

9/1c

BIBLIOTHECA SCRIPTORUM MEDIOLANENSIUM.

TOMUS SECUNDUS.

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM
MEDIOLANENSIUM.
TOMUS SECUNDUS.

PHILIPPI ARGELATI
BONONIENSIS
BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM MEDIOLANENSIUM,
SEU
ACTA, ET ELOGIA
VIRORUM OMNIGENA ERUDITIONE ILLUSTRIUM,
QUI IN METROPOLI INSUBRIÆ, OPPIDISQUE
CIRCUMJACENTIBUS ORTI SUNT;

ADDITIS

LITERARIIS MONUMENTIS POST EORUMDEM OBITUM RELICTIS,
AUT AB ALIIS MEMORIÆ TRADITIS.

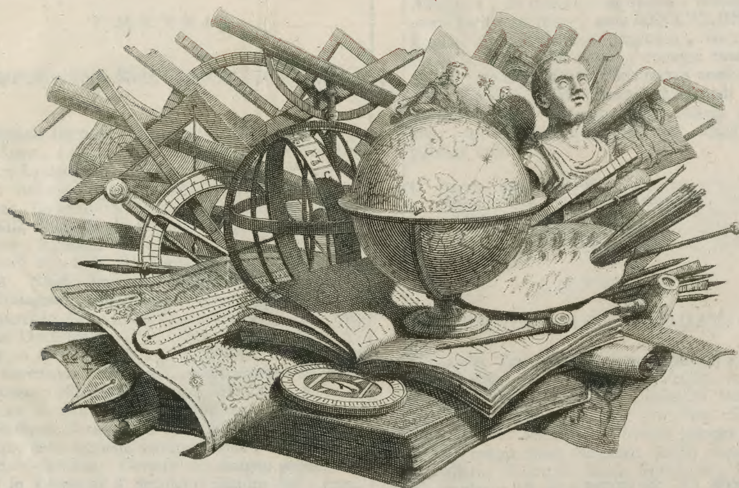
PRÆMITTITUR

CLARISSIMI VIRI JOSEPHI ANTONII SAXII

Collegii SS. Ambrosii, & Caroli Oblati, necnon Bibliothecæ Ambrosianæ Præfecti

HISTORIA LITERARIO-TYPOGRAPHICA MEDIOLANENSIS
AB ANNO MCDLXV. AD ANNUM MD. NUNC PRIMUM EDITA;
UNA CUM INDICIBUS NECESSARIIS LOCUPLETISSIMIS.

TOMUS SECUNDUS.

MEDIOLANI, MDCCXLV.
IN ÆDIBUS PALATINIS.
SUPERIORUM PERMISSU.

L

CMXXXIII.

LAFFORIUS SIMON.

EN vobis, Lectores Optimi, secundam Bibliothecæ Mediolanensis partem, in qua non minoris eruditionis, & famæ Viros dabimus, multosque hactenus Litterariæ Reipublicæ ignotos proferemus in medium. Inter Mediolanenses igitur Canonicos Lateranenses omnibus prorsus incognitos, & quod mirum est etiam sui Ordinis Auctoribus incompertos (Rosinus enim in Lyceo Lateranensi de ipso ne verbum quidem habet) Simonem Lafforium hìc commendabimus, qui in tenebris adhuc lateret, nisi humanissimus Vir JC. Franciscus Onuphrius Cotta mihi perhumaniter communicasset partem alteram Musæi Novariensis Cl. Jo. Augustini ejus Patris, in qua Auctor iste memoratur. Optandum interea esset laborem præclari Scriptoris ad illius, & Novariensium gloriam in lucem edi. Sed ad Lafforium redeamus, qui in Pago Castelletti ad Ticinum amnem in Ducatu Mediolanensi natus est; & perfectioris vitæ desiderio ductus Canonicam Regularem vitam in Monasterio Sanctæ Mariæ Crescentiaci non longè ab hac Urbe amplexus fuit. Tantæ integritatis laude floruit, ut Contribules sui nullum alium meliorem existimaverint, cui Statuta Patriæ compilanda demandarent. Poscentibus ergo Consulibus, & Oppidanorum præcipuis, anno reparatæ Salutis MCCCXL.

Scripsit:

I. Statuta Castelletti supra Ticinum.
Ea Manuscripta in Pergameno servari in publico Castelletti Tabulario indicat idem Cotta in Adden. ad Mus. Novar. pag. 147. MS. apud Auctoris filium, ubi etiam Lafforium à Josepho Arista commendari testatur.

CMXXXIV.

LAMPUGNANA RHAUDENSIS CORNELIA.

FŒminis litteratis, quæ meam Bibliothecam illustrant, hanc quoque addere juvat, Corneliam scilicet Lampugnanam, quæ ex Comite Prospero, atque Susanna Pagana Conjugibus, vitam aspexit in hac Urbe die VII. mensis Martii anno MDLXXXIII. Sacris Undis perfusa in Ecclesia Sanctæ Euphemiæ, septennis inducitur in Monasterium Sancti Bernardi educanda ab Amita sua Violanta Lampugnana. Nupsit Francisco Rhaudensi Viro Patricio JC. Collegiato, atque Regio Confeudatario Oppidi Burghetti in Agro Laudensi, nec non ex LX. Mediolani Decurionibus, de quo agit laudatissimus Sitonus in Chronico Collegii J. PP. Artic. 744., quo post novennium orbata est, tribus exceptis filiabus. Lauretanam Ædem invisit anno MDCXIX. Se recepit cum duabus natis inter Virgines Asceterii Sancto Philippo Nerio dicati apud Sanctum Barnabam, obiitque anno sequenti virtutum fama, & sanctitatis odore celeberrima. Corpus ejus magno populi concursu in Templum S. Sepulchri illatum fuit, cum hoc Epitaphio:

HIC SITA EST
CORNELIA LAMPVGNANA
RHAVDENSIS
QVAE VIVENS CVNCTIS EXEMPLO
PRAELVXIT
HVIC CAELESTEM ADPRECARE LVCEM
OBIIT ANNO MDCXX. XIX. IVLII.

Scripsit:

I. Esercizj varj Spirituali.
II. Orazioni varie divotissime.
Extant ad calcem Vitæ ejusdem ab Hippolyto Porro conscriptæ. *Pavia, per il Negri*, 1624 *in* 4.
Ibi sunt in laudem Corneliæ Epigrammata duo ejusdem Porri, & Carmina duo Italica, vulgo Sonetti, Cæsaris Burri.
Videndæ quoque sunt Schedæ Sitonianæ.

CMXXXV.

LAMPUGNANUS ASTULPHUS.

COnsularis amplissima Collectio, quæ apud amicissimum Jurisconsultum Joannem Sitonum MS. servatur, maximo nobis usui fuit in hoc Opere; ex ea enim hausimus plurima, prout Lectores facile videre possunt. In ipsa igitur ex Lampugnana Gente, cujus Eruditos laudandos jam suscepimus, non paucos invenimus hoc Magistratu in hac Urbe functos, videlicet Lisnam, qui anno MCLXVIII. Rogerium qui annis MCXCIV. & MCXCVII. atque Albertum, qui annis MCXCIV. ac MCXCV. Consules Justitiæ fuere in Mediolanensi Republica, ipsorumque Placita in pergameno conscripta pluries vidimus apud præfatum JC. Sitonum, quemadmodum etiam apud Nicolaum Sormanum Ambrosiani Collegii Doctorem, ambos editis Operibus de Litteraria Republica optimè meritos. Horum secutus vestigia Astulphus, de quo nunc agendum, Rubini Lampugnani Jurisperiti filius, anno MCCCXLVIII. in Collegium Jurisconsultorum cooptatus, inter Legum Professores ætate sua claruit; cumque anno eodem de corrigendis Patriæ Statutis recens conditis ageretur, Virisque præstantissimis hujuscemodi Provincia demandaretur, eos inter dignus habitus est Astulphus, qui hanc susciperet spartam, atque ad Reipublicæ utilitatem

I. Statuta recens composita ad incudem revocavit.
Agunt de ipso, & de aliis supradictis Lampugnanis, Tristanus Chalcus in Historia Patriæ lib 12. pag. 257. ad annum MCXCIV., & supralaudatus Sitonus in Chronico J. PP. Colleg. Mediol. pag. 30. Artic. 35.

CMXXXVI.

LAMPUGNANUS AUGUSTINUS.

FAmilia Lampugnana inter Mediolanenses nobilissima, ex qua tot Viri Eruditi in præsenti mea Collectione locum non infimum tenent, dedit etiam Augustinum, de quo nunc dicturi sumus, cui in Sæculo fuit nomen Joannes Baptista. Adhuc tenera ætate Regulam Sancti Benedicti in Monasterio Cassinensi Sancti Simpliciani hujus Urbis amplexus est anno MDXCIX. die XXIV. Aprilis. Scholasticis quidem rebus sedulò vacavit, sed Musas, & amœniora Studia nihilominus excoluit, qui-

quibus faventibus, præclaros ingenii fœtus, tum prosâ, tum metro, in quibus æque dulcis, & facilis erat, in vulgus protulit; qui quamvis ingenii acumine, Italicæ linguæ proprietate, & elegantia, gravitate, & soliditate Sententiarum sint præditi, ob singularem tamen pietatem, & moralia, ac spiritualia documenta, quibus iidem omni ex parte scatent, majorem etiam commendationem merentur. Celebriores per Italiam Academiæ, Veneta scilicet Incognitorum, Brixiensis Errantium, Bononiensis Indomitorum, Genuensis Dominantium, aliæque inter Socios certatim eum cooptarunt, cum præter doctrinam, morum etiam comitate, candore, & affabilitate omnes in sui amorem, & benevolentiam alliceret. In sua verò Congregatione Prioris primùm, deinde Abbatis dignitate fuit insignitus, sed postea Regimine abdicato, Abbatis titulum solùm retinuit, ut liberiùs sibi, Studiisque posset incumbere. Laudibus, ac ætate plenissimus, obiit octogenarius Mediolani in Asceterio Sancti Simpliciani circa annum MDCLXVI. Ejus Opera, quæ Armellinus diligentissimè protulit in sua Bibliotheca Benedictino-Cassinensi nunc dabo, additis etiam nonnullis, de quibus ipse accuratissimus Collector edoctus minimè fuit.

Hæc sunt:

I. La Pestilenza seguita in Milano l'anno MDCXXX. raccontata da Don Agostino Lampugnani Prior Casinense: al Serenissimo Duca di Mantova Carlo I. Gonzaga. *Milano, per Carlo Ferrandi*, 1634. *in* 4.

II. Sette Strali d'Amore vibrati da Gesù Cristo in Croce all'Anima fedele, spiegati da Don Agostino Lampugnani. *Bologna, presso Gio. Battista Ferroni*, 1640. *in* 4. Extat etiam MS. in Bibliotheca S. Simpliciani Mediolanensis, pariter in 4. exaratus ab ipso anno MDCXXX., dum esset ibi Prior, dumque Mediolani pestilentia grassaretur.

III. Lettera di D. Agostino Lampugnani intorno alcune difficoltà della lingua Italiana, pubblicata da Gio. Battista Magnalpino: a Filippo Meda Segretario del Senato di Milano. *Bologna, per Nicolò Tebaldini*, 1641. *in* 12. Est Libellus ad orthographicam rationem retinendam contra expunctores literæ H., & admittentes Z. pro T.

IV. Turrianæ propaginis Arbor explicata. *Bononiæ, apud Jacobum Montium*, 1643. *in fol.*

V. Cecilia predicante, Rappresentazione Sacra. *Bologna, per Domenico Barbieri*, 1643. Opus Poëticum à Valeriano Castillionæo in quadam Epistola valde laudatum.

VI. Squitinio d'Amore, Opera Academica, Parti II. *Bologna, per il Tebaldini*, 1643. *in* 12.

VII. Della Vita di Santa Radegonda, che di gran Regina si fece Monaca di San Benedetto, lib. V. *Milano, per Lodovico Monza*, 1649. *in* 4. In fine agitur de duabus SS. Gertrudibus devotorum gratiâ.

VIII. Lumi della lingua Italiana, diffusi da regole abbreviate, e dubbj esaminati *sub nomine* del Fuggitivo Academico Indomito. *Bologna, per Carlo Zenero*, 1652 *in* 12. Opus hoc adhuc MS. miserat Augustinus Academicis Indomitis Bononiensibus emendandum, & corrigendum, at illi inscio Authore, Operis luce dignissimi partem evulgarunt 1641., & postea idem integrum 1652. *apud Zenerum*, sub nomine Academici Indomiti, ut dictum est, ediderunt. Augustinus itaque ipsum postea à se recognitum recudendum curavit, suo expresso nomine apposito. *Mediolani, apud Ludovicum Montiam*, 1653.

IX. Diporti Academici avuti in diverse Academie. *Milano, presso Lodovico Monza*, 1653. *in* 8. Continet sexdecim Orationes valde eruditas, quæ selectiorem Philosophiam, inter cæteras Scientias, redolent.

X. Della Carrozza da Nolo, ovvero del vestire, ed usanza alla moda lib. II. di Gio. Jonta Pagnalmino (idest anagrammaticè di Don Agostino Lampugnani). *Milano, per Lodovico Monza*, 1649.

XI. Della Carrozza di ritorno, ovvero dell'esame del vestire alla moda lib II. di Gio. Jonta Magnalpino (eodem nomine inverso). *Milano, presso lo stesso*, 1650 *in* 12.

Philippus Picinellus, loco mox citando, hæc alia Augustini Lampugnani impressa Opera recènset, quamvis locum, & annum editionis ferè omnium, ut illi mos est, prætermittat; hæc proinde sunt verba Armellini.

XII. La Ninfa Guerriera, Favola Pastorale.

XIII. Il Celidoro; Romanzo.

XIV. Ode Latina in Creatione Ducis Venetiarum Antonii Priuli; sic inscribitur: „ Clio plaudens, & „ exultans in Seren. Principis Venetiarum Anto„nii de Priulis electione. Ode D. Augustini Lam„pugnani Monachi Cassin. dicata Perillustri, ac „ R. D. D. Paulo Containo Ferrariensis Ecclesiæ „ Canonico. „ *Venetiis*, 1618. *apud Antonium Pinellum Impress. Ducalem*, *in* 4. Dedicans est Marcus Antonius Broilus, qui de Authore hujusce lucubrationis, sic loquitur in principio Opusculi: „ In cujus electionem, cum hæc Ode scripta cir„cumferretur, & à summis Viris summopere „ laudari audierim, statim nacta occasione, Au„thorem ipsum consului, eamque efflagitavi, ni„hil ille hujusce rei suspicabatur, concessit tamen „ non invitus, sed verecundus, quin & ad Illustriss. „ Cardinalem Priulum aliam addidit. Utramque „ typis consignandam volui &c. „ Angelicus autem Aprosius, qui in Bibliotheca Aprosiana pag. 297. & seqq. Augustinum Lampugnanum laudat, ejusque Opera diligenter enumerat, asserit, eum dono dedisse eidem Bibliothecæ Aprosianæ non solum exemplaria eorundem suorum Operum, quæ ibi referuntur, sed etiam alios variorum Authorum libros haud sanè contemnendos, cujus effigiem ad Virum expressam in Aprosiana Bibliotheca idem Aprosius veteris amicitiæ memor, collocandam curavit.

XV. L'Eroe mendico, cioè de' Gesti di S. Alessio, libri cinque. *Milano, presso il Ghisolfi*, 1645. *in* 12.

XVI. Atti di Contrizione.

XVII. Poesie varie.

Quæ sequuntur Manuscripta adhuc sunt.

XVIII. Antiochiale, ovvero Risposta in difesa del Cavalier Marini intorno all'Adone, fatto da Balbino Balbucer a Momo. MS. autographus in Aprosiana in 4.

XIX. Stimoli all'Anima fedele per infervorarla alla divozione del Santissimo Sagramento dell' Altare, spiegati da D. Agostino Lampugnani, Priore Cassinense. Tom. II. in 4. MSS.

XX. Vita della Vergine Santa Gertrude, Badessa di Nivelle, Protettrice del Brabante, compilata da D. Agostino Lampugnani. Incipit: „ Egli è „ più che vero. „ MS. in 4.

XXI. Infedeltà fedele; Favola Boscareccia. MS. in 4.

XXII. La Fiammella; Favola Pastorale. MS. in 4.

XXIII. Odarum & Carminum D. Augustini Lampugnani libri IV. MSS. in 4. Hæc omnia extant Mediolani in Bibliotheca Sancti Simpliciani, ab Armellino ipso visa anno MDCLXXXVIII., ut ipse asserit.

Horum ultimus verò adest etiam hoc titulo: „ Carminum Don Augustini Lampugnani Abba„tis Cassinensis libri IV. Epigrammatum; primus „ Sacer, secundus Domesticus, tertius Criticus, „ quartus Odarum. MS. in 4. signat. num. 90. apud Monach. Cisterc. S. Ambrosii Mediolani.

XXIV. Ode Dicolos, Distrophos in laudem Sancti Nicolai Magni Mirensis Episcopi, impressa ad calcem Historiæ Fortunati Ulmi, de translatione Corporis ejusdem Sancti Nicolai, *editæ Venetiis anno* 1626. *in* 4., estque pulcherrima, atque elegantissima.

XXV. Carmen Latinum ad Joannem Antonium Castillionæum. Extat in libro, cui titulus: „ Florilegium Antiquitatum Mediolanensium „ ejusdem Castillionæi, de quo jam dictum.

XXVI. Rime di Agostino Lampugnano. Extant in libro inscripto: „ Raccolta di varie Poesie in morte „ di Tiziano Veggelio: „ Teste Crescimbenio, loco infra citando.

XXVII. La Bruttezza lodata.

XXVIII. La Bellezza lodata. Hæ II. Orationes Auctoris nostri leguntur in libro: „ Discorsi Accademici „ de' Signori Incogniti avuti in Venezia nella „ Accademia dell' Illustrissimo Gian Francesco Lo„redano. *Venezia, per il Sarzina*, 1635. *in* 4. Quatuor posteriores Articulos Armellinus non vidit, cujus verba interim, quæ sequuntur de Lampugnano nostro, censui hìc addere, etsi delicatulis forsan parum facienda apparebunt. „ Nec prætermittendum puto, quod Constanti„nus Cajetanus in Epistola nuncupatoria ad „ Mauritium Roganum Cajetanum, Fundorum „ Episcopum, Urbisque Cajetæ Judices, & Con„siliarios, quam Vitæ Sancti Erasmi à Gela„sio II. Papa conscriptæ, atque à se editæ Ro„mæ anno 1638., & Scholiis illustratæ, præmi„sit, de Augustino Lampugnano narrat, eum „ nempe, dum Monasterii Sancti Angeli in eadem

„ Ca-

„ Cajetana Urbe Præpositum, seu, ut dicimus, „ Priorem, ageret, apposuisse subsequens Distichon, à se compositum, Cajetani Montis, Sanctissimæ Trinitatis nuncupati, admirandæ scissuræ, in descensu dextrorsum prope Sacellum Sancti Crucifixi, ubi usque in præsens cernitur signum manus cujusdam increduli Mahometani, ac obstinati pernegantis, hos Montes divino nutu, ac miraculo in Redemptoris obitu fuisse discissos; dum enim manum petræ violentiùs inferret, diceretque: Ita hoc verum est, atque Saxum istud massa est farinacea, vel lactea, continuò petra, veluti cera igne mollita, cessit applicitæ manui, ejusque vestigium profundè in se ipsam recepit, quod hodieque ibidem cernitur; En Lampugnani hac de re „ Distichon:

Improba mens renuit verum, quod fama fatetur
Credere, at hoc digitis Saxa liquata probant.

„ Refert quoque idem Cajetanus in eadem Epistola „ ejusdem Lampugnani Epigramma ibidem pariter appositum, quo exprimitur hæc Cosmographorum animadversio, oculorum videlicet aciem per ipsam Sacri Montis rimam rectâ lineâ Hierosolymam ferire, quod Lampugnanus „ eleganter, æquè, ac devotè sic explicat:

Quisquis ades, curas animo depellito inertes,
Tum pius, atque tremens hunc venerare locum.

Agunt de eo magna cum laude Hieronymus Borserius in Supplemento Rerum Mediolanensium Cap. 12. Angelicus Aprosius in Libello dicto Visiera alzata Hecatoste ec. fol. 24. Itemque in alio Opere, cui titulus: Lo Scudo di Rinaldo, sub nomine Scipionis Glareani, pagina 21., ubi dedicat Augustino Lampugnano Capitulum 6., cujus Programma „ Qual peccato „ fosse maggiore o quello d'Adamo, o quello di „ Eva. „ Iterumque in Bibliotheca Aprosiana pag. 292 & seqq., ubi perhonorificè de eo loquitur, ejusque Opera ferè omnia recenset, exhibetque prolixum quidem, at satis venustum carmen à Comite, & Equite Cæsare Scrofato ex Collegio Judicum Mediolanensium in ejus laudem conscriptum, cujus specimen Lectoris oculis mox subjiciemus. In laudata verò Hecatoste quatuor Lampugnani libros ficto nomine ab eo editos recenset, quorum ultimus est Antiochiale &c. „ Originale nell' Aprosiana: di „ questo si fa menzione in fine del Vaglio Critico „ di Masoto Galistoni, portato col vero nome. „ Justus Fontaninus in Catalogo selectiorum Authorum, qui de præcipuis artibus, & facultatibus Italicâ linguâ scripserunt, edito Romæ an. 1706. Classe prima, qui est Pars secunda Tractatus dell' Eloquenza Italiana pag. 25., editione verò tertia ibidem, anno 1726. pag. 71., & eruditum Opus Augustini Lampugnani de Luminibus Italicæ linguæ, ut supra, refert, quamvis Authorem nominans, Cassinensem fuisse Monachum reticeat. Dominicus Bartholi in Libello inscripto, Afta d'Achille pag. 23. Author Libri: Le Glorie degl' Incogniti Academici di Venezia pag. 11., ubi eum decus amicitiæ, Stirpis suæ gloriam, & virtutis delicium vocat, qui innumeros applausus ob styli dulcedinem, novitatem acuminum, raram inventionum, & fœtuum mentis fœcunditatem meruerit, indicatque aliud ejus Opus prænotatum: Odor suavitatis, sive Exercitationes Spirituales. Visitur ibidem ejus effigies cum subjecto Distícho:

Quos tua dat radios Lampas, quæ lumina profert
Hæc tuus in primis Celiodorus habet.

Franciscus Lauredanus in Epistolis ad eum datis, quæ leguntur Epistolarum ejus, Par. I. pagg. 46. 329. 488. Bernardus Pez Mellicensis, Epistola X. Apologeticâ pag. 250. In Regestis Casinensibus pag. 290. à tergo in margine, sic: Abbas Titularis ex regimine multa scripsit.
Comitis, & Equitis Cæsaris Scrofati in Augustinum Lampugnanum Carmen, sic incipit:

Pater, deliciæ novem Sororum,
Paterque unius, una spes, ocellus, &c.

Reliquum legi potest in præcitata Bibliotheca Aprosiana pag. 292. & seq.
Citatis Auctoribus addimus Crescimbenium in libro „ de' Commentarj intorno all' Istoria della „ volgar Poesia „, Vol. IV. Lib. III. Artic. 71. pag. 193., & tandem Picinellum in Athenæo pag. 3.

CMXXXVII.

LAMPUGNANUS CÆSAR.

IN Cœnobio Castellaccii nomine prope Mediolanum, quod incolunt Monachi S. Hieronymi, sacrum eorundem habitum assumpsit Cæsar Lampugnanus, Hieronymi, & Hippolytæ Pusterlæ conjugum filius, qui & nobilitati ipsius familiæ, & vitæ admodum Religiosæ, quam ex integro sequi instituit, studia, & animarum salutem peregregiè addidit, nam in Patria mea charissima, Parochus Ecclesiæ Sancti Barbatiani, à Suis adlectus omnem lapidem admovit, ut zelus ovibus eidem commissis tam scribendo, quàm verbum Dei è suggestu disseminando, proficuus esset. Non tantùm ibi, sed in aliis Lombardiæ Civitatibus, non sine ingenti laude plures Conciones habuit, laudatur igitur pro ejus Lucubrationibus,

Quæ sunt;

I. Breve Racconto della Vita, e Miracoli di S. Barbaziano. *Bologna, presso il Monti*, 1637. *in* 8.
II. Prediche varie. Extant MSS. apud Suos.
Ita Picinellus in Athenæo p. 139. & Schedæ Sitonianæ.

CMXXXVIII.

LAMPUGNANUS FABRITIUS.

FAbritius Lampugnanus JC. Collegiatus Mediolani, filius Francisci item JC. Collegiati Senatoris, & Blancæ Vicecomitis conjugum, non tam Jurisperitus atque Causarum Patronus optimus evasit, sed & etiam egregius Poëta, uti ex sequentibus patebit. Supradictum Collegium Jurisconsultorum ingressus est anno Mundi Redemptionis MDXLVI., ibique adscriptus numeratur ad ann. usque MDLXXIX.

De ipso damus;

I. Elogia plura Latina. Ex Picinello.
II. Inscriptiones variæ. Ex eodem.
III. Poëmata item Latina. Extant in libro Petri Francisci Spinulæ, inscripto Catulli imitatio. Ex eodem.
IV. Alia in ejusdem Auctoris libro Psalmorum.
Ipsum laudant Morigia in libro de Nobilitate Mediol. cap. 4. lib. 3. Abbas Picinellus pag. 179., & Sitonus in Chron. Coll. J. PP. pag. 114. Art. 465.

CMXXXIX.

LAMPUGNANUS FRANCISCUS.

ALterius Francisci, atque Elisabethæ Borromeæ Conjugum extitit filius Franciscus noster, qui ad Jura ediscenda summopere deditus, ita in omnium oculis illuxit, ut in numerum Nobilium Collegii Mediolanensis cooptatus fuerit anno Christi MDXIV., & ut exigebat illustrium majorum suorum familia, inter LX. Patriæ Decuriones locum habere jam meruerat, deinde Quæstor Magistratus Ducalium Reddituum Extraordinariorum efficitur, postea Ducalis Cæsareusque Senator Mediolanensis; sed quod ingenii sui perpetuum Monumentum erit, ad novas Constitutiones compilandas, atque in ordinem redigendas ab Invictissimo Cæsare Carolo V. adlectus anno MDLI. reperitur. Extat præfati Senatoris memoria in Lapide Sepulchrali posito in pariete prope Aram Divæ Mariæ sine labe conceptæ, in Ecclesia Sancti Angeli Patrum Minoritarum Divi Francisci de Observantia Burgi Legnani Duc. Mediolani, tenoris ut sequitur:

ELI-

A

ELISABETH BORROMEAE
PVDICITIA EDVCATIONE LIBERORVM
OFFICIO ET OPE IN AEGENOS ET AEGROS
CONSILIO DEXTERITATE AC PRVDENTIA
MATRONAE INSIGNI
FRANCISCVS LAMPVGNANVS
IVRISCONS. ET SENATOR
INDESINENTI DESIDERIO MAERENS
M. P.
NATA ANNOS LXXIII.
OBIIT PRIMO APRILIS MDXXVIII.

B

In ejus laudem juvat etiam hic addere partem Epistolæ Latinæ Hieronymi Perboni, quæ legitur inter hujus editas *Mediolani, apud Meda* MDXXXIII. lib. IV. pag. VIII. his verbis: „ Vivit hæc tui animi pietas, & justitiæ fructus non „ solum apud me: sed quique boni, & eruditi, & „ magni Vates celebrant, & extollunt. Tantum „ ista tui ingenii excellentia inter alios Senatores „ eminet: quantum Sol inter minora sydera &c. „ Non subticebo mehercle quod audio de tua subli- „ mi virtute. Passim plurimus sermo est de tuo in- „ genio, quam promptè, quam sapienter vasaria „ legum revolvis: quantum es sublimis poëtico, & „ oratorio stilo. Dii immortales! quæ illa his die- „ bus paucis resonuere tua carmina auribus nostris? „ profecto nisi invidi obstringerent mihi linguam, „ nisi vererer paucorum, quos noscis, lurida venena, „ exclamarem per te sæcula nostra non cessura vete- „ ribus &c. „ Tantus Vir desideratus est anno reparatæ Redemptionis MDXLVI.

C

Habemus de ipso:

I. Consilium Juridicum. Extat inter ea Cephali. Vol. II. num. 38.
II. Novæ Constitutiones Mediolanensis Dominii, quas jubente Carolo V. Imperatore compilavit, & in ordinem redegit anno MDXLI. die III. Octobris.
III. Erectio Magistratus Sanitatis cum Institutis ad eandem rem consentaneis per Franciscum Sfortiam II. Auctore Francisco Lampugnano. *Mediolani*, 1534., & iterum ibidem *apud Pontium*, 1576. *in 4.* Cujus libri versio Italica sequentem titulum habet: „ La Erezione del Magistrato della Sanità di Milano, ristabilita da Francesco II. Sforza, ed ordinata da Francesco Lampugnano. *Pavia, per il Bartoli*, 1578. *in fol.*

D

In principio hujus Operis adest Epistola Nuncupatoria Francisci nostri ad Celeberrimum Virum Scipionem Vegium à nobis suo loco laudandum, in qua hæc verba leguntur: „ Scis Physicorum excellentissime „ Scipio Illustrissimum Principem, tuo forsan impulsu „ mihi mandasse, ut Decretorum, & Ordinum Officii „ Sanitatis, rudem & incompositam congeriem, in „ meliorem formam redigerem, & quæ expedire arbi- „ trarer, adderem; laboriosam quippe, & duram pro- „ vinciam; mihi præsertim, qui Senatorii muneris „ negotiorum multitudine obruor &c.
IV. Carmen Francisci Lampugnani in laudem Senatoris Andreæ Alciati. Extat MS. in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

E

Ego vidi in MS. Bibl. Ambr. signat. T. num. 20. in 4. Gabrielis Paveri Fontanæ Placentini Epithalamium in Nuptiis Francisci Lampugnani, & Elisabethæ Landrianæ. Ubi multa de istis duabus Familiis.
Memoratur à Cavatio in Alleviam. Stat. Mediol. à Lando in Senatu Mediol lib. 5. pag. 155 à Sitono in libro supradicto pag. 89. Art. 334., atque à Bartholomæo Curtio in Notitiis Medicorum Mediolanensium pag. 31.

C M X L.

LAMPUGNANUS FRANCISCUS alter.

IN dubio aliquando fui, an inter Scriptores Mediolanenses Franciscum hunc Lampugnanum adtexere debuissem, rationibus, quas Lector Benevolus habebit, ex ipsis verbis quæ leguntur in Tom. I. Scriptorum Ord. Prædicatorum à Clarissimis Quetif, & Eccard editorum; sed cum Viri isti emunctæ naris justis Criticæ regulis rem examinarint, satius duxi, ipsa, ut jacent referre; judicium ergo penes Lectores esto, nam litem hanc dirimere ego minime audeo. Hæc sunt: „ Franciscus Lampugnanus Me- „ diolanensis quidam inter Scriptores Lombardos re- „ censetur à Rovetta primò ad MCCLXXVII, & „ ab eodem dicitur Episcopus Cæsenatensis à Grego- „ rio X. datus, & institutus, eoque titulo in Con- „ cilio Lugdunensi II. sedisse, ac scripsisse.

I. Summam brevem pro Clericorum instructione.
II. Libellum Doctrinæ Christianæ pro parvulorum, atque simplicium institutione.
III. Manuale Parochorum:

„ Ac de Operibus quidem penes illum fides, cùm ubi fer- „ ventur saltem MSS., aut cui visa, non addat: at de „ Episcopatu etsi consentientem habeat in aliquo Fon- „ tanam, in Theatro (dico in aliquo, nam non con- „ venit in annis, volens promotum anno MCCLXIII. „ & mortuum anno MCCLXX.) ego non assentior, „ cùm hujus Episcopi non meminerint Bernardus Gui- „ donis, Leander, Lusitanus, nec Razzius: imò nul- „ lus ei locus sit in serie Præsulum Cæsenatensium à „ MCCLXX., ad MCCCX., ut apud Ughellum cui- „ libet inspicienti patebit, aliusque ad MCCLXXIV. „ adnotetur, qui proinde Concilio Lugdunensi affuit, „ si quis affuit. Verum est à Pio P. II. lib. 3. pag. 30. „ laudari quemdam Franciscum Statum Episcopum Cæ- „ senatensem, sed is circa annum MCCCCXLV. sedis- „ se dicitur sub Magistro Ordinis Petro Rochim, quod „ cum Chronologia Rovettæ non convenit. Quædam „ mihi suspicio erratum esse in Episcopatu, & scriptum „ Cæsenatensis, pro Cenetensis; fuit enim revera quidam „ Franciscus Episcopus Cenetensis à Leandro, & aliis „ laudatus, de quo cùm non sat accuratè Ughellus, & „ eum excipiens Fontana loquantur, placet hic ejus „ Epitaphium referre, ut legitur apud Bartholomæum „ Burchelati Commentar. Hist. Tarvis. edit. Tarvisii „ 1616. in 4. Sic enim lib. 4.

FRANCISCVS DE ARPO CIVIS TARVISINVS
FRATER DOMINICANVS
EPISCOPVS CENETENSIS RELIGIONE INSIGNIS
HOC ANNO MIGRAVIT AD DOMINVM.

„ Quo & Frater Falcus Tarvisinus ejusdem Ordinis Sum- „ mi Pontificis, nempe Benedicti XI., Nepos dilectissi- „ mus lucis usuram amisit anno Domini MCCCX. Ex „ quibus emendes Ughellum, & Fontanam, qui mor- „ tem Francisci hujus de Arpo ponunt ad MCCC.
Sic scripserunt supracitati Auctores loco jam dicto, T.I. pag. 511., quibus ob nullum documentum mihi exhibitum nihil adjicere possum.

C M X L I.

LAMPUGNANUS GEORGIUS.

PEtrus Lampugnanus Jurisconsultus Collegiatus, atque Fisci Patronus in lucem edidit Georgium, de quo nunc est sermo, uti me benigniter admonuit sæpe laudatus Sitonus ex Instrumento anni MCCCCXLIII. penes eundem. Inter Patriæ Decuriones, & ex XXIV. Capitaneis, & Defensoribus, necnon ex quinque principibus Reipublicæ Mediolanensis memoratur à Corio in Patriis Historiis ad annum MCCCCXLVII., sed audiamus quid de ipso scripsit Vir egregius, & litteratissimus Guidus Pancirolus loco infra recensendo. „ Prætermittendus non „ est Georgius Lampugnanus, qui iis temporibus „ Ticini docuit, felicior, si se turbis popularibus „ non immiscuisset. Decesserat Philippus Maria Dux „ Mediolani, apoplexia correptus anno humanæ Sa- „ lutis

„ lutis MCCCCXLVII. Alphonso Aragonum Rege „ hærede instituto; populus ad libertatem aspirans „ XII. Viros, qui Rempublicam administrarent, elegit. Georgius magnus libertatis assertor, ac Democratiæ studiosus Philippi testamentum dilaniavit. „ Sed cum Civitas inconstans, Nobilibus dejectis, „ ex ima plebe XII. Viros ignobiles legisset, qui magistratum gererent, hi Patritios, quos multis modis offenderant, suspectos habentes, septem ex illis primarios, & opibus claros, & quosdam alios „ fraude interemptos necaverunt; inter eos fuit Georgius, quem Legatum ad Fridericum Imperatorem „ auxilium imploraturum mittere simulant, & in itinere Modoëtiæ captum necarunt. Hunc exitum „ Georgius habuit popularis libertatis studiosus. Populus fame laborans arreptis armis, plebejos magistratus in vincula conjecit, & Urbem Francisco „ Sfortiæ eam obsidenti tradidit. „ Mihi autem datum est de isto Opus proferre, quod ex Catalogo Bibliothecæ, quem penes se gestabat inclytus Rex Francorum Franciscus I. alibi citato libentissimè hausi.

I. Lecturæ in Jus Civile, & Publicum Georgii Lampugnani Mediolanensis. MS. in pergameno in fol.
Inter Epistolas Francisci Philelphi editionis Venetæ anno 1502. in fol. extat Epistola ad Georgium Lampugnanum missa pag. 42.
Videndi sunt Pancirolus supradictus in libro de claris Legum Interpretibus cap. 98. pag. 196. Corius in Historia Mediolanensi Parte V. ad annum MCCCCXLVII. Moriggia Nobil. Mediol. lib. III. pag. 239. Æneas Sylvius in Historia Europæ cap. 49. Donatus Bossius in Chronica Mediol. ad annos MCDXLVIII. & MCDXLIX. Franciscus Nobilis in Arbore Lampugnanæ Familiæ, atque Sitonus pag. 45. art. 168.

CMXLII.

LAMPUGNANUS GULIELMUS.

INclytus Mediolani Dux Philippus Maria Vicecomes pro animæ suæ salute, Consilium petiit à quibusdam Viris in facultate Theologica illius ævi in hac Metropoli celeberrimis, quod ego legi ad calcem cujusdam Codicis MS. Bartholomæi de la Valle, de quo suo loco dicturi sumus. Eidem Consilio se subscripsere D. Franciscus de la Cruce Vicarius Reverendiss. D. Archiepiscopi, M. Abbas Sancti Celsi, Daniel de Rhaude, Frater Albertus Ordinis Observantiæ Minorum, M. Gregorius Ordinis S. Marci, Frater Gulielmus de Lampugnano Ordinis S. Eustorgii, Don Anselmus Ordinis S. Petri de Glassiate. Ad dictum Consilium quædam ab Anonymo opposita fuere, qua de causa adsunt Virorum supradictorum Responsiones, auctoritatibus SS. Patrum ac Theologorum firmatæ. Noster verò supradictus Gulielmus de Lampugnano ignotus Scriptoribus Ordinis Prædicatorum à me nunc producendus erat inter doctos Mediolanenses, etsi nil aliud de ipso dare possim præterquamquod

I. Consilium pro salute animæ, quod Illustrissimus ac Clarissimus Princeps Philippus Maria Dux Mediolani postulavit. Diploma ejusdem datum est die IX. Maji MCCCCXLVI.
II. Responsiones eorumdem Virorum in decem Capitula distributæ, datæ sunt eodem anno, die penultima Junii.

CMXLIII.

LAMPUGNANUS HIERONYMUS.

EX Joanne Baptista Lampugnano, atque Laura itidem Lampugnana Conjugibus lucem vidit Hieronymus, quem nunc laudamus, die XX. mensis Januarii, Christianæ verò Redemptionis anno MDLXXVII. Philosophicis, necnon Theologicis studiis ediscendis in Almam Urbem se contulit, in quibus tam doctus evasit, ut ipsas facultates è Cathedra pluribus dictaverit, iisque postea relictis ad Jura discenda

A se vertit, & tam feliciter, ut ipsorum Magister effectus, in Romano Sapientiæ Archigymnasio publicè & sine stipendio per aliquot annorum tempus professus sit; sed forsan ob nimium discipulorum numerum, seu verius pro majori lucro acquirendo, lecturam in propriam domum transtulit. Vir iste meliori fortuna dignus, à quodam homine flagitioso fraudatus fuit pecunia non pauca, quam ipsi mutuaverat, quâ de causa ferè fatuus extitit usque dum remediis opportunis adhibitis ad pristinam mentis sanitatem redierit. Eximius Cardinalis, & Princeps Theodorus Trivultius non tantùm ipsius misertus est, sed etiam quampluribus beneficiis eumdem Hieronymum donavit, donec morbo, quem Pituitam vocant, è vivis abiit anno Christi MDCLIII. die XVI. Februarii. Testimonia pietatis ejusdem sunt ultimæ ipsius Tabulæ, in quibus hæredem constituit Collegium Patrum Societatis Jesu Romæ, quod Domum Professam appellant, ejus verò ingenii, quæ sequuntur Opera

B

Videlicet:

I. Compendium Introductionis ad Justinianeas Institutiones.
II. De ratione studendi in utroque Jure. Sunt ambo uno Volumine. *Romæ, apud Corbellettum*, 1627. *in* 8. Idem Liber denuo impressus fuit à Didaco Fontana, ac Lælio Bisciæ Cardinali nuncupatus. *Romæ, apud eumdem Corbellettum*.
III. Hieronymi Lampugnani Jurisutriusque Doctoris in Institutiones Imperiales, ac titulos utriusque Censuræ ad eosdem Lib. pertinentes, Disputationes: ad Illustriss. & Reverendiss. D. Principem Trivultium Prothon. Apostol. & Sacræ Cameræ Clericum. Vol. VI. MS. in 4. Extant in Bibliotheca Ambrosiana signati O. num. 44. ad 49. singuli pagg. 400.
Agunt de ipso Janus Nicius Eritræus in Pinacotheca Tom. II. Leo Allatius in Apibus Urbanis pag. 131., & Picinellus in Athenæo pag. 342.

C

CMXLIV.

LAMPUGNANUS JACOBUS.

ANno Christiano MDLVII. Patre Bernardo, in lucem venit Mediolani Jacobus Lampugnanus, qui tam felicem aspectum, & animi dotes adeptus fuit, ut vix Hyppocratis documentis perceptis, in eisdem Magister evaserit anno tantùm ætatis suæ vigesimo sexto, quo ob famam suæ virtutis ipsum vocavit Taurinum Marchio Estensis ad penes se Artem Medicam exercendam. Tanta fuit existimatio breviter à Jacobo nostro sibi acquisita, ut Cathedrâ in Universitate Montis Regalis meruerit insigniri, in qua totam Philosophiam magno discipulorum concursu explicavit doctissimè. Sed tam angustos terminos ei non reliquerunt sors, atque illius merita, nam Romam postulatus à Nicolao Sfondrato tunc Summi Pontificis Gregorii XV. nepoti, & postea S. R. E. Cardinali amplissimo, in primarium ipsius Pontificis Medicum electus extitit, quem prætermisit inter Protophysicos Apostolicos Eques Mandosius in sua Romana Bibliotheca, necnon primariam Medicinæ Lecturam in Archigymnasio Romano obtinuit, quod accidit juxta Jo. Bapt. Sylvatici sententiam, an. MDXCIV. Hæc verò sunt verba ejusdem Sylvatici in laudem Lampugnani nostri, quæ leguntur in ejus libro de Collegio Medicorum Mediolanensium: „ Annum „ nunc agit quinquagesimum, inter primos Almæ „ Urbis Medicos primas tenens, doctus, bonus, elegans, modestus, atque ea vitæ moderatione, & „ probitate utens, ut ad Ecclesiasticos honores non „ semel fuerit vocatus. „ Transactis vix quatuor annis in eo munere agente Lampugnano nostro obtinere licuit à Sanctissimo Pontifice Clemente VIII. memorandum illud Diploma, quo Physici Collegiati Mediolanenses honore Equitum, Comitumque Pontificiorum insigniri meruere, Cardinale Paulo Camillo Sfondrato, ejusdem Papæ Nepote etiam intercedente.

D

E

te. Fratrem habuit Herculem, qui & ipse supradictum Physicorum Collegium ingressus est anno MDXCVIII. Vivebat adhuc Scriptor, de quo agimus, juxta Clarissimum Sitonum in Chronico MS. Medicorum Mediolanensium, anno MDCXXXII. ideoque usque ad ultimam senectutem pervenisse cognoscitur, sed postremam ejus diem nulli adhuc memorarunt.

Opera illius sunt

I. Epistola de Chalcantho, quam publicavit Petrus Castellus in Decad. I. Epit. IX.
II. De Febribus.
III. De Humoribus.
IV. De Crisibus.
V. De Purgatione.
Quæ omnia MSS. servari apud ejus Discipulos testantur infrascripti, nempe Leo Allatius in Apibus Urbanis pag. 141. Curtius in Libro de Medicis Mediolanensibus pag. 129., atque Picinellus in Athenæo pag. 244.

B

CMXLV.

LAMPUGNANUS JACOBUS alter.

IN celebratissima ab omnibus Societate Jesu summopere illuxit Jacobus Lampugnanus Francisci filius, qui ob ejus singularem virtutem, pietatemque Suis, aliisque Viris doctis semper charus extitit. Litteras humaniores in Romano Collegio docuit, nec non bis totam Philosophiam ibidem solidè explicavit. Prudentiam quoque singularem adeptus est, pro qua Collegia suæ Societatis tam Tibure, quàm Viterbii omnibus plaudentibus rexit. Pauca de ipso habemus, ut infra videre est, sed, ut ab ungue Leo, ingenium tanti Viri in eis optimè elucet.

C

Sunt igitur

I. Jesus inter tormenta Deus: Oratio dicta ad S. D. N Urbanum VIII. ipso Parasceves die in Sacello Pontificio Vaticano. *Romæ, ex Typographia Francisci Corbelletti*, 1634. *in* 4. quam Theodoro Cardinali Trivultio dicavit. Eamque inter Orationes PP Societ Jesu impressam reperi pag. 649. *Romæ, apud Mascardum*, 1641. *in* 12.
II. Conciones Spirituales Sancti Francisci Assisiatis ex Italico in Latinum sermonem ab eodem versæ.
Ita Philippus Allegambe in Bibliotheca Scriptorum Soc. Jesu, & Abbas Philippus Picinellus in Athenæo pag. 243., nec non Cinellus in Bibliotheca Vol. Pluteo III.

D

CMXLVI.

LAMPUGNANUS JOANNES.

TEmporum edacitas satis non fuit, ut vel Religioni amplissimæ Fratrum Ordinis Prædicatorum, vel nobis oblivioni traderetur Joannes hic Lampugnanus, qui in Cœnobio Sancti Eustorgii Patriæ suæ Mediolanensis virtute, moribusque vitæ Ecclesiasticæ optimè congruentibus, in omnium oculis præluxit anno MCCLXII. Præter alias virtutes, scientiasque, quas Lampugnanus noster adeptus fuerat, Oratoriam facultatem tam fervido zelo exercebat, ut sua ætate facundus, doctissimusque meruerit vocari. Testibus verò Scriptoribus infra recensendis, obiisse fertur anno Christi MCCXCIII., ac Scripta reliquisse, quæ sequuntur, nemine autem indicante, ubi in præsentiarum reperiantur

E

Scilicet:

I. Sermones Dominicales.
II. Sermones per Annum.
III. Sermones Quadragesimales.
IV. Sermones de Sanctis.
Sic Pius Fernandez, Altamura, Rovetta ad annum MCCXCVI. Crescentius Præsidii Romani p. III Moriggia in Nob. Mediol. lib. III. Picinellus in Athenæo pag. 304. quos omnes secuti sunt Quetif, & Eccard in Tomo I. Bibliothecæ Scriptorum Ordinis Prædicatorum pag. 434., eisque ego addo Maraccium in Bibl. Mariana p. I. pag. 747.

CMXLVII.

LAMPUGNANUS JULIUS CÆSAR.

JUlius Cæsar Lampugnanus parentibus Hieronymo, atque Cæcilia Raynona conjugibus Mediolanensibus lucem primam vidit die X. Aprilis, anno MDCIX. Ab eisdem optimè educatus, facultatem Medicam sequutus est tam felici eventu, ut Laurea Doctorali exornari meruerit in Universitate Ticinensi anno MDCXXXIII. Ad Patriam reversus studia acerrimè prosequutus est, & non parum nominis in ægrotis curandis sibi acquisivit, ita ut locum in Collegio Physicorum Mediolanensium habuerit anno MDCLIX. die verò XIII. mensis Decembris, inter Viros, quos XII. Provisionum nuncupantur, adlectus extiterit. Eruditionem ejus facilè demonstrat Liber infra memorandus, quem typis tradidit, & plura certè expectanda erant ab ipso, nisi mors citò nimis illum nobis eripuisset anno MDCLXI. die VII. Maji.

En Operis ejusdem titulum

I. Levis punctura Tabaci, Physici Julii Cæsaris Lampugnani. Perillustri, & Admodum Rev D. Josepho de Rasiis Sacrarum Cæremoniarum Magistro in Metropolitana Mediolanensi. *Mediolani, apud Jo. Baptistam, & Julium Cæsarem fratres Malatestas*, 1650. *in* 8.
Ex Advocato Joanne de Sitonis de Scotia in Chronico Colleg. Nobb. Physicor. Mediol. part II. Artic. 318. MS. in fol. de anno MDCCVIII. extat penès ipsum Authorem, necnon ex Picinelli Athenæo pag. 360., & ex Bartholomæo Curtio de Medicis Mediolanensibus pag. 187.

CMXLVIII.

LAMPUGNANUS LAURENTIUS.

LAurentius Lampugnanus Stephani, & Catharinæ Arnatæ nobilium conjugum filius, Ambrosiique Lampugnani anno MCCCCXV. JC. Collegiati Mediolani ex fratre nepos, in Vico Castellantia Agri Mediolanensis ortus, vigesimo ætatis anno, qui Salutis erat MCCCCXXXV., habitum Eremitarum in Congregatione Lombardiæ, atque S. Mariæ Coronatæ Cœnobio suscepit. Brevi emensis Divinorum studiorum curriculis, Lectoris munus exercuit, & adhuc Diaconus inter Sacros Oratores recensitus in Divini Verbi ministerio magnam nomini suo famam comparavit. Congregationis suæ Jura scriptis, verbisque defendit, & tametsi plurimorum sibi invidiam conciliasset, nullo tamen pacto à tam præclaro patrocinio cessavit. Juvenili adhuc ætate ad primarios Congregationis suæ gradus omnium Votis ascendit: ter Visitator, septies Deffinitor, quinquies Præses, & bis Vicarius Generalis annis MDXII. & MDXVII. in Comitiis Vercellensibus, & Cremonensibus electus. Plura intulit Volumina in Bibliothecam prædicti Cœnobii S. Mariæ Coronatæ, quæ adhuc ibi extant ejus nomine insignita à me non sine voluptate inspecta. Obiit ætatis anno LXIX. Salutis verò MDXXVII.

Scripsit

I. Corpus Philosophicum ex primariis Augustiniani Ordinis Scriptoribus collectum, quod lucem non vidisse dolemus, teste Calvi in Monumentis historicis Congregationis Eremit. Lombard. part. I. pag. 197. ubi Laurentii gesta recensentur.

CMXLIX.

LAMPUGNANUS LITTA.

LItta ex nobilissima Lampugnanorum gente in hac Metropoli ortus, inter Patriæ Patres jure ac merito recenseri meruit, quorum laboribus, atque vigilantiæ instaurationem suam debet post excidium Œnobarbo jubente patratum hæc Urbs florentissima. Consulatum gessit Mediolanensis Reipublicæ Litta noster circa annum MCLXX. cum inito consilio profugi Cives Patrios lares in natali solo restituere decrevissent. Formandis etiam populi moribus cum Collegis suis operam dedit eximiam Vir prudentissimus, omnibusque Sæculis memorandus, propter ea quæ cum eisdem condidit circa ipsum annum:

I. Statuta Reipublicæ Mediolanensi apprimè proficua. Ipsius nobis memoriam è vetustis Scriptoribus insinuat Comes Octavius Archintus in laudatissima Collectione sua MS. Monum. Familiarum Mediolanensium.

CML.

LAMPUGNANUS PETRUS MARTYR.

ETsi inter Lampugnanos, quorum seriem nonnulli dederunt, mihi datum non fuerit reperire Petrum Martyrem Chronici mox recensendi Auctorem, attamen non tantum ex cognomine Lampugnano quod Gens ista, à loco in ditione Mediolanensi existente sic nuncupato, unde originem suam traduxit, hausisse perhibetur, (nam aliquando ipsos inveni à Lampugnano vocatos, quandoque verò de Lampugnanis), attamen, dico, in Scriptoribus Mediolanensibus Petrum Martyrem locatum volui, verum etiam ex eo, quod pluribus in locis Patriam suam ostendit Mediolanum. Hunc prorsus ignotum Scriptorem accipiant Lectores, & ad Mediolanensem Lampugnanorum Familiam sui libenter addant.

Opus ejusdem sic est inscriptum

I. Petri Martyris Lampugnani Chronica rerum ut plurimum Mediolanensium. Incipit à die Martis XVII. Julii anni MCCCLXIX. usque ad annum MCCCCLXXXV. MS. in fol. Extat in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

CMLI.

LAMPUGNANUS PHILIPPUS.

PHilippus ex nobili Lampugnana Gente Mediolani ortus est, atque anno MCXCIV. munus Archipresbyteri Metropolitanæ Mediolanensis obibat, ex MS. Trivultii, de quo suo loco. Post obitum Uberti Archiepiscopi totius Cleri consensu ad eamdem Infulam electus fuit, & à Cœlestino III. Pontifice confirmatus. Hujus Ecclesiæ gubernacula suscepit die X. Junii, anno MCXCVI. Quanti eum fecerit Innocentius Papa III., qui Cœlestino in Petri Cathedra successit, plures tantum litteræ ad Philippum eundem datæ, quæ partim in corpore Juris Canonici insertæ conspiciuntur. Hujus Præsulis temporibus accerbissima bella, Mediolanensibus, & Papiensibus inter se contendentibus, Insubriam afflixere. Philippi tamen prudentiâ, & in gerendis rebus labor indefessus, adeo discordes animos delinivit, ut icto tandem fœdere, pax optata redierit. Annos decem, menses quatuor, dies septem laudabiliter Ambrosianæ præfuit Ecclesiæ, jacebatque in Templo Sanctæ Mariæ Majoris Mediolani nunc diruto.

Habemus hæc de ipso

I. Litteræ quarum meminit Innocentius III. in Epistola data Laterani XII. Kal. Novembris anno IX. Pontific. sui, (quas exscripsit Ughellus ex Regest. Vatic. Lib. IX. pag. 116. n. 117., & extant in Ital. Sac. Tom. IV. in Eporedien. n. 24.) ad se datarum, quibus ei Philippus nunciaverat Petrum ab Eporediensi Capitulo electum Episcopum, & à se confirmatum, consecrationis munere nondum percepto, solitudinis amore ductum ad eremum confugisse.

II. Epistola Philippi Archiepiscopi ad Innoc. III. super discordia Canonicorum, & Monachorum Sancti Ambrosii circa ann. MCIC. Extant in Collectione omnium Votis typis tradenda doctiss. Sormanni.
Extat quoque Epistola Innocentii III. ad eundem, ut Causidicum Passaguerram gravi Crimine illigatum sistat quamprimum coram Apostolico Judicio, alioqui eum Anathemate feriat. Dat. Romæ Id. Apr. Pontif. sui anno I.
Alia ejusdem ad eundem, ut Amanuensis munus conferat Henrico Subdiacono suo, circa annum MCXCVIII.
Alia ut Clericum Bonacosam recipiat in Canonicum S. Ambrosii. Dat. Romæ VIII. Id. Julii Pont. anno I.
Alia super negotio conferendæ Cancellariæ Mediolanensis Ecclesiæ, de quo negotio inter Sedem Apostolicam, & Mediol. jus videbatur ambiguum. Dat. Perusii IX. Kal. Octob. eod. anno.
Sententia Lotharii Episcopi Vercellensis, Girardi Abbatis de Tilietto, & Presbyteri Uberti Mantuani Provisorum Ecclesiarum Lombardiæ ab Innoc. III. Delegatorum, in Causa vertente inter Philippum Archiep. & Milonem Cimiliarcham super refectione Vestium, & Paramentorum Ecclesiæ S. Mariæ favore Archiepiscopi, lata die XVI. Junii MCCVI. Reperiuntur omnia in supradicta Collectione Sormanni.
Agunt de ipso acta Mediolanensis Ecclesiæ p. 6. num. 93. Ughellus in Archiepiscopis Mediolanensibus, & si placet Picinellus in Athenæo pag. 191.

CMLII.

LAMPUGNANUS POMPEJUS.

INter Jurisconsultos Collegiatos Mediolanenses improbo fermè labore à clarissimo Sitono collectos reperitur Pompejus Lampugnanus Petri Pauli Achille geniti, & Angelæ Cittadinæ conjugum filius: Philippi Equitis Ord. S. Stephani frater, & claruisse asseritur anno MDLXXV. ad MDCXVII. Plura nobis datum non est de Viro isto proferre, atque in hac Bibliotheca memorandus minime foret, nisi fortuitò in Librum, quem præ manibus habui, incidissem.

Hic est titulus ejusdem, ut jacet

I. Justi Lipsii in Cornelium Tacitum Notæ cum MS. Codice Mirandulano collatæ à Pompejo Lampugnano. Ad Illustriss. Galeottum Mirandulæ Comitem, & Concordiæ Principem. *Bergomi, Sumptibus Vicentii Viotti Parmensis*, 1602. *in* 12. Epistola nuncupatoria data est Romæ III. Kal. Junii.
Videndi sunt Advocatus supradictus Sitonus in Chronico Coll. J. PP. artic. 622. pag. 154. & Moriggia in Historia Antiquit. Mediol. Lib. III. Cap. XIV.

CMLIII.

LAMPUGNANUS PRINCIVALLUS.

EX inclyto Lampugnaneo Stipite prodiit Sæculo XV. Princivallus Lampugnanus Petri Jurisconsulti Collegiati, Ducalisque Fisci Patroni in toto Mediolanensi dominio, atque Ursinæ Vistarinæ illustrium Conjugum filius, qui & ipse in Collegium Jurisperitorum Mediolanensium cooptatus extitit, nec non Gubernatoris munus Placentinæ Urbis summâ cum laude sustinuit Anno MCDLXVI. Nec mihi per-

permissum fuit plura de isto aliunde perquirere, nam satis superque laudatur in sequenti Elogio supra tumulum ejusdem apposito, in Ecclesia Sancti Francisci Mantuæ, ubi sepulchrum habuit Anno Domini MCCCCLXXXVII. In eodem Lector videbit quantum in Litteris, atque in Armis Vir perspicuus excelluerit, ita ut Fabiis, Catonibus, Metellis æquiparari meruerit; sic enim legitur

PRISCA FIDES TACEAT FABIOS DVROSQUE CATONES
VIRTVTVM HIC CENSOR NEMPE PERENNIS ERAT
LAMPVGNANA DOMVS TVLIT HVNC HVNC INCLYTA MVNDO
MAGNIFICVM BELLO CONSPICVVMQVE TOGA
QVAQVE FIDE VIXIT POPVLVSQVE DVCESQVE PROBARVNT
INSVBRII QVORVM GLORIA SVMMA FVIT
NOMINE PRINCIVALIS FVERAT PIETATE METELLVS
HEV BONA TOT TVMVLO CLAVSIT ACERBA DIES!
ANNO MCCCCLXXXVII.

Mihimetipsi interim gratulor, quod ingenii istius Lampugnani aliqua monumenta reperire sors obtulit in evolvendis Epistolis Candidi Decembrii, in quarum una legi

I. Terentium à Principallo Lampugnano illustratum fuisse, qua propter pluribus laudibus ipsum commendat Decembrius in Epistola supramemorata, quæ extat inter MSS. ipsius Decembrii in Bibliotheca Ambrosiana, & data est Anno MCDLX. die verò XXIV. Mensis Septembris.
II. Judicium Principalli Lampugnani super Translationem Leonardi Aretini Ethicæ Aristotelis, quam Candidus Decembrius Lampugnano misit; & illius sententiam profert in Epistola eidem scripta die VII. Junii MCDLXVI. in ipsa verò Decembrius Principallum nostrum Virum doctissimum vocat. Extat ibidem.
Memoratur à Clarissimo Sitono in Chronico J. PP. pag. 146. artic. 586.

C M L I V.

LAMPUGNANUS UBERTUS.

IN numero celebrium Jurisperitorum Sæculi XIV. ex consensu Virorum doctissimorum ipsius ævi locum habere meruit Ubertus, seu, ut alii malunt, Ubertinus Lampugnanus, aut de Lampugnano. Oldradus Jurisconsultus Collegiatus meritò gloriari potest de hoc illustri Filio, nec non de altero Maphioli nomine duabus Infulis exornato, nam Ecclesiam Episcopalem Plocensem primùm, deinde Archiepiscopalem Messanensem iste rexit. Noster verò Anno MCCCLXXXV. Collegium Nobilium Jurisperitorum Mediolanensium ingressus est, postea primarius Legum Civilium Interpres, & Baldi Perusini collega in Ticinensi gymnasio efficitur. Ducibus Mediolanensibus tam charus extitit, ut in summo honore habitum, ipsum à Consiliis & Vicarium Generalem voluerint. Notatur à Clarissimo Sitono, sedisse in supra memorato Collegio usque ad Annum MCDII. ignoro tamen an illi annus iste fuerit ultimus, nec ne. Interim de ejus Parente Oldrado juvat hîc dare Eulogium Petri Candidi Decembrii, quod legi in MS. pluries laudato Biblioth. S. Antonii Cleric. Regularium hujus Urbis sequentibus verbis

Hic jacet Oldradus, quem Lampugnana propago
Edidit, & multis fuit is virtutis imago.
Dives opum, sed honore prior, dominoq. verendus,
Quem coluit, fuerat nulli pietate secundus:
Sed mors cuncta domans animam decedere terris
Jussit, & in cœlum radiantibus intulit astris.

Perpetuò interim commendabunt Ubertum nostrum quæ sequuntur

I. Tractatus varii Philosophici. Teste Picinello.
II. Consilium Juridicum extat in Vol. V. Baldi num. 477.
III. Aliud simile reperitur inter Consilia Laurentii Calcanei, estque num. 54. *Lugduni*, 1534. *in fol.*
Laudatur à Clarissimo Sitono pag. 36. Artic. 74, à Moriggia Lib. III. Nobilitatis Mediol. Cap. XI. & à Picinello pag. 512.

C M L V.

LANDRIANUS BERNARDINUS.

GEns Landriana, de cujus præstantia, & antiquitate alibi nobis sermo erit, Bernardinum inter tot alios Viros doctos enumerat, qui ex patre Lanzaloto floruit in fine Sæculi XV., atque initio subsequentis, nam sedem habebat in hac Urbe, atque in Paræcia S. Victoris ad Theatrum, dum cum aliis Incolis Portæ Vercellinæ Anno MCDLXX. jusjurandum fidelitatis præstitit Primogenito Galeacii Mariæ Sfortiæ Mediolani Ducis, paulò antea nato. Celebratur ut Jurisconsultus ab Auctoribus infra citandis, quibus etsi tacentibus, talem ostenderent Bernardinum nostrum ejus doctissimæ Lucubrationes à nobis infra memorandæ. Miramur interea, quòd Clarissimus Joannes Jacobus Mangetus ipsum intulerit in suam Bibliothecam Scriptorum Medicorum Tom. III. pag. 20. Additiones Bernardini nostri proferendo in Practicam Joannis Petri de Ferrariis, nam & hoc Opus, non ad Medicinam, sed ad Jus spectat, & quidem Bernardinus Landrianus, non Medicus, sed Jurisconsultus locum habuit in Collegio Nobilium J. PP. Mediolanensium, ab anno MCDLXXXIII. usque ad annum MDXXV.

En igitur Opera ejusdem, quorum partem nos primùm recensemus, videlicet:

I. Egregium ac fertilissimum opus Maleficiorum Domini Angeli Aretini, cum additionibus optimi Practici DD. Augustini Ariminensis, & Bernardini de Landriano Mediolanensis. *Mediolani, per Jo. Angelum Scinzenzeller*, impensis Nobilium Virorum DD Jo. Jacobi & fratrum de Lignano, 1522. die X. Octobris, in fol. max.
II. Tractatus Maleficiorum Domini Alberti de Gandino J. U. D. Excellentissimi, una cum Apostillis J. U. D. Domini Bernardini ex Capitaneis de Landriano Mediolanensis. *Mediolani* ut supra die VIII. Augusti.
III. Prima Lectura Dominici de Sancto Geminiano super sexto libro Decretalium cum Apostillis eximii J. U. Doctoris Mediolanensis D. Bernardini ex Capitaneis de Landriano, & novissimè adjunctis additionibus egregii Viri Magistri Joannis de Gradibus

dibus U. J. professoris, Consiliariique Domini nostri Ludovici Regis Francorum Christianissimi. *Tridini, per Joannem de Ferrariis, & Gerardum de Zejis*, 1511. *in fol. max.*

IV. Epistola Latina satis prolixa Reverendo in Christo Patri D. Luchino ex Capitaneis de Landriano Juris Pontificii Scholari, recommendatario perpetuo præceptoriæ Sancti Antonii Placentiæ, nec non Apostolicæ Sedis Protonotario, benemerito, & consanguineo honorando; in qua plura de Landrianæ Gentis nobilitate, atque affinitate agitur. Extat in eodem Codice.

V. Scholia, seu Glossæ in Universum Opus Abbatis Panormitani super Decretalibus. *Taurini, apud Nicolaum de Benedictis*, 1517. *in fol. max.*

VI. Additio ad Consilium Bartoli à Saxoferrato an Possessio æstimata in libro Communis, deveniens in Ecclesiam, teneatur ad Collectas, & onera extraordinaria solvenda. Extat in Cat. aurea Gattici pag. 351.

VII. Scholia & Adnotationes ad Practicam Joannis Petri Ferrarii Papiensis. *Venetiis, apud Octavianum Scotum*, 1496., *& iterum* 1603. *in fol.* necnon alibi.

VIII. Additiones ad Alexandri Tartagni Imolensis Commentaria in ff. & Codicem. Extant cum ipsius Tartagni Commentariis *Lugduni*, 1549., *& Venetiis*, 1595. *in fol.*, ubi Bernardinus noster jurisprudentiæ præstantissimum lumen vocatur.

Agunt de eo Augustinus Fontana p. p. verbo de Ferrariis pag. 342., & verbo Landriani pag. 548. Raphaël Fannianus in Commentariis nobilium Mediolanensium Familiarum, Joannes Sitonus in Chronico Juris PP. Col. Mediol p. 2. Artic. 260. & Vir nobis amicissimus Canonicus Joannes Andreas Iricus in Hist. Typograph. Tridinensi, quæ ab ipso actu cuditur.

CMLVI.

LANDRIANUS CÆSAR.

EX Nobilibus Parentibus, Francisco scilicet Landriano Jurisconsulto Collegiato, & Laura Homodea Conjugibus in lucem venit Cæsar, de quo agimus, die vigesima quinta mensis Octobris, anno Christi MDLXXXIV. Suorum doctissima vestigia secutus, Legibus tam sedulo incubuit, ut Juris PP. Collegio hujus Urbis adscribi meruerit anno MDCX. die sexta Martii. Ingenii probitatisque ipsius testimonia sunt munia ab eodem optimè peracta, nempè Magistratus, cui nomen Sanitatis, anno MDCXXXV. Auditoris, necnon Vicarii Prætoris Provinciarum Cremonæ & Papiæ. Ex Nobili Matrona Angela Cruceja quatuordecim liberos suscepit, ut me monuit amicissimus Jurisconsultus Collegiatus Joseph Landrianus, cui inter alia hæc mea Bibliotheca debet hunc Cæsarem, qui è vivis sublatus anno MDCXLVIII. die V. Aprilis, scriptum reliquit Opus eruditione juridica undique adspersum.

Videlicet:

I. Enchiridion Juris MS. in fol. magno ingentis molis. Extat apud supradictum Josephum Landrianum J. C. C. Auctoris Abnepotem.

CMLVII.

LANDRIANUS GERARDUS.

MEdiolanensium, ac Landrianorum Familiæ maximum, perpetuumque erit lumen Gerardus Landrianus, Antonii ex Capitaneis de Landriano Ducalis Feudatarii Oppidi Landriani, necnon Ducalis Castellani Melegnani, & Abbiati Grassi, filius, cujus Elogium si ex integro, ut par fuisset tanto Viro mihi texendum esset, plures paginæ implendæ forent; sed cùm tot Auctores de ipso cum ingenti laude loquantur, institutum meum prosequendo, breviter me expediam. Tanta fuit illius probitas, atque ingenium, ut adhuc juvenis Præbendam Canonicalem in Basilica Sanctissimæ Trinitatis Papiæ obtinuerit, deinde anno MCCCCXVIII. die XV. Martii ad Infulam Ecclesiæ Laudensis promotus à Summo Pontifice Martino V. mirum est, quot Beneficiis, & donis Ecclesiam ipsam ditaverit. Eugenius quoque Pontifex IV. illum cum XVII. aliis Viris in litteris, atque negotiis peragendis celebrioribus delegit, ad Concilium Basileense evocandum. Patres etiam ejusdem Concilii Legatum Gerardum nostrum miserunt ad Angliæ Regem, anno Domini MCCCCXXXII. coram quo, aliisque Regni Magnatibus, gravissimam Orationem Gerardus habuit à nobis infra recensendam. Primus fuit etiam Abbas Commendatarius Monasterii Charævallensis, & ab Eugenio IV. Pontifice ab Ecclesia Laudensi ad Comensem translatus extitit die VII. Martii, anno MCCCCXXXVII. ideoque à pluribus Cardinalis Comensis vocatur, nam ab eodem Summo Pontifice in Concilio Generali Florentino, plaudentibus omnibus, Purpura insignitur die XVIII. mensis Decembris, anni MCCCCXXXIX. Memoratu dignum est, quod cura, atque benefitio Gerardi nostri fruatur Respublica Litteraria tribus Libris Ciceronis de Oratore, qui deperditi erant, testibus Blondo in Italia illustrata pag. 396 editionis Basileensis, necnon Josepho Alexandro Furietto in Præfatione Operum Gasparini, & Guiniforti Barziziorum editionis Romanæ, atque in Vita ejusdem Gasparini. In omnibus ferè Scientiis versatissimus, necnon Græcâ Linguâ summoperè præditus extitit, ut notatur in Tabulario Ecclesiæ Episcopalis Laudensis. Orator ejusdem Eugenii IV. ad Philippum Mariam Vicecomitem missus, non solùm maximam existimationem apud eumdem sibi acquisivit, sed ob popularem auram, in quam cum Antonio ejus fratre Gerardus noster incidit, suspicionem ipsius Principis adeptus est; ita ut dixerint nonnulli, quod periculum veneni, unà cum eodem fratre sustulisset, teste Oldovino, qua de causa Viterbium se contulit, ubi mortem invênit, omnium cum mœrore die VIII. mensis Octobris, anno Reparatæ Salutis MCCCCXLV. ut indicat Inscriptio illius Sepulchro apposita, quod habuit in Ecclesia Fratrum Minorum S. Francisci, his litteris:

GERARDVS LANDRIANVS MEDIOLANENSIS
S. R. E. CARD. AMPLISSIMVS
ALIQVOT SVB EVGENIO IV. LEGATIONIBVS
FVNCTVS
VITERBII VIII. IDVS OCTOBRIS MCDXLV.
E VITA DISCEDENS
HIC SVMMA CVM PIETATE CONDITVR.

Supradicti quoque Antonii, Gerardi nostri fratris, Elogium juvat hîc addere, quod legitur in Sacra Æde Divæ Mariæ Coronatæ hujus Urbis, ubi Corpus ipsius jacet, ut ejus saltem memoria servetur posteritati, etsi nullum suæ virtutis Monumentum ætas nobis reliquerit, nam gravem Oratorem fuisse, ex ipsis versibus facilè agnoscitur.

EPITAPHIUM ANTONII LANDRIANI MAGNIFICI, SAPIENTISSIMIQUE MILITARIS DUCTORIS.

MARMORE QVI SITVS EST GENEROSO SANGVINE NATVS
HIC TOTIENS HOSTES QVOTIENS VEL MAXIMVS ALTER
OBRVIT OPPOSITOS ET NE SIBI TVRPITER VNVM
CARMINA SVBTICEANT MALE TVTA HAVD ANTE RELIQVIT
HOSTIBVS IN MEDIIS ROMANENGI MOENIA CINCTVS
OMNIA QVAM RVERENT ANIMOSI COCLYTIS INSTAR
INSVBRIVMQVE FIDES DVCIS INCONCVSSA PHILIPPI
FABRICIVS CVI FIDVS ERAT CVI REGVLVS ALTER
RELLIGIONE GRAVIS MERITIS QVIBVS EXTITIT VNVS
IMPERIVM PRAEFECTVS HABENS CREMONENSIBVS AMPLVM
ORATORQVE GRAVIS DVCE SIC STATVENTE PHILIPPO
LECTVS AD ALPHONSVM LONGISSIMA TEMPORA REGEM
LAVDIBVS ET FAMA SVPER IGNEA SYDERA NOTVS.

Eximius præfatus Cardinalis Gerardus patruum habuit Beatum Bernardum Landrianum, nobilis Viri Gerardi senioris filium anno MCCCCXXXIX. Episcopum Astensem, dein anno, MCCCCXLVI. Episcopum Comensem, nempe successorem præfato Cardinali Gerardo juniori ejusdem nepoti, & obiit die XXXI. Augusti anno MCCCCLI. cujus ultimæ Tabulæ extant penès sæpius laudatum Sitonum datæ die III. Novembris, Indictione XII. Anno MCCCCXLVIII. Dolendum interea est, quod de Cardinali nostro Landriano parum nobis servaverit temporis edacitas, nam nullâ diligentiâ posthabitâ, hæc tantùm reperire mihi licuit.

I. Oratio Gerardi Landriani Episcopi Laudensis, Basileensis Concilii Oratoris ad Regem Angliæ, & reliquos Patres Conscriptos Regni. Extat in Collectione Regia Conciliorum Tom. XXX. pag. 663. & sequentibus. Reperitur quoque MS in Cod. num. 126. Bibliothecæ Heilsbronensis, juxta Catalogum ejusdem editum *Norimbergæ*, 1731. *in fol.*

II. Sermones varii in eodem Concilio Basileensi habiti, ex Actis sæpè dicti Concilii, teste Dupinio in Bibliotheca Ecclesiastica Tom. XII. pag. 92.

III. Epistolæ V. Latinæ eruditissimæ ad Petrum Candidum Decembrium datæ Florentiæ anno MCCCCXLI. cum Responsionibus Decembrii Mediolani datæ eodem anno. Extant in MS. Bibliothecæ Ambrosianæ sign. T. num. 235., cui titulus „ Candidi Decembrii Epistolæ „ à Thoma de Cacciis Novariensi collectæ, & scriptæ „ annò MCCCCLXX. „ inter quas plures sunt Mediolanensium ad Decembrium, de quibus suo loco.

IV. Epistola ad Gasparinum Barzizium. Extat inter Epistolas familiares istius, editionis *Romanæ*, 1723. *in* 4. pag. 215. & aliæ Barzizii ad Gerardum in MS. Biblioth. Ambros. sign L. n. 69. in 4.

Aliæ plures Epistolæ ejusdem Decembrii ad Gerardum Landrianum leguntur in altero Cod. MS. supradictæ Bibliothecæ Ambrosianæ sign. S. num. 157.

Epistolæ duæ Antonii Panormitæ ad eumdem Landrianum sunt in MS Ambrosiano sign. H. nu 49. in 4.

Inter Epistolas Francisci Philelphi editionis Venetæ anni 1502. in fol. Extat Epistola Gerardo Landriano Cardinali Comensi pag. 28.

Extat etiam Epistola satis erudita Laurentii Vallæ ad eumdem de Constantiniana donatione inter Epistolas Regum, Principum, Rerumpublicarum &c. data Mediolani IV. Kal. Novembris MCCCCXL. *Venetiis*, 1574. pag. 340.

Ad eum Epistolæ duæ Leonardi Aretini, prima, quæ sit differentia inter Civitates Italiæ Comum, & Cumas: altera, rationes, causæque variæ redduntur Oppidorum nominum, & ab eis deductorum. In lib. VIII. Epist Aret. edit. *Basileensis* pag. 344. & seq. & denuo in nova editione *Florentina* 1741. Tom. II. pagg. 122. & 125.

De eodem videndi sunt Ferdin. Ughell. Ital. Sacr. Alphons. Ciaccon. in Vit. Cardd. Augustin. Oldoin. in Vit. Cardd. Francis. Ballarin. Chron. Comens. pag. 132. Quintil. Lucil. Passalaqu. Epist. histor. pag 220. Prim. Aloys. Tattus Martyrolog. Comens. pag. 184. Paul. Morig. hist. antiquit. pag 273. & hist. Nobilit. pag. 113. 170., & Summar. memorabil. lib. 1. cap. 11. Salvator Vital. Theatr. pag. 15 Galeacius Guald. Relat. Mediol. pag. 122. Basil. Seregn. Elog Borrom. pag. 508. Francis. Philelph. Epistol. Leonard. Brunus, Lauren. Valla, Joannes Eggs Purpura Docta, Spondanus in Contin Annal Baronii ad annum MCCCCXXXII. Benedictus Jovius in Historia Patriæ lib. II. pag. 177. Morerius in Lexico, Sitonus in Chron Colleg J.PP. pag. 42. art. 137. & Picinellus in Athenæo pag. 235.

CMLVIII.

LANDRIANUS IGNATIUS.

Ingenii felicitas, singularis eruditio, & quæ erit in primis recensenda, pietas eximia, Ignatium Landrianum summopere commendant. Natus & ipse in hac Urbe anno à Virginis partu MDLXXIX. inter Monachos Olivetanæ Congregationis se adscripsit anno sextodecimo suæ ætatis. In eadem scientias tam sedulò prosecutus est, ut non tantùm eximius Theologus evaserit, sed etiam in linguis Græcis, atque Hæbraicis summâ cum laude illuxerit, dignus propterea qui primam facultatem pœnes Ferdinandum Mantuæ Ducem, immo ut asserit Picinellus, etiam apud Franciscum & Vincentium Mantuæ quoque Duces exercuerit. Sacris litteris explicandis ita incubuit, ut Concionator egregius ab omnibus admiratus, eo magis quia plures Hæbreos ad Catholicam Fidem converterit. Fama tanti Viri quocumque delata in causa fuit, quod à Summo Pontifice Romam vocaretur, opem laturus in Congregatione de Propaganda Fide ad documenta Christianæ Religionis amplificanda, sed dum ad iter se parat, mors ipsum molestè rapuit die XVII Aprilis anno Domini MDCXLII. post suæ Religionis honores, meritò obtentos, nam uti Abbas probatissimus, Monasterium S. Victoris peregregiè gubernaverat anno MDCXXXVIII. & Visitatoris munere decoratus extiterat. Vir longiori vita dignus, omnia quæ scripsit in lucem proferre non potuit, nos itaque ut illius memoria unquam non sit peritura, ejus lucubrationes doctissimas tam typis datas quam adhuc MS. nunc recensemus.

Hæ sunt:

I. Virginis Partus, ejusque Filii Emmanuel Divinitatis, & Humanitatis, Scripturalis Dissertatio, atque Demonstratio, adversùs Hæbreos, & Hæreticos. *Mediolani*, *Typis Ambrosianis*, 1639. *in* 4.

II. Ejusdem Operis Tractatus secundus & tertius. *Mediolani*, *per Joannem Petrum Ramellatum*, 1641. *in* 4. Hoc opus manu Auctoris scriptum

ego

ego vidi in Bibliotheca Suorum S. Victoris Mediolani.
III. De Sanctissima Trinitate.
IV. De Divinitate Regis Messiæ.
V. Rex & Monarca hujus, & futuri Sæculi.
VI. Propheta à Moyse prædictus.
VII. Legislator novæ Legis omnibus prædictus.
VIII. Pontifex, & Sacerdos in æternum.
IX. Redemptor animarum passione Crucis.
X. Debellator mortis in sui resurrectione.
XI. Judex omnium venturus.
XII. Sceptrum Juda multis Sæculis ablatum:
XIII. LXX. Danielis Hebdomadæ, jam transactæ.
XIV. Tertium Templum nullo modo ædificandum.
XV. Statua Nabucodonosor ad nihilum redacta.
XVI. Virga Jesse jam floruit.
XVII. De Adoratione Imaginum, & invocatione Sanctorum secundùm antiquos Hebræos.
XVIII. Conceptus Hebraici.
XIX. De origine punctorum.
XX. De Rabbinis.
XXI. Alia quædam Opuscula, quæ omnia servantur MSS. apud Suos, testibus infrascriptis, qui sunt Michaël Angelus Belfortius in Chronologia Cœnobiorum Montis Oliveti pagg. 138. & 139. Marianus Armellinus in Append. Bibl. Benedictino Cassinensis pag. 44. Maraccius in Bibl. Mariana p. p. pag. 651. & Picinellus in Athenæo pag. 379.

CMLIX.

LANDRIANUS JOANNES FABRICIUS.

Litteratis Landrianis mihi datum est addere Joannem Fabricium, quamvis de eo nullum Monumentum mihi oblatum sit, præter ejus Carmina MSS., quæ non sine voluptate legi cursim in ditissima Bibliotheca, quam Divus Carolus Borromæus Capitulo Ecclesiæ Metropolitanæ Mediolanensis legavit. In eisdem certè ingenium, atque felicitas pro Latina Poësi hujus Auctoris elucent; nescio tamen an tertia pars, quæ desideratur, fuerit, nec ne à Landriano nostro composita, id verò, quod superest, lectu & typis dignissimum est.

Sic Codex inscribitur

I. Divi Tutelaris Sancti Ambrosii Encomium, seu Suffimentum: Poëma Latinum. Pars prima, atque secunda, cujus in fine indicatur etiam tertia, quæ tamen deest MS. in fol. justæ molis sign. R. num. 36. Extat in Bibliotheca Metropolitanæ Mediolanensis.

CMLX.

LANDRIANUS JOANNES FRANCISCUS.

De Gente Landriana, quæ antiquitatem suam memorare potest è pluribus jam transactis Sæculis, duos inter alios sub oculis habui dignos, qui minimè hìc prætermittantur ad gloriam hujuscemodi Familiæ. Oddo nempe de Landriano, qui claruit Redemptionis nostræ anno MCCXIII., & sicuti eidem, & Patriæ meæ charissimæ perpetuum attulit honorem Monumentum infrascriptum, quod in Tomo III. Antiquitatum medii ævi col. 902. inseruit Clar. Muratorius, veniam mihi dent Lectores, si & ipsum in hoc loco exhibere denuò duxerim, nam ad Historiam litterariam optimè pertinet.

„ Sacramenta à variis Legum Interpretibus præstita, „ quibus constringebantur, ne extra Bononiense „ Gymnasium Scientiam Juris traderent.

„ Anno MCCXIII.

„ In nomine Domini. Millesimo Ducentesimo Decimo Tertio, Indictione I. die VIII. exeunte Octubri, coram D. Armanno Judice, & Domino Giberto Rubeo Judice, & Blanco Notario, & Orabona Notario, & Maranello Notario, & aliis, Dominus Guido Boncambii, & Dominus Jacobus Balduini, Cives Bononienses, & Dominus Oddo de Landriano Mediolanensis, omnes Legum Doctores, ante Dominum Guazonem Judicem Domini Matthæi Bononiæ Potestatis, juraverunt, ad Sancta Dei Evangelia, quod de cetero in aliqua Terra non legent Scholaribus Scientiam Legum, nisi in Bononia, & quod non dabunt Operam, ut Scholares in alia Civitate debeant commorari. Nec in hoc consilium, vel adjutorium præstabunt, immo curabunt bona fide, quod Studium in hac Civitate augeatur. Et quod ipsi dabunt consilium Potestati, & Judicibus de Communi, & Rectoribus Bononiæ, qui pro tempore fuerint, bona fide, si ab eis petierint.

„ Actum in Palatio Communis Bononiæ.

Alter est Guidus de Landriano Potestas Paduæ anno MCCXXIII. ut constat ex libro omnium Regiminum Civitatis Paduæ à Clar. Muratorio in Antiquitatum Italicarum Tomo IV. in publicum prolato. Summum quoque decus eidem Familiæ est Feudum Oppidi Vidigulphi à Ludovico Bavaro Cæsare anno MCCCXXIX. obtentum. Inter alios, qui in litteris excelluerunt, numerandus est Jo. Franciscus, qui simpliciter Franciscus quandoque nuncupabatur, Erasmi & Lucretiæ Peregæ conjugum filius, qui die vigesima quarta Octobris anni MDLII. primam diem aspexit, & vestigia suorum prosequutus, Jura à doctissimis Præceptoribus didicit, atque in Collegium J.PP. Nobilium Patriæ cooptatus fuit anno MDLXXVI. Quantum in ipsis indefessi studii impenderit, facilè noscere est ex Opere infra memorando, atque illud idem desiderium majoris ætatis, quàm illi fuerit, in Lectoribus auget, nempe anno MDLXXXVIII. die XX. Maji è vivis citò nimis abiit.

Scripsit:

I. Promptuarium Juris ordine Alphabetico distributum; Auctore Jo. Francisco Landriano J. C. C. Mediolanensi. MS in fol. Autographus magnæ molis Extat apud Josephum Landrianum J. C. C., & publicum Logicæ in Scholis Canobianis Professorem, alibi à me laudatum.

CMLXI.

LANDRIANUS PAULUS ANTONIUS.

Ex eadem nobilissima Landriana Familia ortus est Glicerius parentibus J. C. C. Cæsare, atque Angela Cruceja die XXIV. Maji MDCXXII., qui peractis humanioribus studiis in Scholis Arcimboldiis, Congregationem Clericorum Regularium Divi Pauli Barnabitarum amplexus est anno MDCXXXVIII. mutato baptismali nomine Glicerii in Paulum Antonium. In iisdem Scholis, in quibus edoctus extitit, Rhetoricam per aliquot annos professus est, suisque Philosophiam ex Cathedra pronunciavit, deinde zelo Christi ductus, Conciones Annuales, & Quadragesimales non sine plausu in pluribus Italiæ Civitatibus habuit. Cùm autem maximâ in rebus agendis, prudentiâ, & dexteritate polleret, nonnullis Collegiis suæ Congregationis præfuit, atque in Comitiis Generalibus primò universi ejusdem Cœtus Procurator, dein Præpositi Generalis Assistens, renuntiatus

A tiatus est. Acceptus summopere fuit Summo Pontifici Innocentio XI. aliisque Præsulibus Romanæ Curiæ. Fratrem habuit Constantium totius Congregationis Canonicorum Regularium Lateranensium Abbatem Generalem, necnon Marcum Antonium insignis Collegiatæ S. Nazarii hujus Urbis Præpositum. Religiosissimè semper vixit usque ad annum MDCLXXXV., quo Romæ ultimum vitæ suæ diem obiit in Collegio S. Caroli ad Cathenarios vocato; de ejus Lucubrationibus duæ tantùm editæ fuerunt, reliquæ verò ubi delitescant, scire Lector à me non expectet, nam forsan alii in suo penu ea deduxere.

Publici juris fecit

B I. Orazione Funebre nelle Esequie Solenni di Ferdinando III Imperadore. *Praga, nella Stamperia Arcivescovile*, 1657 *in* 4.
II. Le Glorie della Repubblica di Ragusa. *Roma, per il Rossi, in* 4
Laudatur in Syllabo Scriptorum Barnabitarum, à pluries laudato Auctore P. Pezio, in Schedis Sitonianis, & in Athenæo Picinelli pag. 446.

CMLXII.

LANDULPHUS.

C Landulphus Presbyter Mediolanensis, qui Senior dicitur, ob alterum ejusdem nominis Auctorem, cujus postea mentio recurret; eo tempore floruit in hac Metropoli, quo, sedente Gregorio VII Summo Pontifice, incontinentiæ, ac simoniæ labe Ambrosianus Clerus infectus erat; Sæculo videlicet XI. Suspicio est conjugatum & ipsum fuisse; certè Clericorum nuptiis, sive, ut veriùs dicamus, concubinatui acerrimum se patronum ubique exhibet in ea, de qua paulò post dicemus, historia. Quocirca eruditissimus Ludovicus Antonius Muratorius in Præfatione Operis Landulphi nostri prudentissimè Lectorem monet, multa in eo reperiri, quæ contemptum, vel risum moveant. Hujusmodi sunt maledicta, quibus Romanos Pontifices castitatis Sacerdotalis Antesignanos, atque Assertores identidem insectatur; ea D item, quæ in probos Viros quoscumque incontinentiæ infestos evomit, atque impudentia non vulgaris, sive potius ignorantia, qua Sanctum Ambrosium hujus Urbis Parentem vel fingit, vel credit Sacerdotum favisse nuptiis, cum immo Sanctus Doctor pluribus in locis apertissimè doceat, nefas esse Viris Altaris ministerio mancipatis operam gignendis liberis dare. Multa quoque Landulphus de suo protulit, & pro genuinis aliorum fœtibus posteritati nimis credulæ obtrudere studuit, cujusmodi est: „ Querimonia S. Benedicti Mediolanensis Archiepiscopi super „ Papiensis Episcopi consecratione. „ Eam vulgavit citatus V. Clar. Muratorius in Tomo I. Anecdotor. Cap. V. Appendicis; monito prius Lectore de Landulphi commento. Aliis quoque operam pro libito effingit E Orationes aliquas, ut eos Sententiam suam professos demonstret, quin & Miracula quædam, Visionesque aniles & futiles non raro promit. Enormes etiam Anachronismos, immo & ineptissimum stilum meritò in eadem Præfatione carpit in Landulpho præfatus Muratorius, qui tamen ibidem causam adducit, cur in Scriptorum Rerum Italicarum insignem Collectionem sublestæ fidei Auctorem ingesserit. Qua autem occasione historiam suam adornaverit Landulphus, ipse Auctor pandit in Epistola missa ad Archipresbyterum Mediolanensis Ecclesiæ statim in principio Operis. Addit etiam cap. I. libri III. quibus è fontibus hauserit multa, his verbis: „ Sed ego homo quamvis tantillus, angustiis, & tribulationibus lassatus, „ fretus, ut credo, posterorum meorum meritis, „ qui hæc videntes cognoscent, me ad suarum dignitatum laborasse honorem, ad incœptum festinare „ aggrediar. Igitur præfinitis, ac determinatis Archiepiscoporum nostrorum causis, quas ego multo „ sudore, multoque labore antiquos sciscitando omnes, veritatem tamen amantes, curiosè reperi, „ ac Civitatum Italiæ totius librorum paginas rimando ferè scrutatus sum, & pro ut potui, multa „ in brevi comprehendens meis cartulis subscripsi. „ Ætatem etiam ostendit, quâ historiam suam scripsit, ingravescentem videlicet, ait enim in Rythmica Oratione sua ad Deum, quæ legitur ad calcem libri I.

Cum tu sis Salvator noster, unica defensio,
Jubilum qui præstitisti Populo Judaico,
Adsit mihi tua virtus nutrix in perpetuo.

De tantorum peccatorum venia te flagito:
Quidquid juvenis peccando egi in hoc sæculo,
Ut cum veneris tu Judex in tuo judicio.

Heu mihi qui tot annis vixi in hoc sæculo
Numquam bona perpetravi conscius in animo
Flagrans intus, ardens foris, ullo sine termino.

Cumque Liber IV. desinat in obitu Gregorii VII prædicti, qui migravit ad Dominum anno MLXXXV. facilè conjicere possum paulo post è vita discessisse Landulphum quoque.

Habemus ejusdem sequens Opus

I. Mediolanensis Historiæ lib. IV. nunc primùm editi ex MSS. Codicibus Ecclesiæ Metropolitanæ Mediolanensis, à me collatis, cum Recensione, & Notis Doctiss. Horatii Blanci J. C. Romani; addita est etiam Præfatio V. Cl. Ludovici Antonii Muratorii. Habetur in Tomo IV. Script. Rerum Ital. pag. 49. *Mediolani, Typis nostris Palatinis*, 1723. *in fol.*
Idem Opus cum Arnulphi, & Landulphi Junioris Historiis MS servatur in gemino Codice Bibliothecæ Metropolitanæ Mediolanensis, quorum vetustior pergamenus fuit olim Francisci Castelli ejusdem Ecclesiæ Canonici Ordinarii Viri eruditissimi, cujus Elogium alibi dedimus. In eo initiales omnes litteræ, & summæ Capitum minio inscriptæ sunt. Signatus est E. num. 21. in 4. Alter verò, quem exscripsit laudatus Muratorius, signatus est E. num. 24. in 4 Huic addidit breves ad marginem Castigationes Jo Petrus Puricellus, quæ ipsi Commentarii loco fuisse videntur, ad editionem Landulphi, quam morte præventus perficere non potuit, exornandam. Hujus quoque postremi Codicis characterum specimen ære incisum in eodem Tomo IV. Script. Rer. Ital. dedimus.
De his MSS. consuluit Antonium Mariam Pusterlam Canonicum Ordinarium, & Capituli Metropolitanæ Ecclesiæ Bibliothecarium Clariss. Joannes Mabillonius, prout in Pusterlæ ipsius articulo memorabimus.
II. Rythmica Oratio ad Deum. Legitur ad calcem libri I. ejusdem Operis; unde aliqua jam deprompsimus.
Meminerunt Landulphi hujus Casimirus Oudinus de Script. Eccl. Tomo II pag. 702. Puricellus in Dissert. Nazariana cap. XXXVII. num. 13. & alibi sæpius, præsertim verò lib. I. cap. II num. 3. Vitæ Sanctorum Arialdi, & Herlembaldi. Picinellus in Athenæo pag. 385. aliique permulti.

CMLXIII.

LANDULPHUS alter.

Landulphus alter, qui Junior dicitur, & à Sancto Paulo nuncuparus est, ut à Seniore, de quo præfati sumus, discerneretur, & ipse Mediolanensis extitit: natus circa annum MLXXVI. Florere cœpit anno MXCV. quo Historiam Patriam scribere cœpit, deductam ad annum usque MCXXXVII. Avunculum habuit Liprandum celebrem Sanctorum Arialdi, atque Herlembaldi comitem, cujus laudes haud

haud multo post recensebimus, qui priusquam ignem ingrederetur, ut simoniacum comprobaret Grossulanum Archiepiscopum Mediolanensem, Landulphum ipsum librorum, aliarumque rerum ad se spectantium hæredem instituit, tunc jam in Acolythatus Ordine constitutum. Aberat hic fortè ex Italia, degebatque in Urbe Aurelianensi circa annum MCII. addiscendarum gratiâ litterarum, audiebatque celeberrimum Alfredum, & nobilem Jacobum, ut ipse Auctor est in Cap. X. Operis sui. Turonis quoque, & Parisiis eruditionem sibi comparare studuit, eodem Alfredo, & Gulielmo quodam Magistris usus, ubi Anselmum de Pusterla, & Olricum Vicedominum ambos postea ad Mediolanensem Archiepiscopatum evectos per annum, & dimidium condiscipulos se habuisse narrat ad annum circiter MCVI. Cap. XIII. Alium etiam condiscipulum, scilicet Bernardum Episcopum postea Veronensem, asserit Cap. XXXVII. Optimis igitur excultus artibus regressus est in patriam, & apud Ecclesiam S. Pauli, quæ adhuc est Parochialis in regione Portæ Orientalis, sive, ut alii malunt, Argenteæ, & in Compito cognominatur, quamque Avunculus ejus Liprandus restituerat, habitavit, eamque Ecclesiam Ordinum suorum titulum vocat, unde eruitur vetustissimus Ecclesiæ mos Clericos certo cuidam Templo adscribendi. Hinc accessit Auctori nostro agnomen Landulphi de Sancto Paulo. Narrat etiam Cap. XXVIII. Presbyterum Nazarium Muriculam, qui postmodum Andreæ Mediolanensis Ecclesiæ Primicerio defuncto suffectus est, sibi infantulo coætaneo, & condiscipulo, cum esset infra Ordines Clericus, & juvenis ingenio acutissimus, non sine causa nomen imposuisse *Clocam Sancti Pauli*. In more enim ea ætate fuisse notat Muratorius Vir Cl. in Præfatione Operum Landulphi hujus, agnomen aliquod pueris imponere, quod pro nomine, vel cognomine in posterum usurpatum est. Quanti esset apud Concives suos, indicant munera, quibus se functum asserit Cap. X. Lectoris scilicet, Scribæ, puerorum Eruditoris, publicorum Officiorum, Beneficiorumque participis, & Consularium Epistolarum Dictatoris. In ea autem perturbatione, quam potentiores Urbis excitaverant adversùs Avunculum ejus Liprandum, multa & ipse perpessus est. Nam ab Ecclesia sua deturbatus, Jordano quoque Archiepiscopo electo & consecrato anno MCXII. cum adhuc esset Acolythus, rursus exclusus est ab Ecclesia Sancti Pauli. Eo audito, ab Andrea Primicerio Mediolanensis Ecclesiæ susceptus est in communi beneficio Presbyterorum, & Clericorum. Landulphus, injuriam ut à se propulsaret anno MCXVI. Romam ad Lateranense Concilium perrexit, Calixtum quoque II. Terdonæ, ac Placentiæ adiit, querelas suas expositurus, quamvis irrito prorsus conatu. Coronationi Conradi Regis in Basilica Modoëtiensi anno MCXXVIII. interfuit, & ante Anselmum Archiepiscopum, à quo prius fuerat electus, ut Capellanis suis præesset, ab Ecclesia S. Michaëlis, usque ad Basilicam Sancti Joannis Pontificalem Virgam se prætulisse narrat. Adiit quoque justitiam imploraturus anno MCXXXVI. Lotharium III. qui in Italiam descenderat, ut Coronam Regni atque Imperii susciperet. Hic Virum benignè audivit, & Mediolanensis Reipub. Consulibus imperavit, ut causam illius justè, & paternè cognoscerent. Veruntamen Consules ipsi, adnitente Arnaldo de Rhaude, præceptis Lotharii parêre noluerunt. Quo anno desideratus fuerit Scriptor noster, nemo à me quærat. Certè Acolythus obiisse videtur, nam in fine Operis sui, quod sexagenario majorem se scripsisse commemorat in calce Capitis XXXIII. hæc verba leguntur: „ Surgat igitur Deus exercituum, qui Mediolanum, „ & Cremonam corrigat, & me Acolytum oppressum, & expoliatum, quemadmodum in hac mea „ copia continente probos, & pravos legitur, jure „ gubernet, & protegat. Deo gratias. Amen. Amen. Deducit autem Opus suum ab anno MXCV. ad annum saltem MCXXXVII. Quocirca cum, ut supra diximus, tam ingravescente esset ætate, laboribusque confectus, paucos post annos è vivis migrasse censendus est.

Opus illius tam sæpè à nobis memoratum sic inscribitur:

I. Landulphi Junioris, sive de Sancto Paulo, Historia Mediolanensis ab anno MXCV. usque ad annum MCXXXVII. ex MSS. Codicibus Metropolitanæ Mediolanensis Bibliothecæ, aliisque à me collatis; cum notis Clar. Josephi Antonii Saxii Ambrosianæ Bibliothecæ Præfecti. Habetur in Tomo V. Scriptorum Rer. Ital. pag. 460. Editionis nostræ Palatinæ.
Adest Manuscriptus Codex Membranaceus ac pervetustus in eadem Bibliotheca Metropolitani Mediolanensis Capituli, & alter ab ipso exscriptus in Ambrosiana. Primus qui agnovit hunc Scriptorem, fuit Puricellus in suis Monumentis Ambrosianæ Basilicæ, tum in Vita SS. Herlembaldi, ac Arialdi. Fragmenta etiam intulit Ughellus in Tomum IV. Italiæ Sacræ. Legenda est etiam Præfatio clarissimi Saxii, in qua plura de Auctore ejusque Historia differit, sicuti de labore in excerpendis variantibus Lectionibus ex duobus Codicibus me adjuvante.

II. Passio Beati Araldi Martyris, qui ad S. Dionysium tumulatur. Eam edidit Puricellus in Capita XXXVIII. divisam lib III. Operis sui, cui titulus: „ De SS. „ Martyribus Arialdo Alciato, & Herlembaldo Cot- „ ta Mediolanensibus „. De quo in Puricello ipso agemus.
Litteræ Gelasii Papæ ad Jordanum Mediolanensem Archiepiscopum, quibus jubet ut Landulpho sua restituatur Ecclesia: Datæ Cajetæ Id. Martii MCXVIII. habentur in Cap. XXXV. Operis Auctoris nostri.
De ipso agunt etiam Puricellus loco citato, & alibi, nec non Picinellus in Athenæo pag. 386.

CMLXIV.

LANDUS HORATIUS.

Mediolanensem Patriam in primis, necnon Familiam etsi nobilissimam, atque Congregationem sæpè laudatam Sanctorum Ambrosii, & Caroli Oblatorum maximè illustravit Horatius Landus ex Philippo genitus, nam primis litterariis rudimentis in Seminario hujus Urbis acceptis, ad Philosophicas, ac Theologicas facultates tam sedulò operam dedit, ut supradicta Congregatio libentissimè ipsum amplexata fuerit. Munera duo, quibus exornatus extitit, satis ostendunt, quanti eum fecissent omnes, qui ab eodem expectabant Opera ad publicam utilitatem, atque eruditionem congruentia, quæ nos infra dabimus. Primùm fuit igitur Cathedra ei collata in Scholis Palatinis, ex qua litteras humaniores non sine ingenti plausu docuit, secundùm verò Chronistæ Regii, ideoque in ipsius laudem ulteriora proferre supervacaneum duco. Floruit Auctor noster medio Sæculo transacto, ut doctissimæ Lucubrationes ipsius infrascriptæ facilè demonstrant.

Nempè:

I. Senatus Mediolanensis. *Typis Archiepiscopalibus*, 1637. *in 4.*
II. Fragmentum secundæ partis Senatus Mediolanensis. *Mediolani*, 1645. *in fol.*
III. Obsidio Cremonensis Galliarum Regis, & Subalpinorum, ac Mutinensium Ducum, socialibus armis instituta, Philippi IV. auspiciis, & armis, Marchionis Caracenæ ductu soluta. *Mediolani, apud Malatestas*, 1654. *in fol.*
IV. Conjuratio Padiliana punita anno MDCXLVIII. *Mediolani, apud Malatestas*, 1654. *in fol.*
Eum laudant Hieronymus Ghilinus in Annalibus Alexandriæ sub annis MDCXXVIII., MDCXXIX., & MDCXXX. Advocatus Sitonus in Theatro Genealog. Famil. Nobil. Mediol. pag. 259. MS. in fol. penès ipsum Auctorem, & Picinellus in Athenæo pag. 434.

CMLXV.

LANDUS HORTENSIUS.

SUb variis fictis nominibus Hortensius Landus plura sua Opuscula in lucem produxit, qua de causa nonnullos etiam Viros doctos fefellit, inter quos enumerandi sunt Simlerus in continuatione Bibliothecæ Gesneri, aliique, quos Abbas Picinellus fine ulla animadversione secutus est; nam in suo Athenæo perperam Landum nostrum sub nomine Hortensii Tranquilli Lectoribus dedit; nos verò, re melius perspecta, ab optimis hujus Sæculi in re Litteraria Criticis facilè conspicimus, non tantùm ipsius verum nomen, sed etiam alia ad eumdem spectantia, nempe quòd Romuli Amasei discipulus extiterit, & cætera quæ in sequentibus ejus Lucubrationibus Lector habebit non injucunda, nam hactenus aliis affutæ fuerunt, aliquæ verò aliorum nostro, quæ ejus minimè sunt, etenim eodem Sæculo XVI. floruit quoque alter Landus Medicus, nomine Bassianus, patria verò Placentinus, quem nonnulli cum nostro confuderunt, atque hujus aliquot Opera illi tribuunt. Inter cætera Dialogus est circa Erasmum, quem esse genuinum fœtum Hortensii conjicit Belius, quòd iste personatus apparere semper consueverit in suis Operibus. Auctor verò Dialogi circa Erasmum se Philaletem Utopiensem appellat, tum quia Hortensius hoc idem nomen assumpserat in altero Dialogo, cui titulus Forcianæ Quæstiones, in quo se dicit Philaletem Polytopiensem: tum denique, quòd in suis Paradoxis, in quibus probare nititur, non esse ignominiam ex scorto nasci, plures litteratos homines in exemplum adducat, nempe Petrum Lombardum, Jasonem Maynum, Longuellium, Celium Calcagninum, Erasmum, de quo hæc scribit „ Oh quanti „ Letterati hannoci dati i furtivi abbracciamenti ec. „ hannoci dato un Erasmo Roterodamo, e per opefa d'un valente Abbate ce lo dettero „ sed ne amplius moram Lectoribus afferam, reliqua, ut diximus, ad ejus Lucubrationes pertinentia, infra dabimus. Nil ultra nobis licuit invenire de eruditi hujus Viri actis, nisi quod celeberrimam Lucretiam Gonzagam in litteris edocuisset; contentus igitur sit benevolus Lector de Operibus Scriptoris nostri non sine labore undique à me quæsitis,

Quæ sunt

I. Cicero Relegatus, Dialogus.

II. Cicero Revocatus, Dialogus. Primum edidit anno MDXXIV. secundum verò post annos circiter decem, ut colligitur ex ejus Paradoxis, in quorum ultimo sic habet: „ non dubbito, che molti non „ si abbiino da maravigliare, che ancora fatto non „ abbia la pace con Marco Tullio, qual già sono „ poco meno di diec' anni, che mandai con suo „ gran scorno in esilio „ & infra „ quando scrissi „ il Dialogo intitolato Cicerone Relegato ec. „ ex quibus colligitur, malè Henricum, Ludovicum Castaneum eos tribuisse Cardinali Aleandro: editi ambo uno Volumine habentur. *Lugduni, apud Sebastianum Gryphium*, 1534. & Pomponio Trivultio dicati, *& Venetiis, apud Sessam*, 1539. *in* 8 De istis etiam obloquitur in libro sequenti:

III. La Sferza degli Antichi, e Moderni Scrittori, di M. Anonimo di Utopia, (Hortensio Lando) con una Esortazione allo stud o delle Lettere. *In Vinegia, per Andrea Arrivabene*, 1550. *in* 8.

IV. In Desiderii Erasmi Funus: Dialogus lepidissimus, primùm in lucem editus *Basileæ*, 1540. *in* 8. sine Impressoris nomine.

V. Paradossi. In calce impressionis Venetæ hæc leguntur: SVISNETROH TABEDVL, quæ inverso ordine produnt HORTENSIVS. LVDEBAT.

VI. Commentario delle più notabili, e mostruose cose d'Italia. *In Venezia, per Gio. Barriletto*, 1569. *in* 8. sub nomine Nicolai Moræ. Lectorem alloquens, ait „ Godi Lettore il presente Commen„ tario nato dal constantissimo cervello di M. O. L. „ (scilicet Messer Ortensio Lando) detto per la „ sua natural mansuetudine, il Tranquillo.

VII. Catalogo delle cose, che si mangiano, e delle bevande, che oggidì s'usano. Est unà cum supradicto, & in fine has litteras habet SVISNETROH SVDNAL. ROTVA. TSE. Quæ si inverso ordine legantur hæc efficiunt:

EST AVTOR. LANDVS. HORTENSIVS.

VIII. Sermoni funebri delle bestie. In eorum fine se diversis verbis exprimit, *Hortensio Lando, detto il Tranquillo*.

IX. Sette libri di Cataloghi. *In Vinegia, presso il Giolito*, 1552. *in* 8.

X. Quattro libri di Dubbj, con le soluzioni a ciascun dubbio. *In Vinegia, presso il Giolito*, 1552. *in* 8.

XI. Oracoli de' Moderni ingegni sì d'Uomini, come di Donne. *In Vinegia, per il Giolito*, 1550. *in* 8.

XII. L'imbasciatore, Dialoghi sei. Ex Donio in libro cui titulus: *La Libreria*, pag. 71.

Varj Componimenti, idest:

XIII. Quesiti Amorosi con Risposte.

XIV. Dialogo intitolato Ulisse.

XV. Ragionamento occorso tra un Cavaliere, ed un Uomo solitario.

XVI. Alcune Novelle.

XVII. Alcune Favole.

XVIII. Alcuni Scrupoli, che sogliono correre nella quotidiana nostra Lingua. Omnia uno Volumine. *In Vinegia, presso Gabriele Giolito de' Ferrari*. 1552. *in* 8. & juxta Fontaninium ibidem 1555.

XIX. Consolatorie in nome di diversi Autori. *In Vinegia per Andrea Arrivabene*, 1550. *in* 8.

XX. Lettere di molte valorose Donne, nelle quali chiaramente appare, non essere nè di eloquenza, nè di dottrina agli Uomini inferiori. *In Vinegia, presso il Giolito*, 1548. *in* 8. In fine habetur brevis Adnotatio Bartholomæi Pestalossæ, qui advertit Hortensium Landum Epistolas edidisse hortante Octaviano Raverta Terracinæ Episcopo designato. Ibi quoque in laudem Landi extat Carmen Italicum Francisci Sansovini.

XXI. Lettere di Lucrezia Gonzaga d'Agazuolo. *In Vinegia, presso Gualtiero Scoto*. De his tribus ultimis Articulis plurimum differt Cl. Fontaninius in libro inscripto „ Dell' Eloquenza Italiana „ editio tertia pag. 369. ubi perperam Hortensium nostrum Medicum Mediolanensem vocat. Variorum Doctorum verò judicio, Epistolæ supradictæ tam nomine plurium fœminarum, quàm Lucretiæ Gonzagæ, Joannis Pauli Manfroni Romani uxoris, sunt Hortensii nostri, ut facilè ex stilo ejusdem apparet.

XXII. Panegirico in lode del Landi. Extat in supradicto libro num. XX.

XXIII. Panegirico in lode della Marchesana della Padulla. *Vinegia, presso il Giolito*, 1552. *in* 8.

Hic juvat addere verba ipsa Clariss. Fontaninii ad hos duos posteriores Articulos spectantia, ut melius Lector instructus sit de iisdem.

„ Le ultime Lettere a nome di Lucrezia, si fingono „ venir quasi tutte dal Castello della Fratta nel Fer„ rarese: e il Landi in una di esse fa, che ella „ scriva al Ruscelli d'aver letto un Panegirico tes„ suto (al suo dire) non so da cui, in mia com„ mendazione. Ma questo Panegirico, il qual si „ finge tradatato di Lingua Latina in Castigliana, „ e poi nella nostra Volgare, è appunto del Landi, „ e insieme con un altro in lode della Marchesana „ della Padulla di Casa d'Este, fu stampato in *Vi„ negia, presso il Giolito, nel* 1552. *in* 8. senza no„ me dell'Autore, che dedica amendue quei Pane„ girici a Bernardo Micas. L'Autore però non fu „ altri, che il Landi, ivi dal Ruscelli in una Let„ tera a Lucrezia datone per Autore.

XXIV. Dialogo di M. Ortensio Landi tra Lucrezia Gonzaga, e Filalete, che è il Landi, nel quale si ragiona della consolazione e utilità, che si gusta in leggendo la Sacra Scrittura, e si tratta eziandio dell' ordine da tenersi nel leggerla, mostrandosi esser le Sacre Lettere di vera eloquenza, e di varia dottrina alle Pagane Lettere superiori. *In Venezia, al Segno del Pozzo*, 1552. *in* 8.

XXV. Conciones II. de Baptismo una, & altera de Precibus.

XXVI. Disquisitiones in loca selectiora S. Scripturæ.

XXVII. Explicatio Symboli Apostolici, Orationis Dominicæ, & Decalogi. De his posterioribus fides sit tantùm, si tamen habenda est in hoc, Picinello, nam nulli, qui de Hortensio Lando diligentissimè scripserunt, de iis locuti sunt. Dubium est an Disquisitiones supradictæ sint eædem, quas nos dedimus num. XXIV., divinari interim non

est

est à quo fonte Picinellus ista biberit. Quæ nos proferimus, ex infrascriptis Auctoribus dignissimis colligimus, nempè

Ex Cælio Rodigino, ex Fontaninii libro inscripto: Della Eloquenza Italiana pagg. 89. 369. 550. 582. ex Baile in Lexico Chritico, verbo Landus, ex Opusculis ejusdem Landi locis citatis, & si placet ex Picinelli Athenæo pag. 438., & ex Epistola Mutii Justinopolitani, *editionis Florentinæ Sermatelli*, 1590. *in* 4. ad Hortensium Landum scripta, in qua etiam de propriis Operibus plura eruditè scribit.

CMLXVI.

LANFRANCUS.

DUm clarissimus Bartholomæus Curtius in suo Opere de Medicis Scriptoribus Mediolanensibus differit circa ætatem, qua apud Italos Arabica lingua florebat, brevibus verbis se expedit de Lanfranco Mediolanensi, qui regnante Rodulpho Cæsare, ex Arabo in Latinum Opera varia Chirurgica vertit, in aula Philippi Pulchri Francorum Regis moram trahente anno circiter MCCXCV. ibi enim professionem Chirurgicam, summâ cum laude exercebat. Optandum foret quod supradictus Curtius institutum suum prosequendo, melius nos instruxisset de actis, studiis, atque de præstantia Operis Auctoris nostri. Quanti ipsum fecissent Galli, Angli, atque Germani facilè conjici potest à tot MSS. Codicibus suæ Chirurgiæ, qui in pluribus Bibliothecis reperiuntur, præter repetitas editiones, de quibus infra. Opus supradictum complevisse Lanfrancum anno MCCXLVI. asserit Mangetus loco infra recensendo: Ego verò præ manibus ipsum non habui, sed hæc legi in Fabricii Bibliotheca Latina: Tomo II. pag. 712. „ In Præfatione parvæ Chirurgiæ Lectorem Auctor „ conjurat per Deum, ne aliquibus idiotis tradat „ eam, ne per ignorantiam eorum (quæ in majore „ sunt exposita) opus meum noceat alicui.

Scripsit igitur:

I. Chirurgia Magna.
II. Chirurgia Parva. *Venetiis, apud Octav. Scotum*, 1490 *& ibid. cum aliis*, 1499., *apud Bernardinum Venetum*, 1519., *apud Juntas*, 1546. *in fol. Lugduni, apud Paganum*, 1553. *in fol.* cum Guidonis Cauliaci, Rogerii, Bertapaliæ, ac Rolandi, ejusdem argumenti scriptis.
Clarissimus autem Montfauconius in Biblioth. MSS. T. I. pag. 96., & T. II. pag 960. ipsius Operis Manuscripta exemplaria nobis sic dedit:
Magistri Lanfranci Mediolanensis Compendium Chirurgiæ. MS. in Vatic. Cod. 473. olim Reginæ Sveciæ.
Lanfranchi Mediolanensis Ars Chirurgiæ. Ibid. Cod. 357. & 473. Ex Bibl. Paulina Lipsien.
Lanfrancus Minor Opusculum Chirurgicum.
Chirurgia Lanfranci Mediolanensis. Ex Biblioth. Regis Angliæ.
Lanfranci de Mediolano Chirurgiæ Majoris libri quinque. In Cod. 2523. olim Colbertinæ nunc Regiæ Parisien.
Traicté de Chirurgie de Lanfranc de Milan écrit à Montpelier au Mois d'Avril l'ann 1434.
Agunt de ipso Jo. Antonida Vander-Linden de Scriptis Medicis, Conradus Gesnerus. Jo Jacobus Frisius, & Pascasius Gallus in suis Bibliothecis, Curtius in citato libro pag. 15., Mangetus in Bibl. Scriptorum Medicorum T. III. pag. 25., & Abbas Picinellus pag. 386. in Athenæo.

CMLXVII.

LANGLOIS ANTONIUS.

ANtonius Langlois Mediolani ortus anno Salutis nostræ MDCLX. parente Petro Vesontionis Burgundiæ Urbis Cive, qui inde profectus Mediolani sedem fixerat, Braydensis primùm Academiæ Alumnus, tum in Papiensi Athenæo Medicinam edoctus, ibidem Physicam adeptus est Lauream. Curandis ægris in Patria sedulam navavit operam, Proceribus, & Matronis clarissimis acceptissimus. Ad Patavinam publicam Physicæ Cathedram regendam evocatus nunquam adduci potuit, ut patriæ charitatis oblitus aliò migraret. Septuagesimo secundo ætatis suæ anno, Uxore amissa Clericali militiæ nomen dedit, & Sacris initiatus Sacerdote Viro dignissimam usque ad extremum spiritum vitam transegit. Præstantissimos in Litteraria Republica Viros coluit, ab his vicissim plurimi habitus; quos inter memorandi Antonius Vallisnerius, Lucas Tozzi, Angelus de Blasiis, Cogrossus, & Macoppe Patavini Gymnasii Antecessores. Eum Antonius Varni Physicus celeberrimus Galliæ insigni Elogio commendavit. Obiit anno MDCCXL. in Vico Casletto Plebis Incini Ducatus Mediolanensis in primario ejusdem Vici Templo conditus paterno Tumulo, cui hæc incisa sunt:

PETRVS LANGLOIS SIBI ET SVIS.

Scripsit

I. Tractatum de Febribus in genere.
II. Tractatum de Febribus malignis.
III. Tractatum de Variolis.
IV. Tractatum de China Chinæ.
V. Opus Philosophicum de Natura.
VI Instructiones de recto prudentique usu Medicinæ.
VII. Contra Abusum Flebotomiæ.
VIII. Plures Consultationes Medicas, aliaque minoris momenti Opera, quæ omnia Manuscripta servantur apud Physicum Josephum Bimium Discipulum, & amicum Authoris.

CMLXVIII.

LANTERIUS HILARION.

HIlarion Lanterius Mediolanensis, cujus cognomen Abbas Picinellus ignoravit, ideoque sub solo nomine Hilarionis in suo Athenæo ipsum intulit, Monasterium Glaxiatense Sanctorum Petri, & Pauli hujus Urbis inter Monachos Cassinenses ingressus est, juxta Armellini sententiam die XXV. mensis Martii, anno MCCCCLXXII. contra verò Placidus Pucinellus, in ejusdem Monasterii Chronico cap. 68. annum MCCCCLXXI. designat: ibique in Monasticis disciplinis, & Litterarum scientiâ tam peritus evasit, ut de se omnibus admirationem meritò excitare meruerit, ideoque Cancellarius, & Procurator Generalis electus, in ipsis muneribus fideliter, & nullo labore diligentiaque posthabitis, suorum universali consensu ad Abbatis dignitatem extolli promeritus est, primùm anno redempti Orbis MCCCCXCVI. secundò anno MDI., & iterum anno MDVI. Amicissimum habuit Equitem Renatum Trivultium Virum insignem, à quo Sancti Mauri Abbatis Cella dotata fuit. Noster verò reditus Monasterii summoperè auxit, ut abundè Pucinellus supradictus notat, nec non ad magnificentiam animi sui demonstrandam sat est Monasterii amplificatio, nec non Ecclesia ab ipso exornata, qua occasione Sepulchrum Ambrosii Gryphii, de quo jam egimus, nefas duxit à loco ubi erat, removere, nisi habita à Summo Pontifice facultate, ut in Ambrosio supramemorato jam diximus. Funeribus Beatricis Estensis, Ludovici Mariæ Sfortiæ Mediolani Ducis uxoris, in S. Mariæ Gratiarum Templo peractis interfuit, nec de hoc contentus, in sua etiam Ecclesia eleganti Pira constructa, & magnificè exornata, per plures dies, ipse & ejus Monachi Sacrificia, & preces Deo offerentes, funus extinctæ Principis perfunctum voluit, qua de re Dux Ludovicus Abbatiam S. Mariæ in Dona Clavennæ in

Val-

Valletellina, Diœcesis Comensis, tunc temporis in Commendam Ordinis Cisterciensis, ut Cœnobio de Glaxiate conjungeretur, curavit. Rem ex integro refert citatus Pucinellus, & Diploma Alexandri VI. Pontificis datum Romæ anno MCCCCXCVII. VIII. Idus Julii recitat. Hilarion noster postquam Abbas in Ordine secundus Monasterio Glaxiatensi per tres vices, ut innuimus, aliquot annos summa cum laude præfuit, alia quoque optimè administravit, scientiarum studio nunquam relicto usque ad senectutem, in qua ad Comitia Generalia in Divi Benedicti de Padolirone Mantuanæ ditionis celebranda, profectus, ibidem è corporis carcere solutus, ad Superos transiit, magno suorum luctu, anno Christi MDXI.

Habemus de eo

I. Hilarionis Monachi Mediolanensis Legendarium nonnullorum Sanctorum abbreviatum, supplementum illius de Voragine secundùm Kalendarium Monasticum. *Impressum Mediolani, per Magistrum Jacobum de la Ripa de Sancto Nazario, die 16. Aprilis 1484. in 4.*

II. De Conceptione Gloriosæ Virginis Mariæ.

III. De Visitatione Gloriosæ Virginis Mariæ, cum nonnullis ejusdem Virginis miraculis.

IV. De Solemnitate B. M. ad Nives, & de quodam ejusdem admirando miraculo, necnon de Corona ejus Aurea Stellarum duodecim eidem Virgini ab omnibus quotidie persolvenda.

V. De Translatione S. Georgii Martyris lib. I. incipit: Cogis me Pater; erat MS. in S. Georgio M. VVione teste.

VI. Exhortatio perutilis S. Basilii Episcopi ad Monachos.

VII. De Floribus excerptis ex Opusculis S. Bernardi Abbatis in laudem Gloriosæ V. M. collectis in unum Opusc. Hæc VII. ultima Opuscula sunt in supradicta editione.

Extat etiam in Bibliotheca Ambrosiana liber signatus ✠ num. 493. in 4., in cujus 1. pag. (nam libri prospectus deest) sic legitur „ MDLXXI. Legendarium editum ab Hilarione Monacho Mediolanensi Ord. S. Benedicti intitulatum Supplementum Voraginis anno 1494. die 16. Aprilis, in 4. „ Post Indicem autem SS. hoc ibi subditur Exastichon:

Multorum Vitas, mores, & nomina Lector
Sanctorum, nostri cerne laboris ope.
Non Musas, non falsa Deûm cunabula canto,
Nec vanas latebras hic Heliconis habes;
Nil ficti inseritur, tantum observatio facti
Panditur, ut Veterum pagina certa docet.

VIII. De Vita S. Simeonis Monachi, qui in Monasterio S. Benedicti de Mantua requiescit.

IX. De Translatione Brachii ejusdem S. Georgii ad Monasterium S. Georgii M. Venetiarum, teste eodem Arnoldo lign. Vit. lib. II. pag. 425. cap. 69. ubi de eo agit.

X. Paradisus deliciosus in Apparitione Domini. *Parmæ, apud Ugolettum, an. 1505. in 4.* teste Armellino, cujus sunt hæc verba: „ In fronte unius exemplaris „ hujusce libri Parmæ impressi, qui modo extat in „ Biblioth. S. Justinæ Patavinæ, ita prorsus manu „ exaratum legitur: Hic liber fuit compositus per „ Reverendissimum D. Hilarionem Abbatem Congr. „ nostræ Casinensis, prout dixit mihi D. Simpliciano „ de Assio Monacho S. Vitalis Ravennæ, Rever D. „ Benedictus de Parma Abbas Monasterii S. Benedicti „ Ferrariæ, dum essem ibidem anno MDXXXIX., „ qui etiam dixit, quod ipse rogatu ejusdem P. D. „ Hilarionis, pro majori parte librum scripsit. „ Ex quibus cognoscimus, librum hunc prodiisse Parmæ Anonymum, qua de causa Arnoldus laudati Lign. Vit. lib. II. cap. 72., pag. 440., ejus libri verè aurei Auctorem vocat Monachum quemdam Congreg. S. Justinæ, quæ nunc Casinensis dicitur, quia nimirum ignoravit, Hilarionem illum, de quo ipsemet egerat supra cap. 69. pag. 425. ejus esse germanum parentem. Cæterùm Auctor librum hunc primùm Italicâ, dein Latinâ linguâ concinnavit, ut ex Præfatione liquidò constat, in eoque animam, Orationis medio, ad contemplationem dirigit, ac disponit, & Orationis Dominicæ valde prolixam expositionem adornat.

Videndi sunt, præter Arnoldum VVion supracitatum, Possevinus in Sacro Apparatu Tom. II. Pucinellus in Chronico Glaxiat. capp. LXVIII., LXXI., & LXXV. Teisserius in Auctario Catalogi &c. editionis Genevensis 1705. pag. 114. Maraccius in Biblioth. Mariana p. p. pagg. 195. & 196. Picinellus in Athenæo pag. 380. necnon Armellinus in Bibl. Benedictino-Cassinensi p. p. pag. 223., atque Clariss. Saxius in Hist. Typog.

CMLXIX.

LANTERIUS PAULUS BERNARDINUS.

Breviter me expediam de Paulo Bernardino Lanterio Mediolanensi, Ecclesiæ Viglevanensis Præposito, nam Clarifs. Saxius noster de ipso in sua Historia Typographica hujus Metropolis satis differit. Florebat Vir iste Sæculo XV. ideoque etsi parum superfit de ipso, juxta institutum, quod nobis præscripsimus, inter Auctores recensemus, nempe qui omnium Mediolanensium eruditissimus vocatur à Francisco Puteolano in Epistola ad Jacobum Antiquarium, præfixa Cornelio Tacito, ac etiam laudatur à Stephano Dulcinio ad annum MCCCCLXXXIX. Inter Epigrammata Jacobi Valerii extat unum Pauli Lanterii tenoris sequentis:

Omnia ridebant tota fœliciter urbe,
Caussaque lætitiæ non erat una tamen.
Implebant animos Hymeneia festa faventes,
Excibat plausus Martia palma novos.
Cum maturavit partum Lucina beatum,
Et Regem nobis Regia nupta dedit.
Ergo intra pares ludos, & bellica palmæ
Præmia qui dextra vivere cœpit ave.
Ipse triumphali lauro connectit olivam
Pacificam, insignis Marte togaque simul.
Scilicet Imperio natus Sceptrisque regendis,
Haud aliis nasci debuit auspiciis.

Interim conjicere possumus, quod noster plura scripserit, quæ in apertum quandoque proferet ætas.

Damus igitur

I. Epithalamium Lanterii Ludovico Sfortiæ Mediolanensi dicatum: extat MS. in Regia Parisiensi Cod. 6505., ex Montfauconio Biblioth. MSS. Tom. II. pag. 764.

II. Epigramma in laudem Gasparis Vicecomitis, ubi se Præpositum Viglevanensis Ecclesiæ prodit, de quo Clarifs. Saxius.

III. Epigramma aliud. Extat in Residuis Tristani Calchi pag. 4.

In libro VII. Sylvarum Lancini Curtii editionis Mediolanensis anno 1521. extat Ode ad Paulum Lanterium Mediolanensem pag. 138.

De eodem egit etsi parum etiam P. Mazzuchellus in suis Schedis. Forsan frater, aut saltem affinis fuit Abbatis Hilarionis, quem jam laudavimus paulo supra, saltem ejus coævus, ut patet, extitit.

CMLXX.

de LAUDE ARSILIUS.

Arsilius de Laude ex J. C. Alphonso, atque Theresia de Federicis conjugibus Trivilii editus est in lucem. Ab ineunte pueritia latinis litteris excultus, adolescentiam Juri ediscendo, juventutem dicundo laureatus adjecit. Insignium Oppidorum Castri Leonis, ac Vicqueriæ Prætor, at Mediolani jam Vir substitit inter fori Advocatos. Florebat verò eximiâ prudentiâ, qua, si fieri posset, lites componeret potius, quàm disceptaret, minusve aleret, clien-

clientelarum dispendiis aversus apprime, etsi debitæ sibi mercedis non esset inimicus. Cùm autem cognovisset ad sui muneris officia exactè explenda antiquarum Legum scientiam non sufficere, Proclamatum etiam, quæ vel Regum, vel Gubernatorum, vel Magistratuum auctoritate edita erant, notionem sibi exactissimam comparavit. Imprimis autem quascumque potuit Senatus Sententias collegit, ut objectis casibus, videret, quò amplissimus Ordo esset inclinaturus. Erat autem tenacissimæ memoriæ, ac multorum gratiâ pollebat, cùm præstaret comitate, nec à leporibus, cautisque salibus abhorreret. Ante senium cæcitate afflictus non tamen deposuit togam, nec sui muneris intermisit officia. Quippe adjutoribus studii usus Consulta dictabat, ut quoties libri inspiciendi essent, eos indicaret, ac loca, paginas, lineas, in quibus quæsita continerentur, stupentem juventutem è vestigio doceret. Hoc usus vitæ genere Vir cæteroquin continentissimus, ac ad senium cælebs, cum Trivilium in patriam suam per ferias Autumnales secessisset, levi tactus apoplexi è vivis post aliquot menses ingravescente morbo ereptus est, præclaroque funere sublatus anno MDCCXXXVII. mense Decembri.

Reliquit

I. Consulta sua partim Manuscripta, partim Typis excusa
II. Adnotationes in novas Mediolani Constitutiones.
III. Collectionem Proclamatum Mediolanensium cum Notis, quæ omnia habentur apud Abbatem Emmanuelem Arsilii fratrem, atque hæredem.

Hæc nobis subministravit amicissimus, doctissimusque Canonicus Barizaldus Triviliensis.

C M L X X I.

de LAUDE EMMANUEL.

Emmanuel à Laude, Danielis filius, opulentâ Familiâ Trivilii natus est anno MDLXXXV., ingenioque summopere præditus, ad pietatem, ac litteras facto. Admodum adolescens Clericali instituto in Seminariis Mediolanensis provinciæ litterarum studiis excultus, Philosophiam ac Theologiam impensius edidicit. Itaque Friderico Cardinali Borromæo acceptus, sacratusque Sacerdotio Medam destinatur ad audiendas ibi Virginum Benedictinarum confessiones: eo munere ita perfunctus est, ut summa toto Parthenone pietas, charitas, ac religiosæ solitudinis studium eximiè floreret. Inde diviti satis Canonicatu Stephanianæ Basilicæ Mediolani donatus ex merito, quicquid temporis ab horis canonicis sibi supererat, inter officia ad solatium miserorum, ac litterarum studia dividebat. Quare à Friderico Cardinali crebris illi dignitatibus, ac Sacerdotiis opulentioribus oblatis, modestissimus Vir ut ea admitteret adduci non potuit. Ad senectutem Canonicatu potitus, cum Divinis Horis intelligeret sine magno jam salutis periculo se interesse non posse, exauctorari sæpius petiit, atque ægrè tandem obtinuit, modica sibi pensione reservata. Tum verò Trivilium rediit, stationemque in patria sua diu exoptatam non abiturus neque removendus elegit. Non tamen desides trahebat dies, sacris Virginibus D. Augustini à confessionibus datus, amicorum officiis intentus, litterarum studiis addictus, plenus denique negotiorum, dum vacaret, qua vitæ consuetudine usque ad mortem usus est. Fratrem habuit Felicem de Laude Abbatem insignis Monasterii S. Ambrosii Mediolani per septennium ab anno MDCXLI. ad an. MDCXLVII., de quo Aresius in Chronologia Abbat. pag. 95. Obiit anno MDCLVII.

Scripsit:

I. De Oratione.
II. De Horis Canonicis, uno tantùm Volumine. *Mediolani, apud Joannem Baptistam Alciatum, sine anno, in 12.*
III. Istorie di Meda, e Traslazione de' Santi Aimo, e Vermondo. *Milano, per Gian Battista Alciati*, 1629. *in* 4.
IV. Breve Storia delle cose memorabili di Trevj. *Milano, per il Ramellati*, 1647. *in fol* Hæc verò copiosior est MS. in Bibl. Ambros. Cod. sign. D. n 18. hoc titulo:

Breve Storia dell' Origine, e degli Avenimenti dell' antico e nobile Castello di Trevj, posto in Gera d'Adda, descritta dal Dottore, e Teologo Emmanuele Lodi nativo del medesimo Castello, e Canonico di S. Stefano in Broglio di Milano, divisa in libri sei. Est pagg. 1333. præter Indicem.

Etiam de isto plura debemus sæpè laudato Canonico Barizaldo, nec non Cl. Sitono: memoratur quoque à Picinello in Athenæo pag. 169.

C M L X X I I.

de LAUDE JOSEPHUS SEPTIMIUS.

Joseph Septimius de Laude Trivilium patriam nactus, nomen inde sortitus est, quod perpetuo ordine eum septimum masculum Mater Theresia Fridericia Alphonsi Jurisconsulti Uxor fœlici partu enixa esset. Puer litterarum studia in Mediolanensi Seminario sectatus per adolescentiam, Philosophiæ primùm, mox Theologiæ ita sese addixit, ut humaniorum litterarum cultum non intermitteret. Jamque Sacerdotio perfunctus, Oblatorum Sanctorum Ambrosii, atque Caroli Consortio adscriptus est. Inde apud eos magna cum opinione sacræ eruditionis multis annis Philosophos, Theologosque est interpretatus. Itaque Ambrosianæ Basilicæ ex meritis Archipresbyter à Cardinale Herba Archiepiscopo renunciatus, qui Dignitatis gradus secundus in illa est, eam à vetustate repurgandam curavit. In illo opere antiquitatem exactè ita custodiit, ut ipsam tamen exornaret, dum servat. Cryptas ibi antiquissimas marmoreis columnis suffulsit, earumque parietes immisso uberiori lumine, novo, amœniorique tectorio loricavit plasticis operibus excultos. Inde cum Divi Laurentii Præpositura vacaret, quæ Dignitas in Urbe Mediolano vel inter præcipuas Sacerdotii est, ad eam evocatur Septimius, qui jam pridem inter Examinatores Cleri, Consultoresque Archiepiscopalis Curiæ fuerat adscriptus. Tot defunctus muneribus gravi morbo tentatus, cum periculum evasisse censeretur, improviso propè obitu sublatus est.

Edidit:

I. Panegirico in lode di San Bernardo detto in Sant' Ambrogio: dedicato al Cardinal Arcivescovo Benedetto Erba Odescalchi. *Milano, per il Bianchi*, 1721. *in* 4.
II. Dissertatio Historica de Tumulo Sanctæ Marcellinæ Virginis Sororis Sanctissimi Parentis nostri Ambrosii in ejusdem Imperiali Basilica humatæ, è vetustissimis & recentioribus Monumentis collecta. *Mediolani, apud Petrum Franciscum Navam*, 1725. *in* 4. Extant in fine subscriptiones plurium Theologorum.

Hæc partim debemus supra laudato Canonico Barizaldo, partim Cl. Sitono, aliaque nos excerpsimus.

A

CMLXXIII.

de LAUDE OLDRADUS.

FAmiliam de Laude, quæ Mediolani florebat, jam à Sæculo XIV. præter Trivilii natos, mox à nobis jam laudatos, nonnullos etiam peperit memoriâ dignos, quos inter Collectio amplissima Archintea Familiarum illustrium Mediolanensium, tres enumerat ex Consilio Generali hujus Urbis Anno MCCCXL. existentes. Petrolus etiam de Laude, incola Portæ Ticinensis, ad reformandum Extimum hujus Ducatus Anno MCCCLXXXI. adscribitur, quo tempore decreta fuit Processio de Mandato Principis quotannis cum Provisionum Vicario facienda ad Sancti Jacobi Apostoli Hospitale, in memoriam victoriæ obtentæ contra Gallos. Celebris fuit etiam Ludovicus Anno MDLXII. ex Consilio Generali, atque Urbis Præfectus Anno MDLXVI. In eadem Collectione reperi Oldradum de Laude Juris C. celebratissimum fuisse temporibus insignis Bartholi, necnon adhuc extare Consiliorum ejus Volumen. Istud verò undique à me quæsitum, minimè reperire datum fuit, nihilominus Oldradum non omittendum esse satius duxi, etsi Opus ipsius sit impressum vel non, adhuc incompertum habeam.

Damus ergo ejusdem

I. Consiliorum Volumen.
Ex supradicta Collectione Comitis Octavii Archinti.

CMLXXIV.

LAURENTIUS.

LAurentius, hujus nominis secundus, post obitum Frontonis, qui Ambrosianæ Cathedræ Pastor illegitimus per annos XI. incubabat, anno circiter DLXXXI. à Populo & Clero Mediolanensi, qui ut Barbarorum rabiem declinarent, cum Sancto Honorato Archiepiscopo Genuam se receperant, ad Archiepiscopale fastigium evehitur, electionem ejus Apostolica authoritate confirmante Pelagio II. Summo Pontifice. Quamvis autem in tam misera incidisset tempora, quibus neque ad propriam Ecclesiam accedere daretur, ejus tamen jura, & possessiones, præsertim in Sicilia Insula sitas, strenuè defendit, misso etiam ad Apostolicam Sedem Constantio Diacono, qui ei postmodum suffectus est. Placuit nobis ipsum in hac Collectione proferre respectu potissimùm ejus Epistolæ ad D. Gregorium Magnum scriptæ, ut infra, etsi parum nimis aliquibus videbitur, sed in tanta temporum antiquitate sat est. Obiit I. Pontificatus Divi Gregorii anno, Genuæ, ætatis suæ anno LXXXV. Sepultus est ad Sactum Syrum.

Habemus igitur

I. Epistolam ad Sanctum Gregorium Magnum scriptam, ut Sanctus Pontifex testatur in Epistola LXXX. lib. I. ad eumdem Laurentium data, in qua meminit de Constantio Diacono Mediolanensi, postea ipsius Laurentii Successore, & de quibusdam redditibus Ecclesiæ Mediolanensis in Insula Siciliæ.
Agunt de eo Acta Ecclesiæ Mediolanensis, Ughellus Tomo IV. in Mediol. num. XXXIV. & alii permulti.

CMLXXV.

LAZARONUS PETRUS.

DE Petro Lazarono Mediolanensi nil amplius proferre possum, præterquam quod ipse testatur in fronte sui Operis, nempe publicum Professorem fuisse Artis Oratoriæ in Ticinensi Gymnasio. Alibi conquestus sum tam celeberrimæ Academiæ nullum extare Catalogum Virorum, saltem illustrium, qui in ea floruere, ut de Patria, eorumdemque scriptis notitiam haberemus. Sperandum, quod aliquando provincia Reipublicæ Litterariæ utilissima à quodam Viro docto assumatur. Lazaronus noster Poëma pro more Sæculi XV. satis elegans, scripsit de Nuptiis Imperatoriæ Majestatis Maximiliani, cum Nuncupatoria, cui titulus

I. Serenissimo Romano Regi, Invictissimoque Imperatori designato Maximiliano, Petrus Lazaronus Artis Oratoriæ in Ticinensi Gymnasio Publicus Lector S. P. D. *Impressum Mediolani, per Antonium Zarottum Parmensem Anno Dom* 1494. *die primo Octobris*.
De eo Clariss. Saxius in Typographica Hist. Mediol.

CMLXXVI.

L A Z A R U S.

SAnctus Lazarus, seu, ut aliqui volunt, Lazarius, Civis Mediolanensis, Lazari filius, à Sancto Glycerio hujus Urbis Antistite Primicerius creatus, eo defuncto, Episcopale munus suscepit circa annum CCCCXXXVII Clerum Populumque sibi commissum strenuè gubernavit, sanctissimæ Vitæ laude illustris. In summa Gothorum barbarie multa perpessus mala, atque Urbis excidium, numquam à pastorali cura animum remisit. Monasterium S. Augustini Discipulis extra Portam Cumanam, ubi nunc conspicitur Cœnobium Eremitarum ejusdem Sancti Augustini apud S. Mariam, quæ Coronata dicitur, Lazarum excitasse tradunt Joannes de Deis, & Ripamontius. Sub Pontificatus sui initium triduanas Litanias instituit, quæ hactenus solemni comitante jejunio in Ambrosiana Ecclesia hebdomadâ primâ post Ascensionem Domini celebrantur, & inter præcipuos Mediolanenses Ritus enumerantur. Institutæ sunt ad repellendos, Divino præsidio invocato, ab Urbe barbaros, frequens enim in precibus mentio occurrit mœnium, atque portarum, & Angelorum custodia ab Omnipotenti Deo deposcitur, quæ Civitatem, & Incolas servet incolumes. Ritum hujuscemodi Litaniarum Lazarum nostrum à Mamerco Viennensi Episcopo didicisse scribunt nonnulli, verùm eruditissimus Pater Bollandus ad diem XI. Februarii in Actis Sancti Lazari §. II. num. 6. satis patenter edocet, id perperam asseri, cum Lazarus ante obierit, quam Mamercus ad Episcopalem Sedem Viennensis Ecclesiæ eveheretur. Præfuit Ecclesiæ Mediolanensi usque ad annum CCCCXLIX. Obiit anno ætatis suæ LX. die XIV. Martii, S. Leone Magno Summo Pontifice, succedente sibi in Mediolanensi Cathedra Sancto Eusebio, de quo jam diximus, & colitur in eadem Ecclesia die II. Februarii. Ejus Corpus servatur in Ara Maxima Basilicæ Apostolorum, quæ Sancti Nazarii dicitur. Eum hoc laudavit Carmine Ennodius:

Lazarus

Lazarus ut diri premeret pede culmina Mundi,
Vocibus accitus, trux venit in medium.
Quem frons læta parum vitiis depinxerat hostem.
Mulctantem culpas luminibus tacitis.
Respiciens lapsus, detersit nubila vitæ:
Curam sæpè dedit vulneris obsequio.
Non latuit, tectis facinus qui gessit in antris;
Absens criminibus tortor ubique fuit.
Innocuis placida vernabat luce serenus;
Ceu speculum noxis injiciens faciem.

Præscripsit Lazarus Clero Populoque Mediolanensi.

I. Preces in Litaniis Triduanis recitandas, & formulam universam in multa transcriptam exemplaria per Collegia, & Ordines, vicatim quoque, & regionatim dividendam curavit.
Has preces postmodum Stephanus Cardinalis Nardinus, qui circa annum Domini MCDLXX. Mediolanensi Ecclesiæ præfuit, impresso Codice redonavit pietati, & ævo, cum jam prope litterarum formæ cederent vetustati.
Vide Bollandum Act. Sanct. ad diem XI. Febr.
Ejusque Elogium, & Scriptores, qui de eo agunt, inseruit Clar. Bosca in Martyrologio Mediol. a se conscripto, ad diem XI. Februarii.

CMLXXVII.

LEANDER.

LEander Mediolanensis Capuccinus ejusdem Provinciæ Alumnus, tamquam Theologus, & Concionator eximius tantùm à Suis in Annalibus describitur, & mirum est, quod Viri temporibus ferè nostris viventis exciderit cognomen, tanta est incuria vel modestia eorum, quibus cordi esse debuerat famam non solum Ordinis, quem Scriptores nonnulli professi sunt, sed & etiam familiarum, è quibus originem traxerunt, nec Opera, quæ in lucem prodiere tantummodo indicare; sed Acta quoque, dignitates in eorum Cœtu habitas, & Scripta posteriorum memoriæ tradere dignum & justum fuerat. De Leandro itaque exhibere ultra mihi non licuit nisi Opus infrascriptum jam editum, & alia adhuc MSS.

Quæ sunt

I. Compendio della Vita, e Morte della Venerabile Suor Veronica Calcaterra, Fondatrice del Collegio delle Vergini della Presentazione di Maria Vergine col titolo di S. Filippo Neri in Milano. *Ivi, presso Lodovico Monza*, 1673. *in* 4.
II. Quadragesimale, & Panegyres plures. MS. in fol. Vol. II. Ex Bibliotheca Scriptorum Ordinis Minorum S. Francisci Capuccinorum à Dionysio Genuensi contexta Edit. II. pag. 220.

CMLXXVIII.

LEAZARIUS, sive LEAZARNUS PAULUS.

BOnoniensi homini, cui institutum sit Bibliothecam Scriptorum Mediolanensium texere, durum est invenire, Paulum Leazarium sive Leazarnum unum ex celebrioribus Jurisconsultis Sæculi XIV. nam originem à Patria mea charissima traxisse aliqui contendunt, alii verò Mediolanensem ipsum faciunt. Pro prima sententia est Albericus, & ipse inter Jurisperitos

A insignis; ideoque in R. C. quæ sit longa Consuet. sub num. 78. Leazarium Bononiensem dicit, contra verò Card. in Procem. Clement. ult. X. de secundis nuptiis, sub num. 3. vult ipsum Mediolanensem. Attamen litem hanc dirimere ego minimè audeo, contentus pro eo inferendo in hac mea Collectione adhærere opinioni Cardinalis supradicti, atque hos versus addere à Raphaële Tuscano compositos, à me alibi citatos, & à pluribus in lucem editos, inter quos est Cl. Sitonus in Chronico J. PP. Mediol. pag. 13. p. II.

Delle Sacrate Leggi have Milano
Partorito la gloria, e lo splendore,
B *Questi i primier fur; Silvio Giuliano*
Avo del gran Giuliano Imperadore,
Vincenzo Glossator, Giovan Lignano,
Dall'Orto Uberto di Minerva onore,
Gherardo Catapisto, e Paol quello
Di Leazarno spirto altero, e bello.

Floruit igitur Paulus Leazarius, Joannis Andreæ auditor, cum Rainerio Foroliviensi, & Jacobo Butrigario circiter annum Salutis MCCCXL. Bononiæ in Jure Pontificio emicuit, in quod non pauca scripsit, & acutas Quæstiones à se disputatas reliquit adeo copiosas, & utiles, ut frugi homo eas maximè faciat, quemadmodum asserunt Auctores omnes infrascripti.
C Inter alios Joannem à Lignano, mox à nobis laudandum erudivit.

Scripsit plura, quæ memorantur ut supra, nempe

I. Quæstiones utilissimas in Decretorum libros.
II. Disputationes in omnes titulos Juris.
Ita Baldus in l. 15. C. ex quib. caus. infam. irrog. & Abb. in c. Felina in c. Si quando, §. n. 3. X. de rescr. ex Guidi Panciroli de Claris Legum Interpretibus lib. III. cap. XXII. pag. 341., & ex Marci Mantuæ Epit. Illustrium Virorum cap. 196.

D

CMLXXIX.

LEDESMA ALEXIUS.

MEritò de hoc Scriptore gloriari potest sæpè laudata Congregatio Clericorum Regularium Divi Pauli Barnabitarum nuncupata, nam in ea adolescens se Deo sacravit, & non tam litteris, quàm prudentiâ summoperè præditus Cathedras Philosophicas, atque Theologicas ascendit Maceratæ, Fulginei, & Romæ, sed etiam munere Pœnitentiarii in Bononiensi Metropolitana decoratus est, & pluribus sui Ordinis Collegiis omnium plausu præfuit. A sequentibus
E verò Operibus, quæ publici juris fecit, facilè ingenium ejus agnoscitur. Obiit Vir iste ætate & laboribus gravis in Urbe Derthona medio Sæculo proximè transacto.

Hæc sunt, quæ de eo damus

I. Dodeci Discorsi intitolati le dodeci Pitture, o siano le grandezze di S. Alessio. *Roma, appresso Francesco Cavalli*, 1637. *in* 4.
II. Le glorie di S. Lucina Matrona Romana. *Bologna, appresso Carlo Zenero*, 1646. *in* 12. *XII. edizione*.
III. La Teodolinda. *Foligno, per Agostino Alerii*, 1649. *in* 8.
IV. La Gondeberga. *Bologna, per Giacomo Monti*, 1648. *in* 12.
V. Vita di S. Gherardo Confessore. *Bologna, per il Monti*, 1647. *in* 4.
VI. De rebus gestis Cosmi Dosseni, ad Carolum Septalam. *Derthonæ, apud Violam*, 1659. *in* 4.

VII.

VII. De Vita, & rebus gestis Gabrielis Palæotti, S. R. E. Card. *Bononiæ, apud Carolum Zenerum*, 1647. *in* 4.
VIII. Elogiorum Centuria I. *Maceratæ, apud Hieronymum Salvionum*, 1642. *in* 8.
IX. Pareri Accademici. *Bologna, per il Monti*, 1647. *in* 12.
De eo Abbas Picinellus in suo Athenæo pag. 17. Octavius Boldonius in sua Epigraphica, & Carolus Constantius Rabbius in Continuat. historiæ Episcoporum Bononiensium, inter Opera Caroli Sigonii, Tom. III. nostræ editionis.

CMLXXX.

LEGNANUS GASPAR.

GEns Legnana primùm cognomen habuit de Oldrendis, ut ex publicis Documentis afferit Cl. Sitonus centies à nobis laudatus in suis Schedis, & quia in Oppido Legnani nomine, decimoquinto lapide Orientem versùs, ab hac Urbe dissito, originem suam traxit, de Legnano postea perpetuò vocata est. Lectorem nostrum fortè fatigaremus, si Viros illustres de hac Familia Mediolanensi, aliam Bononiensem nobilissimam prætereundo, hìc recensere statuissemus; Sufficit pro omnibus celebratissimus Jurisconsultorum Princeps Joannes, de quo parum infra nobis sermo, & forsan longus nimis erit præter institutum nostrum. Aliàs in magna Collectione Archintea cognovimus, ex Consilio generali in hac Metropoli fuisse VIII. de hac Legnana Familia ab anno MCCCLXXXVIII. ad MDCXXXIV. à Jacobo nempe usque ad Hieronymum, & totidem in Officio XII. Provisionum à Bonderolo in annum MCCCLXXXVI. usque ad Joannem Jacobum ipsum munus agentem anno MDCXLII. Gasparem verò, de quo nunc agimus, apud Clarifs. Rosinum in Licæo Lateranensi cognovimus, nam eamdem celeberrimam Congregationem rexisse afferit munere Abb tis Generalis currente anno Nativitatis Domini MDLXVI. Opus ejusdem, quod infra dabimus, servat amplissima Vaticana Bibliotheca ex Catalogo, quem dedit Montfauconius, titulo subsequenti

Videlicet:

I. Gaspari de Legnanis Mediolanensis Canonicorum Regularium Lateranensium Abbatis Generalis: Constitutiones pro unione charitativa cum Canonicis Regularibus S. Crucis, quas scripsit Conimbriæ. Extant in Cod. MS. Bibliothecæ Regis Angliæ num. 1136. teste Montfauconio.
De eo agit Rosinus in Lycæo Lateranensi.

CMLXXXI.

LEGNANUS HIERONYMUS.

EX præclarissima Legnanorum familia, de qua supra in Gaspare aliquantisper differuimus, Patre Joanne Jacobo, ortus est Hieronymus, de quo nunc dicturi sumus. Virtutes eximias ab ipsa natura Vir iste acquisivit, ideoque solidâ judicii promptitudine, breviter in litteris emicuit, ita ut postquam anno MDCXXXIV. unus ex Sexaginta Patriæ Decurionibus adlectus fuerat, tantam omnium existimationem sibi conciliaverit, quòd Orator ad Hispaniarum Regem in Aula Matritensi à patria ipsa mitteretur. Tanta ejus fuit Orationis vis, ut Maximis, atque Catonibus compararetur, & quod plus est, pietatem tam assiduè coluit, ut illius vita pro exemplo etiam eorum, qui ex professo sanctimoniam sequuntur, dari posset. Legationem supradictam ad Philippum IV. egit ætate annorum LXX., in eaque dies suos clausit cum omnium, ipsiusque Regis mœrore. Ad supradictas tanti Viri dotes singularem quoque ejus modestiam adjicimus, ob quam litterarius Orbis nunquam ipsius lucubrationibus frueretur, ni Carolus Hieronymus Capatius ex Somaleæ Comitibus, Auctoris nostri amicissimus, & quem jam laudavimus, aliquas in publicam lucem protulisset. Satis est interim de Hieronymi laude in testimonium proferre sequens Elogium, quod marmore exsculptum, cui super eminet etiam marmorea ejusdem effigies, Patriæ Decuriones in Templo S. Mariæ Passionis hujus Urbis excitatum voluere, occasione, qua amplissimo Funeri pro eo celebrato interfuerunt:

HIERONYMO LEGNANO
NOBILITATIS ET PROBITATIS ANTIQVAE MEDIOLANENSI PATRITIO
CHRISTIANAE PHILOSOPHIAE BONARVMQVE LITTERARVM LAVDIBVS SPECTABILI
OMNIVM NOBILIVM MAGISTRATIBVS CVM VIRTVTE PERFVNCTO
AC DEMVM AD PHILIPPVM IV. IN HISPANIAS LEGATO
IBIQVE DVM REM PATRIAM STRENVE AGIT
MORTALIBVS EREPTO
MARCHIO CAROLVS GALLARATVS VRBIS PRAEFECTVS
ET LX. DECVRIONES DECVRIONI OPTIMO
INSIGNI CELEBRATO FVNERE
DESIDERIO AMORI ET MEMORIAE
POS. AN. SAL. MDCLI.

Damus de ipso

I. Discorso, overo considerazioni intorno alle cose della natura, ordinato al Divino conoscimento. Librum hunc edidit Horatius Landus, *Mediolani*, 1647. *in fol.*
II. Rifleffioni divote intorno alli eccessi dolorosi, e corporali, e mentali sofferti dal comune Redentore per finezza del suo grand'amore verso dell' Uomo ingrato, con alcune ponderazioni affettuose sopra la vita, pensieri, meditazioni, e dolori della gran Madre di Dio Signora nostra, nella passione e morte del suo Unigenito, e Divino Figliolo, Opera postuma del Signor Girolamo Legnano già Oratore per la Patria a Filippo IV., dedicata al Signor Marchese Vercellino Visconti. *Guastalla, presso Marco Erasmi*, 1669. *in* 4.

III.

III. Josephi Ripamontii, Historici Regii Vita. MS.
IV. Elogium Card. Federici Borromæi. MS.
V. Discorso concernente agli interessi delle Città, Provincie, Repubbliche, Regni, &c. MS.
VI. Discorso, e parere intorno alla risoluzione d'espugnar la Piazza di Casale. MS.
VII. Discorso, se la Pace trattata trà la Casa d'Austria, e la Francia fosse per stabilirsi. MS.
VIII. Parere, se si dovesse mandare Oratore in Spagna a rappresentare le cose dello Stato di Milano. MS.
IX. Vita del Salvator del Mondo. MS. nescio an sit idem, quod numero II. dedimus.
X. Dell'Eccellenze di Maria Vergine. MS.
XI. Discorso di Pace per interposizione del Romano Pontefice. MS.
XII. Discorso per le novità del Forte di Monaco. MS.
XIII. Discorso sopra le qualità di un giovane Cavaliere, che dovrebbe servire d'Idea à tutta la nobiltà. MS.
XIV. Præfatio ad Decadum Hist. Ripamontii lib. III. legitur in hujus Operibus.

Extabant omnia, ut asserit Picinellus, apud supradictum Comitem Cavatium à Somalea, imò asserebat idem Picinellus, aut somniabat, quod anno MDCLXVIII. actu Typis cudebantur, uno aut pluribus Voluminibus in fol. Quæ verò notata sunt numeris III. & IV. reperiuntur penes Canonicum Joannem Andream Iricum, mihi summâ amicitiâ conjunctum.

Videndus est supra memoratus Picinellus in Athenæo pag. 343.

CMLXXXII.

LEGNANUS JOANNES.

SUpervacaneum esse duco quod scripsit aliunde doctissimus Casimirus Oudinus in Tom. III. de Scriptoribus Ecclesiæ antiquis, circa Joannis Legnani, sive de Lignano, ut ipsemet pluribus in locis se nuncupavit, Patriam, eo quia Viro supradicto nullum dubium esse debebat, quod Mediolanensis fuisset, non autem Bononiensis, etsi in ea Urbe per multum ævi Jus Canonicum, & Civile ipsum docuisse certum sit. Etenim Joannes noster oriundus ab Oppido Legnani nomine, nemine reluctante, Familiam non tantum, atque Mediolanum, sed Jurisperitiam ipsam illustravit, cujus Princeps à ferè omnibus suæ ætatis nuncupabatur; natus est igitur Mediolani, ut asserit Cl. Sitonus, patre, cui nomen erat Comes de Oldrendis, quod primum fuit cognomen istius Familiæ, ut jam monuimus in Gaspare de Legnano. Gloriari quoque summopere potest patria mea charissima, ob moram tam diuturno tempore in eadem ab eo peractam, & ob Legationes pro ipsa ad Summum Pontificem habitas. Uxorem duxit Novellam Federici Caldarini, celeberrimi illius Jurisconsulti Andreæ geniti, filiam, ex qua procreavit Baptistam, ab eoque reliqui nobilissimæ Gentis Legnanæ Bononiensis, usque in hanc diem magno cum decore fulgentis, prodiere. Vir noster philosophico ingenio, splendidi habitus parum studiosus fuit, qui semel ad nuptias invitatus, & ob vilem vestem neglectus in infimo loco positus est. Itaque ubi ob vulgarem cultum nullam virtutis rationem haberi vidit, purpuream togam sibi afferri jussit, & è mensa surgens in superiore loco, quem sibi deberi existimabat, eam collocavit, illud præfatus: Vestem coluistis, vestem habetote, quo dicto omnes ob factum admirabundos, & pudore suffusos relinquens discessit. Disciplinas, & earum studiosos mirificè adamavit, inter quos fuit Paulus Leazarnus, quem paulo ante laudavimus. Anno MCCCLXXI. cum Gregorius XI. Summus Pontifex Collegium, quod vulgo Gregorianum vocatur, condere in ædibus Pepulorum Bononiæ instituisset, instrumenti emptionis earum conficiendi cura demandata est Jo. nostro, ut testatur Ghirardaccius in Historia Bononiensi loco citando. Bis Bononiensium nomine Orator ad eundem Pontifi-

A cem Gregorium XI. missus fuit, annis nempè MCCCLXXVI., & MCCCLXXVII., à quarum Legationum ultima, & ab Urbe Roma ad Bononiensem reversus Vicarius Generalis Pontificis factus est, ut asserit supradictus Ghirardaccius. Quandoquidem verò de eodem Summo Pontifice loquimur, quæ ad Auctorem nostrum scripsit Clarissimus Pancirolus apprimè pertinentia, juvat hìc promere: „ Cum verò
„ Gregorius XI. ex Galliis Romam reversus decessisset, Cardinales, armato populo Romanum, aut
„ Italum Pontificem efflagitante, Urbanum VI.
„ Pontificem renuntiarunt; sed cum armorum metu
„ se id fecisse asseverarent, Clementem V. elegerunt, unde orto schismate, Joannes cum Baldo
„ causam Urbani scriptis strenuè defendit. Erat tum
B „ in Faliscis (nunc Montem Flasconem vocant)
„ quem de se benemeritum Cardinalis dignitate libenter se honestaturum fuisse Pontifex dixit, nisi
„ conjugatus eo honore frui non potuisset, cui Joannes. *Nolle se*, inquit, *sanguinem pauperibus*
„ *destinatum bibere*, *sed ex sudore manuum suarum*
„ *victurum*, *cum sibi Deus concessisset*, *ut laboribus*
„ *posset vitam sustinere*. Tum Urbanus, *posses*, ait,
„ *etiam habens patrimonium ex reditibus Ecclesiæ vivere*, *si velis*; & ut erat eruditus, citavit Glossam id narrantem. At Joannes, *potest*, inquit,
„ *& Pontifex ex bonis Ecclesiæ vivere*, *sed non ditare nepotes*, his se non indigere significans, &
„ cognatis dandi fugiendam occasionem. Extat de hac re Epistola Joannis nostri, quam nos inter ejus
C Opera recensebimus. Nihilominus tamen Joannes Romam ad salutandum Urbanum Pontificem creatum profectus, ab illo benignè & comiter exceptus, & dimissus est. Dedit autem illi idem Urbanus Sextus duos pileos rubeos ab Philippum Caraffam, & Bartholomæum Mezzavaccam deferendos, uti Cardinales recenter factos, qua occasione extat Oratio ad unum ex iisdem Cardinalibus ab eo habita, in Templo Divo Dominico sacro Bononiæ, quam omisit Odericus Raynaldus, ut suo loco dicemus. In fine verò ipse Joannes ita dixisse legitur:
„ Quia ergo olim scholasticâ doctrinâ fili dilectissime,
„ nunc ratione dignitatis, & officii pater reverendissime, Sanctiss. Pater, & Dom. noster Dom. Urbanus solâ divinâ providentiâ Sacrosanctæ militantis
D „ Ecclesiæ Papa VI. vos promovit ad Cardinalatus
„ apicem; auctoritate speciali in hac parte mihi
„ concessa, & commissa per præfatum Sanctiss. Patrem, & Dominum, ut uni ex Cardinalibus, de
„ quibus prædixi, super caput tuum imponam orbem, quem una cum aliis cardinibus sustenta &c.
„ Ad honorem Dei omnipotentis, & gloriosæ Virginis Mariæ, Regis, Reginæ Cœlestis, & Beatorum
„ Apostolorum, & Beatorum Nicolai, & Dominici
„ Confessorum, sub quorum titulo constructa est
„ hæc venerabilis Ecclesia, & totius Curiæ triumphalis. Ad honorem, & exaltationem Sanctissimi
„ Patris, & Domini, Domini Urbani solâ Providentiâ Divinâ Papæ VI. & Sacrosanctæ militantis
„ Ecclesiæ ad salutem, & quietem hujus almæ Civitatis, nec non divinalis Studii Bononiensis, assumo
E „ hunc orbicularem pileum, & suppono capiti tuo &c.
Anno MCCCLXXX. exeunte Junio, denuò fuisse Romæ, testatur Rodericus Bernardi unus ex Legatis Joannis Regis Castellæ ad Pontificem in Relatione sua, quam servari asserit Oudinus in Codice MS. Colbertino num. 815. In ea contendit quoque idem Rodericus, quod Congressu habito cum Joanne nostro super electionem Urbani VI., & Librum à Legnano scriptum pro defensione ejusdem Pontificis, in mentem venisse ejusdem Auctoris nostri, non bene ea, quæ in Conclavi à Cardinalibus acta fuere, sibi relata extitisse. Sed cum institutum nostrum minimè sit de similibus controversiis hìc agere, Lectorem remittimus ad supradictum Tom. III. Operis Oudini, in quo tota Series legitur illius Congressus Ro-

mæ habiti inter Auctorem nostrum, & Rodericum Bernardi, qui satis alioquin censetur lectu dignissimus. Moriens autem Joannes noster, libros extra Familiam suam, Testamento alienari prohibuit, & si Baptista, quem unicum filium habebat, sine liberis decessisset, Collegium Studiosorum instituit, sed natis postea Guilielmo, & Georgio nepotibus, id evanuit. Prædia nonnulla in agris tam Mediolanensi, quam Bononiensi hæredibus reliquit, inter quos postmodum orta fuit controversia, in qua Barbatia, Socinus, Ruinus, Corneus, Crotus, Viri omnes celebratissimi consuluerunt. Obiit Bononiæ an. MCCCLXXXIII. die XVI. Februarii, sepultusque fuit apud Sanctum Dominicum cum magno Virorum Principum ejusdem Urbis concursu, inter quos adfuisse etiam Funeri ejus Philippum Caraffam Cardinalem adducit Ghirardaccius. En Epitaphium Sepulchro ejus inscriptum

FRIGIDA MIRIFICI TENET HIC LAPIS OSSA IOANNIS
IVIT IN ASTRIGERAS MENS GENEROSA DOMOS
GLORIA LEGNANI TITVLO DECORATVS VTROQVE
LEGIBVS ET SACRO CANONE DIVES ERAT
ALTER ARISTOTELES HIPPOCRAS ET TOLOMAEI
SIGNIFER ATQVE HAERES NOVERAT ESSE POLI
ABSTVLIT HVNC NOBIS INOPINAE SINCOPA MORTIS
HEV DOLOR HIC MVNDI PORTVS ET AVRA IACET.
ANNO MCCCLXXXIII. DIE XVI. MENSIS FEBRVARII.

L. B.

HOC OPVS FECERVNT IACOBELLVS ET PETRVS PAVLVS FRATRES
IOAN. LEGNANO BONONIAE DOCENTE.

Hi eximii Sculptores erant, qui Mausolæum supradictum elaborarunt.

Hæc sunt tanti Viri Opera à nobis diligentissimè expressa, quæ immortalem Joannem nostrum faciunt.

I. Tractatus de Bello, quem compositum fuisse anno MCCCLX. docet Codex num. 978 Bibliothecæ Colbertinæ, ubi sic habetur, teste Oudino „ Explicit Tractatus de Bello editus & compilatus „ per me Joannem de Linyhano minimum „ utriusque Juris Doctorem in studio Bononiæ „ anno MCCCLX. pendente forti exercitu contra „ Civitatem. Adest quoque MS. in Bibl. Reginæ Svetiæ, nunc in Vaticana num. 369. ex Montfaucon Biblioth. MSS. Tom. I. pag. 22 Editus verò *Mediolani*, *apud fratres de Lignano*, *an.* 1515. cum Tractatu Paridis de Puteo de eadem materia. In hac editione post verba supradicta, pendente forti exercitu in Civitatem, legitur „ quod „ causam dedit huic Tractatui, ut scholaribus „ tunc causa foret exercitii, & Doctorum subjicia„ tur correctioni. „ Paulus Antonius vero de Lignano ex filio Nepos Joannis nostri, & J. C Col. Bononiæ, Additiones ad eumdem Tractatum de Bello scripsit anno MCDLXX, & impressæ sunt *Taurini* 1525. *in* 4. Adsunt etiam MSS. in Biblioth Colbertina Cod 918. teste Montfauconio Biblioth. MSS. T. I. pag. 938.

II. Tractatus de pluralitate Beneficiorum. In Codice 2772 Bibliothecæ Colbertinæ idem legitur, quod & in editione ejusdem Operis anno 1512 *Parisiis* acta, necnon in altera Mediolanensi suprememorata anno 1515. videlicet „ per Dominum Joan„ nem de Lignano J U. D. in Urbe tunc ex„ cellentissimi in Christo Patris, & Domini D. „ Urbani Divinâ Providentiâ Papæ V. postea „ Canonizati &c. Extant quoque hi duo Tractatus in Tom XVI. Tractatuum Juris

III. Tractatus de Amicitia, qui incipit „ Circa circulum „ amicitiæ „. Extat in Tom. XII. Collectionis pluries citatæ Tractatuum Utriusque Juris pag. 227 quem librum „ de Pace & amicitia inscriptum „ esse in veteri Codice Cantabrigiensi Domus „ S. Petri, testatur Thomas Jamesius, in Cathalogo MSS. Cantabrigiæ Academiæ,

IV. Tractatus de Censuris Ecclesiasticis incipit „ in Tra„ ctatu de Censura Ecclesiastica „ : Extat in supradicto magno Opere Tractatuum Juris Tom. XIV. pag. 307. habetur quoque impressus *Mediolani*, *per Joannem Jacobum & fratres de Lignano*, *sine anno*, hoc titulo „ de Ecclesiastico interdicto, „ & de Censura Ecclesiastica, & sic est finis „ hujus Tractatus compositus per Excellentissimum „ J. U D. Dominum Jo. de Lignano de Mediola„ no scriptus in Generali Concilio Basileensi, per „ me Jo. Tollener de Dyedem, anno Domini „ MCDXXXVI. in profesto divisionis Apostolo„ rum.

V. Commentaria in omnes Decretalium libros Vol. V. MSS. Reperiuntur in Biblioth. Ecclesiæ Cathedralis Patavinæ, testibus Mantua, & Bellamera locis ad calcem citandis.

VI. Commentaria in Clementinas. Ita asserit Card. Franciscus Zabarella in Proëmio Lecturæ suæ super Clementinis.

VII. Epistola ad Petrum de Luna Cardinalem die XVIII. Augusti anno MCCCLXXVIII. scripta, ut eum ceterosque Cardinales dehortaretur ab electione novi Pontificis adversus Urbanum. Extat ex integro in Codice n. 811. MS. Bibliothecæ Colbertinæ, teste Oudino.

VIII. Oratio habita ad Cardinalem (puto Caraffam) sive ad Bartholomæum Mezzavaccam, occasione qua ei tribuebat pileum rubrum, ut supra monuimus. Extat in Codice MS. Colbertino n 814.

IX. Tractatus pro defensione Electionis Urbani, quem de fletu Ecclesiæ inscripsit, editus anno 1379. mense Augusto, ut ipse asserit in eodem Tractatu in duas partes diviso, secunda pars verò hunc titulum profert: Tertiæ & ultimæ Allegationes Joannis de Lignano. Extat in Codice MS. supradictæ Bibl. Colbertinæ n. 815., & ex eo fragmenta quædam edidit Odoricus Rainaldus ad annum 1378. §. 38., illum verò missum esse ad Universitatem Parisiensem ab Urbano Pontifice, fidem facit Rodericus Bernardi in relatione sua ad Joannem Regem Castellæ de his, quæ ipse egerat Romæ cum Urbano. Ipsa relatio extat in Codice Harlæano, ut diximus, teste Oudino. Cl. Baluzius verò in notis ad Vitas Paparum Avenionensium dubitat an istius Tractatus sit Auctor Lignanus, sed præter omne dubium est, ex eis quæ supra in Vita retulimus. Meminerunt hujus Scripti etiam Petr. de Florentals Prior Floreffiensis, in Chronico, in Vita Clementis VII. his verbis: „ Pendente vero ut præfer„ tur prædicto schismate, plurimi Doctorum „ Legum & Juris Canonici, Tractatus compo„ suerunt. Quorum primus Dom. Joh. de Li„ nhiano Tractatum edidit, in quo affirmat Ele„ ctionem dicti Urbani esse canonicam, ipsum„ que esse verum Papam. Abbas vero S. Veda-

„ sti,

A „ fti, Regis Franciæ Consiliarius, Doctor decretorum, fecit alium tractatum, in quo asserit Electionem Urbani esse nullam, & Clementem forè verum Papam. Quibus tractatibus cum eorum quæstionibus & determinationibus propter sui prolixitatem omittimus &c.

X. De Pace, sive de Pace animæ. Reperitur in Codice MS. Colbertinæ ejusdem Bibliothecæ n. 685. Ex Oudino.

XI. Tractatus de Horis Canonicis, hoc habens initium: „ Ad honorem illius &c Extat in Tomo XV. Collectionis Academiæ Cantabrigiensis, teste supralaudato Thoma Jamesio.

XII. De Represaliis. *Papiæ*, 1487. *sine Impressoris nomine*, *in 4.* rarifs.

Hujus tam celebris J. C. amplissimè omnium mentionem facit cit. Oudinus, Steph. Baluzius in Notis ad Vitas Paparum Avenionensium passim, sed potissimum col. 1400. & seqq Paulus Freherus in Theatro Virorum eruditione clarorum part. II. Sect. IV
B pag. 789. post Hieron. Ghilinum, in Theatro Virorum litteratorum. Guidus Pancirolus in libro de claris Legum Interpretibus pag. 344. Marcus Litta de Urbe Mediol. pag. 23. Ghirardaccius in Hist. Bononiensi pagg. 303. 350. & 371. Bumaldus in Minervalibus Bononiensibus, Pompejus Scipio Dulphius in Chronol. Famil. Nob. Bonon. pag. 453. Franciscus Amadius in Nobil. Bonon. pag. 129. Joannes Petrus Crescentius in Amphitheatro Rom. p. p. pag. 237. Moriggia, Leander Alberti, Trithemius & Fabricius in Hist. Eccles. Picinellus in Athenæo pag. 304. Sitonus in Chronico p. p. Art. 47. pag. 13. aliique innumeri.

C

CMLXXXIII.

LEGNANUS JOANNES PETRUS.

GRammaticæ regulæ tam ab Emmanuele Alvaro, quàm ab Horatio Tursellino, inter Societatis Jesu Patres doctissimis dictatæ, minimè deterruere Joannem Petrum Legnanum, quin & ipse suas ederet, sperans in meliorem formam, atque clariorem, methodum Linguæ Latinæ in publicum proferre, ideoque Volumen sub nomine Hypomnema typis demandavit. Floruit Vir iste in Congregatione Somaschensi medio Sæculo nuper transacto, quum anno ætatis suæ XVII., Christi MDCXVIII. die III. Junii
D sacrum habitum induerit in Collegio S. Mariæ Secretæ hujus Urbis. Nil amplius à Suis ediscere mihi licuit; ideoque tantùm addere possum ex ejusdem Præfatiuncula, atque ab Epistola Nuncupatoria Pauli Æmilii Legnani ex eadem Somaschensi Congregatione, qui Librum, ut ipsius verbis utar, precibus, blandiciisque Auctori abstulit, & typis edere curavit, quod Joannes Petrus alia Opuscula tam stricto, quàm soluto sermone scripta, prælo parata habebat: dolendum igitur est, quod & ipsa forsan perierint.

En titulus Opusculi supradicti

I. Hypomnema in multiplices omnium ferè verborum usu magis venientium sensus, Litterarum amatoribus, & studiosæ præcipuè Juventuti peraccommodum;
E Pauli Æmilii Legnani RR. PP. Somaschens. Congreg. Alumni Prothymia in lucem editum. Ad Illustrissimos, & ornatissimos Ephæbos DD. Jo. Baptistam, & Andream ab Auria, ac DD. Hieronymum, & Joannem à VVatevilla. *Mediolani, apud Typographos Bibliothecæ Ambrosianæ*, 1633. *in 8.*

Laudatur in Schedis Mazzuchellianis.

CMLXXXIV.

LEINATIUS JOANNES STEPHANUS.

TEmplum S. Mariæ Fulcorinæ nuncupatum hujus Urbis, quod nunc à fundamentis magnificè erectum visitur, eximia liberalitate Eminentifs. Archiepiscopi hujus Metropolis Benedicti Herbæ Odescalchi nuper sanctissimè, ut vixit, defuncti, duobus ferè jam Sæculis transactis penè dirutum, propriis sumptibus restauraverat Jo. Stephanus Leinatius. Hic Sacerdotali vitæ optimè deditus Præposituram supradictæ Ecclesiæ obtinuit temporibus difficillimis, ideoque non minus pietate, quàm munificentia ductus; præter Templi supradicti restaurationem, nonnulla Bona Præposituralia vindicavit, deinde in pauperibus sublevandis, non tantum ære, quàm Orationibus incubuit, maximè in effugandis à pluribus Energumenis Dæmonibus, quorum causâ affligebantur; totus ideo animarum saluti deditus, magnam apud omnes existimationem promeruit, ita ut cum ad mortem pervenisset anno Domini MDLXXVI. incredibili pænè concursu, cadaver ipsius ad sepulturam delatum sit. Scripsit Vir iste optimum Librum, quem suis sumptibus edi imperavit Hispaniarum Rex Philippus II., ideoque Auctor pænes doctos, & pios homines famâ nunquam erit moriturus.

En ipsius titulum

I. Volumen Homiliarum è S. Ambrosii Episcopi, & Doctoris libris contextum, opera, & studio Stephani Leinatii Presbyteri Mediolanensis, & Ecclesiæ S. Mariæ ad Fulcorinum Præpositi. Ad Amplifs. & Opt. S. R. E. Cardinalem Carolum Borromæum Archiepiscopum Mediolani. *Antuerpiæ, ex Officina Plantiniana* 1575. *in fol.*

Vide Picinelli Athenæum pag. 329.

CMLXXXV.

LETI GREGORIUS.

GRegorius Leti Hieronymi filius, quem invitò animo inter Scriptores clarissimæ hujus Urbis recensemus, natus est Mediolani die XXIX. Maji MDCXXX. Cum Marcus ejus Avus Familiæ Bononiensis unicum germen se Romam contulisset, ubi ex Aulico Cardinalis Aldobrandini Anconam rexit, & post alias dignitates impletas obiit anno Deiparæ partus MDCXXVIII. cum Arimino præesset. Duos reliquit filios Augustinum Franciscum, atque Hieronymum; quorum primus Clericali militiæ se adscripsit, alter verò arma secutus Ducis Etruriæ Peditum Tribunus Mediolani tandem sedem fixit ducta Uxore anno MDCXXVIII. Ex eo genitus est Gregorius, qui apud PP. Societatis Jesu in Collegio Cosentino ad annum usque MDCXLIV. studiis operam dedit. Romæ quoque aliquantisper commoratus in Patriam rediit. Cum autem Augustinus Franciscus Patruus Aquapendentis Episcopus eum ad Ecclesiasticam vitam adducere conaretur, Gregorius & Clerum, & arma indignatus in Gallias, Patruo relicto, contendit. Eo in itinere Januæ cum Domino de Saint-Lion Calvini assecla amicitiâ initâ, ex ejus familiaritate corrupto intellectu animum ad Hæresim convertit. Inde Genevam profectus, ejus Urbis Religionem, & Politiam apprimè didicit. Lausanam cum venisset, Joanni Antonio Guerino Physico clarissimo adhæsit, & Calvinianos errores ejus intuitu professione publica amplexus anno MDCLX. Genevam regressus cum

A

cum singulis quibusque doctis Viris, præsertim verò cum Italis commercium iniit. Post annos quatuordecim ejus Urbis Civitate donatus est gratis, quod ante ipsum nulli contigerat. Anno MDCLXXIX. in Gallias abiit, postea in Angliam, ubi à Carolo II. Rege benignè exceptus, & donis decoratus Historiographi muneris etiam recipiendi spem concepit. Historiam ibi Anglicam, sed parùm fœliciter scripsit, ideo Amstelodamum contendens anno MDCLXXXII. Historiam ejus Urbis publico decreto con scripsit; ubi etiam anno MDCCI. die IX. Junii diem clausit mensæ accumbens inter geminas filias ætatis suæ anno LXXI.

Scripsit

B

I. Teatro Gallico, overo la Monarchia della Real Casa di Borbone in Francia sotto i Regni di Enrico IV. Luigi XIII. e Luigi XIV. dall' anno MDLXXII. fino all'anno MDCXCVII. *In Amsterdam*, 1691. *e* 1697. *Tomi VII. in* 4 cum figuris æneis.

II. Teatro Belgico, overo Ritratti Istorici, Politici, e Geografici delle sette Provincie unite. *In Amsterdam*, 1690. *Tom II. in* 4. cum figuris æneis.

III. Teatro Britannico, overo Istoria della grande Bretagna. *Ibi*, 1684. *in* 12. *Tom. V.* Hoc Opus primùm vidit lucem *Londini Vol. II. in* 4.

IV. L'Italia regnante, overo Descrizione dello stato presente di tutti i Principati, e Repubbliche d'Italia. *In Geneva*, 1675. *Tomi IV. in* 12. Titulus primus quo prima editio inscribebatur, sic fuit: Dialoghi Istorici. Hæc secunda editio plures additiones habet, utpote Indicem Virorum illustrium, ac in doctrinis insignium.

C

V. Vita del Duca Valentino, detto il Tiranno di Roma, descritta da Tomaso Tomasi, con un aggionta di G. L. (Gregorio Leti) *In Montechiaro*, 1670. *in* 12.

VI. Il Nepotismo di Roma, overo Relazione delle ragioni, che muovono i Pontefici all'aggrandimento de' Nepoti; del bene, e male, che hanno portato alla Chiesa dopo Sisto V. *In Amsterdam*, 1667. *in* 12. Hic liber in linguam Gallicam translatus impressus fuit in Belgio an. 1669. *Vol. II. in* 12. *&* *Stodegardiæ* latino sermone *in* 4.

VII. Itinerario della Corte di Roma, overo Teatro della Sede Apostolica, Dataria, e Cancellaria Romana. *Valenza* (cioè *Geneva*) 1675. *Tom. III. in* 12. Prima pars hujus libri jam prodierat anno 1672. hoc titulo: „ Li precipizj della Sede Apostolica, overo la Corte di Roma „ perseguitata, e perseguitante. „

D

VIII. L'Europa Gelosa, o Gelosia de' Principi d'Europa. *In Colonia* (cioè *Geneva*) 1672. *Tom. II. in* 12.

IX. La Fama Gelosa della Fortuna, Panegirico sopra la Nascita, Vita, Azioni, Governo, Progressi, Vittorie, Glorie, e Fortune di Luigi il Grande. *In Gex*, 1680. *in* 4.

X. La Monarchia Universale del Re Luigi XIV. *In Amsterdam*, 1689. *Tomi II. in* 12. Contra verò hoc Opus aliud publici juris apparuit hoc titulo: L'Europe resuscitée du Tombeau de M. Leti, ou Rèponse a la Monarchie Universele de Louis XIV. Par I. D. M. D R. *a Utrecht*, 1690. *in* 12. denuo *Amstelodami* in lingua Gallica anno 1689.

XI. Istoria Ginevrina, o sia Istoria della Città, e Repubblica di Geneva, cominciando dalla sua prima Fondazione fino al presente. *In Amsterdam*, 1686. *Tomi V. in* 12. Pars hujus Operis, regimen Ecclesiasticum, & Politicum continens, typis data fuit ab Auctore linguâ Anglicâ anno 1681.

E

XII. Ceremoniale Istorico, e Politico. *In Amsterdam*, 1685. *Tomi VI. in* 12.

XIII. Ragguaglj Istorici, e Politici delle Virtù, e Massime necessarie alla conservazione degli Stati, con infiniti esempj. *In Amsterdam*, 1689. *Tom. II. in* 8. denuo 1700. cum pluribus additionibus, & iterum linguâ Belgicâ.

XIV. Visioni Politiche sopra gl' interessi più reconditi di tutti i Prencipi, e Repubbliche di tutta la Cristianità. *In Germania* (cioè *Geneva*) 1671. *in* 12.

XV. Li Segreti di Stato de' Prencipi d'Europa rivelati da varj Confessori politici, con aggionte considerabili. *In Colonia* (cioè *Geneva*) 1676. *Tomi III. in* 12.

XVI. Il Livello Politico, o sia la giusta Bilancia, nella quale si pesano tutte le massime di Roma, ed azioni de' Cardinali viventi. *In Cartellana* (cioè *Geneva*) 1678. *Tomi IV. in* 12.

XVII. Dialoghi Istorici, overo Compendio Istorico dell' Italia, e dello stato presente de' Prencipi, e Repubbliche Italiane. *In Geneva*, 1665. *in* 12.

XVIII. Dialoghi Politici, overo la Politica, che usano in questi tempi i Prencipi, e le Repubbliche Italiane per conservare i loro Stati, e Signorie. *In Geneva*, 1666. *Tomi II. in* 12.

XIX. Vita di Sisto V. *Losana*, 1669. *Tomi II. in* 12. Iterum *Amstelodami* anno 1685. cum additionibus, denuò *Parisiis* in Gallicum sermonem versa anno 1683. Vol. II. & alibi pluries.

XX. Vita del Cattolico Re Filippo II. Monarca delle Spagne. *In Coligni* (cioè *Geneva*) 1679 *Tomi II. in* 4. Iterum in Gallica lingua anno 1734.

XXI. Vita dell' Invittissimo Imperadore Carlo V. Austriaco. *In Amsterdam*, 1700. *Tomi IV. in* 12. In Gallicum sermonem versa fuit à filiabus Auctoris, editaque in IV. Vol. ut supra.

XXII. Istoria, overo Vita di Elisabetta Regina d'Inghilterra, detta per sopranome, la Comediante Politica. *In Amsterdam*, 1693. *Tom. II. in* 12. Et lingua Gallica anno sequenti.

XXIII. Istoria, o Memorie recondite sopra la Vita di Oliviero Cromuele detto il Tiranno senza Vizj, ed il Prencipe senza Virtù. *In Amsterdam*, 1692. *Tom. II. in* 8. Item in sermone Gallico anno 1694.

XXIV. Vita di Don Pietro Giron Duca d'Ossuna. *In Amsterdam*, 1699. *Tomi III in* 12. & in Gallicum idioma conversa *in Parigi*, 1700.

XXV. Ritratti Istorici, overo Istoria dell' Impero Romano in Germania. *In Amsterdam*, 1689. *Tomi II. in* 4.

XXVI. Ritratti Istorici, Politici, Cronologici, e Genealogici della Casa Serenissima, ed Elettorale di Brandeborgo. *In Amsterdam*, 1687. *Tomi II. in* 4.

XXVII. Abregé de l'Histoire de la Maison Serenissime, & Electorale de Brandebourg, écritte par Gregoire Leti en Italien, & traduite en François suivant l'Extrait, & par les Soins de l'Auteur. *A Amsterdam*, 1687. *in* 12.

XXVIII. Ritratti Istorici, Politici, Cronologici, e Genealogici della Casa Serenissima ed Elettorale di Sassonia. *In Amsterdam*, 1688. *Tomi II. in* 4.

XXIX. Vita di Donna Maidalchini dall' Abbate Gualdi (cioè Gregorio Leti) scritta. *Ragusa* (cioè *Geneva*) 1666. *in* 12. anno eodem Gallico sermone edita apparuit *Lugduni Battavorum*.

XXX. Roma piangente, overo Dialoghi tra il Tevere, e Roma. *In Leida*, 1666. *in* 12. eadem Gallicâ linguâ *Avinione* (seu veriùs *Genevæ*) apparuit eodem anno.

XXXI. Il Sindicato d'Alessandro VII. col suo Viaggio nell' altro Mondo, absque loco, & nomine Typographi, 1668. *in* 12. Gallicè reimpressus anno sequenti.

XXXII. Il Cardinalismo di Santa Chiesa, non signato editionis loco, 1668. *Tom. III. in* 12.

XXXIII. Ambasciata di Romolo a Roma, nella quale vi sono annessi tutti i Trattati, Negoziati, Satire ec durante la Sede Vacante. *Bruxelles* (idest *Genevæ*) 1671. *in* 12. & ibidem nomine *Coloniæ* recusa anno sequenti.

XXXIV. Gli Amori di Carlo Gonzaga. *Geneva*, sine anno, *in* 12.

XXXV. Il Vaticano languente dopo la morte di Clemente X. con li rimedj, absque loco, 1677. *Tom. III. in* 12.

XXXVI. Il Prodigio della Natura, e della Grazia Poema Eroico sopra l' intrapresa d' Inghilterra del Prencipe d'Oranges, absque loco, & anno, cum figuris.

XXXVII. Strage de' Riformati Innocenti, absque loco, & anno, *in* 4.

XXXVIII. R. Bandita: Discorso Accademico presentato agli Umoristi di Roma. *In Bologna*, 1653, *in* 12.

XXXIX. Critiche Istoriche, Politiche, Morali, Economiche, & Comiche. Sopra le Lotterie antiche, e moderne, spirituali, e temporali de i Stati, e delle Chiese. Primò Italicè, postmodum Gallicè editæ. *In Amsterdam*, 1697. *Tom. II. in* 12.

XL. Lettere sopra differenti Materie. *In Amsterdam*, 1700. *Tom. II. in* 8.

Præter recensita Opera, quæ Gregorius ut sua re-

recognovit, alia sunt quæ Auctor respuit; & oh utinam vel nulla, vel puriora produxisset! nam justissimam S. R. E. Censuram non subiisset.

Ejus Elogium conscripsit Le Clerc, cui filiam Auctor desponderat, ut refert Morerius in edit. Amstelodamensi, & inter Auctoris Epistolas.

CMLXXXVI.

de LEUCO PAGANUS.

BEatus Paganus à natali solo, quod est Leucum munitissimum Ducatus Mediolanensis Castrum, nuncupatus, in Urbe Bergomo, ex ipsius Sancti Dominici manibus Prædicatorum habitum suscepisse narratur. Hinc factum est, ut suum Bergomates

A afferant, quos inter Calvus in Scena Litteraria Eruditorum Bergomensium parte prima pag. 419. in errorem etiam inductus ab altero Pagano Bergomensi, qui post obitum nostri floruit anno MCCCXXIII. teste Leandro Alberti fol. 136. lit. B. & ex eo Quetiffius in Scriptoribus Ordinis Prædicat. ad an. MCCCXXIII. Paganus ergo noster doctrinâ pariter, & pietate clarissimus è LVII. annis, quibus inter Sodales suos vixit, quadraginta variis in locis sacris tradendis litteris insumpsit, cùm interim Divini Verbi Ministerio toto animi conatu fervidus operam daret. Dum autem in Cœnobio Novocomensi Sacræ Inquisitionis munere fungeretur, anno MCCLXXVII. ipso Protomartyris festo die ab impiis multis confossus vulneribus, & in latere lanceâ perforatus, migravit in B Cœlum multis clarus miraculis. Sacrum ejus corpus conditum est in Ara maxima Templi Sancti Joannis in Pedemonte apud Suos, cum Elogio sequenti:

CORPVS B. F. PAGANI IACET SEPVLTVM
IN ALTARI MAIORI
HVIVS ECCLESIAE S. IOANNIS DE PEDEMONTE DE CVMO.

Sicuti autem Calvus è duobus Paganis Bergomensi, & Leucensi unum fecit, sic utriusque scripta uni tribuit. Nos Quetiffii Sententiam secuti, Postillas super scripturæ libros Pagano Bergomensi relinquentes, Leucensi nostro sequentia scripta adjudicanda censemus.

I. Sermones de Adventu Domini.
II. Sermones de Tempore.
III. Sermones de Sanctis.
IV. Sermones de Deipara Virgine in ejus Solemnitatibus.
V. Sermo Dominicæ quartæ post octabas Pentecostes habitus, quem MS. servari Parisiis apud Augustinianos ad Pontem novum in collectione Sermonum à variis Parisiis habitorum inter annum MCCXXX., & MCCL. n. 53. Cod. 249. testatur idem Quetif.

Eum Carmine laudavit Pius Mutius.

Vitam ipsius scripsit Georgius Longus, ut in ipsius Elogio monebimus.

Agunt de eo, præter jam citatos, Salanhæs, Ballarinus, Bosca in Martyrologio Mediolanensi, & alii plures.

CMLXXXVII.

LIPRANDUS sive LUITPRANDUS.

LIprandus Presbyter Mediolanensis Sancti Herlembaldi Martyris, una cum Sancto Arialdo in comprimenda perditorum Clericorum contumacia, collega, tanta prudentiæ laude floruit, ut eum Conradus Italiæ Rex in locum Henrici Patris excommunicati suffectus, consuluerit. Grossulanum Simoniaca labe infectum, qui ex Episcopatu Savonensi ad Mediolanensem Cathedram, à parte Cleri & Populi vocabatur, summo studio ab eo honore arcendum curavit, quin ardentis rogi judicium ad comprobandam Grossulani Simoniam non sine miraculo intactus subivit. Præferebat Liprandus, fideles ad pugnandum exhortaturus, Crucem, tunc cum Herlembaldus Martyr occubuit, & ipsi per summam crudelitatem nasus, & aures obtruncatæ sunt. Quare inter Sanctos Confessores ejus Acta recensent Bollandistæ ad diem XXVII. Junii. In Ecclesia Sancti Pauli, quæ in Compito dicitur, plures annos Sacerdotio functus est, & multa patravit miracula. Grossulano verò ab Ecclesia Mediolanensi amoto, & in ejus locum suffecto Jordano, Liprandus in summa constitutus senectute delatus est ad Monasterium Pontidiense, ibique, anno Domini MCXIII. die VI. Januarii C piissimè obiit. Illius Corpus in eodem Monasterio tumulatum suspicantur Bollandistæ translatum fuisse Papiam, ejusque ossa eadem esse, quæ reperta sunt inter reliquias inventas prope Tumulum Luitprandi Regis anno MDIV. die XXIV. Julii, simul cum ossibus Sancti Thomæ Martyris.

De ipso superest:

I. Oratiuncula.
II. Disputatio cum Grossulano.

Extant apud Puricellum in Actis SS. Arialdi & Herlembaldi libro IV. Cap. LXXXVIII. ex Chronico Landulphi.

Habemus ad Liprandum Gregorii Papæ VII. Epistolam, quâ ipsum consolatur post fœdissimam mutilationem, in ipsa post collaudatam ejus constantiam subdit: „ Proinde Martyr Christi, confortare in Domino. D „ Magis credas in te nunc esse Presbyteratus officium, quod prius olei unctione, nunc tui est sanguinis tinctione commissum &c. Eam integram dedit Landulphus junior Liprandi Nepos, & ex eo Puricellus in citato libro pag. 327., unde etiam exscripsere Bollandistæ.

De eo quoque Bosca in Martyrologio Mediol. ad Kal. Novemb. ubi Beatum ipsum vocat.

CMLXXXVIII.

LITTA ALEXANDER.

NEmo est inter Mediolanenses Historicos, qui de Litta Gente mentionem honorificentissimam non agat, nam teste Gualvaneo della Flamma usque de anno Christi DCCCXL. jam florebat in hac Metropoli, & Angilberti II. Archiepiscopi solemniori E ingressui IV. Nobiliores de Littis præcedebant. Corius quoque ad annum MCXIX. ipsam celebrat, aliique nonnulli, summo cum honore memorantur à Gualvaneo supradicto & Bossio, & signanter ad annum MCCCXXIV. ubi hanc illustrem familiam acceptissimam fuisse Summo Pontifici Joanni XXII. asserunt, quorum vestigia & nos sequentes, in litteris famâ dignos libenter adnectimus. Primus autem, qui mihi se offert, Alexander est, Camilli, & Margaritæ Bossiæ filius, qui Leges tam Canonicas, quam Civiles, ita prosecutus est, ut in Collegium J. PP. Nob. Mediol. jam ingressus, de Anno MDLXXXIV. à Sixto Pontifice Maximo vice Flaminii Plati, Anno MDC-

MDLXXXVI. inter Advocatos Consistoriales adscribi meruerit. Hispaniarum Regis Jura tutatus est, virtute duce, in Alma Roma viriliter, dehinc Gregorio XIV. sedente anno MDXCI., ut Carthario in Syllabo Advocatorum Sacri Consistorii placet, sed juxta Sitonum MDXCVII. die XVII. Aprilis Romanæ Rotæ Auditor adlectus, utroque munere Vir doctus, probusque, egregie perfunctus est. In causa

A Canonizationis Divi Caroli Borromæi Apostolicus Delegatus maxima cum prudentiæ, tum doctrinæ laude se gessit. E vivis eximitur Romæ die XXX. Septembris, anno Redemptionis nostræ MDCVI ipsiusque cadaver in Templo S. Mariæ Angelorum ad Thermas conditum est, ac sequenti Epitaphio decoratum:

DEO TRINO ET VNO
ALEXANDRO LITTAE I. V. C. PATRITIO MEDIOLANENSI
ROMAE ADVOCATO CONSISTORIALI
CATHOLICI REGIS CAVSARVM PATRONO
AC DEMVM ROTAE AVDITORI
VIRO
DOCTRINA VIRTVTE
GRATIAQ. APVD SVMMOS PONTIFICES
CLARO
QVI SACELLVM HOC VBI QVIESCERET
DEIPARAE VIRGINI
AC BEATO HYACINTHO EREXIT ET DOTAVIT
CVM ONERE VNIVS ANNIVERSARII
HIERONYMVS EQVES S. STEPHANI
NOMINE FILIORVM ADHVC INFANTIVM
ET HAEREDVM
FRATRI CHARISSIMO MOERENS POSVIT
ANNO MDCVIII.

Reliquit post se

I. Decisionum Sacræ Rotæ Romanæ volumen ingens. Extat MS. Romæ in Archivo Sacræ Rotæ, & Mediolani in Biblioth. Filii Comitis Cæsaris Montii, qui paucos hos ante dies migravit è vita.

Ipsum laudant Cantalmajus in Catal. Auditor. Sacræ Rotæ Romanæ. Theodosius Rubeus in Vol. II. Singularia Decis. Sac. Rotæ Rom. Chartarius in Syllabo Advocatorum Sacri Consistorii edit. Romanæ pag. 197. & Sitonus in Chronico pag. 166. art. 672.

CMLXXXIX.

LITTA ALPHONSUS.

SI Littarum illustris Familia, majori honore careret, Alphonsus, de quo nunc agimus, abundantissimè eidem afferret, nam patre Pompejo, matreque Lucia Cusana Matrona nobilissima, in lucem editus die XXIX. Septembris anno æræ Christianæ MDCVIII. in humaniorum litterarum, ac Philosophiæ studiis versatus, Jurisprudentiæ in Academiis primùm Bononiensi in Italia, deinde Salmaticensi in Hispania, sedulam operam navavit. Anno MDCXXX. ab Urbano VIII. Pontifice Maximo, utriusque Signaturæ Referendarius creatus est, dein Gubernator Urbis-Veteris, atque Arimini extitit. Postea verò Ducatui Spoletano, ac Camerinensi præfuit; Bononiensi, Ferrariensi, ac Romandiolæ Provinciis munere Prolegati non parum juvit. Regnante Innocentio X. Asculum in Piceno cum suprema auctoritate missus, seditiosos tumultus à rebellibus excitatos

B compescuit, & Campaniam maritimam, cùm Regnum Neapolitanum undique fluctuaret, moderatus, Marchiæ Provinciæ regimen, nulla intercurrente discordia triennio tenuit. Ab eodem Pontifice Infulæ Mediolanenses ei collatæ fuere, tandem Alexander VII. ipsum etsi absentem anno MDCLXIV. Presbyterum Cardinalem sub titulo Sanctæ Crucis in Hierusalem creavit. Mortuo Alexandro, Clemens IX. inter Patres Sacri Concilii Tridentini Interpretes delegit, & meritò à pluribus ejus ævi Viris dignissimis magnis laudibus extollitur, nam inter ceteros Gualdus Prioratus, loco infra memorando, ipsum suæ ætatis Antistitem nulli secundum vocat, moribusque, pietate, doctrina, prudentia, & vitæ sanctitate illustrem, necnon immunitatis Ecclesiasticæ, ac dignitatis propagatorem acerrimum appellat. Consonè de eodem

C loquitur Antonius Guerinus Bergomensis Canonicus Panegyri infrascripta eidem dicta, cùm Archipræsul Mediolanensis electus, possessione inita publica Oratione salutaretur: his verbis „ & profecto Alphonse litteris non minus sacris, quam sæcularibus peritissimus, Theologus sublimis, Philosophus disertus, Legum notitia insignis, eloquentia admirabilis, virtutibus verò, & vitæ probitate nemini hoc nostro sæculo postponendus „. Tot virtutibus exornatissimus, diem clausit ultimum Romæ anno MDCLXXIX. juxta sequens Epitaphium ad ejusdem exuvias in Basilica Mediolanensi Metropolitana appositum, quò ex Testamento translatæ sunt:

AD

AD NIHILVM
HIC REDACTVM EST CORPVS
ALPHONSI LITTAE
CARDINALIS SANCTAE CRVCIS IN HIERVSALEM
OLIM ARCHIEPISCOPI MEDIOLANI
ORATE PRO EO
OBIIT V. KAL. SEPTEMBRIS MDCLXXIX.
AETATIS SVAE LXXI.

Elucet etiam infrascriptis Operibus

I. Synodus Diœcesana Mediolanensis trigesima quinta habita ab Alphonso Litta, Mediolanensi Archiepiscopo, anno MDCLVIII. Accedunt Monita executionis decretorum ex Synodo Mediolanensi undecima, jussu ejusdem Alphonsi Littæ adjecta. *Mediolani, apud Impressores Archiepiscopi*, 1658, *in* 8.

II. Synodus Diœcesana Mediolanensis trigesima sexta, habita anno MDCLXX. Accedit Appendix nonnullarum Constitutionum, ac Decretorum Apostolicorum, jussu ejusdem adjecta. *Mediolani, ut supra*, 1670. *in* 8.

III. Epistolæ ad Ephesinum Archiepiscopum ad Germaniæ Principes Apostolicum Nuncium pro recuperanda aliqua parte de Corporibus SS. Regum Magorum, cum ejusdem Responsione negativa, data X. Martii MDCLXXV. Extant hujusmodi Epistolæ impressæ in Martyrologio Mediolanensi ad diem XXIII. Julii, quo infaustam translatorum hinc Coloniam Sanctorum Regum memoriam non sine lachrymis notat Petrus Paulus Bosca.

IV. Aliæ pro habendis Reliquiis S. Marini. Extant ibidem.

V. Alia ad Hieronymum Mirolium Episcopum Casalensem, qua ei commendat pro gravissimis Ecclesiæ negotiis F. Hieronymum ab Erba, Ordinis Minorum Observant. Reform. data Mediolani XVII. Augusti MDCLIX. Extat MS. in Vol. XXVI. Miscell. in Bibliotheca Canonicorum Lateranensium S. Mariæ Passionis Mediolani.

VI. Aliæ ad Hilarionem Rancatum, cum ejusdem Responsionibus; sunt in Tom. XXIII. MSS. Rancati, de quo suo loco.

VII. Racconto delle visite da lui fatte nella sua Diocesi al Governatore di Milano prima d'essere Cardinale. MS. in fol. Extat in Cod. sign. A. num. 82. in Archivo Monachorum Cistercienfium S. Ambrosii Mediolani.

Dum ipse purpureum Birretum à Cardinali Caraffa suscepit, Orationem habuit Camillus Rodenghi Societatis Jesu, impressam *Bononiæ*, 1660. *in* 4.

Ejus Vitam scripsit Franciscus Maria Bordochius Bononiensis, hoc titulo: „ La gloria de' governi Ecclesiastici, e Laicali nelle azioni esemplarissime del „ Cardinal Alfonso Litta, o sia Vita del medesimo. *Bologna*, 1681. *in* 4.

Joannes Petrus Puricellus ei nuncupavit Vitam S. Laurentii Littæ Civis, & Archiepisc. Mediolanensis.

Extat ad eum Epistola Italica Francisci Fabri Bremundani in Commendationem Caroli Mariæ Maddii data Mediolani die XVI. Maji, MDCLVII. inter Epistolas ejusdem Fabri ibidem editas 1664.

Laudatur à Comite Gualdo Priorato in Fragmentis Historicis, ab Antonio Guerino Canonico Bergomensi in Oratione Panegyrica supra enunciata, ab Ughello in Italia Sacra, à Sitono in Chronico pag. 205. Art. 885., ab aliisque pluribus.

CMXC.

LITTA ALPHONSUS alter.

EX Alexandro Litta, atque Anna Arconata, parentibus nobilissimis, ortus est Alphonsus, nunc à nobis laudandus, in cujus adolescenti adhuc ætate pietas singularis summoperè illuxit, adeo ut magna

A spes de eo concepta fuerit, nec ipsa ullum fefellit, nam annum tantùm decimumseptimum attingens, austeram Carmelitarum Excalceatorum Religionem ingressus est, relicto Familiæ nomine, atque à Sancto Augustino vocari voluit, scilicet anno redempti Orbis MDCLX. In ea sequenti anno professus die XI. Novembris, vitæ perfectioris exemplis scientias addere instituit, adeò ut Cathedras Philosophicam, & Theologicam ascendere meruerit, nec non tam singulari prudentia præditus fuit, ut ad moderandos suæ Religionis Conventus nonnullos tam Virorum, quàm Fœminarum à Suis deligeretur. Pluries etiam Deffinitor Provinciæ Mediolanensis extitit, & quamquam Orationis assiduæ, & Regulæ asperitatis assertor studiosissimus foret, attamen calamum B tractare nunquam destitit, ut ex Opere infra memorando facilè agnosci potest, in quo plurium annorum spatio Vir noster insudavit. Ad ejus gloriam augendam non parum interest hìc subjicere, Nepotem illius esse Præsulem doctissimum, exemplarissimumque Alexandrum Littam, nunc Ecclesiæ Cremonensis Episcopum, ab omnibus laudatissimum. Annorum interim, virtutumque plenus ad Superos evolavit Scriptor noster die XXVII. mensis Januarii, anno vigesimo octavo Sæculi præsentis.

Opus quod scripsit est

I. Compendium totius Collegii Salmaticensis Theologiæ & Philosophiæ. MS. in fol. ingentis molis extat apud Suos in Biblioth. Conventus S. Caroli hujus Urbis.

C Ita à Suis & à Cl. Sitono.

CMXCI.

LITTA CAROLUS STEPHANUS.

CArolus Stephanus Litta Francisci ex LX. Patriæ Decurionibus, & Hippolytæ Mutiæ Fagnanæ conjugum filius, inter Jurisconsultos Collegiatos Mediolani, & unus ex Consultoribus S. Officii claruit anno MDCXXXI. sibi ditissimam locupletissimamque Bibliothecam construxit, in qua plures Codices an-
D tiquorum Rhetorum, Oratorum, & Poëtarum reperiuntur manu ejusdem uberrimis notis adspersi; magnificam porrò præfati Francisci pietatem testatur Monumentum in fronte septimi Sacelli in Monte B. Virgini Mariæ sacro apud Varisium hisce notis incisum:

DOMI-

DOMINO NOSTRO IESV CHRISTO FLAGELLIS COESO
MAESTISSIMAE MATRI SEMPER VIRGINI MARIAE
AC DIVIS HIERONYMO ET FRANCISCO
FRANCISCVS ET HIERONYMVS FRATRES
FILII QV. IOH. STEPHANI LITTAE
CIVES MEDIOLANENSES SVPPLICES
PONENDVM SACELLVM HOC CVRARVNT
ANNO MDCVI. DIE IV. OCTOBRIS.

A Obiit Carolus studiis ex integro deditus anno æræ Christianæ MDCLXII.

Vidimus de ipso, quæ hìc damus:

I. Vita Horatii Flacci, & Commentaria eruditione Græca, & Latina illustrata, in Odas ejusdem satis ampla, cum Dissertatione de metro Poëtico Horatiano in eisdem. Extat in Cod MS. in fol. Bibliothecæ olim ad Auctorem spectantis, nunc verò penès Co. Carolum Littam hæredem.

In libro, cui titulus: Octavii Ferrarii Prolusiones, & Epistolæ editionis *Patav.* 1650 *in* 8. extant Epistolæ duæ datæ Patavii annis MDCXLIX. & MDCL. ad Carolum Stephanum Littam.

Inter Epistolas Sigismundi Boldoni impressas *Mediolani, apud Montiam*, 1651. adsunt IV. ad Littam nostrum scriptæ anno MDCXXIX.

CMXCII.

LITTA JOANNES BAPTISTA.

FLoruit quoque ex hac Familia Joanninus, qui inter J. PP. Coll. numerabatur anno Ch. MCCCLXXXV., & istius nepos ex Tiphrano extitit Joannes primus Præpositus Ecclesiæ S. Mariæ Schalensis hujus Urbis; dolendum est quod de Viro isto J. U. D. perspicuo, uti legitur in ejus Epitaphio à Cl. Sitono relato ut infra, nullum monumentum ejus ingenii reperiatur. Nostris verò temporibus floruit in hac Urbe Joannes Baptista Litta, filius Hieronymi J. C. Collegiati, & Mariæ Antoniæ Grimaldæ conjugum, necnon germanus frater Alexandri eximii Cremonæ Civitatis Episcopalem usque in præsens Infulam peregregiè gestantis, alibi quoque à nobis laudati. Duabus dignitatibus Joannes Baptista noster in Ecclesia Metropolitana suæ Patriæ illuxit, Ordinariatus nempe, & deinde Primiceriatus. Primam verò obtinuit anno Christi MDCXCVI. alteram anno MDCCIII. Sacris litteris summoperè excultus, de ipsis non ignobile dedit specimen in Academia Virorum nobilitate, ac doctrina illustrium, quam penès se instruxerat, nunquam perituræ recordationis Comes Carolus Archintus, & plura certè expectanda erant à Litta nostro, nisi mors bonorum omnium invida nobis eum abstulisset anno MDCCXL.

Supersunt de ipso

I. De' Riti, e Ceremonie Ecclesiastiche Dissertazioni III. in supradicta Academia habitæ, & lectu dignissimæ. MSS in fol. extant apud Marchionem Soncini.

II. De Officio Primiceriatus Ecclesiæ Metropol. Mediolanensis MS. adhuc imperfectus mihi humaniter ab ipso communicatus anno MDCCXXIX.

De eo loquitur Cl. Advocatus Sitonus in Theatro Genealogico Famil. Nobil Mediol. anno MDCCVI exarato pag. 267. MS. in fol. penès ipsum Auctorem, & de supradictis Joannino, & Joanne in Theatro Nob. pag. 36. art. 79.

CMXCIII.

LITTA LAURENTIUS.

SAnctus Laurentius, quem ex nobili Littarum Gente Historici Mediolanenses genitum asserunt, Theodoro Archiepiscopo successit circa annum Salutis D. Virtutibus omnibus, quæ Sacrum Pastorem decent, ornatum fuisse, & in reparanda Patria barbarorum incursionibus labefactata plurimum laboris impendisse testatur Ennodius in Homilia, quam infra indicabimus. Pro S. Symmacho Papa, & B adversùs Schismaticos strenuè decertavit. Theodorico Regi acceptus fuit, eumque Coronâ ferreâ decorasse in Templo S. Michaëlis, quod nunc adjacet Monialium Monasterio è regione Basilicæ Ambrosianæ, scribit Puricellus cap. XII. peculiaris libri, quem de Vita Sancti hujus Antistitis conscripsit. Id tamen Bollandistis non placet. Cum Sancto Epiphanio Ticinensi ad Regem ipsum Ravennæ tunc agentem pro rebellibus Italis veniam imploraturus iter suscepit. Præfuit Romano Concilio anno DI. celebrato pro Symmachi purgatione, primusque Episcoporum omnium subscripsit. Aliis quoque Conciliis Romanis interfuisse, & primum post Pontificem subscripsisse Puricellus, & cum eo Bollandistæ testantur. Aratorem celeberrimum postea Poëtam Parentibus orbatum C paterno fovit affectu. Basilicam S. Xisti prope Laurentianam extruxit. Basilicam alteram, quam Nazarianam esse credit Puricellus, necnon illam Sancto Calimerio sacram magnifico operè restauravit; quod etiam de Metropolitana idem Scriptor litteris tradidit. Baptisterium etiam marmoribus, picturis, aliisque ornamentis conspicuum condidit. Hæc à Laurentio vel excitata, vel restituta Carminibus ornavit Ennodius. Sedit juxta Papebrochii sententiam annos XII. Quievit VIII. Kal. Augusti. Corpus ejus olim ad S. Cassianum sepultum, nunc honore congruo servatur in Ara Maxima Basilicæ Sancti Laurentii, ejusque Festum die XXVII. Julii Ecclesiastico Officio celebratur.

D Scripsit

I. Epistolam pro Sancto Symmacho Papa ad Marcellianum Aquilejensem, cujus Epistolæ meminit Epist. I. lib. 4. edit. Sirmundi, quæ est 8. in Edit. Schotti, sæpe memoratus Ennodius.

Extat ejusdem Ennodii præter Epigrammata de Sacris Laurentii molitionibus Dictio, quæ est in Ordine I. In natali Laurentii Mediolanensis Episcopi. Idest, ut notat Sirmundus, *in Natali non Vitæ, sed Cathedræ, & Episcopatus*. Eum quoque celebrat in Dictione II. his verbis: „ Pater noster Laurentius, qui tot plenus
„ dotibus ad Ecclesiæ fastigia crevit, quot fecissent sum-
„ mum singula quæque Pontificem. In quo vernat prin-
„ ceps boni operis, & mater honestatis verecundia, re-
„ ligionis sanctæ mater patientia, Deum semper placa-

„ tura

„ tura Pietas. Qui Ecclesiasticis membris, non sermone, vitæ instituta tribuit, sed exemplis: qui omnem callem, quo ad Deum itur, dum prævius incedit, ostendit.

Idem Ennodius in fine Hymni XV. qui est de S. Ambrosio, sic pro Laurentio precatur.

Sedis memento lux tuæ,
Exorna, Sancte, posteros,
Auctore fultus nobili,
Ne Dux sereni culminis
In nube tectus horreat.
Qui Pastor est Antistitum,
Quod fucat, omne submovet:
Gregem gubernat Principum,
Magister est Docentium.

Extat ad eum Epistola Symmachi Papæ, in qua præter cæteras ejus laudes, hæc leguntur: „ Ad te, Venerabilis mihi Antistes maxime, Sermo est, cui cum meritorum testimonio virtus cœpit à vocabulo, in quo actus eloquitur, qui nomen appellat. Provida parentum diligentia tuorum, priùs te eligi voluit, quàm probari. Te olim sæcularibus inhærentem titulis, castrensis sudor excoluit, & ad Ecclesiæ gubernacula pars adversa solidavit, sicut Dominus loquitur in Evangelio: *Qui in minimo fidelis, & in magno fidelis est*. Te sacrum Judex, & consilii Comitem meruit, & laboris. Bene, venerandis initiandus Altaribus, & in laica conversatione, quod Sacrum esset, elegisti. Tu pudicitiæ in illa ætate custos inventus es, in qua & lex obsequitur desideriis &c (In fine autem Epistolæ hæc habet) Si precibus tuis vitæ successus arriserit, gestorum tuorum plena me relatione consecrato, ut quæ universis nota sunt, mansuris in posterum litteris, quatenus gaudeat ætas secutura, serventur. Extat in Tomo X. Conciliorum editionis Reg. Paris. pag. 254 & sequenti.

Vitam S. Laurentii, ut supra diximus, peculiari libro complexus est Joannes Petrus Puricellus.

Agunt de eo Bosca in Martyrologio Mediolanensi, aliique Scriptores Mediolanenses, Baronius in Annalibus anno CCCCLXXXIX. num. 14. & anno DII. in notis margin. & anno CCCCXCIV. num. 33. Bollandistæ ad diem XXVII. Julii, & alii.

CMXCIV.

LITTA MARCUS.

Ex Joanne Andrea Litta J. C. celeberrimo ortus est Marcus, de quo nunc agimus, qui & ipse non parum decoris Familiæ suæ nobilissimæ addidit. Jurisprudentiæ non solum fuit deditus, sed litteras humaniores quoque indesinenter coluit, ita ut locum non infimum inter Poëtas Latinos meritò teneat ob nonnulla Epigrammata, quæ non sine delectatione leguntur in Opere suo infra recensendo de Urbe Mediolanensi inscripto, & à nobis pluribus in locis, in laudem illustrium Scriptorum prolata. Dolendum interea est, quòd nec acta hujus Viri, nec annum, quo decesserit, invenire mihi licuerit, tantùm didici habuisse filium Franciscum nomine, qui annis MDCV. & MDCXV. enumerabatur inter XII. Præsides Officio Provisionum hujus Metropolis. Damus interea quod possumus, scripta nempè ejusdem Marci,

Quæ sunt

I. De Urbe Mediolanensi, ad Præsidem Petrum Paulum Arrigonum. *Mediolani, apud Moschenios*, 1554. *in* 8.

II. Epigrammata plura latina. Extant in eod. libro.

III. De Pace inter Catholicum Hispaniarum Regem Philippum, & Christianissimum Galliæ Regem constituta Oratio. *Mediol.* 1559. *in* 4.

IV. De Recta Ratione, & methodo discendi Jus Civile. *Mediolani, apud Moschenios*, 1560. *in* 4.

Ipsum celebrant Cæsar Parona in Festis natalitiis Principis Hispaniarum, de quo suo loco loquemur. *Mediolani*, 1607. *in* 4. pag. 13. Picinellus in Athenæo pag. 413. Advocatus Sitonus in suis Schedis, aliique permulti.

CMXCV.

LOMATIUS JOANNES PAULUS.

Pictor eximius Joannes Paulus Lomatius Mediolani ex Antonio die XXVI. mensis Aprilis anno reparatæ Salutis MDXXXVIII. natus, ab omnibus, qui de Arte pictoria scripserunt, usque ad sydera celebratur; nec ejus fama unquam erit peritura ob exquisitas ejus tabulas, quæ ubique, & signanter Mediolani summa cum admiratione inspiciuntur. Ex iisdem aliquas enumerat pretiosiores Philippus Picinellus in suo Athenæo; nos verò contenti indicare, quod discipulus fuerit Joannis Baptistæ de la Cerva vocati, quem eamdem artem docuerat celeberrimus Gaudentius de Ferrariis. Sed ad describendos partus litterarios ingenii Lomatii nostri transeamus. Nam Poëta sui ævi summoperè laudandus evasit, ut videre est ex infrascriptis ejus Operibus ab omnibus summa cum laude celebratis. In doctissima Academia Vallis Brenii ad Verbanum Lacum, in qua plures Viri docti floruerunt, Princeps omnium votis electus extitit; sed, oh sors bonorum hominum nimis invida! Vir iste visum amisit anno trigesimo tertio suæ ætatis, quod infortunium prædixisse fertur Hieronymus Cardanus, à nobis laudatus. In libro Baldini, Lusus inscripto, legitur hoc Epigramma:

Te cœcum putat esse, tuos qui percipit aure
Sermones; lynceum, qui tua scripta legit.
Quam distat sonus à chartis tuus? Argus haberis
Paule notis, orbum Phinea voce sonas.

Patientissimè cœcitatem tulit Lomatius, immo ipsam sprevit sequentes Lucubrationes doctissimas dictando,

Quæ sunt

I. Trattato dell' Arte della Pittura, Scultura, ed Architettura libri VII. *Milano, presso il Ponzio*, 1584., & denuo 1590 *in* 4.

II. Rime varie divise in sette libri. In eisdem imitatus est ea, quæ sub nomine *Groteschi* à Pictoribus vocata sunt, in quibus Dei laudes, rerumque Sacrarum, atque ad Principes, aliosque Litteratos, nec non ad Pictores, Sculptores, & Architectos spectantes, exprimit. *Milano, presso il Ponzio*, 1587. *in* 4.

III. Vita da lui stesso scritta in versi sciolti. Extat in supradicto libro.

IV. Della forma delle Muse; a Ferdinando Medici, Opera cavata dagli Autori Greci, e Latini. *Milano, per il Ponzio*, 1591. *in* 4.

V. Idea del Tempio della Pittura. *Milano, per il sudetto*, 1584. & iterum 1591. *in* 4.

VI. Rabisch, Rime in lingua Milanese di Gio. Paolo Lomazzo, sotto nome di Compà Zavargna Nabat dra Val de Bregn, al Conte Pirro Visconti Borromeo parti II. *Milano, per il Ponzio*, 1585. *in* 4. & iterum *per il Bidelli*, 1627. *in* 12.

VII. Accademia della Valle di Bregno. In eodem libro sunt plura Poëmata, vulgo Capricci, vulgari idiomate Mediolanensi scripta, uti in eadem Academia recitabantur. Ita asserit Picinellus, nullo autem loco, aut anno impressionis indicato.

VIII. Esposizione sopra il Trattato dell' Arte della Pittura; teste eodem Picinello, qui de more an liber sit MS. aut impressus non scripsit.

In laudem Auctoris extat Carmen Latinum Sigismundi Foliani, & duo Italica, alterum Bernardi Rainoldi, alterum satis longum Joannis Baptistæ Vicecomitis, quo Vallem ipsam, & Lomatium commendat. Leguntur in libro, cui titulus: Rabisch.

In ejus laudem extant quoque varia Poëmata tam Italica, quàm Latina Laurentii Toscani, Ludovici Gandini, Francisci Buttinoni, Joannis Francisci Vicecomitis, Bernardini Baldini, Scipionis Albani, aliorumque.

Ipsius Effigies eleganter picta extat in Musæo Ma-

gni Ducis Hetruriæ, atque maximam Pinacothecam Lomatius ipse asserit habuisse penès se in libro num. II. à nobis recensito, in qua plusquam MMMM. Tabulas egregiè delineatas à Pictoribus majoris famæ servabat.

Celebratur à Præsule Ancirano Fontaninio in libro „ dell' Eloquenza Italiana, tertiæ editionis pagg. 230., 568., & 665., & si non omnes editiones Operum Lomatii dederit, nec rectè ea indicaverit; à Crescimbenio in Opere „ Commentarj intorno all' „ Istoria della volgar Poesia „ Vol. IV. lib. II. cap 32. pag. 120. à Moriggia in Nobil. Mediol. lib. III. cap. 37. à Ghilino in Theatro p. II. à Petro Paulo Bosca in lib. de Origine & statu Biblioth. Ambros. à Picinello in Athenæo pag. 311. & ab omnibus aliis, qui Vitas Pictorum in lucem dedere.

CMXCVI.

LOMBARDUS HIERONYMUS.

De Hieronymo Lombardo Mediolanensi, aliud proferre Lectoribus meis non possum, præter nudum titulum ejus Operi præfixum, quod servatur MS. in Bibliotheca celebratissima Ambrosiana inter varia Opuscula, quæ continet Codex sign. R. num. 104. in 4. Hieronymus iste Minorum Observantium, ut vocant, Regulam professus est; & eo tempore, quo Lucubrationem suam dictavit, Romæ in Conventu de Ara-Cœli degebat, quod ipse testatum reliquit in calce Dissertationis suæ hisce verbis: „ Hieronymus Lombardus in Conventu de Ara-Cœli „ Minorum minimus „. Hujus Scriptoris tantummodo meminit Pater Mazzuchellus in suis brevissimis Schedis.

Opus sic inscribitur:

I. Apologia pro Fratribus Mendicantibus adversùs Lutheranos Germaniæ. Extat MS. in Biblioth. Ambros. loco supra indicato.

CMXCVII.

LONGUS GEORGIUS.

Longa Mediolanensis Familia, quæ in Bossianis Annalibus uti potens in Oppido Leuci, ab anno usque MCCCLVIII. describitur, nonnullos Viros doctos peperit, quos inter nos hìc cum Picinello damus Georgium, tam litteris excultum, ut Federicus Cardinalis Borromæus perpetua recordatione dignus, inter Custodes Ambrosianæ Bibliothecæ adligere censuerit, dum ejusdem Bibliothecæ Præfecturam agebat doctissimus Antonius Olgiatus. Georgius noster, laboribus natus, Indices pœnè innumerabilium librorum ipsius Bibliothecæ confecit, quos suprascripto Olgiato nuncupasse, asserit Bosca in libro sæpè laudato de Origine & statu Bibliothecæ Ambrosianæ. Floruit, ut ab ejus infrascriptis Operibus constat, principio sæculi proximè transacti, sed annum ejus obitus adhuc ignoramus.

Hæc sunt ipsius doctrinæ monumenta.

I. De Annulis signatoriis, sive de vario obsignandi Ritu. *Mediolani, apud Pontium & Picaleam*, 1611. *in* 8., & *Lugduni Battavorum, apud Hackios*, 1672. *in* 12.

II. Vita, e morte del Beato Pagano de Lecco. *Milano, per il Ponzio, e Picalea*. 1611. *in* 8.

III. Indices Librorum Bibliothecæ Ambrosianæ. MSS. ut supra.

Agit de ipso Petrus Paulus Bosca in Opere supradicto lib. II. & Picinellus in Athenæo pag. 252.

CMXCVIII.

LONGUS HONORIUS.

In Oppido agri Mediolanensis Vigluno nuncupato prope Varisium, lucem vidit primam Honorius Longus, Martini filius, qui vestigia Parentis optimi sequutus, ad Mathematicas atque Architectonicas facultates se contulit, in quibus ut ille eminebat, & ipse nec non in Hydraulica excelluit; quinimmo ut in earum secunda melius erudiretur, Romam profectus est, deinde Neapolim, & utrobique sui ingenii plura monumenta adhuc existunt in variis ædificiis ab eo peregregiè constructis, ideoque non modicum charus extitit variis Principibus, atque S. R. E. Cardinalibus. Postquam ad sexagesimum quartum annum pervenisset, in Patriam remeavit, immo ad ipsum locum, ubi natales recepit, in quo mortem adinvenit anno Domini MDCVII. Dum moram Romæ traheret, filium habuit Honorius noster Martinum, qui & ipse locum obtinere meruisset in hac mea Biblioth. uti ex Patre Mediolanensi genitus, si mihi fuisset luxuria in numero Scriptorum meorum augendo, nam iste quoque rediit Viglunum, ubi ejus familia adhuc viget, & Mediolani. Asserit quoque Picinellus, Martinum ipsum in lucem edidisse Neapoli, anno MDCXL. Vol. I. quod suorum primùm vocavit variorum Carminum Italicorum, sed contentus de eo tantum hìc memoriam agere, Opus Patris Typis datum recenseo, quod præ manibus habui, &

Sic est inscriptum

I. Discorso di Honorio Longhi del Tevere, della sua inondazione, e de' suoi rimedii; all' Illustriss. e Reverendiss. Signore, il Sig. Cardinale Borghese. *Milano, presso Girolamo Bordoni*, 1607. *in* 4.

Hæc scribebat Picinellus in Suo Athenæo pag. 377.

à SANCTA LUCIA JACOBUS.
V. CATTANEUS JOSEPH.

I M.

LUCINUS JOANNES FRANCISCUS.

Ad Familiæ Lucinæ Mediolanensis antiquitatem ostendendam Collectio optima Archintea Philippum profert, qui anno MCDLXX. cum aliis Portæ Vercellinæ Incolis juramentum fidelitatis præstitit primogenito Galeacii Mariæ Sfortiæ Vicecomitis Mediolani Ducis. An verò fuerit de eadem gente Joannes Franciscus inter Carmelitas Excalceatos à Sanctissima Conceptione vocatus, candidè fateor me ignorare, sed quod id ignorent etiam Sui, & quod plus est neque tantillum memoriæ ejusdem servaverint, pene incredibile est, eo magis quia Abbas Picinellus in suo Athenæo asserit, Lucinum nostrum sua ætate vixisse, anno nempe Christianæ Redemptionis MDCLXIII. ideoque aliquis Carmelita adhuc viventem ipsum videre atque tangere potuisse videtur. Addit idem Picinellus, quòd opus infra recensendum istius Auctoris servabatur in Bibliotheca Suorum Conventus Sactæ Mariæ Concesæ prope Arcem Tricii ad Abduam, quò me contuli, nihilque inveni, imò nec quod Johannes Franciscus Lucinus fuisset inter mortales, nedum inter Carmelitas aliquis mihi

mihi indicare scivit, tanta est cura in servandis documentis Virorum, quorum fama cum ipsis oblivioni traditur. Parcant igitur Lectores, si plus quam profertur in supradicto Athenæo, mihi eis dare non licet, nam ibi Lucinus noster laudatur, uti optimus Divæ Theresiæ Regulæ cultor spatio annorum triginta, & ob Opus, in quo plurimum insudavit

Hoc titulo

I. De Immaculata Deiparæ Conceptione Vol. III. in fol. MSS. magnæ molis: extabant apud Suos, ut supra.
Ita Abbas Philippus Picinellus in Athenæo Mediolanensi pag. 300.

M.

LUINUS BERNARDINUS.

AD Millesimum tandem Scriptorem, Deo favente, pervenimus, quem commendant posteritati Picturæ perities, & litteraria quoque doctrina. Hic est Bernardinus Luinus, cujus insigniores Tabulas nobis indicat Abbas Picinellus variis in locis hujus Metropolis extantes; nos verò è Schedis Sitonianis didicimus, egregium hunc Pictorem patrem habuisse Joannem Lutherium de Luino, atque claruisse in fine Sæculi XV. & in principio subsequentis. Præceptor ejus extitit Andreas Scottus. Filios habuit Aurelium, & Evangelistam pictores & ipsos non infimæ notæ, quorum primi Inscriptionem Sepulchralem, quæ legitur in albo marmore apud PP. Societatis Jesu in Templo S. Hieronymi hujus Urbis, transcribere hìc statuimus, ne & ipsa cum aliis miserè pereat.

AVRELII LVINI MEDIOLANENSIS
PICTORIS EXIMII MAVSOLEVM
VIXIT ANN. LXIII. OBIIT
ANN. MDXCIII. VI. AVGVSTI.

Dolendum interea est, quòd Paulus Moriggia in sua Historia Mediolanensi, melius Luini nostri Opus, quod scripsisse asserit, non delineaverit; Titulum igitur, ut jacet in Picinello, Lector benevole accipias, & reliqua de hoc Viro ex Auctoribus infra citandis requiras.

Scripsit ergo

I. Opera della Pittura.
Ita Paulus Moriggia in Hist. Mediol. lib. I. cap. 59. ex quo Picinellus in Athenæo pag. 89. De ipso quoque videndi sunt Georgius Vasarius in p. III. & ad calcem Vitarum Lorenzetti, & Hieronymi Carpensis, Orlandi in Abecedario Pictorico pag. 99. sicut & Petrus Paulus Bosca in libro de Origine, & statu Biblioth. Ambros, necnon Cl. Sitonus in Schedis.

M I.

LUINUS JOANNES ANTONIUS.

TEmporibus huic Metropoli felicissimis, in quibus adhuc vivebat Divus Carolus Borromæus, floruit Jo. Antonius Luinus, qui ut optimus Pharmacopola, & pietati summoperè deditus laudatur à Picinello in suo Athenæo. Opusculum, quod Luinus scripsit, etsi impressum, nos non vidimus, attamen sinè injuria ipsum ex Catalogo Scriptorum Mediolanensium, non auferendum esse satius duximus, & cum afferat supradictus Picinellus, quod in eodem libro sint plura Carmina Italica Luini nostri, ideo inter Poëtas & ipse quoque est recensendus.

En quod profert Picinellus

I. Selva Spirituale, *Milano*, 1581. *in* 8.
II. Carmina varia Italica, vulgo *Sonetti*, extant in eodem libro.
Ex Athenæo Mediolanensi, ut supra pag. 266.

M II.

LUINUS NICOLAUS.

ALterum de Luino inter Scriptores nostros Lectoribus proferre datum est ope Bibliothecæ Manuscriptorum Clarissimi Montfauconii, nec dubium esse potest, quòd inter Mediolanenses Nicolaus & ipse enumerandus sit, nam gens ista agnomen suum accepit ex Oppido Luini nomine, prope Lacum Verbanum sito. Titulus verò Operis infra memorandi hominem ostendit Sæculo XV. viventem, & cum sit ad Summum Pontificem, aliosque Principes scriptum facilè conjici posse videtur, quòd aliquid laude dignum exhibeat. Optandum foret, quod Collectoribus Operum illustrium Virorum datum fuisset tempus, ætas congrua, at quod plus est pecunia competens ad invisendas Bibliothecas saltem Italicas pro Lectoribus instruendis, amplius quàm de sola Inscriptione MSSrum Codicum: Mihi sors tantum non dedit, ideoque quod possum offero,

Nempè

I. Nicolai de Luino Lamentum Christianitatis ad Sixtum IV. & Principes Christianos. Extat MS. in Biblioth. Vatic. num. 3652.
Ita Montfauconius in Bibliotheca Bibliothecarum MSS. Tom. II.

M III.

LUPUS JOANNES ANTONIUS.

RIdiculum sanè foret verba Picinelli transcribere, quæ in suo Athenæo leguntur de Jo. Antonio Lupo; excerpere tantùm juvat ab illis, quod animarum curam ipse gerebat in Ecclesia S. Victoris, ad Theatrum nuncupata, hujus Metropolis. Ex libri titulo ab eodem editi, ut infra, parum gloriæ videtur ipsi tribuendum, sed eo quia optimè scriptum sit Latino sermone, & varia contineat ad memoriam servandam plurium Virorum Mediolanensium, satius duximus prætereundum non esse.

Ejus Libri hæc est inscriptio

I. Summarium, in quo Onera, Constitutiones, & Emolumenta Societatis XII. Parochorum Urbis Mediolani nuncupatæ gloriosæ Virginis Mariæ, & XII. Apostolorum distinctè collectæ recensentur. *Mediolani, apud Tinum*, 1592 *in* 4.
De eo Picinellus in Athenæo pag. 267.

MIV.

M I V.

LURANUS HIERONYMUS.

ETsi parum nimis de Hieronymo Lurano habeamus, ut infra, attamen ipsum reperimus undique laudatum uti Jurisperitia clarissimum, & cum ejus consilium à celeberrimo Andrea Alciato relatum sit, ipsum insalutatum non relinquere censuimus. Patrem ipse habuit Jacobum Leone genitum, matremque Isolatam Stratam, conjuges Mediolanenses; & non tantum in utroque Jure Doctor extitit, sed etiam sacris scientiis optimè imbutus, munus Præpositi Ecclesiæ S. Catharinæ loci Casellarum Diœcesis Laudensis peregregiè sustinuit, claruitque ineunte Sæculo XVI., & quod non parum laudis ei affert, inter amicos chariores ipsius Clarissimi Andreæ Alciati extitit, ideoque Responsum ejus inter illa Alciati supradicti legitur, & de eo meminit idem in suo Antiquario MS. Christophorus Luranus Auctoris nostri pronepos hanc Inscriptionem in supra memorata Ecclesia insculptam voluit Anno Christi MDCXLVII.

D. O. M
HIERONYMO LVRANO I. V. D.
QVI AVCTORITATE PONTIFICIA
HOC TEMPLVM
SIBI
IN PRAEPOSITVRAM EREXIT
ANNO D. MDXIX.
AC
PETRO PAVLO EIVS FRATRI
QVI HOC SACELLVM
IN HONOREM B. V. MARIAE EXTRVXIT
CHRISTOPHORVS LVRANVS
REG. FEVDAT. CASELLENSIS
CONSANGVINEO PROAVOQVE CARISSIMIS
P.

Superest tantùm de eo

I. Responsum Juris. Extat inter ea Cl. Andreæ Alciati num. 47. fol. 34.
Ex Schedis Sitonianis, atque Mazzuchellianis.

M V.

LURASCUS GEORGIUS.

CHronicon, cujus Auctor est Georgius Lurascus, à pluries laudato P. Mazzuchello penès Mar- A chionem Brippium inspectum, nunc possidet amicissimus Nicolaus Sormanus è Congregatione Oblatorum, ac Bibliothecæ Ambrosianæ Doctor, uti ipsemet testatur in suo Opere nuperrimè edito in hac Urbe, cui titulus „ Breve Storia degli Umiliati „. Ex Schedis interim Mazzuchellianis didicimus, Georgium nostrum Ordinem Humiliatorum professum fuisse, necnon Præposituram Cœnobii, seu Domus S. Petri de Vico-boldono, anno Redemptionis Christianæ MCCCCXIX. rexisse, Chronicon ipsius incipit ab anno MXVII. unde patet error Sabellici, aliorumque scribentium sub Friderico Œnobarbo cœpisse Ordinem Humiliatorum. In hoc verò Chronico refertur cap. X. Instrumentum emptionis factæ à Gofrido de Crepa Fratre Humiliato, & Procuratore Domus Braydæ B Mediolani, quod rogatum extitit anno Domini MCXXXVI. per Ognibenium de Guidonis. Aliud quoque Instrumentum exhibetur ibi locationis libellariæ factæ per Dominam Carcacosam uxorem Jacobi Maddii in Joannem Vassallum Fratrem Humiliatum, & Ministrum Domus sui Ordinis Roncurii in Agro Laudensi, rogatum item anno Domini MCXXXVI. die XIII. Aprilis, Indictione XIV. per Arestum Saregnum Notarium in Melegnano. Notandum interea est, quod Chronicon, de quo agimus, inceptum fuerit ab Anonymo Scriptore, deinde à Georgio Lurasco tantummodo continuatum, pluribusque notis, atque interpolationibus undique aspersum. Vivebat enim Lurascus anno vigesimo quarto supra Millesimum, & Quadringentesimum, ut à nobis observatum est in pluri- C bus Catalogis Præpositorum Ordinis prædicti Humiliatorum.

Damus ergo de ipso

I. Chronicon Ordinis Humiliatorum. MS. in fol. extat ut supra.
Ex Schedis Mazzuchellianis, & ex libro supramemorati doctissimi Nicolai Sormani.

M V I.

LUTIUS HORATIUS.

NIsi librum fortuitò præ manibus habuissem, Auctorem ipsius recensere nunquam mihi concessum foret, nullâ memoriâ apud Mediolanenses de eo D repertâ. Tantùm igitur ex titulo mox enunciando omnibus apparet, fuisse Horatium Lutium antiquissimæ Ecclesiæ Modoëtiensis Archipresbyterum, necnon in pluribus locis, & signanter in Epistola ad Lectorem se Mediolanensem ostendit, de Familia verò Lutia nuncupata, documentum nullum vidi, nec ullus doctum me fecit, ubi aliquid de ea existat, ut meum institutum etiam hìc prosequi potuissem. Liber certè dignus est, qui memoriæ Posterorum tradatur, cum non sinè labore compactus sit.

Sic enim inscribitur

I. Sacrosancti Concilii Tridentini Decreta, & Canones, cum citationibus ex utroque Testamento, & Juris Pontificii Constitutionibus ab Horatio Lutio Modoëtiæ Archipresbytero &c. *Placentiæ, apud Bazzachium, 1586. in 8.*

M

MVII.

MACCANEUS DOMINICUS.

ETsi Dominicus Maccaneus, Melchioris filius, natus sit in Villa Maccanei nomine ad oram Verbani Lacus sita, attamen ejus pater cum omnibus aliis ex hac Familia Mediolani lucem primam aspexit, nam ab amicissimo atque Clarissimo Sitono edoctus fui de stemmate Genealogico Maccaneo ex publicis documentis compacto, incipiente à Gerardo, qui claruit, ut Mediolanensis Civis in hac Urbe, anno Salutis MCCLXXX. usque ad Joannem Antonium inter vivos existentem anno MCCCCLXXXI. Dominicus verò noster ortus est trigesimo octavo anno supra millesimum & quadringentesimum, litterisque peregregiè excultus, eloquentiæ Professor publicus, Taurinum incoluit, ubi octuagenario major decessit, & in Æde Divi Dominici in ea Urbe sub hac Epigraphe tumulatus quiescit :

TAVRINA VIXI STVDIOSVS IN VRBE PROFESSOR
MVSARVM ET MORVM VOX MACANAEVS ERAT
CARA MIHI CONIVNX FVIT ELISINA PVDICA
VIVENS FAEMINEVM DVXIT IN ASTRA DECVS.

Nec tantùm amœniora Studia sequutus est, sed & etiam Historias, nam primus fuit, qui Verbanum Lacum diligentissimè descripserit, aliasque scientias adamavit, ut ab his, quæ infra damus, facilè agnoscitur,

Quæ sunt :

I. Chorographia Verbani Lacus lib. II. Ad Gasparem Vicecomitem Equitem doctissimum. *Mediolani, apud Scizenzeler, anno* 1490. *Kal. Aprilis, in* 4. & iterum 1699. *in* 4. Adest in eodem libro Epistola Joannis Jacobi Ghilini in laudem Auctoris, & Operis.

II. Quæstiunculæ quædam ad Gasparem Vicecomitem, idem Opus edidit Clarissimus Grævius in Tom. IX. Thesauri Antiquitatum Italiæ. Reperitur quoque MS. in Bibliotheca Mediceo-Laurent. Cod. 37. Plut 75. ex Montfauconii Bibliotheca MSS. Tom. I. pag. 369.

III. Epigramma in laudem Gasparis Vicecomitis, de quo Clariss. Saxius ad annum MCCCCXCIII.

IV. Observationes ad Tranquillum, & Valerium Maximum MSS latinè apud Cl. Sitonum.

V. Antiquitates Allobrogicæ. MSS. Italicè apud eumdem.

VI. Vitæ novem Ducum Sabaudiæ. MSS. Latinè apud eumdem.

VII. Epigrammata II. in laudem Jo. Francisci Balbi : extant in Tractatu ejusdem de Usucapionibus. *Mediolani, apud Scizenzeler*, 1515. *in fol.* & iterum *Venetiis, apud Cominum de Tridino*, 1563. *in* 8. *ad pag.* 271.

Eum vocat Virum eruditissimum, & ejus laudat Carmina Carolus Barbavaria in Epistola ad Bissium, de qua jam diximus.

Inter Carmina Italica, vulgò *Ritmi*, Gasparis Vicecomitis, unum est in laudem Dominici Maccanei.

De ipso in primis videnda est Historia Typographica supradicti Clariss. Saxii, in qua recensentur diligentissimè Opera Maccanei nostri Taurini impressa. Gaudentius Merula Hist. Gallor. Cisalpin. antiquit. lib. II. cap. XV. Carol. Joseph Morotius in Vita Beati Amadæi pagg. 69. 88. 127. 209. 213. 222. 238. & 285. Leander Alberti in Descript. Galliæ transpadan. Insubr. Abraham Ortellius in Theatr. Cosmograph univers. orbis. J. C. Lazarus August. Cotta sub anagrammatico nomine Statii Trogi Catalauni in præfat. ad Dominici Maccanei Chorographiam Verbani Lacus reimpress. Mediol. an. 1699. in 4. pag. 2. ubi plura vid. Auctores Diarii Italici Venetiis impressi Tom. III pag. 516. Picinell. in Athenæo pag. 163. necnon Schedæ amplissimæ Sitonianæ.

MVIII.

MACINAGUS LUDOVICUS.

VExilla Divi Francisci Asisinatis prosequi instituit Ludovicus Macinagus, Varisii natus, inter Fratres Minores, quos Conventuales vocamus, ubi Theologicis facultatibus tam sedulò se dedit, ut in Urbe Florentia per dies quatuor indesinenter Scoti Sententias propugnaverit, cum omnium admiratione; interfuitque eisdem Disputationibus Magnus Hetruriæ Dux, ideoque spes maxima de ipso concepta fuit, nec certè fefellit, nam Cathedras non tantùm breviter apud Suos ascendit, sed etiam in celeberrima Ticinensi Universitate, ubi primarius Metaphysicæ Lector summa cum laude extitit. Annum vigesimum octavum vix attingens, munus Provincialis sui Ordinis prudentissimè sustinuit, terque Procuratoris Generalis, quo in officio non solum à Suis, sed etiam ab Alexandro VII. Pontifice Maximo, eligi & confirmari meruit. Mirum igitur non est, si amorem, existimationemque variorum Principum sibi acquisiverit, inter quos Alphonsum Littam, Archiepiscopum Mediolanensem tantùm indicare juvat, qui consiliis Maccanei nostri sæpissimè usus est; sed proh dolor! Vir iste ad summum honorem Generalatus, scilicet totius sui Ordinis designatus, omnium votis Româ Mediolanum redux, diem clausit extremum, citò nimis, nam fuit illi ætatis annus quinquagesimus sextus. Cœnobium suum Varisii, Templumque ob quamplurima Beneficia ibi à nostro collata, tanto Viro obstricta fuere, quam ob rem grati animi ergò marmoream effigiem eidem erexerunt, sub qua hoc satis prolixum Elogium inspicitur, à Ludovico Mannio Canturiensi ejusdem Ordinis, & postea Aquæpendentis Episcopo compositum pro ætatis genio infelici :

Icone lapidea expreſſum
Patrem Mag. Ludovicum Macinagum Min. Conv.
de Variſio nuncupatum
Suſpiciens ſpectator
Non de funere doleas, ſed de fœnore gaudeas.
Mutatum Heroëm mutata à ſilice refert imago,
ut carne peremptus, ſaxo perennet:
Quid in ſaxo perennet facto perennior?
Hic primarios ſuggeſtus, Religionis exhedras
Ticinenſe Archigymnaſium illuſtravit;
doctiſſimos libros edidit:
Provinciam Mediolanenſem XXVIII. ætatis ſuæ anno
prudentiſſimè rexit;
A Religione ſemel, ab Alex. VII. iterum, tertiumque
(hactenus ſingulare) Procurator Generalis electus;
Eloquentia rarus, prudentia inſignis,
rebus gerendis eximius,
In arduis expeditus, in proſperis, & adverſis
inconcuſſus,
Principibus carus, reliquis amabilis,
cunctis admirabilis.
Dignus ſanè,
quem Franciſcana familia, illuſtris Macinagorii Domus,
Imò Inſubria tota, ac Italia quoque ipſa ſuum decus,
& ornamentum appellent.
Ingentem adeò Virtutum, dignitatumque cumulum
(mirabile dictu!)
Undecim luſtrorum ſpatio coëgit,
totidem planè ſæculis ſuffecturum,
Ut mors ipſa excuſationem ferat, ſi feriit immaturum.
Quid ſi ad ſenium vixiſſet?
Tantus Vir hinc Roma rediens
omnium votis ad ſumma deſtinatus,
Mediolani maligno morbo correptus ſanctiſſimè deceſſit
Die XIV. Octobris MDCLXI. ætatis ſuæ ann. LVI.
Cujus æternæ ſemper felici memoriæ
PP. hujus Cœnobii,
Ab ipſo à fundamentis penè reædificati, exculti,
opibus aucti
Hunc lapidem poſuerunt
juſſu Reverendiſs. P. Mag. Jacobi Fabretti Ravenn.
Ordinis Generalis Miniſtri.

Parcat quæſo Lector, ſi hujuſmodi Elogium à Picinello relatum, qualecunque illud ſit, non duximus expungendum.

Hæc poſt ſe reliquit

I. Bivio delle Umane Operazioni, Diſcorſo Academico, Morale, e Politico: al Signor Conte D. Giulio Areſe Cavaliere dell' Ordine di Calatrava *Milano, preſſo Ludovico Monza*, 1659. *in* 8. Liber eſt Theologica, Politica, atque Hiſtorica eruditione refertus.

II. Theoſcolion Theologicum pars prima, nempe de utraque Creatoris originatione; continet Tractatus de Incarnatione, & de Trinitate: ad Cardinalem Pamphilium. *Mediolani, apud Montiam*, 1653. *in* 8.

III. Partes duas alias promiſit, quas prælo paraverat, ſed muneribus Ordinis occupatus, ac tandem morte præventus eas non vulgavit.

De ipſo agit Picinellus in Athenæo pag. 389. necnon Franchinus in Biblioſophia pag. 405.

MIX.

MADDIUS CAROLUS MARIA.

CArolus Maria Maddius Joannis Baptiſtæ, & Angelæ Ripæ filius, anno MDCXXX. die VIII. Maji Mediolani natus, in celeberrima Braydenſi Academia aliquando eruditus, anno ætatis ſuæ XVI. Bononiam Patriam meam dilectiſſimam contendit, ut jubente patre Juriſprudentiæ operam daret. Verùm cum ad Muſarum ſtudia indole propria raperetur, poſt triennium reverſus in Patriam, & inde Romam, Neapolim, & ad alias Italiæ Urbes progreſſus, demum anno ætatis ſuæ XXXI., Præſide Bartholomæo Areſio curante, à Secretis Senatus electus eſt. Græcas interim litteras tam egregiè didicit, ut in Palatinis Scholis eas ex S C. multos annos docuerit. Ordo idem ampliſſimus Maddio Academiæ Ticinenſis, ejuſque Magiſtrorum curam commendavit. Græcâ, Latinâ, Italicâ, atque Hiſpanâ linguâ multa conſcripſit Carmina, Orator quoque eximias plures habuit Latinas Orationes inter Academicos Florentinos, qui dicuntur *della Cruſca*; Arcades, inter quos fuit ei nomen Nicii Meneladii, Faticoſos Mediolanenſes, Concordes Ravennates, Olympicos Vicentinos, Intronatos Senenſes, Incitatos Faventinos, Filergitas Forolivienſes, Ricovratos Patavinos, Gelidos, & Accenſos Bononienſes magna cum gloria ſui nominis recenſitus. Obiit cum univerſæ Litteratorum Reipublicæ luctu die XXII. Aprilis, anno MDCIC. Conditus eſt in Baſilica S Nazarii in Brolio ante familiæ ſuæ Aram, cum hac frugali nimis Epigraphe:

CAROLO MARIAE MADDIO A SECRETIS SENATVS
GRAECAE ET LATINAE ELOQVENTIAE
IN SCHOLIS PALATINIS PROFESSORI
SVPERSTES SVORVM AMOR
IN HOC GENTILITIO SEPVLCHRO
MONVMENTVM POSVIT.
OBIIT ANNO MDCIC.

Pro ejus Funere Orationem habuit Alexander Litta in Academia à Comite Joanne Borromæo in ſuis ædibus inſtituta. Æternitati ipſum commendant ejus Opera variis temporibus edita,

Nempè

I. Rime varie di Carlo Maria Maggi Accademico della Cruſca, *in Firenze, nella Stamperia di S. A. S. in* 4.

II. Opere di Carlo Maria Maggi Milaneſe, con la Vita ſcritta dal Sig. Dott. Ludovico Antonio Muratori. *Milano, preſſo il Malateſta*, 1700., & 1701. *Tomi V. in* 12. Eidem Cl. Muratorio ipſam quoque editionem debemus, apud quem tantam exiſtimationem Maddius noſter meritò obtinuit, ut pluribus in locis, ejus Operis inſcripti „della „perfetta Poeſia Italiana„ eum laudaverit, & ſignanter pag. 273 Vol. II. ubi profert Panegyrim Divi Thomæ ejuſd. Maddii in Commendationem Ludovici Magni Francorum Regis, quæ incipit „del Gran Luigi &c. Contra eandem nonnullæ Cenſuræ apparuere, quas omnes Muratorius ſupradictus doctiſſimè evincit. Idem agit ſupralaudatus Muratorius in eodem libro pag. 383. contra quemdam Arcadem Coloniæ Veronenſis, qui de Maddio noſtro quædam non pro dignitate ſcripſit.

III. Anecdota Poſtuma Miſcellanea. *Mediolani, apud Malateſtam*, 1728. *in* 8.

IV. Artem Poëticam anteponendam eſſe aliis liberalibus artibus; Proluſio. MS. in fol. pagg. 20. cum ejuſdem Epiſtola data die XXI. Martii 1687. ad Petrum Paulum Caravagium, à quo ſententiam pro approbatione petit, cum ejuſdem Reſponſione, & Car-

Carmine Italico in laudem Maddii. Extat in Biblioth. Marchionis Petri Pauli Caravagii. A

V. Carmina Italica XXXII. vulgo *Sonetti*. Extant in libro „ Rime delli Arcadi T. IV. „ reperiuntur etiam in altero cui titulus „ Scelta de' più Eccellenti Rimatori d'ogni secolo „ T. II. pag. 390. alibique pluries

VI. Carmina Latina. Extant in libro cui titulus: „ Academiæ Animosorum Plausus in Laurea Joan. Mariæ Sicci de Aragonia. *Mediol. in 4.*

VII. Epistola gratulatoria ad Alexandrum Perlascham: legitur in fronte libri Panegyrum XXXVI. supradicti Perlaschæ.

VIII. Alia Latina. Extat inter eas Octavii Ferrarii, editionis Patavinæ, ad eundem scripta, cum Ferrarii responso.

IX. Alia pariter Latina Francisco Sadarino J. C. doctissimo, à Secretis Senatus Mediolanensis, ornatissimo Viro, atque Collegæ. Extat in calce Responsi supradicti Sadarini, in quo agitur erudite de Bibliopolis, Bibliothecis, Libris, Typographia, Typographis, & de Charta. Inter Responsa ejusdem Sadarini pagg 29. & 34. B

De ejus obitu Poëma edidit, cui nomen *Corona prima*, Abbas Franciscus Puricellus, de quo suo loco, alterum cui titulus *Corona seconda*, Antonius Gatti, tertium vero, cui titulus *Corona terza*, Ludovicus Antonius Muratorius, qui ejus Vitam conscripsit, ut diximus, & seorsim editam *Mediolani, per Josephum Pandulphum Malatestam*, 1700.

Extant ad eum Epistolæ plures Italicæ Francisci Fabri Bremundani, in libro cui titulus: „ Lettere „ di Francesco Fabri Bremondani, libri tre, al „ Signor Marchese Girolamo Talenti da Fiorenza „ Senatore. *Milano*, 1660. *in 8.*

Nemo est, qui de Poësi Italica, necnon de eadem Mediolanensi Vernacula, in qua Princeps fuit certè Maddius noster, agat, sine ejus summa laude, inter quos præter citatum Cl. Muratorium, videndus est Crescimbenius in libro „ dell' istoria „ della volgar Poesia lib. IV. cap. X. I. pag. 522, & Sitonus in suo Theatro Nobilitatis pag. 169. artic. 688. C

M X.

MADDIUS GABRIEL.

CUm Cœtus eximius Oblatorum Sanctorum Caroli, & Ambrosii in hac Urbe conditus fuerit à Divo Carolo Borromæo pro instruendis in ipso Viris ad illustrandam, fovendamque Ecclesiam Mediolanensem, ut facilè omnium oculis etiam in præsentiarum apparet, mirum non est, si parum de istis, aut nihil, scriptum apud eos reperiatur; nam perpetuò, aut ad Ecclesias regendas, aut ad alias sacras dignitates exercendas, ex supradicta Congregatione transferuntur. Hoc equidem expertus est ornatissimus, atque amicissimus Bartholomæus Rubeus, olim Ecclesiæ Canturiensis Præpositus, qui tantillum nobis dare coactus fuit in suo libro nuper edito, cui titulus: De Origine, & Progressu Congregationis Oblatorum. Mihi quoque non parum laboris fuit in perquirendis actis plurium Scriptorum ejusdem Congregationis in hac Bibliotheca dignè recensendorum, de quibus aliud memoriæ non superest, præter Oblatorum titulum. Id etiam contigit de hoc Gabriele Maddio, cujus Opus MS. adinveni in ditissima Ambrosiana Bibliotheca. Accipiat igitur Lector quod possum, ab aliisque plura post me expectet. D E

Opus ejus sic inscribitur:

I. S. P. Cyrilli Alexandrini Archiepiscopi, de Adoratione in spiritu, & veritate parva imago, per Presbyterum Gabrielem Maggium D. T. effecta anno Domini MDXCVII. illustriss. ac Reverendiss. D. D. Federico Borromæo Cardinali amplissimo, & S. Mediolanensis Ecclesiæ Antistiti vigilantissimo; ad calcem Epistolæ Nuncupatoriæ sic se subscribit: „ Presbyter Gabriel „ Maggius Oblatus. MS. in 4. sign. N. num. 115. pagg. 86. optimè script. extat in supradicta Bibliotheca.

M X I.

MADDIUS LAURENTIUS.

MIror, quod non tantum Picinellus, qui tot Scriptores minoris notæ in suum Athenæum Mediolanense intulit, sed & alii plures, quorum labor fuit in describendis Viris illustrioribus Italicis aut in Poësi, aut in traducendis Operibus tam sacris, quàm profanis, e Græco atque Latino idiomate in Italicum, nullam mentionem fecerint de Laurentio Maddio nostro, optimo Sæculo XVI. vivente, à quo non tantùm Hymni Ecclesiastici in vernaculam linguam elegantissimè versi fuerunt, sed qui etiam Notis eruditione sacra summè refertis eosdem evulgavit. Frustra ego quæsivi acta & originem Viri istius, nec amplius quàm ipsemet asserit in titulo ejus Operis, videlicet quod Archipresbyteratum Ripæ Sanvitalis obtinuisset, dare mihi licet; certè ante me liber iste celebrari meruisset.

En ut inscribitur

I. I Sagri Inni, che si leggono in tutto l'anno nella Santa Chiesa, traddotti, e commentati in lingua volgare da Lorenzo Maggi Milanese Arciprete di Ripa Sanvitale, à Pio V. Pontefice. *Venezia, per il Rampazzetto*, 1567. *in 8.*

M X I I.

MADDIUS LUDOVICUS.

LUdovicus Maddius Mediolani natus, ex Joanne Antonio, & Margarita Siccoborella conjugibus, Abbas extitit Commendatarius Sancti Angeli in Regno Neapolitano, litterisque summoperè excultus, præcipuè Legibus tam Sacris, quàm Civilibus, inter Jurisperitos Collegiatos Patriæ adnumerari meruit anno Christi MDLXXXVIII. Probitatem, scientiamque ipsius optimè novit Paulus V. Pontifex, ideoque Lucerinensem in Episcopum, eumdem elegit anno MDCIX. die XXIX. Aprilis. Extat in illius laudem Epigramma Bernardini Baldini quod hìc exscribo ab Appendice Epigrammatum ejusdem Baldini pag. 27.

Quo magis est curæ nobis tua gloria Magi,
Carminibusque tuum quæro sonare decus;
Hoc magis averso linquit me numine Phœbus,
Nec patitur victum carmen hiare senem;
Nam tremulis pulsa digitis testudine gratis
Articulis numeros me dare posse negat.
Te verò dignum cantari voce sonora
Inquit, & arguta, Pindaricisque sonis;
Quem si quis studeat raris intexere chartis,
Tentet hic angusto claudere vase lacus.
Quòd Pæan vetat historiam perstringere paucis
Me, nequeo laudes concinuisse tuas,

Scriptum fuit Ludovico nostro adhuc Abbati, ab ipsoque constat quantum Musas ipse etiam coluerit. Desideratus est præstantissimus Antistes anno salutis humanæ MDCXVIII.

Da-

Damus igitur de eo

I. Oratio ad Carolum V. Cæsarem : Memoratur à Hieronymo Mendrisio, ut infra.
II. Carmen ad Jacobum Critonium.
III. Alterum ad Franciscum Cicerejum : Extant in lib. cui titulus : „ Jacobi Critonii Scoti ad nobilissimum Vi„ rum, prudentissimumque Summæ Quæsturæ Regiæ „ Mediolanensis Administratorem Sfortiam Brivium „ Carmen. *Mediolani, apud Pontium*, 1585. *in* 4.
IV. Ludovici Maddii Epistolæ ad Federicum Cardinalem Borromæum datæ anno MDXCV. Extant in sæpe laudata Collectione Epistolarum ejusdem Card. in Biblioth Ambros.

Inter Epistolas Parthenii & Tyri Venetiis impressas in 8. extant tres ad Ludovicum nostrum scriptæ pagg. 182. 207. 231.

Ei dicavit Frater Hieronymus Mendrisius Expositionem Psalmi *Qui habitat*. Narrat in Nuncupatoria, Maddium reversum è Legatione ad Carolum V. Augustum in morbum incidisse, qui ægrotus Psalmum ipsum continuò recitabat, petiitque à Mendrisio ejus Expositionem.

Laudatur in Tom. VIII. Italiæ Sacræ Ughelli pag. 688. in Histor. Antiqu. Mediol. Moriggiæ lib. IV. cap. V. à Pucinello in Mem. Antiqu. Mediol. cap. XVII. num. 112. & à Sitono in Theatro Nobil. pag. 169. art. 688.

MXIII.

MADDIUS MICHAEL.

DOleo quidem, & summopere doleo, de Michaële Maddio loqui coactus in hac mea Bibliotheca, nam in ipso Virum amisi singulari amicitiâ mihi conjunctum, & cujus domestica tantùm conversatione per plures annos secum habita, multum didici, & nonnulla ad rem litterariam spectantia in meis Schedis adnotavi, quibus non semel usus sum, sicuti etiam illius Bibliothecâ à prædecessoribus suis summo studio constructa, & quæ ei erat in deliciis. E celeberrimo Carolo Maria jam laudato, atque Anna Maria Monticella genitus fuit III. Kal. Octobris MDCLIX. Mediolani Grammaticas Institutiones, & Præcepta Rhetoricæ in scholis Arcimboldiis sub Clericis Regularibus, qui Barnabitæ dicuntur, præcipuè vero sub Demetrio Supensio edoctus est. Verùm accuratissimo Patris sui studio ad omnem eruditionem, sed in primis ad Græcam linguam formatus, graviora ad studia Philosophiæ scilicet, & Matheseos animum convertit, frustrà obsistentibus & corporis imbecillitate, & domesticorum zelo, verentium ne studiorum amor ejus saluti officeret, quam ab ipso ortu satis debilem, utpote septimo mense natus, hauserat. Adeò igitur in Græca præsertim eruditione profecit, ut Pater ipse jam plures annos eam in Palatino Gymnasio docens, illi in eadem primas cedere non erubuerit; & non raro ad Michaëlem Viri eruditissimi & verbis, & litteris difficillimas Græcorum Scriptorum Sententias explicandas amandaverint, quas ille mirabili simplicitate, & claritate exponebat. Quamobrem Genitor ætatis ergò laboribus fessus à Senatu impetravit, ut filio vices suas committi mandaret, quas in Græcæ linguæ præceptis tradendis decem & novem integros annos Patre superstite exercuit, cui etiam fato functo plenis votis successor datus, Aristotelis Ethicam in eodem Gymnasio, additis proprii ingenii eruditissimis Notis, studiosis tradidit. Tam seriis studiis Poëticos quoque admiscuit, & inter Faticosos, atque Arcades Coloniæ Insubricæ, assumpto Erissi Lalieniani nomine, cooptatus, plaudentibus eruditis Carmina plura recitavit. A Senatu quoque in locum defuncti Patris à Secretis electus, cum annos quatuor summa cum integritatis fama id muneris obiisset, studiis liberiùs vacaturus, illud spontè abdicavit. A Principe etiam in Consultorum numerum sæpè adscitus tam justè, prudenterque se gessit, ut mercedis gra-
A tiâ unum è Secretiorum rerum Scriptoribus eligendi jus ei collatus fuerit. Demum anno ætatis suæ sexagesimo quinto, qui salutis erat MDCCXXIII. V. Kal. Novembris, cum in Villa sua ad Oppidum Abbiatis-grassi moraretur, piissimè, ut vixerat, obiit. Jacet in Templo Deiparæ ad Divum Celsum, ubi posthabito majorum Tumulo, quod est in Basilica D. Nazarii, vivens sibi sepulchrum elegerat. Pauca admodum ejus scripta habemus impressa, & utinam quoque hæc meliori Critica examinata fuissent priusquam typis concederentur, nam Vir noster singulari humanitate præditus, nemini Carmina sua denegare consueverat, vel cum Sacræ Virgines Deo se dicarent, vel annua Defunctis suffragia celebrarentur. Pluries verò suppresso ipsius nomine, tanquam minimè digna ut publici juris fierent, edita voluit.
B Ingenium ejus attamen elucet in aliis Carminibus, quæ satis erat tantùm in lucem proferre. Alia Opuscula ejus digniora, extant adhuc MSS. penes Suos, quæ infra recensebimus. Quamplures Viros insignes habuit in Philosophia discipulos, inter quos Comitis Colloredi, Insubriæ Moderatoris, filios, nec non Mariam Helenam Lusinianam Genuensem, quæ grati animi ergo hoc ad eum Epigramma dedit

Domino Michaëli Maddio ingenii fœlicitatem, & morum integritatem utramque absolutissimam, ἐις τὸ θεραπείας μαρτύριον, gratulabatur Maria Lusiniana Genuensis.

C *Quamvis ipsa suis inimica modestia pugnet*
Laudibus, & merito gaudeat, ofsa decus :
Pluribus officii titulis inducta perennis,
Patrono gestit plaudere Musa cliens.
An lateat Virtus, quæ se jam lumine prodit,
Quam grata agnoscit Patria, fama colit ?
Ergo ubi te pleno mirata est turba Theatro,
Justè vulgatis plausibus addo meos.
Sed non quas recolis studiis fœlicibus artes,
Quæve infers Latio lumina Graja canam.
D *Quæ vis ingenii, quod sit tibi mentis acumen,*
Aurea quam puro vena tenore fluat :
Quæ morum probitas, infectoque integer ævo
Qui sedeat sanctæ pectore legis amor :
Hæc alii celebrent : humilis male tractat avena
Grandia, sublimi Carmine digna coli.
Hoc tamen haud sileam, quod te magis, inclyte Maddi,
Virtus, quam celas pectore, pulchra probat.
Hactenus obsequium, ne scilicet ipsa viderer
Aut ingrata silens, aut nimis ausa loquax.

E Hæc, quæ de ipso promisimus, damus :

I. Poesie Miscellanee raccolte da Giacomo Machio. *Milano, presso il Malatesta*, 1722. *Tom. II. in* 12.
II. Ethicæ Compendium. MS. in fol. extat penes Suos, atque supradictos Comites Colloredos.
III. Prolusiones ad Aristotelis Ethicam, in Scholis Palatinis habitæ. MSS. penes Suos.
IV. Carmina ejus Italica atque Latina, in lib. cui titulus: „ Plausi Poetici per le gloriose imprese del Sereniss „ Principe Eugenio di Savoja. *Milano, in* 4.
V. In prima parte libri inscripti : „ Rime de' Poeti illu„ stri viventi. *In Faenza*, 1723. *in* 8. *pag.* 580. sunt Carmina IV. vulgo *Sonetti*, Michaëlis Maddii Academici Faticosi, & Arcadis.
VI. In Fronte libri, cui titulus : „ Antonii Gatti Ante„ cessoris Ticinensis Historia Gymnasii Ticinensis à „ Sæculo V. ad finem Sæculi XV. &c. Extat in lau-

laudem Auctoris longum Carmen Græcum Blasii Garyophyli, cum versione Latina Michaëlis Maddii.

VII. In fronte pariter libri cui titulus: „ Theatrum „ Equestris Nobilitatis Secundæ Romæ, seu „ Chronicon insignis Collegii J. PP. &c. Mediolani Authore J. C. Joanne de Sitonis de Scotia 1706. adest Epigramma Michaëlis Maddii in Palatino Mediolanensi Gymnasio Græcæ & Latinæ eloquentiæ Regii Interpretis, ad eruditissimum atque ornatissimum Virum D. Joannem de Sitonis de Scotia J. U D. Mediolanensem Polhiistora Cives suos scriptis mirificè illustrantem &c.

Extat in ejus funere Lamentatio Joannis Stephani Mirabiliæ, de quo suo loco.

MXIV.

MADDIUS VALERIANUS.

A MADDIIS Mediolanensibus addendus est etiam Valerianus, qui optimos mores atque pietatem in juvenili ætate prosequendo, Clericalem Divi Pauli nuncupatam Regulam professus est inter Barnabitas anno MDCLVI. Artem bene dicendi in Gymnasio Laudensi per plures annos interpretatus est. Hinc Superiorum jussu provinciam suscepit de suorum Congregatione & Parentibus Synopsim, jam antea ab Anacleto Sicco ejusdem Sodalitatis magni nominis Viro conscriptam, ad exoptatum complementum redigendi. Quo exactissime præstito, eundem laborem ad Federicum Vicecomitem S. R. E. Cardinalem, & Mediolanensem Archiepiscopum nuncupavit. Dein XXX. annis optimi exempli necnon prudentiæ, doctrinæque in Religione expletis, ad Superos evolavit anno Redemptionis nostræ MDCLXXX., die vero IV. mensis Januarii, in Collegio Mediolanensi S. Barnabæ.

B

C

Habemus de ipso

I. Supplementum ad Synopsim Congregationis Regularium D. Pauli Anacleti Sicci.

II. Vita, e segnalate Azioni del Venerando (ora Beato) Alessandro Sauli; a Monsignor Lorenzo Trotti Vescovo di Pavia. *Milano, per Cammillo Corrada*, 1684. *in 4.*

A Suis, & à Doctissimo Patre Pezzio.

MXV.

MADERNUS ALEXANDER.

LAus non modica Alexandro Maderno debetur, nam inter duos doctissimos Pharmacopholas Mediolanenses à Joanne Honorato Castillioneo, Regio hujus Urbis Protophysico selectos, unus ipse extitit ad conficiendum ubique laudatissimum Mediolanense Antidotarium, anno Christi MDCLXVIII. Ad tam laboriosum, utileque Opus, socium habuit Andream Blasium, sed noster majorem existimationem sibi promeruit ab Operibus infra recensendis partim jam prœlo promulgatis, partim verò adhuc ab omnibus desideratis.

Videlicet

I. Apparato dell'Elixir di vita, ed acqua Triacale. *Milano*, 1669. *in fol.*

II. La Cognizione de Semplici, Droghe, e Composti usuali nelle Speciarie, con le loro qualità ben considerate. Breviter erat hoc Opus edendum, scribente Picinello. Ita supradictus Picinellus in Athenæo Mediolanensi pag. 518.

A

MXVI.

MADERNUS ALEXANDER alter.

EX non obscura stirpe ortus est Alexander Madernus Mediolanensis, de quo nunc loquimur, qui in ipso adolescentiæ flore inter Clericos Regulares Congregationis D. Pauli adscriptus, nobiliores disciplinas, Philosophiam scilicet, & Theologiam didicit, in quarum studio vivacissimi ingenii specimen dedit. Easdem postea in publico Gymnasio Mediolanensi apud Ædem Sancti Alexandri ad plures annos summo cum Auditorum plausu professus est. Romam deinde translatus, munus obiit, quod vocant Examinatoris apud Sanctiss. Pontificis Vicarium, ibique Cursum Theologicum infra memorandum edidit: Opus satis laudatum, præsertim ob ordinatam methodum, perspicuamque rerum, de quibus agit, seriem. Cæteris præstat Dissertatio de Virtutibus in gradu heroico, quam valde approbavit in absolutissimo suo Opere de Canonizatione Sanctorum Eminentissimus Prosper de Lambertinis S. R. E. Cardinalis, Archiepiscopus Bononiensis, nunc verò BENEDICTUS XIV. Summus totius Ecclesiæ Pontifex. Madernus noster omnium fermè dignitatum gradu summa cum laude prudentiæ perfunctus, Præpositus tandem est universæ Congregationi renunciatus, quam cum regeret, diem ultimum clausit Romæ anno Domini MDCLXXXV. ætatis suæ LXVII. Eum tradunt Seniores prædicti sui Cœtus, si diutius vixisset referendum fuisse inter Cardinales ab Innocentio XI. beatæ recordationis Summo Pontifice, cui fuerat acceptissimus.

Opus supradictum ejusdem sequens est

I. Cursus Theologicus. *Romæ, typis Michaëlis Herculis, annis* 1671., 1672. & 1675. *Vol. III. in fol.* Primus Tomus nuncupatus fuit Cardinali Marcello Sanctacrucejo, secundus Cardinali Benedicto Odescalcho, postea Innocentio XI. P. Max. tertius Cardinali Gaspari de Carpineo. Complectitur Tractatus: De Deo Uno, ac Trino; de Angelis; de Beatitudine; de Actibus humanis; de Vitiis, & Peccatis; de Gratia, Justificatione, & Merito; de Fide, Spe, & Charitate; de Divini Verbi Incarnatione; de Sacramentis in communi; de Eucharistia, & Pœnitentia.

D

Ipsi Simplicianus Bizozerus nuncupavit Tomum primum Parabolarum Salomonis Italico sermone digestum, de quo jam egimus.

Ex Picinelli Athenæo pag. 10. & fusiùs ab Opere plurries citato amicissimi, ac doctissimi Patris Pezzii, votis omnibus edendo, cujus est titulus: „ Catalogus „ Scriptorum ex Clericis Congregationis Sancti Pauli, „ per eorumdem cognomina alphabetico ordine digestus; opera & studio Francisci Pezzii ejusdem Congregationis Presbyteri. MS. in fol.

MXVII.

MADERNUS DOMINICUS.

E

ALterum Madernum inter hos Scriptores referre mihi datum est ob ejus laborem infra memorandum, quo pluries ego usus sum beneficio Cl. Sitoni nostri. Fuit igitur Dominicus Madernus Sacræ Theologiæ Doctor, necnon Apostolicus Prothonotarius, annoque Redemptionis nostræ MDCXCIX. Canonicatu Imperialis Basilicæ Sancti Ambrosii hujus Metropolis cohonestatus est. Ejusdem Templi Archivo diu præfuit, dumque id munus administraret, anno scilicet MDCCXIV. sequens Opus conscripsit, & utinam alii eodem munere præditi apud insigniores Basilicas, atque Clarorum Virorum Cœtus, idem fecissent. Decessit noster anno MDCCXXXIII.

En ejus utilissima Lucubratio

I. Præpositorum, & Canonicorum Insignis Collegiatæ, & Imperialis Basilicæ Sancti Ambrosii Majoris Mediolani Index perpetuus. MS. autographus in fol. justæ molis; servatur apud Advocatum Joannem Sitonum de Scotia Collegii Jurisperitorum Chronistam.

MXVIII.

MADRIGNANUS ARCHANGELUS.

Cisterciensem Ordinem non parum illustravit Archangelus Madrignanus Mediolanensis, nam post honores in eodem Cœtu à Suis receptos, inter quos numeratur Abbatis munus Monasterii Sanctæ Mariæ Charævallis Ordinis sui, quarto ab Urbe Mediolano lapide, quod optimè gessit anno MDXIII. ad Episcopatum Abellinensem in Regno Neapolitano promotus est die XVIII Augusti anno MDXVI. Gregem suum optimè rexit spatio annorum quatuor, post quos è vivis discessit; Eruditio tamen ipsius perpetuò remanebit, ut infra.

Præter ea, quæ de hoc Viro leguntur in Historia Typographica hujus Urbis, hæc diligentissimè colligimus.

I. Itinerarium Portugallensium ex Ulisbona in Indiam, necnon in Occidentem, ac Septentrionem, ex Vernaculo sermone in Latinum traductum, interprete Archangelo Madrignano Mediolanense Monacho Charævallensi. In fine sic legitur: „ Operi suprema manus imposita est Kal. Quintilibus Ludovico Galliæ „ Rege, hujus Urbis inclytæ Sceptra regente; Julio II „ Pont. Max. Orthodoxam Fidem feliciter moderante „ anno 1508. in fol. sine nomine Typogr.
Adest Epistola Nuncupatoria Madrignani ad Jafredum Carolum Delphinatus Præsidem, & Mediol Senatus Vicecancellarium longa nimis, Præfationis loco, in qua de variis Viris doctissimis agit, inter quos sunt Franciscus Baltius Senator, Joannes Mayna Taurinensis à Secretis, Facius Cardanus, Cæsar Saccus, atque horum duorum narrat Disceptationem de Natura, & Fato habitam coram ipso Jafredo, quibus disceptantibus se ingessere Marcus Antonius Cadamustus, & Franciscus Tantius Corniger. Laudat etiam Orationem, quam Cæsar Saccus habuit: „ De animi conceptu: Laudat Joannem Jacobum Ghilinum, *Virum eloquentiæ infinitæ, & in stylo dicendi egregium*: Joannem Antonium Cusanum *Medicum præstantissimum, qui & elegantiores artes omnes colit, sermone mellifluum, & aspectu affabilissimum*. Lancinum Curtium, de quo sic loquitur: „ Qui si Philosophiam, si carmen, si cujusvis doctrinæ genus spectaveris, numeros omnes „ elegantissimè implet; quid quod extemporalitate, & „ sermonis concinnitate, & humanissimis moribus, reliquas omnes dotes (quibus ubertim honestatur) exornat ad simetriam. „ Alexandrum Minutianum vocat *Urbis Decus*. Adest Tantii geminum Epigramma alterum ad Jafredum Carolum, alterum ad Auctorem, in ejus laudem, quod est:

Quis melius librare homines scit Præside nostro?
Qui tibi quo fierent ista latina dedit?
Est doctrina tibi: facundæ gratia linguæ;
Atque stilus novus est, orbis ut iste novus.
De se igitur nemo tantum præsumat, ut ipsum,
Cujus es inventor, speret habere stilum.

Legitur etiam Carmen Jambicum Jo. Francisci Quintiani Stoæ.

II. Ludovici Romani Patricii Itinerarium Æthiopiæ, Ægypti, utriusque Arabiæ, Persidis, Syriæ, Mediæ; ex Vernacula lingua in Latinum sermonem traductum, interprete Archangelo Madrignano Monacho Charævallensi: Ad calcem sic legitur: „ Operi suprema „ manus imposita est auspiciis cultissimi, celebratissimi- „ que Bernardini de Carvajal &c quo tempore, quibus „ nunquam antea bellis Italia crudelem in modum ve- „ xabatur, in fol. sine Impressoris nomine.
Adest Epistola Auctoris satis longa, Præfationis loco, Reverendiss. in Christo Patri Domino Domino Bernardino Carvajal Episcopo Sabinensi, Sanctæ Crucis in Hierusalem Cardinali amplissimo, Patriarchæ Hierosolymitano, ac utriusque Philosophiæ Monarchæ eminentissimo; post cujus laudes, sic Auctor loquitur: „ Sed majore forsan enumeratione præconiis tuis in- „ cumbere licebit aliquando, ubi alia ediderimus, qui- „ bus prope ultima manus est imposita. Perscripsimus „ enim in gratiam posteritatis sola decoris priscorum „ æmulatione omnimodam historiam, illustriumque „ Virorum facta fortia; Exorsi ab defectione Regulo- „ rum Galliæ, quâ à Ludovico Rege, ejus nominis Un- „ decimo, desciverunt, idest à quadringentesimo septua- „ gesimo supra millesimum Virginei partus anno &c. Data est Epistola Mediolani VIII. Kal. Junias MDXI. Legitur etiam Lancini Curtii Patritii Mediolanensis Poëtæ, & Oratoris clarissimi Carmen in laudem Operis, post quod aliud in laudem Auctoris, & Religionis Cisterciensis, quod subdimus:

Scripta Madrignano numerosa Volumina cursim
Qui legis, Auctori per bona verba fave.
Dic, & in Astra jubar quantum Cistercius Ordo
Diffundit solida Relligionis ope.
Ingenii tantum esse bonis Archangelus audet
Charævallensis Relligionis Apex.

Laudant Archangelum Madrignanum Robertus Rusca in descriptione Monasterii Charævallis, Ughellus in Episcopis Abellinensibus, & Sitonus noster in Collectaneis Episcoporum Mediolanensium. MS. in fol. penès Auctorem.

MXIX.

MAGNINUS.

Si attendendum foret quod Clariss. Curtius pronunciavit in suo libro de Scriptoribus Medicis Mediolanensibus, Magninum hunc ab illis detrahere oporteret, nam ejus sententia, quam ad litteram exscripsit Joannes Jacobus Mangetus in sua Bibliotheca Scriptorum Medicorum, est quod Opera, quæ tribuuntur Magnino nostro, sint Arnaldi Villanovani, quoniam & hic scripsit de regimine Sanitatis, aliaque sub eisdem titulis à Gasparo Gallo, atque ab Abbate Picinello relatis. Revera Magninus floruit ætate ipsa Villanovani, scilicet initio Sæculi XIV., & cum Arnaldus Villanovanus relinquere Galliam, atque Italiam coactus fuerit, prædictionum ejus astrologicarum causâ, arbitratus est Curtius, quod mutato nomine, illud Magnini assumpsisset. In hoc dubio Vir Clarissimus permanere duxit usquedum otium ei fuisset examinandi stylum tam Magnini, quàm Villanovani, & utinam hoc fecisset ante editionem sui Operis, nam certè illius opinio usque adeo me non cogit contra illam Wolfangi Justi, Joannis Hallervordii, atque Clarissimi Lindenii, qui omnes Magninum nostrum cum Villanovano minimè confundunt, ideoque ei in hac mea Bibliotheca locum dare institui, usque dum clariora proferantur.

Ipsi tribuuntur

I. Regimen Sanitatis. *Lovanii*, 1482. *ex Beughem Incunabula Typograph. pag.* 89.
II. Opusculum de Phlebotomia.
III. Astronomia Hyppocratis de variis Ægritudinibus, & Morbis.
IV. Secreta Hyppocratis.
V. Averroës de Venenis.
VI. Quid pro Quo Apothecariorum nuper recognitum per Nicolaum Rabbii, cum nonnullis insuper Avicennæ, ac plerûmque Auctorum aliorum in margine chartarum insertis. *Lugduni, apud Jacobum Myt*, 1517. *in* 4. *Argentorati, apud Jo. Bry*, 1503. *in* 4.
Auctores, qui videndi sunt, ut diximus, sic numerantur; Mangetus in Bibl. Script. Medic. Tom. III. pag. 127. Hallervordius in Biblioth. Curiosa pag. 320. Langius in Hist. Med. Sect. XIV. Zaccarias Silvius in Præfatione Scholæ Salernitanæ cap. III. & Picinellus in Athenæo pag. 406.

M X X.

MAGNUS CHRISTOPHORUS.

PLuribus titulis commendandus est Christophorus Magnus Joannis Antonii Peditum Chiliarchæ, Christophoro Ducali Consiliario, & Magistratus Ordinarii Præside geniti, filius, Jo. Ambrosii Physici Collegiati celeberrimi ex fratre nepos; nam in Collegium Nobilium J. PP. cooptatus anno MDLXVI., A & in Patria Vicarius Justitiæ creatus est; hinc, post Mediolanensem, Ticinensem, & Laudensem Præturam, Regius Ducalis Advocatus Fiscalis Generalis in Mediolani Dominio dignitate famâque apud Suos floruit, velificavitque, sed quod plus est, honoribus, & commodis relictis, ac superiori lumine collustratus, Divi Caroli Borromæi suasu, Congregationi Clericorum Regularium Theatinorum adscribitur, ubi virtutum omnium specimina præbens; anno dein MDLXXV. die XX. Julii, Neapoli in Cœnobio D. Pauli piè moritur, absterfitque Patrum mœstitiam certa spes vitæ melioris. Ejus effigies in Cœnobio PP. Theatinorum prope vestibulum Sacrarii Ecclesiæ S. Antonii in hac Urbe hisce Notis subscriptis conspicitur;

CHRISTOPHORVS PATRITIVS MEDIOL. CLER. REGVLARIS
COGNOMINE MAGNVS HVMILITATE MINIMVS
VIRTVTE MAXIMVS
CHRISTI IVGVM PORTANS CHRISTOPHORVM SE PROBAVIT
NAM E CRIMINALIS ET REGII PATRIMONII FISCI ADVOCATO
CONSVLENTE D. CAROLO RELIGIONEM INGREDITVR
VT SIBI VIVENS MORTVVS NOBIS ADVOCET.

Adhuc supersunt de ipso

I. Allegationes variæ Juridicæ tam impressæ, quàm MSS. quæ extant in Collectionibus J. CC. Mediolanensium alibi à nobis memoratis.
II. Vota Fiscalia Vol. II. in fol. extant penès Suos.
III. Oratio in Funere Comitis Jacobi Mandelli JC. Clarissimi. MS pagg. 9. in fol. extat in Biblioth. FF. Marchionum Vicecomitum.
IV. Carmina varia. Extant inter illa Affidatorum Papiæ. Leguntur ad eum Epigrammata duo in lib. II. Epigr. P. Francisci Spinulæ, de quo suo loco.
Videre est Lucam Contilem in Impres. Academiæ Affidatorum pag. 55. Memoratur quoque à Josepho Silos in Hist. Cleric. Regular. lib. XIII. pag. 536. necnon à Joanne Baptista del Tufo in eadem Historia pag. 143. atque ab Advocato Sitono in Theatro, seu Chronico Collegii J. PP. pag. 132. artic. 561.

M X X I.

MAGNUS FRANCISCUS BERNARDINUS.

DUm Comes Joannes Jacobus Belgiojosus in Hungariam profectus est, Militaribus atque Civilibus rebus Imperatori Rodulpho inserviendi causa, secum habuit Franciscum Bernardinum Magnum, fortè à Secretis, nam nullis diligentiis posthabitis nihil invenire mihi licuit de ipso, præter MS. qui in Bibliotheca Ambrosiana servatur, ut infra. Continet autem Seriem cujusdam criminis Hermanni Christophori Rosphurmii cohortis Germanorum Militum Prætoris, qui cum adversaretur Comiti Belgiojoso & falsis criminationibns ipsum apud Cæsarem accusasset, sibi postea timens, per quatuor Sicarios eum de medio tollendum curavit, sed cum ictu tormenti ignei minoris mensuræ Comes vulnus tantummodo in brachio reportasset, tam Rosphurmius, quàm Comes in custodia detenti sunt, & judicio constituto lata est sententia mortis contra Sicarios, & ipsum Rosphurmium, signata à supradicto Imperatore Rodulpho Pragæ die XXVI. Novembris anno MDCV., pro cujus executione Rosphurmius capite multatus est die XXIX. ejusdem mensis. Comes inde Belgiojosus integram absolutionem à supradicto Cæsare obtinuit, ut ex litteris Pragæ datis XXIX. Decembris MDCV. Sed cum istius facti narrationem male B dedisset Gottardus Arthusius Dantiscanus in Mercurio Gallo-Belgico, causam dedit Francisco Bernardino nostro, ipsam ex integro describendi, & una cum documentis authenticis celeberrimo Justo Lipsio præbendi, ut narrationem malefidam, & à veritate alienam, retractandam curaret. Extant autem in dicto MS. quæ sequuntur;

I. Francisci Bernardini Magni Mediolanensis de Rebus Hungaricis, Comite Joanne Jacobo Belzojosio (Belgiojoso) Provinciæ moderatore.
II. Epistolæ Latinæ IV. ad Justum Lipsium, in quibus, præter Historiam supranarratam, agit de Operibus à se receptis ejusdem Lipsii, atque ea legisse indicat, & pro merito laudat. Datæ sunt annis MDCIV. MDCV. & MDCVI. Sunt in Cod. MS. Biblioth. Ambrosianæ signato D. num. 155. in fol, & in fronte ejusdem sic legitur; „ Dono Illustrissimi D. Comitis Alberici „ Balbiani Belzojosii anno MDCLXXVI.

C

M X X I I.

MAGNUS THOMAS.

INter Clericos Seminarii hujus Metropolis Alumnos prima litteraria rudimenta percepit Thomas Magnus, cujus ingenii felicitatem optimè agnoverunt Magistri ejusdem loci, ideoque Philosophicas non tantùm, sed etiam Theologicas facultates docendas ei tradidere, in quibus tam solidè, vivaciterque illuxit, ut paulò post numero Oblatorum adscriptus, Præceptor Rhetoricæ in Helvetico Collegio efficeretur. Ibidem tam prudenter se gessit, ut Prorector Collegii Borromei in Urbe Ticinensi eligeretur, post quod munus Præposituram Oppidi Dervii ad Lacum Larium hujus Diœcesis obtinere meruit. In supradictis scientiis summoperè excultus, Orator etiam tam Lingua Latina, quàm Italica, optimus evasit, ut facilè ostendunt, quæ

D

Typis vulgavit.

I. Oratio Panegyrica in laudem Divi Thomæ Apostoli habita in Collegio Helvetico Mediolani. *Ibi, apud Gariboldum*, 1650. *in* 4.
II. Panegirico per la Festa del S. Chiodo. *Milano, presso il Rolla*, 1660. *in* 4.

III.

III. Le Lodi di S. Carlo : Panegirico detto in Duomo. *Milano, nella Stampa Arcivescovile, 1661. in 4.*
IV. Gratulatoria ad Eminentissimum Alphonsum Littam Sacrâ Purpurâ decoratum, in fol.
Partim vidi, partim ex Picinello hausi pag. 505.

MXXIII.

MAGNUS VALERIANUS.

PAtre Constantino de Magnis Cæsareo Legato anno MDCVIII. in hac Metropoli, & Octavia Carcassola Patritiis conjugibus ortus est Valerianus anno Reparatæ Salutis MDLXXXVII. fratresque ejus extitere Franciscus Peditum Germanorum Chiliarcha, Joannes Baptista Equestrium turmæ Ductor, necnon Maximilianus, & Philippus ambo Sacræ Cæsareæ Majestatis à Cubiculis, omnes verò Sacri Romani Imperii Barones. Valerianus noster quindecim annis vix expletis, Capuccinorum Ordinem ingressus, mirum dictu est, quantum sapientia & pietate profecerit. Philosophiæ Lector adhuc juvenis instituitur, indeque Sacræ Theologiæ, quam per plures annos professus est. Mirabili obedientia præditus Initiatorum directionem suscepit, sed brevi insignioribus sui Ordinis Conventibus Præses eligitur, & cum esset strenuus Fidei defensor, ac admirabili in gerendis negotiis, rebusque Ordinis componendis, dexteritate ac sapientia præditus, Ferdinando II. Imperatori, ac Uladislao Regi Poloniæ, gratissimo amoris vinculo adstrictus fuit, præcipuisque Dynastis Germaniæ, Bohemiæ, Poloniæ, Hungariæ apprimè charus, quodque præstantius est, Summis Pontificibus Gregorio XV., atque Urbano VIII., à quorum ultimo Missionarius Apostolicus, immò Missionum Præfectus, per universas Provincias supra enunciatas delegatur, in quo munere triginta annorum spatio constantissimè perstitit, præclarissimis scriptis, publicisque Disputationibus Fidem Catholicam promovendo, itaut pro ipsa vitæ periculo usque ad copiosam proprii sanguinis effusionem se exposuerit, non sine uberrimo animarum proventu: plures namque Hæreticos ad Catholicæ Ecclesiæ gremium perduxit, ac inter cæteros, Landgravium d'Armestat. Hujus verò Conversio ne dum Heterodoxorum, sed Catholicorum aliquot odium in Valerianum concitavit, si fides Paschali in Litteris Provincialibus habeatur, qui testatur adeò exarsisse istos in sapientissimum Missionarium, ut ejus doctrinam hæresim sapere criminati sint, edito ob id libro, & Pragæ impresso. Certè plurima se passum ab aliquibus Catholicis conqueritur Valerianus in suo libro de Homine infami personato, si tamen Valeriani est liber ille. Quæ autem Uladislao de Valeriano steterit sententia testatum fecit vel una Epistola ad Urbanum VIII. perscripta, qua prædictus Rex Valeriano sacram purpuram acquirere contendit. Ab Acatholicis Ministris semel dum iter ageret injuriis lacessitus est, ac verberibus crudeliter percussus, & vulneratus. In carcerem quoque conjectus invidorum operâ, ex qua innocens demissus gloriosior evasit. A supradictis Summis Pontificibus, ad Uladislaum Regem, aliosque Principes Orator missus est. Tantus Vir nunquam satis laudatus senio confectus, laboribus, & ærumnis, quas ab adversariis passus est, multisque virtutum trophæis exornatus, inter Crucifixi oscula, & amplexus piissimè obdormivit in Domino in Conventu Suorum Salisburgensi, præsente Celsissimo, & Reverendissimo Principe, & Archiepiscopo Salisburgensi, apud quem fuit summa habitus veneratione, die IV. Kalend. Augusti, anno Reparatæ Salutis MDCLXI. ætatis suæ LXXV. Religionis L. Cujus Corpus postridie ejus obitum in Ecclesia publicè expositum, frequentia, ac devotione accurrentis Populi veneratum, solitis exequiarum precibus ipsi ritè persolutis, in communi Fratrum Sepulchro repositum fuit. Post illius decessum, jussu ejusdem Celsissimi Principis Archiepiscopi Salisburgensis, Venerandi Patris depicta effigie, incertus, sed religiosus, & pius Auctor gratitudinis ergo, & in pignus amoris, ac devotionis sequenti Elogio parentavit, tumuloque adjecit posthumæ perennis gloriæ monumentum.

EPITAPHIUM

Admodum R. P. Valeriani Magni Mediolanensis Capuccini Missionarii Apostolici.

Dubium huc gradum, Viator, & perplexam attolle Mentem.
Ut magnos olim Propugnatores veritatis summos inter Montes
Humari constituit Maximus Iehova:
Sic nutu ejusdem Numinis præcelsa Juvavii rupe Conditus,
Ista hac sub tumba tubam magni diei expectat
Reverend. Pater Valerianus Magnus Capuccinus
Strenuus, & constans assertor Veri, tenax recti:
Amans, & sequax Christi,
Verum Religiosi hominis Simulacrum,
Decus sui Ordinis.
Visus quidem oculis insipientium mori,
Ille autem in pace
Hic in manu Domini securus indormit.
Scande Montem hunc, Viator, & ad culmen emerge,
Ubi ceu in Olympi alto vertice
Extra tempestatum turbines collectos,
Non dispersos contuere
Rev. Patris Valeriani cineres.
Ii tibi in primis sint argumentum
Ipsum arsisse charitate,
Ac demum conflagrasse Seraphica.
In alto hujus rupis cacumine positus
Haud ultra expositus est malevolorum ludibriis.
Non accedet ad eum malum maledicentiæ,
Et flagellum Valeriano
Fastigium ad ipsum non appropinquabit.
Tu verò, Viator, ne circumferare omni vento verborum.
Quis, qualisve fuerit hic Pater Valerianus,
In his pulveribus legito,
Et ex urna mortali
Vivas colligito gloriæ illius favillas.
Ex magna Italiæ Urbe Mediolano,
Et ex Illustri Comitum de Magnis Familia
Hic Magnus traxit originem:
Sed alta despiciens sui generis,
Ut major fieret Coram Domino
Minor Capuccinus factus est
In minorenni quasi annorum quindecim ætate
Jugum Domini juxta consilium Prophetæ
Portare eligens ab adolescentia.
Quod suscepit, & ferre didicit in inclyta Praga.
Ordo iste Seraphicus brevi eum ad omnia
Bohemo Austriacæ Provinciæ provexit munera;
Concionatoris, Magistri Novitiorum, Guardiani,
Prælectoris Philosophiæ,
Ac Mysticæ, & Moralis Theologiæ
Necnon Deffinitoratus, ac Provincialatus
Successivè conferens dignitates;
Roma illum denique ad supremum Generalatus apicem
Plurium saltem calculis desideravit.
Missionarium Apostolicum ab anno MDCXXVI.
Usque ad extremum vitæ ejus
Germania, Polonia, Bohemia, & Hungaria
Fructuosè ipsum expertæ sunt.
Hæc quatuor Regna, quæ Patrem Valerianum in vita
Orthodoxæ Fidei valorosum, & acerrimum Propugnatorem,
Invictum Hæreticorum insectatorem,
Et ardentissimum Animarum zelatorem

Admi-

Admirandè ſuſpexere ;
Nunc cum mœrore, & luctu, ceu Præficæ,
Funus ejus conducunt.
Hoc porrò Domus Auſtriaca glorioſa
Sub Gregorio XV. Pontifice Maximo
Vienna Lutetiam Pariſiorum deſtinato
Uſa Internuncio eſt ad componenda diſſidia
Tunc temporis
Inter ipſos Auguſtos, & Regem Galliarum gliſcentia
Felici utique ſucceſſu.
Nam ſæpiùs deinde ab iiſdem etiam ad Rom. Pontif.
Ac Sacri Romani Imperii Catholicos Electores, necnon
Ad Regem, Proceresque Poloniæ Legatus miſſus,
Tam arduo officio ita præclarè functus eſt,
Ut ab his ad Cardinalitiam dignitatem
Poſtulatus ſæpiùs,
Ab illis autem non ſemel fuerit deſtinatus.
Sed erubuit Cardinalitia purpura
Suo murice, ut opinor, tegere illum,
Quem jam nobiliori Oſtro,
Proprio ſcilicet cruore
Pro Fide Catholica ſparſo, purpuraverat.
Rubrum enim illi Galerum,
Sanctioris utique Cardinalitii Inſigne,
Impoſuere Rebelles anno MDCXVIII.
In Auſtria Superiori Hæretici,
Binas decumanas plagas nodoſo ſtipite
Capiti ejus infligendo.
In Regno nempe ſequelæ Chriſti
Illud ſolùm verè coronat, quod cruciat;
Præterquàm quòd eundem
Multò antea Juſtitia, Prudentia, Temperantia,
Et Fortitudo jam Cardinalem effeciſſent.
Magis enim decorum eſt Purpuram mereri,
Quam accipere,
Tinctis veſtibus de Boſra proprii ſanguinis renidere,
Quam extrinſecus accedente fucari colore.
Zelavit, veluti alter Pater Phinees, Zelum Domini,
Et reputatum eſt ei à malevolis ad juſtitiam,
Seu ad inſipientiam.
Ille autem pro veritate contumeliam lucrum putavit,
Non ignorans apud hunc mundum ſeri beneficium,
Meti plerunque injuriam.
Hinc namque non recuſabat pro Chriſto ſtultus,
Imò etiam cum Chriſto Seductor reputari;
Nulla ſibi magis in laude complacens,
Quàm quòd ambulantes in tenebris
Reduxiſſet in viam lucis,
Et à tenebris cavere quoslibet
Luculentiſſimè docuiſſet.
Fruſtra autem & fera peſſima invidia
Moliebatur devorare eum,
Quem zelus Domus Dei præoccupans
Juſtitia Zelatorem citiùs tranſtulerat.
En tibi, Viator,
Valerianum Magnum, parvam etſi in Epitomen minutũ
Magnarum tamen rerum ingens compendium:
Qui Magnus inter Minores, virtute, ingenio, & ſcientia,
Prudentia, eloquentia, rebus præclarè geſtis,
Theologus profundus,
Rariori huic ſæculo ſingularis Philoſophiæ Auctor,
Et auctor Seris ſæculis Venerandus.
De Sede Apoſtolica,
De Domo Auſtriaca Auguſtiſſima,
Necnon Regiæ Jagellonicæ,
Poloniæque Regno univerſo benemeritus.
Amor Principum, Reipublicæ Chriſtianæ ornamentum:
Jubiliarius Sacerdos, ſexagenarius Capuccinus,
Piique ſui Senii
Utique sVrrieVlo mortalibus raro lVſtro peracto
Anno DoMInICæ SalLVatIonIs obIIt;
Uſque ad mortem Chriſto,
Ejuſdemque in terris Vicario obediens;
Conſuetis Sanctæ Eccleſiæ Sacramentis ritè communitus,
Ad ultimum ferè uſque halitum mentis compos,
Inter Crucifixi Redemptoris Imaginis amplexus,
Et oſcula;

Sæpiùs dum æger decubuerat inviſente eum,
Et plurimùm condolente
Celſiſſimo, & Reverendiſſimo Domino
Salisburgenſium Principe, & Archiepiſcopo
GVIDOBALDO
Magno Sedis Apoſtolicæ Legato nato,
Virtus Cœlo recepta, fama in immortalem gloriam
Perrecta eſt:
Fruſtra jam laudum ejus encomium malevoli radere,
Aut eradere memoriam zoiloſè contendunt,
Cujus nomen Tabulis immortalitatis indelebiliter
Præclara ipſius merita, & opera incidêre.
Is amodò in Juvavienſis Urbis MVNITÆ
Propugnaculo
Beato Felici feliciſſimo pauperi
Capuccinorum Patrono inſcripto, & dicato,
Cuſtodientibus lectum illius Leonibus Landronianis,
Felici depoſitus eſt
ÆTERNITATI.
Huic, Viator, canenti accine illud Pſalmi 30.
Circa finem:
Abſcondiſti me Domine in abſcondito faciei tuæ
A conturbatione hominum.
Protexiſti me in tabernaculo tuo à contradictione
Linguarum.
Benedictus Dominus, quoniam mirificavit
Miſericordiam ſuam mihi
In Civitate MVNITA.
Tandem ambula, Viator, ſed vias rectas:
Sic eſto viator ut certus fias comprehenſor.

Animus erat nobis tam prolixum Elogium (ſi ſuperis placet) pro ſtylo ſuperioris ſæculi elaboratum ſilentio involvere, ſed cum id non licuerit, liberum eſto eruditis illud ſinè piaculo præterire. Opera ejuſdem quæ immortalitatem ipſi autumant, partim nobis perhumaniter deſcripſerunt Sui, partim alibi invenmus,

Et ſunt:

I. Judicium de Acatholicorum Regula credendi contra illos, qui illud confutare conati ſunt, in ſex libros diſtributum.
1. De Regula credendi in communi.
2. Reſponſiones ad Joannem Majorem.
3. Reſponſiones ad Joannem Martinium.
4. Reſponſiones ad Joannem Roſtaccium.
5. Reſponſiones ad Auctorem Anonymum.
6. Reſponſiones ad Conradum Belgium. *Viennæ Auſtriæ, apud Matthæum Camerovium in Aula Colonienſi, anno* 1641.

II. Judicium de Catholicorum Regula credendi ad ſtudia univerſalia Bibliſtarum, in quo ſolidiſſimis rationibus evincitur, illam veram eſſe Chriſti Eccleſiam, quæ claret regeneratis: hanc verò non eſſe aliam, quàm quæ communicat in Fide cum Romano Pontifice in octo libros diſtributum.
1. De Naturali Regula judicandi, ut reſpicit Regulam Fidei.
2. De Poſſibili Regula Fidei in Deum.
3. De Actuali Regula Fidei in Deum.
4. Hiſtoria de Catholicorum Eccleſiaſtica Regula.
5. Apologema Catholicum.
6. De Articulatione Doctrinæ Chriſtianæ, ut eſt confirm..bilis rationibus.
7. De hominis perfect.a regeneratione per gratiam Redemptoris.
8. De Infallib litate Catholicæ Regulæ credendi. *Ibidem, apud eundem Typographum anno* 1641. Prima editio fuit *Pragæ* 1628. Liber iſte plures Acatholicos concitavit in Auctorem, inter quos Joannem Majorem, Jacobum Martini, & Joannem Roſtaccium, Conradum Bergium, & Joachim Stegmanum Socini ſectarium, qui omnes adversùs Valerianum ſcripſere; primus quidem an. 1630. duo ſequentes an. 1631. Bergius 1639. & Stegmanus 1633. Iis omnibus reſpondit Valerianus, iterum impreſſo primo Tractatu una cum novis reſponſionibus apologeticis, cum altero Tractatu, hîc recenſito.

III. Echo vera abſurditatum Joannis Amos Cumenii latitantis ſub ficto nomine Ulrici de Heupheld, in quo Opuſculo Valerianus ſolidè confutat Hæreticum oppugnantem, mutilatis plurium Do-

ctorum Catholicorum sententiis, præfatus de Regula credendi libros, ut non fuerit ulteriùs ausus illum provocare. *Ibidem*, *1642. & 1646. in* 8.

IV. Soliloquia Valeriani. *Ibidem*, 1643.

V. Organum Theologicum, seu Ratio argumentandi ex humano testimonio, seu ratione. *Ibidem*, 1643.

VI. Acta Disputationis Rheinfeldensis, super cujus disputationis doctrinam Celsissimus Princeps Hernestus Hassiæ Lantgravius, unà cum Principissa conjuge, suam ex Calvinismo ad Fidem Catholicam conversionem solidavit. *Ibidem*, 1643.

VII. De Luce mentium, & ejus imagine; parvus quidem mole tractatus; ingens verò pondere sententiarum, & doctrinarum. Disponitur enim in gradus quadraginta, per quos ascenditur ad contemplandam oculis non caligantibus Lucem Creatricem, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc Mundum, *Romæ*, *1642. in* 8.

VIII. Methodus convincendi, & revocandi Hæreticos ad Fidem Catholicam, ab ipsismet Hæreticis Ratisbonensibus in Comitiis Electoralibus, anno MDCXLIII. celebratis, plurimùm collaudata.

IX. Lux in tenebris lucens: quo Opusculo ex factis Catholichismi, & Acatholichismi ad oculum demonstratur, quæ sit vera Ecclesia. *in* 8.

X. Opusculum contra Hermannum Conringium Hæreticum satagentem subvertere, & concutere fundamenta Ecclesiæ, quo Valerianus examinat fundamenta concussionis, eademque in ipsum concutientem validè retorquet. *in* 8.

XI. Commentarium in M. jocosum, severum, medium, cum Appendice, & Appendicula. Est liber sui Apologeticus ob doctrinam in Rheinfeldensi disputatione adhibitam, falsò traductam veluti hæreticam. *in* 8.

XII. Apologia Valeriani, qua imposturas adversariorum novissimè sibi inustas vendicat.

XIII. De Periphrasi libri duo: in quorum primo totius ferè Aristotelis tradit synopsim. In alterò verò suam profert de hac doctrina sententiam: continent.

1. De Syllogismo Demonstrativo.
2. De Ente rationis, & de ejus distinctione ab Ente reali.
3. De Propositionibus per se notis.
4. Axiomata ex Motu ad universam Philosophiam.
5. Tractatus de Ente non facto.
6. De Ente non facto, ut est lux mentium.
7. De Ente non facto se multiplicante.
8. Tractatus de Arte Æterna.
9. De Ratione communi Entibus, ut factis.
10. Tractatus de Ente immotivo.
11. Tractatus de Ratione communi Entibus motivis.
12. Tractatus de Systemmate creato.
13. De Gradibus Entitatis.
14. De Possibilitate Vacui.
15. De Incorruptibilitate Aquæ Experimenta.
16. De Vitro mirabili fracto.
17. De Atheismo Aristotelis, una cum Epistola nuncupatoria ad P. Mersenium, data die 19. Novembris 1647. Quibus omnibus Opusculis demonstrantur plures Antiquorum Philosophorum errores in doctrina Philosophica. *Impressa sunt Viennæ Austriæ anno 1643. & Varsaviæ*, 1648.

Opera autem Valeriani, quæ adhuc MSS. servantur apud Suos, & in dies lucem expectant, sunt, quæ sequuntur:

XIV. Philosophia Valeriana magno studio ab ipso elaborata, quæ integratur triginta novem Tractatibus, inter quos enumerantur aliqui ex præfatis jam impressis pertinentibus ad Metaphysicam, quam tradit integram, & omnibus numeris absolutam. Hoc Opere Valerianus Sapientiorum judicio excellenti eruditione Philosophiam innovans, Theologiam collustrans, Fidem condecorans, congruentissima servata dicendi methodo, utilissimam doctrinam tradit Mundo; dum calcatis Atheis Stagyritæ dogmatibus, relictis Peripatus opinionibus mutabilibus, ad radium Fidei immutabilem, affecutus divinarum, humanarumque rerum veritatem, suæ novæ verè Christianæ Philosophiæ præclara facit incrementa.

XV. Acta disputationis Rheinfeldensis continuata ex propria cujusque domo cum Dominis Petro Haber-Kornio, Georgio Calixto, & Joanne Crocio Prædicantibus.

XVI. Tractatus de Infallibilitate Romani Pontificis in rebus Fidei definiendis.

XVII. Epistola satis prolixa ad Serenissimum Electorem Palatinum de Primatu Romani Pontificis.

Quibus nos addimus quæ sequuntur

A XVIII. Oratio habita in Congregatione de Propaganda Fide pro abolitione Jesuitissarum, cujus meminit Koltorthus.

Opera quoque ejusdem memorat Bayle in Lexico Critico loco infra citando, sed certè non omnia vidit. Inter alia memorat librum à Valeriano nostro scriptum hoc titulo:

XIX. De Homine infami personato, de quo supra locuti sumus; asserit Bayle extare apud Dannhawer, in Valle Triumphali.

De hoc præclarissimo Viro honorificè etiam scripserunt quamplurimi Doctores, inter quos est Joannes Caramuel Episcopus Viglevanensis, qui in sua Theologia Fundamentali pag. 14. de Valeriano loquens, sic ait: „ Rev. Patris Valeriani Magni Capuc-„ cini pietati, & ingenio multum debet Europa, mul-„ tum Ecclesia. Scripsit multa Philosophica, & „ Theologica, quæ cum fructu leguntur. Edidit „ contra hæreticos plurima, quæ, qui legerit, Lu-„ theranus, aut Calvinianus esse non posit. „ Ardinghellus in Appendice Congeminatæ vocis Turturis Osten. IV de illo sic scribit: „ In Refor-„ mationis negotio (scilicet Germaniæ) insudat „ unus in hac re præcipuus Adm. Rev. Pater Ma-„ gnus Valerianus Capuccinus, Fidei Catholicæ „ Propugnator acerrimus, qui variis congressibus „ Ministros Sathanæ Synagogæ confutavit, edito de „ Acatholicorum credendi Regula Judicio, qui & „ alia monumenta digna ejus calamo scripsit. Cu-„ jus studiis, pientissimisque laboribus quidquid inten-„ tatum, suasumque pro avita Religione retinen-„ da, & morum reformatione tuenda, tribuendum „ est, nimirum circa prætensiones Ecclesiarum in-„ ter Pontificem, & Cæsarem, bonorum Ecclesia-„ sticorum alienationem, quatuor Episcopatuum „ in Bohemia erectionem, disciplinæ, & Jurisdi-„ ctionis Ecclesiasticæ in eo Regno introductionem; „ quæ omnia ob Saxonum posthumam invasionem „ retardata, & præpedita fuerant. Archiepiscopale „ Collegium ejusdem industriâ pro junioribus alen-„ dis, & litterarum informatione cum Christiana „ pietate erectum est. „ De illo etiam meminerunt Gravina in voce Turturis lib. II. ubi de Capuccinis, VVadingus de Script. Ordin. Minorum, Joannes Paulus Crescentius in Præsidio Romano lib. III. Philippus Picinellus in Athenæo Mediolanensi pag. 509. Bayle supradictus in Lexico, Paschalius in Epistolis Provincialibus pag. 252. VVillotus in Athenis Orthodoxis, Didacus de la Quille lib. de Francisco ter Evangelico, Marcellinus de Pise in sua Encyclopedia Tom. III. & alii.

MAINERIUS. V. MAYNERIUS.

MXXIV.

MAJORAGGIUS HADRIANUS.

Consueverunt quandoque Viri eruditione præstantes, congruis adducti causis, nomen suum in Operum initiis vel omninò cælare, vel Anagrammatico velo tegere, quatenus persæpè aut propriæ serviant modestiæ, aut Zoilorum mordaces calumnias prudenter declinent. Id præstitit inter alios Hadrianus Comes Majoraggius Mediolanensis, Julii Cæsaris à Secretis Senatus filius, qui medio fermè sæculo XVII. Cistercensium Institutum professus, singularem præsetulit Eruditionem, typisque vulgavit Opus, cujus titulum infra dabimus. Prodiit hoc sub nomine Adaniri de Comite Romagiosia; & præter præcipuum, de quo agit, Argumentum, multa quoque de Majoraggia Familia scribit, atque illud in primis verum Gentis ejus cognomen esse de Comitibus, additumque fuisse alterum de Majoraggio ex Oppido, unde illa duxit originem. Ancipites diu fuimus an inter alios de Comitibus, è quibus plures littera C. laudavimus, Majoraggios quoque recenseremus. Verum popularis nuncupatio, & qua usos fuisse Auctores ipsos comperimus, apud nos quoque prævaluit, ut eos hìc potius collocaremus. Interim mœrentes fateri cogimur nihil ad nos de hujus Scriptoris

toris actis, nudo excepto nomine, Monastica professione, atque Opere, pervenisse.

Illud est:

I. Il Secretario Nobile, Apologetici Tratti d'Adaniro del Conte Romagioja (Anagramma, di Adriano del Conte Majoraggio) con l'origine della Famiglia Conti Majoraggia, dedicato al P. Abb. Don Giorgio Rainoldi, Visitatore generale de' Monaci Cisterciensi. *Milano, per il Monza*, 1656. *in* 4.

II. Vita di Marc' Antonio Majoraggio. Extat in eodem libro; ubi etiam cernitur hujus effigies expressa à Prototypo anni MDLV. cum annos natus esset XLI. & altera item Scriptoris nostri.

Vide schedas Sitonianas.

MXXV.

MAJORAGGIUS MARCUS ANTONIUS.

UT diximus in præcedenti Articulo, genuinum cognomen Familiæ Majoraggiæ fuit de Comitibus, ex qua ortus est Marcus Antonius Patre Juliano, Matre verò Magdalena item de Comitibus, die XXVI. mensis Octobris, anno recuperatæ salutis MDXIV. in Vico Majoraggio. Appellatus fuit in Sacra Ablutione Antonius, cui Mariæ nomen addidit Mater devotionis gratiâ. Novocomi anno MDXXXII. sub Primo Comite, de quo nos jam egimus, ejus consanguineo, litteris operam dedit, ita sedulò, ut breviter Auctores tam Latinos, quam Græcos non solum intellexerit, sed etiam explicaverit. Indeque Mediolanum profectus, apud Lancellotum Fannianum recipitur, quinque annorum spatio, quem A in arte dicendi Magistrum habuit, & Hieronymum Lauredanum in Mathematicis quoque prosequutus est. Ibidem eloquentiæ Professor inauguratus fuit, cùm annos tantùm ageret XXVI. quo munere dum summâ diligentiâ fungebatur, biennio vix elapso, maxima belli suspicio Mediolani exorta est, nam ingentes Gallorum copiæ Alpes transcenderunt, ideoque studiis intermissis, cum cæteris Professoribus dimissus noster exstitit, ac Ferrariam petiit, ubi Philosophiæ, & Jurisprudentiæ curæ se dedit, sub Vincentio Maddio, & Andrea Alciato Professoribus. Cùm autem belli timor evanuisset, sequenti anno reversus est in hanc Urbem, in eademque publicas eloquentiæ Lectiones reassumpsit. In verborum delectu adeò superstitiosus fuit Majoraggius, ut nullam dicendi B formulam admittendam esse arbitraretur, quæ apud veteres, probatosque Latinos Auctores non haberetur. Id verò in caussa fuit, cur Antonii Mariæ nomen repudiaverit, ne muliebris vox cum virili conjungeretur, seque Marcum Antonium dixerit in suis Operibus; qua re æmulorum in se concitavit invidiam, à quibus coram Mediolanensi Senatu propriam defensionem sumere cogitur, accusatus namque fuerat reus violatæ Religionis, quod Mariæ nomen respueret, sed rationibus, & propriæ eloquentiæ vi, caussæ victor extitit. Nunquam verò studiis fessus, nullaque intermissa exercitatione fatigatus, atque consumptus, tantus Vir mortem obiit die IV. Aprilis, anno à Virginis partu MDLV. Satis est in ejus laudem Opera illius recensere, quæ post ejus Elogium, recitabimus, melius certè quàm in Tomo C XLI. à Cl. Niceronio edito, tametsi post tanti Viri mortem, anno MDCCXL. pag. 776. & seqq. Elogium hoc legitur sub Porticu Basilicæ S. Ambrosii, ubi Auctor noster quiescit, è sinistro latere Portæ patentis ad ædes Canonicales, his notis marmori incisis

M. ANTONIO MAIORAGGIO
DICENDI MAGISTRO SINGVLARI
LATINIS GRAECISQVE LITTERIS PERPOLITO
ET LIBRIS EDITIS ILLVSTRI
QVI PVBLICE DOCVIT ANNOS XIV.
VIXIT XLI.
BARTHOLOMAEVS COMES VXORIS FRATER
B. M. POSVIT.

Ipsum immortalem reddunt quæ sequuntur:

I. Orationes numero XXV.

II. Præfationes numero XIV.

III. Dialogus de Eloquentia. Hæc omnia edita fuere opera Joannis Petri Ayroldi. *Venetiis, apud Bonfadium*, 1582. *in* 4.

Dialogus supradictus de Eloquentia editus est seorsim sinè loco, anno, & Typographo in 4.

Editæ quoque fuerunt Orationes, & Præfationes supradictæ, opera M. Danielis Cæsaris Ostiensis. *Monasterii VVesphal* 1599. *in* 8. *It. Lipsiæ*, 1600. *&* 1606. *in* 8. *It. Coloniæ*, 1614. *in* 8 It. recens correctæ, argumentis, & dispositione Rhetorica marginali perpetua adornatæ à Valentino Hartungo, Medicinæ D. & Pathologices publico Professore. *Lipsiæque editæ*, 1628. *&* 1631. *in* 8.

Sequentes verò Orationes aut non sunt in eadem Collectione, aut non rectè & ex integro, ut jacent infra: saltem Epistolis nuncupatoriis, & Præfatiunculis Auctoris nostri certè carent.

IV. Antonii Mariæ Comitis Majoraggii Oratio habita in Nuptiis Jacobi Philippi Sacci, inclyti Senatus Mediolanensis Præsidis, qua dum seni quoque uxorem ducendam esse persuadet, tanti viri numquam satis laudatam sapientiam commendat. *Mediolani*, 1540. *in* 4.

D V. Antonii Comitis, pro Decreto Ill. Principis Alphonsi Avali Istonii Marchionis, & Senatus Mediolanensis in Aleatores, Oratio. *Mediolani*, 1541. *in* 4.

VI. Encomium Luti.

VII. Laudatio Magdalenæ Comitis Matris suæ. Hæc duo Opuscula impressa sunt *Mediolani* uno Volumine apud *Moschenium* 1566 *in* 4. primum verò inseruit celeberrimus Dornavius in suo Amphitheatro. Tom. I. pag. 173. sed male notavit nomen Auctoris, nam pro Marco Antonio scripsit Joannem.

VIII. Oratio Apologetica contra Gaudentium Merulam. Extat cum infrascripta de laudibus Auri, ambæ à Marquardo Gudio è Mediolano translatæ, & ejus cura Ultrajecti editæ.

IX. De mutatione nominis Oratio judicialis, qua variis rationibus probatur unicuique licere sibi nomen immutare, coram Senatu habita. *Mediolani, apud Moschenium*, 1541., *&*
E 1547. *in* 4.

X. Philochrisum, seu de laudibus Auri. Hæc certè non est inter impress. an. 1582. ut pote quia plura contra Ecclesiasticos continet, primùm edita fuit Ultrajecti ad Rhenum 1666. à Marquardo Gudio, ut diximus, postea verò *Lubecæ* 1690. à Cl. Moroffio.

XI. De Officio Parentum, & filiorum liber.

XII. De Ratione proficiendi in Studiis.

XIII.

XIII. In Ciceronis Paradoxa Explicationes novæ.

XIV. Sympoſiacon ad Plutarchi imitationem libri X.

Quatuor hos poſteriores Articulos hauſimus ex Epiſtola Latina Primi Comitis, quæ extat inter Epiſtolas pariter Latinas Franciſci Cicerei, de quo alibi, ad Petrum Galeſinum; data Mediolani Kal. Februarii anno 1569., in qua totus eſt Primus in laudibus Majoraggii.

XV. De Senatu Romano, & Senatoribus ad Paulum Origonum Senatus Præſidem. *Mediolani, apud Moſchenium*, 1561 *in* 4., idem Opus edidit Cl. Joannes Polenus in ſupplemento Theſauri Antiquitatum Romanarum T. I. pag. 675., ipſum quoque ego vidi MS. & ab Auctore ipſo variis in locis poſtillatum, in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum, ipſamque manum agnovi ab Epiſtola Franciſco Alciato ſcripta de adventu Mediolanum Andreæ Alciati, data Ceriani Id. Septembris anno MDXXXIX. quæ cum Majoraggii Sigillo extat in eadem Bibliotheca.

XVI. Paraphraſis in IV. libros Ariſtotelis de Cœlo.

XVII. Paraphraſis de generatione, & interitu. Uno Volumine. *Baſileæ, apud Oporinum*, 1554. *in fol.* In Biblioth. verò Ambroſiana adſervatur MS. Codex juſtæ molis in fol magno ſign. C. num. 244 hoc titulo: „ M. Antonii Majoraggii Paraphraſis in tres libros „ Ariſtotelis de Cœlo „ in fine ejuſdem adſunt duæ Epiſtolæ, una Majoraggii ad Primum Comitem, altera hujus ad Majoraggium. Dicit Majoraggius, ſe librum non edere, quòd in eo nonnulla ſint, quæ cum Fide noſtra non conveniant.

XVIII. Commentaria in lib. I. M. T. Cic de Oratore ad Marcum Brutum. Prima editio *Baſileæ, apud Oporinum*, 1552. *&* 1555. *in fol.* ad Ambroſium Cavenagum Protophyſicum Mediolanenſem, ſecunda verò *Venetiis, apud Franciſcum Senenſem*, 1587. *in* 4.

XIX. Commentaria in III. lib. Ariſtotelis, de Arte Rhetorica. Prima vice *Baſileæ, apud Oporinum, in fol.* Secunda verò à Primo Comite Auctoris Amitino edito, atque Antonello, & Joanni fratribus de Arcimboldis dicata. *Venetiis, per Franciſcum Franciſcium*, 1571. *in fol.* Adeſt quoque in eodem libro „ Antonii Riccoboni Paraphraſis in Rhetorica Ariſtotelis, interjecta rerum difficiliorum explicatione cum Majoraggii, „ Sigonii, Victorii, & Mureti explicationibus. *Francofurti, apud VVechelios*, 1588 *in* 8. In quibus M. Tulii Ciceronis omnia paradoxa refelluntur.

XX. Commentarius in Virgilii Georgicon lib. II priores.

XXI. Commentarius in librum quartum Virgilii Æneidos.

XXII. Commentarius in libros III. Ciceronis de Officiis.

XXIII. Commentarius in Dialogum de Partitione Oratoria Ciceronis, opera, & ſtudio J. P. Ayroldi Marcellini edita *Venetiis, apud Franciſcum Senenſem, in* 4.

XXIV. Antiparadoxon libri VI. ad Andream Alciatum *Argentorati*, 1541. *& Lugduni, apud Gryphium*, 1546. *in* 8. datæ ſunt Ferrariæ an. 1545.

XXV. Reprehenſionum contra Marium Nizolium lib. II. ad Ferdinandum Abduenſem.

XXVI. Recuſatio omnium eorum, quæ Nizolius in deciſionibus Majoraggii, tanquam male poſitas notavit. Uno Vol. *Mediolani, ſine Typographo*, 1549. *in* 4.

Nizolius vero reſponſum dedit his Opuſculis Majoraggii in ſuo libro, cui titulus: „ Antibarbarus Philoſophicus. *Parmæ*, 1553. *in* 4 ſed ex utraque parte nimis acriter diſputatum fuit.

XXVII. Deciſiones XXV. pro M. Tullio contra Cœlium Calcagninum. *Lugduni, apud Gryphium*, 1554. *in* 8. De hoc libro hæc Carmina cecinit Jo. Matthæus Toſcanus in Peplo Italiæ pag. 495.

Hic Tullianæ aſſertor ille gloriæ eſt
Ferrarienſis probra contra Cœlii,
Quem ne videret nomen æternis ſuum
Notis inuſtum infamiæ, ſatis reor
Antonii quam ſcripta prodirent prius
Vitæ libenter attigiſſe limitem

Cl. Jo. Georgius Grævius in Editione Operum Ciceronis poſt libros de Officiis addidit hoc Opus Majoraggii. *Amſtelod.* 1688. *in* 8.

XXVIII. Epiſtolicarum Quæſtionum lib. II. *Mediol. apud Moſchen.* 1563. *in* 4.

XXIX. Notæ in Æliani lib. de varia Hiſtoria, teſte Picinello.

XXX. De riſu Oratorio & Urbano lib. II., teſte eodem.

XXXI. De Nominibus propriis veterum Romanorum lib. IV., eodem teſte.

XXXII. Carminum liber, ex ipſo Picinello; ſed quod fuerit Auctor noſter in arte quoque Poëtica verſatus tam Italicè, quam Latinè, ſatis conſtat à ſubſequentibus, necnon ab eo, quod ſcripſit de Poëtis ſuorum temporum Lilius Gregorius Gyraldus his verbis: „Sed nunquid & M. „ Ant. Majoraggium nunc prætermittam? qui, „ ut ſcitis, paratum habet ingenium, ad quæcunque animum intendit, ornatque ſe peregrinis ac transmarinis diſcipulis, labori minimè „ parcens; & quanquam non vidi ejus ulla „ Carmina, præterquam quædam Jambica „ veneni plena, quæ in maledicum quendam „ Grammaticum, cujus manibus parco, compoſuerat, & nuperrimè quoſdam Hetruſcos „ Rhythmos, quos in Principem Hiſpaniæ Cæſaris filium condidit, cùm Mediolani diverſiſſet, in Belgas ad patrem proficiſcens, ex „ quibus liquidò patet, non minus Carmine „ valere poſſe, quàm ſoluta Oratione. Verùm „ hos tres (ſcilicet Franciſcus Robortellus Utinenſis, Sebaſtianus Corradus Regienſis, & „ Majoraggius noſter) quos modò commemoravi, „ à Poëtica planè excolenda publicè Auctores „ interpretandi munus, & prælegendi nonnihil „ avocaſſe videri poteſt; primus enim Piſis, „ alter Bononiæ, tertius Mediolani profitetur. „ Sed has tres cultas arbores, & bene conſitas in dies ſperamus uberiores, & volemos „ fructus edituras. Ignoſcite luxurianti huic „ meo Sermoni; ex nimia enim proceſſit amoris abundantia, qua illos ob eorum præclara ſtudia in bonis artibus proſequor, jam „ jam in viam redeo.

XXXIII. Carmina Italica vulgò *Sonetti*, num. IV. extant in libro, cui titulus: „ Raccolta de Sonetti „ degli Accademici Traſformati di Milano. *In Milano, per M. Antonio Borgi*, 1540. *del meſe di Decembre*.

XXXIV. Carmen Italicum aliud; extat in libro inſcripto: „ Tempio alla Divina Signora D. Giovanna „ d'Aragona &c. *Venezia*, 1555. *in* 8.

XXXV. Carmen Latinum in laudem Hieronymi Cardani, extat ad calcem Elogii ejuſdem Cardani in libro cui titulus: „ Elogj d'Uomini Letterati ſcritti da Lorenzo Craſſo. *Venezia*, 1666. *in* 4. *p. II.*

XXXVI. Poëma Latinum ſatis longum ad Jo. Baptiſtam Porrum de Davidis Pſalmis, verſibus à P. Franciſco Spinula & ſcriptis, & ſcribendis, extat inter imitationem Catulli ejuſdem Spinulæ, de quo dicendum.

XXXVII. Epigrammata II. ad ſupradictum Spinulam cum ittius reſponſionibus: Reperiuntur in libro II. Epigrammatum ejuſdem Spinulæ.

XXXVIII. Panegyricus Jo. Angelo Arcimboldo Archiep Mediolanenſi. *Mediolani, apud Caſtellionum, in* 4.

XXXIX. Epiſtola ad Joannem Cardinalem Moronum, in qua narrat quomodo Nicolaus Siccus Juſtitiæ Præfectus amiſſas Vercellas recuperavit. *Mediolani, apud Moſchenum*, 1553. *in* 4.

XL. Epiſtolæ plures ad Franciſcum Cicerejum cum variis eruditis Quæſtionibus, extant in Epiſtolis MSS. Cicereji, de quo jam diximus.

XLI. Epiſtolæ V. extant inter Epiſtolas Gudii pag. 125. in quibus legitur etiam Epiſtola Sebaſtiani Conradi ad Majoraggium pag. 123.

Ad eundem extat Epiſtola ſatis longa Annibalis Cari, cui titulus: „ Sopra li difetti dello „ ſcrivere, e l'imbarazzo che cagiona „ data Serræ S. Quirici ſine anno: in Libro: „ Lettere di diverſi Autori eccellenti. *Venezia, preſſo il Zilletti*, 1516.

In Libro cui titulus: Carmina Illuſt. Poët. Ital. Tom. III. pag. 404. Extat Joſephi Mariæ Ciriæ Cremonenſis Epigramma de Marco Antonio Majorago.

In Tomo VIII. ejuſdem Operis pag. 183. Extat Epigramma Georgii Rotini ad Marcum Antonium Majoraggium.

Ei inſcripſit Satyram ſuam ſeptimam Joannes Auguſtinus Caccia Novarienſis inter editas *Mediolani*, ſine nomine impreſſoris, 1549. in 8.

Ad Marcum Antonium Majoraggium Præceptorem

torem suum, ac Philosophum gravissimum, Epigramma Ferdinandi Abduensis, extat ad calcem Orationis ejusdem, editæ anno 1546. in 8. ut diximus in eodem.
Ipsum laudarunt in primis Cl. Baile in Lexico Critico, Aubertus Miræus de Scriptoribus Sæculi XVI. sed non rectè, Jacobus Middendorpius in lib. IV. Academiarum celebrium, Conradus Gesnerus in Bibliotheca Universali, & in supplemento Verderii, Jo. Jacobus Frisius in Bibliotheca, Moriggia in Hist. Nobilit. Mediol. lib. III. cap XIII. pag. 243. Niceronus supradictus in libro cui titulus: „ Memoires pour servir a l'Histoire des Hom- „ nes illustres. Tom. XLI. loco citato. Joannes Imperialis in Musæo Historico pag. 126. Picinellus in Athenæo pag. 409. Sitonus, aliique pene innumeri.

MXXVI.

MALABARBA JOANNES.

INter Poëtas optimi Sæculi decimiquinti, numerandus est Joannes Malabarba Mediolanensis, ex Jacomello genitus anno Christi MCCCCIX. Ipse, sicut & ejus Pater, adscribebatur in Cœtu LXXII. Civitatis Mediolani Decurionum. Frater ei fuit nobilis Vir Milanus Ducalis Quæstor Magistratus Ordinarii, Thesaurarius Generalis totius Dominii Mediolanensis, dein anno MCCCCXXIV. Ducalis Senator, cujus filiam Constantiam duxit Guinifortus Barzizius Ducalis Secretarius, & postea Senator Neapolitanus sub Alphonso V. Aragoniæ Rege. In MS. Bibliothecæ Ambrosianæ sign. L. num. 69. in 4. legi Epistolam Guiniforti Barzizii datam anno MCCCCXXXVIII. ad Joannem Augustinum fratrem, & J. C., in qua uxorem se ducere velle significat, Constantiam nempe supradictam, cujus sorores extitisse ait Catharinam Phylistrino Gonzagæ, & Angelam Jacobo Cribello nuptas, easque litteratissimas fœminas esse asserit. Adsunt quoque in eodem MS. Epistolæ II. ipsius Barzizii ad Jacobellum Malabarbam Canonicum Regularem S. Augustini, datæ anno MCCCCLX. Certè Malabarba Gens in Annalibus Mediolanensibus plurimum celebratur, atque seriem Genealogicam ejusdem mihi perhumaniter tradidit amicissimus J. C. Sitonus à Jacomello supradicto Joannis, de quo agimus, Parente, usque ad Franciscum inter Decuriones Mediolanenses anno MDXIII. Laudatur noster à Crescimbenio, uti Poëta eximius tam in Italica, quàm in Latina lingua, ut videre est in libro infra memorando. Ego quoque legi in Codice Collectaneorum Bibliothecæ Morimundi Opellas duas istius Malabarbæ versibus Italicis unam, alteram Latinis scriptas, certè non contemnendas.

Habemus igitur

I. Poëmata varia Latino, & Italico sermone conscripta. Extant in libro, cui titulus: „ Raccolta di Poesie „ in morte di Serafino Aquilano. „
II. Carmen Latinum satis longum in laudem Alphonsi Regis Aragonum MS. Extat in Collectione variorum Poëmatum tam impress, quàm MSS. in Bibliotheca Monachorum Cisterciensium Morimundi alibi citata, in 4.
III. Salutazione dell' Arcangelo Gabriele a Maria Vergine, divisa in III. Canti, vulgo *Ottave*. MS. extat ibid.
Videndi sunt Muratorius in Anecdotis Tom. II. pag. 242 Archintus, & Fannianus in Monumentis Famil. Nobil. Mediol. Baldus in Consil. num. 250. Tom. I. pagg. 72. & 73. & iterum in Consil. 147. Tom. II. pag. 38. Joannes Christianus Lünig. in Codice Diplom. Italiæ Tom. III. pagg. 715. & 748. tum Cl. Advocatus Sitonus de Scotia in suis Schedis Genealogicis MSS.

MXXVII.

MANARA CAMILLUS.

CAmillus Manara Mediolanensis, cujus frater extitit Idelphonsus Bobiensis Episcopus, à nobis mox cum debita laude recensendus, natus est in hac Urbe die X. mensis Januarii, anno Salutis nostræ MDCLII. A Suis verò in litteris apprimè educatus, Ticinum se contulit, ubi in re Medica audivit celeberrimum Syrum Frigium, primarium in ea Universitate Professorem, ibique Laureâ decoratus est. Ad Patriam reversus, totus in Praxim Medicam incubuit sub optimo Præceptore Bartholomæo Guidetto, ea ætate inter Medicos Mediolanenses facilè principe, ut asserit Curtius in suo centies à nobis citato Libro, cujus etiam ipse fuit discipulus post Manaram nostrum, qui nimis citò è vivis sublatus est anno MDCCIX. in medio suæ famæ cursu, quam tamen perpetuam ei servabunt Opera tam edita, quàm inedita, quæ hìc damus,

Videlicet

I. Pharmaceutici Litubiani potus ad mentem Gabrielis Frascati Brixiani extractus: Camilli Manaræ Physici Mediolanensis, in quo natura, virtus, & utendi modus ejusdem sincerè continentur. *Ticini Regii, Typis Caroli Rubei, in via nova*, 1687. *in* 8.
II. La Viltà del Fango ne' bagni di Ritorbio preziosa: Discorso di Camillo Manara Milanese, Medico di Voghera, nel quale, quanto si richiede alla cognizione, utilità, e modo d'adoperare esso Fango, succintamente si descrive. *In Milano, nella Regia Ducal Corte, per Marcantonio Pandolfo Malatesta*, 1689. *in* 8.
III. Camilli Manaræ Medici, ac Philosophi Mediolanensis; de moderando Panaceæ Americanæ abusu, sive de Tabacci vitio in Europeis, & maximè in Insubribus corrigendo, & emendando. Dissertatio in tres partes divisa, in quarum primâ nomenclatura, natalis, & qualitates; in secunda rectus usus, ejusque utilitates; in tertia abusus, ejusque damna succinctè continentur. *Mediolani, in Curia Regia, apud Marcum Antonium Pandulphum Malatestam*, 1707. *in* 12.
IV. Infantilium ærumnarum Compendium. Opus non tam ad antiquorum, quàm ad recentiorum mentem noviter concinnatum Camilli Manaræ Physici Mediolanensis, in quo non tam morborum causæ, secundùm diversas eorundem opiniones, verùm selecta ab utrisque remedia succinctè continentur. MS. in 4. extare apud hæredes, asserit suprememoratus Curtius, ipsumque dignissimum, ut typis mandetur, adjudicat.
Videndus est ipse Curtius in libro inscripto „ Notizie „ Istoriche intorno a' Medici Scrittori Milanesi pag. 196. necnon Joannes Jacobus Mangetus in Bibliotheca Scriptorum Medicorum T. II. pag. 216.

MXXVIII.

MANARA IDELPHONSUS.

NUnc damus Idelphonsi Manaræ Elogium, ut promisimus in Camillo ejus fratre supralaudato, nam noster & ipse litteris in juvenili ætate, ac optimis moribus summè deditus, Congregationem Clericorum Regularium S. Pauli, quam Barnabitarum vocamus, ingreditur. In eadem expleto primo studiorum curriculo, nobiliores, quas didicit disciplinas, pluribus annis professus est; sed ut suo indulgeret genio, Cathedram in suggestum commutavit, ex quo tam præcipuas Italiæ Urbes, & signanter Bononiam, ubi eum summa cum delectatione audire mihi licuit, quàm ipsam Viennam, Austriæ Metropolim, in qua Augustissimo Cæsari Leopoldo à Concionibus fuit, magno cum fructu, maximaque sua

eloquentia commovit. In Comitiis Generalibus suæ Religionis non semel ad supremum ejusdem gradum assumptus extitit: Vix tamen illum secunda vice obtinuerat, cùm à Clemente XI. in seligendis Ecclesiarum Pastoribus Pontifice Vigilantissimo, anno Christi MDCCXVI., ad Infulam Bobiensem assumendam deligitur, cujus possessione adepta singulari sollicitudine ac vigilantia gregem sibi commissum regere incepit. Clericorum Seminarium instituit. Immensos labores, ac ærumnas passus est in sua lustranda Diœcesi inter asperos Colles, præcipitesque Valles conclusa. In ea ad commodiorem Incolarum usum, quatuor recentes Parochias erexit; quum antea ob itineris difficultates, Pastorumque inopiam perirent oves, nullo spiritualis vitæ pabulo refectæ. Qua in re tum assensum, tum auxilium Serenissimi Francisci Farnesii Parmæ, & Placentiæ Ducis imploravit, ac obtinuit. Cathedralem argenteis candelabris, pretiosissimisque ornamentis ditavit, atque sacella præelegantibus picturis exornavit. Episcopale Palatium suis sumptibus restauravit, ampliavit, atque in meliorem aspectum reduxit. Charus fuit Clementi XI. supradicto Summo Pontifici, à quo pinguioribus Beneficiis cumulatus est, atque in mandatis habuit sumendi juridicè informationes in Civitate Novocomensi pro causa Beatificationis, seu Canonizationis Innocentii XI. sanctæ memoriæ Pontificis. Demum ingravescente morbo ex perdifficili suæ Diœcesis Visitatione contracto, finem vivendi fecit anno Domini MDCCXXVI. ætatis suæ LXXIII., & in Cathedrali, communique Episcoporum Tumulo jacet.

De ipso hæc proferimus.

I. Litteræ Pastorales, quas eruditione singulari Ecclesiastica refertas evulgavit.
II. Conciones Quadragesimales MSS. in fol. servantur in Bibliotheca ornatissima Collegii Cleric. S. Pauli apud Sanctum Alexandrum Mediolani.
III. Orationes Panegyricæ MSS. in fol. servantur ibidem.
De eo cum laude agit Michaël Angelus Belforti in Lycæo Augusto, necnon Ughellus in Italia Sacra T.IV. pag. 450. in Episcopis Bobiensibus, scilicet in additionibus ad eundem Ughellum, pluraque mihi humanissimè communicavit amicissimus Concivis P. Pezzius ejusdem Congregationis Alumnus, & decus.

MXXIX.

de MANDELLO ANSELMUS.

VEtustissimam Mandellæ gentis in hac Metropoli nostra etiam ætate florentis nobilitatem plurium Scriptorum comprobant Volumina. Nos autem aliqua hic delibare statuimus in gratiam Anselmi Mandelli, quem inter eruditos locum mereri certissimè judicamus. Filius is fuit Othonis Comitis Maccanei, atque anno MCLIV. Consulatum in Republica Mediolanensi cum laude gessit. Equitum etiam Mediolanensium mille Legionem uti Præfectus rexit adversùs Fridericum I. Augustum cognomento Œnobarbum anno MCLXI. atque Anselmum secundum, & Tatium genuit ambos Patriæ Consulatu claros, quem primus anno MCLXVIII. alter verò annis MCLXXIII. MCCIII. & MCCIV. non sine commendatione prudentiæ administrarunt. Nepotem etiam ex fratre Tatio habuit Robacomitem anno MCXCVI pronepotem verò ex Robacomite Othonem secundum anno MCCXIII. pariter Consulatu hujus Metropolis illustres. Anselmus verò noster omnium laudes superasse videtur, cum in ipsa Urbis restauratione circa annum MCLXX. cum Collegis suis condiderit

I. Statuta plurima Mediolanensi Reipublicæ perquam proficua.
De ipso cum laude meminere Gualvaneus de la Flamma lib. XIII. cap. 594. & sequentibus, Joannes Baptista Pigna Hist. Principum Estensium lib. II. Tiberius Gandolphinus in Compend. originis, antiquitatis, & dignitatum Familiæ Mandellæ impress. *Mediol. anno 1613. in 4. penès Malatestam*, Comes Octavius Archintus in Collect. & amicissimus JC. Sitonus in Collectaneis Consulum Reipub. Mediol. cui etiam debemus hujus Familiæ Genealogiam.

MXXX.

de MANDELLO TATIUS.

ANselmum de Mandello Virum & litteris & armis insignem, quem mox laudavimus, Parentem habuit Tatius, cujus hoc loco proferimus Elogium. Hic, ut præfati sumus, Consul extitit Patriæ annis MCLXXIII. MCCIII. & MCCIV. Nepos ei fuit ex Anselmo fratre Albertus Consul primùm Mediolanensis anno MCCI. tum anno MCCIII. Prætor Patavii, de quo meminit liber omnium Regiminum Civitatis Paduæ, in Tomo IV. Antiquitatum Italicarum medii ævi à Clarifs. Muratorio typis nostris Palatinis jam editus. Ubi etiam laudatos reperiet Lector optimus ex eadem familia Othonem, quo anno MCCXXV. Patavium cum imperio regente Lombardorum Societas adversùs Imperatorem coaluit, Virum tantæ integritatis & prudentiæ, ut ad idem munus denuo assumi meruerit annis MCCXXXIV. & sequenti. Commendantur etiam ibidem Ottolinus, & Percevallus fratres Mandelli, qui ambo in eadem Urbe Patavio Prætoris officium administrarunt, primus quidem anno MCCLXXXIX. alter verò anno MCCXC. Tatius autem noster inter hos Scriptores à nobis recensetur propter ab eo condita cum aliis XII. Consulibus anno MCLXXII.

I. Statuta plurima ad Mediolanensis Reipublicæ regimen; & inter ea computatur lex, ne quis, amputationis linguæ pœnâ propositâ, Fridericum tamquam schismaticum hominem de nomine compellaret.
II. Leges pro novo Militiæ genere conscribendo ad vicinos hostes debellandos, & Comitatus à Friderico institutos extirpandos.
De ipso agunt Bernardinus Corius Hist. Mediol. sub ann. MCLXXII. MCCIII. MCCIV. Galvan. de la Flamma Chron. major. lib. XIII. cap. CMII. & CMLXV. MS. Trist. Chalc. Hist. patr. lib. XII. & XIII. pag. 265. 266. Chronicon cui titul. Flos Florum p. 150. MS. Hieronym. de Curte Hist. Veron. lib. V Joann. de Monte in Chronic. cap. CCXXXVIII. sub an. MCCIII. & MCCIV. MS. Paul. Moriggia Hist. antiquit. Mediol. lib IV. Cap. XXIV. Tiberius Gandolphinus de Antiquit. &c. Fam. Mandellæ, Advocatus Sitonus in Monument. genealog. Famil. Mandellæ sub num. 12. MS. penes Authorem in fol. &c., & Comes Octavius Archintus in Collect. Monument. Famil. Mediol.

MXXXI.

MANGONIUS CAROLUS FRANCISCUS.

DE Mangonia Mediolanensi Familia satis est prolixam Inscriptionem proferre, quam Lector infra habebit. Ornamentum certè non parvum eidem attulit Carolus Franciscus, qui in lucem editus est die III. Junii anno Redemptionis MDCLVIII. Nobilissimam Montis Oliveti Religionem amplexus est die XVII. Junii anno septuagesimo quarto supra millesimum & sexcentesimum. Quantum pietate, prudentiâ & litteris in eodem florentissimo Cœtu illuxerit Vir iste, facilè ostendunt munera à Suis eidem collata, nam post cursum Theologicum ex cathedra optimè promulgatum, in Abbatem eligitur die X. Maji anno MDCXCVI., necnon Visitatoris & Vicarii Generalis officio decoratur. Sufficit ad perpetuam ejus laudem proferre verba Mariani Armellini, qui post librum

librum infra à nobis proferendum sub num. I. sic ait : „ Opusculum verè aureum , eâ sermonis puritate, & „ elegantia , eâ doctrinæ soliditate , ac rationum ro- „ bore , eâ denique evidentiâ digestum , ut Angli „ Hæretici tanquam errorum suorum debellatorem „ acerrimum , obdurati nihilominus , ac pervicaces, „ Londini flammis palam devoverint , illud immor- „ tali luce dignissimum, vel inviti confitentes. „ Ad alias ejusdem virtutes juvat profectò addere quod linguis Latinis , Græcis , Hebraicis , necnon Gallicis exornatus extitit . Meritò igitur à Suis præcipuè Mediolanensibus laudatur , etiam ob maxima beneficia Cœnobio S. Victoris ad Corpus in hac Urbe collatis , nam ibidem Tyrocinium , Sacellum Sanctæ Franciscæ, Cœnaculum, Viridarii septa, Porticum , Januæque marmorea ornamenta , & Speculam instruxit . Obiit in Monasterio Majori Olivetano Nonis Martii anno MDCCXV. ætatis suæ LVII. Tamen ejus æternum, gloriosumque monumentum, perpetuò erit quod scripsit, ut infra : sed prius, ut promisimus , hic damus Elogium Mangoniæ Familiæ , uti legitur in Claustro propè Ecclesiam Divi Marci ad Portam Novam hujus Urbis .

MANGONIAE FAMILIAE
QVAE VIRTVTIS STVDIO NVNQVAM INTERMISSO
CVCVRRIT
SEMPER HIC OSSA QVIESCVNT
DONEC VENIAT IMMVTATIO EORVM
IO. BAPTISTAE MANGONIO
MACHINARVM BELLICARVM
IN VERCELLENSI OPPVGNATIONE
PRAECIPVO AVCTORI
EIVSDEMQVE ARTIS PROFESSORI CLARISSIMO
COSIMO
IN BASILICA MEDIOLANI DIVI BABILAE
CANONICO THEOLOGO
DIVINARVM LITERARVM CVLTISSIMO
FABIO
REGIO TEMPLIQVE MAXIMI
ARCHITECTO CELEBERRIMO
CLAVDIO
PATERNORVM STVDIORVM EGREGIO IMITATORI
ET IN RHAETICIS AC PEDEMONTANIS
EXPEDITIONIBVS MILITARI ARCHITECTO
IVLIVS SCVLPTOR
AC XENODOCHII MAXIMI
ET COLLEGII IVRISPERITORVM ARCHITECTVS
NECNON
OCTAVIVS FRATER I. V. D.
CAVSARVM ET EQVES CAESAREVS
VIVENTES
MONVMENTVM HOC
PATRI AC FRATRIBVS DEFVNCTIS
OFFICIO DEFVNCTVRI PIETATIS
SVADENTE CVM PRIMIS
DON IVLIO FRATRE
CISTERCIENSIS ORDINIS ABBATE
PP. MDCXXXVII.

Hæc sunt Caroli Francisci Opera

I. Motiva L. ad præferendam , & præeligendam ex omnibus inter Christianam Religionem Catholico-Romanam, Hæreticis ut convertantur, Catholicis ut confirmentur . *Papiæ , per Jacobum Andream Ghidinum*, 1713.

A II. Cursus Theologicus in pluribus Vol. MSS. ex quibus luce dignissimum esse Sui omnes asserunt sequentem Tractatum, cui titulus:

III. De Deo , ut Auctore Salutarium operum per auxilia temporalia , & prædestinationem æternam . Servantur in Bibliotheca Montis Oliveti.

IV. Historia Congregationis Olivetanæ Parisios transmissa, ut prælo daretur . MS. Autographus servatur Romæ in Cubiculo Procuratoris Generalis Sanctæ Mariæ Novæ .

Ita Belfortus in Chronologia Montis Oliveti pag. 136., & 138. Armellinus in Bibliotheca Benedictino-Cassinensi pag. 42. in Append. & alii.

MXXXII.

B

MANLIUS CONRADUS.

CONradum Manlium Mediolanensem Patritium Jurisprudentiâ insignem Virum, anno MCCCCLX. inter Sacræ Rotæ Romanæ Auditores recensent Cantalmajus, & Cassadorus; novissimè verò Nomenclatura Mediolanensium Virorum in celeberrimum eum Cœtum admissorum ad me humanissimè transmissa à præstantissimo Præsule Joanne Baptista Vicecomite , ut alibi memoravi. Eum Alexandrinum Episcopum fuisse Vir hic præclarissimus asserit , non tamen intelligendum censeo de Alexandrina Sede in Insubria , ab anno enim MCCCCLVII. usque ad MCCCCLXXVIII. eam Ecclesiam administravit Marcus de Capitaneis Novariensis, ut testis est Ughellus Tom. IV. in Alexand. num. XXVI. allato etiam Marci ejusdem Epitaphio . Puto igitur Ecclesiæ alicujus Alexandrinæ in partibus Infidelium Antistitem fuisse Manlium nostrum , de quo nobis nil aliud superesse doleo, præter C

I. Decisiones Sacræ Rotæ Romanæ quæ MSS. servantur Autographæ in Archivo Molis Hadrianæ .

Agit de eo Theodosius Rubeus in lib. Singularia Decisionum Sac. Rotæ Romanæ Tom. II. fol. 5. qui perperam Alexandrinum vocat . Guilielmus Cassadorus in Decis. IX. super Regulas Cancellariæ .

MXXXIII.

D

MANLIUS FLAGRIUS.

INter vetustissimas hujus Urbis Familias recensitam fuisse Manliam , ex qua nonnulli Cæsares electi sunt , satis patenter indicat Tristanus Chalcus Mediolanensium Rerum Scriptor elegantissimus , cujus verba ex libro primo deprompta juvat hìc exscribere: „ Non multo post imperat Carus Manlius , qui in „ Perside apud Ctesiphontem Urbem fulmine ictus „ interiit . Et quamquam incertæ originis prodatur , „ tamen Flavius Vopiscus eum Mediolanensem in „ quadam Ephemeride legisse se meminit : quod ut „ minus fide careat alio quoque loco docebimus , E „ claram Mediolani fuisse Manliam Familiam ; & hac „ ratione duo alii Cæsares Numerianus , & Carinus „ Cari filii Mediolanenses erunt . Carino verò luxuriosissimè viventi inter cætera objectum ferunt , „ quod cubicula , & triclinia sterneret rosis Mediolanensibus . „ Floruit etiam ex hac gente Mediolani Manlia Dedalia Virgo Deo dicata , cujus vetustissimum Epitaphium in Basilica Ambrosiana positum manet adhuc .

MAR-

MARTYRIS AD FRONTEM RECVBENT QVAE MEMBRA SEPVLCHRO
VT LECTOR NOSCAS EST OPERE PRETIVM
CLARA GENVS CENSV POLLENS ET MATER EGENTVM
VIRGO SACRATA DEO MANLIA DEDALIA
QVAE MORTALE NIHIL MORTALI IN CORPORE VOLVENS
QVO PETERET COELVM SEMPER AMAVIT ITER
SEXAGINTA ANNOS VICINO LIMITE TANGENS
RETTVLIT AD CHRISTVM CELSA PER ASTRA GRADVM
HAEC GERMANA TIBI THEODORVS FRATER ET HAERES
QVAE RELEGANT OLIM SECLA FVTVRA DEDI.

Hunc Theodorum suspicatur Chalcus loco citato eundem esse cum Theodoro Manlio, qui anno Christi CCCXCIX. Consulatum gessit, quem Claudianus laudans Ligurem vocat. At Valentiniani Cæsaris temporibus clarissimus eruditionis gratia habitus est Flagrius Manlius Mediolanensis, adeo ut in Principis Præceptorem eligi promeruerit. De tanto Viro plura dicere supersedemus, cum jam satis de ipso egerit Clarifs. Saxius loco inferius indicando. Opus tantum ipsius promemus in medium hoc titulo inscriptum:

I. Georgicorum Virgilii Interpretatio. De quo Opere in libro III. hist Patriæ hæc scripsit Chalcus: „ In Gallia juxta Turonem Urbem extat in celebri Cœnobio „ perrari ad hanc diem exempli Opus Flagrii Manlii „ Mediolanensis, qui Valentiniani Cæsaris Præceptor „ Virgilii Georgicon eruditissimè interpretatur.
Videndus etiam de Flagrio citatus Saxius de Studiis Mediolanensium.

MXXXIV.

MANNIUS LUDOVICUS.

Ludovicus Mannius, cujus Patria Canturium, non ignobile Oppidum hujus Ducatus extitit. Sacrum habitum S. Francisci inter Minores, qui Conventuales dicuntur, assumpsit, sefeque prodit doctrinæ affluentia, ac dignitate graduum commendabilem. Ecclesiæ splendorem auxit, & decus, Ordini honorem attulit, Canturiensis Monasterii proventus cumulavit. Mediolanensis Provinciæ renunciatus postmodum Ordinis Procurator generalis, anno MDCLXXII. prudentiæ, dexteritatisque specimina præbuit sanè maxima. Cardinalibus, ac Principibus acceptabilis valde fuit, qua de re, pluribus ad Cardinalatum eum evehere cooptantibus, Episcopum Urbis Aquulanæ, vulgo *di Acquapendente*, est electus die prima Octobris anno MDCLXXIV. In hujusmodi Episcopali munere ea singula gessit, quæ verum Episcopum commendant. Immaturus votis & Præsulum, & Urbis sibi subditæ decessit anno MDCLXXX., & conquiescit in Ecclesia sui Ordinis.

Supersunt de ipso tantùm:

I. Litteræ Pastorales editæ annis 1674. 1677. & 1678.
II. Elogium Ludovici Manciagi, de quo suo loco, ab ipso compositum.
III. Monumenta Visitationis suæ Diœcesis inceptæ anno MDCLXXIX. pluribus Vol. MSS. in fol. sed eam morte præventus perficere non potuit.
Ex Ughelli Italia Sac. Tom. I. col. 584. inter Episcop. Aquæpendentis, & à Suis.

MXXXV.

MANONUS CAROLUS.

De Carolo Manono Mediolanensi, Josephi filio, nescio qua de causa tam parcè locutus sit Cl. Curtius inter Scriptores Medicos suæ Patriæ, nam contentus tantummodò indicare verba, quæ de ipso protulit Picinellus, Opera Manoni nostri ab ipso relata minimè transcribere voluit, quæ sine injuria mihi videntur non esse prætermittenda, utpote ab eodem certè non somniata. Quid si ego de Opusculo Chyromantiæ hujus Auctoris, quod MS. servari in Bibliotheca Ambrosiana asserit Curtius dubitassem? Ex integro Indices Manuscriptorum ipsius Bibliothecæ diligenter perscrutavi, & cum supradictus Curtius nullam indicationem proferat pro citato Opere inveniendo, sola ejusmodi assertione mihi vitio attribuendum esse duxissem, si insalutatum dimisissem hunc Manoni fœtum, quem cum aliis à Picinello relatis, nec à Curtio inspectis, etsi typis suo ævo commissis, infra recensebo, post aliqua ad Manoni studia hîc proferenda. Quantùm igitur Vir noster litteris se dedisset, satis ostendunt plures, & inter se dissidentes Scientiæ, quas coluit, nempe Jus Canonicum, & Civile, Medicina, Astronomia, Poësis, & similia; nec ipsas tantum tetigit, ut Curtio, & Picinello visum fuit, nam Laureâ in Philosophia, & Medicina acceptâ, quantum in aliis facultatibus, quæ toto cœlo ab istis dissonant, ipse valeret, palam ab ejus Scriptis constat, nam & Mathematicas, & Astronomicas, necnon Astrologicas, & quod plus est, Historicas res etiam prosecutus est. Linguas quoque Hebraicam, Græcam, Latinam, Gallicam, Hispanicam, atque Germanicam didicisse fertur, nec Poëta infimæ notæ apparuit in Academia Faticosorum hujus Urbis, ut ex variis Carminibus ab ipso editis, ideoque supralaudatus Curtius de ipso meliori judicio scripsisse certè potuisset, eique attribuendum est forsan silentium, quo Clarissimus Mangetus de Auctore nostro usus est in sua Bibliotheca omnium Medicorum, postquam tot alios infimæ notæ recensuerat. Vivebat adhuc Manonus anno Christi MDCXCV. ut ex Schedis Sitonianis cognovimus. Hæc verò sunt, quæ de ipso damus,

Scilicet

I. L'Ongaria Vendicata, o siano felici successi, e gloriose Vittorie riportate dall' armi Imperiali sopra le Ottomane, e ribelli nell' anno MDCLXXXVIII. ec. con le figure in Rame delle principali Città conquistate, e delli tre attacchi di Buda, colla Carta Geografica dell' Ongaria del Dottor Carlo Manone ec. *Milano, per l'Agnelli*, 1689. *in* 12.

II.

II. Il Prencipe Schiavo: Novella Istorica colle particolarità della Battaglia data da' Cristiani al Turco l'anno MDCLXXXVII. La deposizione di Maometto IV., e l'elezione di Solimano IV. suo fratello. Dedicata al Conte Carlo Archinti nell' occasione delle sue Nozze con la Contessa Donna Giulia Balbiana di Belgiojoso. *Milano, per l'Agnelli*, 1690. *in* 12.

III. Metrici Pieridum Garritus &c. Poëmata varia in Laurea Jo. Baptistæ Vigoni. *Mediolani, apud Federicum Agnellum*, 1691. *in* 4.

IV. Cannocchiale Istorico, che fa guardare dall'anno MDCLXVIII. sino al principio del Mondo, e tira appresso le cose più memorabili fino ad ora succedute. *Milano, presso Marcantonio Malatesta*, *Tomi II. in* 12.

V. Chyromantia MS. in Bibliotheca Ambrosiana, teste Curtio.

VI. Cœlestium Motuum Effemerides, cum Observationibus novis &c. ab anno MDCLX. ad MDCC. cum earum isagoge, vera Astrologorum dogmata proponente.

VII. Cometologia, seu Cœlestium Cometarum Anatomes; Tractatus Astronomo-Judiciarius, & Historico-medicus.

VIII. Enciclopedia annorum Mundi, Prognostica, generales Mundi Constitutiones, quadripartito Codice expediens, ubi Regnorum, Urbium &c. principia, fines, necnon & temporum mutationes ad prædicendum Astrologo-Physico-Historicè examinantur.

IX. Argus Propheticus, omnes, & quascumque divinatorias artes non solum reconditas, sed etiam hucusque ignotas artes mirabili subtilitate revelans.

X. Universalissimum practicæ Medicinæ Emporium, in quo sectarum omnium, quæ hucusque fuerunt merces, nullo vel saltem minimo laboris pretio venundantur.

XI. Semicologia, in qua morborum omnium signa tam imminentium, quàm præsentium facillima methodo traduntur.

XII. Physicus Astrologus, certissima explanans dogmata, verè, realitèrque medendi, cum Observationibus, Astrorum ad morborum eventus facillimè prædicendum, tum morbos ipsos profligandos, necnon & ad simplicia quædam colligendum, secundùm Syderum positiones, & parandum quædam medicamenta, quæ à Cœli constitutione mirabiles nanciscuntur virtutes.

XIII. Oculare mirabilium pœnitissima naturæ arcana, prodigia per supercœlestes, & ferè supernaturales semitas intellectus Sapientissimorum dirigens.

XIV. Briareus Politicus ambidexter, reconditissima rerum publicarum omnium Scrinia aperiens; opus ob absoluta, & concordantia cum Historiis, & rationibus dogmata practica, politica penè regium.

XV. L'Insubria trionfante sopra tutte le Città del Mondo, o sia la vera Istoria di Milano, che contiene dalla fondazione fino a i nostri tempi, ogni, e qualsifia successo degno di memoria ec.

Videndi sunt supracitati Bartholomæus Curtius in libro de Scriptoribus Medicis Mediolanensibus pag 192. atque Picinellus in Athenæo pag. 122.

MXXXVI.

MANSUETUS.

MAnsuetus Archiepiscopus Mediolanensis post Sanctum Ampellium istam rexit Ecclesiam. Eum è Sabella gente oriundum esse plures Scriptores arbitrantur, quos vide, si libet, apud Bollandum Tomo III. Februarii pag. 136. Claruit circa annum Christi DCLXXX., quo tempore cum Sanctus Agatho Papa in variis Regionibus conventus Episcopales cogi jussisset ad comprimendam jam pridem pullulantem Monothelitarum Hæresim, collegit Mansuetus Mediolani Synodum, quæ cum ejusdem expositione Fidei extat in Tomo X. Conciliorum edit. Reg. Parisiens. ante Acta VI. Synodi. Scripsit ex Synodo sua ad Constantinum Pogonatum Imperatorem Epistolam, cujus hæc est inscriptio: „ Domino Serenis„ simo atque Tranquillissimo, & à Deo Coronato, „ Religiosissimo Constantino Imperatori Mansuetus „ Mediolanensis Metropolitanæ Ecclesiæ indignus Epi„ scopus, vel universa Sancta Episcoporum Frater„ nitas, quæ in hac magna Regia Urbe convenit, „ æternam in Domino salutem. „ Interfuit etiam anno DCLXXX. Synodo Romanæ, cui subscripsit, & ex ea Synodo reversus Mediolanum paulo post peste, quæ universam afflixit Insubriam, decessit, cum Ecclesiæ sibi commissæ annos IX. summa cum laude præfuisset. Corpus illius in Basilica Ambrosiana primùm conditum, nunc in Basilica Sancti Stephani Majoris asservatur, & colitur. Meminit ejusdem Martyrologium Romanum ad diem XIX. Februarii.

Hæc sunt Mansueti Opera

I. Synodus Mediolani habita contra Monothelitas. Extat ut supra.

II. Fidei Expositio; legitur ibid.

III. Epistola ejusdem manuscripta apud Baronium, sicut testantur ejus verba in notis ad Martyrologium die cit. „ Habemus manuscriptam Epistolam eruditissimam ejus„ dem Mansueti Episcopi ad Constantinum Imperato„ rem Constantinopolitanum dignam tanto Viro, tan„ tæque Sedis Episcopo.

Ex Codice Anglicano prodiit cum notis Geverhardi Elmenhorstii. *Lugduni Batavorum*, *apud Joannem Patium*, 1618. *in* 4.

Extat etiam inter MSS. Reginæ Suetiæ in Vaticana Cod. num. 235., & in Harduini Concil. Tom. III. pag. 1051. & 1053.

IV. Opera quædam ejusdem, quæ tamen non indicantur, reperiri MSS. in Ædibus Jacobæis num. 7884. testatur Montfauconius Tom. I. pag. 685. Biblioth. MSS.

Agit de eo, ejusque Epistolâ Puricell. in Differt. Naz. cap. 72., & Petrus Paulus Bosca in Martyrol. Mediol. ad diem XIX. Februarii, & in notis ad eundem diem, ubi plures recenset Scriptores de Mansueto scribentes, & inter cætera affert Dysticon Brautii sequens:

Præfuit inter oves Pastor Mansuetus ut agnus,
In cujus fraudis non fuit ore dolus.

MXXXVII.

MANTEGATIA BOSCHINUS.

SUnt qui Mantegatiam Familiam apud Insubres clarissimum nomen accepisse ferant à Mantegatia Viro celeberrimo, quem ab anno sal. DCCCCLXV. velut alterum Brutum Mediolanensis libertatis vindicem commendat hæc Metropolis. Inter eos, qui ita sentiunt, enumerantur Viri Clarifs. de Litterariâ Repub. optimè meriti Corius, Carolus Sigonius, Marinonius, Morigia, atque in schedis suis amicissimus J. C. Sitonus, cujus humanitati debemus Mantegatiarum Genesim à prefato Mantegatia ad usque Boschinum inter illius gentis Viros hujus nominis sextum, de quo nunc cum laude dicendum. Is Francisco nobili Viro genitus, ineunte sæculo XIV. florere cœpit. Militarem professus vitam, & inter auratos equites recensitus, charissimus fuit Actio, sive Azzoni Vicecomiti Imperiali Vicario, & Mediolani Domino, qui in arduis persæpè negotiis Boschini consiliis uti consueverat. Illud præcipuè de ipso traditur, ab Azzone ipso cum Pagano de Mandello ad Modoëtienses anno MCCCXXIX. ablegatum fuisse, ut de maximi momenti rebus ageret. Magna quoque fuit apud Concives suos in existimatione, nam anno MCCCLIV. die XI. Octobris à Generali Mediolanensi Consilio selectus est, ut dominium hujus Urbis Matthæo, Barnabovi, & Galeacio fratribus Vicecomitibus Stephani filiis, & Matthæi cognomento Magni Nepotibus traderet, quod & ipsa die perfecit, prout latiùs pandit prælaudatus J. C. Sitonus in suis Anecdotis monumentis Vicecomitum, editis Mediol. in fol. apud Malatestam anno MDCCXIV. pag. 27. Obiit paulo post, idest exeunte anno prædicto MCCCLIV. sepultusque dicitur in Templo Sanctorum Martyrum Naboris, & Felicis, nunc Sancti Francisci hujus Urbis, ubi olim in geminis Epitaphiis extabat memoria alterius Boschini Mantegatiæ Joannoli filii, qui Boschinus Abbatiam Campimortui

anno MCXVI. reſervato Familiæ ſuæ Jurepatronatus condidit. Perierunt ambo inter ejuſdem Templi rudera, ea tamen è collectaneis Jacobi Valerii exſcripta poſteritati ſervavit citatus J. C. Sitonus in Chronico Collegii Juriſperitorum Mediolanenſium art. 282 in hæc verba:

SEP. NOBILIS ET PRAESTANTISSIMI VIRI
DOMINI IOANNIS
FILII QVONDAM BONAE MEMORIAE
DOMINI BOSCHINI DE MANTEGATIIS
MILITIS EGREGII
AC HAEREDVM EIVSDEM MCIV.

SEP. DOMINORVM
NOBILISSIMI VIRI DOMINI IOANNIS
NATI QVONDAM PIAE MEMORIAE
DOMINI BOSCHINI DE MANTEGATIIS
EGREGII MILITIS MCXXIV.

Boſchini autem noſtri extat

I. Oratio in publico Modoëtienſium Conſilio habita, die XXVI. Aprilis anno MCCCXXIX. Eam integram refert Bonincontrus Morigia in Chronico Modoëtienſi: lib. III. cap. XXXIX. in Tomo XII. Rerum Ital Scriptor. pagg. 1156. & ſequenti.
De eo plura Cl. Sitonus in Schedis.

MXXXVIII.

MANTEGATIA FRANCISCUS.

Ex veterum Adagio, *Ab ungue Leonem* facilè agnoſcitur, quòd Franciſcus Mantegatia Mediolanenſis inter optimos Poëtas litteratiſſimi ſæculi XV. recenſendus ſit, tametſi ſex Carmina tantùm vulgo *Sonetti* de ipſo proferre nobis concedatur. Patrem habuit Franciſcus iſte Ambroſium Mantegatiam, Matremque Blancam de Stampa, fuitque ei frater Hieronymus, qui Abbas Campi-mottui florebat anno Chriſti MDLV. Plura daremus, ſi oblivio bonarum rerum invida id permiſiſſet.

Sunt igitur ejuſdem

I. Carmina ſex, Italicè *Sonetti*. Extant in lectu digniſſima Collectione ſæpè à nobis memorata, hoc titulo: „ Sonetti degli Accademici Traſformati di Milano, *Milano, per M. Antonio Borghi*, 1548. *in* 8.
De ipſo mentionem habent Schedæ Mazzuchellianæ, & Sitonianæ.

MXXXIX.

MANTEGATIA JO. CHRYSOSTOMUS.

Exemplariſſimo Sancti Franciſci Ordini, quem Fratrum Minoris Obſervantiæ vocamus, necnon Patriæ Modoëtienſi non parum luminis affert Joannes Chryſoſtomus Mantegatia, nam in ipſorum Cœtu, litteris, ac pietate tam ſedulò operam dedit, ut poſt munera ſuæ Religionis, ſumma cum omnium exiſtimatione, & plauſu peracta (nam & ſuo Conventui præfuit & Religionis Definitor extitit) ſacro Dei Verbo è ſuggeſtu diſſeminando ita illuxit in variis Italiæ Urbibus, & præcipuè Venetiis, ut innumeri ad eum audiendum ſemper convenerint. Cœnobio ſuo in patria plura addidit ædificia, pluresque Codices optimos in ejuſdem Bibliothecam intulit. De ipſius eruditione teſtes ſunt ſcripta, quæ poſt ſe reliquit, & ſi etiam Conciones tanti Viri extarent adhuc, eadem ſingulari cum voluptate, ut audiebantur, ita nunc etiam legerentur, ſed in adjutorium forſan alicujus translatæ ſunt. Obiit Vir piiſſimus in Conventu Sancti Angeli Mediolani apud Suos anno reparatæ ſalutis MDCCXVIII.

Hæc ſunt, quæ de ipſo vidimus:

I. Gesù Maeſtro dell' anime, Opera Dialogica con erudizioni, a chi cammina nella via dello Spirito, Dedicata alla Serafica Vergine Santa Chiara d'Aſſiſi, ed alle divote Religioſe del Sagro Monaſtero in Milano. MS. in fol. pagg. 300.
II. Collirio Spirituale, Opera per illuminare la mente a chi cammina al Cielo per la via Purgativa, Illuminativa, ed Unitiva. MS. in fol. pagg. 200.
III. Conciones Quadrageſimales, & de Sanctis, ſe vidiſſe MSS. Vol. II. in fol. penes Auctorem mihi afferunt nonnulli ipſius Religionis Viri fide digniſſimi, ſed evanuerunt.
Extant antedicta in Bibl. S. Mariæ Gratiarum Modoëtiæ. A Suis.

MXL.

MANTEGATIA STEPHANUS.

Stephanus Mantegatia Mediolanenſis patria, profeſſione verò Ordinis Prædicatorum, & Conventus S. Euſtorgii alumnus, ſæculo XVII. ineunte jam clarebat pietate, diſciplinaque regulari commendatus. Erga paſſionem Chriſti miro affectu ductus, permiſſione Superiorum accepta, iter Hieroſolymitanum ſuſcepit, cum Sodali ſibi à tirocino conjunctiſſimo, & cum eximiis Ordinis Minorum Religioſis, qui in ſanctis illis locis res ſacras adminiſtraturi pergebant, & nave Venetiis conſcenſa anno MDC. die VII. Septembris eo ſe contulit, exinde jam Mediolanum redierat anno MDCI. die XVIII. Maji. Reverſus vero Diarium ſui itineris ſcripſit ac edidit ut infra. Hic furente per Italiam anno MDCXXX. epidemiæ viru & æſtu, cum mira ſanctitatis & innocentiæ fama, magno & Fratrum luctu, peſte ſublatus in cœlum evolavit, cujus adhuc apud ſuos clara charaque viget memoria. Summa cum laude, & ſignanter de ejus ſingulari pietate loquitur Picinellus in Athenæo loco citando.

Illius Operis hic eſt titulus:

I. Relazione del Santo Viaggio di Geruſalemme, e delle coſe occorſe in quello, deſcritta dal R. P. F. Stefano Mantegazza Milaneſe dell' Ordine de' Predicatori, in quel modo ch' egli lo ſcorſe, & caminò gl' anni del Signore MDC., e MDCI. *In Milano, preſſo l' Erede del qu. Pacifico Pontio, e Gio. Battiſta Piccaglia Compagni*, 1601. *in* 4. Hic liber denuò vidit lucem, ſic inſcriptus: Relazione tripartita del viaggio di Geruſalemme, nella quale ſi raccontano gl' avvenimenti dell' Autore, l' origini, e coſe inſigni de' luoghi di paſſaggio viſitati con una ſommaria raccolta delle Indulgenze, e preci ſolite aquiſtarſi, e farſi nella viſita di ciaſcun di loro. *Milano, per gli Eredi di Pacifico Pontio, e Gio. Piccaglia*, 1616. *in* 4. De hoc libro ſic ſcribunt Cl. Quetif & Eccard: „ Quidam volunt illud idem Opus à Gaſpare Carcano „ Sacræ Theologiæ Magiſtro recognitum, & emenda- „ tum, iteratis typis ibidem prodiiſſe anno 1660. in 4. „ Quod mihi dificile probatur. Cùm enim iſte Carca- „ nus ejuſdem Euſtorgianæ Domus Sodalis, unus ex „ Cenſoribus primæ editionis fuerit, cui & nomen ſuum „ inſcripſit primâ Novembris 1615., non videtur ad „ annum 1660. vitam produxiſſe; unde vel error eſt in „ anno notato hujus alterius editionis, vel ejus editor „ alter eſt à Gaſpare Carcano, qui primam approbavit. Primam vero editionem ignorarunt ſupradicti Quetif & Eccard, quorum verba ſunt etiam quæ ſequuntur:

„ Huic

„ Huic Stephano Scriptori inscribit Alva Sol. Verit. „ Rad. 316., col. 2068., quasi non fideliter retulerit p. „ 641. titulum Orationis, quæ dicitur in Domo S. Annæ. Verùm intima, quæ semper illi fuit cum pri- „ moribus Ord. Minorum, præsertim locorum Terræ „ Sanctæ custodibus familiaritas, non sinit, ut aliter „ ab eo relatus putetur, quàm in libellis tum Hierosolymis usitatis haberetur. Revera in libello, cui titulus, Peregrinatio totius Terræ Sanctæ, in incunabulis typographiæ edito in 16., quem Paris. in Regia „ O. 1551 vidi ac legi, ac quem à Franciscano editum „ conjectu proclive, non aliter titulus ille legitur, „ quàm apud nostrum Stephanum sic: Item Domus „ Joachim & Annæ, quæ nunc est Ecclesia B. Annæ, „ in qua B. V. Maria fuit nata. Nec est quid amplius. Ita supradicti Quetif & Eccard. in T. II. Scriptorum Ordinis Prædicatorum pag. 468. Videndi quoque sunt Borserius in Suppl. cap. XII. & Picinellus in Athenæo pag. 498.

M X L I.

MAPELLUS JOANNES.

Etsi Donatus Calvi in Scena Litteraria Eruditorum Bergomensium Wadingum arguere conetur, quia Joannem Mapellum ex Ordine FF. Minorum, qui Observantes dicuntur, Mediolanensem esse asserit, nulla, ut ipse scribit, assignata ratione, ideoque inter Bergomenses locum ei proferat, attamen pace tanti Viri in Quadragesimali Bartholomæi de Pisis, quod Mapellus noster imprimi curavit anno MCDXCVIII. ipse Mediolanensem se esse profitetur, & signanter in Epistola nuncupatoria Juliano Miglensi, eidem Quadragesimali præfixa. Tussinianensis quoque Scriptor Historiæ Seraphicæ Religionis loco à nobis mox proferendo idem affirmat. Damus ergo Joannem Mapellum jure merito circa finem sæculi XV. florentem in hac nostra Bibliotheca ob Opera infra describenda, etsi à Suis nihil de ipso nobis subministratum sit.

Scripsit igitur:

I. Quæstiones Quodlibetales.
II. Tabulam, seu Indicem ad Conformitates Bartholomæi Pisani (liber rarus).
III. Dominicale Benedicti Sangalli correxit & edidit. Ex Donato Calvi.
IV. Quadragesimale Bartholomæi de Pisis correxit, & edidit anno 1498.

Sic Vaddingus in Cathalogo Scriptorum Ordinis Minorum littera I. pag. 214., & Calvi in Scena Litteraria Eruditorum Bergomensium parte prima pag. 316 Tussinianensis lib. III. Hist. Seraphicæ Relig. pag. 327.

M X L I I.

MARASCA CAROLUS CÆSAR.

Mediolani ex nobilibus progenitoribus ortus est Carolus Cæsar Marasca, qui Ordini Eremitarum D. Augustini in Sancti Marci Cœnobio præfatæ Urbis adscribi voluit; scholasticisque laboribus, juxta Instituti sui præscriptum, exantlatis, magisterii laureâ deinde ornatus fuit. Virum pium æque ac doctum præfectura tum memorati Cœnobii Marciani, & Papiensis D. Augustini, tum Augustinianæ in Insubria Provinciæ cohonestavit; nam Mediolani novum Sacrarium Templi D. Marci à fundamentis excitavit, Papiæ verò chorum, bellorum injuriâ collabentem, suâ industriâ sustinuit. Cæterum suæ ipsius ac proximorum æternæ saluti vacare præcipuum erat Caroli Cæsaris opus, à quo tunc solummodo cessavit, quando mortalis vitæ cursu absoluto ad superos evolavit, scilicet anno MDCLXII. die XV. Novembris. De eo meminit honorificè Philippus Vicecomes in suo laudato Opere de Conventu Sancti Marci.

Lucubrationum suarum, quæ extant typis editæ, hi sunt tituli:

I. Oratio in laudem D. Catharinæ V. & M. *Patavii, apud Joannem Baptistam de Martinis*, 1620. *in 4.*
II. Pregi della Sag. Cintura del gran Patriarca S. Agostino, e S. Monica, con breve raccolta delle grazie ed Indulgenze concesse da varj Sommi Pontefici alla Compagnia de' Cinturati, confermate da Gregorio XV. per opera del M. R. P. F. Carlo Cesare Marasca Agostiniano, Baccilliere in Sagra Teologia, All' Illustrissimo Sig. Senatore Pietro Petracina. *Milano, per Gio. Battista Malatesta*, 1633., qui liber iterum excusus fuit anno 1660. *in 12.*

Hunc debeo amicissimo, & doctissimo P. Nicolao alibi laudato.

M X L I I I.

MARASCA NICOLAUS.

Nicolaum Marasca præfati Caroli Cæsaris Marasca germanum fratrem natu minorem, ac ejusdem D. Marci Cœnobii alumnum, Magistralique laureâ insignitum, apud suos Augustinenses Coëremitas non vulgariter commendatum didicimus à probitate morum, atque à zelo quô fervebat in animarum salute tum concionibus, tum confessionibus excipiendis procuranda: ideoque à prælaturæ honoribus alienum, sibi soli aut proximorum utilitati vixisse; ac demum, depositâ sui corporis sarcinâ, religiosè obiisse anno Domini MDCLXXXVIII. die XXVII. Octobris. In Bibliotheca Marciana extant ab eodem Nicolao exaratæ.

I. Conciones variæ Italicæ & Latinæ, Vol. II. MSS. in 4.

Et hunc subministravit supramemoratus P. Nicolaus ejusdem Ord.

M X L I V.

MARCALDUS FRANCISCUS.

Vix dici potest, quantùm eruditionis historicæ effulgeat in his, quæ infra memoranda sunt, lucubrationibus Francisci Marcaldi Mediolanensis, in quibus exterarum Regionum Vires tam terrestres, quàm maritimas, & recondita Principum sæculi XVI. viventium arcana, miro ordine digesta posteritati servare studuit Vir iste diligentissimus. Cum autem hæc ab otiosis hominibus neutiquam sciri possint, conjicimus Marcaldum nostrum non desidem in patria vitam traduxisse, sed Anglicas, atque Hispanas oras peregrinatum, exoticas merces ejus, quo de agit, argumenti secum retulisse, undè postmodum Opera sua conflaverit. In his patenter se Mediolanensem vocat, quod unum de ipso ad posterorum memoriam deductum est. Cætera illius acta nemo, quod sciamus, indicat.

Lucubrationibus ejus hic titulus impositus est;

I. Discorso, nel quale descrive lo stato di Maria Regina di Scozia, e del Principe suo figlio nell' anno MDLXXXII. dalla nascita della stessa, che fu l'anno MDXLII. fino alla Coronazione di detto Principe. Dedicato al Sig. Tommaso Sauli, e dato in Milano I. Maggio MDLXXXII. MS. in 4. sign. num. 102. apud

apud Monachos S. Ambrosii Mediol. Extat quoque in Bibliotheca Ambrosiana in Cod. MS. in fol. sign. E. num. 4., nec non apud J. C. Coll Josephum Landrianum, cum Epistola Nuncupatoria ad J. C. Franciscum Landrianum in 4.

II. Discorso delle cose di Spagna, de' Regni, e Stati di S. M. Catt., e Paesi in diversi luoghi; e dell' entrate, e spese sue, oltre a ciò della Milizia di Mare, e di Terra, col numero delle Galere, che in alcuni luoghi si trovano, ed altre cose ec. Al Sig. Giulio Sauli, dat. in Milano MDXC. Extat in supradicto Codice Monachor. S. Ambrosii hujus Urbis.

MXLV.

MARCELLINUS ABLATICUS.

NOn pauci ex Marcellina Gente Consulatus honorem in Mediolanensi Republica promeruerunt. Ex his memoriam sequentium nobis servat in Collectaneis suis Consularibus JC. Sitonus, Petrocii videlicet anno MCLXVIII. Rogerii annis MCLXXI. & MCLXXXIII. Prevedi, sive Presbyteri anno MCLXXIII Bennonis anno MCXCVII. Drudi annis MCXCVII. & MCCI. Ardici anno MCCXIII., & Petroci alterius anno MCCLXXVII. hujus Metropolis Consulum, quorum omnium nomina ad Gentis, & Patriæ gloriam repetere placuit. Eorum verò Antesignanus quodammodo habendus est Ablaticus ad Consulatum evectus anno MCLXVIII. iterumque in ipsa Urbis instauratione anno MCLXX. quo ad bene constituendam, gerendamque Rempublicam

I. Multa cum Collegis suis Statuta condidit.

De eo præter citatum Sitonum in Schedis & Collectaneis, agunt Gualvaneus dela Flamma lib. XIII. capp. 594. & seq., atque in laboriosissima Collectione sua MS. Monument. Famil. Mediol. Comes Octavius Archintus.

MXLVI.

MARCELLINUS PREVEDA, sive PRESBYTER.

DE Preveda, sive, ut alii malunt, Presbytero Marcellino quædam supra in Ablatico ejusdem Cognominis Viro jam delibavimus, ubi etiam nonnulla ad Familiæ commendationem congessimus. Ipse Consulatu Mediolanensis Reipublicæ functus est anno MCLXXIII. dum Urbis mœnia amplificarentur, qua in re ad Patriæ utilitatem, & decus, non parum laboris impendisse fertur. Excitaverat enim Fridericus Œnobarbus Comitatus aliquos in Insubria, ut Mediolanensibus novos cumularet hostes. Ut autem hujuscemodi adversariorum vires eluderent illius anni Consules, delectos ex universo Ephæborum numero Juvenes militiæ nomen dare sanxerunt, qui ad propellendos hostiles impetus præsto forent, & Comites ab Augusto creatos funditùs extirpare satagerent. Jus etiam Municipale renascenti Urbi datum est, ut sæpius jam narravimus, dum Prevedæ nostri Collegas commendaremus sparsim in hoc Opere, prout Elementarius exigit ordo.

Ipsius ergo quoque nomen posteritas colet, propter

I. Statuta permulta ad Rempub. Mediolanensem rite formandam eo anno condita, &c:

II. Leges ad novum Militiæ genus recens constitutum pertinentes.

De Preveda agunt Sitonus in Schedis, & in Collect. Monument. Famil. Mediol. Comes Octavius Archintus.

MXLVII.

MARCHESONIUS CAROLUS MATTHÆUS.

VIris Illustribus Congregationis Canonicorum Regularium Lateranensium addere mihi datum est Carolum Matthæum Marchesonium ob erudita ejus Scripta, quæ in Bibliotheca Suorum Sanctæ Mariæ Passionis hujus Urbis egomet vidi. Post cursus Philosophicos in Patria exantlatos Auctor noster in pluribus sui Ordinis Cœnobiis summo cum plausu eandem facultatem edocuit usque dum immatura morte raptus fuit Florentiæ in Æde Sanctæ Mariæ ad Nives anno MDCC.

Post se hæc reliquit lectu dignissima.

I. De Felicitate humana ad Philosophiam Moralem Aristotelis.

II. De Meteoris ad Philosophiam Naturalem Aristotelis lib. IV.

III. De Communibus operationibus animalium ad parva naturalia. Vol. III. MSS. in 4. justæ molis, scripta annis MDCLIV. & MDCLV. Extant in Bibliotheca S. Mariæ Passionis, ut diximus.

A Suis.

MXLVIII.

MARCHESONIUS JO. PETRUS.

SAtis est in laudem Joannis Petri Marchesonii proferre, quod per annos viginti quinque litteras Græcas ac Latinas publicè professus sit, jubente Excellentissimo Senatu Mediolanensi, cujus etiam fuit à Secretis, in Scholis Palatinis, tempore, quo in eodem munere Collegas habebat Celeberrimum Franciscum Cicerejum, de quo jam diximus, Eruditissimum Damianum Arigonum, aliosque primi subsellii Viros. Claruit Marchesonius noster non tam ingenii præstantiâ, quàm spectata morum probitate, Annibali Crucejo, Octaviano Ferrario, Galeatio Brugoræ, Bartholomæo Capræ, ceterisque omnibus, qui eadem ætate magnum nomen in Litterarum Republica gerebant, & suo loco à nobis jam fuere laudati. Verùm exacto vix ætatis suæ anno sexagesimo, cùm diuturnam adhuc vitam integræ vires pollicerentur, improvisa morte correptus est anno redempti Orbis MDXCIV. Maximo omnibus dolori fuit hujusmodi obitus Marchesonii; meruitque in Funere laudari ab Augustino Bonacina luculenta Oratione, ut in eodem Bonacina jam monuimus. Quantâ autem eloquentiâ polleret, testes sunt Orationes ipsius, atque Epistolæ optimo sermone Latino scriptæ, quarum aliquam debemus humanitati P. Magistri Georgi, qui eas ex MSS. Bibliothecæ S. Ambrosii expiscavit. Orationem de laudibus Senatus Picinellus tantùm indicavit, utpote editam anno MDLXXXIV. In ea verò à Mediolanensibus acriter contendit Marchesonius, ut rerum Patriæ scribendarum cura alicui imponunt, his verbis: „ Equidem libenter, si possem, adhiberem faces orationis, ad excitandos, atque inflammandos animos vestros, ut cogitationem nobilitate vestra dignissimam de texenda historia susciperetis, in qua agitur nominis vestri gloria, in sempiternas sæculorum ætates propaganda &c. „ Utinam vota ipsius adimpleta fuissent, aut adimplevissent Cives, quos alloquebatur!

Damus

Damus de ipſo quæ ſequuntur, nempe

I. De laudibus Senatus Mediolanenſis Oratio. *Mediolani, apud Michaëlem Tinum*, 1584. *in* 4.
II. Oratio, in qua agitur, quomodo proviſum ſit, ne Civitas in ſumma rei frumentariæ caritate fame periret; & in fine eſt Apoſtrophe ad Deum, cui Mediolanenſem Populum commendat. In Exordio agit de munere ſuo, & quid præſtiterit, & pauca tangit de Peſte, quæ anno ſuperiore fuerat. Extat MS. in Codice ſign. num. 60. in fol. in Bibliotheca Monachorum Ciſtercienſium S. Ambroſii Mediolani.
III. Epiſtola ad Paulum Manutium in laudem ejuſdem. Ibidem.
IV. Alia emendata ab ipſo Auctore, ad Joannem Jacobum Reſtam amicum. Ibidem.
V. Alia ad Octavianum Maggium Oratorem Reipub. Venetæ, in qua de pluribus Viris doctis Mediolanenſibus illius ævi agit, manu Auctoris ſcripta, digna quæ legatur. Ibid.

Tres quoque ad illum extant Epiſtolæ Sigiſmundi Foliani, in prima, quæ eſt I. lib. III. Eloquentiæ Cathedram ei à Senatu conceſſam gratulatur; altera eſt XXVII. ejuſdem libri; poſtrema verò XVI. lib. V. in qua Quæſtiones quaſdam de memoria proponit ex Ariſtotele, atque Platone.

Extant etiam ad eum litteræ Franciſci Cicereji, ut diximus in eodem, in MS. Biblioth. Marchionum Vicecomitum.

In laudes Marcheſonii ſeſe effudere Franciſcus Civellius lib. VI. Carm. Picinellus in Athenæo pag. 322. aliique plures.

M I L.

MARCONUS MICHAEL FRANCISCUS.

CUm Sæculo valedicere inſtituit Marconus noſter, nomen Michaëlis Franciſci, quod ipſi Joannes Pater ejus tribuerat ad ſacrum Fontem, reliquit, & Religionem Carmelitarum Mantuanæ Congregationis ingreſſus eſt die XXVIII. Januarii anno MDCLXXIV. voluitque nuncupari Joſeph Maria. In omnibus ſcientiis Divinis atque Humanis pereruditus, Regentis munus Bononiæ, Parmæ, atque alibi ſingulari prudentia geſſit. Obiit ſenex in magiſterio ſuæ Religionis, atque in patrio Mediolanenſi Conventu, anno Chriſti MDCCXXXII.

Damus de ipſo:

I. In univerſam Philoſophiam, atque Theologiam Scholaſticam, & Moralem perpetua Commentaria Tom. VI MSS. in 4. Extant in Bibliotheca ſuorum S. Joannis ad Concham, uti egomet inſpexi.

A ſuis.

à S. MARIA CYRILLUS.
V. CRIPPA STAURENGUS.

à S. MARIA JOACHIMUS.
V. GARBICELLUS FRANCISCUS.

M L.

MARINONUS DIAMANS.

EX Franciſco Matthæi nuncupati Pagani de Marinonis filio, atque Zanetta Balſama jugalibus natus eſt Diamans, de quo nunc ſcribimus. Ad Jura ediſcenda totum ſe dedit, itaut numero J. PP. Nobilium Mediolanenſium adſcribi meruerit in eorundem Collegio anno Redemptionis noſtræ MDXXXIV. Dein Eques Auratus, Cæſareuſque Advocatus Fiſcalis efficitur, poſtea verò Cathedram Senatoriam aſcendit. Vir fuit Græcâ, Latinâque eloquentiâ præſtantiſſimus. Non rectè verò de eodem ſcripſit Horatius Landus in libro V. de Senatu Mediolanenſi pag. 163. ut advertit Clariſs. Sitonus, loco infra citando, his verbis: „ Diamantem noſtrum ejus fluctuantis Sæculi tempeſtates in tutiſſimum Cucullatorum portum commutaſſe aſſeruit (Landus). Quandoquidem ex Inſtrumento tutelæ VII. ejus filiorum ſuſceptæ per Magnif. D. Violantam Caſatam ejuſdem uxorem relictam, & reſpectivè matrem dictorum minorum recepto anno MDXLVIII. die XV. Martii per Joannem Angelum de Pirovano Mediol. Notar. ac per nos accuratè viſo conſtat &c. „ Ideoque ipſe Sitonus aſſerit, Marinonum noſtrum obiiſſe uxoratum, die Dominico, XXVIII. menſis Januarii, anni MDXLVIII. Memoria illius nunquam eſt peritura ob librum, quem ſcripſit ſequenti titulo,

Videlicet

I. De Origine Urbis Mediolani, & antiquitate Nobilium ejus Familiarum. Opus ſervat MS Bibliotheca Ambroſiana Cod. ſignat. H. num. 181. in fol. Comes Conſtantius de Abdua, aliique plures, inter quos ſupradictus amiciſſimus Sitonus, qui ſuas adjecit adnotationes magni faciendas. Extat quoque in Regia Bibliotheca Pariſienſi Cod. MS. num. 1017. teſte Montfauconio.

Loquuntur de ipſo Moriggia in Hiſtoria Mediolanenſi lib. I. cap. 59. Creſcentius in II. parte MS. Amphitheatri Romani, ſupramemoratus Sitonus in Theatro Nobil. pag. 103. art. 431., & Picinellus in Athenæo pag. 161.

M L I.

MARLETINUS JOANNES.

JOannis Marletini Mediolanenſis parentes, ætatem, geſta, nemo à me requirat; ea enim omnia vetuſtas abſumpſit, diligentiamque noſtram fefellit. Unico illum Opere novimus, quod cum MS. ſit, nobiſque illud pervolutare datum non fuerit, ſcire non licuit, an ſolutâ vel potius, ut arbitramur, metricâ Oratione conſcriptum extiterit. Mirum tamen nulli ſit ſilentium noſtrum, de hac enim familia nehilum quidem reperi in Collectionibus à me ſæpiſſimè citatis, Archinteâ, Fannianâ, Sitonianâ, aliiſque hujuſcemodi.

MS. autem ejus Codex ſic eſt inſcriptus:

I. Joannis Marletini Mediolanenſis de Creatione. MS. in Biblioth. Patavina S. Joannis in Viridario.

Ex Tomaſino in Biblioth. Patav. pag. 39. & Fabricio Biblioth. mediæ ævi Tomo IV. pag. 249.

M L I I.

MARLIANUS ALBERTUS.

CUm gradus mihi nunc faciendus ſit ad Marlianæ Gentis Eruditos, Lectorem monendum ſatius duxi, hujuſce generis Viros promiſcuè dictos fuiſſe Marlianos, Marianos, & de Marliano. Cenſui igitur omnes Marlianos potius dicere, ut popularem communemque nuncupationem ſequerer. Nobilitatem porrò ejus Familiæ ſatis oſtendunt plures Conſulares Viri, qui Rempublicam Mediolanenſem rexerunt, iis præſertim temporibus, quibus funditus everſa Urbs reviviſcere cœpit exeunte fermè Sæculo XII. Floruit enim anno MCLXX. Ugo Marlianus, de quo loco ſuo

ſuo dicendum ; anno verò MCLXXVI. Branca , & anno MCLXXVII. Petrus Juſtitiæ Conſules, quorum Placita vidimus eo anno data, tam apud amiciſſimum JC. Sitonum , quàm apud eruditum Nicolaum Sormanum Ambroſiani Collegii Doctorem . Memoratur etiam Otho Lucius eodem Magiſtratu clarus anno MCCXII. quemadmodum & Durantes , qui anno MCCXVII. Conſul & ipſe Juſtitiæ protulit Sententiam adjudicationis Sediminis pro Eccleſia Modoëtiæ, quæ adhuc extat in ejuſdem Baſilicæ Archivo . Hos omnes prudentiæ laude æquavit Albertus nunc laudandus , qui tantum famæ apud Concives ſuos eſt conſecutus , ut cum anno MCCXVI Conſuetudines hujus Urbis in unum collectæ Codicem edendæ eſſent , inter Sapientiſſimos eos Viros eligi meruerit , quibus publico Decurionum Decreto hoc munus demandatum eſt .

Ipſius ergo habemus

I. Conſuetudines , quæ pro legibus ſervandæ ſunt Mediolani, in unum Corpus redactæ, reviſæ, & auctæ.
De eo Comes Octavius Archintus in Collect. ſæpiſſimè citata .

MLIII.

MARLIANUS ALOYSIUS.

CAuſam ignoro , cur Clariſs. Mangetus , cui præ oculis fuit liber centies laudati Bartholomæi Curtii de Scriptoribus Medicis Mediolanenſibus , quemque pluribus in locis ad litteram tranſcripſit in ſua Bibliotheca Scriptorum Medicorum , Aloyſium Marlianum , minimè in eadem inſeruerit , niſi forſan quia Opera illius ad rem Medicam non pertineant . Dignus profectò , qui recenſeretur, erat ob ea , quæ nunc de tanto Viro proferimus, nam ex Daniele Marliano , Ducalis Cameræ Rationatore, atque Margarita Cruceja conjugibus ortus eſt Aloyſius noſter poſt medietatem Sæculi XV. , & anno Redempti Orbis MCCCCLXXXIV. in Collegio Phyſicorum Mediolanenſium cooptatus , Orator excellentiſſimus evaſit , necnon Archiater duorum Cæſarum Maximiliani nempe , atque Caroli V. In eodem munere extitit quoque penès Ludovicum , necnon Maximilianum Sforziadas Mediolani Duces , quorum erat etiam à Conſiliis . Ex Epiſtolis infra citandis Hieronymi Moroni Aloyſio noſtro inſcriptis , ipſum quoque fuiſſe Mediolani Senatorem apparet , quamquam Landus nullum verbum faciat de illo . Ipſum etiam ſupradicti Caroli V. Imperat. fuiſſe à Secretis teſtem habeo Picinellum . Sed cum iſte poſtea Aloyſium noſtrum fecerit Epiſcopum Tudertinum , cum revera fuerit Tudenſis in Regno Galitiæ electus anno MDXVI. neſcio quantum illis fidendum ſit . Quod certum eſt inter Theologos quoque magni nominis recenſetur à pluribus Aloyſius noſter , ideoque cedit admirationi locus , ſi à ſupradictis Principibus tot honoribus decoratus extiterit, immo à Summo doctiſſimoque Pontifice Leone X. inter Cardinales jam numerabatur , niſi mors ipſum ſuſtuliſſet in Comitiis Imperialibus Vormatiæ anno Chriſti MDXXI. Memoratur in Eulogio Joannis Franciſci Marliani parum infra memorandi , ad quod Lectorem noſtrum remittimus . Juvat interim hic addere, quod etiam adnotavit laudatus Curtius de Scriptore noſtro, videlicet ipſum fuiſſe Auctorem Inſignii, vulgò *Impreſa* , Caroli V. Imperatoris , in quo cernuntur Herculis Columnæ , cum Lemmate ***Plus Ultra*** . Id ſcripſit Paulus Jovius in libro , cui titulus : „ Dialogo delle Impreſe „ . *Venezia , per il Giolito* , 1557. *in* 8. *pag.* 14. Verba hæc ſunt unius ex Interlocutoribus : „ Non ve ne maravigliate , „ perchè l' Inventore di eſſa fu un molto ec„ cellente uomo , chiamato Maſtro Luigi Mar„ liano Milaneſe , che fu Medico di Sua Maeſtà , e „ morì Veſcovo di Tuy , ed oltre l'altre virtù, fu „ gran Mattematico ; e queſte ſimili Impreſe non „ eſcono dalla mente di uomini dozzinali, ma d'ar„ gutiſſimi Maeſtri . „

Hæc de tanto Viro proferimus partim ab aliis nunquam viſa .

I. Oratio Parœnetica in Lutherum . *Viennæ Auſtriæ , ſine anno, & Typographo, in* 4.
II. Oratio de Ordine Velleris Aurei habita anno MDXVII. extat in Freheri Hiſt. Germ. Tom. III. pag. 126.
III. Sylva fortunæ Aloyſii Marliani Mediolanenſis . *Brixiæ, apud Anſelmum Britannicum* , 1503. *die* 8. *Maji* , *in* 4. Poſt titulum ſequitur Epiſtola Petri Martyris de Angleria Reverendo , & inſigni Canonum Doctori Domino Valentio Soncino Humiliatorum Sacro Ordini Vicario Generali . Deinde Epiſtola ejuſdem Valentii eximio Viro Philoſopho , ac Medico præſtanti Domino Aloyſio Marliano ; poſtea Opuſculum de Fortuna.
IV. Aloyſii Marliani Epiſtola de calamitoſa Philippi Hiſpaniæ Regis in Hiſpaniam Navigatione . *Argentorati* , 1514. (non 1554. ut malè in Curtio) *in* 4. in qua deſcribit , quam ſit periculoſa per Hiſpaniam Navigatio . Extat quoque in Batavia Illuſtrata Petri Schriverii *Lugduni Batavorum* , *apud Elzevirium* , 1609. *in* 8. *pag.* 121. Ibi legitur: Aloyſius Marlianus D. Hieronymo Buſtiniano Arrienſi Præpoſito ſalutem. In fine autem iſtius Epiſtolæ aſſerit Auctor ſe ſcripſiſſe quamdam Hiſtoriam, ipſamque ſuſpicatur Clariſs. Curtius ineditam extitiſſe ex ſequentibus verbis, quæ in eadem Epiſtola leguntur: „ Petis à me, ut tibi Hiſtoriæ meæ copiam „ faciam . Mihi autem tantum otii numquam fuit , ut „ poſſem hiſtoriam conari . Dices inquam &c. cur non „ edis ? non eadem eſt ratio ſcribendi, & edendi . Scri„ bere quocumque tempore poſſumus, edere autem niſi „ opportunè &c. Victus tamen tuo judicio brevi ad te „ ſtudiorum meorum deguſtationem mittam &c.
V. Aloyſii Marliani Auguſtiſſimi Auſtriæ Archiducis Primarii Phyſici Epiſtola ad Symphorianum Champerium &c. data eſt Gandavi die XVII. Octobris anno MDXIII. extat in libro Hieronymi Papienſis, cui titulus: „ Duellum Epiſtolare cum Symphoriano Cham„ perio .
VI. Aloyſii Marliani Epiſtola de Bataviæ laudibus. *Lugduni Batav.* 1511. *in* 8. *ibid.* 1586. *in* 8.
VII. Epiſtolæ III. Latinæ ad Petrum Martyrem de Angleria affinem ſuum ab anno MDXVI. ad MDXXI. In una anni MDXX. dat rationes, quare debeat Rex (ideſt Carolus V. Imperator deſignatus) excuſari , & liberari à querelis pro ſumptibus ex ærario Hiſpano factis . Cum enim juridicè agerent Hiſpani cum Carolo Rege coram Mediolanenſi Senatu ; Aloyſius tum Magnus Cancellarius pro Rege ipſo ſtabat . Extant inter Epiſtolas Petri Martyris de Angleria , de quibus jam ſuo loco dictum .

In eodem Volumine extant Epiſtolæ Latinæ num. L. Petri Martyris ſupradicti ad Marlianum eundem , quem appellat Philoſophum, Vatemque egregium , datæ ſunt ab anno MDVIII. ad MDXXI.

Inter Opuſcula Hieronymi Moroni MS. apud March. de Sylva extant Epiſtolæ ad Aloyſium Marlianum Phyſicum Cæſaris , & Senatorem Tom. II. pag. 95. 100. 129. & 130.

In libro IX. Sylvarum Lancini Curtii editionis Mediolanenſis anno 1521. extat prima Ode ad Manfredum Medicem , & Luiſium Marianum Mediolanenſes pag. 168. atque in libro III. Epigrammaton ejuſdem Lancini Curtii extant Carmina ad eundem Marianum pag. 51. in libro V. pag. 78., in libro VI. pag. 91., atque in libro VIII. pag. 120.

Julius Æmilius Ferrarius Novarienſis in Epiſtola ad Ambroſium Variſium ſuo Auſonio præfixa , gloriatur ſe conjunctum cum Aloyſio Marliano Phyſico ætate noſtra (MCCCCXC.) celeberrimo , qui Hyppocratis juſjurandum, inquit, exactiſſimè mecum obſervavit inviolatum .

Memoratur à ſupradicto Bartholomæo Curtio pag. 42. ab Auberto Miræo in Sæculo XVI. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, ab Antonio Poſſevino in Apparatu Sacro , à Laſor à Varea , à Draudio in Bibliotheca Claſſica pag. 1033. , à Clariſs. Sitono pag. 64. art. 273. & à Picinello in Athenæo pag. 405.

MLIV.

M L I V.

MARLIANUS BARTHOLOMÆUS.

MAgnum ſibi nomen adeptus eſt Bartholomæus Marlianus, qui promiſcuè ſe ipſum dicit etiam Joannem Bartholomæum in operibus infra recenſendis. Patrem habuit Gabrielem, Patruumque Michaëlem J. C. Coll. Mediolanenſem ac Senatorem, claruitque circa annum vigeſimum ſæculi XVI. uſque ad medietatem ipſius, & laus maxima ei debetur jure merito pro antiquitatibus Romanis forſan primùm ab eo typis evulgatis, & centies poſtea recuſis, ut ſuo loco indicabimus. Scripſit de eo Joannes Matthæus Toſcanus in Peplo Italiæ pag. 483. ſequentes verſus:

Hic Romæ docet omnium locorum
Olim quis fuerit ſitus, noviſque
Jungit nomina priſca; quiſquis ergo
Urbem nunc oculo ſtupente luſtrat
Novam, præſidio ille Marliani
Urbem mente poteſt videre priſcam.
Sic quamquam periit vetuſta Roma, &
Rurſum Roma poteſt nova interire:
At nullum interitum tamen timebit
Scriptis utraque Roma Marliani.

Hinc proſequitur: „ Quamquam multi veteris Romæ ruinas ſuis ſcriptis redintegrare conati ſunt; illius tamen rudera adhuc irrediviva jacerent, niſi Marlianus Mediolanenſis Patritius, concivis meus, operi manum admoviſſet, qui veteris Urbis Topographiam omnium feliciſſimè ſeptem libris complexus eſt „. Nos vero Opera illius perattente variis in Bibliothecis inſpeximus, atque hîc damus.

Scilicet

I. Urbis Romæ Topographia ab ipſo Auctore nonnullis erroribus ſublatis emendata, addita etiam Interpretatione Nominum, quæ unica littera, vel ſyllaba in Antiquis Titulis ſcripta inveniuntur, cui etiam ab eodem adjectæ ſunt quàm breviſſimæ obſervationes de Prænomine, Nomine, & Cognomine, de quibus etſi multi multa ſcripſere, nemo tamen hactenus rei veritatem attigiſſe videtur.

II. De Legionibus Romanorum, eorumque ſtationibus.

III. Budei ratio de Aſſe, & partibus ejus, quod ſit falſa.

IV. Eraſmi Adagiorum quod magna pars pharrago nugarum ſit.

V. De Foro Romano contra novam & ſtultam opinionem cujuſdam Strepſiadis.

VI. Argumentum nebularum Ariſtophanis admodum ridiculum.

Omnia libris quinque comprehenſa. *Romæ, in Ædibus Valerii Dorici, & Aloyſii fratris, Academiæ Impreſſorum, menſe Septembris*, 1549. *in fol.* Adeſt Epiſtola nuncupatoria ſic: „ Reverendo & Illuſtri Catelano Trivultio Epiſcopo & Comiti Placentino Bartholomæus Marlianus Miles Sancti Petri S. P. D. &c.

VII. Annales Conſulum, Dictatorum, Cenſorumque Romanorum à Condita Urbe, uſque ad Ti. Cæſ. Auctore Bartholomæo Marliano.

VIII. In eoſdem & Triumphos, Commentarius. *Romæ ex Officina Antonii Baldi*, 1560. *in fol.* ad Pium IV. Pontif. Max.

In primo Opere legitur Epigramma hoc Hippolyti Auriſpæ Patricii Maceratenſis ad Marlianum antiquæ Urbis inſtauratorem:

Tam bene cùm Romam deſcripſeris ipſe vetuſtam,
Ante oculos ut qui legerit eſſe putet.
Alter Romanæ cùm ſis tu conditor Urbis,
In te Strepſiadis qui tuus iſte poteſt!
Te paſſim laudant omnes Equiteſque Patreſque,
More ſuo de te garriat ille licet;
Adde aliud, perflant quod ſumma cacumina venti,
Nec tangit parvas fulminis ira domos.
Et fuit antiquum qui rodere vellet Homerum,
Læderet & morſu qui Cicerona ſuo,
Excedas & tu cum noſtri temporis omnes,
Te tamen invidiâ poſſe carere putas?
Lætus & uſque licet, finge hoc neſcire tacendo:
Sic perdet vires impia lingua ſuas.
Si non ferre potes tam longa ſilentia, dicas
Hoc unum, libros edat ut ille ſuos;
Tunc hic Strepſiadis, cui tanta potentia linguæ eſt,
Strepſiadas multos forſitan inveniet.

IX. Conſulum, Dictatorum, Cenſorumque Romanorum ſeries, una cum ipſorum Triumphis, quæ marmoribus ſculpta in foro reperta eſt, atque in Capitolium translata. *Romæ*, 1549. *in* 8.

Opus verò, quod ſub numero I. dedimus, ſcilicet Urbis Romæ Topographia, in lucem venit primùm, quod ſciamus, *Lugduni, apud Gryphium*, 1534. *in* 8. deinde *Romæ*, 1544. *in fol. Baſil.* 1550, *in fol ibidem* 1558. *in* 8. *Francof. ad Mœnum*, 1588. *ibidem*, 1628. *in fol. Pariſiis*, 1573. *in fol.* & inter ſeptemdecim Auctores variarum Antiquitatum editos *Lugd.* 1552. & cum Pomponio Læto, de Antiquitatibus Romæ, & P. Victore, de Locis Urbis. *Romæ*, 1534. *in* 8. & cum addit. Hier. Ferrarii. *Romæ*, 1546. *in fol. &* 1588. *in* 8. Et in Antiquitatibus Romanis Boiſſardi Tom. I. pag. 55. necnon alibi. Aliud vero numero VII. ſcilicet Annales Conſulum &c. *Romæ* vidit lucem anno 1549. Kal. Jan. in 8., deinde anno 1564. ibid. in fol deinde *Venetiis*, 1565. *in* 4., & Italicè *per Henricum Barberoſum Romæ*, 1622. *in* 12. Commentaria vero in Triumphos, quæ dedimus num. VIII. edita quoque fuere *Romæ anno* 1544. *in fol.* & cum Notis Fulvii Urſini, extant in Grævii Antiq. Rom. Tom. III. pag. 53.

Celebratur à Conrado Geſnero in Bibliotheca Univerſali, à Lafor à Varea, à Cinello in Bibliotheca Vol. Pluteo XIII., à jam citatis Auctoribus, à Picinello in Athenæo pag. 70. atque à Sitono in ſuis Schedis.

M L V.

MARLIANUS BERNARDINUS.

INter Viros illuſtres Mediolanenſes nullus Scriptor Bernardinum Marlianum laudavit, & tantùm doctiſſimi Joannes Antonius, atque Cajetanus fratres Vulpii ipſius meminerunt in Epiſtola nuncupatoria ad Eminentiſſimum olim S. R. E. Cardinalem Cornelium Bentivolum, Operibus Balthaſſaris Caſtillionæi præfixa, optimæ editionis Patavinæ 1733. occaſione, qua vitam ediderunt ejuſdem Balthaſſaris à Marliano noſtro ſcriptam. Doleo ego ſummopere, quòd Elogium tanti Viri, Balthaſſaris ſcilicet Caſtillionæi, inter illa Scriptorum Mediolanenſium inſerere non poſſim; nam etſi ex familia Caſtillionæa Mediolanenſi ortus ſit, attamen Mantuanis eripere ipſum non audeo, & juxta inſtitutum meum, de quo in Præfatione ſatis dixi, ad alterum Cathalogum rejiciendum eſſe ſatius decrevi, rationibus etiam in Articulo ipſius proferendis. Sed ad Bernardinum noſtrum redeamus, qui à Secretis Margaritæ Gonzagæ ſe fuiſſe ipſemet aſſerit in Epiſtola ad eandem ſcripta, de qua

qua infra. Amicissimus quoque extitit Ludovici Strozzii Equitis Mantuani, Balthassaris antedicti Castillionæi ex sorore Nepotis, floruitque Vir iste prope finem sæculi XVI. & paucis annis subsequentis. Laudatur uti Poëta non infimæ notæ à Juliano Gosellino, & quantùm lingua Italica optimè polleret, atque in Historiis Italicis sui ævi versatus esset, satis superque ostendunt & vita supradicti Castillionæi, & Epistolæ, de quibus mox nobis sermo erit. Optandum interea est, quòd aliis datum sit uberiora de hoc, certè docto Scriptore reperire, quàm nobis, etsi Lectoribus parum, quod hîc damus, facile gratum fore existimemus.

Lucubrationes illius sunt:

I. Vita del Conte Baldassar Castiglione, descritta da Bernardino Marliani, con alcune Notazioni di G. V. (cioè Gaetano Volpi). Stà nelle Opere volgari, e latine del detto Conte Baldassar Castiglione novellamente raccolte &c. Da Gio. Antonio, e Gaetano Volpi. *Padova, per Giuseppe Comino*, 1733. *in* 4.
Prima editio reperitur in fronte libri, cui titulus: „ Il Cortiggiano di Balthassare Castiglione, *appresso* „ *Bernardo Basso*, 1584. *in* 8.

II. Epistolæ Italicæ ad Gabrielem Flammam. Extant in libro, cui titulus: „ Nova scelta di Lettere lib. IV. „ pag. 410.

III. Alia sic inscripta: „ Lettera alla Serenissima Madama „ Margarita Gonzaga. Data in Mantova l'anno „ MDC. il primo di Dicembre. Extat in Tomo V. Operis, cui titulus: „ Dedicatorie di diversi „. *Bergamo, presso Comino Ventura*, 1605. *in* 4. In eadem se dicit a Secretis ejusdem Ducissæ.
Extant Epistolæ II. Consolatoriæ Juliani Gosellini inter suas *Venetiis editas anno* 1592. *in* 8. Altera data est die XXIV. Octobris MDLXXXII., causâ mortis cujusdam filii ipsius Marliani. Altera data est die X. Novembris ejusdem anni, in qua Gosellinus mittit Marliano Carmen Italicum, vulgo *Sonetto* pro consolatione mortis ipsius Marliani Patris, pag. 59.

M L V I.

MARLIANUS FABRICIUS.

Familia perinsignis Marliana duos dedit Episcopos Ecclesiæ Derthonensi Fabricios nomine. Ille, de quo agimus, patrem habuit Christophorum, necnon Capellanus atque à Secretis Ducum Mediolanensium extitit, inter quos in primis charus fuit Ludovico Mariæ Sfortiæ Mauro nuncupato, cujus legationem ad Innocentium VIII. Pontificem Maximum de gravissimis rebus summa cum laude obivit; idem munus egit apud Herculem Estensem Ferrariæ Ducem. Anno Redempti Orbis MCDLXXVI. die XVIII. Kal. Februarii. Episcopalem Cathedram Derthonensem vix ascendit, nam illico ad Infulam Placentinam translatus est. Episcopale Palatium restituit à fundamentis, censusque Episcopatus adauxit, cùm plures fortunas abalienatas recuperasset. Decem Synodis salubriter celebratis Placentinum Clerum ad puriores mores traduxit, omnemque egregiam operam cumulatissimè præstitit, quæ Pastori optimo prosperam virtutum famam parere posse videretur. Ad tam præclaras dotes scientias etiam adjunxit, nam præter gubernandi artem, Theologiam & sacros Canones summopere coluit, necnon Historiam sacram, ut videre est in Chronico Episcoporum Placentinorum, quod scripsit ut infra, à Victore I. Episcopo illius Urbis, scilicet ab anno Incarnationis Domini nostri CCCXXII. usque ad MCDLXXXII. Mediolani decessit anno Christiani Orbis MDVIII. atque ex testamento Placentiam cadaver relatum in Cathedrali tumulatum est. Oravit in ejus funere Alexander Ruvinalia J. C. Orator, & publicus Professor. Alterius Fabricii ut diximus Derthonæ item Antistitis, iste, quem modò narravimus, Fabricius Nepos fuit.

Damus igitur de ipso:

I. Rituale novum, quod Placentinæ Ecclesiæ tradidit. Ex II. parte Amphiteatri Romani Crescentii. MS. penes Fratres Marchiones Vicecomites.

II. Chronicon Placentinorum Episcoporum. Extat in Tomo XVI. Rerum Ital. Script. pag. 628. Est etiam MS. in Biblioth. suprad. Marchionum Vicecomitum
Videndi sunt Ughellus in Episcopis Derthonensibus, & Placentinis, Morerius in Lexico, Campi in Hist. Eccles. Placent. Tom. II. pag. 171. & alibi, necnon Schedæ Sitonianæ.

M L V I I.

MARLIANUS JOANNES.

Medicorum sæculi XIV. lumen sine dubio vocari potest Joannes Marlianus Castelli Ducalis Cameræ Rationatoris, filius. Nec tantùm in eadem facultate summopere illuxit, itaut in Collegium Phisicorum Mediolanensium cooptatus fuerit die XXII. Augusti anno MCDXL. sed etiam in Philosophicis, Mathematicis, atque Astrologicis scientiis uti sui ævi Princeps admirabatur. In patria Cathedram Medicinæ ascendit anno MCDXLVII. ut scriptum reperitur in Matricula Physicorum Nobilium Mediolanensium ab anno MCCCLXVII. ad MCDLIX., quam clarissimus Sitonus suppeditavit Bartholomæo Curtio, & ab isto in opus de Medicis Mediolanensibus inlata, ubi etiam sic notatur: „ D. Joannes de Marliano ad lecturam ordinariam Medicinæ, itaut legat Astrologiam in diebus festivis, Floreni CC. „ Fuit etiam Patriæ Decurio sub Capitaneis & Defensoribus anno MCDXLVII. & teste Ghilino munus Archiatri Ducalis regnante Joanne Galeacio Vicecomite obivit. Supradictus celeberrimus Curtius in ejus sæpe laudato libro duo profert Diplomata Ducis Galeacii Mariæ, alterum die XXII. Decembris MCDLXXXII. datum, alterum verò die XXVI. Septembris MCDLXXXIII. in quibus non tantùm laudes, sed munera munificentissimi Principis Joanni nostro collata, quod nunc certè rarum est, leguntur: ideoque grati animi gratiâ Marlianus Cathedris Mediolanensibus atque Ticinensibus contentus, Patavinam, Bononiensem, Senensem, Ferrariensem, atque Perusinam constanter recusavit. Doctrinæ illius famâ mirum est, quot exteros ad ipsum audiendum traxerit, tam in Patria quam in Gymnasio Ticinensi, ut referunt omnes coævi Scriptores. Anno Christi MCDLXXXIII. annorum, divitiarum, gloriæque plenus obiit in Patria. Hoc Epigramma cecinit Lancinus Curtius in ejus laudem libro primo pag. 2.

Marmora, sacratos cineres, & corporis umbram,
Atque Urbis venerare decus, nomenque superbum:
Hoc tumulo Marlianus inest, cui cura potentis
Naturæ fatique vias, secretaque Mundi
Scire fuit: Medicæ hic cultor celeberrimus artis
Insignem ut lauro sobolem superesse senectæ
Vidit: humo corpus, patriæ gentique relinquens
Omne sophos: propius Cœlum est emensus, & astra.

Filios duos reliquit Joannes noster, primum Hieronymum nomine, secundum verò Petrum Antonium, ambos Medicos non infimæ notæ, sicuti testantur Diplomata Ludovici Mariæ, & Francisci Secundi Sfortiadum Mediolani Ducum, annis MCDXCV. & MDXXIII. quibus nonnullis privilegiis & laudibus decorantur. Hi quoque in sequenti Inscriptione sepulchrali ad Tumulum Joannis nostri apposita in Templo Sanctæ Mariæ Gratiarum, hujus Urbis memorantur:

IOANNI

IOANNI MARLIANO AVO
CIVI MEDIOL. ET PHILOS. NOBILISSIMO
ET PAVLO PATRI
VSV PRVDENTIAQVE
PRINCIPIBVS CIVITATIS ACCEPTISSIMO
ET HIERONYMO ET PETRO ANTONIO PATRVIS
OMNI LITTERARVM ELEGANTIA PERPOLITIS
PETRVS ANTONIVS MARLIANVS
IVRISCONSVLTVS ET SENATOR MEDIOLANI
MAIORIBVS SVIS BENEMERENTIBVS
POSVIT MDLXII.

De hoc præclarissimo Medico, Philosopho, ac Mathematico hæc habemus:

I. De proportione motuum in velocitate. Ad præclarissimum Physicum, ac Medicum, Equitemque auratum Dominum Magistrum Reguardatum Invictissimi Francisci Sfortiæ Ducis Mediolani Physicum, & Senatorem dignissimum, Johannis Marliani sua ætate Physicorum, & Medicorum Principis, & Ducalis Physici primarii. *Papiæ, per Damianum de Confaloneriis de Binasco die 16. Decembris*, 1482. *in fol.*
Hoc opus Manuscriptum refert Montfauconius, ut infra his notis:
Joannis Marliani Mediolanensis. De propositione motuum in velocitate ad Præclarissimum Philosophum, & Medicum, Equitemque Dominum Benedictum Reguardatum de Nursia invictissimi Francisci Sfortiæ Ducis Mediolanensis Physicum, & Senatorem dignissimum. In fine: „ Hoc ita scribere finivi Mediolani die XXVII. „ Augusti hora tertia, aut circa, MCCCCLXIV. Codex Papiraceus MS. in Biblioth. S. Marci Prædicatorum Florentiæ n. 90. Ex Biblioth. Bibliothecarum MSS. P. Montfaucon. Tom. I. pag. 425.

II. De reductione aquæ calidæ.

III. Probatio cujusdam Sententiæ Calculatoris de Motu Locali. Sunt in eadem editione Papiensi anno 1482.

IV. Clarissimi Physici, & Medici Jo. Marliani de reactione adversus Cajetanum de Tienis. Subtilissimus Tractatus, & juventutis suæ opus primum *Papiæ* &c. in fol.
Hunc librum protulit etiam Clarissimus Curtius. Ego verò ipsum MS. vidi in Biblioth. FF. Min. Conventualium Sancti Francisci hujus Urbis, hoc titulo: „ Tractatus in materia de Reactio- „ ne, compositus per Joannem de Marigliano Me- „ diolanensem artium, & Medicinæ Doctorem in „ Civitate Mediolani, anno Domini nostri Jesu „ Christi MCDXLVIII. dum febre quartana mole- „ stè affligeretur „ figuris quampluribus rubro pictis; cui adnectuntur sequentia nondum edita, quæ libenter Lectoribus meis nunc primùm profero.

V. Tractatus in defensionem dictorum in materia de reactione in alio Tractatu per me Joannem de Marigliano Mediolanensem, completus anno MCDLXIV. die XXIV. Augusti, ascendente gradu XI. Virginis, & inceptus die XIII. hora XXIII.

VI. De Intensione, & Remissione.

VII. De Difficultate actionis.

VIII. De Descensione partium ad centrum.

IX. De Maximo, & minimo.
Omnia uno Volumine MS. in fol. in supradicta Franciscana Bibliotheca Mediolanensi.

X. Clarissimi Physici, & Medici Joannis Marliani Mediolanensis Disputatio cum præstantissimo Medico Magistro Joanne de Arculis in diversis materiis ad Physicam, & utramque Medicinæ partem pertinentibus. *Papiæ* &c. in fol.

XI. Disputationes cum Philippo Adjuta Veneto, & Jacobo Forliviensi. *Papiæ* &c. in fol.

XII. Joannis Marliani Mediolanensis Quæstio de caliditate corporum humanorum tempore hyemis, & æstatis, & de antiperistasi. Ad celebrem Physicorum, & Medicorum Universitatem Ticinensem; *Venetiis, mandato, & expensis hæredum qu. Nob. Viri D. Octaviani Scoti Modoëtiensis per Bonetum Locatellum Presbyterum Bergomensem* 1501. *pridie Idus Octobris*.

XIII. De Febribus omnibus cognoscendis & curandis. Ex Picinello.

XIV. Algorismus de Minutiis, extat MS. in Bibl. Ambros. sign. A. n. 203. in fol. sic incipit: „ Quandocunque fuerit aliquid divisum &c.

XV. Expositiones super XXII. Fen tertii Canonis Avicennæ. *Mediolani, apud Jacobum de Sancto Nazario*, 1594. *in fol.*

XVI. De Urinis, extat in eodem.

XVII. De Medicamentis, extat ibidem.
In Laurentiana verò Medicea Biblioth. Pluteo 84. num. 16. ex eodem P. Montfauconio; extat Codex Membranaceus, hoc titulo: „ Alexandri Aphro- „ disiei Problematon, sectiones VII. è Græco in „ Latinum à Georgio Valla Placentino, jam pri- „ dem rogatu præceptoris sui Joannis Marliani Ma- „ thematici longè præstantissimi, translati, & nunc „ demum cum imprimendum datur, ab eodem „ propter varias occupationes cursim, & uno, ut „ ajunt, oculo recogniti.
Inter Epistolas Francisci Philelphi editionis *Venetæ anni* 1502. *in fol.* Extant Epistolæ Joanni Marliano Philosopho, ac Medico, pag. 152., & 185.
Agunt de ipso cum laude Jacobus Philippus Bergomas in Supplemento Chronicorum, lib. XV. Jo. Trithemius in Libro de Script. Ecclesiasticis, Conradus Gesnerus in Biblioth. Universali, Jo. Bapt. Sylvaticus in Colleg. Medic. Mediol., Donatus Bossius in Chronico, Sitonus in Theat. pag. 104. art. 433., Curtius in libro de Medicis Mediolanensibus pagg. 29. 274. 282., & 287. necnon Picinellus in Athenæo pag. 310.

MLVIII.

MARLIANUS JOANNES alter.

JOannes Marlianus ab eo certissimè diversus, quem superiori numero laudavimus (florebat enim vivente Bernardino Baldino, qui transacti Sæculi initio mortalitatem exuit, cum alter medio Sæculo XV. obierit) Familiam suam satis claram, atque Patriam hanc Mediolanensem eruditionis ornamentis decorare studuit. Orientales Regiones peragrasse Joannem nostrum, ex Operis ejus infra laudandi argumento arguit Picinellus loco citando, & ut nos quoque arbitramur, rectè. Habemus apud præfatum Baldinum in laudem Codicis Scriptoris hujus sequens Epigramma, quod legitur in libro illius, cui titulus est: Lusus: pag. 60. his notis:

Si quibus est studium Byzanti noscere cultus,
Quos celsa varios Phœbus in urbe videt,
Tam clarè cernent pictos hoc indice libro,
Quam qui Threycia ducit in urbe moras.

Ex hoc præsertim Tetrasticho novimus Joannem scripsisse

I. De Moribus Constantinopolitanorum Civium. Versu autem an prosâ conscriptus fuerit, editusque, nec ne, nullus hactenus indicavit; nec enim fidimus Picinello, qui typis traditum asserit, cùm nullibi repertus à nobis fuerit, neque Picinellus ipse promat quo loco, vel anno in lucem prodierit.
De eo brevissimè Picinellus idem in Athenæo pag. 309.

MLIX.

MARLIANUS JOANNES alter.

JOannes alter Marlianus, nobili progenie ortus Mediolani, Ordinis Eremitarum S. Augustini, emenso studiorum curriculo, laurea magistrali à Paulo Veneto itidem Augustiniano, & Sacræ Theologiæ publico Professore in Universitate Patavina insignitus fuit. Ut iisdem sacris disciplinis formaret Instituti sui tyrones, Regens constituitur in Cœnobio Eremitarum Patavii. A sui temporis Præsulibus totius ejusdem Ordinis plura, itemque non exigui momenti munera ei collata fuere, videlicet Socii Prioris Generalis, Comitiorum Provincialium Præsidis, Provinciarum tum intra, tum extra Italiam Visitatoris, Vicariique Generalis, ac tandem post moderatam Lombardiæ Augustinensem Provinciam; à Gerardo Ariminensi præfati Ordinis Supremo Antistite ad Concilium Basileense mittitur anno MCCCCXXXIII. ut ibidem vices suas gereret. Doctoris eximii tandem, ac in artibus omnibus eruditissimi, nec non religiosissimi Viri famam assequutus, vivere desiit anno MCCCCLI. die XIII. Decembris. De eo hæc reperi in libro MS. Philippi Vicecomitis ejusdem Ordinis, cui titulus: De Conventu S. Marci. „Cum orto Schismate in Synodo Provinciæ Anglicanæ, quæ eo „ Sæculo XXVI. Magistros doctrinâ præstantes alebat, B. Augustinus Rom. Generalis in Capitulo „ Astensi MCCCCXIX illuc mittendum decrevit „ Marlianum, sed inde satiùs judicavit alios Magistros Anglos destinare. Anno MCCCCXXV. die „ III. Febr. post Paulum de Cambiago Mediolanensem Provincialis Lombardiæ efficitur. MCCCCXXVI. die XXVI. Octobris pro Capitulo Generali Cremonæ celebrando Præses deputatur. MCDXXVII. die V. Septembris, simul cum Magistro „ Francisco de Florentia ad Visitationem Cœnobiorum in Provinciis Transalpinis Visitator Generalis „ mittitur. MCCCCXXXIII. Gerardus Ariminensis „ Generalis suum socium dilectum vocat, & Vicarius Generalis in Concilio Basileensi constituitur. „ MCCCCXXXIV. die XXVI. Julii, Vicarius Generalis Italiæ deputatur.

In Bibliotheca S. Marci Mediolani habentur memorati Joannis;

I. Compendium, sive Abbreviaturæ Commentarii à celeberrimo Doctore Michaële de Massa Augustiniano elucubrati super primum Sententiarum. In fine Codicis hæc leguntur verba: „ Quas inchoaveram anno „ MCCCCX. Abbreviationes in primum Sententiarum „ Doctoris insignis Mag. Michaëlis de Massa, Ordinis „ Eremitarum S Augustini, Ego F. Joannes Mediolanensis de Marliano Conventus Lector, tandem consummavi, anno MCCCCXXX. die XII. Octobris, dum „ Paduæ essem Magister Regens.

II. Chronicon Religionis suæ post Franciscum de Franchis ad annum usque MCCCCXL. conscripsisse Auctorem nostrum testis est citatus Philippus Vicecomes in Præfatione ipsius libri de Conventu S. Marci.
Item conscribi curavit quatuor Tomos Metaphysicæ supra enunciati Pauli Veneti, cùm Patavii, dum ibi Regentis munere fungeretur, tum Mediolani. Sunt in ipsa Bibliotheca Suor. hujus Urbis optimæ notæ.
Oratio in ejus Magistrali laurea à Paulo Veneto dicta, servatur in Evangelica Biblioth. MS. num. 43.
Hæc à P. Nicolai ejusdem Ordinis Magistro. Omnia ex MS. Philippi Vicecomitis: De Conventu Sancti Marci, laudatur quoque ab Errera, & à Magistro Petro Papiensi in Prolegomenis ad Abbreviationes prædicti F. Michaëlis de Massa, & à Picinello pag. 309.

MLX.

MARLIANUS JO. FRANCISCUS.

MUlta sunt equidem & sanguinis & doctrinæ ornamenta, quibus effulsit, sibique posteritatis laudem promeruit Joannes Franciscus Marlianus Mediolanensis; haustam enim ab Antonio Senatore parente nobilitatem generis eruditionis gloriâ cumulavit. Minoribus studiis ritè perfectis, eloquentiæque præceptis excultus, Jurisprudentiæ animum applicuit, in Gymnasio Ticinensi sub Clariss Præceptore Bonacursio Pisano. Tanta fuit apud Insubriæ Duces in existimatione, ut ad Innocentium VIII. Summum Pontificem Legatione ipsorum fungeretur. Jurisconsultorum Collegium in hac Metropoli florentissimum ingressus est anno MCCCCLXXXIX; mox Auratus Eques, & utriusque Ducalis Consilii Senator renunciatus fuit. Inter Patriæ Decuriones recensitus ad Maximilianum Augustum Orator mitti meruit. Anno MDXXII. Senatus Præses electus est, ac post biennium, anno videlicet MDXXIV. peste sublatus interiit. Lubet hìc verba referre, quibus eruditissimus Andreas Alciatus tantum collaudat Virum in antiqu. Inscript. Patriæ Monument. 95. MSS. „ Jo. Franciscus Marlianus gente patritia ortus per omnes ho„ norum gradus ad eam dignitatem ascendit, ut „ Princeps Senatus factus fuerit, cui Magistratui plus „ auctoritatis confert, quàm ipse accipiat, tantum in „ ipso est, sive mores, sive judicii acumen, sive „ egregiam doctrinam consideremus. Is antiquarum „ rerum, quoties per publica negotia permittitur, „ perquam curiosus &c. „ Jacet in Templo Pacis hujus Urbis cum hoc Elogio:

IOH.

IOH. FRANCISCO MARLIANO ANTONII SENATORIS
ET A CONSILIIS DVCVM MEDIOLANI FILIO
EQVITI AVREATO ORATORI I. C. SENATORI
CONSILIARIO LEGATO AD MAXIMIL. CAESAREM
SENATVSQVE PRAESIDI
ET ALOYSIO PHILIPPI I. REG. HISP.
MAXIMILIANI ET CAROLI V. CAESARVM
MAXIMILIANI ET LVDOVICI DVCVM MEDIOLANI
A CONSILIIS SIMVL ET ARCHIATRO
ORATORI MATHEMATICO ATQVE PHILOSOPHO
EPISCOPO TVDENENSI CARDINALI DES.
ET IOH. ANTONIO EIVS FILIO LEGITIMO
A CVBICVLO CAROLI V. CAESARIS
AB EODEMQVE DONIS HONORIBVS
EQVESTRI DIGNITATE
BELLICAE VIRTVTIS CAVSA ORNATO
PAVLVS CAMILLVS MARLIANVS
BVSTII COM. M. S. B. M. P. AN. MDXCV.

Ejus eruditionis Oratoriæ, & Poëticæ hæc supersunt testimonia.

I. Jo. Francisci Marliani Mediolanensis Magnifici Antonii filii, Illustrissimi Ducis Mediolani Legati, Oratio habita apud Innocentium VIII. Pontificem Max. anno Domini MCCCCLXXXV. tertio Calendas Quintilis, sine loco, anno, & Typographo, in 4. extat inter alias Orationes Romæ impressas, & uno Volumine collectas, ferè ejusdem ætatis, penès Marchionem Theodorum Alexandrum Trivultium alibi laudatum. Reperitur quoque MS. in Cod Bibliothecæ Ambrosianæ sign. G. num. 89. in fol. inter eos in 4.

II. Epigramma in laudem Tractatus de Affinitate Jo. Villemati de Fortia, extat in eodem Opere. *Mediolani, per Jo. Angelum Scizenzeller*, 1510. *die* 18. *Augusti, in fol. max.*

III. Responsio nomine Ducis Mediolani Legatis Genuensibus, extat in MS. Cod. Monachorum Cisterciensium S. Ambrosii hujus Urbis, & sic prætitulatur: „ Res „ gestæ, & Orationes habitæ in Legatione Genuensi „ Mediolanum missa ad Joannem Galeacium, anno „ MCCCCLXXXVII. Lucas Grimaldus Orator dixit: „ Responsum dedit parte Ducali Joannes Franciscus „ Marlianus Senator, & Juris pereruditus, qui expositioni „ Grimaldi Orationem accommodans ita differuit „ &c. „ In eodem MS. adest Deditio Urbis Genuæ, & reliquarum Liguriæ Civitatum in potestatem Mediolanensis Ducis, cum Legatione ad eumdem missa anno MCCCCLXXXVIII. die II. Novembris, in qua oravit Franciscus Sophia, & Joannes Pius Marinus. Codex est in fol. signat. num. 11.

IV. Epistola Latina Francisco Philelpho; adest in fronte libri istius, cui titulus: *Convivia Mediolanensium*; Collocutores sunt Rambaldus, Landrianus, Æmcius, Thebaldus, Metellus, Policio, Ferufinus, & Alphonsus. Opus est impressum sine loco, anno, & Typographo, in 4. Epistola verò supradicta data est ex Ticino Kal. Sextilis anno MCCCCLXXVII., & in ipsa cognovi Franciscum nostrum discipulum extitisse Bonacursii Pisani, ut supra: continet varia in laudem Philelphi, & ejus Operis, & inter cætera hæc leguntur: „ Soleo ego quandoque, ut tu sæpenumero „ monuisti, me à Legum, & Juris Civilis lectione ad „ humanitatis studia conferre &c.

Ei dicavit Commentaria sua in Sidonium Jo. Baptista Pius, qua de re videndus Clariss. Saxius in hist. Typogr. ad annum 1498.

Extant ad eundem Epistolæ tres Latinæ Hieronymi Moroni, datæ anno MDVII. de quo suo locò.

A Plura ad eum dedit Epigrammata Lancinus Curtius; videlicet lib. 12. fol. 21. lib. 17. fol. 87. 88. 99. & lib. 18. fol. 114.

Laudatur à Corio in hist. Mediol. part. 6. ad annum MCCCCLXXXVIII. & part. 7. ad annum MCCCCXCIX. Morig. in Nobil. Mediol. lib. 3. cap. 12. Ruginell. de Senator. glossa 3. cap. 2. num. 36. Lando in Senatu Mediol. lib. 3. pag. 101. & lib. 5. pag. 149. Cavatio in Alleviament. Stat. Mediol. in principio, & Sitono pag. 64. art. 273. atque in Schedis.

MLXI.

MARLIANUS MICHAEL.

Michaël Marlianus, Alberti filius, nobili genere
B Mediolani ortus, Oratoriæ facultatis, & Jurisprudentiæ ornamenta assiduo studio sibi comparavit. Ideo jure merito, anno MCCCCLXXXIX., Collegio Jurisconsultorum hujus Urbis nomen dedit. Plures ad summos Principes Ducum Insubrum nomine Legationes obivit, atque in Patriam reversus Equitis Aurati, & Senatoris munere decoratus est. Conjugem habuit Bonam Castronovatam, atque in ejus nuptiis Orationem publicè pronunciavit Petrus de Leonibus Vercellensis Collegiatæ Sanctæ Mariæ Scalensis in hac Urbe Canonicus, legiturque inter hujus Opera impressa Mediolani. Testamentum condidit anno MDXXIV. quo viso JC. Sitonus amicissimus nos monuit delenda esse ea verba, quæ ipse scripserat pridem ab Impostore quodam deceptus in
C Chronico Jurisconsultorum Mediolanensium pag 69. art. 269. „ Michaël de Marliano Prevedini Jacobo „ ex XII. Ducibus Mediol. Reip. & Ducalis Curiæ „ Seschalco geniti filius. „ Cum verè ex postremis Tabulis constet, ipsum non Prevedini, sed Alberti filium fuisse. Obiit eodem anno, non autem sequenti, ut Sitonus ipse significavit, quamvis loco citato antea vitam ejus ad annum MDXXV. produxisset. Sepulchrum ejus visitur in Basilica S. Stephani hoc Elogio exornatum:

D. O. M.

D. O. M.

MICHAELI MARLIANO
IVRECONSVLTO EQVITI SENATORI
LEGATI MVNERE APVD CAESAREM FVNCTO
VIRO OMNI VIRTVTVM GENERE ORNATISSIMO
HERM. FRAT. V. C.

Superſunt ejuſdem

I. Orationes plures MSS. in 4. lectu digniſſimæ penès Suos, uti memoratur in ſecunda parte Amphitheatri Romani. MS. penès Fratres Marchiones Vicecomites.
Laudaatur à Lando in Senatu Mediol. lib. IV. pag. 133. à Sitono loco cit. & in Schedis.

MLXII.

MARLIANUS PETRUS ANTONIUS.

PEtrus Antonius Marlianus Pauli Senatoris Joanne Collegiato, & Ducali Prothophyſico nati, necnon Hyppolitæ Landrianæ filius; inter Juriſperitorum Nobilium Mediolanenſium Coll. cooptatus eſt anno Redemptionis noſtræ MDXXXIV. Laudatur, ut Græcæ Latinæque facundiæ Vir conſultiſſimus, enumeratur quoque ex LX. Patriæ Decurionibus, cujus Præfectus extitit anno MDXXXIX. Ab Imperatore Carolo V. Cathedram Senatoriam obtinuit, necnon à Conſiliis totius Ducatus Mediolanenſis eſt conſtitutus. Paulo poſt Præturam Placentinæ Urbis omnium plauſu ſuſtinuit; dein Philippus II. Hiſpaniarum Rex Præſidem Magiſtratus Reddituum Ordinariorum ipſum voluit. Nec confundendus eſt cum altero Petro Antonio Marliano Seniore Phyſico celeberrimo Mediolanenſi, qui floruit ætate Lancini Curtii, uti facilè oſtendunt Epigrammata ejuſdem in libro III., necnon Elogia libri VI. Sylvarum in laudem Petri Antonii Marliani Senioris, quem etiam laudarunt Joannes Baptiſta Sylvaticus in Tractatu de Colleg. Phyſ. Med. & Bartholomæus Curtius pag. 84. Immo primus in eodem Opere cap. 16. de Petro Antonio noſtro Juniore, ſic ait: „ Unus inter ſui temporis Jureconſultos Collegiatos graviſſimus, patriæ amantiſſimus, inter Senatorii Ordinis celebres nuſquam factioſus, gloriæ lucrique ſpretor ſtrenuus fuit: fide, & animi modeſtiâ mirus; ita ut cum gravi rei familiaris ſuæ damno, maximaque omnium admiratione jam ſenex ſatis Quæſturæ Præſes ultro eſſe noluerit, ſuâque animi quiete contentus multis inde annis ſupervixerit. Mortuus eſt Mediolani octuagenarius totius Urbis mœrore incredibili. „ In Sanctæ Mariæ Gratiarum Templo Fratrum Prædicatorum quieſcit ſub hoc proprio & paterno illuſtri Elogio conditus

PETRO ANTONIO MARLIANO PATRI
PAVLI SENATORIS FILIO
ORATORI IVR. CONS. AEDILI ITERVM
SENATORI PLACENTIAE PRAETORI
PRAESIDI QVAESTORVM EXTRAORDINARIORVM
ET A CONSILIIS PHILIPPI II. HISPANIARVM REGIS
HIERONYMO TRIBVNO MILITVM FORTISSIMO
IOH. FRANCISCO THEODOSIO ET IOHANNI
PATRVIS PRVDENTIBVS ET OPTIMIS VIRIS
ET HIERONYMO FILIO SVAVISSIMO
PAVLVS CAMILLVS BVSTII COMES
B. M. P.
ANNO MDXCIV.

Orator certè fuit magni nominis, ſicut elucet non tantùm à Panegyri typis data, ut infra, ſed ab aliis ejuſdem Orationibus, quarum meminerunt Moriggia, & Picinellus, ſed diſtinctiùs pars II. Amphitheatri Creſcentii à nobis inſpecta. Laudatur ut Linguis Italica, Latina, & Græca apprimè excultus, teſte inter alios Bernardino Baldino, cujus Eulogium Marliani noſtri legitur in libro *Luſus* inſcripto.

Hæc de eo damus

I. Oratio habita in Funere Mariæ Angliæ Reginæ Philippi II. uxoris II. Henrici VIII. Angli filiæ, anno MDLVIII.
II. Orationes XXV. variis in locis, & occaſionibus habitæ MS. in fol penès hæredes. Ita Creſcentius in II. parte Amphitheatri MS. pluries à nobis relata.
Videndi ſunt ſupradicti Moriggia in lib. III. Nobil. Mediol. cap. 12. & in Hiſt. lib. IV. cap. 32. Landus de Senatu Mediol. lib. V. pag. 172. Cavatius in Alleviam. Status Mediol. in princ. Picinellus in Athenæo pag. 457. & Sitonus in Theatro pag. 104. art. 433.

MLXIII.

MLXIII.

MARLIANUS RAYMUNDUS.

DE Raymundo Marliano, cujus Elogium nunc est texendum, plura inveni tam penès Clarifs. Sitonum in suo libro de Collegio Jurisperitorum Mediolanensium, quàm apud Valerium Andream Bessélium in libro Fastorum Academicorum Studii Lovaniensis, quæ injucunda Lectoribus meis minimè fore censeo. Nam Vir iste magni faciendus patrem habuit Jacobum ex XII. Reipublicæ Mediolani Capitaneis, Ducalisque Curiæ Seschalcum, Prevedino Ducali Camerario, ac Legato genitum, necnon matrem Joannam Casaram conjuges. Inter Patres Conscriptos Mediolanensis Senatus adscribitur à supradicto Sitono, qui etiam Caroli Burgundiæ Ducis Supremum Consiliarium Raymundum nostrum noscit, necnon gentilitii Marlianorum Collegii in Civitate Ticinensi Institutorem optimum. Anno verò MCDLXI. Dolam evocatus VI. Kal. April. ejusdem anni inter Academicos illius Urbis nomen profitetur. Sedente autem in Cathedra Episcopale Leodiensi Ludovico Borbonio, plures seditiones, & bella insurrexere inter Cives Leodienses, & Colonienses, quæ reci-

A tantur in Chronicis Belgicis, & signanter in Historia Leodiensi celeberrimi Patris Foullon è Societate Jesu nuper impressa, ut infra. Ibi ad annum MCDLXI. legitur, pro pace tractanda missum fuisse ab Episcopo Borbonio Raymundum nostrum cum duobus aliis ad dictum Carolum Burgundiæ Ducem in Urbe Trajectina commorantem, quod prima vice feliciter evênit; sed paulo post Bella quater iterum reassumpta fuerunt, ut accuratissimè narrat idem Foullon usque ad annum MDCLXVII. Mortua verò uxore Raymundi nostri, Joanna scilicet filia Dominici de Sancto Hilario Trajecti ad Mosam anno MCCCCLXIII. die XII. Junii, vitam Ecclesiasticam amplexus fuit, ideoque Canonicus Ecclesiarum Leodiensis, & Bisontinensis efficitur. Ad magis illustran-

B dam tanti Viri famam juvat hîc exscribere verba supradicti Besselii in Fastis Academiæ Lovaniensis: „ Legitur in Actis Universitatis ad annum MCCCCXCIV. Prid. Kal. Martii, Marlianum fundasse Bursam, ut vocant, pro Lovaniensi studioso in Academia Patavina, præsentato tunc ad eam per Rectorem, & Deputatos, unà cum Decano, & Capitulo, ac Magistratu Oppidi Lovaniensis, Joanne de N. Medicinæ studioso. Ad eandem anno MDXIII. III. Kal. Decembris præsentatus fuit Georgius de Zelle, Petri Leg. Doct. filius. „ Sarcophago illius in Divi Petri ante aram D. Ursulæ sacram, hæc inscripta leguntur:

NOBILIS FAMOSVS ET EGREGIVS VIR
D. RAYMVNDVS DE MARLIANO
VTRIVSQ; IVRIS DOCTOR CATHEDRALIVM ECCLESIARVM
LEODIENSIS ET BISONTINENSIS CANONICVS
VNIVERSITATVM LOVANIENSIS ET DOLANAE
FACVLTATVM VTRIVSQ; IVRIS LECTOR ORDINARIVS
OBIIT CIƆ. CCCC. LXXXV. XX. AVGVSTI.

Dolendum interea est, quod extra Patriam mortem noster obierit, nam ejus Scripta minimè ad nos pervenerunt. Accipiant interim Lectores plus certè quàm in Picinello, præter ea, quæ forsan prima vice de Raymundo isto supra dictum est saltem à nostris.

Habemus de ipso

I. Veterum Galliæ Locorum, Populorum, Urbium, Montium, ac Fluviorum eorum, maximè quæ apud Cæsarem in Commentariis sunt, & apud Cornelium Tacitum alphabetica Descriptio. Primam editionem ejus Operis ignoro, extat tamen *in Mediolanensi anno* 1477. *in fol.* Commentariorum Cæsaris, & postea in *Lugdunensi*, 1574 *in fol.* imò in ferè omnibus aliis Cæsaris Operum editionibus, uti recenter in elegantissima *Jungermani Tom. II. pag.* 553.

II. De Laudibus Mediolani, & ejus Antiquitatibus. De hoc præter Picinellum ex Moriggia, testem habemus Patrem Gasparem Berettam alibi laudatum, qui meminit se vidisse titulum hujus operis in quodam Indice librorum Laudæ asservatorum, qui extat in Ambrosiana Bibliotheca, ut notavit in suis Schedis.

Ad eum extant Epistolæ duæ Joannis Lamolæ Bononiensis de Viris Illustrib. Ferrariensib. In altera mittit Opusculum suum de laudibus litterarum, & judicium ejus poscit. Datæ Venetiis V. Kal. Julii MCCCCXXXIX. Leguntur in MS. Ambr. fol. sig. H. n. 49.

In secunda parte operum Gasparini & Guiniforti Barzizii Bergomatum, editionis Romanæ MDCCXXIII. pag. 173. extat Guiniforti Barzizii Epistola satis erudita ad Raymundum de Marliano.

Ex Epistola Petri Justini Philelphi ad Jo. Simonetam Ducalem Secretarium, quæ est in fronte editionis Comment. Cæsaris anno MCCCCLXXVII. „ Ad hæc „ etiam subjeci alia quædam scripta non mediocriter „ necessaria ad cognitionem & populorum, & fluminum, & locorum, ac rerum aliarum transalpinarum „ diligenter & excogitata, & inquisita per gravissimum eruditissimumque Virum Raymundum Marlianum, qui cùm in partibus transalpinis diu multumque fuisset: omnia est accuratissime perscrutatus, quæ „ ad hujusmodi cognitionem pertinerent. *Tom. II.*

Hæc omnia hausimus ex supradicto Valerio Andrea Bessélio in libro inscripto: Fasti Academici Studii generalis Leodiensis: Editio iterata. *Lovanii, per Hieronymum Nempæum*, 1650. *in* 4. pag. 164. Ex historia Leodiensi per Episcoporum & Principum seriem digesta, Auctore P. Foullon è Soc. Jesu. *Leodii*, 1736. Tom. II. pag. 55. ex Gaudentii Miscellaneis Tom. II. pag. 538., & ex Sitono tam in suis Schedis, quàm in libro de Colleg. Jurisperitorum pag. 45. art. 162. Memoratur quoque à Salvatore Vitali pag. 28., à Gesnero in Biblioth. Universali, à Moriggia in lib. 3. cap. 12. Nobil. Mediol., & lib. I. Antiq. Mediol., à Picinello in Athenæo pag. 480., à Patribus Trivultiensibus in Diario mensis Julii MDCCIV. Agit etiam de ipso Clarifs. Saxius in Hist. Typogr.

MLXIV.

MARLIANUS TULLIUS.

NOn fraudandum laude sua existimamus, imò dignissimum arbitramur qui in hanc litterariam scenam prodeat, Tullium Marlianum insignis Oppidi Varisii in Mediolanensi Ducatu incolam, & Consulem anno MCCCLXXXIX. Insignem illi prudentiæ commendationem contribules sui sæculis omnibus debebunt; etenim anno eodem, atque die II. Februarii publico Decreto seligi meruit, ut Reipublicæ suæ municipale Jus inconditum, ac inordinatum in Volumen unum redigeret. Quàm strenuè id perfecerit, indicant labores illius ad populi Varisiensis utilitatem, scilicet:

I. Statuta Reipublicæ Varisiensis coordinata, & in unum corpus redacta.
Ex Historia Varisiensi Nicolai Sormani, MS. pœnes Auctorem.

MLXV.

MARLIANUS UGO.

UGonem Marlianum, de quo supra incidenter pauca libavimus in Alberto, jure, & merito Mediolanensibus Scriptoribus adnumerandum censebunt quotquot noverint, quæ ipse ad Reipublicæ Mediolanensis commodum, utilitatemque peregerit. Primùm enim in restauratione Urbis plures pro Patria labores pertulit, cùmque tandem ipsam pristino splendori restitutam videret, Consulque Justitiæ renunciari promeruisset, alterum non minoris ponderis Mediolanensi Populo contulit beneficium. Nam anno MCLXX. una cum Collegis.

I. Statuta plura condidit ab bonum Civitatis regimen apprimè utilia.
Id testatur Gualvaneus de la Flamma lib. XIII. cap. LXXXV. atque ex eo Comes Octavius Archintus in celeberrima Collectione sua.

MLXVI.

MARMORI MARCELLINUS.

MArcellinus Marmori Mediolanensis ex Ordine Eremitarum Sancti Augustini Congregationis Lombardiæ in Cœnobio S. Mariæ Coronatæ habitum sumpsit. Adhuc in sæculo studiis vacavit in Archigymnasio Ticinensi, ibidem quoque Laureâ decoratus. Religioni addictus in tam præclarum Concionatorem evasit, ut confluentibus ad eum audiendum Populis angusta essent Templa, & non raro sub dio ad eos dicere cogeretur. Hebraicam linguam tam egregiè callebat, ut æquè ac maternâ linguâ eo sermone concionaretur, multosque Judæos ad veritatis lucem adduxerit. Anno MCDLXXIV. primus Pontremolensis Cœnobii Prior electus ibi Observantiam Regularem firmavit à se inductam. Gabrielis Sfortiæ è Congregatione ad Archiepiscopatum Mediolanensem assumpti consuetudine floruit, eique fuit à Consiliis, & à sacris Confessionibus. Decies Definitor, septies Visitator, ter Præses, ter etiam Generalis Vicarius toti Congregationi præluxit, annis scilicet MCDXCIV. MDIII. & MDVIII. Eum decessisse arbitratur Calvi in ejus Vita, quam dat in Monumentis historicis Congregationis suæ part. I. pag. 159. paulo post annum MDXIII. Ibi condidisse memoratur

I. Præclaras leges pro Conservatione Instituti Eremitarum.
II. Sermones de Sanctis sine Auctoris nomine, sed solummodo signati in fine his litteris, F. M. de Mediol. in fronte libri legitur Epistola ad Gabrielem Sfortiam veluti nuncupatoria in commendationem Operis. Dat. Mediol. sine anno & subscriptione in 4. magnæ molis, MS. in Biblioth. S. Mariæ Coronatæ.
Ex litteris prædictis, & tempore, atque amicitia, quæ inter Marcellinum, & Gabrielem Sfortiam intercedebat, Opus hoc Marmori adscribendum arbitramur. Fortissimum vero argumentum est Librum Marcellini manu conscriptum esse, ut cognovimus charactere inspecto, & cum inscriptionibus variorum librorum in eadem Bibliotheca asservatorum, quæ ad Marmori spectabant, collato.

MLXVII.

MARTELLUS PETRUS MARIA.

IN insigni Oppido Modoëtiæ, ob servatam ibi Italici Regni Coronam gentibus omnibus Europæ noto, Basilica visitur Sancto Salvatoris Præcursori Joanni sacra à piissima Theodelinda Longobardorum Regina excitata, & munificentissimè dotata. Hujus celeberrimi Templi mox lapso sæculo Canonicus fuit Petrus Maria Martellus non mediocris eruditionis, præsertim in Theologicis rebus Vir, cujus doctrinæ testimonia sunt Opuscula duo,

Scilicet:

I. De Antichristo.
II. De salvatione Salomonis, simul impressa. *Bergomi, Typis Rubei*, 1638. *in* 12.

MLXVIII.

MARTIGNONUS JOANNOLUS.

FAmiliam Martignonam inter vetustissimas hujus Metropolis recensitam decoravit anno MCCXCII. Baldus de Martignono Reipublicæ Mediolanensis eo anno Consul. At majorem sibi promeruit Joannolus ex eadem gente ortus commendationem, qui anno MCCCLXXXIX. in Insigni Oppido Varisii hujus Ducatus Mediolanensis Consulatum gessit. Populo autem suo prodesse cupiens coordinavit & digessit eodem anno die undecima Januarii

I. Statuta Reipublicæ Varisiensis.
De eo agit eruditus Vir Nicolaus Sormanus Ambrosiani Collegii Doctor in Hist. sua Varisiensi in MS. & in Collectaneis suis Consularibus.

MLXIX.

MARTIGNONUS PAULUS HIERONYMUS.

CLarissimis Viris Patri Joanni Paulo Mazzucchello atque J. C. Camillo Sitono hunc Scriptorem debeo, nam à primo in suis Schedis, uti Sacerdos memorandæ probitatis, innocentique rerum antiquarum Studio detentus laudatur, à secundo verò didici eum Opus suum, infra memorandum compilasse anno Christi MDCXXXVII., & quod lectu dignissimum sit.

sit. Hujus Familiæ Sepulchrum est in Ecclesia S. Simpliciani istius Urbis his notis :

IOANNI ANTONIO MARTIGNONO
FRATRI SIBI POSTERISQVE .
IO. ANDREAS IO. BAPTISTA FRATRES
POSVERVNT
III. KAL. MAII MDLXX.

En titulus Operis :

I. Tractatus de Basilica Stephaniana. MS. in fol. pagg. 350. Extat in Archivo ejusdem Sancti Stephani Basilicæ. Laudatur in Schedis supradictis à Mazzucchello, & à citato Sitono in Cathalogo Archiepiscoporum Mediolanensium, ubi agit de Gullielmo II. Archiepiscopo.

MLXX.

MARTINELLUS GEORGIUS MARIA.

Georgius Maria Martinellus ex Francisco, & Antonia Collia Jugalibus honestâ familiâ, die nona Maji, anno MDCLV. in Pago Brusini-plani, Plebis Arcisate in Ducatu Mediolanensi sito, natus, à pueritia mores optimos cum literarum studiis conjunxit. Anno MDCLXIX. Clericali militiæ nomen dedit, & in Seminario Montis Aronæ, tum in Universitate Braydensi humanis, divinisque litteris excultus, atque Congregationem Sacerdotum, qui Oblati dicuntur, ingressus, in Seminariis Cellanæ, Modoëtiæ, Mediolani, & in Collegio Helvetico humaniores literas & Rhetoricam docuit. Oblatorum Collegium apud Oppidum Rhaude, in quo ejusdem Congregationis Sacerdotes Sacris Missionibus addicti degunt, instituit & rexit. Virtutum Sacerdotalium ornamentis illustris, magnâ sanctitatis famâ sibi conciliatâ, anno ætatis suæ LXXIII. die II. Novembris MDCCXXVII. migravit ad Dominum.

Scripsit

I. Le vie dello spirito battute, con molti novi pensieri. *In Venezia, presso Sebastiano Colletti, 1727., Tom. II. in 8.*

II. Il Cammino della salute, agevolato a' Sacerdoti. *In Milano, presso Domenico Bellagatta, in 8.*

III. Stimoli all' Orazione mentale. *In Milano, presso Carlo Federico Gagliardi, 1710. in 8.*

IV. Motivi ordinati a svegliare l'amor di Dio. *In Milano, presso Francesco Agnelli, 1723.*

V. Compendio intorno all' abuso del far all' amore. *In Milano, nella Stamperia del Nava, 1728.*

Ejus Vitam scripsit Benedictus Mazzoleni Basilicæ Nazarianæ Theologus, eamque dicavit Eminentissimo Benedicto Odescalco S. R. E. Cardinali, & Mediolanensi Archiepiscopo. Prodiit *Bergomi, typis Santini, 1731. in 8.*

MLXXI.

MARTINENGHUS JO. BAPTISTA.

Nisi Vir iste calamo suo se Mediolanensem esse indicasset, ipsum minime in hac Collectione inseruissem, nam cùm Gens Martinengha sit inter Brixianos Clarissima, nunquam divinare potuissem Martinenghum hunc inter Mediolanenses recensendum fore, eo magis quod à nemine inter Scriptores hujus Provinciæ memoratur. Fortuitò Oratio istius Panegyrica in laudem Divi Caroli Borromæi ad me pervenit, & à Cinelli Bibliotheca didici, alteram scripsisse, de qua infra. Fortè plura alia Scriptor iste publici juris fecit, quæ in aliorum Scriniis adhuc delitescunt; Lector interim benevolus accipiat quod ei proferre mihi datum est, nam tantillum percipere potui de ipso.

Illius sunt :

I. Panegyricus B. Carolo Borromæo dictus in Collegio Helvetico anno MDCII. à Joanne Baptista Martinengho Mediolanensi. *Mediolani, typis Archiepiscopalibus, in 4.*

II. De Serenissimorum Principum Cosmi II. Medicei Magni Ducis Hetruriæ IV., & Mariæ Magdalenæ Austriacæ ejus lectissimæ Conjugis prima prole suscepta, Joannis Baptistæ Martinenghi Mediolanensis Oratio. *Mediolani, per Bernardinum Lantonum, 1609. in 4.* Videnda Cinelli Bibliotheca, Pluteo I.

MLXXII.

MARTINIANUS.

Martinianus, sive Maternianus Mediolanensis Archiepiscopus, Sanctitate & doctrina celeberrimus Sancto Marolo successit; Basilicam Sancto Stephano Protomartyri erexit, cui cognomen *ad Rotam*, Cum autem Nestoriana hæresis longè, latèque in Oriente grassaretur, Martinianus impium Dogma acri, & vehementi Scripto confutavit, misso ad Theodosium Minorem, & Valentinianum III. Augustos Libro, quo in primis hujusmodi hæreticorum impietas coarguebatur. Ecclesiam Mediolanensem annos ad minus tredecim administravit, ex Papebrochii Exegesi ad Tabulam Chronologicam Archiepiscoporum Mediolanensium. Eum Sanctitate, & multis miraculis claruisse testatur in Martyrologio suo Galesinius. Decessit circa annum Redempti Orbis CCCCXXXV. IV. Kal. Januarii. Ejus tamen memoria solemni ritu colitur IV. Nonas Januarii. Reliquiæ Corporis ejus jacent in prædicta Basilica sub Ara maxima cum nonnullis aliorum Sanctorum Corporibus, quæ Federicus Cardinalis Borromæus solemniter transtulit, ut ex sequenti Inscriptione, quæ ibidem extat :

CORPO-

CORPORA SS. MARTINIANI AVXANI ET MANSVETI
ARCHIEPISCOPORVM
PROTASII MARTYRIS MARCIANIQVE HEREMITAE
SVB VETERI HVIVS ECCLESIAE CHORO
QVONDAM SEPVLTA
ET PROPTER NOVAM TEMPLI STRVCTVRAM
INDE AMOTA
DILIGENTERQVE EX ANTIQVIS MONVMENTIS PICTVRIS
TRADITIONIBVSQVE RECOGNITA
FEDERICVS CARD ET MEDIOL. ARCHIEP.
POST EORVMDEM CELEBERRIMAM TRANSLATIONEM
IN VII. PROVINCIALI FREQVENTISSIMA SYNODO
A SE CELEBRATAM
VNA CVM CORPORIBVS
SS. ARSATII MED. ARCHIEP. MARINI MARTYRIS
ET LEONIS HEREMITAE
QVAE IN ARCHA OLIM A S. CAROLO CARD. ET MED. ARCH.
CONDITA FVERVNT
INCLVSIS
SVB ALTARI DECENTIVS COLLOCAVIT
PRIDIE KALEND. IVNII MDCIX.

Scripsit

I. Librum contra Nestorianos, de quo diximus.
Extat Ennodii Ticinensis Episcopi de eo Epigramma in hæc verba conceptum:

Mens nivei lactis species manifesta columbæ,
Astuta Serpens Martiniane vale.
Lubrica te dubiis dum poscunt flumina vulgi,
Inveniunt pavidum ne mereare legi.
Unus erat Mundo, contraria judice narrans,
Qui ut caperet regnum, vincere non metuit.
Protinus ad magni perductus culmen honoris,
Exul Cœlorum Civibus inferitur.
Post gemmas Sanctis construxit mundior ædes
Lumine, quas clauso jussit habere diem.

In Ecclesia verò S. Ambrosii de hoc Archiepiscopo extat in mensa marmorea alterum hoc Epigramma.

Lux Patriæ sublime decus Pater Osius Urbis
Mundo flente jacens, traditur hoc tumulo.
Hunc Mediolani populus nunc lugeat omnis
Noverit ut tanto pignus abesse Viri.
Communis, placidus, hilaris, jocundus, honestus:
Moribus hic Urbem fecerat esse suam.
Celsa domus, protinusque potens venit arbiter ore,
Sed meritis mentis vicerat iste genus.
Privatæ Comes, atque rei provectus in altum
Sacrarum meruit sumere jura Comes.
Patritium culmen gradibus conscendit honores,
Crevit & ex tanto Præsule certus honor.

Ejus Vitam scripsit Gaufridus de Bussero; de eo etiam agunt Ripamontius Libro VI. Historiarum Ecclesiæ Mediolanensis, Claudius Robertus in Cathalogo Episcoporum Mediolanensium, Martyrologium Romanum die IV. Januarii, & Baronius in Notis ad eundem.

A

De eo quoque agunt Acta Ecclesiæ Mediolanensis, Ughellus in Tom. IV. Italiæ Sacræ in Mediolanensibus, aliique plures.

MLXXIII.

MARTINOLUS PETRUS.

Petrus Martinolus Mediolanensis post Studia amœniora ad sacra se vertit, atque in eis tantopere illuxit, ut animarum curam in Oppido Poliani nomine prope Rhaudum, nono ab Urbe lapide sito, obtinere meruerit. Inter Curas Pastorales, quibus sedulo operam semper dedit, nunquam Musas reliquit, ut videre est in subsequenti ejus Opere Elegiaco Carmine conscripto in laudem duorum Mediolanensium Archiepiscoporum,

B

Nempe:

I. De Sancto Carolo Carmina. *Mediolani, apud Navam*, 1620. *in* 4.
II. Gasparis Vicecomitis commemoratio, Carminibus celebrata, Extat in eodem libro.
Laudatur à Picinello in Athenæo Mediolanensi pag. 463.

MLXXIV.

C

MASERA ANTONIUS.

Antonius Masera à Gallarato, insigni Oppido Mediolanensis Ducatus, Capuccinis istius Provinciæ anno MDCLVIII. nomen dedit, quo in Ordine perfectionis semitam impigrè arripuit, & ut facilius carnis vitaret insidias, non communi contentus austeritate, sextâ quaque anni feriâ pane dumtaxat, & aqua corporis indigentiam recreabat, à qua consuetudine, neque dum ad totius Provinciæ administrationem

nem esset promotus, nunquam discessit. Ipsius Concionum fervor vulgo erat acceptus, simulque earundem litteratura, & Rhetorica dispositio, Sapientum hominum plausibus excipiebatur. Obiit Vir doctissimus Mediolani in Conventu Immaculatæ Concept. anno MDCCXIII. XXVII. Feb. ætatis suæ LXXIV. Relig. LV., omnibus de se propter eximiam ejus doctrinam, & vitæ sanctimoniam relinquens desiderium

Et præter alia MSS. in lucem edidit:

I. Discorsi Panegirici del P. Antonio Masera da Gallarate, Predicatore Capuccino. *In Novara, ed in Milano, presso Carlo Giuseppe Quinto*, 1694., *seconda edizione in* 4.

II. La Voce del Savio sulle vie della salute, ponderata dal P. Antonio Masera ec. *In Milano, per Carlo Antonio Malatesta*, 1695. *Tom. II. in* 4., & iterum 1701. nova editio.

Ita à Suis.

MLXXV.

de MASSA ANTONIUS.

IN nomenclaturis familiarum hujus Metropolis nullam inveni à Massa nuncupatam, ideoqe nisi Auctor ipse Mediolanensem se inscripsisset, ut infra, minime ego in hac Collectione illum inseruissem, quod facile de aliis quoque factum esse potest, ut alibi monui, duabus de causis, prima videlicet quod in Cathalogis Bibliothecarum patriæ Auctorum ferè nunquam indicantur, ideoque labor improbus erat, si tot volumina sub oculis omnia habere voluissem, altera vero dificultas est in expiscandis locis, ubi plures Auctores nati sunt, ipsis silentibus tam in librorum titulis, quam in Epistolis nuncupatoriis, & Præfationibus. Præter patriam Auctoris nostri, & quòd munera Consiliarii Cæsarii, atque Rei Salinariæ administratoris gessisset, ut ipse fatetur, nil aliud Lectoribus meis proferre possum. Opusculum ipsius tam libenter acceptum fuit, ut ex Latino in Italicum Sermonem impressum apparuerit, immo bis, quaterque.

Sic inscribitur:

I. Salis Anatomia, in qua Origo, Facultates, Differentiæ, & Selectus Salis fundamentaliter, & summa cum diligentia describuntur: Ab Antonio à Massa Mediolanensi Sacræ Cæsareæ Majestatis Joseph I. Rom. Imperatoris Augustiss. & Consiliario, necnon Ducatus Silesiæ Rei Salinariæ Administratore. *Impressit Uratislaviæ Andr. Franc. Pega*.

Titulus vero versionis Italicæ ejusdem libri sic legitur: „ Anotomia del Sale, in cui si mostrano fondamentalmente l'origine, le virtù, le diversità, e sue operazioni da Antonio de Massa Milanese Cavaliere del S. R. Impero, Consigliere della Camera di S. M. Cesarea, e suo Aministratore de' Sali nella Silesia. Alla Maestà di Carlo III. Rè delle Spagne, Arciduca d'Austria &c. *In Milano, nella Stampa d'Ambrogio Ramellati*, 1712. *in* 8.

Memoratur in Cinelli Bibliotheca volante, Pluteo 15.

MLXXVI.

MATTHIAS.

IN Cathalogo Scriptorum, quos Minores Observantes Sancti Francisci nuncupamus, reperitur Matthias à Mediolano, cui etiam Sui addunt Venerabilis titulum, cognomine tamen familiæ deperdito, laudaturque ut Vir in Theologicis facultatibus perinsignis, necnon sui Ordinis Concionator generalis, atque eximius. Picinellus breve titulum dedit Operis ejusdem, quòd præ manibus ego habui, ideoque ut jacet hîc profero, nec forma ipsius libri est, ut notavit Picinellus in 4., sed voluminis in fol. justæ molis, sicque inscribitur:

I. Incipit quodam Repertorium, seu Interrogatorium, sive Confessionale per Venerabilem Fratrem Matthiam de Mediolano Ordinis Minorum de Congregatione B. Patris Fratris Amadei Hyspani, compositum in loco S. Mariæ Pacis apud Mediolanum, nuperime congestum. Capitula n. XC. *Impressum Mediolani, per Jo. Angelum Scizenzeller anno* 1516. *die* 4. *Decembris, in fol.*

Videndi sunt VVadingus in Cathalogo Script. Ord. Min. litt. M. pag. 255., & Picinellus in Athenæo pag. 421.

MLXXVII.

MAURUS CYPRIANUS.

TRes tantùm Viri ex Religione, quam Hieronymianam Lombardiæ vocant, in hac mea Bibliotheca locum tenent ex solo Picinelli Athenæo, nam frustra alios quæsivi, ut majorem eodem Cœtui gloriam afferre possem, parumque de ipsorum familia, Actis, atque de Operibus illorum plusquam in supradicto Athenæo addere mihi licuit. De Cypriano Mauro prolixum Elogium Picinellus supradictus texuit, ideoque satis est ab ipso discere, quod Studiis ille se imbuisset Bononiæ, ubi publicas Theologicas theses habuit. Suorumque magister effectus, non tam in Scholasticis, quam in Moralibus, atque Canonicis Scientiis illuxit, qua de re animarum curam suscepit Ecclesiæ Parochialis S. Barbatiani ejusdem Urbis per quinquenium. Mantuæ dein atque Ticini munus Sancti Officii Consultoris egregiè sustinuit, immo Episcopus ipse Mantuanus Matthæus Vitalis Cyprianum nostrum voluit à Secretis, & Synodalem Examinatorem. Dein Concionator eximius efficitur, ut in pluribus Lombardiæ, atque Pedemontis Urbibus ad Verbum Dei disseminandum vocatus pluries extiterit. Tanta fuit ejus dicendi vis, ut præ manibus omnium Doctorum sui ævi variæ Panegyres, atque Orationes funebres passim circumferrentur antequam in lucem prodirent. Artem quoque Poëticam tam Latino, quam Italico Sermone summopere adamavit. Tot virtutibus singularem prudentiam adjunxit, ob quam pluribus suæ Religionis Cœnobiis præses instituitur, inter quæ Mantuanum adnumeratur, qua occasione amorem, existimationemque Caroli Mantuæ Ducis, necnon Mariæ ipsius Matris, atque Arciducissæ Austriacæ (cui fuit à sacris Confessionibus) sibi ita conciliavit, ut in rebus magni momenti ab ipsis Principibus adhibitus fuerit; apud ipsos quoque Legationem Catholici Regis per annos sex summa cum laude obivit; quanti ipsum alii in primoribus dignitatibus constituti fecerint videre est apud citatum Picinellum, quo Athenæum Mediolanense scribente, Cyprianus noster Cathedram Primariam Logicæ in Archigymnasio Ticinensi obtinebat. Aliquot Cœnobia suæ Congregationis vel recuperavit, vel auxit, extinctum enim S. Josephi rursus adeptus est, & Mantuanum S. Hieronymi, cui, ut jam diximus præfuit, quemadmodum & Ticinense S. Marini, cujus præsulatum mandato Clementis X. Summi Pontificis gessit, morum probitate, atque sudoribus suis locupletavit. Obiit Kal. Maji, ætatis suæ anno LXI. salutis verò MDCLXXXI. Opera illius, cum nullibi viderim, talia profero, qualia Picinellus indicavit, nullo indicato anno, Impressore vel loco editionis, reticens etiam ubi MSS. serventur:

Ea sunt .

I. Orazione funebre per l'Abbate Bertazzolo detta in Mantova , e dedicata al Duca Carolo II., con molte Poesie Italiane, e Latine dell' Autore.
II. Epicedio per la Serenissima Infanta Margarita di Savoja Duchessa di Mantova , e Vice-Regina di Portogallo.
III. Varie Poesie, Ode ec. in lode del Duca Carlo II. di Mantova , che ebbe gran parte in liberar Alessandria dall' assedio de i Francesi.
IV. Oda nella nascita del Serenissimo Giuseppe Luigi , figlivolo di Ferdinando III. Imperadore.
V. Varie Composizioni per l' Assonzione di Leopoldo alla Corona Imperiale.
Quæ typis parata erant sunt teste Picinello.
VI. La Vita di Madama Maria Gonzaga Duchessa di Mantova intitolata: l'Eco Panegirista.
VII. La Vita di S. Eustochia, intitolata la Stella Polare.
VIII. Dizionario Toscano intitolato : L'Interprete della lingua Toscana.
Laudatur ab Antonio de Lupis in Epistola impressa fol. 402. in libro, cui titulus : *Valigie smarrita*, Extant ibi quoque ejusdem duæ aliæ Epistolæ fol 80. & 106. ad Auctorem nostrum , cui Pater Franciscus Maria Battalea dicavit librum inscriptum : *La Galeria Spirituale* ; Videndus item Picinellus ut supra in Athenæo pag. 147.

MLXXVIII.

MAURUS MAURITIUS.

QUod Maura Familia Mediolanensis sit , docet Inscriptio Sepulchralis in Templo S. Fidelis hujus Urbis Carolo Mauro apposita, & in Collectione Archintea relata . Ex eadem fuisse Mauritium, de quo agimus , facilè credendum est ; nam ipse Mediolanensem se profitetur : ita asserit Donius loco infra memorando sequentibus verbis , dum Opus illius reffert inscriptum : *Il Gusto dell' Uomo* , *di Mauro da Milano* „ con ragioni naturali mostra questo Uo„ mo , che l' Uomo si dovrebbe contentare d'ogni „ cibo , ed ha sparso in questa sua Opera buone „ autorità d' esempj veri . „ Recipiant nunc Mediolanenses hunc Scriptorem , & Poëtam forsan ab aliis nunquam memoratum , quod sciam .

Habemus igitur :

I. Il Gusto dell' Uomo. Ex Donii libro inscripto : „ La „ Libreria di Gio. Francesco Doni . *Veuezia*, *per il Giolito*, 1556. pag. 188.
II. Carmina V. Italica , vulgo Sonetti : Extant in libro: „ Mausoleo di varie Poesie Latine , ed Italiane in „ morte di Giuliano Goselini. *Milano*, 1588.

MLXXIX.

MAYNERIUS BARTHOLOMEUS.

EXeunte Sæculo XVI. floruit ex Mayneria Familia Mediolanensi Bartholomæus , qui Jurisprudentiam summopere adamavit . In ea ut progressus in dies ampliores faceret, Guidum Pancirolum Virum Clariss. , cui summa erat amicitiæ necessitudine conjunctus , non rarò per litteras consulere solebat , ut satis indicant infra dicenda . Egrè ferimus interim ob temporis injuriam multa ipsius Scripta periisse , quemadmodum licet arguere ex his , quæ vetustatis voracitatem fortuitò effugerunt . Parem cum Scriptis calamitatem sensere Scriptoris Acta , at æqui bonique consulant Lectores laborem nostrum , quo frustra ipsa indagavimus. Florebat tamen circa finem sæculi XVI.

Hæc tantum ad posteros pervenere .

I. Lettera di Bartolomeo Mainerio spiegante i suoi dubbj sopra le parole della Legge *Properandum* . Integra Dissertatio est eruditissima, atque digna , quæ in lucem prodeat. MS. in fol. in Biblioth. Ambrosiana, sign. S. num. 8.
Ibi etiam servatur Responsum Guidi Panciroli , datum Patavii die XXIX. Novembris anno MDXCVI.

MLXXX.

MAYNERIUS JACOBUS.

EAs inter Familias , quarum prudentiæ , industriæ , atque vigilantiæ , debet Mediolanensis Urbis Populus post toties repetitum Œnobarbi excidium Patriæ hujus Inclytæ instaurationem , non infimo certè loco habendum est Mayneria , ex qua anno ipso memorandæ illius ruinæ prodierat Gotofredus Justitiæ Consul . Restituta autem Urbe, & in pristinum decorem redacta floruit ex eadem Gente Jacobus, qui Magistratum ipsum gessit annis MCLXVIII. atque MCLXXIII. Huic fuerunt coævi Gotticinus, & Codeghinus Maynerii , fortasse fratres , quorum Consulatus Justitiæ laudantur ad annos MCXCVI. & sequenti . Horum æmulati sunt virtutem anno MCCXLVII. Amicus . MCCLXXVII. Gotofredus junior, demumque Jacobus alter anno MCCLXXXIII. & ipsi majorum dignitate , atque muneribus potiti . Verùm de tot laudabilibus Viris hac familia genitis Jacobus senior nunc commendandus occurrit , cujus nunquam nomen interitum sentiet propter ea , quæ Patriæ præstitit . Nam quemadmodum legitur in Tomo II. pag. 72. Insignis Collectionis Diplomaticæ in pergameno MS. , quæ servatur in publico Tabulario Inclytæ Civitatis Vercellarum compilatæ Sæculo XIV. , & cui nomen impositum est *i Bissoni* , anno MCLXX. VIII. Augusti , Mediolani in Canonica Sancti Laurentii palam in Concione Communis Mediolani , per Girardum Cagapistam , Albertum de Carate, Menadragum de Sorexina, Albertum Cagatosicum , Jacobum Maynerium , Abiaticum Marcellinum , Consules Communis convenerunt, & promiserunt Caypo Consuli Communis Vercellarum, Mediolanenses non exacturos à Vercellensibus Pedaticum , seu Transitum Ticini ad Portum , vel ad Pontem , vigore concordiæ & societatis inter ambas Civitates, initæ tempore restaurationis Mediolani .

Insuper magni habendus est ob

I. Statuta plurima ad Mediolanensis Reipublicæ utilitatem condita anno MCLXX.
Agunt de ipso, non sine debita, laude Gualvaneus dela Flamma lib XIII. cap. 594. Chalcus Hist. Patriæ lib. XII. pag. 243. Comes Octavius Archintus in Collect. Monument. Famil. Mediol., & Sitonus amicissimus in Collectaneis suis MSS. Consulum Reipublicæ Mediolanensis.

MLXXXI.

MAYNERIUS PETRUS.

PEtrus Maynerius Arnoldi filius, quem perperam, ut in sequenti dicemus Articulo , Eruditissimus Curtius in Opere suo de Claris Medicis Mediolanensibus pag. 23. cum altero Petro Maynerio confundit, huic postremo tribuens litterarios primi labores, Ordinem Eremitarum , qui S. Augustini dicuntur amplexus est. Sacræ Theologiæ magisterio insignis fuit, miraque eloquentia claruit adeo , ut cum Mediolanum

num à Gallorum exercitu arcta obsidione premeretur, facundiâ suâ populum ne cederet detinuerit, atque in fide firmaverit. Anno post Christum natum MCCCXLI. Verbum Dei summo cum plausu è suggestu pluribus in Urbibus ministrare cœpit. Floruit Vir iste, ut scripsit Philippus Vicecomes in sæpe laudato suo libro de Conventu S. Marci, usque ad declinationem sæculi XIV. ex Pamphilo quoque & Torello; quo autem obierit anno hactenus incertum.

Opera illius hæc sunt.

I. Prædicationes festivæ factæ per F. Petrum Maynerium de Mediol. MS. in fol. pergameno litteris rubro-nigris. Incipit: Quasi ignis &c.

II. Prædicationes Dominicales ejusdem. MS. in fol. Incipit: Erunt signa &c. ut supra.
Extant in Biblioth. Cœnobii S. Marci Mediol.

III. Oratio dicta Populo Mediolanensi, occasione qua supra. Teste Ripamontio.
De eo agunt Thomas de Errera in Alphabeto Augustin. Antonius Possevinus in Apparatu Sacro, Tomo III., & Picinellus in Athenæo pag. 462.

MLXXXII.

MAYNERIUS PETRUS alter.

PEtrus Maynerius Bonifacii filius, Vir nobilissimo loco Mediolani natus, inter ceteras eruditionis dotes, quas perpeti labore sibi comparaverat, Physicam præcipuè coluit, cujus gratia primùm nobile Collegium Medicorum in hac Metropoli florens ingredi promeruit, tum Joannis Galeacii Vicecomitis primi Insubrum Ducis Protophysicus electus est. Diù Medicinæ exercendæ operam dedit in Patria, postmodum Clericale amplexus Institutum ob Scientiarum, morumque integritatis præstantiam an. MCCCLXXXVIII. ab Urbano VI. Summo Pontifice, translato ad Vicentinum Episcopatum Petro Filargo, postea Novariensi Præsule, tum Mediolanensi Archiepiscopo, postremo autem Summo Pontifice, qui Alexander V. dictus est, Placentinis Infulis decorari meruit; commissæque sibi Ecclesiæ per Procuratores iniit possessionem eodem anno die XXI. Maji. Eo sedente Academia, omniumque bonarum artium Lyceum præfati Galeacii Ducis privilegio tertio restauratum est. Præfuit Placentiæ Urbi annos XVI. non sine ingenti laude; atque Mediolani ad immortalitatem transiit anno MCCCCIV. succedente sibi Branda Castillionæo, cujus Elogium loco suo jam dedimus. Cadaver ejus conditum est in Templo S. Marci, non autem S. Mariæ, ut perperam scribit Ughellus loco citando, apud Eremitas S. Augustini nuncupatos.

Scripsit Opus hoc titulo.

I. Theorica Corporum Cœlestium, sive Commentaria Spheræ. MS. in fol. pergameno. Extat in Ambrosiana Biblioth. sign. E. num. 114.
Laudatur à Curtio de Claris Medicis Mediol., qui hoc Opus ignoravit, & ut diximus, tribuit ei Opera alterius Petri Maynerii Articulo superiori commendato. Ughello Tomo II. Italiæ Sacræ in Placentinis, num. 71., & Sitono amicissimo in suis Schedis.

MLXXXIII.

MAYNUS JASON.

ANdreotus Maynus Eques & Comes Palatinus Cæsareus, necnon Ducalis Consiliarius & Feudatarius, ob crimen Mediolani patratum, à Duce Philippo Maria Vicecomite in exilium actus, Pisaurum ad Galeacium Malatestam illius Urbis Dominum se contulit, ubi ex ancilla Agnete anno humanæ Salutis MCCCCXXXV. Jasonem filium suscepit. Is, Parente in Patriam reverso Mediolanum deductus, Præceptoribus in bonis artibus traditus est erudiendus. Sed velut ex illegitimis nuptiis natus, paulò sordidius, quàm Ambrosius, & alii legitimi fratres, educatus est, & ab immiti Pædagogo durissimè habitus. Exinde Ticinum ad Jus Civile perdiscendum missus, primo anno in pestilenti chartarum luxu adeò miserè deperditus est, ut omni consumpta suppellectile, etiam jurium Volumina in membranis magno pretio descripta vendere cogeretur, ad extremamque inopiam deductus vili veste, & tonso capite, incederet. Verùm à parente opportunè correptus ad eam vitæ frugem se reformavit, ut cum æqualium admiratione à Hieronymo Torto, Jacobo Puteo, & Cattone Sacco Papiensi eruditus, brevi insignis evaserit. Postea Bononiam profectus etiam Alexandrum Tartagnum Imolensem incredibili studio audivit. Nec simplici legum facultate contentus humanioribus litteris usque ad Poëticas compositiones se instruxit. Dignus Cathedrâ visus anno MCCCCLXXI. Ticini primo Institutiones interpretatus, quædam Christophori Portii Commentariis addidit, Philipumque Decium in ea lectione auditorem habuit; Exinde alias Juris partes ibidem usque ad annum MCCCCLXXXVI. explicuit, quo Patavium magno honorario mille Ducatorum aureorum, ut ex lectis ejus Codicillis, vocatus, ibi cum Antonio Orsato vespertinas lectiones magna nominis fama per triennium professus est, & cum sibi salarium augeri postea petiisset, discedens, Joannem Campegium successorem habuit. Inde Pisas majore stipendio conductus, cum Bartholomæo Socino easdem, ut quidam ferunt, mane Juris Civilis lectiones explicuit, sed eos æmulos, non concurrentes fuisse invenio. Primus fuit ex illis Jurium Interpretibus, qui mille aureorum salarium obtinuit, ut cum antea ducentis, aut ad summum trecentis aureis docerent; primus etiam 50. 100. & amplius aureos pro Responsis accepit, cum prius quatuor aureolis honorarentur, ut refert Celeberrimus Guidus Pancirolus. Jam verò clarissimus factus, à Ludovico Sfortia rursus Ticinum anno MCCCXCI. revocatus usque ad finem vitæ XX. amplius annis vespertinas lectiones prælegit. Eò ad celebrem hominis famam tria millia auditorum confluxisse dicuntur: Inter alios Jo. Franc. Ripam, Rochum Curtium, Claudium Seissellum, & Paulum à Monte Pico, quem postea concurrentem habuit, instituit. Oris canore, vocisque decore venustus etiam lectionis perspicuitate discentibus erat gratissimus, ut clauso per duas horas Auditorio, quæ explicabat, vel dictabat magno silentio exciperentur. Sequente verò anno ad Alexand. VI. Pont. declaratum à Ludovico Sfortia cum Hermete Sfortia Ducis fratre, Jo. Franc. Severino, & Franc. Sfortia, Nicolaoque Corrigio gratulatum missus, luculentam Orationem habuit, ac primas tunc temporis inter Oratores partes obtinuit. Postea ad Federicum Imperatorem similiter delegatur, quo præsente & Maximiliano Romanorum Rege, ac pluribus Germaniæ Principibus, Orationem alteram dixit super Matrimonio Maximiliani cum Ludovici Sfortiæ Mediolanensium Ducis Nepte, ingenti omnium plausu. Quare auro, argentoque donatus, & Equestri, ac Palatina dignitate honestatus, Cæsarisque patricius factus, lætus in Patriam rediit. Anno etiam MCCCCXCV., quo Ludovicus Sfortia Mediolani Dux creatus est XVII. Kal Maji, splendidam Orationem habuit, & ejus Senator, ac Patricius iterum est declaratus. Inter hæc accidit, ut quadam lippientium, ac prope cœcutientium oculorum caligine teneretur, quare ultra novennium à docendi munere cessavit. Cùm verò Ludovicus XII. Gallorum Rex, subactis Liguria, & Insubribus, Mediolano potitus esset, Jasonem per multos Proceres, ac Cardinales, ut ad Jus interpretan-

tandum reverteretur, frustra sollicitavit; Tandem Rex ipse multis adhortationibus ad pristinnm munus suscipiendum impulit, & cum Ticinum venisset, eum audire voluit. Die dicta, Jason aurea veste indutus Regem ad Gymnasium deduxit. Ubi eò ventum est, Rex eum, velut Præceptorem, præire jussit, quod eo in loco profitentibus Regiam potestatem inferiorem esse diceret. Comitati Ludovicum fuerant quinque Cardinales, & centum Proceres, qui cum aliis Subsellia implevere. Jason Equestrem dignitatem ob spectatam in prælio virtutem à Principe collatam, adversùs aliorum sententiam, ad liberos transire sustinuit; descendentem è Cathedra amplexus, Piopera castello Regia liberalitate donatum dimisit; In domestico verò colloquio ab eodem interrogatus Jason, cur nunquam uxorem duxisset, ut tua, inquit, Amplissime Rex, opera, Julius Pontifex me ad Purpureum Galerum promovere possit. Hoc responso animi quidem secretum ostendit, sed nunquam voti compos factus est. Castrum verò Pioperam Rex in feudum Jasoni, dum viveret, cum multis prædiis, & proventibus concessit, hoc animo, ut Jura profiteri teneretur, nisi valetudine esset impeditus. Verùm cum Ludovicus cognomento Maurus ex Germania, ingenti conflato exercitu, reversus, à Ludovico Rege profligatus, captusque fuisset, Dominus à Corcu Regiæ Domus Magister Jasonem Castro spoliavit, etsi post acquisitum Castrum semper docuisset. Jason amicorum opera à Rege literas impetravit, ut sibi ablata restituerentur, sed frustra CL. aureos in hanc causam inanè impendit, cum nec obolum ex Castro unquam perceperit, quam Historiam ipse in quodam responso, seu Epistola Guidoni de Rupeforti Galliarum Cancellario missa explicat, quæ anno MD. contigisse dicuntur. Ipse tamen postea usque ad annum MDXI. docuisse reperitur. Jasonis nominis invidia exagitatus Philippus Decius ipsum usque ad insanas cavillationes nunquam insectari destitit. Aliorum, ut fertur, laboribus Jason libenter fruebatur, si æmulos suos audiamus, qui asserunt Commentarium in titulum de Actionibus ab Alexandro Imolensi scite elaboratum sibi adscripsisse, & in lucem edidisse; Hieronymi Torti Papiensis, qui cum Jacobo Puteo in Patria vespertinas lectiones paulo ante explicuerat, & aliorum Scriptis locupletari voluisse; Bononiæ quoque dum ibi Bartholomæus Socinus, deinde Carolus Ruinus profiterentur, auditores aluisse dixerunt, qui eorum descriptas lectiones ad se referrent; Ruinum sæpe publicè deploravisse, qui, ut ajunt, mutata per indignationem sententia, surreptas opiniones confutare consueverat. Vir fuit alioquin laboriosus, & in cumulandis aliorum dictis diligens. Nullum præterea sibi tempus ad expoliandas lectiones, nisi Quadragesimæ, quum jejunabat, sufficere dictitabat. Alexandrum Tartagnum est æmulatus, lucido verò ordine, ut scribit Pancirolus, perspicuaque ac solida doctrina Jura interpretatus, plurimùm studiosis profuisse visus est. Linteo capiti obvoluto, etiam meridie occlusis fenestris ad accensum lumen elucubrare consueverat, ne Cœli claritate mentem evagari sineret. Consultoribus onerosus in hoc laudem meruit, quod si causa excidissent, extortam pecuniam se restituturum pollicebatur (rarum in Foro exemplum!) Nobile Ticini ædificium extruxit cum Turribus in summis angulis inversis, quod patrem suum nolle mentitum esse diceret, qui filio in prima juventute ad vitia declinanti sæpe per iracundiam objiciebat, eum Turrim conversis in Cœlum fundamentis fabricaturum. Quo dicto, id ædificii genus, quod ad declarandam Nobilitatem fiebat, Jasonem nunquam facturum significabat; Portæ verò ædium hanc sententiam inscripsit: *Virtuti fortuna comes*, quod antea Cicero & Livius de Cl. Sempronio loquentes, & alii dixerant. Perampla etiam prædia in Placentino agro comparavit. Gallis Mediolano armis Hispanorum expulsis, Jo. Jacobi Trivultii Gallorum fautoris bona obtinuit, sed illis Francisci I. virtute reversis ea amisit. Ferunt eum senio confectum delirasse, & sæpe à Com. Hippolyto ex fratre nepote pugnis cæsum fuisse. Obiit Ticini anno MDXIX. XI. Cal. Aprilis, ætatis LXXXIV. Polydamante filio naturali post se relicto, qui & ipse Jurisconsultus Genuæ Prætor fuit, & Ambrosio fratre, ex quo Thomas natus est. Oravit in ejus Funere Marcus Antonius Natta J. C. Astensis. Testamentum condidit die III. Decembris anno MDXVIII. quod servat in suo Musæo Clarissimus Advocatus Sitonus de Scotia. Sepultus est in Suburbano D. Jacobi, (non D. Pauli, ut perperam Jovius, ac alii) Templo FF. Min. Refform. S. Francisci, cum hac Inscriptione:

IASON MAYNVS IVRISCONSVLTVS
EQVES ET COMES
QVISQVIS ILLE FVERIT
HIC REQVIESCIT.

Sed & aliud non inelegans in hæc verba extat Epitaphium à Dardano Parmensi editum, ut referrt Paulus Jovius in Elogiis doctorum Virorum.

Quis jacet hoc hospes tumulo? quis? summus Jason
Ille ne Phryxeæ vellere dives ovis?
Clarior hic illo longe est, quis nam oro Maynus
Excellens Juris gloria Cæsarei.
Non fuit hoc Juris quisquam consultior alter,
Qui extinctum posset reddere Jus melius,
Sed tamen hoc summi vetuit mens Dia Parentis,
Cæsaribus cupiens usque favere suis.
Te audiit, o nimium fœlix, qui Jura legentem,
Damnantemque acri plurima judicio.
Nec tamen infœlix tua qui monumenta revolvit,
Et memori condit lecta, fovetque sinu.
Et quamquam obloqueris plebs invida solus Jason,
Hic legum nodos difficiles solvit;
Amborum sic fama omnem vulgata per Orbem,
Ille nitens belli laude, sed iste togæ.

Etiam hos versus scripsit Marcus Litta in libro de Urbe Mediolani in laudem Jasonis nostri.

Quis Maynum ignoret? quo non pervenit Jason?
Thessalus haud tantum cognitus ille fuit.

Sub ejus Effigie, quam dedit Isaacus Bulartus in Opere, cui titulus: „ Accademie de Sciences & „ des Arts, hoc Carmen legitur:

Sanctarum intereant numerosa volumina Legum,
Hic per quem subito restituantur, erit.

Tandem pro coronide hujus vitæ damus Andreæ Alciati judicium de Mayno nostro, quod legitur apud Janum Vincentium Gravinam in libro de Ortu & Progressu Juris Civilis, editionis Lipsiensis anno 1717. pag. 120. his Carminibus:

In

In jure primas comparatus ceteris
Partes habebit Bartolus ,
Decisiones ob frequentes , actio
Baldum forensis sustinet .
Non negligenda maximè est tyronibus
Castrensis explanatio .
Opinionum tutius Symplegadas
Superabis Alexandro Duce .
Ordinis Jason , atque lucis nomine
Videndus est properantibus .
His si quis alios addidit interpretes ,
Onerat quam honorat magis .

Opera illius perdiligenter collegimus , ut sequitur :

I. In primam & secundam Digesti novi partem Commentaria cum Summariis . *Lugd.* 1536. *in fol.*

II. In primam & secundam Codicis partem Commentaria cum Additionibus & Summariis . *Ibid.*

III. In primam & secundam Infortiati partem Commentaria . *Ibid.*

IV. In primam & secundam Digesti veteris partem Commentaria *Ibid* His Commentariis adjunctum est Repertorium , seu Index Alphabeticus in Commentaria Jasonis Mayni . *Ibid.* Hæc denuò impressa sunt pluribus Voluminibus distributa , cum doctorum adnotationibus , præsertim Joannis Francisci Purpurati . *Venetiis* , 1568. *in fol.*

V. Lectura super titulo de Actionibus in Institutiones Justiniani , emendata per Antonium Angelum Carcassonam Sardum . Item termini Actionum per Joannem Crispum Montanum . *Lugd.* 1556. *in fol.*, & cum notis Benedicti de Vadis , Antonii Carcassonæ , Jo. Crispii , Adamantii , Dionysii Placentini J. C. , & Ludovici Gomesii . *Venetiis* , *sine Typograpbo* , 1582. *in fol.*, *& Francofurti* , 1609. *in fol.*

VI. Consiliorum , sive Responsorum Volumina IV. cum luculentissimis Additionibus & notis Francisci Becii , & Hieronymi Zanchii . *Venetiis* , 1581. *in fol. It. Francofurti* , 1609. *in fol.* , *& ibidem* , *apud Beelkerum* , 1611. *in fol.*

VII. Consilia Feudalia . Extant in Opere , cui titulus : Omnium Clariss. Viror. Consilia Feudalia . *Lugduni* , 1553. *in fol.*

VIII. Consilia II. Extant inter illa Alberti Bruni Astensis . *Venetiis* , 1648. *in fol.*

IX. Consilia duo Criminalia . Extant inter Consilia Jo. Bapt. Ziletti T. II. pagg. 64. & 67.

X. Repetito in L. Quominus . De Fluminibus . *Lugduni* , 1553. *in fol.* Item inter Repetitiones Juris Civilis .

XI. Apophtegmata seu singularia Juris . *Lugduni* , 1539. *in* 8. , & cum Additionibus , *ibid.* 1554. *in fol.* Prima autem Editio extitit *Papiæ* , anno 1489. cui præfixa est Auctoris Epistola ad Jacobum Ghilinum Ducalem Secretarium valde ibi laudatum , & Jason hanc Repetitionem vocat primitias agelli sui . Extat ibi quoque Epigramma Petri Offredi Cremonensis in laudem Jasonis .

Opera vero juridica Jasonis nostri in unum corpus collecta , edita fuerunt *Augustæ Taurinorum* , *apud Bevillaquam* , 1576. *Tom. IX. in fol.* , sed non omnia ut hîc adnotavimus , & conferentibus facilè patebit , ac inter alia etiam Opus quod sequitur , ibi deest :

XII. Additiones ad Christophorum Portium in Institutionibus . *Venetiis* , *apud Franciscum de Portonariis* , 1561. *in fol.*

XIII. Oratio ad Alexandrum VI. Pont. Max. Epistola sic incipit : ad Illustrissimum , & Sapientissimum Principem Ludovicum Sfortiam Vicecomitem Barii Ducem , Jason de Mayno J. C. & Ducalis Senator . Data ex Academia Ticinensi XII. Kalendas Januarii , anno salutis Dominicæ MCD- „ XCIII. In fine . „ Acta Romæ Idibus De- „ cembris anno MCDXCII. in Consistorio Publi- „ co. Subsequuntur duo Epigrammata in laudem Auctoris , alterum Alexandri Rouvinagiæ , alterum Nicolai Scyllatii Siculi . Edita est etiam inter Orationes clarorum Virorum ab Academia Veneta promulgatas . *Venetiis* , 1559. *in* 4. *& Parisiis* , 1577. *in* 12.

XIV. Oratio habita in funere Excellentissimi Jurisconsulti Hieronymi Torti , tenentis primam Cathedram in felici Gymnasio Ticinensi , per me Jasonem de Mayno Mediolanensem Juris Utriusque Doctorem , ad Illustriss. Principem Ludovicum Sfortiam Vicecomitem Barii Ducem &c. In fine sic legitur : „ Habita Papiæ in Ecclesia FF. „ Minorum per me Jasonem de Mayno , tertio „ Idus Augusti anno MCDLXXXIV. sine Typographi nomine , in 4.

XV. Oratio exhortatoria , habita pro felici initio Gymnasii Ticinensis , per Clariss. J. U. D. Dominum Jasonem de Mayno die IV. Novembris MCDLXXVIII. Hæc MS habetur in Codice signato O. n. 57. in 4. Biblioth. Ambros. estque pagg. 20. , & cum aliis duabus supradictis Orationibus Auctoris nostri impressis uno Volumine , quod Lazarus Augustinus Cotta dono dedit memoratæ Bibliothecæ .

XVI. Oratio sive Epithalamium in Nuptiis Maximiliani Romanorum Regis , & Blancæ Mariæ Vicecomitis : acta Hispruch , seu Oeniponte VI. Id. Martii , anno MCDXCIV. ibique edita in 4. Extat etiam inter Scriptores Germanicos Freheri Tom. II. pag. 222. Et MS. in Regia Parisiensi Bibliotheca Cod. n. 6665. ita Montfauconius in Bibl. MSS. Tom. II. pag. 766.

XVII. Oratio , seu potius Epistola , Januensium nomine , ad Barchinonenses , quod justa Arma , tanquam lacessiti , contra Regem Aragonum susceperant . Data Januæ , anno MCDLXXXVII. die XXII. Augusti . Impressa verò *Cremonæ* , *per Bernardinum de Misintis de Papia* , *anno* 1492. *die* 18. *Junii* .

XVIII. Responsio facta Oratoribus Genuensibus nomine Ducis Mediolani , in deditione eorum Urbis anno MCDXCV. sine loco & Typographo , in 4. Extat in Biblioth. S. Victoris hujus Urbis .

Inter Opuscula Hier. Moroni , MSS. apud March. de Sylva extant Epistolæ III. ad Jasonem Maynum J. C. præstantissimum Tom. II. pag. 24. 29. & 30.

In Libro , cui titulus : Bonifacii Simonetæ Abb. Cisterc. Persecutionum Christianarum Historia , Pontificumque Commentarii , impresso *Mediolani* 1492. Extat Epistola lib. II. num. 5. qua Jasoni Mayno Juriconsulto eximio respondet : qualia sint sub unoquoque climate ingenia hominum , & sub qua cœli regione homines nascantur solertiores .

Hieronymus Perbonus in Epistola XI. lib. II. ad Gasparem Maynum armorum Capitaneum , & Ducalem locum-tenentem , his verbis Jasonem commendat : „ Patruus tuus clarissimus Jason , „ qui divinis legum monumentis editis patriam „ per omnes mundi regiones reddidit auctam & „ majorem .

Jasonem commendant , præter citatos Auctores , Jacobus Philippus Bergomas in Supplemento Chronicorum lib. VI. Trithemius in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis , Gesnerus in Bibliotheca Universali , Guidus Pancirolus de Claris Legum Interpretibus pag. mihi 225. Fichardus in Vitis Jurisconsultorum apud Pancirolum pag. 426. , Marcus Mantua in Epitome apud eundem pag. 478. Bayle in Lexico Critico , Thomas Diplovatarius , qui Vitam Jasonis evulgavit : Jason Landus ipsum quoque Epigrammate laudavit : à Picinello relato in Athenæo pag. 250. , atque à Cl. Sitono , cui debemus seriem Chronologicam Maynæ Gentis ab Ambrosio florente anno MCCCLX. ad Jasonem juniorem , de quo mox dicemus .

MLXXXIV.

MAYNUS JASON alter.

JAm diximus in Jasone celeberrimo J. C. seniore antiquam originem ipsum traxisse ab Ambrosio Mayno , qui in vivis erat Sæculo XIV. ineunte ; à serie verò Chronologica Maynæ gentis , ab humanissimo Sitono nobis exhibita , ut innuimus , plura cognovimus ad ipsam illustrandam aptissima usque ad annum MDLXIX. Jason vero Junior , de quo nunc agimus , parentes habuit Polydamantem supradicti Jasonis senioris filium , qui inter J. C. C. Mediolanenses nu-

numerabatur anno MDL., immo Patriæ Præturam ipse exercuit anno sequenti, & Aloysiam de Medicis Conjuges. Noster verò laudatur à Moriggia in libro de Nobilitate Mediolanensi, ut Poëta, & Philosophus magni nominis, qui vestigia ejusdem Avi sui secutus, legum scientiæ sedulam navavit operam, sed cum imbecillo esset corpore, ab eo studio desistere coactus est. Inter Academicos Affidatos sub nomine *il Bramoso* totus ad Musas se convertit. Multa composuit Carmina, quæ apud Eruditos sui ævi summopere in pretio tunc fuere. Ego vero pro illis tantùm Italicis, quæ vidi in collectione Dulcii, minime in hac Bibliotheca locum ei daturus fuissem, sed meritò id agere institui pro alio ipsius Poëmate Latino infra recensendo, interimque alia expectanda sunt de hoc laudato Viro à fœliciori post me Collectore.

Profero igitur de Jasone Juniore:

I. Carmina duo Italica vulgo *Sonetti*; extant in libro, cui titulus: „ Stanze Raccolte dal Dolce, pag. 28.
II. Poëma de Legum Initiis apud Veteres. MS. in 4. sign. A n. 1102. in Colbertina, ex Cathalogo ejusdem Biblioth. pag. 309.
Agunt de ipso Lucas Contilis in Impressis Academiæ Affidatorum, Crescentius in II. Parte Amphiteatri, MS. in Bibl Vicecomitum. Sitonus in Theatro Genealogico Famil. Mediol. pag. 279. MS. in fol. apud eundem Auctorem.

MLXXXV.

MAZENTA FAUSTINUS.

GUidus Antonius Mazenta J. C. C. Mediolanensis, & ex LX. Patriæ Decurionibus, nec non Helena Raynolda Parentes nobilissimi fuerunt Faustini nostri, qui Juris utriusque Laurea insignitus, Jus Canonicum in Ædibus Archiepiscopalibus publicè docuit. Mox creatur Protonotarius Apostolicus, & Abbas S. Mariæ in Oppido Mazenta. Hinc Canonicus Ordinarius Metropolitanæ anno MDCXIX. Præfectus Disciplinæ Ecclesiasticæ, Collegii Helvetici, & Fabricæ Sancti Fidelis, Protector Carthusiæ Cariniani. Sacella S. Mariæ Mazentæ, & aliud in Templo Sanctimonialium S. Pauli Mediolani restauravit. In quorum primo leguntur sequentes duæ Inscriptiones.

ORATORIVM HOC DIVO BLASIO
FAVSTINVS MAZENTA ABBAS S. MARIAE
RESTAVRATIONE COMPLETA
REAEDIFICAVIT
PRO PERPETVA MISSAE CELEBRATIONE
DOTAVIT
DEIN VNDEQVAQVE EGREGIE ORNATVM
PRO SACRIS INDVMENTIS
ADDITO SACELLO
AD DEI AC DIVI HONOREM ET GLORIAM
ABSOLVIT.

A ORATORIO SACELLOQVE ADIACENTE
ABSOLVTIS
HAS ETIAM AEDES
SACERDOTIBVS PER TEMPORA CELEBRATVRIS
FAVSTINVS ABBAS MAZENTA
EXTRVXIT ANNO M. D. C. L.
SINGVLA VLTRONEO SVMPTV
VT PER SACRIFICIA AC SACRA AEDIFICIA
DEO ET DIVO FAVENTIBVS
SIBI SVISQVE COELICVM
PARARET DOMICILIVM.

B Pestis tempore cum maximo Xenodochio Præfectus esset, plurimùm ad pestifera labe tactos juvandos laboravit. E vivis excessit anno redempti Orbis MDCLVIII. Scientias solidiores, & Poëticas quoque colere voluit, ut ex sequentibus patebit.

Habemus igitur de ipso:

I. Carmina, quæ extant inter Poëmata Variorum pro Laurea Patris Antonii Jacobi Marchesii, à Hieronymo Villa collecta, & alibi citata.
II. Epigrammata Latina, atque Poëmata Italica, vulgo *Sonetti*, in Collectione variorum Poëmatum in Laurea Ludovici Meltii, in 4. *Papiæ*, 1597.
C III. Alia tam Latina, quàm Italica in libro, cui titulus: Varj Componimenti fatti nel Dottoramento del Sig. Ludovico Mazenta (ejus fratris). *Papiæ*, 1613. *in* 8.
IV. Carmen de interitu Concini, populari furore in Gallia discerpti. Extat in Biblioth. Monachorum S. Ambrosii hujus Urbis, in MS. Jacobi Valerii, Cod. sign. A. num. 125.
Laudatur in lib. cui Titulus: Virtutis Templum & Honoris, Sermo Panegyricus ab Antonio Rampono Mediolanensi habitus, in renunciatione Guidi Mazentæ, Principis Academiæ Infocatorum.
Extant ad eum Carmina Latina Augustini Terzagi in suo libro, cui titulus: Poësis.
Ejus quoque mentio occurrit in libro inscripto: Lettera d'un Sacerdore della Compagnia di Gesù, narrante alcune Virtù, e sante Operazioni del Sig. Ludovico Mazenta.
Videndæ etiam sunt Schedæ Sitonianæ.

D

MLXXXVI.

MAZENTA GUIDOTTUS.

HIppocratis atque Galeni dogmata secuti sunt plures è Mazentarum nobilissima gente, Joannes videlicet, Guidotti plures, & Simon, quorum in sæpè laudato libro Bartholomæi Curtii de claris Medicis Mediolanensibus honorifica occurrit memoria. Agendum nunc est de Guidotto, quem Picinellus tertium vocat, nam de Guidotto secundo meminit præfatus Curtius ad annum MCCCXC. citato
E etiam Sylvatico, qui eum clarissimum Philosophum appellat, tametsi nullum ejusdem Opus proferat. Avus hic fuit Guidotti Junioris, cujus nunc laudes promimus, & Pater Simonis, Doctoris Physici Collegiati, qui hujus Urbis Decurio, Ticinensis Academiæ Rector, tum Philippi Mariæ Vicecomitis, Mediolani Ducis Tertii Protophysicus, atque in ejusdem Secretiori Consilio Senator extitit. Scriptor igitur noster ex eodem Simone, atque Catharina de Medicis genitus, Physicorum ætatis suæ facilè princeps, circa annum MCCCCLXXX. tantum famæ ob eruditionem Philosophicam, Medicam, ac Poëticam apud Ludovicum Mariam Sfortiam tunc Insubriæ imperitantem consecutus est, ut Aulicus Archia-

chiater renunciatus, in consilium Principis assumeretur. Ejus laudes attigit Hieronymus Montius in Oratione habita an. MDXL. pro cooptatione Ludovici de Mazentis in celeberrimum Jurisperitorum Mediolanensium Collegium, edita postea *Lugduni* 1547. *apud Sebastianum Gryphium*, his verbis: „ Recens est Guidotti avi tui memoria, atque „ adeò in animis hominum etiam viget, ut plerique „ non decrepita ætate Viri constantissime affirment, „ neminem sua ætate Medicorum fuisse, qui illi comparandus esset: referunt tantam ejus Viri celebritatem in Italia viguisse, ut sæpe à diversis eodem „ tempore Principibus accersitus esset. Una erat illi „ sedes Mediolanum, & tamen tam clari nominis „ fama remotissimas etiam gentes pervaserat. Quoties ille primarios Viros ingravescente morbo animam exhalantes ad incolumitatem revocavit! Quoties alios Medicorum incuriâ ad extremam perniciem deductos, intellectâ melius ægritudinis causâ, à morte retraxit! „ Plurima alia in Guidotti laudem subdit disertissimus Orator, sed longum nimis esset hîc omnia transcribere. Sylvaticus etiam in Libro Colleg. Mediolan. Medic. cap. 17. pag. 50. ait: „ Guidottus Simonis filius, Ludovici Sfortiæ „ Ducis Mediolani, Medicus fuit & Consiliarius, „ scriptis in Philosophia clarus.

Habentur igitur doctrinæ Guidotti nostri hæc monumenta.

I. Opera Philosophica à præfato Sylvatico memorata.
II. Carmina Italica, vulgo *Sonetti*, inter MSS. Versus Gasparis Vicecomitis, de quo dicemus loco suo.
Ei Pius Bononiensis anno MD. Nonium Marcellinum dicavit, ut testatur Cl. Josephus Antonius Saxius in Hist. sua Typographica Mediolanensi
Nomen verò ipsius memoratur in Sepulchrali Elogio Genitoris sui Simonis, quod in Ducali Basilica Sanctæ Mariæ Scalensis Mediolani adhuc visitur.

D. O. M.
SIMONI MAZENTAE
ARTIVM ET MEDICINAE DOCTORI CLARISSIMO
GVIDOTTVS PHYSICVS
PATRI B. M. POSTERISQVE ET SIBI V. P.
ANNO MCCCCLXXIV. XII. APRILIS.

Laudatur Guidottus à Platino Plato in Epistolis impressis anno 1496. Morigia Hist. Antiq. Mediol. lib. IV. cap. 12., & Nobil. Mediol. lib. III. cap 11. Sylvatico jam citato in Colleg. Physic. Mediol. cap. 17. Antonio Rampono in Elog. Famil. Mazentæ pag. 10. Sitono in Chron. Colleg. J. PP. art. 450. pag. 109., & in MSS. Chron. Colleg. Physic., atque Theatro Genealog. Famil. Nobilium Mediol. pag. 289. Mazzuchello in Schedis: Picinello in Athenæo pag. 375 aliisque pluribus.

MLXXXVII.

MAZENTA GUIDUS.

EX Ludovico J. C. Coll atque Mediolani Senatore, de quo parum infra nobis erit sermo, nec non ex Catharina Bottigella jugalibus clariss. natus est Guidus Mazenta, qui & ipse inter LX. Patriæ Decuriones numerabatur, imò Juridicas facultates prosequendo, ingressus est Coll. Juris PP. anno Christi MDLXXXVI. Deinde Præturam Urbis Mediolani obivit anno MDCV., postquam inter Regios Vicarios Generales jam adscriptus fuisset. Vir fuit non tantùm litteris summopere præditus, sed & pietate, liberalitateque insignis. Meritò igitur sequentibus verbis laudatur à Petro Paulo Bosca in libro V. de Origine & statu Bibliothecæ Ambrosianæ: „ Jam verò ineunte hoc sæculo „ Vir Patritius, & clarissimo loco ortus Vidus Mazenta, cùm Fridericus (nempè Card. Borromæus) vix de condenda Bibliotheca cogitasset, „ donaverat Borromæum autographo Leonardi Vincii, in quo de lumine, & umbra disputat, ac „ perennis tantæ munificentiæ memoria viget, cum „ titulo nominis ipsius Vidi, quem liber præfert „ in fronte. Fuerat autem Vidus Vir studiosissimus bonarum artium, humaniorum præcipuè, „ atque ornaverat ipse triumphales arcus carmine, ac plurima epigraphe, cùm Margarita „ ad Hispani Regis nuptias Mediolano transiret. „ Porrò non tantùm ex Libro infra recensendo pro receptione Margaritæ Austriacæ, sed ex aliis lucubrationibus ejusdem, quas nos primùm proferimus, satis elucet eruditio Guidi nostri, & quod plus est Hydraulicam quoque cognovit, exercuitque. Obiit Venetiis die XI. Februarii anno Christianæ Redemptionis MDCXIII. In Templo Sanctimonialium Divi Pauli Mediol. Tumulum sibi vivens cum hoc titulo posuit:

GVIDVS MAZENTA
IVRISCONSVLTVS COLLEGIATVS
EX SEXAGINTA DECVRIONIBVS
ET REGIVS VICARIVS
ATQVE VRBIS PRAEFECTVS
SIBI POSTERISQVE SVIS
H. M. P. C.

Juvat hîc ad perennem Scriptoris nostri gloriam partem Testamenti, quod anno MDCXII. die XXIV. Novembris condidit, referre; nam inter alia pietatis suæ monumenta jussit ab hæredibus suis Fabricæ Metropolitanæ Ecclesiæ hujus Urbis Scuta CCCCC. semel tantùm persolvi, quibus certum aliquod latifundium coëmeretur. Hujus fructus peritissimo Sculptorum ipsi Ædificio inservientium pendi mandavit, qui Protoglyptes nuncupatur, atque à primaria Ecclesiastica Dignitate Capituli ejusdem Fabricæ, necnon à primario item Collegiato Jurisconsulto in Cœtum Nobilium Fabricæ ipsius Curatorum adscito, & à Rectore memorati Capituli eligatur. Sancivit Protoglypten hunc certum adolescentium numerum, qui memoratis Viris benevisus fuerit, delineandi artem docere. Id si ab ipso neglectum, vel perperam actum fuerit, licere Capitulo hominem loco movere, & statuta mercede privatum renunciare.

De hoc Viro Lectoribus nostris proferimus quæ sequuntur, scilicet:

I. Apparato fatto dalla Città di Milano per ricevere la Serenissima Regina Donna Margarita d'Austria, sposata a Filippo III. Re delle Spagne ec. *Milano, presso Pacifico Ponzio*, 1599. *in* 4.
II. Epistola Latina ad Margaritam Austriacam Hispaniarum Reginam de ejus adventu Mediolanum, offert ei Emblemmata &c. Meminit de Ludovico Senatore, & Præside Patre suo, & petit suffici in locum Horatii Archinti Quæstoris Redditcuum Extraordinariorum. Data Mediolani X. Kal. Novembris MDLXXXVIII. Extat penes amicissimum Canonicum Jo. Andream Iricum. MS.
III. Carmina aliquot Italica extant in libro, cui titulus: Le Muse Toscane di diversi nobilissimi Ingegni di Gerardo Borgogni. *Bergomo, per Comin Ventura*, 1594. *in* 4.
IV. Discorso intorno al far navigabile il fiume Adda. *Milano*, 1599. *sine Impressoris nomine, in* 4.
V. Epistolæ plures Latinæ ad Cicerejum, cum Responsionibus istius. Extant in MS. Cicereji, datæ anno MDLXXX. apud Fratres Marchiones Vicecomites, ut alibi diximus.
Cùm renuntiatus fuit Princeps Academiæ Infocatorum, edidit Panegyrim Antonius Ramponus, de quo suo loco.

Anni-

Annibalis Guaschi ad eundem Epistolæ Italicæ duæ: Extant inter Epistolas Guaschi. *Mediolani, apud Pontium & Picaleam*, 1601.

Ad eum Carmen vulgari Mediolanensium dialecto compositum legitur inter Jo. Pauli Lomatii Carmina inscripta: *Rabisch*.

Videndi sunt de ipso Franciscus Bernardinus Porrus in Fasciculo Rerum Criminalium pag. 43. Sitonus in Theatro Nobil. pag. 166. Art. 681., & Picinellus in Athenæo pag. 375.

MLXXXVIII.

MAZENTA JOANNES AMBROSIUS.

JOannes Ambrosius Mazenta Mediolanensis Ludovici Senatoris, & Catharinæ Buttigellæ jugalium filius, Guidi jam laudati frater, generis splendore clarus, & ingenio præstantissimus, adolescens politiores litteras didicit, dein Philosophicis, Mathematicis, & Legalibus disciplinis laudabilem operam dedit. Jam Ordinis Hierosolymitani Eques, & Mediolanensi Nobilium J. C. Collegio adscriptus, inter Clericos Regulares D. Pauli singulari humilitate, annos natus XXVI., voluit recenseri MDXC. Sequenti verò professus est sub Carolo à Basilica-Petri tunc Generali Præposito. Theologiæ studia apprimè coluit, optimasque artes, & scientias, Historiam præcipuè, & Architecturam, in qua adeò eminuit ut recentioribus, & antiquissimis peritioribus annumerandus videatur. Id testantur Insignia Templa Bononiæ, Neapoli, Laudæ, alibique erecta. Summis Pontificibus Clementi VIII., Paulo V., Gregorio XV., ac Urbano VIII. charus fuit, pluribusque Cardinalibus atque Principibus, Ferdinando præsertim I. & Cosmo I. Magnis Ætruriæ Ducibus acceptissimus, & ab eis in maximis negotiis adhibitus. Pro Serenissimo Infante Cardinali Hispano, dum Vices Regis Fratris in Mediolanensi Ducatu gereret, ad Serenissimam Infantem Margaritam Sabaudiæ Ducem Legatione functus est. Ei propria patria Mediolanum, nisi jam gravescente ætate præpeditus esset, ad Regem Hispaniarum negotia maximi momenti demandasset. Jussu Urbani VIII. ad Missionem Siculam profectus est. Magistratus omnes Ordinis sui, Præpositi scilicet Localis, Provincialis, & Generalis, itemque Generalis Vicarii, Visitatoris, & Assistentis summa benignitate administravit. Adolescentes Instituti ad studia litterarum, præsertim verò ad Hæbraica, & Græca discenda alliciebat. Provincialis Romanus à Visitatione Collegiorum Neapoli Romam reversus in Collegio Divi Caroli instantem prædicens mortem, apoplexia vehementi correptus, septuagenario major desideratus est anno MDCXXXV. De ejus affabilitate, & suavitate quidam Devotus Epigrammate hoc agit:

Dulce tibi nomen, dulcis tibi lingua loquendo,
Incessus dulcis, dulcis in ore lepos;
Dulce Sodalitium, sed quid nunc plura requiram?
Ambrosiam fas est dicere quidquid agis.

Alexius Ledesma præclaro Elogio Mazentam laudat in Opusculo inscripto Elogiorum Centuria prima. Vir fuit Græcè Hebraicè Latinèque sciens. Munitum est ejus ingenio Liburnum, Templa egregii Operis ab eo molita Bononiæ, cum ibidem Congregationis suæ Collegio præesset, cujus quidem Urbis Senatui sedulam navavit operam, ut exundantes Rheni aquæ coërcerentur, litesque cum Ferrariensibus, ipso Judice utrinque constituto, componerentur. Hoc Elogium scripsit pro more sæculi Antonius Ramponus, quod integrum damus, ut fecit Cl. Sitonus Art. 703.

Securitatis animi ex Porphyrite
Habes Patria
Gratiarum parentem, Musarum amorem,
Heroûm Ambrosiam
Joannem Ambrosium Mazentam
Sui præsidium nominis, ac dulce decus.
Hic virtute opulentus, honore dives
Immotam à fortuna, securam à casu columnam
Ex Porphyrete
In Templo Magnanimitatis extollit.
Laureâ donatus U. Juris Jure Collegii Mediol. potitus
Equitibus Hierosolymitanis adscribitur.
Bello, quàm pace pacatior,
Sago, quàm toga securior,
Clericus Regularis S. Pauli authoratus
Hostem commutat, non fugit,
Gladium Cruci, Vexillo arma conjungens.
Omnibus honorum pressis gradibus, in fastigio considet
Præsul Orbis Maximus initiatus,
A jactantiæ flatibus, à fluminibus invidiæ
In morte ipsa tutior,
Literaturæ omnis
Præsertim Geometriæ, Arithmeticæ, Historiæ
Peritissimus
Apud Summos Pontifices in deliciis habetur
Honore cum Virtute lactante.
A Clemente VIII. Pont. Max.
In recognoscendis Ferrariæ finibus
Adhibitus:
A Paulo V. Urbano VIII. Pontificibus
Ferdinando I. Magno Duce Hetruriæ
In architectandis Fabricis adscitus;
A Ferdinando Cardinali Infante Hispaniarum
In Legatione ad Margaritam Sabaudiæ Ducissam
Electus.
Omnibus omnia, idem sibi
Uno semper vultus tenore, facilitate aspectus,
Majestate oris eadem,
Magnanimus magnanimum
Patruus magnus, Nepotem erudiens:
Heroicæ virtuti vel invitam fortunam obsequi,

Scripsit

Scripsit :

I. De Origine Clericorum Regul. S. Pauli, ac de Vita & rebus gestis trium Conditorum in tribus gradibus ejusdem Ordinis, in fol. Tomi III. MSS. Servantur in Archivo Romano S. Caroli ad Catinarios suæ Congregationis.
II. Compendio della Vita del B. Alessandro Sauli, della Compagnia di S. Paolo. MS. Ibid.
III. Lettere al P. D. Gianantonio Gabuzio su l' Istoria della sua Religione, dall' un' e l'altro descritta. MS. Ibid.
IV. Disegni di varie Fabbriche tanto Militari, quanto Civili. Volumen ingens in fol. in Collegio S. Barnabæ Mediol.
V. Collectio nonnullarum antiquarum Inscriptionum, quarum meminit in sua Novaria Sacra Carolus à Basilica-Petri; sed hæ, referente nobis P. Gratiolo rerum sui Ordinis non parum instructo, interciderunt.
VI. Due Discorsi intorno al modo di far navigabile il fiume Adda, ne' quali fa menzione dell' altro discorso fatto da suo Fratello su lo stesso argomento nell' anno MDXCIX. MS. in 4. pag. 44. sign. A. num. 16. in Archivo Monach. S. Ambrosii.
VII. De cava Columna Manali, Horario, & Labaro Sanctæ Crucis. MS. in Ambrosiana, signat. Q. num. 65. in 4.

Mazentam nostrum plurimum præstitisse ne perirent Leonardi Vincii Volumina, quæ nunc Ambrosianam Bibliothecam exornant ex dono Galeacii Arconati, refert Petrus Paulus Bosca lib. V. de Orig. & statu ejusdem Bibliothecæ, ubi pluribus Mazentam commendat.

Præter citatos, agunt de ipso Sitonus in Chron. J. PP. Art. 703. pag. 172., & Rosinus in Licæo Lateranensi, lib. X. pag. 517. in Elogio Ludovici ejusdem fratris, de quo infra.

MLXXXIX.

MAZENTA LUDOVICUS.

LUdovicus Mazenta Jo. Ambrosii, cujus supra meminimus, frater natu minor, Mediolani nobili genere ortus, Studiis humanioribus emensis in Lateranensium Canonicorum Cœtum cooptatus, Philosophiæ ac Theologiæ Ravennæ & Placentiæ operam navavit. Tum anno MDCV. Laureâ donatus, cùm se aliquantulum sacris Concionibus exercuisset, Abbas Sanctæ Mariæ Casoretanæ, Præpositus Brinatensis, & Prior Cassiacensis electus fuit. Ingenuis etiam laboribus operam dedit, nam Geographicas Tabulas optimè delineabat, & cùm opere tessellato plurimum valeret, Sacræ Eucharistiæ Arculam, quam Tabernaculum dicimus, quæ adhuc extat in ara maxima Templi Passionis hujus Urbis, pretiosissimis metallis, gemmis, & lignis compactam propria manu confecit. Pallium etiam Altaris ejusdem è nobilioribus lapidibus ipse perfecit. Quinquagenario major mortalitatem deposuit. In Libro, cui titulus: „ Virtutis Templum & Honoris „ Sermo Panegyricus ab Antonio Rampono Mediolanensi compositus inest, editus *Mediolani, apud Dionysium Gariboldum in* 4. extat ibi ejus Elogium num. XI. in hæc verba :

Tuam quoque
Ludovice Mazenta ;
Magnaminitas Magnificentiam
Virtuti germanæ palmam præbet.
Lydio lapide aurum probatur,
Tibi Lydius auro.
Evasurus in Templo Magnaminitatis Columna
Sacrorum Templorum Magnificentiam
Ore tuo, & ære curas.
Testantur pretiosæ Imagines Elogiis illustratæ
In Mediolanen. Templo Canonicor. Lateranen.
Et quod nullo satis illustrari Elogio potest,
Sacrosanctæ Eucharistiæ Ciborium,
Pretiosissimo ex lapide ad oculorum miraculum ;
Sed
Perystiliorum majestas, atque Hortorum amœnitas
Tuo item ingenio, ac sumptu perfecta
Tui magnitudinem animi amœnius explicat,
Magnificentius æternat :
Nobilem ex Lydio Columnam
In Templo Magnanimitatis
Consecrat :
Nepote admonito.

Ejus ingenii Monumenta sunt ;

I. Hieroglyphica quædam ad Divinæ, naturalisque Sophiæ astruenda Theoremata. *Mediol. apud Pontium*, 1594. *in* 4.
II. Super præcipua Mysteria Passionis Domini nostri Jesu Christi Elogia elegantissima, & devotissima. *Mediolani, apud Malatestam*, 1628.
III. Epigrammata Latina, atque Italica, vulgo *Sonetti*, in Collectione variorum Poëmatum in Laurea Ludovici Meltii. *Papiæ*, 1597. *in* 4.

Agit de eo Rosinus in Lyc. Later. pag. 517., & Picinellus in Athenæo pag. 391.

MXC.

MAZENTA LUDOVICUS alter.

GUidum Mazentam Jurisconsultum Collegiatum, atque Helenam Raynoldam nobilissimos Mediolanenses Conjuges Genitores habuit Ludovicus Mazenta, Vir non eruditione tantùm, sed pietate quoque insignis. Hic ab ipsa penè infantia singularem morum integritatem præsetulit, neque tamen à studiorum otiis alienus unquam extitit, immo ea avidissimè colens in Virum eruditum evasit. Cùm legibus navasset Operam, Collegium Nobilium Jurisperitorum ingressus est anno post Christum natum MDCXII. Ut pietati suæ stimulos adderet, Lauretanam Virginis Domum magna cum animi voluptate, quemadmodum & alia sacra loca, visitavit. Sanctorum Patrum scripta sæpissimè pervolutare consueverat, unde sibi spiritus mirabilem ardorem, atque sacram eruditionem comparabat. Orationibus, jejuniis, divinis colloquiis semet exercere solebat, & in egenos, inopes puellas, religiosasque domos munificus semper extitit; Collegii sui dignitates etiam primarias vel suscipere renuit, vel susceptas abdica-

vit, ne hujuſcemodi munera eum à piis exercitationibus vel tantillum abſtraherent. Ab aliis ejus virtutibus enarrandis libenter ſuperſedemus, cùm hoc nos ab onere levaverit P. Rubeus è Societate Jeſu ipſi olim à Confeſſionibus, qui anno MDCXXIV. acta ejus vulgavit libro infra indicando. Deſideratus eſt anno MDCXXIII. conditusque jacet in Sacra Æde D. Caroli Carmelitarum Nudipedum hujus Urbis, atque tumulo hæc imminet Inſcriptio:

D. O. M.

LVDOVICI MAZENTAE PATRICII MEDIOLANENS.
HIC OSSA QVIESCVNT ANIMVS IN COELO
VBI VIVENS IN TERRIS PRIDEM VIXERAT
IVRISCONSVLTORVM ADSCRIPTVS COLLEGIO
MAIORVM SPLENDORE AC SVO CLARVS
OMNIA PIETATI POSTHABVIT
DEI SOLVM AC DIVINORVM AVIDVS
IMMATVRAE MORTIS DIV ANTE VERIDICVS VATES
DIEM PARATVS OBIIT
XVI. KAL. IANVARII AETATIS XXXII.
SALVTIS MDCXXIII.
BLANCA LVCIA CASTILLIONAEA CONIVX M. P.

Extant hujus Viri doctiſſimi litteraria Monumenta, quæ hîc recenſemus.

I. Poëma Latinum in Laudem Collegii Borromæorum Papiæ; extat in libro, cui titulus: „ Vaij Componimenti fatti nel Dottoramento del Sig. D. Ludovico Mazenta „. *Papiæ*, 1613. in 4.
Vulgata eſt, ut ſupradiximus, ejus Vita in Opuſculo ſic inſcripto: „ Lettera d'un Sacerdote della Compagnia di Gesù (ideſt Rev. Patris Rubei è Soc. Jeſu) narrante le virtù, e ſante operazioni del Sig. Ludovico Mazenta Dottor di Collegio ſuo Penitente, ſcritta a Monſig. Aleſſandro Mazenta Archidiacono della Metropolitana. *Milano, per il Ponzio, e Picaglia*, 1624. *in* 4., in qua inſerta ſunt Auctoris Opera à nobis indicanda numeris ſequentibus.
II. Epiſtola Latina ſacra eruditione referta ad J. U. D. Cauſarum Patronum, cujus nomen reticet pag. 7.
III. Ricordi a ſe ſteſſo per ben maritarſi a gloria di S. D. M. Extant in eodem libro pag 6.
IV. Motivi, con cui eccitava ſe medeſimo a far bene Orazione. Extant ididem pag. 16. & ſeq.
Ejuſdem Elogium legitur in lib. cui titulus: „ Virtutis Templum, & Honoris, Sermo Panegyricus ab Antonio Rampono Mediolanenſi habitus in renuntiatione Guidi Mazentæ.
Agit de Ludovico noſtro Sitonus in Chronico J. PP. Artic. 823. pag. 195. atque Picinellus in Athenæo pag. 392.

MXCI.

MAZZETTUS JOSEPH MARIA.

ORdinem Sancti Franciſci, inter eos, qui Minores Obſervantes communiori vocabulo nuncupari conſueverunt, floruit ſuperiori ſæculo Joſeph Maria Mazzettus Mediolanenſis. Hic Philoſophicis diſciplinis excultus, ad Theologicas quæſtiones addiſcendas tam ſedulò animum convertit, ut ad eas Tyronibus tradendas majorum decreto ſeligi meruerit. Cùm annos aliquot ſacro hoc munere piè, diligenterque perfunctus eſſet, Lector jubilatus, tum anno MDCLXXXVI. Deffinitor in Mediolanenſi provincia à ſuis renunciatur. Ad perennem vitam tranſiit exeunte eodem ſæculo, His poſt ſe relictis ingenii ſui fœtibus:

I. Il Santo d'Aragona, e Valenza Paſquale Baylonà: Deſcrizione della Solennità celebrata nel Convento delle Grazie di Monza per la di cui Canonizzazione.
II. Orazione Panegirica del medeſimo.
III. Poeſie varie Italiane, e Latine in di lui lode dello ſteſſo Autore. Omnia uno Volumine. *Milano, preſſo il Monza*, 1692. *in* 4.
IV. Vita di S. Gio. di Dio Fondatore de' Frati Oſpitalieri: Hoc Opus vulgatum fuiſſe audivimus, ſed vano labore quæſivimus.
V. Panegyres plures Italicæ. MSS. penes Suos.
Hæc habemus à ſui Inſtituti Sodalibus.

MXCII.

MAZZUCHELLUS JOANNES PAULUS.

ANno Redemptionis humanæ MDCLXXII. die verò XI. menſis Decembris, in hac Urbe lucem vidit primam Paulus Mazzuchellus, cui parentes fuerunt Paulus Hieronymus, & Conſtantia Rimolda honeſtæ familiæ conjuges. In Braydenſi Academia litterarum tyrocinium poſuit, ac præcepta eloquentiæ ſub Patribus Rubeo, & Mares Societatis Jeſu, quibus anteceſſoribus artis poëticæ quoque leges tam attentè percepit, ut primas ſemper inter condiſcipulos occuparet. Annos natus non amplius XVII. die IX. Octobris ſub annum Domini MDCLXXXIX. aſſumpto Joannis Pauli nomine, Clericorum Regularium Congregationis de Somaſca inſtitutum amplexus eſt in Collegio Sancti Petri in Monteforti hujus Metropolis, primoque Religionis anno edoctus eſt à Hieronymo Muzzano, atque Galeacio Trotto. Inſuper habuit Sodalem Virum Clariſs. Joannem Antonium Mediobarbum, quem ſuo loco debitâ cum laudis ſignificatione commendabimus. Hic Joannem Paulum ad bonarum artium ſtudia vehementer accendit, ingenium ejus colente Joſepho Ballarino tunc Tyronum in litteris præceptore. Poſtmodum profeſſus anno ſequenti Ticinum miſſus eſt, ut in Collegio Sancti Majoli ſpeculativas, ut vocant, ſcien-

ſcientias edoceretur, quibus peractis ad varia Collegia Ordinis ſui ablegatur, ut quæ didicerat cæteris prælegeret. Id præſtitit biennio in Urbe Albigaunenſi, biennio item Brixiæ, aliquandiu Novocomi, Lucani, atque hic in patrio Collegio Sanctæ Mariæ Secretæ, ubi Tyrones ſuos inſtruxit. Adventus tempore anno MDCCIII. ac ſequenti Quadrageſimâ diebus feſtivis, & feriis quartis in Templo ejuſdem Collegii ſacras Conciones habuit non ſine ingenti populi fructu, nunquam tamen à Collegio Sancti Petri, ubi domicilium ſtatuerat, receſſit, in quo ad ſupremam uſque diem ſacris excipiendis confeſſionibus, Catechiſmo tradendo, negotiiſque Collegii curandis indefeſſo labore vacavit. Obierat interim Joſeph Hieronymus Sementius, qui præter Opera jam typis tradita, plures reliquerat Schedas ad Congregationis ſuæ Annales concinnandos undique collectas, informes tamen, & nullo digeſtas ordine. Has Mazzuchello Majores Congregationis ejuſdem tradendas cenſuere, ut Sementii munus ſuſciperet, & Chronicon ſcriberet, rati inter omnes ſui Cœtus eruditos adeò hunc eminere, ut nulli alteri hujuſmodi provincia poſſet meliori ſpe demandari. Nec eos certè fefelliſſet opinio, niſi Joannes Paulus nimio litterarum amore vitæ ſuæ ſpatium breviores ad terminos redegiſſet. Nocturnis enim vigiliis diurnas horas aliis donatas negotiis redimens, tanta contentione, atque aſſiduitate labores eruditos proſecutus eſt, ut Quintili menſe anno MDCCXIII. levi correptus febri, qua identidem vexabatur, jacturam ſui Reipub. Litterariæ minari cœperit. Sequenti hyeme tuſſi, ac ſanguinis vomitu coactus eſt decumbere, ne rigore aëris læderetur; atque adveniente vere Modoëtiam miſſus Hydropem contraxit, quo morbo Mediolanum reverſus die XIII. Auguſti, anno MDCCXIV. conſumptus, receptis piiſſimè Eccleſiæ Sacramentis, inter ſuorum lachrymas migravit è vita. Ingenio fuit acri, mirâque memoriâ præditus, comis inter amicos, & moribus probatiſſimis. Inſignem Codicum ſelectorum copiam diligenter collectam in Collegii ſui Cubiculo, quod incolebat, ſemper habebat ad manus, ad eumque plures primariæ Nobilitatis Cives, & clariſſimi Inſubriæ Eruditi quotidiè ferè accedere ſolebant, exterique per litteras tanti Viri amicitiam colebant.

Plura edidit ſuæ doctrinæ monumenta, videlicet:

I. Mediolanum ſecunda Roma, Diſſertatio Apologetica Juſti Vicecomitis (ſub hoc nomine Mazzuchellus noſter hîc & in ſequentibus, ſe abſcondere voluit) Eruditiſſimo Viro Antonio Gatto. *Bergomi, apud Rubeum*, 1711. *die* 8. *Novembris in* 8. & in Tomo VIII. Opuſculorum Cl. P. Calogerà pag. 309.

II. Pro Bernardino Corio Mediolanenſi Hiſtorico; Sapientiſſimo Viro Joanni Sitono de Scotia. *Bergomi, apud Rubeum*, 1712. *die* 13. *Februarii*, *in* 8. Eandem Diſſertationem intulit Cl. P. Calogerà in T. IX. Opuſculorum pag. 1.

III. Coloniæ Ticiniæ Romanæ Commentum exſuflatum, adverſùs Cl. Virum Antonium Gattum, ad eruditiſſimum Co: Conſtantium de Abdua. *Bergomi, ut ſupra*, 1712. *die* 6. *Maji in* 8.

IV. Novaria in Tribu Claudia, ad Co: Donatum Sylvam. *Brixiæ, apud Turlinos*, 1713. *die* 3. *Januarii*.

Quæ ſequuntur partim prælo parata habebat, partim adhuc imperfecta reliquit.

V. Vita P. D. Angeli Marci Gambaranæ, primi Præpoſiti Generalis Congregationis Somaſchæ, Capitibus XXXIV. diviſa. MS. in fol.

VI. Vita del P. D. Gianfranceſco Franchetti. MS. in fol.

VII. Plura ad Hiſtoriam ſuæ Congregationis Somaſchenſis. Cod. MS. in fol., ſed incompoſitus.

VIII. Annales Hiſtoriæ Romanæ per tempora digeſti. MS. in fol., ſed non ultra annum C. ab Urbe condita.

IX. Ateneo degli Uomini Letterati Milaneſi. Plura certè expectanda erant à Viro tam emunctæ naris, aut majora collegiſſe dubitandum eſt, præter ea, quæ mihi ſubminiſtrarunt Sui, nam certè pauca adinveni. Nihilominus Lectorem meum monitum volui ubicunque Schedæ doctiſſimi P. Mazzuchelli mihi adjutorio fuere.

Plures meritò laudarunt Auctorem noſtrum, inter quos ex profeſſo Scriptores Diarii Italici T. XX. pag. 405. *Venetiis impreſſi*, Curtius in Libro de Scriptoribus Medicis Mediolanenſibus pagg. 1. & 263., nec non alii permulti.

MXCIII.

MAZZUCHELLUS OLIVERIUS.

IN Seminario Clericorum hujus Urbis ſe primùm erudivit Oliverius Mazzuchellus, deinde in numero Oblatorum SS. Ambroſii & Caroli adſcribitur, ibique Lauream Theologicam adeptus eſt. Academiam Caſuum Conſcientiæ per plures annos rexit, diſcipuloſque nonnullos ita edocuit, ut Magiſtri in morali diſciplina evaſerint: præfuit quoque Præpoſiti munere Collegio Sancti Sepulchri, tandem ab Eminentiſſimo Montio Mediolani Archiepiſcopo Eccleſiam Præpoſituralem inſignis Oppidi Canturii obtinuit. Fama ejuſdem doctrinæ Romam uſque pervênit, ita ut ad Cathedram Theologicam aſcendendam in Collegio de Propaganda Fide vocatus extiterit, ſed ob amorem Eccleſiæ ſibi commiſſæ, cui etiam animarum cura adnectitur, ad ipſam reverſus eſt; nec ſtudiis unquam relictis, dum de Cenſuris reſervatis Mediolani Opuſculum ſcribebat, miſerè interiit ex equo lapſus: teſtimonium pietatis ejuſdem ſunt verba, quæ fertur ultima pronuntiaſſe, ſcilicet: hodie finem facio aliquid agendi in contemptum Dei.

Hæc de eo habemus.

I. Tractatus de Caſibus reſervatis in Diœceſi Mediolanenſi; Auctore Oliverio Mazzuchello Oblato S. T. & J. U. D., necnon Canturii Præpoſito. *Mediolani*, 1641. Secunda verò editio cum additionibus. *Ibidem, apud Impreſſores Archiepiſcopales*, 1682. *in* 4.

II. Orazione in lode di S. Carlo Borromeo. *Milano, nella Stamperia Ambroſiana*, 1633. *in* 4.

III. De Cenſuris reſervatis Mediolani. Hoc opus imperfectum reliquit.

Inter Carmina Auguſtini Terzagi extat Carmen Oliverio Mazzuchellio in Tractatum de Caſibus reſervatis, Eminentiſſimo Montio dicatum, pag. 15.

Laudatur à Petro Paulo Boſca, in Libro de Origine, & ſtatu Bibliothecæ Ambroſianæ, & à Philippo Picinello in Athenæo, pagg. 433.

MXCIV.

MEAZZA HIERONYMUS.

HIeronymus Meazza, nec non Antonia à Baſilica-petri Mediolanenſes Conjuges in lucem dederunt Scriptorem, de quo nunc loquimur, anno redempti Orbis MDCXXXIX., nomen verò Ambroſii in Sacro Fonte ei collatum, dum Religionem Clericorum Regularium Teatinorum ingreſſus fuit, in Hieronymum mutavit. Probationibus inde ſubactis profeſſionem ſuam egit in patrio Collegio D. Antonii die XIV. menſis Septembris, anno MDCLXVII. Vir ſtudiis ac pietate deditus ferè omnes dignitates à Suis obtinuit, nam poſt munus Novitiorum Magiſtri, nec non Præpoſiti ejuſdem Collegii, Viſitator quoque totius Ordinis, & Præſes Comitiorum Generalium Romæ extitit, & inter Conſultores Sanctiſſimæ Inquiſitionis, ac librorum Cenſores electus fuit. Philoſophiam, nec non Theologiam è ſuggeſtu in pluribus ſuæ Religionis Academiis non tam Italicis, quam etiam Germanicis ſummo cum plauſu docuit.

Ver-

Verbum Dei tam solidè, tam efficaciter disseminavit, ut gratiam, favoremque plurium Cardinalium, variorumque Principum, inter quos tota Domus Serenissima Electoralis Bavarica adnumeratur, sibi meritò aquisiverit. Litterarum, Litteratorumque amator fuit eximius, ita ut Academiam Faticosorum in suo hujus Urbis Collegio promoverit, atque acerrime colere studuerit, & quod ei erit honor perpetuus, Deiparæ Immaculatæ tam fervidus cultor apparuit, ut Sacellum piorum sumptibus erexerit, nec non Congregationem Nobilium, quam statis Sabbathis alternè viri, & fœminæ frequentant; diebusque singula hebdomada unicuique assignatis Maximi Nosocomii infirmis deserviunt singulari pietate, instituerit. Exemplis, Consilio, (etenim Magistratibus quoque illustres Viri ipsum consulere solebant) Concionibus, & Animarum directione nunquam moriturus, summo tamen hujus Civitatis dolore in osculo Domini die XIX. Maji anno MDCCVII. ætatis suæ LXVIII. migravit è vitâ. Plura scripsit, ut infra, variis in locis & temporibus, ideoque Suis debemus Indicem diligentissimum, quem nunc damus,

Scilicet:

I. Magister Novitiorum Regularium. *Mediolani, ex Typographia Francisci Vigoni*, 1688. *in* 4.

II. Extemporanea Poësis Pars I. & II. *Monachii, apud Lucam Straubium*, 1671. *in* 8. dicata Michaëli Poloniæ Regi, & *Mediolani, typis Caroli Antonii Malatestæ*, 1670. 1672. 1680., & 1690. *in* 8. Pars III. *Mediolani, typis Josephi Pandulphi Malatestæ*, 1699. *in* 8 Pars IV. Ibid. *apud eumdem*, 1702. *in* 8.

III. Stimulus Quotidianus, excitans ad recordationem Passionis J. C. D. N. *Mediolani, typis Josephi Pandulphi Malatestæ*, 1706. *in* 8.

IV. Stimulus Quotidianus, excitans ad memoriam Immaculatæ Conceptionis Deiparæ. *Mediolani, typis Josephi Pandulphi Malatestæ*, 1703. *in* 12.

V. Stimulus Quotidianus, incitans ad suffragia Defunctorum. Ibid. *Madiolani, apud eumdem*, 1700.
Idem Opus Germanico Idiomate. *Monachii*, 1680. & 1681. *in* 12.

VI. Ragionamenti Sagri XX. uniti in un sol Volume. *Milano, per Giuseppe Pandolfo Malatesta*, 1697. *in* 4.

VII. Prodigj del Fuoco Divino, in onore dello Spirito Santo. *In Monaco, per Luca Straub*, 1669. *in* 4.

VIII. Ore di sollievo negl' Esercizj Spirituali d'un' Anima Religiosa. *Milano, per Francesco Vigone*, 1685. *in* 4.

IX. Ricreazione Spirituale per una Dama in onore del Patriarca S. Gaetano. *Milano, per il Malatesta*, 1690. *e* 1697. *in* 8.

X. Riflessioni sopra XV. Fatti della S. Madre Teresa. *Milano, per Lodovico Monza*, 1676. *in* 24.

XI. Sacro Settenario per la Venuta dello Spirito Santo. Ivi. *Milano, per lo stesso, e nel medesimo anno, e di nuovo* 1692.

XII. I Nove Martedì in onore di S. Anna. *Milano, per Gio. Beltramino*, 1676. *in* 24.

XIII. Nove Motivi d' Orazione, cavati dalla Vita di S. Antonio da Padova. *Milano, presso Lodovico Monza*, 1678. & 1695. *in* 24.

XIV. Esercizio divoto delle tre potenze dell' anima, per prepararsi al S. Natale. *Milano, appresso Lodovico Monza*, 1676. *in* 24.

XV. Arsenale divoto per armar l'anime ne' bisogni spirituali. *Milano, per Giuseppe Pandolfo Malatesta*, 1693 *in* 24 Liber plusquam XXX. vicibus impressus pluribus in locis tam Italiæ, quàm extra.

XVI. Cammino alla Perfezione Religiosa. *Milano, per Giuseppe Pandolfo Malatesta*, 1696. *in* 24.

XVII. Trasfigurazione di S. Gaetano, Discorsi per la sua Novena. *Milano*, 1684. *in* 4.

XVIII. Vita di S. Paola Romana, traddotta dal latino di S. Girolamo. *Monaco, per Luca Straubio*, 1667., *e Milano*, 1695. *in* 8.

XIX. Apparecchio pratico alla Festa dell' Immacolata Concezione. *Milano*, 1698. *in* 8.

XX. Modo utilissimo, e divoto per fare i Mercoledì di Santa Teresa. *Milano*, 1671. *in* 16.

XXI. Motivi giornali per ajutare i Moribondi. *Monaco*, 1667. *in* 12.

XXII. Istruzione facile, e breve per occuparsi nell' Orazion mentale. *Milano*, 1695. *in* 16.

XXIII. Breve Sommario della Vita di S. Gaetano. *Milano*, 1707. *in* 16.

XXIV. Disposizione della Nobilissima Congregazione, eretta sotto la protezione della B. V. con una succinta relazione dell' abitino dell' Immacolata Concezione, che si dispensa da' PP. Teatini; e compendio delle Indulgenze, che si acquistano dalli ascritti. *Milano*, 1688. *in* 12., & 1693. *in* 24.

XXV. Regole, e Diario dell' Academia de' Faticosi. MS. in fol. apud Suos.

XXVI. Varia Opuscula Ascetica, partim adhuc non completa. MSS. extant apud Suos.

XXVII. Pugna Spiritualis Laurentii Scupoli latino donata, sub nomine Caroli Antonii Meazzæ. *Monachii*, 1667. *Tom. II. in* 12.

Eum Carmine latino laudavit P. Stampa è Congregatione Cleric. Reg. de Somasca, legitur in parte III. Poësis extemporaneæ Auctoris nostri, quemadmodum & Franciscus Insula, ut videre licet in parte IV. ejusdem Operis. In I. verò, & II. habetur in ejus commendationem Epigrammata P. Robii.

Epistola Bartholomæi Crassi ad Meazzam, quem pluribus laudat, inserta est in libro hujus inscripto: Magister Novitiorum, de quo egimus num. I.

Carmen Italicum vulgo *Sonetto* Juliani Regalis in laudem Scriptoris, editum est in Vita S. Paulæ, de qua num. XIX.

Marcus Aurelius Questa ei dicavit librum sic inscriptum: Se si possa biasimare in un' Uomo savio l'applicazione alla Poesia. Discorso Accademico. De ipso nos suo loco.

Laudatur à P. Rosignolo S. J. in libro: Maraviglie del Purgatorio, num. 31.

Videndi sunt etiam Joseph Silos in Historia Clericorum Regularium lib. 12., nec non Picinellus in Athenæo pag. 345.

de MEDA JO. V. OLDRADUS JO.

MXCV.

MEDA JOANNES AUGUSTINUS.

POstquam doctissimus J. C. & Advocatus Joannes Sitonus de Scotia Excelsæ Civitatis Mediolani Chronista typis commisit librum, cui Titulus: „ Probationes nobilis descendentiæ, & civilitatis Cl. „ Familiæ nobilium de Meda ab anno MCCCXL. ad „ annum MDCCXXXV. per publica sincera docu„ menta specificè demonstrata. *Mediolani, apud Malatestam*, 1735. *in fol.* supervacaneum duco, Lectores meos detinere in re satis à Viro emunctæ naris excussa. Primus igitur ex hac Familia, quem profero, Joannes Augustinus est, Joannis Baptistæ, & Lucretiæ Gariboldæ filius, qui non tantùm in Juribus optimè excelluit, sed etiam in humanioribus litteris, atque in rerum gerendarum peritia, ita ut à Secretis Civitatis Mediolanensis eligi meruerit. In relatis muneribus optimè se gessit ad senectutem usque. Plura scripsit, quæ mihi nec Sui, nec alii dedere; Hæc igitur sunt, quæ præ manibus habui, forsan aliquis meliori sorte præditus, plura aliquando dabit. Obiit die XXVII. Februarii anno MDCCXXXVII.

I. Actitata, & Jura vicissim producta in Causa Secretarii Civitatis electi anno MDCCXIII. juncta Juris allegatione pro Generali Consilio. *Mediolani, apud Malatestam*, 1714. *in fol.*

II. Amoris Triumphus in Mediolanensi Metropoli, ad Eminentiss. Archiepiscopum D. D. Benedictum Erbam Odescalcum, die XIV. Kal. Septembris MDCCXIV. Pontificale solium capescentem solemniter excipiente. Jo. Augustinus Meda J. C. Mediol. &c. *Mediolani, apud Malatestam*, 1715. *in* 4.

III.

III. Epistolæ plures Latinæ, tam nomine Civitatis Mediolani scriptæ, quæ servantur in Archivo ejusdem Urbis, quàm Sui ipsius penes Varios, inter quas incidi in unam Carolo Archinto eximio olim Patrono meo scriptam, occasione puplici Ingressus Mediolanum Eminentissimi Cardinalis Archinti Archiepiscopi, MS. in Archintea Bibliotheca, & in ea ingenium, & fermè Ciceronianum stylum libenter adspexi.

Videndus supracitatus liber Cl. Sitoni.

MXCVI.

MEDA PHILIPPUS.

EX Joanne Baptista Meda, atque Hippolyta de Judicibus ortus est Philippus, qui vestigia suorum prosecutus, prudentiam, & litteras summopere coluit, ita ut munere Secretarii Excellentissimi Mediolanensis Senatus exornari meruerit. Musas quoque adamavit, librumque scripsit, quem numero I. dabimus, satis curiosum, & lectu dignum, diligentiaque ipsius agnoscitur in Collectione Controversiarum pro finibus Ducatus Mediolanensis, ut infra videre est: Liber quandoque maximè habendus.

De ipso igitur damus

I. Onomasticum Italico-Latinum Mediolanensium Mercatorum, Opificum, Fabrorum, & Ministeriorum, Foro restitutum à Philippo Meda, Regio apud Excellentiss. Senatum à Secretis. *Mediolani. apud Joannem Baptistam Malatestam*, 1636. *in* 8.

II. Epistolæ ejusdem ad Varios, nempe ad Josephum Trottum, Carolum Archintum tunc Mediolani Prætorem, Octavianum Perlascam, Joannem Baptistam Saccum Senatus à Secretis, cum istius Responsionibus, ad Julium Aresium Senatus Præsidem, ad Senatorem & Regentem Corium, nec non ad Petrum Franciscum Landrianum: extant in supradicto Libro.

III. Carmina varia latina: sunt in eodem.

IV. Alia item Carmina latina, extant in libro, cui titulus: De Origine, dignitate, honoribus, & Privilegiis Regii Fisci Patroni. *Mediolani*, 1636. *in* 4.

A

V. Compendium Regiarum Sanctionum de custodiendo militari Decreto, ab anno MDLVI. ad annum MDCXLI. *Mediolani, apud Malatestam*, 1643. *in fol.*

VI. Compendiosum Opus Controversiarum, inter Dominium Mediolani, & Status diversorum Principum, de finibus, studio Egregii. Secretarii Philippi Medæ, ac coadjuvante Joanne Baptista de Laude, Regio Coadjutore in Cancellaria Excellentiss. Senatus Mediolani, typis cusum, nempe:

Cum Bergomatibus, & Venetis.
Cum Duce Sabaudiæ.
Cum Duce Mantuæ, & Dominio Montisferrati.
Cum Magno Duce Hetruriæ.
Cum Duce Parmæ, & Placentiæ.
Cum Helvetiis, & Rhetis.
Cum Principe Auria.

In fol. sine anno & Typographo. Liber perrarus penes Comitem Gabrielem Verrum, in toto Mediolanensi dominio Fisci Patronum.

B

Videatur liber Cl. Sitoni, continens probationes pro Familia de Meda in Joanne Augustino supra à nobis relatus, nec non Picinellus in Athenæo pag. 191.

MXCVII.

MEDA PHILIPPUS alter.

INter tot illustres Viros Medæ Familiæ meritò inprimis locum tenet Philippus, de quo nunc agimus, qui parentibus Josepho Mediolanensi Physico, atque Felice Turriana in lucem editus, pietati & scientiis, præcipuè Canonicis, sub doctissimis

C

Præceptoribus totus se dedit, & tam fœliciter, ut Vicarius generalis Ecclesiarum Cremonensis sub Septala Episcopo ejus Avo, atque Spoletinæ eligi meruerit; deinde eximiis ejusdem meritis optimè cognitis, Infulam Conversanensem obtinuit die XXIII. Januarii, anno Redemptionis nostræ MDCCII. A pluribus lucubrationibus, quas ipse scripsit, facilè agnoscitur tanti Viri ingenium, & ad proximorum salutem amor intensus. Ecclesiam sibi commissam sanctissimè rexit usque ad annum Christi MDCCXXXIII. qui fuit ei ultimus, dieque XVIII. Julii in Cathedrali Basilica tumulatus est Canonici ejusdem primarii Templi sequens ex marmore Mnemosynon ei posuerunt:

PHILIPPO MEDA EPISCOPO CONVERSANENSI
PATRIA MEDIOLANENSI MORIBVS SVAVI
PIETATE NVLLI SECVNDO
DOCTRINA INSIGNI
VT SVA MONVMENTA AERE PERENNIA DOCENT
DISCIPLINAE CVLTORI
TEMPLORVM INSTAVRATORI
PAVPERVM PATRI
PRAESVLI AMANTISSIMO
CAPITVLARES EIVSDEM SVO FATO TRISTES
PERPETVI AMORIS ET OBSEQVII
HOC SIGNVM POS.
A. MDCCXXXIII.

Hæc scripsit:

I. Discorsi Teologici sopra il Giudizio Universale. *Napoli, presso il Mosca*, 1724. *in* 4.

II. L' Incontinente senza scusa. *Napoli, come sopra*. 1728. *in* 4.

Segreti Spirituali Morali, e misti, cioè:

III. 1. Come si possa agevolmente intendere il gran ponto dell' eterna Predestinazione, ò Reprovazione. *Napoli, come sopra*, 1729. *in* 8.

D

IV. 2. Non esser tanti gl' Ippocriti, nè probabilmente tanti gli Uomini da bene. *Napoli, come sopra*, 1729. *in* 8.

V. 3. Per conoscere, se siasi, ò nò fatta una buona Confessione Sagramentale. *Napoli, come sopra*, 1730. *in* 8.

VI. 4. Per andare al Paradiso in Carrozza. *Napoli, come sopra*, 1730. *in* 8.

VII. 5. Per iscuoprire, se tal'uno ami Iddio sopra ogni cosa, ed il Prossimo come se stesso. *Napoli, come sopra*, 1731. *in* 8.

VIII. 6. Per indurre ogn'uno à volontieri osservare il Precetto della Santa Quaresima. *Napoli, come sopra*. 1732. *in* 8.

De eo agunt Ughellus in Italia Sacra, Tom. VII. Coll. 718. edit. *Venetæ*, & Advocatus Sitonus in Monumentis Genealogicis jam citatis Familiæ Medæ. *Mediol. apud Malatestam*, 1725. *in fol.* pag. 18.

MEDICES JOANNES ANGELUS.
V. PIUS IV.

MXCVIII.

MEDICES JOANNES JACOBUS.

Bernardinus Medices Nobilis Mediolanensis, ex Cæcilia Sorbellona conjuge Joannem Jacobum suscepit filium, cujus militaris fortitudo ob præclarè gesta, atque doctrinæ præstantiam, ob eruditè scripta sæculorum omnium memoriâ dignum effecere. Natus est ille in hac Metropoli anno salutis humanæ MCDXCVII. Hieronymo Morono, (quem etiam loco suo laudibus debitis celebrabimus) acceptus inter primos, eoque curante à Francisco II. Sfortia Mediolanensium Duce cognitus, & ad magni momenti negotia adhibitus fuit. Castro Mussi ad ripas Larii Lacus non procul ab Helvetiorum ditione potitus Jo. Jacobus, diu ejusdem arcis Præfecturam gessit, mox ejusdem Castri, atque Oppidi Melegnani Marchionatu auctus, plura Duci Sfortiæ contulit beneficia. Anno postmodum MDXXVI. fœdus iniit cum Clemente VII. Pont. Max. Francorum Rege, Venetorum Republica, & præfato Mediolani Duce, adversùs Carolum V. Augustum Romanorum Imperatorem. Crescente interim ejus fama, universam Insubriam armorum terrore complevit, plura cepit A Oppida, & Albericum de Barbiano celeberrimum ætatis suæ militum ductorem bello fregit, adversâ tamen fortunâ fractus ipse fuit & ab Antonio de Leyva, fugere coactus est. Ob bellicum robur Carolo V. notus, tanti Cæsaris judicio dignus habitus fuit, qui artibus omnibus ad suas traheretur partes; quod haud difficile fuit; recogitabat enim Medices insidias sæpè sibi à Francisco Duce paratas, idque in causa extitit, cur Imperatorias amplecti sponsiones non dubitaverit. Præfuit igitur anno MDXLII. copiis, quas Carolus V. auxilium Ferdinando fratri suo laturus in Germaniam misit, ibique Infideles ad Danubii fluminis ripas insigni victoria, quæ maximam ei peperit existimationem, stravit. Specimen quoque præclaræ virtutis dedit anno MDXLIII. in eo bello, B quod gestum est adversùs Cliviensem Ducem, in obsidionibus Lucemburgi, atque Fani Sancti Desiderii, anno sequenti; quod idem præstitit in bello Germanico, Bohemico, Parmensi, & in obsidione Metensi anno MDLII. Varia gessit militiæ munera, nam modò Italicis peditibus cum imperio præfuit, modò rei Tormentariæ præfecturam exercuit, modò universum peditatum rexit. Post captas Metas, eum Carolus Augustus, bellum Senensibus illaturus, summum copiarum suarum Imperatorem constituit, quocirca in Italiam veniens Petrum Strozzium in fugam conjecit anno MDLV. expugnatisque Senis, Mediolanum se contulit. Meditabatur Medices in Subalpinos Martem convertere, atque Velleris aurei monile, quod illi Cæsar spoponderat, præstolabatur, at mors invida immortalem Virum mediis in honoribus sustulit, C anno MDLVII. Jacet in Templo maximo hujus Urbis, in Sacello Assumptæ in Cœlum Virgini Sacro, eique Pius IV. Pontifex Frater Tumulum verè regium excitavit, delineante Michaële Angelo Bonarota, adjectis etiam pluribus æneis simulachris, quorum artifex fuit Leo Aretinus. Legitur ibi sequens Inscriptio:

IACOBO MEDICI
MARCHIONI MARIGNANI
EXIMII ANIMI ET CONSILII VIRO
MVLTIS VICTORIIS PER TOTAM FERE EVROPAM PARTIS
APVD OMNES GENTES CLARISSIMO
CVM AD EXITVM VITAE
ANNO AETATIS SVAE LX. PERVENISSET.
GABRIELI MEDICI
IMPERII ET FORTITVDINIS EXIMIAE ADOLESCENTI
POST CLADEM RHETIS ET FRANCISCO II. SFORTIAE
ILLATAM NAVALI PRAELIO
DVM VINCIT CVM INVICTI ANIMI GLORIA INTERFECTO
PIVS IV. PONT. MAX. FRAT. B. FIERI IVSSIT.

Eruditionis illius hæc sunt reliqua:

I. Discorso, e parere del Sig. Marchese di Marignano circa la guerra d'Ongheria contro il Turco, del MDLII. alla Maestà del Re de' Romani. MS. inter Codices olim Reginæ Svecorum, nunc in Vaticana Bibliotheca sign. num. 2085. ex Montfauconio in Biblioth. Bibliothecar. MSS. Tom. I. pag. 60.

II. Epistolæ II. ad Carolum V. Imp. Italicè scriptæ, in quarum una data mense Augusto, anno MDLIV. agitur de Victoria à Lusignano habita contra Strozzium. Extant in Libro, cui titulus: „ Lettere de Prencipi scritte a Prencipi, raccolte da „ Girolamo Ruscelli, Tom. I. pag. 170.

III. Aliæ pariter Italicæ ad Petrum Strozzium. Extant ibidem pag. 166. In eodem volumine leguntur D quoque Epistolæ II. Petri Strozzii ad Joannem Jacobum nostrum pagg. 166. & 167.

IV. Aliæ II. item Italicæ ad Carolum Gonzagam. Sunt in Tomo III. Operis supradicti pag. 217.

V. Aliæ III. ad Ferrantem Gonzagam. Extant ibidem pagg. 207. 209., & 236. In quibus adsunt Capitula Conventionum Parmæ, & Mirandulæ Ducum.

VI. Aliæ II. ad Anonymum, ibidem pagg. 209., & 210.

VII. Aliæ II. ad Dominos Senarum pag. 229.

VIII. Altera ad Hieronymum Quirinum, legitur ibidem.

In Libro inscripto: „ Consolatorie di varj Autori. „ *Venezia*, 1550. „ adest Consolatoria Francisci Caretoni, Joanni Jacobo Mediceo Melegnani Marchioni pag. 13.

In Voluminibus II. III., & XI. Operis cui titulus: „ Carmina illustrium Poëtarum Italorum „ extant Carmina varia in obitu Joannis Jacobi supradicti,

cti; edita à Joanne Bressano Bergomensi, ab Annibale Crucejo, à Francisco Vintha, & à Bernardino Baldino, cujus distichon hic dare lubet.

Jacobus Medices, vel (si fas nomina Divum
Imposuisse Viris) Mars jacet hoc Tumulo.

In Codice MS. Epigrammatum Jacobi Valerii, quem vidi in Bibliotheca PP. Teatinorum D. Antonii hujus Urbis, reperiuntur Epitaphia II. pro Joanne Jacobo Mediceo.

Narratio ejus Exequiarum, seu pompæ funebris, quâ delatus est ab Ecclesia Sanctæ Mariæ Braydensis die XXII. Novembris, anno MDLVII. ad Templum Sancti Dionysii, MS. in fol. Extat apud Canonicum Jo. And. Iricum amicissimum.

Adest quoque Hieronymi Montii Deploratio Poëtica ob mortem Jo. Jacobi Medices. *Venetiis*, 1557. *in* 4., de qua suo loco dicemus.

Vitam atque Historiam ipsius Joannis Jacobi scripserunt Marcus Antonius Missaglia, de quo suo loco, Ericius Puteanus, Morerius in Lexico, necnon de eo locuti sunt Morigia in Nobil. Mediol. lib. IV. Julianus Goselinus in Vita Ferrantis Gonzagæ, Fortunatus Sprecherus in Pallade Rhætica armata & togata à pag. 116. ad 272. Petrus Angelus Lavizarius in Historia Vallis Tellinæ. *Curiæ Rhetiorum*, 1716. *in* 4., & Cl. Sitonus in Libro de Legibus Nobilitatis Mediolani, 1724. in fol. pagg. 88. & 120. necnon in Theat. Nob. pag. 240. art. 1125.

M I C.

MEDICES MANFREDUS.

QUantum hæc mea Collectio Clarissimo Advocato Sitono debeat, facilè unicuique patebit, nam plurium Scriptorum non tantùm parentes, sed integram Genealogicam seriem ipse perhumaniter mihi communicavit; id quoque accidit in Manfredo de Medicis, quem nunc laudamus, nam ex Schedis supramemorati diligentissimi Viri cognovi, septem Artium & Medicinæ Magistros extitisse in hac Familia ab anno MCCCCXII. quo vivebat Manfredinus de Medicis Physicus Collegiatus Mediolanensis Auctoris nostri Avus, usque ad Theodorum pariter Physicum Collegiatum anno MDXXXVI. Ignotus fuit Manfredus noster Bartholomæo Curtio etsi Scriptori accuratissimo de Medicis illustribus Mediolanensibus. Nec de ipso loquuti sunt Vander-Linden, Mangetus, aliique. Nunc primùm itaque Lectoribus meis hunc novum Scriptorem Mediolanensem profero, non tantùm pro libro infra recensendo, sed pro aliis ejus Operibus, quæ ab ipso expectanda erant, aut forsan quoque edita, & nobis adhuc incomperta, ut è verbis paulo post exscribendis conjicitur. Claruit igitur Manfredus Petri filius, Physici Collegiati Mediolanensis, necnon Patriæ Decurionis, fratremque habuit Artium & Medicinæ Doctorem Physicum Colleg. Franciscum inter Decuriones & ipsum ab anno MCCCCLIV. ad MCCCCXCV. Laudatur hic Scriptor, uti publicus in Ticinensi Archigymnasio Professor à medio sæculo XV. usque ad annum Christi MCCCCXCIII., qui fortè ultimus ei fuit.

Liber, quem præ manibus habui, sic inscribitur:

I. Pauli Veneti Quadratura. In fine legitur: „ Explicit Pauli Veneti prope divinum Opus, quod Quadratura inscriptum est, summo studio, maximaque diligentia correctum, castigatum, & auctum à spectabili Artium, & Medicinæ Doctore Magistro Manfredo de Medicis Mediolanensi, Logicæ perspicacissimo, ac subtilissimo Sophista, in felici Ticinensi Academia Logicam, ac Sophistariam publicè docentem, quem sublimis, ac omnipotens Deus longo tempore conservet, ut alia Opera valeat sua solerti diligentia in lucem efferre. *Impressum Papiæ*, 1483. *die* 7. *Martii, per Damianum de Confaloneriis de Binasco, in fol. magno*. Extat in Biblioth. Monachorum Montis Oliveti, apud Sanctum Victorem Mediolani.

Leguntur Lancini Curtii Epigrammata plura ad Manfredum Medicem, lib. 1. fol. 3., lib. 2. fol. 19., lib. 4. fol. 59.

Idem Lancinus Curtius ei, & Luysio Marliano dicavit Sylvam Libri IX. fol. 168.

De ipso agit supradictus Clarissimus Sitonus in Chronico Collegii Nobilium Physicorum Mediolani, exarato de anno 1706. p. 2. MS. in fol. penes ipsum Auctorem.

M C.

MEDIOBARBUS JO. ANTONIUS.

JOannes Antonius Mediobarbus anno MDCLXX. die VII. Octobris apud Mediolanum natus est Familia perillustri Ticinensi. Patrem habuit Co. Franciscum, sub Leopoldo Cæsare generalem Advocatum Fiscalem, cujus Corpus jacet in Templo S. Marthæ hujus Urbis, & ob illustrata Opera Occonis Numismatum clarissimum, Matremque Annam Mariam Besutiam. Litteras primùm à PP. Congregationis Somaschæ in Collegio Columbariæ, mille à Mediolano passibus, audivit, tum anno MDCLXXXVI. ad alterum Collegium S. Bartholomæi Vici Merati in agro Mediolanensi transiit. Postremo eidem Congregationi adscriptus est anno MDCLXXXIX. die VIII. Augusti in Collegio S. Majoli Papiæ, ubi convictor fuerat. Romam inde profectus, à Philosophia ad Theologiam audiendam se contulit sub Octavio Cusano Viro eruditissimo, qui toti postmodum suo Ordini præfuit. Ibi sub nomine Vitanii Gateatici inter Arcades recensitus, eam Academiam & metro, & soluta oratione frequentissimè illustravit. Rethoricam in Brixiensi, & Ticinensi Collegiis docuit, hinc Taurinum à Congregatione sua missus, ut publico Lyceo humaniorum litterarum præesset, ob præclaram Numismatum Doctrinam Allobrogum Duci charus fuit, & ab eodem inter Academiæ publicos Professores, ut Geographiæ, ac Moralis Theologiæ præcepta traderet, est cooptatus; quo munere ab anno MDCXCVIII. usque ad MDCCI. summa cum laude perfunctus est. Cum Lutetiam Parisiorum petiisset, Gualterii tunc Pontificis Nuncii, postmodum S. R. E. Cardinalis, Patroni mei, dum vixit, eximii, consuetudine floruit, atque PP. Harduini, & de la Chaize Societ. Jesu amicitiam coluit. Panegerim Latino Idiomate Ludovico XIV. dixit, quæ Latinè, Italicè, & Gallicè elegantissimè prodiit, sumpto ex Regio Numismatum Museo, quod lustraverat, argumento. Opus illud in Italicam linguam à se, & in Gallicam ab Abbate Bignonio conversum Regi obtulit, vicissim ab eo aureo torque, regio adjecto numismate, rarissimis libris, & annuo DC. Nummorum Gallicorum censu donatus. In Italiam regressus, in Collegio Mediolan. S. Petri in Monte forti per aliquot annos vixit, & interim Coloniam Arcadicam cum quibusdam aliis eruditis Viris in hac Urbe instituendam curavit. Tandem sub finem anni MDCCV. in eodem Collegio fato concessit.

Edidit:

I. Ludovico Magno Panegyrim Imperatorum Romanorum Nummis contextam. In Gallicum à Carolo Cæsare Baudelot de Dariva; in Italicum ab ipso Auctore translatam. *Parisiis, apud Vaidme*, 1703. *in* 4.

II. Apologiam pro Endimione Clarissimi de Lemene Poëtæ Laudensis, quæ impressa est Taurini.

III. Carmen Italicum, ab se in Latinum conversum; De Romano Terræmotu, & P. la Chaize dicatum.

IV. Carmina Italica, & Latina nondum perfecta, multaque alia ad Geographiam, & Rem Nummariam

riam ſpectantia, quibus manum extremam, immatura morte præventus, imponere non potuit. Ejus de Nummis MS. uſi ſumus in editione noſtra Operis optimi ejus Genitoris, anno MDCCXXX.

V. Ejus Epigrammata Italica, vulgò *Sonetti*, numero LX. Extant MSS. apud Dominum Felicem Vicecomitem, in 4.

VI. L'Italia. Canzone in Verſi Eroici Latini, e traddotta dal medeſimo in Verſi Italiani. *Milano, per il Malateſta*, 1704. *in* 4.

VII. All' Arcadia, nella prima ragunanza della Colonia Arcade Milaneſe, in Caſa dell' Eccellentiſſimo Sig. Principe Don Antonio Gaetano Trivulzi, Canzone di Gianantonio Mezzabarba, Chierico Regolare Somaſco Procuſtode ec., dedicata all' Eminentiſſimo Cardinal Panfilio. *Milano, per il Malateſta*, 1705. *in* 4.

VIII. La Vittoria navale riportata da S. A. S. il Sig. Conte Enrico di Toloſa. Oda. *Milano, preſſo il Vigone*, 1704. *in* 4.

De Mediobarbo mentionem honorificentiſſimam fecerunt Auctores Veneti Diarii Italici, & reperitur laudatiſs. in Schedis Sitonianis.

M C I.

MEDULLA CLAUDIUS.

CLaudius Medulla à Clarella, Ducatus Mediolanenſis in finibus Papienſibus, ob excellentes ejus animi dotes, Provinciæ ſuæ Minorum Obſervantium peculiare decus fuit. Per duas enim vices in Conventu S. Mariæ Pacis Mediolani fuit electus ad munus Provincialatus, inde in Capitulo generali in Conventu S. Mariæ Novæ Neapoli habito anno MDXL. in Definitorem generalem, poſtea in totius Ordinis Vicarium generalem promotus, quo officio ſanctè & feliciter functus eſt. Miſſus à Gregorio XIII. Summo Pontifice Commiſſarius Apoſtolicus in Belgium, cum poteſtate Legati à Latere, ad reformandos Eccleſiaſticorum mores, & abuſus, Alexandro Principi Farneſio Parmenſi Belgarum Gubernatori à Conſiliis conſtitutus, propugnandæque Fidei Catholicæ acerrimus ſuaſor, optimis naturæ, & gratiæ dotibus inſignitus, in eadem Religione obiit anno MDCXIV.

Compoſuit, & in lucem dedit:

I. Epiſtolam inſignem, qua tam Sæculares, quàm Eccleſiaſticos Fidei ſuæ commiſſos piè, ſincerèque admonet ad rectè vivendum, & fortiter agendum. *Duaci excudit Bogardus anno* 1584.

II. Orationem de Transfiguratione Domini, ac de duabus in Chriſto Naturis, & earum affectibus. *Brixiæ, apud Cominum Præſenium, anno* 1597. *in* 4.

III. Librum Conſtitutionum ſuæ Religionis tam generalium ejuſdem Ordinis, quàm particularium Provinciæ Mediolanenſis. Ibi, *apud Pontium*, 1580.

IV. Commentaria in Matthæum. Ex Draudii Biblioth Claſſica pag. 394.

Ita Vvadingus in Cathalogo Scriptorum Ordinis Min. pag. 91. Henricus VVillot Belga, Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro, & Abbas Picinellus in ſuo Athenæo Litteratorum Med. pag. 150.

M C I I.

de MELIORIBUS VICTORIUS.

VIctorius de Melioribus Mediolanenſis inter Clericos Regul. S. Pauli adſcriptus, ad omnia natus, optimus Rhetor, Poëta, Philoſophus, Theologus, Orator Sacer, atque Hiſtoricus, apud Utinenſes inſigne Doctrinæ ſuæ ſpecimen dedit. Theologus fuit, & Conſiliarius Cardinalis Delphini ejus Urbis Epiſcopi, & Patriarchæ Aquilejenſis. Magnam apud Viros doctos ſibi exiſtimationem comparavit. Plurima ſcripſit, quæ poſt ejus obitum quò pervenerint ignoramus. Nullum tanti ingenii Monumentum ſupereſt, præter Orationem Latinam, quam habuit in inſtauratione Studiorum Gymnaſii Utinenſis, ut infra. Abiit è vivis in præfato Collegio Utinenſi, cui non ſemel præfuit, anno Chriſtianæ Reparationis MDCCXVII., ætatis ſuæ LXV.

I. Litterarius Utinenſis Urbis Genius. *Utini*, 1697. *typis Schirat. in* 12.

Ita ex ſerie Viror. Illuſtrium Clericor. Regular. D. Pauli, auctore P. Pezio doctiſſimo, typis parata.

M C I I I.

MELLIAVACCA BENEDICTUS.

EX Oppido Clarella in Via Papienſi Ducatus Mediolanenſis prodiit Benedictus Melliavacca Ordinis Minorum Obſervantium. Per omnes Religionis gradus ad ampliora contendens, Oratoria ſacra facultate celebris, pluribus in locis Verbum Dei diſſeminavit. Inter Suos Generalis Lector ob ſpeculationis acumen declaratus, Provinciali à Secretis fuit. Multa paraverat typis edenda, Sermones ſcilicet & Conciones, edita tamen ſunt ſequentia tantùm.

I. Panegirico di San Gianbuono, Arciveſcovo di Milano: *Typis Archiepiſcopalibus, in* 4. Eam habuit die X. Februarii, anno MDCXLVII. in Metropolitana.

II. Orazione Funebre per la morte del Principe di Spagna. Ibid. in 4.

III. Plures Sermones & Conciones. MSS. in fol. Servantur apud Suos in Cœnobio Modoëtienſi.

De ipſo Picinellus in Athenæo pag. 82., & Acta Provinciæ Mediolanenſis Obſervantium lib. 2. pag. 150.

M C I V.

MELLIAVACCA FRANCISCUS MARIA.

QUamvis Cl. Lazarus Auguſtinus Cotta in ſuo Novarienſi Muſæo recenſuerit Franciſcum Mariam Melliavaccam, aſſerens ipſum in lucem editum fuiſſe in Oppido Galliati, monuit nos nihilominus amiciſſimus atque doctiſſimus JC. Sitonus, id perperam affirmari, cùm Mediolani natus ſit an. MDCXI. parentibus Joanne Franciſco Juriſperito, Cauſidico, atque Notario Curiæ Archiepiſcopalis hujus Urbis, nec non Blanca Suarda Conjugibus. Nihilominus Familiam Melliavaccam eſſe etiam inter Novarienſes agnoſcimus à Balthaſſare ejuſdem Gentis è Congregatione Barnabitarum Divi Pauli à Patre Pezio inter Scriptores ſui Ordinis recenſito, ſicuti etiam à ſupradicto Cotta in ſuo Muſæo pag. 76. Alterum item Balthaſſarem Melliavaccam inveni inter Litteratos Viros ævi Joannis Pici Mirandulani, ut ex iſtius Epiſtola ad ipſum Melliavaccam colligitur, qui neſcio utrum fuerit Familiæ Mediolanenſis, an Novarienſis. Cæterùm Scriptor noſter ea floruit legali præſertim eruditione, ut in Foro magni nominis gloriam adeptus, ad Auditoris munus in Feudis Nobiliſſimæ Gentis Biragæ aſſumeretur, quod annis fermè quinquaginta ſumma cum æquitatis laude adminiſtravit. Sed & inter generales Mediolanenſis Dominii Vicarios tamdiù conſedit, donec eorum omnium Senior evaſit. In hac Urbe diem clauſit extremam anno Redemptionis MDCXCV. ætatis ſuæ LXXXIV.

A

Sunt ejus Opera.

I. Gentis Biraghæ Nobilitatis Compendium, Historiis, Diplomatibus, Elogiis, Emblematibus, Trophæis explicatum. MS. in fol. magnæ molis: extat penes Patricium Virum Carolum & fratres Brippios.
II. Legalium Consultationum Volumina plura extant penes Nobilem Virum Aloysium Authoris filium.
De eo prædictus Cotta pag. 123. art. 298., & Sitonus citatus in Theatro Genealog. Famil. Nobb. Mediol. pag. 292. MS. penes Auctorem; quemadmodum & Cavatius in Descript. Status Mediol. pag. 12.

MCV.

MELLIAVACCA INNOCENTIUS.

Virum nunc damus è Melliavacca Familia eruditione, ac dignitatibus conspicuum Innocentium Mediolani ortum, qui adulta vix ætate Monasticum in Sacro Cistercienſium Ordine amplexus Institutum, brevì virtutis & doctrinæ merito ad Abbatiales Infulas promotus est. Apud Serenissimum Sabaudiæ Ducem, cui tanti Præsulis gravitas, atque sapientia optimè nota erat, in Consilium vocari promeruit; tum apud Sanctissimæ Inquisitionis Tribunal ad gravissima sæpe negotia adhibitus Consultoris gessit Officium. Defuncto postmodum Marco Antonio Thomato Astensis Ecclesiæ Episcopo, ad ejus regimen assumitur die VIII. Junii, anno post Partum Virginis MDCXCIII Qua pastorali vigilantia sibi commissum gregem rexerit, qua cura Cleri sui mores, in Alumnis præsertim Seminarii, meliores quotidie efficere studuerit, facilè patet ex his, quæ conscripsit, à nobis infra tradendis. Adhuc erat in vivis anno MDCCXIII.

I. Prima Synodus Diœcesana Astensis Innocentii Melliavacca Ordinis Cisterciensis Episcopi, habita 1699. *Mediolani, apud Ramellati*, 1700. *in* 4.
II. Regulæ pro Seminarii Alumnis ab eodem conscriptæ. Extant ibidem.
Agunt de ipso brevibus licet verbis Continuatores Ughelli Ital. Sacræ Tomo IV. in Astensib. num. LXXXI. & Sitonus noster in Schedis.

MCVI.

MELTIUS BARTHOLOMÆUS.

Meltia Gens in hac Metropoli adhuc dignitatibus, atque nobilitate inter primarias recensita, plures dedit Litterariæ Reipublicæ claros Viros, quorum nunc Elogia proferenda sunt. Occurrit omnium primus, alphabetico, quo utimur, ordine, Bartholomæus, Joannis Cæsarei Comitis Palatini in Magistratu, quem Ordinariorum Redditutuum nuncupant Insubres, Quæstoris integerrimi, & in Secretiore Consilio Ducali Consiliarii prudentissimi filius. Bonarum artium ornamenta familiæ stemmati addidit Bartholomæus noster, & quamvis in eodem Magistratu, quem supra memoravimus, Quæsturam exercuerit, à Musarum tamen amœnioribus studiis non alienus extitit, quod satis ostendunt Carmina hìc recensenda. Francisco Philelpho magni nominis Erudito summâ fuit amicitiâ conjunctus, ut testantur hujus Litteræ ad Meltium scriptæ, de quibus infra mentio fiet. Postremum Scriptoris hujus annum, ut verum fateamur, ignoramus, & nos certè effugisset ejus quoque nomen, nisi fortuitò in Opus ejus incidissemus.

Illud est hoc titulo:

I. Bartholomæi Meltii Versus in laudem Galeacii Mariæ Sfortiæ Vicecomitis Ducis Mediol. Ext. MS. in Reg. Parisiens. Cod. 6498., ex Montfauconio Biblioth. MSS. pag. 764.
II. Consilium de Immunitate Ecclesiastica; sine loco, anno, & Typographo, in fol. Ext. in Bibliotheca Monachor. Cassinens. S. Salvatoris Ticini, teste P. Beretta in suis Schedis.
Inter Epistolas Francisci Philelphi, Editionis *Venetæ, anni* 1502. *in fol.* extat Epistola Bartholomæo Meltio pag. 72.
De ipso agit amicissimus, atque doctissimus Vir D. Joannes Sitonus J. C. & Advocatus, in Theatro Genealog. Famil. Nob. Mediol. MS. penes ipsum Auctorem in fol. pag 294.

B

MCVII.

MELTIUS CAMILLUS.

Camillus Meltius patriâ Mediolanensis, Joannis Antonii Meltii, & Liviæ Littæ nobilium Conjugum filius, ortus die XII. Decembris, anno MDXC. Grammaticæ studuit in Collegio Societatis Jesu hujus Urbis; Rethoricæ verò ac Philosophiæ Romæ in Collegio Romano sub Præceptoribus Famiano Strada, & Nicolao Baldello, Viris doctrinæ famâ Clarissimis. Hisce disciplinis probè excultus, relicta Urbe, Bononiam Jurisprudentiæ operam daturus concessit, inde Papiam, Parmamque, atque emenso Juris utriusque curriculo, ac Lauream Doctoralem sub Sfortia de Oddis adeptus, Romam reversus, ea in Urbe Capitolini Judicis munere, cum dignitate & fama eruditionis aliquando functus est. Postmodum Mundi vanitatem ex rebus perituris relegens, seriòque considerans, abdicato Judicis sæcularis munere, Clericali militiæ, obnitente licèt patre, nomen dedit. Itaque Præsulari veste indutus, ac ab Urbano VIII. inter Pontificios Auditores lectus, Cameræ Vicariatum XI. annorum intervallo summâ prudentiâ, plausuque pari gessit. Urbanus Pontifex doctissimi, ac piissimi Viri meritis commotus, cùm Ecclesia Capuana ex obitu Archiepiscopi commodùm vacaret, præteritis omnibus, qui eas Infulas ambirent, Camillum nil tale cogitantem suffecit. Qualiter verò commissam sibi Ecclesiam administraverit religiosus Archipræsul, libet ex Oldoino non gravanter audire: „ Meltius electus Præsul Capuanus Ecclesiam „ concreditam, haud vulgari laude rexit: Clerum „ enim sanctissimis legibus instituit: Jus Ecclesiasticum incontaminatum servavit: in pauperes, viduas, orphanos liberalis fuit: manus suas ab omni munere excussit: Diœcesim pervigili diligentia „ invisit: Archiepiscopale Palatium mirificè restituit. Subdit deinde: „ Paucis illius annis, quibus Gregi „ præsens adfuit, qua virtute, quo zelo, quove „ pietatis ardore, probatisque exemplis Ecclesiæ sibi „ commissæ præfuerit, Capuanorum lacrymæ in ejus „ absentia testimonium certissimum dedere. „ Exacto apud Capuanos triennio, Nuncius Apostolicus (quod Juris divini humanique peritissimus esset) Florentiam primò ad Magnum Hetruriæ Ducem; mox Viennam Austriæ ad Cæsarem Ferdinandum III. gravissimis de causis destinatur. Qua in postrema Legatione, quod Cæsari, totique Aulæ, ob suavissimos mores, rerum peritiam, exactamque doctrinam gratissimus existeret, annos novem maximo Reipublicæ Christianæ emolumento transegit, Apostolicæ dignitatis & auctoritatis, ut Oldoinus loquitur, cultor & assertor eximius. Ab hac Provincia Romam ab Innocentio X revocatum Alexander VII. ejusdem Innocentii Successor initio sui regiminis Congregationi Episcoporum & Regularium à Secretis dedit; mox in

C

D

E

in prima Cardinalium enunciatione ad preces Cæsaris tanquam digniſſimum, deque Republica Christiana optimè meritum Præſulem, die IX. Aprilis, anni MDCLVII. Sacrâ Purpurâ & Titulo Presbyterali Sancti Marcelli ornavit, ac inter Patres Sacrorum Cœtuum Epiſcoporum & Regularium, Propagandæ Fidei, Sacri Concilii Tridentini Interpretum, & Reſidentiæ Epiſcoporum cooptavit. Non diù tamen vixit in Purpura: nam comparato jam itinere Capuam versùs, ut dilectum Gregem, quem Legationibus distentus ad tempus deſeruerat, præſens paſceret, Romæ inopinato morbo correptus, inter vivos eſſe deſiit die XXI. Januarii, Anno Salutis MDCLIX. ætatis LXIX. Purpuræ biennio nondum exacto. Jacet in Quirinali in Eccleſia Patrum Societatis Jeſu S. Andreæ Apoſtolo Sacra in pernobili Monumento ſub ſequenti Epigraphe:

D. O. M.

CAMILLO MELTIO MEDIOLANENSI
S. R. E. TIT. S. MARCELLI PRESBYTERO CARDINALI
CAPVAE ARCHIEPISCOPO
QVI OLIM AD FERDINANDVM III. CAESAREM
NVNCIVS PONTIFICIVS
ET SACRAE CONGREGATIONI
EPISCOPIS ET REGVLARIBVS PRAEFECTAE A SECRETIS
PRVDENTIA DOCTRINA IVSTITIA PIETATE EXIMIVS
PER OMNES HONORVM AC VIRTVTVM GRADVS
AD PVRPVRAM EVECTVS
CVM EVM VIVERE
MAXIME REIPVBLICAE INTERESSET
EXTINCTVS EST
XII. KAL. FEBR.
ANNO REP. SAL. M. DC. LIX.
AETATIS SVAE LXIX.
IOANNES ANTONIVS MELTIVS ARCHIEPISCOPVS
DECESSORI ET PATRVO MOERENS POSVIT.

Fuit Vir apprimè doctus, pius, & integer, Canonici Cæſareique Juris peritiſſimus, juſtitiâ, rerum cognitione & uſu eximius, conſilio, eloquentiâ, & gravitate præſtans, litteratorum & pauperum fautor maximus, Purpurei Senatûs decus ampliſſimum, & Paſtor in paucis egregius.

Habentur de ipſo.

I. Leges pro reformatione Cleri Capuani, partim editæ, partim MSS. Extant in Archivo Eccleſiæ Capuanæ.
II. Orationes plures Latino, & Italico ſermone ſcriptæ, MSS. Ibidem.
III. Epiſtolæ V. ad Hilarionem Rancatum cum ejus reſponſis, annis MDCXLI. XLII. & XLVI. in Tom. XXIII. MSS. ejuſdem Rancati, de quo in littera R.
IV. Epiſtolæ innumeræ de pluribus graviſſimis negotiis, maximè Legationis Viennenſis. Extant in Archivo ſecreto Pontificio.

Agunt de eo Ferdinandi III. Cæſ. Litteræ ad Alex. VII. Diplomata Pontificum varia. Auguſtinus Oldoinus in addit. ad Ciac. Ughellus, aliique.

MCVIII.

MELTIUS HIERONYMUS.

Aloyſius Meltius J. C. Col. ac Mediolani Senator, necnon Iſabella Brippia illuſtres Conjuges Hieronymum in lucem ediderunt anno MDXCV., Jura & ipſe proſecutus in Advocatorum Pontificii Conſiſtorii ordinem lectus eſt anno MDCXXI., Julio Roma, quem ſuo loco laudabimus, ad Purpuram evecto. Bis Romani ſtudii Præfecturam geſſit, comitate morum, integritate, virtute ſibi aditum ad majora patefecit; ad Auditoratum nempe Romanæ Rotæ aſcendit anno MDCXLII. Pirovano defuncto, deinde Infulam Ticinenſem obtinuit die XXII Septembris, anni MDCLIX. Eccleſiam ipſam omni cum laude rexit, beneficiiſque auxit uſque ad annum MDCLXXII. qui ei ultimus fuit. De Aloyſio autem ſupradicto extat Inſcriptio in hujus Urbis Templo, vulgo *il Giardino*, quam, ne pereat, hîc damus:

ALOY-

ALOYSIVS AC ALEXANDER FRATRES
MELTIORVM
SACELLVM HOC ATQVE SEPVLCHRVM
SIBI POSTERISQVE SVIS
PARAVERVNT
ANNO MDCXXV.

De nostro autem habemus quæ sequuntur.

Videlicet :

I. Decisiones S. Rotæ Romanæ, extant in magna Collect. earundem impressa tam *Romæ*, quàm *Venetiis*.
II. Aliæ plures MSS. extant in Archivo Molis Hadrianæ.
III. Virtutes Regiæ pro Canonizatione Sancti Regis Castellæ & Legionis D. Ferdinandi III. Oratio ad Urbanum VIII. *Mediol. apud Ghisulphum 1634. in 8.* Dum erat Advocatus Concistorialis.

Agunt de eo Ughellus in Episcopis Papiensibus T. I. col. 1110. Cantalmajus, Fontana, Cartharius in Syllabo Advocator. Sacri Consistorii edit. Romanæ pag. 251. Et Sitonus in Chronico J. PP. Colleg. Mediol. pag. 199. art. 847.

M C I X.

MELTIUS JOANNES.

JOannes Meltius Roglerii filius ob eruditionis, atque morum commendationem inter Ducales Mediolanensis Provinciæ Quæstores meruit recenseri. Quamvis tamen publicis negotiis esset implicitus, nedum propriæ doctrinæ fœtus edidit, verùm etiam alienos litterarios labores publica luce dignos, ad Litterariæ Reipublicæ commodum, typis mandari curavit. In his eminent præcipuè Commentaria in Psalmos Gabrielis Brebiæ, quæ Meltio nostro adnitente anno MCDLXXVII. edita fuerunt, ut plenius indicat in Historia sua Typographica Mediolanensi Clarissimus Saxius. Proprias verò lucubrationes infra memorandas, optimè conscriptas Gaspari Nepoti suo Lateranensi Canonico largitus est anno MCDLXXVIII. ad usum Monasterii Sanctæ Mariæ de Casoreto. Cùm verò Gaspar ipse suppliciter petiisset ab Ordinis sui Moderatoribus, ut sibi liceret Patrui labores ad Monasterium Sanctæ Mariæ Passionis hujus Urbis transferre, id obtinuit, ut mox dicemus. Elucet in his Auctoris pietas, & sacrarum rerum scientia eò mirabilior, quod in Viro publico muneri addicto, & Altaris obsequiis non mancipato conspiciatur.

Opera illius hæc sunt :

I. De practica Scientiæ, ubi de Moribus, de Virtutibus, Vitiisque agitur. Codex optimè scriptus, atque dono concessus ab Auctore Gaspari ejus Nepoti anno MCDLXXVIII. ad usum Monasterii Sanctæ Mariæ de Casoleto, inde supplicationibus ejusdem Gasparis, Capitulum generale dedit Monasterio de Passione Mediolani, ut legatur, & Patres orent pro eis. Ita scriptum est ad calcem ejusdem MS. in fol. pagg. 300. Extat in Miscell. sign. n. 130. in eadem Bibliotheca Lateranensium.
II. De septem peccatis Capitalibus, cum aliis Quæstionibus asceticis. MS. in fol. ut supra pag. 160. nondum completus, extat ibid.

De eo Schedæ Sitonianæ.

M C X.

MELTIUS LUDOVICUS.

NOn tantùm sanguinis nobilitate, quantùm eruditionis luce claruit Ludovicus Meltius alterius Ludovici, atque Catharinæ Littæ conjugum filius. Plurimùm ipsi debuit Clarissimus, ac Religiosissimus Ordo Militaris Equitum Hierosolymitanorum, qui communi appellatione Melitenses nuncupantur; in eorum enim cœtum cooptatus, annos agens XVIII. piratas Mediterraneo infestos maritimâ expeditione insectatus est tanto animi ardore, tanta constantiæ firmitate, ut anno ætatis suæ XXIV. à magno Ordinis sui Magistro Triremi præfici meruerit. Tam egregiis expletis facinoribus, terrestres amplexus pugnas, propriis sumptibus in Belgicis prœliis Catholico Regi sponte militavit annos sex, ubi magnum bellicæ gloriæ nomen sibi conquisivit. Miserat interim Gregorius XIV. Summus Pontifex adversùs Hæreticos Galliam turbantes Herculem Sfondratum, qui Meltii nostri cùm esset avunculus, ipsum hastatorum cohortis Ducem renunciavit; paremque bellici honoris gradum adversùs Regem Navarræ ei contulit Castellæ Comestabulus tunc Moderator Regius Insubriæ. Hoc in munere Caorsium Oppidum in Subalpinis positum expugnavit, & in Burgundia non infimam sibi famam peperit. Castrorum Magisterium in Belgio obtinuit, ibique cum sibi commissis militibus Ostendæ aggressioni dum interesset, igneo globulo percussus est, multumque ad ejus Urbis expugnationem sua virtute contulit. Idem viriliter in Frisia præstitit, dignus propterea habitus, quem Albertus Archidux Austriæ in bellicum Consilium adsciret, & Equitum generalem Promagistrum constitueret. Catholicus etiam Rex, & nobili annuo censu, & Consiliarii secretioris munere in patria decoravit Meltium nostrum, ad quam reversus, pedites septem mille quingentos, equitesque item quingentos summo cum imperio rexit. At dum Vercellensis Urbis expugnationi vacaret, dissenteriæ morbo correptus in Oppidum Mazentæ se recepit, ibique ætatis suæ anno LIX. die undecima mensis Julii, anno Salutis MDCXVII. mortalibus valedixit; cum annos XXXIII. strenuè militasset. Cadaver illius Mediolanum delatum humo traditum fuit in Templo Minorum Strictioris Observantiæ, cujus cognomen *il Giardino*. Tumulo hanc imposuit Epigraphen Aloysius Senator Frater.

LVDOVICVS MELTIVS LVD. F.
PATRICIVS MEDIOLANEN.
EQVES HIEROSOLYMITANVS
PHILIPPI II. ET PHILIPPI III. CATH. REGVM
IN GALLIA BVRGVNDIA BELGIO INSVBRIA
TVRMAE EQVITVM HASTATORVM DVCTOR
LEGIONIS ITALICAE LEGATVS
EQVITVM PROMAGISTER
BELLICVS INTIMVSQVE CONSILIARIVS
PROXIMO SVBALPINO BELLO
ALTERIVS EXERCITVS MODERATOR
HIC APVD MAIORES SVOS SITVS EST
VIXIT ANNOS LIX. MENSES V.
DECESSIT IV. EID. QVINTILES MDCXVII.
ALOYSIVS MELTIVS COMES MAZENTAE SENATOR
FRATRI OPTIME MERITO.

Inter Scriptores autem locum obtinet ob sequens Opus, militiam profitentibus valde proficuum.

I. Regole Militari sopra il governo, e servizio particolare della Cavalleria. *Anversa*, 1611. *in fol cum æneis Tabulis*. Et iterum *Milano, per il Bidello*, 1619. *in fol.*

Tanti habitus est hic liber, ut in exteras quoque linguas frequenter translatus fuerit; nimirum Hispanicam, Gallicam, atque Belgicam, & alibi sæpius impressus.

Italicas ad eum dedit Litteras Annibal Guascus, quæ leguntur inter hujus, editas Alexandriæ MDCVII.

Mentio est Meltii nostri apud Sitonum in Chron. J. PP. pag. 161. art. 649. Videndi quoque Ghillinus in part II. Theatri Eruditor. Morigia lib. IV. Nobilit. Mediol., ubi habetur integrum de Scriptore nostro Caput XLIII., & tandem Picinellus in Athenæo pag. 395.

MCXI.

MENABENUS APOLLONIUS.

TAm parcè locuti sunt Bartholomæus Curtius, Joannes Jacobus Mangetus, atque Abbas Picinellus de Apollonio Menabeno, ut nec parentes ipsius, nec annum mortis ab eis ediscere mihi licuerit. Floruit inter Medicos, Philosophos, atque Poëtas ad finem vertente Sæculo XVI. Medicus extitit Joannis Svecorum Regis, ut ipsemet testatur in Epistola Nuncupatoria ad Rodulphum Cæsarem, Historiæ Cervi Rangiferi præfixa, his verbis: „ Te igitur maxime „ Imperator Rudulphe Cæsar pro innata animi tui „ facilitate, pro optima, & propensa in bonarum „ artium studiosos voluntate hunc meum libellum in „ tua Austria elucubratum, jam tuis auspiciis in lucem editum &c., & paulo infra. „Hac mirabili „ naturæ solertia mihi satis perspecta, atque explorata, cùm essem Medicus Joannis Regis titulo „ Svecorum, Gothorum, Vandalorum, omnem „ mihi movendum, ut ajunt, lapidem esse existimavi, ut si quæ in squallidis, ac horridis Sveciæ „ regionibus essent scitu, ac memoratu digna, meo „ ipsius non solum expiscarer labore, verum etiam „ ad aliorum commoda Scriptis meis in lucem proferrem &c. „ Aliquando etiam moram traxit Viennæ Austriæ, ubi librum scripsit de Causis compositionis medicamentorum, ut suo loco dicemus. Sicuti & alterum de Causis fluxus & refluxus aquarum Stokolmiensium. Fratrem habuit Bartholomæum, cujus Carmen in Apollonii laudem, quod est in eodem Opere, juvat hic recudere ex Curtii libro pluries memorato de Medicis Mediolanensibus;

Impulit heroas virtus tolerare laborum
Ærumnas, famâ ut possent contingere Cœlum:
At natura parens medicas specularier artes,
Optimè te frater docuit, penetrare per oras
Informes visu, glaciale videre sub Arcto
Horrendum pelagus, tum immania monstra Getarum
Atque per ingentes vires spectare salubres,
Humano generi medicamina ut inde referres,
Queis torpore jacens animus, prostrataque membra,
Æthereas velut à letho revocantur ad auras.

Plura edidit, atque plura alia adhuc Manuscripta extant in Bibliotheca Ambrosiana, non omnia, nec satis accuratè à Clariss. Curtio relata. Quod artem Poëticam adamaverit etiam noster, ex sequentibus Bernardini Baldini Carminibus facilè agnoscitur, quæ leguntur in libro de Fabulosis Diis:

Imposuit docto divini pectoris index
Nomen Apollonii doctus Apollo tibi;
Nominis ut sacri vigeas, virtutis & hæres,
Reque Deum referas, nominis atque sono.
Hinc Medicam calles artem, cultamque Poësim;
Quas docet indigetes divus Apollo choros.
Vate trabis meritò Vates ab Apolline nomen,
Artis Apolloni divus Apollineæ.

Nunc

Nunc Opera ipsius diligentissimè inspecta profesimus, quæ sunt:

I. De magno Animali, quod Alcen vocant, & de ipsius partium in re Medica facultatibus.
II. Historia Cervi Rangiferi, & Gulonis Filfräs vocati. Hæ duæ lucubrationes lucem viderunt tam *Coloniæ, apud Maternum Cholinum*, 1581. *in* 8., quàm *eodem anno, Mediolani, apud Michaëlem Tinum, in* 4. Cinellus in sua Bibliotheca, Pluteo XV. Editionem II. facit Coloniensem, in qua legitur Epistola Dodonei de Alce, & quid de ipsa quoque scripsit Olaus Magnus in suæ Historiæ libro XVIII. Prodiit verò hoc Opus in Italicum sermonem versum, hoc titulo: „ Trattato della Gran Bestia, traddotto di Latino „ in Italiano da Constanzo Felici, con l'aggiunta „ della virtù del Lupo. Alla Marchesa Felice del„ la Rovere. *Rimini, presso il Simbeni*, 1584. *in* 8.
III. De causis fluxus, & refluxus aquarum Stokolmiensium, in quo continentur non pauca de fluxu, & refluxu Maris generatim dicta. Ad Franciscum Medicem Magnum & Serenissimum Hetruriæ Ducem. Epistola Nuncupatoria data est Viennæ Austriæ. *Mediolani, apud Tinum*, 1581. *in* 4.
IV. Claudii Riccardi Sequani Medici Chirurgi de Lapide Bezovarii Libellus. Ad Serenissimum & Invictissimum Imperatorem Ferdinandum, cum adnotationibus Apollonii Menabeni. MS.
V. Apollonii Menabeni de vero contrario veneni. MS.
VI. Disputatio, an Lapides qui generantur in Animalibus brutis sint naturales, sive præter naturam. MS.
VII. Disputatio de causa effectrice Calculi, an semper sit immodicus calor. MS.
VIII. Disputatio, an in Alvi profluviis circa initia conveniat solvens medicamentum dari. MS. Extant hi VI. Articuli in Codice Ambrosiano, sign. H. num. 16. in fol.
IX. Liber de causis compositionis medicamentorum. Scriptus est Viennæ Austriæ anno MDXCII. MS. Autographus in Ambrosiana, sign. I. num. 49. in fol.
X. Dialogus de antiqua, sive simplici, & de nova, sive composita Medicina. Interlocutores sunt Doctor Flaminius, Albertus Mercator, Nicasius Apothecarius, & Sylvius Philodoxus. MS. in Ambrosiana, sign. I. num 107. in fol.
XI. Persea; idest Tractatus de Persea, & Persica arboribus, & earum fructibus, cum locorum inter se diffidentium conciliatione, & quorundam refutatione. MS. ibid sign. H. num. 40. in fol.
XII. Dialogi III. de immoderato, mediocri, & decenti vini usu. MS. in fol. sign. I. num. 124. extat ibidem.

Laudatur à Mercklinio in Lindenio renovato, pag. 85., & à supradictis Curtio, Mangeto, & Picinello, primo pag. 118 sui operis de Medicis Scriptoribus Mediolanensibus, secundo in Tomo II. suæ Bibliothecæ Scriptorum Medicor. pag. 296., tertio verò in Athenæo pag. 51.

MCXII.

MENDRISIUS HIERONYMUS.

Coenobium illud, quod cum vicino Templo sub Sanctæ Mariæ Paradisi titulo nunc incolunt in hac Urbe Minores Tertii Ordinis S. Francisci in Suburbio intramurano Portæ Romanæ, habitarunt olim Fratres Ordinis Servorum, qui nunc in Urbe in aliud Suburbium Portæ Orientalis, sive Argenteæ ad vetus Monasterium S. Dionysii translati sunt. Cùm autem ibi adhuc degerent, floruit inter eos Hieronymus Mendrisius Mediolanensis, non infimi nominis ætate sua Theologus, quem consulere solebant in his, quæ ad conscientiam pertinent, primarii etiam Cives, tanta erat Viri existimatio. Carissimus fuit Francisco Sfortiæ Duci, Ludovico Magio, atque Hieronymo Panigarolæ hujus Urbis patritiis, ad quos lucubrationes suas mittendas censuit. Vivebat medio fermè Sæculo XVI., & cum dolore commemoramus nihil omninò à sui Ordinis Sodalibus, licèt rogatis, haurire potuisse.

Habent posteri Mendrisii nostri, quæ sequuntur Opera, scilicet:

I. Hieronymi Mendrisii, Cœnobitæ Paradisi Mediolanensis Expositio Psalmi: Qui habitat, ad Ludovicum Magium Patritium Mediolanensem, de quo jam egimus & de hoc libro.
II. Auspicatio Christiana, in Psalm. CII. Francisco Secundo Sfortiæ Mediolanensium Duci.
III. De necessitate Eleemosynæ, ad Hieronymum Panigarolam. Sic inscribitur: „ Opusculum & novum, & doctum „ de necessitate Eleemosynæ, ad Dominum Hierony„ mum Panigarolam Reverendi Fratris Hieronymi „ Mendrisii, Ordinis Servorum de Observatione „. In Epistola Nuncupatoria narrat calamitates, quæ eo tempore Mediolanenses angebant. Opusculum conscripsit responsurus Panigarolæ, qui quæstionem proposuerat an Eleemosyna caderet sub præcepto, vel sub consilio tantùm.
IV. Absolutissima, atque clarissima Quæstio de compossibilitate infallibilis Scientiæ Dei, atque contingentiæ rerum; & utrum Prædestinatus possit damnari, vel Præscitus salvari, ad Joannem Aloysium Trottum Patritium Mediol. Omnia uno Volumine in 4. *Mediolani, apud Gottardum Pontium*, 1530. *mense Julio*.

MCXIII.

MERONUS PAULUS JOSEPH.

Mirum est Leonem Allatium, Virum alioquì eruditum, nudum tantùm protulisse nomen Pauli Josephi Meroni Mediolanensis, nihil omnino addendo de gestis ejusdem, nihil de parentibus, nihil de Ordine forsitan Regulari, quem Auctor professus videtur. Cùm tamen Fratris titulum, ut claustrales solent, nomini præfixum non invenerimus, Clericum fuisse censemus. Sanè Virum sacris addictum indicant ea, quæ tractavit argumenta, ex divinis potissimùm libris deprompta. Claruit etiam Oratoria facultate, quemadmodum ostendit Oratio ultimo loco promenda, quam & Allatius, & Picinellus ignorarunt. Neque verò à Philosophicis rebus alienus fuit, atque Aristotelis libros aliquot Commentariis illustravit.

Hæc sunt, quæ de Merono invenimus, partim edita, partim MSS.

I. Commentarii in Psal. CXLV. ad Aulicos, & Principes: *Lugduni, apud Cardon.* 1615. *in* 4.
II. In Epistolam Assueri, quæ in libro Hester inserta legitur.
III. Civilium Exercitationum libri IV.
IV. Commentarii in Malachiam Prophetam.
V. Commentarii in Psal. II. de Victoria, & Regno Christi.
VI. Commentarii in Psal. C. de Optimo Principe: *Romæ, apud Stephanum Paulin.* 1637. *in* 4.
VII. De vera Patria Dialogus.
VIII. Observationes in Pentateuchum.
IX. Observationes in libros Tertulliani.
X. Commentarii in lib. XII. Metaphys. Aristotelis.
XI. De Peccatis in Spiritum Sanctum.
XII. De Uxore Loth versa in statuam salis.
XIII. De Somniis, quæ mittuntur à Spiritu Sancto.
XIV. Oratio de Christianæ Antiquitatis reliquiis, quæ sacras Imagines præseferunt. *Romæ, apud Mascardum*, 1620. *in* 4.

Ei dicavit Mariangelus Sanbenedictus partem libri, cui titulus est: „ Auctarium ad Grammaticam Philosophicam Pascasii Grosippi (idest Gasparis Scioppii).

De ipso prædictus Leo Allatius in Apibus Urbanis pag. 212., & ex eo Picinellus in Athenæo pag. 451.

A

MCXIV.

MICHAEL.

BEatus Frater Michaël de Mediolano (quem Sui contendunt , alterum omninò fuisse à Beato Michaële Carcano , sed cujus Familiæ extiterit , prorsus ignoratur) habitum Minorum Observantium in Provincia Mediolanensi recepit , in eaque , per multos annos , sanctissimè , & uberrimè laboravit , optimis exemplis , vitæ innocentia , assiduis concionibus , crebris peccatorum confessionibus audiendis , miraculis non paucis , ac meritorum sublimitate , quibus & Beati titulum optimo jure suum fecit , & in Bergomensis Infulæ dignitatem , ut eligeretur , non indignum se præbuit , cui tamen electioni ex animo restitit . Qui tandem anno post Christum natum MCDXC. placidè in Domino obdormivit in hac Urbe , & in Conventu S. Angeli tunc extra Urbem existente magnis prodigiis , & miraculis coruscans , ibidemque ejus Corpus extitit tumulatum in Sacello Sancti Bernardini , quod postea , unà cum aliis , translatum fuit ad novum Cœnobium intra Civitatem constructum , & subtus Sacrarium reconditum . Nos verò, ut monuimus in Vita Michaëlis Carcani, plura expiscavimus pro rectè seligendis operibus duorum virorum sub nomine Michaëlis tantùm à Mediolano nuncupatorum , eodem sæculo viventium , & in ipso Ordine quoque existentium; sed revera adhuc ancipites sumus, an id quod nobis assignavimus acciderit, nec ne . Accipiant igitur Lectores , quod nobis sui Contubernales dedere, & si aliqua tribuimus Michaëli, de quo agimus, quæ sunt Carcani, aut è contra , nobis vitio non tribuant . Fertur igitur noster composuisse, atque edidisse , quæ sequuntur .

Videlicet :

I. Quadragesimale , seu Sermonarium de Pœnitentia duplicatum per Adventum videlicet, & Quadragesimam à Venerabili Viro F. Michaële de Mediolano Ord. FF. Minorum de Observantia editum , qui tum sanctimonia vitæ , tum frequentissima verbi Dei prædicatione à Deo innumeris meruit coruscare miraculis . *Venetiis , per Georgium de Arrivabenis*, 1496. *die* 28. *Settembris* . Extat quoque MS. in Bibliotheca Ambrosiana Cod. sign. Q. num. 53. in 4.

II. Confessionale , seu Methodus confitendi . *Venetiis* , 1513. *in* 8.

III. Compendium Sanctorum Ordinis Minorum . Sic Arturus in Martyrologio Francisc. ad diem XVII. Augusti §. 5.

IV. Sermones de Adventu . *Venetiis , apud Nicolaum Francofurtensem* , 1487. *in* 4.

V. Sermones de Peccatis .

VI. Sermones de decem Præceptis.

VII. Sermones de Fide.

VIII. Sermones de Pœnitentia.

IX. Sermones de Tempore.

X. Sermones de Sanctis.

Hæc duo ultima Opera reperiuntur MSS. in Bibliotheca Sancti Isidori Romæ . Sic VVadingus in Cathalogo Script. Ordinis Minorum littera M. pag. 261. Istius extat memoria apud Paulum Morriggiam in suo Summario rerum memorabilium Civit. Mediol. lib. I. cap. III. pag. 43., & lib. II. cap. XIV. pag. 183., & lib. III. cap. XXX. pag. 287. Nobilitatis Mediol. , Abbatem Picinellum in suo Athenæo Litter. Mediol. pag. 425., Carisium in suo Tripartito Teatro Sacro . Mazaram in suo Legendario Francisc. Vol. II. part. II. ad diem XV. Octobris pag. 126., & VVading. Tom. V. Annal. ad annum MCDXVIII. §. 36., & Tom. VII. ad an. MCDXC. §. 3. Trithemium de Scriptoribus Ecclesiasticis , & Dupinium in sua Biblioth. Tom. XII. pag. 118.

à S. MICHAEL. V. BEBULCUS.

MCXV.

MILANUS JOSEPH.

ETsi Joseph Milanus Clericalem vitam profiteri instituisset , attamen primis rudimentis doctrinæ tam Sacræ , quàm Profanæ in hujus Urbis Seminario acceptis , inter uxoratos adscribere se voluit , qua de re ob filiorum numerum satis amplum susceptum , docere Rethoricas , Philosophicas , atque Theologicas facultates in pluribus Mediolani Cœnobiis , immo in propria Domo coactus fuit ; sed sors ut plurimum bonorum hominum invida, nostro cœcitatem attulit , ita ut ob victum sibi quærendum per plures annos insudarit . Nihilominus ante , & post tantum inter mala hominum maximum nonnulla scripsit, quæ non sine voluptate legi possunt: partim à Picinello indicantur , partim verò in manus nostras incidêre , quæ nunc libenter damus ,

Videlicet :

I. La Sacrosanta Natività di Gesù Cristo Nostro Signore, e Redentore. Data in luce da Giuseppe Milani Milanese a profitto spirituale di ciaschedun fedele Cristiano. Al Sig. Francesco Adda J. C. e Nobile Patricio Milanese. *In Milano , pèr Pandolfo Malatesta*, 1604. *in* 24.

II. Profezie del nuovo Pontefice Romano , detto Leone XI. con la dichiarazione d'alcune Lettere appartenenti alla persona dell' istesso, trovate , e date in luce da Giuseppe Milani Milanese . *In Milano per Pandolfo Malatesta*, 1605. *in* 8.

III. Il Fregio dell' Uomo virtuoso , Discorso in ottava Rima. Nel quale, benchè brieve , compiutamente si ragiona della virtù , e sue proprietadi , nuovamente dato in luce da Giuseppe Milani Milanese , con l'Annotazioni in fine ad alcune delle Stanze. *In Milano, per Pandolfo Malatesta*, 1605.

IV. Vita di S. Aquilino Martire. *Milano , per il Malatesta* , 1605. , & denuo ibid. *per il Gariboldi* , 1658. *in* 8.

V. Relazione dell'Apparato fatto nel Duomo per il B. Carlo Borromeo li IV. Novembre MDCIII. *Brescia, der il Sabbio*, 1604. *in* 4.

VI. Varon Milanes , de la Lengua da Milan , *sive* Priscian da Milan, de la prononzia Milanesa. In hoc Libro agitur ab Auctore de vocibus Mediolanensibus plebejis, quas nititur probare ex Linguis Græcis atque Latinis aliquam originem trahere; in medio adductis Carminibus variis vulgari Idiomate Mediolanensi, in quibus satis felix apparuit ejus ingenium.

VII. Discorso Meteorologico estratto dalla Dottrina d'Aristotile , e dal Dottor Angelico San Tommaso , di Giuseppe Milani Milanese intorno all' essenza , generazione, varietà, e significato della Cometa , al Sig. Conte Paolo Simonetta. *In Milano , presso il Como*, 1618. *in* 4.

VIII. Il Ritratto vero della Donna pudica , e timorata di Dio. Rime. *In Milano , per Pandolfo Malatesta*, 1619. *in* 8.

IX. Descrizione della miseria , e vanità del Mondo. Rime. *Milano, come sopra.*

X. Varia ejus Poëmata Italica & Latina in libro , cui titulus : Poesie Italiane, e Latine di diversi nella partenza di Zaccaria Sagredo, Podestà di Verona, *Verona*, 1618. *in* 4.

Videndum Abbatis Picinelli Athenæum pag. 368.

MCXVI.

MCXVI.

MILLEFANTIUS CÆSAR.

IN Cæsare Millefantio hujus Metropolis Cive non pauca elucent virtutis atque doctrinæ lumina, quorum gratiâ locus ei honestissimus in hac Bibliotheca debetur. Minoribus disciplinis apprimè excultus Clericali vitæ se dicavit, talemque præsetulit morum honestatem, & eruditionis præstantiam, ut regios inter Scalensis Basilicæ Canonicos anno MDC. jure merito computatus extiterit. Mox anno MDCXXVII. ibidem Archipresbyteratus dignitatem obtinuit. Utrumque Jus, Cæsareum scilicet ac Pontificium, optimè calluit, & in præclaris hisce scientiis summos Academicos honores adeptus est. Græcam linguam, quam, præter alia litteraria ornamenta, possidebat, non paucos annos in Palatino Gymnasio docuit: Poësi quoque ita claruit, ut primas inter sæculi sui Vates occupaverit. Neque defuit præstantissimo Viro Oratoriæ Artis perities, qua persæpe Auditorum animos in admirationem traxisse perhibetur. Eruditis suæ ætatis sedulò favit, præsertim verò Bernardino Baldino, cujus Carminibus jam editis Appendicem conjunxit infra memorandam, atque illius Tumulum egregio Carmine illustravit, ut in Baldini Elogio jam diximus. Inter hæc liberalia studia consenuit ad ætatem usque annorum LXXXIII. & migravit è vita XV. Kal. Februarii, Anno Redemptionis MDCXL. Conditus jacet in supradicta Scalensi Basilica, hoc Elogio Sepulchro illius imposito.

CAESARI MILLEFANTIO I. V. D.
PROTONOTARIO APOSTOLICO
PRIMVM A PVERO SVB ALOYSIO MILLEFANTIO EIVS PATRVO
CANONICO SCALENSI VIROQVE ERVDITISSIMO
IN HIS QVAE AD MINORVM ORDINVM FVNCTIONES SPECTANT
IN HAC ECCLESIA SE EXERCVIT
DEINDE LEVITA
A PHILIPPO III. CANONICVS IN LOCVM AVRELII ARCHINTI
SVFFECTVS
QVA POTVIT PIETATE ANN. XXVII. MVNVS SVVM SVSTINVIT
POSTREMO A PHILIPPO IV.
ARCHIPRESBYTERI DIGNITATE DECORATVS
NVMERATA PECVNIA PENES CHARITATIS MEDIOLANI PRAEFECT.
AD ANNIVERSARIA DVO CVM MISSIS VIGINTI PRO SINGVLO
QVOTANNIS CELEBRANDA
H. S. M. F. C.
OBIIT XV. KAL. FEB. MDCXL.
AETATIS SVAE LXXXIII.
DICANT OMNES REQVIESCAT IN PACE.

Hæc sunt Opera Millefantii nostri, quæ ad posteros pervenerunt.

I. Oratio in Caroli Borromæi Cardinalis amplissimi Funere à Cæsare Millefantio XV Kal. Decembris publicè habita. *Mediolani, ex Typographia Pacifici Pontii 1584. in 4.* Eam dicavit Auctor Jo. Gaspari Vicecomiti, qui eidem S. Carolo in Archiepiscopatu Mediolanensi suffectus est.
II. Epigrammata plura. Leguntur in Appendice Carminum Bernardini Baldini, quam Millefantius edidit. *Mediolani, apud Paganellum, 1600. in 4.*
III. Alia plura in Variorum commendationem edita in Operibus ipsorum, præsertim verò in libro de Bello Ariano Jo. Marci Fagnani, & in libro ejusdem Baldini inscripto: Lusus.
IV. Epitaphium Tetrasticho expressum ad Tumulum ipsius Baldini, de quo Curtius loco citando.
Eum Carmine laudavit Baldinus ipse, ut refert Picinellus loco citando.
De Scriptore nostro cum laude mentio habetur apud Cinellum in Bibliotheca volante, Pluteo XXI. Curtium de Claris Medicis Mediol. pag. 102., & Picinellum in Athenæo pag. 139.

MCXVII.

MINUTIUS JACOBUS.

MIrum profectò est, Morerium in Lexico suo duos proferre fratres, & quidem præstantissimos, eodem nomine nuncupatos; captu enim difficile videtur, id accidere potuisse. Certè non tam facilè fidendum est eidem Morerio, nam etiam in hac littera M. sui Lexici laudat Marchi (*Marche*), quem & Mediolanensem, & Congregationis S. Philippi Nerii Alumnum facit. Nos vero dubitavimus de hoc Viro aliunde doctissimo, an revera collocandus esset in hac Bibliotheca, nam Marchi familiam inter Mediolanenses non invenimus. Gratias igitur debemus PP. supradicti Oratorii in almaUrbe, ad quos scripsimus; nam monitos nos fecerunt, Marchi supradictum vocandum esse Marchesium, & natione Florentinum extitisse. Commendatione tamen sua fraudare non possumus ambos Minutios, quamvis unius tantùm superfuerint litterarii labores. Insubriam igitur, & Mediolanum præcipuè, in qua ortus est Urbe, non parvo decoravit splendore Jacobus Minutius,

tius, qui ab anno MDXVII. ad MDXXI. inter Regios Ducales Mediolanensis Senatus Patres recensitus, cùm primùm Franciscus hujus nominis I. Francorum Rex in Italiam venit, tantam apud eum prudentiæ, atque integritatis laudem assecutus est, ut in magni momenti negotiis, non sine felici eventu, adhiberetur. In Galliam reversurus Franciscus secum Jacobum adduxit, & in Burdegalensi Senatu Præsidem constituit, à quo tamen munere, Francisco Rege captivo, anno MDXXIV. translatus est ad primam sedem occupandam in Tolosano, suffectus Petro de Sancto Andrea haud pridem defuncto. Eruditorum fautor fuit acerrimus, & cùm plurimùm eloquentiâ polleret, litteras Tolosæ restituendas curavit. Originem suam ad Minutium Felicem clarissimum Romanum Oratorem referebat, ideoque latinè se Minutium subscribere consueverat. Feudo Casteræ decoratus liberos sustulit ex Conjuge Catherina de Souhaut, unde propagata est in Galliis nobilissima progenies Dominorum de Castera. Vivere desiit die VI. Novembris, anno MDXXXVI. Frater autem ejus (si superis placet) Jacobus Provinciæ Cadurcensis Senescallus, paribus excultus disciplinis, tam soluta, quàm numeris adscricta oratione plurimùm valuit, testibusque infra citandis Scriptoribus elaboravit

I. Opera aliquot Oratoria.
II. Carmina plura. Hæc in lucem prodierint, nec ne, scire nequivimus.
   Laudantur ambo Minutii à Morerio in Lexico, verbo *Minut*, citatis la Croix, du Maine, & la Faille in Annalib. Tolosanis. Agit etiam Sitonus in Schedis.

MCXVIII.

MIRABILIA JOANNES STEPHANUS.

Ex Joanne Francisco Mirabilia & Constantia Vicecomite Conjugibus ortus est sæculo XVI. vergente Mediolani Johannes Stephanus, qui inter Juris Consultos non tantùm cum laude numerabatur, sed etiam Poëta non infimi nominis, pro more illius ævi, ex infra recensendis Carminibus inscribitur. Floruit usque ad annum MDCXXVI. ut monent Schedæ Sitonianæ.

Extant igitur de ipso

I. Allegationes plures Juridicæ tam editæ quam manuscriptæ, inter quas eminet illa de Oeconomatu, aliæque, de quibus plura Volumina effici possunt. Extant in Collectionibus Juris Peritorum Mediolanensium.
II. Epigrammata Latina, atque Poëmata Italica, vulgo *Sonetti*, in Collectione variorum Poëmatum in Laurea Ludovici Meltii. *Papiæ*, 1597. *in* 4.
III. Alia Carmina in Libro, cui titulus: Pro Laurea Antonio Ferno collata. *Papiæ*, 1610. *in* 4.
IV. Alia in Libro pro Laurea Cæsari & Marco Antonio Montiis donata. *Papiæ*, 1617. *in* 4.
   Videndæ supradictæ Schedæ Clariss. Sitoni.

MCXIX.

MIRABILIA JO. STEPHANUS alter.

Alter Joannes Stephanus Mirabilia parentes habuit Philippum, atque Joannam Angelicam Lonatam, qui in filii educationem seriò incumbentes, ipsum Præceptoribus doctissimis traditum Juris Peritum optimum effecerunt, ita ut in Collegium eorundem in Patria meruerit cooptari anno à Virginis Partu MDCLXXXII. Deinde Prætoris vices egit in Urbe Cremonæ annis MDCXC. & sequenti. In Patria verò Provicarius extitit Banchi Sancti Ambrosii, atque unus è Vicariis Generalibus Mediolanensis Dominii. Cùm autem plurimùm in Legali scientia excelleret, ut Jus Civile in Palatino Gymnasio adolescentibus Jurisprudentiæ candidatis traderet, electus est, quo in munere haud paucos transegit annos. Plura scripsit, atque edidit,

Quibus titulus est:

I. De Hæreditatibus, quæ ab intestato deferuntur: Brevis expositio facta à J. C. C. Jo. Stephano Mirabilia Regio Lectore in Scholis Palatinis ad usum alumnorum suorum. *Mediolani, ex Typographia Caroli Joseph Quinti*, 1703. *in* 4.
II. De Jure Naturali Gentium & Civili, sive Historia Legalis, scripta à J. C. C. Jo. Stephano Mirabilia, Regio Lectore in Scholis Palatinis, ad usum alumnorum suorum, cum Dogmaticis Præfationibus ab eodem recitatis coram Senatu Excellentiss. Mediolani. *Ibid. è Prælo Ghisulphiano, sumptibus Dominici Bellagattæ*, 1705. *in* 12.
III. Oratio in Funere Michaëlis Madii, magna adstante Nobilium Virorum, ac alumnorum corona, occasione repetitionis studiorum die IX. Novembris anni MDCCXXIII. dicta. Extat in Collectione Poëmatum Michaëlis Madii, quem laudavimus suo loco.
IV. Allegationes plures extant in Collect. Archintea, Benalliana, aliisque alibi relatis.
   Laudatur à Cl. Sitono in Chronico Coll. J. PP. pag. 236. art. 1083. necnon in Schedis Mazzucchellianis.

MCXX.

MIRABILIA JOSEPH MARIA.

Joseph Maria Mirabilia Patre Pompejo, Matreque Anna Carpana patriam Mediolanensem, in qua ortus est anno Mundi redempti MDLXVII. Clericorum Regularium Teatinorum Congregationem, Civitatemque Novariensem summopere illustravit, nam ita piè, & sollicitè educatus fuit, ut opibus & sæculo relictis, supradictam Congregationem exemplarissimam amplexus sit, & in eadem Professionem suam ediderit die XXVI. Maji, anno MDCXXXIII. relicto nomine Caroli Francisci, quod ei fuit in sæculo. Vir extitit æquè litteris atque pietate sui ævi conspicuus, ita ut honores omnes à Suis acceperit ad Generalatum usque, quem libenter Pontifici renuntiare tentavit, sed frustra. A Senatu Veneto ad publicas Gymnasii Patavini Cathedras vocatus anno Christi MDCLI. mense Madio, ex his Aristotelis Philosophiam, Ethicamque explanavit disertissimè, atque eruditissimè, ut inquit Thomasinus; deinde Episcopus Novariensis dictus est die XII. mensis Decembris, anno MDCLXVII. à Summo Pontifice Clemente IX. cujus nomine etiam Legationem obivit ad Serenissimum Bavariæ Ducem, quem in litteris jam instruxerat, pro auxilio petendo contra Turcas. Idem munus apud Rempublicam Ve-

Venetam egit. Ecclesiam sibi commissam tam prudenter, tam sanctè rexit, ut usque in hanc diem memoria tanti Antistitis summa cum laude vigeat. Diem extremum, ingenti mœrore suarum ovium, clausit in Oppido Galliate die XVIII. mensis Septembris, anno MDCLXXXIV. Odoardus Maria Landus Placentinus, atque Joseph Nicolaus Gibellinus, ille Monachus Sancti Hieronymi, hic Ordinis Prædicatorum Alumnus orarunt in eius funere; extantque eorum Orationes in Tom. I. Collect. Novariens. à Cotta Clar. in Ambrosianam Bibliothecam illatæ. Plura scripsit, quæ nec Cl. Cotta supradictus, nec Picinellus, nec alii ex integro viderunt.

Hæc sunt:

I. Instructiones Serenissimi Infantis Bavarorum Principis ad promovendos felices rerum eventus. *Venetiis, apud Franciscum Valvassensem*, 1643. *in fol., & iterum* 1665.

II. Series Regum & Imperatorum, à quibus ortum ducit Serenissimus Infans Bavarorum Princeps. *Venetiis, apud eundem*, 1643. *in fol.*

III. Vaticinia gloriæ Bavaricæ. *Venetiis, apud eundem*, 1663. *in fol.*

IV. Protheus Ethico-Politicus, sive de multiplici hominum statu, ad normam virtutis concinnator. *Venetiis, apud eundem*, 1660. *in fol.*

V. Leges variæ Doctrinæ ad omnium ferè artium, disciplinarum, ac scientiarum notitiam institutæ, cum Prodromo de Serenissima Venetorum Republica. Extant in supradicto libro.

VI. Additiones ad Leges Ethico-Politicas Centuriis duabus, in quarum prima Leges honestæ vitæ, in altera Leges prudentiæ Senatoriæ. *Venetiis*, 1660. *in fol.*

VII. Leges prudentiæ Episcopalis. *Augustæ Taurinorum, typis Bartholomæi Zappatæ*, 1678 *in* 4.

VIII. Leges prudentiæ Spiritualis. *Venetiis*, 1667. *in fol. & Novariæ, apud Hæredes Jo. Jacobi Cacciæ*, 1680. *in* 4.

IX. Leges prudentiæ Moralis. *Venetiis*, 1667. *in fol. & Novariæ*, 1679. *in* 4.

X. Leges prudentiæ Civilis. *Venetiis*, 1667. *in fol. & Novariæ ut supra*, 1680. *in* 4.

XI. Pseudomatia veterum & recentiorum explosa. *Venetiis, apud Valvassensem*, 1662. *Tom. II. in fol.*

XII. Atlas major, sive de summa Sanctitate. *Venetiis, apud Valvassensem*, 1667. *in* 4.

XIII. Admiranda Sanctitatis ex Vita & Operibus Clementis Papæ IX. excerpta. *Novariæ, apud Fratres de Cacciis*, 1670 *in* 4., *& denuo Romæ.*

XIV. Hermes Cœlestis, sive Legatus è Cœlo ad Principes Christianos, pro evertendo Turcarum Imperio. *Venetiis, apud Valvassensem*, 1665. *in* 12. *& Novariæ*, 1676.

XV. Hermetis Cœlestis, sive Legati ad Principes Christianos Consilia Bellica pro evertendo Turcarum Imperio. Pars Secunda. *Ibidem.*

XVI. Synodus Diœcesana Novariensis, à Josepho Maria Mirabilia, Episcopo Novariæ, edita in Synodali Conventu habito anno MDCLXXIV., & à Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Congregatione recognita, & edi jussa, cum Appendice. *Novariæ, apud Caccias*, 1674. *in* 4.

XVII. Athenæum bonarum Artium & Scientiarum. *Novariæ*, 1661. *in* 4., *& Ticini Regii, apud Carolum Franciscum Magrium*, 1681. *in* 4.

XVIII. Paralelli delle Grandezze Divine, adorate nella Santissima Trinità, e nella B. V. *Milano, presso il Majetta*, 1683. *in* 4.

XIX. Aggiunta di altre Grandezze Divine, adorate nella B. V., divise in Argomenti per li Predicatori. *Milano, come sopra, in* 4.

XX. Ammaestramenti del Clero. *Milano, per Francesco Vigone*, 1673. *in* 4., *denuo* 1680. *&* 1684. *in* 4.

XXI. Ammaestramenti dell' Anima Cristiana. *Novara*, 1675. *per gl' Eredi di Gio. Giacomo Caccia, in* 8. *e Milano*, 1682. *in* 4.

XXII. Pensieri di divozione sopra il Cuore di S. Gaetano, che vola al Cielo. *Milano*, 1675. *per Francesco Vigone, in* 8.

XXIII. Componimenti Poetici sopra lo stesso soggetto. *Ibidem.*

XXIV. Errori de' Savj, Virtuosi, Letterati, Critici, Contenti, Politici, e Dominanti. *Venezia, presso il Conzati*, 1662. *in* 12., *e Milano, presso il Vigone*, 1678. *in* 8. *terza edizione.*

XXV. Errori de' Savj, che studiano, che scrivono, che parlano, che traveggono, che si ritirano, che s'inquietano. *Ivi come sopra, in* 8.

XXVI. Errori de' spensierati negli affari dell' anima, corretti, e consegrati a chi ha premura della sua eterna salute. *Ivi come sopra, in* 8.

XXVII. Il merito de' Prelati di Santa Chiesa, ingrandito dalle persecuzioni mondane. *Torino, per il Zappatta*, 1678. *in* 12.

XXVIII. Le prerogative de' Sinodi Diocesani. *Torino, come sopra, in* 12.

XXIX. Orazione Funebre per la Duchessa d'Ossona. *Milano*, 1671. *in* 4. Hanc in latinum vertit P. Barella S. J. sub titulo: *Grandis Anima.*

XXX. Christina Svecorum Regina delineata. *Patavii*, 1656. *in* 12.

XXXI. Peplum Virgineum ad ornatum Deiparæ Virg. à SS. PP. contextum (pro singulis diebus festis ejusdem M. V. celebrandis) Concionatoribus expositum. Pars I. MS. ex Cotta.

XXXII. Pepli Virginei characteres pretiosi gemmeo splendore collucentes per anthitesim compositi. Pars II. MS. ex eod.

XXXIII. Florilegium Philosophicum, & Theologicum, hoc est peregrinarum cum in Philosophia, tum in Sacra Theologia opinionum delectum, duobus Tomis distinctum. MSS. extant apud Suos Venetiis.

Scripsit de ejus laudibus Poëma Joannes Baptista Bussalora, de quo jam diximus.

Extat quoque ad eum Oratio Jo. Baptistæ Testæ Olegiensis, habita VI. Maji MDCLXVIII. in Tom. XVI. Novar. Miscell in Ambros.

Ipsum laudant Ughelli Continuatores It. Sacr. Tom. IV. Edit. Venet. in Novariensibus, Silos in Historia Clericorum Regularium Tom. III. pag. 603., Nicolaus Comnenus Papadopolus in Historia Gymnasii Patavini Tom. I. pag. 375., Cotta in Musæo Novariensi pag. 204., Franciscus Fulvius Frugonius in libro; „ Cane di Diogene pag. 526. „ P. Rhaudensis S. J. à nobis suo loco memorandus, Gulielmus Platus in sua Oratione, Paulo dicata, quam & nos in eodem Plato dabimus, Piazza in Hierarchia Cardinalitia pag. 169. Picinellus in Athenæo pag. 367., nec non Sitonus in Schedis.

MCXXI.

MISSALIA MARCUS ANTONIUS.

Familia, quæ nunc in hac Metropoli Missalia dicitur, nuncupata olim fuit de Negronibus de Ello, quemadmodum indicavit nobis amicissimus, idemque doctissimus J. C. & Advocatus Joannes Sitonus, cui debemus genealogicam hujus Gentis seriem, quæ incipit in Petro de Negronibus de Ello, dicto Missalia, fuitque inter vivos anno MCDIX. & desinit in Marco Antonio, de quo in præsentiarum acturi sumus. In Ecclesia Parochiali S. Mariæ Beltradis hujus Urbis, ante Aram majorem, extat ex marmore sepulchralis Inscriptio Thomæ Missaliæ, (qui anno MCDXXXV. & MCDXLIII. claruit sub Philippo Maria Vicecomite Duce Mediolani, teste Corio) fuitque abavus præfati Marci Antonii Missaliæ his notis, quam damus, ne aliquando inter rudera pereat & ipsa:

HOC TUMULUM

EST QUONDAM DOMINI THOMASII

DICTI MISSALIAE ET FILIORUM SUORUM.

Hujus genitores fuere Galeacius, & Helena Turriana nobiles conjuges, & Comites Cantii, atque Curiæ Casalis. Marcus igitur Antonius liberaliter educatus, inter cætera, quibus claruit, eruditionis lumina, Poësi Italica plurimùm est delectatus. Florebat ejus ætate in hac Urbe celeberrima Transformatorum Academia anno MDXLVI. erecta, cui nomen dederant Andreas Glussianus, Camillus de Raude,

Joannes Franciſcus Caſtillionæus, Cæſar Reyna, Franciſcus Mantegatia, Carolus Vicecomes, Marcus Antonius Majoraggius, Philippus Pirogallus, Facius Galleranus, Joannes Paulus Barzius, atque Octavius Arcimboldus. His ſe comitem addidit Miſſalia noſter, dignus profectò, qui tam eruditum Cœtum ingrederetur, nam diu Inſubriæ honos maximus extitit. Joannis Jacobi Medicei, Pii IV. Summi Pontificis Fratris, quorum opportuno loco indicavimus litteraria monumenta, cupiebant à perito aliquo Hiſtorico facinora in lucem edi plures militares Viri, Principeſque, & inter alios Ferdinandus Archidux Auſtriæ. Scriptor ergo noſter in hanc deſcendit arenam, neque ſolùm Medicei acta prudentiſſimè tradidit poſteris, ſed plura quoque adjecit monita ad bellicam artem pertinentia, necnon omnia, quæ à tanto Duce inter vivos agente in univerſa Europa geſta fuerunt, quo uberior pleniorque prodiret Hiſtoria. Veteribus familiæ ſuæ titulis cum Plebis Seveſi Comitatum addidiſſet, deſideratus fuit Auctor noſter anno poſt Chriſtum natum MDLXXXV.

Monumenta litteraria tanti Viri ſunt:

I. La Vita di Gio. Giacomo Medici Marcheſe di Marignano. *Milano, preſſo Pietro Martire Locarno, e Girolamo Bordone*, 1603., e di nuovo, *Venezia, preſſo il Somaſco, in 4.*

II. Carmina Italica, vulgo *Sonetti*, numero XIII. in libro, cui titulus: „ Raccolta de' Sonetti degli Accademici „ Trasformati di Milano. *Ivi, per M. Antonio Borgi*, 1548. *in 8.*

Inter ea unum eſt ad Jo. Franciſcum Caſtillionæum, alterum ad Carolum Vicecomitem, poſtremum verò ad Andream Gluſſianum, qui ſingulis reſpondere, ut patet ex citata Collectione.

In libro, qui inſcribitur: *Luſus*, hoc Diſtichon in Miſſaliæ noſtri commendationem cecinit Bernardinus Baldinus:

Lux Academiæ vivit, te ſoſpite, Marce,
Sic tecum det ei vivere ſecla pater.

De Marco Antonio Miſſalia egerunt cum laude Curtius de Clar. Medicis Mediol. pag. 83. Sitonus in Schedis, ac in Theatro Genealogico Nob. Famil. Mediol. MS in fol. penes ipſum, pag. 314., & Picinellus in Athenæo, pag. 411.

MCXXII.

MISSERONUS MICHAEL.

S. Benedicti Regulam, in nobiliſſima Congregatione Montis Oliveti, amplexus eſt anno MDLXXVI. Michaël Miſſeronus Mediolanenſis, Vir præſtanti ingenio à natura donatus, quod plures annos in Philoſophicis, ac Theologicis Quæſtionibus è cathedra enucleandis exercuit. Ampliſſimas, ob virtutum ſuarum laudem, & Canonici præſertim Juris ſcientiam, in Ordine ſuo dignitates aſſequi meruit. Abbas enim præfuit celebri S. Victoris in hac Urbe Monaſterio anno MDXCIX. hinc Viſitatoris, & Generalis Vicarii munus exercuit anno MDCXI. Tum denuò præfectus fuit Infulatus Præſes jam laudato Aſceterio Sancti Victoris, illudque rexit ab anno MDCXIV. ad MDCXIX. Baſilicam Monaſterii inter primarias hujus Urbis ob vetuſtatem, Cœlitum ibi quieſcentium corpora, elegantiſſimamque ſtructuram illuſtrem, picturis, aliiſque ornamentis decoravit. Sacrarium quoque pluteis affabre ſculptis, Cœnobium denique inſignibus auxit ædificiis. Obiit vir tantus in Monaſterio Ticinenſi S. Bartholomæi, non anno MDCXX. ut aſſerit Belfortius loco citando, ſed anno ſequenti, XV. Kal. Aprilis, ut Sui nos docuere, magna cum ſanctitatis opinione, adeout nedum Fabritius Landrianus Ticinenſis Epiſcopus jacturam tam celebris Abbatis lachrymis proſequeretur, verùm etiam populus ad cadaver accurrens, illud certatim precariis globulis tangere geſtiret. Plura prœlo paraverat, quæ tamen omnia ad poſterorum manus non pervenere,

Præter Opus

I. De Quæſtionibus Regularium. MS. in fol. translatum fuit ad Bibliothecam Sancti Laurentii Cremonæ.

De eo P. D. Joſeph Delphinonus coævus in Chronologia Abbatum S. Victoris, & citat. Belfort, in Chronol. Cœnob. Montis Oliveti pag. 135.

MCXXIII.

à MODOETIA ANDREAS.

SAcrum Prædicatorum Ordinem, atque inſigne Oppidum Modoëtienſe, in quo genitus eſt, unde etiam cognomen traxit, plurimùm decoravit Andreas eruditionis ſuæ ſplendoribus. Præfati Ordinis habitum induit in hac Urbe, atque inter clariores alumnos vetuſtiſſimi Cœnobii Sancti Euſtorgii ad Ticinenſem Portam computatus eſt, anno MCCLXX. Pius autem in eo libro, quem inſcripſit de Progenie, parte II. lib. I. col. 15. Andream floruiſſe ait anno MCCXXVII. verumtamen errore chronologico agnito, pag. 242. ſphalma ſuum ſpontè fatetur. Id non advertentes Altamura, atque Rovetta, Auctorem aſſignarunt, ille anno MCCXXVII. poſtremus verò anno MCCXXX. Emortualem hujus Scriptoris annum nemo nobis ſignificavit.

Scripta poſt ſe reliquit hæc Opera.

I. Lectura ſuper Joannem CLX. collationibus conſtans, & diſtincta.
II. Sermones varii ad Clerum & Populum.
III. Commentarii in Logicam & Phyſicam.

Ex Biblioth. Script. Ordinis Præd. Quetif & Eccard Tomo I. pag. 259.

MCXXIV.

à MODOETIA ANTONIUS.

EX Minorum, qui Obſervantes dicuntur, Ordine, multi floruere Viri clariſſimi, quibus Modoëtia inſigne Mediolanenſis Ducatus Oppidum, natale præbuit, & cognomen juxta ejuſdem Inſtituti ſectatorum uſum. Inter alios tamen & doctrinæ & ſanctitatis radiis emicat Antonius, qui nunc laudandus occurrit. Eum tanti fecit Sixtus IV. ex ipſo Ordine ad Pontificatus apicem aſſumptus, ut de Indorum, Æthiopumque ſalute ſollicitus, Antonium morum, & ſcientiæ præſtantiâ commendabilem, ad Apoſtolicum munus apud præfatos populos peragendum, cum IV. aliis ejuſdem Religionis profeſſoribus, anno MCDLXXXII. ablegaverit. Mirum dictu eſt, quibus laboribus veritatis lumen infidis regionibus inferre ſtuduerit, & quot in Evangelica prædicatione ærumnas pertulerit. Inde reverſus, magnamque apud omnes exiſtimationem nactus, in Conventu Sancti Franciſci Maleti, qui per ea tempora Sanctæ Mariæ Gratiarum nuncupabatur, in Agro Laudenſi religioſiſſimam tranſegit vitam, ad annum uſque MCDXCV. quo lætus mortem aſpexit VII. Kal Aprilis. Conſtanti traditione compertum eſt, Campani æris tinnitu, nullo mortalium trahente, tranſitus ejus horam divinitus fuiſſe decoratam. A Suis inter Beatos colitur.

Hoc

Hoc Opus poſt ſe reliquit.

I. Sermones ſeptuaginta octo Quadrageſimales. Servantur MSS. in Conventu Sancti Jacobi apud Leucum.
Laudatur in Martyrol Francif. ad diem XXVI. Martii, & in adnotationibus ad ipſum num. 53. itemque à VVadingo primæ edit. ad annum 1482. num. 84. ac Tomo VI. ad ann. 14[illegible]5. §. 6. atque in Scriptorib. pag. 36.

MCXXV.

à MODOETIA BERNARDINUS.

ARbitrati ſuimus diu Opus, quod mox daturi ſumus, ad Anonymum aliquem pertinere, qui Modoëtiæ natus, Minorum Obſervantium Reformatorum Inſtituto ſe dedicaſſet, atque Conventus S. Mariæ Gratiarum in eodem Oppido Incola fuiſſet, quemadmodum ipſemet teſtatur non uno loco: Cùm Vir amiciſſimus, & multis ingenii ſui fœtibus apud Eruditos illuſtris J. C. Jo. Sitonus certiores nos fecit, id ſibi Opus videri F. Bernardini de Modoëtia ejuſdem Ordinis. Hominis ſententiæ, utpote in Inſubrum antiquitatibus verſatiſſimi, perlibenter acquieſcendum duximus, ac ſub hujus Auctoris nomine (cætera enim ad ipſum pertinentia, nempè parentes, acta, emortualem annum, & alia hujuſmodi nos latent) cenſuimus indicandum. Sanè multa eruditione tam ſacra, quàm profana doctus hic labor undique redundat, & non tantùm de B. Gerardo, quem in Operis argumentum aſſumpſit, verùm etiam de Cœnobio ſuo pluribus agit; depromptis quoque ex Archivo Modoëtienſi Diplomatibus annorum MCXXXI. atque MCLXXIV. Codicem dignum cenſuit Petrus Paulus Boſca, quem non ſine laudis ſignificatione alibi proſecuti ſumus, cui adnotationes plurimas de ſuo adderet.

Illud ſic inſcribitur:

I. De B. Gerardo Tinctorio Fundatore, & Magiſtro Hoſpitalis Modoëtiæ in Lombardia Acta, atque Miracula. MS. in 4. extat in Biblioth. ejuſdem Cœnobii.
Ex ipſo Opere à me diligenter inſpecto, & Schedis Sitonianis.

MCXXVI.

à MODOETIA JO. BAPTISTA.

MInorum Sancti Franciſci, quos Obſervantes dicimus, Regulam amplexus eſt Joannes Baptiſta, qui ab inſigni Oppido hujus Ducatus, in quo genitus fuerat, de Modoëtia dictus eſt, pro ejuſdem Ordinis conſuetudine. Cognomen verò gentilitium, quod Picinellus ſe ignoraſſe fatetur, nos quoque, licèt diligenter inquiſitum, effugit. Ob ſingularem eruditionis, atque prudentiæ laudem apud Suos magno in honore vixit, mox auſterioris vitæ cupiditate incenſus, ad Minores, qui Reformati nuncupantur, ſe contulit. Theologicas diſciplinas, ut acri erat ingenio, apprimè didicerat, Sacroſque Canones aſſiduo ſtudio pervolutarat. Non ſinè facundiæ encomio multis in Urbibus Sacrum Dei Verbum populo explicavit, aſcenditque ad primarios Ordinis gradus, Provinciam enim Sancti Thomæ appellatam in Subalpinis cum Viſitatoris officio ſedulò luſtravit; tum Neapolim miſſus eſt, ut Sacris Virginibus Cœnobii Regalis S. Claræ eſſet à Confeſſionibus. Impoſitum hoc ſibi munus cùm optimè gereret, peſtilenti morbo, quo Metropolis illa vexabatur, extinctus eſt medio circiter mox elapſo ſæculo.

Vulgaverat jam hæc Opuſcula.

I. Regola del Serafico Padre S. Franceſco, ſpiegata in forma di Dialogo dal Padre F. Gianbattiſta da Monza, Minor Oſſervante Riformato, Teologo, e Predicatore. *Napoli, per Franceſco Savio*, 1647. *in* 4.
II. Panegirico in lode di S. Gennarò. *Napoli, per lo ſteſſo.*
Laudatur à Picinello in Athenæo, pag. 280.

MCXXVII.

de MODOETIA TROFFUS.

TRoffus, ſive ut alii malunt Truffus, Modoëtienſis à Patria nuncupatus, vetuſtiſſimus Picturæ Profeſſor, non exiguam in ea arte laudem conſecutus eſt. Supereſt adhuc in hac Urbe, licèt fugientibus penè coloribus ob temporis injuriam, novamque molitionem, frons Ædium, quæ olim ad Joannem Mendozzam ſpectarunt, nunc verò ad Marchiones de Corradis pertinent, in via, cui nomen eſt Mirabilium, ab eo picta, quod quidem Opus inter præcipua Mediolani habetur. Plura quoque ab ipſo penicillo expreſſa cernuntur ad noſtram uſque ætatem in Baſilica Modoëtienſi Sancto Joanni Præcurſori dicata. Hæc hauſimus à Scriptoribus infra citandis, quorum tamen nullus tempus, quo Pictor iſte inter vivos fuit, indicavit. Moriggia autem aſſerit Virum hunc non tantùm arte, ſed doctrina quoque claruiſſe:

Nam ſcripſit

I. De Pictura. Id editum ſit, nec ne, ſilet citatus Moriggia. Nullibi certè nobis occurrit.
Ipſum commendant laudatus Moriggia de Nobil. Mediol. lib. III. Turrius in Deſcript. Mediol. pag. 219. & Orlandi in Abcedario Pictorico pag. 410.

MCXXVIII.

MODRONUS LUCAS MARIA.

LUcas Maria Modronus Mediolanenſis ineunte, ut videtur, ſæculo XVII. Deo ſe dicavit in Sacro Prædicatorum Ordine, nam inter Alumnos inſignis Cœnobii Sancti Euſtorgii ad Ticinenſem Portam ſiti, teſtibus Viris Clariſs. Quetif, & Eccard loco inferiùs citando, florebat anno MDCXXIII. Cùm autem apud Inſubriam univerſam magno habeantur in honore Sancti Confeſſores Chriſti Julius Presbyter, atque Julianus Diaconus Fratres, qui è Græcia, ubi lucem viderant, in Italiam venientes, Theodoſii Auguſti temporibus, ipſo permittente plura Deo Templa excitarunt in eo tractu, qui nunc dicitur Riparia Sancti Julii Hortæ, ac temporali Novarienſis Epiſcopi juriſdictioni ſubeſt, quorumque Corpora congruo ſervantur cultu in Eccleſia Collegiata eidem S. Julio dedicata in Inſula Lacus Hortæ; Modronus noſter operæ pretium duxit Sanctorum hujuſmodi acta vulgare. Quocirca è Bonini Mombritii paulo poſt memorandi Codice hauſit potiſſimum, quod publici juris fecit. Venia interim dànda eſt citaris Quetif, & Eccard, qui cum exteri eſſent homines, exiſtimarunt Sanctos hoſce Fratres, non Confeſſores, ſed Martyres illos eſſe, quos Hiſpani colunt ad diem XXI. Auguſti. Hujuſmodi Sphalmata iis frequenter accidunt, qui de exoticis Scriptoribus, rebuſque tractant.

Scri-

Scripſit igitur auctor noſter :

I. Vita, e Miracoli de' SS. Confeſſori Giulio, e Giuliano. *Mediolani*, 1623. *in* 8.
II. Orazione detta nel Duomo di Milano, nell'aprirſi de i Tribunali l'anno MDCXXV. *Ivi, per il Rolla, in* 4. Hanc ignorarunt Sui.
Agunt de ipſo citati Quetif, & Eccard in Tom. II. pag. 431. Script. Ord. Prædicatorum.

MCXXIX.

MODRONUS LUDOVICUS.

LUdovicus Modronus Marchionis Alexandri, & Cæciliæ Melliavacchæ Conjugum filius, ab ipſis Parentibus pietate, & ab optimis Magiſtris Scientiis excultus, Sæculo valedixit, ac Congregationem D. Pauli Barnabitarum amplexus eſt. Vir genere illuſtris, ingenio felix, moribus probatiſſimus, indeſinenter curſus tam Philoſophicos, quàm Theologicos explicuit. Primus fuit qui in Scholis Arcimboldiis per biennium eaſdem facultates pronunciaret ex cathedra; Theologiam profeſſus eſt tam Laudæ Pompejæ, quàm Bononiæ in Suorum Collegiis, quibus ſumma cum laude præfuit. Pœnitentiarii quoque munus in ſupradicta Patria mea per aliquot annorum ſpatium ſuſtinuit, ibidemque ad Superos evolàvit non ſine bonorum omnium mœrore, circa finem ſæculi proximè tranſacti.

De eo ſupereſt :

I. De cœleſti figura erigenda; ad Ferdinandum III. Rom. Imperatorem. *Bononiæ, apud Nicolaum Tebaldinum*, 1641. *in* 4. In hoc Libro ſunt Directiones variæ Aſtronomiæ, cum Tabulis exactiſſimis pro eadem Scientia.
A Suis, & à Picinelli Athenæo pag. 396., de quo etiam honorificè meminit Epiphanius Ferrarius in lib. cui titulus: „ Liguria trionfante delle principali nazioni „ del Mondo. „ Videndæ quoque Schedæ Sitonianæ.

MCXXX.

MODRONUS PAULUS FRANCISCUS.

FRater antedicti Ludovici Modroni extitit Paulus Franciſcus, de quo nunc agimus, & ejus veſtigia profecutus Congregationem præfatam Clericorum Regularium Sancti Pauli ad Deo inſerviendum delegit. Decorem Templorum adeò dilexit, ut nihil antiquius habere videretur, quàm ad ornandas Aras, ſacraſque Ædes maximi pretii lapides è variis congerere provinciis. Id præſertim curavit in Templo Suorum hujus Metropolis Sancto Alexandro Martyri ſacro, ubi ſuggeſtum, & ad ſacras Confeſſiones excipiendas Tribunalia duo excitavit pretioſis ornata lapidibus. Ibi quoque ad Sacratiſſimum Chriſti Corpus aſſervandum Arculam, quam Tabernaculum dicimus, iiſdem ornamentis inſignem extruere meditabatur, ſed non, ut Picinellus ſcribit, perficere potuit. Hujus autem ſuperſtes in Sodalibus pietas, ex materia præſertim ab eo congeſta, multis quoque non minoris exiſtimationis additis, anno mox elapſo MDCCXLI. ejuſdem Templi Aram maximam inter pretioſiſſimas Italiæ recenſendam poſuit, in qua animi pendent Spectatores an opus materiam, vel materies ipſa opus ſuperet. Tanta verò extat adhuc eorumdem lapidum copia à Paulo Franciſco collecta, ut quamvis multi in Aræ ſupradictæ ornamentum ſint adhibiti, nihilominus tot ſuperſint quot ad aliam excitandam ſufficerent. Nec minorem adhibuit curam eximius Sacerdos in Templis viventibus exornandis, nam ſex integra Luſtra, Verbi Dei prædicationi intentus, animarum ſalutem promovere ſtuduit. Eminent inter Conciones ab eo publicè habitas Oratio ad Catholici Regis exercitum tunc, cùm poſt dies octoginta fœderati Galli, Sabaudi, ac Mutinenſes obſidione Cremonam ſolvere coacti ſunt; quemadmodum & Panegeris Beati Joannis à Sancto Facundo in Templo Auguſtinienſium ejuſdem Urbis, anno MDCXXV. ab eo pronunciata. Tanta interim præditus fuit humilitate, ut omnia ejus Opera inferiùs recenſenda ſub alieno vulgaverit nomine. Dierum, & meritorum plenus, omnium Congregationis ſuæ Alumnorum Decanus, in Collegio Sancti Alexandri, migravit è vita anno poſt Chriſti Natale MDCXCI.

Hæc ſunt ejus Opera à Picinello relata, qui addit alia quoque ipſum ſcripſiſſe, quæ ignoramus.

I. Confeſſione di Monaca zelante. *Milano, per Ludovico Monza, in* 16.
II. Memoria per Confeſſione generale. *Ivi per lo ſteſſo, in* 16.
III. Preſagi Conſiglieri di pace. *Ivi per lo ſteſſo, in* 12.
IV. Stellario Lauretano. *Ivi per lo ſteſſo, in* 24.
V. Preſepe Mentale. *Ivi per lo ſteſſo, in* 24.
VI. Corona Camaldoleſe per via di Meditazioni. *Ivi per lo ſteſſo, in* 24.
VII. Miniera occulta per cavar Diſcorſi ſopra il Santo Chiodo. *Ivi come ſopra in* 12.
Agit de eo Picinellus in Athenæo pag. 451.

MCXXXI.

MOLTRASIUS NICOLAUS.

REligioſiſſimus Vir Archangelus à Sancto Nicolao Ordinis Eremitarum nudipedum, qui Sancti Auguſtini dicuntur, in ſæculo Nicolaus Moltraſius, lucis uſuram accepit in Oppido Rhaudenſi ex Petro Antonio, atque Julia Azimontia Conjugibus. Vota præfati Ordinis ſolemniter emiſit XVIII. Kal. Maji, anno poſt Virginis Partum MDCLXXII. Graviora dum colerèt ſtudia, tale portendit acumen ingenii, atque doctrinæ ſpecimen, ut Philoſophis, Theologiſque interpretandis è cathedra majorum juſſu, cùm Mediolani, tum etiam in aliis Provinciæ Cœnobiis annos XVIII. vacaverit magna cum fama apud Suos, exteroſque tantam eruditionem cum humilitate, modeſtiaque non vulgari conjunctam admirantes. Non ſemel Prioris, Definitoris, ac Provincialis munus ſumma cum laude geſſit, religioſæ tamen ſolitudinis, quantum per negotia licebat, ſtudiorumque cultor eximius. Terris valedixit in principio ſæculi præſentis.

Plura ſuæ doctrinæ monumenta reliquit, videlicet :

I. Li Venerdì di Marzo, e Sabbati della Vergine addolorata. *Milano, per il Vigoni*, 1694. *in* 12.
II. Ammaeſtramento de' Figliuoli, che devono cominciare la Santa Comunione. *Milano, per Giuſeppe Malateſta*, 1705. *in* 12.
III. Giorni Mariani per tutti li Sabbati, e Feſte della Vergine. *Milano, preſſo il Gagliardi*, 1703. *in* 16. In hoc Opere aſſignat diebus ſingulis exemplum aliquod deſumptum ex Actis alicujus Eremitæ Nudipedis, qui in Deiparæ cultu claruerit. Humilitatis gratia in Operibus hactenus recenſitis nomen ſuum reticuit.
IV. Vita di Sant' Anna, cavata ſuccintamente da quanto ne ſcriſſero di più accertato li Santi Padri. *Milano, per il Malateſta*, 1701.

V.

V. Relazione della Madonna del Bosco, che si venera nel territorio d' Imbersago, Pieve di Brivio, Diocesi di Milano. *Ivi, per l'Agnelli*, 1701.

VI. Vita di Sant' Eurosia Vergine, e Martire. *Milano, per il Malatesta*, 1720.

VII. Il Pellegrino Mariano istradato per ogni giorno alle miracolose Immagini di Maria Vergine, che si adorano per tutto il Mondo. *Milano, per il Malatesta*, 1725 *Tomi II. in 12.*

VIII. Compendium Quotlibetorum Regularium P. Eustachii de Sancto Ubaldo, additis quibusdam Appendicibus in fine. *Mediolani, apud Malatestam*, 1718. *in fol.*

Ita à Suis.

MCXXXII.

MOMBRITIUS BONINUS.

GEns Mombritia, sive Mombreta, & Montebreta quandoquidem appellata, floruit in hac Urbe ab anno Christiano MCCCLXV. usque ad MCCCCLXXXIV. ut agnovi à serie Genealogica amicissimi Sitoni à Princivallo de Mombreto incipiente, usque ad Boninum nostrum Bartholomæi, sive Bartholæ filium, qui anno MCCCCLXX. cum aliis incolis Nobilibus Portæ Ticinensis fidelitatem juravit Galeacio Mariæ Sfortiæ Mediolani Duci. De ipso plures historici litterarii loquuti sunt, quos inter est Clarissimus Oudinus in Tomo III. de Scriptoribus Ecclesiæ antiquis. Ad comprobandam ætatem Mombritii nostri sub Typographiæ nascentis initium, testem ipse affert Antonium Faurum Doctorem Sorbonicum, & Caroli Mauritii Tellerii in Archiepiscopatu Rhemensi generalem Vicarium, eique vindicat Catalogum Bibliothecæ ejusdem Præsulis, *Parisiis impressum typis Regiis, anno* 1643. *in fol.* Eidem Catalogo ultimam manum, post mortem Antonii Fauri, Nicolaus Clemens Regiæ Bibliothecæ Custos adjecit, & edendum curavit. Ex ipso igitur Catalogo Oudinus Editionem Vitarum Sanctorum à Bonino nostro susceptam in annum MCCCCLXXXII. figit, eundemque facit Petro de Natalibus synchronum, sed revera nulla anni indicatio reperitur in Editione supradicti Operis, quæ unica fuit tantùm Mediolani, nec hîc aut alibi recusum fuit hoc Opus, ut suspicatur idem Cl. Oudinus. Parcendum interea non est Philippo Picinello, qui & nomen Bonini Mombritii in Joannem Mombretum mutavit, & perperam ex uno duos fecit Auctores, atque annum Editionis Vitarum Sanctorum pessimè ex Moriggia signavit in annum MCCCCLIII. quo anno nondum, ut opinamur, orta fuerat ars Typographica Mediolani. Nos verò ex Epistolis doctissimi Candidi Decembrii Auctori nostro scriptis, facilè agnovimus, jam in litteris eruditum extitisse anno MCCCCLX. Ludovicus item Sangallus Artis primariæ in amplissimo Ticinensi Gymnasio Interpres eum vocat disertissimum Romanæ linguæ professorem, in Oratione habita pro J. U. D. Petro Crasso. Ex aliis Operibus à nobis infra recensendis Poëta quoque primi nominis suæ ætatis meritò agnoscitur, & linguæ Græcæ peritissimus. Sed cùm de ipso abundè Clarissimus Saxius in sua Historia Typographica differat, nos contenti sumus Lectores ad eam remittere. Quo tempore obierit incertum est, extremam verò diem clausisse antequam sæculum XV. impleretur, innuit Epistola Alexandri Minutiani præfixa Epicedio heroico Carmine condito in Funere Galeacii Mariæ Sfortiæ, ut infra, in qua de variis ejusdem vitæ vicibus, atque operibus ab ipso elaboratis, tamquam si è vivis ereptus jam foret, differitur: Data est autem Epistola anno MDII. Nos interim enuntiamus Lucubrationes ipsius, quas vidimus.

Videlicet:

I. Vitæ & Acta Sanctorum collecta & edita per Boninum Mombritium Mediolanensem; cum hac Inscriptione: „ Honestissimo Equiti Cicho Simonetæ Du- „ cum Mediolanensium Secretario „. Ipsas ego inspexi variis in Bibliothecis MSS. in pergameno ab editis diversas, & signanter in Bibliotheca Eremitarum S. Marci hujus Urbis extat Volumen ingens Vitas Sanctorum continens sub nomine Mombritii ordine diverso dispositas, mutatis pluribus quoque verbis. Incipit à Sancto Martino Episcopo, deinde sequitur ut infra. „ Passio Sancti Romani Sacerdotis, & „ Martyris, Clementis Martyris, & Episcopi, An- „ dreæ Apostoli, Nicolai Episcopi, & Confessoris, „ Sancti Ambrosii Episcopi, & Confessoris Vita, impressâ longior „. Sequitur Vita Sancti Georgii Martyris, quæ deest in impressis. Habentur aliorum Vitæ, inter quos Sancti Syri Episcopi Ticinensis satis longa. Codex videtur Auctographus, aut saltem sæculo Mombritii scriptus.

II. Scriptores Historiæ Augustæ edidit *Mediolani*, ut varii contendunt anno 1465., sed Fabricius in Tomo V. Bibliothecæ Latinæ Medii Ævi, credit verius 1475. typis commissos. De hac re fusius Cl. Saxius in Hist. Typog.

III. Chronicon Eusebii, Hieronymi, Prosperi, & Matthæi Palmerii usque ad annum MCCCCXLVIII. *Mediolani*, 1475. *in fol.*

IV. Papiæ Glossarium. *Mediolani*, 1476. *die* 12. *Decembris*, quod magno usui fuit Celeberrimo Du-Change in texendo suo Glossario Latino, ut scripsit Cl. Muratorius in Tomo III. Antiquitatum Italiæ Medii Ævi, col. 913.

V. Bonini Mombritii Poëtæ Mediolanensis Threnodiæ in Funere Illustrissimi quondam Domini Don Galeaz Mariæ Sfortiæ libri duo. *Mediolani, apud Alexand. Minutianum*, 1504. *die* 2. *Martii*, *in* 4.

VI. Esiodi Theogonia è Græco in Latinos versus translata: extat in Bibliotheca Ambrosiana, impressa sine loco, anno, & Typographo, in 4. Editam quoque asserit *Basileæ, apud Oporinum* Draudius in Bibliotheca Classica, Joannes Jacobus Frisius in sua Bibliotheca, & Giraldus in Lib. I. de Poëtis.

In supradictis Editionibus sunt variæ Epistolæ, Præfationes, & Epigrammata Mombritii nostri, de quibus diligentissimè atque eruditè loquitur Cl. Saxius.

Sequuntur MSS. Titulis à nobis inspectis ut jacent.

VII. Ad Magnanimum & Potentem D. D. Sfortiam II. Vicecomitem de ejus Conjugio glorioso cum Antonia Ludovici Vermii filia Epitalamion Bonini Montebreti (Mombritii) ex parvo Codice MS. vetere charactere exarato existente in Bibliotheca Ambrof. num. 145. versu exametro.

VIII. Ad illustrem & excelsam Hippolytam Vicecomitem Principem Capuæ, Calabriæque Ducissam Bonini Mombritii Canonum in Grammatica Græcorum liber primus. Opus versibus est conscriptum MS. in Biblioth. Ambrof. in 4. pagg. 75. num. 264. forsan Auctographus.

IX. Ad Magnanimum & Potentem D. Tristanum Vicecomitem de ejus nuptialibus festis Bonini Mombreti Carmen. MS. pagg. 17. in Cod. Biblioth. Ambrof. sign. C. num. 42. in 4., & in Biblioth. Reg. Paris. Cod. 1502.

X. Ad Illustrissimam Excellentissimamque D. Bonam Mediolani Ducem Momidos lib. XII. Bonini Mombritii Poëma; in fine sic legitur:

Sex ego Codicibus morosas damno Puellas,
Moratas totidem, quas cano, Lector habes.

MS. in fol. forsan Auctographus pagg. 416. in Biblioth. Ambrof. sign. G. num. 113.

XI. De varietate fortunæ. MS. in Biblioth. Francisci I. Regis Christianissimi, de quo Saxius, & Jacobus Philippus Bergomensis in Supplem. Chronicor. lib. XV.

XII. Mombritii Mediolanensis de Vita D. Hieronymi Carmen. MS. in Vaticana Cod. 3722. Ex Montfaucon Biblioth. Biblioth. MSS. Tom. I. pag. 110.

XIII. Buccolica ad Galeacium Mariam Vicecomitem. Extat in Biblioth. Reg. Paris. Cod. 669, ex Labbei Biblioth. MSS.

XIV. Bonini Mombritii Mediolanensis ad Sanctiss. Dominum Sixtum IV. Summum Pontificem de Dominica Passione libri VI. Carminibus exametris. MS. in fol. extat in Bibliotheca FF. Augustinianensium Cremæ.

XV.

XV. In Codice MS. Epigrammatum juvenilium, & Epistolarum Petri Candidi Decembrii, qui inscribitur Volumen vigesimum primum, apud PP. Teatinos D. Antonii Mediolani, extant plura Carmina Bonini Mombritii ad Petrum Candidum Decembrium, cum pluribus ejusdem ad Boninum.

De eo præter citatos agunt Bolandisti, Sitonus in Schedis, Moriggia in lib. III. Nobilit. Mediol. cap. XXVII. Sixtus Senens. in Biblioth. Sacra. Conradus Gesnerus in appendice Biblioth. & Picinellus in Athenæa pagg. 96. & 312.

A

MCXXXIII.

MONELIA PAULUS ANTONIUS.

B

EX satis honesta Moneliarum Familia Mediolani natus est Paulus Antonius, qui Carmelitarum Instituto suscepto, Sacras Theologicas disciplinas egregiè calluit adeò, ut in ea facultate Majorum decreto Magister fuerit appellatus. Ejusdem Theologiæ studiosis in Cœnobio suo Placentino Regens præfuit, rexitque Conventus Mediolanensis Alumnos cum dignitate Prioris. Gallicam linguam cæteris litterariis suis ornamentis adjecit, quo ex idiomate nonnulla in Italicum transtulit, præsertim ad Eloquentiam cùm sacram, tum profanam pertinentia. Summo pietatis studio Sanctam Virginem Theresiam maximum Carmelitarum Ordinis decus coluit, ut ex operibus ejusdem patet. Obiit non absque virtutum laude ante paucos hos annos in hac Urbe apud sui Ordinis asseclas,

C

His vulgatis:

I. L'Eloquenza del Pergamo, e del Foro, tradotto dalla lingua Francese. *Milano*, 1720. *in* 8.

II. Mistico Compleffo de' principali offequj da tributarsi alla Serafica Vergine S. Teresa, col Ristretto della Vita di S. Gio. della Croce, dato alla luce dal medesimo, sotto il nome di Direttore del Conforzio. *Milano, per Giuseppe Malatesta*, 1728. *in* 12.

III. Sacre Riflessioni sopra i fatti più eroici di S. Teresa. *Milano, per Giuseppe Malatesta*, 1729. *in* 12.

IV. L'Estratto delle Maraviglie di Santa Maria Maddalena de Pazzi, dedicato alla Sereniffima Arciducheffa Maria Maddalena. *Milano, per il Malatesta*, 1730. *in* 4.

V. Mirabile Divozione di cinque Venerdì di S. Maria Maddalena de Pazzi. *Milano, per il Malatesta*, 1731. *in* 12.

D

Ita à Suis accepimus.

MCXXXIV.

MONETA CAROLUS.

CAroli Monetæ Mediolanensis parentes fuere Joannes Aloysius J. C. Colleg., & Dorothea de Abdua nobiles Conjuges. Puerilem ætatem inter litterarum, ac pietatis rudimenta sic transegit, ut Sancto ducente Spiritu Societatem Jesu, in qua Deo inserviret, adultus elegerit. Voti compos effectus, studiisque de more peractis, sacræ Eloquentiæ tam fervidè se addixit, ut Christo plures lucrifaciens, sibi magnam pepererit famam. Quo anno mortalitatem exuerit Moneta noster, incompertum habemus. Sacras Conciones plures certè scripsit, quas periisse suspicamur; unicam tamen Orationem, quam num. I. dabimus, ad posteros pervenisse asserit Picinellus, nos aliam reperimus, quam Lectoribus non invidebimus.

E

Ea sunt.

I. Orazione Panegirica detta in S. Francesco di Milano per i cinque primi Martiri Francescani. Editam fuisse suspicamur, id tamen, ut in more habet, non indicat cit. Picinellus.

II. Panegirico della Beata Rita da Cassia. *Milano, per il Malatesta*, 1628. *in* 4.

Commendant eum Philippus Alegambe in Bibliotheca Script. Societ. Jesu, Picinellus in Athenæo pag. 124., & Sitonus in Schedis.

MCXXXV.

MONETA CAROLUS alter.

CAroli Monetæ supralaudati coævus extitit alter ejusdem nominis, & cognominis Vir, quem in præsentiarum commendabimus. Pater illi fuit Joannes Baptista in Jurisperitorum hujus Metropolis Ordinem cooptatus, Mater verò Catharina Biraga. Genitoris sui præclara secutus vestigia, post minorum curricula studiorum, Cæsareum, Pontificiumque Jus diligentissimè didicit, perceptisque in ambobus summis Academicis honoribus, inter eosdem Collegiatos Jurisconsultos sedere meruit, anno MDCXII. Tum ex S. C. ad Ticinense Lycæum mittitur, ut ibi Juris Interpretem ageret, quod munus non sine ingenti commendatione, atque Auditorum fructu plures annos administravit. Oratoria facultate ornatus adeò claruit, ut Collegæ Mediolanenses recèns collatam Purpuram Theodoro Principi Trivultio gratulaturi, unum Monetam elegerint, qui adstante Senatu, proceribusque è rostris publicè diceret. Cardinali amplissimo, atque Ambrosianæ Ecclesiæ vigilantissimo Præsuli Friderico Borromæo, virtutum suarum commendatione plurimùm fuit acceptus, habentque posteri mutuas eorum latino Idiomate conscriptas Epistolas non paucas, inferiùs recensendas. Mortalis esse desiit Scriptor noster anno Salutis MDCXLIII. ipsa die Kalendar. Octobris. Cadaver illatum fuit in SS. Caroli, & Theresiæ Templum, apud Carmelitas nudipedes hujus Metropolis, ubi marmori incisum hoc Elogium conspicitur.

CAROLO MONETAE
IVRISCONSVLTO COLLEGIATO
LVDOVICVS FRATER P.
ANNO MDCXLIII. KAL. OCTOBRIS.

Ejus Eloquentiam hoc Carmine prosecutus est Benedictus Sociacus, quod legitur inter Epigrammata ipsius lib. II. pag. 43.

Ticini dum tecta subit Cyllenia Proles,
Obstupuit visa, Carole, fronte tua;
Obstupuit secum tacitus, virgamque remittens
Paciferam, stupida pertulit ire manu.
Carolus elapsum gestamen nobile dextræ
Corripit, & tacito porrigit inde Deo,
Atque ait: mutos animes hoc vimine manes,
Non tua virga mihi, sed mea lingua sat est.

Habemus hujus Scriptoris, quæ sequuntur.

I. Caroli Monetæ Philosophi, & J. Conf. Oratio ab eodem habita in Aula magna Collegii Mediolani, cum universo audiente Senatu, ac Principibus Nobilitatis, inclytus Ordo Judicum Alumno suo Principi Theodoro Tri-

Trivultio sacram Purpuram est gratulatus, XIV. Kal. Martii MDCXXX. *Mediolani*, *ex Typographia Caroli Antonii Malatestæ*, *in* 4.

II. Epistolæ Latinæ plures ad Federicum Borromæum, datæ anno MDCVI. Extant in sæpe laudata Collectione ejusdem Card. in Bibl. Ambros.

Ipsum debitis laudibus prosecutus est Sitonus in Chron. Jurisperitorum pag. 192. Art. 807.

MCXXXVI.

MONETA JOANNES PETRUS.

ABbas Picinellus in Athenæo suo Eruditorum Mediolanensium ex uno eodemque Viro duos fecit, in eo Auctore, quem nunc commendandum suscipimus. Eum in fraudem induxit geminum nomen, illud videlicet, quod Scriptor gessit in sæculo, atque alterum, quo appellatus fuit, cum Deo se strictiùs mancipavit. Hic est Alexander Moneta Vir & doctrina, & dignitatibus illustris, cujus genitores fuere Paulus Camillus, & Barbara de Ursinis de Roma nobiles Conjuges Mediolanenses. Transacta laudabiliter impuberi ætate inter minora scientiarum curricula, utrique Juri tam Pontificio, quàm Cæsareo atque Theologiæ diligentem dedit operam, percep- A tâque Laureâ, & sacris initiatus, anno MDXCII. Canonicalem præbendam in Imperiali Basilica Sancti Ambrosii consecutus est, agente in primis Cardinali Federico Borromæo Archiepiscopo, apud quem plurimam existimationem nactus fuerat Ludovicus Alexandri nostri Patruus, cujus laudes refert in Vita Sancti Caroli Joannes Petrus Glussianus. Sequenti anno MDXCIII. ex Ambrosiano Capitulo ad Metropolitanum translatus fuit; tum Apostolici Protonotarii dignitate auctus est. Jurisperitorum Collegio nomen dedit anno MDCVIII. cùmque ipso anno inter Sacræ Romanæ Rotæ Auditores cooptatus fuisset Bernardinus Scottus, qui prius Consistorialis Advocati munere fungebatur, in eius locum suffectus est Moneta noster. Illicò properavit ad Urbem, motumque Pontificis proprium, & Articulos in Colle- B gio præsentavit. Interim reversus Mediolanum, ibi Regularium Clericorum, qui Sancti Pauli Decollati nuncupantur, Cœtui se addixit, ac nomen Joannis Petri assumpsit. Agebat tunc ætatis suæ annum XL. cùmque singulare pietatis, atque doctrinæ specimen exhiberet, ad munera plura Majorum decreto evocatur; nam præter Præposituras pluribus in Collegiis Congregationis gestas, Generalis Moderatoris Assistens eligitur. Desideratus est anno Salutis humanæ MDCLIV. Scriptoris nostri adhuc Canonici Ordinarii meminit sequens Inscriptio posita in Templo Sanctæ Mariæ Gratiarum hujus Urbis.

D. O. M.

LVDOVICO MONETAE
PATRICIO MEDIOLANENSI
SACERDOTI LARGITATE IN PAVPERES
ECCLESIASTICAE DISCIPLINAE STVDIO
IN REBVS AGENDIS PRVDENTIA
AC MORVM INTEGRITATE INSIGNI
OB EAMQVE CAVSAM
B. CAROLO CARDINALI ARCHIEPISCOPO
ET SVCCESSORIBVS CHARISSIMO
QVI ANNO AETATIS SVAE LXXVIII.
SALVTIS VERO HVMANAE MDIIC. XI. KAL. APRILIS
MORTEM CVM AETERNA VITA COMMVTAVIT
QVOD MORTALE ERAT AD PATRES
HIC NON LONGE APPOSITO
ALEXANDER MONETA CANONICVS ORDINARIVS
PROTONOTARIVS APOSTOLICVS
ET ADVOCATVS CONSISTORIALIS
IO. ALOYSIVS EX COLLEGIO I.C. MEDIOLANI
PATRVO BENEMERITO
MOERENTES POSVERVNT MDCVII.

Opera ejus partim in Sæculo, partim in Religione conscripta sunt hæc. C

I. De decimis tam Spiritualibus, quàm Papalibus. *Mediolani*, *apud hæredes Pontii*, 1602. *in* 8., *& Romæ*, *apud Angelum Ruffinellum*, 1618. *in* 8.

II. De Optione Canonica. *Mediol. apud hæredes Pontii*, 1602. *in* 8., *& Marpurgi*, 1659. *in* 8. Hæc duo Opera prodierunt etiam *Romæ*, *apud Phæum*, 1621. *in* 4. *uno Volumine*. Hanc editionem locupletiorem fecerat ad aliam parandam. Extat cum MSS. additamentis in Collegio S. Barnabæ.

III. De Distributionibus quotidianis. *Mediol. apud hæredes Pontii*, 1600. *in* 4. *tum Romæ*, 1615. *apud Ruffinellum*, *in* 4. *Coloniæ*, *apud Gevembruch*, 1620. *in* 4., *tandemque Romæ*, *apud Phæum*, 1621. *item in* 4. Hæc postrema editio aucta est multis MSS. additionibus,

nibus, quæ in secundæ editionis Volumine habentur in præfato Collegio S. Barnabæ.

Edita sunt simul hæc tria *Coloniæ*, *apud Kinkium*, 1629. *in* 8.

IV. De Conservatoribus Judicibus. *Lugduni*, *apud hæredes Rovillii*, 1619. *in* 4. Servatur etiam Auctoris manu emendatus, & variis additamentis MSS. auctus in eodem Collegio.

V. De Commutationibus ultimarum voluntatum. *Lugduni*, *apud Cardonum*, 1624. *in fol.*

VI. De Horis Canonicis. Ex Carthario loco citando, qui tamen non indicat an MS., vel editus sit hic Tractatus.

VII. Consilia & Responsa quatuor decisiva, habentur in Catena aurea Hieronymi Gattici, Tomo II. pag. 564.

VIII. Centuria Consultationum. Extat MS. in Archivo Generali in præfato Collegio, ex Picinello. Ibi etiam servantur sequentia Opera MSS.

IX. Tractatus de Verbis enunciativis. MS. in fol.

X. Rosario della B. V. Trattato appartenente all' origine, e devozione del medesimo. MS. in fol.

XI. L'Assalonne, Tragedia. MS. in 8. Hanc composuit Auctor ætatis suæ anno XXI., ut ibi legitur.

XII. Carmina Italica, vulgo *Sonetti*, *e Madrigali*. MS. in 8.

In Aula Collegii Jurisperitorum visitur Numisma æneum cum Alexandri nostri effigie.

Laudatur à Carthario in Syllabo Advocator. Sacri Consistorii, edit. Romanæ pag. 244. in Articulo Julii Romæ. Siton. in Chronico Art. 793. Moriggia lib. III. Nobilit. Mediol., & Picinello in Athenæo pagg. 10. & 323.

MCXXXVII.

MONETA LUDOVICUS.

Joannem Aloysium Monetam J. C. Collegiatum, atque Dorotheam de Abdua nobiles Conjuges Mediolanenses Ludovicus parentes habuit. Hic majorum suorum exempla secutus, præsertim verò Alexandri patrui sui, qui post varios in sæculo honores ad Congregationem Clericorum Regularium S. Pauli transivit assumpto nomine Joannis Petri, ut jam diximus, Jurisprudentiam amplexus fuit, & in utraque facultate, Cæsarea videlicet, ac Pontificia lauream adeptus, Collegiatis Jurisperitis Mediolanensibus adnumeratur anno MDCXXV. Quod verò pridem didicerat in aliorum eruditionem derivavit, cùm annos quamplures publicus extiterit in Palatino Lyceo Juris Civilis interpres. Floruit etiam Orationis ornamentis ad annum usque MDCLXXVII. quo diem clausit.

Typis edidit, quæ sequuntur:

I. Ludovici Monetæ J. C. C. Mediolani Prolusoria Oratio ab eodem habita die XII. Novembris MDCXXVIII qua primùm die in Scholis Palatinis Magistralem Cathedram ascendit Institutiones Imperiales publicè interpretaturus. *Mediolani*, *ex Typographia Philippi Ghisulphi*, 1655. *in* 4.

II. Oratio ab eodem habita in Aula magna Collegii Mediolani cùm universo audiente Senatu, ac Principibus nobilitatis inclytus Ordo Judicum alumno suo Comiti Alphonso Littæ Archiepiscopalem dignitatem est gratulatus. *Mediolani*, *ex Typographia Ludovici Montiæ*, 13. *Septembris*, 1652. *in* 4.

De ipso agit Sitonus in Chronico J. PP. pag. 203. art. 857.

MCXXXVIII.

MONETA RAPHAEL.

Raphaël Moneta in Urbe Mediolano natus anno salutis humanæ MDXCVIII. cùm inter bonarum artium studia adolevisset, divinæ servitutis suave jugum subiit in clarissima Congregatione Monachorum Montis Oliveti, cui nomen dedit anno MDCXV. Brevì ad eruditionis apicem constanti labore, diligentiaque pervênit, eamque integritati morum adeò conjunxit, ut ad Tyrones in Religionis disciplina edocendos semel admotus, omnem ferè ætatem in tam utili, sed non minus laborioso munere traduxerit. Ob tam eximia merita à Francisco Maria Casato, tunc supremo Ordinis Moderatore, magno in honore habitus fuit, cùmque tantæ virtuti præmium deberetur, anno MDCLXV. Monasterii Sancti Victoris hujus Urbis Abbatiâ meruit insigniri. Amplissimam dignitatem, quòd studiis suis impedimento foret, post triennium spontè deposuit, ut litterario liberiùs otio vacaret. Pauperes, quibus in vitâ beneficus semper extiterat, ad feretrum inconsolabili gemitu parentantes habuit, cùm anno MDCLXXXIV. acerbo funere sublatus fuisset in ipso Monasterio Sancti Victoris. In ejusdem Asceterii Basilica, quæ olim à Conditoris nomine Portiana nuncupabatur, requiescere creditur Corpus Sancti Satyri Confessoris, magni hujus Urbis Parentis, & Ecclesiæ Catholicæ Doctoris Ambrosii eximii Fratris, cùmque de Tumulo ipsius magna exorta esset controversia, aliis alibi conditum affirmantibus, suum esse duxit Moneta rem Eruditorum judicio subjicere, vulgato Opere doctissimo, quod Cardinali Giberto Borromæo inscripsit:

Hoc titulo:

I. Sancti Satyri Confessoris Divi Ambrosii Fratris in Basilica olim Portiana, nunc Sancti Victoris ad Corpus Mediolani quiescentis Tumulus illustratus à Patre Don Raphaële Moneta Mediolanensi Monacho Olivetano. *Genuæ*, *typis Benedicti Guaschi*, *anno* 1656. *in* 4. Una tantum Operis pars publicam vidit lucem, alteram, quam actu cudebat, morte præventus perficere non potuit Scriptor noster, supremam tamen illi manum imposuit Dominicus Minutoli Lucensis ejusdem Congregationis Monachus. Visitur Monetæ Opus Autographum in Biblioth. S. Victoris.

Huic Libro respondit Jo. Petrus Puricellus alio libro, cui titulus: „ Sancti Satyri Confessoris, & SS. Ambrosii & Marcellinæ Fratris Tumulus è nocturnis „ facibus diurnæ veritatis suæ luci restitutus.

Citat sæpe Monetæ Codicem Petrus Paulus Bosca in Martyrol. præsertim in notis ad diem XVII. Septembris.

Laudatur à Belfortio in Chronol. Montis Oliveti pag. 140. & à Picinello in Athenæo pag. 480.

MCXXXIX.

MONTANUS JOANNES.

Quantùm Orationis, & eloquentiæ vi claruerit Joannes Montanus, qui pluribus in locis operis infra dandis se apertissimè ostendit Mediolanensem, tantùm nos latet quibus parentibus in lucem fuerit editus, quove anno inter mortales esse desierit. Prænomen Magistri, quod legimus in fronte ejusdem Lucubrationis, cum tempore, quo Scriptor floruit, ut apud Eruditos compertum est, Medicæ artis professoribus tribui consuesceret, innuere videtur, Joannem nostrum inter Physicos computandum.

At

At cùm in littera prima, auro, & miniaturis, ut vocant, ornata, Vir quidam conspiciatur Monastica indutus cuculla, ancipites sumus, Physicus ne, an Monachus Auctor extiterit; arbitrantes hanc esse posse Auctoris effigiem. Dubium sub judice perquam libenter relinquimus, satis esse censentes nomen ejus, atque ætatem in medium adducere; etenim ut Operis argumentum ostendit, vivebat circa medium sæculi XV.

Illud sic prænotatur:

I. Ad Illustrissimam Principem Blancam Mariam Illustrissimi Genitoris ejus (is fuit Philippus Maria e Vicecomitum stirpe Mediolani Dux postremus) funebris Oratio per Magistrum Joannem Montanum incipit. Extat MS. in Biblioth. Ambrosiana auro, ac miniaturis insignis. Cod. signat. M. num. 2. in 4. autographus.

MCXL.

MONTANUS JOANNES BAPTISTA.

JOannem Baptistam Montanum hujus Urbis Civem, ideo inter Eruditos computandum censuimus, quòd non solum Sculpturæ atque Architecturæ artes præclarissimas egregie professus fuerit, verùm etiam libros infra recensendos elaboraverit, additis notis atque declarationibus ad Architecturam ipsam apprime illustrandam accommodatis. Cùm ad Urbem se contulisset, sedente in Apostolico Throno Gregorio XIII. optimo Pontifice, peritiem suam Montanus noster & in extruendis amplissimis ædificiis, & in ligneis simulacris effingendis in publicum protulit. In hac postrema arte Prosperum Brixiensem adeo imitatus est, ut non lignum, sed ceram potius tractare videretur. Jubente Clemente VIII. Lateranensibus Organis sculpturæ addidit ornamenta. Quidquid autem Templorum, Tumulorum & Altarium delineaverat, explicationibus, notisque, ut diximus, illustratum Montanus, in lucem, eo mortuo, emisit Baptista Soria ipsius discipulus. E vivis abiit Romæ ætatis suæ anno LXXXVII. Christi verò Salvatoris MDCXXI. Illius effigiem inseruit editor Operibus cum hac epigraphe:

IO. BAPTISTA MONTANVS MEDIOLANENSIS
SCVLPTOR LIGNARIVS
AETATIS LXXXVII.
OBIIT ROMAE ANNO MDCXXI.
VIRTVTE VIXIT
MEMORIA VIVIT
GLORIA VIVET.

Opera illius Lector accipe.

I. I cinque libri d'Architettura di Gio. Battista Montani Milanese, intagliati à bulino, in mezzi foglj reali.
Nel primo libro si contengono i cinque ordini, colle loro regole, e ornamenti, cavati dall'antico, in 42. mezzi foglj reali.
Nel secondo libro, scelta di varj Tempj antichi, colle loro piante, e spaccati, in 50. mezzi foglj reali.
Nel terzo libro, seguitano i Tempj, e Sepolchri antichi, colle loro piante, alzate, e spaccati, in 49. mezzi foglj reali.
Nel quarto libro si comprendono varie invenzioni di Altari, e Depositi moderni, in 41. mezzi foglj reali.
Nel quinto libro, disegni, invenzione di Tabernacoli moderni, in 25. mezzi foglj reali.
Primum verò apparuerunt Opera Montani nostri seorsim edita, ex quibus præ manibus ego habui duo, quæ sequuntur his titulis: „ Tabernacoli diversi nuovamente inventati da M. Gio Battista Montano Milanese. Opera dedicata all'Illustriss. ed Eccelentiss. Sig. D. Tadeo Barberino Prencipe di Rosano. *Roma*, 1620. *in fol. reale*.
„ Scelta di varj Tempietti antichi con le piante & alzate, dissegnati in Prospettiva da M. Gio. Battista Montano Milanese, dati in luce per Gio. Battista Soria Romano à beneficio pubblico, e fatti intagliare in Rame, dedicati all'Illustriss. e Reverendiss. Sig. Cardinale Borghese. *Roma, appresso il soddetto Soria*, 1624. *in fol. reale, sono Tavole* 66.
Laudatur ab Orlando in Abcedario Pictorico pag. 234.

MCXLI.

MONTIUS CÆSAR.

CÆsar Montius patritius Mediolanensis, Princivalle Senatore & Anna Landriana parentibus natus, absolutis in Patriæ Collegio Jurisprudentiæ studiis Romam se contulit, Federico Cardinali Borromæo Mediol. Archiepiscopo hortante. A Paulo V. Protonotarius Apostolicus, & Signaturæ Utriusque Referendarius renunciatus summa æquitate causas retulit, & judicavit. Inter Consiliarios S. Officii, tum Boni Regiminis Status Ecclesiastici, mox Sacræ Consultationis adhuc juvenis accersitus est. Sub Gregorio XV. motu proprio Pontificis, Assessor S. Officii: sub Urbano VIII. Propagandæ Fidei Congregationi adscriptus, mox Nuncius in Regno Neapolitano, & inde ad Aulam Catholici Regis pro pace ablegatur, hinc Patriarcha Hierosolymitanus consecratus, in Hispaniam iterum Legatus mittitur, quam Provinciam gerens Cardinalis ab eodem Pontifice tacitè creatur anno MDCXXIX. Mortuo interim Federico, Mediolanensi Ecclesiæ Montius præficitur, anno MDCXXXII. die XXVIII. Novembris, annoque elapso sacrâ purpurâ donatur, qua accepta cum titulo S. Mariæ Transpontinæ, ad Ecclesiam suam regendam venit, quam sanctè ac vigilanter administravit in pauperes beneficus, & Ecclesiasticæ Jurisdictionis vindex acerrimus. Insignem Archiepiscopatui Mediolanensi Pinacothecam magno sumptu undique collectam dono dedit. Inter alia ejus pietatis Monumenta recensenda est Ecclesia S. Mariæ propè Concesiam in Agro Mediolanensi, quam suis sumptibus cum continenti Cœnobio extructam, & dotatam Divæ Theresiæ Alumnis Carmelitis tradidit. Obiit anno Jubilæi MDCL. die XVI. mensis Augusti, magno sui desiderio relicto, annos natus quinquaginta septem. Ante Deiparæ Virginis, quam semper enixè coluerat, Aram in Metropolitana sepultus est cum hac Epigraphe:

OSSA CAESARIS MONTII CARDINALIS
ARCHIEPISCOPI MEDIOLANENSIS
REXIT ECCLESIAM ANN. XV. MENS. III.
VIXIT ANN. LVII. OBIIT ANNO MDCL.

De eo habemus.

I. Synodus Diœcesana Mediolanensis trigesima secunda, à Cæsare Card. Montio, Mediolanensi Archiepiscopo habita anno MDCXXXVI. *Mediolani, ex Typographia Archiepiscopali*, 1636. *in* 8.

II. Decreta condita in Synodo Diœcesana Mediolanensi trigesima tertia, à Cæsare Card. Montio, Archiepiscopo Mediolanensi habita anno MDCXL. *Mediolani, apud Impressores Archiepiscopi*, 1641. *in* 8.

III. Synodus Diœcesana Mediolanensis trigesima quarta, à Cæsare Card. Montio, Mediolani Archiepiscopo habita anno MDCL. *Mediolani, apud Impressores Archiepiscopi*, 1650. *in* 8.

IV. Oratio ab eo dicta anno MDCXVI. in Collegio Borromæo Ticinensi; cui titulus est: „ Hominis „ vitam periculosam esse navigationem. „ Extat MS. in Bibliotheca Comitis Pauli Montii.

V. Oratio ab eo habita coram Senatu Mediolanensi in Æde S. Sepulchri diem festum S. Mariæ Magdalenæ solemni pompa celebrante: XI. Kal. Apr. MDCIX. de laudibus ejusdem Sanctæ. Extat MS. in fol. cui titulus: „ Variorum Orat. & Epistolæ. „ In Biblioth. Monach. Cisterc S. Ambr. Mediolani, sign. num. 60.

VI. Poëmata Latina & Italica extant in libro, cui titulus: „ Varj Componimenti fatti nel Dottoramen„ to del Signor Ludovico Mazenta. *Papiæ*, 1613. *in* 8.

VII. Aphorismata selecta ex Sacræ Rotæ Decisionibus. MS. autograph. in fol. justæ molis. Extat apud eundem Comitem Montium.

VIII. Regole da lui dettate per la Congregazione dell' Immacolata Concezione della Beatissima Vergine, dal medesimo istituita per ricercare, ed ajutare le povere Vergini poste in pericolo dell' onestà nella Città, e Diocesi. *Milano, presso il Ramellati*, 1641. *in* 4.

IX. Regole per il buon governo del Luogo Pio di Santa Febronia, per conservare illesa la pudicizia delle Citelle qualora si ritrovano in pericolo di perderla. *Milano, per il Beltramino, senz' anno, in* 4.

X. Sermoni Pastorali cento settanta, fatti dal medesimo ne' luoghi della Diocesi in tempo di Visita, nella Congregazione generale della Dottrina Cristiana, e nella Sinodo. Extant Autographi apud supradictum Comitem Montium, in fol.

XI. Oratio Latina de laudibus D. Bartholomæi Apostoli, in 4. paginarum 9.

XII. Alia habita in Circumcisione Domini coram Sanctissimo.

XIII. Alia ad Amplissimum Jurisconsultorum Mediolani Collegium in gratiarum actionem pro cooptatione sua & Fratris.

XIV. Alia ad Amplissimum JC. Papiæ Collegium pro decreta sibi, & Fratri Doctoratus Laurea gratiarum actio, XIV. Kal Feb. MDCXVII

XV. Alia, cujus argumentum (quandam esse rebus omnibus insitam harmoniam) habita in Collegio Borromæo Papiæ ad Visitatores Collegii, MDCXV. pagg. 7. omnes MSS. ibid.

XVI. Cæsaris Montii Epitalamium in mutuis Nuptiis Hispaniæ, & Galliæ Regum, ad Card. Federicum Borromæum pagg. 11., sine Epistola Nuncupatoria. MS in Biblioth. Ambros. in Cod. sign. N. n. 235. in 4.

XVII. Extant ejusdem Epistolæ duæ ad Hilarionem Rancatum cum ejus responsis in Tom. XXIII. MSS. Rancati.

Ejus Vita cum Monumentis Montiorum Familiæ ab Anonymo scripta, extat in Cod. sign. A. num. 66. Arch Monach. S. Ambr. de quo jam diximus.

Ibidem etiam extat alterius Anonymi: Raccolta di tutte le Azioni del Cardinal Monti, durante il suo Arcivescovado di Milano. MS. magnæ molis, in fol. sign. ✠

Augustini Terzagi ad Cæsarem Montium Card. Archiep. cum aliquot Carminibus in ejus laudem Epistolæ quatuor extant MSS. in Bibliotheca olim Co. Cæsaris Montii.

In Perillustrium Cæsaris, & M. Antonii Montiorum Fratrum Lauream Carmina varia ad Princivallem Patrem. *Papiæ*, 1617. *in* 4.

Extat Epistola Octavii Ferrarii ad Cæsarem Cardinalem Montium, data Patavii Kal. Nov. MDCXXXIX.

Ejus in Mediolanensem Urbem ingressum descripsit, & edidit Joannes Pasta infra memorandus.

In Cod. MS. Epigrammatum Jacobi Valerii Biblioth. PP. Theatin. D. Antonii Mediolani, extant plura Carmina ad Cæsarem Cardinalem Montium, inter quæ unum de Divo Carolo, & Cæsare Montio Cardinalibus, & Archiepiscopis Mediolani.

Ei dicatur ab ipso Jacobo Valerio Epistola de Magnitudine, & Magnificentia Urbium Mediolani, & Neapolis.

A

Laudatur Archiepiscopus Montius ab Ughello in Italia Sacra, à Ghilino in suo Theatro, à Petro Paulo Bosca in libro de Origine & Statu Bibliothecæ Ambrosianæ, à Sitono in Chron. J. PP. Col. Art. 839., & à Picinello in Athenæo pag. 140.

MCXLII.

MONTIUS FRANCISCUS.

B

ALibi jam verba fecimus de Collectione satis nobili MSS. Joannis Baptistæ Cornei Junioris, quam Vir hic præstantissimus, ut in ejus Elogio diximus, Archiepiscopii Mediolanensis Archivo legavit. Ibi etiam incidit mentio Auctoris, quem nunc laudare debemus, cùm ejus non vulgaris labor in Tomo V. Miscellaneorum citati Cornei reperiatur. Is igitur est Franciscus Montius Mediolanensis, qui Monasticam Sancti Brunonis regulam in Carthusia huic Urbi vicina, quæ Garignani communiori nuncupatione dicitur, professus, ibi quoque diutinam duxit vitam, non pietate solùm, sed etiam eruditione commendabilem. Qua ætate vixerit, quo anno obierit Scriptor noster, temporis injuria nos scire non sinit.

Scriptis hisce claruit.

C

I. De Thuribulo, & Thurificatione Tractatus D. Francisci Montii Monachi Carthusiani, Carthusiæ S. Ambrosii prope Mediolanum Alumni.
Extat in citato V. Vol. MSS. Jo. Bapt. Cornei Junioris in Archivo Archiep. Mediolanen.

MCXLIII.

MONTIUS HIERONYMUS.

D

PRincivalle Montio, cujus Elogium brevì recitabimus, Patre, ortus est in hac Urbe Hieronymus noster tam legali, quàm Oratoria eruditione clarissimus. Perceptis humanioribus litteris, atque Eloquentiam edoctus sub Præceptoribus optimis, legalia studia amplecti decrevit, in queis cùm plurimùm profecisset, Laureamque fuisset adeptus, Collegio Jurisconsultorum in Patria florentissimo nomen dedit anno post Christum natum MDXXXVIII. Urbis Præfecturam integerrimè administravit anno MDLXII. mox inter conscriptos Patres Amplissimi Senatus Mediolanensis doctrinæ merito cooptatus, & Prætor cùm Ticini, tum Cremonæ renunciatus est. Grassante autem in hac Metropoli pestifera lue anno MDLXXVI. publicæ Salutis Præses constitutus, mirum qua vigilantia, atque prudentia tantum munus obiverit. Eloquentiam illius satis superque cognoscet Lector ex infra dandis illius Orationibus dignis certè, quæ legantur. Acceptissimus fuit Sancto Carolo Borromæo S. R. E. Cardinali, atque hujus Urbis Antistiti laudatissimo, qui cùm actu Ticinense Collegium, quod Borromæorum à Conditoris nomine appellatur, excitaret sumptu verè regio, Montio nostro tunc Prætorios fasces Ticinensium regenti plures dedit Epistolas, in queis ædificii ut urgeret, atque curaret Opus enixè postulabat. Dum eo Magistratu fungeretur, Academiam Affidatorum ob pestem diminutam, reparandam curavit; quapropter Carmen Italicum ad eum dedit Hannibal Guascus Alexandrinus, quod extat inter hujus Carmina Italica, edita *Papiæ, apud Bartolum*, 1579. *Vol. II. pag.* 104. Desideratus est Vir præstantissimus, & integer-

tegerrimus anno post Virginis Partum MDLXXXIII. atque illius funus hoc Epigrammate ornavit Bernardinus Baldinus, quod legitur in libro inscripto: *Lusus*.

Montius excessit super alta cacumina montis
Parnassi, Musis, & tibi Phœbe sacer.
Hoc illi chorus Aonidum concessit alumno,
Auris dum vivo fata dedere frui.
Post obitum felix conscendit culmina cœli:
Vivus & exanimis Montius usque fuit.

Hæc supersunt illius Opera.

I. Orationes VI. pro cooptatione in Collegium Jurisconsultorum Pomponii Cottæ, Ludovici Mazentæ, Alexandri Vicecomitis, M. Antonii Caymi, Hieronymi Tonsi, & Bartholomæi Tapræ. *Lugduni, apud Gryphium*, 1547. *in* 8. Præfixa est in eodem Codice una Gualterii Corbettæ ejusdem argumenti pro Joanne Baptista Castillionæo
II. Oratio in Funere Mutii Sfortiæ, habita Caravagii VI. Idus Junii MDLIII. *Venetiis, apud Bevilaquam*, 1557 *in* 4.
III. Carmina Latina ejusdem in laudem ipsius Mutii Sfortiæ. In eodem Libro.
IV. Altera Oratio in Funere Caroli Hispaniarum Principis. Legitur in libro, cui titulus: „ Funerali fatti fare „ dal Duca d'Alburquerque al Principe Carlo di „ Spagna. *Milano*, 1568 *in fol.* in quo etiam leguntur quædam Latina Carmina Variorum in laudem Montii.
V. Carmina plura Latina in laudem Francisci Crassi Oratoris in Funere Caroli V. Cæsaris. Extant cum Oratione Crassi edita *Mediol. apud Moschenium*, 1559. *in* 4.
VI. Consilium ejusdem Juridicum inter ea Jo. Baptistæ Ploti, Edit. Novarien. num. 91. pag. 380.
VII. Alterum, quod prædia Carthusiæ Ticinensi donata à Jo. Galeacio Mediolani Duce, anno MCCCXCVI. sint Monasterii, non pauperum Laicorum. Memoratur à Cacherano Cons. 37.
VIII. Deploratio Poëtica ob mortem Joannis Jacobi Medicei. *Venetiis, apud Bevilaquam*, 1557. *in* 4.
IX. Hieronymi Montii, post reditum Petri Spini Patritii Bergomensis Epicedion Hetruscis numeris conscriptum, Monodia. *Mediolani, apud Pontium*, 1577. *in* 4. Extat in eodem libro Epistola Latina Octaviani Magii, data Mediol. XIV. Kal. Jan. MDLXXVI. ad ipsum Montium, in qua ejus eruditionem tam in Poëticis, quàm in Oratoriis Artibus plurimùm commendat.
X. Epistolæ ejusdem plures ad S. Carolum, cum hujus Responsis, anno præsertim MDLXXX. datæ. Extant in pluries laudata Collectione Epist. S. Caroli. MS. in Bibliotheca Ambrosiana.

Franciscus Zava lib. II. Carminum, eidem cum esset Prætor Cremonæ Carmina scripsit pag. 265.
Extant ad eum Epistolæ Latinæ eruditæ Francisci Cardinalis Alciati autographæ in Codice MS. Biblioth. FF. Marchionum Vicecomitum.
Ad Hieronymum Montium est quoque Carmen Ferrandi Abduensis.
Inter Epistolas Clarorum Virorum. *Venetiis*, 1568. *in* 8. Extat Epistola Jovitæ Rapicii ad eundem pag. 63.
Legitur etiam ad eum Epistola Sigismundi Foliani, quæ est XXXI. lib. III. in qua eum laudat.
Extat ad Montium Epistola Juliani Goselini, data XV. Martii MDL. In qua satis prolixè agit de Oratione habita Venetiis à Patre Gabriele Flamma occasione Pestis, & de ea sententiam suam eruditissimè exponit.
Ei nuncupavit Antonellus Arcimboldus Versionem suam libri de gratiarum actione S. Basilii Magni, de qua jam sermo fuit.
Præter supracitatos agunt de Hieronymo Montio Cl. Sitonus in Chron. J. PP. Col. Art. 445., & Picinellus in Athenæo pag. 347.

MCXLIV.

MONTIUS JOANNES.

JOannem Montium, sive de Monte Mediolanensem, qui sæculo XV. inter Sacri Prædicatorum Ordinis professores computabatur, ardentissimus in Verbo Dei populis ministrando zelus, & mira in dicendo facundia, præter alias, quibus præditus erat, virtutes, commendabilem effecere. Cum Christophoro Mediolanensi, ejusdem Instituti Viro à nobis jam supra laudato, circa annum Salutis humanæ MCCCCLXIV. multam dedit Operam, ut Tabiensis sui Ordinis Domus conderetur. In Sanctarum Virginum album à Pio II Summo Pontifice relata interim fuerat, anno scilicet MCCCCLXI. Catharina Senensis, quam adeò coluit Joannes noster, ut vitam ejus, virtutes, atque prodigia in suis per Italiam habitis Concionibus pro merito populis enarraret, tam felici eventu, ut in Sanctam Virginem pietas mirè fuerit propagata. Hæc ea sunt, quæ ex Scriptoribus suis nobis haurire datum fuit. Reliqua ejus acta, quemadmodum & postremum ætatis annum delevit oblivio. Sed magis certè nos angit suspicio deperditorum ejus Operum,

Quæ fuere:

I. Sermones de Tempore.
II. Sermones de Sanctis.
III. Sermones Quadragesimales. Meminit horum Rovetta ad annum MCCCCLXIII., at cùm locum non indicet, ubi serventur, neque unquam, quod sciamus, lucem Typographiæ adjumento viderint, ea periisse conjicimus.

Commendant eum, præter citatum Rovettam, Leander Alberti, fol. 145. §. 6. Razzius pag. 280. num. 25., & Quetif & Eccard inter Script. Ord. Prædic. Tomo I. pag. 837.

MCXLV.

MONTIUS JOANNES alter.

ALterum Joannem de Monte, sive ut posteriores appellant, Montium hîc proferimus, quem diù suspicati sumus eundem esse cum superiori. Conjecturæ nostræ favebat tempus idem, quo uterque floruit, sæculum videlicet XV. ad finem vergens, & Ordo Prædicatorum, cui addictus fuit tam Gualvaneus dela Flamma, cujus Opus inscriptum, Manipulus florum, ut postea dicemus, Joannes noster auxisse videtur, & in Italicum transtulit, quàm ipse quoque. Veruntamen nos tandem in contrariam sententiam deduxit Codex infra citandus, ubi disertissimis verbis Scriptor noster asserit se Presbyterum, quibus etiam nunquam se inter Prædicatores recensitum fuisse docet. Hæc enim ibi leguntur: „ Scri„ ptus per me Presbyterum Joannem de Monte, „ anno MCCCCLXXXIII. die IX. Julii, jussu Ma„ gnifici, ac præstantissimi Militis Domini Vercelli„ ni Vicecomitis, ac Ducalis Commissarii, Tritii„ que Castellani. „ Arbitrati sunt Viri Clariss. Quetif & Eccard in Scriptorib. Ord. Præd. dum verba face-

facerent de supradicto Gualvaneo, Joannem hunc Amanuensem tantùm fuisse, vel ad summum Continuatorem Manipuli Florum. Eorum sententiæ nos quoque subscribimus, & Opus ipsum à Joanne nostro auctum credimus. Illud verò addimus, Scriptorem istum inter Eruditos à nobis meritò recenseri non tantùm ob Manipulum Gualvanei ab ipso fortassis continuatum, sed etiam ob sequens illius ingenii Monumentum; translationem scilicet Italicam Manipuli ejusdem.

I. Cronica delle Antichità della Città di Milano, o sia Manipolo di Fiori, traddotto da Giovanni de Monte. Codex MS. membranaceus in fol. litteris rubro-nigris servatur in Bibliotheca Archintea.
De eo Picinellus nil præter inanes bullas habet in Athenæo pag. 312., ubi memorat Codicem in Ambrosiana Bibliotheca existentem, qui tamen cùm Latino sermone conscriptus sit, ut eruimus ex titulo à Picinello ipso relato, idem creditur cum Gualvanei Manipulo; ideoque ipsum Joanni nostro adscribere non audemus.

MCXLVI.

MONTIUS MARCUS ANTONIUS.

Ex Principalle Jurisconsulto Collegiato, ac Regio Ducali Senatore in hac Metropoli, atque Anna Landriana nobilitate insignibus Jugalibus, ortus est Marcus Antonius Montius, qui liberaliter educatus, Græcas, Latinasque litteras didicit; Oratoriæ ac Poëticæ artis præcepta, tum Legum tandem placita in Ticinensi Archigymnasio sub optimis Magistris percepit. Hinc anno MDCXVII. cum Fratre suo Cæsare, postmodum S. R. E. Cardinali, atque Mediolani Archiepiscopo à nobis supra commendato, laureæ honore auctus, in Patriam redux Forensibus curis se totum dedit. Mox anno sequenti Nobilium Jurisperitorum Cœtui aggregatus, Sanctæ Inquisitionis Officio à Consiliis electus fuit, ac post septennium Patriæ gessit Præfecturam. Regio deinde Fisco Patronus generalis adscitus, pro Oeconomatu item Regio in hac Metropoli, atque ditione constituto, non dictis solum, sed & libro infra indicando tam strenuè decertavit, ut Catholici Regis jussu ad Senatoriam Cathedram assumeretur. Verùm (proh dolor!) acerba lues, quæ Mediolanensem Urbem anno MDCXXX. serpebat, tantum abstulit Virum, dum actu publicè salutis Præses esset, ejusque adhuc honorifica perseverat mentio in Inscriptione, quæ posita est ad Columnam, quam vocant infamem non procul à Basilica Laurentiana, ubi olim steterant ædes perditissimi Civis, qui aliis in sceleris sui conscientiam adscitis, grassantem luem pestiferis unguentis propagare nitebatur. Ea in hæc verba concepta est;

HIC VBI HAEC AREA PATENS EST
SVRGEBAT OLIM TONSTRINA
IO. IACOBI MORAE
QVI FACTA CVM GVLIELMO PLATEA
PVBL. SANIT. COMMISSARIO
ET CVM ALIIS CONSPIRATIONE
DVM PESTIS ATROX SAEVIRET
LAETIFERIS VNGVENTIS HVC
ET ILLVC ASPERSIS
PLVRES AD DIRAM MORTEM COMPVLIT
HOS IGITVR AMBOS
HOSTES
PATRIAE IVDICATOS
EXCELSO IN PLAVSTRO
CANDENTI PRIVS VELLICATOS FORCIPE
ET DEXTERA MVLCTATOS MANV
ROTA INFRINGI
ROTAEQVE INTEXTOS
POST HORAS SEX IVGVLARI
COMBVRI DEINDE
AC NE QVID TAM SCELESTORVM HOMINVM
RELIQVI SIT
PVBLICATIS BONIS
CINERES IN FLVMEN PROIICI
SENATVS IVSSIT
CVIVS REI MEMORIA AETERNA VT SIT
HANC DOMVM SCELERIS OFFICINAM
SOLO AEQVARI
AC NVNQVAM IN POSTERVM REFICI
ET ERIGI COLVMNAM
QVAE VOCETVR INFAMIS
IDEM ORDO MANDAVIT
PROCVL HINC PROCVL ERGO
BONI CIVES
NE VOS INFELIX INFAME SOLVM
COMMACVLET
MDCXXX. KAL. AVGVSTI
PRAESIDE PVB. SANITATIS
M. ANTONIO MONTIO SENATORE
℞. IVSTITIAE CAP.
IO. BAPTISTA VICECOMITE.

Posterorum memoriam sibi demeruit Montius noster hisce ingenii sui fœtibus.

I. Carmina Italica in libro, cui titulus: „Varii Com„ponimenti fatti nel Dottoramento del Signor „Ludovico Mazenta. *Pavia*, 1613. *in* 8.

II. Allegatio Jurium pro Regio Oeconomatu. *Mediolani, sine loco, anno, & Typogr. in fol.* Volumen est integrum pagg. 115. ubi ferè omnia ad Oeconomatus initia, progressum, atque jurisdictionem spectantia, miro ordine, atque pondere rationum expenduntur, & propugnantur.

III. In Serenissimam Margaritam Austriacam Philippi III. Hispaniarum Regis Maximi charissimam Conjugem; Epicedium. MS. pagg. 116. in fol. servatur in Biblioth. Ambrosiana inter Codices in 4. signat. S. num. 87.

IV.

IV. Epistolæ plures latinæ ad Onuphrium Panvinum eruditissimæ. Sunt in alio Codice MS. ejusdem Biblioth. Ambrosianæ sign. D. num. 501.

V. Relatio status Academiæ Ticinensis ad Potentissimum Hispaniarum Regem. Dat. Mediol. die XVIII. Octobris MDCXXVII. in fol. justæ molis, MS. extat in Bibliotheca Comitis Pauli Montii, Cæsaris haud pridem defuncti filii.

VI. Epistolæ plures ejusdem argumenti ad Fabritium Landrianum Ticinensem Episcopum, cum hujus responsionibus. Servantur ibid. MSS.

VII. Allegationes plures tam editæ, quàm MSS. habentur in Collectionibus Soliveti, Benaliæ, & aliorum J. CC. Mediolan. prout aliquæ etiam in Biblioth. Monachorum Imperialis Cœnobii S. Ambrosii hujus Urbis.

VIII. Vota plura Fiscalia mira eruditione referta; extant in Collect. supradictis.

In ejus & Fratris lauream edita sunt variorum Carmina. *Papiæ*, 1617. *in* 4.

Ei dicati prodierunt Ticini anno 1628. Aphorismi Bariolæ, quibus Idilion suum præfixit Augustinus Terzagus, ubi Marci Antonii nostri eruditionem tam Græcam, quàm Latinam commendat.

Laudatur à Bossio in Epist. ad Jo. Bapt. Saccum pag. 20. à Sitono in Chron. art. 840. & à P. Beretta in Schedis.

MCXLVII.

MONTIUS PAULUS.

Ex Julio Montio Vallis-saxinæ Comite, atque Julia Simonetta Matrona lectissima, Conjugibus, lucem in hac Urbe vidit primam Paulus noster, quem morum comitas, & ingenii ornamenta meritò in litterarium hunc Theatrum inducunt posteris suspiciendum. Is Poësim præsertim Italicam, inter cætera liberalia studia, quibus excultus fuerat, adamavit. Eruditos sui temporis, Vates præsertim, coluit, inter quos nullo modo prætermittendi sunt Poëtæ clarissimi, & omnigenâ litteraturâ celeberrimi Carolus Maria Maddius, quem jam debito prosecuti sumus Elogio, atque Franciscus de Lemene Laudensis, quibus amicissimè utebatur. His jungendus etiam Thomas Ceva, è Societate Jesu Presbyter à nobis & ipse congruo loco commendatus. Licèt autem in talium Virorum contubenio tranquillo frueretur otio Montius, à Reipublicæ tamen administratione sibi abstinendum esse non duxit, ideoque inter LX. Patriæ Decuriones recensitus Urbis negotia prudenter gessit. Tribunatum quoque Militum, & Regiarum Venationum Præfecturam, quam transmisit ad posteros, Principis Diplomate obtinuit. Oppidi Mortariæ pro Catholico Rege aliquando Præfecturam gessit. Ex Maria Meltia Conjuge Cæsarem suscepit Virum laudatissimum, quem Prid. Kal. Decembris anni mox elapsi MDCCXLI. magno cum bonorum mœrore terris raptum doluimus, è cujus Bibliotheca multa depromsimus ad nostrum hoc Opus adornandum. Paulus autem desideratus est sub finem mox lapsi sæculi.

Post se hæc ingenii Monumenta reliquit.

I. Carmina plura Italica, vulgo *Madrigali*, *e Sonetti*, ad Franciscum de Lemene, cum aliquot hujus responsionibus autographis, inter quæ unum ejusdem de Lemene sic inscriptum: *Il primo Sonetto fatto in vita mia*. Codex MS justæ molis in 4. servatur in citata Bibliotheca olim Comitis Cæsaris Auctoris filii, nunc Comitis Pauli nepotis.

II. Carmen Italicum hoc titulo: „ Dialogo per introduzione alla rappresentazione di Cristo, che porta la Croce. MS. ibid.

III. Le Lodi della Povertà. Carmen Italicum satis prolixum. MS. ibid.

IV. Parafrasi della sequenza *Dies iræ &c.* Carmine Italico. MS. ibid.

In libro inscripto: „ Poesie diverse del Sig. Francesco de Lemene, parte prima; edit. Parmensis anni 1711. in 8. hoc legitur Carmen, pag. 234.

„ Sotto il ritratto del Signor Conte Don Paolo Monti
„ fatto dal Sig. Cesare Fiori.
„ Madrigale.

Volea ritrar il Fiore
Con arte industre in una sola fronte
La Modestia, e'l Valore,
E quì ritrasse il mio famoso Monte.
Hor dal Fiore animata opra sì bella
Vive, ma non favella,
Perchè il vero Valor non è loquace,
E la Modestia tace.

Ejus cum laude meminerunt præfatus P. Thomas Ceva in Vita Francisci de Lemene, atque Sitonus in Schedis.

MCXLVIII.

MONTIUS PETRUS.

Non immeritò P. Mazzuchellus in Schedis suis Petrum Montium Mediolanensem, admirabilis ingenii, & monstruosæ doctrinæ Virum nuncupavit, idque cum eo sentient omnes, quotquot Opera illius infra recensenda pervolutabunt. Patrem habuit Georgium Ambrosii filium, & præter litterarum studia, quibus optimè excultus fuit, arma quoque secutus est; nam Cohortis Peditum Præfecturam gessit pro Veneta Republica, signanter verò in prælio ad Glaream Abduæ, anno MDIX. Eum Mediolanensibus Scriptoribus adnumerandum censuit Picinellus, loco mox citando, conjecturâ tantùm ductus; nos verò id apertè afferere non dubitamus, ex testimonio Urbani Montii, qui in Opere suo Memorabilium Civitatis Mediolani, & Familiæ Montiæ disertè scribit, Petrum hunc in hac Urbe lucem vidisse. Linguarum exoticarum peritus fuit, præsertim Hispanicæ, ac Theologicas etiam calluit disciplinas, quod mirum videtur in Viro armis dedito. Emortualem hujus Scriptoris annum à nemine discere potuimus.

Scripsit

I. Exercitiorum atque artis militaris Collectanea in tres libros distincta. Ad Dominum Galeacium Sanseverinatem. *Mediolani, per Joannem Angelum Scinzenzeler, anno* 1509. *die* 27. *Julii, in fol.* Librum hunc prius Hispanico Idiomate exaraverat.

II. De Cognitione hominum, ut ipsemet Auctor testatur in Prologo memoratæ Collectaneæ.

III. De Via ad exercitia militaria, prout admonet Montius idem in Prologo secundi libri Exercitiorum &c. Ibi sic ait: „ In tempore, quo ego componebam „ hoc Opus, Dux Sigismundus de Austria, Galeacius „ de Sancto Severino, & Claudius de Voldre natio- „ ne Burgundus multa nova arma invenerunt tam „ pedestribus, quàm equestribus attinentia, & non „ tantùm diversa, imò utilissima.

IV. De singulari certamine, sive defensione: deque veterum, recentiorumque ritu, ad Carolum Hispaniarum Principem, & Burgundiæ, libri tres. In fine sic legitur: „ Petri Montii de singulari certamine &c. Opus excel- „ lentissimum: Perfectum fuit non pauco labore: sum- „ mâque curâ revisum, & per solertem Calcographum „ Jo. Angelum Scinzenzeler, impressum Mediolani, „ impensa Jo. Jacobi, & fratrum de Lignano Merca- „ torum Mediolanensium, anno Verbi Incarnati MDIX. „ Prid. Kal. Septembris, Ludovico Francorum Rege, „ Mediolanique Duce feliciter Regnante „. Scripsit Montius hoc Opus ante Alciatum, & fortè omnium primus.

In Epistola Nuncupatoria memorat Paulus Montius à se editum fuisse librum

V.

V. De Proverbiis. Lib. verò 3. cap. 4. fcribit: „ Refpublica ipfa aliquod Opus fub intentione bene agendi „ conftituat, ut in temporibus noftris per Italiam „ factum eft, à Fratribus Obfervantiæ Sancti Francifci inventum, quod Mons Pietatis denominari „ folet.

VI. De unius legis veritate, & Sectarum falfitate. Volumen in libros XI. divifum, maximæ molis. *Mediol. apud Jo. Angelum Scinzenzeler*, 1522. *in fol.*

De eo agunt Urbanus Montius loc. cit. Sitonus in Schedis, & in Monument. Familiæ de Monte. MSS. in fol. penès ipfum Auctorem, cit. Mazzuchellus in Schedis, atque Picinell. in Athenæo pag. 464.

MCXLIX.

MONTIUS PRINCIVALLUS.

EX Henrico Montio, atque Maria Daveria Nobilibus hujus Urbis Conjugibus vitæ ufuram traxit Princivallus Vir incomparabili æquitate, atque non contemnenda eruditione præditus. Primùm inter Decuriones Urbis recenfitus eft, mox Ampliffimi Ordinis Patrum Confcriptorum hujus Mediolanenfis Provinciæ diù fuit à Secretis tanta cum laude, ut Carolus V. Cæfar anno MDXXXV. cum Philippo Archinto, Antonio de Leva, Marino Caracciolo, aliifque Viris præftantiffimis Caufam Marchionatus Montisferrati, ob extinctam Paleologorum progeniem, inter Sabaudos, atque Mantuanos Duces controverfam, æqua lance perpendendam commififfet, focium eis adjecerit Princivallum, qui Acta confcriberet, & in ordinem redacta Delegatis Judicibus offerret. Delatam fibi Provinciam Montius egregiè obivit, & ejus præfertim follicitudine, atque integritate factum eft, ut ipfius litis difcuffio intra paucos annos quoad poffeffionem contigerit. Annus illius extremus hactenus eft nobis incompertus. Hieronymum J.C.C. ac Senatorem genuit, de quo jam diximus.

Habemus illius

I. Acta de Juribus fuper Marchionatu Montisferrati, inter Sabaudiæ, & Mantuæ Duces. Extat in Libro, cui titulus: „ Ragioni della Serenifs. Cafa di Savoja fo„ pra il Monferrato, in fol. fine anno, loco, & „ Typographo.

II. Traduzione dal Latino Idioma nel Volgare, delle Rivelazioni della Madre Arcangela Panigarola, fcritte dal Commendatore di S. Antonio di Granoble. MS. in fol. magnæ molis in Archivo Monafterii Sanctæ Marthæ hujus Urbis fervatur; Idque perfecit petente Benedicta de Vicomercato ejufdem Parthenonis Antiftita, de qua fuo loco dicemus.

Agunt de ipfo cum laude Sitonus in Chron. J. PP. art. 445. atque in Schedis, quemadmodum & Vir nobis fummopere dilectus Canonicus Jo. Andræas Iricus in Hift. fua Tridinenfi, quæ nunc imprimitur.

MCL.

MONTIUS URBANUS.

EX Joanne Baptifta Montio, feu de Monte, atque Angela Menclotia Nobilibus Conjugibus Mediolanenfibus, ortus eft anno MCCCCCXLIV. Urbanus Vir fummo præditus ingenio, & omnigena litteratura illuftris. Præter alia eruditionis ornamenta Geographiam, atque Hiftoriam plurimùm adamavit, nec artem delineandi neglexit, imò eandem fic calluit, ut in Operibus ejufdem plures occurrant non fpernendæ delineationes tam Provinciarum, quàm illuftrium è Familia Montia Virorum. Illud autem non omittendum, Nauticam etiam intactam non reliquiffe Urbanum noftrum, cujus rei gratiâ novam Globi Terraquei conftruendi methodum excogitavit, quemadmodum etiam docuit Pyxidem Magnetis novo modo formare. Aftrologiæ quoque peritum eum fuiffe facilè agnofcent, quibus ea occurrent, quæ fcripfit de Solari, atque Lunari Ecclipfi, aliifque id genus argumentis ad eam facultatem fpectantibus. Ab Italica Poëfi non abhorruit, ut ex infra dicendis patebit. Obiit circa finem fæculi XVI.

Illius eruditionis teftes habemus, quæ hîc proferimus.

I. Trattato univerfale, Defcrizione, e fito di tutta la Terra fin quì conofciuta, defcritta da Urbano Monte Gentiluomo Milanefe, e dall' ifteffo difegnata in LXII. Tavole graduate in longhezza, e larghezze, conforme alla Geografia de molti veridici sì antichi, come moderni Autori. Con fue efpofizioni a tutte le Tavole, particolarmente delle qualità de' Paefi, coftumi delle Genti, e delle cofe più notabili, che in effi fi ritrovano. Le quali Tavole poffonfi, e s'infegnano a ridurre infieme, e di quelle unirne, e formarne un Mapamondo intiero in forma piana circolare. Avanti alle quali per maggior intelligenza, e fatisfazione de' Studenti, vi fono pofti due Libri, de' quali il primo tratta di molte cofe naturali, concernenti alla qualità del Mondo, e l'altro ci diftingue un pieno difcorfo di tutti i Termini, e Regole di Geografia. Con una copiofa raccolta de' nomi antichi di Provincie, Città, Mari, Fiumi, ed altre cofe, dichiarate con i Moderni. E molte altre Tavole, e ruote di belliffima fpeculazione, e neceffarie, che ciafcuno leggendo potrà conofcere. Finalmente dopo alcune cofe intorno agli Ecclifli del Sole, e della Luna, ed alcuni loro effetti, ed alcune altre intorno alla qualità, e quantità de' Venti, e come fi faccia il Buffolo da navigare, e modo d'intendere, ed adoperare la Carta da navigare, e così pongono due Indici particolari, l'uno delle Tavole, e Capitoli, e l'altro delle cofe più notabili contenute nel Libro fcritto dallo fteffo, nell' anno dopo il Santiffimo Natale del Signore MDXC. In fine Frontifpicii extat Protome Urbani, his litteris circumpofitis: Urbano Monte d'anni XXXXV., quemadmodum etiam vifitur Infigne Gentilitium Montiorum, addito fupernè Angelo, cum Lemmate: *Nuncius & Cuftos*. Codex MS. in fol. max. fignat. A. num. 260. Servatur in Bibliotheca Ambrofiana. Opus hoc autographum intulit in eandem Ambrof Biblioth. Jofeph Annonus à Secretis Ædilium, & Decurionum Urbis, Vir plurimùm commendatus à Bofca lib. V. de Orig. & ftatu ejufd. Biblioth. Extat aliud Exemplar MS. in fol. imper. in Bibliotheca olim Comitis Cæfaris Montii, Villofo ferico rubro, atque argenteis bracteis ornatum.

II. Succeffi particolari, e più notabili della Città di Milano, e della Famiglia de' Monti, rinuovata nella Cafa dell' Angelo, fituata nella Parocchia di Santo Stefanino in Bregogna, in Porta Orientale. Volumina III. MSS. in fol. extant apud hæredes olim Comitis Joannis Baptiftæ Montii, & Rofæ Oliveriæ Conjugum.

In tertia hujus Operis parte hæc vidimus, quæ ad Eruditorum notitiam cenfuimus deducenda.

III. Traslazione de' Corpi de' Santi Simpliciano, Geronzio, e Benignio Arcivefcovi di Milano, e de' Santi Martiri Sifinio, Martirio, ed Aleffandro, che fi cuftodifcono nella Bafilica di S. Simpliciano, fatta dall' Illuftrifs. e Reverendifs. Sig. Cardinale Arcivefcovo Carlo Borromeo li XXVII. Maggio MDLXXXII. Habetur à pagina XIII. ufque ad XXXV.

IV. Delle caufe, modo, e neceffità della correzione del Calendario fatta da Gregorio XIII. Extat à pagina LIV. ad LXIV.

V. Traslazione del Corpo di S. Giovanni Buono Arcivefcovo di Milano fatta dal fopradetto Cardinal Borromeo li XXXI. Maggio MDLXXXII. con un Compendio della Vita del medefimo S. Giovanni Buono. Legitur pagg. LXV. & fequentibus.

VI. Narrazione della Guerra fra gli Spagnuoli, e Ribelli, con lo fcacciamento di quefti dall' Ifole Terzere. Extat à pag. LXXIX. ad LXXXIII.

VII. Narrazione della morte del Cardinal Borromeo, e fuoi Funerali. Inferta eft etiam Oratio funebris in exequiis ejufdem, habita à Francifco Panigarola pagg. XXVI. Habetur à pagina XCVII. & profequitur ferè ad finem Voluminis hujus III., qui incipit ab anno MDLXXXI. & definit in anno MDLXXXIV.

VIII. Carmina III Italica, quorum primum vulgo *Sonetto* subjecit Urbanus post Protome S. Caroli Infulatam, duo verò vulgo *Ottave* leguntur in principio hujus Tertii Voluminis, continentque laudes Familiæ Montiæ.

IX. Series Genealogica Familiæ ipsius, cum Imaginibus Virorum Illustrium, atque eorum Elogiis. MS. citatus à Picinello.

Agit de ipso Moriggia lib. III. Nobil. Mediol. cap. 13. Sitonus in Schedis, & laudatus Picinellus in Atheneo pag. 515.

MCLI.

MORASCHUS CAROLUS.

Carolus Moraschus anno MDXCVII. die XXI. Decembris Mediolani natus, ætatis suæ XIV. Christi verò MDCXII. die VII. Martii, Ordinem Jesuatorum amplexus, maximæ pietatis, atque doctrinæ radiis effulsit. Sacerdotii dignitate ornatus anno MDCXXII ad regendum Cœnobium suum Cremonense, cum Vicarii potestate, meruit assumi anno sequenti, mox Placentino in eodem munere triennio præfuit; quo expleto ibidem Prior ad sexennium constituitur. Tum annos XII. Monasterii S. Hieronymi in hac Metropoli Præsul extitit; & in Longobardiæ Provincia Deffinitoris Officium bis cum laude administravit. Hisce in muneribus Cœnobiis plurimum profuit; nam Placentiæ Templo Aram, & Asceterio ædificia addidit, Mediolani autem Sancti Hieronymi Ædem insignibus picturis, clatris ferreis, Organis, argentea suppellectili, marmoribus tam ad Aras, quàm ad Frontem Templi collocatis, atrio, novisve valvis exornavit. Francisco Mariæ Cardinali Farnesio fuit inter primos acceptus, & Theologi sui munere decoratus. Cæsari Montio Cardinali, hujus Ecclesiæ Archiepiscopo, Proceribus quoque Mediolanensibus gratus, librorum Censor pro Sanctissimæ Inquisitionis Officio renunciatus est. Astrologicas disciplinas nobilibus Ephæbis plures annos interpretatus est. Accidit interim ut anno MDCLXVIII. Clemens IX. Summus Pontifex Jesuatorum Ordinem extingueret, quocirca Moraschus jam septuagenario major dimisso Regulari habitu, Clericos inter, quos Sæculares dicimus, relatus Deo famulari perrexit.

Illius hæc habemus:

I. Istorico racconto dell'origine, ed apparizione dell' Immagine di Maria Vergine di Negroponte. *Milano, per il Malatesta*, 1658. *in* 4.

II. Celeste Anotomia delle Comete. *Ivi, per Antonio Malatesta*, 1665. *in* 12.

Mentio illius est apud Picinellum in Athenæo pag. 124. eoque scribente adhuc erat in vivis.

MCLII.

MORESINUS GABRIEL.

Joannes Moresinus Comes Cæsareus Palatinus, atque unus ex XXIV. Reipublicæ Mediolanensis Capitaneis, Gabrielem genuit, cujus ingenium ad legalia natum studia, sic in Cæsareis, Pontificiisque juribus se exercuit, ut in utrisque lauream adeptus in Jurisperitorum Collegio adscribi meruerit anno MCDLXVIII. In eo Cœtu prudentissimo æquè ac nobilissimo singulare præbuit virtutis suæ specimen ad annum usque MDXIII. quo mortalitatem deposuit; cum prius sub Ludovico XII. Francorum Rege, Mediolanensem Ducatum ea tempestate obtinente, anno MDII. (quemadmodum etiam præfatus Rex in Diplomate dato Mediol. die XXIII. Aprilis eodem anno, & infrascripto Operi præfixo meminit)

I. Jus Municipale hujus Metropolis illius, & Collegarum cura compilatum, & emendatum in lucem edidisset. Prodiit *Mediolani, apud Alexandrum Minutianum*, 1502. *in fol.*

De eo agit Sitonus in Chron. pag. 50. art. 204. atque in Schedis.

MCLIII.

MORESINUS STEPHANUS.

Stephani Moresini Nicolaus ex LX. Decurionibus hujus Metropolis, Regiusque Ordinariorum Reddituum Magistratus Quæstor, atque Clara Petrasancta nobiles Conjuges Mediolanenses, Genitores fuere. Hic ab ineunte ætate nihil antiquius habuisse fertur, quam in litteris progressus facere. Omnem itaque movit lapidem, ut voti compos plenissimè fieret, quocirca Patavium se contulit, Juri tam Civili quam Pontificio sedulam navaturus operam. His dum attentissimus insudaret, audita Nicolai parentis sui morte (qui lares transtulerat Tridinum in Montisferrati Ducatus declinaturus bella, quæ Germanos inter & Gallos ea tempestate sæviebant) domum repedare coactus fuit, ne domesticis rebus deesset. Summo tamen contendit studio, ut in Virum numeris omnibus absolutum evaderet. Humanis enim, divinisque litteris excultus, & multiplici linguarum cognitione ornatus, optimum inter litteratos locum obtinuit; præcipuè verò Poëticæ facultati addictus fuit. Illud de ejus memoria mirabile traditur, integrum Petrarchæ Italorum Poëtarum Principis Opus sic tenuisse, ut singula prorsus verba in ejusdem Carminibus contenta, quoties necesse foret, semper ad res præsentes haberet ad manus. Plura ipsum edidisse asserit in Schedis suis P. Mazuchellus, è quibus tamen hæc tantùm ad posteros pervenisse ait, quæ infra memorabimus. Claruit Scriptor noster ab anno MDCXXXV. ad MDCLX.

En illius Opera.

I. Commento sopra la Canzone di M. Francesco Petrarcha: „ Mai non vo più cantar, com' io soleva. *Milano, presso Gio. Antonio Borghi*, 1559. *in* 4. Opus hoc ab Auctore nuncupatum Cardinali Ant. Trivultio Legato Apostolico pluribus effertur ab Innocentio Barcellino in Apologia pro SS. Pontif. Clemente V. pag. 33.

II. Visione Spirituale. *Ibidem, in* 8. Opus Christianam pietatem redolens, æstroque Poëtico refertum, & Carmine exaratum, quod optimæ notæ Poëtam sapit.

Commendatur à Sitono in Theatro Genealog. Famil. Nob. Mediol. pag. 307. MS. in fol. penes ipsum Auctorem, atque in Chron. Col. J. PP. art. 304. pag. 70. à Mazuchello in Schedis, quemadmodum etiam ab amicissimo Canonico Jo Andræa Irico in Histor. Tridinensi, quæ actu imprimitur.

MCLIV.

MORIGGIA BONINCONTRUS.

ADvertit ante nos, & quidem rectè, Clarissimus Saxius, agens de Bonincontro Moriggia (Familia est inter Insubres clarissima, quam aliquando Moriggiam, quandoque de Moriggiis nuncupatam invenimus) in Epistola sua Operi ejus numero I. memorando præfixa, pauca admodum de hoc Scriptore ex Historicis Mediolanensibus hauriri posse. Addit etiam, tam Paulum Moriggiam, quàm Picinellum valde allucinatos fuisse, cùm scripserint, Corium exhibuisse Bonincontrum summa auctoritate apud Galeacium Vicecomitem excellentem, maximisque ab eodem muneribus auctum. Nullibi enim id apud Corium reperiri ipse Saxius testis est, atque, eos id Bonincontro tribuisse, quod Joanni Moriggiæ pariter, ut noster iste, Modoëtiensi, generis nobilitate divitiisque præstanti potius erat adscribendum. Huic Joanni sanguinis nexu junctum se fuisse nullo in loco Chronicorum suorum Scriptor noster asserit, aliqua tamen cognatione ipsum attigisse arguit Saxius ex amplitudine munerum, quæ publico Contribulum suorum decreto gessit; & quæ ipse refert in eodem Opere. Nam anno MCCCXXII. se cum Artusio Liprando CC. peditum Ducem missum à Modoëtiensibus scribit, ut Galeacio Vicecomiti Mediolani militum inopiâ laboranti suppetias ferret. Anno verò MCCCXXIX. cùm Ludovici Bavari jussu Ludovicus Dux Techensis Modoëtiam gubernaret, unum se fuisse affirmat è XII. Viris, qui publico in Consilio præclari illius Oppidi difficilimis iis temporibus negotia pertractabant. Orator etiam pro Patria extitit cum Joanne Boxono ad Joannem Vicecomitem Mediolanensem Archiepiscopum anno MCCCXLIII. quo de Legatione sua feliciter peracta gloriatur. Ex his omnibus apertè patet, Bonincontrum non solum sanguinis claritate, sed prudentia, militari robore, atque eruditione magnam sibi opinionem conciliasse. Chronicon suum anno MCCCXL. scribere cœpit, & ultra annum MCCCXLIX. ipsum progredi Saxius existimat. Postremus Scriptoris nostri annus nobis est incompertus.

Habemus illius, quæ sequuntur:

I. Chronicon Modoëtiense ab origine Modoëtiæ usque ad annum MCCCXLIX. Ubi potissimùm agitur de Gestis priorum Vicecomitum Principum, Auctore Bonincontro Moriggia Synchrono, nunc primùm prodit è Manuscripto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Extat in Murat. Rer. Ital Script. Tom. XII. pag 1053. Codex verò ipse Biblioth. Ambrof. in pergameno MS. litteris rubro-nigris, signatus est D. num. 54. in fol.

Alium MS. Codicem Bonincontri ait Picinellus extitisse Modoëtiæ, quem tamen ipsum esse, qui nunc visitur in Ambrosiana, suspicamur, frustra enim illum apud Modoëtienses quæsivimus.

Scriptorem nostrum laudarunt, præter citatos, Moriggia in Histor. Mediol. lib. I. cap. 59. Salvator Vitalis, qui in Cœmento XXIV. Theatri sui hæc scribit: „ Bonincontrus Moriggia Scriptor celebris à Tristano „ Calco, Georgio Merula, Bernardino Corio, & Ga- „ spare Bugato Historicis maximis celebratus. „ Muratorius in Præfat. Chronici ejusdem. Puricellus in Monumentis Basilicæ Ambrof. num. 243., & Picinellus (qui ei tribuit Opus hoc titulo: Istoria del suo tempo, quod tamen nil aliud est, quàm ipsum Chronicon) in Athenæo pag. 95., & Cl. Saxius in cit. Epistola eidem Chronico adnexa.

MCLV.

MORIGGIA GASPAR.

IN Genealogica serie Gentis Moriggiæ, quam deductam à Leone Equite Ordinis Militaris nuncupati Gaudentium, qui claruit anno MCCCXXIII. ad annum usque MDLXXXIX. nobis texuit humanissimus idem, atque doctissimus J. C. Joannes Sitonus Antiquitatum Mediolanensium scrutator egregius, ne verbum quidem invenimus de Gaspare Moriggia, cujus nudum nomen indicavit Picinellus loco infra citando. Opus illius MS. pervolutare nobis erat in votis, ut inde haurire liceret aliquid ad Scriptoris acta, vel saltem ætatem pertinens. Verùm tam pessimo caractere conscriptus est Codex, ut ægrè titulum, & pauca quædam legere datum fuerit. Ex disticho autem ipsius Auctoris, quod mox recitabimus, suspicio nobis orta est, Gasparem floruisse circa medium sæculum XVI. cùm recenseat Acta Selimi Turcarum Tyranni, qui hujus nominis II. Solymano Patri successit anno MDLXVI. & obiit anno MDLXXIV. die XIII. Decembris.

Scripsit igitur Moriggia noster Codicem hoc titulo:

I. Gesti di Sultan Selin Ottomano Re de' Turchi, interpretado Pacifico, scritti da Gasparo Moriggia. MS. in Ambrof. Biblioth. Cod. signato Q. num. 19. in 4. Ibi hæc leguntur Carmina:

Ad Lectorem Gaspar Moriggia.

Felix dena proles Otomana ad sydera fulsit,
Cœpit in undeno degenerare genus.

De ipso satis jejunè agit Picinellus in Athenæo pag. 233.

MCLVI.

MORIGGIA GHERARDUS.

NOn satis succensere possumus Paulo Moriggiæ, Viro alioqui dignissimo, cùm in Opere suo de Nobilitate Mediolani, quod Italicè scripsit, multa quidem congesserit ad Civium hujus Urbis, præsertim eruditione florentium commendationem, sed tamen, quasi aliud agens, ipsorum Lucubrationes indicare contentus, editæ fuerint, nec ne, posteros docere neglexit. Veruntamen, si in cæteris id culpabile est, multò magis causandum videtur in his, qui eodem cum Paulo ipso nati sunt sanguine, quorum saltem uberiùs meminisse debuerat, utpotè qui facili negotio eorum acta, parentes, ætatem, hujusque generis reliqua è Familiæ suæ Monumentis haurire poterat. Id præfari placuit, cùm nunc occurrat Gherardus Moriggia, qui translatis Mediolano Alexandriam patriis laribus, anno MCCCCXCIV. inter Consiliarios ipsius Urbis est computatus. Virum Jurisprudentiâ insignem fuisse indicant, quæ infra dabimus, reliqua Paulus reticuit, nos quoque ea silentio involvere cogens.

Scripsit igitur:

I. Multa Consilia, teste citato Paulo Moriggia loco indicando. Ea nunquam in lucem Typographiæ adjumento prodiisse suspicamur, cùm nullibi occurrant. Vide cit. Moriggiam Nobilit. Mediol. lib. III. pag. 247.

MCLVII.

Ad Comitem Hieronymum Moronum.

Arma tibi Mavors, tibi Phœbus contulit Artes,
Queis vitam servas, perpetuamque facis;
Conficis infensos armis tibi Martius hostes,
Artibus infensa & vincere fata potes.
Sed Phœbus de te mage, quam Mars fortè meretur.
Quo brevior vita hinc, longior inde venit.

Extat inter Epigrammata ejusdem. MSS. in 4. Biblioth. Marchionum FF. Vicecomitum.

Plura supersunt nobis eruditionis illius monumenta, è quibus primas certè debemus quatuor insignibus Codicibus MSS. in folio, lectu dignissimis, quos Marchio Carolus de Sylva Vir humanissimus nobis communicavit. Multa in eis Hieronymi nostri continentur Opuscula, quorum hîc nomenclaturam damus.

I. Epistolæ plurimæ Latinæ ad varios, nempe:
Ad Jacobum Antiquarium multæ,
Ad Georgium Cardinalem Rothomagensem pro-Regem in Italia,
Ad Ludovicum XII. Galliæ Regem, & Mediolani Ducem,
Ad Gulielmum Montisferrati Marchionem,
Ad Lancinum Curtium,
Ad Stephanum Poncherium Episcopum Parisiensem, & Mediolani Cancellarium,
Ad Matthæum Cardinalem Sedunensem,
Ad Joannem Jacobum Castillionæum, Barii Archiepiscopum,
Ad Octavianum Sfortiam electum Laudensem,
Ad Luchinum Cribellum in Helvetiis Legatum,
Ad Maximilianum Sfortiam Mediolani Ducem,
Ad Marinum Caraciolum Romæ Legatum,
Ad Jacobum Sadoletum Pontificis Secretarium,
Ad Albertum Pium Carpensem Cæsaris Legatum Romæ,
Ad Maximilianum Cæsarem electum Imperatorem.

II. Relatio temporum, & prætextuum Ludovici Sfortiæ appellati *il Moro*, cùm tyrannicè occupavit Ducatum, & universum Dominium Mediolanense Galeacio Nepoti, & Duci legitimo.

III. Oratio pro I. gressu in Collegium J. PP. Mediolani Urbani Trivultii.

IV. Oratio gratulatoria in Senatu habita ad Joannem Oliverium Præsidem recèns creatum.

V. Oratio in receptione ad dictum Collegium Pauli Tatti Doctoris, habita coram frequenti comitatu.

VI. Oratio gratulatoria ad Summum Pontificem Julium II. nomine Christianissimi Regis Francorum in assumptione ad Pontificatum.

VII. Oratio in præstanda obedientia Leoni X. Pont. Max. pro Maximiliano Sfortia Mediolani Duce, Hieronymi Moroni JC. Mediolanensis, & Senatoris ibid. Extat etiam impressa *Mediol. per Zarottum de Castellione, in 4.* cum aliis Opusculis ad dictum Pontificem spectantibus, in Bibliot. S. Mariæ Coronatæ Mediolani.

VIII. Fragmentum Orationis exhortatoriæ Papæ Leoni contra Gallos, nomine Ducis Maximiliani Sfortiæ.

IX. Responsio Hieronymi Moroni Mediolanensis Ducis Legati, facta in Concilio Lateranensi contra Gallorum Legatorum verba.

X. Oratio in laudem Antonii Trivultii ad Cardinalatum promoti, coram Summo Pontifice habita. Extat ibidem.

XI. Examen suum à se conscriptum, dum esset in Arce Papiæ captivus Marchionis Piscariæ, die XXV. Octobris MDXXV. Idiomate Latino, paginarum 20. in fol. ibidem.

XII. Ricordi dati a Monsignor di Balanzon circa quello, che ha da sollecitare presso la Cesarea Maestà per le provisioni dell' Esercito, e del Regno di Napoli per le cose della Guerra, del Signor Co. Girolamo Morone Commissario generale, l'anno MDXXVIII. VI. Settembre, pagg. 6.

XIII. Avviso di Gerolamo Morone, della vittoria, e della Rotta de' Francesi nel Regno di Napoli l'anno MDXXVIII. Extat MS. in Bibl. Vaticana Cod. 3924.

In Libro octavo Epigrammatum Lancini Curtii editionis Mediolanensis, ann. 1521. extant Epigrammata ad Hieronymum Moronum pagg. 113. 121. 123., & Libro nono pag. 143., Libro decimo pag. 149., & Libro undecimo pag. 4. secundi Tomi.
Ad eundem Epistola Latina, & Carmina Jo. Bissi, de quibus jam loco suo.
Extant ad eundem Epistolæ plures Petri Martyris de Angleria. Datæ Tridenti, anno supradicto
Privilegium gratiæ, & restitutionis Hieronymi, factum per Cæsareum Locumtenentem & Capitaneum Generalem Mediolani, die I. Jan. MDXXVII. Extat penes amicis. Canonicum Jo. Andr. Iricum.
Meminerunt ejus cum debita laude Benedictus Jovius lib. I. Historiæ Novocom. Galeacius Capella in Actis restit. Francisci Sfortiæ Antonius Grumellus Papiensis in Chronico ab anno MCDLXVII. ad annum MDXXIX. deducto, MS. in Biblioth. Ambrosiana, dono eidem dato à Gaspare Lancelloto Birago Metropolitanæ Ordinario. Diamans Marinonus de origine Urbis Mediol MS. Sprecherus in Pallade Rhætica lib IV. Landus de Senatu Mediol. lib. IV. & V. Benalius in Hist. Magistr. Extraord. Sitonus in Chron. J. C. C. pag. 75. artic. 324. aliique permulti.

MCLXV.

MORONUS JOANNES.

Joannes Moronus Hieronymi mox à nobis laudati, & Amabiliæ Fisiragæ nobilium Conjugum filius, natus est Mediolani anno Reparationis nostræ MDIX. VIII. Kal. Februarii. Fatetur ipse in Epistola ad Reginaldum Polum degentem Patavii, se ibi utriusque Juris tyrocinium posuisse. In illis ita profecit, ut inter primos illius Gymnasii J. C. fuerit citissimè connumeratus. Romam dein profectus, à Clemente VII. anno MDXXIX. Episcopus Mutinensis eligitur die VII. mensis Aprilis adhuc juvenis annorum viginti. Diu ipsam Ecclesiam rexit maxima Pastorali sollicitudine, ac vigilantia, Synodis tribus doctissimis habitis, Clero & Populo à vitiis redempto. Illud etiam inter ejus gesta præclarissimum numeratur, quòd Celeberrimam Jesu Societatem, & Capuccinos Mutinam primus invexit, eoque egregio facinore perfunctus Infulam ipsam renunciavit. A Summo Pont. Paulo III. loco Petri Pauli Vergerii ad Ferdinandum Romanorum Regem in Pannoniam & Boëmiam Apostolicæ Sedis Legatus mittitur. Omnibus Germaniæ Conventibus, præsertim Ratisponensi, tum Religionis, tum Turcis resistendi causâ coacto affuit. Absens ab eodem Pontifice Presbyter Cardinalis S. Vitalis Titulo Vestinæ, mox Sancti Stephani, anno MDXLII. omnibus plaudentibus eligitur. Bononiæ purpureum Pileum à Gaspare Legato Cardinali Contareno suscepit, cui in eodem munere Successor postea datur. Romæ autem Collegii Germanici Patronus extitit eximius, imò ejusdem Auctor dici potest post Ignatium Societatis Jesu Sanctissimum Patrem. Bis Legatus Pontificius in Synodo Tridentina sedit, præseditque sanctissimè, & tamen sub Paulo IV. penè non capitis, ac famæ periculum subiit. In suspicionem enim ejusdem Pontificis venit, quasi in Germania cum Protestantibus collusisset, ideoque in Mole Adriani includitur, fuitque ibi tantorum meritorum Præsul, donec Pontifex vixit. Eo è vivis erepto, cùm Moronus coram datis Judicibus objectum crimen ritè, ac evidentissimè diluisset, apud omnes ex innocentia triumphavit. De hac re videnda est etiam Vita Caroli Sigonii à Clarissimo Muratorio scripta, etsi pessimè habita ab Archiepiscopo olim Ancirano Fontaninio, (sed abunde eam vindicavit Muratorius in Libro: „ Difesa della Vita di Carlo Sigonio. „) Extat quoque Narratio captivitatis ejusdem, ab Anonymo scripta in Cod. MS. Bibliothecæ Ambrosianæ, sign. R. num 833. in fol. Sub Pio IV. & V., nec non Gregorio XIII. quorum denuo crebras Legationes obivit felicissimè ad Cæsarem in Germania, in Italia ad Genuenses, auctusque administratione Novariensis Ecclesiæ, aliisque, tum muneribus gravissimis, tum

 opu-

opulentissimis Sacerdotiis, Episcopus Prænestinus, Tusculanus, Portuensis, atque Ostiensis, & Cardinalium Decanus, felici apud omnes, & integrâ famâ septuagenario major occubuit Romæ an. MDLXXX. Kal. Decembris. Jacet in Templo S. Mariæ supra Minervam cum hoc Elogio:

HIC IACET CORPVS IOANNIS CARDINALIS MORONI
PATRITII MEDIOLANENSIS ET EPISCOPI OSTIENSIS
QVI FVIT LEGATVS APOSTOLICVS
IN SACRO CONCILIO TRIDENTINO ET PRAESES
VIXIT ANNOS LXXI. MENSES X. DIES V.
OBIIT I. DECEMBRIS MDLXXX.
ORATE DEVM PRO EO
HIERONYMVS MORONVS COMES PONTISCORONI HAERES
HORATIVS MORONVS
EPISCOPVS SVTRINVS ET NEPESINVS
FRATRIS FILII DOMINO AC PATRONO OPTIMO
EX TESTAMENTO MOERENTES POSVERE.

Tanta prudentia, ac singulari doctrina præditus fuit, ut S. Carolus Borromæus post patrui excessum, illum conatus sit evehere ad Apostolicam Sedem. Plura scripsit, quæ nos undique collegimus, & aliqua noviter hîc damus,

Videlicet:

I. Acta trium Synodorum Mutinensium, de quibus supra.
II. Constitutiones Episcopatus Novariensis, ad Divinum cultum, curam Animarum, & vitam Clericorum pertinentes. *Novariæ*, 1553.
III. Verba Cardinalis Moroni prolata in ejus prima comparitione in generali Congregatione Concilii Tridentini, anno MDLXIII. *Ripæ, apud Jo Baptistam Bozulam eodem anno, in* 4, *& Mediolani*, 1576. *in* 4. Oratio ipsa extat in Conciliis Labbei.
IV. Leges pro Concordia Genuensium, publicatæ Genuæ anno MDLXXVI. die XVII. Maji, quæ anno sequenti editæ sunt *Neapoli*. Conditæ fuerant leges ipsæ à Cardinali nostro unà cum Joanne Francisco Blandrata ex Comitibus Sancti Georgii tunc Aquensi Episcopo, & postmodum S. R. E. Card., atque Duce Gandiæ, in Urbe Casalensi, quos omnes eam ob rem prolixo Carmine Italico, vulgo *Canzone*, laudavit Annibal Guascus Alexandrinus, illudque legitur inter ejus Carmina Italica edita anno 1581.
V. Relatio suæ Legationis ad Concilium.
VI. Acta ejusdem Concilii Tridentini. Extant in Archivo Pontificio.
VII. Relazione sopra li Negozj del Concilio di Trento. Extat MS. in Bibliotheca olim Comitis Cæsaris Montii.
VIII. Epistolæ XXX. Latinæ ad Legatos Concilii Tridentini, varia ad ejusdem Concilii negotium spectantia continentes, datæ Oeniponti anno MDLXIII. Extant in Codice MS. Biblior. Ambrosianæ, sign. R. num. 109. in fol.
IX. Epistolæ XXXII. Italicæ ad quendam Præsulem Anonymum de rebus ad Concilium supradictum pertinentibus; datæ sunt à die XI. mensis Octobris anni MDLXI. usque ad XIX. Februarii MDLXII. Extant in supradicta olim Comitis Montii Bibliotheca.
X. Epistola ad Cardinalem D. Carolum Borromæum de Diplomate Pontificio Nuncii Delphini agens, unà cum ejusdem Moroni Meditationibus sex. Extat ibidem.
XI. Epistolæ plures tam Italicæ, quàm Latinæ, ab anno MDLXVI. usque ad annum MDLXXX., de quibus effici potest Volumen integrum, Divo Carolo Borromæo scriptæ. Extant in sæpe laudata Collectione Epistolarum D. Caroli in Bibliotheca Ambrosiana.
XII. Epistolæ plures ad Polum, & ad Cortesium Cardinales, nec non ad Paulum Jovium, ad Federicum Nauseam, aliosque Claros doctrinâ Viros. Extant partim MSS. partim in Collectionibus Epistolarum illustrium Virorum, inter quas illa cujus est titulus: Lettere de' Principi, scritte a' Principi.
XIII. Responsio ad Litteras Maximiliani II. Rom. Imper. quibus Sacrum Cardinalium Collegium monuerat, ne Ferrariæ, atque Mutinæ Ducibus, Serenissimi, atque Altitudinis Titulos eis à se nunquam datos, atque illis nequaquam competentes in posterum tribuerent. Dat. Genuæ XXVII. Julii MDLXXV. Extat in Lonig. Cod. Ital. Diplomat. Tom. III. pag. 771., & MS. in Bibliotheca Ambrof. sign. P. num. 1.
XIV. Opera Erasmi Roterodami ab erroribus emendata, ut in lucem ederentur curavit.

Vitam ipsius scripsit Ludovicus Jacobillus Fulginatensis. Ab amicissimo quoque & docto Patre Caroello Monacho Congregationis Montis Oliveti, & Bibliothecæ Alterianæ in Alma Urbe Præfecto monitus fui, ibi extare Cod. MS. cui titulus: „ Compendio della Vita del Cardinal Morone Milanese, figliuolo del Sig. Girolamo Morone, Conte di Curo, Gran Cancelliere del Duca di Milano Francesco Sforza.

In Opere, cui titulus Carmina Illust. Poët. Ital. Tom. VIII. pag. 165. Extat Epigramma Bernardini Rotæ Neapolitani ad Joannem Moronum Cardinalem.

In Tomo autem X. pag. 1. extat longum Carmen Antonii Vaccæ ad Jo. Moronum.

In Tomo XI. pag. 238. extat Epigramma Francisci Vinthæ Volaterrani de Joanne Morono Card. Amplissimo.

Ipsi electo Episcopo Mutinensi dedit Latinas Litteras Hieronymus Perbonus, quæ extant inter ejus impressas *Mediol. apud Medam*, 1533. lib. IV. pag. 5.

Extat ad eundem Epistola Cardin. Ardinghelli, dat. Romæ VIII. Jan. MDXLV. in lib. cui titulus: Lettere di diversi Autori eccellenti. *Venezia*, 1556. *in* 8.

In Libro inscripto: „ Scelta di Lettere di diversi eccellentissimi Scrittori, di Bartolomeo Zucchi. *Venezia*, 1595. *in* 4. Extat Epistola Cardinalis Nicolini ad Cardinalem Moronum.

Legitur etiam ad eundem Carmen citati Bernardini Rotæ in Tom. I. Operum ejusdem, edit. Neapol. 1736. pag. 219.

Inter Epistolas Cardinalis Sadoleti extat Epistola ad Joannem Moronum S. R. E. Cardinalem Legatum Bononiæ, pag. 579. *Lugduni*, 1560. *in* 8.

Maxima cum laude locuti sunt de eo Ciacconius in Vita Pauli III. Andreas Victorellus, Ferdinandus Ughellus in Episcopis Mutinensibus, Antonius Verderius in Supplemento Bibliothecæ Gesneri, Nicolaus Comnenus Papadopolus in Historia Gymnasii Patavini, Tom. II. pag. 80. Eggs Purpura Docta, Tom. IV. pag. 584. Sitonus in Chron. J. PP. Art. 324., Iricus in Hist. Tridinensi, & Picinellus in Athenæo pag. 313.

MCLXVI.

MCLXVI.

MORONUS JOANNES CHRISTOPHORUS.

MOrona Familia nedum in hac Metropoli Viros protulit omni commendatione digniſſimos, ſed alios quoque habemus eodem ſanguine genitos in Oppidis Mediolanenſis Ducatus. Id apparet in Joanne Chriſtophoro Morono, qui in Trivilienſi municipio primam accepit lucis uſuram, & ineunte ſæculo ſuperiori lucubrationibus ſuis artem memoriæ litterarum cultoribus utiliſſimam poſteris tradere curavit. Summo interim cum dolore fateri cogimur, fruſtra nos in perquirendis tanti Viri actis, parentibus, ac reliquis pro conſuetudine noſtra ad eum ſpectantibus inſudaſſe; nihil enim offendimus, unde poſſimus Lectoribus ſatisfacere, præter

Opus ejuſdem ſic inſcriptum:

I. De arte memoriæ Joannis Chriſtophori Moroni Trivilienſis. Cod. MS. Autographus 1601. in 4. Extat in Biblioth. Monachorum S. Ambroſii.

MCLXVII.

MORONUS NICOLAUS.

MAximilianus Moronus Stampa, & Eleonora Puthea Mediolanenſes Conjuges nobiliſſimi, parentes fuere Nicolai Viri egregiâ litteraturâ in legalibus præcipuè ſtudiis illuſtris. Juvenili adhuc ætate Clericalem amplexus militiam ſic enituit gravitate morum, atque doctrinæ præſtantia, ut Canonicorum Regio-ducalis Baſilicæ Sanctæ Mariæ Scalenſis Cœtui adnumeratus, inter præclaros Collegas jure ſuſpici meruerit. Majorum ſuorum in eadem Baſilica jacentium cineres novo decoravit tumulo, atque una cum fratre ſuo Hieronymo Juris Conſulto Collegiato hac Inſcriptione ornavit, quæ adhuc ibidem legitur marmori inciſa:

ILLVSTRISSIMIS MORONIS
IVXTA ARAM MAXIMAM
ALIAS QVIESCENTIBVS
COMES HIERONYMVS I. C. C.
ET CANONICVS D. NICOLAVS
FRATRES MORONI STAMPAE
NOVVM HVNC TVMVLVM
SIBI SVISQVE IMPETRANT
DIE XXII. OCTOBR. ANNO MDCXCII.

Commendatur autem Nicolaus noſter hoc Opere

I. De Fide, Tregua, & Pace. *Venetiis, apud Zenerum*, 1683. *Tomi III. in 8.*, & in Tract. Juris Tom. II. pag. 108.

De eo Sitonus in Chron. art. 1013. pagg. 215. & 216. atque in Schedis.

MCLXVIII.

MORONUS PONTIANUS.

IN Pontiano Morono Mediolanenſi, clariſſimo genere orto, atque inter Monachos S. Benedicti præclariſſimæ Congregationis Montis Oliveti recenſito, multa emicuerunt litteraria ornamenta, quorum gratiâ in hac noſtra Bibliotheca locum meritò obtinet; Poëticam enim, atque Oratoriam facultatem ita in ſe conjunxit, ut primæ leporem, alterius gravitate temperans, omnium in ſe animos, oculoſque converteret. Cùm autem eximiæ pietatis, atque prudentiæ non modica pluries dediſſet indicia, multis ſuæ Congregationis Cœnobiis præfici meruit; videlicet Romano, Piſano, Ferrarienſi, Faventino, Piſaurienſi, Lucenſi, Volaterrano, Eugubino, atque Mediolanenſi Sancti Victoris. Acceptiſſimus fuit Raynaldo Cardinali Eſtenſi, qui ſacrâ poſtmodum purpurâ depoſitâ Mutinæ Ducatum obtinuit; cui etiam dicavit:

I. Poema. Illud typis datum fuiſſe aſſerit Belfortus, illius ætate vivens, non tamen indicat, cujus argumenti Poëma illud fuerit, vel qua lingua conſcriptum, quemadmodum & locum reticet, ubi excuſum fuit.
Ex Belfort pag. 144.

MCLXIX.

MOZZONUS ASCANIUS.

COgnovimus ex Geneſi Familiæ Mozzonæ, quam in hujus noſtræ Collectionis uſum nobis perhumaniter ſuppeditavit JC. Sitonus Vir doctiſſimus, eam incipiens ab Antonio de Mozzonibus, qui ſæculo XIV. exeunte inter vivos erat, & definens in Aſcanio Ciconia Equite Hieroſolymitano Auctoris, de quo nunc agimus, ex Angela filia nepote; eandem Mozzonam Gentem inter nobiles hujus Metropolis vetuſtis etiam temporibus recenſitam fuiſſe. Floruit in ea Aſcanius Joannis Auguſtini, atque Angelæ Vicecomitis conjugum Filius. Hic Juriſprudentiam ſecutus brevì adeò in ea profecit, ut ad primarios Litteratorum gradus per Doctoratus inſignia evectus, in Juriſconſultorum Collegium cooptatus fuerit anno ſalutis MDLX. Recenſitus quoque reperitur inter XII. annonæ Præfectos anno MDLXIX. In Villa Beſutii Plebis Arciſati in Ducatu Mediolanenſi magnificas ædes extruxit, fontibus & hortis ornavit, in quarum aula primaria plures marmoreas Inſcriptiones collocavit; ibique quamplurima leguntur Carmina cultiſſima, quæ Aſcanii ingenium produnt. Deſideratus eſt anno MDXCIII. conditusque fuit in Eccleſia Collegiata & Parochiali Sancti Victoris de Arciſate, ubi Familiæ monumenta hac Inſcriptione exornata cernuntur:

MAYNO MOZONO IACOBI FILIO VIRO EGREGIO
AC BARBARAE SYLVAE IACOBI FILIAE
PARENTIBVS OPTIMIS
IACOBOQVE FRATRI CHARISSIMO
CAMILLA MOESTISS. P. MDLVII.

ARCISATENSE GENVS IACET HIC DOMVS ALTA MOZONVM
PEDRETI FRANCVS DEMITVR E CETERIS
MDLXVIIII.

NELL' ALTRA I MASCHJ, IN QVESTA SON LE MOGLIE
CHE DI ARCISATE SON LE NOBIL SPOGLIE
MDLXVIIII.

Hic etiam observandum est, quòd apud antiquos Mediolanenses in more fuit Sepulcra Nobilium Masculorum prope illud Nobilium Fœminarum, & Uxorum suarum ponere, sed seorsim & separatim, prout nonnullis exemplis comprobari potest etiam in hac Urbe, & signanter ex Inscriptionibus marmoreis positis in Sacello Divæ Catharinæ in Ecclesia S. Mariæ Gratiarum P. V. Mediolani, tenoris ut sequitur: „ Sepulcrum Spectabilis Jurisperiti Domini Francisci „ de Bullis, & omnium descendentium suorum Ma„ sculorum, qui obiit die XIV. Julii anno MCDXC. „ Sepulcrum Mulierum Spectabilis Domini Francisci „ de Bullis Jurisperiti, & descendentium suarum. Ex præfato Advocato Sitono de Scotia in Collectaneis Selectarum Inscriptionum Mediolani, ejusque Diœcesis. MS. in fol. penes ipsum.

Ascanii nostri vulgata fuisse

I. Opera Poetica, didicimus ex Moriggia lib. III. Nobilit. Mediol. Cap. XI.
Ipsum laudarunt Bonaventura Castillionæus de Gallor. Insubr. antiq. Sedib. pag 106. Franciscus Sansovinus in Descrip. Urbis Mediol. pag. 76 Fanianus in Comment. MSS. Nob. Famil. Mozzonæ. Bartholomæus Taegius in ejus Villa pag. 106. Jo. Petrus Bimius Consil. Sitonus in Chron. Collegii JC. C. art. 531. pag. 126. & Picinellus in Athenæo pag. 57.

MCLXX.

MOZZONUS BARTHOLOMÆUS.

FLoruit ex antedicta Mozzona Gente Bartholomæus Mediolanensis, qui Carmelitarum Ordinem in Congregatione Mantuana professus, Sacræ Theologiæ Doctor eximius, acutissimus Metaphysicus, atque celeberrimus Orator evasit. Philosophiæ Mediolani vacavit, Theologiæ verò Ferrariæ, & Bononiæ, in quibus præclaris facultatibus cùm publica doctrinæ specimina dedisset, magisterio decoratus fuit. Suis plures per annos in studiis prælegit, tum in sacris rostris animarum salutem promovere curavit. Divinos Libros in Templo Ducali S. Joannis ad Concham in hac Metropoli biennio publicè interpretatus est; Quadragesimali tempore Bononiæ, Ferrariæ, Ticini, Brixiæ, aliisque in Italiæ Urbibus Conciones habuit laudatissimas. Dixit etiam eloquentes Orationes non paucas ad Sanctorum commendationem in primariis hujus Urbis Basilicis. Præfuit Conventui suo Mediolanensi, tum Definitoris munus, & Vicarii Generalis officium, necnon totius Congregationis Præsulatum sibi communi suorum consensu, & Apostolicæ Sedis judicio demandatum prudentissimè rexit. Carolo II. Hispaniarum Regi charus extitit, ac pro eodem apud Franciscum II. Estensem Mutinæ & Regii Ducem, tum apud Ferdinandum Carolum Mantuæ & Montisferrati Ducem honorificus Residens extitit, quod munus dum gereret, in Urbe Mantua mortalitatem exuit III. Kal. Julii ætatis suæ anno LXV. Christi verò MDCXCII. Justa illi peracta sunt in Templo Carmeli Mantuani, ubi conditus jacet.

Illius Opera partim edita, partim MSS. hæc sunt:

I. Il Roveto di Mosè. Panegirico per S. Antonio da Padova, recitato nella Basilica di S. Francesco l'anno MDCLIII. *Milano*, 1563. *in* 12.
II. Quaresimale. MSS. in fol. apud Suos.
III. Un Volume di Panegirici. MSS. ibid. teste Vagho loco infra citando.
Laudatur à Josepho Maria Furnario in Chronico Ecclesiæ, & Monasterii S. Mariæ Carmeli Mediolani, part. I. cap. 6. pagg. 102. & 103. Vago in Comment. Carmel. pag. 336. Sitono in Schedis, & Picinello in Athenæo pag. 70.

MCLXXI.

MUGGIANUS DOMINICUS.

DOminicus Muggianus Mediolanensis Carmelita, Congregationis Mantuanæ, Theodori Muggiani ejusdem Ordinis professoris, qui Concionator eximius, & in Academia Ticinensi S. Theologiæ Interpres plures per annos extitit, ex Fratre Nepos, patruum imitatus per studiorum curricula eruditionem sibi, & laudem comparare curavit. Theologicas Quæstiones eximiè enucleavit, in publicis litterariis certaminibus magna dedit ingenii specimina, & Magisterii honorem promeruit. Orator quoque fuit insignis in Sanctorum præcipuè Encomiis è suggestu dicendis, atque inter ejus Orationes illa celebratur, quam habuit Brixiæ de laudibus S. Andreæ Corsini Episcopi Fesulani. Non semel Cœnobium sui Ordinis Sancti Joannis ad Concham nuncupatum Prior administravit, ejusque Templi Sacrarium Sacerdotalibus pretiosis ornamentis, Aram maximam argenteo pallio, aliàque insigni suppellectili ditavit. Carolo II. Mantuæ, ac Montisferrati Duci plurimùm fuit acceptus, atque ab eo in Theologum suum assumptus est. Bis extitit in Romana Curia pro Ordinis negotiis Procurator Generalis, tum ad summum Congregationis prædictæ Præsulatum ascendit, id munus

nus sibi demandante per Apostolicas Litteras Alexandro VII. Summo Pontifice. Hydrope tandem contractâ, diem vidit extremam IV. Id. Octobris, anno Redemptionis MDCLXIX. Ejus Effigiem grati animi ergo in præfato Sacrario S. Joannis ad Concham, hoc adjecto Elogio, juxta sæculi illius turgidum genium conscripto, ejus Cœnobii Alumni collocarunt.

Rev. Patrem Sac. Theol. Mag. Dominicum Muggianum
In Suggestis angelicum, in Cathedris resolutum
Qui à Ser. Carolo II. Mant. Mont. Ferr. Duce
in Theol. assumptus
Miraculum
Aulam virtutibus erudivit
Bis ad Romanam Curiam missus Generalis Procurator
Tyberi restituit Catones
Creatus ab Alex. VII. Pontif. Max.
Generalis Vicarius
Religionem suam
Macedonico robore, vel Apostolica caritate firmavit
Demum argenteo margine, pretiosa suppellectili
Multo ære
Aræ elegantiam, Templi Matrem, Sacrarii
Constructionem excitatus
Se adeo in Ecclesiæ luculentiam eviſceravit
Ut Angelicum, meliusve dicas
Ecclesiæ Filium an Patrem
Obiit IV. Idus Octobris Anno MDCLXIX.
Ac Patre emerito, Præsuli optimo
Hoc æterni Monumentum amoris
Carmelitæ Posteri posuere.

Post se reliquit:

I. Un Volume di Panegirici, ed Orazioni. MS. justæ molis in Biblioth. supramemorati Cœnobii S. Jo. ad Concham servatur.
Agunt de ipso Vaghus in Comment. sui Ordinis, pag. 334., & Felina pag. 137. ubi Epigramma in ejus laudem legitur.

MCLXXII.

MUTIUS PIUS.

Tam disertè, accuratissimèque de Pio Mutio scripsit Clariss. Armellinus in sua Bibliotheca Benedictino-Casinensi, ut mihi parum addere ei datum sit, ideoque, paucis mutatis, ferè illius verbis usus sum, itaut Lector non mihi, sed Armellino Acta, atque Opera diligentissimè relata hujus Auctoris debere teneantur. Pius igitur Mutius natus est Mediolani anno post Christi Nativitatem MDLXXIV. die XV. Maji, oriundus tamen ex Familia Oppidi Pontis S. Petri in Territorio Bergomensi. Anno verò MDLXXXIX. die XII. Martii Monachi vitam vovit in Cœnobio S. Simpliciani hujus Urbis. Mirum verò ad Scientias addiscendas amorem, egregio favente ingenio, ab ipso, si dicere licet, matris utero tulit. Puerili enim ætate præmaturam Studiis operam dedit, & vix quinquennis Grammaticam, septennis autem Rhetoricam artem ita callebat, ut Orationes, Carmina, & alia id genus cunctis admirantibus, ut asserit Armellinus, ac plaudentibus publicè recitaret. Mediolani, & Patavii Scholasticis facultatibus operam dedit. Papiæ deinde in Academia Affidatorum, & in aliis Italiæ celebrioribus, quibus certatim adscriptus fuit, doctis ingenii fœtibus, omnium commendationem promeruit; præcipuè tamen historicis, ac politicis litteris incubuit, in quibus celebris admodum, & excellens evasit, ac insignes hisce de rebus Lucubrationes conscripsit, inter quas Animadversiones in Tacitum nominis immortalitatem præceteris ei pepererunt. Has autem doctrinæ gemmas, pietatis, ac moralium virtutum auro præclarè exornabat, inculpatis moribus, integritate vitæ, regularis observantiæ zelo omnibus ubique prælucens. Ea propter à Patribus Congregationis S. Justinæ, qui ejus non minus prudentiam, quàm doctrinam optimè perspectam habebant, missus ad Christianissimum Regem Ludovicum XIII. Orator pro causa Abbatiæ Lirinensis, de qua locutus est Armellinus in sua Bibliotheca, ubi de Petro Paulo Benallio disserit, quæ vel denuo agitabatur, vel nondum planè absoluta erat, arduam Legationem adeò feliciter obivit, ut adhuc in Gallia degens, in Generalibus Comitiis creatus fuerit Abbas, ac postea totius Congregationis Deffinitor. Reversus in Italiam negotium quoddam magni momenti cum Ducibus Sabaudiæ, Parmæ, & Mutinæ prosperè admodum confecit. Inde ad Monasteria gubernanda animum adjiciens, Cœnobio Sancti Pauli de Urbe triennio præfuit, quo tempore familiaritate jucundissima Quarengii, Mascardi, aliorumque eruditissimorum Hominum est usus. Eum ob doctrinam, ac probitatem intimè amavit Cardinalis Fridericus Borromæus, Cardinalis verò Guido Bentivolus scientiam judiciumque Mutii tanti fecit, ut ejus non solùm consiliis plurimùm deferret, sed Historiam etiam suam de Bello, ac rebus Belgicis ei lustrandam, & corrigendam subjecerit. Fuit insuper Abbas Sanctorum Spiritus, & Galli Papiæ, Sanctæ Scholasticæ Sublaci, S. Juliani Genuæ, demumque S. Simpliciani Mediolani, ubi Claustri partem à Gratiano Trezzi olim inchoatam perfecit, Hospitumque Cameras extruxit, aliaque commoda præstitit cum ad ornatum, tum ad utilitatem Cœnobii; sed cùm æternitatis itineri diligentiùs, ac tutiùs capessendo sese parare percuperet, Præsulatum spontè abdicavit, ac deinceps privatus Deo, ac Studiis unicè vixit; denique anno MDCLIX. in hac Metropoli piissimè diem suum obiit annos natus LXXXV.

Ejus Opera hæc sunt:

I. Considerazioni sopra Cornelio Tacito, nelle quali si trattano le più curiose materie della Politica. *Brescia, presso Bartolomeo Fontana, l'anno* 1634. *in* 4. & iterum *Venetiis*, 1642. *per Marcum Ginammi, in* 4. Sunt autem Animadversiones in primum Taciti Librum, quod Opus eruditissimum vocat Hieronymus Ghilinus, brevi temporis spatio absolutum, ob assiduam petitionem prælaudati Cardinalis Borromæi, qui Opus hoc anxiè ab eo expectabat.

II. Considerazioni sopra il secondo Libro di Cornelio Tacito, quas brevì in lucem prodituras fuisse testatur idem Ghilinus; Philippus autem Picinellus jam prodiisse affirmat, sed ubinam Gentium, & apud quem, non indicat ex more.

III. Discorsi L. Politici sopra gli accidenti moderni.

IV. Discorsi Academici varj.

V. Giudizj varj sopra le Opere altrui; & alia, sed minoris momenti, ut inquit Leo Allatius in Apibus Urbanis pag. 228., ubi de eo agit, & hasce ejus Lucubrationes recenset, sicut & ex eo Picinellus. At in Bibliotheca Sancti Simpliciani Mediolanensis extant quoque Pii Mutii sequentia Opera MSS. à Cl. Armellino, ut ipsemet asserit, visa anno [illegible].

VI. Istoria della Famiglia Trivulzia. Volumen magnum in fol.

VII. Epistolarum Familiarium Latina lingua, lib. in fol. incipit: „ Eleganter adeò mi Save „ suavissime &c.

VIII. Diversi Discorsi politici, in fol., quos partim eosdem puto cum supra ab Allatio relatis.

IX. Negoziato alla Corte di Francia per il Monastero di Lerino.

X. Oraison Françoise au Roy trés-Chretien.

XI. Orazione Italiana al Re di Francia Luigi XIII.

XII. Giudizj sopra le Relazioni, Lettere, ed Istoria del Cardinal Bentivoglio.

XIII. Apologia in difesa dell' Istoria del medesimo Eminentissimo Bentivoglio.

XIV. Discorso s'era verisimile, che Paolo V. dopo l'assoluzione movesse guerra a' Veneziani.

XV. Discorso, se doveasi maritare la seconda Infanta di Spagna con Inghilterra.

XVI. Discorso sopra la Dieta da farsi l'anno della Peste. Hæc è numero IX ad XVI. sunt in magno Volumine in fol. MS. cui titulus: Miscellanea.

XVII. Descrizione del suo Viaggio fatto in Francia l'anno MDCXVIII., in cui dal Capitolo Generale fu mandato Ambasciadore al Re Cristianissimo, est liber MS. in fol.

XVIII. Rime di D. Pio Muzio, lib. MS. in 4. ut supra innuimus, est cum antedictis in Bibliotheca S. Simpliciani. Apud verò supradictum Armellinum extat maximum aliud Volumen MS. in fol. continens Lucubrationes Pii Mutii, ut sequitur, nempe:

XIX. Discorso se il Signor Duca di Savoja abbia fatto bene, o male, zarando lo Stato, a non voler disarmare, come ne lo ricercavano gli Spagnuoli, o se meglio fora stato l'obbedire e schivare gl' incomodi della guerra. Incipit: „ Bellissima materia di discorrere „ &c. explicit: „ Doveva il Duca, ed era costituito „ in necessità di zarare lo Stato, e di pren- „ der l'Armi, come à fatto, piuttosto che „ obbedire, e mettersi in servitù „ &c.

XX. Discorso intorno alli presenti motivi di Francia, Spagna, e Savoja. Incipit: „ E' tanto il „ desiderio, che io tengo di servire V. S. „ &c. explicit: „ E a Dio piacendo Noi go- „ dremo una lieta, e tranquilla pace „ &c

XXI. Risposta di D. Pio Muzio al Discorso del Signor Mario Lanzi, che ributtava un altro Discorso. Incipit: „ E così avviene a chi va stuz- „ zicando il Vespajo „ &c.

XXII. Discorso intorno alli presenti nuovi disgusti, che si dicono passare tra la Santità di N. S. Papa Paolo V., e la Serenissima Repubblica Veneta. Est Sermo satis prolixus, ac valde eruditus, rogatu D. Laurentii Stella conscriptus, politicis æquè rationibus, ac prudentibus documentis, veræque pietatis sensibus exornatus. Incipit: „ Accennommi V. P. M. V. li giorni passati &c. Explicit: „ E così noi dobbiamo sperare la continuazione di questa lunga pace „ &c. Ita Armellinus.

XXIII. Orazione colla quale proccura di persuadere il Cristianissimo Re di Francia Lodovico XIII. per fortissime ragioni, doversi il Monastero di Lerino, unito già da' suoi gloriosi predecessori Francesco I., ed Henrico IV. alla Congregazione Casinense, governare indifferentemente dagli Abati tanto Italiani, quanto Francesi: Hæc Oratio, quamvis in eodem Volumine apud Armellinum MS. reperiatur, est nihilominus typis impressa, & constat paginis integris numero 6. Incipit: „ Hanno tanto a cuore, e tanto premono i PP. Casinensi nel buon governo del Sagro Monastero di S. Onorato di Lerino „ &c. Explicit „ Per felicità de' suoi Regni, di sua Casa, „ e sua Cristianissima Persona &c.

XXIV. Discorsi sopra il Capitolo Biennale, e perpetuità del Deffinitorio. Incipit: „ Comanda l'Eminentissimo Signor Cardinale Padrone, e „ Protettore &c.

XXV. Discorso se sia meglio che il Deffinitorio sia perpetuo, o temporaneo. Incipit: „ Dovendosi „ ora discorrere se sia bene il perpetuare, o „ nò il Deffinitorio „ &c. Explicit. Doverassi „ dunque procurare, che i Monaci si com- „ pongano a quell' onorata maniera di vita, „ ed a quei santi costumi, che ricerca una „ Repubblica Religiosa, ed una Repubblica, „ che dev' essere d'Uomini perfettissimi e „ nella santità di vita, e nell' integrità de' „ costumi, e nell' esemplarità &c.

XXVI. Apologia in difesa dell' Istoria del Signor Cardinal Bentivoglio contro un Discorso Francese: est valde prolixa, & erudita. Incipit: „ Ho creduto che la dicacità dovesse perdo- „ nar alle cose sacre, tocco con mano il „ contrario, e conchiudo essere verissimo „ quel detto di Tacito: *Obtrectatio, & li-* „ *vor pronis auribus accipiuntur* „ &c. Explicit: „ Diciamo dunque che è molto migliore, e „ sacra la dottrina del Signor Cardinale „ (*potiorem videlicet habendam esse Religionem,* „ *quàm ditionem ex Religionis mutatione ditionis* „ *ruinam sequi*) che quella del Censore „ &c.

XXVII. Discorso, con cui approva, e conferma con ragioni fortissime il Discorso di un altro sopra gli ordini, che si dicevano mandati da Spagna, perchè gl' Ecclesiastici egualmente che i Laici de' suoi Stati d'Italia fossero soggetti alle gravezze imposte. Incipit: „ Ho „ letto con molto gusto il sensato Discorso „ di V. S. circa gl'inusitati ordini venuti, o „ si fingono venuti di Spagna &c. Explicit: „ Dalle cose dette, credo che si possa infal- „ libilmente conchiudere, che non sia veri- „ simile, che il Re Cattolico abbi dato il „ supposto ordine „ &c.

XXVIII. Orazione in Contraditorio di un' altra di un Consigliere Spagnuolo (is fuit Paganus de Turre) che proccurava persuadere al Re Cattolico doversi per varj motivi far la Guerra al Duca di Savoja. Oratio verò Pii Mutii, sic incipit: „ Io non vorrei, Poten- „ tissimo Re „ &c. Explicit: Questa Pace vi „ farà benedire da tanti Popoli, vi renderà „ caro a tanti Principi, vi restituirà l'alie- „ nato Cognato, e vi leverà finalmente da' „ pericoli, e travaglj gravissimi.

XXIX. Panegyricus in laudem Marchionis Caracenæ Mediolani Gubernatoris: impressus, pagg. 28. in 4., & Hieronymo Legnano apud Catholicam Majestatem pro Mediolanensibus Oratori, dicatus.

XXX. Lettera, nella quale dice il suo parere intorno alle Relazioni dell' Eminentissimo Sig. Cardinal Bentivoglio, al Sig. Carlo Rosso, scritta da Genova l'anno MDCXXX. adì XXII. Novembre. Incipit: „ Fra gli altri obblighi „ ch' io conosco, e confesso di tenere con „ V. S. Illustrissima, principalissimo reputo „ io questo d'avermi dato cognizione del li- „ bro delle Relazioni dell' Eminentiss. Sig. „ Cardinal Bentivoglio &c. Explicit:

E quel che il bello, e'l caro accresce all' Opre,
L'arte che tutto fa, nulla si scuopre.

De hoc judicio Mutii nostri extant Epistolæ II. ejusdem Cardinalis eximii, hoc titulo: „ Parere dell' Eminentissimo Signor Cardi- „ nal Bentivoglio sopra il Giudizio di Don „ Pio Muzio, delle di lui Relazioni in due „ Lettere, una all' Illustrissimo Signor Car- „ lo Bosso. Incipit: „ Troppo eccede il no- „ stro P. Don Pio in lodar le mie Rela- „ zioni „ &c. L'altra, al medesimo Padre: „ Molto Rev. Padre. Io non potrei espri- „ mere il gusto, che ho sentito dalla Scrit- „ tura inviatami da V. P. in riguardo par- „ ticolarmente alla consumata materia, che „ ci apparisce nella materia Istorica „ &c.

XXXI. Giudizio sopra le Lettere dell' Eminentissimo Signor Cardinal Bentivoglio. Incipit: „ Per „ obbidire a chi può comandare. „ Explicit: „ Possono servire per modello, e per vera „ idea di vera amicizia, di buon Cavaliere, „ di gran Prelato, e zelante di Santa Chiesa, „ e di perfetto Ministro di Principe. „

XXXII. Parere sopra le Istorie di Fiandra dell' Eminentissimo Signor Cardinal Bentivoglio. Incipit: „ Per dire quello, ch' io sento, „ &c. Explicit: „ Quest' Opera deve restar consagrata „ all' immortalità, non meno di quelle de' „ più famosi Istorici, che abbiano scritto „ avanti lui „ &c.

XXXIII. Giudizio sopra la terza parte dell' Istoria del Signor Cardinal Bentivoglio. Est in modum Epistolæ ad eundem Cardinalem Bentivolum. Incipit: „ Sprezzato quel titolo di temerità.

XXXIV. Giudizio sopra l'Aristocrazia conservata, del Padre Sgualdi. Est Epistola ad eundem Sgualdum, data Ticini Regii XVI. Aug. anno MDCXXXIV. Incipit: „ Il Padre Don Hi- „ lario Bologna nostro mi ha mandato due „ de i libri composti da V. P. Reverendis- „ sima „ &c.

XXXV. Discorsi, se si debbano ripigliare li tre Monasterj della Marca: Est sermo valde prolixus pagg.

pagg. integr. num. 20. respondetque negativè, probatque sententiam suam validissimis rationibus. Incipit: „ Dovendo io discorre- „ re &c. „ Sic Armellinus.

XXXVI. Discorso circa il Breve: De exemptorum privilegiis. (Est Gregor. XV.) Incipit: „ Io „ credo che l'intenzione di N. S. nella pub- „ blicazione del suo Breve: De exemptorum „ privilegiis &c Explicit: „ Ne perderemo „ per cosa tanto lubrica i nostri privilegj &c.

XXXVII. Tres alii Sermones, seu potius Tractatus de rebus ad suæ Congr. statum, ac regimen peculiariter pertinentibus, quos ab omnibus nostris Prælatis, ut inquit Armellinus, legi, & observari operæ pretium esset, quorum Synopsim videas in nostris Anacletis.

XXXVIII. Carmina Italica extant in libro inscripto: „ Orazioni, e Poesie degl'Accademici Affidati in morte di Filippo II. 1599. in 4.

B

XXXIX. Alia plura in libro: „ Componimenti di diversi „ per il Dottoramento di Gianfrancesco Sor- „ belloni. *Pavia*, 1599 *in* 12.

Hæc duo ignoravit Armellinus.

Jam verò de Pio Mutio magna cum laude egerunt Placidus Pucinellus in Chron. Glass pag. 365., & in Nomenclat. Abbatum pag. 26. Hier. Ghilinus in Theatro Vir. Ill. par prima, pag. 199. fusissimè, ubi eum vocat, feliciffimo, & admirabili præditum ingenio, singularis prudentiæ, omniumque virtutum exemplar; Opera verò ejus varia doctrinâ, & omnigenæ eruditionis copiâ referta. Reversum demum in Patriam an. MDLXLVII. Lectioni, & præclarissimis Lucubrationibus impensè vacasse narrat; ejusque nomen famæ immortalitatem consequutum &c. Donatus Calvi in Scena Literar. Scriptor. Bergom. par. prima, pag. 448., ubi eum Naturæ portentum appellat, atque inter ejus Opera enumerat Epistolarum libros &c. in quos nimirum libros, Volumen illud Epistolarum in fol. supra recensitum dividitur. Hilarius Bologna in Panegyrica Oratione S Benedicti, cui titulus: „ Il Sole, e il Mondo &c. impressa *Venetiis*, *anno* 1647. pag. 63 de qua diximus.

C

In libro, cui titulus: „ Le Glorie degli Incogniti „ quorum Academiæ Venetiis institutæ Mutius adscriptus fuit, pagin. 384., & seqq. ubi ex instituto de eo agitur, diciturque pietate, & literis nominis immortalitatem assequutus; visitur ejus Effigies cum subjecto Disticho:

Impius & Tacitus, melior tamen incipit esse,
Fitque tua Muti dexteritate Pius.

D

Item eum valde commendant, Hieronymus Borserius in Supplemento cap. 12. Augustinus Terzagus in Carminibus, pagg. 235. & 248. Benedictus Sociacus, qui Mutio secundum Epigrammaton librum dicavit. Leo Allatius in Ap. Urb. pag. 288. Philipp. Picinell. in Athenæo Mediolan. pag. 469., denique Bern. Pez in Epistolis Apologeticis, pag. 253. Ita ex Armellini Bibliotheca, P. II. pag. 145.

MCLXXIII.

MUTONUS ANGELUS.

E

FAmiliæ Mutonæ inter Insubres vetustatem nobis indicavit amicissimus, atque doctissimus Mediolanensium Antiquitatum Investigator JC. Sitonus, cujus humanitati Gentis hujus Stemma debemus. Floruit ex hac Familia Angelus, qui despectis terrenis rebus Deo se dicavit in Congregatione Lombardiæ Monachorum, qui Sancti Hieronymi nuncupari solent anno Virginei partus MDLXI. die II. Julii. Vir fuit non tantùm pietate, quàm in rebus agendis peritiâ apud Suos maximè habitus, ideoque Vices Generalis totius Ordinis gessit. In Theologica facultate, præsertim verò in iis, quæ ad moderandas Fidelium conscientias pertinent, eruditus extitit, ut facilè dignoscere possunt Lectores ex titulo Operis, quod scripsit. Erat adhuc in vivis anno MDCLXXXIV.

A

De ipso damus:

I. Tractatus de Sacramentis Ecclesiæ. Editum, an MS. fuerit hoc Opus non indicant sequentes Auctores, qui de ipso verba faciunt.

Nimirum Paulus Moriggia in Hist. Nobil. Mediol. cap. 28. lib. 3. Picinellus in Athenæo pag. 35. atque Sitonus noster in Schedis.

MCLXXIV.

MUTONUS NICOLAUS.

IN Nicolao Mutono, quem nunc laudandum suscipimus, præclarum habemus Physicæ facultatis, & Poëticæ artis nexum, ambas enim sic dilexit, ut cujus merito magis commendari debeat, ancipites simus. Sanè quantùm in Medica excelluerit indicat Curtius Vir Clarissimus, qui eum Physicum insignem appellavit, cui pluribus nominibus adstricta est Pharmaceutica, eam namque & suis, & aliorum Lucubrationibus in lucem editis illustravit. Atque hic Lectores optimos advertendos arbitramur, Scriptorem hunc ipsum esse, de quo sub nomine tantùm Nicolai Mediolanensis verba fecimus in Articulo Joannis de Concoregio, nondum enim eo tempore nobis notum erat Viri cognomen; qua de re nos monuit amicissimus JC. Sitonus. Quamvis autem in conscribendis Physicis Libris totus esset, nunquam tamen ab amœnis Musarum studiis abhorruit, nam plura Poëtica illius supersunt Opera inferiùs memoranda, è quibus patet, quo præditus esset ingenio. Floruit medio fermè Sæculo XVI, & ad plures migrasse creditur ante subsequentis initium. Quod ad parentes, aliaque id genus attinet, altum apud omnes silentium.

Sibi tamen immortalitatem conciliavit iis, quæ hic damus, Operibus.

I. Luminaria duo: Majus, Auctore Joanne Jacobo de Manliis Alexandrino: Minus à Quirico de Augustis conscriptum.

II. Thesaurum Aromatariorum Pauli Suardi. Hæc omnia emendavit, Appendicibus auxit Nicolaus Mutonus Mediolanensis. *Venetiis, apud Hieronymum Scotum*, 1556. *in fol.* Sed Luminare Majus seorsim primùm apparuit *Venetiis, apud Lucam Antonium Juntam*, 1549. *in fol.*, & denuo 1561., *& apud Bevilaquam*, 1566. *in fol.*

III. Mithridatiotechnia, hoc est, de Mithridatis legitima constructione, Collectanea, sub limam, & incudem revocata, polita, emaculata, Annotationibus, atque Controversiis, utilibus juxta ac necessariis locupletata, & in publicum novissimè producta per Michaëlem Doringium Breslaviensem. *Jenæ, apud Jo. Beitmannum*, 1620 *in* 8.

IV. Joannis Seraphionis de Simplicium Medicamentorum Historia lib. VII. Interprete Nicolao Mutono Mediolanensi Medico. *Venetiis*, 1552. *in fol.*

V. Antidotarium Mediolanense ordine alphabetico dispositum. Extat ad calcem Lucidarii in practica Medicinæ Magistri Joannis Concoregii. MS. in Bibliotheca Ambrosiana sign. A. num. 104. in fol. de quo locuti sumus littera C. in Joanne Concoregio, ibique ad calcem legitur „ Explicit Antidotarium Nicolai „ tunc ignoravimus fuisse Mutonum, ideoque ad litteram N. Lectorem remisimus; monente postea Sitono agnovimus Opus esse Mutoni nostri, quod ignorarunt Curtius, Mangetus, Merklinus, Picinellus, aliique de Auctore isto scribentes.

VI. Poesie del Divinissimo Vida traddotte in versi Toscani sciolti da Niccolò Mutoni, con un Trattato dell'Arte Poetica del medesimo. *Venezia, presso il Giolito*, 1567. *in* 8. Ita Cinellus in Biblioth. Vol. Clarissimus Franciscus Arisius in Cremona Litterata loco infra citando sic ait: „ Nicolaus Mutonus super Scacchia „ M. Hieron. Vidæ Paraphrasim Italico versu edidit „ *Romæ an.* 1544.

VII.

VII. Policno Stratagemmi dell' Arte della Guerra traddotto da Niccolò Mutoni. *Venezia, presso il Valgrisi*, 1552. *in 8*

Videantur de præfato Nicolao Mutono Doctore Physico Joannes Antonida Vanderlinden de Scriptis Medicis parte I. pag 496. Franciscus Arisius in Cremona Litterata Tom. II. pag. 111. Georgius Abraham Mercklinus in Lindenio Renovato de Scriptis Medicis pag. 840 Joannes Jacobus Mangetus Biblioth. Script. Mediç. Tom. III pag. 391. Curtius in libro de Medicis Mediolanensibus pag 83. Picinellus in Athenæo pag. 431., & Sitonus in Schedis.

MCLXXV.

MUTONUS PHILIPPUS.

ANno quadragesimo tertio mox præteriti Sæculi ex Christophoro Mutono, atque Francisca Gorina conjugibus natus est in hac Urbe Philippus, quem nunc recensebimus inter Insubres Jurisconsultos doctrinâ præstantes. In Ticinensi Academia, cum utrique Juri navasset operam, ibi anno MDCLXVI. die XI. Maji laurea honestari promeruit. Mox in Foro Mediolanensi clientelam causarum suscipiens, magni nominis famam est assecutus, nam ei muneri præter integritatem animi, ingenii quoque acumen adjungens ab Amplissimo Excellentissimi Senatus Patrum Ordine, aliisque Magistratibus plurimùm sæpe laudatus est. Vitam clausit die II. Octobris, anno Salutis MDCXCIII.

Ejus Lucubrationes sunt

I. Consultatio pro D. Capitaneo Don Theodoro Trivultio cum D. Marchione Sigismundo Estense; quæ est Consultatio CCCCLVII. inter illas Aloysii Mansii Tom. V. à pag. 604. ad pag. 619.

II. Consultationum impressarum Tomi XXX. extant penès Advocatum Christophorum Mutonum Auctoris filium, in fol.

De ipso agit amicissimus Sitonus in Schedis.

MCLXXVI.

MYROCLES.

MYrocles Mediolanensis Civis, & Episcopus, Constantini, & Melchiadis Pontificis temporibus floruit. Vir fuit eruditione, & virtutibus inclytus, atque in id maximè incubuit, ut universam Mediolanensem Provinciam ab impuræ superstitionis reliquiis purgatam Christianæ Religionis luce perfunderet. Ejus cum laude meminit Sanctus Ambrosius in Oratione adversùs Auxentium de Basilicis tradendis. Certam Sacrarum Precum Regulam ab Apostolicæ Institutionis usu derivatam præscripsit Ecclesiæ suæ,

A atque omnes Episcopales virtutes coluit, in primis verò hospitalitatem, ejus ædibus ægris, egentibus, & peregrinis hominibus semper patentibus. Ex ejus prosapia originem duxisse Sanctum Epiphanium Ticinensem Episcopum in Actis ejusdem Epiphanii testatur Ennodius. Emigdium natione Gallum primum Asculanæ Ecclesiæ Episcopum, & Martyrem Sacerdotali Myrocles dignitate ornavit, ut testantur Acta ejusdem Emigdii, quæ in Vaticana Bibliotheca custodiri ait Puricell. Differt. Nazar. cap. 36. num. 2. Interfuit Myrocles Romano Concilio in causa Cæciliani Episcopi Carthaginiensis, ut scribit Optatus Milevitanus lib. I. contra Parmens. Corrigendus ideo ex Baronio in Not. ad Martyrol. Rom. III. Nonas Decemb. litt. G. error Chronici Mediolanensis, ubi po-

B nitur Myrocles obiisse diem anno Domini CCLXVIII. nam ex Optati testimonio reperitur Judex sedisse in causa Cæciliani anno CCCXIII. Quievit in Domino III. Non. Decemb. quo die in Mediolanensi Ecclesia ejus Solemnitas celebratur. Jacet in Basilica Portiana. Ipsum sub Maximiano Imperatore Martyrio coronatum fuisse, ait Vallianus in Vitis Archiep. Mediolanens. ejus tamen sententiæ subscribere non possumus, cum Ecclesia Ambrosiana ipsius tamquam Confessoris, Festum celebret, & in nullo Martyrologio velut Martyr memoretur.

Unum superest illius ingenii Monumentum:

I. Epigramma scilicet quod in Æde D. Gervasii Brixiæ subjecit imagini D. Anathalonis Prædecessoris sui Di-

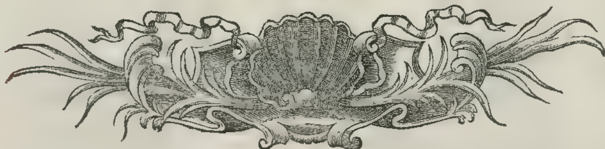
C scipuli B. Apostoli Barnabæ, quam ipse pingendam curaverat. Illud exscripsit Baronius in Notis ad Rom. Martyrol. VII. Kal. Octob. litt. F. ex Commentario Andreæ Alciati de Rebus Patriæ, tunc nondum edito quod erat apud Cardinalem Franciscum Alciatum.

D. Anathaloni Attico Secundo Episcopo.

Petri hospes, Sancteque Anathalon, Domne probate,
Atque idem socius Barnabæ Apostolici:
Qui Mediolani verbi Mysteria tradens,
Te jubet agnatos visere Cenomanos.
Dum tua membra metu rigidis subducta Tyrannis
Brixia vicino detinet in loculo:
Hic titulum, & picto venerandos pariete vultus
D *Mirocles reddit, præstitit alma fides.*
Mirocles Episcopus.

II. Regula Sacrarum Precum, quæ postmodum à Sancto Ambrosio aucta est, & renovata, à Myrocle tradita Ecclesiæ Mediolanensi. Hujus rei testes habemus Acta ipsius S. Myroclis, quæ ab eadem Ecclesia die ipsi sacro leguntur, & Cæsarem Cardinalem Montium Archiepiscopum in Epistola Pastorali ad Clerum Mediolanensem Ambrosiano Missali præfixa.

Ipsius cum laude meminerunt, præter jam citatos Auctores, Bonaventura Castillionæus in Vit. Archiepisc. Mediol. Pucinellus in Zodiaco Ecclesiæ Mediol. parte II. pag. 152. Jo. Baptista Carisius in Diario Sacro Mediolanens. pag. 123. & JC. Sitonus in Monument. Familiæ de Fidelibus.

N

MCLXXVII.

NARDINUS STEPHANUS.

Laudatiſſimus Præſul Mediolanenſis Eccleſiæ Stephanus Nardinus in Urbe Forojulienſi nobilibus ortus parentibus, inſignis doctrinæ & pietatis eximiæ ornamentis celebratur. Magno ingenii acumine præditus, ſcientiarum emenſus curricula Clericali ſe adſcribendum dedit militiæ. Mox inter Apoſtolicæ Sedis Protonotarios recenſitus, ex Familiari Pii II. eruditiſſimi Pontificis, Legationem in Germania pro graviſſimis Eccleſiæ Romanæ negotiis obivit. Ea egregiè functus, atque in Italiam reverſus, cùm Carolus Forolivienſis, Archiepiſcopus Mediolanenſis migraſſet è vita, Stephanus noſter ad hujus Eccleſiæ adminiſtrationem aſſumptus eſt ab eodem Pio II. Sub Calixto III. Æmiliam, ſub ſæpedicto Pio II. Picænum cum imperio rexit. A Paulo item II primùm ad Ferdinandum Neapolitanum Regem Legatus miſſus fuit, tum Almæ Urbi Præfectus renuntiatus, anno demum MCCCCLXXIII. Nonis Maji à Sixto IV. apud Sanctam Mariam Majorem Cardinalis Presbyter tituli S. Hadriani (quem titulum poſtea in alium S. Mariæ trans Tyberim commutavit) creari meruit. Hinc ab eodem Sixto Pontifice Ariminum proficiſci jubetur cum poteſtate Legati à latere, ut eam Urbem in fide erga Sedem Apoſtolicam ſervanda, poſt obitum Roberti Malateſtæ, confirmaret. Summo fuit in honore apud Galeacium Mariam Sfortiam Vicecomitem Mediolani Ducem, qui eum in ſecretius Conſilium adſcivit, ut ex Codice MS. circa annum MCCCCLXXVII. conſcripto, qui ſervatur in Bibliotheca Metropolitanæ Baſilicæ, ſignat. ✠ num. 83 in fol. eruit doctiſſimus Sitonus in Chron. JCC. art. 102. pag. 23. Ambroſianam Eccleſiam ſibi commiſſam, ſummopere adamavit, atque de Ritibus ejuſdem reparandis ſollicitus, Litaniarum preces olim à Sancto Lazaro Archiepiſcopo inſtitutas, im-

A preſſo Codice reſtituit; ut in ipſius Sancti Lazari Articulo præfati ſumus. Extra Portam, quæ Tonſa dicitur, loci amœnitate delectatus Ædes conſtruxit magnificas, quò Præſules Mediolanenſes ad levandas curas poſſent divertere, eoque loco nunc ſurgunt Ædes Pauli Montii Comitis Cæſaris Filii. Majus etiam Templum nobili ſupellectile dotavit, Manuſcripto præſertim Ambroſiano Miſſali auro, & picturis inſigni, in ejuſdem Sacrario ad noſtram hanc ætatem aſſervato. Archiepiſcopium auxit, & Eccleſiaſticam diſciplinam omni contentione revocavit. In Alma Urbe Collegium excitavit, cui de nomine ſuo, Nardini nomen impoſuit, ut ibi XXVI. Adoleſcentes familiaris rei inopiâ laborantes gratis alerentur, cujus jus poteſtatemque univerſam apud Mediolanenſes Archipræſules eſſe voluit, reſervata Abbati S. Ambroſii unius Alumni nominatione. B In pauperes quoque munificus non pauca Hoſpitali Lateranenſi bona donavit, inter quæ Palatium ære ſuo Romæ extructum, quod Urbis Prætores nunc incolere conſueſcunt, præ cujus foribus non uno loco Inſcriptiones ſequentes extant.

STE. NARDINVS CARD. MEDIOL. MCCCCLXXV.
STE. NARDINVS CAR. MEDIOL. ANNO IOBILEI.

Neque minori beneficentiâ titulum ſuum Tranſtyberinum S. Mariæ eſt proſecutus; ibi enim Sacrarium impenſa ſua reſtituit, & ornavit, ſuperſtite ad Fores ipſius Nardini Elogio. In Picæno, atque in Urbe Avenione Legationis munus exercuit, & cùm C plura doctrinæ, liberalitatis, ac religionis veſtigia ubique reliquiſſet, Archiepiſcopatus ſui anno XXIII. cùm interfuiſſet Comitiis, in quibus Innocentius VIII. Pontifex eſt renunciatus, Romæ mortalis eſſe deſiit, die XXII. menſis Octobris, ante horam noctis primam ex Diario Burchardi, ſive, ut Ciacconio placet, die XXI. Septembris, anno MCCCCLXXXIV. Cadaver illius conditum fuit in Baſilica Vaticana, hac adjecta Inſcriptione, in qua verus ejuſdem mortis menſis inſpicitur.

D. O. M.
STEPHANO NARDINO PATRIA FOROIVLIENSI
TITVLI S. MARIAE TRANSTYBERIM
PRESBYTERO CARDINALI
MEDIOLANENSI ARCHIEPISCOPO
LEGATO AVENIONEN.
OBIIT ANNO SALVTIS MCDLXXXIIII.
XI. KALEND. NOVEMB.

Nunc verò ob novam ipſius Baſilicæ molitionem translatum, in Cryptis Vaticanis jacet, his litteris in fornice extantibus, ad tanti Viri ſervandam memoriam.

HIC HVMI EXISTVNT SEPVLCHRA
CARD. STEPHANI NARDINI
ET CAROLAE REGINAE HIERVSALEM
CYPRI ET ARMENIAE.

D Ejus doctrinæ teſtem habemus maximum, Pium videlicet II. in Commentariis ſuis, cui etiam conſentit Cardinalis Papienſis, qui in Epiſtolis ſuis eum appellat Virum integerrimum, atque eruditiſſimum. Conjicimus tamen illius Lucubrationes plures, & ut veriùs dicamus, omnes intercidiſſe.

Hæc enim tantùm memorantur ab Eggs in Purpura docta:

I. Opuſcula nonnulla egregia Vernaculâ linguâ conſcripta.
II. Conſtitutiones Collegii Nardini ab eo Romæ excitati. Servantur MSS. in Archivo ejuſdem Collegii.

Extat Oratio Petri Marsi in Solemnitate Sancti Stephani Protomartyris. *Romæ impressa in 4.*, & Cardinali nostro dicata.

Plures ad eum dedit Epistolas Franciscus Philelphus inter hujus editas.

Laudatur à Hieronymo Garimberto in Vit. Pontif., & Cardinal. Ciacconio in Cardinal. Sixti IV., Ughello Italiæ Sacræ Tomo IV. in Mediolanen., Ripamontio, P. D. Gaspare Beretta in Schedis, aliisque pluribus.

MCLXXVIII.

de NASO MATTHÆUS.

Matthæus de Naso Decretorum Doctor, necnon Præpositus Imperialis Basilicæ Sancti Ambrosii hujus Urbis anno recuperatæ Salutis MCCCLIII. coævus fuit Joannis ex eadem Familia Bononiensis Episcopi, qui in Oppido Gallaratensi ortus, è Melphiensi anno MCCCXLVIII. deinde è Veronensi Episcopatu ad eam Cathedram translatus est à Clemente VI. Pontifice, die III. Octobris, obiitque anno MCCCLXI. In Libro Clarissimi Saxii, cui titulus: „ Possessio SS. Corporum Gervasii, & Protasii. „ indicantur Statuta Capituli Basilicæ S. Ambrosii sancita à Præposito Matthæo de Naso, atque eadem fortan ipsa, quæ vidit doctissimus Sormanus, ut infra; dolendum interea est, quod de Matthæo nostro mihi aliud non datum sit Lectoribus meis proferre; nam nec annum mortis ejusdem, etsi diligenter quæsitum, adinveni.

Hæc sunt quæ de ipso supersunt:

I. Leges pro Instauranda Canonica Disciplina; Incipiunt: „ Matthæus de Naso Præpositus Ecclesiæ Sancti Ambrosii, universis, & singulis Canonicis Ecclesiæ supradictæ salutem in Domino. „ Latæ sunt anno MCCCLIII. die XVIII. Septembris. MS. in pergameno, in fol.

II. Aliæ pro Reformatione Capituli ejusdem Ecclesiæ anno MCCCLXVI. latæ, die VIII. Octobris. MS. in fol. ut supra. Extant in Archivo Capituli supradicti, eademque exscripsit Sormanus, & in Collectionem suam Diplomaticam typis edendam intulit.

MCLXXIX.

S. NATALIS.

Natalis Civis Mediolanensis Vir fuit sacra eruditione, linguarumque Latinæ, Græcæ, atque Hebraicæ peritie celebris, nec minus morum pietate Venerabilis, usque adeò ut in Sanctorum Confessorum numerum jure sit recensitus. In Theodori Archiepiscopi Mediolanensis defuncti locum circa annum humanæ Reparationis DCCXXXIX. suffectus, Ecclesiasticos Ritus Ambrosianæ Ecclesiæ, quorum peritissimus fuit, summopere promovit. Pro Catholica Fide multos exantlavit labores, multisque etiam divinè factis claruit. Basilicam S. Georgio Martyri sacram, cui cognomen ad Palatium, excitavit, atque attributis prædiis locupletavit, ut inde Canonicorum Cœtus aleretur, cui pio operi nonnulla contulisse Liutprandum piissimum Longobardorum Regem eruitur ex ipsius S. Natalis Inscriptione sepulchrali inferiùs memoranda. Meritis cumulatus migravit ad Dominum Episcopatus sui mense XIV. pridie Idus Majas, ejusque solemnem memoriam Ambrosiana colit Ecclesia III. Idus easdem. Annum illi emortualem fuisse Christi DCCLXIV. Indictione IV. assignavit Franciscus Castellus alibi à nobis laudatus, in suis Collectaneis: advertit tamen Eruditissimus Muratorius loco infra citando, eo anno Indictionem II. non verò IV. decurrisse. Ordinationem illius Clariss. Papebrochius retulit ad annum DCCXL. in Exegesi de Episcopis Mediol. Tomo VII. Maji Actor. Sanctorum, obitum verò ad annum sequentem. Corpus ejus servatur, & colitur in supradicta Ecclesia S. Georgii, ubi Epitaphium Columnæ incisum olim fuisse scribit Franciscus Castellus citatus in Quodlibeto Diversarum Antiquitatum MS. in Bibliotheca Metropolitanæ, quam Inscriptionem cum emendationibus ejusdem Clariss. Viri Ludovici Antonii Muratorii hic Lectoribus exhibemus.

MARMORE CONCLVSVM TEGITVR VENERABILE CORPVS
NATALIS PRAESVL QVI FVIT ORBE BONVS
GRANDIS HONOR PATRVM FVERAT NAM PASTOR ET ALMVS
NOBILITER VIXIT REXIT OVESQVE PATER
CONDIDIT HANC AVLAM CHRISTO PRAESTANTE IVVAMEN
REX DEDIT ET RECTE PLVRIMA DONA QVOQVE
VNDE QVEANT VIGILES DOMINO SERVIRE PER AEVA
PROQVE SVIS CVLPIS POSSIT HABERE PRECES
ECCLESIAM REXIT BIS SEPTEM MENSIBVS ANNOS
SEXIES ATQVE DECEM CVMQVE DVOBVS HABENS.

Eum scripsisse

I. Librum contra Arianos testatur Breviarium Ambrosianum, & ex eo Ughellus in Ital. Sacra Tom. IV. in Archiep. Mediol.

Nicolaus Brautius in Martyrologio Poëtico hoc de ipso Distichon cecinit:

Eximius Præsul sacros depromere sensus
Eloquio linguæ triplicis aptus erat.

Eum celebrant Ferrarius, Panvinius, Acta Ecclesiæ Mediolanensis, Muratorius Antiquit. Italiæ Medii Ævi Tomo IV. col. 764. Bosca in Martyrol. Ambros. Sitonus art. 431. pag. 103. aliique innumeri.

à NATIVITATE JOSEPH ANGELUS.
V. BUSSERUS JOSEPH LUDOVICUS.

MCLXXX.

MCLXXX.

NAVA JOANNES.

EX nobili Familia Nava, Andrea patre, genitus est in hac Metropoli Joannes, qui Legales disciplinas strenuè secutus, & summis Academicis honoribus decoratus, Collegio Jurisconsultorum in Patria nomen dedit, anno Reparationis humanæ MCCCCLXXXIX. In Jurisprudentia adeò excelluit, ut communi calculo Scriptorum ætatis suæ præstantissimus appelletur. Patriæ quoque commodis plures insudavit annos in Decurionum numerum cooptatus. Charissimus extitit Joanni Jacobo Mediceo, Melegnani Marchioni, quem haud multo ante commendavimus; atque ab eo Præses Consilii Justitiæ in Marchionatu Mussii ad Larium lacum constitui meruit: qua de re juvat hîc inserere verba ipsa Marci Antonii Missaliæ in Vita ejusdem Marchionis Joannis Jacobi parte II. pag. 192. hæc de Nava scribentis: „ Egli amò molto la giustizia, e però egli teneva a Musso un Consiglio di Valenti Uomini Togati, che rendessero ragione a' suoi Sudditi, al quale con onorata provisione condusse per Presidente Messer Giovanni da Nava per sincerità d'animo, e per eccellenza di dottrina rarissimo tra quanti Dottori ebbe mai il Collegio nostro di Milano. „ Simul cum Joanne Baptista Vincemala, cujus Elogium, cùm tempus aderit, dabimus, quædam Glossemata paraverat ad Jus Municipale Mediolani illustrandum, quæ aucta, & in formam redacta meliorem cùm ad manus suas pervenissent, se edidisse testatur Antonius Rubeus in Nuncupatoria præfixa Statutis Mediolani, cum appostillis Catteliani Cottæ, his verbis, quibus utrosque commendat: „ His tum apparabantur nonnulla, & pulchro ordine in nostra Statuta, quæ dicuntur Glossemata, seu Glossæ (neque crediderim, de edendo, ii cogitarint) ea tamen tum à multis videbantur commendari. Hæc ipsa deinde ab eorum morte ad nos pervenere. Ego autem ne tantorum non parvus Virorum labor disperiret, & suus non esset rei fructus, curavi primò, ut hæc ipsa augerentur, complerentur &c. Desideratus est tantus Vir anno Salutis MDXLIV., & apud Lancinum Curtium hæc de ipso habemus Carmina.

Ad Joannem Navam Mediolanensem.

Attica si nosti, si Cretæ, aut Scita Laconum,
Vel veteres leges, dogmata, jura, pium;
Si tabulas, decreta, vices, ac jussa Senatus,
Cæsaream mentem, Pontificumque tenes.
Nil mirum, vir docte, tibi contingit avita
Dos, hæres sacri es officii, & generis, &c.
Nam viduæ, pupillus habent, pauperque patronum,
Urbs Civem, Dominum gens, socium Ordo Patrum.

Superstitem habemus ejus eruditionis memoriam in his, quæ scripsit, videlicet:

I. Glossæ plures ad Statuta Mediolani, quas edidit Antonius Rubeus, ut diximus.

II. Consultatio pro Venerando Collegio Physicorum Civitatis Mediolani in ardua Controversia contra Universitatem Pharmacopolarum Mediolani. MS. extat penes Comitem Ambrosium Navam, ejusdem Authoris ex fratre trinepotis filium. Conscripta est anno MDXXXI.

De eodem differit, præter citatos, Advocatus Sitonus in Monumentis Genealogicis Nobilis Familiæ de Nava, ab anno MCCCXX. ad annum MDCCXXVI. sub numero 43. *impress. an.* 1726. *in fol. penes Malatestam*, & in Chron. JCC. pag. 69. art. 298., atque Picinellus incidenter in Athenæo pag. 49.

à S. NICOLAO ARCHANGELUS.
V. MOLTRASIUS NICOLAUS.

MCLXXXI.

de NIGRIS CÆSAR.

ALibi in hac nostra Collectione Eruditorum Mediolanensium Lectores docuimus, cur inter eos recensere placuerit etiam earum artium Professores, quæ ad optimè formandam adolescentiam conducunt. Nemo enim sanæ mentis inficiabitur, hujusmodi Viros pro modulo suo in publicum bonum natos laudem mereri. Cùmque apud bene moratas Respublicas choreis quoque sua non defuerit commendatio, ut probè norunt qui veterum scripta pervolutarunt, etiam hujus artis peritos, aliquibus vulgatis Libris claros, inter Scriptores enumerandos esse liquidò constat. Hujusmodi est Cæsar de Nigris Jacobo Antonio Patre in hac Urbe genitus, & cognomento dictus il Trombone, cujus peritiem satis ostendit mox memorandum Opus, in quo, præter chorearum novos modos, publica quædam Larvatorum spectacula descripsit, Auctor recensens etiam Equitum, ac Matronarum nomina, qui se in eis exercuere. Adhuc erat in vivis anno MDCIV. quo prædictum vulgavit Opus Philippo III. Catholico Regi dicatum,

Hoc titulo

I. Nuove Invenzioni di Balli divise in tre Trattati di Cesare Negri, detto il Trombone. *In Milano, appresso Girolamo Bordone*, 1604. *in fol.* cum plurimis æneis figuris.

De eo mentio est apud doctissimum JC. Sitonum in Schedis, atque in serie genealogica Familiæ de Nigris.

de NIGRIS GHERARDUS.
Vide CACAPISTUS.

MCLXXXII.

de NIGRIS JACOBUS PHILIPPUS.

JAcobus Philippus de Nigris Mediolanensis inter Clericos relatus, probitate morum non minus, quàm doctrinæ ornamentis claruit circa medium mox elapsi sæculi. Theologicas Quæstiones sedulò cùm percepisset, in ea facultate Laureâ donari promeruit, mox in Oblatorum SS. Ambrosii & Caroli florentissimam Congregationem recensitus, divinum zelatus honorem, atque animarum saluti prospiciens, dignus est habitus, cui munus Generalis Doctrinæ Christianæ Prioris demandaretur. In Collegio Helvetico Eloquentiæ præcepta Alumnis tradidit, & quantùm in ea excelleret optimè persæpe ostendit Cœlitum laudes è suggestu in hujus Urbis Templis pronuncians. Parochialis Ecclesiæ S. Petri, cui cognomen *sul Dosso*, non longè à Basilica Ambrosiana sitæ, administrationem exercebat vivente Picinello, qui unicam ejus Panegyrim excusam protulit; nos verò præter illam, quæ est num. I. alia quoque damus, ut infra.

Sci-

Scilicet

I. L'Elogio. Panegirico per S. Antonio di Padova, detto nel Tempio di S. Francesco li XX. Giugno MDCLII. *Milano, per il Monza, l'anno stesso, in 12.*
II. Il Santo dell' Indie. Panegirico per S. Francesco Saverio. *Milano, per lo stesso, 1653. in 4.*
III. Volumi due di Panegirici. MSS. servantur apud Suos. Laudatur à citato Picinello in Athenæo pag. 242.

MCLXXXIII.

de NIGRIS PAULA ANTONIA.

A Ex Lazaro de Nigris, atque Elisabetha Doria Conjugibus orta est Mediolani Virginia, quæ nomen & sæculum reliquit, atque Angelica Paula Antonia vocari voluit. Pietate & moribus sanctissimis instituta, etiam juvenilibus annis spem maximam virtutum Christianarum in omnium oculis protulit, nam & Nosocomia frequenter pro sublevandis ægrotis perlustrabat, & scandala totis viribus in Urbe tollere studebat. Operâ illius posita fuerunt initia nobilissimi Asceterii Monialium Angelicarum sub Invocatione D. Pauli, in quo & ipsa nomen dedit in hac Metropoli, & quod ipsi erit perpetuus honor, & apud Deum merces optima, plura loca extructa pro fœminis reformandis, atque à vitiis auferendis, non tam in Patria, quàm Venetiis, Veronæ, atque Vicentiæ, itaut Mater Magistra appellaretur. Quod frequenter in extasim raperetur, & cœlestibus visionibus frueretur nonnulli contendunt. Tot ferè Angelicis virtutibus scientias quoque addidit, nam, ut fertur, Epistolas D. Pauli non tantùm præ manibus frequentissimè habebat, sed ipsas etiam doctissimè explicabat. B Post purissimæ vitæ decursum ad Christum, quem ardenter sitiebat, lætanter evolavit, anno Partus Virginei MDLV. ætatis XLVII., die verò IV. Aprilis. Ejusdemque meminit Inscriptio in Ecclesia Monialium S. Mariæ Ægyptiacæ, vulgo SS. Crucifixi hujus Urbis, sequentibus Notis.

IOH. BAPTISTA NIGER
PROTONOTARIVS APOSTOLICVS
CANONICVS ORDINARIVS DOCTORALIS PRAEBENDAE
QVOD ANGELICA PAVLA ANTONIA DE NIGRIS
QVAE CALAMO SEXVM
MVNDI CONTEMPTV COELVM VICIT
IN HAC AEDE TVMVLATA EST
GENTILITIVM SACERDOTIVM
AD REM DIVINAM QVOTIDIE FACIENDAM
CONSTITVIT ANNO MDCLXXIII.

C Hæc scripsit de ipsa Augustinus ab Ecclesia in libro, cui titulus: Teatro delle Donne Letterate pag. 271. „ Paola Antonia de Negri Milanese, Monaca in S. Paolo di Milano, essendo di spirito elevato, „ possedeva la Grammatica, avea bonissima intelligenza della lingua Latina, ed ha composto molte „ Lettere Spirituali a sembianza di Sermoni sopra „ molte Solennità dell' anno, che furono stampate „ nel 1563.

Scripsit igitur:

I. Esercizio particolare d'una Serva del Signore. Hoc Opus Paulæ Antoniæ tribuit Arisius Clarissimus in sua Cremona Litterata loco infra citando, sequentibus verbis: „ Cùm Romam anno Jubilæi MDLXXV. Nicolaus Sfondratus, postea Gregorius „ XIV. proficisceretur, à Religioso quodam Viro „ accepit librum, quem conscripserat devota Dei „ famula, illumque emisit in lucem *Brixiæ, apud Turlinos, anno 1577.* cum insigni Epistola, inscriptum: *Esercizio particolare d'una serva del Signore* &c. Suspicor, Opus esse Ven. Ang. Paulæ „ Antoniæ de Nigris Mediolan., quæ tunc & sanctimoniâ, & scientiâ clarebat, & multa divinæ „ frugis plena dictabat Mediol. in Cœnobio Angelicarum S. Pauli.
II. Lettere Spirituali di Paola Antonia de Negri. *Venezia, 1547. in 4. Milano, 1563.*, e con la Vita della medesima, raccolta da Gio. Battista Fontana de' Conti. *Roma, nelle Case del Popolo Romano, 1576. in 8.* Continet autem:
De Adventu D. N. Jesu Christi.
De Nativitate D. N. Jesu Christi.
De Circumcisione D. N. Jesu Christi.
De Epiphania D. N. Jesu Christi.
Super Epistola S. Pauli in Dominica Septuagesimæ.
In Die Sacrorum Cinerum.
In Dominica Passionis D. N. Jesu Christi.
In Parasceve de Passione Domini &c.
De Resurrectione D. N. Jesu Christi.
De Ascensione D. N. Jesu Christi.
De Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento &c.
De hoc tamen Opere numero II. indicato vide, quæ diximus in Articulis Joannis Petri Besutii, atque Jacobi Antonii Moriggiæ.

D Videndi quoque sunt Paulus Moriggia in lib. III. Nobil. cap. 26. Gregorius Rosignolus in Vita Comitissæ Paulæ Taurellæ, Anacletus Siccus, Valerius Modius in Synopsi Clericorum Regularium S. Pauli, supradictus Arisius in Vita Gregorii XIV. Tom. II. Cremonæ Litteratæ, pag. 412. Hippolytus Maraccius in Bibliotheca Mariana, Par. I. pag. 95. supracitatus Joannes Baptista Fontana de Comitibus, quem nos laudavimus littera C. Morerius in Lexico, etsi cum aliis non bene de hac Dei famula sentiat, Sitonus in Theatro Nobil. pag. 129. Art. 543., & Picinellus in Athenæo pag. 444.

MCLXXXIV.

MCLXXXIV.

de NOBILIBUS CHRISTOPHORUS.

EX Conjuge sua Justina Ferraria Franciscus de Nobilibus Mediolanensis Christophorum filium suscepit, qui annis puerilibus inter bonarum artium rudimenta transactis, in ipso adolescentiæ flore Kal. Maji, anno Salutis MDCLIX. Sæculo valedixit, atque Eremitarum Nudipedum, sub S. Augustini Regula Deo militantium Instituto se addixit, ac Joannis Ambrosii à S. Carolo nomen suscepit. Emissis anno sequenti Votis solemnibus, Philosophicas Quæstiones, atque Theologiæ arcana diligentissimè scrutatus, quæ in eis privatos intra parietes didicerat, Thesibus non semel publicè propugnatis, in apertum protulit non sine adstantium omnium commendatione, ac plausu. Divinorum postea Codicum studio totum se dedit, atque in pervolutandis Interpretum explanationibus indefessus, eam inde eruditionem hausit, quam in animarum salutem Verbum Dei assiduè populis ministrando, & Libros conscribendo derivavit; donec pluribus sibi meritis ante Dominum comparatis mortalis esse desiit circa præsentis Sæculi annum decimumquintum.

Hæc publici Juris fecit:

I. Oscula Cœlestia, sive Explanatio in Cantica Canticorum. *Mediol. apud Federicum Agnellum*, 1677. *in* 4. In hoc Opere dilucidè explicat Sacri ejus Libri sensus, atque Mysteria juxta Clarissimos Patres, & Interpretes.
II. Prediche per l'Avvento. *Ivi, per Federico Vigone*, 1688. *in* 4.
III. Discorsi Sacri. *Ivi, per lo stesso Vigone*, 1690. *in* 4.
IV. Prediche Quaresimali. *Ivi, per gli Agnelli*, 1696. *Tomi II. in* 4.
V. Discorsi sopra i Dolori di Maria Vergine. *Ivi, per il Vigone*, 1702. *in* 4.
VI. Discorsi sopra le eccellenze del Santissimo Rosario. *Ivi, per lo stesso*, 1711. *in* 4.
Hæc nobis sui Ordinis Sodales indicarunt.

MCLXXXV.

de NOTTIS, seu NOTTIUS STEPHANUS.

INter professores Ordinis Humiliatorum, quondam apud Insubres celeberrimi, non infimum locum ob eruditionis præstantiam sibi promeruit Stephanus de Nottis, sive Nottius Mediolanensis, qui apud Suos magna in existimatione habitus Præposituram Sanctissimæ Trinitatis, Suburbii Olitorum hujus Urbis appellati nunc Parochialis, in meritorum gratiam obtinuit. Nam liberalium Artium, Sacræque Theologiæ Magisterio, & Laurea in Jure Canonico insignitus fuerat à Joanne Antonio Sangeorgio, postea Cardinali, quem suo loco laudabimus. In sui Ordinis Breviario emendando, atque edendo plurimùm insudavit, ut inferiùs dicemus. Præpositus etiam aliquando extitit in hac Metropoli Domus sui Ordinis, appellatæ de Canegrate. Quantum verò in sacris Disciplinis excelleret, apertè ostendit Opus ejusdem, cujus titulum mox proferemus. Cætera ad Stephanum nostrum pertinentia dare supersedemus, cùm de ipso abundè scribat V. Clariss. Saxius

A in sua Typographica Historia, ad quam libentissimè Lectorem remittimus.

En Auctoris nostri Opus, cui titulus:

I. Tractatus de Jubilæo. In fine sic legitur: „ Die XVI. Jan. MD. hora II. noctis. Præmissum Opus „ composuit F. Stephanus ex Nottis primò in alma „ Braydæ Domo Ordinis Humiliatorum Mediolani Pro- „ fessor, & nunc in Domo de Canegrate ejusdem Or- „ dinis, & Civitatis Præpositus, Artium, & Theologiæ „ Magister, & Decretorum Doctor, ad laudem Omni- „ potentis, & æterni Dei, & ut salventur Animæ om- „ nium in hoc Volumine legentium. Opus remissionis „ à pœna, & culpa ad Joannem Antonium de Sancto „ Georgio S. Ambrosii Præpositum Cardinalem Alexan- „ drinum. *Impress. Mediol. per Magist. Leonardum Pachel anno* 1500. *die* 1. *Decembris*.
B Aliqua pars ejusdem Tractatus extat etiam in libro, cui titulus: „ De Anno Jubilæo, & tota Indulgen- „ tiarum materia Commentarius, quem Martinus Az- „ pilcueta Navarrus conscripsit, &c.
II. Brevis quædam ejus anni explicatio contexta à D. Stephano Nottio Theologo, & Juris Canonici Doctore. *Mediolani, apud Pontium*, 1573. *in* 8.
Ex citato Clarissimo Saxio, atque amicissimo Canonico Irico in Hist. sua Typographica Tridinensi.

MCLXXXVI.

NOVATUS HIERONYMUS.

C FAmiliæ Novatæ fuit antiquitus Cognomen de Medicis de Novate, ut nos monuit doctus amicissimusque Sitonus, cui etiam debemus Seriem Chronologicam Gentis istius ab anno Virginei partus MCCCXVIII. usque in præsentem diem, ex qua agnovimus Hieronymum, de quo agimus, filium extitisse Petri J. C. C. Mediolanensis, de quo paulo infra loquemur. Hieronymus & ipse anno XVIII. supra millesimum & quingentesimum in J. PP. Collegium Nobilium hujus Urbis ingressus est, deinde anno MDXLVIII. Auditor S. R. R. electus, paulo post Episcopus Milevitanus in regione Africana sub Archiepiscopatu Carthaginensi à Paulo III. Pontifice Maximo creari meruit. Ante verò Sacerdotium uxorem
D habuit filiam Bernardini Ghilii ex LX. Decurionibus hujus Urbis, ex qua tres suscepit filios: de hac re extant apud supralaudatum Sitonum Tabulæ Davidis de Glussiano Mediolani Notarii, datæ anno MDXL. Quantum nominis Hieronymus noster sibi acquisiverit apud J. CC. primarios suæ ætatis, facilè conjicitur ex suis Allegationibus pro Catharina de Austria Angliæ Regina, de quibus infra. Desideratus est die XXIX. Novembris anno MDL.

Extant de ipso:

I. Hieronymi Novati Mediolanensis Advocati pro Serenissima Domina Catharina de Austria Angliæ Regina, ejusque legitimo conjugio &c. Allegationes. *Romæ, apud Antonium Baldum*, 1532. Editio elegans ad Cardinalem de Accoltis.
E II. Decisiones plures extant MSS. in Archivo Rotæ Romanæ ex infrascriptis.
Legitur ad eundem Epistola Hieronymi Perboni, sic inscripta: „ Excellentissimo Jureconsulto Hieronymo „ de Novate ex Stemmate Medices „ in lib. III. Epistolarum ejusdem Perboni. *Mediolani, apud Medam*, 1533. *in fol. pag.* 9.
De eo agit Rubeus in Singul. Decision. Rotæ Romanæ. Achilles de Graffis Decis. 190. Cantalmajus in Syntaxi S. Rotæ Rom. Auditorum pagg. 16. & 34. & Cl. Sitonus in Schedis.

A

MCLXXXVII.

NOVATUS JOANNES BAPTISTA.

EX eadem Familia de Medicis de Novate sic antiquitus nuncupata, ut supra in Hieronymo jam diximus, ortus est Jo. Baptista, patre Aloysio, qui non tantùm litteris, sed pietati deditus Congregationem Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis amplexus est anno Orbis Redempti MDCVI., ibique Philosophicas, atque Theologicas facultates non solùm didicit, sed etiam Suis, aliisque Alumnis è suggestu dictavit. Scientias quoque Mathematicas, atque Astronomicas summopere coluit, & quod plus est, de eminentiis Deiparæ Virginis, atque illibata ipsius Conceptione tam doctè, tam piè scripsit, ut magnum nomen apud posteros sibi acquisiverit. Tanti quoque ipsum fecerunt Sui, ut post alios honores ei collatos, Præpositum Generalem totius Congregationis, in ordine Septimum, ipsum voluerint. Dolendum interea est, quod infirmæ valetudinis Vir iste dignissimus ferè usque ad ejus Vitæ exitum fuerit, idque molestè accidit die II. mensis Augusti anno MDCXLVIII. itaut nos mirati simus, quomodo tanta scribere potuerit, ut ex ejusdem Operibus infra recensendis à nobis partim inspectis diligentissimè, humanitate P. D. Josephi Muratorii ejusdem Congregationis Presbyteri dignissimi.

B

Videlicet

C

I. De Eminentia Deiparæ Virginis Mariæ Tomus I. ad Urbanum VIII. Pont. Max. *Romæ, apud Mussottum*, deinde *Bononiæ, apud Montium*, 1639. *in fol.* Tomus II. ad Cæsarem Cardinalem Montium. *Bononiæ, apud Ductios*, 1650. *in fol.*

II. Eucharistici Amores Tomus I. *Mediolani, apud Dionysium Gariboldum*, 1645. *in fol.* Ejusdem Operis Tomus II. post Auctoris mortem lucem vidit *Victoriæ in Allaba, per Bartholomæum de Riesco*, 1726. *in fol.*

III. Adnotationes, & Decisiones Morales pro opportuno Infirmis, & Moribundis auxilio præstando. *Bononiæ, apud Jacobum Montium*, 1638. *in 8.* Ipsæ denuo Italico Sermone ibi impressæ fuerunt, & *Mediolani*, 1646. *in 12.*

IV. Dilucidationes de illibata Conceptione B. V. Mariæ. Has prælo habebat paratas, teste Maraccio, cui Auctor noster fuit amicissimus, in Bibliotheca Mariana part. I. pag. 684.

D

V. Commentaria in Logicam. MS. in 4.
VI. Commentaria in Physicam. MS. in 4.
VII. De Generatione, & Corruptione. MS. in 4.
VIII. De Deo Uno, & Trino. Vol. II. MSS. in 4.
IX. De Gratia. Vol. II. MSS. in 4.
X. De Actibus Humanis. MS. in 4.
XI. De Sacramentis in genere, & in particulari. MS. in 4.
XII. De Virtutibus Theologicis. MS. in 4.
XIII. De Legibus in Communi. MS. in 4.
XIV. De Incarnatione. Vol. III. MSS. in 4.
XV. De Hæresi.
XVI. De Prudentia.
XVI. De Amore, & Odio.
Hæc III. sunt uno tantùm Volumine MS. comprehensa.

E

XVIII. De Sacramento Eucharistiæ. MS. in 4.
XIX. De Angelis. MS. in 4.
XX. De Vacuo, & Motu. MS. in 4.
Supradicta omnia servantur in Bibliotheca suorum Collegii Sanctæ Mariæ Salutis Mediolani.
XXI. Tractatus de Meteoris.
XXII. De Aritmetica.
XXIII. De Astronomia.
XXIV. De Mathematicis.
Hæc MSS. indicantur à P. Regio in Libro, cui titulus: „ Memorie Istoriche de' Cherici Regolari „ Ministri degl' Infermi.
Laudatur à Leone Allatio in Libro inscripto Apes Urbanæ pag. 152. à Picinello in Athenæo pag. 281. & à supradicto P. Regio ex professo pag. 385.

MCLXXXVIII.

NOVATUS PETRUS.

PEtrus de Medicis de Novate, dictus etiam simpliciter Novatus, Patrem habuit Christophorum inter Decuriones Mediolanenses adscriptum anno MCCCCXLVII. Sicuti & noster in eodem Cœtu enumerabatur anno MDXIII. & ex XXIV. Gubernatoribus, atque hujus Urbis Defensoribus anno MDXV. Ad Jura ediscenda tam sollicitè se contulit, ut brevì in Collegio J. PP. Nobilium adscribi meruerit, anno scilicet MCCCCLXXXIX. Patriæ Præfecturam cum laude peregit anno MDXX. Filium habuit Hieronymum S. R. Rotæ Auditorem, deinde Episcopum Milevitanum, de quo supra. Pauca nobis servavit ætas de Petro nostro, sed tam laudabiliter egerunt de ipso Auctores infra citandi, ut dubium non sit, ipsum plura scripsisse præter ea, quæ nos hîc damus,

Scilicet:

I. Consultationes Juridicæ; extant inter illas Jacobi Mandelli de Alba, in fol. circa finem.

II. Aliæ plures tam editæ, quàm MSS reperiuntur in Collectionibus J. PP. Mediolanensium, de quibus alibi dictum est.

De ipso mentionem habuerunt cum laude Joannes Andreas de Prato in Continuatione Hist. Mediol. post Bernardinum Corium ad annum MDXV. MS. in fol. de quo suo loco. Carolus Hieronymus Cavaccius à Somalea in Alleviamento Status Mediol., & in serie Vicariorum Provis. sub anno MDXX. Advocatus Sitonus in Chronico Colleg. J. PP. art. 297. pag. 69.

MCLXXXIX.

NOVATUS PETRUS alter.

EX tribus filiis, quos Hieronymus Novatus ante Sacerdotium suscepit, ut diximus in eodem, unus est Petrus hic, de quo agimus. Vir fuit in Poëtica facultate tam clarus, ut Carmina ejusdem à Gabriele Jolito, nec non ab Andrea Arrivabeno Collectoribus emunctæ naris impressa fuerint optimo sæculo XVI. ut infra. Ex Stemmate Genealogico Familiæ Novatæ agnovimus, Petrum fuisse ex fratre nepotem Aloysii, cui Respublica Litteraria obstricta est pro Joanne Baptista à nobis jam laudato in lucem edito. Poëta interim noster laudatur à Bartholomæo Taëgio in libro inscripto: „ Dialogo della Villa „ his verbis: „ Potrei addurvi l'esempio del generoso Sig. Pietro „ Novato, della cui vertute mi fa de mestieri, ch'io „ taccia, per non dir d'alto soggetto, & rocco, & „ poco; questi è tanto amico della Villa, che solamente mette a conto di vita quegli anni, che „ stando ne suoi poderi, trapassa con molta sua sodisfazione. „ De altero Poëta Novato Mabillii nomine agit Cl. Fabritius in Tomo V. Bibliothecæ Medii Ævi, sic: „ Mabilius Novatus Insuber Poëta, in quem asperiores lusus atque invectivæ Angeli Politiani in lib. Epigrammatum, Tomo tertio „ Editionis Gryphianæ pag. 303. & seqq. „ Sed cùm de ipso, neque de ejus Scriptis aliquid mihi datum sit reperire, ad meliorem sortem alterius Collectoris post me ipsum amandavi. Petrus iste florebat medio sæculo XVI., & non sine voluptate leguntur ejus Carmina,

Scilicet:

I. Plurima Carmina Italica extant in libro, cui titulus: „ Rime di Diversi, raccolte dal Giolito, lib. V.

II. Alia in lib. VI. ejusdem Collectionis post Jolitum, ab Andrea Arrivabeno editæ.

De ipso agunt supradictus Taëgius in libro jam memorato pag. 73. Sitonus in Stemmate Genealogico Gentis Novatæ, atque sæpecitatus Canonicus Iricus in Typographica Historia Tridinensi, quam Typis parat.

O

MCXC.

ODDONUS JOANNES BAPTISTA.

Varisium Mediolanensis Ducatus celebre Oppidum natale solum fuit Joannis Baptistæ Oddoni, cui nihil extitit antiquius, quàm Musas colere, & amoena sectari studia. Cùm satis acre, apertumque ingenium sortitus esset, res illi cessit satis feliciter. Voluntario tamen exilio patrios relinquere lares maluit, quàm imminentes sibi calamitates subire, & Taurinorum Augustam petiit, ubi à Carolo Emmanuele Sabaudiæ Duce benignissimè exceptus est. In ea Urbe diù fuit semper studiis intentus, & Carminibus pangendis sedulam navans operam, donec anno Christi MDCXXX. pestifera tactus lue ibi diem clausit.

Lucubrationes illius his prænotantur titulis.

I. Le Vigilie di Marte. Harum meminit Scriptor ipse in Nuncupatoria sequentis Operis.
II. L'Edmondo. Tragedia. *Milano, per il Lantoni*, 1621. *in* 12. Dicata est Vincentio Mantuæ, & Montisferrati Duci, atque in Epistola ait, se paulo ante Opus à nobis num. I. superius enunciatum eidem obtulisse.
III. Rime. *Ivi, per lo stesso*, 1623. *in* 8. Hoc ipsum Opus idem credimus, quod Picinellus inscripsit: *Un Tomo di Sonetti, ed Idilj*, non indicato loco, anno, & Impressoris nomine.
IV. L'Arione. Tragicomedia. Nuncupata est prædicto Carolo Emmanueli Sabaudiæ Duci. Ex Picinello.
V. Glorie di Carlo Emmanuele Duca di Savoja. Poëma hoc imperfectum reliquit Auctor morte præventus, ut Picinellus testatur, at ubi nunc servetur nemo novit.
Ejus meminit citatus Picinellus in Athenæo pag. 281.

MCXCI.

OLDEPERTUS.

Oldepertus Civis Mediolanensis, atque sub Petro Oldrado Archiepiscopo ejusdem Ecclesiæ Presbyter, ipso Petro defuncto successor datus est, ut Tristanus Chalcus testatur, circa annum Salutis nostræ DCCCIV. Kal. Octobris. Arigauso Monasterii S. Ambrosii hujus Urbis Abbati, qui Benedicto è vivis sublato successerat, Templum S. Vincentii Martyris, cui cognomen in Prato, donavit, hujusque concessionis Diploma datum mense Januario, anno DCCCVI. qui erat Caroli, & Pipini in Italia Regum XXXII. & XXV. Indictione XIV. in Archivo ipsius Monasterii autographum se vidisse Oldeperti manu subscriptum asserit Puricellus loco infra citando. Eundem Pipinum Regem hospitio exceptum, è vita migrantem piissimis adhortationibus ad terribilem illum exitum communivit. Bernardum ejus Filium in Basilica Modoëtiensi Italici Regni Corona solemniter redimivit anno DCCCXIII. Præfuit Ambrosianæ Ecclesiæ vigilantissimus Præsul annos IX. menses VII. cùmque obdormisset in Domino V. Kal. Maji, anno DCCCXIV. in Ambrosiana Basilica, magno cum universæ Urbis mœrore conditus fuit. Monemus hîc obiter, varios esse Scriptores in hujus Archiepiscopi nomine, nam Oldibertus, Oldobertus, Olibertus, Odbertus, Eldebertus, Alipertus, A & Alibertus, pro cujusque libito nuncupatus est. Nos verò Oldepertum potiùs dicendum existimavimus, Puricellum secuti, qui ita scriptum reperit ipsius manu ad calcem memorati Diplomatis.

Scripsit:

I. Librum de Sacramento Baptismi, ejusque Ceremoniis. MS. in Bibliotheca Monasterii Augiensis apud Constantiam, ex Oudino loco citando.
II. Epistolam ad Carolum Magnum Augustum. Eidem Operi præfixa est, eâque respondet Litteris ipsius Caroli, quæ cum ipsa Epistola MSS. extant etiam in Colbertina Biblioth. Cod. 3655. Epistolam Caroli vulgavit Clar. Mabillonius Tomo I. Analectorum pag. 21. Litteras verò Oldeberti cum specimine libri ex anterioribus Patribus descripti idem Mabillonius refert Tomo IV. pag. 301. citati Operis.
B De præstantissimo Præsule meminerunt Puricellus in Monum. Basilicæ Ambrosianæ num. XXIX. & alibi sparsim; Casimirus Oudinus de Scriptor. Ecclesiast. Tom. II. pag. 1. Dupinius Biblioth. Ecclesiasticæ Sæculo IX. Ughellus Ital. Sacræ Tom. IV. Tristanus Chalcus Histor. Mediol. lib. V. Clar. Saxius in lib. suo cui titulus: „ Possessio SS. Corporum Gervasii, & „ Protasii Mediol. vindicata pag. 40. aliique plures.

MCXCII.

OLDERICUS.

C Oldericus, qui à quibusdam Scriptoribus Aldericus, & Ardericus dicitur, defuncto Hilduino Mediolanensi Archiepiscopo, de quo loco suo jam meminimus, in ejus locum suffectus est anno DCCCCXXXVII. cùm inter Ordinarios Metropolitanæ recenseretur, atque grandævus esset ætate, Hugone Imperatore curante. Verùm paulo post adversùs Hugonem ipsum Oldericus Berengarium II. excitavit, ut illum de Italico Regno dejiceret. Rei causam præbuit Hugonis in Oldericum facinus indignissimum, cùm enim cuperet Hugo filium suum Manassem Archiepiscopum hujus Metropolis constituere, ideoque Oldericum jam annis gravem ad eam dignitatem assumendum curasset, ut citò è vita migrans filio Præsulatum relinqueret, indignè ferens diutius, quàm ipse mallet, annos ejus protrahi, cum D aulæ suæ proceribus adversùs eum conspiraverat, ut è medio tolleretur. Ægrè igitur, & non sine Mediolanensium Civium ingenti cæde, paratas sibi cùm Archiepiscopus declinasset insidias, in eum, ut diximus, Berengarium Veronæ tunc degentem incitavit. Veruntamen Hugo tanti criminis rubore perfusus, ac pœnitentiâ ductus Nonantulanam Abbatiam Olderico donavit. In Basilica Sancti Ambrosii Synodum à nobis inferiùs recensendam habuit, cui interfuere nonnullarum insignium Urbium Præsules. Cùm Saraceni prædones Genuam diripuissent, divitiasque inde ablatas in Insulam sinus Arabici advexissent, eas recuperasse traditur missa propriis impensis classe. Qua re Genuenses sibi plurimùm devinxit, adeo ut per Oratores publicè ipsi gratias egerint, & E Mediolanensi Urbi pecuniâ suâ nova adjecerint munimenta. Ecclesiam Sancti Andreæ, cognomento ad murum ruptum, vetustate labentem reparavit, & refecit. Viduis ac pupillis opem tulit, & pauperes piissimè fovit. Hæreticorum hostis perpetuus adversùs eorum impetum strenuè decertans gregem suum vigilantissimè regere studuit. In Basilica Apostolorum Sacellum excitavit, S. Lino Sacrum, cùmque

Pape-

Papebrochius de ipso verba faceret, ita locutus est, ut videatur ignorasse Basilicam hanc eandem esse cum Ecclesia Sancti Nazarii, quod tamen Erudito extero, de rebus tam longè dissitis scribenti, ignoscendum. In eodem Sacello sepultus est Oldericus, cum Præsulatus sui anno XII. mense II. obiisset III. Idus Octobris, anno Salutis DCCCCXLIX. Eum inter Sanctos antiquis etiam temporibus cultum fuisse, ac magnis claruisse miraculis, testatur Anonymus Scriptor Mediolanensis in Opere inscripto: D. Arderici Cottæ Archiepiscopi Mediolanensis historia: de quo meminimus in hac ipsa Collectione num. LXXXVIII. col. 55. his Versibus:

- - - - - - - - - - tandem post omnia fato
Extinctus, summum meritis conscendit Olympum.
Hic erat egregium sanari protinus ægros
Aspicere. Hic gressum claudis, & lumina cæcis
Reddidit: ardentis sanavit ulcera lepræ.
Hic abigit febres, hunc summa frequentia nostri
Semper adit populi, meritos & solvit honores.

Quamvis autem & Anonymus iste, & Scriptores alii Mediolanenses Oldericum cognomento Cottam fuisse asserant, eum prout alios, absque ulla Familiæ appellatione in medium adduximus, cum apud Eruditos ante sæculum XI. in usum cognomina hujusmodi revocata nondum fuisse pro certo habeatur.

Laudatur Oldericus ob eam, quam memoravimus.

I. Synodum in Ambrosiana Basilica celebratam.
Hanc inter apocryphas rejiciendam censuit eruditissimus Ludovicus Muratorius ob nonnulla, quæ historicæ veritati adversari videntur: Eam tamen pluribus defendit Pater Eustachius à S. Ubaldo, diluens omnia, quæ Muratorio dubiam fidem faciebant, ut optimè advertit Clarissimus Saxius in libro suo de Possessione SS. Corporum Gervasii, & Protasii, pag. 41.
Meminerunt illius Ughellus Ital. Sacræ Tom. IV. num. LXIII. in Mediolanensibus Archiep. Puricellus in Dissertationibus Ambrosiana & Nazariana pluribus in locis. Gualvaneus dela Flamma in Manipulo Florum. Arnulphus in Chronico. Papebrochius in Notis adjectis Ughello loco citato. Hieronymus Montius in Oratione pro Pomponio Cotta, aliique plures.

MCXCIII.

OLDRADUS ALPHONSUS.

Oldradæ quoque Familiæ Mediolanensis Genesim Clarissimo amicissimoque Sitono debemus, à Petro de Oldradis, anno Christi MCCCXCIII. florente, usque ad Vitalianum, de quo suo loco dicturi sumus. Hieronymus verò ex prima Conjuge sua Victoria Alphonsum nostrum genuit anno Orbis redempti MDLXIV. & non tam litteris, sed pietati singulari deditus, Congregationi Oblatorum SS. Ambrosii, & Caroli adscriptus extitit: istique Divo Antistiti propter egregias illius virtutes, & ingenii excellentiam charissimus fuit. Per plures annos illustriores Italiæ Urbes Evangelica Prædicatione percurrens, eximii Concionatoris sibi famam comparavit. Divina postmodum vocatione Ordinem Seraphicum Minoritarum Capuccinorum ingrediens, nomen Augustini assumpsit. Ibi innocentiâ vitæ, morum elegantiâ, & virtutum splendore maxime coruscavit usque ad obitum, qui bonorum omnium cum dolore accidit anno MDXCIV. Hieronymi Patris Epitaphium visitur in Ecclesia Monialium Sancti Ambrosii loci Canturii, quod eruimus ex Collectione Archintea.

HIERONYMO OLDRADO
VIOLANTA CANTONA OPTIMO CONIVGI
ET ANTONIVS MARIA CVM FRATRIBVS
OLDRADIS
PATRI BENEMERITO ET SIBI
S. Q. PP. ANNO MDCI.

Multa Alphonsus noster scripsit typis dignissima, aliaque imprimi permisit suppresso ejus nomine, uti nos monuerunt Sui, illorum tamen titulum accipere non potuimus, ideoque Lectori offerimus, quod nobis datum est ex Moriggia, Picinello, aliisque, ut infra,

Quæ sunt:

I. Sermo quem primus omnium habuit in Academiâ Mediolanensi Mutii Sfortiæ Columnæ Marchionis Caravagii.
II. Ethica Aristotelis ab ipso explanata, pluribus Orationibus. Ibid.
III. De Honorum contemptu Dissertationes ibi habitæ, in quarum ultima missionem petiit ab eo consessu, Ordini Capuccinorum se se adscripturus, in quo etiam elapso vix mense feliciter obiit. Ita Clarissimus Saxius in Libro de Studiis Mediolanensium.
IV. Opera quædam, teste Moriggia, loco infra citando.
Ipsum laudarunt Carminibus Italicis, tanquam Verbi Dei Præconem eximium, Gherardus Borgogni in sua Collectione, edita anno MDXCIX., & Franciscus Civellus, de quo jam egimus; honorificentissimam mentionem de ipso habent etiam Paulus Moriggia in libro III. cap. VI. Nobil. Mediol., & item idem Moriggia lib. eod. cap. XXXIV. pag. mihi 298, Zaccharias Boverius in Annalibus Capuccinorum, Tom. II. Part. II. pag. 153. num. 93. Italicè ad annum MDXCIV., Dionysius Genuensis in Bibliotheca Scriptorum ejusdem Ordinis, edit. II. pag. 43. Carolus de Aremberg in Libro, cui titulus: „ Flores Seraph. „ Tom. II. pag. 14. apparitione secunda, Cl. Sitonus in Chron. Colleg. Nobil. Phys. Mediol. Art 331. MS in fol penes ipsum Auctorem, & Picinellus in Athenæo pag. 18.

MCXCIV.

OLDRADUS JOANNES.

Joannes Oldradus in Oppido Meda, Mediolanensis Ducatus, unde cognominatus est, primam vidit lucem exeunte Sæculo XII. A parentibus piè ac liberaliter educatus, in ipso juventutis flore Clericali habitu assumpto, Divinis se obsequiis mancipavit. Sacerdotali dignitate auctus, in solitudinem Rondenarii ad Larii Lacus littora non longè à Comensi Urbe se recepit. Florentissimum per ea tempora Humiliatorum Ordinem postmodum ingressus, primus fuit in eo Cœtu Presbyter, nam ante ipsum nemo nisi Laicus recipiebatur. Sanctitatem illius, & merita cum eruditione conjuncta mirati Sodales, totius Ordinis Regimini Joannem votis communibus præfecerunt. In eo munere inter alia sapienter constituta illud edixit, ut abdicato Fratrum, atque Sororum nomine, Canonici deinceps appellarentur, Horas Deiparæ quotidie persolverent, & S. Benedicti Regulam susciperent. Brevì Ordinem Regularem effecit eâ traditâ vivendi formâ, quam ad extinctionem usque tenuit. Ad sacra Ministeria obeunda quosdam è Sodalibus, quos tanti gradus muneri aptos noverat, promovendos curavit. Cùm autem sacrum Dei Verbum populis magno cum fructu ministraret, ingentem sibi famam, atque existimationem apud

apud omnes comparavit adeò, ut plura in Insubria fui Instituti Domicilia vel condiderit, vel ampliaverit. Hinc effectum est, ut tamquam Humiliatorum Parens vocitari soleat. Nec minor in eo fuit in sublevandis egenorum ærumnis misericordia, quos sæpè necessariis quoque rebus sibi subtractis levare consueverat. Pluribus etiam vivens miraculis claruit, & ad præmium rectè factorum in Cœlum abiit, anno Salutis humanæ MCLIX die XXVI. mensis Septembris. Tanta fuit illius sanctitatis opinio, ut paulò post obitum in Beatorum numerum ab Alexandro III. Summo Pontifice relatus fuisse perhibeatur. Plura de ipso Carmina cecinit Bultius, inter quæ sequens damus, quod conscripsit de Angelo Sancto Joanni pecuniam porrigente.

Multa cucullatam torquet penuria pubem :
Quæritur ac frustra tecta per ampla Ceres.
Anxius Annonæ dum migrat ab urbe Sacerdos,
Providus è Superis obvius Ales adest.
Verba ubi jucundus dixit solantia Cœles,
Intulit in vacuas aurea dona manus.
Aligeri si sæpe darent hæc munera terris,
Obsequiosus homo quàm foret Aligeris ?

Scripsit :

I. Constitutiones Ordinis Humiliatorum ab infra citandis Auctoribus memoratas.
II. Breviarium Ordinis Humiliatorum ab eo compositum fuisse, iidem testantur.
Laudes illius exararunt S. Antoninus, Parte II. histor. Sylvester Maurolye in lib. inscripto: Mare Oceano di tutte le Religioni. Tattus in Annalibus Comensibus, Tomo II. Bosca in Martyrol. Mediol. ad diem XXVI. Septembris; Clarifs. Saxius in Histor. Typographica Mediol. Morerius in Lexico, aliique permulti.

MCXCV.

OLDRADUS JOSEPH.

JOseph de Oldradis inter J. C. Mediolanenses floruit sæculo ineunte XVII., qui in eadem facultate laureatus, tam sedulam Legum studio dedit operam, ut magnum nomen sibi aquisiverit, maximè in opere ab eodem edito, quod infra dabimus. Rescripta atque Decisiones non tantùm Amplissimi hujus Urbis Senatus, sed & etiam aliarum Provinciarum, Civitatumque diligentissimè est perscrutatus, & observationibus suis eruditissimis exornavit, ut facilè legentibus omnibus apparebit. Nec tam in Juribus, sed in amœnioribus litteris eruditionem suam ostendit, maximè in Præfatione ejusdem libri lectu digna. Opus suum Beatissimæ Virgini Mariæ nuncupatum est, & ipsius Auctoris sunt hæc verba: „ Deiparæ Virgini in vastissimo Juris pelago, tutissimo, splendidissimoque Syderi, quòd Auctorem labentem fulserit, juverit, servaverit à multis periculorum fluctibus intactum, inoffensum, devotionis, gratique animi Monumentum datum, dicatum. „

Voluminis titulus hic est :

I. De Litteris & Mandatis Principum, & præsertim Excellentissimi Sacrique Senatus Mediolanensis, ac aliorum Supremorum totius Orbis Senatuum Commentaria, in tres partes digesta. Josepho Oldrado J. C. Mediolanensi Auctore. *Mediolani, apud Bidell.* 1630. *in fol.*

Adsunt in laudem Auctoris Epigrammata III. Latina, unum scilicet Cæsaris Burri, quod hìc damus, alterum Joannis Antonii Massobrii J. U. D. Alexandrini Primicerii, & al. Anonymi.

Qui sedet augusta cum majestate Senatus
Deque polo Astreæ mittere scripta solet,
Hispani pectus Jovis est, & Regis Iberi
Cor, sapit unde, bonus quo regit ille Subres.
Hæc tu dum loqueris, Divum quasi nuncius Ales
Ferris Atlantiadi præripuisse vices.
Sed catus usque adeo dum pandis sensa Senatus,
Es nova de Sacro corde Minerva Jovis.

Videatur Abbas Picinellus in Athenæo pag. 369.

MCXCVI.

OLDRADUS OLDRADUS.

OLdradus ex nobili Oldrada gente Mediolani genitus Vir insignis eruditionis, atque pietatis extitit. S. Petro Martyri Ordinis Prædicatorum summa fuit amicitiæ necessitudine conjunctus, & ut videtur comes individuus, prout apertè ostendit titulus Operis ab eo conscripti, quod infra recensebimus. Cùmque invictus Christi Pugil non longè ab hac Metropoli ab impiis vulneribus confossus, ad Coronam abiisset in Cœlum, Oldradus veteris amicitiæ non oblitus Acta ejus, & certaminis seriem diligentissimè persecutus, ad Innocentium IV. Summum Pontificem misit. Floruit medio fermè sæculo XIII.

Habemus ab eo conscripta :

I. Vita, & Martyrium S. Petri Martyris. Teste Crescentio in Amphitheat. Romano parte II. MS. in Bibliotheca FF. Marchionum Vicecomitum; qui tamen non indicat, an editum postea fuerit hoc Opus, nec ne.

MCXCVII.

OLDRADUS OLDRADUS alter.

ALterum ejusdem nominis atque Familiæ Virum Oldradum de Oldradis Mediolanensem Civem nunc in scenam hanc Litterariam adducimus. Clericalibus muneribus addictus, post obitum Guillielmi Amidani Novariensis Episcopi ad eam regendam Ecclesiam anno MCCCLVII. assumi promeruit. Gratissimus fuit Joanni Vicecomiti ejusdem Urbis Domino, qui Oldrado nostro familiarissimè uti consueverat. Plura suæ sedis bona fiduciario jure concessit, & in publicis tabulis mentio ejus occurrit ad annum usque MCCCLXXXV. Decessisse tamen videtur MCCCLXXXVIII. cùm eodem anno successor illi datus fuerit Petrus Philargus, postea Mediolanensis Archiepiscopus, & tandem Alexander V. Summus Pontifex, de quo suo jam loco diximus.

Oldradi hæc sunt Opera.

I. Statuta Ripariæ Sancti Julii, & Gaudiani: Eisdem alia plura addidisse ait Cotta, ab anno MCCCLIX. ad MCCCLXXXIV.
II. Constitutiones Synodales.
Laudatur à citato Cotta in Musæo Novariensi pag. 287. Ughello Ital. Sacræ, Tom. IV. num. LXVIII. à Basilica Petri pag. 489., & Moriggia in Nobil. Mediol. lib. II.

MCXCVIII.

OLDRADUS PETRUS.

PEtrus Oldradus Civis Mediolanensis à prima ætate studiorum curricula, pro illorum temporum conditione satis laudabiliter emensus, Hadriani I. Summi Pontificis Aulam secutus, eique ab Epistolis fuit. Defuncto Mediolanensis Ecclesiæ Archiepiscopo Thoma, qui Crassus ab aliquibus dicitur, seu, ut alii malunt, Oldeberto, de quo supra, circa Salutis nostræ annum DCCLXXXIII. ad Archiepiscopalis Cathedræ fastigium evectus, cum Leone III. Pontifice in Gallias profectus est, & Carolo Magno Augusto tam charus extitit, ut ejus potissimum hortatu Longobardos Italiâ expulerit. Romam cum Leone reversus, ejusdem Caroli solemni inaugurationi, cùm Augustus appellatus est, interfuit. Ab eodem Cæsare amplissima pro Ecclesia sua adeptus est privilegia, inter quæ illud præclarum, quòd Mediolanensem politicum Principatum impetravit. Sanctum Ambrosium, Divosque Martyres Gervasium & Protasium tam enixè coluit, ut prope Basilicam, in qua eorum servantur Corpora, ipso sui Pontificatus initio Monasterium extruxerit, cui etiam insignem contulit dotem, datis quoque beneficentissimæ suæ voluntatis testibus publicis Tabulis anno DCCXC. quas Imperiali etiam Caroli auctoritate firmandas curavit. Hujus Confirmationis Diploma, datum Placentiæ, habes apud Puricell. in Monum. Basilicæ Ambr. num. 24. Cùm autem Mediolanensem Ecclesiam annos fermè viginti laudabiliter administrasset, mortalitatem deposuit circa annum Christi DCCCIV., & in prædicta Ambrosiana Basilica conditus jacet. Vir fuit præstantissimi ingenii, & in Arianos Hæreticos tam strenuè scriptis & ferro pugnavit, ut à Carolo Magno malleus Hæreticorum fuerit nuncupatus. Divi Gregorii Magni Scripta temporum injuriâ dispersa in unum corpus Hadriani Pontificis jussu collegit, & tanti Doctoris Monumentum elegantibus versibus exornavit.

Scripsit Petrus,

I. Contra Arrianos, ut diximus.
II. Sermones nonnullos.
III. Epistolas plures, inter quas eminet illa, quam dedit ad Carolum Magnum de Translatione Corporis Divi Augustini ex Insula Sardinia ad Urbem Ticinum, quæ sic incipit: „ Domino Regum piissimo Carolo Magno, Petrus Oldradus, indignus Mediolanensium „ Archiepiscopus, perennem in Christo Coronam. „ In fine autem hæc scripta sunt: „ Excellentiam Magnitudinis Vestræ per multa annorum curricula „ Rex Regum, Christus Dominus suâ dignetur custodire potentiâ. Datum in Urbe Mediolani anno „ Salutiferæ Incarnationis Domini DCCXCVI. „

Hanc edidit post Vitam Sancti Augustini Frater Augustinus Fivizanius Romanus Apostolici Palatii Sacrista. *Romæ, ex Officina Joannis Martinelli, ad signum Phœnicis, 1587. in 4., & primùm ibi apud Accoltum, 1586.*

Ejus Iconem ex Monumento ac vera Imagine, quæ est in Basilica Sanctæ Ecclesiæ Aquisgranensis, sub anno Domini DCCCXV. exhibet in Monumentis Basilicæ Ambrosianæ Jo. Petrus Puricellus.

Extat ad Petrum Epistola Alcuini.

Agunt de eo Aymoinus Monachus libro IV. de Gestis Francorum cap. 69. Ademarus Monachus in Annalibus Regum Francorum. Rhegino in Chronico libro II. ad annum DCCLXXIII. Baronius in Annalibus ad eundem annum. Bollandus Tom. I. Act. Sanct. XI. Januar §. V. num. 18. Paulus Diaconus in Historia Longobard. Ughellus in Archiepiscopis Mediolanensibus, Bartholomæus Aresius in serie Abbatum Sancti Ambrosii, & in Diplomatibus in calce ejusdem Operis, de quo jam diximus, Cl. Saxius in Differt. de SS. Gervasio, & Protasio pag. 39., necnon Picinellus in Athenæo pag. 464., aliique plures.

MCXCIX.

OLDRADUS VITALIANUS.

VItalianus, de quo nunc dicturi sumus, parentes habuit Oldradum de Oldradis à nobis jam laudatum, atque Prudentiam Tantiam Conjuges, avumque Hieronymum, atque Alphonsum inter Capuccinos Augustinum vocatum, de quo diximus, patruum. Claruit Vir noster medio sæculo XVII. non tam in Congregatione Oblatorum hujus Urbis, quàm inter Canonicos Ordinarios Metropolitanæ Ecclesiæ Præbenda Canonicali exornatus. Primùm verò à Cardinali Cæsare Montio Romam missus fuit pro Theologia è suggestu explicanda in Collegio Propagandæ Fidei; exinde Præposituram Ecclesiæ Arcilatis obtinuit. Munus Vicarii Generalis Monialium in hac Urbe cum laude sustinuit, transactis inde triginta & septem annis in supradicto nobilissimo Cœtu Ordinariorum Ecclesiæ Majoris, ad Superos evolavit anno humanæ Reparationis MDLXXXVIII. Scripta ejusdem tam Rhetoricæ, quàm Theologiæ Moralis in Seminario Majori Mediolanensi, in Canonica ejusdem Urbis, nec non Romæ, ut supra innuimus, Alumnis tradita, miserè perierunt.

Supersunt tantùm:

I. De laudibus D. Caroli Borromæi. Oratio Latina habita coram Eminentiss. Archiepiscopo Alphonso Litta. *Mediolani, typis Archiepiscopalibus, 1652. in 4.*
II. Oratio habita in Synodo Diœcesana Mediolanensi num. XXXV., atque in eadem impressa, anno 1658.

Inter Panegyres Alexandri Perlaschæ, impress. *Mediol.* 1668. Extat una in Laurea Vitaliani Oldradi pag. 208.

Agunt de ipso Trivultius in Nomenclatura Canonicorum Ordinariorum, de quo in littera T. Clarissimus Sitonus in suis Schedis, atque Picinellus in Athenæo pag. 512.

MCC.

OLGIATUS ANTONIUS.

ANtonius Olgiatus Mediolanensis Patritius, inter Capuccinos adscriptus, sanguinis splendori sanctitatem, & doctrinam mirabiliter copulavit, quæ maximè enituit, dum commissum sibi Philosophiam, ac Theologiam legendi munus satis laudabiliter implevit; & cum uberi eloquentia, zelo, ac gratia in Verbo Dei disseminando ex alto indutus, ipsius Conciones, utpote animarum saluti accommodatæ, frequenti populorum concursu exciperentur, fructumque inde emergentem nefarii homines moribus omni nequitia execrabilibus ad meliorem reducti frugem, & salutaris pœnitentiæ lavacro expiati, testabantur. Neque ad completum tanti Viri ornatum in regendo prudentia desiderabatur, quare sæpissimè (ut inferiores Præfecturæ prætermittantur) Deffinitor, bis Minister Provincialis, insuper Procurator Generalis fuit proclamatus; multorum etiam prudentum hominum suffragiis dignus habitus, cui suprema totius Ordinis administratio conferretur. Ordinis Capuccini Generalis Historiographus constitutus ejusdem acta pluribus annis contexuit, quæ postea in duos Tomos digesta prodierunt, plura MSS. tenebris relinquens. Obiit in Domino Mediolani, in Conventu Capuccinorum S. Victoris, anno MDCCXXIII. Religionis LII. ætatis verò LXVIII.

Typis

Typis consignavit :

I. Annali de' FF. Minori Capuccini , Tomo III. Parte I. *In Trento , per Gio. Antonio Brunati* , 1708. *in fol.*
II. Annali de' FF. Minori Capuccini , Tomo III. Parte II. *In Milano , per Giuseppe Pandolfo Malatesta* , 1711. *in fol.*
Ita à Suis.

M C C I.

OLGIATUS HIERONYMUS.

Hieronymus Olgiatus nobili genere Mediolani ortus , Patre Jacobo Ducali Collaterali militum, sub Francisco I. Sfortia, & Jo. Galeacio Maria Insubrum Ducibus, quorum extitit Aulicus, hortante Cola Montano Litterarii ludi Magistro, qui Olgiatum penè imberbem inani spe gloriæ inflaverat , si Galeacio sublato Patriam in libertatem assereret , inito cum Joanne Andrea Lampugnano , & Carolo Vicecomite fœdere , in vitam Principis conspiravit . Recurrentibus ergo Divi Stephani Protomartyris Solemniis , anno MCCCCLXXVI. Galeacium in ipsa Sancti Stephani Basilica Sacris interfuturum cum Sociis adorsus pugione confodit . Tanto patrato facinore ex eo Templo profugiens , cùm frustra asylum quæsisset , biduo post comprehensus , & conjectus in vincula , tantum abfuit , ut imminens jam supplicium vesanam hominis constantiam vel paululum imminueret , quin etiam ad Musas conversus sex elegantibus Carminibus defuncto Principi insultavit . Ea sunt ejusmodi à Jovio in Elogio Galeacii Sforciæ libro III. pag. 247. relata .

Quem non mille acies, quem non potuere phalanges
Sternere , privatâ Galeaz Dux Sfortia dextrâ
Concidit , atque illum minimè juvere cadentem
Astantes famuli , nec opes , nec regna , nec urbes .
Hinc patet humanis quæ sit fiducia rebus ,
Et patet hinc sævo tutum nil esse tyranno .

Se quoque in ipsa morte confirmans , dum jam sub carnificis manu staret , hæc contumaci ore protulisse dicitur : „ Collige te Hieronyme , stabit vetus me-„ moria facti ; mors quidem erit acerba , sed tor-„ mentum breve , atque ejus fama perpetua .

Supersunt de ipso :

I. Litteræ, in quibus Conjurationis Ordinem narrat jussu Magistratuum ad Ducissam Bonam datæ. Extant in Historia Urbis Mediol. Josephi Ripamontii lib. VI. Leguntur etiam in Bernardini Corii Historia ad eum annum , licèt aliquantisper diversa , ubi etiam habetur
II. Ejusdem Hieronymi Epistola ad Marcum Trottum de eodem argumento.
De ipso Hieronymo præter Corium , Fulgosium , Jovium , Ripamontium &c. agunt Robertus Rusca in Historia Familiæ Ruschæ editionis Taurini , anno 1680. in 4. cum Auctario propè finem &c. Jul. Cæsar Imbonatus in Chronico tragico &c , & Advocatus Sitonus in Monumentis Genealogicis Nob. Fam. Olgiatæ , quemadmodom & Comes Octavius Archintus in sua eximia Collect. Monument. Famil. Mediolanensium .

M C C I I.

OPPICELLUS JACOBUS PHILIPPUS.

Jacobus Philippus Oppicellus patrem habuit Joannem , à quo , & ab optimis Præceptoribus tam rectè , doctissimèque edoctus extitit , ut Sacris addictus in Canonicum Basilicæ Collegiatæ S. Ambrosii creari meruerit anno MDCLXIX. Charus summopere extitit eximio Cardinali Federico Borromæo, ita ut operâ Oppicelli nostri pluries usus fuerit in extruendo tam Bibliothecam , quàm Collegium Ambrosianum ; de hac re testis est Opus infra à nobis recensendum numero I. Præter solidiores Scientias , amœniores quoque coluit Auctor noster , ut videre est ex Carminibus suis satis eleganter scriptis . Specimen primum eruditionis suæ dedit in Seminario hujus Metropolis , in quo Rhetoricam facultatem è suggestu declaravit , deinde Theologiæ Cathedram in Ecclesia Derthonensi ascendit , donec in patriam reversus , munus supramemoratum Canonici Basilicæ D. Ambrosii obtinuit, & senio consumptus vitam Deo reddidit .

Habemus de ipso :

I. Monumenta Bibliothecæ , & Collegii Ambrosiani &c. *Mediolani , apud Comum* , 1618. *in* 8.
II. Fontis D. Barnabæ ex priscis , probatissimisque Auctoribus Narratio . *Mediolani , apud Navam* , 1620. *in* 4.
III. Poëma Versibus Exametris compositum in laudem Leonardi Coquei. Ext. in fronte libri , cui titulus : „ Antimorneus .
IV. Epigramma in laudem Jo. Antonii Castillionæi. Est in libro inscripto : „ Florilegium Antiquitatum Medio-„ lanensium ejusdem Castillionæi , de quo jam dictum.
Laudatur à Petro Paulo Bosca in libro de orig. & statu Biblioth. Ambrosianæ, ab Abbate Picinello in Athenæo pag. 242. , & à Sitono in Schedis.

M C C I I I.

de OPRENO JOANNES.

Etsi Picinellus in suo Athenæo Joannem hunc Opremum vocaverit , & ex eo Clarissimi Quetif , & Eccard millies à nobis citati ; attamen cum in Nomenclaturis Familiarum Mediolanensium Oprema Gens minimè indicetur ; nobis , ut suspicati sunt etiam doctissimi supramemorati Scriptores , de Opreno , Oppido in Montibus Brianteis sito , vocare ipsum placuit , eò magis quia à Patria tantùm ætate Auctoris nostri cognomina assumere consueverant Religiosi Viri Ordinis Prædicatorum , aliorumque strictiorum Cœtuum. Floruisse igitur nostrum asserunt, Sæculo XIII. vergente, scilicet anno Christi MCCLXX. omnes infra citandi Auctores, necnon scripsisse Opera quæ sequuntur ,

Videlicet :

I. Sermones de Tempore .
II. Sermones de Sanctis .
III. Sermones de B. M. Virgine .
IV. Sermones de Mortuis .
Sed ubinam serventur aut impressa sint , aut MSS. nullus indicat .
Ex Picinelli Athenæo pag. 315. ubi Moriggia citatur in Nobil. Mediol. lib. 3. cap. 29. Taëgio in Monumentis Ord Prædic. Lusitano , Pio , Fernandez , Altamura ad annum MCCLXII. , & ex ipsis supracitati Quetif , & Eccard in Tom. I. pag. 473. Scriptor. Ord. Prædicator.

MCCIV.

MCCIV.

ORDEUS ASCANIUS.

ASCanius Ordeus Mediolanenſis duodecim annos natus , in Oppido Mortarienſi , quo è Patria deductus fuerat ſub diſciplina Alberti Gentiani Creſcentini in Monaſterio Canonicorum Lateranenſium , titulo Sanctæ Crucis ejuſdem Oppidi , Grammaticas, humanioreſque litteras edoctus, quindennis anno MDXCIV. eidem Ordini adſcriptus eſt . Miſſus ad Monaſterium Frigdionariæ , ibi aliquandiu cum Aurelio fratre ſuo arctioris diſciplinæ incrementa hauſit. Inde Dialecticis, & Theologicis rebus Mediolani, Placentiæ, & Patavii operam dedit . Adhuc Diaconus prædicandi munus ſuſcepit in Templo Sancti Frigdiani Lucenſis per totum anni curriculum . Mox Sacerdos effectus in Philomatum Academiam cooptatus , ibique dictus *il Vago* , Bononiæ , Brixiæ , Arimini , Aſculi , Neapoli , Alexandriæ , Mediolani , Meſſanæ , Ravennæ , Lucæ , Novariæ , Genuæ , Romæ , Venetiis , quadrageſimales Conciones habuit . Id cum præſtitiſſet Taurini anno MDCXXXV. eum Dux Sabaudiæ inter cætera munera , magna Cruce Militaris Ordinis SS. Mauritii , & Lazari decoravit . Pluribus Cœnobiis præfuit, & in generalibus Comitiis Placentiæ habitis privilegia Antiſtitum Titularium ſortitus eſt . Obiit in Monaſterio Sanctæ Mariæ Paſſionis Mediolani XXV. Februarii MDCLI.

Edidit

I. Orazioni Sacre . *Milano , preſſo il Malateſta* , 1618. *in* 4. *e* 1628. *in* 8.

II. La Vita della B. Eufroſina Monaca di Vicenza . *Ferrara, per li Stampatori Camerali* , 1619.

III. De perfecto Principatu Oratio ad Rempublicam Lucenſem . *Mediolani , apud Malateſtam* , 1628.

IV. Ode Panegirica della preſa di Vercelli al Marcheſe di Leganes . *Milano , per il Malateſta , in* 4.

V. L'Applauſo d'Italia , Epitalamio nelle Reali Nozze de' Sereniſſimi Uladiſlao Jagellone Re di Polonia , e Svezia , e Cecilia d'Auſtria Sorella di Ferdinando III. Imperatore Auguſto . *Milano , per Filippo Ghiſolfi* 1637. *in* 4.

VI. Panegirico in lode di Santa Tereſa . *Milano , nella Stampa Arciveſcovile* , 1622. *in* 4.

VII. Altro in lode de' Santi Ignazio , e Franceſco Saverio. *Ivi , per il Malateſta* , 1622. *in* 4.

VIII. Orazione in lode di S. Carlo . *Milano , preſſo il Bidelli* , 1622. *in* 4.

IX. Altra in lode dello ſteſſo . *Ivi , per il Como* , 1626. *in* 4. *e Roma* , 1627.

X. Carmen Latinum in laudem Franciſci Barberini Cardinalis , & Nepotis Urbani VIII. *Mediol apud Malateſtas , in* 4.

XI. De Epiſtola B. Virginis ad Meſſanenſes Concio . *Meſſanæ* , 1620. *in* 4. recenſetur ab Hippolyto Maraccio Biblioth. Marian. part. I. pag. 147.

XII. Trattenimenti Lirici parti due , quæ Manuſcripta apud ſe extitiſſe , teſtatur Picinell pag. 59. nunc ſervantur in Biblioth. S. Mariæ Paſſionis Mediol. in 4. ſignat. A num. 123. & 124. Ea ipſa credimus eſſe , quæ Roſinus ait in unum Volumen ſatis amplum congeſta , Abbatem Tiburtium Boſſum publici Juris facere voluiſſe , ſed nequiviſſe obtinere , ut diſperſa colligeret , & ſumma manu donaret .

XIII. Rime , Parte prima , che contiene Rime d'Onore , Sacre , Morali , Funebri , Amoroſe , Varie , Propoſte , e Riſpoſte . Parte ſeconda , che abbraccia Madrigali , e Canzonette : dedicate al Conte Duca di S. Lucar , gran Privato di Spagna .

Adſunt ad eum in Parte prima Carmina Italica , vulgò *Sonetti* , variorum Poëtarum nempè Dominici Chiariti Lucenſis , Federici Caballi Anconitani , Hippolyti Pignæ Romani , Giſmundi Santi , Pandulphi Spannochii , Ambroſii Luti Senenſium , quibus omnibus reſpondet . In ſecunda verò Guidi Ubaldi Benamati Veneti , Franciſci Mariæ Gualterotti Florentini , Vincentii Trentæ Meſſanenſis , Annibalis Guaſchi Alexandrini , Ricardi Ricardi Romani , Cæſaris Burri Mediolanenſis , cum Reſponſionibus Ordei . Codex MS. Autographus prælo paratus in 4. ſervatur apud ornatiſſimum Juvenem Carolum Antonium Tantium Mediolanenſem .

Eum Carminibus celebrarunt Claudius Trivultius , Cæſar Burrus , Hieronymus Carnagus , Benedictus Soſſagus ejus affinis , Franciſcus Maria Terzagus . Subdimus hîc Comitis Horatii Archinti Tetraſtichon :

Cum celebres alios , te laudas Hordee , nunquam
At tua non ceſſas tradere Scripta typis .
Auſpicor : Aſcanii mihi parce modeſtia vatis
De te vis tacito fuſius ore loqui .

Agit de eo Celſus Roſinus in Lycæo Lateran. lib. I. pag. 68. Proferens etiam Litteras Ducis Sabaudiæ ad Aſcanium Arbizanum Canonicorum Lateranenſ. Generalem , dat. Taurini XX. Apr. MDCXXXV. in quibus Ordeum commendat , & ait ſe eum inter Equites SS. Mauritii , & Lazari recenſuiſſe cum magnæ Crucis honore ; itemque Picinellus in Athenæo pag. 58.

MCCV.

ORIGONUS ANTONIUS MARIA.

ANtonii Mariæ Origoni natale ſolum Variſium extitit ſatis clarum Mediolanenſis Ducatus Oppidum . Hic aſſidua parentum ſollicitudine liberaliter educatus , vix pueritiâ exactâ in hac Metropoli ſtudiorum perfecit curricula , & ſacris miniſteriis inter Clericos mancipatus , Alumnis primùm Seminarii , mox auditis diligenter Philoſophicis , atque Theologicis diſciplinis , piiſſimæ Oblatorum SS. Ambroſii , & Caroli Congregationi adſcribitur . Plura in Collegio S. Sepulchri hujus Urbis præclara geſſit munera, in Papienſi Borromæorum Collegio Rectoris officium adminiſtravit ; tum Mediolanenſe Nobilium (priuſquam PP. Societatis Jeſu illius præfectura demandaretur) Collegium rexit . Cùm autem majora in dies pietatis , atque doctrinæ daret ſpecimina, Canonicatu , ac præbenda Theologali in Inſigni Variſienſium S. Victoris Canonicorum Cœtu meruit inſigniri. Eo in munere adhuc vivebat ſcribente Picinello , qui Origoni noſtri eloquentiam , zelum , cæteraſque Eccleſiaſtico Viro dignas virtutes multis extollit præconiis . E pluribus ejus Concionibus , & Orationibus , hanc tantùm habemus typis ſuperſtitem , aliæ verò lucem adhuc expectant ,

Nimirum :

I. Il Peſcatore Apoſtolico. Panegirico recitato nella Metropolitana di Milano , in lode di S. Carlo . Hanc memorat Picinellus , & impreſſam fuiſſe teſtatur , at nullibi reperimus .

II. Concionum , atque Orationum Paneg. Volumen MS. in fol. Extat apud Suos .

Vide cit. Picinell. in Athenæo pag. 46.

MCCVI.

ORIGONUS CAROLUS JOSEPH.

IN Variſienſi Oppido , quod patria fuit mox laudati Antonii Mariæ Origoni , lucis accepit uſuram Carolus Joſeph eâdem familiâ progenitus , quem nunc debita laude proſequemur . Studiorum causâ in hanc Metropolim à parentibus nobilitate claris puer miſſus , ſub diſciplina PP. Societatis Jeſu , ingenium , quod perſpicuum ſatis , & ad bonas artes natum ſortitus fuerat , diligentiſſimè coluit in humanioribus litteris , & eloquentiæ præceptis . Inde Ticinum pergens in ejus Urbis Archigymnaſio legibus ſe

se addixit, Doctorisque honestatus insigniis Patriam revisit. Ibi imbecillitate virium, & corporis adversa valetudine à legalibus studiis abstinere coactus, amœnitate Musarum in contubernium adscita, Italicos inter Vates emicuit. Verumtamen haud multò post Astreæ minas declinaturus, apud quem criminis alicujus reus fuerat denunciatus, tanquam ad asylum Januam se contulit. In ea Urbe historiæ peritie, Poësis jocunditate, atque eruditionis præstantia magnam sibi laudem peperit, adversantem sibi fortunam haud ægrè ferens. Obiit medio fermè sæculo XVII.

Hæc post se reliquit Opera:

I. I Furori della peste di Milano: Poema; a Filippo Resta. *Milano, per il Bidelli*, 1631. *in* 8.
II. Poesie Eroiche. *Genova, per Giuseppe Pavoni*, 1634. *in* 8.
III. Pensieri Poetici. *Ivi, per Pier Francesco Calenzano*, 1636. *in* 8.
IV. Rime Liriche. *Ivi, per Giovanni Calenzano*, 1636. *in* 8.
V. Voci amorose. *Ivi, per lo stesso*, 1636. *in* 8.
VI. Discorsi amorosi. *Ivi, come sopra*.
VII. Idilj amorosi. *Ivi*.
VIII. Epistole amorose. *Ivi*.
IX. L'Arpa Nuzziale. *Ivi*, 1637. *in* 8.
X. Due Panegirici.
XI. Elogia varia Latina.
XII. Ducento Lettere di buone Feste. *Ivi, pel Calenzano*, 1635., e 1636. *in* 8.
XIII. Voci Epitalamiche nelle Nozze d'Odoardo Duca di Parma.
XIV. L'Austria trionfante a Ferdinando II. eletto Re de Romani. De his tanquam editis verba fecit Picinellus, nos ea nullibi invenimus.
XV. Il Merito esaltato. Acclamazione ad Agostino Pallavicino creato Duce di Genova.
XVI. Il Caduceo. Trattato Cavalleresco in materia di Duelli. MS.
XVII. Il Manuale degli Ambasciadori. MS.
XVIII. Storie de suoi tempi, cominciando dalla morte di Ferdinando Duca di Mantova. MSS. Inedita hîc à nobis recensita ab infra citandis Auctoribus laudantur; nemo tamen significavit ubi nunc serventur.

Commendatur Auctor à Ghilino in Theatro Eruditorum, parte II. à Scriptore libri, cui titulus: Le Glorie degl' Incogniti di Venezia, pag. 92., atque à Picinello in Athenæo; pag. 120.

MCCVII.

ORIGONUS JOSEPH.

Amplissimus Senator Mediolanensis Hyacintus Origonus, & Magdalena Bonacina, Scriptoris laudatissimi Martini soror, Conjuges, Josephum genuere, & educationi optimæ ipsius ita incubuerunt, ut etiam in prima ætate pietas singularis in eo effulserit; Deo igitur totum se dedit, dum in Congregatione nobilissima Clericorum Regularium, quos Teatinos vocamus, adscribi voluit. In eadem professus est Florentiæ die I. mensis Aprilis, Anno Christiano MDCLVII. Philosophicas, & Theologicas scientias, quas brevî sibi comparavit, aliis è Cathedra summo cum plausu tradidit, deinde ad Dei Verbum disseminandum ab alto vocatus, in variis, ac principibus Italiæ Urbibus Conciones optimas Quadragesimali tempore habuit, & integris sexdecim annis sacras litteras in D. Antonii Templo hujus Metropolis tam feliciter, ac peregregiè explicavit, ut Comes de Melgar tunc toties Mediolanensis Dominii Moderator non tantùm sæpè audire Josephum nostrum voluerit in supradicta Ecclesia D. Antonii, sed & in Oratorio Aulico S. Gotthardi nuncupato. Ad eumdem pro solutione plurium Casuum in Morali Theologia frequenter nonnulli confluebant: uno verbo litteris, exemplo, atque prudentiâ tam claruit, ut sui etiam Præposituram patrii Collegii eidem tradiderint. Amœniores quoque Scientias non neglexit, ideoque inter Academicos Faticosos locum habere meruit. Desideratus est die XIX. mensis Novembris, Anno MDCLXXXVIII.

Damus ipsius :

I. Descrizione dell' apparato, e feste sollenni fatte in Milano alli VII. di Agosto MDCLXXI. nella Chiesa di S. Antonio per la Canonizzazione di San Gaetano. *Milano, nella Stamperia di Lodovico Monza*, 1671. *in* 4.
II. Elogia & Inscriptiones eadem occasione ab ipso compositæ. Ext. in eod. libro.
III. Le Grandezze di Dio ombreggiate in un' Oda, dalla penna del P. D. G. O (Giuseppe Origone) C. R., e da lui recitate nell' Accademia de' Faticosi, li XXXI. Maggio MDCLXXVI. *Milano, nella Stampa del Beltramino*, 1676. *in* 4.
IV. Concionum, & S. Scripturæ Lectionum Vol. ingens MS.

Ita à Suis.

MCCVIII.

ORIGONUS OCTAVIANUS.

Octavianus Origonus ex nobili & ipse Mediolanensi familia ortus, inter Clericos Regulares D. Pauli Decollati, vulgò Barnabitas, conscriptus fuit anno post Virginis Partum MDCXLIII. Post consueta studia optimè percepta ad Oppidum Casalis Majoris in ditione Cremonensi, ut Adolescentes humanioribus litteris erudiret, à Suis missus est. Ibi quantum amoris, & existimationis sibi comparaverit non tam facilè dici potest; Ex libro autem infra memorando omnibus patebit ingenium, atque eruditio maximè Oratoria & Poëtica illius,

Sic liber inscribitur:

I. Exercitationes quædam pro Gymnasio S. Crucis Casalis Majoris; continet:
1. Casale Majus Civitas; Prolusio habita, die V. Decembris MDCLXII.
2. Casale Majus Arx; Prolusio habita, die IV. Decembris MDCLXIII.
3. Casali Majori inauguratio, Poëma latinum pagg. 10. *Mediolani, apud Franciscum Vigonum*, 1664. *in* 8.

Ita à Suis.

MCCIX.

ORIGONUS PETRUS ALOYSIUS.

Diligentiam Clarissimi Bartholomæi Curtii effugit Petrus Aloysius Origonus Physicus Mediolanensis Josephi filius, qui non tantùm suis virtutibus claruit medio sæculo proximè transacto, sed etiam in filio Clemente à Barbara Bizozera Conjuge suscepto, qui & ipse inter Physicos Collegiatos, atque ex XII. Provisionum hujus Urbis, ab anno MDCLXII. usque ad annum MDCLXXII. numerabatur. Petrus autem Aloysius noster Medicis litteris egregiè instructus non tantùm Latino sermone, sed etiam Italico summopere illuxit.

Hoc Opus ipsius habemus:

I. Discorso sopra l'abuso del Tabacco. *Milano, presso Filippo Ghisolfi*, 1643.

De eodem meminit Joseph Dondeus in Consil. 27., & 28. Sitonus in Chron. Colleg. Nobil. Physicor. Mediol. P. II. Art. 320. MS. in fol. penès Auctorem, & P. Mazzucchellus in Schedis.

MCCX.

ORMANICUS PETRUS PAULUS.

PEtrus Paulus Ormanicus Mediolani ortus, & à teneris annis educatus, Brixiam se contulit, ibique lares statuit. Juvenis satis eximios in litteris cùm progressus fecisset, exoticasque linguas calleret, ad Philosophiæ arcana, Theologicas Quæstiones, atque Utriusque Juris Scientiam accedendum sibi censuit, & in hisce postremis Doctor est renunciatus. Florentissimo, atque acri præditus erat ingenio, ideoque inter Academicos aliquot Italiæ Urbium recenseri meruit, dictus inter Occultos *il Ricettato*, inter Dispersos *il Timoroso*, inter Errantes *l'Affettato*. Cùm in hac ultima Academia, in qua plures per annos in litterariis laboribus se exercuit, verba faceret, selectissima semper ei adstitit Auditorum corona, quibus illius eruditio summam creabat admirationem. Magni habitus est à Brixianis Civibus usque adeò, ut revertentem ex Aula Cæsarea Ferdinandum II. Magnum Hetruriæ Ducem excepturi omni cum honoris significatione, ut Venetæ Reipub Sapientissimis Patribus obtemperarent, Elogia Ormanici nostri expetierint ad pompam, ut decebat, exornandam. Regente postmodum Mediolanensem Ditionem pro Catholico Hispaniarum Monarcha Comite Sirvelæ ad Patriam revocatus est; cui causam rei præbuit Petri Pauli doctrina, qui cùm Scripta quædam de Augustissimæ Gentis Austriacæ laudibus à se elaborata Mediolanum misisset, eaque ad ejusdem Comitis manus pervenissent; æquum illi visum est tanto Cive diutius patriam non carere. Ideo Antiquarii munere, & congruenti mercede percepta, vetustatis scrutator eximius in laudabilibus studiis reliquum vitæ traduxit.

Habemus illius doctrinæ testimonia, scilicet:

I. Elogia Latina pro Ingressu in Urbem Brixiensem Ferdinandi II. Magni Hetruriæ Ducis. Edita fuisse asserit Picinellus, locum tamen, annum, atque Impressorem reticet.

II. Storie Bresciane Sacre, e Profane, particolari, ed universali. Ex hoc Opere pluribus Voluminibus constante, fragmenta quædam, atque compendia lucem vidisse publicam ex eodem Picinello novimus.

III. De laudibus Augustissimæ gentis Austriacæ. De his supra.

Ejus cum laude meminerunt Placidus Pucinellus in parte II. libri sui, cui titulus: Della fede, e nobiltà del Notajo; & citatus Picinellus in Athenæo, pag. 467.

MCCXI.

OROBONUS ANTONIUS.

ANtonii Oroboni frustra quæsivi Acta, Parentes, & mortis annum, imò si ejus II. Lucubrationes mihi fortuitò præ manibus non occurrissent, minimè in hac mea Bibliotheca locus ei datus fuisset. Ex ipsis facilè omnibus patet quantum diligentiæ & laboris Auctor impenderit in expiscandis Ecclesiæ sibi commissæ antiquitatibus, & documentis. Oratoriam quoque facultatem satis constat habuisse, ideoque inter Scriptores Mediolanenses jure merito est recensendus. Desideratus est medio circiter sæculo jam transacto.

Hæc publici juris fecit:

I. Ritrovamento della Sagra Immagine della B. V. nella Chiesa di Santa Maria Porta, scritto dal Rev. Prete Antonio Orobono Curato di detta Chiesa. Extat in Vol. XV. MS. Jo. Bapt. Cornei Junioris in Archivo Archiep. Mediol. de quo jam diximus.

II. Panegirico per S. Gio. Buono, detto nel Duomo di Milano. *Ivi, nella Stamperia Arcivescovile*, 1643. *in* 4.

MCCXII.

OSSA MANFREDUS.

PLures ex Ossa vetustissima apud Mediolanenses Familia genitos Viros de Patria optimè meritos dignis extollunt encomiis Scriptores Insubres, è quibus hos inter cæteros reperimus illustriores, Ossam scilicet Jurisperitum clarissimum, unde forsitan universa progenies cognomen traxit, qui floruit anno Salutis MCLXII. Consul Patriæ ipso anno cum Alberto inferiùs laudando ad pacis capitula cum Œnobarbo componenda delegatus: Guillielmum, qui cum aliis Civibus fœdus iniit cum Friderico eodem, anno MCLXXXV. Ubertum, & Alcherium an. MCLXVIII. MCXCVIII. atque MCCXVII. Mediolanensis Reipublicæ Consules, ut ex eorum Placitis nos certiores reddidit amicissimus J. C. Sitonus. Guillielmus autem prædictus annis tribus videlicet MCLXXXIX. & sequentibus Paduæ Prætor fuit, quemadmodum & Albertus citati Ossæ filius eodem munere functus fuerat in memorata Urbe an. MCLXXV. Narrare etiam hîc juvat Guillielmum præfatum Bononiensi quoque Reipublicæ cum Prætoris potestate anno MCXCIV. jus dixisse, ut habetur apud Bartholomæum de la Pugliola in Miscella Patriæ meæ amatissimæ Historia, quæ pag. 247. prodiit typis nostris Mediol. Palatinis in Tomo XVIII. Rer. Ital. Script. Ex eadem Familia claruit Manfredus hic, qui Consulatum hujus Metropolis gessit annis MCLXXII. MCCIII. & sequenti; quibus etiam duobus postremis annis inter Consiliarios Credentiæ, & sex Potestates constitutus invenitur, ut testem habemus Chalcum infra citandum. Anno igitur primo Consulatus sui

Scripsit:

I. Statuta plura Mediolanensi Reipub. utilissima.

Id ex Corio lib. XIII. hausit Comes Octavius Archintus in perinsigni Collect. sua Monument. Famil. Mediol. Chalcus in Histor. Patriæ lib. III. pag. 264. & 266., atque de ipso cæterisque de Ossa meminit cit. Sitonus in Schedis.

P

MCCXIII.

PACEDIANUS NICOLAUS.

Nicolai Pacediani Viri litteratissimi Acta enarraturi, ejus potissimùm scriptis utemur, unde maximam vitæ ipsius partem hausimus. Anno MCCCCLXXXVI. in hac Urbe lucem vidit primam, genitorisque illius nomen (quamvis ejus non uno loco meminerit) nusquam reperimus. Mater verò extitit Martiana Cribella Antonii Cribelli Sacerdotis Soror, qui nepotis ingenium tenera adhuc ætate ad sacra ministeria pronum admiratus, nihil prætermisit, quod ad ipsius indolem formandam, excolendamque conduceret. Avunculi igitur hortatu, cùm vix VII. ætatis annum esset egressus, Ticinum litteris imbuendus mittitur. Ibi ab altero Avunculo suo majore Laurentio Ferrario exceptus prima doctrinæ rudimenta percepit, Jasone Mayno JC. clarissimo Academiæ Papiensis principe. Verùm Mater unici filii absentis desiderio flagrans, eum brevì in patriam revocavit; ubi fortunæ inconstantiam se experiri cœpisse testatur. Mediolani sub disciplina Guillielmi Soncini Viri eruditissimi studiorum curricula prosecutus est; cùmque Soncinus præter Europæ Provincias ferè universas, Syriam quoque, & sacra præsertim Hierusalem Loca Redemptoris nostri pretioso cruore consecrata visitasset, solebat inter prælegendum, quoties aliqua se obtulisset occasio, monere discipulos, & incitare ad varias Orbis terrarum partes peragrandas, testatus nihil æquè, ac peregrinationem hominis ingenium instruere, allato etiam ex Homero Ulyssis exemplo. Hinc Pacediano vehemens insedit ardor exteras visendi plagas adeò, ut quæ vigilans cogitarat, sibi per quietem redderet somnus, ignotas scilicet urbes, atque hominum monstra, & quoties sibi contigisset Viatorem aliquem audire, ab ejus ore diu noctuque penderet. Anno Salutis MDIV. X. Kal. April. Matrem amisit, & ob domesticæ rei angustiam, honesto lucro victum sibi paraturus in Templo S. Thomæ, cui cognomentum est in Terra amara, sacris ministeriis se addicendum curavit, quo in munere lustrum insumpsit. Interim Ptolomæi Meltii juvenis doctissimi amicitiam coluit, quemadmodum etiam Nicolai, Oldradi, & Christophori è Lampugnana nobili stirpe fratrum, à quibus se honestissimè habitum, pluribusque donis cumulatum asserit eo tempore, quo primum Deo Sacrificium obtulit V. Non. Junii, anno MDX. Angebat interim Nicolaum nostrum ardens peregrinationis desiderium à teneris conceptum annis, recogitantem præsertim V. se jam lustrum præteriisse nondum Mediolanensis agri finibus egressum; detinebat tamen ipsum Guillielmi Ripaltæ eruditio, apud quem Franciscum Tabernam, Ludovicum Curtium, & Galeacium Capellam in studiis comilitones se habuisse gloriatur. Janus quoque Parhasius latini sermonis lepore, Alexander Minutianus dicendi proprietate, atque Demetrius Chalcondilas, & Stephanus Niger Græcis lectionibus (hos enim omnes in præceptorum suorum numero recenset) Virum apud Insubres remanere cogebant. Hisce doctis laboribus intentus, aliorum amicitiam eruditorum iniit, Bartholomæi præsertim Simonettæ, quem in Landrianorum ædibus agnoverat; Verùm cum aliquando secundâ noctis vigiliâ domum rediens, se insequentium latronum manus ægrè declinasset, Aronam insigne Oppidum contendit ad Blancam Borromæam illustrem Matronam, apud quam aliquandiu

A fuit. Ibi Inscriptiones vetustas duas in antiquo Sanctorum Gratiniani, & Felini Martyrum Monasterio contemplatus, cùm plurimùm delineandi arte valeret, easdem exscripsit, quemadmodum alias benè multas in Codice infra recensendo insertas, in quibus ne dum Siglas, sed Ornamenta quoque, Coronides, Epistilia, Lemniscos, aliaque id genus, ita oculis repræsentat, ut nihil accuratius, nihil pulchrius exhiberi posse videatur. Quantam labores Pacediani nostri Litterariæ Reipublicæ utilitatem contulerint, facilè agnoscere possunt Lectores, qui Volumina Clarissimorum Virorum Ludovici Antonii Muratorii, atque Scipionis Marchionis Maphæi pervolutaverint. Interim quotquot reperire potuit in Oppidis Verbani Lacus antiquitatis Monumenta deli-

B neavit; at mortuo patre Mediolanum reversus, à Galeacio Sfortia Pisauri Domino à Secretis assumptus est, qui in Helvetios profecturus ipsum apud Genepriam Conjugem reliquit. Galeacio è vivis sublato cum Genepria Manfredo Pallavicino nuberet secum abduxit Nicolaum, qui nuptialem Orationem habuit. Secutus est postmodum Joannem Andream Comitem Gambaranam satis eruditum Virum Mantuam proficiscentem, hinc cum Andrea Vicomercato Mediolanensis Ecclesiæ Primicerio Romam se contulit. Anno MDXVII. jam regressus ad Insubres Eleutherio Ruschæ à Secretis fuit, quo defuncto cùm ingens de bonis ejus controversia inter Eleonoram ipsius Conjugem, atque Galeacium Vicecomitem esset exorta, ab ipsâ, consilio nonnullorum hujus Urbis procerum ad Ludovicum XII. Galliarum Regem, tunc Insu-

C briæ dominum, missus est Pacedianus, & coram eo aliam habuit Orationem, de qua inferiùs occurret mentio. Mox Gallias, Angliam, & Belgium peragravit, in quibus Regionibus omnia sacræ vetustatis rudera scrutatus Collectionem suam, quam in ferè omnibus Italiæ Urbibus pridem cœperat, abundè locupletavit. Has secum deferens eruditionis opes patrios revisit lares, atque Rector efficitur Ecclesiæ tunc Parochialis Sancti Nazarii ad Petram-sanctam nuncupatæ. Id jam munus exercebat anno MDXLV. ut ex publicis Tabulis apud se extantibus nos monuit doctissimus J. C. Sitonus, Canonicatu etiam potitus est in Collegiata Sanctæ Theclæ, è quo Capitulo anno MDL. translatus est ad Metropolitanam Basilicam, & inter ipsius Ordinarios computari meruit. Ea in

D dignitate usque ad annum MDLXVII. vitam produxit, obiitque octogenarius condito prius Testamento, in quo præfato Metropolitanæ Capitulo quædam legavit, ut recurrente obitus sui die, in prædicta S. Nazarii ad Petram-sanctam Ecclesia, cui olim præfuerat, Sacra fierent ad animæ suæ levamen.

Volumen ejus MS. hoc titulo:

I. Nicolai Pacediani Recordationum libri XXX. servatur Autographum, elegantissimè scriptum in fol. pagg. ferè 700. in Bibliotheca Ambrosiana signat. A. num. 105.

Opus hoc lectu dignissimum utinam aliquando lucem videat, nam haud facilè dictu est, quantum ex eo Italica ejus ætatis Historia lucis acceptu-

E ra foret. Quoties enim res postulat omnia inserit Auctor diligentissimus, quæ suo tempore acciderunt. In eodem etiam Volumine, quod attentè inspeximus, hæc continentur:

II. Schismatum omnium, quæ Christi vexarunt Ecclesiam à Novato, usque ad Felicem V. nomenclatura, atque Historia breviter comprehensa. Extat in libro I.

III. Cæsarum omnium ab Augusto ad Carolum Magnum Historia. Habetur in lib. XIV.

IV.

IV. Mediolanensis Urbis à fundatione, usque ad Maximiliani Sfortiæ tempora brevis Historia. Legitur in lib. III.
V. Oratio habita in secundis Nuptiis Ginepriæ Bentivolæ. Memoratur in lib. II.
VI. Alia ad Julium Mediceum Cardinalem, nomine Comitis Jo. Andreæ Gambaranæ Urbis Gubernatoris pro Sacerdotio adepto. Est in lib. XIV.
VII. Alia ad Ludovicum XII. Galliarum Regem, & Mediolani Ducem pro Eleonora Rusca. Est in lib. XX.

Ex ipso Auctoris libro, Schedis Sitonianis, & Picinelli Athenæo pag. 431.

MCCXIV.

PAGANUS CAESAR.

CÆsar Paganus patrem habuit Franciscum Virum Militaribus ornamentis clarissimum, matremque Isabellam Foppam. Inter LX. Patriæ Decuriones locum obtinuit, nec non Regius Vicarius Justitiæ extitit, hinc Advocatus Fiscalis generalis, dein Regius Ducalisque Senator totius Mediolanensis Provinciæ, & à Consultationibus Sancti Officii. Tot titulis, muneribusque effulsit, ut Serenissimus etiam Elector Palatinus ipsum Internuncium voluerit. Obiit anno MDCCVII. die XVIII. Novembris, sepultusque jacet in limine Templi Capuccinorum hujus Urbis; Funus sine imaginibus & pompa per laudes, & memoriam virtutum ejus celebre fuit, ut dixerat de Germanico Tacitus, Annal. I. Vix posita Epigraphe:

HIC IACET CAESAR PAGANVS.

Silendum interea non est, quantum Vir iste eximius Jura Cæsarea totis viribus sustinuerit, adeo ut anno V. præsentis sæculi mutato Mediolanensi Dominio sub Philippo V. Hispaniarum Rege, ob suspicionem quòd adhuc Paganus cum Cæsareis commercium servasset, in carcere detentus fuit primùm in Castro Portæ Jovis, deinde in arce Piceleonis ad Abduam sita, ubi extitit usque dum Ducatus Mediolanensis Austriacæ Dominationi restitutus fuit, de qua re extant Litteræ Josephi I. Imperatoris ad Cæsarem nostrum gratulatoriæ pro ejusdem liberatione, in quibus merita ipsius erga Augustissimam Domum memorat. Datæ sunt Viennæ die V. Martii, anno MDCCVII.

Scripsit quæ sequuntur:

I. Psalmi Davidici Italico Carmine redditi. Hoc Opus ipsum exarasse dum carcere detinebatur animi sui dolorem leniturus, nonnulli Viri eruditi fide dignissimi nobis indicarunt, tametsi ubi nunc servetur nos lateat.
II. Allegationes quamplurimæ, quæ extant in Collectionibus Benaliana, Archintea, Aresiniana, inter quas eminet
III. Appendix ad allegata pro Fisco in Causa remissionis petitæ à Regulatoribus Impresiæ Mercaturæ, in fol. *Mediol.* 1675.
IV. Privilegium Fori Religionis Jerosolymitanæ ex Pontificiis, Cæsareis, ac Regiis Sacræ Catholicæ Majestatis concessionibus desumptum, in fol. *Mediol.* 1678. *sine Typographo*.
V. Vota plura Fiscalia tam impressa, quàm MSta, inter quæ unum legitur anni MDCLXXIX. in Historia Magistratus Extraordinarii Josephi Benalii, pag. 54.
VI. Carmina varia, præsertim Italica, vulgo *Sonetti*, etiam Mediolanensi dialecto composita, quæ periisse dolemus.

Ejus meminerunt Bosellus in Austria Anicia, Franciscus Sadarinus in Responsis pag. 172. Sitonus in Stemmate Genealogico Nobilium de Paganis, typis dato anno MDCCXXIX. in Monumentis Vicecomitum publici Juris factis MDCCXXIV., & in Chronico Nob. J. PP. pag. 225. art. 1077.

MCCXV.

PAGANUS CAJETANUS.

EX Stemmate Genealogico Gentis Paganæ à Clar. Sitono nobis oblato cognovimus Ambrosium ex ipsis floruisse anno Chr. MCCCL. atque ex eâdem lineâ ortum fuisse Joannem Antonium anno MDCXVI., qui cum ejus conjuge Lavinia Solaria genuit Franciscum. Hic dum sæculo valedixit, atque Congregationem Clericorum Regularium Teatinorum ingressus est, mutato nomine, Cajetanus vocari voluit. Professionem suam egit Mediolani die VII. Februarii, anno MDCXXXV. Loco ejus Vitæ satis est Elogium referre, quod legitur sub ejus imagine, quæ servatur in Cœnobio D. Antonii apud Suos.

P. D. CAIETANVS PAGANVS MEDIOL.
CLERIC. REG. PRAEPOSITVS GEN. XXV.
SACRIS LITTERIS CHARITATE
ATQVE VIRTVTVM OMNIVM GENERE
AD NOVITIOS INSTRVENDOS EXCVLTVS.
TANDEM EMENSVS OMNIA SVI ORDINIS MVNERA
OBIIT NEAPOLI
DIE XXVII. NOVEMBRIS MDCLXXXVIII.
AETATIS LXX.

Opus hoc in lucem edidit:

I. Scrutinio Spirituale composto dal P. D. Luigi Novarini, e ridotto ad una somma morale, purgato, ed accresciuto secondo le più sode, e sicure opinioni de' Dottori. *Milano*, 1682. *Tom. II. in 12.*
II. Compendio della Bolla in Cœna Domini, col Trattato de' Casi riservati, e dell' irregolarità. Extat ibid.

Ita à Suis.

MCCXVI.

PAGANUS JOHANNOLUS.

PAganæ Gentis nobilitatem, de qua jam aliqua præfati sumus, non modicùm illustravit Joannes, Johannolus pro ejus ætatis consuetudine nuncupatus; cujus prudentiam satis perspectam habens Luchinus Vicecomes Mediolani Dominus, in delectu doctissimorum Virorum, qui Municipales hujus Metropolis Leges

Leges instaurarent, ipsum inter eos recensendum existimavit. Principis spem haud fefellit Civis Optimus, nam sedulitate, atque studio commendabili commissam sibi spartam cum Collegis suis, magna cum Patriæ utilitate, perfecit. Prodierunt postmodum ejus labores anno MCCCLI. jussu Joannis Vicecomitis Mediolani Archiepiscopi, & Domini.

Laudatur Joannes ob

I. Jus Municipale Mediolanensis Urbis reformatum.
Eum commendat ad cit. annum MCCCLI. Bernardinus Corius, atque ex eo Comes Octavius Archintus in Collect. sua Monument. Familiarium Mediolanensium.

MCCXVII.

PAGGIUS MATTHÆUS.

INstituto Eremitarum Sancti Augustini sese addixit Matthæus Paggius nobilis Mediolanensis (de hac Gente Gaspar fuit inter Sapientes, & Gubernatores Mediol. medio sæculo XV.) in sæpe memorato Cœnobio Sancti Marci, eo præsertim tempore viris pietate, ac doctrinâ insignibus referto. Cùm inesset igitur Matthæo fervens discendi ardor cum ingenii acumine conjunctus, humanioribus litteris primùm, Philosophicis deinde, Theologicisque studiis adeò strenuam navavit operam, ut meritò magisterii laureâ exornatus fuerit. Virtus nihilominus Paggii nostri in suggestu apprimè excelluit; nam cùm ad Sacras Conciones habendas longâ annorum serie primarias Italiæ Urbes peragrasset, ubique Celeberrimi Oratoris famam sibi comparavit. Apostolicis tandem hujuscemodi laboribus fractus, vivere desiit Kalendis Aprilis anni MCCCLIV. Elapsis temporibus asservabatur in Bibliotheca prædicti Cœnobii S. Marci Monumentum satis præclarum doctrinæ Matthæi nostri, videlicet:

I. Volumen Concionum perpulchris characteribus in pergameno scriptarum, in fol.
De Matthæo Paggio agunt Herera in Alphab. August. Torellus in sæcul. Augustin., & Picinellus in Athenæo pag. 427., qui tamen malè illum appellat Michaëlem.

MCCXVIII.

PAGNANUS CAROLUS.

PAgnana Familia Mediolanensis clarebat jam usque ab anno MCCCXL. in Gulielmo Mediolanensi Decurione. Guidettus verò Pagnanus Decurio & ipse, nec non Datiorum Judex anno MCCCCXLVIII. genuit Carolum, de quo nunc agimus. Iste

A non tantùm inter Civitatis Mediolani Decuriones numerabatur anno MDXIII., sed etiam fuit ex duodecim Præsidibus Officio Provisionum hujus Urbis per triennium, videlicet pro annis MDXV. MDXVI. & MDXVII., prout etiam ex XXIV. Gubernatoribus ipsius Metropolis. In hac Familia à supradicto Gulielmo usque ad Bartholomæum Pagnanum Mediolanensem Senatorem, qui floruit ab anno MCCCCLXVIII. ad MCCCCLXXXVIII. numerantur XII. Urbis Decuriones, inter quos Lazarum memorabimus in articulo sequenti.

Monumentum Litterarium Caroli nostri satis utile inspexi hoc titulo.

B I. Decretum super Flumine Abduæ reddendo navigabili Mediolanum usque cum testificatione Christianissimi Regis in hanc Urbem liberalitatis, ac munificentiæ.
Ne pereat memoria; quæ in Ædilitio Concilio Mediolani sunt agitata de derivando Flumine Abduæ ad Urbem per fossam commodè navigabilem, Carolus Pagnanus Mediolanensis Patritius memoriali hoc libello consulit: Qui cum primis excellenti ingenio Civibus, & Architectis huic rei semper publica auctoritate interfuit: Quicquid super eo negotio necessarium visum fuit quo potuit compendio perspicua serie hìc annotatum recensuit. *Impressum Mediolani, per Augustinum de Vicomercato, anno Domini 1520. die 26. Julii in fol.*
De Pagnanis Clar. Advocatus Joannes de Sitonis de Scotia agit in Monumentis Familiæ ejusd. pag. 34. & seqq. *impress. an. 1722. in fol. penès Malatestam*; tum in Stemmate Genealogico, ut diximus.

C

MCCXIX.

PAGNANUS JOANNES FRANCISCUS.

EX Lazaro Pagnano, atque Constantia Caluscha Mediolanensibus Jugalibus generis splendore claris in lucem prodiit Joannes Franciscus, qui liberalibus excultus facultatibus Eruditorum albo adscribi meruit. Sed & Patriam plurimùm juvit circa initium mox lapsi sæculi inter XII. Viros Annonæ Præfectos recensitus. Anno verò MDCVI. Judex Victualium electus optimè Civibus consuluisse fertur. D Ex Clara Sovica lectissima Conjuge prolem suscepit eximiam, videlicet Joannem Paulum Ordinis Militaris S. Stephani ornamentis insignem, Hieronymum Regium Cohortis peditum Ducem, atque Joannem Baptistam Equitum Cataphractorum turmæ Vexilliferum. Quo obierit anno hactenus ignotum, verùm ex supremis voluntatis suæ Tabulis die IX. Augusti, anno MDCXXX. conscriptis, cùm jam annum ætatis LXXIX. excessisset, conjicimus ipsius mortem eo anno contigisse. Extant binæ ex marmore Inscriptiones ejus munificæ pietatis testes, videlicet: Prima in Ecclesia PP. S. Angeli Nudipedum Minoritarum P. N. Mediolani, hisce Notis:

D. O. M.
MAGNIFICI D. LAZARI PAGNANI ET AFFINIVM OSSA
ERANT IN SVO SACELLO TITVLO SANCTI LAZARI
IN ECCLESIA SANCTI ANGELI DEMOLITA
OBIIT MCCCCLXXXXI.
IOANNES FRANCISCVS PAGNANVS PRONEPOS POSVIT
ANNO SALVTIS MDCXX.

Altera in Sacello SS. Martini, & Rochi in Ecclesia B. Virginis Mariæ PP. Servorum Portæ Orientalis Mediolani, tenoris, ut sequitur:

MAIORVM MONVMENTVM
QVOD IN LIMINE HVIVS SACELLI EXTABAT
IO. FRANCISCVS PAGNANVS
NATVRAE DISSOLVTIONIS MEMOR
SIBI ET POSTERIS SVIS INTVLIT
ANNO SALVTIS MDCXCIII.

Composuit summa cum diligentia:

I. Tractatum Historicum, & Genealogicum de Nobilibus Pagnanis Mediolani Patriciis, ab anno MCCCXL. ad annum MDCXXV., deque aliis Nobilibus XCVI. Familiis cum Pagnana Gente per affinitatem conjunctis. MS. pagg. 109. in folio prægrandi &c. Extat penès Hieronymum de Georgiis Barzizium Patricium Ticinensem ac Mediolanensem.

Latiùs de ipso agit Advocatus Joannes de Sitonis de Scotia in libro, cui titulus: „ Quadripartitæ Nobili-
„ tatis Monumenta in Stemmate Genealogico Patricii
„ Viri Hieronymi de Georgiis Nobilis Ticinensis;
„ observante J. C. & Advocato Joanne de Sitonis de
„ Scotia Ven. Collegii Nobilium Judicum, Excellentiss.
„ Civitatis Mediolani Chronistâ, anno MDCCXXII., *impress. in fol. penès Malatestam &c.* à pag. videlicet 24. ad pag. 39.

MCCXX.

PALLAVICINUS HORTENSIUS.

Hortensius Pallavicinus Joannis Petri filius, Mediolani natus est anno octavo Sæculi nuper transacti, & celeberrimæ Societati Jesu se addixit anno MDCXXIV., cui etiam votorum quatuor nuncupatione se arctius obstrinxit. Artem Eloquentiæ sex annis professus est, & Philosophiam Scholasticam octennio explicuit. Sermones Quadragesimales per triennium singulari plausu habuit in Templo S. Fidelis hujus Urbis, tum in Ecclesia B. M. V. prope S. Celsum, & alibi plures Orationes Panegyricas dixit in laudem ejusdem Deiparæ, variorumque Sanctorum. Nonnullis Academiis adscriptus extitit, inter quas numeratur illa Mauritii à Sabaudia Cardinalis. Fuit à Confessionibus Marchionis Caracenæ Dominii Mediolanensis Moderatoris. Præpositus gubernavit Domum Professam Mediolani, & totius Provinciæ Consultoris munere exornatus, è vita migravit anno MDCXCII.

Scripsit:

I. Austriacos Cæsares, Mariæ Annæ Austriacæ Hispaniarum Reginæ in Dotale Auspicium exhibitos, partim vincta, partim soluta Oratione. *Mediolani, typis Ludovici Montiæ*, 1649. *in* 4. cum æneis tabulis.

II. Magnæ Deiparæ Vitam Encomiasticè, & Historicè descriptam. *Mediolani, typis Philippi Ghisulphi*, 1657. *Tom. II. in* 12.

III. Encomj, overo Prerogative del S. Nome di Gesù. *Milano, presso il Monza*, 1661. *in* 8.

IV. La Vita di chi muore, cioè Maria Protettrice degli Agonizzanti. *Milano, per il Monza*, 1669. *in* 12.

V. In Casalensi victoria Eridani Epicinion. Ex Picinello.

VI. I santi inviti del Reale Profeta. *Milano, per li Ghisolfi*, 1687. *in* 12.

VII. La Vergine prudente. *Ivi, per li suddetti*, 1685. *in* 12.

VIII. Iddio amabilissimo all'Uomo Libri IV. *Ivi, per Federico Agnelli*, 1678. *in* 8.

IX. Lettera in risposta circa il Suffragio all'Anime del Purgatorio. *Ivi, per Francesco Vigone*, 1688.

X. Inscriptiones positas in Suburbano Palatio Ducum Sabaudiæ, vulgo *il Valentino*. Ex Picinello.

XI. Inscriptiones, Elogia, atque Impresias in adventu Mediolanum Mariannæ Austriacæ Hispaniarum Reginæ. Ex eodem.

Videndi sunt Soutwellus in Biblioth. Scriptorum Societatis Jesu pag. 352., & Picinellus in Athenæo pag. 437.

MCCXXI.

PALLAVICINUS JOANNES BAPTISTA.

Dies XV. Martii anno redempti Orbis MDCXXIX. prima fuit Joannis Baptistæ Pallavicini Mediolanensis, qui & litteris, & pietate singulariter excultus inter Carmelitas Excalceatos adscribi voluit die XI. Maji MDCXLV. assumpto nomine Cassiani à S. Elia. Ibi Regularis Observantiæ cultor eximius extitit, vitæ innocentissimæ, austeritatisque ferè inimitabilis. Per plures annos Examinatoris Synodalis munus sustinuit in Archiepiscopatu Bononiensi. Sacris Confessionibus addictus, XII. quoque Quadragesimalia in totidem Italiæ Urbibus exegit. Vir laboribus ac studiis natus omnes suæ Religionis dignitates constanter respuit, usquedum meritis summopere cumulatus ad Superos evolavit in Conventu Suorum Mediolanensi die V. Januarii Redemptionis anno MDCCXIV.

Hæc de eo habemus

I. Centum Historiarum Examen cum Sententia deffinitiva in utroque Jure, & pro utroque Foro, in quibus pro Confessariis, & Pœnitentibus, ac pro Juris utriusque Doctoribus dubia pene innumera non facilis resolutionis copiosis doctrinis expurgatis ab erroribus propositionum à Pontificibus damnatarum, abunde resolvuntur. *Bononiæ, ex Camerali Typographia Manolessiana*, 1682. *in fol.*

II. Arbor Opinionum Moralium, cujus Flores sunt voces, cujus fructus sunt centum & viginti Conciones pro totius anni Dominicis. *Venetiis*, 1688. *in fol.*

III. Arbor omnium Opinionum Moralium, totam continens Theologiam Moralem ordine alphabetico dispositam, adjectis auctoritatibus Canonistarum, atque Jurisperitorum, cum Summorum Pontificum Decretis, Vol. VI. in fol. quorum I. & II. continentia litteras A. B. C., & D. impressa fuere *Bononiæ, apud Petrum Mariam Montium*, 1691. & 1693. reliqua IV. *Ferrariæ, apud Hieronymum Filonum*, 1705.

IV. Itinerarium Historico morale, seu Responsa quæ variis in locis, itinerando, tum oretenus, cum in scriptis, cum Juribus, & Doctoribus probatis, dedit interrogantibus. *Mediolani, apud Pandulphum Malatestam*, 1712. *in* 4.

V. Discorsi sopra le Feste mobili di tutto l'anno. *Como, per Gio. Battista Arcioni*, 1670. *in* 8.

VI. Il tempo eternato dell'anima, impiegandolo in celebrare le Feste di tutto l'anno, e contiene i Discorsi sopra gl'Evangelj di tutte le Feste immobili di tutto l'anno, con atti di preparazione, e ringraziamento alla Santa Comunione. *Alessandria, per Giuseppe Sbramesè*, 1674. *in* 8.

Ita à Suis.

MCCXXII.

A

MCCXXII.

PALLAVICINUS PLACIDUS.

PLacidi Pallavicini Mediolanensis Acta libentissimè recenseremus, nisi omnia, quæ ad eum spectare poterant, nobis ætas invidisset. Vetustatem autem hujus Gentis apud Insubres testatam faciunt Tabulæ Civilitatis ab Urbis hujus Decurionibus impertitæ anno MCCCXLIV. Nicolao Ducali Consiliario, & anno MCCCCLXXXVI. Petro, ejusque Filiis, quarum meminit Comes Octavius Archintus in Collectaneis Inscriptionum MSS. Placidus hic noster plurimùm in Canonicis legibus versatus fuisse videtur, quemadmodum liquet ex ejus Opere, in quo eruditionem summam in sacris studiis ostendit.

B

Illud prodiit hoc titulo:

I. Allegazione in jure intorno alle cause, che si ricercano, acciocchè un Beato sia eletto in Protettore, e della sua precedenza prima del Santo canonizzato. *Milano*, sine Typographi nomine, *in fol.*

MCCXXIII.

PALLAVICINUS STEPHANUS.

STephanum Pallavicinum Mediolanensem in hanc Collectionem jure merito intulimus. Quamvis enim unica ejus superfit Oratio à nobis paulò post memoranda, tamen quòd in ea quantùm eloquentiâ valeret ostenderit, æquum duximus debitam ipsi commendationem non denegare. Utinam de parentibus, actis, aliisque ad eum spectantibus plura proferre liceret. At nemo nobis succenseat, quasi in hoc quicquam laboris intermiserimus, cum omni moto lapide, nulla de tanto Oratore præter Opus oblatum fuerit.

Illud est:

I. Stephani Pallavicini in præclarissimi J. C. Andreæ Alciati morte Oratio. MS. in fol. Extat in Bibliotheca FF. Marchionum Vicecomitum.

MCCXXIV.

PANCERUS FRANCISCUS.

C

QUod Pancera familia Mediolanensis sit ex altero istius cognominis Viro, Lector jam perspectum habere poterit. Nostri verò, de quo nunc dicturi sumus, Tritavus fuit Francius, cujus memoria extabat in Inscriptione Sepulchrali, unà cum Insignibus Gentilitiis familiæ Panceriæ in Templo S. Francisci hujus Urbis, antequam collapsum, & dirutum fuisset, dein magnificè reædificatum, ideoque ne & ipsa cum aliis jam deperditis in oblivionem tradatur, hîc repono:

D. O. M.

ISTE LOCVS EST DOMINI FRATRIS DE PANCERIIS
DE VARISIO COHEREDVM EIVS QVI OBIIT
MCCCLXIV. DIE SABBATI XX. MENSIS IANVARII.

Altera quoque est Abavi Auctoris nostri in Ecclesia S. Mariæ Gratiarum, quæ jam jam corrosa non legitur, sequentibus notis:

IOANNES ET AMBROSIVS CLARI FRANCISCI
PANZERII NOBILIS PROLES SIBI POSTERISQVE SVIS
HOC DEDICAVERE SACELLVM
ANNO MCCCCLXXXVIII.

D

Bartholomæus verò Pancerius, & Claudia Niguarda Conjuges Franciscum genuerunt, qui dum Religionem D. Augustini professus est inter Nudipedes, anno reparatæ Salutis MDCLIII. die II. mensis Decembris, nomen Joannis Bartholomæi à S. Claudia assumere voluit. Tam celeriter, optimèque facultates Philosophicas ac Theologicas didicit, ut de eisdem Lector Suis declarari meruerit, magnâ Viri doctissimi famâ sibi acquisitâ. Mirum est, quòd Religiosus iste à Suis tot muneribus excultus, nempè Prioris Provincialis in Patria, Deffinitoris Generalis Romæ, & Commissarii Apostolici in Germania, tam multa scribere potuisset, partim publici juris facta, partim adhuc inedita, ut infra. Tandem laboribus fessus mortalitatem deposuit in Conventu S. Damiani hujus Urbis die XVIII. Junii MDCCXI.

Hæc verò immortalem ipsum reddunt:

I. Rinforzo dello spirito Religioso, con dieci giornate di Ozio Santo, appreso nella Scuola del Gran P. S. Agostino. *Milano, appresso Francesco Vigone, 1697. in 8.*

II. Litteræ Apostolicæ, Decreta, & alia hujusmodi pro Congregatione Fratrum Excalceatorum, nuncupatorum Italiæ, Ordinis Eremitarum S. Augustini, à primo suæ Institutionis anno MDXCII. ad hunc Jubilæi MDCLXXV. in unum collecta. *Romæ, apud Cameram Apostolicam, 1676. in fol.*

III. Lustri Storiali de' Scalzi Agostiniani. *Milano, per il Vigone, 1700. in fol.*
Continet integram sui Ordinis Historiam tam in Italia, quàm in Germania, unà cum variis Apologiis contra Oppositores.

IV. Cronaca generale di tutta la Riforma de' Scalzi Agostiniani, non solo in Italia, e Germania, ma ancora nelle Spagne, e nella Francia. Vol. V. MSS. in fol. in Bibliotheca Suorum Mediolani.

V. Qua-

V. Quaresimale Ambrosiano, con Sermoni del SS. Rosario per il Sabbato.
VI. Quaresimale Agostiniano. Avvento Ambrosiano, e Romano.
VII. Discorsi per la Novena innanzi a Natale.
VIII. Varie Cantate Spirituali.
IX. Discorsi per principio di Governo, per Visite Regolari &c.
X. Discorsi per Professioni Religiose.
XI. Discorsi sopra la Regola del P. S. Agostino.
XII. Varia Prædicabilia ex S. P. Augustino. Hæc à numero V. ad XII. extant ibidem Vol. XII. MSS. in 4.
XIII. Chronismus Rerum Mediolanensium ex probatis Historicis, ab anno Urbis conditæ MMCCLXXVII. ad annum Christi Redemp. MCCCCXCII. MS. in fol. sign. D. V. num. 21. Sylva est satis copiosa, sed indigesta. MS in fol. Vol. II. ibid.
XIV. Rerum Mediolanensium Insubres, aliique Scriptores, eorumque tempora circa quæ floruerunt. Extat in magno Cod. pergitque ad annum usque MDCXCII. MS in fol. ibid.
XV. De Vita, & Baptismo S. Augustini, & Ordinis Eremitarum Institutione, & de Schola Palatina. MS. in fol. ibid.
XIV. De Basilica, & duobus Monasteriis S. Petri in Cœlo aureo Papiæ, ac de Inventione Corporis S. Augustini, anno MDCXCV. MS. in fol. ibid.
Ita à Suis, & à Schedis Mazzucchellianis, atque Sitonianis.

MCCXXV.

PANCERUS JOANNES ANTONIUS.

Joannes Antonius Pancerus Mediolanensis nobilibus parentibus natus in hac Metropoli, inter Carmelitas Professionem emisit die XVII. Junii, anno MDLXI. prudentia atque eruditione tam sacra, quàm profana summopere imbutus. Regentis munus à Suis ei committitur in Conventu Mediolanensi, ubi, atque in altero Vercellensi, nec non in Ecclesia Archiepiscopali Florentiæ Conciones Quadragesimales omnibus plaudentibus habuit, sicuti & in Cathedrali Astensi, & alibi. Generalis totius Ordinis extitit à Secretis, deinde Provincialis Lombardiæ dignitate exornatus annis meritisque honustus è vivis abiit die XXVII. Februarii, anno MDCCXX. Plura scripsit, quorum pars jam lucem aspexit, pars verò adhuc desideratur,

Quæ sunt:

I. Veridici, e distinti Successi dell'Armi Imperiali, Ribelli, ed Ottomane, seguiti nell'Austria, dall'anno MDCLXXXIII. fino al MDCLXXXVII. *Milano, presso l'Agnelli, ed il Monza*, 1688. *Tom. III in* 12.
II. Caduta dell'Impero Ottomano. *Milano, presso il Vigone*, 1684. *in* 8.

A

III. Svegliarino Cristiano di Don Giuseppe Barzia, e Zambrana Vescovo di Cadice, traddotto dal Castigliano. *Milano, presso Giuseppe Malatesta*, 1720. *Tom. III. in* 4. Compendium verò hujus Operis editum fuit *Mediolani*, inde *Venetiis, apud Malachinum*, 1727. *Vol. I. in* 4.
IV. Svegliarino Mariale del suddetto Autore, traddotto dal Castigliano come sopra. *Milano, presso il suddetto Malatesta*, 1719. *in* 4.
V. Svegliarino Cristiano, Divino, ed Eucaristico, traddotto come sopra. *Ivi, e presso lo stesso*, 1716. *in* 4.
VI. Svegliarino Cristiano Santoario, *Come sopra*, 1722. *in* 4.
VII. Quaresimali due del suddetto Barzia, traddotti come sopra. *Ivi, per lo stesso*, 1714. *Tom. II. in* 4.
VIII. Discorsi Scritturali del medesimo Barzia, traddotti come sopra. *Ivi, presso lo stesso*, *Tom. II. in* 4.

B

IX. Quaresimali due del Padre Emmanuello di Guerra y Ribera dell' Ordine della Trinità, Predicatore di Carlo II. Re di Spagna, traddotti come sopra. *Ivi, presso lo stesso Malatesta*, 1713. *in* 4.
X. Discorsi varj, e Panegirici del suddetto Padre Guerra, traddotti come sopra. Tom. III. in fol. MSS. Extant apud Suos in Bibliotheca Mediolanensi.
XI. Discorsi varj del Dottore Gio. Bach, traddotti come sopra. MS. in fol. come sopra.
XII. Quaresimale d' incerto Autore, traddotto dal Castigliano come sopra. MS. in fol. ibid.
XIII. Tradduzione dell' Opera del P. Gio. Egidio de Godoj Domenicano, cui titulus: „ El mayor Guzman „ de los Bonos. „ MS. in fol. Tom. III. ibid.
XIV. Vita di S. Domenico, con sue Riflessioni quasi ad ogni Capitolo. MS. in fol. ibid.
Ita à Suis, & ab Auctoribus Diarii Italici. *Venetiis impressi, Tom. XIV. & Tom. XX.*

MCCXXVI.

C

PANIGAROLA ALEXANDER.

Alexandri Panigarolæ Mediolanensis Patritii Gabriel Joseph, atque Margarita Vertemata Conjuges, genitores extitere. Magnæ spei adolescentem contemplati parentes, nihil omiserunt, quod ad indolem illius excolendam conducere posset; idcirco inter liberalia, & natalibus suis digna studia teneros transegit annos, donec jam adultus ad labores litterarios se contulit. Majorum suorum præclara gesta undique colligens, & Epistolas Francisci Panigarolæ Astensis Episcopi à nobis paulò post laudandi, cui Alexander ipse erat ex fratre pronepos, in unum Volumen redigens magnam sibi inter suæ tempestatis doctos Viros existimationem promeruit. A Reipublicæ quoque administratione non abstinuit, etenim inter LX. Patriæ Decuriones aliquando sedit. Annum illius emortualem compertum non habemus, adhuc tamen in vivis erat anno MDCXXXI., quo defunctæ Matri hoc posuit Elogium in Templo SS. Angelorum apud Minores Observantes hujus Metropolis.

D

MARGARITAE VERTEMATAE PANIGAROLAE
PIETATIS ET PRVDENTIAE CONNVBIO
OECONOMICAE VIRTVTIS EXEMPLO
INSIGNISQVE VIDVITATIS TESTIMONIO
CONSPICVAE
ALEXANDER FILIVS MOERENS MEMOR
POSVIT
ANNO MDCXXXI. DIE XX. APRILIS.

Scripta illius hæc sunt:

I. Lettere di Monsignor Panigarola Vescovo d'Asti, raccolte dal Signor Alessandro Panigarola. *Milano, per il Bidello*, 1629. *in* 8 cum Nuncupatoria ad Serenissimum Carolum Emmanuelem Sabaudiæ Ducem.
II. Historia Familiæ Panigarolæ. Hoc Opus se scripsisse asserit Alexander in Epistola Nuncupatoria ejus libri.

E

Inter Epistolas editas Sigismundi Foliani Burmiensis legitur XXXIII. lib III. ad Alexandrum nostrum data, in qua pluribus extollitur Encomiis.
Laudatur à Sitono in Schedis suis, & in Collect. Inscriptionum Co. Archinti.

MCCXXVII.

MCCXXVII.

PANIGAROLA ARCHANGELA.

BEata Archangela Panigarola; in sæculo Margarita, anno MCCCCLXVIII. nata est Mediolani Patre Gothardo Joannis Galeatii Sfortiæ Vicecomitis Insubrum Ducis Cancellario, & Matre Constantia de Sancto Petro eximiæ virtutis Matrona. Exactis, summâ cum innocentiâ, primis adolescentiæ annis, Deo per Visiones prorsus singulares vocante, ad Cœnobium Sanctæ Marthæ, in quo plures vixere admirandæ Sanctitatis Virgines, se contulit annos quindecim nata, ibique die XVII. Julii MCCCCLXXXIII. sub D. Augustini Regula Virginum Sponso se dicavit. Vivebat eo tempore in eodem Monasterio B. Veronica de Binasco, ejusque Contubernio ad perfectionis apicem adeò contendit, ut brevì Tyronibus erudiendis Præfecta, tum Vicaria, postremò Priorissa fuerit constituta. Mirum, quibus virtutibus enituerit, quibus donis à Cœlesti Sponso donata fuerit; Prophetiæ præsertim, & Curationum. Leoni X. tunc in Minoribus agenti, cùm Mediolani captivus detineretur, Pontificatum, ad quem postea ascendit, apertè prædixit. Christi Salvatoris, Deiparæ Virginis, Angelorum, & Cœlitum apparitionibus dignata fuit. Quin & Angelis dictantibus plura conscripsit. Demum anno MDXXV. ætatis suæ quinquagesimo septimo die XVI. Januarii, qua prædixerat hora, migravit ad Superos.

Scripsit:

I. Volumen Epistolarum ad Dionysium Brisonettum Episcopum primùm Toloniensem, tum Maclroviensem.

II. Volumen Revelationum, quòd Leo X. litteris, quæ adhuc extant in Archivo ejusdem Monasterii. Datæ Romæ. MDXIV. die XXX. Decembris adversùs quorumdam impugnatorum vim defendit, etiam propositis Ecclesiasticis Censuris. Extant ambo MS. in fol in Archivo præfati Parthenonis S. Marthæ Mediol.

III. Prophetiam ejusdem authenticam de instituenda Societate Jesu, servari in Archivo Romano testatur Daniel Bartoli in Historia ipsius Societatis.

IV. Rivelazione intorno all' Anima di Suor Cherubina.

V. Collana di XII. Gemme in onore di S. Michele Arcangiolo.

Hæc duo Opera Archangelæ manu conscripta, servari apud præfati Cœnobii Virgines asserit Pater Octavius Invitiati S. J. in Vita ejusdem. *Editæ Mediolani, apud Ghisulphum, 1677. in 12.*

VI. Orazioni divote della medesima. Extant in Cap. ultimo ejusdem Vitæ.

VII. Ordine, ed Esercizio de' lavori spirituali, i quali furono dall' Angelo insegnati alla degnissima Madre Arcangela, e delli quali ella ce ne lasciò un libro. Ita Anonyma Monialis S. Marthæ in Vita Victoriæ Felicis Lunieræ, quæ est in Cap. 43. ejusdem Operis alibi recensendi in addendis.

In libro, cui titulus: Cose notate da Gio. Pietro Puricello nella Vita della Madre Arcangela Panigarola, Monaca di Santa Marta di Milano. MS. Auctograf. in 4. in Archivo ejusd. Monasterii servato, hæc leguntur: „ Il Commendatore di S. Antonio di Granoble, venne a Milano l'anno, che vi si congregò il Concilio contro Papa Giulio II., e fattosi figliuolo Spirituale della M. Arcangela, si prese carico di scrivere le di lei Rivelazioni, cioè latinamente, e cominciò dal Cap. LXVII., e dal V. Maggio dell' anno MDXII., mà dopo la di lui morte furono traddotte in volgare dal Magnifico M. Principalle da Monte, ad istanza di Suor Bonaventura, in quei tempi Vicaria del Monastero, e nell' innanzi Segretaria della Madre Arcangela. Veggasi la Prefazione di quella Monaca, che poi trascrisse le dette Rivelazioni, e gliela pose innanzi. „ De hac Princivallis Montii traductione in illius Articulo meminimus.

Ejus Elogium habet Torrellus Cent. 4. Cap. 62. in lib. cui titulus: Ristretto delle Vite degli Uomini, e delle Donne illustri, ed altri famosi Soggetti dell' Ordine Agostiniano. *Bologna, per il Monti, 1647. in 4.*

Scribunt de ea Card. Federicus Borromæus lib. III. & IV. de Amore virtutis, & lib. I. Cap. XII. de Christianæ mentis jucunditate. Bosca in Martyrol. Med. ad diem I. Novembris. Plurésque alii ab eodem Invitiato citati.

MCCXXVIII.

PANIGAROLA AUGUSTINUS.

EX Francisco Christophori filio ortus est Augustinus Panigarola, fratresque habuit Christophorum & Nicolaum Viros laudatissimos, quorum postremus Jurisperitus Collegiatus extitit. Codices tam Civilium, quàm Canonicarum Legum attentissimè perscrutatus, summos Academicos honores consequi meruit, & ob generis nobilitatem, atque virtutis meritum & ipse Jurisprudentum Collegio aggregatus fuit anno MDVII. At brevì ad majores ascendit gradus, etenim primùm inter Patriæ Decuriones adlectus, ad Regii Ducalisque Senatoris gradum provehitur, quo in munere dùm se laudabiliter gereret, Prætorios fasces in Civitate Bergomensi Principis Decreto administravit. Pluribus in publicis negotiis magni momenti adhibitus insignem semper prudentiam, atque integritatem præsetulit, in rebus præsertim, quæ illius ætate gerebantur pro Republica Genuensium, ut indicant Epistolæ infra memorandæ. Raptus est terris anno Salutis MDXXIX., conditusque jacet apud Majores suos in Sacello Sancti Joannis Baptistæ in Ecclesia Sancti Petri in Glaxiate, ubi adhuc visitur marmori insculptum Joannis Baptistæ illius filii Elogium in hæc verba conceptum:

IO. BAPTISTAE PANIGAROLAE
AVGVSTINI SENATORIS FILIO
I. C. ET QVAESTORI EXTRAORDINARIO
THEODORA LANDRIANA
MARITO CARISSIMO
HIERONYMVS PROTH. APOST.
FRANCISCVS REGIVS SENATOR
ET AVGVSTINVS FILII
PATRI OPT. SIBI ET POSTERIS
P. C.

Doctrinam illius testantur.

I. Epistolæ plures ad Rempublicam Genuensem. Eas editas fuisse Genuæ asserit Lasor à Varea.
II. Aliæ plures Latinæ ad Hieronymum Moronum, Lancinum Curtium, Thomam Platum, aliosque; harum mentio est in Tomo III. & IV. Epistolarum ejusdem Hieronymi Moroni, qui ad Panigarolam nostrum plures dedit ab anno MDXVI. ad MDXVIII., earum Codices MSS. laudavimus in articulo ipsius Moroni.
Ejus meminere Andreas Saraccus in Trivultiade lib. 6 Sitonus in Chron. pag. 82. art. 354., & pag. 102. art. 424., atque Puccinellus in Chron. Glassiatensi pag. 336.

MCCXXIX.

PANIGAROLA CHRISTOPHORUS.

FRanciscus Panigarola jam notæ apud Insubres nobilitatis Vir Christophorum, de quo nunc agendum est, genuit, ac tam studiosè educavit, ut conceptam de filio spem ad effectum tandem perduxerit, quem optaverat. Etenim legalibus excultus disciplinis, atque Doctor in utroque Jure creatus Christophorus noster, anno MDVII. Jurisprudentum Collegiatorum Cœtui nomen dedit; cùmque ad Clericalem vitam animum convertisset, primùm in Imperiali Basilica S. Ambrosii Canonicus extitit, mox Abbas Commendatarius S. Julii de Dulzago in Novariensi Episcopatu creari meruit. Postremò magni habitus est Patria, ubi Senatoriam dignitatem obtinuit, & in Romana Curia ob eruditionis & integritatis præstantiam, ideoque inter Auditores Sacræ Rotæ cooptatus fuit die XIX. Januarii, anno Salutis nostræ MDXXVI. Majora certè virtuti ejusdem præmia parabantur, nisi præmatura morte raptus mortalis esse desiisset die XXVIII. mensis Octobris, anno MDXXX.

Habemus superstites:

I. Decisiones plures editas in corpore aliarum Sacræ Romanæ Rotæ.
II. Alias MSS. in Archivo molis Hadrianæ.
De ipsius virtute, atque dignitatibus honorifica mentio est apud Fontanam in Biblioth. legali, parte II. pag. 51. Cantalmajum in Syllabo Auditor. Rotæ Romanæ. Jasonem Consil. 77. Vol. III. *Edit. Francofurti 1611.* Marcum Ant. Montium in Allegat. pro Regio Oeconomatu; Gomezium Decis. XXII., & Sitonum in Chron. Colleg. J. CC. pag. 83. art. 355.

MCCXXX.

PANIGAROLA FRANCISCUS.

ANtequam de Francisco Panigarola Viro in tota Litteraria Republica celeberrimo verbum faciam, juvat in primis aliqua proferre de Gabriele ejus Patre J. C. C., & ex LX. Patriæ Mediolanensis Decurionibus. Hic non tantum Quæstor extitit Magistratus Redditum Ordinariorum, sed & etiam Ducissæ Christiernæ relictæ Francisci II. Mediolani Ducis Locum-Tenens in Comitatu Derthonæ. Gloriæ, lucrique spretor strenuus Cathedram Senatoriam, imò Præsidis ejusdem amplissimi Cœtus dignitatem à Carolo V. Imperatore ultro oblatam à se propulsavit, renuit, recusavit. De ipso Marcus Litta in Libro de Urbe Mediolani, sic cecinit:

De Gabriele Panigarola J. C. & Oratore Clariss.

Gloria Romanæ magna est Hortensius Urbi,
Cui linguæ est partus munere summus honos,
Addidit orandi verum quia legibus artem,
Panigarola, ideo major habendus eo est.

Dolemus interea, quod nullum ejus Litterarium Monumentum nobis servaverit temporis edacitas; gloria interim perpetua ei erit, una cum Eleonora Casata conjuge nobilissima Franciscum nostrum genuisse, qui die VI. mensis Januarii, anno Reparationis nostræ MDXLVIII. lucem vidit primam in hac Metropoli, nomine ei dato Hieronymi. Magistros habuit Viros eximios, nam Patavii Rhetoricam didicit sub Natali de Comitibus, Logicam verò sub Bernardino Thomitano, dein in Gymnasio Ticinensi in utroque Jure à Gaspare Vicecomite, qui postea Infulam Archiepiscopalem Mediolanensem obtinuit, edoctus extitit, tum Legum curriculum in Bononiensi Academia plaudentibus omnibus perfecit. Divino postea afflatu ductus Religionem Sancti Francisci inter Minores Observantes Florentiæ amplexus est, in qua vocari voluit Franciscus. Tunc totus Sacris Scientiis se dedit, & cùm felici ingenio summopere præditus esset, eruditus Philosophus, nec non Theologus doctissimus breviter ita illuxit, ut in eisdem facultatibus Lutetiæ Parisiorum Lauream acceperit. In Sacrorum Bibliorum Libris tantopere insudavit, ut Concionator facundus universi Orbis consensu celebratus evaserit. Erat Francisco liberalis facies, sonora vox, versatile ingenium, lingua velox, adeoque decenter articulata, ut cum in suggestu, pleno dignitatis corporis habitu, ad Populum concionaturus promineret, audientium animos usque ad stuporem rapere videretur. Charus Divo Carolo Borromæo, qui ut ipsum concionantem audiret, socium voluit etiam dum Oppida in Regione Helvetica sita, Diœcesi Mediolanensi subjecta sacra Visitatione perlustrabat. Intimus quoque ei fuit à consiliis. Demum ipsi etiam morienti astitit Panigarola, atque extremos illius anhelitus excepit. Hîc in perennem Francisci nostri laudem juvat verba ipsa referre Clariss. Ughelli ex Tomo IV. Italiæ Sacræ: „ Galliam per id tempus Henrici Borbonii arma „ vexabant, cùm sibi scilicet ex infelici Henrici III. „ decessu Borbonius florentissimum illud Regnum avi- „ to jure sponderet. Contra Parisini Cives coierant „ in fœdus, dixerantque Pontifici sacramentum, nun- „ quam se recepturos Borbonium, nisi prius ipse, „ qua à primis annis fuerat infectus hæresim ejura- „ ret. Ita tamen Henricianam interim obsidionem to- „ lerabant, ut victi quandoque malis victori vide- „ rentur cessuri. Quos ut confirmaret Sixtus Ponti- „ fex, inque spem melioris eventus erigeret, Hen- „ ricum Cajetanum Amplissimum Cardinalem ad ob- „ sessos legavit: cui præter fortium Virorum, orna- „ tissimum comitatum Robertum Bellarminum ex „ Societate Jesu Theologum, facundumque Concio- „ natorem, ex Ord. Minor. Episcopum Panigarolam „ adjunxit. Igitur Panigarola, ut obsessis spem fa- „ ceret, conscenso suggestu, illud Evangelii expli- „ cans: *Ecce motus magnus factus est in mari, itaut* „ *navicula operiretur fluctibus*, tanta Parisiensium „ admiratione, hostiumque terrore peroravit, ut „ plus Panigarolæ articulos, nervosque vereretur „ Borbonius, quàm ad propugnandam lectissimam „ Urbem intentatos mucrones. „ Comitiis generalibus Seraphicæ Religionis interfuit Parisiis anno MDLXXIX., ibique pro suprema dignitate certatum est inter ipsum Panigarolam, & Franciscum Gonzagam, istique libentissimè atque humiliter noster cessit. Anno sequenti à supradicto Summo Pontifice

A tifice Sixto V. in Gryfopolis Epifcopum, & Ferrarienfis Antiftitis Coadjutorem fuit electus, inde curante Carolo Emmanuele Allobrogum Duce Aftenfem Ecclefiam obtinuit anno MDLXXXVII., & poft feptem annos nondum expletos fui Epifcopatus, die XXXI. menfis Maji, anni MDXCIV. hora XXII. ætatis fuæ annorum XLVI., & menfium IV. tantorum laborum præmia recepturus ad Cœlum evolavit, & in fua Ecclefia Cathedrali tumulatus, relicto à fe ipfo Epitaphio, quod fuper ejus tumulum incidi juffit, fcilicet:

HIC IACET FRANCISCVS PANIGAROLA
EPISCOPVS ASTENSIS
CVIVS ANIMA IN BENEDICTIONE SIT. B

Varii de mortis ejus genere rumores vulgati funt, ipfum tamen veneno ab invidis illius objurgationes ægrè ferentibus propinato periiffe conftantior fama percrebuit. Sublimiores procul dubio honores adepturum fuiffe nemo inficiabitur, nifi morte immatura terris raptus ad eos percipiendos aditum fibi præcluffiffet, æternis potitus, ut piè creditur, bonis. Ipfum in Funere laudarunt Georgius Manganus, cujus Oratio impreffa fuit *Aftæ*, 1594. *in* 4. Idem fecit Joannes Armius ex eod. Ordine S. Fr. & hoc titulo fuam Orationem vidi: „ Orazione Funerale di Frate „ Giovanni dall' Armi Min. Ofs. in morte, e fopra „ il Corpo di Francefco Panigarola Vefcovo d'Afti. *Torino*, 1594. *in* 4. Alia perelegans Oratio Anonymi in Funere ejufd. latino fermone confcripta, extat in Bibliotheca Monachor. Cifterciensium Mediol. MS. in fol. num. 60. Virtutum tanti Viri majorem teftem Lectoribus noftris proferre non poffumus, quàm verba eximii Cardinalis Federici Borromæi, uti leguntur in libro II. de Sacris Oratoribus, quæ funt: „ De hoc Oratore poffumus affirmare, neminem fuiffe per eos annos majore fama, neque „ id ob Concionum tantummodo gloriam, fed propter liberalem, & in communi confuetudine modum agendi, quo multorum privatim animos alliciebat. In id habuit ille tantùm artis, totque laqueos, & retia ad capiendas hominum voluntates, ut cupidiffimi affectarentur, cùm nobiles, obfcuri, docti pariter, & indocti, neque folùm ubi moraretur ufpiam; fed etiam in itinere divertentem aliquo, ac tranfeuntem fortè per Urbes. Quantum ille fcripferit penè incredibile eft, Plura enim refert Ughellus loco citato, alia ipfemet teftatur fcripfiffe in libro, cui titulus: „ Lettere di Monfignor Panigarola Vefcovo d'Afti. *Milano*, 1629 In Epiftola autem I. Libri II. ad P. Aloyfium Panigarolam legitur Index Operum Auctoris noftri ab ipfo dum annum agebat XLV. confectus. Alia verò leguntur in Picinelli Athenæo, & tandem nonnulla adhuc inedita fervantur apud Suos in Bibliotheca S. Angeli in hac Urbe, quorum notula nobis perhumaniter communicata fuit. Ex his omnibus nos Cathalogum fequentem fcripfimus, additis aliis Lucubrationibus à nobis etiam repertis, de quibus mentio alibi fruftra eft perquirenda, occafione qua tot Bibliothecarum libros maximo labore pervolutavimus.

Sunt igitur:

I. Homiliæ à Dominica poft Pentecoften ufque ad Adventum, & in principalibus illius temporis Solemnitatibus, Romæ habitæ anno MDLXXX. *Venetiis, apud Jacobum Vincentium, & Ricciardum Amadinum*, 1604. *in* 8. Curâ, & diligentiâ Joannis Armii ejufdem Inftituti, ad Cardinalem Francifcum Sangeorgium.

II. Decreti della I. e II. Sinodo Diocefana Aftenfe, fatti da Francefco Panigarola, Vefcovo d'Afti, l'anno MDLXXXVIII. con aggiuntevi da' Stampatori tutte le Lettere Paftorali di lui, che fino a queft'ora fono ufcite fuori &c. *In Afti, per Giovanni, e Virg. Zangrandi*, 1589. *in* 4.

III. Sei Quarefimali fatti in Roma. *Ivi, per il Paolini*, 1596. *Vol. II. in* 4. De hoc libro pars aliqua lucem vidit latino fermone ab Anonymo donata, & fic infcripta: „ Conciones „ Quadragefimales Francifci Panigarolæ. *Moguntiæ, apud Albinum*, 1602. *in* 4. Sed fatius duco hic exfcribere titulos, ut jacent MSS. in Bibliotheca Fratrum Min. Obferv. S. Angeli hujus Metropolis.

1. Quarefimale fatto in Roma alla prefenza del Papa.
2. Quarefimale fecondo fatto in S. Pietro di Roma l'anno MDLXXVII. Hoc quoque autographum MS. habet Bibliotheca olim Com. Cæfaris Montii.
3. Quarefimale terzo fatto in Roma parte prima.
4. Quarefimale terzo fatto in Roma parte feconda.
5. Quarefimale quarto fatto in S. Pietro di Roma l'anno MDLXXXIV.
6. Quarefimale quinto fatto in Araceli di Roma l'anno MDLXXXVI.
7. Quarefimale fefto fatto in S. Pietro di Roma l'anno MDLXXXVII. mentre era Vefcovo.
8. Quarefimale dalla Feria IV. delle Ceneri fino alla Feria V. della II. Domenica; confta di quattro, cinque, e fei Prediche per giorno.
9. Quarefimale dalla Feria V. della Domenica III. di Quarefima fino al fine.
10. Quarefimale dalla Settuagefima alla Domenica II. di Quarefima inclufivè.
11. Quarefimale dalla Feria II. dopo la II. Domenica di Quarefima alla Feria III. dopo la Domenica IV. di Quarefima inclufivè.
12. Quarefimale dalla Feria IV. dopo la IV. Domenica di Quarefima alla Feria III. dopo la Domenica delle Palme inclufivè.
13. Prediche diverfe la maggior parte per la Quarefima.

Non omnia certè effe poffunt in II. Vol. fupradictis typis traditis.

IV. Prediche fpezzate, e fuori di tempo di Quarefima. *Afti, per il Zangrandi*, 1591. *in* 4. *ed in Milano lo fteffo anno*. Etiam hic juvat Lectori meo proferre MSS. Bibliothecæ S. Angeli, uti infcripti funt tituli ad has Conciones melius cognofcendas, quæ & ipfæ non omnes typis commiffæ fuerunt.

1. Prediche per l'Avvento.
2. Prediche fei diverfe, e varie.
3. Prediche otto diverfe.
4. Prediche otto d'Inverno.
5. Prediche dodeci diverfe de' Santi, di Domeniche, e di Ferie.
6. Prediche fedeci diverfe, e di varie cofe trattanti.
7. Prediche fedeci parimenti diverfe.
8. Mifcellaneo di diverfi Sermoni, ed Introduzioni a varie Orazioni.
9. Difcorfi quattro diverfi.

V. Rhetoricæ Ecclefiafticæ, five de Ratione componendæ Concionis libri III. *Coloniæ, apud Honthemium*, 1605. *in* 8.

VI. Thefes generales ex univerfa SS. PP. Theologia defumptæ, & confentiente R. & Illuftrifs. Patre F. Francifco Gonzaga Mantuano, ejufdem Ordinis Generali, in Capitulo, cui interfuere DC. præftantiores Patres ex omnibus nationibus, etiam Indici, ex novis Infulis, & Hierufalem, ad publicam Difputationem propofitæ. *Ingolftadii*, 1584. *in* 8.

VII. De Maria Virgine Matre Oratio. *Aftæ, Typis Virgilii Zangrandii*, 1591 *in* 4.

VIII. In Laudem S. Domus Beatæ Virginis Lauretanæ, Poëma Latino, atque Etrufco Carmine modulatum: tefte Maraccio loco infra citando. Italicè verò ipfum vidi, fic infcriptum: „ La Santa Cafa di Loreto, Poema. *Bergamo, per Comino Ventura*. 1606. *in* 4.

IX. De Sacrarum Stationum veteri inftituto à Sixto V. revocato. Oratio in die Cinerum. *Mediolani, apud Pontium*, 1587. *in* 4.

X. Conciones Latinæ quotquot extant omnes. *Coloniæ*, 1600. *in* 8.

XI. S. Petri Vita per modum Catenæ Aureæ contexta. *Romæ, fine anno, & Typographo, in* 4. Adeft quoque Italico fermone MS. in Bibliotheca Sancti Angeli.

XII. Parafrafi, e dichiarazioni fopra i Salmi. *Venezia, per li Zoppini*, 1585. *in* 4. *Roma*, 1587. *Parigi, per Roberto Stefano*, 1610. *in* 8. & iterum *Venezia, preffo gl' Imberti*, 1627. *in* 4.

XIII.

A

XIII. Parafrasi, ed Annotazioni sopra le Lamentazioni di Geremia, fatte in S. Lorenzo in Damasso. *Verona, presso Girolamo Discepolo*, 1583. *ed in Roma, presso il Gigliotto*, 1586. Reperiuntur etiam MSS. in Bibliotheca S. Angeli cum aliis ejusdem Argumenti in Ecclesia Mediolanensi, vulgò *il Giardino* nuncupata, habitis.

XIV. Cento Ragionamenti sopra la Passione di N. S. Parti IV. raccolti dal P. Paolo Castrucci da Monte Regale Domenicano. *Venezia, per il Rampazzetti*, 1585. *in* 4. *ed in Genoa, per il Bortoli*, 1590. Et traduits en françois (XXV. tantùm) par Gabriel Chapuys. *A Paris*, 1599. *& à Venise*, 1592. Pars ipsorum adest MS. in Bibliotheca Suorum S. Angeli hujus Urbis.

XV. Compendio degli Annali Ecclesiastici del Baronio. *Venezia, appresso la Compagnia minima*, 1593. *in* 4. con le Annotazioni. *Roma, per il Ziliotti*, 1590. *in* 4. MS. servatur quoque apud Suos in Bibliotheca S. Angeli Mediolani.

B

XVI. Prediche sopra gli Evangelj della Quaresima. *Roma, per il Polini*, 1596 *Tom. II. in* 4. *ed in Milano, per l'Antonii, lo stesso anno, in* 4.

XVII. Orazione in morte, e sopra il Corpo del Cardinal Borromeo (postea *Santo*). *Milano, presso il Zeni*, 1583. *in* 4. *Vicenza, Bologna, e Firenze, presso il Sermatelli*, 1585. *in* 4.

XVIII. Orazione altra ne' Funerali di S. Carlo. *Milano, per il Lomazzo*, 1605. *in* 4.

XIX. Lezioni XX. contro Gio: Calvino. *Venezia, presso Pietro Dusinelli*, 1583. *in* 4. *ed in Ferrara, per Giulio Vassallini*, 1585. *in* 8. Has in sermonem latinum vertit Jo. Tonsus, ut in eo littera T. dicemus. *Mediolani, apud Pacificum Pontium*, 1584. Autographæ verò Italicæ sunt MSS. in Bibliotheca S. Angeli Mediolani.

C

XX. Tabulæ XXIV. ex variis Conciliis, & Apostolicis Visitationibus depromtæ. *Papiæ, apud Vianum*, 1594. *in* 4.

XXI. Modo di comporre una predica trovato da Francesco Panigarola Min. Osserv. per quelli che cominciano. *Milano, per Paolo Gottardo Ponzio*, 1584. *in* 12. Prodiit quoque latinè hoc titulo: „ Brevis & artificiosus Concionem „ omnibus numeris absolutam componendi mo„ dus, ex Italica in Latinam linguam transla„ tus per Michaëlem Cremerium Ord. Prædic. „ Theol. Doct. *Moguntiæ, apud Balthass. Lipp* 1612. *in* 8.

XXII. Esposizione letterale, e mistica della Cantica di Salomone. *Milano, per il Bidelli*, 1621. *in* 8. Extat etiam MS. in Bibliotheca S. Angeli hujus Urbis.

XXIII. Memoriale di Medicina Spirituale. Extat in eodem Vol.

D

XXIV. Il Predicatore, o sia Parafrasi, e Commento intorno al Libro dell' Eloquenza di Demetrio Falereo. *Venezia, per i Giunti, e Ciotti*, 1609. *in* 4. Postquam ipse in Epistola sæpe dicta enumeraverit Opera ab eo conscripta, sic de hoc Opere locutus est: „ Questo è fat„ to finora: quello, intorno a che io sudo adef„ so, se bene di Febraro, è una Parafrase, un „ Commento, e molti Discorsi intorno al Li„ bro della Elocuzione di Demetrio Falereo, „ che sarà opera di tre anni di tempo alme„ no, ma nella quale io spero di dover fare „ ed alla nostra lingua, ed a' Predicatori Sacri „ servigio notabilissimo, riducendo i precetti, „ e gli esempj del dire, dati da' Greci, alla „ pratica di ben parlare in prose Italiane, ed „ accomodando la vana Elocuzione degli Au„ tori profani alla sacra eloquenza de' nostri „ Dicitori, e Scrittori Ecclesiastici &c. Di Asti „ alli 5. di Febraro 1592. „ Hoc idem Opus servat MS. Bibliotheca S. Angeli Mediolani in IV. partes, & totidem Vol. divisum in 4. manu Auctoris exaratum, & magni faciendum pro nova editione à Litteraria Republica ex pluribus ab hinc annis desiderata.

E

XXV. La Quaresima in Sonetti, con le Figure. *Bergamo, per Comino Ventura*, 1606. *in* 4.

XXVI. De Parisiensium obsidione. *Romæ, sine Typographi nomine, & sine anno, in* 4.

XXVII. Lezioni XXII. sopra il Catechismo ad Parochos. *Milano, presso il Ponzio*, 1582. *in* 4. Hæc quoque in Gallicum sermonem vertit Gabriel Chappuys. *A Lyon*, 1583. *in* 8.

XXVII. Sermoni sopra la prima Parola in Croce. *Milano, per Tino, e Besozzi*, 1601. *in* 4.

XXIX. Specchio di guerra. *Bergamo, per il Locarno*, 1597. *in* 4.

XXX. Copia di due Lettere di Monsignor Panigarola scritte poco avanti di sua morte, e di sua propria mano; una è intitolata Serenissimo Signore: l'altra Nipote mio Carissimo. Siegue pianto fatto dopo la morte di Monsignor Panigarola; *senza nome dell' Editore, stampa, luogo, ed anno, in* 8

XXXI. Sagri Concetti di Francesco Panigarola, Opera postuma, dedicata ad Urbano VIII. *Milano, per il Bidelli*, 1625. *in* 4.

XXXII. Lettere di Monsignor Panigarola Vescovo d'Asti raccolte dal Signor Alessandro Panigarola. *Stampate in Milano, per Gio. Battista Bidelli*, 1629.

XXXIII. Carmina varia Latina. Extant in Tomo VII. Carminum Illust. Poëtar. Italorum. *Florentiæ, apud Tartinos, & Francos pag.* 66.

XXXIV. Epistola in laudem Card. Valerii ad S. Carolum data Veronæ die XX. Septemb. MDLXXXIV. Extant in pluries laudata Collectione Epist. D. Caroli in Biblioth. Ambrosiana.

XXXV. Epistolæ tres Latinæ ad S. Carolum, cum ejusdem Responsionibus de anno MDLXXXIV. extant ut supra.

XXXVI. Epistolæ plures datæ annis MDXCIII., & MDXCIV. ad Federicum Card. Borromæum. Extant in sæpe laudata Collectione Epistolarum ejusdem Card. in Biblioth. Ambrosiana.

XXXVII. In Assumptione B. Virginis Homilia I.

XXXVIII. In Nativitate ejusdem Homil. I. ambæ uno Volumine. *Venetiis, apud Jacobum Vincentium*, 1604. *in* 8.

XXXIX. Explicatio Psalmi Magnificat. Teste Maraccio. Hæc omnia partim egomet vidi, partim ex infrascriptis Auctoribus hausi: quæ verò sequuntur sunt MSS. in Bibliotheca Conventus Mediolanensis S. Angeli apud Suos, præter ea quæ supra innuimus.

XL. Prologus Scoti, & primus usque ad tertiam distinctionem.

XLI. Tertius Scoti à principio usque ad septimam distinctionem.

XLII. In II. Scoti à principio usque ad XII. distinctionem exclusivè.

XLIII. In II. Scoti à XII. distinctione usque ad finem.

XLIV. In III. Scoti à VII. distinctione usque ad finem.

XLV. De Incarnatione, & Virtutibus Theologicis.

XLVI. In IV. Scoti à principio usque ad XIII. distinctionem exclusivè.

XLVII. In IV. Scoti à XIII distinctione ad finem.

XLVIII. Quæstiones Theologicæ super Prologum, & primum Sententiarum.

XLIX. Expositio Prologi, primi Sententiarum à prima distinctione ad quartam secundi Sententiarum, ac Quodlib Scoti.

L. Expositio Officii Sanctissimæ Trinitatis.

LI. Quæstiones super Prologum Scoti, & super primum Sententiarum à prima distinctione ad secundam distinctionem inclusivè.

LII. Varia Opuscula Philosophica, & alia curiosa.

LIII. Ars brevis speculativa.

LIV. Homiliæ in Evangelia Dominicarum, & Festorum à Dominica Trinitatis ad Adventum habitæ in Conventu Aracœlitano Romæ anno MDXXX.

LIV. Miscellaneum diversarum rerum.

LV. Tractatus de rebus Gallicis.

LVI. Acta in Legatione Gallica.

LVII. Censuræ in Bibliothecam Sanctorum Patrum collectam à Margarino de la Bigne.

LVIII. Annotazioni copiose, o dichiarazioni sopra diversi luoghi di Cornelio Tacito.

LIX. Cento undici luoghi della Scrittura spiegati in volgare.

LX. Istruzioni alle Visite Pastorali in II. libri.

LXI. Sei libri di Lettere in un Volume.

LXII. Compendio del Manuale del Navarra.

LXIII. Tractatus de sensibus Scripturarum.

LXIV. Carmina tam Latina, quàm Italica.

De his postremis testem adducimus Cl. Crescimbenium in libro „ Commentarj intorno all' „ Istoria della Volgar Poesia Vol. III. lib. II. pag. 123. ubi de Panigarola sic ait: „ Nè „ volle esser privo dell' ornamento della nostra „ Poesia, nella quale ben sovvente si esercitò, „ e v'ebbe vena facile, e piana; ma, comechè „ componesse sulla buona maniera, poco in „ alto si sollevò, contento d'uno stile da espri„ mer bene i suoi concetti, senza molto lavo„ ro, come fa vedere il Saggio cavato dalla „ Corona d'Apollo di Pier Girolamo Gentili „ impressa in Vinegia nel 1605. ove si leggono „ varie sue Rime. „

LXV. Esposizione Letterale, e Mistica della Cantica di Salomone.

LXVI. Tre Prediche fatte in Parigi.

LXVII. Apparato agli Annali Ecclesiastici.

LXVIII. Prolegomeni a' Discorsi Ecclesiastici.

LXIX. Discorsi Ecclesiastici parte II.
LXX. Molti Trattati a diversi propositi.
LXXI. Miscellaneo di diverse cose. Vol. Ital., à Latino num. LIV. relato, dissimile.
LXXII. Selva di diverse cose, e diverse materie.
LXXIII. Lettera longhissima scritta da Bologna ad un Prelato.

Quæ subter indicamus enunciantur in supradicta Epistola ad P. Aloysium Panigarolam ab ipso Auctore conscripta, necnon à Picinello in Athenæo, aliisque infra citandis.

LXXIV. Selva di tutti i libri Sapienziali ridotti in varj capi, per doverne formare un Etica, una Politica, ed una Economica Cristiana.
LXXV. Le Frasi del Petrarca raccolte.
LXXVI. Le Frasi del Tasso raccolte.
LXXVII. Dichiarazione letterale in Giobbe.
LXXVIII. La Teologia Davidica.
LXXIX. Parafrasi ne' libri della Fisica di Aristotile.
LXXX. Cronologia Biblica.
LXXXI. Apparato alle Conclusioni di Parigi.
LXXXII. La Censura nelle Costituzioni Parisiensi del Molineo.
LXXXIII. De Sensibus Scripturarum.
LXXXIV. Libro I. in forma di Predica, ma con quattro parti sopra la Vittoria Navale, che si ebbe a Lepanto.
LXXXV. Trattato contra l'Ateismo.
LXXXVI. L'Apologia di Ginevra.
LXXXVII. Sermoni sopra tutte le parole dette da Nostro Signore in Croce.
XXCVIII. Trattato della memoria locale.
LXXXIX. La pubblicazione della Traslazione di S. Gregorio Nazianzeno.
XC. La Malattìa fatta in Vercelli da Carlo Emmanuele Duca di Savoja.
XCI. Il Compendio di tutte le Opere Spirituali del Padre Granata.
XCII. Una doppia e nuova dichiarazione della Cantica di Salomone.
XCIII. Una Grammatichetta Italo-Francese.
XCIV. Trattato de' titoli de' Cardinali.
XCV. Trattato della Peste.
XCVI. Compendio del I. e II. Tomo, e metà del III. degli Annali Ecclesiastici del Cardinale Baronio. Pars aliqua hujus Operis edita fuit *Venetiis anno* 1593.

Ex supradictis Panigarolæ Operibus à numero LXXIV. ad XCVI. forsan aliqua impressa fuerunt, quòd nos usque num latet, alia verò nondum ad umbilicum producta ipse Auctor testatus est in sæpe relata Epistola.

XCVII. Vita di Francesco Panigarola da lui medesimo composta. Extat autographa manu exarata ejusdem in Bibliotheca alibi laudata S. Angeli, & ex autographo in Ambrosiana Cod sign. N. num. 279 in 4. pagg. 242. & in Bibliotheca Sanctæ Mariæ Gratiarum Modoëtiæ.

Præter Vitam Auctoris nostri, quam ipsemet scripsit, ut diximus, alteram edidit F. Bonagratia de Varenna ejusdem Instituti. *Mediol. apud Bidellum*, 1617. Bullartus quoque eam dedit, cum Scriptoris hujus effigie, in libro „ Bibliotheque des Sciences, & des Arts T. II. pag. 41.

In ditissima Ambrosiana Bibliotheca vidi MS. sign. S. num 94. in fol in quo legitur Epistola satis acris in Panigarolam ob Concionem ab ipso habitam contra Genuensium mores; in altero verò Codice ejusdem Bibliothecæ sign. S. num. 79. in fol. adest Opusculum inscriptum: „ Apologia del P. Panigarola in sua difesa l'anno MDLXXIV. est paginarum 19.

In libro inscripto „ Cento Lettere scritte da Muzio Manfredi *Pavia, per Andrea Viano*, 1594. *in* 8. *pag.* 40. est Epistola ejusdem ad Franciscum Panigarolam Astensem Episcopum data Nantii die XXI. Julii MDXCIII.

In Opere, cui titulus: „ Carmina Illust. Poëtar. „ Italor. Tom. I. pag. 366. extat Epigramma Pompeji Arnolphini Lucensis in Francisci Panigarolæ Conciones, & in Tomo VII. pag. 292. Epigramma Petri Pauli Plovenei ad Franciscum Panigarolam.

Leguntur ad eum Epistolæ duæ Italicæ Aldi Manutii, prima data Bononiæ die XXXI. Decembris MDLXXXVI., altera Pisis I. Julii MDLXXXVII. inter Epistolas Aldi editas *Romæ* 1592. *apud Sanctem, & Socios*.

Annibalis Guaschi Alexandrini ad Panigarolam Epistolæ V. Italicæ extant inter Epistolas ejusdem Guaschi impressas *Mediolani, per Pontium, & Piccaleam*, 1601.

Legitur altera ad eundem Epistola inter editas Equitis Baptistæ Guerini anno MDLXXXVIII.

Ad ipsum Epistolæ tres Stephani Guazzii sunt inter Epistolas ejusdem editionis *Venetæ*, 1592.

Onuphrii Panvinii Epistolæ plures ad Patrem Franciscum Panigarolam datæ Modoëtiæ XVI. Junii MDLXXXII. aliæ tres MDLXXXIV. extant in Codice Ambros. sign. D. num. 51. in fol.

Clariss. Saxius servat in Domestico suo Musæo Æneum Numisma magni moduli cum imagine Francisci Panigarolæ, inscripto sequenti disticho:

HIC PIVS ORATOR TVSCO SERMONE DISERTVS
NECTAR ET AMBROSIAM PANIGAROLA DABAT.

De Francisco Panigarola maxima cum laude locuti sunt Ughellus in Italia Sacra Tom. IV. in Astensibus, VVadingus in Annalibus Minorum, & quotquot de Franciscanis Scriptoribus egerunt, Britius in Monument. Provinciæ Subalpinæ S. Thomæ lib. III. pag. 268., Franciscus August. ab Ecclesia in Chronologia Præsulum Pedemontii, Crescimbenius in Commentariis ad Hist. Ital. Poësis Vol. III. lib. II. pag. 123. Cinellus in Biblioth. Vol. Pluteo I. & XIX. Marchio Maffejus in libro „ de Tradduttori Italiani „ Maraccius in Bibliotheca Mariana, Fontaninius in libro „ della Volgar Poesia „ Picinellus in Athenæo pag. 215., & Cl. Sitonus in Chron. Colleg. J. PP. art. 395. pag. 91. & 92.

MCCXXXI.

PANIGAROLA JACOBINUS.

Jacobinus Panigarola Beriemi filius & nobilitate, & prudentia plurimùm in hac Insubrum Metropoli claruit sæculo XIV. nam anno MCCCXL. publica negotia cum laude gessit inter Decuriones Patriæ computatus; post quadriennium verò Sindicus hujus Urbis extitit. Mox cùm anno MCCCXLVIII. Luchinus Vicecomes, Mediolani Dominus Jus municipale in meliorem formam redigere statuisset, inter præstantes Viros ad hoc Opus electos recensitus est Jacobinus noster, qua in re, unà cum aliis loco suo in hac Collectione memoratis insudavit ad annum usque MCCCLI, quo Statuta ipsa publicata sunt, jubente Joanne Vicecomite Mediolani Archiepiscopo & Principe. Genuit Beriemolum, cujus olim in Templo Parochiali S. Victoris Martyris, cui cognomen ad Theatrum (quod apud eandem Ecclesiam olim venerandæ antiquitatis ædificium ad publica spectacula surgeret) Sepulchralis extabat Inscriptio litteris Gotthicis exarata; quam nobis suppeditavit amicissimus Sitonus:

IN HOC SEPVLCRO IACET
DOMINVS BERIEMOLVS
DICTVS BIGIVS DE PANIGAROLIS
QVI FVIT GVBERNATOR STATVTORVM
HVIVS CIVITATIS ANNIS LXX.
ET OBIIT DIE XXIX. IVNII MCCCCXXXV.

Jacobinus autem commendatur propter

I. Leges Municipales Mediolanenses. Ut supra.

Laudatur à Bernardino Corio ad annum MCCCLI. à Comite Octavio Archinto in Collect. Monument. Familiarum Mediol. à JC. Sitono in Theatro Genealog. Famil. Nob. Mediol., & in Collectaneis Inscript. Sepulchral. Mediol., quæ Opera ambo MSS. extant apud eundem Auctorem.

MCCXXXII.

PARAVICINUS ALEXANDER.

Alexandro Paravicino Mediolanensi genitores fuere Hieronymus Militum Dux, Statorque Major, atque Anna Maria Salvatorina nobiles conjuges. Ab his optimè educatus filius ad legalia se contulit studia, in quibus laureâ honestatus, Jurisconsultorum Collegio aggregatus est anno MDCLXVIII. Forum Mediolanense ipsius sæpe virtutem conspexit in Caussis gravissimis, præsertim verò in ea celebri Jacobi Antonii Gallutii. Acutissimi fuit, ac præstantissimi ingenii Vir, & legali eruditioni Oratoriam, Historicamque conjunxit, ut facilè agnosci potest ex infra memorando illius Opere, quod maximam Auctori laudem peperit. Utinam egregius hic Eruditus immaturæ mortis vim non tam citò sensisset; plura enim haberemus doctrinæ Monumenta. Ab hac vita migravit anno Partus Virginei MDCXCIII.

Opus ejus hoc prænotatur titulo:

I. Medusæ Caput, sive Juris, & Facti Defensiones Jacobi Antonii Gallutii Rei peracti ex Decreto Senatus Excellentissimi de falsa compilatione, ac fabricatione Instrumentorum, Diplomatum, aliarumque Scripturarum &c. Quod opus confecit de mandato ejusdem Senatus, uti Carceratorum Patronus, cui respondit Comes Joseph Pusterla J. C. Collegiatus Mediolani, prout inferiùs, Libro cum hoc titulo: Persei gladius in Caput Medusæ. Idest Oppugnatio Gallucianæ Defensionis. Opus in IV. partes divisum, pagg. 317 Impressa ambo in Libro, cui titulus: Reati a Giacomo Antonio Galluzio. *Mediolani, apud Philippum Ghisulphium, anno* 1683. Uno Volumine in fol.
Meminit illius Sitonus amicissimus in Chron. JCC. pag. 229. artic. 1029.

MCCXXXIII.

PARAVICINUS ANGELUS MARIA.

Inter Capuccinos floruit nostris temporibus Angelus Maria Paravicinus Mediolani natus, de quo tam parcè ejusdem Ordinis Sodales nos instruxere, ut quasi jejunos Lectores nostros relinquere coacti simus, præter nostrum institutum, quo curamus acta, atque Opera Auctorum, quos laudandos suscipimus, exactè proferre. Breviter ideo nobis indicarunt fuisse Paravicinum istum Conventus Alexandrini Rectorem, & totius Religionis pro-Custodem, & quod ipsius eloquentiæ eximiæ in Concionibus totius ferè Italiæ in Urbibus principibus traditis testes essent omnes, qui adhuc viventes eum singulari delectu, animarumque lucro audivere, adeò ut pro efficaci Sermone ejusdem, qui inter penè innumeros, quos ille scripsit, impressus fuit, ut infra, atque in Cathedrali Alexandriæ dictus, sex illico Hebræos fidem Catholicam amplexos fuisse tradatur. Alias quoque scientias tam sacras, quàm eruditas Religiosus iste coluit, ex indicatione Lucubrationum, quas MSS. reliquit in suo Conventu loci Herbæ, Plebis Incini, quæ melius, accuratiusque describendæ erant à Suis. Desideratus est anno MDCCXXV.

Hæc tantùm de illo proferre nobis datum est:

I. La Luce fra l'Ombre: Predica fatta alla presenza degli Ebrei nel Duomo d'Alessandria, dedicata a Monsignor Alessandro Taverna. *Ivi*, 1710. *in* 4.
II. Conciones, atque Panegyres. MSS. permultæ.
III. Lucubrationes variæ ad eruditionem sacram, atque profanam spectantes. MSS.
Extant in supradicto Conventu Suorum, ut ipsimet nobis testati sunt.

MCCXXXIV.

PARAVICINUS AUGUSTINUS.

Augustinus Paravicinus Mediolanensis Petri filius non infimus inter Patriæ Historicos sæculo XV. exeunte & subsequentis initio floruit. Ob integritatis commendationem charus fuit Insubriæ Principibus, quibus etiam diù extitit à Secretis. Fratrem habuit Franciscum Metropolitanæ Ecclesiæ Canonicum Ordinarium, ac Vicedominum, qui testamentum condens anno MDXL. Legatum constituit pro annuo solemni Sacrificio in perpetuum celebrando ad solamen animæ ipsius Augustini fratris sui; quas Tabulas eodem anno, die IX mensis Maji à publico Tabellione Marino Angelo de Castrofranco fuisse conscriptas humanissimus J. C. Sitonus nos reddidit certiores. Inde patet, Auctorem nostrum eo anno jam vita functum fuisse; certè cùm Opus ejus, de quo mox agemus, desinat in anno MDXXIX. paulo post obiisse conjicimus.

Illud sequens est:

I. Chronicon Mediolani ab anno MCCCCXCIX. ad MDXXIX. MS. cum
II. Vita S. Natalis Archiepiscopi Mediolanensis.
MSS. ambarum Paravicini nostri Lucubrationum meminere citatus JC. Sitonus in Chronico Jurisperitorum pag. 103. art. 431. atque Joannes Baptista Carisius in suis Miscellaneis Ecclesiasticis eruditis, Tom. II. MSS. Laudatur etiam à Petro Paulo Bosca in Martyrologio Mediolanensi ad diem III. Novemb. pag. 365.

MCCXXXV.

PARAVICINUS BALTHASSAR.

Balthassar Paravicinus Alexandri filius, in hac Urbe Mediolanensi natus, non infimum locum sibi promeruit inter Insubres eruditos. Sub optimis Præceptoribus excultus, cum humanioribus studiis morum probitatem conjungens, gratissimus fuit hujus Civitatis incolis, atque in Banco S. Ambrosii Generalis Ratiocinator plures annos extitit. Ab eo officio translatus est die XXIII. Aprilis, anno post Christum natum MDCXCIII. ad munus Secretarii LX. Decurionum, in quo cùm plura fidei, prudentiæ, atque doctrinæ præstitisset testimonia, Prid. Kal. Januarii anno sæculari MDCC. fato concessit. Ejus meminit Inscriptio ab ipso posita in Aula magna aliàs vetustissimi Castri, nunc nobilis Domus, loci Paravicini, Diœcesis Mediolanensis, juris Felicis Balthassaris Paravicini ejusdem ex filio Nepotis, in qua depictæ sunt Icones Ecclesiastici, & Militaris Ordinis procerum ex Gente Paravicina, tenoris, ut sequitur:

EXCITATA EX LICINO FORI RVDERIBVS ARX PARAVICINA
EAQVE DIV AD PROPAGINEM PROLIS FLORENTE
POSTMODVM CIVILIBVS DISSIDIIS EVERSA
NON IACVIT
SED IN FAMILIAE DOMICILIVM REFLORESCIT
COMMVNI OMNIVM PARENTI
PRAESTANTIVM VTRIVSQVE PALLADIS IMAGINE EXPRESSA
PAVCA EIVS ANTIQVITATIS DECORA
BALTHASSAR PARAVICINVS RESTITVIT ANNO MDCLXXXVII.

Scripsit & edidit Opera hoc titulo :

I. Le Glorie di S. Ambrogio &c. da Milano ravvivate il XXIX. Novembre MDCXCVIII., trasferendo dalla sua Basilica alla Chiesa Metropolitana la sua Statua d'Argento &c., descritte da Baldassarre Parravicino &c. *Milano, per il Malatesta*, 1698. *in fol.*

II. Milano sempre grande nel proccurare la Promozione de' suoi figlj alla dignità di Pastore, nell' ergere pomposo Apparato a riceverli, nel mantenere un figliale ossequio dopo ricevuti, circostanze descritte nell' Elezione, ed Ingresso fatto in Milano dall' Eminentiss. Sig. Federico Caccia suo Arcivescovo il giorno XI. Decembre MDCXCVI. da Baldassarre Parravicino. *Milano, presso il Malatesta, in 4* in quo Præfationis loco enumerat Auctores omnes, qui de laudibus Mediolani scripsere.

Videndæ sunt Schedæ amicissimi Sitoni.

MCCXXXVI.

PARAVICINUS CASSIANUS.

Cassianum Paravicinum Mediolanensem, qui ter tio ætatis suæ lustro emenso rigidiori Carmelitarum Nudipedum Instituto addictus, de S. Elia vocatus est, non eruditio solùm, verùm etiam singularis pietas plurimùm laudabilem effecerunt. Jam eloquentiæ præceptis fuerat imbutus, cum in Claustra se recepit, ideo vix emissa solemni professione, Philosophiam atque Theologiam auditurus Bononiæ Ludovico Mariæ Agudio, quem jam supra commendavimus, Viro eruditissimo traditur. Eo Doctore cùm non modicum profecisset, Romam ad sui Ordinis Seminarium missus fuit, ut exoticas linguas, & eam, quæ ad Dogmata pertinet, sacræ facultatis partem perciperet. Addixerat se Cassianus emisso voto ad Sacras Missiones in Hæretica labe infectis regionibus habendas, ideo Majorum decretis paratiorem se exhibiturus operæ pretium existimavit his disciplinis, quæ ad rem ipsam apprimè faciunt, animum excolere. Jamque Insubriam revisere meditabatur, cum in itinere Generalis Ordinis Prioris ei redduntur litteræ, jubentis ut in Florentino Cœnobio speculativas scientias Auditoribus prælegeret; verùm cognita ejus in Sacris Concionibus habendis peritie, ad Apostolicum Ministerium admovetur. Venetiis ergo primùm, tum in pluribus aliis Italicis Urbibus multos per annos Verbum Domini non sine ingenti plausu, atque profectu Christianæ Religionis populis annuntiavit. Scribente Picinello, qui pluribus eum celebrat laudibus, bina jam lustra Concionatorio munere functus fuerat, & inter celeberrimos sui Ordinis Oratores computabatur, frequentesque ad eum audiendum S. R. E. Cardinales, Principes, & Proceres conveniebant.

Post se reliquit hæc eruditionis suæ monumenta:

I. Theologia Prædicabilis de Trinitate ad usum Concionatorum.

II. Rassegna delle virtù, e de' vizj, per ordine alfaberico citati &c.

III. L'anima inferma curata, ed insinuata &c. Hoc Opus primum est Auctoris nostri Quadragesimale.

IV. Il Corpo umano con Filosofia considerato.

V. Il Tempo eternato dell' Anima, Opera Spirituale.

Hæc omnia apud Auctorem ipsum MSS. prælo parata extitisse, testis est Picinellus in Athenæo pagg. 132. & seqq.

MCCXXXVII.

PARAVICINUS JOANNES MATTHÆUS.

Paravicina Familia nedum in hac Metropoli, verùm etiam in aliis Civitatibus Italiæ floret, atque ex eo sanguine non pauci prodierunt Viri eruditionis gratiâ commendabiles. Novocomum celebris Insubriæ Urbs hujus familiæ splendoribus illustratur, atque in ea nati sunt Joannis Matthæi nostri progenitores, ipse verò parentibus Joanne Matthæo J. C. Collegiato Comensi, & pro eadem Civitate Mediolani residente, atque Aurelia Cotta jugalibus hîc lucem vidit. Minoribus studiis de more peractis, anno MDCLV. Regularium Clericorum, qui Barnabitæ nuncupantur, Institutum amplecti decrevit; cùmque Tyrocinium laudabiliter consummasset, anno sequenti solemni professione emissa se arctiùs Deo conjunxit. Mox Philosophiam, ac Theologiam avidissimâ diligentiâ percurrens dignus visus est Majoribus, qui Neapolim mitteretur, ut in Collegio S. Caroli ad Mortellas animarum saluti Concionibus, atque aliis Sacerdote dignis muneribus consuleret. Non semel totius Collegii prædicti moderatio cum Præpositi potestate Paravicino nostro commissa fuit. Deiparam Virginem, ejusque cultum maximè adamavit, ut argumentum ejus Eruditorum Operum apertè demonstrat. Apud Neapolitanum populum magno in honore vivus & defunctus habitus est; cùm enim anno MDCVII. migrasset è vita, circumfusa Cadaveri plebs universa inconsolabili gemitu ipsi parentasse perhibetur. Fratres habuit Joannem Paulum mox à nobis laudandum, & Octavium Paravicinum Nazarianæ primùm Basilicæ in hac Urbe Canonicum, mox ad Episcopalem Mileti in Regno Neapolitano Sedem evectum anno MDCLXXXI., qui XIV. post annos desideratus est.

Scripsit, atque edidit :

I. Il vero Figlio addottivo di Maria. *Napoli, presso il Debonis*, 1700. *Tom. III. in 4.*, *& rursum prodiit hoc Opus Mediolani.*

Agunt

Agunt de ipso Doctissimi Viri Pater Pezius Concivis meus dilectissimus in Actis Cleric. Regul. Barnabit. Eruditor. MSS. atque Sitonus in Schedis.

MCCXXXVIII.

PARAVICINUS JO. PAULUS.

JOannis Matthæi Paravicini, cujus jam dedimus Elogium, æmulatus est virtutes, atque doctrinam Jo. Paulus natu minor ipsius verè germanus frater. Hic sequenti post eum anno ad Regularium Clericorum Congregationis S. Pauli Institutum convolans, cum anno MDCLVIII. emisisset professionem, ad Viennense Collegium Majorum jussu contendit, ubi Tyrocinium explevit. Florebant ibi ex Sodalitate ipsa Philosophiæ atque Theologiæ Itali Professores, quibus docentibus tantùm Joannes Paulus profecit, ut emensis earum facultatum curriculis ad alios è cathedra informandos admotus fuerit. Linguam Germanicam quoque tam bene calluit, ut persæpe magno cum animarum lucro publicè in sacris rostris ad populum dixerit. Apostolici ad Cæsaream Majestatem Legati Theologus extitit, conscientiæ Moderator, & à Consiliis. Regularis disciplinæ studiosissimus Germaniæ, atque Bohemiæ Collegiis ad multos annos præfuit. Tandem magnis apud Deum meritis sibi comparatis, piissimè, ut vixerat, mortalibus valedixit; anno reparatæ humanitatis MDCCXI. in Collegio Viennensi S. Michaëlis.

Opus hoc reliquit:

I. Polianthea, sive Coordinatio Sacrorum Canonum. *Neo-Pragæ, typis Hampellianis*, 1708. *Divisum est Opus in Tomos III in fol.*
De ipso agit sæpe laudatus P. Pezius, atque Sitonus amicissimus in Schedis.

MCCXXXIX.

de PARAZO JOANNES.

IN Monumentis amplissimis à J C. doctissimo Sitono servatis gens ista de Parazo Mediolanensis quandoque dicitur etiam de Palatio, nam penes ipsum reperiuntur Placita duorum Consulum Justitiæ in Republica Mediolanensi, quorum unus dicebatur Ardericus de Palatio anno Domini MCXL., alter vero Jacobus de Parazo anno MCCCXX. Fusiùs vero idem Sitonus agit loco infra citando de hac familia. Sors mihi obtulit MS. Bibliothecæ Ambrosianæ infra recensendum, cujus ope cognovi Joannem, de quo agimus, fuisse Coadjutorem Officii vulgò Bolletarum hujus Urbis Sæculo ineunte XV. Opera celeberrimi Francisci Petrarchæ non tantùm peregregiè scripsit, sed etiam nonnullis in locis notulas suas adjecit, ex quibus ingenium, & eruditio Joannis nostri facile conjicitur. Jueremeritò ea de causa ipsum inter Eruditos Mediolanenses conscribere institui.

Titulus Codicis est:

I. Opera Francisci Petrarchæ. In fine sic legitur: „ Completa sunt fragmenta Petrarcæ per me Joannem de Parazo Civem Mediolani, ac Coadjutorem Officii „ Bolletarum Civitatis prædictæ, Anno Domini nostri „ Jesu Christi millesimo quadringentesimo vigesimo „ nono, die Sabati vigesimo secundo mensis Octobris, „ hora decima septima cum dimidia, octava Indictione. MS. in Pergameno optimæ notæ servatur in Bibliotheca Ambrosiana sign. L. n. 101. in fol.

A Videnda sunt Monumenta Chronologica Familiæ de Parazo, sive de Palatio, ab anno MCXIX. ad MDCCXXVII. edita per Cl. Advocatum Sitonum. *Mediol. apud Malatestam, in fol.*

MCCXL.

PARONA CÆSAR.

B NOn parum laudis sibi acquisivit Cæsar Parona Mediolanensis ob opera infra citanda, in quibus ingenium, & diligentia ipsius summopere elucent; ideoque inter Scriptores Mediolanenses absque injuria omittendus non erat. Floruit ineunte Sæculo XVII. Sed nec diem obitus ejusdem, nec parentes invenire mihi licuit.

Habemus de ipso

I. Devote Azioni di Milano nel tenersi il Concilio Provinciale VII. l'anno MDCIX. dal Cardinale Federico Borromeo. *Milano, presso Ponzio e Piccaglia*, 1611. *in* 4.
II. Feste di Milano nel felicissimo nascimento del Serenissimo Principe di Spagna Don Filippo Dominico Vittorio, descritte da Cesare Parona, ed alla Maestà del Potentiss. Rè Cattolico Filippo Terzo N. Signore dedicate. *In Milano, per Girolamo Bordone, e Pietro Martire Locarni*, 1607. *in* 4.
C III. Relazione di quanto è successo nella Città di Vagliadolid, dopo il felicissimo nascimento del Principe di Spagna Don Filippo Vittorio nostro Signore, fin che si finirono le dimostrazioni d'allegrezza, che per quel si fecero; tradotta di lingua Castigliana da Cesare Parona. *Ivi, per lo stesso*, 1608 *in* 4.
IV. Ragguaglio del Donativo fatto dal Clero e Popolo della quinta Regione della Diocesi di Milano à Santo Carlo li XIII. Aprile MDCXIV. *Ivi, presso il Ponzio, e Piccaglia, lo stesso anno, in* 4.
Ad eum extat Epistola Aquilini Copini pag. 35., necnon altera Mutii Manfredi inter centum istius Epistolas Italicas *Ticini* impressas anno 1594. in 8., data est die XV. Julii MDXCIII. Nancii, ad Cæsarem Paronam Augustæ Taurinorum tunc degentem: Altera verò Annibalis Guaschi extat inter Epistolas ejusdem Italicas *Mediolani* editas 1601.
D Ejus Opus de Concilio Provinciali Mediolanensi VII. citat Bosca in Martyrologio, atque in Notis ad diem XXVIII. Maji; vide etiam Athenæum Mediolanense Abbatis Philippi Picinelli pag. 141.

MCCXLI.

PARUCCONUS MATTHÆUS.

MAtthæus Parucconus natus in Vico de Biguzare, Plebis Varisii, Ducatus Mediolani, anno Christi MDLXV. professionem fecit in Carthusia Papiæ die II. Julii, existente Priore Severo Turbolo anno MDXCVIII. In suæ Religionis strictissima E vivendi norma Vir pietatis, ac litterarum amans diu valuit usque ad quinquennium ante obitum, in quo cœcitatis sustinens pœnam, ipsam cum morte commutavit die X. Septembris MDCXXXVIII.

Scripsit

I. Memoriale d'alcune cose memorabili dell' antica Religione Certosina. In eo sunt nomina omnium Præsidum Generalium ejusdem Ordinis, sicut & Priorum, ac Monachorum Carthusiæ usque ad annum MDCXXXVI. MS.
II. Alia Opuscula Ascetica MSS. Extant omnia in Bibliotheca Carthusiæ prope Papiam.
Ita à Suis.

MCCXLII.

MCCXLII.

PASINUS ADEODATUS.

Adeodatus Pasinus, ex Ordine Capuccinorum, Patriâ à Bornato, in Ducatu Mediolani, prope Omatum ad radices Montis Briantei, Alumnus Provinciæ Brixiensis, Vir fuit potens opere, & sermone, nam in Rhetia Missionarii Apostolici munus per quadraginta annorum spatium fidelissimè, ac indefesso labore subivit, atque in vinea Domini sedulus operator, maxima tum in concionando, tum in disputando animarum lucra reportavit. Quanta fuerit hujus Viri doctrina, quantus Catholicæ Religionis zelus, quantùm extiterit Hæreticorum hostis acerrimus, quantoque amore erga Seraphicum Ordinem exarserit, facilè educitur ex illis tribus libris ab ipsomet compositis contra Joannem Benolanum, ab aliis Sallustium de Lovinio nuncupatum, Commentatorem Petri Molinei Galli Sedunensis, qui libro ab eodem Petro evulgato contra Religionem Capuccinorum novas calumnias, ac plurima convicia adjecit, & præcipuè calamum exacuit contra operationes Divinas Seraphici Patris Sancti Francisci. Obitus autem ejus annum delevit oblivio.

Hujus doctissimi Viri Volumina hunc habent titulum:

I. Subversio Operum Joannis Molinei à Lovinio edita, & Commentariis illustrata. *Brixiæ, apud Ricciardos*, 1656. *Tom. III. in* 8.
Ex Biblioth. Scriptor. Capuccinorum Dionysii Genuensis pag. 1., & ex Relat. Provinciæ Brixiensis.

MCCXLIII.

De PASQUALIBUS GEORGIUS.

Cum semper Ludo Schaccorum summopere delectatus sim, fortè fortuna in evolvendis Codicibus Manuscriptis Bibliothecæ Minorum Conventualium S. Francisci hujus Urbis incidi in librum sequentis tituli, ideoque ipsum avidè perlegi, etsi charactere non tam facilè percipiendo scriptum. Auctorem ipsius cognovi extitisse Jacobum de Thessolis; Frater verò Georgius de Pasqualibus de Mediolano non tantùm Opus hoc exscripsit, sed multis in locis notas plures suas interposuit in ipsomet textu; nam Auctor non solùm differit de Schaccorum Ludo, sed etiam ad Historiam, ad Politicam, ad Institutionem Regiam, necnon ad artem Militarem plura inseruit pertinentia, quibus noster quoque non pauca eruditionis Sacræ, atque Profanæ specimina adjecit. Quotquot novi Scriptores, qui de Viris illustribus Ordinis Minorum Conventualium Sancti Francisci egerunt, pervolvi, sed nihil inveni de Georgio isto, qui, ut arguitur ab ætate hujus MS. certè florebat vergente Sæculo XIV., aut ineunte XV. Videant Sui an alia scripserit, ut post me aliquis in meliorem lucem ipsum proferre possit.

En titulus Operis:

I. Liber de Ludo Schaccorum compositus per Jacobum de Thessolis, & scriptus per manum Fratris Georgii de Pasqualibus de Mediolano, Ordinis Minorum, cum istius notis. MS. in 4. in Pergameno, litteris rubronigris. Extat ut supra.

MCCXLIV.

PASTA JOANNES.

Unicus est Joannes Pasta, qui inter Musicos ab Abbate Picinello relatos in suo Athenæo Mediolanensi mihi hactenus liceat inter hos Scriptores proferre, non ob Musicæ artem, cùm in pulsandis organis peritissimus, id munus in Ecclesia Bergomensi Divi Alexandri plures annos impleverit; sed ut Poëta, atque Historicus, quod eruitur ex ejus Lucubrationibus infra citandis. Anno MDCIV. ortus est Mediolani, atque in Templo Sanctæ Euphemiæ Sacrum Baptisma recepit, teste Picinello. Deinde Canonicus Collegiatæ Sanctæ Mariæ Fulcorinæ efficitur, obiitque anno Redemptionis nostræ MDCLXVI., suæ verò ætatis LXII.

Hæc scripsit:

I. Il Trionfante Ingresso in Milano del Sig. Cardinale Monti. *Bergamo, presso il Rossi*, 1631. *in* 8.
II. Il Quadro delle tre mani. *Milano, nella Stamperìa del Collegio Ambrogiano*, 1636. *in* 8.
III. Canzone all' Anima ritirata. *Milano, presso il Malatesta*, 1634. *in* 4.
IV. Epitalamj nelle Nozze di Don Giulio Monti, e Donna Giulia Simonetta. *Milano, presso il Rolla*, 1637. *in* 4.
V. Il Fernando; ovvero il Principe Sofferente, libri due. *Milano, presso il Ghisolfi*, 1638. *in* 8., *indi in Napoli, ed in Bologna*.
VI. Le Fortune di Giuseppe. *Ivi, per lo stesso*, 1641. *in* 12.
VII. La Congiura. *Venezia, presso il Pinelli*, 1645. *in* 8.
VIII. La Tomba: Centuria prima d'Iscrizioni giocose. *Milano, per il Ghisolfi*, 1639.
IX. Vita di Guglielmo Duca d'Aquitania, libri due. *Milano, presso il Ghisolfi*, 1663. *in* 12.
X. La Fedeltà insanguinata: Racconto. *Ivi, per lo stesso*, 1640. *in* 8.
XI. Morazzone, Cerano, Procaccini, Rime in loro lode. *Milano, nella Stamperìa del Collegio Ambrogiano, senz' anno, in* 4.
XII. Rime nelle Nozze del Marchese Girolamo Talenti Fiorenza, e Donna Agnese di Vevesi, e Cordua. *Milano, presso il Ghisolfi*, 1650 *in* 4.
XIII. Istoria della Persia, libri IV. *Venezia, per il Pinelli, e di nuovo per il Baba.*
XIV. Discorso delle grandezze di Brescia. *Ivi*.
XV. Lettere, parte giocose, e parte serie. Vol. I. *In Francoforte*.
XVI. Il Triumvirato benefico per la pace fra le due Corone. *Milano, per il Malatesta*.
XVII. Due Sorelle, Musica, e Poesia, concertate in arie Musicali, parti due. La prima stampata *in Venezia, per il Vincenti*, la seconda, *per il Gardano*.
Quæ sequuntur, asserit Picinellus Auctorem istum MSta reliquisse.
XVIII. Drama Musicale per la nascita dell' Infante di Baviera.
XIX. La Musa faceta, cioè DC. Madrigali, Sonetti, Ottave ec.
XX. Parafrasi sopra i Salmi di Terza.
XXI. Parafrasi sopra l'Inno *Veni Creator Spiritus*.
XXII. Parafrasi sopra la Sequenza de' Defonti.
Ipsum Carmine laudavit Augustinus Terzagus.
Videndi quoque sunt Picinellus in Athenæo, pag. 317., atque Donatus Calvi in Libro: „ Scena „ Letteraria degli Scrittori Bergamaschi „ P. I. pag. 509., etsi ejusdem Opera ex integro ambo ignoraverint.

MCCXLV.

PATELLANUS CAMILLUS.

FAmilia Patellana Mediolanenfis Sæculo XV. jam florebat, ut agnovimus ex ferie Genealogica Gentis iftius à Laurentio, qui claruit anno MCCCCLXX. ufque ad noftra tempora, eamque debemus amiciffimo Jurifconfulto Sitono. Gloriari ipfa meritò poteft de Camillo Benedicti Ducalis Secretarii Senatus Excellentiffimi Mediolanenfis, & Lauræ Rhobiæ conjugum filio, qui natus in hac Metropoli anno Chriftiano MDLIX. Poëta tam celebris evafit, ut ejus Carmina in optima Collectione Gherardi Borgogni inferi meruerint. Plura quidem alia fcripfiffe facilè conjicitur, fed & ipfa, & annum, quo Poëta nofter occubuit, temporis edacitas mihi & Lectoribus rapuit.

Superfunt tantùm :

I. Carmina Italica, vulgò *Sonetti*, num. IX. Reperiuntur in fupradicta Collectione, cui titulus: „ Rime di di„ verfi Poeti. *Venezia*, 1599.
De ipfo loquuntur Schedæ Sitonianæ.

MCCXLVI.

PATELLANUS CAROLUS.

DE Patellana Gente jam egimus fupra in Camillo. In eadem floruit quoque Benedictus Ducalis Secretarius apud Excellentiffimum Mediolani Senatum, ab anno Chrifti MDXXVII. ufque ad MDLXIV. uti teftatur ejus Infcriptio Sepulchralis in Bafilica Sanctæ Mariæ Schalenfis hujus Urbis, fequentibus litteris:

BENEDICTO PATELLANO
QVI IN EXCIPIENDIS
AC PVBLICIS DECRETIS CONSIGNANDIS
SENATVS MEDIOL. CONSVLTIS
AD ANNOS XXX.
SVMMA FIDE ATQVE DILIGENTIA
PERSEVERAVIT
LAVRA RHOBIA VXOR M. H. P.
OBIIT XI. KAL. OCTOBRIS
MDLXIIII.

Plura Carmina tam Italica, quàm Latina hujus Benedicti leguntur in Collectionibus Ticinenfibus pro Laureis excipiendis. Epigramma quoque ipfius Latinum in laudem Joannis Petri Arluni ex integro profert Bartholomæus Curtius in fæpe laudato Opere de Medicis Mediolanenfibus pag. 69. Filium habuit alterum Benedictum pofthumum, ex Laura Rhobia conjuge, atque ab eodem ortus eft Carolus, de quo nunc agimus, omni ævo celeberrimus, non tantùm pro eximia ejus doctrina in Legalibus Scientiis, ob quam, præter alia munera, quibus decoratus extitit, ampliffimam Senatoriam dignitatem meritò obtinuit; fed & etiam pro Collegio ab ejus nomine, Patellano vocato, ut ex ejufdem ultimis Tabulis die III. Octobris, anno MDCLIII., & XIV. Decembris, anno MDCLXV. per publicum Tabellionem Petrum Jacobum Macchium fcriptis patet, condito, pro honorificè in litteris educandis adolefcentibus non tantùm gentis Patellanæ, fed aliarum Nobilium quoque Mediolanenfium familiarum. Diem verò ultimam claufit anno fupradicto, ut ex ejus Elogio Sepulchrali, quod extat in eadem Bafilica Schalenfi his notis:

CAROLVS PATELLANVS
IN PRAECLARISSIMIS GESTIS FORI
ANNOS XX.
IN REGII FISCI PATROCINIO X.
IN SENATV XXI.
POSTQVAM EXIMIIS LAVDIBVS
DOCTRINAE IVSTITIAE VIGILANTIAE
IMPLICAVIT ANNOS LXXXI.
SIBI AETERNITATIS HAEREDITATEM
ADDIDIT
FAMAE NOMEN OPTIMVM LEGAT
OBIIT DIE XVII. DECEMBRIS
MDCLXV.

Ejus doctrinæ hæc Monumenta fuperfunt :

I. Defenfio Juris Regii in loco Ripariæ Hortæ, pag. 114. *Mediolani, fine anno, & Typograpbo, in fol.* Extat in Bibliotheca Ticinenfi Menochiana.
II. Allegationes permultæ Fifcales, & Jurifdictionales, partim apud Solivetam, partim apud Benaliam, & partim in Parodiana, atque Archintea.
III. Carmina tam Latina, quàm Italica in laudem Curtii Cafati, de quo fuo loco jam diximus. MSS. funt in Bibliotheca Ambrofiana, atque in Autogr. ejufdem Cafati.
IV. Alia pro Laurea collata Marco Antonio Ferno. *Ticini*, 1617. *in* 4.
Memoratur in Schedis P. Gafparis Berettæ, necnon in libro, cui titulus: „ Saporitæ Gentis ex Infubri„ bus apud Ligures præclaræ Genealogicum Stemma „ publicis è Documentis excerptum, obfervante J. C. „ & Advocato Joanne de Sitonis de Scotia Excellentif„ fimæ Civitatis Mediol. Chronifta, anno MDCCXXIII. *Genuæ, ex Typographia Joannis Franchelli*, 1725 *in fol.*, & latiùs in Theatro Genealogico ejufdem Sitoni pag. 338. MS. in fol. apud eundem.

MCCXLVII.

PAVARUS ANTONIUS MARIA.

ETfi familia Pavara adnumeretur inter Nobiles Placentinas à Crefcentio in libro, cui titulus: „ Corona della Nobiltà d'Italia; „ attamen Mediolani quoque floruit Sæculo XIII., nam penès Clarifs. Sitonum reperiuntur Placita à Bufcho Pavaro Reipublicæ Mediolanenfis Confule emanata annis MCCXLIII., & MCCXLIV. Antonius Maria, de quo in præfens agimus, fe ipfum Mediolanenfem vocat, ficuti etiam à Jo. Baptifta Vicecomite in diftico fubter proferendo, & Parœciam D. Petri in Campo Laudenfi in hac Urbe fic vocatam rexit; præter alias Scientias, qui-

quibus noster summopere exornatus fuit, Theologiam videlicet tam Scholasticam, quàm Moralem, pro singulari dicendi Arte, ab omnibus sui ævi Scriptoribus Mediolanensibus celebratur. En disticon Jo. Baptistæ Vicecomitis, inter ea impressa *Mediol. per Pacificum Pontium*, 1585.

Ad Ant. Mariam Pavarum Mediolanensem Sac. pro quo Echo.

Quid, quæso, quid homo, ne exors Cœli foret? oret
Victor erit, Christum si benè quærit? erit.

Congregationi Oblatorum SS. Ambrosii, & Caroli adscriptus fuit antequam animarum curam assumeret, ideoque charus extitit Cardinali Federico Borromæo. De ipso præter Orationem pro reditu supradicti Cardinalis, quam unicam dedit Picinellus, alia vidimus,

Quæ sunt:

I. Oratio pro reditu Mediolanum Federici S. R. E. Presbyteri Cardinalis, in Conclavi Archiepiscopali habita, ad Carolum à Basilicapetri Episcopum Novariensem. *Mediol. apud Typographos Archiepiscopales*, 1602. *in 4.*

II. Oratio habita in Visitatione Ecclesiæ suæ; Ludovico Besutio Canonico Ordinario nuncupata. *Mediol. apud Pontium, & Piccaleam*, 1609. *in 4.*

III. Epistolæ plures Italicæ atque Latinæ, inter quas, Gratulatoria pro Archiepiscopatu ad Federicum Cardinalem Borromæum. Extant in sæpe laudata Collectione Epistolarum ejusdem Card. in Bibl. Ambros.

Videndus est Picinellus in Athenæo pag. 46.

MCCXLVIII.

PAULINUS.

PAulinus Presbyter Mediolanensis S. Ambrosii Discipulus, qui alius est à Paulino, Nolano Episcopo, ut phrasis ipsa testatur, in Vita Sancti Præceptoris sui, quam petente Divo Augustino conscripsit, quædam quoque de semetipso litteris tradidit. Ait enim se, cùm scriberet, Clericum Minoris Ordinis militasse in Mediolanensi Ecclesia sub cura Casti Diaconi, & se Divo Ambrosio fuisse à manu. S. Augustino familiaritate junctus fuit, qui Paulini tunc Diaconi Actorum in Episcopali judicio Carthagine habitorum in controversia cum Cœlestio fragmentum recitat lib. II. cap. XX. de peccato Originali contra Pelagium. S. Isidorus Hispalensis in libello, quem texuit de Viris illustribus, de Paulino nostro jam Presbytero, hæc habet: „ Paulinus Presbyter „ explicuit in benedictionibus Patriarcharum triplici „ intelligentiæ genere libellum satis succincta brevi„ tate compositum. Idem etiam petente Augustino „ conscripsit Ambrosii Vitam signis florentem, & me„ ritis, Apostolorum non imparem. „ Claruit Paulinus ab anno CD. ad CDXX. & ultra. Maximè autem ab anno CDX. innotescere cœpit, nam anno CDXII. Carthagine agens, quò missus fuerat à S. Venerio Archiepiscopo Mediolanensi, Cœlestium de Hæresi apud Aurelium Episcopum accusavit, eumdemque ab Ordine Sacerdotii, quem ambiebat, removit: & cùm Cœlestius in Patrum conventu Originale peccatum nollet agnoscere, egit Paulinus ut excommunicatione perculsus ex Africa profugus abire cogeretur. Rebus fœliciter contra Cœlestium, & Pelagium Paulino succedentibus, idem Zosimo Papæ libellum obtulit in gratiarum actionem ob Pelagium, & Cœlestium damnatos. Prædestinatus Sirmondi Hæresi LXXXVIII. pag. 81. eum Procuratorem & Defensorem Ecclesiæ Mediolanensis appellat.

Scripsit

I. Vitam S. Ambrosii, quæ præfixa est Operibus Sancti Doctoris, quam etiam habemus apud Surium, & Joannem Bollandum ad diem IV. Aprilis. Extat quoque MS. in Collect. Michaelis Pizolpassi in fol. in pergam. in Ambros. Cod. sign. H. 56. de quo alibi.

II. Acta Controversiæ contra Cœlestium, quæ interciderunt, paucis exceptis: ipsa retulit Divus Augustinus lib. II. cap. XX. de Peccato Originali contra Pelagium.

III. Gratiarum actionem ad Zosimum Papam ob Pelagium, & Cœlestium damnatos, quam exhibet Philippus Labbeus in edit. ultima Concil. Parisien. anni 1671. Tom II. col. 1578. Hanc protulit etiam Petrus Constant in Collect. Epist. Rom. Pont pag. 963. ubi in Monito probat scriptam fuisse anno CDXVII.

IV. Opusculum de Benedictionibus Patriarcharum. Habetur inter Opera Ruffini Presbyteri Aquilejensis.

Agunt de eo Petrus Paulus Bosca in Martyrol. Mediol. in Notis ad diem III. Martii, ubi pluribus ostendit, falli eos, qui arbitrati sunt Paulinum nostrum eundem esse cum S. Paulino Brixiensi Episcopo. Possevinus in Apparatu Tom. III. pag 5. Casimirus Oudinus Tom. I. Sæcul. V. pag. 920. Isid. Hispal. de Script. Eccl. ex Fabricio Bibl Eccl & in illa medii ævi Tom. V. pag. 605. Guilielmus Cave ad ann. CDXX. pag. 257. aliique.

MCCXLIX.

PAULINUS alter.

PAulinus Mediolanensis in Congregatione FF. Eremitarum S. Augustini, atque Cœnobio Sanctæ Mariæ Coronatæ in Patria Ordini nomen dedit eodem fermè tempore, quo Cœnobium ipsum arctiorem vivendi Regulam suscepit. Virtutibus Religioso Viro dignis, jejunio præsertim, Oratione, & honoris divini zelo præcipuè enituit. Sacras paginas tam frequenti studio pervolutabat, ut omnes divinas res semper ad manus quasi paratas haberet. Anno MCDLXII. Savonense Cœnobium reformavit ejusdem Prior electus, illudque etiam ædificiis auxit. Bis Congregationem suam Generalis Vicarius rexit, annis videlicet MCDLXXVI. & MCDLXXIX. cùm septies Deffinitoris, sexies Visitatoris munere functus esset. Cùm autem Sanctæ Mariæ de Populo in Urbe Roma præesset, anno MCDLXXXI. in Domino quievit famâ Sanctitatis illustris, & ab omnibus passim Beatus appellatus.

Scripsit:

I. Observationes in Universam Sacram Scripturam, quarum mentio est in libro, cui titulus: „ Delle Memorie Istoriche della Congregazione Osservante di Lombardia dell' Ordine Eremitano di S. Agostino del P. Donato Calvi. Parte prima „ in ejusdem Paulini Vita pag. 215.

A S. PAULO AUGUSTINUS.

V. BERTARELLUS JO. AUGUSTINUS.

A

MCCL.

PECHIUS CÆSAR.

MIchaël Angelus Pechius, atque Margarita Vezolia nobiles Mediolanenses Conjuges Cæsarem nostrum genuerunt, qui præter litteras, quas semper coluit, memoratur uti Stator Major Urbanæ Militiæ hujus Urbis Legionis Portæ Vercellinæ; obiit verò die XXVIII. Decembris anno Orbis Redempti MDCIC. Typis demandavit librum,

Cui titulus:

I. Origine dell' antica e nobile Prosapia dall' Orto in Milano. *Ivi, nella Stampa di Francesco Vigone*, 1682. *in fol.*
De eodem meminere Comes Galeaz Gualdus in Relatione Status Mediol. par. prima pag. 183., & Cl. Sitonus in Schedis.

MCCLI.

PECHIUS JOANNES AMBROSIUS.

ETsi parum habeamus Lectoribus nostris proferendum, ut ingenium doctrinamque Joannis Ambrosiis Pechii ostendamus, attamen in Oratione ipsius de laudibus istius Metropolis à nobis inspecta, non tantùm ars optimè dicendi in eo elucet, sed pro rebus quoque litterariis ad Insubres illustrandos, quas continet, minimè in hac mea Bibliotheca omittendum esse censui. Carmen quoque Latinum ab eo exaratum in laudem familiæ Rhaudensis, ex qua mater ipsius originem habuit, ut infra, spernendum certè non est. Pater igitur ei fuit Joannes Aloysius inter Decuriones Mediolanenses anno MDXIII. Mater verò Julia Rhaudensis, quorum studio Joannes Ambrosius in scientiis tam feliciter educatus extitit, ut Medicinæ Laureâ acceptâ, in Collegium istius facultatis cooptatus fuerit anno MDLII. Inter vivos esse desiit anno MDXC. De ipso nec verbum quidem habuit Clarissimus Curtius in Opere suo de Medicis Mediolanensibus, eo quia Lucubrationes ipsius ignoravit. Memoratur in subsequenti Inscriptione, quæ visitur in Templo Sanctæ Mariæ Gratiarum hujus Urbis, teste Comite Octavio Archinto in sua Collectione amplissima:

B

ALOYSIO PECHIO AMBROSII FILIO
EXIMIAE PIETATIS ET RELIGIONIS VIRO
IVLIAE RHAVDENSI
PIAE PVDICAE FRVGI
PVLCHRITVDINIS INCOMPARABILIS FOEMINAE
DECEM ET OCTO FILIORVM MATRI
LEODRISIVS HIERONYMVS I. C.
AEDILIS LEGATVS II.
FISCI ADVOCATVS QVAESTOR VRBANVS
BENEDICTVS I. C. PRAETOR AEDILIS LEGATVS
PETRVS FRANCISCVS
IOANNES AMBROSIVS PHILOSOPHVS ET MEDICVS
P. O. M.
ANNO A SALVTE IESV CHRISTI SERVAT. MDLXIIII.
XVI. KAL. MARTII.

Hæc de ipso nunc primùm damus

I. Joannis Ambrosii Pechii Oratio de laudibus Urbis Mediolanensis, MS. in fol. extat in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum pluties laudata.
II. De Gente Rhaudensi Mediolani antiquissima. *Ibi, sinè Typographi nomine*, 1573 *in* 4.
Agit de ipso Clarissimus Sitonus in Chronico MS. Colleg. Nobilium Physicorum Mediol. art. 181. p. 2. penès Auctorem.

C

MCCLII.

PECHIUS JOANNES BAPTISTA.

GEminos eodem nomine nuncupatos, & ex ipsa familia genitos habemus, licèt non coævos, hujus Metropolis Cives eruditione præstantes Viros; quorum primus est Joannes Baptista Pechius Hieronymi J. C. C. filius, qui Jurisprudentiam coluit, & in Collegio Nob. J. PP locum promeruit anno MDXXXII. quemadmodum & inter LX. Patriæ Decuriones recensitus fuit, Urbisque gessit Præfecturam annis MDXXXIII. atque MDXLIX. Hinc Regii Fisci generalis Patronus renunciatus, postremò in Amplissimum Senatorum Ordinem cooptatus, dum Prætorio munere in Urbe Cremona fungeretur desideratus est anno MDLIV. Ejus eruditionem laudavit funebri commendatione Marcus Paulus Fartesius, quæ lucem vidit Cremonæ apud Vincentium Comitem anno sequenti; testatus eum ab omnibus Italiæ Academiis Jurisconsultissimum habitum fuisse. Cadaver illius in Templum S. Dominici ejusdem Urbis illatum hoc Elogio superposito conquiescit:

IOH. BAPTISPAE PECCHIO MEDIOLANENSI PATRICIO
IVRISCONSVLTO VIRO AEDILITIO
FISCI ADVOCATO
SENATORI REGIO PRAETORI CREMONENSI
OMNIBVS MVNERIBVS QVAE DOMI AC FORIS ESSENT
HONESTISSIME FVNCTO
VIRTVTIS ERGO AD RETINENDAM
RARISSIMI VIRI MEMORIAM
LAVRA LANDRIANA VXOR PIENTISS.
CONIVGI SANCTISS. B. M. P. MDLV. DIE XIII. OCTOBRIS
VIXIT ANNOS LI.

Perquam libenter ipsius peculiari articulo mentionem facere libuisset, verùm cùm nihil de ipsius laboribus eruditis ad nos pervenerit, si excipias Vota quædam Fiscalia, atque Allegationes plures apud Suos servatas, ob rationes alibi allatas satiùs duximus ejus tantùm hic memoriam agere, deinde ad alium Joannem Baptistam Pechium sermonem convertere. Hic Prædicatorum Ordinem elegit, ut in ipso Deo militaret, quapropter in Cœnobio Ducali Sanctæ Mariæ Gratiarum sæculo, commodisque renuncians, brevì ad eum doctrinæ apicem pervenit, ut quamvis juvenili adhuc ætate, ingenio tamen, doctrinæ profunditate, dicendique facundia, senioribus admirationi foret. In eodem Cœnobio Philosophiæ Lecturâ expletâ, ad Theologicam promotus est Cathedram. Orator eximius ad majores, atque præcipuas festivitates, ut è rostris diceret, certatim invitabatur. Aliquot in Italiæ Urbibus Quadragesimales Conciones habuit, quod dum Mantuæ præstaret circa annum MDCLIII. immaturo concessit fato, ævo adhuc florente.

Scripsit atque edidit:

I. La Ceraunia. Panegirico di S Antonio da Padova, detto nella Basilica di S. Francesco di Milano l'anno MDCLI. *Milano, presso il Monza, l'anno stesso, in 4.*
II. La Via Lattea. Panegirico per lo stesso Santo, detto come sopra. *Ivi, per il medesimo*, 1653. *in 4.*
III. Conciones plures MSS. quæ in aliorum commodum abiere.
De eo agunt Quetif, & Eccard in Script. Ord. Prædic. Tomo II. pag. 576., & Picinellus in Athenæo pag. 282.

MCCLIII.

PECORELLUS ALBERTUS.

Quantumvis Alberti Pecorelli Mediolanensis acta, parentes, & reliqua omnia ad instituti nostri rationem pertinentia nullibi, diligenter licèt quæsita, nobis occurrerint, æquum tamen non judicavimus ea quæ supersunt posteris invidere. Excelluit Auctor Oratoria Facultate, cujus gratiâ dum Ducissæ Feriæ justa persolverentur, dignus est habitus, cui Funebris laudatio publicè pronuncianda demandaretur; quod cùm egregiè præstitisset, non exiguam sibi laudem apud Concives suos est consecutus. Plura fortasse tempus in apertum proferet.

A

Habemus ejus has II. Lucubrationes typis editas.

I. Orazione Funebre fatta nelle Esequie dell' Eccellentissima Signora Duchessa di Feria Donna Francesca Cardona Cordova, fatta da Alberto Pecorelli Milanese. *Milano, per il Malatesta*, 1623. *in 4.*
II. Congratulazione alla Santità d'Urbano VIII. Orazione. *Ivi come sopra, in 4.*

MCCLIV.

PEDROLUS FIDELIS.

B

Arona Oppidum satis celebre ad Verbanum Lacum patria fuit Fidelis Pedroli, qui ad Sacra conversus, atque Scientiis Divinis imbutus, Ecclesiam primùm loci Homati Diœcesis Mediolanensis, deinde alteram Concoregii obtinuit, ubi nullo posthabito labore pro animarum sibi commissarum solatio, diem vidit ultimam, sex ab hinc fermè annis, ac post se monumenta sui ingenii, & doctrinæ reliquit,

Videlicet:

I. Armatura Dei ad expugnandas aëreas tempestates &c. *Mediolani, apud Federicum Agnellum*, 1700. *in 12.*
II. Minister Sacramenti Pœnitentiæ, Auctore Fideli Pedrolo Aronensi S. T. D. ac Parocho. *Ibi, apud eundem*, 1701. *in 4* Sic de hoc Opere agitur in libro, cui tit.

C

„ Galleria di Minerva Tom. V. pag. 52. In questo libro „ tratta distintamente l'Autore dell' approvazione ricercata nel Sacerdote per udire le Confessioni. Non è „ questo libro, come molt' altri, che insegnano il modo per ben esercitare l'officio del Confessore, o per „ istruire il Penitente a ben confessarsi; ma tratta specialmente della potestà, dell' ordine, e della giurisdizione, muove molte belle questioni, e necessarie da sapersi, e le risolve con ragioni Morali, e Teologiche, e distintamente coll' autorità di molti Concilj. „

MCCLV.

PELLITIONUS JO. FRANCISCUS.

D

De Familia Pellitiona Mediolanensi, mentio est apud Bartholomæum Curtium in ejus Opere de Medicis Mediolanensibus, dum Matriculam profert à Clarissimo Sitono ei oblatam, quam in calce Statutorum ejusdem Collegii anno MCCCXCVI. reformatorum ego quoque vidi MS. in Bibliotheca Fratrum Ere-

Eremitarum nudipedum hujus Urbis Conventus SS. Cosmæ & Damiani. Ibi ad annum MCDXXXVII. die IV. Septembris inscribitur Magister Philippus de Pellitionibus. Noster verò fratrem habuit Thomam Pro-Cancellarium Archiepiscopalis Curiæ Mediolanensis, magnum Canonistam, atque Theologum non infimæ notæ, cujus exemplo bonos mores, ac litteras prosecutus est Joannes Franciscus Congregationem Clericorum Ministrantium Infirmis ingrediendo, magna spe ipsius ob omnibus concepta, quæ minimè fefellit; nam inter alias ejus dotes præclarissimas, pro singulari pietate, inter Suos maximam æstimationem sibi acquisivit. Ideo per varia munera, videlicet Cancellarii suæ Congregationis, Præfecti Provincialis Bononiæ, ad Officium Procuratoris Generalis ascendit. Amicissimus, atque à Confessionibus Cardinalis Julii Romæ extitit, necnon B. Camillo de Lellis ejusdem Congregationis Institutori perquam charus. Istius legitur ad Pellitionum nostrum Epistola, quæ fuit ultima paulo ante Lelli obitum data XV. Julii MDCXIV. in qua Congregationem ei commendat. Spon te Genuam perrexit, pestifero morbo afflictis ministraturus; ubi charitatis victima obiit die XXII. mensis Augusti anno MDCXXV., ætatis verò XLVI. ob præclara merita sanctitatis famâ celebris; ideoque ejus scripta infra recensenda, quæ extabant in Collegio suorum Romæ, à P. Bartholomæo de Judicibus ejusdem Congregationis ferè omnia Mediolanum relata, voluminibus XII. comprehensa, ob quæstionum præstantiam, & partim religionis ergo, quod Auctor inter Beatos esse credatur, à pluribus rapta sunt. In Bibliotheca igitur supradicta Mediolanensi Collegii S. Mariæ Sanitatis nil superest, quàm Tractatus Logicus, ut infra.

Opera illius sunt:

I. Sermones Aurei pro sacris Exercitiis peragendis.
II. Cursus Theologicus.
III. Cursus Philosophicus.
IV. Tractatus de Logica. Vol. IV. in 4. MS justæ molis. Præter hunc, qui adhuc extat pænes Suos, ut diximus, alii deperditi sunt.
V. Sermo ad Præpositum Generalem suæ Congregationis habitus, ut in ipsa admitteretur. Legitur in memoriis Historicis Camilli de Lellis, ut infra, ibique afferitur edidisse
VI. Librum asceticum, sed nullo indicato loco, nec impressionis anno.

De Philippo Pellitiono agit Sitonus in Chronico Nobilium Physicorum, & quæ diximus de Joanne Francisco ex libro hausimus, cui titulus: „ Memorie Istoriche del Ven. Camillo de Lellis, e „ de' suoi Cherici Regolari Ministri degl' Infermi „ di Domenico Reggi. *Napoli*, *1676. in fol.* ad pag. 241., atque à Suis.

MCCLVI.

PELLIZARIUS NICOLAUS.

Nicolai Pellizarii Modoëtiensis optimum ingenium laudatissimus hujus Metropolis Antistes, & S. R. E. Cardinalis Fridericus Borromæus adeo perspectum habuit, ut ipsum in Majori Clericorum Seminario litteris vacantem in Ambrosianum Collegium adsciverit. Græcam, Hebraicam, cæterasque eruditas linguas optimè noverat, & plura sibi eruditionis ornamenta diligentissimè comparare studuerat. Inciderant interim in manus optimi Cardinalis Manuscripti Codices Antonii Georgii Besutii, quem loco suo laudavimus; cùmque illi prorsus inordinati ab Auctore morte prævento relicti fuissent, & ob pessimam litterarum formam vix possent intelligi, spartam hanc tantus Præsul Pellizario demandavit, neque spem ejus hic fefellit, ut optimè testatur Codex Besutii in lucem editus inferiùs indicandus; in ipso enim Nicolaus noster manca supplevit, disjuncta nexuit, inordinata digessit, & nonnulla de suo addidit, quo perfectiùs prodiret in lucem. Sed & plura proprio Marte composuit, & vulgavit; postmodum Parochiali Osnagi Præfectus fuit; quo autem anno obierit ignoramus.

Scripsit, & edidit:

I. Discorsi di Filosofia Militare d'Antonio Giorgio Besozzi, dati in luce da Nicolò Pellizari. *Milano*, *nella Stampa del Collegio Ambrosiano*, *1629. in 4.*
II. Panegirico sopra la Vita di S. Carlo. *Milano*, *per il Ponzio*, *e Piccaglia*, *1625. in 4.*
III. Plures ejus Epistolæ ad Jo. Petrum Puricellum lectu dignissimæ servantur MSS. in Biblioth. Ambros. in Cod. sign. D. num. 115.

Ex Picinelli Athenæo pag. 423.

MCCLVII.

PELOTTUS ANTONIUS.

Et Poësis tam Latinæ, quam Italicæ, & Historiæ, & Oratoriæ artis ornamentis clarus emicuit sæculo XV. exeunte, atque subsequentis initio, Antonius Pelottus Mediolanensis, cujus ne dum Opera, sed nomen quoque nos fugisset, nisi fortè fortuna in Codicem ipsius MS. incidissemus, in quo lucubrationes ipsius continentur. Cæterùm nullibi Pelottæ gentis mentio est apud Collectores Monumentorum Familiarum hujus Metropolis, quemadmodum & nos ipsi vidimus, & amicissimus JC. Sitonus monuit. Auctor autem noster gratus fuisse videtur Jo. Galeacio Mariæ Sfortiæ VI. Insubrum Duci, ut indicat Oratio ad eum habita de Poësis laudibus, de qua num. III. agemus.

Opera illius hæc invenimus:

I. Antonii Pelotti Mediolanensis Carmen Latinum in laudem B. Fratris Michaëlis Carcani.
II. Breve Chronicon Rerum Mediolanensium ab anno MCCXXXII. ad MCDII.
III. Oratio in laudem Poesis ad Galeacium Mariam Vicecom. Ducem Mediolani.
IV. Carmina varia Latina, & Italica.
V. Mosci Carmen de fugitivo amore ab eo latinè traditum, cum Præf. ad eundem Galeacium Mariam Sfortiam.

Omnia in Cod. MS. Bibl. Ambr. in 4. sign. T. n. 20.

MCCLVIII.

de PEREGO CAMILLUS.

Familia de Perego originem suam antiquissimam Mediolani agnoscit, & primus, qui in stemmate genealogico ab amicissimo, atque clariss. Sitono mihi humanissimè communicato legitur, Octavianus de Perego est, qui vivebat anno Domini MXI. ideoque etsi nonnulli ex ipsis Pereghi nuncupentur, facilè agnoscitur de loco Perego vocato, in Collibus Brianteis sito, cognomen assumpsisse. Noster verò, qui Canonicus Notarius Metropolitanæ Ecclesiæ hujus Urbis extitit, curam primùm animarum habuit in Ecclesia Parochiali Sancti Viti. In Ecclesiastico Ambrosiano Cantu ita excelluit, ut alumnos Seminarii, & Mediolanensis Cleri spatio annorum XXXV. peregregiè instruxerit. In supradicta Ecclesia Sancti Viti, vulgò *al Pasquirolo*, extabat sequens ejus Sepulchralis Inscriptio ex Collectione Archintea eruta.

D. O. M.

D. O. M.
CAMILLVS PEREGVS SACERDOS
QVI HVIVS ECCLESIAE RECTOR FVI
HIC MODO IACEO
ORATE PRO ME
V. P.

Mandante D. Carolo Borromæo librum ſcripſit, quem infra damus numero I., ipſeque typis traditus fuit poſt Auctoris mortem, ut infra, juſſu Cardinalis eximii Federici Borromæi. Annum mortis illius nullibi invenimus.

De ipſo hæc proferimus:

I. Teorica, e Prattica del Canto Fermo, inſieme con il modo di Salmeggiare, intuonar Lezioni, Epiſtole, ed Euangelj, e molte altre coſe appartenenti al Rito della S. Chieſa Ambrogiana del Prete Camillo Perego; con Dedicatoria a S. Carlo data li XV. Marzo MDLXXIV. Siegue altra Lettera al Clero della Città, e Dioceſi di Milano del Canonico Franceſco Caſtello in lode dell' Autore. MS. in fol. optimæ notæ ſign. F. num. 60., extat in Bibliotheca Metropolitani Capituli. Editus verò fuit hoc titulo: „ Regola del Canto Fermo Ambroſiano. *Milano, preſſo Ponzio, e Piccaglia*, 1622. *in* 4.
II. Madrigali a quattro voci. *Venezia*, 1555. Teſte Picinello.
III. Molte Opere Muſicali, teſte eodem.
Agunt de ipſo Paulus Moriggia in libro III. Nobilitatis Mediolani cap. XXXVI. & ſupradictus Picinellus in Athenæo pag. 102.

MCCLIX.

de PEREGO LEO.

SE nunc offert eximiæ hujuſce Urbis Archiepiſcopus, Leo de Perego Guilielmi filius. Hic Mediolani ortus ex nobiliſſima inſignique Peregorum familia, ut Hiſtoricorum utar verbis, Minorum Ordini ſe addixit, tantumque morum integritate, ac ſapientiâ profecit, ut cùm Theologiæ facilè princeps, tum Concionator facundus haberetur. Provinciæ Fratrum ſuorum præfuit, & Gregorio de Monte-longo Apoſtolicæ Sedis Legato, à Gregorio IX. Socius datus, plurimos labores pro Dei Eccleſia pertulit. Factum eſt autem, ut ſæculo XIII. ineunte, nobilium, ignobiliumque oriretur contentio, quæ cùm maximè non ſine modica eorumdem clade fervеſceret, unus præ ceteris præfatus Leo pro lite dirimenda laborabat, ac Patriæ ſubſidio proſpiciebat; contendebant autem pro Archiepiſcopi electione poſt obitum Guilielmi Rizolii. Tanti proinde apud Concives ſuos erat, ut quandoquidem de eligendo Paſtore agebatur, ei optio data ſit, ut quem eligendum cenſeret in medium proferret. Ipſe verò devinctis ſibi omnium animis ſe obtinet creari Archiepiſcopum, ac poſtmodum ipſe Summus Pontifex Mediolanenſis populi electionem anno MCCXLI. ſuo calculo confirmavit. Sui Ordinis alumnis Baſilicam SS. Naboris & Felicis, nunc Divo Franciſco ſacram, tradidit, quam rem Henricus Septala Archiepiſcopus inchoaverat, ſed ob Canonicorum eas incolentium ſedes contradictionem, perficere non potuerat. A Summo Pontifice ſpecialiter Delegatus extitit ad inquirendum de Miraculis Beati Petri Martyris Ordinis Prædicatorum Inquiſitoris contra Hæreticam pravitatem, paulo ante à ſicariis occiſi, cùm Como Mediolanum pergeret. Ædes Archiepiſcopales Legnani magnificenter extruxit, necnon & prædia Menſæ ejuſdem Eccleſiæ addidit. Æquitatis vindex adverſùs Turrianos politicum invadere Principatum conatus eſt, ſed vis, ac ſcelus obſtiterunt, quo accidit, ut ærumnis affectus, pro pacis bono bis exulaverit à Patria, donec ad cœlos evolaturus, poſt edita nonnulla Theologiæ monumenta, in quibus doctrinæ, ſummæque pietatis ſplendor eminebat, mortuus eſt in Oppido Lignano, ſuæ juriſdictionis Caſtro anno MCCLVII. die XIV. Octobris.

Scripta illius hæc ſunt:

I. Epiſtolæ variæ ad Gregorium IX. Sum. Pontif., alioſque Italiæ Principe, eorum implorans auxilium contra Fridericum Imper.
II. Conſtitutiones Synodales.
III. Epiſtola ad Præpoſitum S. Ambroſii pro negotiis ejuſdem Capituli, dat. MCCXLIII. die VIII. Kal. Martii.
IV. Sententia anno MCCLIV. die X. Septembris lata in loco Lignani pro Canonicis Baſilicæ Sancti Ambroſii, contra Monachos in controverſia cuſtodiæ Altaris Aurei.
V. Sententia contra Chunradum Abbatem S. Celſi pro Canonicis Baſilicarum Ambroſianæ, & Nazarianæ. Dat. VI. Martii MCCLIV.
VI. Alia favore Decumanorum contra Præpoſitum Eccleſiæ de Bripia. Dat. in arcæ Angleriæ XIII. Kal. Novemb. MCCLV.
VII. Epiſtola ad F. Petrum de Padua Ordinis Minorum, in qua ei concedit licentiam ædificandi Eccleſiam S. Franciſci in Oppido Variſio, & primum lapidem ejus vice ponendi. Dat. Mediol. Kal. Octob. MCCXXIV. Extat marmori inciſa in Clauſtro Conventualium Variſii.
VIII. Ejus litteras pro translatione Canonicorum Baſilicæ Sanctorum Naboris, & Felicis ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ Fulcorinæ, & donatione ſupradictæ Baſilicæ Fratribus Minoribus. Dat. anno MCCLVI. die XIV. Kal. Feb. Indict. XIV. exſcripſit VVadingus Tom. II. ad annum eundem pag. 151. n. 45.
Epiſtola Innocentii IV. ad Leonem Archiep. Mediol. Dat. Lugduni MCCXLVII. die VIII Kal. Novemb. ut Henrico Clerico Sanctæ Mariæ de Fulcurino Beneficium aliquod provideri curet.
Alia ejuſdem Pontificis ad Leonem. Dat. ibid. MCCIL. pro negotiis Humiliatorum. Omnia hæc MSS. habentur in Collect. Diplomat. amiciſſimi Nicolai Sormani Ambroſiani Collegii Doctoris.
De ipſo agunt Acta Mediolanenſis Eccleſiæ in Tabula Archiepiſcoporum Mediol. part. VI. pag. 980. VVading. de Scriptoribus Seraph. Relig. Litt. L. pag. 237. Tom. II. Annalium ad annum MCCXII. §. 55. Eum inter Beatos numerat Boſca in Martyr. Mediol in notis ad Kal. Novembris. Laudatur etiam à Picinello in Athenæo pag. 388.

MCCLX.

de PEREGO LUDOVICUS.

LUdovicum Peregum Mediolanenſem Marcus hujus Metropolis Decurio, atque Ducalis Syndicus Fiſcalis generalis, paterno prorſus affectu ad eruditionem efformavit diligentiſſima educatione, quemadmodum & alios filios, Joannem ſcilicet Oppidi Leuci Præfectum, Joannem Auguſtinum ex Ducalibus Vicariis Generalibus, & Joannem Baptiſtam Doctorem Phyſicum Collegiatum; quos omnes indicavit nobis JC. Sitonus in Pereghæ Familiæ Stemmate, quod texuit ab Octaviano, qui fuit in vivis anno MXI., ut jam in Camillo diximus, ad ætatem uſque noſtram. Prædicti Jo. Baptiſtæ meminit Inſcriptio poſita in Eccleſia S. Mariæ Scalenſis à Clariſs. J. C. Sitono nobis communicata.

CEDRIO ROMAE LEGVM INTERPRETI
ET MARCO PHYSICO EIVS FILIO
IO. BAPTISTA PEREGVS
ET FAVSTINA DE VRSINIS DE ROMA
QVI EIS SVCCESSERVNT
HIC POS.

Ludo-

Ludovicus autem noster Jurisprudentiæ addictus, cùm Doctor in utroque Jure creatus fuisset, Collegium Jurisconsultorum ingressus est anno Salutis MCCCCLXXXIX. Insigne Legum Professoribus beneficium contulit, nam Baldi Consilia collegit, edenda curavit, & alia iisdem adjecit, ut ipse testatur in Epistola inferiùs indicanda, his verbis: „ Tandem longis lucubrationibus, ac laboribus, hujus eximii Viri Consilia per totum ferè orbem conquisita explevimus super ea, quæ legere consuevimus, & quæ in aliis desunt codicibus, nuper his nostris addidimus &c. Eorum posthæc Consiliorum tabulam ita accuratè disposui, ut nemo sit, qui omnes materias quàm facillimè reperire non possit. Postremò omnium Consiliorum capita suo ordine sunt digesta. „ Incidit ejus obitus in annum Christi MDXXV.

Curavit, ut diximus, editionem omnium Operum Baldi Perusini, cui præfixit Indicem hoc titulo:

I. Tabula nova per Alphabetum consummatissimi Juris utriusque Monarcæ Domini Baldi de Perusio, omnium ejus principalium, emergentium, incidentium, ac extravagantium dictorum, & sæpiùs diversis in locis repetitorum secundùm communem eorundem occurrentiam; ita quod quilibet Lector minimum ejus omne dictum facilimè invenire poterit; compilata per me Ludovicum de Perego Juris utriusque Doctorem, & de Venerando Collegio Dominorum Judicum Mediolani. Implet paginas CCII. Extat inter Opera Baldi impressa *Tridini*, *per Joannem de Ferrariis*, aliàs *de Jolitis*, *& Gerardum de Zeys*, 1516. *in fol. max.* Est in principio primi Voluminis. Item prodiit *Lugduni* cum Operibus Baldi anno 1551. in fol.

II. Capita per Alphabetum Consiliorum Baldi positorum in his quinque Voluminibus, ubi hæc leguntur: „ nota quòd „ Consilia sign. I. non sunt stampata (*sic*) in aliis editioni- „ bus. Nos verò ea habuimus Romæ ex Codicibus Re- „ verendissimi Domini Domini Cardinalis Sabelli, qui „ cum longo tempore Legationis Perusinæ officio fun- „ geretur ab ipsius Baldi nepotibus copiam sumpsit. Extat ibidem in editione Tridinensi.

III. Epistola Latina ad eximium Artium, & Medicinæ Doctorem Nicolaum Antiquarium, & præstantem Virum Petrum Antonium Castillionæum amicorum præcipuos. Extat ibid. ante primum Indicem.

Meminerunt ipsius amicissimi Viri JC. Sitonus jam citatus in Chronico J. PP. pag. 68. art. 290. & in Schedis, atque Canonicus Iricus in Historia sua Typographica Tridinensi, quam typis parat, ad annum MDXVI.

MCCLXI.

de PEREGO PETRUS.

Cum Petrus de Perego, antiquâ, nobilique familiâ Mediolanensi ortus anno MDCXXXV. die XXV. mensis Aprilis, liberalium artium rudimentis perceptis, paternæ domus commodis valedicere statuisset, ut Æterni Regis se manciparet obsequiis, annos natus XIX. Carmelitarum Nudipedum Instituto se addixit, assumpto nomine Leandri ab Annuntiatione. Solemnia emisit Vota die IV. Octobris, anno Salutis MDCXLV. Philosophiam, atque Theologiam edoctus, Ordinis sui Alumnis utramque è Cathedra explicuit annos plures. Prior etiam nonnullis Cœnobiis cum laude præfuit, & Provinciæ universæ præluxit cum Deffinitoris officio. Obiit Mutinæ die III. Januarii anno MDCLXXXVI.

Hoc Opus elucubravit:

I. La vaga, e miracolosa Immagine di Nostra Signora di Concesa. *Parma, presso Giuseppe dell' Oglio, ed Ippolito Rosati*, 1686. *in* 4. Inscriptum est Joanni Melio Archiepiscopo Capuano; & continet Sermones XV. in commendationem Deiparæ Virginis, argumento desumpto ab Imagine ipsius, quæ colitur Concesiæ in Ecclesia sui Ordinis, quam simul cum vicino Cœnobio extruxit, & dotavit Cæsar Montius S. R. E. Cardinalis, & Ambrosianæ Ecclesiæ Archiepiscopus à nobis alibi laudatus.

Hæc suis debemus Sodalibus.

MCCLXII.

de PEREGRINIS PEREGRINUS.

Celeberrimus Architecturæ gloria Peregrinus de Peregrinis in Vico, cui nomen *Puria* Ducatus Mediolanensis, in Valle Solida (Feudum est jurisdictionis tam spiritualis, quàm temporalis Archiepiscoporum hujus Metropolis) in lucem editus, cùm ab ipsa natura propensam ad artes ingenuas mentem sortitus esset, adeò in eis excelluit, ut in universa fermè Europa nominis sui laudem diffuderit. Viri famâ permotus Philippus II. Hispaniarum Rex ipsum in Aulam adscitum Architecti sui munere decoravit: „ Ibi Regis Palatium (verba sunt Petri Pauli Boschæ loco citando) veteri structurâ conditum cum reficeretur; Frontem molis excitavit Peregrinus de Peregrinis Archimedes Mediolanensis, cujus ars potissimum eminuit fastigio immanium Operum, quæ in Urbibus, agroque Insubrum admiramur. „ Ejus industria in verè regiis ædificiis excitandis usus est Sanctus Carolus Borromæus hujus Urbis Antistes sæculis omnibus memorandus, inter quæ Canonicales Ædes Metropolitanæ, Clericorum Seminarium, Templum S. Fidelis, & Collegium Borromæorum Papiæ neutiquam omittenda. Ejus quoque ingenii peritiem commendant moles admiranda Laurentianæ Basilicæ in hac Urbe ad Ticinensem Portam, aliaque permulta ædificia, quæ spectatoribus miraculo sunt. Architectus etiam fuit Ven. Fabricæ hujus Metropolitanæ Basilicæ, in qua ipsius Sancti Caroli jussu Confessionem, vulgò *Scurolo*, ambitum Odei, Canonicales sedes, Organa, Baptisterium porphyretica Arca nobile, & Aras aliquot delineavit. Frontem quoque ipsius Basilicæ geminis typis expressit, alteram Columnis magnæ molis stylobatis innixis ornatam, alteram verò Columnis eisdem è pavimento Templi absque stylobatis surgentibus. Binas hasce delineationes hæredes illius servabant, quas ipsius Fabricæ Curatores, accedente etiam operâ Cardinalis Archiepiscopi Friderici Borromæi, aliorumque, non sine mercede congrua recuperarunt. Plures Architectonicæ Artis periti Frontem ipsam Basilicæ excogitaverant, communi tamen calculo Peregrini delineatio secunda electa est, & operi manus admota, quod tamen imperfectum adhuc conspicitur, quamvis ad trecenta aureorum millia ascendisse feratur impensa. Frustra postremum ætatis annum ipsius rimati sumus, obiisse tamen creditur vel exeunte sæculo XVI., vel subsequentis initio. Proprium sibi Sepulchrum in eadem Basilica elegit, & extruxit, ut nobis indicavit amicissimus Sitonus ex documentis publicis apud se extantibus.

Eruditionem tam celebris Viri præter plures ædificiorum delineationes hæc testantur.

I. Descrizione dell' Edifizio, e dell' Apparato per le Esequie di Donna Anna d' Austria Regina di Spagna, celebrate in Duomo li VI. Settembre MDLXXXI. Opera di Pellegrino Pellegrini Architetto di S. M., e della Fabbrica del Duomo. *Milano*, *presso il Ponzio*, *in* 4.

II. Epistolæ plurimæ ad S. Carolum, cum Responsionibus ejusdem, in quibus agitur de ædificatione Canonicalium Ædium, aliisque, lectu dignissimæ. Servantur in Ambrosiana Bibliotheca in Collectione Epistolarum ipsius S. Cardinalis.

Ipsum

Ipsius Encomia referunt Paulus Moriggia Histor. Nob. Mediol. Lib. V. Cap. 2. Hieronymus Borserius in Supplem. Nobil. Mediol. Cap. 16. Jo. Jacob. Besutius in Descript. Metropolit. Mediol. Bosca de origine, & statu Biblioth. Ambros. Lib. II. Liber etiam, cui titulus: „ Pareri per la Facciata del Duomo di Milano; „ & J. C. Sitonus in Schedis, præter alios plurimos.

MCCLXIII.

PEREGROSSUS PETRUS.

PEtrus ex Illustri, ac vetustissima Familia Peregrossa Mediolani ortus, magna eruditionis laude claruit sæculo XIII. Etenim ob Sacrorum Canonum, & Theologicæ facultatis peritiem Magisterio primùm insigniri meruit; mox doctrinâ illius, ac morum probitate perspectâ ad Romanam Curiam evocatus, Vicecancellarii S. R. E. munere decoratus fuit. Nicolaus Summus Pontifex Viri merita admiratus, Diaconum Cardinalem S. Georgii ad Velum Aureum ipsum creavit, deinde titulo Presbyterali Sancti Marci insignivit, postea verò alium S. Clementis adeptus est. Florentissimum per ea tempora Humiliatorum Ordinem Petrus noster egregiè fovit; nam industriâ suâ, atque prudentiâ, accedente etiam Ottonis Vicecomitis Mediolanensis Archiepiscopi, & totius Provinciæ Suffraganeorum Antistitum consensu, ejus Instituti Sodales ab omni Episcoporum imperio liberos effecit, & Apostolicæ tantùm Sedi subjiciendos curavit. Neque minor erga S. Francisci Assisinatis Alumnos Cardinalis nostri pietas extitit; nam in Mediol. Ducatu, scilicet in Vico, cui nomen Pozzolum, eis Cœnobium condidit, quod etiam ex asse moriens hæredem instituit. Illud adhuc superest, & à Minoribus, quos Conventuales vulgò dicere consuescimus, incolitur. Universo quoque Ordini majus contulit beneficium, tunc cùm Nicolaus ipse Pontifex Constitutionem suam, qua S. Francisci Regulam explicandam susceperat, priusquam in lucem prodiret, ab eo discutiendam curavit. Qua in re Collegas habuit Viros præstantissimos, atque doctissimos, Comitem videlicet de Casate S. R. E. Cardinalem à nobis alibi commendatum, tunc Sacri Palatii Auditorem, Angelum celebrem Romanæ Curiæ Advocatum, atque Benedictum Cajetanum Protonotarium, qui postmodum, assumpto Bonifacii VIII. nomine, ad Petri Sedem evectus est. His, aliisque præclarè gestis commendabilis, & de Universa Dei Ecclesia optimè meritus, Kal. Augusti, anno post Christum natum MCCXCV. abiit è terris in Urbe Roma, tantâ cum Sanctitatis famâ, ut inter Beatos recenseatur. Corpus ejus in Ecclesia Minorum Sanctæ Mariæ Aræcœli nuncupata conditum jacet, atque Elogium, quod Sepulchro illius affixum Ciacconius scripsit temporis injuriâ periisse, nobis servavit amplissima Collectio Archintea his notis:

PETRUS PEREGROSSUS MEDIOLANENSIS
PRESB. CARD. S. CLEMENTIS
OBIIT IN KAL. AVGVSTI
ANNO DOMINI MCCXCV.

Eruditionis ejus testimonium superest:

I. Constitutio Nicolai III. explicans Regulam FF. Minorum ab eo correctam, ut diximus, quæ promulgata est XIX. Kal. Septembris, anno MCCLXXIX.

II. Testamentum ejus, & Codicillares Tabulæ autographæ in pergameno, servantur in Archivo præfati Cœnobii Pozzoli à me inspectæ, penès Conventuales. Dat. die XIV. Julii, anno MCCXCV.

Laudatur à Continuatoribus Ciacconii in Vitis Pontificum & Cardinalium, Tomo II. pag. 267. à Petro Paulo Bosca in Martyrologio Mediolanensis Ecclesiæ ad diem Kalendar. Novemb., ubi Beatus appellatur, à Comite Octavio Archinto in Collect. sua Monument. Familiarum Mediol., & ab aliis permultis.

MCCLXIV.

PERLASCA ALEXANDER.

SEminarium Clericorum hujus Metropolis, atque Congregatio optima Oblatorum SS. Ambrosii & Caroli, sæpe à nobis laudata, Theatra fuere eruditionis, ac morum elegantiæ Alexandri Perlascæ, nam in primo Rhetoricis rudimentis pænè receptis, ab eximio Cardinali Federico Borromæo selectus fuit cum V. aliis ipsius ætatis, necnon ingenii promptitudine summoperè præditis pro lingua Græca ediscenda, aliisque postea tradenda; nec spes tantum Mœcenatem fefellit; nam breviter Perlasca noster non solùm à supradicta provincia ei demandata peregregiè se expedivit, sed cursibus Philosophicis, atque Theologicis peractis, Cathedram Eloquentiæ ascendere meruit in ipso Seminario tanto cum omnium plausu, ut Tullianæ Eloquentiæ sectator præcipuus sui ævi nuncupari meruerit. Me silente loquentur perpetuò cum laude de ipso Lucubrationes ejusdem eruditissimæ, quas partim vidit Picinellus, Perlasca adhuc vivente, dum suum Athenæum Mediolanense scribebat, partim sunt à nobis adjectæ, ut infra. Animarum curam exercuit in Parochiali Ecclesia S. Raphaëlis hujus Urbis; ac tandem satis est de eo proferre, quod Præcones habuerit celeberrimos Viros Gasparem Sciopium, Octavium Ferrarium, Carolum Mariam Maddium, Petrum Paulum Boscam, aliosque, ut brevì ostendemus.

Hæc sunt, quæ nomen ejus immortale reddunt.

I. Scimacchia, sive Velitatio quædam Regum, & Privatorum penès utros sit felicitas. Orationes II., seu Rhetoricæ Declamationes. *Mediol. apud Ghisulphum*, 1638. *in* 4.

II. Joannis Austriaci Pro-Regis Siciliæ, ac totius Rei maritimæ Præfecti, Expeditio ad Insulam Ilvam, atque expugnatio Arcis Portus Longoni. *Mediol. apud Impressores Archiepisc.* 1651. *in* 4.

III. De rebus gestis Jo. Austriaci fragmentum Historiæ. *Mediol. ex Typograph. Lud. Montiæ*, 1657. *in* 4.

IV. Panegyricus Nicolao Bissio dictus. *Mediol.* 1658. *in* 8.

V. De tribus Capellis. *Bergomi, apud Hæredes Rubei*, 1657. *in* 4. Est Epistola Parænetica, in qua differit 300 modis quamdam elocutionem latinam optimè dici posse, occasione cujusdam eruditæ contentionis inter amicos de ea habitæ.

VI. Panegyrici Viris illustribus dicti in Laureæ litterariæ gratulatione numero XXXVI. *Mediolani, apud Lud. Montiam* 1668. *in* 8.

VII. Obsidio Viglevanensis facta à Marchione de Velada; teste Picinello.

VIII. Inter Epistolas Octavii Ferrarii editionis Patavinæ, extant duæ Latino Idiomate exaratæ Alexandri Perlascæ, ad Octavium Ferrarium cum ejusdem Responsionibus.

In fronte Libri ab Alexandro Perlasca editi Panegyricorum, extat Epistola Gratulatoria Caroli Mariæ Madii à Secretis Excellentiss. Senatus Mediol.

Legitur etiam ad eum Epistola Italica Francisci Fabri Bremundani, in qua commendat ejus historiam de Joanne Austriaco inter Epistolas ejusdem Fabri editas. *Mediolani*, 1660.

Præter supradictos laudatores Perlascæ nostri videndi sunt Cinellus in Biblioth. Vol. Pluteo I., & Picinellus in Athenæo pag. 11.

MCCLXV.

PERLASCA FRANCISCUS.

FRanciscus Perlasca Mediolanensis, alius certissimè ab eo, quem sequenti Articulo memorabimus in Inscriptione Octaviani Perlascæ, Jurisprudentia, & Theologica facultate magnam apud Contribules suos famam est assecutus. Clericali addictus vitæ, Sacerdotali meruit dignitate insigniri, tum Præpositura Ecclesiæ Parochialis Sevesi ornari. De tanto tamen Viro, cujus eruditio non sacra solùm, sed & profana in recensendis inferiùs ejus Operibus apertissimè dignoscitur, nihil profectò Lectoribus exhibere potuissemus, nisi ipsa nobis sors obtulisset. Floruit, ut eadem indicare videntur, ad finem usque sæculi XVI.

Ipsius sunt igitur:

I. Francisci Perlaschæ Theologi, & Jurisconsulti, ac Sevesi Præpositi de Beatissimæ Virginis Mariæ Morte, & in Cœlum Assumptione libellus, cum Epistola Nuncupatoria ad Sanctissimum Dominum nostrum Sixtum V. Pontificem Maximum, data Romæ anno MDXC. MS. in 4. Extat in Bibliotheca Conventus S. Marci Mediolani.

II. De donatione Constantiniana Opusculum. MS pagg. 40. in 4. Reperitur inter Miscellanea Bibliothecæ S. Mariæ Passionis Mediol.

Leguntur ad eum Carmina Francisci Civelli, de quo jam suo loco.

MCCLXVI.

PERLASCA OCTAVIANUS.

EX Francisco Perlasca, atque Eleonora Burseria Mediolanensibus Conjugibus exortus est Octavianus hic, cujus nunc damus Elogium, atque Lucubrationes indicamus. Is amplissimo Patrum Conscriptorum Insubriæ Ordini diù fuit à Secretis, quod munus summa fide, atque integritate exercuisse perhibetur. Domesticam Familiæ suæ, ut supra vidimus in Alexandro, atque Francisco, dicendi artem, atque Poësim summopere coluit, eruditionemque ipsius in Latino sermone posteris testatam reliquit. Annum mortis illius casso labore quæsivimus, in comperto tamen est ineunte sæculo XVII. Scriptorem hùnc floruisse, ut ex infrascripto Elogio ab eodem parentibus suis posito in Ecclesia S. Mariæ Pacis hujus Urbis, quod in Collectione Archintea reperimus.

FELICES ESTOTE ANIMAE AETERNVMQVE VALETE
EXVVIAS QVORVM CONTEGIT HIC TVMVLVS.

FRANCISCO PERLASCO ET ELEONORAE BVRSERIAE
PARENTIBVS OPTIMIS
SIBIQVE FRATRI SORORIBVS SVIS
ET FRANCISCO ET ANTONIO CHALCHIS EX SORORE NEPOTIBVS
OCTAVIANVS PERLASCA VIV. POSVIT
ANNO MDCXI.

Supersunt de ipso

I. Senatus Mediolanensis: Carmen Latinum ad Senatorem Regentem Corium. *Mediolani, apud Malatestam*, 1632. *in* 4.

II. Epistolæ Latinæ ad Philippum Medam Collegam. Extant in Onomastico Mediolanensium Mercatorum &c. ejusdem Medæ, de quo suo loco jam diximus.

III. Carmina varia Latina; leguntur in eodem libro pagg. 46. & 47.

IV. Alia pariter Latina sunt in variis Collectionibus pro Laureis accipiendis Papiæ.

MCCLXVII.

PEROTTUS JULIUS.

DIu anceps fui an Familia Perotta, atque Pelotta eædem fuissent inter Mediolanenses, sed re bene inspecta duas esse inveni ex operum titulis tam Antonii Pelotti, quem jam laudavimus, quàm Julii Perotti, de quo nunc loquimur. In Congregatione Clericorum Regul. Divi Pauli professus est Julius anno post Virginis partum MDCXLIX. In eadem scientiis tam sacris, quàm eruditis totum se dedit, nam præter Theologiam præcipuè Moralem, quam ex professo coluit, litteras humaniores è suggestu explicavit in Collegiis Mediolanensi, Florentino, atque Astensi suæ Religionis Alumnis. Deinde ad Verbum Dei disseminandum conversus, Conciones tam extemporaneas, quam Quadragesimales, atque Panegyres Œniponti, ingenti cum plausu audientium habuit, ibique Theologus extitit Serenissimi Ferdinandi Caroli Arciducis, & dum Vindobonæ degeret à Confessionibus fuit Augustissimæ Cæsareæ Familiæ. Poësi quoque summopere claruit, ut ex infrascriptis sui ingenii Monumentis partim à Picinello relatis, partim à nobis inspectis, & utinam omnia inspicere datum fuisset, nam loca, atque annos impressionis ex more nostro Lector haberet, quod in Picinello desideratur. Obiit Cremonæ anno MDCLXXIX.

De ipso damus quæ sequuntur:

I. Oratoria dicata Serenissimo Ferdinando Carolo Arciduci Austriæ. *Viennæ Austriæ*, 1660. *& Florentiæ*, 1661. *ex Typograph. Serenis. Magni Ducis, in* 12.

II. Hospitis Alexii Principis Romani gesta Sacrosancta poëmate descripta, Celsissimo Principi, & Episcopo Brillensi, nunc Tridentino dicata. *Viennæ Austriæ, Typis Leopoldi Voigt*, 1673. *in* 4.

III. Le Lagrime di Europa nella morte del Cattolico Re Filippo IV. alla Sacra Maestà dell'Imperatore Leopoldo I. *Vienna, appresso il Cosmerovio*, 1666. *in* 4.

IV. Hermeracles, seu ingenii, & laboris triumphus, sub auspiciis Serenis. Cosmi Magni Etruriæ Principis.

V. Palinodie Anniversarie nella morte del Serenissimo Ferdinando Carlo Arciduca ec. alla Serenissima Arciduchessa Anna di Toscana.

Ejus

Ejus meminit Octavius Boldonus in ſua Epigraphica pag. 35. P. Petius in ſuo Opere de Scriptoribus Clericorum Regularium Divi Pauli, & Picinellus in Athenæo pag. 362.

MCCLXVIII.

PERUGIA CAROLUS MARIA.

E Cœnobio S. Marci Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini hujus Urbis prodiit Carolus Maria Perugia Mediolanenſis, qui Vir quantùm ſacris profaniſque ſcientiis fuerit excultus, quantâve prudentiâ in rebus gerendis ornatus, indicio ſunt munera ei cùm à Comitiorum Provincialium Inſubriæ Patribus, tum à Supremis præfati Ordinis Præſulibus collata; quibus profectò ſummâ ſemper cum laude functus eſt. Philoſophiæ in primis, ac Theologiæ gymnaſiis illuſtrium ſui Ordinis Cœnobiorum ad plures annos Regens præficitur, & ob navatam egregiè operam magiſterii laureâ decoratur. Subinde Inſubricæ Auguſtinianæ Provinciæ gubernaculum concordibus ſuffragiis ipſi ſemel & iterum traditum fuit moderandum, annis videlicet MDCLXXXV., & MDCXCVII.; ſuoque in regimine quæ providi ac ferventis Antiſtitis erant, ingenti cum ejuſdem Provinciæ bono ſedulò præſtitit. Memorati tandem Eremitarum Ordinis, dum illi Prior Generalis præerat Hieronymus Valvaſorius, à Secretis fuit; ſeſeque omnibus exhibuit impigrum, vigilem, integrumque adminiſtrum, ac propterea dignum, ut ad altiora proveheretur. Hoc munus, ſicuti & jam relata, cum laudabiliter de ſuo more geſſiſſet Carolus Maria, Mediolanum reverſus eſt, ubi reliquum vitæ in piis exercitationibus religioſè tranſegit: nec tamen prætermiſit, quin de Cœnobio quoque Marciano benemereretur; illud enim auxit ædificio ſatis amplo, atque percommodo. Seniô demum, laboribuſque confectus animam Deo reddidit anno MDCC. die II. menſis Junii. In Bibliotheca enunciati Cœnobii Divi Marci cuſtodiuntur nonnullæ Caroli Mariæ Lucubrationes manuſcriptæ,

Scilicet:

I. Summulæ Theologiæ, quas Florentiæ ſcripſit anno MDCLXIV. dum moraretur in Cœnobio S. Spiritus ejuſdem Urbis MS. in 4.
II. Epiſtolarum latino idiomate ſcriptarum pro Provinciis Germaniæ, Galliæ, & Hiſpaniæ, tempore, quo erat à Secretis Ordinis prædicti, Tomi V. autographi. MSS. in 4.
III. Epiſtolarum italicè ſcriptarum pro Provinciis Italiæ pariter eodem tempore Tom. I. MS. in 4.
A Suis.

MCCLXIX.

PESSINA ANTONIUS.

Utinam de Antonio Peſſina Mediolanenſi Viro ob eruditionis varietatem, atque præſtantiam immortalibus digno laudibus verba facturi, plura poſſemus de geſtis illius, ac parentibus exhibere Lectoribus. Verumtamen ſummo cum dolore fateri cogimur, nihil omnino ad manus noſtras de illo perveniſſe, Operibus tantùm exceptis, è quibus ea, quæ ſequuntur, excerpſimus. Floruit Antonius noſter ſub Philippo Maria Vicecomite, qui ultimus ex ea gente Mediolanenſem Ducatum obtinuit, cui etiam chariſſimus fuiſſe videtur, cum ejuſdem Principis laudes & ſoluta Oratione, & Carminibus celebraverit. Adhuc erat in vivis anno poſt Chriſtum natum MCDLIX. ut apertè indicat Epiſtola Franciſci Philelphi Viri doctiſſimi, quam inferiùs memorabimus. Maximos tempeſtate ſua viventes eruditos Viros Peſſina coluit, inter quos præter Philelphum memoriâ dignos cenſemus Bernabovem Carcanum, Antonium Panormitam, Jacobum Modoëtienſem, Antonium Cremonam, Danielem de Concoretio, Ubertinum de Comitibus, & Bartholomæum Capram. Cùm autem Franciſcus Barbavara per ea tempora plurimùm inter Inſubres gratia, & auctoritate polleret, in ejuſdem clientelam Scriptor noſter ſe dedit, quemadmodum & fratrum illius, quorum etiam defunctam Matrem commendavit. Æqui bonique conſulant, qui in pagellas haſce noſtras inciderint, pauca hæc, quibus aliquando licebit fœliciori Collectori plura addere. Opera illius MSS. in Ambroſiana Bibliotheca diligenter pervolutavimus,

Eaque ſunt:

I. Lugubre Carmen in Funere illuſtris Nicolai Picinini per Antonium Peſſinam. Extat in Codice MS. Bibliothecæ Ambroſianæ ſign. T. num. 21. in 4.
II. Oratio in laudem Illuſtriſſimi Ducis Mediolani, una cum Epiſtola ad eundem data Mediolani die XXVIII. Octobris MCCCCXXXVII.
III. Carmen Latinum in commendationem ipſius Ducis, ad cujus calcem ſic legitur:

Dii tibi dent Cæſar longævos vivere ſoles,

Ut Veneti veniant ſub ditione tua.

IV. Epiſtola Latina Joanni Franciſco Viro diſertiſſimo (forſan Barbavariæ).
V. Alia ad Antonium Cremonam, ubi agit de matre Barbavariorum, ſub cujus clientela Peſſina aſſerit ſe dediſſe. Hæc IV. poſtrema Articula extant in MS. ſupradictæ Bibliothecæ Ambroſianæ ſign. M. num. 44. in 4.
VI. Aliæ V. Epiſtolæ ad Bernabovem Carcanenſem ſcriptæ annis MCCCCXXXV. ad MCCCCXXXVIII. cum Reſponſionibus ejuſdem.
VII. Aliæ plures Antonio Panormitæ Poëtæ Clariſſimo.
VIII. Aliæ Ubertino Comiti, in quarum una ſic legitur: „ Ubertine mi ſalve. Accepi ore plurimorum te Libellum meum, quem pene deperditum habebam apud ſcribam ſplendidiſſimi noſtri Balbi redemiſſe, „ & tutò in manibus conſtare tuis „ &c. Optat ſi verum eſt ad eum mittat &c. data eſt Mediolani II. Aprilis MCCCCXXXVI.
IX. Alia Danieli Concoretio. Laudat ejus Orationem, & differit abundè de texendis Orationibus; fine data.
X. Alia Franciſco de Barbavariis, & Aloyſio de Crottis parte Domini B. (ſcilicet Bartholomæi Capræ) Archiepiſcopi Mediolani, Ducalis Gubernatoris Januæ, data eſt die VIII. Aprilis MCCCCXXIX.

Extant omnes in ſupradictis Codicibus Ambroſianis, atque in aliis duobus ejuſdem Bibliothecæ ſign. H. num. 48. & 49. in fol.

In eiſdem quoque ſunt plures Epiſtolæ Franciſci Philelphi ad Peſſinam noſtrum datæ Bononiæ annis MCCCCXXXIX. & MCCCCXLI. præter eas, quæ leguntur impreſſæ inter Philelphi Epiſtolas, editionis *Venetæ*, 1502. *in fol.* datæ Mediolani annis MCCCCXL. & MCCCCXLIV.

Sunt quoque aliæ plures Antonii Cremonæ, Jacobi Modoëtienſis, Barnabovis Carcanenſis, Henrighetti Aſtenſis, Antonii Panormitæ, in quibus Orationes, & Carmina Peſſinæ noſtri ſummopere laudantur, non ſolum in ſupracitatis Manuſcriptis Ambroſianis, verum etiam in altero ſign. O. num. 57. in 4.

MCCLXX.

MCCLXX.

PESSINA SEBASTIANUS.

MIramur profectò Sebastianum Pessinam Mediolanensem Civem Bartholomæi Curtii Viri Cl., qui de Medicis apud Insubres eruditionis ergo præstantibus scripsit, atque Joannis Jacobi Mangeti diligentiam effugisse; nullibi enim in eorum Operibus mentio hujus occurrit. Eruditio tamen Sebastiani nostri præclarum inter Physicæ Artis professores locum eidem conciliat, cujus quidem Acta, & cætera ad eum spectantia pro Instituti nostri ratione perquàm libenter daremus, nisi hæc omnia delevisset oblivio. Gaudemus igitur, quod omnium, ut credimus, primi tanti Viri laborem in publicam lucem revocemus.

Hic est liber sic inscriptus:

I. De Diabete, & de Cordis Polypo. *Mediolani, ex Typographia Archiepiscopali*, 1634. *in* 4.

MCCLXXI.

PETRASANCTA BARTHOLOMÆUS.

ETsi Clariss. Sitonus suppeditaverit Stemma Genealogicum Familiæ Petrasanctæ Mediolanensis, à Pagano prope finem Sæculi XIV. florente usque ad Joannem medio Sæculo XVI. viventem, attamen in eodem Bartholomæum, de quo agimus, non inveni. Inter Mediolanenses nullatenus ipsum recensent Auctores infrascripti, & Sitonus etiam loco citando. Claruit Vir iste, uti Auditor Sacræ Rotæ Romanæ anno Christianæ Redemptionis MDX. Nil amplius mihi datum est hactenus proferre de illo. Lectores itaque humanissimi accipiant pauca illa, quæ à Suis enixè rogatis haurire licuit, in quibus majorem profectò diligentiam fuisse cuperemus.

Leguntur de ipso:

I. Decisiones S. R. R. in maxima Collectione earumdem *Romæ*, & *Venetiis* edita.

II. Aliæ plures MSS. extant in Archivo Molis Hadrianæ. Ita ex Chartario, & ex Joanne Baptista Cantalmajo in libro, cui titulus: „ Selectanea Rerum Notabilium „ ad usum Decisionum Rotæ Romanæ. *Romæ*, 1639. *in fol.* & Advocato Sitono in Chron. Colleg. J. PP. Artic. 325. pag. 75.

MCCLXXII.

PETRASANCTA CAROLUS.

CArolus Petrasancta Mediolanensis claro genitus sanguine, exactâ laudabiliter adolescentiâ, Clericis Regularibus Congregationis de Somascha, eorum institutum amplexus, annumerari voluit; quo in Cœtu eruditionis, & optimæ indolis gratiâ plurimum enituit; nam in publico Veronensis Urbis Lycæo multos per annos eloquentiam professus est; cujus etiam peritissimus extitit, ut probè ostendit in sacris Orationibus, quas vel in Cœlitum commendationem, vel de aliis argumentis pronunciavit, petentibus sæpè Insubriæ Moderatoribus, Ducibus Venetorum, & Genuensium, aliisque Principibus, & Sacrorum Ordinum Præsulibus. Quadragesimali tempore summa cum laude Dei Verbum populis annunciavit in Patria, Venetiis, Genuæ, Parmæ, Ticini, Alexandriæ, atque alibi, adstantibus simul & mirantibus Apostolicis Nunciis, Patriarchis, Proceribus, ac Principum Legatis. Taurini quoque, & Bergomi per Adventum publicè oravit, magni ubique habitus. Licèt autem sacris semper addictus esset studiis, à Musis tamen Italicis non abhorruit, quarum ergo unus extitit è Conditoribus Academiæ Faticosorum hujus Urbis, in qua Censoris gradum promeruit, & Litterarii Cœtus Præfecturam gessit. Plura suorum Collegia rexit, scilicet Ticinense, Ripaltense in Insula Fulcheria ad Abduam, & Vercellense. Fuit etiam à Consultationibus Sanctissimæ Inquisitionis Alexandriæ, & pro ea librorum Censor Veronæ. Cùm autem Mediolani generalia Congregationis suæ Comitia celebrarentur, electus est à Secretis, quod munus prudentissimè administravit. Obiit exeunte Sæculo XVII.

Vulgavit hæc Opera:

I. Panegirici Sacri del P. Carlo Pietrasanta Preposito, e Cancelliere del Capitolo Generale della Congregazione Somasca. *Milano, per il Ghisolfi*, 1689. *in* 12.

II. Panegirico per San Rocco detto nella Misericordia d'Alessandria. Extat in libro cui titulus: „ Panegirici Sacri d'alcuni Dicitori più insigni de' nostri „ tempi. „ *Milano, per il Monza*, 1663. *in* 12.

III. Aborti di Clio. Centuria di Sonetti in varj Argomenti. *Venezia, per il Valvasense*, 1667. *in* 8.

IV. Centuria seconda. Hanc MS. apud Auctorem extitisse typis paratam testis est Picinellus.

V. La Pace coronata. Orazione per la concordia delle due Corone Cattolica, e Cristianissima. *Milano, nella Stampa Arcivescovile*, 1659. *in* 4.

VI. Orazione Funebre nell'Esequie di D. Luigi Ponze de Leon, Governadore di Milano. Impressam fuisse cit. Picinellus afferit.

VII. Carmina ejus Italica duo, vulgo *Sonetti* habentur, unum in laudem Philippi Picinelli in hujus libro, cui titulus: Mondo Simbolico, alterum verò in libro Caroli Hieronymi Cavatii de Somalea inscripto: Nuova Descrizione dello Stato di Milano.

VIII. L'Ingegno Maledico. In hoc Opere ostendere nitebatur præclara ingenia alienis laboribus infensa esse solere; illudque MS. prælo paratum apud Auctorem fuisse tradit Picinellus.

Laudatur in Athenæo ejusdem Picinelli pag. 125.

MCCLXXIII.

PETRASANCTA FRANCISCUS.

EX genesi Familiæ Petrasanctæ à Clariss. Sitono contexta, agnovimus Franciscum habuisse parentes Eusebium, atque Elisabeth conjuges, claruisse verò uti Equitem Aureatum, necnon Ducalem Secretarium, itemque Camerarium sub Galeacio Maria Sfortia Vicecomite Mediolani Duce VI. usque ad annum Reparationis nostræ MCCCCLXXIV., uxoremque duxisse Joannam de Risiis. Pauca, quæ de ipso vidimus, Virum hunc certè in Historia Romana, atque in Poësi Latina summopere eruditum ostendit: plura ideo illum scripsisse procul dubio credendum est, quæ tria ferè Sæcula jam transacta nobis rapuerunt.

Hæc de ipso vidimus

I. Epistolæ II. Romanæ Historiæ summa eruditione refertæ ad Petrum Candidum Decembrium. Datæ sunt Mediol. anno MCCCCLVI. cum Responsionibus ejusdem Decembrii. Extant in MS. Codice Epistolarum istius alibi à nobis jam relato Bibliothecæ Ambrosianæ in fol.

II. Epi-

II. Epigrammata V. ad supradictum Petrum Candidum Decembrium. Sunt in Codice MS. Operum juvenilium ipsius Decembrii in Bibliotheca Clericorum Regularium Teatinorum Collegii Divi Antonii hujus Urbis alibi citato, qui inscribitur vigesimus primus: utinam alii invenirentur.

Videndæ Schedæ Sitonianæ, ubi adsunt Tabulæ Joannis Molli de Belinzona Ducalis Cancellarii datæ die XXXI. Augusti anno MCCCCLXXVI. in quibus mentio est Francisci nostri.

A

MCCLXXIV.

PETRASANCTA JO. PETRUS.

INter J. PP. Collegiatos Nobiles hujus Urbis adscriptus fuit Joannes Petrus Petrasancta, anno post Christi Adventum MCCCCLXXXIV. Patremque habuit Stephanum. In eo non tantùm Legum peritia, atque singularis eruditio illuxit, sed Poësi quoque Italica, atque eleganti dicendi arte Tulliana summopere delectatus est, uti ex infrascriptis, etsi paucis, sui ingenii monumentis facilè agnosci potest. Alii post me feliciores plura invenient de Viro isto proculdubio inter Doctos referendo. E vivis abiit Anno reparatæ Salutis MDXIV.

B

Hæc interim damus de eo:

I. Carmen optimum Italicum, vulgò *Sonetto*, pro Responsione alterius, quod eidem dedit Gaspar Vicecomes, cujus laudes suo loco Lector habebit. Sic incipit:

Rotta è l'aspra catena, e'l fiero nodo &c.

est inter Carmine MSS. Vicecomitis, ut in eodem dicemus.

C

II. Epistolæ plures Latinæ ad Antonium Cremonam, Jacobum Modoëtiensem, atque Antonium Panormitam. Extant in Cod. MS. Ambros. sign. H. num. 49. in 4

III. Consolatoriæ. Earundem ipsemet meminit in Epistola ad dictum Jacobum Modoëtiensem scripta, cui illas miserat, & judicium ejus se expectare profitetur. Memoratur in Schedis Mazzucchellianis, & in Chronico Sitoniano J. PP. pag. 63. art. 299.

MCCLXXV.

PETRASANCTA LUDOVICUS.

D

FRanciscum Petrasanctam Mediolanensem Nobilem Civem Patrem habuit Ludovicus, qui Physicis studiis delectatus, circa medium sæculum XVI. ægros juvando plurimùm Insubribus profuit. Eruditionem ejus in Medica Facultate commendarunt plures inferiùs recensendi, qui etiam Scripta ejus memorant, tametsi titulos eorum nullus indicaverit, neque aliquis locum, ubi MSS. delitescant, vel ubi lucem viderint, promat. Frater illi fuit Joannes Baptista inter Collegiatos Jurisperitos cooptatus, qui obiit circa annum MDXXV. Ludovicus autem adhuc in vivis erat anno MDXLVIII., atque Oppidum Lignani eo tempore incolebat, ut patet è publicis Tabulis apud JC. Sitonum extantibus.

E

Scripsit igitur:

I. Aliquot Opera Medica eruditione referta. Agunt de ipso Curtius pag. 55. libri sui de Script. Medicis Mediolan. Paulus Moriggia Antiquitat. Mediol. lib. IV. cap. 21., & in Hist. B. M. V. Caravagii cap. 7., nec non in Nobilit. Mediol. lib. III. cap. 14. atque JC. Sitonus supra citatus in Schedis.

MCCLXXVI.

PETRASANCTA MARSILIUS.

MArsilium Petrasanctam Mediolanensem Philippi filium quanta ornaverit Physicarum rerum perities, Paulus Moriggia loco infra citando apertè testatur; ait enim ipsum apud Insubres magna in existimatione fuisse habitum, quòd in Medica Facultate excellentissimus & appellaretur, & foret. Ipsum inter Collegiatos hujus Metropolis Physicos recensitum, & sub Maximiliano Maria Sfortia Mediolani Duce, anno MDXVI Decurionem Patriæ extitisse, ac post decennium obiisse, asserit Curtius. Fratrem habuit Paulum JC. C. Urbis Decurionem, ac tandem Ducalem Senatorem, de quo mox dicendum. Utinam autem, quemadmodum ante nos optavit Curtius ipse, Moriggia citatus Auctoris hujus Opera laudans, vel eorum titulos indicasset, vel MSS. sint nec ne posteris significasset, etenim nobis licuisset majora forsan de præstantissimo Viro proferre.

Hoc tantùm interea Lectoribus exhibemus de Marsilio, ipsum videlicet scripsisse:

I. Opera Medica laudatissima. Commendant illum præfati Moriggia Nobilit. Mediol. lib. III. cap. 14. Curtius de Script. Medicis Mediol. pagg. 55. & 274. JC. Sitonus in Chron. Collegii Physicor. hujus Urbis MS. penès eundem Auctorem, & Picinellus in Athenæo pag. 414.

MCCLXXVII.

PETRASANCTA PAULUS.

EX Philippo Petrasancta natus est Paulus Marsilii Physici clarissimi mox laudati frater; lucemque vidit in Pago, cui nomen *Maccatutto*, in Agro Albairati Ducatus Mediolanensis. Legibus præcipuè dedit operam Paulus noster, in quibus Lauream promeruit, atque anno MDXII. Collegium Jurisperitorum hujus Metropolis est ingressus. Idcircò tamen non abhorruit ab aliis etiam amœnioris naturæ studiis, Mathefeos scilicet, atque Poësis, quæ litteraria ornamenta magnam Viro existimationem peperere; adeo ut Franciscus II. Sfortia Mediolani Dux, ex Patriæ Decurione, ipsum ad Senatoriam Cathedram evehendum censuerit circa annum MDXXV. Perpetuum otio bellum cùm indixisset, Carminibus utrâque linguâ pangendis, & quibusdam etiam prosâ conscribendis insudare consueverat. Excessit anno MDXLVII.

Opera illius hæc sunt:

I. Carmina plura tam Latina, quàm Italica. Laudantur à Picinello mox citando, qui tamen silet an MSS. sint, vel edita.

II. La Cosmografia Universale del Mondo. Opus hoc ab Auctore Italicis heroicis versibus conscriptum fuisse, & doctissimis Commentariis illustratum, asserit Picinellus ipse, citato Moriggia, verùm ambo ubi servetur, vel utrum in lucem prodierit, reticent.

III. Elegia ad Franciscum I. Gallorum Regem. MS. servatur in Biblioth. Regia Parisiensi Cod. 8153. ex Montfauconio in Biblioth. Bibliothecarum MSS. Tom. II. pag. 796.

Inter Epistolas Italicas Petri Aretini, quæ sub nomine Parthenii Etiri prodiere *Venetiis*, 1637. in 8. geminæ leguntur ad Paulum nostrum scriptæ pagg. 166., & 209.

Ejus cum laude mentio est apud Moriggiam in lib. III. cap. 14. Nobilit. Mediol. J. C. Sitonum in Chron. J. PP. pag. 85. art. 367., ac in Schedis, Landum de Senatu Mediol. pag. 149., & Picinellum in Athenæo pag. 454.

MCCLXXVIII.

PETRASANCTA PETRUS.

PEtrus Petrafancta Mediolanenfis, cujus acta fruftra apud omnes quæfivimus, eruditionis fuæ gratiâ à P. Mazzucchello in Schedis, fæpè à nobis laudatis, plurimùm commendatur, qui tamen de parentibus, annoque illius emortuali omnino filet. Geographiæ ftudiis ipfum addictum fuiffe Opus infra memorandum teftatur. Gratiffimus fuit Eruditiffimo Cardinali Petro Bembo, inter quem & Petrum noftrum litterarum commercium fuit. Adhuc erat inter mortales anno poft Chriftum natum MDXXXVII.

Scripfit Opus hoc titulo

I. Geographia: ad Francifcum I. Gallorum Regem Chriftianiffimum. MS. fervatur in Bibliotheca Regia Parifienfi.
Cardinalis Petri Bembi fupralaudati Epiftola ad eundem, data Patavii Kal. Octob. MDXXXXVII. legitur inter ipfius editas.
De eo Labbeus in Biblioth. MSS. pag. 49., & citatus Mazzucchellus in Schedis.

MCCLXXIX.

PETRASANCTA RICHARDUS.

RIchardus, feu Rizardus Petrafancta J. C. Mediolanenfis floruit annis MCCCCXCVIII., & MDXIII. Patrem habuit Paganum Petrafanctam Georgii filium, qui medio Sæculo XV. inter Decuriones Mediolani numerabatur. De ipfo parùm Picinellus ex Moriggia locutus eft in fuo Athenæo, fed cùm Clarifs. P. Gafpar Beretta in fuis Schedis adnotaverit, fe vidiffe Papiæ Opus MS. Richardi de Jure Fifci, ut infra, mihi datum eft inter Scriptores noftros eum proferre, & libentiffimè.

De ipfo igitur damus

I. De Jure Fifci à primordiis Principum, Reipublicæ, & Ducum Mediolanenfium, ufque in hæc tempora. MS ingentis molis, tefte fuprememorato P.D.Gafpare Beretta in fuis Schedis, afferente Opus præ manibus fuis habuiffe Ticini, fed ubi nunc reperiatur ignoramus.
II. Allegationes plures Juridicæ, ex Picinello.
III. Confultationes item Juridicæ, tefte eodem.
Ex Moriggia lib. III cap. 14. Nobil. Mediol., fupradictus Picinellus pag. 482.

MCCLXXX.

PETRASANCTA VINCENTIUS.

EX Petrafancta Mediolanenfi Familia prodiit etiam Vincentius, qui contempto fæculo, atque paternæ domus commodis pofthabitis, Prædicatorum Ordini adfcribi poftulavit. Id cùm ob ingenii præftantiam, bonamque indolem haud ægrè obtinuiffet, in eo Cœtu doctrinæ laude floruit in Theologicis præfertim difciplinis; qua de caufa à Scriptoribus ejufdem Inftituti celebratur. Inter eos Quetif, & Eccard loco inferius memorando plura differunt de illius nomine atque Patria, monentes infuper, Auctorem hunc à Lipenio in Tomo II. Bibliothecæ Theologicæ pag. 603. Francifcum Vincentium nuncupatum fuiffe: atque cenfent Lipenium figlas illas Fr. nomini præfixas perperam interpretatum effe Francifcum, cùm potius Fratrem, qui regularium nominibus folet prænotari, intelligere debuiffet. Cæterum ajunt, Vincentium à Rovetta inter Infubres recenferi, cui favere afferunt Leandrum Alberti nonnulla de Petrafancta Familia in Defcriptione Italiæ, fol. 36. differentem.

Scripfit & vulgavit Opus hoc titulo

I. Tabulæ V. doctrinam feptem Sacramentorum complectentes. *Monachii*, 1577. *in* 8.
De ipfo meminere cit. Quetif, & Eccard in Script. Ord. Præd. Tomo II pag. 246. Rovetta ad annum MDLXXXIII., & Altamura citatis Simlero, & Poffevino, ad annum MDLXXVII.

à S. PETRO AQUILINUS.
V. SERTORIUS CÆSAR.

MCCLXXXI.

PETRUS.

NOn parùm honoris huic meæ Bibliothecæ affert Petrus, de quo nunc dicturi fumus. Ejus Patriam (quidquid alii dubitarint) Mediolanum fuiffe fatis oftendunt Epiftolæ Divæ Catharinæ Senenfis, ut mox Lector fub oculis habebit; Cognomen verò ipfius ætas invida nobis eripuit. Sancti Brunonis Regulam profeffus eft inter Carthufianos, & quod Canonicus S. Salvatoris Bononienfis extiterit nonnulli contendunt. Francifci Sadarini Volaterrani Epifcopi, & Alexandri VI. Pontificis Max. Referendarii familiaritate, fingularique amicitia decoratus fuit, idcircò iftius favore fretus, Congregationem Clericorum Regularium, quam à proprio nomine S. Petri vocari voluit, in Ecclefia D. Michaëli nuncupata, in Monte Corbulo, milliario circiter XII. prope Senarum Civitatem fito, inftituit Sæculo XVI. ineunte. In ea viventes Alumni Apoftolicos primævæ Ecclefiæ Clericos, charitate, paupertate, orationibus, ac folitudine æmulabantur, ideoque Summus Pontifex Julius II. Regulam eandem à Petro noftro fcriptam Apoftolicis Litteris confirmatam voluit. Quantùm Vir ifte pietati deditus fuerit, fatis fuperque demonftrant Epiftolæ fupradictæ D. Catharinæ Senenfis ad eum fcriptæ, in quibus Dei Virgo filium fuum plurìes Petrum vocat, & invicem ad vitam perfectiorem, imò fanctiffimam profitendam contendunt. Jacet Venerabilis titulo infignitus in Ecclefia fuprememorata D. Michaëli facra, & ut homo litteratiffimus ab infrafcriptis Auctoribus declaratur. Dolendum interea eft, quod nobis datum fit tantummodo hæc, quæ fequuntur, recenfere,

Scilicet:

I. Conftitutiones Congregationis Regularis S. Petri Apoftoli in Monte Corbulo, teftibus infra citandis.
II. Litteræ plures Afceticæ ad Divam Catharinam Senenfem, ut eruitur à duabus ipfius Virginis Sanctæ ad eundem Petrum fcriptis, quæ fuperfunt inter Opera ejufdem edita *Lucæ*, 1721. T. II. pagg. 389. & 497. ubi fic: *à Pietro da Milano dell' Ordine della Certofa.*
Ex Gabriele Pennotto in Hiftoria tripartita. *Romæ*, 1624. *in fol.* Lib. II. cap. 54. pag. 483. Mozzagrugno lib. I. in fine. Raphaële Volaterrano in Commentariis, & ex Martyrologio Carthufiano breviter edendo ab amiciffimo doctiffimoque Nicolao Sormano.

PHI-

PHILARGHUS PETRUS.
V. ALEXANDER V.

à S. PHILIPPO ANGELUS MARIA.
V. QUADRIUS.

MCCLXXXII.

PHILIPPUS.

PHilippus Nobilis Civis Mediolanensis in ipso nascentis Christianæ Religionis initio, cùm truculenta Ethnicorum rabie Fideles impeterentur, hortante Sancto Cajo hujus Metropolis Antistite, Evangelii luce perfusus, cum pluribus aliis etiam è Familia sua baptizatus est. Tanto autem Fidei ardore flagrabat Vir iste sanctissimus, ut Hortos, quos extra Urbis muros in ea regione, quæ ad Vercellensem Portam spectat, possidebat, in Christianorum, & Martyrum præcipuè sepulchretum converterit. Ædes etiam illius Castritianus Caji in Mediolanensi Præsulatu successor in domum Orationis commutavit, quò Fideles ad Sacramenta suscipienda confluebant. Non procul ab eis duas alias ad conveniendum, & litandum Deo sacravit Ædes, quæ à Conditoribus omnes vocabulum sortitæ sunt, ita ut prima Philippi patris, secunda verò Portii, tertia denique Faustæ Filiorum ejus Basilica nuncuparentur. Supersunt adhuc ætate nostra, & sacra vetustate, & Sanctorum pignoribus in eisdem repositis venerabilia loca; Philippi scilicet Basilica olim Sanctis Martyribus Nabori & Felici dicata, nunc autem nova molitione restituta, Sanctoque Francisco Minorum Patri sacra: Portiana item illa est, quæ nunc S. Victoris ad Corpus dicitur; Faustæ autem Basilica pars illa censetur Ambrosiani Templi, ubi vetustissimum superest Sacellum Sancti Satyri Confessoris, Magni Ambrosii hujus Urbis Patroni Fratris. Ut autem ad Philippum sermo redeat, is Sanctorum Martyrum Mediolanensium Protasii, & Gervasii Corpora in suis Ædibus, de quibus supra egimus, furtim arrepta sepelivit, Portio illius filio supralaudato tam pium opus juvante. Et hujus quidem loci esse duximus Lectores nostros monere apud nonnullos Mediolanensium Rerum Scriptores Philippum nostrum appellatum cognomento Oldanum, & post multa sanctè gesta in Basilica sua sepultum fuisse, Beati titulo decoratum. Plura verò de ipso nobis offert Chronicon, sive potiùs Pseudochronicon Lucio Flavio Dextro Sancti Hieronymi Coævo adscriptum, quod anno MDCXXVII. typis Lugdunensibus prodiit, cum Commentariis Francisci Bivarii. Ibi Philippus noster in hæc verba laudatur ad annum Christi XCI. num. 6. „ Philippus cognomento Philotheus, qui priùs Corpora Sanctorum „ Martyrum Gervasii, & Protasii, Civium suorum „ Mediolanensium, Mediolani sepelierat, conversusque in Campo Laminitano à Sancto Paulo, illum „ secutus, adhæsit Clementi; à quo Legatus missus in Hispanias, Toleti, Barcinone, Cæsaraugustæ, Hispali, Valentiæ, & in multis aliis Urbibus prædicat. „ His Flavii Dextri verbis sua Bivarius subdit, quibus ait, Philippum adhuc Ethnicum à Nerone Provinciæ Arevatum Præsidem datum fuisse, quo in munere à Paulo Apostolo repertum ad Christum fuisse conversum anno Salutis LXIV. Romæ ipsum interfuisse Apostolorum Martyrio, hinc Mediolanum regressum, Gervasii, & Protasii neci adstitisse, & eorum duxisse funera, historiamque scripsisse à Divo Ambrosio postmodum cum ipsorum Lipsanis repertam. Philotheum autem dictum ob eximium in Deum amorem. Annum Legationis ejus in Hispanias assignat XCIII. Redemptionis nostræ, citato Methodio in Vita S. Dionysii; ac Sancto Braulione Cæsaraugustano Episcopo in additionibus ad M. Maximum, nec non aliis Auctoribus. Eum subdit Evangelium disseminasse in Gallia, Cantabria, Vasconia, & Hispaniis, in quam Provinciam ter perrexisse scribit eundem, primò quidem Ethnicæ adhuc superstitioni addictum, officiumque Præsidis Arevatum gerentem; secundò Diaconum Leonis Episcopi Rothomagensis, tertiò demum Episcopum, atque Clementis Pontificis Legatum. Citat etiam Julianum quendam initio Chronici sui asserentem, Philippum nostrum paulò post Sanctum Eugenium Toletanæ Ecclesiæ præfuisse Antistitem. Profert postremò, Dextrum asseruisse ad annum ipsum XCI. num. IX. Scriptorem hunc nostrum prædicasse Barcinone sub M. Mancino ejusdem Urbis Duumviro, ibique menses aliquot constitisse. Hæc omnia, quæ ex Flavio Dextro, atque illius interprete Bivario retulimus, intulit Jo. Petrus Puricellus in Opus suum, cui titulus: Dissertatio Nazariana toto fermè capite CLXXII., & quamvis dubius jure sit de hujus Chronici veritate, nititur tamen num. XIII. Scriptores Mediolanenses asserentes Philippum à S. Cajo Episcopo baptizatum, cum Flavio Dextro eum à Paulo conversum narrante conciliare, ut scilicet ad Christi Lavacrum à Cajo perductus, ab Apostolo postmodum ad Sacros Ordines suscipiendos inductus fuerit. De Philippo Mediolanensi scripsit etiam Joannes Tamayo Salazar in Martyrologio Hispano, Tomo V. ad diem XI. Kal. Novemb. ubi eadem fermè repetit, quæ ex Flavii Dextri Chronico, & Bivarii Commentariis delibavimus; addens, ipsum Discipulum fuisse S. Dionysii Areopagitæ, cùm in Atheniensi Urbe litteris daret Operam, & demum in pace quievisse Laminii, hodie *Montiel*, quæ Urbs est Carpetanorum, die prædicta XI. Kal. Novemb. anno Christi CVI. profertque vetustum Epigramma, extans in Collectione MSS. Auli Hali, licèt ad Prosodiæ rigorem non conscriptum:

Me Mediolanum genuit, me instruxit Athenæ,
Gallia me patrem noscit, Ibera Sophum.
Hanc ter lustravi, primùm cum agmina plebis
Direxi rector, dulcis Areva, tuæ.
Hincque Leonis post vestigia sacra sequutus,
Gervasio comite Martyre postque meo.
Denique Clementis mandata huc sancta Magistri
Obediens, noster Urbes amœnat amor.
Tuncque Tolete tuæ firmavi munera Sedis,
Qua Christum semper hostia sancta placet.
Postea me Populus cognovit sæpe Magistrum
Sacratæ legis, quæ viret usque diù.
Tum Mediolani Sacros conspicere duxi
Propitios lares, quos veneratur amor.
Hinc dies undecimus, mihi lætus, nostra Kalendæ
Mense Novembris erat, grandia busta parat.
Gratulor Hispanis, Gallisque & gratulor, Orbi
Catholico grates solvere amore cogor.

Plures idem Auctor citat Scriptores ad sententiæ suæ confirmationem, tum subdit Acta ejusdem Philippi à se conflata, citatis etiam fontibus unde ipsa deduxit. Egerat jam de ipso Philippo ad diem XIX. Junii pag. 558. T. III. ubi comprobat prædicationem S. Gervasii Mediolanensis M. in Hispania, quò cum Philippo contenderat

derat ex celebri ejusdem Sancti Martyris Officio in omnibus Ecclesiis Hispaniarum, ut ex pervetustis earum Breviariis apparet, nullo prorsùs deficiente à Muzarabi ad ultimum. Libuit Nostratium & Exterorum sententias de Philippo nostro Lectorum oculis subjicere, litem tamen Eruditioribus linquimus dirimendam. Priusquam verò illius Opus memoremus illud præmittendum censuimus Viros Clar. Bollandi Continuatores ad diem XIX. Junii, Libellum à Philippo conscriptum, in quo leguntur Acta SS. Martyrum Protasii, & Gervasii suppostitium existimasse non minus ac Epistolam, ubi Libellus ipse insertus est, & quæ sub S. Ambrosii nomine circumfertur. Verumtamen cùm non defuerint Viri eruditissimi, qui Libellum ipsum susceperint, & illius testimonio usi sint (quos inter S. Petrus Damiani S. R. E. Cardinalis & sanctitate, & doctrina celeberrimus, cui Opus Philippi authenticum & genuinum adeò visum fuit, ut ipsum veracissimam historiam nuncupaverit, & citaverit in Sermone de S. Vitali, & Valeria, atque jam laudatus Jo. Petrus Puricellus, qui Libellum ejusmodi in præfata Dissertatione Nazariana sæpissimè profert ut legitimum) Scriptorem hunc debita commendatione fraudare noluimus, liberum cuilibet relinquentes quicquid placuerit arbitrandi.

Opus igitur illius est:

I. Libellus de passione SS. Protasii, & Gervasii Martyrum Mediolanensium. Habetur apud Metaphrastem, Surium, Puricellum, aliosque plures.
Memoratur Philippus noster, præter citatos, à Ripamontio, cæterisque Mediolanensium Rerum Scriptoribus, & Beatus cum filiis Portio, atque Fausta nuncupatur à Bosca in Martyrol. Mediol. in notis ad diem Kal. Novembris.

MCCLXXXIII.

PICINELLUS CÆSAR.

Mirandum profectò est diligentiam Abbatis Picinelli effugisse Cæsarem suimet cognominis, & forsan ejus gentilem, Petri Francisci filium, cùm liber ab ipso typis commissus anno MDCXLIII. sub oculis ejusdem esse potuerit. Huic Operi argumentum præstat Tabularium publicum hujus Metropolis, vulgo dictum Officium Statutorum, seu Officium Panigarolarum, ubi reponi jusserunt Optimi Principes supremas Testatorum voluntates, donationes, dotales Tabulas, Privilegia, Magistratuum Edicta, cæteraque hujuscemodi ad commune posteritatis bonum. Quod utinam ætate hac nostra, quemadmodum olim, floreret. Huic igitur Archivo nonnullos annos præfuit Cæsar noster publicus Tabellio, qui mente revolvens sæpe temporis injuriâ laudabilium etiam rerum monumenta perire, optimum duxit Opus conscribere,

Hoc titulo:

I. Monumenta Officii Statutorum (vulgo Panigarolæ) Inclytæ Civitatis Mediolani, per Notarium Cæsarem Picinellum, ejusdem Gubernatorem collecta, atque in ordinem digesta: ad Comitem Joannem Borromæum. *Mediolani, apud Montiam*, 1643. *in* 4.
E Schedis Sitonianis.

MCCLXXXIV.

PICINELLUS CHRISTOPHORUS.

Christophorus Picinellus à Varisio Ord. Min. cùm fuerit discipulus, & socius S. Joannis de Capistrano, sub tanto Magistro, & Doctore non est dubitandum, quin tam eximio exemplari similis fuerit, eo vel maximè quia eidem Capistranensi ad Regulam Seraphicam propagandam, & Observantiam stabiliendam in Germania adjutor fuit. Antequam Religionem ingrederetur, jam multâ doctrinâ clarebat, cùm fuerit in sæculo J. U. Doctor. Seraphico Habitu indutus, fuit egregius Theologus, & Concionator magni nominis, totque virtutibus exornatus, titulum Beati apud sui ævi fideles obtinuit. Corpus ejusdem jacet in Templo S. Angeli hujus Urbis, atque memoria illius recolitur die XXVI. mensis Septembris.

Habemus de ipso:

I. Declarationem super Regulam S. Francisci.
II. Ordinis Privilegia ab eo compilata, & declarata.
III. Privilegia Guardiani Montis Sion, & Fratrum in Syria & Palæstina habitantium collecta, suisque Notulis illustrata.
IV. Vitam S. Joannis à Capistrano.
Quæ omnia asservantur MSS. in Archivo Conventus S. Isidori Romæ, ubi Lucas VVaddingus Annalia Seraphicæ Religionis composuit, cùm in suo Catalogo Scriptorum Ordinis Minorum in pag. 90. de eisdem Scriptis dicat, præcipuè loquendo de Vita Sancti Joannis de Capistrano: *Satis diffusèque nobis usui fuit non mediocri*. De eodem quoque scripsere Arturius Rothomagensis, Franciscus Gonzaga, Marcus Ulisiponensis, Thomas à Mantua, Joannes Baptista Carisius in Theatro Sacro, nec non Abbas Picinellus in suo Athenæo Litteratorum Mediolanensium pag. 159.

MCCLXXXV.

PICINELLUS FRANCISCUS.

Francisci Picinelli natalem annum, parentumque nomina nos Lectoribus proferre vetat Abbatis Picinelli silentium, quod certè ab ejusdem Familiæ Viro minimè fuerat expectandum, quodque magis mirum videtur, nec ejus Opera dedit ex integro. Accepimus tantùm ab ipso, Franciscum litteras humaniores in Scholis Palatinis didicisse spatio annorum XXIII. Postea Sacerdotali dignitate insignitus Philosophiam atque artem dicendi Latino, nec non Italico sermone summoperè coluit. Poësim quoque adamavit stylo tam serio, quàm jocoso, itaut amorem existimationemque Virorum doctrina præstantium sui ævi sibi conciliaverit, inter quos numerantur Lellius Bisciola, Joannes Antonius Gabutius, Paulus Æmilius Terzagus, Hieronymus Bossius, Joannes Baptista Saccus, Octavius Airoldus, Petrus Cantonus, Franciscus Cagnola, Julius Cæsar Carcanus, nec non M. Antonius, & Cæsar fratres Montii, à quibus omnibus & signanter à Petro Vincentio Carpano, Franciscus noster laudatur, uti Vir eruditissimus atque præstantissimus. Charus extitit Monachii Principi Litterarum, ac Litteratorum fautori eximio, ipsique dicavit Auctor noster nonnullas suas Lucubrationes,

Quæ sunt:

I. Opuscula varia erudita. *Mediolani, apud Jacobum Lantonum*, 1617. *in* 8. Continet autem:
Dialogos XVII.
Orationes II.
Præfationes II.
Epistolas plures ad varios Viros doctos à nobis supra recensitos.
Orationculas XVII.
II. Dialogus de Autumni vacationibus. *Mediolani, apud Malatestam*, 1599. *in* 4.
III. Discorso se sia stata prima la Gallina, o l'ovo, *Milano, senza nome dello Stampatore, e l'anno, in* 8.
IV. Carmen latinum in laudem Augustini Gambarelli: extat in libro Oppositionum ejusdem Gambarelli, de quo jam diximus.
Videndus est Abbas Picinellus in Athenæo pag. 218.

MCCLXXXVI.

MCCLXXXVI.

PICINELLUS PHILIPPUS.

EX Vita quam sibi metipsi texuit Abbas Philippus Picinellus, & ex eis, quæ de illo scripsit Clariss. Rosinus in suo Lycæo Lateranensi, pauca hæc excerpsimus ad Virum istum de rebus sacris, atque de eruditione Mediolanensium optimè meritu, saltem pro more suorum temporum. Carolus Franciscus vocatus fuit in sæculo, atque Mediolani natus est die XXI. Novembris MDCIV. Patre Fulvio Causidico. Litteras percepit humaniores in Scholis Arcimboldiis sub Alexandro Rubino; Rhetoricam verò tradente Vincentio Gallo è Congregatione Clericorum Regularium S. Pauli: tum Dialecticam in Academia Braydensi sub Alphonso Cignata Soc. Jesu. Annos natus duodeviginti, tertio Kalendas Junias inter Lateranenses Canonicos, assumpto Philippi nomine, cooptatus est, Ordinem regente Celso Dugnano. Cremonæ, & Placentiæ Philosophicas, & Theologicas Scientias coluit sub Gregorio Taberna Mortariensi, & Petro Francisco Montalerio Casalensi. In Generalibus Comitiis Bononiensibus donatus Laureâ tyronibus erudiendis præficitur in Cœnobio Sanctæ Mariæ Gratiarum Rhegii. Brixiæ sacras paginas pomeridianis Concionibus è suggestu publicè interpretatus est in Templo Sanctæ Afræ, quod etiam per decennium in aliis Urbibus peregit. Per annos quadraginta Quadragesimales Conciones habuit, ut plurimum in Cathedralibus præcipuarum Italiæ Urbium Episcopis acceptissimus, præsertim verò S. R. E. Cardinalibus Rosetto, Lodovisio, Ottobono, & Littæ. Præfuit Prior Cœnobio Sanctæ Mariæ de Passione per triennium. Hinc ex Privilegio Abbas, Menasii, Crescenzagi, & Casoreti Monasteria rexit. Suadente Paulo Aresio Derthonensi Episcopo sua Volumina edere cœpit, quorum mox titulos dabimus. Juvat hîc interim referre exasticon Caroli Francisci Capræ Comitis etiam à Rosino relatum, in Auctoris nostri laudem.

Sidereos Picinelle cies, & concipis ausus,
Mystica dum Sancti Præsulis acta canis.
Hinc pia voce prius, dein profers dogmata verbis,
Cœlica queis facilem pandis ad astra viam.
Macte age: nam Cœlo duplex te palma manebit,
Vel quia tu traheris, vel quia corda trahis.

Nunc Opera ejus recensemus:

I. I Pregi della Ghirlanda Civica: Sacro Discorso del P. D. Filippo Picinelli Milanese, Canonico Regolare Lateranense, fatto da lui nel Senato dell' Eccellentissima Repubblica di Lucca il IV. Sabato di Quaresima dell'anno MDCXXXV. *In Pisa, per Francesco Fangali*, 1635. *in* 4.

II. La Nube Sacra: Panegirico in lode della Beata Rita Vergine Lucchese, dedicato a Filippo Fatinelli Capitano, e Cavaglier di S. Stefano. *Lucca, per Baldassare Giudici*, 1634. *in* 4.

III. Panegirici II. in lode di S. Petronio. *Bologna, presso il Tebaldini*, 1634. *in* 4. *ed ivi per Clemente Feroni*, 1639. *in* 4.

IV. L'Etna Nevoso: Panegirico per S. Ignazio Lojola. *Pistoja*, 1647. *in* 4.

V. L'Iride Sacra di Maria: Panegirico. *Como*, 1661. *in* 4.

VI. Il Cherubino Quadriforme: Panegirico per S. Aldobrando. *Bologna, presso il Ferroni, in* 4.

VII. Applausi Festivi, o siano Panegirici varj. *Venezia, per il Tomasini*, 1649. *in* 12., *ed in Milano, presso Dionisio Gariboldo*, 1650. *in* 8.

VIII. Encomj Sacri, o sia Volume II. di Panegirici. *Milano, presso Pontio, e Piccaglia*, 1658 *in* 8. Utrumque sermone latino lucem vidit *Lipsiæ*, 1698. *in* 4.

IX. L'Aurora Evangelica. Panegirico per S. Siro. *Pavia, presso il Porro*, 1657. *in* 4.

X. Due Discorsi Accademici. *Milano, presso Pontio, e Piccaglia*, 1658. *in* 8.

XI. Tributi di lode offerti all' eroiche virtù d'alcuni Santi, o sia Volume III. de' Panegirici. *Milano, presso il Vigone*, 1675. *in* 4.

XII. L'Ombrone consolato: Epitalamio. *Pistoja*, 1648. *in* 4.

XIII. L'Idea del Principe Repubblichista, o sia Vita di Carlo Contarini Doge di Venezia. *Milano, per il Piccaglia*, 1664 *in* 12.

XIV. Il Mondo simbolico. *Milano, per il Piccaglia*, 1653. *in fogl. Seconda edizione. Ivi, per Francesco Vigone*, 1669. *in fogl. Terza edizione, con aggiunte, e con un copioso Indice fattovi dall' Autore. Ivi, per lo stesso Vigone*, 1680. *in fogl.*, & latinè editus *Lipsiæ*, 1695. *in fol.*

XV. Lumi, e Riflessi, cioè 4000. Scritture illustrate con erudizioni profane. *Milano, per Francesco Vigone*, 1667. *in fogl.* Hoc Opus in Latinum sermonem conversum, editum est *Francofurti*, 1703. *in fol.*

XVI. Fatiche Apostoliche, o sia Quaresimale primo, e secondo, e dupplicato Avvento. *Milano, presso il Vigone*, 1672. 1673., *e* 1674. *Tom. III. in* 4. Prodierunt etiam latino sermone *Augustæ Vindellicorum*, 1711. *Tom. III. in* 4.

XVII. Feminarum Sacræ Scripturæ Elogia. *Mediolani, typis Archiepiscopalibus*, 1657. *in* 8., *& Norimbergæ*, 1994. *in* 12.

XVIII. Atteneo de' Letterati Milanesi. *Milano, presso il Vigone*, 1670. *in* 4.

XIX. Le massime de' Sacri Chiostri ricavate dalla Regola di S. Agostino, e spiegate in cento Discorsi. *Milano, presso il Vigone*, 1678. *in* 4. Hæ quoque in latinum versæ lucem viderunt *Norimbergæ*, 1696. *in* 4.

XX. Simboli Verginali, o siano 50. Discorsi in onore di M. V. *Milano, presso il Vigone*, 1679. in 4. & latinè editi ut supra.

XXI. I Prodigj delle preghiere, spiegati in cento Discorsi Scritturali, Eruditi, e Morali. *Milano, per il Vigone*, 1672. *in* 4.

XXII. Elogia extemporanea Centuria duplici contenta. *Mediolani, apud Vigonem*, 1677. *in* 8.

XXIII. Considerazioni Morali cinquanta sopra Giona Profeta, Discorsi cento fatti in Bologna. Opus postumum, teste Rosino.

XXIV. Latinam reddidit partem aliquam Operis Athanasii Arcelli Placentini, cui titulus: „ il Davide Vangelico; „ teste eodem.

Extant de ejus laudibus litteræ Pauli Aresii ad Polycarpum Chiozzum Abbatem Generalem Lateranensium, quarum meminit Rosinus in Lycæo Later.

Inter Epistolas Laurentii legitur ad eum una, qua se excusat quod parum scribat, laudat Bossium, Terzagum, Ferrarium, & alios. Dat. Bergomi MDCXVI. *Impress. Patavii* 1640.

Eum laudarunt Carminibus Joseph Calciatus Novariensis, Ludovicus Boncompagnus Verdunensis, Petrus Adrianus Van-der-Broecke.

Pater Benedictus à Sancto Jacobo Augustinianus Excalceatus ei dicavit Volumen de Cœlo & Mundo, & de Ortu, & Interitu.

In Epistolis Miscellaneis Joannis Francisci Bonhomi adest una, quæ est CX. ad Picinellum nostrum scripta.

Agunt de eo Abbas Ghilinus in Theatro p. II. Paulus Maria Terzagus in Musæo Septaliano, Abbas Rosinus supradictus in Lycæo Lateranensi lib. I. pag. 60., & lib. XIV. pag. 189., Cinellus in Biblioth. Vol. Pluteo VIII., Petrus Paulus Bosca de origine & statu Biblioth. Ambrosianæ, aliique plures.

MCCLXXXVII.

PICIUS MARIUS.

DE Gente Picia Mediolanensi (quæ Pizia quoque appellatur) supersunt adhuc bina Sepulchralia Monumenta , unum videlicet Sæculi XVI. in Ecclesia Sancti Simpliciani , recentius alterum in Templo, vulgò *il Giardino*, in hac Urbe sic vocato. Marius verò hîc laudandus ortus est anno Redemptoris Universi MCCCCLXXXVIII., ut ipsemet testatur in suis Poëmatibus Italico sermone scriptis, ex quibus ante nos Cl. Puricellus nonnulla hausit. In quodam igitur Capitulo Operis Auctoris nostri MS. infra recensendi sic legitur :

Era nel quarto festo dì de Aprile
Del Mille quatrocento otto , & ottanta ,
Ch' io venni al Mondo in questo viver vile .

Puerili adhuc ætate patre orbatus est , ut ex Carmine Italico, vulgò, ut supra , *Capitolo*, ad Rever. Galaranum Præpositum, atque Vicarium Montisfortis , anno MDXXIII. conscripto , in quo sic loquitur :

Non so como sin or sia al Mondo vivo ,
Essendo (ahi lasso) in verd' età restato
De Patre , de Vertù , d'ogni ben privo .

Ordinem Humiliatorum professus est, in quo tam sanctè, tam prudenter se gessit, ut cum Præpositi munere Domum Sancti Marci in Urbe Florentia rexerit: deinde XXXII. annorum spatio idem cum singulari omnium laude egit in Patria in Ottaciorum Collegio. Ibi sacrum Humiliarorum Habitum tradidit Octaviano Picio nepoti mox à nobis congruo Elogio memorando . Romam verò se contulit anno MDXXXIV. die II. Junii , ut ex alio Epigrammate Italico , vulgò *Sonetto* , quod in fronte Operis infra dandi legitur . Discessisse inde anno eodem , die VIII. Septembris , testis est sequens Carmen ejus , quod damus , cùm specimen offerat Auctoris Poësis, tum ad ejus erga Patriam amorem ostendendum aptissimum sit :

Restate adietro sacre , e torbid' onde ,
Et voi superbe , & alte , or basse mura :
Così voi ombre poste in tomba oscura ,
Lo cui valor fra noi già non s'asconde ;

Ch' io me ne vò tutto contento : d'onde
Fù la partita lagrimosa , & dura ,
Ov' è chi porrà fine à mia sciagura ,
Et che con suoj desiri à miej risponde .

Sarete poggj or lieti de mia absenza ;
Più non v'annojaran gli sospir miej ,
Ch' io torno v' sia più grata mia presenza .

Voi mesti , ed io più tristo viverei ;
Io di voi , voi di me starete senza ,
Ch' io non darei Milan per Rome sei .

Cùm autem sui Instituti homines in deterius labi videret , anno MDXLII. Carmen Italicum , vulgò *Capitolo* , scripsit , in quo quasi vaticinans , vitiis Humiliatorum descriptis , eorum imminentem prædixit ruinam his verbis :

Doglioso frà me stesso ripensando
Del grand' Ordine nostro la ruina ,
Verso il Ciel drizzo gli occhj lagrimando ,
E veggio , che la Maestà Divina ,
Per la disordinata nostra vita ,
A miserabil fine lo destina , &c.

Et infra :

Ogni divoto , e umil meco s'amira ,
Che il Pastor nostro General comporta ,
Ch' il gregge al suo voler vagando gira .
Eh , ch' anche in lui la caritate è morta ;
Al proprio suo guadagno è ognor intento ,
Che un cieco l'altro guida per via storta , &c.

Aliud simile scripsit die XXIV. Januarii anni subsequentis . Deinde anno MDXLIV. describit prolixo Carmine depositionem Generalis Ordinis à Clemente VII Papa annis anteactis jam factam , unde sequentia damus :

Clemente poi Pontefice gentile ,
Visto dei falli suoi l'alto processo ,
Tolseli il regimento dell' Ovile ;
Fugli il Breve intimato per me stesso
Nelle proprie sue man dentro Cremona ,
Che il fin desiavo veder a tanto eccesso .
Citato alla gran Sedia fù in persona ,
Ove fù gionto , subito condutto
Con vituperio prima in Tor de Nona ;
Fù dentro del Castello poi ridutto ,
E damnato , pel viver suo bestiale ,
Al Carcer di sua vita il tempo tutto .

Provecta ætate , licèt podagra , aliisque infirmitatibus detentus, à Carminibus tamen scribendis non cessavit ; habemus enim ipsius Poëseos Fœtus ab anno MDIV. scriptos, usque ad annum MDLIX. Tandem ad senectutem cùm pervenisset, diem vidit ultimam XV. Martii , anno MDLXIV. , ætatis verò LXXVI. Sepulchrum habuit in eadem Domo cum Eulogio ab Octaviano nepote erudito Latino sermone condito , scilicet :

Professionis candidæ ,
Ecclesia Præfectus in
Ista , quam & erexit simul
Et rexit , una cum Domo
Ottaziorum per duos
Triginta & annos : vixit , &
Lustris probatus quindecim
Cum mensibus junctis decem .
Ex Piciorum proditus
Claro Parentum stipite ;
Vultu gravi ac actis pius ,
Æquè & benignis moribus
Gratus relictis omnibus
Cœlo superno gratior
Dormit remoto lumine
Hoc in Sepulchro Marius ,

Ex

Ex quo resurget pervigil
Factus tuba mirabili .

Et in Italicum Idioma translatum , ut sequitur :

Delle candide Squadre inclito Duce ,
Ch' in questa Sacra Chiesa ,
Ch' egli eresse , e Preposto insieme resse
Con le vicine stanze
Degli Ottaci per anni
Due sopra trenta , ed innocente visse
Quindici lustri , e dieci mesi appresso ,
Dal Nobil Ceppo delli Picci uscito
Per cento Avoli illustre ,
Nell' opre pio , di venerando aspetto ,
E d'altretanto placidi costumi ,
Grato a quei , che lasciò mortali in terra ,
Ma vie più grato alli Celesti Spirti ,
In questa sacra Tomba
Dolcemente il gran Mario ora riposa ,
Onde al mirabil suono
Della Tromba fatale
Desto risorgerà fatto immortale .

Hæc de ipso Lectoribus nostris nunc primùm proferimus .

I. Volumen Carminum Italica lingua. MS. justæ molis, in 4. in cujus fine adest
II. Breve Chronicon rerum memorabilium à die X. Septembris MDXLVII. ad annum MDLVIII. Incipit à cæde Petri Aloysii Farnesii. Extat in Bibliotheca FF. Eremitarum Sancti Augustini Excalceatorum , apud Templum SS. Cosmæ, & Damiani hujus Urbis.
III. Necrologium Humiliatorum , quod olim erat Domus Ottaciorum , in quo plura adnotata sunt manu Marii Picii , per ordinem mensium dispositum . Extat MS. in Ambrosiana Bibliotheca , Cod. pergameno in fol., sign. D num. 58. litteris rubro-nigris.
Inter Carmina ipsa extant duo ad Petrum Bembum , anno MDXXVII. unum ad Petrum Aretinum anno eodem , nec non Epitaphium ad Physicum , & Poëtam facundum Sagazonum Mediolanensem , aliaque lectu dignissima.
Opere metrico Picii plurimùm usus est Clar. Jo. Petrus Puricellus pro Humiliatorum Historia , uti suo loco dicemus , imò omnia Picii Carmina testatus est se obtinuisse à Joanne Petro Calusco , quæ forsan ad manus nostras minimè ex integro pervenerunt.
Videndus est quoque Marcus Bossius in Chronico , aliique plures de Humiliatis tractantes.

MCCLXXXVIII.

PICIUS OCTAVIANUS.

JAm aliquid de familia Picia in præcedenti Articulo Marii Picii diximus , hîc verò addimus quod nobis de more perhumaniter communicavit Clar. Sitonus amicissimus , nempe quod anno MDVII. erat in vivis Jo. Angelus Picius Basilicæ Sancti Ambrosii Canonicus , atque pariter anno MDXLV. Philippus Ordinis S. Jo. Hierosolymitani Eques & Commendatarius , uti ex Documentis penès ipsum Sitonum existentibus comprobatur . Octavianus noster , qui eidem Ordini Humiliatorum adscribere se voluit , in additamento Chronici istius Instituti Marci Bossii Acta sua tam bene narravit, ut satius duxerimus verba ipsius, prout jacent, hîc Lectoribus nostris proferre .

A „ Sub isto Magistro Generali (nempe sub Hieronymo „ Torchio) ego Frater Octavianus Picius Præpositus Domus S. Joannis Evangelistæ Domus novæ „ Mediolani Ordinis habitum assumpsi , quem Rev. „ Frater Marius Patruus meus dictæ Domus Novæ „ Præpositus in domo Ottaciorum dedit : quam ipse „ rexit annis triginta duobus dum esset commendata „ Cardinali de Monte, & in qua domo Professionem „ meam emisi . Sicque sub isto Generali insignia Doctoratus in utroque Jure in Papiensi studio assumpsi , causasque exercui tam à Pont. Max. commissas , quàm alio modo . Et dum Causas exercerem „ Mediolani pluribus annis Jura Civilia sum interpretatus , Ordinarias , quæ in manè leguntur , lectiones, & in sero, ac Justiniani Institutiones legendo.
B „ Et multos habebam Auditores , & erant ex nobilioribus Urbis Mediolani ; & unus in S. Ecclesiæ „ Cardinalem per Pium IV. Pontif. Max. Mediol. „ assumptus est , quia Pontifex ille avunculus erat „ illi : (de Sancto Carolo loquitur) Sicque ego „ Domum Ottaciorum rexi per certum tempus dum „ esset commendata Domino Antonio de Coscianis „ post mortem Patrui mei . „ Hactenus ipse . Præpositus igitur fuit Domus S. Jo Evangelistæ in hac Urbe, ubi nunc Collegium Nobilium Adolescentium, quemadmodum eruimus ex Indice Præpositorum, qui interfuere Capitulo Generali die XIX. Octobris anno MDLII. celebrato , & legitur in Additamento inferiùs enunciando . In eodem Capitulo , cui præerat Cardinalis Jo. Moronus à nobis jam laudatus, Orationem habuit elegantissimam , de qua item infra
C mentio recurret . Defuncto autem Mario Patruo suo , ut jam innuimus , Domum Ottaciorum præfatam annos aliquot administravit; at quo anno vivere desierit , nos latet . Damus interim Carmen Bernardini Baldini in laudem Auctoris nostri, quod legitur in ejus libro *Lusus* inscripto pag. 39.

Ad Octavianum Piccium J. U. Consultum ; & Sacrificum .

Pici quàm faciles tibi Camœnæ
Sint , quàm dulce tibi sonare carmen
D *Dent vati , numeris doces facetis ;*
Cui non horribilis lues leporem
Ademit , neque mortis horror ingens .
Qui tam dulce canis minante lethum
Dira peste Deo , & tonante lævum ,
Quanto dulcius , elegantiusque
Tum te credibile est ciere carmen ,
Cùm curis vacuo tibi serena
Gaudet mens , vacat & dolore acerbo.

Hæc ab eo elaborata supersunt :

E I. Additamentum ad Chronicon Ordinis sui à Marco Bossio scriptum ab anno MDXIX. ad MDLXVII. in fol. Extat MS. in Biblioth. olim Co. Cæsaris Montii. Hoc Opus in Italicum transtulit Jo. Petrus Puricellus, quod extat in Bibl. Ambros. Cod. sign. C. num. 74. in fol.
II. Oratio ejusdem F. Octaviani habita die XIX. Novembris MDLII. in Capitulo Generali , præsidente Cardinali Morono. Reperitur in eodem Codice.
III. Canto di cento Ottave : Prognostico della ruina del suo Ordine. Idem argumentum Patrui sequutus. Extat in Collectione Monumentorum ejusdem instituti Jo. Petri Puricelli MS. in Ambrosiana , de quo suo loco dicemus.
IV. Epitaphium Marii Patrui sui Latinis , Italicisque Carminibus in superiori Articulo impressum: extat ibid.
Videndæ sunt Schedæ Mazzucchellianæ , & Sitonianæ, necnon Puricellus , aliique de Actis Fratrum Humiliatorum Scriptores .

MCCLXXXIX.

MCCLXXXIX.

PICOLPASSUS FRANCISCUS.

MAxima cum animi voluptate proferam nunc in medium Franciſcum Picolpaſſum hujus Metropolis commendatiſſimum Archiantiſtitem, & quòd communem cum tanto Viro Patriam ſortitus ſim, & quòd Auctor ipſe ex nobiliſſima prodierit Lambertinorum ſtirpe, numerandus propterea inter Proavos Sanctiſſimi Domini noſtri BENEDICTI XIV. feliciter in Petri Cathedra ſedentis. Quamvis enim cognomento Picolpaſſus, ſeu Pizolpaſſus nuncuparetur Franciſcus noſter, teſtatur tamen Michaël Pizolpaſſus in Nuncupatoria Codicis infra memorandi, veram illius Familiam Lambertinam fuiſſe. Ait enim ſtatim in Epiſtolæ principio: „ Michaël Pizolpaſſus „ Reverendiſſimo in Chriſto Patri, atque Colendiſ„ ſimo Domino ſuo, Domino verè ſancto, Franci„ ſco Pizolpaſſo Bononienſi, Dei gratiâ, & ſua ſuf„ fragante integritate Sanctæ Mediolanenſis Eccleſiæ „ Archiepiſcopo ſalutem ſempiternam optat. Educa„ ſti me Pater optime à tenerulis unguiculis, ut „ Græci ajunt, & pro tua innata ergà me pietate, „ pro meaque forſan reverente, & prompta manda„ torum obſervantia, & fide in te, dignatus fuiſti „ me ultro inter contribules tuos, augmenti honoris „ mei gratiâ, cum generoſæ Lambertinorum etiam „ Proſapiæ ſis, tum quia Prælatorum Italiæ prima„ rius dignoſceris, adſcribere &c. „ Optimis igitur diſciplinis excultus, magnâque eruditionis famâ celebris Franciſcus ad plurium Eccleſiarum regimen promotus eſt. Etenim primùm Aquenſis in Vaſconia Epiſcopus electus eſt. Corrigendus enim Vir alioqui doctiſſimus Ferdinandus Ughellus, qui in Tomo IV. Italiæ Sacræ inter Epiſcopos Aquenſes Mediolanenſis Eccleſiæ Suffraganeos (Urbis ſcilicet, cui nomen Aquæ Statyellorum, in Ducatu Montisferrati) num. XLIV. inter Matthæum, ſive Mathiam de Gibertis, atque Bernardum, Franciſcum noſtrum collocat, quaſi eam obtinuerit Sedem ad annum uſque MCCCCXXVII. In errorem ipſum induxit nominum ſimilitudo in Urbibus, quibus Antiſtes præfuit Picolpaſſus, qui non Aquis Statyellorum in Monteferrato, ſed Aquis Tarbellis in Vaſconia ſub Archiepiſcopo Auxitano Præſul datus fuit. Teſtem hujus rei habemus Franciſcum de la Cruce Mediolanenſis Eccleſiæ Primicerium, qui Picolpaſſi Vicarius extitit Generalis, cujus verba inferiùs dabimus, cùm de inſigni Codice Pontificali in hac Metropolitana Baſilica ſervato mentio recurret. Eidem ſuffragantur Viri Clariſſimi Fratres Sanmarthani in Gallia Chriſtiana, editionis Pariſienſis ex Typographia Regia anni 1716. ubi in Tomo I. pagg. 1053. & ſequenti, num. XL. de Scriptore noſtro hæc leguntur: „ Franciſcus hucuſque „ incognitus inter Aquenſes prodit Antiſtites ex Ta„ bulis Sorduenſibus, in quibus notatur annis MCD„ XXIII. & MCDXXIV. teſte D. Edmundo Marte„ ne, qui Chartas hujus Monaſterii propriis uſurpavit „ oculis. „ Dein defuncto Petro Graſſio, ſeu Craſſo, Antiſtite Ticinenſi, ad eam translatus eſt Sedem Franciſcus die II. menſis Junii, anno MCDXXVII. Eugenio IV. Summo Pontifici gratiſſimus, Apoſtolicæ Cameræ Clericus ab eodem renunciatur; compertam enim habens Summus Eccleſiæ Paſtor Franciſci prudentiam, arctiori ipſum vinculo ſibi adſtringendum cenſuit, ut in turbulentiſſimis ejus ætatis negotiis tanti Præſulis conſilio uti poſſet. Interfuit Baſileenſi Concilio, ubi non infima dedit ſapientiæ, virtutumque ſpecimina, atque ut Cathedralis ſuæ Canonicos novo cumularet honore, Almutiarum uſum ipſis indulgendum curavit. Præfuit eidem Epiſcopatui ad annum uſque MCDXXXV. quo cùm Bartholomæus Capra à nobis alibi commendatus mortalibus valedixiſſet, ad vacantem Ambroſianam Cathedram meruit aſſumi. Inter cæteras Paſtorales virtutes, quibus claruit, eluxit in eo manſuetudo præcipuè, qua commiſſum ſibi gregem rexiſſe traditur. Eruditos homines eâ tempeſtate viventes benigniſſimè fovit, atque eos inter Franciſcum Philelphum, atque doctiſſimum Æneam Sylvium Picolomineum, quem Laurentianæ Baſilicæ Præpoſiturâ decoravit. A Leonardo Aretino petierat, ut è Græco in Latinum ſermonem Platonis de Republica libros transferret, quoniam ipſos Clouceſtrienſium Duci nuncupare meditabatur. Cùm autem Aretinus à ſe translatos alteri dedicaſſet, Petro Candido Decembrio novam ejuſdem Operis translationem Franciſcus demandavit, quæ MS. ſervatur in Bibliotheca Ambroſiana, ſignat. I. num. 104. cui etiam propriam ipſe præfixit Epiſtolam. Moribus fuit probatiſſimis, & ſanctitatis laude floruit; rerum etiam divinarum contemplandi gratiâ ſæpe ad Monaſterium ſuburbanum Caſtellatii Monachorum S. Hieronymi nuncupatorum extra Ticinenſem Portam ſecundo circiter lapide poſitum, ſe recipere conſueverat. Ambroſianos Ritus vetuſtate labefactatos diligentiſſimè reſtituit, & Eccleſiæ ſuæ Martyrologium ordinavit, ut inferiùs memorabimus. Ob peculiarem interea eruditionis amorem inſignem collegit Bibliothecam, in quam antiquioris notæ plurimos intulit Codices, præſertim verò Sacrorum Bibliorum Libros in folio maximo ſæculi VIII. vel IX. MS. in pergameno, atque aliquot Sanctorum Acta eodem charactere comprehenſa; quorum Codicum partem poſtmodum Cardinalis Fridericus Borromæus anno MDCV. ad Bibliothecam Ambroſianam à ſe conditam tranſtulit; ibique adhuc ſervantur. Viſebantur antea inter Volumina Picolpaſſi noſtri, qui Collectionem ipſam Metropolitani Templi Collegio legavit, quo nomine à Petro Paulo Boſca in lib. II. Operis ſui De origine & ſtatu prælaudatæ Bibliothecæ Ambroſianæ, commendatur. Obitum laudatiſſimi Præſulis aſſignat Boſſius anno MCCCCXLI. eum tamen ſuperfuiſſe ad annum uſque MCCCCXLIII. atque è vita migraſſe Pontificatus ſui anno VII. menſe III. die V. teſtis eſt citatus Primicerius, ut mox dicemus, idque comprobat Succeſſoris electio, ſcilicet Henrici Rampini de Sancto Alloſio, qui eodem anno IX. Kal. Septemb. è Ticinenſi ad Mediolanenſem Sedem ab ipſo Eugenio IV. translatus fuiſſe perhibetur. Conditus eſt Franciſcus in Metropolitana ante Aram Maximam.

Illius doctrinam hæc teſtantur:

I. Vita S. Gregorii Theologi. Codex MS. in pergameno Bibliothecæ Ambroſianæ, ſignatus F. num. 18. in 8. litteris rubro-nigris, atque miniaturis exornatus.

II. Vita Sancti Hieronymi. Extat in eodem Codice.

III. De Architectura Sacræ Ædis Caſtelleonis. Adeſt Epiſtola ejuſdem Picolpaſſi ad piiſſimum Virum Joannem Cervantem Hiſpalenſem S. Petri ad Vincula Cardinalem, data Papiæ die V. Januarii MCCCCXXXII. Extat in eodem Codice.

IV. Ænnodii Epiſcopi Papienſis Epiſtolæ & Carmina cum Notis Picolpaſſi Archiepiſcopi. MS. in pergameno, cum miniaturis deauratis. Extat in Bibliotheca Ambroſiana, Cod. ſign. D. num. 117. in fol. quem illuc, cum aliis, ut diximus, tranſtulit ex Bibliotheca Capituli Metropolit. Eccleſiæ Card. Federicus Borromæus an. MDCV.

V. Platonis de Republica libri à Petro Candido Decembrio è Græco in Latinum verſi. In fronte hujus Operis legitur Epiſtola Picolpaſſi, cujus eſt titulus: „ D. Franciſci Picolpaſſi Mediolanenſis Archipræ„ ſulis ad Illuſtriſſimum & Litteratiſſimum Domi„ num Hunfredum Ducem Clouceſtrenſem de Intro„ ductione noviſſima totius Platonicæ politiæ Epi„ ſtola incipit feliciter: eſt paginarum quatuor. Non ingratum fortaſſe erit prima quoque Epiſtolæ verba referre, quæ ſunt: „ Cùm dudum, Illuſtriſ„ ſime Princeps & Clariſſime Domine, pro tui no„ minis, & regiarum virtutum tuarum fama per„ celebri animus meus ad te inclinatus eſſet, &

„ de-

„ deditus, ab eo maximè tempore, quo Reverendissimus in Christo Pater præstantissimus D. Gerardus Landrianus tunc Episcopus Laudensis, „ nunc verò Cumanus amantissimus Frater meus „ ad nos per id temporis, dum eram & ego Episcopus Papiensis, remigravit ab expeditione Brittanica, vel ut est usitatius Anglicana, desiderabam „ fieri vel literis notus magnitudini tuæ, tuæque „ communicare benignitati, cujus præfers inter „ cæteras virtutes insigne nomen &c. „ Codex MS. servatur in Bibliotheca Ambrosiana, signatus I. num. 104. in fol., & hunc titulum præfert: „ Candidi Decembrii translatio decem librorum Platonis de Republica. „ Adsunt litteræ plures tam in principio, quàm in fine Codicis à Decembrio ad supradictum Principem scriptæ. Dat. X. Kal. Aprilis MCCCCXXXIX.

VI. Constitutio Archiepiscopalis edita circa reformationem Officii gloriosissimi Pontificis, & Patroni nostri Ambrosii ad divini cultus non mediocre incrementum, & evidentem animarum salutem, & profectum. In fine sic legitur: „ Franciscus Dei, & Apostolicæ Sedis gratia S. Med. Ecclesiæ Archiepiscopus. „ Dat. Mediolani in domibus habitationis nostræ, „ sitæ in Porta Ticinensi in Parochia Ecclesiæ Sancti Sebastiani, sub anno Nat. Domini MCDXL. „ die Sabbati, XXX. mensis Januarii, III. Indict. „ MS pergam. in Cod. sign. ✠. num. 97. Extat in Bibliotheca Capituli Ecclesiæ Metropol. Ipsam edidit Cl. Muratorius in Dissertatione LVII. de Ritibus Ambrosianæ Ecclesiæ Tom. IV. Antiquitatum Italiæ Medii Ævi, nostris typis Palatinis.

Aliud exemplar depromptum ex Archivo Monasterii Ambrosiani, apud se fuisse testatur Puricell. Differt. Nazar. cap. 39. num. 22., ibi etiam Fragmentum ejusdem decreti recitat.

VII. Litteræ ejusdem datæ sub die XII. Augusti MCCCCXXXVI. De his agit Clarifs. JC. Camillus junior Sitonus in Catalogo MS. Archiepiscoporum Mediolanensium.

VIII. Martyrologium Ambrosianum ab eo ordinatum anno MCCCCXL. Ita idem Sitonus loc. cit. ex Kalendario hujus Ecclesiæ ejusdem anni.

IX. Inter Epistolas Æneæ Sylvii extat LXXX. Data Mediolani die IV. Februarii, anno MCCCCXLIII. Francisci de Picolpassis, Dei gratiâ Sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ Præsulis, ornatissimo Viro Domino Æneæ Sylvio Poëtæ laureato; in qua laudat Fridericum Cæsarem.

Pontificale, quo usus est, servatur in Bibliotheca Metropolitanæ, ut infra, in cujus fine sic legitur:

„ Hoc tam solenne, & ita completum Pontificale est „ Ecclesiæ Metropolitanæ Mediolanensis, quod donavit ipsi Ecclesiæ suæ dignissimæ memoriæ quondam Dominus Franciscus de Pizolpassis natione „ Bononiensis Archiepiscopus Mediol., cum multis „ aliis solemnium librorum Voluminibus in Sacristia Meridionali incatenatis, qui prius fuerat Episcopus Aquensis in Vasconia, postea Papiensis, „ & ultimo Archiepiscopus noster, Dominus ingentium virtutum, & clarissimæ famæ, qui anno VII. sui Pontificatus defunctus est; & in „ Ecclesia sua ante Altare Majus novæ Ecclesiæ „ sepultus MCCCCXLIII., & sedit annos VII. „ menses III. dies V., & ita testor Ego Franciscus de la Cruce de Mediolano Primicerius, & „ Ordinarius ipsius Ecclesiæ, qui tanti Domini sui „ Vic. Generalis, & ut filius summè dilectus. „ Codex magnæ molis in pergam. sæculo XIII. circ. signat. B. num. 21. Extat in Biblioth. Metrop. ut scriptus diximus.

In Biblioth. Ambrosiana adest Codex MS. Michaëlis Picolpassi, ut supra innuimus, continens historica monumenta Urbis Mediol. ab eodem collecta, & Francisco Archiepiscopo dicata. Nuncupatoria data est Mediolani VI. Non. Julii MCCCCXXXVIII. Codex donatus fuit à Carolo à Basilica Petri Episcopo Novar. Federico Borromæo Card. sign. H. num. 56. in fol. in pergam. optimæ notæ, cum miniaturis, & auro.

Inter Epistolas Francisci Philelphi, editionis Venetæ anni 1502. in fol. extant Epistolæ Francisco Picolpasso Archiepiscopo Mediolanensi directæ, pag. 27. & 28.

Legitur quoque ad eum Epistola supradicti Æneæ Sylvii, quæ est XXIX. libri I. fine data.

In libro, cui titulus: Leonardi Bruni Aretini Epist. libri VIII. editionis *Florentinæ*, 1741. *in* 8. parte II. extat epistola XIV. valde prolixa ad Franciscum Picolpassum Archiepiscopum Mediolani, in qua distinctè respondit ad id, quod sustinebat Alphonsus de Cartagena de modo traducendi Græcum Idioma in Latinum, & fortiter asserit, quòd admodum necessaria sit peritia Græcæ linguæ ad intelligentiam Græcorum Authorum, atque insuper admiratur audaciam illorum, qui absque cognitione Græcæ linguæ audent traducere Scriptores Græcos, auxilio aliarum traductionum &c.

Agunt de ipso, præter citatos Auctores, Acta Ecclesiæ Mediolanensis, Clarifs. Saxius in libro de Studiis Litterariis Mediolanensium, aliique omnes de Archiepiscopis Mediolanensibus scribentes.

MCCXC.

PICTORIUS ANDREAS.

Andreas Pictorius humanæ vitæ primordia aggressus anno MDLIX. P. D. Stephano Bareggio celebrante, vota reddidit Deo suo prope Papiam in Carthusia XIV. Calendas Aprilis MDLXXXIII. Sicque in spiritu humilitatis, & Religionis constanter profecit in Ordine, ut post Vicarii munus in sua domo dignè exercitum, Carthusiæ juxta Savonam Prioris honore fuerit condecoratus, ac diu cogitans, & observans illud Apostoli monitum: „ In omnibus „ præbe te ipsum exemplum bonorum operum in „ doctrina, in integritate, in gravitate, „ has sibi virtutes inconcusfsè coaptans, promeruit suæ domus, in qua professus est, ad regimen extolli anno MDCXIV. Spontè Superioris officium quietis amore resignavit anno MDCXXI., & Procuratorium Fabricæ munus exercens, die XI. Maji MDCXXXVIII. in Domino obiit, qualis religiosè vixit. Ejus pietatis simul, ac eruditionis monumenta, quibus in Cœlis sibi acquireret præsidium salutis, ac suum in terris illustraret nomen, hæc sunt,

Videlicet:

I. Sermones quamplures. MSS. in fol.

II. Alii pro diebus Dominicis, ac de Sanctis. MSS. in fol.

III. Sermones de Sacramento Eucharistiæ numero LX. MSS. in 4.

IV. Sermones peculiarium solemnitatum, quæ in anno occurrunt, quos scripsit anno MDLXXXIV. MSS. in 8.

V. Alii Italico sermone scripti pro variis Sanctorum Festivitatibus, alii de paupertate Religiosa, de Morte, aliique in primum, secundum, & tertium Symboli Apostolici Articulum. MSS. in fol.

VI. Alii ab eodem scripti, habitique annis MDCXIV., MDCXIX., MDCXX., & MDCXXI. MSS. in 4.

VII. Alii pariter Italici variis temporibus, occasionibusque ab eodem promulgati. MSS. in 4.

VIII. Regalis Thesaurus, in quo Salutatio Angelica fusè exponitur, ac de Laudibus Sanctissimæ Virginis Mariæ agitur, in septem Tomos distributus. MS. in fol. Opus peregregium.

IX. Apologia pro Defensione Religionis Carthusianæ, cui adjiciuntur Sermones septem pro variis Festis. MS. in fol.

X. Fasciculus Myrrhæ, in quo tractatur de Passione D. N. J. C. Libri quinque, singuli divisi in septem capita, gloriosam in memoriam quinque Plagarum ejusdem, ac septem B. V. Mariæ Dolorum. MS. in fol.

XI. Tractatus de Spirituali Militia in triginta capita distinctus. MS. in fol.

XII. Flores R. P. Thomæ de Kempis. MSS. in 4.

Extant omnes in Bibliotheca Carthusiæ prope Papiam.

Ita à P. D. Paulo Maria Bonomio ejusdem Ordinis summa mihi amicitia conjuncto.

MCCXCI.

PINUS CAROLUS.

FRanciscus Pinus, atque Francisca Luraga Mediolanenses Conjuges Carolum filium genuerunt, qui Religionem Augustinianam Fratrum Nudipedum amplecti decrevit, atque in ipsa professus est anno MDCLXIX. die XVII. mensis Septembris, nomine assumpto Mauri à S. Francisco. Ibi studiorum cursu peracto non solùm Lector efficitur, sed ad sacras Conciones peragendas tam feliciter, ac doctè se contulit, ut ad Aulam Cæsaris pluries vocatus extiterit à Piissimo, Augustissimoque Imperatore Leopoldo, qui frequentissimè Maurum nostrum maxima cum voluptate audire voluit. Mirum est, quod Vir litteris, atque animarum zelo tam assiduè deditus, nunquam Religioni suæ inservire etiam totis viribus destiterit, nam Procuratoris, & Vicarii Generalis muneribus insignitus, dum Visitationes exercebat Cœnobiorum sui Ordinis in asperis montibus Regni Neapolitani vitam cum morte nimis citò commutavit.

Supersunt de ipso:

I. Orazioni Panegiriche dedicate all' Augustissimo Leopoldo I. Imperadore de' Romani. *Roma, presso Gio. Giacomo Komarck*, 1695. *in* 4.
II. Quadragesimale.
III. Avvento.
IV. Discorsi Claustrali. Hæc tria prælo parata habebat, & MSS. servantur in Bibliotheca sui Ordinis Conventus SS. Cosmæ, & Damiani hujus Urbis.
Ita à Suis.

MCCXCII.

PIOLA DESIDERIUS.

PIola Familia Mediolanensis antiquitus Piora vocabatur, ut à variis Documentis eruitur, quæ inter nobis placet Inscriptionem hìc exhibere satis vetustam, adhuc extantem in Cœmeterio propè Ecclesiam Monasterii Charævallensis sequentibus litteris fermè temporis injuriâ deperditis, eamque integram hausimus ex ditissima Collectione Archintea.

HIC ✠ IACET ✠ DOMINVS ✠ METELLVS ✠ DE ✠ PIORA ✠ ET ✠ DOMINA ✠ MARGARITA ✠ VXOR ✠ EIVS ✠ PRAEDICTI ✠ PATER ✠ ET ✠ MATER ✠ AMICI ✠ DE ✠ PIORA ✠ CVM ✠ FAMILIA ✠ SVA ✠ QVORVM ✠ HABITACVLVM ✠ ERAT ✠ SVB ✠ CHOOPERTO ✠ PROPE ✠ BORLETVM ✠ NOVVM ✠

In eodem Marmore sculpta est Ascia, Romanorum temporum more, de qua disputatum est inter Clarissimos Viros Ludovicum Antonium Muratorium, & Marchionem Scipionem Maffejum. Desiderius verò Piola Monachorum, qui Sancti Hieronymi dicuntur, institutum amplexus est, in qua Philosophicas, atque Theologicas facultates è Cathedra Alumnos suos docuit, inter quos III. numerantur, qui eidem Religioni cum Generalis munere præfuerunt; unus ex his Pius de Rubeis Placentinus indicatur, qui Opera sua edita Desiderio nostro nuncupavit, ac eruditioni ejusdem plurimum se debuisse profitetur. Humaniores litteras Auctor noster coluisse agnoscitur ex pluribus Orationibus Latino sermone compositis in prima juventute, ut infra. Adeò scientiis, atque prudentia excelluit, ut & ipse ad summum apicem Generalatus ascendere meruerit. Optandum erat quòd aliquis ex supradicto Monachorum Cœtu Scripta Desiderii nostri, atque Acta melius collegisset, nam ego unico Crescentio fretus Lectoribus meis aliud exhibere non possum,

Præterquamquod

I. Orationum plurium Volumen Latino sermone editarum, ut asserit Crescentius in secunda parte Amphitheatri, quam MS. servat Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum, sed ubi, & quo anno in lucem prodierint, non indicatur.

MCCXCIII.

PIOLTELLUS PETRUS FRANCISCUS.

PEtrus Franciscus Pioltellus, patria Mediolanensis, eximiæ Societati Jesu adscriptus anno MDCIV. ætatis XVII. Votorum in ea IV. professionem emisit. Artem eloquentiæ quinquennio, Theologiam Moralem pluribus annis docuit. Vir fuit singulari morum integritate, assiduo orationis studio, egregia sui ipsius despicientia illustris, & in corpore castigando frequens. Postulata, & impetrata à Superioribus profectione in Corsicam, multos in ea vinea excolenda annos fructuosè transegit, frequentesque per asperos illos Montes Missiones instituit, magno cum lucro animarum. Rexit ibidem Collegium Bastiense, & laboribus confectus migravit inde ad sudorum præmia die XXVI. Decembris MDCXLVI.

Edidit

I. I Rimedj contra il Peccato, ed i Sette vizj Capitali: *Roma, presso Gulielmo Facciotto*, 1625. *in* 8.
Ex Philippi Alegambe Bibliotheca Scriptor. Soc. Jesu; ex Sotwello pag. 673., & ex Picinelli Athenæo pag. 460.

MCCXCIV.

PIONNUS ALOYSIUS.

EX Ambrosio Pionno, & Blanca Gaffura conjugibus, Mediolani natus est Aloysius integritatis, & doctrinæ suæ gratiâ hujus Urbis Decurionibus acceptissimus; harum enim merito commendatus ab eis electus est, ut Tribunali, quod Provisionum vocant, à Secretis esset. Eo in munere summa fide plures se annos exercuit, & ut sibi posteritatem demereretur Edicta Tribunalis ipsius ab anno MDLXXX. ad MDCLVII. magno labore collegit, atque vulgavit, præfixis Nuncupatoriâ, & Præfatione latinâ non modicâ eruditione refertâ, aliaque etiam mox recensenda conscripsit. Ex Susanna Bonsilia uxore Josephum Mariam filium suscepit JC. & Causidicum Collegiatum integerrimum, qui Mediolanensis Ducatus Syndicus renunciatus collatum sibi officium laudabiliter administravit. Obiisse videtur haud multò post annum MDCLXXXII.

Lucubrationum ejusdem hi sunt tituli:

I. Entrata Solenne in Milano di Monsignor Litta Arcivescovo, scritta da Luigi Pionni Cancelliere del Tribunale di Provisione. *Milano, per il Malatesta*, 1652. *in* 4.

II. Som-

II. Sommario delli Ordini pertinenti al Tribunale di Provisione della Città, e Ducato di Milano, cominciato l'anno MDLXXX. successivamente ampliato nel MDCXIII., ed ora compito, con aggionta delli Ordini seguiti fino al presente anno MDCLVII. *Milano, presso G. C. Malatesta*, 1657. *in fol.*

III. Milano consolato nell'Elezione a questo Arcivescovado, e Promozione alla Sagra Porpora dell'Eminentissimo Federigo Visconti, con la sua solennissima Entrata seguita agli XI. di Gennajo MDCLXXXII., e Funzioni antecedenti. Racconto di Luigi Pionni Cancelliere dell'Illustrissimo Tribunale di Provisione di detta Città. *In Milano, per Marcantonio Pandolfo Malatesta, in 4.*

Memoratur in Cinelli Biblioth. Volante pluteo XVIII. & in Schedis Sitonianis.

A

B

MCCXCV.

PIROGALLUS PHILIPPUS.

NOn semel in hoc Opere mentio incidit Academiæ Transformatorum, in Mediolanensi quondam Urbe florentissimæ, in qua præcipui sæculi XVI. Vates recensebantur. Nunc verò calamum convertimus ad Philippum Pirogallum Gabrielis filium in eodem Cœtu plurimi habitum ob insignem Italici pangendi Carminis peritiem, quæ fuit quoque in Francisco Maria Pirogallo Ticinensi inter Academicos Affidatos recensito; distinguendi idcircò sunt Pirogalli Mediolanenses à Papiensibus, nam de primis mentio est in geminis Elogiis Sepulchralibus, Francisci nempe J. C. C. qui anno MDLVII. Cœnobitas Ordinis Servor. B. M. V. apud vetustam Sancti Dionysii Basilicam degentes ex asse scripsit hæredes, ideoque leguntur ambo in Templo, & in Claustro ipsius Monasterii. Clarere verò cœpit Poëta noster optimus anno Salutis MDXXXIII., & obiisse creditur circa annum MDLV. Reliqua ad ipsius Acta pertinentia, cùm oblivio deleverit, Lectoribus exhibere non possumus.

Habent posteri Philippi eruditionem sequentibus testatam:

I. Carmina VIII. Italica, vulgò *Sonetti*, quæ leguntur in optima Collectione, cui titulus: Sonetti degli Accademici Trasformati di Milano. *Ivi, presso Marc' Antonio Borghi*, 1548. *in 8.*
E Schedis Mazzuchellianis, & Sitonianis.

MCCXCVI.

PIROLA THOMAS.

THomam Pirolam Mediolanensem Monachorum Cistercienfium Ordini adscriptum, facili negotio ab hac nostra Collectione exclusum fortasse dolerent posteri, nisi ipsius nobis memoriam servasset Clariss. Joannes Petrùs Puricellus loco inferiùs indicando. Quamvis autem ejusdem Instituti Viros enixè rogaverimus semel, atque iterum, ut Pirolæ parentes, acta, & ad consuetudinem nostram reliqua pertinentia Lectoribus exhibenda impertirentur, nihil amplius eo, quod Puricellus dedit, se invenisse (res mira) responderunt. Memorat igitur citatus Auctor Thomam vigesimo circiter ante se anno floruisse, & in Ambrosiano Monasterio, atque Basilica Prosacellanum fuisse. Cùmque plurimùm exoptaret sacrorum Rituum in eadem Basilica nitorem, & antiquitatem recto tramite procedere, Opus hoc exarasse,

Nimirum:

I. Calendario volgare misto Ambrosiano, Romano, Cisterciense, nel quale si contengono tutti gli avvisamenti, che appartengono alli Reverendi Padri Sacristani delli Monaci di Sant' Ambrosio Maggiore di Milano. MS. apud eosdem Monachos.

II. Catalogo delle Sacre Reliquie, che si conservano, e venerano nella Basilica Ambrosiana. Extat in eodem Codice.

Hæc hausimus ex cit. Puricello in Monumentis Basilicæ supradictæ pag. 379. ubi quædam ex ipso Codice fragmenta leguntur.

MCCXCVII.

PIROVANUS ALOYSIUS.

PLura de antiquissima Gente Pirovana in medium proferre potuissemus ex amplissima Collectione Archintea, in qua vidimus Lazarinum, & Jacobum Patriæ Oratores, primum sæculo XIII. ad Pontificem, secundùm verò medio sæculo XV. ad Carolum V. Cæsarem, aliosque Viros dignitatibus, litterisque insignes, quorum memoria adhuc servatur in nonnullis Elogiis Sepulchralibus in Templo Sanctæ Mariæ Passionis hujus Urbis extantibus, atque alibi, sed ne Lectores nostros nimis fatigaremus, ad Pirovanos doctos nunc transire decrevimus. Dum verba fecimus de Cæsare Cæsariano, & ejus libro edito de Architectura Lucii Vitruvii Pollionis aliquid diximus de Aloysio Pirovano nunc à nobis laudando, cujus est Epistola, seu potius Oratio Patritiis, Populoque Mediolanensi inscripta, de qua infra, ipsique editioni Vitruvii præfixa. Quamvis titulus ejusdem Epistolæ Latino sit idiomate, attamen scripta est Italicè pro more sæculi, & inter alia hæc habentur: „ Et io prenominato Aloisio della generosa Familia „ & antiqua Stirpe de Pirovani progenito, vostro Cit„ tadino Milanese, di Aritmetica, e Geometria in „ epsa alma Citate non infimo, aut incognito pro„ fessore &c. „ Narrationem progreditur sui laboris in perficienda traductione Operis Vitruvii, nec non Adnotationibus in eundem ab eo loco, ubi desinit Cæsarianus, ità loquendo: „ Perche Cesare Cisarano „ (sic) circa il fine dell' anno MDXXI. avendo com„ mentato, e dato alli Impressori per insino al loco „ soprascritto (Opera scilicet Vitruvii) non obstante „ alcuna conventione se partite da Como, e lasò „ l'Opra imperfecta con grande dispendio nostro, es„ sendo conducti li detti Impressori à questo effecto „ &c. „ Et parum infra. „ Furono perciò richiesti „ per nuy Agostino Gallo Referendario Comense, „ Benedicto Jovio, e Bono Mauro Bergomense, „ con pregarli che volessono ajutarci in questo, e „ senza ingiuria alcuna del prefato Cesare ivi si fan„ no alcune correzioni, e declarazioni de vocabuli „ d'Archittetura &c. „ Damus igitur editionem supradicti Vitruvii partim ab ipso cum supradictis Viris doctis elaboratam, neque aliud de eodem invenire nobis datum fuit; est attamen ipsa quæ legitur in Tomo I. nostræ hujus Bibliothecæ pag. 256.

C

D

E

Scilicet:

I. Di Lucio Vitruvio Pollione de Architectura libri dece &c. *Como, per Magistro Gotardo da Ponte*, 1521. *in foglio.*

II. Epistolæ II. Italicæ Aloysii istius: Extant in eodem libro.

Laudatur à Lancino Curtio Epigrammate in lib. XIII. fol. 36.

MCCXCVIII.

MCCXCVIII.

PIROVANUS GABRIEL.

GAbriel Pirovanus nobilis Familiæ Mediolanensis germen clarissimum, Patrem habuit Antonium Physicum Collegiatum, & Patriæ Decurionem, qui florebat anno Salutis humanæ MCCCCXLII. Genitoris studia secutus Gabriel ad Medicas Artes convertit animum, easque percepit in Archigymnasio Ticinensi, cujus aliquando Rector fuit. Philosophiæ quoque peritie commendabilis extitit, & Astronomiam egregiè calluit, quam etiam Scriptis infra recensendis strenuè adversùs obtrectatorum calumnias defendit. Post susceptam Lauream Nobilium Physicorum Collegio aggregari meruit, & inter Decuriones Mediolanenses recenseri, circa annum MCDLX. Maximiliano Mariæ Sfortiæ Insubrum Duci inter paucos acceptissimus fuit, cui etiam Princeps Archiatri sui demandavit officium anno MDXII. Postremum ejus ætatis annum habemus incompertum.

Vivit tamen illius memoria in Lucubratione sic inscripta:

I. Defensio Astronomiæ habita per Clarissimum Philosophum Gabrielem Pirovanum Patricium Mediolanensem. *Mediol. per Leonardum de Veggiis*, 1506. *die* 28. *Maij. Apud Alexandrum Minutianum, in fol.* Extat etiam in libro, cui titulus: Lucii Bellantii Senensis de Astrologica veritate, & Astrologiæ defensio contra Jo Picum Mirandulanum. *Basileæ, apud Jacobum Pareum*, 1554. *in fol.*
Eum latino Carmine celebravit Jo. Bissius, quod legitur in editione ipsius anni 1512.
Dicatur eidem liber Isagogicus Samuelis de Cassinis à Francisco Rueri Sacerdote anno MCCCCXCVIII.
De ipso meminere cum laude Conradus Gesner. in Bibliotheca Universali. Clar. Saxius in Hist. Typograph. Mediol. Amicissimus J. C. Sitonus in Chron. suo MS. Collegii Physicor. & in Schedis, ac Picinellus brevissimè in Athenæo, pag. 230.

MCCXCIX.

PIROVANUS OBERTUS.

OBertus Pirovanus Patricius Mediolanensis, defuncto Roboaldo Archiepiscopo, suffectus est anno MCXLV. ad hanc Ecclesiam regendam. Vir fuit litteris, moribus, & nobilitate conspicuus. Fridericum I. in Basilica Sancti Ambrosii anno MCLIV. Italici Regni Coronâ donavit, tum iterum Modoëtiæ, postquam eum Hadrianus IV. Papa Romæ coronaverat. Hinc exorto inter Cæsarem, & Pontificem Schismate, Obertus cum Mediolanensibus pro Alexandro III. stetit, ad quem in Galliam proficiscentem, cùm plerisque ex Clero suo Sociis voluntarius exul Genuam confugit. Interfuit Concilio Claramontensi, in quo Fridericus ipse, & Victor Pseudopapa anathemate perculsi sunt. Interim anno MCLXII. Fridericus Mediolanum delevit; Obertus verò è Gallia cum Pontifice in Italiam reversus exilii sui anno IV., Archiepiscopatus verò XXI. Beneventi mortalitatem deposuit V. Kalendas Aprilis MCLXVI. Sepultus est in Ecclesia S. Sophiæ ejusdem Urbis. Illum summis commendatum laudibus, lachrymis prosecutus est ad tumulum S. Galdinus S. R. E. Cardinalis, & ejus postea in Archiepiscopatu Successor, de quo jam diximus.

Hæc supersunt tanti Præsulis doctrinæ Monumenta.

I. Oratio ab Oberto Archiepiscopo Mediolanensi habita ad Fridericum Oenobarbum in Curia celebrata in campestribus Roncaliæ, quæ reperitur in libro II. cap. IV. Radevici Frisingensis Canonici de Rebus Gestis Friderici I. Imperatoris. Ex Tomo VI. Script. Rerum Italicarum Edit. nostræ Mediolanens. pag. 786.

II. Sententia anno MCXLIX. super controversia de eligendo Sacerdote Sancti Fidelis inter vicinos, & Abbatem Sancti Dionysii, cui præter cæteros interfuit & subscripsit S. Galdinus tunc Archidiaconus. Dat. mense Julii. Extat in Collectione Sormani.

III. Tria Diplomata annorum MCLIV. MCLVIII., & MCLX. pro Monasterio Morimondi refert Ughellus Tomo IV. post ejus Acta.

IV. Diploma, quo in protectionem recipit Monasterium Sancti Dionysii anno MCXLVI. Extat in multoties citata Collectione Sormani.

V. Sententia anno MCLII. mense Januario inter Præpositos Sancti Eustorgii, & Sancti Laurentii, cui subscripsit etiam Sanctus Galdinus. Extat ibidem.

VI. Privilegium protectionis Ecclesiæ S. Mariæ de Chersenzago, cui quoque subscripsit S. Galdinus anno MCLV. Extat ibidem.

VII. Diploma eodem anno mense Julii pro possessione Capellæ Sancti Simpliciani favore Abbatissæ Sanctæ Radegundis, in qua enuntiat Sententiam Milonis tunc Sacerdotis, postea Archiepiscopi, cui etiam subscripsit S. Galdinus. Extat ibidem.

VIII. Privilegium mense Julii MCLVI. pro Ecclesia S. Eustorgii, cui subscripsit Milo tunc Presbyter Cardinalis Ecclesiæ Mediolanensis. Extat ibidem.
Continet etiam eadem Collectio Litteras Guidonis de Summa Cardinalis Episcopi Ostiensis Legati Apostolici sub annum MCLIV. ad Ubertum Archiepiscopum, & Galdinum Archidiaconum, quarum infra occurret mentio in Guidone de Summa.
Privilegium Alexandri III. Oberto Archiepiscopo, in quo omnia feuda Ecclesiæ Mediolanensis recensentur. Dat. Turoni XIV. Octobris Pontificatus sui anno IV. est ibid.
Eugenius Papa III. Bullam edidit de Vita communi inter Archiepiscopum, & Ordinarios Ecclesiæ Mediolanensis, eamque direxit „ Oberto Archiepiscopo Venerabili Fratri, & dilectis filiis Ordinariis „ Ecclesiæ Mediolanensis, eorumque Successoribus „ canonicè substituendis. „ Data anno MCXLIX. Extat Autographa in Archivo Reverendissimi Capituli Metropol. Eccl. Capsul. 6. num. 3.
De ipso agunt Acta Ecclesiæ Mediolanensis, aliique omnes tam profani, quàm sacri hujus Urbis Chronistæ, atque Ughellus in Ital. Sac. Tomo IV. inter Mediolanen. Archiepiscopos.

MCCC.

PIROVANUS PHILIPPUS.

JOannes Franciscus Pirovanus, ac Margarita Brasca nobiles conjuges Philippum insignem & doctrina, & dignitate Virum in hac Urbe genuere. Post minora studiorum curricula, quæ vix pueritiam egressus diligenter perfecit, ad Leges addiscendas attentissimè se contulit, in queis Doctor renunciatus, anno MDXCII. Collegio J. PP. Mediolanensium adscribi meruit, atque in ejusdem cooptatione Raphaël Fagnanus elegantem habuit Orationem. Tanti habitus est à Collegis suis Jurisconsultis, ut nondum inter Clericos recensitus, Paulo V. Summo Pontifici invitus, atque inscius oblatus fuerit ad Auditoris Sacræ Romanæ Rotæ munus exercendum. Admissus igitur in Rota die VIII. mensis Februarii, anno post partum Virgineum MDCX. in tam præclaro officio annos XXXIII. summâ cum integritatis commendatione claruit, Pontificibus, atque Curiæ universæ acceptissimus. In eadem Alma Urbe Apostolicam rexit Pœnitentiariam tam benè, atque prudenter, ut à Cantalmajo in Syllabo Auditorum, Vir clarissimus, summaque virtute, & ingenuitate ornatus appelletur. Inter ipsum, & laudatissimum Cardinalem Archiepiscopum Fridericum Borromæum magna intercessit ami-

amicitiæ neceſſitudo, quam teſtantur Epiſtolæ inferiùs enunciandæ. Tandem cùm anno MDCXLIII. exitum vitæ ſibi inſtare ſentiret, Scripta ſua Ambroſianæ Bibliothecæ legavit ſupremis voluntatis ſuæ tabulis. Qua de re hæc habemus apud Boſcam lib. V. Operis ſui de Origine, & Statu ejuſdem Bibliothecæ. „ Inter hæc (anno ſcilicet MDCXLIII.) decedit Romæ Philippus Pirovanus, Vir cùm genere ampliſſimus, tum doctrinâ; reliquit Teſtamento multiplex autographum Bibliothecæ, quo continentur Juriſprudentiæ Oracula, ac Scita, cùm ille antecederet muneris antiquitate cæteros Auditores Rotæ, nam annos tres ſupra triginta eum judicandi honorem geſſerat. Paruit extremæ Fratris voluntati Marchio Joannes Pirovanus Eques S. Jacobi, ac Regii Magiſtratus Quæſtor, intulitque in Ambroſianam Bibliothecam ad Patriæ commodum. Scita illa nondum Typographos convenerunt, indicamus autem exteris veluti Oracula judicantis Aſtreæ. „ Hactenus Boſca. Præter laudatum Joannem, alium habuit Philippus fratrem Julium Dominicum inter Equites S. Jo. Hieroſolymitani anno MDLXXXIX. recenſitum.

Scripſit igitur Philippus noſter:

I. Deciſionum Sacræ Romanæ Rotæ in cauſis ſpatio annorum XXXIII. à ſe propoſitis, & propria manu conſcriptarum, incipientium à die I. Martii, anno MDCX. ad XXVII. Junii MDCXLIII. Tom. IV. ingentis molis, in fol Servantur in Biblioth. Ambroſiana, & etiam in Archivo ejuſdem S. Rotæ.

II. B. Gregorii X. Pontificis Placentini Vitæ, Virtutum, ac Miraculorum relatio ad effectum Canonizationis ejuſdem. MS. in fol. ſign. num. 120. apud Monachos Ciſtercienſ. S. Ambroſii Mediol.

III. Relatio facta Urbano VIII. P. Max. ſuper ſanctitate Vitæ, heroicis Virtutibus, ac Miraculis B. Philippi Benitii Florentini Ord. Servorum B. M. V. MS. in fol. ſign. num. 129. Ibid.

IV. Epiſtolæ plures ad Federicum Cardinalem Borromæum annis MDXCV., & MDCI. extant in ſæpè laudata Collectione ejuſdem Card. in Biblioth. Ambroſ.

Annibalis Guaſchi ad eum Epiſtolæ duæ Italicæ leguntur inter Epiſtolas Guaſchi editas *Mediolani, apud Pontium, & Piccaleam*, 1601.

Præter citatos Auctores, ejus mentio eſt apud amiciſſimum atque Cl. JC. Sitonum in Chron. JC. C. pag. 175. art. 717. ac Picinellum in Athenæo pag. 194.

MCCCII.

PIUS IV.

JOannes Angelus Medices parentibus Bernardino, atque Cæcilia Sorbellona nobiliſſimis Jugalibus, Prid. Kal. Aprilis, ipſo Paſchatis die, anno Redemptionis MID. primam in hac Metropoli Inſubriæ vidit lucem non longè à Parochiali Æde S Martini, cui cognomen ad Nuxigiam. Optimum à natura fortitus ingenium liberalia coluit ſtudia, atque inter illa Philoſophiam, Medicinam, & Juriſprudentiam plurimùm adamavit, quibus diſciplinis operam dedit Ticini primùm, tum Bononiæ ſub Carolo Ruino. Laureæ honore decoratus, annos natus XXV. J. PP. Mediolanenſium Collegium eſt ingreſſus. Ardebant interim per ea tempora inter Mediolani Proceres non parvi momenti controverſiæ, in queis communi partium conſenſu Judex electus, eas feliciter compoſuiſſe perhibetur. Diſcordiam quoque Franciſci II. Sfortiæ Ducis Inſubrum, cum Fratre ſuo Joanne Jacobo Mediceo ſupra à nobis laudato ſapienter diremit; atque hoc pacto inſperatam Civibus ſuis pacem reſtituit. Clericalem poſtea vitam amplecti ſtatuit, ac Romam profectus eſt anno Chriſti MDXXVII. Ibi à Clemente VII. Summo Pontifice inter Apoſtolicæ Sedis Protonotarios cooptatus tam laudabiliter ſe geſſit in Aula, ut ſub Paulo III. Urbes Eccleſiaſticæ Ditionis Aſculum, Tiphernum, Anconam, aliaſque cum imperio recturus eligeretur. Virtutibus illius pleniùs cognitis miſſus eſt ſemel, atque iterum in Pannoniam Pontificii exercitus adversùs Turcas, ac Lutheranos collecti Quæſtor, vulgò Commiſſarius, cùmque ab ea expeditione reverſus Romam repedaſſet, Archiepiſcopalem Epidaurenſem Eccleſiam obtinuit. Hinc Prolegatus Bononiæ præfuit, atque Peruſiam moderatus fuit. Paulus interim Pontifex cum Ampliſſimum Cardinalium Collegium eruditione, atque virtute præſtantibus Viris ornare ſtatuiſſet, die VIII. Aprilis, anno MDXLIX. inter cæteros Joannem Angelum abſentem ad Purpuram aſſumpſit, collato primùm Presbyterali titulo Sanctæ Pudentianæ, mox Sanctæ Anaſtaſiæ, Sancti Stephani in Cœlio Monte, ac poſtremo, ut aliquibus placet, Sanctæ Priſcæ. Tum ſub Julio III. Romandiolæ, atque Eccleſiaſticorum militum Legatione functus, Caſſanenſem in Calabria Epiſcopatum, atque Gratiæ & Juſtitiæ Præfecturam adminiſtravit; cùmque à Paulo IV. anno MDLVI. Fulginatenſis Eccleſiæ Præſulatu fuiſſet ornatus, eam innumeris muneribus ac beneficiis auctam, decoratamque Joanni Antonio Sorbellonio Nepoti ſuo poſtmodum reſignavit. Ferunt Sylvium Antonianum, tunc undennem puerum miro ingenio præditum, Supremum Apoſtolatus Apicem Joanni Angelo noſtro Carminibus Italicis apertiſſimè prædixiſſe, tanto cum adſtantium Cardinalium plauſu, ut vaticinantis Sylvii collum Chriſtophorus Madrucius Tridentinus Cardinalis aureo torque cinxerit. Neque omen inane fuit, nam defuncto Paulo Pontifice, poſt diuturnam quatuor menſium Purpuratorum Patrum diſſenſionem, ad Apoſtolicum Munus non ſine cœleſti auſpicio electus eſt VII. Kal. Januarii, ineunte anno Chriſti MDLX. aſſumto Pii IV. nomine. Mira fuit morum ſimplicitate, ac lenitate præditus, uſque adeò ad clementiam pronus, ut Chriſtianæ Reipub. atque Urbi per ea tempora afflictis illius electio neceſſaria Patribus videri potuerit. Sequenti Epiphaniæ Feſto die ante Vaticanam Baſilicam Pontificatus ſuſcepit inſignia, mox Populum Romanum ſibi clementiâ demeruit. Ferdinandum electum Auguſtum confirmavit, tum Carolum Cardinalem Caraffam Majeſtatis reum damnavit; atque in illius Conſanguineos, & Correos ſeverè animadvertit. Carolum Borromæum, Sanctorum poſtea faſtis adſcriptum, ſuum ex Sorore Margarita Nepotem, Fratremque ejus Fridericum Aronæ Comitem ob præclara amborum merita ſummoperè dilexit, quorum primò Sacram Purpuram, & omnia Eccleſiæ negotia gerenda contulit, alteri verò ſummum Pontificii exercitus imperium demandavit. Abdiſu Orientalium Chriſtianorum trans Euphratem degentium Patriarcham, qui Romam venerat, benignè ſuſcepit, & doctrinam illius in Arabicis, Chaldæis, atque Aſsyriis litteris, quodque majus eſt in Catholica Fide conſtantiam admiratus, Pallio exornavit; doniſque pretioſis affectum in oras ſuas remiſit. Tridentinum Concilium jampridem cœptum, ſæpius intermiſſum, & magno cum Eccleſiæ detrimento fermè diſſolutum, ſumma contentione revocavit, miſſiſque Legatis Apoſtolicis Joanne Morono, Hercule Gonzaga, Hieronymo Seripando, Staniſlao Hoſio, Ludovico Simonetta, Bernardo Navagerio, & Marco Sitico de Altaemps S. R. E. Cardinalibus, anno Chriſti MDLXIII. maxima cum Orbis Chriſtiani exultatione perfecit; illiuſque decreta ſequenti anno VII. Kal. Feb. Diplomate confirmavit. Fidelium moribus ad pietatem compoſitis, Urbem ornare ſtatuit, vias idcircò veteres reſtituit, novaſque munivit; Aquam Virginem olim dictam, nunc Salviam, intra mœnia reduxit, tùm Romæ partem, quam Leoninam Urbem appellant, muro cinxit, Molem Hadriani propugnaculis fulſit, Vaticanas Pontificias Ædes pluribus auxit, Viam de ſuo nomine Piam nuncupatam extruxit, & in Capitolio Prætorium ſta-

ſtatuit. In Diocletiani Thermis Templum ſub titulo Sanctæ Mariæ Angelorum proprio ſumptu excitavit cum vicino Cœnobio, quod Carthuſianis Monachis donavit. Principis Apoſtolorum Baſilicam, quam Julius II. nova molitione reſtituere cœperat, perficiendam curavit. Tum effuſâ extra Urbis mœnia beneficentiâ Centumcellas, atque Arcem Oſtiæ muro portubuſque, Ravennam Vallo munivit, & Archigymnaſium Bononienſe inſtauravit. In hac etiam Metropoli Juriſperitorum Collegium, cui, ut ſupra diximus, nomen dederat, magnificis ædificiis, ac privilegiis exornavit, inter quæ illud eminet, quod ex eorum numero Auditor Romanæ Rotæ, & Conſiſtorialis Aulæ Advocatus perpetuò eligeretur. Grati animi teſtandi gratiâ, Beneficentiſſimo Patrono, atque Collegæ inſigne Marmoreum Elogium adhuc extans Juriſperiti Mediolanenſes poſuere in Sacello Collegii, quod Pius ipſe condidit, & dotavit. In Sacram Lauretanam Domum beneficus, Canonicorum, aliorumque Miniſtrorum numerum auxit, ibique Societatis Jeſu Collegium Diplomate ſtabilivit, & cenſu ditiore donavit, veterique Xenodochio novum adjecit ædificium. Plures Romæ Sodalitates ad pia opera exercenda vel inſtituit, vel firmavit. Armenis Urbem advenientibus Eccleſiam S. Laurentii *de Cavalluzzi* appellatam conceſſit, Domumque Piam pro recipiendis puellis excitavit. Urbinum in Metropolim, & Montem-politianum in Cathedralem erexit. Equites Pios numero DXXXV. inſtituit, plurimaſque Romanas Eccleſias vetuſtate labefactatas reſtauravit. Litteratos homines clementiſſimè fovit, atque ut univerſæ Eruditorum prodeſſet Reipublicæ, Paulum Manutium Aldi filium adſcivit, ut Sanctorum Patrum Volumina diligentiſſimè cuderentur, quam provinciam Viris doctiſſimis, atque inter alios M. Antonio Amulio Cardinali demandavit. Græcos in Sicilia tam citra, quàm ultro Pharum, & alibi commorantes, qui Epiſcoporum Latinorum mandatis obtemperare detrectabant, ſalvis Orientalis Eccleſiæ Ritibus ab Apoſtolica Sede approbatis, Ordinariorum localium juriſdictioni parere juſſit. Tridentini Concilii Interpretum Cardinalium Congregationis Auctor fuit, auditaque Melitenſis Inſulæ obſidione, quam Solymanus Turcarum Tyrannus totis viribus in ſuam redigere poteſtatem conabatur, præter effuſas ad Dominum exercituum preces & lachrymas, milite, commeatu, omnique ſubſidio communis hoſtis impetum retundere ſategit, miſſo Pompejo Columna cum peditibus DC., quem ſanguine illuſtres Viri non pauci nullo ſtipendio, ſed ſolo gloriæ, atque religioſæ pietatis fervore ducti comitabantur; partâque de Turcis in turpiſſimam fugam converſis victoriâ publicis indictis ſupplicationibus Omnipotenti Deo gratias egit. Verùm haud multò poſt febri correptus, ſuſceptiſque S. Caroli Nepotis ſui manu Sacramentis, cùm annum ageret ætatis ſuæ LXVI. menſes IX. Pontificatus ſui anno V. menſe XI. die XV., anno Chriſti Redemptoris MDLXV. in illis verbis: *Nunc dimittis ſervum tuum Domine, ſecundùm verbum tuum in pace*, ſpiritum Deo reddidit V. Id. Decembris. Cadaver illius lateritio primùm tumulo in Baſilica Principis Apoſtolorum reconditum juxta Sacellum Innocentii VIII. poſtmodum anno MDLXXXIII. die IV. menſis Januarii ad Eccleſiam prædictam Sanctæ Mariæ Angelorum in Thermis ab eo conditam translatum eſt; impoſita marmorea mole elegantiſſima cum hoc Elogio:

D. O. M.
PIVS IIII. PONT. MAX.
MEDICES. MEDIOLANENSIS.
SEDIT. ANN. V. MENS. XI. DIES. XV.
VIXIT. ANN. LXVI. MENS. IX.
OBIIT. V. IDVS. DECEMB. MDLXV.
IOANNES. ANTONIVS. SORBELLONVS.
EPISCOPVS. PRAENESTINVS.
CONSOBRINO.
CAROLVS. BORROMAEVS. S. PRAXEDIS.
MEDIOLANENSIS.
M. SITICVS. DE. ALTAEMPS. GERMANVS.
CONSTANTIEN. S. MARIAE. TRANSTIB.
TITT. PRESBB.
AVVNCVLO.
S. R. E. CARDDD. POSVERE.

Vir fuit eruditione, atque facundia præſtantiſſimus, & hæc doctrinæ illius monumenta ſuperſunt.

I. Oratio Romæ habita coram frequentiſſimo Cardinalium conſeſſu de Decretis Concilii Tridentini, morumque Reformatione confirmandis. *Romæ, & Lovanii*, 1564. *in* 4.

II. Epiſtola ad Danielem Archiepiſcopum & Electorem Moguntinum de uſu Calicis laicis quoque nonnullis concedendo. Data Romæ die XVI. Aprilis, MDLXIV. Edita eſt in Tomo IV. Amœnit. Litterar. Schellonii pagg. 501. & ſequentibus.

III. Ecloge Bullarum, & Motu-propriorum Pii IV. cum aliis quoque Pii V., & Gregorii XIII. *Lugduni, apud Carolum Peſnot*, 1582. *in* 8., *& Flavio-brigæ*, 1583. *in* 4. Eminent inter has Reformatio Officii Sacræ Pœnitentiariæ data anno MDLXII. IV. Non. Maji. Reformatio Sacræ Rotæ Romanæ data eodem anno VI. Kal. Januarii. Confirmatio Tridentini Concilii data anno MDLXIII. VII. Kal. Februarii, & Conſtitutio ſuper formulam Juramenti Fidei data anno MDLXIV. Idib. Novembris.

IV. Epiſtola Italica ad Coſmum Florentiæ Ducem. Extat inter Epiſtolas Principum à Hieronymo Ruſcellio collectas, in Tomo I. pag. 177.

V. Alia ad eundem de Portu Herculis capto, data Romæ die IV. Junii, MDLV. Extat impreſſa in eodem Tomo I. pag. 186.

VI. Alia Latina Joanni Cardinali Riccio de adminiſtratione Eccleſiæ Montis-politiani. In Tomo I. Italiæ Sacræ Ferdinandi Ughelli, col 1075.

VII. Alia pro Canonicis Piſanis. Ibid. Tomo III. col. 582.

VIII. Indicem Librorum prohibitorum à delectis Concilii Patribus confectum à ſe diligenter examinatum, cum regulis ſuper eiſdem perfectis, probavit, & edidit.

IX. Epiſtola latina ad Regem Catholicum: data die X. Octob. MDLXIII. in qua dolet de Comite Lunæ Tridentini Concilii concluſionem impediente. Extat MS. in Cod. Bibliothecæ olim Comitis Cæſaris Montii.

X. Alia ad ejuſdem Concilii Legatos: data die IX. Januarii MDLXIII. Extat ibid

XI. Alia ad Nuncium Regis Catholici: data die VI. Octob. MDLXIV. ibid.

XII. Alia ad Aloyſium Lippomanum Epiſcopum Veronenſem ſuper proceſſu Epiſcopi Vratislavienſis: data die XXII. Decembris, MDLV. ibid.

XIII. Epiſtolæ plures ad Diverſos Italicæ de Tridentini Concilii negotiis. Leguntur in Cod. MS. in fol. ſignat. R. num. 122. in Biblioth. Ambroſiana. Habentur in eodem Codice Reſponſiones ad ipſum Ferdinandi Imperatoris, Ducis Bavariæ, Guillelmi Ducis Clivienſis, & Philippi II. Hiſpaniarum Regis. Codex ſpectabat ad S. Carolum, qui poſtillas plures propria manu adjecit.

Supremas voluntatis ejus Tabulas, in quibus multa notabilia, & ſcitu digna reperiuntur, receptas die VIII. menſis Febr. anno MDLXIV. per Alexandrum Peregrinum Civem Comenſem Rever. Cameræ Apoſtolicæ Notarium, ſervat in Muſeo ſuo amiciſſimus JC. Sitonus.

Vitam

Vitam illius scripsit Duchesuius, aliique ut infra.
Oravit in ejus Funere Cardinalis Sylvius Antonianus prælaudatus.
Alias insuper Orationes de ipsius laudibus habemus, nempè
Antonii Comitis Melitei, de quo jam diximus:
Ambrosii Spinulæ nomine Reipublicæ Genuensis, quæ laudatur ab Oldoino in addit. ad Ciacconium loco citando.
Alexandri Leonardi, quæ instante Petro Antonio Alciato Latinè, & Italicè *Patavii, anno 1565.* in lucem prodiit, S. Carolo dicata.
Joannis Barbo à Burdesia Galli, nomine Francisci Galliarum Regis coram Pio habita: hanc in vulgus emissam fuisse cit. Oldoinus asserit.
Pomponii Cottæ Mediolanensis pro Collegio J. C. C. Oratio coram ipso pronunciata, in ipsius Cottæ Articulo à nobis est indicata.
Extant plures Epistolæ ad eundem Cardinalis Francisci Alciati in MS cui titulus: „ Variæ litteræ ad „ Alciatos, & eorum ad alios, in Biblioth FF. Marchionum Vicecomitum.
Epistolam latinam Julii Perusci, qua eidem Pontificatum gratulatus est, edidit Oldoinus in notis ad Ciacconium, ut infra citabimus; atque alias Aurelii Porcellagæ ad Vincentium Gonzagam diei XXV. Octobris, anni MDLXI., in quibus Pii mores describuntur.
Epistolæ III. Ferdinandi I. Imp. ad eum; quarum prima gratulatoria est de assumptione ad Pontificatum data die XVI. Januarii anno MDLX. Secunda monet ne Concilium Tridentinum suspendi, aut abrumpi patiatur, data anno MDLXII. Tertia demum ut Clericis conjugium, Laicis Calicis usum permittat, data anno MDLXIV. Alia etiam Maximiliani II. Augusti de hoc postremo Argumento data prædicto anno. Extant omnes in libro: „ Litteræ Procerum Europæ à Jo. Christia- „ no Lunig collectæ. Tomo I. *Lipsiæ* 1712. pagg. 777. 782. 786. & 804.
Aliæ Epistolæ Helvetiorum ad Pium IV. Pont. pro gratulatione ipsius assumptionis, & de Religionis negotio in eorumdem districtu agentes, Italico idiomate exaratæ, & anno MDLX. scriptæ. Extant in Cod. MS. Biblioth. Ambrosianæ, sign. B. n. 101. in fol.
Petri Donati Cesii Episcopi Narniensis de laudibus Pii IV. libri tres; in quibus illustriora Poloniæ facta, cum typis eorumdem expressa sunt atque effigie Pontificis ex minio. MS. in fol. opt. notæ, signat. A. num. 111. dono dedit Bibl. Ambr. Comes Antonius Borromæus Ceri Dux, anno MDCLXIV.
In Libro, cui titulus: Carm. Illust. Poët. Ital. Tom. III. pag. 391. extat Carmen Antonii Cerruti Novariensis ad Joan. Angelum Mediceum nuper Cardinalem factum.
In Tomo autem VII. ejusdem Operis pag. 66. extat Dysticon Francisci Panigarolæ in mortem Pii IV.
In Tomo XI. pag 240. extat Epigramma Francisci Vinthæ Volaterrani ad Pium IV. Pont. Max. de Concilio.
Publius Franciscus Spinula plura Carmina Latina edidit in ejus laudem, nempe inter Odas adest una pag. 28. in libro Epodon, alia pag. 24., necnon Elegia prima pag. 1., & Disticon de Morte Jo. Jacobi fratris inter Epigrammata pag. 16.
Celeberrimi suæ ætatis eruditi Viri Pium Lucubrationibus, quas typis tradebant, Patronum quasi certatim adsciscere solebant; inter quos Paulus Manutius eidem inscripsit Tractatum de Concilio Reginaldi Poli Cardinalis; Marianus Victorius Reatinus Opera omnia S Hieronymi cum Notis: Thomas Campegius Bononiensis, Episcopus Feltrensis librum suum: De auctoritate Sacrorum Conciliorum.
Meminerunt tanti Pontificis Ciacconius in Vitis Pont. & Card. Tomo III., & Oldoinus in addit. ad eundem, ubi etiam multi citantur de illo scribentes; J. C. Sitonus in Chron. Collegii J. C. C Mediol. Art. 413. pag. 95., & alibi: Picinellus in Athenæo pag. 471., aliique innumeri.

MCCCII.

PLANTANIDA ALOYSIUS.

IN Oppido Ferno vocato, prope Galleratum sito, Gens Plantanida antiquitus etiam floruisse perhibetur non tam ex Aloysio, qui nunc à nobis laudatur, quàm ex aliis hujus cognominis, ut infra. In evolvendis verò Codicibus Bibliothecæ Monachorum Olivetanæ Congregationis, Cœnobii Sancti Victoris hujus Urbis, incidi in Carminum Volumen optimo stylo Latino conscriptorum ab Aloysio Plantanida, qui ipsum Abbati Joanni Francisco Fossato, de quo jam egimus, nuncupavit, ideoque jure merito & inter Poëtas Latinos non infimæ notæ sæculi XVII., & in numero Scriptorum Mediolanensium, ipsum recensendum esse duximus.

En Libri titulus:

I. Carminum Libellus, ad Abbatem Joannem Franciscum Fossatum MS. in 4. justæ molis, sign. G. num 3. Extat in supradicta Bibliotheca Sancti Victoris Mediolani.

MCCCIII.

PLANTANIDA JO. BAPTISTA.

IN Seminario Clericorum hujus Urbis Alumnus extitit Joannes Baptista Plantanida, ibidemque studiis peractis Lauream Theologicam adeptus est. Dein sæpe laudatam Congregationem Oblatorum SS. Ambrosii & Caroli ingressus, Sacros Canones, necnon Conciliorum Historiam tam attentè solidèque perlegit, ut brevì famam non modicam apud Doctos sibi acquisiverit. Oratoriam quoque facultatem summo cum plausu profecutus est, nec à Musis etiam abhorruit. Ecclesiam Præposituralem Sancti Donati obtinuit, & anno Christi MDCXXII. ad Canonicatum Metropolitanæ Ecclesiæ meritò promotus fuit; è vivis autem excessit anno MDCXXXIX.

Hæc typis mandavit:

I. Orazione detta nel Duomo di Milano nell'aprirsi de i Tribunali. *Ivi, presso gl' Impressori Archiepiscopali*, 1629. *in* 4.
II. La Mistica Colomba, Panegirico per le glorie di San Carlo. *Milano, presso il Ghisolphi*, 1635. *in* 8.
III. Poëmata varia in Laurea Patris Marchesii, à Hieronymo Villa collecta, alibi à nobis memorata.
IV. Alia in Collectionibus pluribus Ticinensibus, nempe pro Laurea collata Hieronymo Meltio, aliisque.
Videndum Athenæum Picinelli pag. 283.

MCCCIV.

PLANTANIDA JOSEPH.

ALter ex Gente Plantanida à Ferno nunc est memorandus, qui Capuccinorum Religionem ingressus vocari voluit tantùm Joseph à Ferno, in Bononiensi verò Provincia Vicarius Provincialis, ac totius Ordinis Diffinitor Generalis electus anno MDLII. Vir fuit eximiæ perfectionis, & altissimæ contemplationis: toto enim vitæ suæ tempore extitit austerissimus, Seraphicæ Regulæ sedulus excultor, arctissimæ paupertatis exemplar, Orationis amator, ac totius Evangelicæ perfectionis integer æmulator; doctrinâ quoque, sapientiâ, ac prudentiâ plurimùm excelluit: Congregationes, seu Religiones S. Pauli Decollati, qui vulgò Barnabitæ vocantur, & Clericorum Regularium de Somascha nuncupatorum, magnoperè suo consilio juvit: illarum enim Præfecti in Visitationibus peragendis eum semper sibi comitem adjungebant, nec unquam, absque ejus consilio, quidquam agebant. Eximius quoque, ac verè Apostolicus fuit sua ætate Concionator, & Orationis Quadraginta Horarum primus auctor, & institutor; eâque mediante admirabiles, ac penè incredibiles in hominum animis impetus divini amoris, ac mutationes effecit, præsertim Mediolani, Ticini, Senis, Biturgiæ, Eugubii, & in aliis Italiæ Civitatibus, in quibus tam pia institutio ab illo relicta, usque ad hodiernum diem perenni religione per totùm anni circulum devotissimè percolitur. Spondanus in Continuatione Annalium Ecclesiast. Baronii Tom. II. ad annum MDLVI. de illo sic scribit: „ Mortuus est „ hoc anno Mediolani Josephus Fernensis Capucci- „ nus,

„ nus, Vir Theologia apprimè excultus, quem Au„ ctorem, & Institutorem fuisse volunt utilissimæ „ Orationis 40. Horarum, cùm Urbs Mediolanensis, „ ob grassantia Cæsaris, & Regis Francorum bella, „ maximè consternata jaceret; in ea Josephus prædicationi vacans Civibus persuasit Orationem instituere, ex qua futurum pollicebatur, ut ab hujusmodi ærumnis liberarentur. Quare communi Urbis consilio ea primò in Ecclesia Cathedrali, deinde in aliis per totum anni circulum instituta fuit; „ unde postea hæc pia institutio in universum Christianum Orbem diffusa fuit „. Hæc ille. Clarus miraculis, ac sanctis laboribus in prædicatione Verbi Dei, ac conversione animarum ferè consumptus, ad præmia evolavit Mediolani, anno supradicto MDLVI.

Scripsit:

I. Methodum, sive Instructionem celebrandi devotè, & cum fructu supradictam 40 Horarum Orationem. *Mediolani anno 1571., & alibi diverso tempore.*

II. Conciones plures, quæ ob venerationem hujus Viri Dei à devotis raptæ fuerunt.

Ejus gesta copiosè describuntur à Boverio Tom. I. Annal. Capuccinor. ad annum prædictum ex MSS. ibi allegatis. De eo etiam meminerunt Auctor Manipuli FF. Minorum in cap. 7. Carolus de Aremberg in Florib. Seraphicis, Tom. I. pag 43. Regulæ S. Francisci. Arturus à Monasterio in Martyrologio Franciscano sub die V. Januarii, anno MDLVI. ubi eum nuncupat Beatum Josephum Fernensem (videlicet de Plantanidis à Ferno.) Diploma Leopoldi Austriaci Imperatoris, dat. Lintzii sub die XIV. Novembris, an MDCLXXX. *impress. in fol.*, quos omnes allegat Clar. Advocatus Sitonus in Monumentis Familiæ Nobilium de Plantanidis. *Mediol. apud Josephum Mlatestam, 1717. in fol.*

MCCCV.

de PLATEA CAROLUS BARTHOLOMÆUS.

CArolus Bartholomæus Piazza, sive de Platea in Mediolanensi Ditione, an. MDCXXXII. XVII. Kal. Febr. honestis Parentibus natus est, & in Collegio Clericali, quod Majus Seminarium appellant, in Urbe Mediolanensi humanas, divinasque literas optimè didicit. In ipsa adolescentia sedulam Philosophiæ, atque Theologiæ navavit operam adeò, ut Divinarum Rerum Magister publicè fit renuntiatus. Inter Sacerdotes, qui Oblati dicuntur, cooptatus, dignus ab Alphonso Litta Archiepiscopo, & S. R. E. Cardinali habitus est, qui Collegiis, aliisque à Divo Carolo institutis piis operibus præficeretur. In Templo Maximo Epistolas Divi Pauli publicè interpretatus, Monialium Asceteriis, Cleri comitiis, frequentique Populo Conciones plures habuit. Hinc Archicatechistæ, atque Sodalitatum in compitis Urbis Crucem colentium Præfecti munus exercens, Josephi Francisci Burri venenata Dogmata, ut testem habemus Alexandrum Perlascam in Orationibus, primus ad Archipræsulem detulit. Franciscum Salesium Gebennensem Antistitem recèns inter Beatos recensitum eloquentis Panegyris laudatione est prosecutus, quam etiam typis publici juris fecit. Spiritualium Ambrosiani Cleri exercitationum Præfectura, à Gregorio Barbadico Cardinali Episcopo Patavino Disciplinæ Ecclesiasticæ, ad Ordines promovendorum, & Divini Verbi Præconum examinis in Patavina Diœcesi cura ipsi est demandata, & postmodum ipsius Antistitis nomine universam lustravit Provinciam. In Urbe Patavio Clericorum Collegium, in Diœcesi verò Adolescentium alterum erexit, indeque Oblatorum Sodalitium, cui primus Generalis Præpositus ipse præfuit. Ab ipso Archiepiscopo Litta in Patriam revocatus Theologicâ Præbendâ in Insigni Mediolanensis Diœcesis Oppido decoratus, à Barbadico annuo censu, & rectè factorum præconiis muneratus, vix munus obierat, cùm tuendæ valetudinis tantis fractæ laboribus ergo, Præbendam ipsam resignavit. Interim Ecclesiasticam Valerii Cardinalis Rhetoricam & Joannis Bonæ itidem Cardinalis Manuductionem ad Cœlum nomini suo sacras typis evulgatas aspexit. Sub Clemente X. Romam profectus à Carpineo Cardinali ea tempestate Urbis Vicario ad Cœnobia Virginum, Parochialium Templorum, Sodalitatum, & hujusmodi negotia curanda electus est. Recurrente Jubilæi anno, qui fuit Salutis nostræ MDCLXXV. Menologium Romanum protulit, quod ut publico voto satisfieret denuò impressum fuit, inscripto Emerologii Romani titulo; Id opus tam gratè excepit Pontifex, ut Auctori Monasterium in Agro Ticinensi commendaverit, & inter Sacræ Congregationis Indicis Consiliarios censeri jusserit. Ab Innocentio postmodum XI. primùm Ecclesiasticæ Disciplinæ Præfectus, hinc Apostolicus Visitator, postremò Sanctæ Mariæ in Cosmedin Archipresbyter constitutus, Ludovisio Cardinali Episcopo Sabinensi morem gerens, ejus Diœcesim invisit, quod petente Cardinali de Comitibus secundò, & Innocentio XII. jubente tertiò præstitit. Tiburtinam quoque Albitii, Prænestinam Raggii, Tusculanam Cybo, Ostiensem & Velletrinam Facchinetti, & Portuensem bis ejusdem Cybo Cardinalium jussu Diœceses visitans peragravit; & in Portuensi per septennium Vicarii Generalis munus exercuit. Ostiensem quoque Ecclesiam, ipso Cardinali Cybo mandante, per octennium Vicarius rexit, aliaque ejus generis officia summa cum laude sustinuit. In Vaticana Basilica totius Cleri Urbani anno MDCXCVIII. Thesaurarius, (Camerlengum vulgò dicunt) lectus est, Catechismi, Hospitii Armenorum, Puellarum ad Templum Pacis Partenodochii regendi munus suscepit, & Evangelicos Operarios per universum Latium, simulque Nationalem Insubrum Ecclesiam D. Caroli, cognomento ad Cursum, moderatus est. Majorum Dignitatum gradus pro animi sui demissione constanter recusavit, semper litterarum studiis deditus, Voluminibusque conscribendis intentus usque dum mors invida ipsum rapuit, anno MDCCXIII. Jacet post Aram maximam D. Caroli in Urbe, ubi Pontifex Maximus Clemens XI. Sacra ei celebrari voluit in ipsius Funere.

Quæ scripsit partim edita, partim adhuc desiderata, ut typis tradantur, hæc sunt:

I. Panegirico in lode di S. Francesco di Sales. Dedicato all' Eminentissimo Cardinal Litta Arcivescovo di Milano. *Ivi, per il Cardi, 1661. in 4.*

II. Istoria della Vita di S. Francesco di Sales.

III. Eusebiologio Romano, ovvero dell' opere pie di Roma, con due Trattati dell' Accademie, e Librerie celebri di Roma. *Ivi per Giovanni Andreoli, 1679. in 4. Et iterum cum additionibus, 1699. in 4.*

IV. Eortologio, ovvero le Sagre Stazioni di Roma, e Feste Mobili. *Roma, per Gaetano Zenobj, 1702. in 8*

V. Emerologio Sagro di Roma Cristiana, e Gentile. *Roma, per Domenico Antonio Ercole, 1690. tom. 2. in 12. Et iterum ibidem, tertia editio cum additionib.*

VI. Cherologio, ovvero discorso dello stato vedovile spiegato colle memorie illustri di S. Paola Vedova. *Roma, per il Bernabò, 1708. in 4.*

VII. Santuario, ovvero Menologio Romano perpetuo. *Roma, per il Tinassi, 1675. in 12.*

VIII. Hieroxenia, ovvero Sagra Pellegrinazione alle sette Chiese di Roma. *Ivi, per gli Eredi del Corbelletti, 1694. in 8.*

IX. Efemeride Vaticana per i Pregj Ecclesiastici d'ogni giorno dell' augustissima Basilica di S. Pietro in Vaticano. *Roma, per gli Eredi del Corbelletti, 1687. in 4.*

X. Della Gerarchia Cardinalizia, cioè de' sei Vescovadi, de' Titoli, e Diaconie Cardinalizie. *Roma, per il Bernabò, 1703. Libri III. in fol.*

XI. L'Iride Sacra de' colori Ecclesiastici. *Roma, 1682. in 8.*

XII. La Settimana Romana, in 12.

XIII. Dell' uso, mistero, ed antichità appresso diverse Nazioni, de' Riti, e Cerimonie nell' Esequie, e Funerali passati, fino a' Secoli nostri Cristiani, in 4.

XIV. Annotazioni allo Statuto del Clero Romano, MSS.

XV. Effemeride Lateranense, MS.

XVI. Effemeride Liberiana, MS.

XVII. De' Fasti Romani, Gentili, ed Ecclesiastici, MS. in fol.

XVIII. Dell' uso antichissimo della Chiesa, e mistero de' lumi, e delle lampadi, MS.

XIX. Dell' uso, mistero, e prerogative della tonsura Ecclesiastica, MS. in 4.

XX. Del significato degli abiti del Sommo Pontefice, de' Cardinali, e dell' ordine tutto, Ecclesiastico, e Regolare. MS. in 4.

XXI. Delle Cerimonie e Riti nella adorazione del Sommo Pontefice, MS. in 4.

XXII.

XXII. Delle Campane, dell' Incenso, e dell' uso venerabile del Canto Gregoriano. MS. in 4.

XXIII. Delle Sacre Pitture, ed Immagini contro la profana licenza de' Pittori nel farle: e de' Fedeli nel tenerle nelle loro Case Cristiane. MS. in 4

XXIV. Dell' antichissimo costume del velarsi le Donne nella Chiesa per riverenza degl' Angeli, e del separarsi in essa dagli Uomini. MS. in 4.

XXV. Rerum Mystagogicarum Bibliotessera, sive de recta Sacrorum Rituum, ac Cœremoniarum norma. MS.

XXVI. De privata, sive Chorali Divini Officii ritè persolvendi disciplina. MS. in 4.

Hæc hausimus ex Libro, cui titulus: „ Elogj Accademici della Società degli Spensierati di Rossano, descritti dal Dottore Don Giacinto Gimma. *Napoli*, 1703. pag. 60. „ Nobis attamen incompertum est, an nonnulla, quæ ibi indicantur MSS., sint postea in lucem edita nec ne. Videndus etiam Picinellus in Athenæo pag. 107.

A B

MCCCVI.

de PLATEA FRANCISCUS.

FRancifcus de Platea Patrem habuit Joannem Petrum, cujus adhuc extat Monumentum in Ecclesia Sancti Angeli hujus Urbis sic breviter inscriptum:

IO. PETRI PLATEAE
SVCCESSORVMQUE SVORVM
ANNO MDCIV.

Sacris noster initiatus Canonicatum in Regia Collegiata Scalensi hujus Metropolis adeptus est anno post Virginis Partum MDCXIV., litterisque deditus, ingenium laboremque suum vertit ad expiscanda antiqua Documenta pro Historia Archiepiscoporum Mediolanensium texenda apprimè utilia. Rem tamen satis difficilem aggressus est, ut facilè agnoscitur, eo quia usque ad hodiernam diem provinciam hanc minimè ad umbilicum productam habemus, etsi plures Viri doctissimi ad eam perficiendam non modicum insudarint. Ex Francisci attamen nostri fœtibus infra recensendis plurimùm luminis haurire possunt, aut jam potuere illi, quibus cordi est tam præclaram Ecclesiasticæ Historiæ partem pertractare. Obiit Vir iste de Patria summè meritus citò nimis, idest anno MDCXXX., dum plura ab ipso expectanda erant.

C D

Hæc de eo damus:

I. Francisci Plateæ Canonici S. Mariæ Scalensis Adversaria in modum Abecedarii digesta, ad efformandam diffusam Historiam Archiepiscoporum Mediolanensium. Adest primus Quaternio sic ab eo inscriptus: „ De Vita ac Gestis S. Barnabæ Apostoli, & primi Mediolanensium Archiepiscopi. Caput I. de ortu, pueritia, fama, & gestis ab eo usque ad profectionem suam Mediol.

II. Dubia quædam circa celebrationem Festi S. Honorati Archiep.

III. Excerpta varia ex Historiarum libro Arnulphi.

IV. De Gestis in Urbe Mediolani ab exordio Urbis ad ann. Christi MCXXI.

V. De Archiepiscopis Mediolanensibus. Opus imperfectum, quod Testamento legavit Auctor Card. Cæsari Montio. Extat in Bibliotheca Ambrosiana MS. in fol. sign. T. num. 159. Sed plura alia ad idem Opus perficiendum ipsiusmet Auctoris extant uno Volumine in fol. MS. penès J. C. Jo. Angelum de Custodibus amicissimum, ac alibi laudatum.

Agunt de eo Schedæ Sitonianæ, necnon Picinellus in Athenæo Mediolanensi pag. 217.

E

MCCCVII.

PLATUS ANASTASIUS.

ETsi Abbas Picinellus duos tantùm fratres Anastasio Plato, de quo nunc sermo est, in suo Athenæo Mediolanensi dederit, Theodorum nempe, atque Petrum Antonium, quorum suo loco laudes dabimus meritas, tamen haud satis sibi constans in Articulo Platini Plati, tres Anastasii germanos enumerat. Hi omnes Georgii J. C. Collegiati, atque Agnetis Muzzanæ filii extiterunt, Georgius ipse inter hos Scriptores enumerabitur infra, & ex eodem lumen satis splendidum tota gens Plata, ut videbimus, procul dubio accipit. Anastasius interim noster utriusque Juris Professor non infimæ notæ, in Collegio J. PP. Nobilium Mediolanensium cooptatus est anno Orbis redempti MCCCCLXXXV. Musas quoque adamavit, & laudatores habuisse Philelphum, Georgium Merulam, aliosque sui ævi Viros eruditissimos satis perpetuò erit ad illum doctissimum ostendendum, etsi parum de ipso nobis servaverit ætas. Obiisse dicitur anno Christi MDVI. atque hæc de ipso damus,

Scilicet:

I. Quæstio disputata per eximium J. U. Doctorem Dominum Anastasium Platum Mediolanensem. In ea satis eruditè agitur; an liceat his, qui nefandi criminis notâ infames sunt, testamentum condere, & negativam tenet Platus noster sententiam. Edita est inter Consilia Andreæ Barbatiæ, Volumine I. post Consilium LXIV., quæ prodierunt *Tridini*, *per Joannem de Ferrariis*, *aliàs de Jolitis*, *ac Gerardum de Zejis*, *1517. in fol. max.* Opus hoc laudavit Platinus Auctoris frater pluribus Carminibus, quæ in ejus Articulo memorabimus. Idipsum præstitere Joannes Baptista Bossius Tridinensis Poëta, & Joannes Græcus Clericus Placentinus Versibus, & demum Georgius Merula Alexandrinus Epistolâ latinâ ad Anastasium ipsum data; quæ omnia in eodem Codice leguntur. Inscriptum est Opus ipsum Joanni Jacobo Balsamo, & Joanni Henrico Pechio Jurisconsultis.

II. Epistolæ plures latinæ ad Platinum fratrem, datæ annis MCCCCLXXXVI. ad MCCCCXCVII. Extant inter Epistolas Platini, de quibus suo loco, sicuti Epistolæ Platini ad Anastasium.

In Libro, cui titulus: Carm. Illust. Poët. Ital. Tom. VII. pag. 279. extat Epigramma Platini Plati, ad Anastasium Platum fratrem optimum.

In lib. VI. Epigrammatum Lancini Curtii, edit. Mediol. anni 1521. pag. 90. legitur Carmen in laudem Anastasii nostri.

Laudatur, ut diximus, à Philelpho in Oratione pro Theodoro Plato J. C. pagg. 48. & 71. à Moriggia in lib. 3. Nobil. Mediol. cap. 9., à Sitono in Chronico J. PP. Mediol. pag. 58. Art. 238., & in Append. pag. 29. ab amicissimo Canonico Irico in sua Typographica Tridinensi, quam typis parat, nec non à Picinello in suo Athenæo, pag. 24.

MCCCVIII.

PLATUS DOMITIUS.

DOmitium Platum Mediolanensem nobili progenie ortum Hieronymus, & Antonia Vincemala de Aragonia Conjuges, quos ipse parentes habuit, unà cum fratribus ejus paulò post memorandis, summâ diligentiâ educarunt. Quamvis autem liberalibus studiis ab ipsa ineunte ætate sedulò vacasset, adolescentiam tamen ingressus arma secutus est. Itaque fervente celeberrimo Cretensi bello, sub auspiciis

ciis Comitis Martinenghi eò se contulit, ubi non infima dedit bellicæ fortitudinis specimina anno MDLXXX., quæ ipse fusiùs recenset in Codice MS. infra memorando, quem Flaminio fratri suo tunc J. C. postea verò S. R. E. Cardinali, inscripsit. Inde reversus, eximiæ Societati Jesu nomen dedit, in qua anno Salutis MDLXXXIX. ætatis suæ XXXIII. professionem trium Votorum nuncupatam emisit. In Domo Professa Urbis Romæ maximam transegit vitæ partem, ubi domesticæ disciplinæ, reique œconomicæ curam gessit, animarumque salutem piis promovit artibus. Viri apprimè religiosi, & Regularum observantissimi nomen sibi acquisivit usque adeò, ut cum octogenario major anno Christi MDCXLIII. migrasset è vita die XXXVI. mensis Decembris, ad Beatorum requiem transisse à Scriptoribus perhibeatur.

Pietas ejus, atque Doctrina in Lucubrationibus illius supersunt, quæ sunt:

I. Della Passione del Salvatore, con la Pratica dell' Orazione per meditare con frutto la Passione medesima. *Roma, presso Bartolomeo Zanetti*, 1607. *in* 4.
Hoc ipsum Opus in latinam transtulit linguam Antonius Dulken Monachus Carthusianus, editumque est *Coloniæ, apud Bernardum Gualtherum*, 1610 *in* 8.

II. Pratica dell' Orazione per meditare &c. Hanc superioris Operis partem alteram seorsim prodiisse, in 12. ait Sotwel loco citando, sed locum, atque Typographum non indicat.

III. De Rebus in militia à se gestis in Regno Cretensi, anno MDLXXX. sub auspiciis Comitis Martinenghi, cum Epistola dedicatoria ad Flaminium fratrem suum tunc J. C., postea S. R. E. Cardinalem. Codex MS. ex Authographo, qui erat in Bibliotheca Cardinalis prædicti. Extat in Archivo Monachorum S. Ambrosii hujus Urbis, Cod. sign. A. num. 40. paginarum 190.
Ipsum commendant Sotwel pag. 180. Alegambe in Biblioth. Societ. Jesu, Sitonus amicissimus in Schedis, atque Picinellus in Athenæo pag 165. monens eum laudari in additionibus ad Biblioth. Sanctam Xisti Senensis, licèt ibi perperam pro Domitio Dominicus appelletur.

MCCCIX.

PLATUS FLAMINIUS.

FLaminius Platus Domitii mox à nobis memorati frater, Hieronymum, atque Antoniam Vincemalam de Aragonia parentes habuit, è quibus anno MDXLVIII. in hac Metropoli primam aspexit lucem. Nobilitatem generis, quo Sfondratam Familiam attingebat, virtutum, doctrinæ, ac dignitatum splendore clariorem reddidit. Minoribus scientiarum curriculis diligentissimè exactis, Juris utriusque studiis se addixit, Doctorque renunciatus, anno Salutis MDLXXV. Jurisperitorum Collegio adscribi meruit. In Palatinis postmodum Scholis Cæsareum Jus summo cum plausu Auditoribus tradidit; sacrisque initia- A tus, Gregorio XIII. in Petri Cathedra sedente, Romam petiit, à quo anno MDLXXXIII. inter Sacræ Consistorialis Aulæ Advocatos assumptus est. Eo in munere cùm se laudabiliter exercuisset, à Sixto V. Gregorii successore Romanæ Rotæ Auditor creatus, admissus fuit die VII Februarii anno MDLXXXVI., atque in officio perseveravit etiam sub Urbano VII. quo defuncto Gregorius XIV. loco suo à nobis laudatus Summum nactus Pontificatum, Flaminii doctrinâ magis, quàm affinitate permotus, anno MDXCI. Prid. Non. Martii, eum Purpurâ honestavit, Diaconumque Cardinalem Sanctæ Mariæ in Dominica constituit. Agitabantur interea in Urbe Ducis Ferrariensis negotia, cùmque ipsa jure tractari, ac definiri Pontifex cuperet, plures elegit ex Amplissimo Patrum Ordine, quibus hujusmodi Provinciam B demandaret. Hi fuere Gesualdus, Palæottus, Alexandrinus, Madrucius, Fachinettus, Valerius, Salviatus, Laureus, Lancellottus, Aldobrandinus, Matthæius, & Columna, hisque addidit Platum nostrum. Gravia quæque, necnon maximi momenti res ipsi committere Gregorius consueverat, quòd summam in eo integritatem, continentiam, mores optimos, cum gravitate, prudentiâ, & singulari dicendi libertate admiraretur. Minor autem illi non fuit gratia apud Innocentium IX. atque Clementem VIII., à quorum postremo anno MDXCII. è priori Diaconia ad alteram SS. Cosmæ & Damiani translatus est. Sequenti anno Presbyter Cardinalis, tituli S. Clementis, tum anno MDXCVI. die X. mensis Junii tituli S. Onuphrii fuit renunciatus, è quo paulò C post ad illum Sanctæ Mariæ de Pace transiit. Cooptatus fuit inter Patres Sacræ Consultæ, Interpretes Concilii, Præfectos negotiis Episcoporum & Regularium; & Canonicorum Regularium Congregationis Protector extitit. Insigne toreuma, quod pars fuerat Tumuli Gastonii Foxii, Augustini Busti Mediolanensis opus, ducentis aureis nummis emit. Hoc Abbas Cæsar Platus, filius Horatii, & Hieronymæ Lomenæ Conjugum, & Flaminii ex Fratre Nepos, & hæres, Ambrosianæ Bibliothecæ donavit, qua de re agit Petrus Paulus Bosca lib. V. de origine, & statu ejusdem Bibliothecæ. Istius porrò munificentiæ sacer Augustinensium Patrum Nudipedum Cœtus debet extructionem Cœnobii SS. Cosmæ, & Damiani in Oppido Turris Cottarum, vulgò *Turbico*, D Mediolanen. Diœcesis; pro ut in Sacrario ejusdem Templi posito grati animi monumento, iidem Patres testati sunt: Ecclesiam ipsam Divorum Reliquiis locupletatam, & præsertim Corpore Sancti Polycarpi Presbyteri & Martyris decoravit, ut asserit citatus Bosca in Martyrol. Mediol. ad diem XXIII. Februarii in Notis. Inter illius virtutes emicuere æquitas, animique tranquillitas, in omnes ad se accedentes humanitas, in egenos beneficentia, & humilitas eximia. Desideratus est præstantissimus Præsul sedente Paulo V. ætatis suæ anno LXIII. Christi verò MDCXIII. die II. Novembris, tumulatusque fuit in Templo Augustissimi Nominis Jesu in Urbe Roma, ubi hoc marmori incisum Elogium Cadaveri illius impositum conspicitur:

D. O. M.

D. O. M.

FLAMINII PLATI PATRICII MEDIOLANENSIS

S. R. E. PRESB. CARD.

OSSA HIC IACENT

CVIVS PERITIAM LEGVM

OPPORTVNITATEM CONSILIORVM STVDIVM RELIGIONIS

NON HIC DISCES SEPVLCHRALI FIDE POSTHVMAQVE FAMA

DISCES SI ID CVRAS

AB ROMANAE ROTAE IVDICIBVS

A PVRPVRATORVM PATRVM SENATV

APVD QVOS COLLEGAE INCOMPARABILIS ADMIRATIO

IN PERPETVVM VIVET

QVOD AVTEM VIRO MORTALE FVIT

HIERONYMVS PLATVS COMES CARPINIANI

EQVES S. IACOBI A SPATHA

IN HOC SVAE ERGA OPTIMVM PATRVVM PIETATIS MONVMENTO

COMPOSVIT

OBIIT ANNO DOMINI MDCXIII.

AETATIS SVAE LXIII.

Scripta Flaminii nostri his prænotantur titulis: A

I. Decisiones S. Rotæ Romanæ. Has humilitatis cultor eximius in lucem edi non est passus; servantur tamen MSS. in Archivo molis Hadriani.

II. De Renunciationibus in Jure Civili.

III. De Oppositione compromissi. Hæc duo Opera hausimus ex infra recensendis Scriptoribus, quorum nullus ubi delitescant indicavit.

IV. Relazione dell' Illustrissimo Piatti a Nostro Signore sopra le differenze Giurisdizionali tra il Foro Ecclesiastico, ed il Secolare di Milano. MS. in 4. Extat in Archintea Bibliotheca.

V. Instruzione data al Padre Carlo Mastrilli dall' Illustrissimo Sig. Cardinale Piatti. Agitur de eodem argumento. MS. in 4. ibidem.

VI. Altra Informazione a nostro Signore sopra lo stesso Argomento. MS. ibidem.

In eodem Codice reperiuntur Capitula à Principe Mediolani cum Epistola sua transmissa Egregio & Sapienti Viro Domino Potestati Mediolani, sub data Mediol. die XVIII. Augusti MCCCLIX., in quibus agitur de modis tenendis, ne Laici sub Ecclesiastico Magistratu frustrentur indebitis laboribus, & è converso quod Clerici non possint conqueri, quod libertate Ecclesiæ priventur. MS. ibidem. B

Parere del Vicario Generale sopra le Appellazioni del Foro Ecclesiastico ordinario di Milano, e circa i Conservatori delle Religioni. MS. ibid.

Propositiones cujusdam Anonymi pro componendis Controversiis inter Laicos & Ecclesiasticos agitatis. MS. ibidem.

VII. Epistolæ plures ad Federicum Cardinalem Borromæum, datæ annis MDXCIII. & MDXCVIII. Extant in sæpelaudata Collectione Epistol. ejusdem Cardinalis, in Bibliotheca Ambrosiana.

VIII. Carmen illius laudatur à Benedicto Sociaco pag. 35. Sylvarum, ubi una legitur hoc titulo prænotata: In Carmen Flaminii Plati Cardinalis. C

Funebri Oratione commendarunt Flaminium in Farnesiano Templo, disertus quidam illius Societatis Orator, & in Sancti Caroli Æde Mediolanensium dicta, Andreas Victorellus, quam typis editam fuisse, ait Ciacconius.

Ejus Testamentum extat in Cod. MS. sign. A. num. 66. in fol Archiv. Monachor. Cisterc. Sancti Ambrosii Mediol.

Ei dicavit Opus suum de rebus à se gestis in Regno Cretensi Domitius ejus Frater, de quo supra diximus.

Item Conciones suas de laudibus Martyrum Thebæorum, & de pretiosissimo Christi Sanguine. Editas *Vercellis, apud Alarium*, 1608. Eugenius Carabragiotus Vercellensis.

Habemus ad eum Epistolas Franc. Panigarolæ in Collect. Alexandri Panigarolæ alibi à nobis relata. Juliani Goselini gratulatoria pro Auditoratu Rotæ eidem collato legitur inter Epistolas ipsius Goselini pag. 145. Aliam Goselini ad eundem edidit Zucchius in libro suo, cui tit. Scelta di Lettere. *Venezia*, 1595. *in* 4. *pag* 236. *Parte II.*

De ipso agunt Petramellarius, Hieronymus Platus, Ughellus, Carolus Torniellus, aliique plures, inter quos amicissimus J. C. Sitonus in Chronico Jurisperit. pag. 156. art. 629.

M C C C X.

PLATUS GEORGIUS.

Antonius Platus, atque Ambrosina de Modoëtia nobilissimi Jugales, Georgium, quem nunc laudamus, genuere ineunte fermè sæculo XV. Gloria tanti Viri perpetua erit, quatuor habuisse filios in litteris præstantissimos, ac in nostra Bibliotheca jure merito recensitos. Ipse unus extitit inter Incolas Portæ Jovis, qui juramentum præstitere die I. Martii, anno MCCCCXLVIII. in manibus Balthassaris Capræ pro libertate populi Mediolanensis. Eodem anno ad Lecturam ordinariam Juris Civilis electus fuit in Patria, constituto stipendio Florenorum CCL. Jam verò inter Nobiles J. PP. Collegiatos numerabatur anno MCCCCXLI. Sed quod magis virtutem tanti Viri in dubio minimè relinquit, Oratio ejus gravissima est ad Populum hujus Metropolis habita, quæ legitur apud Corium, aliosque Historicos Mediola-

diolanenses, inter quos Ripamontius, cujus verba libri VI. juvat hîc proferre. Agebatur enim de reficienda Arce Jovis, quamobrem Sfortia Dux verebatur ne Civium animi turbarentur, ideoque Parochis persuaserat, ut popularibus quisque ostenderent hoc ad dignitatem, & præsidium Civitatis pertinere; hæc itaque subdit Ripamontius: „ In D. Georgii Æde „ præcipuè congregabantur. Ibi Georgius Platus „ Jurisconsultus notæ facundiæ Vir, prudensque „ idem & modestus, atque vitæ suæ fama nactus au„ ctoritatem inter Cives, quanta maxima privato „ cuiquam contingere posset: is igitur existimans, „ ea, quæ pararentur munimenta, damnosa fore „ Urbi, arcemque ipsam, veluti Sepulchrum omnis „ publicæ libertatis interpretatus, adversus eam rem „ disseruit in hunc modum: *Viri Mediolanenses. Si* „ *Deus Opt. Max. aliquo singulari beneficio & indul-* „ *gentia erga Patriam hanc &c.* Summa omnium „ attentione Platus est auditus, ac vera esse quæ di„ ceret, fatebantur. Sed vicit paucorum auctori„ tas & gratia, quos Sfortia sibi in id præparatos „ habebat, atque in eodem D. Georgii Templo de„ cretum de reficienda arce est factum &c. „ Poësim quoque Latinam coluisse videtur ex Epigrammate, in quod fortuitò incidimus; nam reliqua ferè tria sæcula nobis de Viro isto procul dubio doctissimo jam transacta rapuerunt. E vivis excessit, juxta Schedas Sitonianas, anno MCCCCLXIV.

Supersunt tantùm de eo:

I. Oratio ab omnibus laudatissima populo Mediolanensi dicta, ut supra innuimus.
II. Carmen Latinum ad Petrum Candidum Decembrium: Extat in MS. Codice Epigrammatum & Epistolarum juvenilium ejusdem Decembrii, in Bibliotheca PP. Teatinorum D. Antonii hujus Urbis, ubi legitur etiam inter alia Epigrammata in laudem Georgii nostri ab ipso Decembrio composita hoc, quod excripsimus.

In Georgium Platum Jurisconsultum.

Qui virtute sua carus patriæque verendus
Civis erat legum splendor dum vita manebat.
Membra reliquit humi claudenda Georgius isto
Sub tumulo Platus cognomine Stirpis avitæ,
Gratus amore pio natis, domuique propinquis
Omnibus, & causas inopum miseratus, iniquas
Non lites coluit, non prætulit utile honesto
Consiliique fuit fautor, rectique bonique.
Nominis alma sui vivit nunc fama superstes,
Et quantum terras superat cœlestia cernit.
Flet spoliata suo jam lex civilis alumno,
Sacraque jura simul mœrent, tutore relicta.

Inter Epistolas Francisci Philelphi, editionis Venetæ, 1502. in fol. extat una ad Georgium Platum J. C. pag. 43.
Præter supradictos laudatur à Bugato in Historia Univers. ad annum MCCCCXLIV., atque à Sitono in Chronico J. PP. Colleg. pag. 41. art. 131.

MCCCXI.

PLATUS HIERONYMUS.

Hieronymus Platus Hieronymi, atque Antoniæ Vincemalæ de Aragonia illustrium Conjugum Mediolanensium filius, in Alma Urbe Institutum eximiæ Societatis Jesu suscepit die XXIV. Aprilis, an. Salutis MDLXVIII., mutato nomine Octavii, quo prius vocabatur, in Hieronymum, cùm esset adolescens forma, ingenio, modestia, morumque suavitate præstans; postquam verò animum bonarum litterarum cognitione complevit, P. Claudius Aquaviva Præpositus Generalis ipsius Societatis ejus opera usus est in Latinis litteris scribendis ad Provincias Germaniæ, & Galliæ, quod munus dum egregiè sustinet, & Novitiorum, qui in Domo professa versantur, curam gerit, ad Cœlestem Patriam evocatus est die XIV. Augusti, an. reparatæ Salutis MDXCI. ætatis XLIV. Societatis XXIV. ab emissa professione quatuor Votorum IX. Vir celeberrimâ virtutis, & tantùm non sanctimoniæ famâ clarus.

Scripsit:

I. De bono status Religiosi lib. III. pietate, atque eruditione refertos, qui primò *Romæ* 1580., deinde auctiores, *Ingolstadii* 1590. *Venetiis*, *apud Franciscum de Franciscis* 1591., *Lugduni* 1592. *Augustæ Trevirorum* 1593., *Coloniæ* 1608. *in* 4., & alibi prodierunt; in alias quoque linguas translati sunt, nempe in Gallicam per Philippum le Bel, ad Archiepiscopum Parisiensem de Gondi. *à Paris*, 1607. *in* 4.
II. De Cardinalis dignitate, & officio: ad Flaminium Platum Cardinalem fratrem suum. Hoc Opus post obitum Hieronymi ab aliis vulgatum est. *Romæ*, *apud Facciottum*, 1592. *in* 4., *& Moguntiæ apud Strooecker* 1621. *in* 8.

Laudatur à Hieronymo Borserio in Supplem. Cap. 12. ab Alegambe, & Sotwello in Scriptoribus Soc. Jesu, à Miræo de Scriptoribus sæculi XVI. apud Fabritii Bibliothecam Ecclesiasticam, p. 2. pag. 332., à Picinello in Athenæo pag. 347. (ubi etiam memorat Jo. Baptistam Platum ex Ordine Prædicatorum, uti Virum Sacræ Theologiæ professorem in Cathedris Mediolanensibus & Bononiensibus, atque Comensibus), nec non à Clariss. Sitono in suis Schedis.

MCCCXII.

PLATUS JOANNES THOMAS.

Optimè de patria, atque de latinis litteris meritus est Joannes Thomas Platus, ab eruditis Mediolanensibus hactenus Thomas tantùm vocatus, Antonii, & Ambrosinæ de Modoëtia Conjugum filius, nec non Georgii jam laudati frater Ducalisque Secretarius, nam anno Redemptionis nostræ MCCCCXCIX. publicum Gymnasium aperuit in suis Ædibus, statuens ut singulis diebus, designati idonei Præceptores alternis horis Arithmeticam, Dialecticam, Astronomiam, Geometriam, Litterasque Græcas docerent; Quin etiam inviolatam hanc legem indixit hæredi suo, Nosocomio videlicet majori hujus Urbis, ut qui hujusmodi Magisteriis præficiendi forent, probatissimorum hominum examen subirent, nec modò disciplinis, quas profitebantur, sed etiam moribus ac vita præstarent. Nec parva hujus Scholæ gloria est, habuisse Hieronymum Cardanum scriptis, & fama ubique celebrem, ibidem Mathematicam docentem. Partem ultimæ voluntatis Joannis Thomæ nostri recitat Clarissimus Curtius ad hanc Institutionem spectantem in suo Opere de Claris Medicis Mediolanensibus, pag. 185. Charus extitit Ludovico Mariæ Mediolani Duci, & præter Epistolas ad Platinum patruum ab ipso scriptas nobis sors obtulit præ manibus Orationem eleganti sermone latino scriptam ut infra, ideoque locum meritò obtinet inter hos Mediolanenses Scriptores. Annum verò, quo è vivis obierit, nullibi invenimus, contenti interim Lectores sint de eo, quod hîc damus, forsan nunc primùm de Joanne Thoma Plato,

Videlicet:

I. Oratio latina de laudibus Mediolani habita in Gymnasio Ticinensi coram Professoribus, Scholaribus, aliisque penè innumeris Viris, anno MCCCCLXXVIII. die XIV. mense Decembrio, *sine loco*, *anno*, *& Typographi nomine*, *in* 4. Extat in Bibliotheca S. Mariæ Coronatæ hujus Urbis.

II. Epi-

II. Epistolæ VII. latinæ ad Platinum Platum patruum. Leguntur inter Epistolas Platini editas *Mediolani*, *apud Gotbardum de Ponte*, cum Responsionibus Platini.

In Libro IX. Sylvarum Lancini Curtii, extat Ode ad Joannem Thomam Platum pag. 168.

In Opere, cui titulus: Carmina Illustrium Poëtarum Italorum *Florentiæ* edito, extant Epigrammata Platini Plati ad eundem Joannem Thomam patruum optimum. Tom. VII. pagg. 261. & 268.

Memoratur in Schedis Sitonianis, à Joanne Petro Puricello in MSS. Biblioth. Ambros. ab Advocato Camillo juniore Sitono in Collectan. de ædificiis Mediol. &c. pag. 1474. MS. in fol. autogr. penès Advoc. Joannem filium.

MCCCXIII.

PLATUS PETRUS ANTONIUS.

PEtrus Antonius Platus Mediolanensis Georgii, de quo jam diximus, filius, cujus vix nomen inseruit Picinellus in Articulo Platini ipsius Fratris, à nobis debita commendatione infra laudandi, Musarum cultoribus sæculo XIII. in finem vergente apud Insubres florentibus non injuriâ annumerandus est. Pauca quidem illius supersunt Carmina latino scripta Idiomate, verùm tantæ eruditionis lumine conspersa sunt, ut vel ex his Plati nostri doctrina apertissimè dignosci possit. Petri Candidi Decembrii fuit amicissimus, quemadmodum ex infra dandis eruitur, atque Lancinus Curtius magno eum in pretio habuit, quod testatum habemus in Carmine hujus mox promendo. Plura de ipso proferre nos vetat aliorum silentium, sentit tamen Cl. Sitonus, eum circa Salutis nostræ annum MD. è vita migrasse.

Supersunt hujus Scriptoris

I. Carmen latinum ad Octavianum Vicomercatum J. C. legitur post Epistolas Famil. Ciceronis Commentariis illustratas ab Ubertino Clerico, anno MCDLXXXV.

II. Carmen satis longum ad Petrum Candidum Decembrium, cum altero pro responsione ejusdem Petri Candidi: extat in Codice MS. Epigrammatum, & Epistolarum juvenilium Petri Candidi Decembrii apud PP. Teatinos D. Antonii Mediolani.

In libro sexto Epigrammaton Lancini Curtii editionis Mediolanensis, anno MDXXI. extat Carmen latino sermone scriptum ad formam Italici *Sonetto* dictatum, pag. 90. in laudem Petri Antonii Plati.

Videndæ sunt Schedæ Clarissimor. Viror. Josephi Ant. Saxii, atque Advocati Sitoni.

MCCCXIV.

PLATUS PLATINUS.

PLatinus Platus Georgii jam à nobis laudati, atque Agnetis Muzzanæ Conjugum filius fuit, frater autem Anastasii, Petri Antonii, & Theodori, quorum omnium vel dedimus supra, vel infra dabimus Elogia. Interim de Platino ipso paucis nos expediemus, ne crambem recoquere videamur, cùm jam Clar. Saxius in Typographica Mediolanensi Historia satis superque de ipso agat. Ad doctissimum igitur illud Opus Lectores perquam libenter amandamus, Lucubrationes tantummodo, quæ tanti Vatis labores fuere, hîc exhibentes,

Ea sunt:

I. Libellus de Carcere ad Magnificum Thomam Thebaldum Bononiensem, Equitem Auratum, ac Ducalem Senatorem. *Mediolani*, *ex Officina Zarotti*, 1483. *Kal. Martii*, *& iterum* 6. *Id. Januarii* 1484. *in* 4. Non agit de Carcere, sed plura Epigrammata sunt à Carcere missa ad varios.

A

B

C

D

E

II. Disticha varia moralia. Extant in eodem libro.

III. Epigrammaton, Elegiarumque liber I. ad Serenissimum, & Christianissimum Francorum Regem Carolum Invictissimum, Platini Plati Patricii Mediolanensis restituti (videlicet è tolerato per septennium exilio.)

IV. Epigrammaton, Elegiarumque lib. II. Cùm tamen tempore præcedat, sed eò secundus quia sit ille Serenissimis Carolo, deinde Ludovico Francorum Regibus Christianorum inscriptus. In fine sic legitur: „ *Mediolani*, *apud Alexandrum* (nempe *Minutianum*, cujus etiam paucas ante folia perhonorifica legitur ad ipsum Epistola:) „ Pridie Kal. Septembres, anno à Christiano Natali Millesimo „ quingentesimo secundo, Ludovico Francorum „ Rege Potentissimo Mediolanensium Duce. „ Vol II. in 4.

Altera editio hunc titulum profert:

„ Ad Christianissimum Galliæ Regem Ludovicum, „ & Invictissimum Mediolani Ducem, Platini „ Plati Patricii Mediolanensis Regii Servuli lib. „ Epigrammaton, Elegiarumque Palæonios à „ novis incipiens: *Impressus fuit Mediolani*, *per Gothardum Pontium*, *anno* 1508. *Kalend. Maji*, curante Presbytero Andrea Cannobigena, qui his verbis Platinum laudat: „ cujus Divinum inge„ nium, & dicendi genus latinissimum simul & „ magnificum, plurima per eum elucubrata, & „ in lucem edita Volumina testantur. „

V. Ritus Papiensis Gymnasii in decorandis iis, qui in Litteraria Palæstra se strenuè gerunt. Extat ibidem.

VI. Federici Urbinatis laudes, & gesta compendio decantata. Ibidem.

VII. Veneti Senatus honorificentissimus apparatus cùm Herculem Ferrariæ Ducem post initam cum illo pacem in Urbem excepit. Ibidem.

VIII. Epistolarum libri duo ad Principem Joannem Jacobum Trivultium Viglevani Marchionem, & Regium Mareschallum. *Mediolani*, *apud Gotbardum Pontium*, 1506. *in* 4.

IX. Dialogus inter Platinum, & Librum suum. Extat ibid.

X. Epithalamium in Sponsalibus & Nuptiis Illustrium Jugalium Jo. Nicolai Trivultii Comitis Musochi, nec non Paulæ Gonzagæ Viglevani simul magnificentissimè celebratis. Ibidem.

XI. Oratio in Funere Magnifici Viri Philippi Vicecomitis. Extat ibidem.

XII. Oratio Didascalica ad Auditores in principio Salustii de Conjuratione Catilinæ, habita Garlaschi. Ibidem.

XIII. Carmen ad Laurentium Medicem. Ibidem.

XIV. Eulogium, quod est in Bibliotheca Collegii J. C. C. pro Joanne Jacobo Dugnano J. C. C. ac Senatore pro pecunia collata ad absolvendam Bibliothecam. Ibidem.

XV. Tetrasticum pro Francisco Sfortia Duce Mediolani, ut Lapidariò detur. Ibid.

XVI. Carmen ad clarissimos, & præstantissimos Jurisconsultos Dominos Jo. Jacobum Balsamum, & Jo. Henricum Pechium, quibus mittit Opus adversùs Sodomitas à fratre suo Anastasio compositum, editumque *Tridini*, *per Joannem de Ferrariis*, *aliàs de Jolitis*, *& Gerardum de Zejis*, 1517. *in fol. max.* ut diximus in Anastasio.

XVII. Carmen alterum in eos, qui secus ac frater judicarunt, extat in eodem Codice.

XVIII. Carmina plura extant in Tomo VII. Carminum Illustrium Poëtarum Italorum pagg. 256. & 268. inter quæ sequens cecinit de semetipso:

Romanos veteres imitatus, ad arma Platinus
Contulit Aoniam, prosequiturque lyram;
Et libros, & tela manu quo tempore tractat;
In Castris alacer, Gymnasiisque bonus.

XIX. Carmina alia plura in laudem Magnifici, ac præstantissimi Militis Domini Vercellini Vicecomitis, ac Ducalis Commissarii, Tritiique Castellani. Sunt in Codice MS. Galvanei Flammæ Manip. Florum, anno MCCCCLXXXIII. scripto à Presbytero Joanne de Monte, jussu ejusdem Vercellini, in pergameno in fol. parvo, cum miniaturis & auro. Extat in Bibliotheca Monachorum Cistercensium Sancti Ambrosii Mediolani, signat. A. num. 40. ut alibi diximus.

XX. Carmina X. ad Petrum Candidum Decembrium, cum aliis istius ad Platinum Platum. Extant in Codice MS. Epistolarum & Carminum juvenilium ipsius Decembrii in Bibliotheca PP. Teatinorum D. Antonii hujus Urbis.

XXI. Epigrammata alia extant in libro inscripto Anteras Baptistæ Fulgosii, ubi inducitur Platinus, loquens per Dialogum. Ita Cl. Saxius in Hist. Typographica ad annum MCCCCXCVI.

Ipsum laudavit Lancinus Curtius in libro X. Sylvarum pag. 189. & in VI. Epigrammaton pagg 90. & 92.

Plura extant ad eum Epigrammata Nicolai Seratici in MS. ejusdem suo loco proferendo, nec non P. Francisci Tantii, ut dicemus littera T.

Videndi sunt Puricellus in Dissertatione Nazariana cap. 2. num. 14., Iricus in Typographica Histor. Trid., atque Picinellus in Athenæo Mediolanensi pag. 471. & Schedæ Sitonianæ.

MCCCXV.

PLATUS THEODORUS.

SÆpe memorati Georgii Plati J. C. Collegiati, atque Agnetis Muzzanæ Conjugum filius extitit Theodorus Platus Jurisperitorum suæ tempestatis facilè princeps, qui fratrum suorum eruditione præstantium, ut ex his, quæ in hac Collectione nostra leguntur, apparet, imitatus mores, ac doctrinam, & Principum meruit benevolentiam, & Virorum litteris illustrium Elogia. Legibus cùm diligentissimè vacasset, & Doctoris insignia esset consecutus, inter Collegiatos Jurisperitos Mediolanenses sedem obtinuit anno salutiferæ Incarnationis MCCCCLVI. Orator etiam magni nominis fuit, quâ famâ inter Insubriæ Litteratos emicuit. Fiscalis Ducalisque Cameræ Advocatus tam bene se gessit, ut à Ludovico Sfortia Mediolanensium Duce in Consilium adscisceretur. Abbas Philippus Picinellus perperam Theodoro tribuit Institutionem Scholarum, quæ Platinæ à Conditore nuncupantur, de eo verba faciens in Articulo Anastasii illius fratris, Athenæi sui pag. 24. Nam, ut monuimus, eas instituit & dotavit Joannes Thomas Scriptoris nostri Patruus, qui Nepoti triennio superstes tam proficuam posteris rem supremis Tabulis datis, ut in ejus Articulo memoravimus, anno MCCCCXCIX. condidit. Theodorus verò anno MCCCCXCVI. è vita migravit, hoc Elogio à Lancino Curtio collaudatus.

Juris honos, fama insignis, super æthera notus
Hic Platus est sacri gloria prima fori.
Urna tegit cineres, rapitur Theodorus olympo;
Pupilli hoc nunquam vindice causa perit.
Si non viventi livor jam parce sepulto;
Non hæc defunctos, sed graviora movent.
Non famæ, non laudis inops Theodore sepulchro
Conderis, antiqui es num memor officii?
Te fora, te viduæ lachrymis flevere profusis;
Te puer amisso perditus auxilio.
Ossa tenet tumulus, sed non piger exit ad auras
Spiritus, æternum missus in Imperium.

Eruditionem illius hæc testantur:

I. Theodori Plati J. C. & Pontif. Doctoris Oratio annua in celebritate IV. Mediolanensis Imperii Illustrissimorum Principum Francisci Sfortiæ, & Blancæ Mariæ habita. MS optimæ notæ pagg. 30. in 4. Extat in Biblioth. Eccl. Metrop. Mediol. Cod. sign. K. num. 10.

II. Elogium editum in laudem Patris sui Georgii. De eo meminit Petrus Candidus Decembrius, ipsum commendans, aliudque proprium mittens, cum Epistola sua data mense Novembri anno MCCCCLXIV. quæ legitur inter alias Epistolas MSS. Decembrii in Biblioth. Ambrosiana.

Eidem dedit Epistolas latinas Platinus ipsius frater, inter hujus editas.

In ejus Nuptiis cum Elisabetha Vicecomite Orationem habuit Franciscus Philelphus, die V. Augusti anno MCCCCLX.

Alia ejusdem Philelphi pro Theodoro Plato ad Sixtum IV. Oratio. Extant ambæ inter ejus Orationes.

Librum, cui titulus: Æmilii Probi Viri Clarissimi de Vita excellentium: ei dicavit Epistolâ Nuncupatoriâ Petrus Cornerius, in qua ipsum laudibus eximiis extollit. In eodem adsunt II. aliæ Epistolæ, altera nempe Jacobi Becheti Illustrissimæ Bonæ Mariæ Insubrum Ducis Secretarii, ac Gubernatoris, altera Francisci Philelphi, nec non Epigramma supradicti Petri Cornerii ad eumdem Platum, cum sequenti Antonii Peloti, de quo suo loco egimus, sic inscripto:

Antonius Pelotus de Theodoro Plato liberalissimo Jureconsulto, ac optimo Patritio.

Quod Platus ingenti Theodorus possidet ære,
Id totum sanctæ vovit amicitiæ.
Dignus ob ingenium pylios qui vivat in annos,
Dignus ab æterna posteritate coli.

In libro notatum reperi nec locum, nec Typographum, nec annum. Apud Marchionem Theodorum Alexandrum Trivultium, litterarum, Litteratorumque cultorem optimum servatur.

Aliud, præter suprascriptum Epigramma in illius commendationem, scripsit citatus Lancinus Curtius, quod habetur lib. III. pag. 40.

Laudatur etiam à Bernardino Corio Hist. Mediol. ad ann. MCCCCLXXX. Moriggia Hist. Nobil. Mediol. lib. III. cap. IX. & XXXV. atque in Thesauro Locor. Pior. Mediol. cap. XLIX. Crescentio in Amphitheatri sui parte II MS. apud Marchiones Vicecomites, & amicissimo Sitono pag. 47. art. 187. Chronici J. PP. nec non in Schedis.

MCCCXVI.

POGIANUS JULIUS.

SUna Vicus Novariensis Diœcesis, sed in Ducatu Mediolanensi ad Verbani Lacus litora situm, Julii Pogiani nunc laudandi patria fuit. Mirum profectò, Picinellum in Athenæo suo inseruisse Joannem Baptistam Pogianum in hoc ipso Vico natum, & Julium præteriisse, cui ob eruditionis præstantiam majora certè debentur encomia. Et ille quidem, ut testis est Moriggia, docta quædam Opera scripsisse fertur, nullo tamen indicante, cujus argumenti ea fuerint, vel utrum edita sint seu MSS. ob eam rem ipsum alibi duximus collocandum, alteri debitas interim laudes tribuentes. Julius igitur doctrinis tam sacris, quàm profanis egregiè cultus, & tam Latini, quàm Græci sermonis peritissimus, in Aula Romana, sedente in Petri Cathedra Sanctissimo Pontifice Pio V. sic claruit, ut ab eo electus fuerit, qui sibi à Secretis esset. Cùmque de reformando Romano Breviario ageretur, eamque provinciam Pius ipse multis peritis, & idoneis Viris demandaret, Julius quoque noster in Cœtum præstantissimum assumptus est: atque ob Ecclesiasticæ Historiæ singularem, qua pollebat, eruditionem, Lectiones, quæ in secunda Officii Nocturni parte pronunciari solent, & ut plurimùm ad Historiam pertinent, vel Acta Sanctorum continent, ejus diligentiæ aut ex integro formandæ, aut ad veritatis lancem librandæ commissæ fuerunt, ut infra. Neque minorem in Catechismo Romano condendo famam sibi comparavit, nam inter eruditos Viros ad id munus electos etiam locum obtinuit. Romam missus fuerat à Sancto Carolo Borromæo, cujus inter familiares antea computabatur. De ipso sic scribit Carolus à Basilica Petri: „ Quoniam verò de Suna hîc dicimus, etiam „ Julii Pogiani Sunensis mentio rectè habebitur. „ Dandum est hoc Viri insigniter literati memoriæ, „ cujus opera Ecclesiæ Dei utilis fuit: Cùm enim „ Romæ in eorum numero esset, quos Carolus ille „ Borromæus Sanctus Archiepiscopus, & Cardinalis

„ lis litteris, doctrinâque claros ex omnibus familiaribus delegerat, cùmque denique in familia Pii V. collocatus, & ejus Epistolis latinis conscribendis addictus esset &c. Plurimum etiam eidem Sancto Carolo profuit in Mediolanensis Ecclesiæ regimine, nam doctissimus Præsul Decreta Concilii Provincialis I. à se condita, Julii stylo ornanda, & Latinitate donanda commisit. Annum illius postremum nullus Scriptorum, quos vidimus, posteris dedit.

Ejus doctrinæ fœtus hi recensentur:

I. Concilii Mediolanensis I. Decreta.
II. Romani Breviarii Historiæ, quæ in manibus habentur ejus stylo magna puritatis, ac facilitatis laude conscriptæ.
III. Catechismi Romani Pars.
IV. S. Joannis Chrysostomi liber de Virginitate: *Parisiis*, 1588. Hunc transtulit è Græco ante Jo. Lucinetum.
V. Laudatio pro Marcello II. Papa ad Sacrum Coll., teste Cotta locò citando.
VI. Epistolæ IV. latinæ, quarum tres ad Octavianum Maggium, altera ad Paulum Manutium, datæ Romæ, anno 1560. Extant inter Epistolas Claror. Virorum, editas *Venetiis*, 1568. *fol* 127.

Præter citatos, de ipso meminere Antonius Possevinus in Appar. Sacro, Tomo II. Ludovicus Jacob in Biblioth. Pontificia pagg. 159. & 380., atque Cl. Cotta in Museo Novariensi pag. 195.

POPEUS FLAVIUS. V. FOPPA JULIUS.

MCCCXVII.

PORRONUS ANNIBAL.

ANnibal Porronus Mediolanensis satis claro natus genere die XIII. Septembris, anno MDCXXIII. (ab initio enim sæculi XV. nobis ejusdem familiæ Genesim suppeditavit amicissimus J. C. Sitonus in Antonio cœptam, & ad Annibalem usque deductam) parentes habuit Marchionem Bassianum Cohortis peditum Ducem, atque Theodoram Panigarolam Nobiles Conjuges. Adhuc puer Patrem amisit, & diligenter nihilosecius educatus, duodennis inter honorarios Ephebos Philippi IV. Regis Catholici meruit recenseri; sed viæ difficultate perterrita Clara Brebbia Panigarola Theodoræ Mater, sub cujus tutela vivebat Annibal, satiùs duxit ipsum ad Aulam Ferdinandi Magni Hetruriæ Ducis mittere, in qua triennio vixit. Inde Romam se contulit, postmodumque reversus in patriam, militiæ se totum dedit, & non infima præbuit roboris argumenta. Miro fuit ingenio, nam præter ea, quæ bellicosum Virum decent, Musicam, Picturam, Architecturam, militarem præsertim, & omnes Mathematicæ partes optimè calluit. Verumtamen sensim à percepta educatione dilapsus in vitia, injuriarum impatiens, adscitis in familiam facinorosis hominibus, reum se apud Principem criminum quorundam effecit. Plura ideò perpessus est infortunia, quæ narrare supervacaneum ducimus, cùm fusiùs à Scriptore nostro recenseantur in Opere suo infra memorando. In his vitam traduxit ad annum fermè MDCLXIII. sæpe conquisitus ad necem, non raro carceribus inclusus, quandoque profugus. At cùm circa eum annum ad Joannis Casimiri Suecorum, & Poloniæ Regis Aulam contendisset, primùm ei fuit à Cubiculis, mox Vigiliarum Præfectus Major Generalis. Regressus anno MDCLXVIII. in Italiam, ad Cretensem Insulam statuit voluntarius miles proficisci, quam hominis alacritatem tam gratam habuit gravissimus Venetæ Reipublicæ Senatus, ut præter munus nummorum, quos Ducatos appellant, mille, geminas Cohortes transalpinorum peditum ejus imperio subjecerit in Cretam transvehendas. Cùm applicuisset, Urbem Insulæ Metropolim obsidentes Barbaros, & mœnium parte disjectâ, jam penè victores, totis viribus studuit propulsare, nihil unquam ad generosum, fortemque Virum pertinens agere prætermittens. Ideò non raro in præsentissimum vitæ discrimen incidit, vulneraque etiam virtutis suæ signa certissima reportavit. Anno expleto, fideque suâ liberatâ, cùm Venetias meditaretur regredi, peditum Italicorum, & Corsorum Præfectus Generalis inopinatò renunciatur à Francisco Mauroceno ejusdem Belli Cretensis Imperatore, die XVIII. mensis Januarii, anno MDCLXVIII. Verùm insurgentibus inter Annibalem, aliosque Proceres quosdam diffidiis, ægrè obtinuit, ut rediret anno sequenti, Prid. Kal. Februarii. Edidit interim Opus suum à nobis numero I. inferiùs indicandum, illudque Ludovici XIV. Galliarum Regis Primogenito dicavit, à quo muneribus, & Epistolâ honorificentissimâ donatus est. Ludovicus quoque ipse Francorum Rex ob impertitam liberalium artium, atque eruditionis professoribus beneficentiam, totque aliis innumeris titulis jure Magnus appellatus, laborem Porroni in hujusmodi Opere conscribendo usque adeò probavit, ut etiam datis ad eum Regiis Litteris eundem commendaverit. Quietam postea vitam Venetiis agere decreverat, ubi gravissima Poloniæ Regis negotia sibi persæpe commissa administrabat; at cùm inter tot adversæ, dextræque fortunæ vices ad senium pervenisset, paulò post annum MDCLXXXIV. proditoriè occisus est in eadem Urbe.

Hæc habent posteri ejus ingenii monumenta:

I. Trattato universale militare moderno, del Marchese Annibale Porrone Generale maggiore del Regno di Polonia, diviso in 6. libri, e dedicato al Delfino di Francia. *Venezia, per il Nicolini*, 1666. *in fol.*, & iterum *ibid. anno* 1677. Divisum est Opus in libros VI. in quorum primo agitur de Arithmetica practica, de Geometria practica, de Trigonometria practica. In secundo de Architectura militari. In tertio de Præfectis, & Obsidionibus Arcium. In quarto de Militaribus Præfecturis. In quinto de Præliis, Turmis, & Re Tormentaria. In sexto verò leguntur Dialogi sex de variis ad Militiam spectantibus; & tandem de Prudentia Principis in constituendis Generalibus exercituum Ducibus.
II. La Verità svelata, e la Bugia flagellata, del Barone Enrico Enea Spalma libri tre; nel primo si descrivono, e si difendono le azioni del Marchese Generale Annibale Porrone, con alcuna parte de' Successi ad esso seguiti, nel secondo si mostrano le Massime Cristiane, e Cavaleresche, dal medesimo scritte, e praticate, che servir possano di norma in ogni emergente a qualunque persona d'onore, coll' aggiunta di un Discorso suo morale assai profittevole, nel terzo si risponde apologeticamente alle universali, colle maledicenze prodotte dall' Incognito Autore, che scrisse la Vita del Conte Bartolomeo Arese Presidente del Senato di Milano, (etsi plures contendant, ut in Bartholomæo Aresio diximus, Porronum ejusdem Vitæ Scriptorem fuisse, quod vix credibile videtur) l'anno MDCLXXXI. con data di Colonia. *Venezia, per Giambattista Tramontini*, 1684. *in* 4. Opus hoc Apologeticum ipse Annibal composuit, quamvis alienum nomen eidem inscripserit, in quo etiam sequentia Opuscula vel reperiuntur, vel indicantur.
III. Della maniera di far levare di gente con avantaggio del Principe, e degli Officiali si d'Infanteria, come di Cavalleria, il modo di pagare, l'ordine delle marchie, ne' transiti, alloggi, mostre, riforme, reclute, e simili. Opus hoc MS. in publicis Comitiis Poloniæ lectum fuisse, atque in publicis ejusdem Regni Tabulariis repositum Auctor ipse testatur; libro I. pag. 137.
IV. Distinta Relazione del Marchese Generale Annibale Porroni di quanto è seguito nell' ultimo attacco di Candia, cominciato li XXIV. Maggio MDCLXVII. fino li XXXI. Gennajo MDCLXIX. quand' egli si partì da quella Piazza, con diversi suoi discorsi, e pareri in ordine alla difesa, e sue obbiezioni. Edita est in eodem lib. pag. 168. ad 178.
V. Del Soldato di commando. Riflessioni otto. Extant in lib. II. pag. 278. ad 304.
VI. Discorso Morale. Habetur, ut supra, in eod. lib. II. à pag. 304. ad 314.

VII. Dialogo del Duello. *Colonia, per il Vorsager*, 1692. *in* 8.

Carmen Italicum, vulgò *Sonetto*, ei tribuitur in Vita Præsidis Bartholomæi Aresii, de quo alibi diximus, extatque etiam impressum in lib. I. pag. 5. Operis Auctoris nostri, de quo egimus num. II. Verùm pag. 9. num. 16. ipsius libri, hæc de Carmine illo scribit Porronus: „ Che facesse il Sonetto in lode „ della sua Amata mentre stava rittirato in S. Eu- „ storgio; devo credere, che questo Cavaliere (sic in tertia persona loquitur, quasi de alio, ut proposuerat, verba facere pergeret) „ si lagni som- „ mamente di non poter dire che sia suo; poichè „ ne' Personaggi qualificati tal virtù riesce d'ador- „ namento; tutta volta conviengli forzosamente „ confessare, non esser mai stato suo cibo la Poe- „ sia. „

Epistolæ plures Principum vel ad eundem, vel in ejus commendationem, leguntur sparsim impressæ in eodem Opere num. II. laudato.

Agit de eo Sitonus amicissimus in Schedis.

MCCCXVIII.

PORRUS ALEXANDER.

EX Alexandro Porro, atque Lucretia Caccia Conjugibus lucis usuram accepit in hac Metropoli Joannes, qui perfectioris vitæ desiderio ductus Congregationi Clericorum Regularium, vulgò Teatinorum se addixit, solemniter emissis Votis die XXII. mensis Septembris, anno Redemptionis MDCIX. assumpto Alexandri nomine, cùm vix ætatis annum XVI. excederet. Ingenio fuit florentissimo præditus, atque non in minoribus tantùm, sed in gravioribus etiam disciplinis cæteros anteire consueverat. Sacram Oratoriam facultatem, quam ad animarum salutem annos plures exercuit, auditorum plausibus semper exceptam vidit, & inter Alumnos Instituti sui Scholasticas cum laude tradidit Quæstiones. Ob singularem postmodum prudentiam negotiis peragendis adhibitus à Suis, præcipua Congregationis munera administravit, Præposituras videlicet Collegiorum plures, & alia hujusmodi. Franciscus interea Cardinalis Barberinus, qui, sedente Urbano VIII. Pontifice, rerum potiebatur, de illius virtute confisus, Alexandrum in Germaniam ablegavit, ut cum ejus Regionis Principibus magni momenti negotia tractaret, quam rem Porrus pro voto confecit. Theodoro Cardinali Trivultio acceptus in paucis extitit, eoque curante, dum Procuratoris Generalis officium in Urbe exerceret, ad Bobiensem Episcopatum (cùm è vita migrasset Franciscus Maria Abbiati Mediolanensis ex Canonico Regulari Lateranensi ejusdem Ecclesiæ Antistes) evectus fuit ab Innocentio X. Summo Pontifice die V. Decembris, anno MDCL. Commissum sibi gregem accuratissimè rexit, Templumque Cathedrale instauravit; Episcopales etiam Ædes auxit, & ornamentis decoravit. Decennio post mense Septembri, cùm Mediolanum venisset, in Claustro Canonicali Sanctæ Mariæ Scalensis piissimè in Domino obdormivit. Cadaver illius solemni Funere ad Templum S. Antonii Teatinorum Collegio vicinum deductum fuit, & ante maximæ Aræ Cancellos tumulatum jacet, hac Inscriptione imposita:

ALEXANDRO PORRO
EX CLERICIS REGVLARIBVS EPISCOPO BOBIENSI
QVI SVVM ORDINEM LAVDE INGENII AC VITAE CVLTV
INFVLAM RELIGIONE AC MORIBVS PERINDE EXORNAVIT
ANTONIVS PORRVS CANONICVS SCALENSIS
GERMANO FRATRI VNANIMI
POST ACERBA LACRYMARVM SOLATIA
DIVTVRNI MONVMENTVM DOLORIS P.
OBIIT AETATIS AN. LXVIII. DIE SEPTEMBR. XV. AN. MDCLX.

Eandem Ecclesiam statis Ceremoniis Deo dicarat, sub nomine SS. Antonii Abbatis, & Nicolai Myrrensis Episcopi, die XIII. Septemb. MDLIV. cùmque nondum Episcopus Mediolanensi Collegio præesset, in ipsa S. Antonii Ecclesia, quam perficiendam curaverat, post feralem annum MDCXXX. pestifera labe insignem, preces publicas pro Defunctorum suffragio instituerat. Addiderat etiam Collegio non pauca ædificia, scalas videlicet, & pro Alumnorum commoda plura cubicula.

Opera illius erudita sunt:

I. Oratio habita in Funere Theodori Cardinalis Trivultii. *Mediol. apud Montiam*, 1616. *in* 4.

II. Synodus Diœcesana Bobiensis habita in Cathedrali Ecclesia XII. Kal. Maji, MDCLIII. *Mediol. ex Typographia Ludovici Montiæ*, 1653. *in* 8.

III. Il Massimo Trivulzio, cioè la Vita di Teodoro Cardinale Principe Trivulzio Governatore di Milano, oratoriamente descritta, e rappresentata da Monsignor Porro Vescovo di Bobbio nella funebre festività celebrata in S. Pietro Gessate li XII. Marzo MDCLVII. *In Milano, per Gio. Pietro Cardi, in* 4.

IV. Litteræ Pastorales plures Ecclesiastica eruditione refertæ, sparsim *Mediolani* impressæ.

Mentio illius habetur apud Silos in Catalogo Scriptor. Teatinorum, & in Historia Parte III. apud Ughellum in additionibus Tomo IV. Ital. Sacræ, in Bobiensibus num. XL., & Picinellum in Athenæo pag. 12.

MCCCXIX.

MCCCXIX.

PORRUS BERNARDUS.

ORdinem Servorum B. M. non parùm illuſtravit B. Joannes Angelus Porrus Mediolanenſis, ut infra dicemus, cujus Corpus per plura incorruptum ſæcula apud ſui Inſtituti Alumnos in Patria ſervatur. Quemadmodum autem hic ſanctitatis gloriâ, ſic Bernardus eodem genitus ſanguine doctrinæ laude inter ipſius Ordinis Profeſſores enituit. Scriptoris hujus Acta ſatis jejunè Picinellus tradidit, nos tantùm edocens, ipſum nobili natum ſanguine, regularis diſciplinæ obſervantiſſimum, & ad litterarios labores pronum ingenium fuiſſe ſortitum. Quo vixerit tempore eruimus ab Annalibus Ordinis Servorum, in quibus breviter indicatur anno MDLII. inter Viros Doctos illius Cœtus floruiſſe. Sperabamus, Sodales illius ſæpe ſæpius rogatos plura ſuppeditaturos, verumtamen ſpem noſtram deceptam fruſtrà dolemus, non in Scriptore iſto ſolùm, ſed in aliis quoque ejuſdem religioſæ familiæ, cui aliquando diligentiores in colligendis ſuorum eruditorum monumentis Viros obvenire ſummopere cupimus.

Doctos hujus labores hoc notatos titulo invenimus:

I. De miſeria hominis Libri II.
II. De falſo cultu Deorum.
III. De cultu Feſtorum Laudatus à Poſſevino.
Meminerunt igitur Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro, Archangelus Gianius in Annalibus ſupradictis Tom. II. pag. 121. Creſcentius in Amphyt. parte III. lib III. num. 11. & cit. Picinellus in Athenæo pag. 90.

MCCCXX.

PORRUS BRANDA.

MIramur profectò, quod Clariſſimus Curtius ex libro ſatis Mediolanenſibus obvio, cui titulus: „ Eugenia familiare della Caſa Porra „ de quo ſermonem habebimus in Articulo Petri Pauli Porri, Brandam non viderit Achilini Junioris atque Margaritæ Cinuſculæ Conjugum filium inter Phyſicos Collegiatos Mediolanenſes meritò adſcriptum. Hæc ſunt verba, quæ leguntur in eodem libro pag. 81. „ Fu egli ſenza niuna conteſa chiamato Principe de' „ Filoſofi del ſuo tempo, poichè con le lettere con „ corſe con il Cardano, e con molti altri grandi „ Uomini di valore, come le di lui Opere al Mondo „ hanno laſciato chiaro teſtimonio, e del quale „ Branda ſpero che in breve debba uſcire al pubblico un dotto, e ſottiliſſimo Trattato *de Anima*, „ che per ora fra gl' altri ſuoi Componimenti pieni „ di maravaglioſi concetti, ed abbondanti di pro„ fonde ſcienze, queſto ſi vede compito, e perfetto. „ Anno igitur Salutis noſtræ MCCCCLXXXVII. diem vidit primam, litteriſque tam ſedulò ſe dedit, ut Cathedram in facultatibus Medicis, ac Philoſophicis aſcendere meruerit in Gymnaſiis Patavinis, Bononienſibus, Ticinenſibus, ac poſtea Piſanis ſtipendio CCCCC. Scutorum annualium. Seriem Genealogicam iſtius doctiſſimi Viri nobis pro more libentiſſimè communicavit Clar. Sitonus ab Achilino Porro Seniore ineunte ſæculo XV. in hac Urbe florente, cujus adeſt Sepulchrum in Eccleſia Sanctæ Mariæ Carmelitarum ſic inſcriptum:

SEPVLCHRVM AQVILINI DE PORRIS
ET HAEREDVM SVORVM.

Uſque ad Joannem Ambroſium J. C. C. anno MDCXLV. Amœniores quoque litteras minimè reſpuit Branda; ideoque inter Academicos Affidatos Papienſes adſcriptus fuit ſub nomine *l'Irocodro*. Obiit anno MDLXXI. octuagenario major. Interim dolendum eſt, quod aliorum Operum ſaltem titulum non ſervaverit Auctor ſupramemorati libri de Viris illuſtribus Familiæ Porræ;

Ideoque damus tantùm:

I. Tractatum de Anima.
In libro inſcripto: „ Emblemi del Sole di Gio. Battiſta „ Porro „ de quo in eodem, habetur Carmen Italicum in obitu Brandæ Porri Lectoris eximii pag. 96.
Agunt de ipſo, præter ſupradictum Petrum Paulum Porrum, Antonius Riccobonus de Gymnaſio Patavino pag. 22. Paulus Moriggia in Hiſt. Nobil. Mediol. lib. III. cap. VI. Lucas Contilis in Impreſiis Academiæ Affidatorum Papienſium pag. 74. Clar. Sitonus in Chron. Colleg. Phyſicorum Mediol. p. 2. art. 194. MS. in fol. penès Auctorem, atque in articulo Aloyſii Porri Auctoris noſtri filii in Chron. J. PP. pag. 126. art. 529. necnon amiciſſimus Canonicus Iricus in Hiſtoria ſua Tridinenſi.

MCCCXXI.

PORRUS CAMILLUS.

CAmillum Porrum Mediolanenſem Ludovicus JC. Collegiatus & Senator, atque Iſabella Caſata nobiles Jugales genuerunt. Legum peritia clarus & Doctor renuntiatus, anno MDLIV. locum & ipſe meruit in Collegio Juriſperitorum. Tum anno MDLXII. Urbis Præfecturâ laudabiliter functus, Regii Ducaliſque Senatoris dignitatem obtinuit circa annum MDLXIV. Mox Prætorio munere functus eſt quadriennio in Urbe Cremona. Eoque expleto ab eis Civibus, ob ſingularem æquitatem, inter Suos eſt cooptatus. Poſtremò Magiſtratus Reddituum Extraordinariorum Præſes electus, & inter Secretiores Conſiliarios adſcitus, ſummæ integritatis, atque doctrinæ laude apud omnes commendatus eſt. Oratoria quantum excelleret arte ſatis enunciat Oratio infra memoranda ab ipſo in Metropolitana Baſilica pronunciata tunc cùm Iſabellæ Hiſpaniarum Reginæ haud pridem defunctæ juſta ibidem luctu celebri perſolverentur. Abiit è vivis Vir integerrimus an. poſt Chriſtum natum MDLXXXI.

Hæc poſt ſe reliquit:

I. Oratio in Funere Iſabellæ Hiſpaniarum Reginæ; ex Ariſio, & Picinello locis citandis. In hujus Orationis commendationem Epigramma compoſuit Bernardinus Baldinus, quod legitur in hujus libro inſcripto: Carmina.
II. Allegationes Fiſcales plurimæ. Servantur in Collectionibus Archintea, Benaliana, aliiſque apud Juriſperitos Mediolanenſes.
III. Reſponſum Camilli Porri. Extat inter alia de ultimis voluntatibus. Vol. II., & ab Alexandro Rhaudenſi laudatur.
IV. Motiva de legitima ſucceſſione in Portugalliæ Regnum. Commendatur ab eodem Rhaudenſi in Reſponſo ſuo I. ſuper eodem argumento num. 154., ubi Porrum tunc Magiſtratus Extraordinarii Præſidem Virum maturi judicii, & ſolidæ eruditionis appellat.
Præter jam indicatum Epigramma aliud quoque Baldinus idem cecinit de Camillo Furio, & Camillo Porro; extatque in altero ejus libro, cui titulus: Luſus.
Carmen Italicum, vulgò *Sonetto*, quo Uxor Camilli noſtri Æmilia commendatur, habemus in libro Joannis Baptiſtæ Porri inſcripto: Emblemi del Sole, pagina 88.

Mentio honorifica Scriptoris nostri occurrit apud Arisium in Cremona Litterata, Tom. II. pag. 308., & in serie Prætorum Cremonæ, pagg. 44. & 46. Sitonum amicissimum in Schedis, & in Chron. J. PP. pag. 123. artic. 508., & Picinellum in Athenæo, pag. 103.

A

MCCCXXII.

PORRUS DANIEL.

DOleo inter hos Scriptores vitâ functos recensendum esse Danielem Porrum, mihi dum erat in vivis singulari amicitia conjunctum, nam ab erudito ejusdem contubernio plurima in dies ad suppellectilem litterariam Mediolanenensem ediscenda erant. Ex Joanne Baptista, & Laura Conjugibus ortus est Vir iste summoperè litteris deditus, & in colligendis undique rebus, præcipuè sacris ad patriam suam amatissimam spectantibus nunquam fessus. Unus ex Cancellariis Archiepiscopalibus extitit, atque in eodem munere eximio Cardinali Josepho Archinto Mediolanensi Archiepiscopo inservivit, non tantùm in suæ Archidiœcesis Visitationibus, sed etiam cùm Legatus à Latere Niciam perrexit. De Ritibus Ambrosianis optimè meritus est non tam ex Collectione amplissima MSS., quàm infra dabimus, sed ob libros quoque editos undique ab ipso coacervatos. Proinde Canonicatus in Basilica Laurentiana ei collatus fuit à supradicto Eminentissimo Archinto, in qua dignitate obiit anno MDCCXXXV. die XXVI. mensis Julii.

B

C

De ipso supersunt, quæ sequuntur:

I. Visitatio Plebis Abbiati-Crassi per Eminentissimum, & Reverendissimum Josephum Archintum S. R. E. Cardinalem, & Archiepiscopum Mediolanensem, ubi de origine & fundatione Ecclesiarum, Parochialium, aliorumque Monasteriorum agitur, nec non de Privilegiis earundem Ecclesiarum, de Reliquiis, aliisque Rebus Sacris, & Decretis Synodalibus, ejusdem Loci, per Danielem Porrum Cancellarium Archiepiscopalem. MS. in fol. magnæ molis.

II. De Ecclesia & Ritibus Mediolanensibus Collectio ex variis Auctoribus Francisci Porri, Jo Baptistæ filii, Basilicæ S. Laurentii Canonici &c. Vol. V. MSS. in fol.

D

III. Collectio variarum Antiquitatum Mediolanensium ex pluribus Manuscriptis opera & studio Danielis Porri &c. MS. in fol.

Extant omnes pænes Carolum Jacobum Porrum J. C. & Advocatum, Auctoris ex Fratre nepotem.

MCCCXXIII.

PORRUS FRANCISCUS BERNARDINUS.

JOannes Ambrosius Porrus Franciscum Bernardinum non tantùm genuit, sed & optimè educavit, itaut Juribus tam sedulò, serióque iste se dederit, ut Advocatus magni nominis breviter evaserit. Patria ipsa multum ei obstricta est pro Collectionibus Rescriptorum atque Senatus Decisionum, necnon pro aliis Elucubrationibus ad Civilia, & Criminalia pertractanda satis utilibus, ideoque à Benedicto Sociaco sequenti Epigrammate laudatur:

E

Ede tuum tandem doctissime Porre libellum,
Hunc Patria expectat, sollicitatque reus.
Pœnarum minuit, tormentorumque timorem,
Si cui ferrata compede crura sonent.
Non meus ascendet ligna infelicia Civis,
Nec sævo dabitur victima crebra mari.
Quin si tartarea liber edisc atur in Aula,
Æquior in Manes & Rhadamanthus erit.

Floruit Vir iste usque ad finem sæculi XVII. atque etiam in principio subsequentis ex publicis Tabulis penes Clariss. Sitonum. Annum verò ejus emortualem undique quæsitum non invenimus. Vivit tamen adhuc in ejus Operibus partim jam editis, partimque deperditis, ut ipse asserit in libro, quem nunc cum aliis numero I. nos damus,

Scilicet:

I. Fasciculus rerum Criminalium ad usum Fori Mediolanensis, ad Petrum Franciscum Corium Senatorem. *Mediolani, apud Bidellum, 1621. in 8.*

II. Responsa XI. ad Decretum in quibus casibus criminaliter procedi non possit.

III. Adnotationes ad Tractatum de Cambiis. Hæc duo reperiuntur in libro, cui titulus: „ Tractatus Criminalis Joannis Baptistæ Cavatii J. C. Bononiensis, & Advocati Mediolanensis, cum variis Elucubrationibus Francisci Bernardini Porri J. C. Mediol. " *Mediolani, apud Comum, 1612. in fol.*

IV. De Facinore in filium Fernandez Joannis Comestabilis Mediolani patrato. *Sine loco, Typographi nomine, atque anno, in 4.*

V. De pœnis remittendis. Hoc Opus laudavit supra relato Carmine Benedictus Sociacus, verumtamen utrum impressum fuerit, nec ne Picinellus non dixit.

VI. Allegationes plures tam editæ, quàm MSS. extant in Collectionibus J. PP. Mediolanensium, atque Papiensium alibi indicatis.

Extat in ejus laudem Carmen Italicum, vulgò *Sonetto*, Petri Pauli Porri inter ipsius Poëses pag. 56. de quo suo loco.

Videndæ sunt etiam Schedæ Sitonianæ, atque Athenæum Picinelli pag. 201.

MCCCXXIV.

PORRUS GREGORIUS.

POrræ nobilis Mediolanensis Familiæ, ex qua plures prodierunt Eruditi, splendorem auxit Gregorius eodem sanguine genitus, cujus Parentes frustrà quæsivimus. Is Monachorum Congregationis Montis Oliveti Instituto suscepto, studiis tam diligenter vacavit, ut brevì ad Philosophicas, Theologicasque disciplinas auditoribus è Cathedra tradendas electus fuerit. Mox ob cognitam ejus doctrinam, prudentiamque ad regenda nonnulla Ordinis sui Monasterii Abbas creari meruit, & Visitatoris munere decorari, quod ab annò MDCCXI. exercere cœpit. Plura dedit virtutis suæ specimina ad annum usque MDCCXXVII., qui illi postremus fuit.

Fœtus ejusdem Litterarii hos præferunt titulos:

I. Cursus Philosophicus, & Theologicus. MS. in fol. Tom. IV.

II. Disputationes de Sacra Scientia Dei. MS. in fol.

III. De Deo Uno & Trino. MS. in 4.

IV. In primam, & secundam Partem Divi Thomæ. MS. in 4. Tom. II.

Omnes in Bibliotheca S. Victoris Mediolani.

Mentio illius habetur in Chronologia Cœnobiorum, Virorumque illustrium Congregationis Montis Oliveti Michaëlis Angeli Belforti. *Mediol. 1720. in 4. pag. 138.*

MCCCXXV.

PORRUS HIERONYMUS.

JOannem Petrum Mediolanensem Causidicum, & Domninam Porram Parentes habuit Hieronymus Porrus Mediolanensis, qui Mathesim, Poëticam, atque Oratoriam Facultates summo studio coluit. Petrum Aretinum, atque Nicolaum Francum non infimi nominis eruditos Viros coævos suos Scriptis exagitavit, cùmque Joannem Boccaccium sibi ad imitandum proposuisset, Opus aggressus est illius Decameroni simile, ut infra dicemus, & in eodem de omnibus differit bonis artibus, quas sibi studioso labore comparaverat. Carolo V. Augusto, ejusque fratri Ferdinando Romanorum Regi tam gratus fuit, ut Joanni Jacobo Mediceo Melegnani Marchioni, cujus Elogium loco suo dedimus, supremam copiarum Præfecturam obtinuerit, ex Epistola latina ipsius Ferdinandi Regis, data Viennæ die XXVI. Decembris MDXLIV., quæ in superius enunciato libro legitur. Acceptissimus quoque fuit Paulo IV. Summo Pontifici, eidem Melegnani Marchioni, atque Cardinali Granuelæ seniori, quemadmodum & aliis Principibus. An. MDXL. ætatis suæ XXIX ad munus Cæsarei Syndici Fiscalis in Mediolanensi Dominio electus fuit, & non multo post scilicet anno MDXLVIII. occubuit. Cadaver illius tumulo mandatum est in veteri Sancti Fidelis Ecclesia olim Parochiali, nunc verò eximiæ Societatis Jesu Alumnis attributa.

Operum illius titulos hausimus ex libro Petri Pauli Porri loco suo laudandi, inscripto: Eugenia Familiare della Casa Porra, pag. 82. nimirum:

I. Le Novellaccie. Sic appellavit Auctor noster librum, de quo jam diximus, ad imitationem Decameronis Joannis Boccaccii.
II. Carmina plura. Ea Italica sint, an Latina citatus Scriptor non indicat.
III. Aliqua adversùs Petrum Aretinum, & Nicolaum Francum. Hæc Opera omnia utrum MSS. vel edita sint ex enunciato libro eruere nobis datum non fuit.
Præter laudatum Petrum Paulum Porrum, de Hieronymo mentio est in Histor. Magist. Extraordin. Josephi Benalii, Cap. XVIII. pag. 184., & in Schedis Sitonianis.

MCCCXXVI.

PORRUS HIPPOLYTUS.

JOanne Baptista J. C., quem infra suo commendabimus loco, genitore in lucem venit Mediolani Hippolytus Porrus, Vir & Litterarum gloria, & militari robore illustris. Neque minor in eo fuit pietatis ardor, ut satis ostendunt ejus Lucubrationes infra memorandæ. Friderico Cardinali Borromæo, hujus Urbis commendatissimo Archipræsuli, charissimus extitit, cui etiam Corneliæ Lampugnanæ Rhaudensis Acta diligenter à se conscripta, quemadmodum & alia nuncupavit. Perspectam habens interim Cardinalis optimus Hippolyti nostri in Deum religionem, & in animarum salute curanda fervorem, inter pios Viros, qui SS. Ambrosii & Caroli Oblatorum Congregationem in hac Urbe & Diœcesi florentissimam, licèt Sacris non addicti, operâ tamen juvare solent in his, quæ ad Dei cultum pertinent, & Christianam Doctrinam præsertim spectant, ideoque Oblati sæculares dicuntur, Porrum cooptavit. Hujus loci non est ipsius zelum pluribus commendare; satis enim superque eundem laudant tanti Præsulis electio, & inferiùs recensendi non litterarii solùm, sed pietate quoque referti labores. Quo anno occubuerit, incompertum nobis est, illudque tantùm non latet, adhuc in vivis fuisse anno post Christum natum MDCXLVI., quo unà cum Uxore sua Sepulchrum in Ecclesia Parochiali S. Victoris, ad Theatrum dicta, sibi paravit, ubi hæc inscripta voluit, ex Collectione Archintea à nobis eruta:

D. O. M.
HIPPOLYTVS PORRVS I. C.
ET TRANQVILLA ISACA IVGAL.
SEPVLCHRVM POSVERVNT
SIBI ET POSTERIS
ANNO MDCXLVI.

Illius hæc sunt Opera:

I. Vita, e morte della Signora Cornelia Lampugnana Rhò. *Pavia, per il Magri*, 1624. *in* 4. Inscripsit Opus hoc, ut diximus, Cardinali Friderico Borromæo, prout etiam sequens.
II. Diario d'Esercizj Spirituali. *Milano, presso il Bidello*, 1629. *in* 12.
III. Origine, e Successi della Dottrina Cristiana. *Milano*, 1640., & cum additionibus. *Ivi, per il Malatesta*, 1703.
IV. Vita del B. Angelo Porro. *Pavia*, 1623. *in* 8. Hanc se scripsisse Auctor testatur ob familiæ suæ honorem, in Epistola nuncupatoria Operis num. II. laudati, quemadmodum etiam ibidem asserit sua esse, quæ sequuntur.
V. Giornale per dar gloria a Dio, dedicato alla Signora Contessa Giovanna Cesi Borromei Nipote del Sig. Cardinale Federico. *Milano*, 1625. *in* 12.
VI. Origine, e Genealogia della Casa Porra. Hoc Opus apud se tunc MS. brevi tamen in lucem edendum indicat Scriptor ipse loco cit.
Cùm ei dicatus fuisset Asceticus liber inscriptus: *Porta*. Augustinus Terzagus Epigramma cecinit, quod legitur inter ejus Carmina Latina pag. 37. Aliud quoque de ipso Epigramma Terzagi habemus pag. 34 in commendationem libri, quem dedimus supra num. V.
De ipso meminere Sitonus amicissimus in Schedis, atque Picinellus in Athenæo pag. 382.

MCCCXXVII.

PORRUS JOANNES ANGELUS.

PRotasius Porrus, qui anno Virginei Partus MCDXXX. Mediolani florebat, Joannem Angelum genuit pietatis, ac veræ Sanctimoniæ exemplum optimum. Nàm ab ipsa ineunte ætate summæ erga Deum, atque Mariam Sanctissimam devotionis specimina plurima dedit, quæ in dies tam sedulò fovit, auxitque, ut Ordinem perillustrem ipsius Deiparæ Servorum amplecti voluerit. Mirum est dictu, quantum ab illo sibi pollicerentur Præsules, & Alumni tam eximii Cœtus, nec ipsos fefellit concepta spes, nam auditâ à Joanne Angelo nostro famâ eorum, qui in Sanario, aliis Senario, Monte districtiùs Beatæ Virgini inserviendo vitam ducebant, Patriâ posthabitâ illuc se transtulit, & ut verus Eremita per annos viginti meditationibus, macerationibus, & vigiliis totum se dedit, usque dum ad Novitios regendos in Conventu Sanctissimæ Annunciationis Florentiæ à Superioribus missus fuit, quod accidit etiam secunda vice ex Ordinis totius Generalis mandato, ab Eremo Clanti Jo. Angelo nostro, quò se contulerat, revocato. Immò à Suis inter se dissentientibus pro eligendo Priore in Sanarii Montis Conventu, idem Angelus ad id officium promotus lites composuit; quod munus non tantùm apud Religiosos moderatione ac vigilantia, quantum apud Villicos miraculorum signis percelebriter administravit. Sed Vir Dei hu-

humilitatis sectator, ut vanam Mundi gloriam fugeret, vix expleto Prioratus anno, ad Eremum Clanti iterum profectus est, cui Monasterio anno MCCCCLXX. Prior est designatus. Ut autem existimationem vicinorum eluderet, Mediolanum repedavit, ubi eamdem vitæ austeritatem retinens, id in primis sibi proposuit, ut Divina Mysteria, & Christianorum Dogmatum scientiam diebus festis pueros edoceret, atque ad morum castigationem non modicùm insudaret, eâ potissimùm ætate, qua liberiùs in vitia homines proruebant. Neque hîc tantummodo constitit Jo. Angeli sollicitudo, nam cùm à Generali Ordinis Moderatore, unà cum tribus aliis probatis Fratribus jamdudum ad reformandos in meliùs, juxta normam primæ Institutionis, Religiosorum mores selectus fuisset; id potissimum præstitit Corvariæ Placentinæ Diœcesis, ubi non verbis minùs, quàm exemplo pristinum vitæ institutum restituit, ita planè, ut decennio post nonnulli ex iisdem integerrimæ ac castigatioris vitæ ab ipso propositæ exemplum sequuti, Congregationem sub nomine Observantiæ Servorum B. M. V. efformarint. Cavacurtæ Laudensis agri laboribus, ac vigiliis fatigatus ægrotare cœpit, unde Mediolanum rediens in morbum incidit graviorem, nec diu post apparentibus modò Novitiorum habitum indutis Angelis, modò juvenum in speciem, pelle tantùm atque ossibus constans in Domino placidissimè obdormivit IX. Kal. Novembris, anni à Virginis Partu MDVI. ut Gianio placet in Annalibus sui Ord., Moriggiæ, aliisque Scriptoribus; Augustinus verò Alevazolus ejusdem Ord. in Vita, ut infra, Petrus Paulus Porrus in libro, cui titulus: Eugenia, sæpe à nobis citato, aliique, eum obiisse asserunt anno MCDXCVI. Id profectò mirum omittere nolumus, quod Cadaver Joannis Angeli nusquam terræ mandari potuit, quoniam grave & pene immobile videbatur: atque ab eo tempore ob frequentia beneficia, quæ in Mediolanenses, ad illius tumulum confluentes diffudit, Beati nomen est assequutus; brevique solemnibus ceremoniis Cœlitum Fastis adscribendus creditur. Illius Corpus adhuc incorruptum in Capsa argentea, atque chrystallina servatur & colitur in Sacello marmoribus, atque auro elegantissimè structo in Ecclesia Servorum istius Urbis; ibique ad latera sub affabre pictis imaginibus, sequentia Elogia sculpta videntur:

COMMVNI SEPVLCRO TVMVLARI
IMPROVISO PONDERE
CADAVER RESISTIT
COELO SCILICET VETANTE
ANGELICI CORPORIS RELIQVIAS
VVLGARI TERRAE MISCERI.

FRATER VIRTVTI SVAE
QVOD LATERE NESCIRET
SECVRIOREM IN SOLITVDINE
SOLITVDINEM QVAERIT.
SIC
HOMINES DVM FVGIT QVOS TRAHIT
TRAHIT QVOS FVGIT.

Gianius citatus ad commendationem Jo. Angeli hoc edidit Epigramma:

Angelus est nomen, mirari desine, si re
Ipsa actus fuerint, Angelicique modi:
Si botrum viti copulat; si cernitur orans
Elatus terra; unde parabat iter;
Si adsunt Cœlicolæ ægroto, & (mirabile dictu)
Tympana sponte sonant ipso obeunte sua.

Scripsit ex Auctoribus infra citandis:

I. Massime proposte al Religioso Claustrale. Hoc Opus elucubravit, cùm Magistri Novitiorum munere fungeretur, teste Gianio loc. cit.
II. Orazione elaborata, in cui insegna il modo più degno di servire alla B. V. Ex eod. & infrà citandis Auctor.

Vitam ipsius, & Miraculorum seriem ex professo scripserunt

Augustinus Alevazolus Ordinis Servorum B. M. V., quæ prodiit primùm latinè *Alexandriæ*, 1691., deinde Italicè *Mediolani*, *apud Malatestam*, 1694., & denuò *apud Richinum*, 1725. *in* 4.

Joannes Baptista Corneus, de quo jam egimus, Italicè edidit 1649.

Hippolytus Porrus, item Italicè, ut diximus in eodem. *Papiæ*, 1623.

Paulus Maria Palearius ejusd. Ordinis. *Mediolani*, *anno* 1639.

Memoratur ab Archangelo Gianio in Annalibus Ord. Servor. B. M. V. T. II., cæterisque omnibus de eod. Cœtu agentibus; à Moriggia in Nobil. Mediol. lib. I. cap. 11. & 24. à Galeatio Gualdo in Relat. Civit. Mediol. p. p. pag. 50., aliisque permultis.

MCCCXXVIII.

PORRUS JOANNES BAPTISTA.

In ea hujus Urbis parte, quæ inter Orientalem, sive Argenteam, & Tonsam Portas sita est, atque Montisfortis nomen sortita fuit, extitit olim Monachorum Ordinis Sancti Basilii, quos Armenos nuncupabant, Cœnobium, illudque idem est, quod nunc sub SS. Martyrum Cosmæ & Damiani vocabulo incolunt religiosi Eremitæ Nudipedes S. Augustini Regulam profitentes. Cùm ergo Basiliani Ascetæ ibi florerent, eorum numero aggregari voluit Joannes Baptista Porrus in Oppido Aplani Mediolanensis Ducatus ortus. Hic ad Poëticam artem propensam sortitus indolem, naturæ donum tam diligenter excoluit perpeti studio, atque labore, ut sive Latinè, sive Italicè Carmina condere aggressus fuerit, summa facilitate, quæ sibi proposuerat, conficere soleret. Coævus extitit eruditissimi Viri M. Antonii Majoraggii, & Vatis celeberrimi Publii Francisci Spinulæ Mediolanensium, quibus clarum satis locum in hac Collectione nostra meritò assignavimus; & eorum amicitiam mutuis versibus cultam ex infra dandis facilè cognoscent Lectores optimi. Aliorum quoque doctorum Virorum merita Scriptor noster laudavit, ut sæpe in hoc Opere meminimus. Ordini suo cum Generalis munere præfuit; quo autem anno desiderium sui posteris reliquerit, ignotum est nobis.

Scripsit Porrus noster:

I. Emblemi del Sole. Sunt Epigrammata Italica. *Milano*, *per il Ponzio*, 1589. *in* 4.
II. Poëma Latinum ad M. Antonium Majoraggium. Legitur inter Carmina Publii Francisci Spinulæ, pag. 48. de quo agemus in Spinula.
III. Carmen Italicum, vulgò *Sonetto*. Extat inter Carmina pariter Italica Petri Pauli Porri, ubi alterum ejusdem legitur ad Scriptorem nostrum. De hoc Opere agemus in Petro Paulo.
IV. Alia Carmina Italica, vulgò *Ottave*. Memorantur à Picinello loco citando.
V. Plura alia Opera, quorum tamen titulum non indicat, idem Picinellus Porro nostro tribuit, quæ fortasse sunt MSS. à Joanne Petro Crescentio in Præsidio Romano lib. III. num. 22. laudata.

De

A De ipso habemus præfati Majoraggii Carmen latinum impressum in libro Hendecasyllaborum citati Spinulæ num 43. quod sic incipit:

Flos Porre Insubrium, bonis amice,
Amice Aonidum Choris,
Qui duris quoties severiorum
Vacas muneribus negotiorum,
Libris invigilas sacris libenter &c.

Aliud insuper Majoraggius Carmen ad eum dedit de Davidis Psalmis à Spinula versibus scriptis, & scribendis, illudque est inter imitationes Catullianas ipsius Spinulæ, pag. 47.
Plura etiam Spinulæ Carmina latina in Porri commendationem inter ejus editos versus reperiuntur.
B Laudatur quoque à Petro Paulo Porro in toties citato libro inscripto: Eugenia della Familia Porra, pag. 85., & à Picinello in Athenæo pag. 283.

MCCCXXIX.

PORRUS JOANNES FRANCISCUS.

JOannes Franciscus Porrus, qui aliquando etiam simpliciter Franciscus nuncupatur, Parentes habuit Joannem Angelum atque Catharinam Homodeam illustres Mediolanenses Conjuges, qui ad Sacra initiatus Canonicatum in Regia Collegiata Scalensi anno MDLXXVI. obtinuit, utriusque Signaturæ Referendarius Apostolicus extitit, necnon Vicarii Generalis munus in Patria peregregiè sustinuit, & quod erit perpetuò in ejus laudem recensendum, à Clero Mediolanensi Orator missus fuit ad Gregorium XIV. P. M., cui Orationem satis elegantem pronunciavit, ut infra. Charus etiam fuit D. Carolo Borromæo, ut ex Epistolis eidem Sancto scriptis facilè constat. Obiit verò anno MDXCVIII. die XII. mensis Aprilis, & de ipso, C

Quæ sequuntur damus:

D I. Orationes plures tam Italico, quàm Latino Sermone exaratæ, inter quas excellit illa coram Gregorio XIV. Pontifice Maximo, dum à Clero Mediolanensi missus fuit Orator ad supradictum Pontificem. Ita legitur in libro, cui titulus: „ Eugenia familiare di Casa „ Porra „ pag. 109. de quo agimus in Articulo Petri Pauli Porri senioris.
II. Epistolæ num. XXX. ad D. Carolum Borromæum scriptæ annis MDLXXIX. MDLXXX. & MDLXXXI. Extant in sæpe laudata Collectione Epistolarum D. Caroli in Biblioth. Ambrosiana.
Agit de ipso, præter supradictum Petrum Paulum Porrum loco citato, Clarissimus Sitonus in suis Schedis.

MCCCXXX.

PORRUS JULIUS.

E DE Julio Porro paucis verbis me expediam, nam præter ejus parentes mihi ab amicissimo doctissimoque Sitono indicatos, scilicet Bartholomæum, atque Cæciliam Vicomercatam Jugales, necnon Patriam, Oppidum videlicet Cassanum ad Abduam flumen, ubi Julius editus est in lucem, ex pluries citato libro inscripto: „ Eugenia Familiare della „ Casa Porra, nil amplius inveni. Floruisse attamen videtur medio Sæculo XVI., & has ejus Lucubrationes forsan nunc primùm ex laboribus nostris Lector accipiet,

Videlicet:

I. Julii Porri Patritii Mediolanensis in Latinam Linguam Methodus omnia omnium tum veterum, tum recentium Grammaticorum præcepta summatim complectens. *Mediolani, apud Moschenium*, 1561. *in* 8.
II. Tractatus de Liberalibus disciplinis. Ita asserit Petrus Paulus Porrus in libro supramemorato pag. 85.
De ipso cit. Sitonus in Schedis.

MCCCXXXI.

PORRUS LUDOVICUS.

LUdovicus Porrus Antonii filius in Collegium Nobilium J. PP. Mediolanensium cooptatus est anno MDXX., atque jam pridem inter LX. Urbis Decuriones numerabatur, Ducalis quoque Cæsareusque in Patria Senator à Francisco II. Mediolani Duce. Ex Joanna Isabella Casata filium Camillum suscepit, qui Præses Magistratus Extraord. extitit. Tantâ excelluit noster Jurisprudentiæ famâ, ut supremus Arbiter Controversiarum maximi momenti in Causa Confinium inter Ferdinandum Romanorum Regem, & Rempublicam Venetam assumptus fuerit, novisque Mediolanensis Dominii Constitutionibus compilandis jussus incubuerit. Memoratur Ludovicus in Mnemosyno Ludovico juniori supradicti Camilli filii posito in Ecclesia SS. Angelorum his litteris, quod damus, ne tantorum Virorum illustrium memoria pereat.

D. O. M.
OCVLOS ATTOLLE QVI LEGIS
LVDOVICVS PORRVS
LVDOVICI NEPOS
SENATORIA TOGA ILLVSTRIS
CAMILLI FILIVS
MAGISTRATVS PRAESIDIS
SPECTATA FIDE ET PROBITATE INSIGNIS
AVITAE DIGNITATIS IN MORTE
NON IMMEMOR
SVPREMVM HOC HONORIS MONVMENTVM
CHRISTI SVPPLEX AD PEDES
SIBI AC HAEREDIBVS P.
OBIIT DIE XX. OCTOBRIS MDCLXI.

Hæc de ipso damus:

I. Acta, Tractatus, Consultationes, & Dubia, cum Resolutionibus usque ad Sententiam Ludovici Porri Senatoris deffinitivam in Causa Confinium inter Ferdinandum Regem Romanorum, & Rempublicam Venetam. MS. in fol. Vol. II. penès Ludovicum Porrum juniorem.
II. Epistolæ quamplurimæ ad supradictum Ferdinandum Regem, ad Ducem Reipublicæ Venetorum, ad Franciscum II. Mediolani Ducem, ad Cardinalem Tridentinum Christophorum Madrucium, aliosque Principes super eadem Controversia, extant in supradictis Codicibus MSS.
III. Constitutiones Dominii Mediolanensis ab eo collectæ, & recensitæ, quas Carolus V. Imperator confirmavit anno MDXLI.
Eum laudant Petrus Justinianus in historia Veneta lib. III. pag. 255. Franciscus Archesius Caravigiensis Poëmate Latino, quod extat in libro, cui titulus: „ Eugenia familiare della Casa Porra descritta da „ Don Pietro Paolo Porro „ pag. 80. à quo hæc excerpsimus. Videndus quoque Clar. Sitonus in Chron. J. PP. pag. 94. art. 405.

MCCCXXXII.

PORRUS PETRUS PAULUS.

ILle, de quo jam toties mentio incidit, Petrus Paulus Porrus ex Gabriele, seu Gabrio Mediolanensis Ducatus Syndico Fiscali Generali, atque Dariâ Campsiragâ jugalibus natus est. Optimas artes edoctus ab ineunte ætate tam prosa, quàm carmine non modicam sibi peperit famam, atque anno MDLXXIV. inter Equites Ordinis Militaris SS. Mauritii, & Lazari meruit cooptari. Ex Cæcilia de Comite, quam uxorem duxerat, Hieronymum genuit anno MDXCII. qui postmodum Cisterciensis Monachus effectus paternum nomen assumpsit, de quo mox dicendum. Copiosam, selectamque Bibliothecam in propriis ædibus magno sumptu collegit, unde in rem suam Theologorum, Chronistarum, Vatum, Philosophorum, Juris Utriusque Professorum, & hujusmodi eruditionem derivabat perpeti lectione, atque labore. Familiæ suæ Monumenta undique collecta posteris servavit, ut infra dicemus, nec etiam militarem artem insalutatam reliquit. Adhuc inter mortales agebat anno Redemptionis MDXCIV.

Hæc doctrinam illius indicant:

I. Sonetti, Madrigali, Canzoni, e Sestine. *Milano, per il Ponzio*, 1573. *in* 4. Dicatus fuit Liber Cardinali Alciato.

II. Le Lagrime Cristiane. Opus heroicis Italicis Versibus exaratum, in quo plura è Petrarcha desumpta inseruit. Laudatur à Picinello loco citando; ibi tamen non indicatur utrum impressum fuerit, necne.

III. Egloghe. Hoc etiam Opus Italicum est, & inter reliqua illa eminet, cui titulus est *l'Amaranta*, ubi Pastorem inducit de Nymphæ suæ crudelitate dolentem. MS. sit an editum, nemo docet Scriptorum, quos mox citabimus.

IV. Eris d'Amore. *Milano, per il Ponzio*, 1575. *in* 4. Dialogus est Pedemontium Principi nuncupatus, in quo quæstionem discutit de vero, & laudabili amore, Italica soluta oratione conscriptus.

V. Carmina duo Italica. Habentur in libro Joannis Baptistæ Porri jam commendati, cui titulus: Emblemi del Sole, pagg. 60. & 120.

VI. Eugenia Familiare della Casa Porra di Don Pietro Paolo Porro Cavaliere de' SS. Maurizio e Lazaro. *Cremona, per Gio. Pietro Zanni*, 1649. *in* 4.
Opus posthumum, ubi de Porris illustribus agit. Illud edidit Paula Hieronyma Porra, Auctoris ex filio neptis; ac dicavit Petro Paulo Porro juniori Scriptoris ejusdem filio, de quo agemus in Articulo sequenti.

VII. Miscellanei Militari. Centurie III. Opus MS. eruditissimum; quod apud Auctorem ætate sua viventem se vidisse testatur Paulus Moriggia loco citando.
De ipso cum laude meminerunt jam dicti Picinellus in Athenæo, pag. 468. Moriggia Nobil. Mediol. lib. 3. cap. 17. necnon Ghilinus in Theatro Litterat. parte II., & amicissimus Sitonus in Schedis.

MCCCXXXIII.

PORRUS PETRUS PAULUS alter.

EX Petro Paulo in præcedenti Articulo commendato, atque Cæcilia de Comite, ut ibi monuimus, vitam traxit Hieronymus Porrus anno MDXCII. die X. mensis Novembris. Mox sæculo valedicens Cistercii leges amplecti statuit, & inter ejus Instituti Monachos genitoris sui nomine voluit appellari. Quemadmodum autem tanti Viri vocabulum assumserat, sic doctrinam quoque imitari studuit. Quocirca non modici fructus Librum conscripsit, ac ejusdem Ordinis eruditissimo Abbati Hilarioni Rancato, cujus laudes congruo dabimus tempore, illum nuncupavit. Mortalis adhuc erat anno quadragesimo nono supra millesimum sexcentesimum.

Opus illius sic prænotatur:

I. Immagine dell' Abate, di Don Pietro Porro, al Padre Abate Don Ilarione Rancati. *Roma, per Nicolò Caprani*, 1647. *in* 8.

II. Epistolæ plures eruditione sacra refertæ ad Abbatem Hilarionem Rancatum. Ext. in MSS. istius, de quo suo loco.
Memoratur in Schedis Sitonianis.

MCCCXXXIV.

PORTA BERNARDINUS.

VEtustissimum Insubriæ Oppidum Oscella, vulgò Domo d'Ossola nuncupatum, in Ducatu Mediolanensi Bernardini Portæ patria fuit. Hic cùm primos juventutis annos strenuè militando transegisset, quietam, tranquillamque vitam militiæ laboribus præoptans, anno MDXXVIII. cùm septendecim annorum spatio stipendia meruisset, in patria Causis dicundis vacare statuit. Quoniam verò Vallis Oscellæ superioris variis bellorum, quæ ipse viderat, & quorum pars magna fuerat, vicibus afflicta, nunc Gallorum, nunc Sedunensium, nunc Helvetiorum, nunc Germanorum, nunc rursus Helvetiorum armis impetita, sæpius etiam ad naturalis Principis sui manus pervenerat, optimum duxit Bernardinus tot bellorum Commentarios conscribere, qui ad posterorum eruditionem, & Historiæ præsertim Insubris adjutorium conducerent. Id præstitit circa annum Salutis humanæ MDXXXV. Extremum tamen ejusdem vitæ annum ignotum habemus.

Opus ab eo compositum hoc prænotatur titulo:

I. Sommario di memorie di guerre, e fatti d'armi seguiti nella Val d'Oscella. MS. Hujus Codicis partem intulit Joannes Capis in Monumentis Curtis Mattarellæ, pagg. 9. 36. 46. 47. 53. 55. 58. 59., & alibi.
Ex Museo Novariensi Cl. Lazari Augustini Cottæ pag. 86.

MCCCXXXV.

PORTA JOANNES BAPTISTA.

PAtriæ suæ Mediolanensi non parùm splendoris addidit Joannes Baptista Porta Francisci Bernardini J. C. & Causidici Coll. atque Angelæ de Leva Conjugum filius. Legum amplexus studia, & assecutus Lauream, in Collegium Causidicorum & ipse adscriptus fuit; ac eruditionis virtutumque merito Advocatus Fiscalis Sanctissimæ Inquisitionis Officii creari meruit. Nosocomii Maximi hujus Metropolis Præfectis visum fuit Joanni Baptistæ munus Syndici Generalis ejusdem piæ Domus demandare. Illud dum exerceret, contigit, ut quidam facinorosi homines ex Capitalium rerum Præfecti Carceribus anno MDCCXXI. ipso Paschalis Solemnitatis die aufugientes ad præfatum Nosocomium se conferrent. Verùm Comitis Colloredi jussu inde abducti, in Castrum Portæ Jovis securioris custodiæ gratiâ, missi sunt, donec discuteretur, utrum asyli privilegio frui possent. Porta igitur noster suum esse putavit sacri Loci immunitatem tueri, dum interim Comes Gabriel Verrus, Eques, & Commendatarius Ordinis Militaris Sancti Stephani, J. C. C. ac Sacræ Inquisitionis Consultor, & per ea tempora carceribus inclusorum Pro-
te-

tector, nunc Regii Fisci Patronus, doctissimam Dissertationem circa reorum capacitatem asyli privilegio gaudendi, quoad delicta, exaravit, quæ quidem Comitis Verri Lucubratio lucem vidit eodem anno. Opus autem Scriptoris nostri, infra denuò memorandum, eruditione plurima redundat; etenim variorum hujus Metropolis Nosocomiorum vetustatem scrutatus (è quibus in unum redactis Diplomate Pii II. Summi Pontificis, dato V. Id. Septembris anno MCCCCLVII. petente Francisco Sfortia hujus nominis I. Mediolani Duce conflatum est illud, quod nunc jure Maximum nuncupatur) Canonicas, Cæsareasque Sanctiones, Exempla, Edicta, aliaque id genus adducit, quæ ad rem facere videbantur. Aliud etiam Opus non minoris ponderis habebat in manibus, quod tamen, summa prudentiæ, & probitatis laude, ad extremum usque vitæ spiritum Nosocomio prædicto inserviens, plenusque dierum, anno MDCCXXVI. morte præventus, imperfectum relinquere coactus est.

Hæc igitur illius habent Opera posteri:

I. Juridica Relatio de Immunitate Ecclesiastica, & libertate alienandi Bona adventitia cum aliis prærogativis insignis Hospitalis Magni Mediolani ex fundatione, & qualitatibus Hospitalium unitorum, anno MDCCXXI. XXV. Augusti jussu ejusdem Vener. Capituli, typis mandata. *Mediolani, in Curia Regia, per Joseph Richinum Malatestam*, 1721. *in 4.*

II. Relazione Storica, e Giuridica dell' Insigne Spedale Maggiore di Milano MS. imperfectum, ut supra innuimus

Agit de ipso amiciss. Sitonus in Schedis.

MCCCXXXVI.

PORTABOS SERAPHINUS.

VArisiense Oppidum Ducatus Mediolanensis satis nobile, & aliorum in hac Collectione laudatorum Virorum Patria, Seraphinus Portabos natalibus suis illustrius effecit, qui Minorum Observantium, quos Reformatos à strictiori vivendi genere nuncupare consuescimus, Instituto se devovens, post minora studia Theologicam facultatem adeò diligenter percepit, ut acutissimus & doctissimus in ea fuerit appellatus. Munera quoque plura inter sui Ordinis Alumnos præclarè gessit, totique Provinciæ aliquando magna cum laude præfuit. Spirationem activam in divinis realiter à Paternitate Patris, atque Filiatione Filii distinctam, in quibus domesticis Colloquiis strenuè defendere solitus, ea super re Opus composuit & edidit num. I. infra recensendum. Cùmque alia meditaretur non minoris ponderis, morte præventus occubuit circa an. Salutis MDCLXXIV.

Habemus illius:

I. Scoticum Sanctissimæ Trinitatis Teloscopium. *Mediol. apud Joannem Petrum Cardum*, 1657. *in 4.*

II. De Reformatione Ordinis Minorum etiam S. Francisci temporibus inducta, & cœpta. Opus hoc incompletum reliquit.

Id hausimus è Picinelli Athenæo pag. 490.

MCCCXXXVII.

PRANDONUS PAULUS.

DE Familia Prandona Mediolanensi extant adhuc monumenta varia in Sepulchralibus Elogiis Ecclesiarum hujus Urbis, nempe S. Mariæ Pacis apud Minores Observantes S. Francisci, S. Mariæ Secretæ Clericorum Regularium Somaschensium, & S. Mariæ prope S. Celsum, ut vidimus in Collectione Archintea. Ex eadem gente ortus est Paulus Prandonus, qui pietati deditus Religionem amplissimam D. Francisci inter Minores Observantes amplexus est, ibique tam sedulò litteras sacras coluit, ut Concionator disertissimus evaserit, atque summâ prudentiâ præditus, Commissarius Visitator in Provincia Sancti Didaci, nec non in sua Mediolanensi Provincialis & Diffinitor extitit. Spiritum Deo reddidit in Conventu S. Mariæ Pacis hujus Urbis die VIII. Januarii, anno MDCCIII.

Hæc ejus ingenii sunt testimonia:

I. Vita della Venerabile Beata Maria d'Agreda, scritta in lingua Spagnola da Monsignor Giuseppe Ximenes Samaingo, ora Arcivescovo di Palenza, traddotta in Idioma Italiano dal P. F. Carlo Prandone Milanese Min. Oss. *Milano, presso il Malatesta*, 1712. *in 8.* Extat etiam MS. in Biblioth. Suorum Sanctæ Mariæ Pacis Mediol.

II. Prologo Galeato sopra la Vita di Maria Santissima. MS. ibidem.

III. Vita della stessa, estratta dal Volume I. e II. della Mistica Città di Dio di Suor Maria d'Agreda. MS. ibidem.

IV. Prediche Quadragesimali, e Panegirici varj. MS. ibidem.

Ita à Suis, & ab Auctoribus Diarii Italici *Venetiis impressi Tom. XIII.*

MCCCXXXVIII.

PRANDONUS PAULUS ANTONIUS.

FRanciscus Prandonus Physicus Mediolanensis, atque Cæcilia Aresia Nobiles conjuges in lucem produxerunt Paulum Antonium Prandonum, die XVIII. mensis Julii, anno post Christi Adventum MDCXXII. Prima Litterarum rudimenta recepit in Universitate Braydensi sub optimo Præceptore Ludovico Ghiringhello è Societate Jesu, aliis deinde solidioribus studiis, scilicet Philosophicis, & Physicis breviter exactis, ad Jura ediscenda se contulit in publico Ticinensi Gymnasio, ubi Antonium Merendam, atque Henricum Arsagum celebres illius ævi Legum Doctores audivit; ita ut anno MDCXLIII. Lauream in eadem facultate, plaudentibus omnibus, adeptus sit, deinde in Mediolanensi Foro celebris Advocatus claruit, atque in Ticinensi, & Cremonensi Prætorio Judex, Civitatisque Alexandriæ Prætor Regius efficitur. Pluribus Delegationibus à Principe, summisque Magistratibus egregiè perfunctus est. Crassante peste anno redempti Orbis MDCLVIII. in districtu Mediolanensi ultra Padum illuc delegatus missus fuit cum potestate necis, & vitæ. Mirum est, quod Vir totus ad Legalia deditus, & in arduis negotiis quotidie implicitus ad amœniora quoque studia se vertere potuisset, ut videre est à libro, quem num. I. infra dabimus, sed mors invida nimis citò ipsum litteris, & vivis eripuit anno scilicet MDCLXXVI. Vivit tamen adhuc in ejus Operibus,

Quæ

Quæ sunt :

I. Dialoghi raccolti da Polidoro Virgilio, e da altri. Verità, e Bugia, Pazienza, Vita perfetta eç., riddotti nella lingua volgare da Paolo Antonio Prandoni. *Milano, presso il Monza*, 1645., & iterum 1648. *in* 12.
II. De Parentum in liberos Disciplina, libri quinque. *Mediolani*, 1649. *in* 8.
III. Pro D. Matthæo de Rosales Equite S. Jacobi Comite Vaylati, Marchione Castrileonis, Maximi Regum Domini nostri à Secretis, Quæstore Reddituum Extraordinariorum, & in Secretiori Consilio Provinciæ Mediolanensis Consiliario, Defensio Juridica eruta ex solo Offensivo, in qua demonstratur non posse agi de aliquo delicto doli, nec culpâ.
IV. Non posse ad pœnam, minusque ad damna. In D. Co. de Vaylate ob culpam.
V. Lata culpa quando sufficiat ad privandum feudo Vasfallum.
VI. An pro culpa levi in criminali Juditio possit aliquis damnari ad refarctionem damnorum.
Omnia uno Volumine. *Mediolani*, 1663. *in fol.*
VII. Dimostrazione dell' insuffistenza de' Carichi eccitati dal Sig. Generale Don Fernando Garcia Ravanal Governatore d'Alessandria per S. M. C. N. Sig., sotto il dì IX. Febbrajo MDCLXXII. Vol. I. in fol. sine Typographi nomine.
VIII. De Jure Tertii Quæstiones centum. MSS., teste Picinello.
De eodem Paulo Antonio agit Hieronymus Ghilinus in Annalibus Alexandriæ sub an. MDCLXIV. pag. 305., Picinellus in Athenæo pag. 446., & latiùs Clarissimus Advocatus Joannes de Sitonis de Scotia in Monumentis Genealogicis Familiæ Prandonæ pag. 34. *Impress. Mediol. an.* 1725. *apud Malatestam*, *in fol.*

MCCCXXXIX.

PRATA JOANNES ANDREAS.

JOannes Andreas Prata, sive de Prato Mediolanensis, Christophori filius, anno MCCCCLXXXVIII. in lucem editus est, ut ipsemet in Opere suo infra memorando scribit. Abbas Philippus Picinellus loco citando asserit, Scriptori huic nostro fratrem fuisse Insubriæ Senatus Præsidem, cujus nomen reticet; verùm, ut nos monuit amicissimus J. C. Sitonus, emendandus est illius error. Nam fuit quidem Senatus Præses Joannes Antonius de Prato coævus Auctori, anno MDXVI., sed cùm eo tempore alius vixerit Joannes Antonius ejusdem cognominis Vir tunc Regiæ Ducalis Cameræ Ratiocinator, huncque non illum fratrem suum Scriptor appellet, patet, similitudine nominum & cognominum in sphalma inductum fuisse Picinellum. Id confirmatur publicis Tabulis, quas Joannis Andreæ frater conscribi mandavit per Julianum Pissinum Tabellionem Mediolanensem, die XIX. mensis Novembris, anno MDXXXVII. extantibus apud eundem J. C. Sitonum, ubi sic legitur: „ Spectabilis Dominus Joannes Antonius de Prato Imperialis Cameræ Ratiocinator „ Generalis, filius q. Spectabilis Domini Christophori &c. „ Sui temporis historiam prosecutus est Joannes Andreas, ab eo tempore, quo Bernardinus Corius celeberrimus Mediolanensium rerum Chronista desiit, nam incipit ab anno MID., & perducit Opus ad annum MDXIX. Quo desideratus fuerit tempore nos latet, conjicimus tamen haud multò post obiisse.

Scripsit igitur :

I. Chronicon Mediolanense ab anno MCCCCXCIX. MS. in fol. justæ molis. Illud vidimus apographum apud Comitem Constantium de Abdua litterarum, & Litteratorum fautorem benignissimum, & Monumentorum Patriæ suæ diligentissimum Collectorem, exscriptum ex Autographo Bibliothecæ olim Principis Antonii Theodori Trivultii, collatum, & subscriptum ab amicissimo Sitono jam supralaudato, mense Februario, anno MDCCVII.
Ex Schedis Sitonianis, atque Athenæo Picinelli, pag. 260.

MCCCXL.

PRATA ISAIAS.

PRata Familia, jam ab anno MCCCLXXXVII. teste Crescentio loco citando, inter Nobiliores hujus Metropolis recensita, Isaiam protulit, cujus parentes nos latent. Acta quoque illius, atque supremum ætatis annum nemo indicat. Hoc unum invenire datum fuit, ipsum Magno Joanni Jacobo Trivultio, alibi à nobis celebrando, à Secretis fuisse. Ejusdem etiam fidei ærarii custodiam Trivultius demandavit, atque in laborum præmium munus pretium rei frumentariæ constituendi ab ipso tunc Insubriæ Moderatore consecutus est. Officium illud ad ea usque tempora Nobilissimi Cives exercuerant, Vicecomites scilicet, Pusterlæ, Puteobonelli, Glussiani, & id genus alii. Majora de Scriptore nostro proferet fortè post nos felicior Collector.

Interim hæc Lector accipiat :

I. Storia della Casa Trivulzia d'Isaia Prata. Hanc MS. in fol. holoserico villoso viridi contectam apud Principem Herculem Trivultium olim extitisse, testatur Crescentius.
Videndus idem in secunda parte Amphitheatri sui in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

MCCCXLI.

PRATA MARCUS.

AD Familiæ Pratæ Mediolanensis antiquitatem comprobandam multa supersunt Sepulchralia Monumenta in hujus Metropolis Templis, inter ea verò recensere voluimus, omnium quæ hujus Gentis apud Collectores vidimus, antiquissimum, illud scilicet, quod adhuc cernitur in Parochiali Ecclesia Sanctæ Mariæ, vulgò la *Passarella*, in hæc verba conceptum :

HIC IACET VENERABILIS D.
PRESBITER GOTTARDVS DE PRATA
OLIM RECTOR HVIVS ECCLESIAE
AC ORDINARIVS ECCL. MAIORIS MEDIOL.
QVI OBIIT DIE XXVII. SEPTEMB.
MCCCCLXXXIII.
PRESB. FRANCISCVS EIVS FRATER
SVCCESSOR IN HAC ECCLESIA
POSVIT H. SEPVLCHRVM.

Eadem genitus est Familia Marcus Prata, cujus memoriam unà cum Parentibus, Actis, cæterisque ad Institutum nostrum pertinentibus oblivio certè delevisset, nisi Augustinus Terzagus in lib. suo, cui titulus: Poësis, sequentis ejus Operis meminisset; quod cùm ad Medicam artem spectet, innuere videtur, Scriptorem hunc Physicæ professorem extitisse. Nullibi de ipso Curtius agit in libro suo de Claris Medicis Mediolanensibus, ex quo conjicimus, Opus Marci nostri MS. tantùm fuisse, & nunquam in lucem edi-

editum, addendum idcircò Scriptoribus Medicis Mediolanensibus à Cl. Curtio omissis.

Ejus hic est titulus:

I. Tractatus de tuenda sanitate.
Laudat illum Augustinus Terzagus Epigrammate Latino in citato libro, cui titulus: Poësis.

MCCCXLII.

de PRIMIS PETRUS FRANCISCUS.

PEtrus Franciscus de Primis Mediolanensis, cujus Parentum nomina nullus, quod sciamus, posteritati servavit, post minorum facultatum studia Clericis adnumeratus, tam sedulò Theologicis Quæstionibus addiscendis se tradidit, ut Doctoris insignia promeruerit. Cardinali Friderico Borromæo, Clarissimo Litteratorum hominum Mœcenati acceptissimus extitit, cui etiam Opus infra memorandum, mole quidem exiguum, sed Sacrarum Paginarum studiosis apprime utile, nuncupavit. In Ecclesia Collegiata Sancto Thomæ Apostolo in hac Urbe dicata, cui cognomentum est in Terra-amara, animarum curam cum laude gessit; quo verò anno mortalis esse desierit, nos latet.

En libri titulum:

I. In Psalterii Davidici difficiliores Versiculos Expositio, ad Cardinalem Federicum Borromæum, Auctore Petro Francisco de Primis Doctore Theologo, ac S. Thomæ in Terra-amara Rectore. *Mediolani, apud Bidellum*, 1624. *in* 12.

MCCCXLIII.

PROSERPIUS CAROLUS.

CArolus Proserpius Mediolanensis prima litteraria rudimenta didicit in Scholis Braydensibus Patrum eximiæ Societatis Jesu; deinde ad Legum studia se contulit; quamobrem in Universitate Ticinensi Lauream ejusdem facultatis meritò obtinuit. Ingenio, morumque probitate summopere præditus, à Vincentio Gonzaga Equestris Militiæ Mediolanensis Præfecto sibi à Secretis, atque œconomicis rebus eligitur, in quo munere summo candore, nec non sollicitudine perfecta se exercuit spatio annorum XIII., ita ut Vincentius ipse annis MDCXLVII. & MDCXLIX. ad Aulam Matritensem properans, Proserpium nostrum secum duxerit, ibique à Rege Catholico non tantùm annuo censu donatus est, sed munus etiam obtinuit Secretarii in Secretiori, ut vocant, Cancellaria Dominii Mediolanensis. Musas quoque prosecutus est, ut facilè eruitur à Carminibus latinis infra recensendis. Vivebat adhuc scribente Athenæum Mediolanense Abbate Philippo Picinello, diemque illius, & annum ultimum nos ignoramus.

Edidit quæ sequuntur:

I. Portus Longonis obsidio cœpta à Catholicis armis anno sacro MDCL. *Mediol. sine Typographi nomine*, *in* 4.
II. Panegyricus Comiti Bartholomæo Aresio dictus. *Mediol. typis Philippi Ghisulphii*, 1654. *in* 4.
III. Elogia & Epigrammata in Funere Philippi IV. Hispaniarum Regis. Teste Picinello.
IV. Carmina latina in laudem Aloysii Guzmani Ponze Leon totius Mediolanensis Dominii Moderatoris. Teste eodem.
Ex Athenæo supradicti Picinelli, pag. 126.

MCCCXLIV.

PROSERPIUS FEDERICUS.

ETsi Federicus Proserpius nostris fermè temporibus inter JC. Mediolanenses numeratus fuerit (scribebat enim, ut infra, anno MDCLXIII.) nullus tamen indicavit parentes, acta, nec emortualem ejusdem annum, ideoque si in illius Lucubrationes manuscriptas, lectu certè dignissimas, non incidissem, quas servat Bibliotheca labore, & sumptu non parvo à Marchione, & Senatore Didaco de Rosales suo loco meritò laudando confecta, in hoc meo Scriptorum Mediolanensium Syllabo locum minimè obtinuisset. Si plura mihi oblata fuissent de hoc Viro, procul dubio inter Doctos recensendo, reliqua ejusdem acta, & labores, ab alio post me Collectore expectare Lectores neutiquam cogerentur.

Hæc igitur vidi de hoc Proserpio

I. Collectio variorum Tractatuum Juris ex pluribus Auctoribus, à quibus excerpti sunt, cum eorum Indice in unoquoque Volumine: Tomi IV. MSS. justæ molis, in fol.
II. Constitutiones Dominii Madiolanensis typis datæ cum adnotationibus, atque additionibus JC. Federici Proserpii, scriptæ anno MDCLXIII.
Custodiuntur in præfata Bibliotheca Marchionis Caroli Gasparis de Rosales supradicti Didaci filii, JC. Coll., litterarumque amantissimi.

MCCCXLV.

PROSERPIUS JO. BAPTISTA.

JOannes Baptista Proserpius Mediolanensis Parochus Ecclesiæ Verani, apud Oppidum insigne hujus Ducatus, cui nomen Decium, sive Desium (sic fortè dictum, quod X. ab Urbe distet lapide) licèt animarum curâ maximè occupatus, ut ipse profitetur in Epistola ad Lectorem, casu tamen quodam permotus, ad utilitatem Proximi, librum Italicâ linguâ elucubrare conatus est hoc titulo prænotatum.

I. Senato Accademico, cioè l'origine de' Poveri e Ricchi. *Milano, per il Malatesta*, 1620., & iterum. *Ivi, per l'Alciati*, 1627. *in* 8.
Ex Schedis Mazzucchellianis.

MCCCXLVI.

PROTASIUS.

PRotasius Mediolani ortus, liberalium, sacrarumque litterarum Præceptorem habuit Miroclem ejusdem Urbis Antistitem, quo Magistro quantum profecisset, Populi, & Cleri Vota satis apertè comprobarunt, cùm Julio Episcopo vitâ functo, communibus suffragiis Successor electus est, anno Salutis circiter CCCXXXVII. Corrigendus igitur Vallianus, qui asserit eum S. Miroclis Successorem immediatum fuisse, cùm inter Miroclem, & Protasium, Prosius, seu Orosius, Eustorgius hujus nominis I., & Julius sederint, ut satis clarè probat Ughellus. Cæterùm Protasius in Sardicensi Concilio tam egregiè Athanasium Alexandrinum Antistitem ab Arrianorum calumniis defendit, ut Sanctus Doctor gratum testaturus

turus animum in Sermone ad Constantem Imperatorem honorificè Protasii meminerit, tamquam illius, qui paulò ante vivere desiisset. Incidit Beati hujus Antistitis mors in annum CCCLVI., ut asserit Ripamontius, quod tamen verosimile non est, cùm Successor ejus Dionysius Concilio Mediolanensi anno CCCLV. interfuerit; credendum idcircò, ante annum à Ripamontio assignatum obiisse. Eum colloquio suo cum Constante interfuisse, S. Athanasius asserit. Subscripsit Epistolæ Concilii Sardicensis ad Julium Papam apud Hilarium in fragmentis, quamvis ibi corruptè legatur: „ Partasius ab Italia de „ Mediolano. „ In Basilica Portiana Sacrum Protasii Corpus congruo honore servatur, ejusque memoria colitur die XXIV. Novembris. Poëtica arte excultum fuisse testantur Carmina ab eo apposita Fonti, qui D. Barnabæ dicitur, ad Ticinensem Portam, quæ in Urbis excidio deperdita à Fontana exscripta sunt ex Volumine quodam Saxonico in Germania ab eo reperto, ut testes habemus Andream Alciatum, & Carolum à Basilica Petri in suo Opusculo de Metropoli Mediolanensi. A vero absimile non videtur, Sanctum Antistitem multa scripsisse, quæ Barbarorum incursionibus totiès vexata Insubriæ Metropolis amiserit. Ideo ab hac Collectione tantum Virum excludere piaculum duximus, quamvis

Superfit tantùm illius

I. Epigramma inscriptum, ut diximus, Fonti, ubi Sanctus Barnabas, ejusque Discipuli primi Mediolanenses Antistites non paucos Christo genuisse perhibentur, illudque hic exhibere Lectoribus nostris juvat:

Hunc Fontem tibi dedicat, atque Deo super undis,
Consecrat impositam famulus Protasius Aram,
Qua Ticina silex, & Martia Porta, Beate
Barnaba, te Ligures advectum nuper in oras,
Audiit hortantem cœtus, & rite lavantem

Deest Versus:

- - - - - - - - - - - - - - - - - *Flamine victo*
Ut per te tua plebs lustrali admota Sacello.
Quam facies est alba Urbi, quam candida genti,
Tam niveis animis colat intra mœnia Christum.

Postremos hos duos versus ita legit Alciatus, Fontana verò ut infra:

Atque hæc præcipue colat inter mœnia Christum
Urbs Mediolani ante Italas ingentior Urbes.

Agunt de eo Bosca in Martyr. Mediol. VIII. Kal. Decemb., & fusiùs in Notis ad eam diem. Ughellus, Panvinius, Beroldus, Sigonius, Puricellus, Ricciolius, & alii.

MCCCXLVII.

PURICELLUS ALEXANDER.

ALexander Puricellus, Joannis Petri Viri Clarissimi, de quo mox agemus, ex fratre nepos, & Petri item suo loco laudandi frater, Gallarati primam vidit lucem. Patrui eruditionem prosecutus, non modico ipsi fuisse videtur adjumento, ex infra citandis Epistolis, quæ sanè dignæ lectu sunt. Ab eodem Patruo Romam missus est, ut æmulorum, qui editionem quorumdam ejus Operum fraudulentis artibus impedire satagebant, conatus eluderet. Spartam hanc intrepidè suscepit Alexander, feliciterque confecit, qua in re non Joannem Petrum tantùm, A sed posteritatem quoque sibi plurimùm demeruit. Dum in ea Urbe moram traxit, sacras Martyrum Criptas frequenter invisens, quicquid ad aliorum eruditionem aptum invenerat, exarato Codice, servare studuit, de quo inferiùs recurret mentio. Hæc ea sunt, quæ ex Alexandri Epistolis mox indicandis haurire licuit; nam cætera illius acta, imò & supremum vitæ annum irrito labore quæsivimus.

Opera illius, quæ novimus, sunt sequentia:

I. Epistolæ V. ad Patruum suum scriptæ. Dat. Romæ annis MDCXLIV. & sequenti, in quibus eidem significat, P.Lucam VVadingum ab eo præstolari Residua Tristani Calchi, & pro editione Operum ejusdem Patrui sui plurimùm laborare, ut æmulorum ejus oppositiones eludat. Extant Autographæ in B Biblioth. Ambr Cod. MS. Jo. Petri Puricelli, sign. D. num. 115. in fol.

II. Aliæ IV. eruditæ ad eundem. Dat. Romæ anno MDCLVI. Extant inter laud. MSS. ejusdem Jo. Petri patrui in Biblioth. Ambr. Cod. sign. C. num. 278. in fol.

III. Dissertatio de Cryptis Martyrum Romæ extantibus, ab ipso diligentissimè perscrutatis. MS. in fol. pagg. 87. apud memetipsum.

MCCCXLVIII.

PURICELLUS FRANCISCUS.

C FRancifcum Puricellum Mediolanensem Carolus Franciscus Senatus Amplissimi Cancellarius genuit circa annum Salutis MDCLVII. Prima litterarum rudimenta in Universitate Braydensi sub doctissimis Societatis Jesu Alumnis percepit, tum majora etiam ibidem studia aliquando transegit, donec annos natus circiter XXIII. Romam perrexit; ubi reliqua ad eruditionem spectantia sibi labore perpeti comparavit. Ibi ejusdem eximiæ Societatis Institutum amplecti statuit; at nondum expleto Tyrocinii mense fermè sexto, ob corporis infirmitates, quæ minus aptum ad ipsius Cœtus Christiano Orbi tam proficuos labores illum ostenderunt, invitus susceptum vitæ genus reliquit, cui tamen semper fuit addictissimus, ut etiam ex infra dicendis liquet. Sacerdotii D postmodum dignitate insignitus, in Patriam reversus est, ubi Eruditorum ætatis suæ, & Procerum Urbis consuetudine floruit. Inter alias, quibus pollebat, Scientias, Poësi emicuit, præsertim in eo genere, quod appellatur *Berniesco*; talesque sales proferre consueverat, qui omnes oblectarent, neminem læderent. Inter Academicos Faticosos Mediolanenses locum obtinuit, quemadmodum etiam inter Arcades Romanos, ubi cognominatus est Nerinus Latrineates. Hujus quoque Academiæ Arcadicæ Coloniam Mediolanum deducendam unà cum aliis præstantissimis Viris curavit. Postremis tamen ætatis suæ annis paralysi correptus est, donec die XVII. Octobris, an. MDCCXXXVIII. in Oppido Decii, ubi Autumnali tempore degere solebat, desideratus est, atque in E Collegiata Ecclesia, Sepulchroque Canonicorum tumulatus jacet, nulla Inscriptione imposita. Supremis voluntatis suæ Tabulis selectam librorum copiam magno sumptu à se collectam Braydensis Collegii amplissimæ, ornatissimæque Bibliothecæ legavit, & patrimonii satis luculenti partem Pio Loco Concordiæ in Templo Deiparæ à Fonte nuncupato ad Tonsam Portam sito, quibusdam adjectis oneribus, reliquit, Avorum suorum vestigia secutus, qui eidem Templo jam plura donarant. At quamvis nullo, ut diximus, Elogio doctissimi Viri Tumulus decoretur, juvat hìc Monumentum ære perennius dare, quod in amici cujusdam id enixè petentis gratiam exaravit V. Clarifs. Ludovicus Antonius Muratorius in hæc verba: „ La stretta amicizia passata fra l'Abate Pu„ ricelli, e me, e l'averlo praticato continuatamen„ te

„ te ne' sette anni, ch' io dimorai in Milano, mi „ diede agio di poter ben conoscere tutte le sue „ egregie doti negli anni migliori di sua età. Pochi „ dì passavano, che non fossimo insieme; le nostre „ posate erano d'ordinario presso il buon Segretario „ Carlo Maria Maggi, il quale sopra gli altri inge- „ gni felici de' Milanesi stimava quello del Puricelli. „ Sapeva questi mirabilmente descrivere i costumi, „ e le passioni degli Uomini, perchè ben provvedu- „ to de i lumi della moral Filosofia. Sapeva pu- „ gnere, ma con delicatezza; con amenità, e con „ leggiadria. Con tutto questo non cercò mai glo- „ ria da' suoi Componimenti, che pur tanto la meri- „ tavano; siccome nè pure cercò mai ricchezze, o „ posti d'onore. Contento de i comodi a lui perve- „ nuti dall' eredità paterna, ad altro non pensava, „ che a mantenere la tranquillità dell' animo, sola- „ mente conversando con Amici dotti, e in qualche „ Casa Nobile, dove era ben veduto, anzi ricerca- „ to; perchè d'umore allegro, ma savio, dava un „ bel condimento alle Conversazioni. Grande era „ in lui la pietà, somma l'illibatezza della Coscien- „ za; e l'oneste sue maniere il rendevano caro a tut- „ ti, senza ch' egli o col suo parlare, o colle sue „ azioni si guadagnasse mai l'odio d'alcuno. Tale „ era la sua placidezza, che la collera difficilmente „ il prendeva, e poco poi tardava ad andarsene: „ finissimo verso gli Amici, rispettoso verso tutti; e „ d'una incomparabile onoratezza ornato. Per dir „ tutto in poco, egregiamente seppe, e più egre- „ giamente praticò sempre mai quella Filosofia, che „ giova per questa vita, e per l'altra. „ Utinam verò liceret nobis hoc loco exactam ejus Operum seriem dare, sed, ut speramus, eam brevi Lectores habebunt in editione eorundem, quam non exiguo labore colligit Comes Joseph Imbonatus inter Arcades Vesalnus Acrejus, Vir litterarum cultor, & Eruditorum amantissimus.

Damus interim:

I. Carmina plura tam Italica, quàm Latina MSS. partim in præfatis Academiis, partim in privatis Litteratorum Cœtibus ab eo variis super argumentis pronunciata, quorum Collectionem, atque editionem aggressus est præfatus Comes Imbonatus.

II. Carmina III. Italica, vulgò *Sonetti*, extant in libro, cui titulus: Applausi Poetici per le gloriose imprese del Serenifs. Principe Eugenio di Savoja.

III. Corona prima in morte del Segretario Carlo Maria Maggi. Extat in hujus Vita à jam laudato Muratorio conscripta.

IV. Ejus Carmen Italicum posthumum, vulgò *Capitolo*. Legitur in libro inscripto: Lagrime in morte d'un Gatto. *Milano, per il Marelli*, 1741. *in* 8.

MCCCXLIX.

PURICELLUS JOANNES PETRUS.

Inter primarios Mediolanenses Eruditos omnium calculo certè recensendus est Joannes Petrus Puricellus, Patre Balthassare, satisque honesta familia in prænobili Gallaratensi Oppido natus die XXIII. mensis Novembris, anno MDLXXXIX. Primis etiam pueritiæ annis qualis, quantusque Vir futurus esset, ostendit, nam condiscipulos omnes assiduitate studii, & acris ingenii laude superavit, nunquam sine libris visus, & sæpe lectioni intentus adeò, ut non raro à Genitoribus vi traheretur è pluteo ad mensam. Ex Patria, ubi prima litterarum rudimenta perceperat, Mediolanum missus, doctissimæ Societatis Jesu Alumnis in Braydensi Archigymnasio erudiendus traditur, ubi sub Optimis Præceptoribus humanitatis & eloquentiæ dogmata audivit tanto cum progressu, ut etiam Magistris admirationi esset. Mox Clericali adscriptus militiæ, ac in Seminarium majus receptus, Philosophiam didicit, & Theologicam facultatem percepit, cujus Teoremata annos natus XX. publico litterario certamine cunctis stupentibus propugnavit, adstante quoque Clarissimo Cardinali, atque Antistite Friderico Borromæo, qui emeritam Viri frontem Laureâ redimivit. Ad exoticas postmodum linguas, Græcam scilicet & Hebraicam convertit animum tam felici eventu, ut earundem adjutorio fretus Sacras Paginas, & Ecclesiæ Doctorum scripta in suam derivarit eruditionem, ad omnes refellendas paratus cavillationes, quibus Eterodoxi Fidem convellere illa maximè tempestate nitebantur. Presbyterali insignitus dignitate, ab eodem Friderico Theologali Præbenda Collegiatæ Ecclesiæ S. Thomæ in Terra amara nuncupatæ decoratus fuit, & Alumnorum Seminarii studiis Præfectus, quos per octennium Philosophiam, Theologiam, & Eloquentiam docuit, atque ut Adolescentes ad Litterarios labores incitaret in eodem Seminario Hermathenaicorum Academiam instituit. At majoribus tanta virtus præmiis honestari meruit anno MDCXXIX., nam Archipresbyter Laurentianæ Basilicæ renunciatur; cùmque sequenti anno pestifera lue Metropolis hæc laboraret, intrepido semper animo morbo tactis ministrare nunquam destitit; quo in pietatis officio sibi præsens Numinis sensit auxilium, unus ex omnibus ejusdem Templi Ministris superstes. Plura ad hujus Archidiœcesis utilitatem munera gessit, Examinatoris videlicet Synodalis, Consultoris Congregationis Pœnitentiæ, Librorum Censoris, Sacrarum Virginum Confessarii & Protectoris. At quamvis tot implicitus curis, & quotidiano Basilicæ ejusdem ministerio addictus, nunquam à conscribendis Voluminibus cessavit, in quibus tam solidum ostendit judicium, ut primus omnium fuisse perhibeatur, cujus critice Mediolanenses historicos à mendis, fabulisque purgaverit. Id compertum habens Borromæus Antistes, Operâ Puricelli usus est pluribus in magni momenti rebus, præsertim verò in reformandis, edendisque Missali, & Breviario Ambrosianæ Ecclesiæ. Illud etiam non omittendum censemus, Puricello in animo fuisse Mediolanensem Historiam, eodem, quo Tristanus Chalcus secutus fuerat, ordine, conscribere. Jam multa ad eam paraverat spartam, ut inter illius Lucubrationes infra recensendas Lector videbit; sed aliis distractus eruditis laboribus, quod cogitaverat, non perfecit. Ad eum confluebant Consilii gratiâ Cives eruditionis illius famâ allecti, neque hæc intra Insubriæ fines retinebatur, nam in exteras etiam gentes diffusa Eruditos quoque temporis illius Clarissimos adduxit, ut Puricellum per litteras consulerent. Eos inter numerare libet Lucam Wadingum, Leonem Allatium, Melchiorem Inchnoffer, Cassianum Cajetanum Sedis Apostolicæ Scriptorem, aliis non minoris existimationis prætermissis. Ille tamen tantâ præditus erat modestiâ, ut in Litterariis Cœtibus ultimo semper consideret loco. Adversâ ferè semper fortunâ pressus constantissimum se præbuit, bonisque, & Ecclesiastico Viro dignis moribus ornatus apparuit, donec laboribus, & annis gravis die XVII. Novembris, ætatis suæ anno LXX Incarnationis verò Dominicæ MDCLIX. dum plura ad Patriæ honorem moliretur, vitâ decessit. Opera illius tam edita, quàm inedita à nobis diligentissimè perscrutata hæc sunt, nec Lectores pigebit, Documenta, aliaque à tanto Viro collecta pro conficiendis doctissimis suis Lucubrationibus hic exposita videre, cursim verò à nobis non sine delectu perspecta, non secundùm ordinem Manuscriptorum, in quibus reperiuntur, sed per aliquam materiarum seriem disposita,

Sci-

Scilicet:

I. Ambrosianæ Mediolani Basilicæ Monumenta. *Mediol. apud Ramellatum*, 1648. *in fol.* Et in Tomi IV. p. I. Antiquitatum Ital. Jo. Georgii Grævii. Autographus verò hujus Operis ext. in Biblioth. Ambrosiana, Cod. MS. sign. ſt. num. 3.

Quæ ſequuntur ad eamdem rem pertinent.

Diplomata Friderici I. Imperatoris, aliorumque Cæſarum ad Baſilicam Ambroſianam ſpectantia, partim à Puricello in ſupradictum ſuum Opus ex integro inlata, partim tantùm indicata: ſunt in Cod. MS. Bibliothecæ Ambroſianæ, ſign. C. num. 76.

II. De antiquitate Canonicorum Eccleſiæ S. Ambroſii majoris Mediol. ſupra Abbatem, & Monachos Monaſterii ejuſd. Eccleſiæ, Diſſertatio. MS. in Cod. Bibliothecæ Ambroſ. ſign. S. num. 89. in fol.

III. I Contraſti ſuperati ſopra il Libro intitolato *Monumenta Baſilicæ Ambroſianæ*. MS. in fol. pagg. 200. in Bibliotheca Ambroſ. ſign. D. num. 156. in fol.

IV. Laurentii Littæ Civis, & Archiepiſcopi Mediolanenſis Vita. *Mediolani, apud Impreſſores Archiepiſcopales*, 1653. *in* 4.

V. De Sanctis Martyribus Nazario & Celſo, ac Protaſio & Gervaſio Mediolani ſub Nerone cæſis, Hiſtorica Diſſertatio. *Mediolani, apud Malateſtam*, 1656. *in fol.*

De Sanctis Gervaſio & Protaſio. De Paſſione Sanctorum Martyrum Nazarii & Celſi MS. in Cod. Biblioth. Ambroſianæ, ſign. ſt. num. 4. in fol.

VI. De Sanctis Martyribus Arialdo Alciato, & Herlembaldo Cotta. *Mediolani, apud Malateſtam*, 1667. *in fol.*

Adverſaria in conſcribendam Vitam S. Arialdi, & Teſtimonia pro Sanctitate ejuſdem. MS. in Ambroſiana, ſign. D num. 36.

VII. S. Satyri Confeſſoris, & SS. Ambroſii, & Marcellinæ Tumulus, ad Cardinalem Littam Archiepiſc. *Mediol. apud Malateſtam*, 1658. *in* 4.

VIII. Joannis Petri Puricelli Diſſertatio: Utrum Sanctus Ambroſius Clero ſuo Mediolanenſi permiſerit, ut virgini nubere ſemel poſſet, ex Vita Sancti Herlembaldi denuo excuſa in Tomo IV. Rerum Italicarum Scriptor. poſt Landulphi Hiſtoriam Mediolanenſem, pag. 121.

IX. Regola del P. S. Benedetto per le Monache Umiliate, conforme che fu appropriata all' Ordine loro, nuovamente traddotta da Gio. Pietro Puricelli. *Milano, per il Malateſta*, 1657. *in* 4. Ibi eſt diſertiſſima ejuſdem Præfatio.

X. Collectio Chronicarum de Ordine Humiliatorum. MS. in fol. Bibliothecæ Ambroſianæ, ſign. I. num. 125.

XI. Hiſtoria Ordinis Humiliatorum, ex diverſis Chronicis, unà cum Præfatione Jo. Petri Puricelli. Ext. in Cod. MS. Bibliothecæ Ambroſianæ, ſign. C. num. 74. Ibi etiam hæc reperiuntur:

1. Regula Humiliatorum, & nonnulla alia ad eos pertinentia, cum Præfatione Jo. Petri Puricelli.
2. De parvo B. M. V. Officio ab Humiliatis recitando.
3. De Monialibus ejuſdem Ordinis, quæ Romanum Breviarium ſuſceperunt.
4. Degli Santi, e Beati dell' Ordine degl' Umigliati.
5. Della declinazione del detto Ordine, e loro eſtinzione, ſalve le Monache.
6. Pronoſtico della ruina degl' Umigliati. Cento Ottave d'Ottaviano Pizzi, de quo jam egimus.

XII. Rationes, quibus demonſtratur Moniales Ordinis Humiliatorum teneri Breviarium Romanum, non illud ejuſdem Ordinis, recitare. MS. in fol. pagg. 798. in Bibliotheca Ambroſiana, ſign. D. num. 87.

XIII. Alia argumenta, quæ cogunt Moniales Ordinis Humiliatorum pſallere more Romano. MS. in fol. ejuſdem Bibliothecæ, ſign. D. num. 113.

XIV. De origine & progreſſu Ordinis Humiliatorum juxta diverſos MSS. in Cod. Biblioth. Ambroſianæ, ſign. C. num. 65. In eodem hæc ſunt etiam:

1. Regola dell' Ordine degli Umigliati, appropriata alle ſue Monache.
2. Della Regola di S Benedetto, conforme che gli Umigliati ſe l'acconciarono.
3. Di alcuni Santi dell' Ordine degli Umigliati, cioè:
   Del P. Guido da Milano,
   Del B. Uberto da Milano,
   Di S. Gio. da Meda, detto il Prete,
   Del B. Luca Mantoli da Firenze,
   Di S. Omobono da Cremona.
   Di S. Picinino.
   Di S. Coſtanzo da Breſcia, o ſia da Stampa.
4. Altre Regole del medeſimo Ordine.
5. Memorie cavate dalla Chieſa de' SS. Pietro, e Paolo di Vico-Boldono intorno all' Ordine degli Umigliati.
6. Inſtrumentum Humiliatorum, ex quibus aliqua ad eorum Ordinem pertinentia dignoſci poſſunt.

Omnia ſunt notulis Puricelli noſtri adſperſa.

XV. Obſervationes variæ de Ordine Humiliatorum. In Cod. MS. ejuſdem Bibliothecæ Ambroſianæ, ſign. S. num. 89. in fol. ubi hæc quoque reperiuntur:

1. Excerpta per Archipresbyterum Puricellum ex Archivo Monaſterii S. Mariæ in Vallo Mediolani, cum diplomatica Collectione.
2. De Monaſterio S. Catharinæ de Brayda Mediolani Ordinis Humiliatorum excerpta per D. Puricellum.
3. Unio Domus Ordinis Humiliatorum in Burgo Merati cum Monaſterio S. Catharinæ Mediolani.
4. Unio Præpoſituræ S. Matthæi in loco Caſſani ſupra Abduam cum Domo Humiliatorum S. Catharinæ de Blaſſono Mediolani, facta per Capitulum generale Ordinis Humiliatorum in Domo S. Michaëlis Parmæ, anno Domini MCCCCXCI. Autograph. F. Hieronymi de Landriano Humiliatorum tunc Præpoſiti Generalis.
5. Duciſſæ Mediolani commendatio pro Præpoſito S. Matthæi Ordinis Humiliatorum in loco Caſſani ſupra Abduam, anno MCCCCLIII.
6. Exemptio à Franciſco Sfortia Vicecomite Mediolani Duce conceſſa Monaſterio Ord. Humiliatorum S. Catharinæ Mediolani, anno Domini MCCCCLX.
7. Formula creationis Miniſtri Domus S. Matthæi ſupradicti MCCCCL.
8. Formula creationis Præpoſiti Domus S. Matthæi ſupradicti MCCCCLIII.
9. Ludovici Francorum Regis, & Mediolani Ducis confirmatio, ſive ampliatio exemptionis pro Monaſterio Ord. Humiliatorum S. Catharinæ Mediolani, anno MDIX.
10. Caroli V. Imper. confirmatio exemptionis ſupradictæ, anno MDXLI.
11. Petri Joannis Perpiniani de vita, & moribus D. Eliſabethæ Reginæ Luſitaniæ libri tres.

Omnia cum notulis Joannis Petri Puricelli.

XVI. Adverſaria ad Humiliatorum Hiſtoriam pertinentia, cum nonnullis eorumdem Privilegiis ad trutinam revocatis per Jo. Petrum Puricellum. MS. in Ambroſiana Bibliotheca, ſign. D. num. 99.

XVII. Diſſertazione della B. Aldobrandeſſa Umiliata, col diſegno del ſuo Sepolcro. MS. in fol. Extat in Cod. Bibliothecæ Ambroſ. ſign. D. num. 115.

XVIII. Chronica del Monaſtero delle Monache di Santa Marta dell' Ordine di S. Agoſtino di Milano, raccolta da Gio Pietro Puricelli, Dottore di S. T, ed Arciprete della Chieſa Collegiata di S. Lorenzo Maggiore. MS. in fol. ſign. C. num. 75. in Bibliotheca Ambroſiana.

XIX. Vita della B. Veronica, compoſta dalla Madre Suor Benedetta da Vimercato, Monaca del medeſimo Monaſtero di Santa Marta in Milano, appreſſo di cui ſi conſerva tal Vita. MS. pagg. 18., con le aggionte fatte nell' anno del Signore MDCXXXVIII. da Gio. Pietro Puricelli alla ſuddetta Vita. MS. extat ibidem.

XX. Vita della Nobiliſſima Matrona, ed Abbadeſſa S. Begga Ducheſſa di Brabanza, e Sorella di S. Gertruda, dello ſteſſo Puricelli. MS. ibidem.

XXI. Vita delle due Sante Sorelle Gertruda e Begga, con alquanti altri Perſonaggi SS. loro Parenti, ed inſieme aſcendenti di Carlo M. Re di Francia, e primo Imperadore d'Occidente, raccolta Cronologica di Gio. Pietro Puricelli, con ſua Prefazione. MS. ibidem.

XXII.

XXII. Catalogus Archiepiscoporum Mediolanensium à Sancto Barnaba ad Aicardum, anno Christi MCCXXXIX. cum notis Joannis Petri Puricelli. Extat in Cod. MS. Ambrosianæ Bibliothecæ, sign. D. num. 114. in fol., unà cum sequentibus Opusculis.

1. Reliquiæ SS. quæ Mediolani adservantur.
2. Excerpta aliqua ad Mediolanensem Ecclesiam spectantia, ex Manip. Florum Gualvanei de la Flamma, aliisque.
3. Chronologia Sacri Ritus Ambrosiani.

XXIII. De Decumanis Ecclesiæ Mediolanensis, Differtatio Historica XCI. Capitulis distributa. MS. in fol. in Ambrosiana, sign. D. num. 136.

XXIV. De antiquis Membranis Archivi Beneficiatorum Metropolitanæ Mediolanensis Basilicæ, qui Decumanis ejusdem Ecclesiæ subrogati denique fuerunt an. Ch. MCCCXXII. die XXIII. Aprilis, Differtatio. Extat in Codice MS. Ambrosianæ Bibliothecæ, sign. C. num. 76. in fol

XXV. Interdicti Mediolanensis, anno MDCXXXII. Sede Archiepiscopali vacante promulgati, aliorumque interim pro Ecclesiastica Immunitate gestorum narratio. Codex MS. in fol. pagg. 324. Authographus apud Clarifs. Saxium Collegii, & Ambrof. Biblioth. Præfectum, nec non in Bibliot. hæredum Co: Cæsaris Montii.

XXVI. Consultatio pro Archiepiscopo Mediolani, & pro Breviario Ambrosiano corrigendo, à Jo. Petro Puricello scripta anno MDCLVII. pagg. 100. in fol. Extat in Vol. VIII. MSS. Jo. Baptistæ Cornei Junioris in Archivo Archiepiscopali Mediolani, de quo diximus littera C.

XXVII. Observationes super VI. Ecclesias, quæ circumstabant Ecclesiæ majori S. Teclæ olim Metropolitanæ, unà cum delineationibus earumdem. MS. in fol extat in Cod. Biblioth. Amb sign. S. num. 89.

XXVIII. Observationes, & Notæ in Testamentum Attonis Episcopi Vercellensis de dispositione Vallium Blexii, Lucentinæ, & Augustæ pro IV. Comitibus Ordinariis Canonicis Ecclesiæ Metropolit. Mediol. ext. in eod. Cod., & adjiciuntur sequentia:

1. Testamentum ejusd. Attonis, de quo Puricellus noster dubitavit.
2. Lettere due di Difendente Lodi al suddetto Puricelli, concernenti lo stesso Testamento.
3. Nonnulla excerpta è Scripturis, Actis, &c. Capituli Beneficiatorum Metropolitanæ Basilicæ Mediolani, ad Coronam Ferream præcipuè spectantia.
4. Privilegium Joannis Galeaz Mariæ Sfortiæ Vicecomitis concedentis DD. Ordinariis Ecclesiæ Majoris Mediolani annuum reditum librarum 500. super fructibus in Plebe Castri Seprii nascituris in perpetuum vice prædictarum Vallium DD. Uraniensibus in Feudum perpetuum dimissarum, anni MCDLXXXIV. die XXVI. Septemb. Extat quoque in Codice altero Ambr. sign. S num. 89. in fol.

XXIX. Differtatio de S. Arsatio Mediolani Archiepiscopo. MS. in fol. extat in Cod. Ambrosianæ Bibliothecæ, sign. C. num. 76.

XXX. Differtatio de Joanne Vicecomite Mediolani Archiepiscopo, anno Christi MCCCCIX. MS. in Codice Ambrof. signat. D. num. 115. in fol.

XXXI. Differtatio de Vita & Martyrio S. Calimerii. MS. in Cod. Ambrof. Bibl sign. ft. num. 4.

XXXII. Differtatio de S. Calocero, ubi etiam plura de Sanctis Faustino & Jovita. Ibidem.

XXXIII. Responsio ad Quæsitum Philippi Malabaylæ de S. Calimero. MS. Ibidem.

XXXIV. Alia ad Quæsitum ejusdem Malabaylæ de Alrici Astensis Episcopi electione, & de ipsis Astensibus, an adhæserint non solùm Federico Ænobarbo, sed etiam Antipapæ. Pro quibus sequitur Differtatio Malabaylæ ad Puricellum, cum Historico Fragmento de Ecclesia SS. Apostolorum, & actis Sancti Secundi Astensium Patroni. MS. ibidem.

XXXV. Responsio Puricelli ad supradictam Differtationem.

XXXVI. Differtatio an Constantinus Magnus Imp. apud Astam cum exercitu Maxentii pugnaverit. MS. ibidem.

XXXVII. De Celsiano Monasterio Mediol., de Abbatia ejusdem, & de Imagine B. M. V., quæ in Celsiana Basilica reperitur, ad Cardinalem Theodorum Trivultium, ubi plura quoque in ejus laudem. MS. in fol. in Bibliotheca Ambrosiana, sign. ft. num. 3.

XXXVIII. Collectio Monumentorum ad Abbatiam Sancti Celsi spectantium ex Archivo ejusdem Monasterii, & altero Cardinalis Theod. Trivultii tunc Commendatarii, unà cum animadversionibus Puricelli, ex quibus plura ad Historiam Diplomaticam ipsius Abbatiæ, & ad cognitionem variorum Mediolanensium Virorum illustrium erui possunt; inter alia sunt:

1. Concordia inter Abbatem S. Celsi, & Lanfrancum Plebis Brebbiæ Præpositum, anno Chr. MCLII.
2. Confirmatio Privilegiorum ejusdem Abbatiæ per Alexandrum VI. Pont. M

Extant in Cod. Bibl. Ambrof. sign. C. num. 76. in fol.

XXXIX. De Ecclesia S. Laurentii majoris Mediol Differtatio, cum Documentis è libro Provisionum ejusdem Urbis, ab anno MCCCLXXXIX. ad MCCCXCVII. MS. in Cod. Ambrof. Biblioth. sign. C. num. 76. in fol.

XL. De Sancto Aquilino Sacerdote, & Martyre, patria Herbipolensi. MS. in fol. ibidem.

XLI. Sentimenti, e disegni sopra la formazione della Storia di Milano. MS. in Cod. Bibliothecæ Ambrosianæ, sign. D. num. 115. in fol.

Pro hac formanda Vir iste magni faciendus plura collegit, quæ breviter à nobis hìc recensenda non incongruum esse conjicimus.

1. Extracta ex Indiculo Alphabetico, qui penès Secretarium Civitatis Mediolani custoditur, collecto è variis ejusdem Civitatis Codicibus MSS., sive Diariis, sive Registris, quibus ipsius Acta, & aliæ multæ res memorabiles descriptæ sunt. Extracta verò inde fuerunt à me Joanne Petro Puricello, anno Domini MDCLII., die XXVI. Maji. MS. in Codice Biblioth. Ambrof. sign. C. num. 76. in fol.
2. Excerpta ex MS. Cod. in fol. magno Eustorgiani Conventus FF. Prædicatorum Jo. Petro Puricello communicato per F. Thomam Orticam ejusdem Conventus aliquoties Priorem, & denuo anno Christi MDCXLVI. quo Puricellus exscribebat. MS. in fol. ibidem.
3. Excerpta ex Archivo Hieronymi Vassalli Caufidici Coll. Mediol. Feudatarii Castri Montis Boni, Diœcesis Aquensis, Ducatus Montisferrati, quo in Castro idem Archivum reperitur (aut reperiebatur) ex Codice antiquissimo pergameno; plura de Confaloneriis hausit Puricellus, qui inter alias Chartas profert Diploma Rodulphi Regis, datum Papiæ XV. Kal. Augusti, anno CMXVI. Indict. XIII. & suum judicium profert, cum Cl. Sigonio errorem esse Amanuensis in anno supradicto XVI. pro XXV. MS. ibid. cum aliis rebus lectu dignissimis, sicuti etiam sunt plura ad hanc rem attinentia in Cod. Ambrosiano, sign. ft. num. 3. in fol.

XLII. Joannis Petri Puricelli Sacræ Theologiæ Doctoris, & Laurentianæ Mediolani Basilicæ Archipresbyteri Consultatio, & ex auctoritate Declaratio de annua librarum mille Imperialium distributione pauperibus Casoratensibus à quond. Rev. Domino Bernardo Bellono legata. Extat MS. in Cod. Bibliothecæ Ambrof. sign. ft. num. 4. in fol.

XLIII. Consultatio pro Dominis Brippiis, ideft de eorum obligationibus in Ecclesia S. Firmi Mediolani. MS. ibid

XLIV. Consultatio pro Præfecto, & Coadjutore Ecclesiæ Sanctorum Bernardini, & Martæ loci Rancati. MS. ibid.

XLV. Consultatio pro Abbatibus emeritis Congregationis Cistercienfium S. Bernardi in Italia. MS. ibid.

XLVI. Consultatio pro Hieronymo Bonoreno Capellano ad altare Sanctorum Petri, & Pauli erectum in Ecclesia S. Alexandri in Columna Civitatis Bergomensis. MS. ibid.

XLVII. Consultatio de duabus Missis in singulas hebdomadas, ex Testamento celebrandis. MS. ibidem.

XLVIII. Decisione di un dubbio proposto da' Curati di S. Martino, e S. Stefano in Nosiggia sopra un Legato. MS. ibidem. In eodem Cod. sunt quoque alia à Puricello collecta, scilicet:

1. Testamentum Francisci Mariæ Tovaliatii Parochi in Ecclesia Metropolitana Mediolani. Ib.
2. Bulla Urbani Papæ in favorem Jo. Mazzucchelli pro percipienda pensione 34. Ducatorum ex fructibus Ecclesiæ Parochialis Castani. Ibid.

3. Lettere di Filippo Malabayla al suddetto Puricelli sopra alcuni dubbj Storici, dat. anno MDCXLIX. Ibid.

XLIX. Vita S. Sigismundi Regis & Martyris. MS. in eodem Codice.

L. Oratio in laudem Reverendissimi Domini Clementis Geræ Laudensis Episcopi, pagg. 10. Extat in Cod. Bibl. Ambros. sign. D. num. 115. in fol.

LI. De Antichristo, liber Apologeticus contra Libellum Italicum à Calviniano Ministro editum, sub hoc titulo: Vero Ritratto della Divina Persona di Gesù Cristo. „ Con questo ancora si descrive il vero modello di Anticristo. MS. in fol. Biblioth. Ambros. sign. D. num. 145.

LII. De Mysterio Transubstantiationis in Eucharistiæ Sacramento adversùs Impanatores Lutheranos in XXIV. Capita digestum. MS. Authogr. in Ambr. Cod. sign. C. num. 278. in fol.

LIII. Berengarii Turonensis Hæresiarchæ tandem conversi, & famam Sanctitatis assecuti Vita, pro Catholica Eucharistiæ Fide contra Sacramentarios, & Panitas hæreticos opportunissima, divisa in Capp. XXXIII. Extat ibid In altero Cod. ejusdem Bibliothecæ Ambros. sign. st. num. 3. adest Puricelli nostri Epistola nuncupatoria ad quemdam Regem, de eadem Vita, typis parata.

LIV. Ruperti Tuitiensis Abbatis germana, & Catholica de Sacramento Eucharistiæ Sententia pravis ab interpretationibus vindicata, cum ejusdem Ruperti Vita: extat ibidem.

LV. Jo. Petri Puricelli de satisfactione pro pœna temporali post remissam culpam. MS. in Cod. Biblioth. Ambros. sign. st. num. 12. in fol.

LVI. Apologiæ II. pro Romani Pontificis legitima potestate tuenda, aliisque Catholicæ Fidei Capitibus. MSS. ibid.

LVII. De nomine Episcopi, & Presbyteri. MS. ibidem.

LVIII. De Extasi. MS. ibidem.

LIX. De Justitia imputativa. MS. ibidem.

LX. Quàm ineptè Sectarii Solitidiani fundamentum fidei statuant in eo testimonio, quod Spiritus Sanctus præstare justis dicitur (ad Rom. 8.) *Quicumque Spiritu Dei* &c MS. ibidem.

LXI. Contra aliud Solitidianorum fundamentum desumptum à discrimine inter legem Judaicam & Evangelicam. MS. ibidem.

LXII. Collectio Variarum Inscriptionum antiquarum cum animadversionibus. Extat in eadem Biblioth Cod. MS. sign. st. num. 4. in fol.

LXIII. Pastoralis Tragicomedia. Hanc eruitur Puricellum composuisse ex Epistola Latina Jacobi Antonii Busseti, data Mediolani VII. Id. Octobris MDCXIV., quæ extat in supradicto Codice Ambrosiano, sign. D. num. 115.

LXIV. Appendix ad Horatium Landum de Senatu Mediolanensi. MS. in fol. Extat in Catalogo MSS. Bibliothecæ P. Abbatis D. Hilarionis Rancati, in Tom. XIX. Operum ejusdem.

LXV. Ragionamenti, e Lezioni Morali sopra diverse materie Ascetiche, partim Latino, partim Italico Sermone scriptæ. MSS in fol. in Bibliotheca Ambrosiana, sign. C. num. 277.

LXVI. Varj Discorsi Morali sopra le Solennità principali del Signore, e de' Santi, pariter tam Latino, quàm Italico Idiomate. MSS. in eadem Bibliotheca, sign. C. num. 280. in fol.

LXVII. Prælo paraverat Historiam Mediolanensem Landulphi à S. Paulo, quæ MS. in fol. cum Præfatione lectu digna, & Indice ab eodem elaboratis, extat in Bibliotheca PP. Eremit. Discalc S. Aug. apud Templum SS. Cosmæ & Damiani. Vidi quoque ejus Notas ad Landulphum in Codice Bibliothecæ Metropolitani Capituli Mediol. sign. E. num. 24.

LXVIII. Scripta Theologica Antonio Thoëschio dictata dum erat Clericus in Seminario hujus Metropolis annis MDCXLVIII & MDCXLIX. Vol. IV. in 4. MSS. extant in Bibliotheca supradicta SS. Cosmæ & Damiani.

LXIX. De Guillema Boëma, vulgò Guilelmina, deque Secta ipsius, fidelis, & verax, Dissertatio; Hoc Opus innuerat Picinellus in Athenæo, de more reticens, quo loco servaretur. Extat igitur MS. in fol. Biblioth. Ambros. sign C. num. 2. In altero autem MS. in fol. exemplari apud Canonicum Iricum mihi amicissimum, hic est titulus: De Guillelma &c. Dissertatio multis multorum fabulis honestati Mediolanensium contumeliosis opposita. Opus excerptum est è Processu per Fidei Inquisitores contra Guillelmam, ejusque Discipulos formato, quem Puricellus eidem Dissertationi attexuit.

LXX. Epistolæ plures tam Italicæ, quàm Latinæ ad Varios, & quamplurimæ ad eum scriptæ, quas inter præsertim memorandæ, quæ sequuntur nobis videntur; scilicet II. Latinæ ipsius Puricelli ad P. Joannem Ferrandum è Societate Jesu, datæ anno MDCL., in quarum prima spondet se missurum libros suos de Monumentis Ambrosianæ Basilicæ, & Vitas Sanctorum Arialdi, & Herembaldi, aitque se manum apposuisse Vitæ Berengarii, mandato Cardinalis Federici Borromæi: In altera data die XII. Martii MDCLI. gratias agit de libris ejusdem Ferrandi ad se missis, & postulat notitiam quandam circa SS. Martyres Nazarium, & Celsum; Aliæ plures ad Matthæum Valerium, in quibus agit de rebus ad Humiliatos spectantibus, & ad Monumenta S. Arialdi; datæ sunt annis MDCXXXV., MDCXL., XLIV., & XLV. Aliæ plures ad Lucam VVadingum, in quibus agit de Residuis Tristani Calchi, aliisque rebus ad eruditionem Sacram, & Profanam pertinentibus, sicuti & ad alios doctos Viros, nempe Leonem Allatium, Melchiorem Inchnofer, Abbatem Cajetanum Sedis Apostolicæ Scriptorem, Joannem Donatum Ferrarium, Nicolaum Pelizzarium, Mauritium Bimium, Jacobum Antonium Bussetum, Nicolaum Arrigonum, Franciscum Pontium Canonicum ejus Consobrinum, Alexandrum Puricellum fratrem, Defendentem à Laude, Joannem Ludovicum Mazentam Congregationis Divi Pauli, Carolum Septalam, aliosque. Partim sunt Latino, partim Italico Idiomate scriptæ, cum Responsionibus eorumdem, inter quas sequentes brevitatis causâ juvat tantùm enunciare, videlicet: P. Ferrandi supradicti, datæ Lugduni anno MDCLI., plurima ad Berengarii Vitam, atque ad SS. Nazarium, & Celsum spectantia continentes, Defendentis à Laude, Joannis Ludovici Mazentæ, & Bartholomæi Zucchii, datæ annis MDCXXVIII., MDCXXIX, & MDCXXXIII. cum Monumentis ad Historiam Humiliatorum pertinentibus, inter quæ Beatæ Brunæ, & Beati Origi ejusdem Ordinis, Matthæi Valerii, & Lucæ VVadingi de rebus Mediolanensibus. Majori ex parte extant in Codice Ambrosiano, signato D. num. 115., nec non in aliis, sign. D. num. 113., & C. num. 76., à nobis supra memoratis.

Scripsit ad eum Simon VVagnereckius Societ. Jesu Epistolam eruditissimam, datam Monachii XXII. Novembris MDCL. ubi plura de Officio Græcorum die festo Sanctorum Martyrum Nazarii, Gervasii, Protasii, & Celsi, qui in ea Ecclesia coluntur die XIV. Octobris. Extat in Dissertat. Nazar. ejusdem Puricelli Cap. LXXXI. num. IV. & sequentibus. Aliam quoque ejusdem VVagnereckii Epistolam, datam ibidem die XXVIII. Novembris MDCLI. ad eundem de ipso Argumento. Vide loco citato num. 12. & sequentibus.

Nemo est, qui de rebus Litterariis Mediolanensibus scripserit sæculo decimo septimo, qui non memoret Joannem Petrum Puricellum uti Virum doctissimum, in cujus laudem integrum Poëma Latinum scripsit Augustinus Terzagus in suis Carminibus pag. 246. Videndi quoque sunt Petrus Paulus Bosca in libro de origine, & statu Bibliothecæ Ambrosianæ, nec non Picinellus in Athenæo pag. 323.

MCCCL.

PURICELLUS PETRUS.

JAm laudati Jo. Petri Puricelli ex fratre nepos, & Alexandri superiùs commendati frater, extitit Petrus, & ipse Gallarati ortus. Strictioris Observantiæ Sancti Francisci Instituto se addixit, ac in eo sacræ Facultatis Lectorem aliquandiù egit, & non rarò publicè ad Populum Conciones habuit. Mox in Gallias pergere statuit, quò se contulit, Francisco Cardinale Barberino Ordinis Minorum Protectore beni-

benignè annuente. Immo apud eundem tanta habitus fuit in existimatione, ut ejus jussu à Recollectis, ut vocant, Lugdunensis Cœnobii receptus fuerit, interim quæ necessaria ipsi erant Cardinali eodem suppeditante, & Lugdunensi Cœnobio aureos duos singulis mensibus illius intuitu persolvente. Adhuc ibidem commorabatur anno MDCL. ut patet ex infra dandis, & ex eadem Urbe Libros P. Joannis Ferrandi Societatis Jesu ad Patruum misit. Reliqua ad eum pertinentia Lector à nobis ne quærat, quos optantes, & magno labore conquirentes ætas bonis plerumque invida, jejunos vacuosque dimisit.

Monumenta illius Litteraria sunt:

I. Tractatus de Joanna Viragine Aurelianensi, quem cum Epistola Italica ad Patruum misit Lugduno die XXII. Maji anno MDCL. MS.
II. Epistola Latina eruditissima ad Cardinalem Antonium Barberinum, sine die, & anno. MS. Extant ambo in Biblioth. Ambros. inter Opera Jo. Petri Puricelli Cod. sign. D. num. 115. in fol.
III. Altera Italica ad Patruum, die VI. Novemb. MDCL. MS. ibid.
IV. Altera item Italica, die XIII. Novembris ejusdem anni, qua ei scribit, Cardinalem Antonium Barberinum sibi suppeditare, quæ necessaria sunt, & aureos duos singulo mense Cœnobio largiri intuitu sui. MS. ibid.
V. Altera ad Jo. Petr. Puricell. Lugduni die X. Septembris MDCL, cum qua mittit libros Patris Johannis Ferrandi Societ. Jesu. MS. ibid.
Extat ibid. Epistola Lucæ VVadinghi ad eundem tunc Mediolani Theologiæ Studentem in Cœnobio Sanctæ Mariæ del Giardino, Romæ data die XII. Septembris MDCXLIII. respondet ejus litteris pro Archipresbytero Jo. Petro Puricello ad se datis.

MCCCLI.

PURINELLUS ANGELUS.

QUantùm in construendis Scriptorum illustrium Bibliothecis necesse fuisset Epistolas nuncupatorias, necnon Præfationes Operum saltem in lucem editorum, de quibus agendum est, diligenter inspicere, facilè omnibus patebit, sed non tantùm labor improbus, at temporis quoque immensa esset jactura, quamvis inde plura haurire liceret. Id præ aliis mihi ad senectutem vergenti accidit in evolvendis penè innumeris Codicibus in hanc meam Bibliothecam inductis. Nihilominus magnam eorundem partem insalutatam minimè dimittere volui, ut Lectoribus meis frequenter apparebit. Dum interim præ manibus habui Opusculum Stephani Francisci Galli sic inscriptum: „ Il Curato in Pratica „ quem inter breviores amandare statuimus, in ipsius Epistola ad Lectorem Viros doctos Castelletti supra Ticinum natos inveni, quos inter est Angelus Purinellus ex Ordine Capuccinorum, quem Gallus citatus asserit scripsisse Annales Fratrum ipsius Sacri Instituti, Codicemque servari apud Suos, & in publico ejusdem Oppidi Archivo. Nos verò cèrtiores fieri de hac re enixè cupientes, Religiosos Viros ipsius Cœtus rogavimus, ut diligentiam omnem pro humanitate sua alibi nobis exhibitam renovarent, quod benignè præstiterunt, sed (bone Deus!) frustra; nam nec de Auctore, nec de Manuscripto Codice ulla superest memoria. Fide igitur supradicti Galli Lectoribus nostris damus:

I. Angeli Purinelli è Castelletto supra Ticinum, & ex Ordine Fratrum Capuccinorum Annales ejusdem Instituti. MSS. in fol. Extabant penès Suos, & in Archivo Oppidi Castelletti antedicti, in Ducatu Mediolanensi.

MCCCLII.

PUSTERLA ALEXANDER.

GRadus nunc nobis faciendus est ad vetustæ æquè ac nobilis Familiæ Pusterlæ, seu, ut aliquandò scriptum reperimus, Pusterulæ Viros eruditos, qui Mediolanensem Urbem doctrinæ splendoribus illustrarunt. Alios togâ, sagoque celebres eodem genitos sanguine plurimos exhibent à vetustissimis Sæculis Insubricæ Historiæ Scriptores omnes, nos tamen doctos commendare contenti, à cæterorum laudibus supersedere statuimus, ne extra metam vagari videamur. At quoniam in hac Collectione nostra elementarium hactenus servavimus ordinem, primus idcirco inter Pusterlæ Familiæ eruditionis nomine claros se offert Alexander, quem non una de causâ Litteraria suspicit Respublica. Nam utriusque Juris Laureâ, Musarum cultu, atque Oratoriæ facultatis merito id sibi promeruit. Causarum patrocinium in utroque Foro non sine ingenti famâ Sæculo XVI. in finem vergente exercuit, clientibus utilis, & Magistratibus acceptissimus. Ex infra memorandis adscriptus fuisse videtur inter Academicos Affidatos Ticinenses, quos luculenta Oratione Italica celebravit. Supremum, quo inter mortales vivere desiit, annum incognitum habemus, attamen nondum fato concesserat anno MDXC.

Illius eruditionem posteris notam faciunt,

I. Oratio in laudem Illustrissimi, ac Reverendissimi Cardinalis Francisci Alciati MS. in fol. pagg. XI.
II. Orazione in lode degli Accademici Affidati. MS. in fol. pagg. IX.
III. Carmen satis prolixum ad Cardinalem Alciatum. Extant omnia MSS. in Biblioth. Fratrum Marchionum Vicecomitum.
IV. Juris & facti Allegationes pro Multùm Rever. D. Abbate, & Monachis Monasterii, & Ecclesiæ Sancti Ambrosii Majoris Mediolani, contra Rever. Dominos Præpositum, & Canonicos Divina celebrantes in eadem Ecclesia, ac Illustrissimum, & Reverendissimum D. D. Archiepiscopum Mediolani; incipiunt: „ Ut Reverendi Domini Præpositus, & Canonici S. Ambrosii „ Majoris Mediolani se eximant &c. „ & desinunt: „ prout constat ex authentico Instrumento dictæ Benedictionis. *Mediolani, sine Typographi nomine*, 1590. *in fol.* extant penès Clar. Advocatum Joannem de Sitonis de Scotia.
V. Aliæ plures legali, atque historica eruditione refertissimæ habentur in sæpè citatis Collectionibus J. PP. Mediolanensium.
De eo Schedæ Sitonianæ.

MCCCLIII.

PUSTERLA ANGILBERTUS.

ANgilbertus Pusterla nobilissimis in hac Urbe Parentibus ortus, Mediolanensis Ecclesiæ Antistes anno DCCCXXIV. alteri Angilberto Archiepiscopo successor electus, Ludovico Pio Augusto, ejusque filio Lothario charissimus fuit. Confirmationem Privilegiorum, quæ Carolus Magnus Augustus Mediolanensi Ecclesiæ contulerat, ab eodem Ludovico Pio impetravit. Ejus etiam jussu Ecclesiasticarum rerum statum cum Andrea Patriarcha Aquilejensi recognovit. Angilberto petente Lotharius anno Christi DCCCXLI auctoritate sua Ambrosiani Monasterii privilegia corroboravit Diplomate dato Papiæ in Palatio Regio III. Nonas Maji. Municentissimus hic Præsul Aram Maximam Basilicæ Ambrosianæ solidis aureis laminis, gemmisque exornavit, quo in opere triginta aureorum millia impendit. Adhuc superest

perest piissimi Antistitis præclarum donarium, cujus imaginem, & cætera insignia exhibet Puricellus in Monumentis Basilicæ Ambrosianæ num. 57. Sancti Caloceri Martyris Reliquias transtulit, & Gaudentium Abbatem Monasterii Sancti Vincentii, cui cognomen in Prato, ad regendos Ambrosianos Monachos evocans, eos ad Regularis Vitæ Institutum studiosiùs prosequendum incitare sategit. Cum Ludovicus Imperator Lotharium filium Regno Italico præficiendum designasset, eum statis ceremoniis Coronâ redimivit, habita prius de more in Urbe Ticino Episcoporum, & Principum Italiæ Synodo, cui ipse præsedit pro suæ Cathedræ dignitate, ac privilegiis.

A Præfato Monasterio S. Vincentii (quod Cluniacensis Congregationis Monachi possidebant, nunc autem amotis Ascetis in Fiduciarii Abbatis potestatem redactum est) plurimùm decoris, atque lucri adjecit. nam Monasterium Sancti Petri in Oppido Mandelli situm anno DCCCXXXIII. Angilberto jubente, in unum cum Vincentiano coalluit. Rexit Mediolanensem Ecclesiam annos triginta quinque, menses quinque, dies decem & septem. Obiit Idibus Decembris, anno DCCCLXI. Tumulatus est in Basilica Apostolorum, quam Sancti Nazarii appellamus. In præfato autem Altari aureo piissimi Antistitis adhuc extat Monumentum his conscriptum versibus:

EMICAT ALMA FORIS RVTILOQVE DECORE VENVSTA
ARCA METALLORVM GEMMISQVE CVMPTA CORVSCAT
THESAVRO TAMEN HAEC CVMPTO POTIORE METALLO
OSSIBVS INTERIVS POLLET DONATA SACRATIS
EGREGIVS QVOD PRAESVL OPVS SVB HONORE BEATI
INCLYTVS AMBROSII TEMPLO RECVBANTIS IN ISTO
OBTVLIT ANGILBERTVS OVANS DOMINOQVE DICAVIT
TEMPORE QVO NITIDAE SERVABAT CVLMINA SEDIS
ASPICE SVMME PATER FAMVLO MISERERE BENIGNO
TE MISERANTE DEVS DONVM SVBLIME REPORTET.

Quantæ fuerit eruditionis, ac pietatis indicat

I. Epistola de statu rerum Ecclesiasticarum ad Ludovicum Pium Imperatorem, data ex Synodo Papiensi, cui Angilbertus, ut diximus, præsedit. Ad calcem ejusdem Epistolæ sunt Capitula XIX. in ea Synodo condita. Extat apud Baluz. Tom. II. Capitular. Regum Francorum edit. Regiæ pagg. 351. & sequentibus.

II. Privilegium ab eo concessum Monasterio Ambrosiano, extat apud Ughellum Tom. IV. in Archiepiscopis Mediolanensibus num. 56., & Puricell. in Monum. Basil. Ambr. num. 44.

Apud Puricellum ipsum extant Carmina quædam Italica, in quibus fit mentio Angilberti, & Altaris aurei ab eo in eadem Ambrosiana Ecclesia constructi, in Monum. ejusdem Basil. num. 51.

De eo Scriptores omnes Insubriæ cum honoris significatione loquuntur, citatus præcipuè Puricellus tam in prælaudatis Ambrosianæ Basilicæ Monumentis, quàm in aliis quoque illius Operibus.

MCCCLIV.

PUSTERLA ANTONIUS.

Antonius Pusterla Mediolani parentibus nobilitate conspicuis ortus, non minorem suo nomini famam eruditione peperit; nam Alexandro Perlasca, quem jam commendavimus, præceptore, Rhetoricam in majori hujus Metropolis Seminario didicit; mox Philosophicis, ac Theologicis quæstionibus vacans, dum actu Hermathenaicorum Academiæ principatu fungeretur, in sacra facultate Laureâ donatus est. Hinc Ticinum se contulit legibus daturus operam, ubi & Castillionæi Collegii Rector extitit, & perfectis studiorum curriculis tam Pontificii, quàm Cæsarei Juris Doctor renunciari meruit. His honoribus decoratus cum rediisset in patriam, Oratoriæ totum se dedit, cujus sæpè præclara protulit specimina tam Italico, quàm Latino sermone in primariis Basilicis ad populum verba faciens. Interim Alphonsus Litta S. R. E. Cardinalis, & Mediolanensis Archipræsul, Cleri eruditionem promovendi gratiâ, in prælaudato B Seminario Legalis disciplinæ Cathedram constituit, quod munus Antonio demandavit. Exinde Congregationis, quam Criminalem dicunt, pro Ecclesiastico Foro Assistens creatur; & demum Doctoralem Præbendam inter Metropolitanæ Ordinarios obtinuit anno MDCLXXII. Joanni Mabillonio Viro Clarissimo amicitiæ fœdere junctum fuisse testes sunt Epistolæ vicissim inter eos conscriptæ, neque sibi turpe duxit tantus Scriptor dubia quædam, quæ infra memorabimus, ob solutionem ad Pusterlam mittere, qui tunc Capituli sui Bibliothecæ Præfectus erat. Excessit è vivis anno MDCLXXXI.

Scripta his prænotantur titulis:

C
I. Consultationes Legales. Has editas fuisse testem habemus Picinellum loco citan. verùm ubi, quando, & quo prælo prodierint, reticet.

II. Oratio in Laurea Jo. Andreæ Rhaudensis. *Mediolani*, 1660. *in* 4.

III. Responsiones ad Clar. Mabillonium, circa quædam dubia de Chronico Datii, quod Sancto Dario Mediolanensi Antistiti tribuitur (de quo pluribus in V. *Datius* disceptavimus) habentur inter Analecta Mabillonii prælaudati, edit. *Parisiensis* 1723. pagg. 487. & sequentibus. Ibi tamen corrigendum sphalma Typographi, nam in subscriptione, loco Pusterlæ, *Pustulam* supposuit.

IV. Lecturæ Legales Clericis in Seminario traditæ. Has MSS. prælo paratas apud Auctorem extitisse, asserit citatus Picinellus; ubi nunc serventur nos latet.

V. Dissertazione sopra il Quesito d'un Anonimo, se sia lecito ad un Sacerdote di rito Ambrosiano celebrare la Messa ne' Venerdì di Quaresima nelle Chiese de' D Regolari, e se i Regolari in detti giorni possino celebrarla nelle Chiese di rito Ambrosiano. MSS. justæ molis extat apud amicissimum Canónicum Joannem Andream Iricum. Opus est typis dignissimum, multa enim continet eruditissima Argumenta è sacrorum Canonum fontibus eruta, nec desunt Auctorum de ritibus scribentium sententiæ ad hujus Ecclesiæ, ea die sacrificium Deo non offerentis, consuetudinem illustrandam.

Agunt de ipso Petrus Paulus Bosca de Orig. & statu Biblioth. Ambros. Sitonus in Schedis, & Picinellus in Athenæo pag. 47.

MCCCLV.

MCCCLV.

PUSTERLA BARTHOLOMÆUS.

Bartholomæus Pusterla ex nobilissimâ Familiâ natus Mediolani, doctissimam Societatem Jesu ingressus est anno ætatis suæ decimo nono. Peracto Philosophiæ magisterio Rector primùm Collegii Montis Regalis; idem dein munus agens in Collegio Mediolanensi, ubique singularem ostendit dexteritatem in dirigendis ad perfectam virtutem subditorum animis. Hinc transgressus ad Domum Probationis, per plures annos curam habuit Novitiorum, quo in officio ita se gessit, ut matris planè animum omnibus exhiberet. Hæc causa fuit, ut illi in reliquum vitæ spatium, veluti ipsi maximè congrua, rerum Spiritualium Præfectura in maximo Provinciæ Collegio Mediolanensi commissa sit. Monumenta duo Caritatis ejus insignia extant in præsens: Alterum est in Patrio Collegio Sodalitium Beatæ Virgini ab Angelo salutatæ sacrum, quod ejus indefessâ industriâ, & vigilantissimâ curâ in eximiæ pietatis fervorem excrevit, semperque magis in dies hactenus præclarissimis virtutum exemplis refulgens clarissimam sui famam in vicinas etiam Provincias latè diffundit: Alterum verò est Morbini in Valle-Tellinâ, Cœnobium scilicet sacrarum Virginum, quas ipse ad religiosæ vitæ normam convocavit. Et ne quid à proposito prolaberentur, optimis constitutionibus, consiliisque munivit: In cujus beneficii gratam, atque perpetuam recordationem amantes filiæ superstitem optimi patris imaginem diligentissimè servant. In senectute, cœcitate, vigiliâ, paralysi, aliisque acerbissimis exagitatus morbis, admirabilem patientiam ostendit; donec dierum, & meritorum plenus octogesimum septimum annum ætatis suæ annum agens, susceptis ritè ultimis Ecclesiæ Sacramentis, obiit in eodem Collegio Mediolanensi anno Salutis MDCCXL. XIII. Kal. Septembris.

Hæc scripsit:

I. Regole delle Suore della Presentazione di Morbegno, del Padre Bartolomeo Pusterla Gesuita. *Milano, per il Malatesta*, 1679. *in* 8.
II. Della perfezione Cristiana. MS. in fol.
III. Pensieri sacri. Vol. II MSS. in fol.
IV. Sermoni morali. Vol. V. MSS. in 4.
Servantur in eximia Bibliotheca Collegii Mediolanensis in Brayda Societatis Jesu.
Ita à Suis.

MCCCLVI.

PUSTERLA BONIFORTUS.

Vestigia majorum suorum profecutus est Bonifortus Pusterla Vir ætate sua magni habitus apud Concives suos Mediolanenses, apud quos vigebat adhuc memoria Gulielmi, de quo infra, annis MCXCVI., & MCCIV. Gufredi anno MCXCVIII., & Ubertini anno MCCXX. Consulatu Justitiæ in Mediolani Republica functorum, ut ex MSS. eorum Placitis, de quibus in Collectione sua Consulari item MS. agit amicissimus JC. Sitonus. Prudentiæ verò Boniforti nostri fama etiam apud exteros innotuit; etenim anno MCCLXXXIV. Vercellensis Respublica cum Gulielmo Montisferrati Marchione pacem initura Bonifortum rogavit per Gerardum Castellum, tunc Vercellarum Rectorem, ut Conventionum capita conscriberet. Inter pacta verò id præcipuè continebatur, ut à Turrianorum, quos Gerardus habebat maximè invisos, amicitiâ Marchio discederet. Rem postulatam Bonifortus perfecit non modica dignus commendatione

Propter ab eo scripta

I. Capita Conventionum inter Rempublicam Vercellensem, & Gulielmum Marchionem Montisferrati.
De quibus agit Comes Octavius Archintus in copiosissima Collectione sua Monumentorum Famil. Mediol. centies à nobis citata, & Canonicus Iricus in Hist. sua Tridinensi.

MCCCLVII.

PUSTERLA CAMILLUS.

Balthassaris Pusterlæ, & Joannæ Borromeæ illustrium conjugum filius extitit Camillus, de quo agimus. Anno MDLXXIII. creatus fuit Eques sacri Ordinis Militaris SS. Mauritii, & Lazari, ac Nobilis Cubicularius Serenissimi Emmanuelis Philiberti Ducis Allobrogum, atque diu stipendia meruit maritima in Triremibus ejusdem Sacri Ordinis. Vivebat adhuc anno MDCXX. uti nos monuit Clariss. Sitonus ex Documentis apud se existentibus.

Habemus de eo

I. Sommario delle Antichità di Casa Pusterla, giustificato con Scritture da presentarsi al Serenissimo Sig. Duca di Savoja, con una Lettera dedicatoria allo stesso. MS. justæ molis in Bibliotheca Ambrosiana sign. G. num. 65. in fol.
De eo Advocatus Sitonus in Monument. Familiæ de Pusterla MS., & in Theatr. Genealogico Famil. Nobb. Mediol. pagg. 364. 365. 367. MS. in fol. penès ipsum Auctorem.

MCCCLVIII.

PUSTERLA FABRICIUS.

Fabricius Aloysius Pusterla parentes habuit Josephum, atque Claram de Ponte nobiles conjuges, qui suorum exempla profecutus in utroque jure doctissimus evasit, ita ut anno Christi MDCLXVII. in Fisci Patronum creari meruerit, deinde Senator in toto Mediol. dominio renunciari anno MDCLXXII. Filium habuit ex Anna Cæcilia de Sanctopetro Josephum publicum Juris Civilis Interpretem in Scholis Palatinis, de quo dicemus infra. Plura Fabricius Aloysius scripsit, quæ sub oculis nos non habuimus præter sequentia. Diem verò clausit extremum anno MDCXCVIII.

Hæc vidimus igitur

I. Regii Mediolanensis Fisci Vindiciæ Jurisdictionales adversùs attentata per Archiepiscopales Administros circa Domum, & Mulieres conversas nuncupatas Sanctæ Valeriæ, in fol. justæ molis.
II. Allegationes plures extant in Collectionibus Archintea, Soliveta, aliisque alibi relatis.
Videndi sunt Clarissimi Pater Beretta in Schedis, & Sitonus in Monumentis Senatus Mediolani pag. 10. art. 164. *Mediolani*, 1706. *in fol.*, tum in Theatro Genealogico Famil. Nobil. Mediol. pag. 364. MS. in fol. penès ipsum Auctorem.

MCCCLIX.

PUSTERLA GULIELMUS.

Gulielmus Pusterla, ut in Boniforti articulo jam diximus, annis MCXCVI. atque MCCIV. Justitiæ Consulatu in Republica Mediolanensi functus, Vir fuit æquitatis amantissimus; & quamvis nunquam

Jurisprudentiæ dedisset operam, tanto præditus extitit ingenio, consilio, prudentiâ, tantaque in judicandis causis facilitate, ut suæ tempestatis præstantissimum, quemque Jurisconsultum antecelleret: Ideo ferè certatim à præcipuis Italiæ Urbibus expetitus est ad Potestatis officium exercendum. Id munus gessit Tarvisii annis MCXCIII. MCIC. MCCXVIII. & Alexandriæ MCXCVII. quo anno die IX. mensis Octobris fœdus inter Alexandrinos Cives, & Astenses sancivit, unde plura exscripsit Capitula Hieronymus Ghilinus loco citando. Prætorios deinde fasces rexit anno MCCI. in Urbe Placentia, & post biennium, in patria mea dilectissima Bononia, ubi eodem anno concordiam iniit cum Salinguerra Ferrariensi Potestate, cujus tabulas nomine utriusque Civitatis conscriptas edidit Clariss. Muratorius in Tomo IV. Antiquit. Ital. Medii Ævi. Mox Vicentiæ eundem administravit Magistratum anno MCCVII. Postremò dum Potestas esset Vercellarum anno MCCXXI. die VII. Kal. Octobris ab Amizone Sacco Mediolanensium Rectore Vercellenses in hujus Metropolis Cives conscribendos curavit, & vicissim Vercellensium nomine Mediolanenses ad Vercellarum Civilitatem recepit, publicis ea de re conscriptis Tabulis, quas ex insigni Collectione diplomatica Vercellensis Archivi lib. II. ut vocant *de Biscioni* jam alibi laudata erutas, communicavit nobis humanissimus JC. Sitonus. Supremi illius anni memoriam ætatis injuria, posteris invidit.

Commendabilem reddunt eundem:

I. Statuta plura Mediolanensi Reipublicæ apprimè utilia, anno MCXCVI. ab eo condita.
Memoratur Vir immortali dignus nomine apud Corium ad annum MCXCVI. Chalcum hist. Patriæ lib. XII ad eundem annum; Umbertum Locatum de Origine Placentiæ ad an. MCCI. Burchelatum hist. Tarvisinæ lib. III. pag. 547. Joannem Bonifacium hist. Tarvisinæ lib. IV. pagg. 188. & 195. & lib. V. pag. 218. Ghirardacium hist. Bononiens. lib. IV. pagg. 109. 115. 116. & lib. V. pag. 129. Paliarinum Chron. Vicent. lib. I. pag. 32. MS. in Biblioth. Ambros. Sansovinum in Icone Urbium celebrior. Ital. pag. 69. & Sitonum in Schedis.

A

MCCCLX.

PUSTERLA JOSEPH.

EX Fabritio Aloysio Pusterla Regio Senatore, jam supra laudato, atque Anna Cæcilia de Sancto Petro nobilibus Jugalibus, in hac Urbe lucis accepit usuram Joseph, quem minoribus excultum studiis, Legum amor ad Canonicas Cæsareasque Sanctiones diligenter pervolutandas impulit. In utrisque donatus laureâ, anno MDCLXXIII. inter Jurisperitos Mediolanensis Collegii meruit numerari. In Urbe Ticino Proprætoris officium gessit, & in patria S. Ambrosii Banco, ut vocant, Provicarius præsedit. Sanctissimæ Inquisitionis Officio à Consultationibus extitit, & in Palatino Gymnasio publicus Civilis Juris Interpres constitutus est; (B) ubi plurimos erudivit insignes Legum auditores, inter quos memorandus mihi contingit Sitonus noster. Seriis etiam studiis amœniora nonnunquam miscere consueverat, ut ex ejus Latinis Carminibus liquidò patet, quæ inferiùs laudabimus. Cùm agitaretur in Mediolanensi Senatu Caussa illa, falsarii Jacobi Antonii Gallutii cunctis notissima, atque Alexander Pallavicinus J. C. C. alibi commendatus Defensiones Gallutii ejusdem edito libro, cui titulus: Medusæ Caput: vulgasset, Scriptor noster aliud Volumen publici Juris fecit, quo Defensionem ipsam oppugnavit, cujus etiam titulum infra dabimus. Tanti habitus est ab amplissimo Conscriptorum Insubriæ Patrum Ordine Pusterlæ labor, ut tandem (C) in perditissimum caput lethalem pronunciarit Sententiam. Et ea quidem meritò lata est in hominem falsario patre ortum (fuit is Carolus Scripturarum confictor, anno MDCLXXII. in carceribus defunctus) qui ingeniosissimè Diplomata, atque id genus publica Documenta mentiebatur adeò, ut à veris secerni non possent. Gallucíæ porrò familiæ Tridento Oriundæ Stemma Genealogicum ex altero Jacobo Antonio Tridentino hujus, de quo sermo est, Abavo deductum, nobis humanissimus Sitonus conscripsit. Ut verò ad rem sermo redeat, Pusterla obiit, ineunte anno MDCXCIII, atque tumulatus jacet in Templo Deiparæ, cui cognomen de Castello, insignis Oppidi Tradati apud magnificas ædes à præfato Fabritio Scriptoris nostri genitore ibidem excitatas sito, ubi vivens sequens posuerat Monumentum:

TEMPLUM HOC
A THOMA PVSTERLA ARDICII FILIO
MEDIOL. ECCLES. CANONICO ORDINARIO
CIMILIARCHA VICARIO GENERALI
CONDITVM ET IVRE PATRONATVS INSIGNITVM
ANNO MCCCCLVIII.
FEDERICO VICECOMITI
CARDINALI ARCHIEPISCOPO
OBSEQVENS
COMES JOSEPH PVSTERLA
EX NOBILIVM I. PP. COLLEGIO
COMITIS FABRITII ALOYSII SENATORIS FILIVS
VACANTIS SACERDOTII PROVENTIBVS
EX CONDITORIS GENTILIS SVI MENTE
INSTAVRABAT
ANNO MDCLXXXIX.

Hujus

Hujus Opera hæc sunt :

I. Persei Gladius in caput Medusæ : hoc est Oppugnatio Gallutianæ Defensionis. *Mediol. apud Philippum Ghisulphum*, 1683. *in fol.* Dignis de Causis nomen suum libro non inscripsit Auctor, notorium tamen est in Foro Mediolanensi ejusdem Opus fuisse. Hoc ibi legitur Disticon:

Macte Astrea : tuo te Perseus ense tuetur,
Quo fleat abscissum sæva Medusa caput.

II. Applausi alla Pastorale vigilanza del Cardinal Federico Visconti Arcivescovo di Milano. *Milano, per il Ghisolfi*, 1687. *in 4.*

III. Elogia plura, & Epigrammata Latina in ejusdem Cardinalis laudem: Extant in eodem libro.

Agit de ipso laudatus Sitonus in Chron. J. PP. pagg. 232. artic. 1053. atque in Schedis.

MCCCLXI.

PUSTERLA PETRUS.

EX Joanne Pusterla, & Catharina item Pusterla nobilitate insignibus Jugalibus natus est Petrus inter Juris Consultos Mediolanenses sæculi XV. satis clarus; nam anno reparatæ Salutis MCCCCLV. Aulicus erat Francisci Sfortiæ Mediolani Ducis IV., à quo Principe Oppidum Fregarolii in provincia Alexandriæ in Feudum obtinuit. Jam antea ipsius Civitatis Gubernator extitit annis nempe MCDXLIV. & MCDXLV., deinde Cathedram Senatoriam in hac Metropoli obtinuit anno MCDLIII. Ad Christianissimum Galliarum Regem Ducalis Legatus missus fuit anno MCDLXI. & denuo idem munus egit apud Ferdinandum Aragonensem Neapolitanorum Regem anno MCDLXV. Ultimum diem suum undique quæsitum non reperimus, sed cùm Testamentum ab eo conditum die ultima Februarii, anno MCDLXXXIV. servetur apud Sitonum nostrum in amplissima chartarum suppellectili undique summo studio, labore, atque expensis per plures annos ab ipso collecta, facilè conjicitur obiisse eodem anno, vel circiter. Præter Jus Civile, atque Oratoriam facultatem, quas artes Petrus noster coluit, amœniora quoque studia adamasse cognovimus ex MS. Ambrosiano à nobis infra recensendo,

Videlicet :

I. Facetiæ: MS. in Bibliotheca Ambrosiana, sign. H. num. 48. in fol., ubi hæc leguntur verba: „ Infrascriptæ „ sunt Facetiæ editæ, & compilatæ à Magnifico Pe„ tro Pusterlensi pro animi sui relaxatione in mediis „ curis æstuanti, laborantique, anno MCDLXIII. „ Sunt ad instar Decameronis Boccaccii.

II. Orationes plures latinæ elegantissimæ, teste Crescentio, loco infra citando.

Agunt de ipso Corius in Historia Mediolani, sub annis MCDXLVII. MCDXLIX. MCDLXI., & MCDLXXIX. Donatus Bossius in Chron. Mediol. ad annos MCDLIII., & MCDLXXIX. Landus in libro de Senatu Mediol pag. 87. Crescentius in secunda parte Amphitheatri Rom. MS. apud Fratres Marchiones Vicecomites; Hieronymus Ghilinus in Annalibus Alexandriæ annis MCDXLIV., & MCDXLVII. Advocatus Sitonus in Syllabo Senatorum Mediol. pag. 15 art. 327. *Mediolani, apud Malatestam*, 1606. *in fol.*, & in Theatro Geneal. Famil. Nobil. Mediol. pag. 364. MS. in fol. penès ipsum Auctorem.

MCCCLXII.

PUTEOBONELLUS BERNARDUS.

FAmiliam Puteobonellam, jam ab anno MCXLII. in hac Metropoli floruisse ostendit Sententia eo anno XIII. Kalendas Junii in Broleto ante Ecclesiam S. Barnabæ edita per Gulterium Judicem, Ciccum Burrum, Obertum de Orto, cæterosque Mediolanensis Reipub. Consules à Faniano relata in Monument. Familiæ Ferrariæ, fol. 65. à tergo, teste Comite Octavio Archinto in Collect. sua Inscriptionum MSS. pag. 391. Nam ibi inter testes enumeratur Gotifredus de Puteobonello. Sequenti verò sæculo memoratur Bernardus eodem genitus sanguine, Gotifredi fortè nepos, qui in celeberrima Sancti Joannis Baptistæ Basilica Modoëtiensi Infulatus Archipresbyter extitit. Hic Fratribus Humiliatis Tertii Ordinis id exposcentibus indulsit, ut Ecclesiam conderent in Oppido illo insigni, Sanctæ Virginis & Martyris Agathæ nomini sacrandam; quæ ipsa est nunc Sanctæ Mariæ Corrobioli nuncupata. Ignotus est supremus, quo vixit, annus; certissimum tamen, ante annum MCCXXXV. Bernardum fato functum fuisse, quod patet ex Sententia Consulum Mediol. diei XII. Januarii eodem anno in quadam Causa Modoëtiensi lata, ubi alius Archipresbyter enunciatur.

Habemus illius :

I. Statuta imposita hominibus Castri Cremellæ, tanquam Feudo Ecclesiæ Modoëtiensis. Extant in Juramento fidelitatis ab eisdem hominibus præstito die IV. Augusti, anno MCCXXXII., cujus Tabulas datas Cremellæ servat doctissimus Nicolaus Sormanus Ambrosiani Collegii Doctor in sua Collectione Diplomatica, cujus meminimus alibi.

II. Ejus Diploma pro Concessione facta Fratribus Humiliatis, ut supra. Dat. ex Palatio Modoëtiæ, die XVIII. Octobris anno MCCXXXIII. reperitur ibidem.

MCCCLXIII.

PUTEOBONELLUS FRANCISCUS.

INter Viros Claros Familiæ Puteobonellæ meritò locum tenet Franciscus Joannis Francisci, & Hippolytæ Castelletæ nobilium Conjugum filius, qui primis studiorum rudimentis in Universitatibus Pisana, Bononiensi, Ticinensi, atque Patavina perceptis, ad Leges ediscendas se contulit tam seriò, ut breviter in Collegium J.PP. Mediolanensium cooptari meruerit. Deinde Patriæ Præturam summa cum laude egit anno post Virginis Partum MDCXXVI., hinc Regii Fisci Patronus, deinde Senatoriam Cathedram Provinciæ Mediolanensis ascendit, ubi moribus, sapientia, integritate nemini secundus habebatur. Prætura Cremonensi peregregiè functus, Regius Legatus mittitur ad Imperialia Comitia Ratisponensia pro rebus Status Mediolanensis pertractandis. Demum Regius Consiliarius extitit in Supremo Italicarum Rerum Consistorio apud Catholicam Majestatem. Vir certè magni faciendus è vivis abiit in Aula Matritensi die XI. mensis Septembris anni MDCXL. Sepulcrumque obtinuit in Eclesia Imperialis Collegii Societatis Jesu in eadem Urbe. Præter ejus Allegationes, ac Vota Fiscalia, Lucubrationes Francisci nostri ex Epistolis Aquilini Coppini eruimus,

Quæ

Quæ sunt :

I. Exercitationes variæ, ex Aquilini Coppini Epistola, pag. 75.
II. Epistolæ ad eundem Coppinum scriptæ, ex ejusdem lib. VI. pag. 68.
III. Quædam de Jo. Baptista Marino, ex eodem Coppino, pag. 138.
IV. Carmina Latina in Ticinensi Academia recitanda, quæ Aquilino miserat. Ex eodem, pag. 161.
V. Allegationes plures Juridicæ tam impressæ, quàm manuscriptæ. Extant in Collectionibus J. PP. Mediolanensium alibi citatis.
VI. Vota Fiscalia. Extant apud eosdem, præcipuè in Collectione Benaliana.

Ad eum Epistolas X. dedit memoratus Aquilinus Coppinus, quæ sunt inter ejusdem impressas, ut jam suo loco diximus.

Videndi sunt quoque Landus de Senatu Mediol. pag. 24., Sitonus in Chron. J. PP. art. 816., nec non Schedæ Patris D. Gasparis Berettæ.

MCCCLXIV.

PUTEOBONELLUS JACOBUS.

JAcobus Puteobonellus, quo anno Mundi limina attigerit, non reperitur, primùm fuit Sacri Ordinis Carmelitarum Ascèta, ac Sacrarum Litterarum Magister, deinde in exactiori Deo serviendi percupidus instituto, idem est testatus se fuisse nactum, cùm Carthusiensi se suaque omnia dedit Ordini anno Chr. MCCCCXIV. circiter sub B. Stefano Macono Sanctæ Catharinæ Senensis olim Amanuensi, ejusque post obitum Monacho Carthusiano, ac Pontinianæ apud Senas, Mediolani, & prope Papiam Carthusiæ Moderatore, imò ab anno MCCCXCVIII. usque ad MCCCCX. supremum totius Ordinis Regente clavum, cujus Corpus adhuc incorruptum in Ticinensi Carthusianorum Cœnobii requiescit Cœmeterio. Jacobus verò noster transcripsit ante annum MCCCCXXII Librum primum S. Joannis Chrysostomi de Reparatione lapsi hominis, reliquos tres sperans, & promittens, si ratum foret, se transcripturum, sed aliis præpeditus officiis, & postmodum universæ viam carnis ingressus circa annum MCCCCLXXV. suo nequivit satisfacere desiderio.

Habemus igitur :

I. S. Jo. Chrysostomi lib. de Reparatione lapsi hominis, cum continuis Notis ejusdem Patris Puteobonelli. Extat MS. in Biblioth. Carthusiæ prope Papiam. In fine sic legitur : „ Joannis Chrysostomi de Reparatione lapsi hominis lib. I. explicit ; secundus verò „ liber ejusdem de Cordis compunctione incipit feliciter Deo dante ; pro tertio autem : quod nemo „ potest lædi, nisi à semetipso ; pro quarto autem & „ ultimo libro, in quo ponuntur Sermones ejusdem „ de Pœnitentia. „ *Cætera desiderantur*.

Ita à P. D. Paulo Bonhomio ejusdem Ordinis alibi laudato.

MCCCLXV.

PUTEOBONELLUS JOANNES CLAUDIUS.

EX Marchione Joanne à Puteobonello hujus Urbis Decurione, atque Innocentia Coria Jugalibus nobilissimis ortus est Mediolani Claudius, de quo nunc dicturi sumus, qui inter Clericos Regulares Divi Pauli Barnabitas vocatos connumeratus est. Ingressus Congregationem anno humanæ Salutis MDCLXXI., vocari voluit Joannes Claudius. Philosophiam, & Theologiam in Patria, deinde Papiæ, ac Romæ didicit. Primùm Romano Collegio, hinc Mediolanensi præfuit. Postmodum verò Visitatoris generalis dignitate insignitus extitit. Vir fuit singulari eruditione Theologica refertus, quod facilè eruitur ex Voluminibus ab eodem editis, ubique magno cum plausu exceptis. In Collegio Sancti Alexandri hujus Urbis obiit anno MDCCXVIII. ætatis verò LXIII.

Hæc sunt ejus ingenii monumenta :

I. In primam partem D. Thomæ Quæstiones selectæ. *Mediolani, apud Malatestam*, 1703. *in fol.*
II. In primam secundæ Divi Thomæ. *Mediolani, apud eundem*, 1705. *in fol.*
III. In secundam secundæ D. Thomæ. *Mediolani, apud eundem*, 1707. *in fol.*
IV. In tertiam partem D. Thomæ. *Mediolani, ut supra*, 1708. *in fol.*
V. Moralia de Sacramentis in genere, & de Eucharistia. *Mediol. per Pandulphum Malatestam*, 1710. *in fol.*
VI. Moralia de Sacramento Pœnitentiæ. *Mediolani, apud eundem*, 1714. *in fol.*
VII. De Casibus reservatis MS. in fol. extat in Bibliotheca Collegii S. Alexandri.
VIII. Consultationes variæ. MS. in fol. Ibid.

Agunt de eo P. Petius in suo Opere de Scriptoribus ejusdem Congregationis alibi à nobis laudato, nec non Auctores Diarii Italici, *Venetiis editi*, *T. XIV.* pag. 503.

MCCCLXVI.

PUTEOBONELLUS MANFREDUS.

MAnfredi Puteobonelli prudentiam, nisi aliunde perspectam haberemus, satis ostenderent nobis frequentes Consulatus, quibus in Mediolanensi Republica functus fuisse perhibetur. Eo enim munere insignis extitit annis ab Orbe redempto MCLXXII. & sequenti, atque postremo MCXCV. Primi autem Consulatus sui anno cum Collegis XII., quorum studio hujus Urbis Pomœrium amplificatum est, & majori ambitu mœnia producta, non paucos labores pro Patria sustulisse fertur. Et quoniam Fridericus Oenobarbus Mediolanensium hostis infensissimus Comitatus plures erexerat, ut renascentem hanc Metropolim undique premeret, imminebantque Civibus potentes adversarii, electissimam pubem arma capessere jusserunt prudentissimi Patriæ Patres, cujus robore & Comitum potentia restingui, & hostiles impetus retundi possent. Hæc sunt, quæ de præclaro Viro posteris servarunt Insubriæ Chronologi, reliqua nullus memoravit.

Habentur tamen illius :

I. Statuta plurima ad Patriæ utilitatem, cum Collegis condita, inter quæ memorabilis lex, ne quis Friderici nomen proferret, amputationis linguæ pœnâ propositâ.
II. Leges pro novo Militiæ genere conscribendo latæ.

De eo Bernardinus Corius ad cit. annum MCLXXII. Chalcus ad annum eundem, & sequentem. Comes Octavius Archintus in Collect. Monument. Familiar. Mediol. & Sitonus humanissimus in Schedis.

MCCCLXVII.

MCCCLXVII.

PUTEUS de PEREGO CAROLUS.

EX Equite Carolo Puteo de Perego, atque Eleonora Castillionæa conjugibus, ortus est Albertus, qui dum inter Clericos Regulares D. Pauli Decollati Barnabitas nuncupatos enumeratus est, Carolus vocari voluit. In Collegio Modoëtiæ professus, sui Instituti observantiam coluit perpetuò. Politiores Litteras priùs docuit, postea Quadragesimales habuit Conciones in quampluribus Italiæ Urbibus. Collegium Neapolitanum S. Mariæ Portæ Novæ prudenter rexit. Quietæ vitæ desiderio Cremonam petiit, ubi sexagenario major extremum attigit diem, anno Domini MDCCXXX.

Hæc piè, & eruditè scripsit:

I. Il Povero alla casa del Ricco. *Milano, per il Malatesta*, 1727. *in* 8.
II. La Dama in casa, e fuori di casa. *Pavia, per il Rovedino*, 1727. *in* 12.
III. Quesiti Sacri attinenti ad alcune azioni maravigliose di Gesù Cristo sciolti, e moralizzati da D. Carlo Pozzo Milanese Barnabita, e consagrati al Medesimo. MS. in 4. justæ molis, quem mihi perhumaniter communicavit Cl. Joseph Antonius Saxius. Extat apud D. Lucam Octavium Puteum de Perego Abbatem Canonicorum Regularium Lateranensium, Auctoris fratrem.
De eo videndæ sunt Schedæ Sitonianæ, in quibus adest Stemma Genealogicum hujus Familiæ, necnon ejusd. Chron. Colleg. J. PP. Mediol. art. 11., & art. 1103. pag. 238.

MCCCLXVIII.

PUTEUS EMMANUEL.

GEnitoribus Hieronymo Puteo, atque Hippolyta Vincemala nobilibus Jugalibus Mediolanensibus ortus est Carolus, qui Militarem Ordinem Equitum Hierosolymitarum, nunc Melitensium, ingressurus, jam Nobilitatem generis productis Tabulis comprobaverat, cùm mutato consilio, die VI. mensis Augusti, anno à Salvatoris Natali MDCXLI. ad Clericorum Regularium, quos vulgò Teatinos nuncupamus, Institutum complectendum se contulit, assumpto nomine Emmanuelis. Studiorum labores sic amplexus est, ut brevì ad Scientias cæteris tradendas idoneus fuerit habitus. Interim Verbi Dei Minister eximius variis in Urbibus animas Christo lucrari studuit. Recensetur etiam inter primos sui Ordinis Viros, qui Matriti, & Niciæ Collegia condidere. Tyronibus erudiendis præfectus aliquando fuit, mox ad Præposituram Pragensis, aliarumque suæ Religionis Domuum assumi promeruit. Generali fuit à Consiliis in Urbe Roma, indeque regressus Mediolanum, annum agens ferè LXII. in Collegio Sancti Antonii ad plures abiit die V. Decembris MDCLXXXV.

Doctrinæ suæ specimen non vulgare dedit Opere sic inscripto:

I. Ordo judicialis aliis Religiosis Hispanicè exhibitus, nunc Latinè Clericis Regularibus, compendiosior, & ad formam ipsarum Constitutionum expositus. Addito processu formato ad faciliorem directionem Prælatorum, non tantùm Clericorum Reg., sed omnium Religiosorum. *Romæ, typis Ignatii de Lazaris*, 1678. *in* 8.
Ita accepimus ab humanissimo Patre D. Cajetano Crucejo ejusdem Congregationis Socio.

MCCCLXIX.

PUTEUS GHEZERA.

GHezera Puteus, ab aliquibus Ghezen nomine appellatus, filius fuisse videtur Guillielmi, quem an. MCCXX. in Mediolanensi Repub. Consulatus officium, inter eos, qui Justitiæ nuncupabantur, gessisse patet ex publicis Tabulis apud doctissimum Sitonum servatis. Magnæ prudentiæ, atque existimationis Vir extitit Ghezera, nam anno MCCLXVIII. dum Nappus Turrianus, favente Carolo I. Siciliæ Rege, Mediolanensibus dominaretur, atque Otto Vicecomes Archiepiscopus exularet, Conrado Lavizario Novocomensi hujus Metropolis Prætori Collega datus fuit. Plurimùm in eo munere Patriæ utilis extitit Scriptor noster, nam præter quotidianos in Jure dicundo labores

Condidit, ac promulgavit:

I. Edicta laudatissima plura ad publicum Ærarium pertinentia.
De ipso Corius ad annum MCCLXVIII. atque Comes Octavius Archintus in Collectione sua Monument. Famil. Mediol. sæpissimè à nobis laudata.

MCCCLXX.

PUTEUS JULIUS.

JUlius Puteus, dum Religionem Carmelitarum Excalceatorum amplecti voluit, nomen, quod in Baptismo accepit die III. mensis Januarii, anno Redemptionis Christianæ MDCXCVII. commutavit in aliud Federici à Sancta Rosa. Professus est die XXIV. mensis Septembris, anno MDCCXIII. Alumnos suos in Facultatibus Philosophicis & Theologicis per plures annos edocuit, deinde Verbum Dei peregregiè in pluribus Italiæ Urbibus disseminavit. Excelluit quoque in Orationibus Panegyricis, quas Mediolani, Laudæ, Cremonæ, Mantuæ, & Ferrariæ summo omnium plausu dixit. Theologus fuit Philippi Lantgravii Darmestat Mantuæ Moderatoris, ibidemque à Consultationibus S. Inquisitionis extitit. Præter ea, quæ edidit, ut infra, plura scripsit, quæ nobis minimè indicata fuerunt, immo scribendo mortem adinvenit in eadem Urbe, die XVII. mensis Februarii, anno MDCCXXXI.

Hæc tantùm vidimus typis evulgata.

I. Vita di S. Giovanni della Croce. *Mantova, presso Alberto Pazzoni*, 1729. *in* 12.
II. Vita di S. Giovanni Nepomuceno. *Ivi, presso lo stesso*, 1729. *in* 8.
III. Opera Ascetica in lode di Santa Teresa. *Ferrara, per Giuseppe Barbieri*, 1733. *in* 12.
IV. Opera varia MSS., quorum seriem adhuc expectamus. A Suis.

MCCCLXXI.

PUTEUS MELCHIOR.

MElchiorem Puteum Mediolanensem, ut ipsemet testatur in Titulis suarum Lucubrationum infra recensendarum, nunc proferimus, silente Abbate Philippo Picinello, qui tamen in Bibliotheca Ambrosiana aliqua istius Putei Opuscula inspicere potuerat, sed non tantùm, ea de causa, nobis incompertum est totum id, quod ad studia, nec non ad acta Melchioris nostri spectat, præterquamquod Præpositus fuerit Ecclesiæ Gorgonzolæ prope Cassanum ad Abduam, verùm quod plus est, irrito labore, alia quæsivimus ad institutum nostrum pertinentia; Lector igitur contentus sit ea libenter accipere, quæ præ manibus habuimus hujus Scriptoris, & plura ab aliis expectet.

I. L'Eroe, Panegirico di Melchior Pozzi Milanese nell'arrivo del Cardinale Ferrante Taverna Vescovo di Novara. *Milano, per il Ponzio*, 1616. *in* 4.
II. Poema Italiano per l'arrivo del Cardinale Cesare Monti. *Milano, per il Malatesta*, 1613. *in* 8.
III. La Tomba, Panegirico nella morte di Alessandro d'Este. *Milano, per il Malatesta*, 1624. *in* 8
IV. Decreti, ricordi, doni, &c. pubblicati in Parnasso intorno alle glorie della Casa d'Este. *Ivi, per lo stesso*, 1625. *in* 8.
V. Cose notabili di Nostra Signora di Concesa. *Milano, per il Ghisolfi*, 1642. *in* 8.

MCCCLXXII.

PUTEUS UBERTUS.

UBertus Puteus Mediolanensis anno MCCXLVII. floruit prudentiæ laude apud Cives suos illustris. Martino Turriano in hac Metropoli præpotenti magnâ fuit amicitiæ necessitudine junctus, quemadmodum etiam charus extitit Conrado de Concesa, cui, procurante Gregorio de Montelongo Apostolicæ Sedis Legato, Prætoris officium in hac eadem Urbe fuerat eo anno demandatum. Cordi erat per ea tempora publicæ rei Moderatoribus municipale Jus tot bellorum, & vicissitudinum injuriâ labefactatum restituere, quò Civitatis vulneribus mederentur. Eam provinciam Ubertus noster, atque Turrianus libentissimè assumpserunt, ipsoque anno MCCXLVII.

Plurima ediderunt

I. Statuta Mediolanensi Reipub. perquam utilia.
Ex Corio ad annum eundem, & Comite Octavio Archinto in Collectione sua MS. Monument. Famil. Mediol.

MCCCLXXIII.

P Y L E U S.

QUod Pyleus Jurisconsultus magni nominis sæculi XII. natus sit Modoëtiæ, abundè probat Clarissimus Guidus Pancirolus in libro de Claris Legum Interpretibus contra celeberrimi Gravinæ assertionem in suo Opere de Ortu & Progressu Juris Civilis, ubi Pyleus natus asseritur in Pago Mutinensis agri. Joannes Andreas etiam in Additionibus ad Speculum Juris, Trithemius in Opere de Scriptoribus Ecclesiasticis, aliique permulti Modoëtiensem ipsum faciunt, & itaquoque ipsemet se inscribit variis in locis suarum Lucubrationum, etsi ex Patre Mutinensi natus fuerit. Bononiæ Jus Civile an. Christi MCLXX. docuit, pluresque Glossas condidit. Mirificè Disputationibus delectatus, singulis diebus Sabbati, proposita Quæstione, quam argumentis hinc inde adductis confirmabat, disceptare consuevit, ob idque Sabbatinæ Quæstiones, quarum Volumen edidit, dictæ fuerunt, & sæpius ab Accursio Sabbatina Quæstio, pro ea, quæ à Pyleo disputata est, citatur. In ea exercitatione illa, quæ à Jure-Consultis Brocarda appellantur, primus invênit, quorum etiam libellum Disputationum ab eo sic nuncupatum composuit. Cùm diu Bononiæ professus Pyleus magnâ nominis famâ clarescerct, à Mutinensibus, qui tum & ipsi Gymnasium erexerant, amplo stipendio ad docendum invitatur. Id subodorati Bononienses, eum juramenti religione obstrinxerunt: ne unquam extra Bononiensem Academiam doceret; sed rursum solicitatus centum Marchis argenti sibi oblatis, Mutinæ, ubi Civis factus est, aliquot annis Jus interpretatus est. Summam in tres postremos Codicis libros, quam Placentinus inchoaverat, perfecit. Librum quoque de Ordine Judiciorum inscriptum, qui tunc temporis ante aureum Gulielmi Duranti Speculum maximè utilis habebatur, instar Compendii, quod Summam vocabant, satis eruditè composuit. Postremò in usus Feudorum glossas edidit. Uti Vir miræ probitatis, ingenio subtilis, scientia clarus, & consilio cautus laudatur ab Auctoribus coævis.

Scripsit quæ sequuntur, scilicet:

I. De Ordine Judiciorum, quem Tractatum auxit & correxit Justinus Gobler. *Basileæ*, 1543. *in* 8.
II. Quæstiones diversimodè decisæ. Extant in Vigelii Centuriis VIII. ex Fontana. Ipsas quoque ego vidi in ditissima Bibliotheca Braydensi PP. Soc. Jes. *Lugduni, sine anno & Typog. nomine, in fol.*
III. Quæstionum illustrium Centuriæ. *Francofurti*, 1600. *in* 8.
IV. Quæstiones aureæ, per Vincentinum Porticum Lucensem S. Carolo dicatæ. *Romæ, per Antonium Bladum*, 1560. *in* 4.
V. Glossæ in jus Feudorum, teste Pancirolo.
VI. Summa in III. posteriores Codicis Libros, post Placentinum, perfecta. Teste eodem.
Ipsum laudant Catellianus Cotta in Memorabilibus pag. 480. Trithemius de Scriptoribus Ecclesiasticis, apud Fabricium in Bibliotheca Ecclesiastica, Pancirolus citat. in Libro II. de Claris Legum Interpretibus. Cap. 21. pag. 108. Gravina in Libro de Ortu & Progressu Juris Civilis. Cap. 149. Fontana in Biblioth. Legali, aliique.

MCCCLXXIV.

PYRABOS JACOBUS.

JAcobo Pyrabovi pluribus obstrictum est nominibus clarissimum hujus Ducatus Oppidum Varisium, in cujus Republica ad annum Christi Salvatoris MCC. Consiliarius extitit, & princeps. Prudentissimè hoc munere functus est Jacobus; non enim verbo solùm, sed etiam scriptis contribulibus suis prodesse curavit; quæ tanti habita fuerunt, ut tot post sæcula adhuc in publico Tabulario celebris illius Municipii serventur, tanquam posteros edocendi gratiâ, quid laudis ille vivens promeruerit. Acta ejus reliqua nullus indicavit.

Ha-

Habentur illius

I. Confilia plurima. MSS. in Archivo publico Varifienfi. Ex Hift. Varifien. Nicolai Sormani Ambrofiani Collegii Doctoris, apud ipfum Auctorem MS. in fol. ad cit. annum.

MCCCLXXV.

PYRABOS JACOBUS alter.

JAcobi Pyrabovis mox laudati Nepos ex filio fuiffe videtur Jacobus hic junior, qui Avi prudentiam, atque in Patriam amorem æmulatus eft. Quemadmodum enim ille Confilia laudatiffima confcripfit, fic ifte Juri municipali Varifienfis Reipublicæ in unum colligendo volumen vacavit. Hæc folùm de tanto Viro pofteritas habet, reliqua, cùm ætas deleverit, à nobis quærat nemo.

Commendatur ob

I. Statuta Varifienfis Municipii, quæ compilavit anno MCCLXXXIX. Codex Autographus fervatur in Archivo Varifii MS.
Id teftatur doctiffimus Nicolaus Sormanus in Hift. Varifien. MS. apud eundem Auctorem, in fol. ad ipfum annum.

Q

MCCCLXXVI.

QUADRIUS ANGELUS MARIA.

PEtri Martyris Quadrii, ac Blancæ de Mazziis Mediolanensium Jugalium filius extitit Angelus Maria, qui Deo se devovens, retento nomine, dictus est Angelus Maria à Sancto Philippo inter Nudipedes Eremitas, quorum assumsit Habitum, & Professionem emisit Kal. Maji, anno Reparationis humani generis MDCLXXXIX. ætatis verò suæ XVII. Ingenium ejus in studiorum curriculis enituit, nam supra acerbos annos multò eminentius in admirationem sui traxit, præcipuè tum cùm recurrentibus Provincialibus, vel Generalibus Comitiis unus inter omnes electus, quæ in umbra didicerat Scientiarum Teoremata, publicè proposita summâ, profundâque eruditione defendit tam in Patria, quàm Romæ. Philosophicas Quæstiones, & Theologiæ scita Ordinis Alumnis è Cathedra cum plausu exposuit Mediolani annos integros novem. Sacrorum Canonum peritiem, cum Mathesi, Oratoria facultate, atque Poësi conjunxit. Pluribus in Academiis meritò recensitus fuit, inter Phisiocriticos Senenses, atque Faticosos Mediolanenses cooptatus. In hoc postremo Eruditorum Cœtu multa tam solutâ, quàm adstrictâ numeris Oratione pronunciavit, non sine auditorum plausu. Utinam doctissimum Virum immatura mors terris non invidisset, anno hujus sæculi III. dum Venetiis Sacras haberet Quadragesimales Conciones, quo munere jam functus fuerat in primario Templo Aronæ, atque in Basilicis Protomartyris, & Nazariana hujus Metropolis. Annum tunc agebat Scriptor noster tertium supra trigesimum. Cadaver illius in Veneto S. Stephani majoris Templo apud sui Ordinis Professores, qui Conventuales S. Augustini nuncupantur, humo traditum est.

Supersunt ejus ingenii sequentes fœtus:

I. Panegirici. *Milano, per il Malatesta*, 1699. *in* 4. Opus inscripsit Comiti Joanni Borromæo Aresio. Tomus hic primus est, de altero posthumo inferius agemus.
II. Storia di S. Calocero Martire. *Ivi, per l'Agnelli*, 1693. *in* 8.
III. Vita della Ven. Serva di Dio Virginia Alardi Fondatrice in Arona del Monistero, che prese poi l'Istituto della Visitazione. *Ivi, per lo stesso*.
IV. Quaresimale. *Milano, per il Vigone*, 1704. *in* 4.
V. Panegirici. Tomo II. *Ivi, per lo stesso*, 1708 *in* 4. Hæc duo postrema Opera post Auctoris obitum prodiere.
VI. Vita di Suor Colomba Suardi Monaca in S. Marta, Discepola della Beata Arcangiola Panigarola. MS. in fol. Autograph. Extat in Biblioth. PP. Eremit. Discalceat. SS. Cosmæ, & Damiani Mediol. Cod. sign. S. Ab aliquibus dicitur hic Liber impressus, quod nos hactenus ignoramus.
VII. Collectanea Carminum utraque lingua, Latina scilicet, & Italica MS. Ibid.
VIII. Orazioni, e Poesie Italiane recitate nell' Accademia de' Faticosi. MS. in 4. magnæ molis. Ibid.
Ita à Suis.

MCCCLXXVII.

QUADRIUS JO. PETRUS.

IN Joanne Petro Quadrio Mediolanensi, qui Joannis Petri Puricelli coævus, amicissimusque fuit, non pietatis tantùm, sed etiam sacræ eruditionis splendores emicuere; prima enim studiorum curricula peregit inter Clericos, qui ad Ecclesiasticam parantur militiam in majori hujus Metropolis Seminario apud Orientalem Portam sito. Philosophiam postea, atque Theologiam, Latinæ, Græcæque linguæ studiis adjecit. Celeberrimæ Oblatorum Congregationi exinde nomen dedit, in qua sic eluxit, ut libeat hic verba ipsa Puricelli jam laudati exscribere sic de eo in Ambrosianæ Basilicæ Monum. num. CCLXXXIX. loquentis: „ Amicissimus noster Joannes „ Petrus Quadrius Theologia simul, ac politioribus „ litteris naviter excultus, præterea verò etiam ce- „ leberrimi in hac Urbe Seminarii regimine aliàs, ac „ demum Sancti Sepulchri, & Oblatorum Congre- „ gationis Præpositurâ per annos multos laudabiliter „ administratâ perinsignis. „ Subdit verò idem Auctor, debere se Quadrii humanitati publicas Tabulas restaurationis, atque consecrationis ejusdem Templi S. Sepulchri ab Anselmo Archiepiscopo factæ, quas ibidem profert. Utilissimum quoque Christianæ Doctrinæ institutum in hac Archidiœcesi florentissimum plurimùm Quadrius juvit, tunc cùm Decreto majorum Catechistarum generalis, ut vocant, Prior annos aliquot extitit. Mox Collegio Canonicorum vetusti Templi Sanctæ Mariæ Pedonis in hac Urbe Præpositus meruit renunciari, tanti habitus apud hujus Ecclesiæ Præsulem laudatissimum Cardinalem Montium, ut inter XII. selectos Ecclesiasticos Viros, qui correctioni Breviarii Ambrosiani iterum tunc typis dandi insudabant, locum obtinuerit, qua de causa rursus eum commendat citatus Puricellus in Dissertatione Nazariana Cap. I. num. IV pag. 3. ad annum MDCXLVII. Picinello Athenæum suum scribente, adhuc inter mortales degebat; quo verò excesserit anno, nemo nos docuit.

Commendabilem se præstitit ob infrascripta Opuscula:

I. Dissertatio de Obitu S. Martini Turonensis Episcopi, & an S. Ambrosius ejus Funeri per spiritum interfuerit. MS. Autograph., licèt imperfecta, in fol. Servatur apud amicissimum pluries laudatum Canonicum Iricum, unà cum permultis Congregationis Rituum hujus Ecclesiæ Actibus impressis, sine anno, & Typographi nomine, Quadrii MSS. adnotationibus marginalibus pro reformatione Breviarii Ambrosiani adjectis. Quæ omnia Iricus ipse in Collectionem suam Monumentorum Ritus Ambrosiani intulit, sperans eandem aliquando in lucem prodituram.
II. Esercizj Spirituali da farsi d'avanti il Santo Natale. Ea Picinellus indicavit, addens ab Auctore composita fuisse petente quadam nobili Matrona, sed locum, annum, & Typographum de more tacuit.
Agit de ipso præter citatos, Picinellus in Athenæo pag. 325.

MCCCLXXVIII.

MCCCLXXVIII.

QUATTROCASE CELSUS.

EX Carolo Vincentio Quattrocase, & Margarita Vicomercata Jugalibus in lucem venit Mediolani Julius Cæsar, qui postmodum anno MDCXXXIX. die IV. Martii vota emisit in Ecclesia Sancti Sylvestri ad Quirinalem Urbis Romæ in Congregatione Clericorum Regularium, quos communiori vocabulo Teatinos appellare solemus, & Celsi nomen assumsit. Inter superioris sæculi primarios Verbi Dei Ministros computatus ad præcipuas Italiæ Urbes certatim vocatus est, ut Quadragesimali tempore sacras haberet Conciones, idque magnâ cum auditorum laude, & animarum lucro præstitit Ticini, Laudæ, Novocomi, Bononiæ, Casali, Venetiis, Pisis, Novariæ, Taurini, Veronæ, Mutinæ, & alibi. Quamvis autem tam seria coleret studia, non ideo tamen à Musis abhorrebat; Poëticos enim sæpe ingenii sui fœtus in Academia Mediolanensi Faticosorum, cui annos præfedit aliquos, recitavit. Eum hisce verbis commendavit Silos in Catalogo Scriptorum sui Ordinis: Histor. parte III. pag. 558 „ Non mediocri „ Vir ingenio, & qua sacra, qua profana eruditio- „ ne instructus. Dat publicis Concionibus operam „ non sinè Auditorum assensu. Expedita illi, ac „ promta dicendi facultas; facilè quippe ingenio „ respondet linguæ copia: planè ut ab extempora- „ li, ac subitaria ejusdem dictione plausum aliquan- „ do tulerit non vulgarem. „ Desideratus est Mediolani in Collegio S. Antonii apud Suos anno MDCXCIV. ætatis LXXIII. agens annum, XII. Kal. Augusti.

Hæc habemus litteraria monumenta:

I. Orazione Panegirica del SS. Sagramento. *Bologna, per il Monti*, 1671. *in* 4.
II. Il Nume tutelare della Liguria, Orazione recitata nel Duomo di Genova nell' anniversario dell' unione Genovese l'anno MDCLXVII. alla presenza del Sereniſſimo Duce Cesare Gentile, e delli Serenifs. Collegj della Repubblica di Genova, dedicata all' Illustriſſimo Sig. Pietro Maria Gentile. *Genova, per Pietro Giovanni Calenzani*, 1667. *in* 4.
III. Altra Funebre nell' Esequie di Monsignor Porro Vescovo di Bobbio, celebrate in S. Antonio, con la descrizione dell' Apparato. *Milano, per gli Eredi di Giorgio Rolla*.
IV. Altra pur Funebre nelle Esequie celebrate in Cremona nel MDCLVI. al Padre Maestro Gio. Antonio Giussano Carmelitano. *Cremona, per Gio. Pietro Zanni*, 1656. *in* 4.
V. Altra per la Incoronazione del Doge di Genova Cesare Gentile. *Ivi, per il Calenzani*, 1667. *in* 4.
VI. Racconto delle Feste fatte in Vicenza per la Cannonizazione di S. Gaetano, colli Elogj, ed Epigrammi esposti. *Vicenza, per Giacomo Livizari*, 1671. *in* 4.
VII. Racconto delle Feste fatte in Vicenza, quando fu eletto San Gaetano Protettore della Città, colli Elogj, ed Epigrammi in tal occasione esposti. *Vicenza, per gli Eredi di Giacomo Amadio*, 1674. *in* 4.
VIII. Racconto delle Feste fatte in Bergamo per la Cannonizazione di S. Gaetano, colli Elogj, ed Epigrammi. *Bergamo, per gli Figliuoli di Marc' Antonio Rossi*, 1676. *in* 4.
IX. Cattalogo delle Pitture insigni di Milano. *Ivi, presso il Majetta*.
X. Pitagora illustrato, cioè i Simboli di Pitagora spiegati con Discorsi Politici, e Morali. Hoc etiam, eodem Picinello teste, prælo dandum cudebat. Extat MS. in Biblioth. Suorum Mediol.
XI. Vite de' Pittori Milanesi. MS. Ibid.
XII. Conciones Italicæ Quadragesimales. MS. Ibid.
Extat ad eum Epistola Francisci Fabri Bremundani inter Epistolas ejusdem Fabri, impressas *Mediolani*, 1660.

De ipso agit Picinellus in Athenæo pag. 134., & plura quoque nobis humaniſſimè, ſicuti de aliis ſui Ordinis eruditis, suppeditavit P. D. Cajetanus Crucejus ejusdem Congregationis Alumnus.

MCCCLXXIX.

QUESTA M. AURELIUS.

MArcus Aurelius Questa Mediolanensis ab ineunte ætate studiis operam navans diligentiſſimam, non mediocrem de se Civibus suis expectationem creaverat, quam non fallacem fuisse exitus comprobavit; Philosophiam etenim, & Medicinam adeò calluit, ut Laureâ digniſſimus habitus fuerit. Seriis hisce disciplinis amœniora quoque miscere consueverat, atque inter Academicos Faticosos cooptatus, in eo Cœtu Oratoriæ, & Poëticæ Facultatis plura dedit specimina, quorum etiam pars aliqua publicam in lucem prodiit, quemadmodum infra dicemus. Obtrectatores ægrè ferentes, licèt perperam, cordatos seriosque Viros Carminibus pangendis operam dare, erudita Dissertatione mox recensenda compescuit. Quo currentis sæculi anno migrarit ad plures nos latet.

Hæc supersunt ab eo elucubrata:

I. La Galleria di Marte: Panegirico di Marco Aurelio Questa Dottore di Filosofia, e Medicina, ed Accademico Faticoso, consacrata alla Sacra Cesarea Real Maestà di Leopoldo I. Imperadore ec. con Aggiunta d'altre composizioni. *In Milano, per Ambrogio Ramellati, in* 12. sine anno, qui tamen fuit 1689. Est Poëma, vulgò *in Sesta Rima* 372., ut dicunt *Stanze* constans, & ad calcem adsunt
II. Carmina varia Italica, vulgò *Sonetti*.
III. Se si possa biasimare in un Uomo savio l'applicazione alla Poesia. Discorso Accademico recitato li XXVII. Gennajo MDCXCIX. da Marcaurelio Questa, Dottore di Filosofia, e Medicina, ed Accademico Faticoso nell' Accademia de' medesimi. *Milano, per Carlo Giuseppe Quinto*, 1699. *in* 12.
Memoratur à Clarifs. P. Quadrio Societ. Jesu in libro „ Storia, e Ragione d'ogni Poesia „ Tom. II. pag. 509.

MCCCLXXX.

QUINTIANUS JOANNES FRANCISCUS.

QUintianæ Familiæ nobilitatem in hac Insubriæ Metropoli vetustioribus floruisse temporibus, liquet ex publicis Tabulis anni MDXIII. die VIII. mensis Januarii apud Advocatum Sitonum nostrum servatis, unde apparet, Joannem Angelum Quintianum Mediolanensem Decurionem electum fuisse, ut universæ Urbis nomine, unà cum nonnullis primariis Civibus fidelitatis sacramentum Maximiliano Mariæ Sfortiæ Vicecomiti Insubriæ Duci præstaret. Ex hac igitur Familia progenitus est Joannes Franciscus Quintianus, cujus ætatem, acta, parentes divinanda reliquit Abbas Picinellus, nihil de ipso proferens, præter inanes bullas, & nudum Operis titulum,

Nempe:

I. Mulierum memorabilium. Ubi verò, quo anno, quo ex prælo, Oedipus novit.
Vid. cit. Picinellum in Athenæo pag. 301.

R

MCCCLXXXI.

RABBIA FLORAVANTES.

AD Scriptores Mediolanenses litteræ XVII. juxta ordinem alphabeticum, Deo juvante, jam pervenimus, post Vitas eorundem numero MCCCLXXX. improbo fermè labore, quomodocumque sit, descriptas. Ad Rabbias igitur sermonem nunc vertimus, Gens quorum in hac Metropoli à remotis usque Sæculis florere cœpit, uti cognovimus ex serie genealogica nobis de more perhumaniter communicata à Cl. Sitono, quæ incipit in Mirano Rabbia vivente Sæculo XIV., & progreditur usque ad Joannem Baptistam, quem parùm infra laudabimus. Floravantes, de quo nunc agimus, patrem habuit Augustinum inter Decuriones hujus Urbis, qui filium voluit eruditum in Ticinensi Gymnasio, ubi breviter Philosophiam, ac Medicinam tam rectè didicit, ut post Rectoris munus in eadem Universitate optimè gestum, in iisdem facultatibus Laureâ decorari meruerit. Paulo post Cathedram Theoricæ plaudentibus omnibus ascendit, pluresque discipulos habuit, qui magnum nomen in re Medica sibi acquisiverunt. Amœniora quoque studia summopere coluit maximè Poësim, non tantùm linguâ Italicâ, sed etiam vernaculo sermone Mediolanensi, ita ut inter Academicos Affidatos Papienses locum meritò obtinuerit, atque in ipsa *il Tranquillo* vocari voluit, cum Caduceo pro Insigni accepto, & Lemmate *Cupiditatum quies*. Vir certè fuit honorum, divitiarumque inimicus, nam sibimetipsi & studiis vivens, gratis, ut plurimùm, inserviebat ægrotis. Inter alia ornamenta, quibus animus ejus delectabatur, musi-

A ca quoque adnumeratur. Floruit anno Redemptionis nostræ MDLXI. sed diem ultimam ejus ignoramus.

Supersunt ipsius

I. Carmina XXVII. Italica. Extant inter illa Academiæ Affidatorum Ticinensis, impressa anno 1565. à pag. 186. ad 207.
II. Poëmata varia Italica. Teste Picinello, sed ubi sint, non indicat.
III. Carmina alia sunt in libro, cui titulus: „ Il Sepolcro „ della Illustrissima Signora Beatrice di Dorimbergo. *Brescia, appresso Vincenzo di Sabbio*, 1568. *in* 8.
Laudatur à Crescimbenio in libro „ dell' istoria della „ Volgar Poesia „ Vol V. art. 204. pag. 244. à Luca Contili Carmine Italico inter illa Affidatorum, & latius in Impressis eorumdem Academicorum pag. 59., necnon à P. Quadrio Soc. J. in Tomo II. libri „ Storia, „ e Ragione d'ogni Poesia „ *Milano*, 1741. pag. 676., & à Picinello in Athenæo pag. 195.

B

MCCCLXXXII.

RABBIA HIERONYMUS.

BErnardinus Rabbia Hieronymum nostrum in lucem edidit, qui sacris initiatus, inter Canonicos Ordinarios Ecclesiæ Metropolitanæ hujus Urbis locum obtinuit anno MDLXXI., & dignitate Pœnitentiarii Majoris paulò post decoratus extitit. Divus Carolus Borromæus pietate, ac doctrina hujus Viri optimè cognitis, in Vicarium generalem Monialium ipsum elegit. Parentis, atque Avi ipsius extat Mnemosynon in Ecclesia Parochiali S. Stephani ad Nuxigiam appellatâ his litteris sculptum:

C

MDXVIII. DECIMO IANVARII
AMBROSIO RABBIAE PATRICIO MEDIOLANENSI
GENITORI OPTIMO
BERNARDINO, ANTONIO AC ANGELO FRATRIBVS
HORTENSIAE FILIOLAE DILECTAE
ANTONIVS RABBIA MEDIOLANENSIS
PRAESENS INTER HVMANOS AGENS
POSVIT.

Plura scripsit tam stricta, quàm soluta Oratione; omnia verò ad animarum salutem optimè congruentia, ut facilè Lector infra agnoscet. E vivis abiit die XVII. Februarii anno MDXCIV. ætatis verò ejusdem LXIII.

Hæc sunt quæ de ipso prodierunt:

I. Il Trionfo della Verginità: Opera, nella quale brevemente si tratta dell'eccellenza dello stato verginale, fatta per le Vergini della Compagnia di S. Orsola, dal Rev. Gerolamo d'Arabia, Ordinario della Chiesa Maggiore di Milano. *Ivi, per Michel Tini*, 1585. *in* 8. Opus est versibus exaratum
II. Dialogo della Verginità. *Milano, per il sodetto*, 1591. *in* 8.
III. Sermone in lode della Verginità. *Milano, come sopra.*
IV. Rovina del Carnovale: Dialogo dedicato a Monsignor Gaspare Visconti. *Milano, per lo stesso*, 1592. *in* 8.

D

V. Varie Sentenze Morali in versi. Teste Picinello.
VI. Esercizj dell' Umiltà. *Milano, per il medesimo*, 1592. *in* 8.
VII. Esercizj Spirituali per l'Advento del Signore, per la Festa del Santo Natale, per la Quadragesima, per la Resurrezione, per l'Ascensione, per la Pentecoste, e per l'Assunzione della Madonna, libri IV. con varie Rime. *Milano, per il sopraccennato*, 1590. *in* 8.
VIII. Dialogo dell' utilità delle Scuole della Dottrina Cristiana di Milano. *Ivi, per il sopradetto*, 1592. *in* 8.
IX. Altri Trattati Spirituali. Teste eodem Picinello.
Memoratur à Moriggia in lib. 3. cap. 37. Nobil. Mediol., in Catalogo Canonicorum Ordinariorum Ecclesiæ Metropolitanæ à Theodoro Trivultio confecto, de quo suo loco, necnon à supradicto Picinello pag. 348.

MCCCLXXXIII.

RABBIA JOANNES BAPTISTA.

JOannem Baptistam Rabbiam Mediolanensem claro sanguine ortum Franciscus, & Cornelia Gambarana nobiles conjuges genuere. Vix adolescentiam ingressus, jamque studiorum rudimenta edoctus, Deo famulari statuit, idque ut perficeret ad Clericorum Regularium, quos Teatinos vulgò dicimus, Congregationem convolavit. Majoribus ibi excultus scientiis magni haberi cœpit usque adeo, ut ad regenda suorum Collegia insigniora assumptus fuerit. Præfuit enim Ordinis domibus Ravennæ, Bononiæ, Mediolani, atque Romæ. Hinc Generali Capitulo fuit à secretis, & Deffinitor; & in Collegiis Lombardiæ Visitatoris munere functus est. Sed quod magis ingenium dexteritatemque tanti Viri ostendit, Legatio est, quam pro Statu Mediolanensi egit ad Catholicam Majestatem. Migraverat interim è vita anno MDCLXXI. Seraphinus Corius Mediolanensis ex eadem Congregatione, Laudensis Ecclesiæ Antistes præstantissimus, vix biennio regiminis expleto, cùmque novus illi gregi Pastor sufficiendus esset, tanto honore dignus est habitus Scriptor noster die XXVIII. mensis Septembris, ejusdem anni. Verumtamen mors acerba, nondum initâ Episcopatus possessione, paulò post ipsum terris invidit.

Hæc illius Opera laudantur:

I. Visitationes Collegiorum sui Ordinis in Lombardia, ubi plura leguntur prudentissimè condita Decreta. MS. in fol.
II. Litteræ Pastorales ad Clerum, & Populum Laudensem sacra eruditione refertæ. Servantur in Biblioth. Sancti Antonii apud Suos Mediolani.
De eo agunt Ughellus Ital. Sacræ Tom. IV. in Laudensibus, atque Sitonus humanissimus in Schedis.

MCCCLXXXIV.

RACCHETUS CHRISTOPHORUS.

CHristophoro Raccheto Ordinis Carmelitarum Alumno, in hac Metropoli nato, pater fuit Joseph Thomas, qui filium dum sacris ablueretur undis Joannem Baptistam appellaverat. Hic autem divino se mancipaturus obsequio præfati Ordinis Congregationem Mantuanam elegit, habitumque suscepit die VI. Julii, anno reparationis humanæ MDCLIX., qui ætatis illius erat XVI. Scientias avidissimè didicit tam divinas, quàm humanas; Philosophus enim, Theologus, atque Orator non infimi nominis extitit. Humilitatem interea sic coluit, ut præter Studiorum Præfecturam, quam prudenter exercuit tam Mediolani, quàm Bononiæ, & alibi, Cœnobiorum regimen, aliasque inter Suos dignitates invicto semper animo, ne à Sapientiæ amplexibus abriperetur, recusaverit. Anni vitæ illius postremi sumus inscii, adhuc tamen mortalis erat anno Christi MDCXC.

Lucubrationes post se reliquit his prænotatas titulis:

I. Vicentina Exemptio pro Regularibus Confessariis approbatis, Allegatio Juris. *Vicentiæ, apud Amadeum*, 1681. *in fol.*
II. Summulæ Logicales.
III. Quæstiones in Logicam.
IV. Quæstiones in Metaphysicam.
V. Explanationes in Physicam.
VI. Commentaria in quatuor Libros Institutionum.
VII. De Actibus humanis.
VIII. De Vitiis, & Peccatis.
IX. De voluntate Dei.
X. De Gratia, & Prædestinatione.
XI. De Attributis.
XII. De Visione Beata.
XIII. De Incarnatione.
XIV. De Scientia Dei.
XV. De Angelis.
XVI. Lexicon Theologicum.
Omnia XII. Voluminibus MSS. comprehensa. Extant in Bibliotheca sui Ordinis Sancti Joannis in Concha Mediolani.
XVII. Prediche varie, e Panegirici. MSS. Vol. I. in fol. extant ut supra.
Hæc à Suis accepimus, ac vidimus.

MCCCLXXXV.

RADAELLUS ANDREAS.

ORdinem Minorum, qui Observantes audiunt, amplexus Andreas Radaëllus (quod cognomen alii scribunt de Regibus de Ello) Mediolanensis, studiorum sic perfecit curricula, ut ad Philosophicas primùm, mox etiam Theologicas Quæstiones sui Instituti Sodalibus tradendas è Cathedra, Majorum jussu, fuerit admotus. Populis quoque variorum Oppidorum, imo & Urbium Sacrum Christi Evangelium non fine ingenti fructu ministravit, Quadragesimæ præsertim tempore. Toti Provinciæ Præfectus datus est die XVII. mensis Februarii, anno Redemptionis MDCLXII. habitis in Cœnobio Sanctorum Angelorum hujus Metropolis Comitiis. Impositum sibi munus prudentissimè rexit, tantâ cum suorum existimatione, ut ad Deffinitoris totius Ordinis gradum promoveri meruerit. Ad majora quoque conscendit officia, electus in Romana Curia Procurator generalis, & apud Urbem hanc tantam acquisivit famam, ut cum anno MDCLXVIII. pro gravissimis Status Mediolanensis negotiis ad Carolum II. Catholicum Regem Legatus mittendus foret, nullus Radaëllo nostro visus fuerit aptior ad eam provinciam. Illam patriæ amantissimus Civis libentissimè suscepit, statimque viam ingressus ad Matritensem contendit Aulam, at vix tribus evolutis mensibus, morbo correptus vitæ cursum absolvit. Cadaver illius illatum est in Ecclesiam Conventus Sancti Francisci Matriti, ibique jacet.

Illius hæc habemus erudita Monumenta:

I. Commentarii in libros Confessionum S. Augustini.
II. Catholicæ Lucubrationes in Epictetum.
III. Concordantiæ Psalteriorum Romani, & Ambrosiani.
IV. Apologia pro suis Thesibus Romæ propugnandis.
Hæc Opera hactenus recensita laudavit Abbas Picinellus loco citando; verum silet utrum edita fuerint, vel MSS. Nos sequentes hujus Viri Lucubrationes adjicimus:
V. Prediche Quaresimali MSS. in justæ molis Volumine servantur in Biblioth. Suorum Cœnobii SS. Angelorum hujus Urbis.
VI. Tragedia sopra la Vita di S. Margarita da Cortona. MS. ibid. Opus poëticum est.
VII. Orazioni, e Panegirici diversi MS. ibid. Horum aliquæ typis datæ sunt, ut nos monuere illius Instituti Viri, sed sparsim, variisque in locis, quas inter in sequentes incidimus.
VIII. Orazione per la pace fra la Francia, e la Spagna. *Milano, per il Monza*, 1659. *in 4.*
IX. Altra per la nascita del Sereníssimo Principe delle Spagne Filippo Prospero. *Ivi, per lo stesso*, 1658. *in 4.*
De ipso meminit præfatus Picinellus in Athenæo pag. 31.

MCCCLXXXVI.

MCCCLXXXVI.

RADAELLUS ANGELICUS.

RAdaëllus hic, cujus nomen in sæculo etiam à Suis ignoratur, Mediolanensis, Strictiorem Sancti Francisci Observantiam, in Cœtu, quem Reformatorum appellamus, amplexus, ubi vocari voluit Angelicus à Mediolano, Deo plures per annos famulatus est. Haud parum quidem profuit sui Instituti Alumnis, quibus Theologicas Quæstiones è Cathedra diu tradidit; at majora hujus Metropolis populo præstitit, cùm annos XVIII. Divinos Codices in Templo Maximo explicaverit, magna animarum lucra reportans. Canonum etiam peritissimus fuit, ut non semel consilii ergò ad eum primarii quoque Eruditi confluerent, nec minor fuit in ipso Moralis, ut vocant, Theologiæ doctrina, prout satis liquet ex Operibus infra laudandis. Excessit è vivis die XX. mensis Martii, anno post Salvatoris Natale MDCCXXXVII.

Istis notantur titulis hujus Scriptoris Lucubrationes:

I. Allegazione per il Beato Andrea Conti da Anagni sopra il titolo, che non se gli competeva di Conventuale, sine loco, anno, & Calcographi nomine, in 12. Impressa tamen dicitur *Mediolani* annis ab hinc viginti.

II. Compendium de Casibus reservatis Oliverii Mazzucchelli (de quo jam diximus) nunc Disputatione secunda ad hodiernam praxim concinnata, & pluribus doctrinis aucta (sine Auctoris nomine) *Mediolani, apud Agnellum*, 1735. *in* 12.

III. Lezioni sopra il Sagro Libro de' Proverbj di Salomone recitate nel Duomo di Milano. MS. in Biblioth. Suorum Cœnobii S. Mariæ vulgò *del Giardino*.
A Suis.

MCCCLXXXVII.

RADAELLUS FRANCISCUS ANTONIUS.

FRanciscus Antonius Radaëllus Mediolanensis Clericale ab ineunte ætate Institutum secutus, seriam Philosophiæ dedit operam in majori patriæ Seminario. Verùm cùm ad Musas colendas sensim raperetur poëticis studiis se addixit. Romam postmodum petiit, ubi Academiæ Cœtum ingressus est, assumto Indefessi nomine, & sic carminibus tam Latinis, quàm Italicis emicuit, ut magnam sibi conciliaverit famam. In patriam regressus plures ingenii sui fœtus protulit, de quibus infra meminimus, sed sacra potissimum argumenta selegit. Memorabilis est illius Hymnus in Sancti Sebastiani Martyris commendationem Jambico metro compositus, tantique habitus, ut in nova editione Breviarii Ambrosiani anno MDCXLVI. jussu Cæsaris Cardinalis Montii Archiepiscopi, insertus fuerit, & hodie quoque inter divinas laudes concinatur ab hujus Ecclesiæ Clero. Curationem postea animarum in Vico Carugati plebis Vicomercati in Mediolanensi Diœcesi exercens adhuc in vivis erat tunc cum Picinellus Athenæum suum publici juris fecit.

Scripsit præter Carmina plura Italica, & Latina, quæ perierunt:

I. Feste Natalizie. *Milano*, 1645. Sacra sunt Carmina Italica in Templo S. Sebastiani hujus Urbis canenda eodem anno, dum ibidem pia exercitia peragerentur.

II. Hymnus de Sancto Sebastiano Martyre. Habetur in Breviario Ambrosiano ad diem XX. Januarii. Incipit: Sebastiani Martyris &c.
Mentio illius occurrit in Vol. II. Operis P. Quadrii Soc. Jesu, inscripti „ Storia, e Ragione d'ogni Poesia „ pag. 315., atque in præfato Picinelli Athenæo pag. 199.

RAINERIUS. V. RAYNERIUS.

RAINOLDUS. V. RAYNOLDUS.

RAINONUS. V. RAYNONUS.

MCCCLXXXVIII.

RAMELLUS AUGUSTINUS.

CLarissimi inter Mathematicos nominis Augustinus Ramellus primam vidit lucem in Pago Mazanzanæ Plebis Vallis Travalliæ in Diœcesi, atque Ducatu Mediolanensi. Vix pueritiam egressus bonas artes sic coluit, ut cùm mirabili præditus esset ingenio, jam tum quid esset futurus ostenderet. Verumtamen, ubi post prima litterarum rudimenta, ad Mathesim convertit animum, tantum brevi profecit, ut inclarescente peritissimi hominis famâ illum expetierit Henricus Galliarum, & Poloniæ Rex, atque eximia mercede proposita, ad Aulam suam acciverit. Ubi illuc pervênit, conceptam de se spem operibus longè superavit. Quocirca militum Ducis honore à Christianissimo Rege cumulatus, non pauca dedit bellicæ quoque fortitudinis argumenta. In Rupellensi obsidione, lethali vulnere saucius cum ab hostibus captus esset, ipsum Rex magno redemit pretio, filiumque ejus interea Parisiis fovit summæ benignitatis in patrem indicium præbens. Quin etiam, ut apertiùs ostenderet, quanti apud se Ramellus esset, dum in Polonia moraretur ad ejus Regni Coronam evocatus, ad ipsum frequentes dedit Litteras, quarum Scriptor noster in Nuncupatoria Operis sui infra laudandi meminit. Studiis interea semper intentus Augustinus plura tam ad Machinamenta Hydraulica, quàm ad Militarem Architecturam pertinentia, aliaque id genus delineaverat; hæc plagiarii quidam domestici (ut ipse conqueritur in Epistola ad Lectorem eidem Operi præfixa) clam surripientes, & inutilibus quibusdam rebus marte suo vel additis, vel immutatis in lucem emisere, nullâ Auctoris mentione factâ, imò alienos labores sibimet ipsis tribuentes. Ea res Scriptorem impulit ad Opus suum edendum, atque oh utinam nobis datum esset de actibus quoque illius reliqua promere! Verùm, cùm fato cesserit (ut credimus) in Gallia, ne postremum quidem illius annum scire potuimus.

Damus igitur Operum ejus titulum:

I. Le diverse, ed artificiose Machine del Capitano Agostino Ramelli dal Ponte della Tresia, Ingegniero del Cristianissimo Re di Francia, e di Polonia, nelle quali si contengono varj, ed industriosi movimenti, degni di grandissima speculazione, per cavarne beneficio infinito in ogni sorte d'operazione: Composte in lingua Italiana, e Francese. *A Parigi, in Casa dell' Autore*, 1588. *in fol.* Versa Frontispicii pagina Auctoris effigiem refert, stantibus hinc inde Marte, ac Pallade: supernè verò hæc legitur Inscriptio:

AVGVSTINVS DE RAMELLIS DE MAZANZANA
AETATIS SVAE ANNO LVII.

Post Nuncupatoriam legitur eruditissima Dissertatio hoc titulo:

II. Dell' eccellenza delle Mattematiche, ove si dimostra quanto elle siano necessarie all'acquisto di tutte l'Arti liberali.

III. Di-

XII. Disegni intorno alle Fortificazioni. Harum delineationum librum prælo jam paratum, sibi raptum fuisse, dolet Auctor in citata Epistola ad Lectores in eodem Opere.

Cæterum Codex iste verè insignis Tabulas continet æreis formis expressas num. CXCV. in queis neque ingenium Scriptoris, qui explicationes addit utraque lingua Gallica scilicet, atque Italica, neque Incisoris studium desideratur.

Agit de ipso Lazarus Augustinus Cotta in Chorographia Verbani Lacus ad Maccaneum lib. II. cap. 2. pag. 39. art. 50. & Sitonus noster in Schedis.

MCCCLXXXIX.

RAMPINUS CAROLUS STEPHANUS.

Magnum sibi nomen acquisivit inter J. PP. Mediolanenses Carolus Stephanus Rampinus Benedicti Causidici Collegiati, ac Civitatis Mediolani Syndici, necnon Lauræ Antoniæ Olivatiæ conjugum filius; nam Causarum Patronus eximius florebat annis proximè elapsis, & elegantissimam Bibliothecam sibi magno sumptu comparavit non tantùm Codicibus Legalibus, ad quorum marginem ut plurimùm leguntur notæ Rampini nostri satis proficuæ, sed etiam historicis, atque eruditis summopere refertam, cujus partem acquisivit Ambrosiana Bibliotheca post ejus decessum. In materia Feudorum maximè insudavit, ita ut Consilia ipsius de rebus Jurisdictionalibus sint magni facienda, & utinam cum aliis ejusdem Juris Allegationibus in lucem aliquando prodiissent! In rebus arduis etiam à summo rerum Italicarum Cæsaris Arbitro adhibitus fuit, & signanter pro Comitatu Novellariæ. Obiit annorum plenus anno MDCCXXXIV.

Hæc de ejus doctrina supersunt:

I. Repertorium Legale à pluribus Auctoribus excerptum etiam ad Historiam Legum, ad Jus publicum, & ad materiam Feudorum præcipuè spectans. MS. optimæ notæ Volumina X. in fol. extant in Bibliotheca Ambrosiana.

II. Allegationes plures tam MSS. quàm impressæ. Extant pro majori parte apud Marchionem Paulum Emilium Olivatium Regii Fisci Patronum, & in Collectionibus J. PP. Mediolanensium à nobis pluries citatis, de quibus Volumen integrum edi potuisset.

MCCCXC.

RAMPINUS de S. ALOSYO HENRICUS.

Henricus Francisci de Sancto Alodio, seu Alosyo filius, quem alii meliùs Rampinum, alii Scotum cognomento fuisse tradunt, in Urbe Derthonensi primam vidit lucem. Multâ eruditione tam sacrâ, quàm profanâ excultus fuit, & divinis obsequiis inter Clericos se devovens, ad plures regendas Ecclesias assumi promeruit. Nam primùm anno MCCCCXIII. sedente in Apostolico Throno Joanne XXIII. Pontifice VI. Id. Martii Derthonensis Episcopus est renunciatus, qua dignitate dum fungeretur, Philippo Mariæ Vicecomiti Castrum Surlæ cum pertinentiis, mero & mixto imperio, jurisdictione, & regalibus, feudali nomine olim à Joanne Episcopo anno MCCCLXXXVI. Joanni Galeacio concessum, confirmavit, cujus rei Tabulas vulgavit Ughellus loco citando. Præfuit eidem Ecclesiæ ad annum usque MCCCCXXXVII Mox ad Papiensem translatus est Sedem, succedente sibi in Episcopatu Derthonensi Joanne Barbavaria Mediolanensi. Defuncto postmodum laudatissimo Ambrosianæ Ecclesiæ Præsule Francisco Piccolpasso (de quo jam supra egimus) anno Salutis humanæ MCCCCXLIII. Pontifice Eugenio IV. illi sufficitur IX. Kal. Septembris. Ob spectatam deinde morum integritatem, atque in Jure Canonico, & Theologia doctrinam, ab eodem Eugenio IV. die XVI. mensis Decembris, anno MCCCCXLVI. Henricus ad Sacram Purpuram evocatur, collato Sancti Clementis titulo Presbyterali. Fuit in pauperes munificus adeò, ut domesticam suppellectilem pretiosissimam eis alendis in summa egestate contulerit post sævissimam pestem, quæ ipso sedente Mediolanum vexaverat. Apostolicam illius Legationem Ripamontius loco citando refert, eaque commendat, quæ de Xenodochiis, ac Nosocomiis constituit, ut infra dicemus. Romæ cum degeret die IV. Julii, anno Christi MCCCCL. ætatis suæ LX. migravit è vita. Conditus jacet in Ecclesia tituli sui, hoc celebratus Elogio, ex quo patet quantæ fuerit pietatis Vir, quidque responderit flagitantibus, ut morti vicinus Testamentum conderet.

HEV DECVS HEV LVMEN TIBI NVNC DOMVS INCLYTA SANCTO
DE ALLOSIO PERIIT TVVS IPSE COLENDVS HENRICVS
HAC REQVIESCIT HVMO PRIMVM QVI TEMPORE LONGO
PRAESVL IN VRBE FVIT TERDONAE DEHINC-QVE PAPIAE
POST MEDIOLANI SACER ARCHIEPISCOPVS INDE
PRO VIRTVTE SVA RVBEO FVIT ECCE GALERO
PER PAPAM EVGENIVM DONATVS IN ORDINE QVARTVM
HIC PIVS HIC SAPIENS HIC IVSTVS CASTVS HONESTVS
SERVORVMQVE DEI PROTECTOR IN OMNIBVS ARDENS
HIC TESTAMENTVM RENVIT SIBI CONDERE DICENS
CVNCTA FORE ECCLESIAE SE CVNCTA RELINQVERE CHRISTO
QVI DEDIT AC TANDEM CVM SEXAGINTA SVBISSET
ANNORVM AETATEM IVBILEI TEMPORE SANCTI
MILLE QVADRINGENTIS ET QVINQVAGINTA SVB ANNIS
ATQVE DIE QVARTA IVLII DEVOTVS ET ALMVS
SPIRITVS ILLE SVVS FELIX SVPER ASTRA VOLAVIT.

Ipsi quoque funus solemne celebravit in Ecclesia SS. Petri & Pauli, cui cognomen *in Glassiate*, hujus Urbis Monachorum ibi degentium Cœtus, ut testem habemus Pucinellum loco inferiùs citando. Cùm verò Mediolani resideret, habitare consueverat in Canonica S. Stephani Protomartyris.

Laudatur ob

I. Leges, & Instituta, quæ petentibus Urbis hujus Decurionibus pro Xenodochiorum regimine tulit, illa Nicolaus V. confirmavit, & approbavit. In his etiam omnis piarum domuum administratio Archiepiscopo tribuebatur, qui per tempora deligeret è Patriciis Viros XL. quibus earum regimen demandaretur. Hæc hausimus è Ripamontio.
Meminerunt tanti Præsulis Ughellus Ital Sacræ Tomo I. in Papiens. & Tomo IV. in Derthon. & Mediolanen. Giacconius Tomo II. inter Cardinales Eugenii IV. Spelta de Episcopis Papien. Pucinellus in Chron. Glassiatens. pagg. 85. & sequentibus. Ripamontius in Hist. Urbis Mediol. lib. VI aliique plures.

MCCCXCI.

RAMPONUS ANTONIUS.

ANtonii Ramponi Mediolanensis, quamvis omnem excusserimus quercum, nobis non licuit parentes, idque genus alia, quæ in cæterorum hujus Collectionis Eruditorum Elogiis dedimus, invenire. Verùm illius eruditionem ex infra citando Opere satis perspectam habuimus, ubi pro Sæculi, quo vixit, more, non spernenda reliquit doctrinæ vestigia. Plurimùm coluit nobilem Mazentarum Familiam, cujus Viros eruditos loco suo jam commendavimus. Ideo cùm Guidus eodem genitus sanguine ad Infocatorum Academiæ principatum evectus esset anno MDCXXXVIII. ut obsequium suum testaretur Antonius noster, sequens vulgavit Opus, in quo tam Guidi, quàm aliorum ejusdem Gentis merita prosecutus est.

Hoc prænotatur titulo:

I. Virtutis Templum, & Honoris. Sermo Panegyricus habitus in renunciatione Guidi Mazentæ principis Academiæ Infocatorum. *Mediolani, apud Gariboldum*, 1638. *in* 8.
II. Elogia XII. Illustrium Mazentarum. Habentur in eodem libro.
De eo brevissimè Picinellus in Athenæo pag. 48.

MCCCXCI.

RAMPONUS HIERONYMUS.

EX Joanne Antonio Rampono Mediolanensi, honestæ Familiæ viro, natus est Hieronymus nunc laudandus, qui à teneris, ut ajunt, unguiculis bonis instructus artibus, utrique Juri sedulam navavit operam; meritò propterea laureæ ornamento insignitus. Inter Clericos relatus, atque Sacerdotium adeptus, in Apostolorum vetustissima Basilica, quæ Sancti Nazarii nuncupatur, Canonicalem præbendam obtinuit; neque tamen à Foro, præsertim Ecclesiastico, abstinendum sibi duxit; quidquid à divinis laudibus, & Templi ministeriis supererat temporis, scribendo, & libris evolvendis impendens. Varia elaboravit ad clientum suorum commodum, verùm inter scripta illius excellit, quod ad defendendam Ecclesiasticam libertatem, immunitatemque tuendam exaravit, ut infra memorabimus. Celeberrimi igitur, atque egregii jure cognomen sibi comparavit, quamdiu in terris floruit, ab anno scilicet MDCXXXII. usque ad MDCLXXVII. quo migravit è vita

His post se relictis:

I. Celeberrimi, ac egregii J. U. Consulti Hieronymi Ramponi Mediol. U. J. Consilium, & Responsum decisivum pro Ecclesiastica libertate, & immunitate ab oneribus super portione colonica. *Romæ, ex Typographia Cameræ Apostolicæ*, 1630. *in fol.* Extat etiam in Catena Aurea Hieronymi Gattici Tom. II. pag. 621.
II. Allegationes plures apud JCC. Mediolanenses in eorum Collectionibus sæpe citatis.
De eo humanissimus Sitonus in Schedis.

MCCCXCII.

RANCATUS CAROLUS.

CArolo Rancato natale solum fuit insigne Oppidum Varisiense, in Ducatu Mediolanensi, ubi etiam litterarum tyrocinium posuit. Cùmque jam plurima daret in minoribus studiis doctrinæ specimina, Ticinum missus, inter Alumnos celeberrimi Collegii Ghisleriorum, quod Sanctissimus Pontifex Pius V. ibidem excitavit, computatus est. Cæsareo, Canonicoque Juri in ejusdem Urbis Archilyceo diligentissimè vacavit sub laudatissimis Præceptoribus Antonio Merenda, atque Aloysio Franco Carillo tunc illius Archigymnasii Professore primario, ac postmodum Regio Insubriæ Senatore, qui etiam Rancatum eloquenti Oratione commendavit tunc cùm emeritæ illius fronti adorea decreta fuit. Sacris exinde Scriptor noster se mancipavit, mox Apostolici Protonotarii dignitate cumulatus, & Insigni Canonicorum S. Victoris Varisiensi Collegio Præpositus præfuit, atque sacris in Rostris frequentissimè cum laude dixit ad populum, præcipuè verò cum Panegyres Cœlitum recitaret. Adhuc mortalis erat Athenæum suum scribente Picinello.

Illius hæc sunt Opera:

I. Il buon Romeo, o sia il Pellegrino Apostolico. *Milano per il Monza*, 1666. Hanc Rancatus habuit in Metropolitana hujus Urbis Basilica die Festo S. Caroli, eodem anno. Dicata fuit Alphonso Cardinali Littæ Ambrosianæ Ecclesiæ Archiepiscopo.
II. Panegirico nella promozione al Cardinalato dell' Eminentissimo Signor Conte Vitaliano Visconti. Utrum edita fuerit, necne Picinellus non indicat.
III. Imprese in gran numero. Insertæ sunt in Opere ejusdem Picinelli, cui titulus: Mondo Simbolico.
IV. Carmina plura Italica, ad earundem Impresiarum elucidationem. Habentur ibidem.
V. Sacri discorsi da lui composti, e recitati. MSS. apud Auctorem, unde justæ molis Volumen effici potuisset ipso Picinello teste.
Videndum Picinelli cit. Athenæum pag. 127.

MCCCXCIII.

MCCCXCIII.

RANCATUS HILARION.

Hilarion Rancatus natus est Mediolani ex honestis parentibus, anno Incarnationis Dominicæ MDXCIV. IV. Nonas Septembris, ipso meridie. Cistercienſium Monachorum habitum in Cœnobio Charævallenſi ſuſcepit. Confecto autem tyrocinio ad Sancti Ambroſii Aſceterium Mediolanenſe translatus, Philoſophiæ, & Græcæ, atque Hebraicæ linguæ operam dedit. Salmanticam poſtea ſe contulit ad altiora Theologiæ ſtudia perdiſcenda, & quadriennii curſum eo progreſſu confecit, ut miraculi loco apud omnes ipſe haberetur. Quare Magiſter deſignatus in patriam remeavit. Munus tamen implere per valetudinem nequaquam potuit. Romam inde profectus linguis Arabicæ, & Syriacæ, Victorio Scialæ Accorenſi Maronita præceptore operam navavit. Per Urbem cœpit emanare fama tanti Viri, & ad aures Pauli V. Pontificis Max. pervenit, ſtatimque eum Paulus aggregavit celeberrimo ſummorum Theologorum conventui, inſtituto ad examinandos nonnullos Syriacos libros de ratione formulisque precandi. Cœtui præerant tres inſigni eruditione præditi Cardinales, ſcilicet Octavius Bandinus, Robertus Bellarminus, & Alexander Urſinus. Hic autem Rancatus tot tantaque ingenii ſpecimina exhibuit, ut omnibus ſtupori eſſet, ac præcipuè Bellarmino, qui tanti eum faciebat, quanti ejus ætatis neminem. Exinde cœptus eſt adhiberi ad maximas Eccleſiæ curas, & ſuper ipſis ſententiam rogari, regnantibus Gregorio XV., & Urbano VIII. Ab hoc primùm adſcitus eſt cum aliis peritiſſimis Viris ad verſionem Vulgatæ latinæ in Arabicum Idioma, & in arduo Opere diu præ ceteris inſudavit noſter Hilarion. Hinc Sancti Officii Qualificator renunciatus, diligentiam, ſcientiam, prudentiamque ſuam Orbi toti mirè probavit. Quare ad extraordinarias Sacræ Theologiæ Controverſias, quæ ſæpè intercurrebant, ab Eminentiſſimo Franciſco Barberino aſſiduè vocabatur, & Abbas Monaſterii S. Crucis in Jeruſalem, Urbano id jubente Pontifice creatus eſt. Verùm cùm non modò ſcientiarum gloriâ, ſed etiam ſanctimoniæ famâ inclareſceret Rancatus, ipſi demandata eſt ab eodem Urbano provincia luſtrandi cum cenſorio munere Camaldulenſem Eremum ſitam in jugis Appennini. Paucos etiam poſt annos præfuit eorumdem Patrum Camaldulenſium Comitiis generalibus. Capitulo quoque generali Patrum Auguſtinianorum, qui Excalceati dicuntur, præſedit loco Eminentiſſimi Cardinalis Pallotti, ejus Ordinis Protectoris, graviſſimis aliò curis diſtenti. Primus poſtea Sacræ Rituum Congregationis Conſultor inſtitutus eſt ab Urbano, & mortuo Ulpiano Ulpio inter S. Officii Conſultores adlectus. Quin inter Prælatos Apoſtolicæ Viſitationi præpoſitos numeratus, & decedente Buccabella Auditore Rotæ, qui erat à Secretis Congregationis Cardinalium ſuper Eccleſiæ Britannicæ negotiis, in ejus locum ſuffectus eſt. Cùmque Viſitatores Apoſtolici Innocentio X. multi in Urbe graveſque eſſent, ipſe nullo vacante loco, inter eos extra ordinem eſt cooptatus: quod tertium ei maxima cum laude contigit ſub Alexandro VII. In ea autem celeberrima, quæ Innocentii tempore de Janſenii erroribus Congregatio fuit inſtituta, Hilarion primas inter Theologos tenuit, & Suffragii prærogativam tulit. Illud ſummæ vertendum eſt laudi, quod Hilarionis ſententia in qualibet quæſtione vim apud omnes haberet, pondusque præjudicii. Fuit etiam Hilarion Procurator Generalis ſuæ Congregationis in Urbe: fuit & Præſes, & mirum eſt quantum ſemper Ciſtercienſi Ordini profuerit. Una ei defuit proſpera valetudo. Contraxit quippe ex nimia contentione ſtudendi, dicendi, & diſputandi hypocondriacos primùm morbos, deinde Podagram, & Chiragram, quæ eum ſemper vexabat, & interdum ſcribendi uſum auferebat. Patebant tamen illius fores conſultantibus, nam ad eum graviores illuſtrioreſque cauſæ afferebantur. Raro exibat dies, quin ad eum aut Cardinalis, aut Orator, aut Princeps vir aliquis veniret. Nemo ferè fuit Catholicus in Europa Princeps, qui eum aut per Litteras non ſalutaret, aut per ſuos Oratores non conſuleret. Ipſæ integræ, ſeveræque Reſpublicæ, Patrum Conſiliis abundantes, ſæpe eum de domeſticis, & graviſſimis rebus conſuluerunt. Quodque in primis animadvertendum, ipſimet Pontifices Romani, viva fidei oracula, Hilarionem frequenter ad ſe vocare, ſua ei ſenſa aperire, & judicium ſuper graviſſimis cauſis poſcere, eumque dicentem audire, & dicentis probare ſententiam ſingulari in eum dignatione voluerunt. Et quidem Alexander VII. multum eo utebatur, ſæpe ad ſe venire jubebat, & cum voluptate audiebat, detinebatque apud ſe diu, atque magna cum ſignificatione benevolentiæ dimittebat. Inclytus ſanè antiquitatis amator fuit Rancatus, & novitatis oſor acerrimus. Donata ſibi à Catholico Rege congiarii ſacri nomine millia octo aureorum ex integro Monaſterio Sanctæ Crucis ad expenſas extructionis Eccleſiæ, & Domeſticos paratus aſſignavit. Graviſſimo correptus morbo, octoginta integros dies cum ipſo luctatus eſt, & incredibili pietate mortem ſubiit, inter Suorum S Crucis in Jeruſalem (quod quidem Monaſterium tunc Abbas moderabatur) Cœnobitarum manus animam reddens, anno MDCLXIII. die XVII. Aprilis: annos natus LXIX. menſes ſeptem, dies quindecim. Tertio poſt obitum die in Cœnobii ſui Eccleſia ſolemni pompa ipſi juſta perſoluta ſunt, univerſa penè Urbe, ac ex omnium ordinum Viris, ac Prælatis adſtantibus. Funebrem Orationem habuit diſertiſſimus P. Franciſcus Macedo, Luſitanus, Minoris Obſervantiæ Lector Jubilatus, quæ *Romæ* quoque edita eſt typis *Philippi Mariæ Mancini*. Tandem in ſubterraneo S. Georgii Sacello conditus eſt ſub hac Inſcriptione:

XPΩ

X P Ω

PRIMOGENITO MORTVORVM

H. S. E.

D. HILARION RANCATVS

MEDIOLANENSIS MONACHVS CISTERCIENSIS

HVIVS COENOBII ABBAS

ET TANTVM NON AVCTOR

PIETATE DOCTRINA LINGVARVM PERITIA

INSIGNIS

SALMANTICAE ERVDITVS ROMAE INNOTVIT

IN CONGREG. S. OFFICII AC SACRA RITVVM

CONSVLTOR

CONGREG. SVPER ECCLESIA BRITANNIAE A SECRETIS

SVI ORDINIS PROCVRATOR AC PRAESES GENERALIS

CAMALDVLENSIS EREMI VISITATOR

IN EIVS FAMILIAE COMITIIS GENERALIBVS PRAEFVIT

IN RECOGNITIONE LIBRORVM SYRIACORVM

VERSIONE ARABICA BIBLIORVM

EXPLICATIONE CONTROVERSIARVM FIDEI

QVINQVE SVMMIS PONTIFICIBVS

PAVLO V. GREGORIO XV.

VRBANO VIII. INNOCENTIO X.

ALEXANDRO VII.

EXIMIE PROBATVS

VIXIT ANNOS LXIX.

OBIIT XVII. APRILIS AN. MDCLXIII.

CONGREG. ORD. CIST.

OFFITII ERGO H. EI M. P.

A Hanc porrò Inſcriptionem antequam lapidi incideretur, Alexander VII. Pontifex Maximus, non tam legere voluit, quàm etiam nonnullis ſuo marte additis, ac propria manu ſcriptis, illuſtriorem reddere. Juvat autem hîc aliqua oculis ſubjicere, quæ Macedo in citatâ Oratione protulit, ubi inter reliqua pag. 12. hæc habentur: „ Equidem in clariſſimam Ciſtercienſem „ Familiam mentis oculos conjiciens, & quos illa „ multos, & præclaros doctrinâ, & religione Viros „ tulit, memoriâ repetens, illud confirmo, uno ex„ cepto Bernardo, divino, planè, & extra omnem „ comparationis aleam poſito, paucos eam in tanta „ multitudine pares Hilarioni noſtro tuliſſe, ſupe„ riorem neminem. „ Animadvertendum quoque illud eſt, quod pag. 11. & 12. ait: „ Verùm cùm „ tam multa, tamque præclara ſcripſiſſet, nihil ta- B „ men typis mandavit; cujus mihi rei cauſas inqui„ renti occurrunt duæ: altera, quod ei graviſſimis „ ſemper curis occupationibuſque diſtracto, ad eden„ da opera otium non fuit: altera, quod cùm ea, „ quæ ſcribebat, ſecretiora, & ſacratiora eſſent, „ non licuit publici juris facere &c. „ Scripta hujus Doctiſſimi Viri non tantum nos vidimus Voluminibus

XXXVI. comprehenſa in fol. in Bibliotheca Monachorum Ciſtercienſium D. Ambroſii hujus Urbis, verùm & alia quoque ab Abbate Franco Ferrario, de quo jam egimus, collecta, necnon apud Suos in Oppido Caravagii diligentiſſimè cuſtodita, quæ perattentè deſcripta hîc voluimus, ut infra:

Vol. I. pagg. 615. conſtans, hæc continet

I. De varia Pontificis electione; ad Onuphrium Panvinium, cum reſolutione variarum Quæſtionum de eadem materia.

II. De prærogativa Patriarchalium Sedium Romanæ, Alexandrinæ, & Antiochenæ.

III. De redditibus Eccleſiaſticis.

IV. De Matrimonii indiſſolubilitate, atque diſpenſatione.

Vol. II. pagg. 688. continet

B V. Examen Controverſiæ de Conceptione B. M. V. cum Teſtimoniis Sacræ Scripturæ, & Sanctorum Patrum.

Litteræ Regis Hiſpaniarum ad Auctorem, cum aliis Documentis, pro cognitione ſtatus prædictæ Controverſiæ ab Auctore, inſtante Rege, agitatæ coram Summo Pontifice, & Sacra Congregatione.

Vol.

Vol. III. pagg. 500. continet.

VI. De Efficacia Divinæ Gratiæ contra Jansenium; examinatur Doctrina Antonii Arnaldi, cum variis librorum Censuris in eadem causa; coram Summo Pontifice, & Sacra Congregatione.

Vol. IV. pagg. 507. continet.

VII. Confutatio libri Jansenii Yprensis Episcopi, cui titulus *Augustinus*, unà cum Epistola Joannis Bollandi contra Jansenium, necnon Oratione DD. Parisiensium in Causa V. Propositionum de Gratia coram Pontifice habita die XIX. Maji MDCLIII. additis Bullis, Decretis, Epistolis, atque Documentis ad eam Controversiam spectantibus.

Vol. V. pagg. 532. continet.

VIII. Varia circa præcedentiam inter Consultores S. Officii Romæ: de præcedentia Inquisitorum, & de Dignitate Abbatiali, aliaque ad Officium S. Inquisitionis pertinentia.

Vol. VI. pagg. 602. continet.

IX. Animadversiones ad Liturgias favore Euchologii Græcorum; nonnulla etiam pertractantur circa unionem Ecclesiæ Græcæ, aliarumque Schismaticarum cum Romana.

Vol. VII. pagg. 652. continet.

X. Casus plures pro Evangelica prædicatione in Imperio Sinensi, & Japponensi, qui examinantur, & resolvuntur.

XI. Discutiuntur etiam plura ad Hæresim Nestorii, & aliorum Orientalium Hæreticorum spectantia.

XII. Dissertationes duæ circa Versiones Bibliorum in linguas Orientales.

XIII. Censuræ variorum librorum tam Hebræorum, quàm Armenorum.

Vol. VIII. pagg. 426. continet.

XIV. Grammatica Syriaca, & Arabica, necnon Lexicon Arabicum, & Syriacum.

XV. Varia ad Monasterium Charævallense spectantia.

Vol IX. pagg. 551. continet.

XVI. Quæstiones ad Regulares pertinentes, præcipuè in materia Contractuum, cum earumdem Resolutionibus.

XVII. Censuræ variorum librorum in eadem materia.

Vol. X. pagg. 534. continet

XVIII. Notæ in Regulam S. Benedicti, atque plura ad Monachos Cistercienses pertinentia, unà cum variis Privilegiis, atque Decretis Summorum Pontificum ad eumdem Ordinem spectantibus.

XIX. De Correctione, & usu Breviarii Cisterciensis.

Vol. XI. pagg. 565. continet.

XX. Tractatus in pr. part. D. Thomæ.

XXI. Miscellanea varia, inter quæ Instructio pro Comite Carolo Archinto Senatore Mediolanensi ad Dietam Germanicam pro Rege Catholico destinato, ab Auctore, jubente Pontifice, composita. De ea in Archinto jam diximus.

XXII. Censuræ diversorum librorum.

XXIII. Relationes variarum Provinciarum pro Congregatione de Propaganda Fide.

XXIV. Quædam ad Præmonstratenses, Carmelitas, Cœlestinos, aliosque Ordines Regulares spectantia.

Vol. XII. pagg. 512. continet.

XXV. Documenta pro Canonizatione F. Andreæ Pepoli Ordinis Minimorum, B. Felicis Capuccini, Glicerii Landriani Mediol., B. Stanislai Kostkæ, aliorumque plurium.

Vol. XIII. pagg. 509. continet.

XXVI. Alia Documenta pro Canonizatione aliorum Beatorum, inter quos B. Gregorii Vicecomitis Papæ X. Joannis à Capistrano, & Alexandri Sauli.

Vol. XIV. pagg. 515. continet.

XXVII. Alia Documenta pro Canonizatione aliorum, præcipuè B. Mariæ Magdalenæ de Pazzis, Francisci Borgiæ, & Philippi Benitii.

XXVIII. Dissertatio de Adventu S. Jacobi Apostoli in Hispaniam.

XXIX. Alia pro Correctione Breviarii Romani, &c.

Vol. XV. pagg. 573. continet.

XXX. Tractatus de Juramento fidelitatis Regi præstando.

XXXI. Plura ad Ecclesiam Anglicanam spectantia.

XXXII. De Episcopis Angliæ.

Vol. XVI. pagg. 578. continet.

XXXIII. De Facultate Missionariorum in Anglia, cum Visitationibus Auctoris, jubente Pontifice, in eodem Regno factis.

Epistolæ Gregorii Panzani Commissarii Apostolici in Anglia, partim ad Auctorem, partim ad alios Curiæ Romanæ.

Vol. XVII. pagg. 531. continet.

XXXIV. Visitatio Monasterii S. Pudentianæ in Urbe, aliaque spectantia ad Reformationem Camaldulensium in Hetruria; Auctor tunc erat annorum XXXIII.

Vol. XVIII. pagg. 550. continet.

XXXV. Consultationes variæ pro negotiis Ordinis Cisterciensis, cum pluribus Epistolis ad idem attinentibus.

Vol. XIX. pagg. 528. continet.

XXXVI. Varia Examina pro Congregatione Cisterciensium Lombardiæ.

XXXVII. Visitationes Monasteriorum quorumdam.

XXXVIII. Tractatus de reverentia Templis debita.

XXXIX. Consultationes variæ.

Documenta pro Auctoris Vita.

Varia Elogia in ejus commendationem tam Italica, quàm Maronitica lingua conscripta Academiæ Industriosorum Montis Oliveti Majoris.

Index ipsius Bibliothecæ, in quam plusquam tria millia Codicum intulerat, inter quos eminent variæ Editiones Bibliorum rarissimæ, aliæque MSS. quas inter una linguâ Syriacâ, duobus magnis Voluminibus, alia Arabica, alia Antiochena, alia Alexandrina. Plurima Missalia, atque Breviaria Maronitarum, & Syrorum Manuscripta, sicuti & vetustissimum Missale Ambrosianum, aliud Carmelitarum, atque Cisterciense, & variarum Hispaniæ Ecclesiarum: Constitutiones ferè omnium Ordinum Regularium. Legi etiam inter alios MSS. Codices hujus Indicis Jo. Petri Puricelli Appendicem ad HoratiumLandum de Senatu Mediolanensi, de quo jam in Puricello diximus.

Vol. XX. pagg. 490. continet.

XL. Tractatus de Justitia, & Jure.

XLI. De Incarnatione.

XLII. Variæ Dissertationes, inter quas una de Sanctis Gervasio, & Protasio.

Vol. XXI. pagg. 480. continet.

XLIII. Alvari de Ocha libellus contra Pontificiam Potestatem, cum Auctoris Censuris.

XLIV. Dissertatio an Papa sit supra Concilium.

XLV. De Forma Baptismi Chaldæorum, Nestorianorum, aliorumque Hæreticorum ad sinum Ecclesiæ convolantium.

XLVI. Aliæ Censuræ librorum variorum.

XLVII. Varia ad Religionem in Anglia pertinentia.

Vol. XXII. pagg. 550. continet.

XLVIII. Consultationes nonnullæ ad Ordinem Cisterciensium spectantes, cum Privilegio Tadonis Archiepiscopi Mediolanensis favore Abbatiæ Sancti Ambrosii Majoris, anno DCCCLXVI.

Bullæ, & alia ad Monasterium Morimundi pertinentia.

XLIX. Censuræ variarum propositionum.

Vol. XXIII. pagg. 365. continet.

L. Epistolæ octo Monachorum Cisterciensium Galliæ ad Auctorem, cum ejusdem responsis.

LI. Variæ Visitationes Monasteriorum ejusdem Ordinis.

Vol. XXIII. XXIV. XXV. XXVI. & XXVII. continent.

LII. Epistolæ num. MLXIV. variorum ad Rancatum, & ejusdem ad varios. Plures verò sunt Alexandri VII. Summi Pontificis, Leopoldi Cæsaris, Philippi IV. Hispaniarum, Uladislai IV. Bohemiæ, Joannis Casimiri Poloniæ Regum, plurimorum Cardinalium, & Præsulum, atque Eruditorum, nempe Lucæ Vadinghi, Theophili Raynaudi, Joannis Morini, &c.

Vol. XXVIII. XXIX. XXX. & XXXI. continent.

LIII. Repertorium Universale: primum Vol. constat pagg. 429. secundum 480. tertium 658. quartum 398. singulis annexus est Index.

Vol. XXXII. & XXXIII. continent.

LIV. Repertorium Scripturale: pagg. 1028. cum Indice.

Vol. XXXIV. pagg. 738. continet.

LV. Augustinus, sive Repertorium de Gratia. Opus verè aureum.

Vol. XXXV. continet.

LVI. Nomenclator Syriacus.

Vol. XXXVI. continet.

LVII. Repertorium Theologicum ex D. Thoma.

Hæc omnia sunt in supradicta Bibliotheca Suorum Mediol. sequentia verò sunt in Bibliotheca Caravagii, ut diximus, inter MSS. Franchi Ferrarii.

LVIII. Annotationes in L. Cum Vir. 31. Cod. ad L. Juliam de Adulteriis. MSS.

LIX. Censuræ ad Vitam S. Augustini Auctore P. Joanne Riccio Soc. Jesu.

LX. Vota Sacræ Congreg. pro Dubiis Missionariorum, cum Notis Hilarionis nostri.
LXI. Censura d'una Predica, che pare a favor di Giansenio.
LXII. Censura ad Doctrinam Arabicam Roberti Bellarmini.
LXIII. Censura ad Calvinum de Institutione Christianæ Religionis, Cap. XVII. quod est de Sacramentis.
LXIV. De Scientia Dei Tractatus.
LXV. Annotationes in librum D. Hieronymi de Auxiliis.
LXVI. Nova Europæ Descriptio.
LXVII. Mandragora quid sit.
LXVIII. De Linguarum, ac Vocabulorum variatione.
LXIX. Votum pro Pontificatu Alexandri VII. in Conclavi habitum.
LXX. Italorum infamiæ nota apud Gallos.
LXXI. Quomodo Regulares ab eorum regulis differant.
LXXII. De obligatione Commemorationis B. Mariæ.
LXXIII. De sanctitate Ordinis Cisterciensis, anno MCCXL.
LXXIV. De Divo Beltramo Abbate Cerreti.
LXXV. De quibusdam Clericis sanctitatem simulantibus.
LXXVI. Quomodo citetur Jus Canonicum.
LXXVII. De Mammea Imperatrice Alexandri Severi matre.
LXXVIII. De usu Calceamentorum clavis ferreis confixorum.
LXXIX. Ad Illud Lucæ Cap. II. *Et erat subditus illis.*
LXXX. Ad Laminas Granatenses.
LXXXI. Ad Monasticum Cisterciense Animadversiones.
LXXXII. De Scriptoribus Ecclesiarum Mediolani.
LXXXIII. Notæ de Cardinalibus Titularibus Sanctæ Crucis in Jerusalem.
LXXXIV. De Privilegio Abbatis Cisterciensis, & quatuor primorum Abbatum conferendi Subdiaconatum, & Diaconatum.
LXXXV. Encœniare quid sit.
LXXXVI. Utrum Regulares extra Claustra possint validè confiteri Confessario.
LXXXVII. Additiones, & Postillæ ad Ciacconium de Cardinalibus in Tom. I. & II.
LXXXVIII. Paradoxus homo quis sit.
LXXXIX. De Monasterio, & Abbatia Charævallis Mediolani.
XC. Eucharistiam sumere per semetipsum an liceat.
XCI. An Sacerdos, qui tenetur ex stipendio ad solam præsentiam, possit aliud stipendium accipere pro Sacrificio.
XCII. Super usufructu Bonorum Religioso per Summum Pontificem collato non habenti proprietatem.
XCIII. Distinctio Juris, & Facti pro Jansenio.
XCIV. Acta Capitularia, & Visitationis habita Parmæ annis MDCXXXVI., MDCXXXVII., MDCXLV., & MDCLIX.
XCV. Acta Capitularia habita Ferrariæ annis MDCXXXVIII., & MDCXLVIII.
XCVI. Acta in Monasterii Sancti Ambrosii Mediolanensis Regimine MDCXXXIX.
XCVII. Acta in Monasterio Charævallensi MDCXL., & MDCLIX.
XCVIII. Acta in Monasterio Florentiæ MDCXLI.
XCIX. Istruzione al Presidente del Capitolo di Calabria l'anno MDCXLVI.
C. Epistola ejusdem typis edita, extat inter Antonii Arnaldi Epistolas Tom. I. pag. 359. scripta die XXIX. Octobris MDCLXI., in qua desiderium explicat, quod idem Arnaldus Constitutionibus Pontificiis assensum præstet, hujusque characterem, & motiva, quibus in parte Jansenii detinebatur, exponit.

Exercitium Spirituale à Fidelibus Orientalibus amplectendum, & frequentandum, à quodam Religioso Observantiæ Strictioris Sancti Francisci, ad Abbatem D. Hilarionem Rancatum, impress. in 8. in quo ipse dicitur versatissimus in Linguis Arabica, Chaldaica, Syriaca, Græca &c. Liber est totus Arabicus.

Indicem omnium MSS. quos Auctor noster possidebat, collegit Vol. I. in fol. P. Abbas Don Francus Ferrarius Mediolan. anno MDCCVI.

In mentem venerat Clarifs. P. Mazzucchello Acta, & Scripta tanti Viri recensere, sed morte præventus id perficere minimè potuit; nobis itaque beneficio, humanitateque P. Magistri Georgii, alibi meritò laudati, & ex Schedis supradictis Mazzucchellianis datum est nunc primùm Auctorem istum celeberrimum inter Mediolanenses, magna cum voluptate, litterariæ Reipublicæ exhibere.

MCCCXCIV.

RAPHAEL.

Raphaël Mediolanensis, cujus cognomen desideratur, atque parentes ignorantur, perfectioris vitæ desiderio flagrans Congregationem Fesulanam S. Hieronymi nuncupatam, amplexus est. In hujusmodi piorum hominum Cœtu laudabiles præsetulit mores, & religioso Viro dignissimos; cumque sacra præsertim eruditione ornatus esset, ad animarum salutem curandam se convertit Opere conscripto inferiùs laudando. Tempus quo fuit in vivis nemo indicavit. Cum tamen ea Congregatio ab Eugenio Papa IV. sub Regula S. Augustini anno MCCCCXL. die VIII. Junii fuerit confirmata, non ante eum annum vixisse videtur.

Habemus illius Asceticum librum hoc titulo:

I. Regola di Penitenza. Editum fuerit nec ne, quis novit? Moriggia enim & Picinellus, è quibus hæc hausimus, omninò silent.
Videndi citati Moriggia lib. III cap. 28. Nobil. Mediol. & lib. I. cap. 59. Histor. Mediol. atque ex eo Picinellus in Athenæo pag. 478.

MCCCXCV.

RAPHAEL alter.

Alter nunc proferendus est Raphaël Mediolanensis Sacri Carmelitarum Ordinis, in Mantuana Congregatione Alumnus. Cognomen ejus nobis est ignotum, nam vetusto Ascetarum more, illud in Religionis ingressu deposuit, deinceps à Mediolano tantummodò nuncupatus. Vir fuit & vitæ sanctimonia, & doctrinæ laude insignis, & post minora inter Suos officia, pro Observantibus Carmelitis primùm an. MCCCCXXIX. mox iterùm an. MCCCCXLIV. in Romana Curia Procuratoris Generalis munus exercuit. Hoc expleto, cum litteris vacantium Alumnorum studiis plurimùm profuturus esse à Majoribus censeretur, anno MCCCCLII. in Delphinatum missus est, atque in Cœnobio Girundæ (ubi prima Congregationis Mantuanæ prædictæ fundamenta à Thoma Conecto jacta fuere) in Diœcesi Sedunensi inter Alpes sito, Regens præfuit. Hæc de præclaro Viro novimus ex suæ Congregationis Scriptoribus, reliqua ad ipsum spectantia nemo significavit.

Opera illius sic inscripta reperimus:

I. In Libros Aristotelis de Physico auditu Commentarius integer. MS. in fol. justæ molis. Extat in Bibliotheca Conventus S. Joannis ad Concham hujus Urbis.
II. In ejusdem libros de Cœlo Commentarius. MS. in fol. Ibid.
III. De Anima. MS. in fol. ut supra.
Laudatur à Vagho in Comment. suæ Congreg. Mant. pag. 332.

MCCCXCVI.

MCCCXCVI.

RAPHAELLIUS HIERONYMUS.

Hieronymus Raphaëllius Mediolanensis initio superioris Sæculi floruit, atque in Oppido Parabiaghi XIV. ab hac Metropoli lapide, ad Occidentem plagam sito, Coadjutoris in animarum curatione munus exercuit. Hic secum recogitans notissimam illam pugnam, quæ anno MCCCXXXIX. die XXI. mensis Februarii inter Actium, atque Leodrisium Vicecomites de Metropolis hujus Dominio contendentes accidit, cùm Sanctus Mediolanensium Patronus, & Catholicæ Ecclesiæ Doctor clarissimus Ambrosius minax in hostes apparuisse perhibetur; optimam se rem facturum arbitratus est, si veram tanti eventus historiam vulgaret. Quocirca plura ad Opus illud concinnandum congessit, Carmina scilicet Italica Gasparis Vicecomitis de bello ipso conscripta (de quibus & nos suo agemus tempore) Orationes quoque, Lectiones, Præfationes, aliaque id genus in Breviariis, Missalibusque vetustis Ambrosianæ Ecclesiæ inserta, & quæ S. Caroli Cardinalis Archiepiscopi jussu in eorundem reformatione sublata sunt, atque demum varia monumenta marmori incisa, & ad hanc usque diem in Ecclesia Sancti Ambrosii, cui cognomen de Victoria, loco ipso condita, ubi prœlium accidit, ad posteritatis memoriam servata.

Ex his Opus suum condidit inscriptum:

I. La vera Istoria della Vittoria qual ebbe Azzo Visconte Prencipe di Milano l'anno MCCCXXXIX. nel dì XXI. Febraro in Parabiago contro Lodrisio Visconti, scritta da Girolamo Rafaelli Coadjutore Curato di Parabiago. *Milano, per Giacomo Maria Meda*, 1609. *in* 8.
Citatur à Puricello in Differtat. Nazar. cap. 54. num. 15.

MCCCXCVII.

RASINUS BALTHASSAR.

Balthassarem Rasinum Mediolanensem, Equitem Auratum, Ambrosii filium, pluribus de causis medium fermè Sæculum XV. suspexit. Magna enim in eo fuit Cæsarearum, Pontificiarumque legum peritiеs, in queis laureâ meruit honestari. Moralem quoque Philosophiam sic calluit, ut ad eam simul cum Rhetoricæ præceptis auditoribus prælegendam primùm in publica Mediolanensi Academia anno MCCCCXLVIII. deinde in Archigymnasio Ticinensi ab anno MCCCCL. ad MCCCCLXVIII. electus fuerit. Ibi dum profiteretur quantùm excelleret in Oratoria facultate satis ostendit elegantissimâ illâ Oratione, quam paulò post memorabimus. Et quidem plures alias ab eo compositas, publicèque dictas memorat Crescentius in Amphitheatri sui MS. parte II. quæ, ut millies ferme jam scripsimus, servatur in Bibliotheca fratrum Marchionum Vicecomitum, sed miserè periisse suspicamur, unam hanc si excipias. Terris sublatus VI. Kal. Novembris præfati anni MCCCCLXVIII. apud Prædicatores in Templo Sancti Thomæ Papiæ tumulatus fuit, his Carminibus Sepulchro impositis, quæ Sæculum ipsum redolent.

ELOQVII PRINCEPS MILES IVRISQVE PERITVS
RASINVS IACET HIC BALTHASSAR ATQVE COMES.
OBIIT DIE XXVII. OCTOBRIS MCCCCLXVIII.

Eruditus ejus labor hunc præfert titulum:

I. Oratio de celeberrimis Francisci Sfortiæ Liguriæ Ducis laudibus, Ticinensem apud Academiam in sacro D. Francisci Delubro feliciter habita. Extat MS. in Biblioth. Vaticana Cod. 1807. & ibidem inter MSS Reginæ Suecorum Cod. 1876. quemadmodum etiam in Laurentiana Medicea Plut. 13. Cod 14.
Hujus Scriptoris mentio est apud Franciscum Philelphum in Epistolis sub ann. MCCCCLII. Antonium Mariam Speltam in Episc. Papiens. pagg. 416. & 417. ad annum MCCCCL. & amicissimum Sitonum nostrum in Epistola sua appòsita ad Opus de Script. Medicis Mediol. Bartholomæi Curtii pag. 284. & in Schedis.

MCCCXCVIII.

RASIUS JOSEPH.

Joseph Rasius Mediolanensis Vir fuit eruditione præsertim Ecclesiastica celebris Sæculo mox elapso. Nam cum Clericali militiæ adscriptus esset, minoraque studia peregisset, Theologiæ scita sic pervolutavit, ut in ea Facultate lauream fuerit assecutus. Mox ob eam, qua præditus erat, Ambrosianæ Ecclesiæ Rituum peritiem, dignus habitus est, ut ad Ceremoniarum in Metropolitana Basilica Magistri Officium assumeretur. Ejus doctrinam optimè perspectam habens laudatissimus hujus Ecclesiæ Præsul Cardinalis Cæsar Montius, cùm anno MDCXLVII. Breviarii Ambrosiani reformationem aggressus esset, & Congregationem eruditissimorum Virorum instituisset, quibus hujusmodi provinciam demandavit, inter eos sedere jussit Rasium nostrum, cui Collegæ fuerunt Franciscus Turrius Archiepiscopalis Vicarius Generalis, Antonius Rusca Metropolitanæ Præpositus, Antonius Bussola Pœnitentiarius Major, Gabriel Pionnius, atque Franciscus Dardanonus Canonici Ordinarii; Joannes Baptista Corneus Lectorum Primicerius, & Chori Magister, Joannes Paulus Mazzucchellus è quatuor Maximi Templi Parochis unus, Gaspar Gattus Ambrosianæ, Carolus Ghioldus Nazarianæ Basilicarum Canonici, Joannes Petrus Puricellus Laurentianæ Archipresbyter, demumque Joannes Petrus Quadrius Congregationis Oblatorum per id tempus Præpositus, quorum ferè omnium Nomina Collectionem hanc nostram exornant. Neque verò hac tantùm in sparta laudabilem se præbuit Scriptor noster, at aliis quoque de causis commendatur, nimirum ob morum pietatem, & Opus, quod vulgavit

Hoc titulo:

I. Josephi Rasii S. T. D. & Ecclesiæ Metropolitanæ Mediolanensis Cœremoniarum Magistri variæ Allegationes Jurisdictionales, ac Præcedentiæ Ecclesiasticæ. *Mediolani, apud Impress. Archiep.* 1645. *in fol.*
Laudatur à Jo. Petro Puricello in Differt. sua Nazariana cap. 1. pag. 3. atque à Sitono humanissimo in Schedis.

A

MCCCXCIX.

RASTELLUS ALPHONSUS MARIA.

ALphonſus Maria Raſtellus Alphonſi Doctoris Phyſici filius, natus eſt Mediolani, & Congregationem Clericorum Regularium Barnabitarum ingreſſus, anno reparatæ Salutis noſtræ MDCXLVI. in ipſa profeſſus eſt, ubi non mediocrem nomini ſuo laudem comparavit; nam Vir præſtantiſſimi ingenii in Scholis Arcimboldiis Philoſophiam docuit per triennium, ſuiſque Alumnis Theologiam è ſuggeſtu tradidit. Ad ſacras Conciones diſſeminandas converſus per duodecim vices plaudentibus omnibus hoc egit. Dum Utini idem munus perageret, præclariſſimi ejus Urbis Cives ſingulari ejus dicendi vi allecti ſtatuerunt erudiendæ Juventutis curam Clericis Regul. ejus Inſtituti tradere, quibus è Mediolano vocatis numero VII. ipſe Raſtellus Rector præfuit. Prælo dedit plures Orationes Panegyricas, obiitque in Collegio S. Barnabæ Mediolani.

B

Ex his tamen has tantum invenimus:

I. Panegirici per la Santiſſima Sindone, per S. Gaudenzio Veſcovo di Novara, per S. Antonio di Padova. *Novara, appreſſo Lodovico Monza*, 1662. in 4.
Ita à Suis.

C

MCCCC.

RATAGGIUS AMBROSIUS.

AMbroſius Rataggius ex honeſta Mediolanenſi familia natus, vitam Monaſticam in Ordine Ciſtercienſium profeſſus eſt anno redempti Orbis MDCLXXIII. Romæ Philoſophicis, atque Theologicis ſtudiis eruditus, in patriam reverſus, in Foro tam Eccleſiaſtico, quàm Sæculari verſatiſſimus evaſit. Demum Abbas titularis obiit anno MDCCXXVII. Sequentes Codices MSS. reliquit, qui in Bibliotheca Monachorum S. Ambroſii Mediolani ſui Ordinis adſervantur. Et hi quidem ad Baſilicas hujus Metropolis vetuſtiſſimas pertinent, nam de ipſarum origine ſituque luculenter agit Scriptor diligentiſſimus, quemadmodum etiam de antiquo Parthenone S. Michaëlis è regione Ambroſianæ Baſilicæ ad hæc uſque tempora ſuperſtite.

D

His notantur titulis:

I. Specchio naturaliſſimo, nel quale ſi comprende quali ſiano le vere Baſiliche fatte edificare da Porzio, e Fauſta Oldani, e da loro donate a S. Caſtiziano Arciveſcovo di queſta Città, l'una chiamata Porziana, e l'altra di Fauſta, come ſi vedrà in quale di queſte ſia ſtato ſepolto il Corpo del glorioſo S. Vittore Martire, detto il Moro, e quello di S Satiro. MS. in fol. ſign. num. 157.
II. Diſſertazione del luogo, ove le ſagre Spoglie del glorioſo Martire della Cattolica Fede S. Vittore il Moro da S. Materno Veſcovo di Milano ſiano ſtate depoſitate. MS. in fol. ſign. num. 158.
III. Diſſertazione dell'origine della Chieſa, e Moniſtero di S. Michele ſopra il Doſſo di queſta Città di Milano. MS. in fol. ſign. num. 159.
Hæc vidimus apud Suos utſupra.

E

MCCCCI.

RAVENATINUS GEORGIUS.

PLures Mediolanenſes familiæ agnomen ſuum à variis Italiæ Urbibus hauſerunt, ut videre eſt ex hac etiam mea Bibliotheca, nempe Comi, ab Urbe Comenſi, illique de Florentia, de Laude, de Placentia, & hujuſmodi: Id quoque contigit in Ravenatinis, quorum Proavi ab Urbe Ravenna huc lares tranſtulere. Dubium igitur Clariſſimorum Quetif, & Eccard in Scriptoribus Ordinis Prædicatorum minimè admittendum eſt, ſcilicet utrum Georgius noſter fuerit Mediolanenſis, nec ne: nam Gentis Ravenatinæ adſunt adhuc nonnullæ ſepulchrales Inſcriptiones in variis Eccleſiis hujus Metropolis, in Collectione Archintea relatæ. De tribus Georgiis Mediolanenſibus ex Ordine Fratrum Prædicatorum jam egimus in Tom. I. Col. 676. ad quam Lectorem noſtrum remittimus. Inter ipſos enumeravimus noſtrum, qui domus Sanctæ Mariæ Gratiarum in Patria Alumnus fuit, Vir Sæculo XVI. ineunte clarus, Orator, Poëta, Philoſophus, Theologus, omnibus his nominibus illuſtris, magis autem Operibus, quæ ipſi tribuuntur,

Videlicet:

I. De Viris illuſtribus ſui Ordinis in Provincia Romana.
II. Opus Quadripartitum, quo Hiſtoriam Cœnobii Sanctæ Mariæ Gratiarum Mediolanenſis complexus eſt.
III. Dialogus cujus Interlocutores S. Dominicus, & S. Petrus Martyr, quorum eo pacto vitam deſcripſit.
IV. Tractatus de vita Cœnobitica.
V. Interlocutio mœſta ſuper novis, & inauditis rerum mutationibus.
VI. Apologia pro Bartholomæo Quarterio, qui impubes ordinem profeſſus erat.
VII. Quæſtio an impubes ante annum quintum decimum poſſit profiteri in Ordine Prædicatorum.
VIII. Carmen ad dictum Bartholomæum, qui ab Ordine defecerat, & ut redeat exhortatorium.
IX. Hymnus de Aſſumptione B. Virginis.
Videndi ſunt ſupradicti Quetif, & Eccard in Tom. II. Script. Ord. Prædic. pag. 42. aliique ab ipſis citati de eodem Ordine ſcribentes, inter quos Taëgius, qui in P. II. Monumentorum ipſius Cœtus, aſſeruit ſupradicta Auctoris noſtri Opera ſervari in Bibliotheca Conventus S. Mariæ Gratiarum Mediolani, ſed cum aliis quampluribus miſerrimè evanuerunt. Voſſius de Hiſtoricis Latinis pag. 813. Poſſevinus in Apparatu Sacro, Maraccius in Bibliotheca Mariana P. I. pag. 482. Moriggia in lib. III. Nobil. Mediol. cap. 29. & tandem Picinellus in Athenæo pag. 213.

MCCCCII.

RAVERTA CAMILLUS.

CAmillus Raverta parentes habuit Fabricium Regium Feudatarium Caſtri & Oppidi Ovilliarum in Comitatu Alexandriæ, necnon Annam Luciam Simonettam nobiliſſimos conjuges; claruit Patriæ Decurio ab anno MDCVII. ad annum MDCXXI. quo deceſſit, & tumulatus fuit in Eccleſia SS. Petri, & Pauli de Glaxiate Mediolani, in Sepulchro erecto per D. Ambroſium Revertam ejuſdem Camilli proavum præſeferente hanc Inſcriptionem:

SEP. DOMINI AMBROSII DE REVERTIS
ET HAEREDVM SVORVM
QVI OBIIT DIE XI. DECEMBRIS MDIV.
VIXIT AN. LVII.

Quan-

Quantum Geometricâ facultate emicuerit satis declarat liber titulo sequenti,

Videlicet:

I. Geometricum Problema ad lineas cuicumque rectæ datæ æquidistantes unica operatione, perspectivæ beneficio inveniendas à Camillo Raverta Mediolanense, quo ad praxim nuper inventum. Geometrica autem ratione demonstratum per Curtium Casatum Mediolanensem Mathematicarum publicum professorem Mediolani. Cui adnectuntur aliquot non injucundæ praxes ad Provinciarum descriptiones valdè opportunæ ab ipso Curtio Casato excogitatæ, & geometrica ratione demonstratæ. *Mediolani, per Pacificum Pontium, & Jo. Baptistam Piccaleam*, 1602. *in* 4.

Uberiorem hic damus Operis hujus titulum, quod tantùm indicavimus in Curtio Casato.

Videndus Clarifs. Sitonus in Chron. Colleg. J. PP. art. 880. pag. 204.

MCCCCIII.

RAVERTA OCTAVIANUS.

Octavianus Raverta Mediolanensis (quem Ferdinandus Ughellus loco citando perperam Roveram cognominavit) & Poësis Italicæ peritie, & sacræ eruditionis merito, & Oratoriæ facultatis laude celebratur. Cùm Altaris ministerio inter Clericos se mancipasset, ab Octaviano Maria Sfortia item Mediolanensi, olim Laudensis Ecclesiæ Episcopo, mox anno MDXL. ad Tarracinensem Episcopatum translato, Coadjutor electus fuit. Ei defuncto successit die XX. mensis Novembris, anno Salutis nostræ MDXLV. Magni habitus est à Julio III. Summo Pontifice, cujus Legatus extitit ad Helvetiorum Rempublicam. Id etiam præstitit Pauli IV. nomine, cujus in Interregno Leoninæ Regioni præfectus est renunciatus. Illum quoque Pius IV. qui Concivem suum præclarissimum noverat, ad Philippum II. Hispaniarum Regem misit, apud quem elegantissima Oratione Apostolicæ Sedis jura tutari studuit. Fama est, Pontificem Octaviano nostro purpuram parasse, sed fatum Pii Ravertæ tantum honorem eripuit. Obiit Præsul doctissimus in Hispania anno Redemptionis MDLXV. magnum posteris sui desiderium relinquens.

Laudabilem se præbuit ob

I. Carmina plura Italica, quæ se vidisse in Collectionibus generalibus Sæculi XVI. testatur Crescimbenius loco citando.

II. Oratio habita ad Philippum II. Hispaniarum Regem pro Apostolica Sede; laudatur ab Ughello mox promendo.

Agunt de Octaviano citati Ughellus Ital. Sacræ Tomo I. in Tarracinensibus num. LXX. Crescimbenius „ Comment. intorno alla Volgar Poesìa „ Tomo V. pag. 103. itemque Joseph Betussi in Imaginibus Templi Joannæ Aragonensis Italico sermone conscripti, à quo etiam Auctore introducitur loquens in Dialogo, quem de Ravertæ nostri nomine nuncupavit. Editum est hoc Opus *Venetiis, apud Gabrielem Jolitum de Ferrariis*, 1545. *in* 8.

RAUL SIRE. V. RHAUDENSIS SIRE.

MCCCCIV.

RAYNERIUS ANTONIUS FRANCISCUS.

Inter Poëtas optimi Sæculi decimisexti ab omnibus meritò celebratur Antonius Franciscus Raynerius Mediolanensis, qui à Secretis extitit Cardinalis Verulani à Latere Legati in Urbe Placentina, deinde à Consiliis Petri Aloysii Farnesii, qui operâ Raynerii pacem cum Pontifice instituit, sed & etiam sponsalia inter Victoriam Farnesiam, & Urbini Ducem pepigit. Apud istum noster se contulit post supradicti Petri Aloysii infortunia satis nota. In Aula ejusdem Urbini Ducis honorificentissimè habitus est donec Octavius Farnesius, necnon Margarita Austriæ Parmæ, & Placentiæ Duces apud se illum voluere, & inter charos eorundem ita extitit, ut in pluribus magni momenti negotiis Raynerio usi fuerint. Mirum est, quod tot rebus politicis implicitus nunquam amœniora studia reliquerit, ut videre est à Carminibus suis tam Latino, quàm Italico sermone peregregiè compositis, inter quæ numerantur illa pro assumptione ad Pontificatum Julii III. qui inter familiares nepotum suorum Poëtam nostrum recensuit. Annus verò, quo è vivis abierit, nobis incompertus est. Quæ scripsit interim diligentissimè indicamus, ut Lector infra videbit; plura verò ejusdem Carmina in variis Collectionibus leguntur, nec asserere audemus, utrum ea sæpiùs repetita fuerint. Onus hoc fortasse erit alicujus Collectoris, cui ea in unum recudere, ut optandum foret, in mentem veniret.

Hæc sunt:

I. Cento Sonetti di Messer Anton Francesco Raineri Gentiluomo Milanese, all' Illustrissimo, ed Eccellentissimo Signor Fabiano da Monte. *Milano, per Gianantonio Borgi*, 1553. *in* 4. *ed in Venezia, per Gabriel Giolito*, 1554. *in* 12.

II. Alia Carmina Italica, vulgò *Sonetti*, præter supradicta, ad Varios, præcipuè Carolum Vicecomitem, Julianum Goselinum &c. cum responsionibus eorumdem: extant in eodem libro.

III. Canzoni, Sestine, Stanze, e Madrigali; extant ibidem.

Expositio, & Argumenta eorumdem Carminum per Hieronymum Raynerium fratrem, de quo infra dicemus, ibidem.

IV. Alia Carmina Italica, vulgò *Sonetti* num. L. extant in primo Volumine, cui titulus: „ Rime scelte „ di diversi eccellenti Autori, raccolte dal Gio„ lito. *Venezia*, 1562.

V. Alia num. XXI. sunt in ejusdem Collectionis Volumine II.

VI. Alia num. XLIII. extant in libro inscripto: „ I Fiori „ delle Rime de' Poeti Illustri raccolti, ed ordi„ nati da M. Girolamo Ruscelli. *Luca*, 1729.

VII. Alia num. XXV. extant in Vol. II. inscripto „ Scel„ ta di Sonetti, e Canzoni de' più eccellenti Ri„ matori d'ogni Secolo. *Bologna*, 1718.

VIII. Aliud Carmen Italicum, vulgò *Canzone*: extat ibidem.

IX. Carmina III. Italica, vulgò *Sonetti*, leguntur in libro „ Il Tempio alla Divina Signora Giovanna „ d'Aragona fabbricato da i più gentili spiriti. *Venezia*, 1565. *in* 8.

X. Epigrammata tria Latina; extant in eodem libro.

XI. Carmina varia Italica, vulgò *Stanze*: sunt in primo Volumine libri, cui titulus „ Scelta di Stanze „ di diversi Autori Toscani, raccolte da M. Ago„ stino Ferentilli. *Venezia*, 1584.

XII. Altiglia Comedia. *Mantova, presso il Ruffinelli*, 1550. *in* 8.

XIII. Carmen aliud Italicum, vulgò *Canzone*, in libro „ Ri„ me di diversi nobili Poeti Toscani, raccolte „ da Messer Dionigi Atanagio lib. I. *Venezia*, 1565.

XIV. Le Pompe, Rime. *Milano*, 1553. *ed in Venezia, per il Giolito*, 1554. *in* 12.

XV. Carmina nonnulla ad amplissimum, & sacrosanctum Cardinalium Cœtum pro Summo Pontifice deligendo. *Romæ*, 1555. *in* 4.

XVI. Carmina de Sanctissimi, & Beatissimi Pauli IV. Coronatione, extant in eodem libro.

XVII. Carmina alia Latina in Creatione Julii III. Pontificis Maximi; teste Crescimbenio loco citando.

XVIII. Carmina alia Latina extant in Tom. VIII. Carminum illustrium Poëtarum Italorum. *Florentiæ, apud Tartinos, & Francos.*

In obitu ejusdem composuit Carmen Italicum, vulgò *Sonetto*, Philippus Tassinus, ad Philippum Binascum, in Collectione Affidatorum.

Leguntur ad ipsum Epistolæ tres Italicæ Claudii Tolomæi. *Venetiis*, 1572.

Ipsum laudant Crescimbenius in libro „ Istoria della „ Volgare Poesìa Tom. I. pag. 372. & Tom. II. pag. 405. Antonius Maria Salvini in Vol. I. „ Di„ scorsi

„ ſcorſi Accademici pag. 345. Annibal Carus in Tom. III Epiſtolarum pagg. 230. & 231. editionis *Patavinæ*. Ziliolus in Hiſt MS. Poëtarum Italorum, quæ ſervatur in Bibliotheca Aproſiana, Auctores Veneti Diarii Italici Tom. II. pagg. 108. & 397. P. Quadrius Soc. Jeſu in ſuo Opere inſcripto „ Storia, e Ragione d'ogni Poe- „ sìa Vol. II. pag. 242., Iricus noſter in Hiſt. Typogr. Tridin., necnon Picinellus in Athenæo pag. 44.

MCCCCV.

RAYNERIUS HIERONYMUS.

Hieronymus Raynerius Mediolanenſis Poëta extitit non ignobilis Antonii Franciſci mox laudati coævus, & gentilis; cùmque hic, ut jam præfati ſumus, centum edidiſſet Italica Carmina vulgò *Sonetti*, gratam ſe eruditis rem facturum exiſtimavit, ſi cui que expoſitionem adderet. Spartam hanc diligenter perfecit Hieronymus, imò & propria quædam adjecit inferiùs memoranda. Hæc illa ſunt, quæ de ipſo nobis licet referre, cætera enim Acta illius deſiderantur.

En eorum, quæ ſcripſit, tituli:

I. Eſpoſizione di Meſſer Hieronimo Rainerio Gentiluomo Milaneſe, ſovra li cento Sonetti, ed altre Rime aggiunte loro di Anton-Franceſco Rainerio. Extant in lib. præfati Antonii Franciſci, ut diximus in eodem.

II. Elogio della Città di Milano. Ibid.

III. Sonetti due, uno in lode dell' Illuſtriſſimo, e Reverendiſſimo Sig. Innocenzo Cardinale de Monti, con Lettera dedicatoria del Libro al medeſimo; l'altro in lode della detta Città. *Milano, per Gianantonio Borgi*, 1554. *in* 4.

Agunt de eo Creſcimbenius in libro „ Iſtoria della „ Volgar Poesìa „ Vol. V., P. Franciſcus Xaverius Quadrius Soc. Jeſu in Tomo II. Operis ſui Italici inſcripti „ Della Storia, e della Ragione d'ogni Poesìa. *Milano*, 1741. *in* 4., & amiciſſimus Iricus in ſua Hiſtoria Typographica Tridinenſi, quam prælo parat.

MCCCCVI.

RAYNOLDUS ALPHONSUS.

Alphonſum Raynoldum Pauli Mariæ Comitis Palatini, atque Barbaræ Carcanæ jugalium Mediolanenſium filium, ob Juris civilis & Pontificii peritiem, Sæculum XVI. meritò ſuſpexit. Laureâ enim honeſtatus anno MDLXXVIII. Collegium Juriſperitorum hujus Urbis ingreſſus eſt. Decurio quoque inter LX. Viros publica negotia curantes recenſeri meruit; immo Patriæ Præfecturam geſſit anno MDLXXXV. Regius etiam Juſtitiæ Vicarius, poſtmodum Laudenſis Civitatis prætorios faſces ſummâ integritate geſſit. Electus fuerat anno MDXC. Summus Pontifex Gregorius XIV. quem ſuo commendavimus loco, cùmque Civi ad tantum gradum evecto gratulatura Inſubriæ Metropolis Viros ſex delegiſſet, inter eos Alphonſum noſtrum tanquam Legationis caput conſtituit. Cæteri fuere ex primaria nobilitate Proceres, nimirum Aloyſius Meltius JC., Coriolanus Vicecomes, Comes Renatus Borromæus, Marchio Guidottus Cuſanus, atque Comes Joannes Baptiſta Serbellonus. Ubi Romam pervenere patriæ obſequia Pontifici obtulerunt, atque Raynoldus Orationem diſertiſſimam pronunciavit, de qua mox fermo recurret. Superfuit Alphonſus ad annum uſque MDCVI. quo, cùm fato ceſſiſſet, illatus eſt in paternum tumulum, qui adhuc extat in Ducali Templo Sanctæ Mariæ Gratiarum Mediolani, ubi Joannes Jacobus Scriptoris frater hæc marmori juſſit incidi ad poſteritatis memoriam.

PAVLO MARIAE RAYNOLDO COMITI PALATINO
BARBARAE CARCANAE FOEMINAE LECTISSIMAE
PARENTIBVS OPTIMIS
ALPHONSO I. C. COLLEGIATO VRBIS PRAEFECTVRA
ET ALIIS DIGNITATIBVS INSIGNITO
AC LEGATO
AD GREGORIVM XIV. PONT. MAX.
ET CAESARI FRATRIBVS OPTIME MERITIS
VIRIS OMNI VIRTVTE PRVDENTIA
AC MORVM PROBITATE PRAEDITIS
HORTENSIAE VICOMERCATAE DEFVNCTAE
CONIVGI DVLCISSIMAE
IOH. IACOBVS DECVRIO SIBI
DOROTHEAE ALCIATAE VXORI FIDISSIMAE
LIBERIS POSTERISQVE V. M. P.
ANNO MDCXVI.

Sequens vulgavit Opus:

I. Oratio ad Sanctiſſimum D. N. Gregorium XIV. Pontificem Max. habita dum unà cum quinque aliis Viris primariis, ſexaginta Virorum Conſilii generalis Civitatis Mediolanenſis nomine, eidem ad Summum Pontificatum aſſumto, in publico Conſiſtorio gratularetur, die XII. Februarii, anno MDXCI. *Romæ, apud Vincentium Accoltum*, 1591. *in* 4. *&* *Mediol. apud Jacobum Piccaleam, & Gratiadeum Feriolum, eodem anno, in* 4.

II. Epiſtolæ illius eruditæ plures latinæ memorantur à Franciſco Cicerejo in reſponſionibus ad eundem datis, quæ habentur in Codice MS. Epiſtolarum iſtius ſervato in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

Agunt de Scriptore noſtro Moriggia Hiſt. Antiqu. Mediol.

diol. lib. I. cap. 46. Cavatius in Alleviam. Stat. Mediol. in principio, atque amicissimus Sitonus noster in Chronico Jurisperit. pag. 160. art. 645.

MCCCCVII.

RAYNOLDUS GEORGIUS.

GEorgius Raynoldus, alterius Georgii Comitis, & hujus Metropolis Decurionis, & Aureliæ Cavenaghæ nobilium conjugum filius, Monasticæ se addixit vitæ inter Cistercienses Ascetas anno post Christi Natale MDCLXIII., solemnibusque votis sequenti anno emissis, perpeti diligentiâ studiorum perfecit curricula, Philosophicas, ac Theologicas quæstiones Romæ in Cœnobio S. Crucis in Hierusalem sub optimis præceptoribus discens. Ad primarios in Ordine honores per gradus omnes ascendit, & infulatus Præsul Charævallense in agro Mediolanensi, & Locediense in Ducatu Montisferrati Cœnobia rexit. Huic postremò dum præesset plura contulit beneficia, nam Odeum vetustissimæ Basilicæ jam jam ruiturum ferè à fundamentis refecit, picturis, & auro decoravit, maximamque aram, cum primariis hinc inde Sacellis plastico Opere exornavit. Tabularium etiam scrutatus, quæcumque ibi Pontificum, Cæsarum, Regum, atque Marchionum Montisferrati ejusdem Monasterii Conditorum Diplomata bellorum injuriis superfuerant, ne & ipsa pessum irent collegit, atque publici juris fecit, ut mox dicemus. Abbas etiam extitit Monasterii Veneti, ubi collapsam disciplinam summâ prudentiâ, & suavitate restituit, civibus omnibus inclytæ illius Urbis plaudentibus. Catholico Regi Carolo II. fuit acceptissimus ejusque nomine apud Ferdinandum Carolum Mantuæ, & Montisferrati Ducem per novennium Orator sedit. Eo expleto munere, à præfato Duce, atque ab Insubriæ Moderatore Philippo V. Hispaniarum Regi per Litteras est commendatus. Emortualis tanti Abbatis annus fuit MDCCXXXIV.

Habemus illius, quæ hìc damus:

I. Nonnulla Privilegia Summorum Pontificum, ac Imperatorum ex autenticis antiquis Monumentis deprompta favore Monasterii S. Mariæ de Locedio Ordinis Cisterciensis Collectore Georgio Raynoldo. *Mantuæ, apud Albertum Pazzonum*, 1699. *in* 4.

Prodierunt etiam „ Lettere scritte dal Serenissimo Duca di Mantova, e dal Principe di Vaudemont Governadore di Milano a Filippo V. Re di Spagna a favore di Don Giorgio Rainoldi dopo la Carica di Residente per nove anni esercitata in Mantova, date l'anno MDCCI. in fol. senza nome di Stampadore, e luogo. „

Agunt de ipso cum laude amicissimi nobis JC. Sitonus in Schedis, atque Canonicus Iricus in Dissertatione sua de tempore, quo S. Abbas Oglerius Locediensi Monasterio præfuit, quæ actu imprimitur, historiæ Tridinensi ejusdem Irici attexenda.

MCCCCVIII.

RAYNOLDUS JOANNES BAPTISTA.

EX Joanne Jacobo Raynoldo Comite Palatino, & Magistratus Ordinariorum Redditum Quæstore, atque Helena Ghilia conjugibus ortus est Joannes Baptista Vir & Latinâ, & Græcâ linguâ doctissimus. Neque defuit illi Juris & Civilis, & Pontificii peritia, in quibus Doctor renunciatus Collegio Juris Consultorum in patria nomen dedit anno MDXLII. Post biennium Urbis præfecturâ ornatus civibus suis profuit, sed majora patriæ præstitit, cum Decurionis munere percepto ad Philippum II. Catholicum Regem ejusdem nomine Legatione functus est. Tantam sibi apud Philippum ipsum existimationem comparavit, ut inter Insubriæ conscriptos Patres locum meritò obtinuerit. Cremonensem postea Præturam integerrimè administravit, ideoque Viri famâ invalescente Extraordinariorum Redditum Magistratui Præses dari meruit, mox Secretioris in Mediolanensi Dominio Consiliarii auctus honore, demum anno MDLXIX. ad supremam Senatorii Cœtus Cathedram evehitur. Magni etiam Cancellarii officium, atque Insubriæ Moderatoris vices gessit, tantâ cum prudentiæ commendatione, & justitiæ laude, ut in Deum piissimus, legum custos acerrimus, & Patriæ pater ab omnibus passim nuncuparetur. Juvat hic verba proferre, quibus eum extollit Joannes Antonius Zavattarius loco mox citando: „ Joannis Baptistæ Raynoldi Præsidis nostri excellens in legum facultate judicium, egregia erga Regem fides, & summa in Patriam charitas in spem nos vocant &c. „ Constantinus quoque Luca Ticinensis Professor, cùm Mediolanensi Senatui Expositiones suas in Avicennæ capita de Phlebotomia dicaret, in nuncupatoria, Scriptoris nostri doctrinam laudat, eum insigni sapientia donatum testatus. Eruditorum sui temporis Mœcenas extitit benignissimus adeò, ut quasi certatim ei labores suos offerrent, & non se tantùm, sed alios quoque illius patrocinio commendarent. Anno Salutis humanæ MDLXXXVII. cum omnium mœrore fato concessit, atque apud avorum cineres in Templo Sanctæ Mariæ Gratiarum hujus Urbis tumulatus conquiescit, ubi vivens hoc Elogium Parentibus, Fratribus, Conjugi, Filiis, sibique posuerat.

IOHANNI IACOBO RAYNOLDO
QVAESTORI ORDINARIO
PRAEFECTO REI FRVMENTARIAE
ET HELENAE GHILIAE
PARENTIBVS OPTIMIS
PAVLO MARIAE ET IACOBO PHILIPPO
FRATRIBVS CHARISSIMIS
ALEXANDRO FILIO DVLCISSIMO
SIBI ANTONIAE CVSANAE VXORI
LIBERIS POSTERISQVE SVIS
V. F.
IOHANNES BAPTISTA
SENATVS PRAESES
ANNO MDLXX.

Hæc sunt quæ supersunt tanti Viri Opera:

I. De Jure Municipali, Principum placitis, atque Senatus consultis liber. Hunc editum fuisse anno MDLXXX. testatur P. D. Gaspar Beretta in Schedis, nobis tamen hactenus est incompertus.

II. Allegationes plures in Collectionibus sæpè citatis JCC. Mediolanensium, quas inter eminet scripta pro Theodoro Principe Trivultio.

Habentur ad eum Litteræ Latinæ Francisci Cicerei pro Joanne Petro Marchesonio ejusdem Cicerei Collega, in Codice Epistolarum istius MS. in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

Aliam ad ipsum dedit Epistolam latinam ex Academia Taëgiana Sigismundus Folianus Burmiensis, quæ est num. XVI. libri IV. inter hujus impressas, ubi totus est in eo laudando.

Editum est etiam *Lucæ* anno 1645. in 4 Poëma Panegyricum Joannis Cardelii in ipsius commendationem, inscriptum *Oraculum*, atque Hieronymus Bossius Ticinensis in Musa Juvenili pag. 61. Epigramma de Raynoldo nostro cecinit.

Dicata fuerunt ipsi Opera hìc recensenda, videlicet: Petri Rebuffi de Re judicata; impress. *Novariæ*. Joannis Antonii Zavattarii Praxis Fori Mediolanensis, de quo suo loco. Bartholomæi Taëgii liber inscriptus: *L'Esi-*

L'Esilio, de quo etiam alibi dicemus, & Menochii de adipiscenda possessione, dum esset Præses anno MDLXXXI.
Ejusdem meminere Ruginellus de Senatoribus Tomo II. num 57., & Sitonus noster in Chronico Jurisperitorum art. 457. pag. 110. pluribus citatis.

MCCCCIX.

RAYNOLDUS JOANNES BAPTISTA alter.

JOannes Baptista Raynoldus Antonii Mediolanensis Urbis Decurionis, ac Margaritæ Ponzonæ filius, Joannis Baptistæ Senatus Præsidis, de quo in superiori meminimus articulo, ex filio nepos, anno MDCIII. natus est, cùmque renasceretur è lustralibus Sacri Fontis undis suscepit eum Mutius Sfortia Caravaggii Marchio, quem debito laudabimus loco. Emensus in patria minores scientias, Archigymnasium Ticinense petiit, ubi Leges Imperatorias, sacrosque Canones ita percepit, ut Doctoralibus susceptis insigniis, Collegio Jurisconsultorum Mediolanensium anno MDCXXVI. fuerit aggregatus. In Sanctissimæ Inquisitionis Tribunali Consultor, & Patriæ Decurio, Urbis postea gessit Præfecturam anno MDCXXXII. atque deinde Vicarius Prætorius, & Regius Generalis Vicarius constituitur. Ad sacra postmodum convertit animum, Clericusque factus, Doctoralem præbendam in cœtu Ordinariorum Metropolitanæ Basilicæ obtinuit, tam gratus Cæsari Cardinali Montio Ambrosianæ Ecclesiæ Archipræsuli commendatissimo, ut in causis civilibus Generalis Vicarius ab eo renunciaretur. Assumptus fuerat interim ex Advocato Consistoriali ad munus Auditoris Sacræ Romanæ Rotæ Hieronymus Meltius & ipse Mediolanensis, qui postmodum sacrum Ticinensi Ecclesiæ jus dixit, ut suo jam loco memoravimus. In ejusdem igitur locum, anno MDCXLIII. suffectus est Raynoldus noster, quem etiam anno MDCXLV. Innocentius X. Summus Pontifex Utriusque Signaturæ Referendarium pronunciavit. Mox Lucensem Episcopatum resignante M. Antonio Franciotto S. R. E. Cardinali, ejusdem Urbis Infulas eidem contulit Innocentius ipse anno sequenti, pridie Kal. Sextilis. Præfuit Lucensi gregi Pastor vigilantissimus annos IV., & in pervigilio Nativitatis Dominicæ anno MDCXLIX sacris peractis apoplexi tactus occubuit. Cadaver illius in Cathedrali sua conditum est, nullo, quod sciamus, apposito Monumento. Illius tamen extat memoria in Templo Sanctæ Mariæ Gratiarum Mediolani in eo, quod hìc damus, Elogio:

ANTONIO RAYNOLDO
IOH. BAPTISTAE SENATVS PRAESIDIS FILIO
DECVRIONATV
CAETERISQVE POTIORIBVS PATRIAE MVNERIBVS
PEREGREGIE PERFVNCTO
MARGARITAE PONZONAE LECTISSIMAE FOEMINAE
CONIVGIBVS PIENTISSIMIS PARENTIBVS
FRANCISCO FRATRI DILECTISSIMO OPTIME MERITO
IPSORVM POSTERIS
IOH. BAPTISTA EX ICC. MEDIOLAN. COLLEGIO
DECVRIO DEMVM LVCENSIS EPISCOPVS
VIVENS PONERE DECREVIT
ANNO SALVTIS MDCXLIX.
ABBATES D. IOSEPH CISTERCIENSIS ORDINIS
ET PHILIPPVS CANONIC. ORDINAR. METROPOL. RAYNOLDI
ANTISTITIS FRATRES
EXPRESSAE VOLVNTATI OBSEQVENTES
PERFICI CVRARVNT.

Laudatur ob infrascripta, quæ damus, scilicet:

I. Vota Consistorialia, quæ servantur MSS. in Archivo Molis Hadrianæ.
II. Relatio pro Beatificatione Bernardi Tolomæi Senensis Olivetanæ Monachorum Congregationis Fundatoris, quam pronunciavit in publico Consistorio, anno MDCXLV. die XXI. Februarii. Ex Carthario loco infra citando.

Augustini Terzaghi Carmen ad Jo. Baptistam Raynoldum Lucensem Episcopum extat in ejusdem Poësi impressa *Mediolani* anno 1656. pag. 53.
Commendant illum Ughellus in Tomo I. Italiæ Sacræ in Lucensib. num. XCIV. Cavatius in Alleviamento Status Mediol. statim in princ. citatus Cartharius in Syllabo Advocator. Sacri Consistorii, edit. *Romanæ* pag. 274. & JC. Sitonus noster in Chron. Coll. J. PP. pag. 203. art. 877.

MCCCCX.

RAYNOLDUS JOANNES JACOBUS.

JOannes Jacobus Raynoldus Georgii ex LX. Patriæ Decurionibus, atque ad exteros Principes Legati, necnon Aureliæ Cavenaghæ filius, exempla majorum suorum profecutus ad Jura Civilia, & Canonica ediscenda se contulit tam seriò, ut in Collegio Nobilium J. PP. suæ Patriæ cooptari meruerit anno Christiano MDCLX., deinde Cathedram ascendit in publicis Palatinis Mediolanensibus Scholis, ubi Leges discipulorum singulari cum profectu explicavit.

vit. Artem quoque dicendi summopere coluit, ita ut dolendum sit, quod inter ipsius Orationes illa tantùm legatur, quæ typis tradita fuit, ut infra, magis tamen quod tam citò è vita migraverit, nempe circiter annum MDCLX.

Damus de ipso:

I. Orationem in Laurea Aloysii Trotti. *Mediolani*, 1654. *in* 4.
II. Alias plures MSS. quæ laudantur à Crescentio in II. par. Amphitheatri MS. centies à nobis citata.
III. Prolusiones nonnullas in Scholis Palatinis recitatas coram Excellentissimo Senatu &c. MSS. teste eodem.
Laudatur à Putheo in Catalogo Equitum Hierosolymitanorum pagg. 68., & 76., & à Sitono in Chron. Colleg. J. PP. pag. 222. art. 990.

MCCCCXI.

RAYNOLDUS PHILIPPUS.

PHilippum Raynoldum Mediolanensem Aymonis filium, atque Hieronymi Scalensis Basilicæ Canonici fratrem, cùm sedulam legibus navans operam, in utroque Jure lauream promeruisset, Jurisperitorum Collegium excepit anno MDXLII. Tanta fuit nominis, & virtutis illius fama, ut post gestam anno MDLVIII. Patriæ Præfecturam, à Pio IV. Summo Pontifice, cui consobrinus erat, Urbis Romæ Senator renunciari meruerit. Eum certissimè Pius sacrâ donasset Purpurâ, nisi conjugii vinculo præpeditus fuisset. Excessit è vivis immortalitate dignissimus Vir anno redemptæ humanitatis MDLXXXVII. Oratoriâ quantùm facultate excelluerit indicat Oratio ejus perelegans, quam infra dabimus, habita in Templo S. Mariæ Braydensis, de qua hæc leguntur in fine Descriptionis Pompæ Funebris Marchionis Joannis Jacobi de Medicis, quam MS. servat apud se Canonicus Iricus noster in fol. atque à nobis citata est in articulo ipsius Medicei: „ Il Lune sequente „ furno fatti in Brera li Officii, & fù recitato una „ Oratione latina dal Signor Filippo Raynoldo Dot„ tor di Collegio suo cugino composta con mirabil „ arte.

Eam invenimus hoc titulo

I. Philippi Raynoldi JC. Mediolanensis Oratio in Funere Joannis Jacobi de Medicis Marchionis Melegnani Marchionis manu Auctoris correcta. MS. in fol. pag. 14. Extat in Biblioth. Fratrum Marchionum Vicecomitum.
Extat ad eum Epistola Bartholomæi Taegii de Amicitia in libro, cui titulus: Le Risposte, pag. 33.
Ipsum hoc Distyco laudavit Beinardinus Baldinus in Poëmatis.

Pro meritis Tyrio Raynoldius iret amictu
Cinctus: si sineret connubiale thorum.

Commendatur ab amicissimo Sitono in Schedis, atque in Chronico J. PP. pag. 113. art. 461.

MCCCCXII.

RAYNONUS BARIZALDUS JOANNES.

TRivilii natus est Joannes, de quo agimus, ex Raynona Gente, atque ex Familia Barizaldorum. Quippe Raynonii Sæculo XI. Vicentiâ Trivilium venerunt, in quo Municipio stirpem suam in quindecim Familias propagarunt. Ii autem orti censentur ab eo Raynone, qui Gibellinas partes secutus, ut Historia Tusculanorum testatur, Alexandro III. Summo Pontifice sedente, Romanos ingenti clade cæcîdit. Joannes verò patre Hieronymo, matre Magdalena Fenarolia, anno millesimo quingentesimo octogesimo octavo editus in lucem est; puer autem matrem amisit fato functam, unde Hieronymus genitor aliam uxorem duxit Dorotheam Battaleam. Hæc autem Joannis indolem mirum in modum admirata, non odio eum novercali, sed materno amore complexa est, cum ipse litteris exerceretur in pueritia. Sexdecim annos natus in Civitate Laude Pompeja, ex animi Religione Franciscanis adscribi voluit, quos Observantes vocamus, exactoque tyrocinio Philosophiæ primùm, mox Theologiæ studiis excultus est tanto profectu, ut supra cæteros sodales emineret. Inde ad Philosophiæ Cathedram, nondum adolescentiam egressus, ex merito admotus est, atque in ea plurimùm floruit, ut multorum admirationem, atque invidiam etiam ad se traheret. Hinc illi fuit animus ingens, & majores spiritus gerens, ut optaret primariam inter Suos Mediolani Cathedram obtinere. Verùm voti compos non effectus, atque impos repulsæ, obtinuit Neapolim amandari, in qua Urbe admirabili se præditum ingenio tum in Metaphysicis, tum in Theologicis explicandis demonstravit, plurimorumque commendatione ita probatus Regi Philippo IV. Hispaniarum fuit, ut ab eo renunciatus sit Materanensis Cathedræ Episcopalis candidatus, ad ipsum Episcopatum, annuente Pontifice, proximè promovendus. Itaque cum secessisset è Cœnobio in Avellini Principis ædes, post quartum diem subita febri antequam dignitate potiretur, properata morte correptus est, anno ætatis suæ trigesimo octavo.

Scripsit:

I. Commentaria juxta Scoti mentem in octo præcipuos Theologiæ Tractatus.
II. Metaphysicæ Libros de Deo, ubi probat ex natura rerum, quarum nulla sine alia esse potest, ac neque mentes Angelicas sine loco, unde necesse esse immobilem mentem, quæ virtute sua omnia condat, existere, Opus planè acutissimum.
III. Observationes in S. Francisci Regulam.
Ea omnia inedita scripta apud Suos Trivilii asservantur, Neapoli missa.
Hæc debemus Clariss. amicissimoque Canonico Barizaldo Trivilienfi.

MCCCCXIII.

RAYNONUS THOMAS.

THomas Raynonus notâ satis familiâ Trivilii editus, litteris, ac bonis artibus à pueritia excultus fuit. Itaque cum Galeacius Maria Francisci filius, Mediolanensium Dux, Militiæ Cataphractorum suorum nobilissimos juvenes adscriberet, Thomam quoque in eum ordinem cooptavit, Rhaudioque in Oppido vigiliis præfecit. Ex ea Præfectura Thomas opibus auctus prædia non contemnenda in agro Triviliate, ex castrensi peculio coëmit. Mox Duce à conjuratis occiso, ejusque uxore à tutela filii amota, Ludovicus Bariensium Dux rerum Mediolani potitus, Thomam inter armigeros suos adlegit. Verùm Ludovico postea à Gallis tota regione spoliato, atque in Celticum carcerem misso, cum Trivilium, totaque Fulcheria in potestatem Venetorum ex fœdere cum Gallo venissent, Raynonus relictâ militiâ, in patriam rediit, ex ruina Sfortiæ Domus mœstissimus. Ibi, ut dolorem leniret, litterarum studiis, quæ ne in militia quidem intermiserat, se intensius addixit, primusque originem Trivilii ex antiquis documentis scrutatus est. Obiit anno MDVII. paucis mensibus ante direptionem, stragemque ejus Municipii à Venetis patratam.

Scripsit accuratè libellum Italicum

I. De Origine Trivilii, qui hodieque asservatur in publico Triviliatum tabulario. MS.
Etiam hunc nobis dedit humanissimus doctissimusque Canonicus Barizaldus Triviliensis.

MCCCCXIV.

RECENATES ANTONIUS.

QUantumvis Antonii Recenatis Mediolanensis acta, parentes, & reliqua omnia, quæ in aliorum Scriptorum Elogiis proferre consuevimus, invida oblivio posteros celaverit, ejus tamen nomen in hanc Litterariam Scenam producere libuit illis ornatum verbis, quæ Tristanus Chalcus in Præfatione Historiæ Mediolanensis de ipso exaravit. Enumeratis enim pluribus aliis Viris eruditis, quorum Operibus usus erat Georgius Merula subdit: „ Sed his ego „ addo Antonium Recenatem Notarium Mediolanen- „ sem, qui quadraginta annorum res suæ memoriæ „ complexus est. „ Oh! utinam ætatem illius saltem Chalcus, vel alius quispiam enunciasset, non enim tam jejunos dimittere Lectores nostros cogeremur.

Scripsit igitur Recenates noster

I. De Rebus, quæ suo tempore acciderunt annis quadraginta. MS. fuisse conjicimus, cùm nullibi editus occurrat, teste citato Chalco.
Ex quo etiam Picinellus in Athenæo pag. 48.

MCCCCXV.

REGIUS MATTHIAS.

EX parentibus in Riparia Sancti Julii in Comitatu Novariensi natis, ortus est Mediolani Matthias, cognomento Regius, cùmque die XVII. mensis Junii, anno redemptionis MDCXLVII. ad Carmelitarum Nudipedum Institutum convolasset, relicta familiæ nuncupatione, à Sancto Francisco dictus fuit. In ipso adolescentiæ flore maturitatem ingenii præsetulit singularem adeò, ut ad omnia natus videri potuerit. Præter enim sacra studia, in quibus excelluit, Architectonicen, Mathesim, Medicam, atque Leges ita calluit, ut admirationi esset universis. Cùm verò Dei Verbum populis annunciandi munus suscepisset magnam nomini suo famam peperit. Conciones Quadragesimali tempore habuit primùm in Foroliviensis Urbis Templo Maximo, tum in Cremensi Cathedrali, tertiò verò in Ecclesia SS. Apostolorum Venetiis. Mirâ præditus fuit memoriâ, atque intra unius diei spatium eloquentissimas Panegyres aliquando & composuit, & habuit. Verumtamen tantum Virum ætatis suæ annum XXXIII. agentem mors nimis acerba in patria sustulit die IV. mensis Octobris anno gratiæ MDCLXIII.

Elaboravit Regius, quæ hic damus:

I. Panegirici Sacri. *Parma, per Mario Vigna*, 1660. *in* 12. *e Bologna, per gli Eredi del Dozza*, 1661.
II. Le Oscurità rivelate, cioè quaranta Profezie spiegate a favore di Casa d'Austria. *Milano*, 1662. Hanc Orationem brevissimo unius diei spatio compositam publicè dixit in Templo Deiparæ ad Sanctum Celsum hujus Metropolis, tantique habita est, ut in Hispanias usque delata fuerit.
III. Prediche Quaresimali. MSS. servantur apud Suos in Cœnobio Bononiensi S. Mariæ Lachrymosæ.
IV. Altri Panegirici. MSS. extant ibidem.
Ipsum Carmine celebravit Laurentius Longus, cujus initium Picinellus dedit loco citando.
Laudatur à Martiali de Sancto Joanne Baptista in sua Bibliotheca Carmelit. pag. 292. Cotta in Musæo Novariensi pag. 232. atque Picinello in Athenæo pag. 421.

MCCCCXVI.

REGIUS THEODORUS.

THeodorus Regius Mediolani honestis ortus parentibus magnum ingenii specimen præbuit; cùmque minoribus disciplinis excultus Clericalem amplexus fuisset vitam, sacram Theologicam facultatem contentione didicit summâ, dignus idcirco habitus, qui Doctor in ipsa renunciaretur. Sanctorum Ambrosii, & Caroli Oblatorum Congregationi adscriptus in Collegio Helvetico præcepta Rhetoricæ auditoribus tradidit, & pluries tam Latinè, quàm Italicè verba ad populum fecit non sine ingenti plausu. Ambrosianæ quoque Bibliothecæ præfuit annos aliquot, donec à Friderico Vicecomite S. R. E. Cardinali, atque Mediolanensi Archiepiscopo à nobis alibi laudando, ab eo munere ad Theologicam Cathedram, studiorumque præfecturam in Seminario majori hujus Metropolis evocatus, nondum incœpto officio migravit è vita anno post Christi Natale MDCLXXXII.

Supersunt ejus, quæ sequuntur:

I. Oratio, quam Theodorus Regius Sanctorum Ambrosii, & Caroli Oblatus, S. T. D., & in Collegio Helvetico Rhetoricorum Interpres, habuit in Laurea Theologica Jo. Stephani Ranzanici. *Mediolani, apud Montiam*, 1669. *in* 4.
II. La Verga d'Aronne, Panegirico per S. Carlo. *Milano*, 1674. *in* 4.
III. Cursus Theologicus. MS. in fol. Tomi II. autograph. Extat in Biblioth. Clericorum Regul. Ministr. Infir. Mediol.
IV. Tractatus de Anima. MS. in fol. in Bibl. Ambr. sign. B. num. 50.

MCCCCXVII.

REGNA, sive REYNA ANTONIUS.

GEns Regna, quæ Reyna, & Reina Sæculis recentioribus inscribitur, antiquissimam sedem in hac Metropoli habuit, ut videre est à pluribus vetustissimis Sepulchralibus Inscriptionibus, quas nobis servavit amplissima Collectio Archintea, olim in D. Francisci Templo extantibus, partim nunc deperditis. Vetustior est illa à Lanzarotto Regna MCCCCVIII. Joanni Vicecomiti uxori suæ posita. Anno item MCCCCXLVII. Raphaël Regna unus extitit à Capitaneis, & Defensoribus Libertatis Mediolanensis electus ad ritè ac æquè taxandos Cives tam Sæculares, quàm Ecclesiasticos pro summa ducentorum millium ducatorum, ut ex tribus Documentis in sæpius memoratam Collectionem Co. Octavii Archinti inlatis. Antonius interim noster patrem habuit Gothardum Regnam Mediolanensem Senatorem, de quo paulò infra, matremque Martham Vicecomitem nobiles conjuges, à quibus optimè educatus, & litteris excultus, in Collegium Physicorum hujus Urbis cooptatus est anno MDLXXXVIII. die XXVI. Februarii. Locum etiam habuit inter Patriæ Decuriones, sed mors nimis citò terris ipsum rapuit, anno scilicet MDCXI., sepultusque in supradicto Franciscano Templo cum sequenti Eulogio conquiescit:

AN-

ANTONIO REGNAE CIVI MEDIOLANENSI NOBILISSIMO
LVCRETIA CRASSA VXOR MESTISSIMA
PETRVS FRANCISCVS ET IOANNES BAPTISTA FILII
PATRI BENEMERENTI POSVERVNT
QVI VIXIT ANNOS XLV.
SIBI DIV PATRIAE NVMQVAM SATIS.

Opus ejus infra recensendum debeo amicissimo olim atque patrono meo Equiti Pio Nicolao Garelio, alibi à me laudato, ideoque locum habet Antonius humanitate ipsius erga me in hac Bibliotheca Scriptorum Mediolanensium.

Videlicet:

I. Lectiones Anathomicæ in privata domo habitæ annis MDXC., MDC., & MDCI. MS. in fol pænès supradictum Equitem Pium Nicolaum Garelium olim Caroli VI. Cæsaris Archiatrum, & Bibl. Vindobon. Præfectum.
Ei dicavit Joannes Baptista Carcanus Epistolam de sua Anathome in Gymnasio Ticinensi habita anno MDLXXXV., ut in eodem jam diximus.
Memoratur in Opere Bartholomæi Curtii de Claris Medicis Mediolanensibus pag. 111. à Paulo Moriggia in Hist. antiquit. inter Decurion. Mediol. cap. 10., & Hist. Nobilit. Mediol. lib. 6. cap. 19. & latiùs à Clariss. Advocato Sitono in Chron. Coll. J PP. art. 490. 665., & 716., & in Chron. Colleg. Physic. Mediol. parte II. artic. 246. MS. in fol. penès Auctorem.

MCCCCXVIII.

REGNA CÆSAR.

INter Jurisconsultos, atque Poëticæ Artis cultores locum sibi promeruit Cæsar Regna Mediolanensis Lanfranchi Patriæ Decurionis, atque Beatricis Paganæ conjugum filius. Cæsareas Leges sacrosque Canones edoctus laureæ percepit honorem, ac Jurisperitorum Mediolanensium Collegium ingressus est anno reparatæ Salutis humanæ MDLX. Egenorum patronus eximius summâ pietate eorum causas in Foro tueri consueverat, neque tamen Musarum neglexit studia; cùm enim laudatissimæ Transformatorum Academiæ nomen dedisset, plura in ea Carmina hetrusco sermone recitavit, è quibus, præter inferiùs memoranda, apud posteros nulla supersunt. Qui tamen hæc perlegerit, facili negotio illius cognoscere poterit ingenium. Migravit è vita die XVII. mensis Septembris, anno MDXCIII. funusque illius Bernardinus Baldinus hoc Epigrammate prosecutus est, quod legitur in Appendice Carminum ejusdem:

Quamquam te senio confectum, Cæsar, ademit
Civibus arquata falce tremenda Dea;
Haud tamen infletum patriæ te sustulit; immo
Exitium lachrymant fœmina, virque tuum.
Consiliis etenim consultus juris egeno
Cuique salutiferis auxiliator eras.

Commendatur ob

I. Carmina Italica, vulgò *Sonetti*, numero VII. quæ leguntur in libro inscripto: „ Sonetti degli Academici „ Trasformati di Milano. *Ivi, per M. Antonio Borgi,* 1548. *in* 8.
De eo agit Sitonus pag. 126. art. 527.

MCCCCXIX.

REGNA CAROLUS JOSEPH MARIA.

IN Vico Ducatus Mediolanensis, cui nomen Motta Vicecomitum, natales habuit Carolus Joseph Maria Regna, qui sacris ministeriis inter Clericos se addicens, Sacerdotii dignitatem est adeptus. Nondum emensa trium lustrorum ætate conscribendis libris manum admovit, opusque elaboravit, quod numero I. laudabimus. Geographiam, & Historiam in his præsertim, quæ ad Insubriam spectant, adamavit, & coluit, quemadmodum ea, quæ vulgavit, ostendunt. Reliqua illius Acta, & emortualem annum ignoramus.

Scripsit, & edidit:

I. L'Origine, corso, e fine del Pò. *Milano, per il Malatesta,* 1700. *in* 12. In hoc Opere omnes describit Urbes ad Padi fluminis littora positas, & Amnes memorat fluvium eundem ingredientes.
II. Descrizione Corografica, ed Istorica della Lombardia. *Ivi, per lo stesso,* 1714. *in* 12. Hanc incipit à Scultenna fluvio, vulgò *Panaro*, & definit ad Padi Fontes.
Laudatur in Ephemer. Ven. Litteratorum Italiæ T. XIV.

MCCCCXX.

REGNA GOTHARDUS.

LAnfrancus Regna Mediolanensis Decurio, necnon Beatrix Pagana conjuges, Gothardum, de quo agimus, genuerunt, qui Juribus ediscendis totus deditus, in Ticinensi Academia ita claruit annis MDLXIII., ut MDLXXIX. ejusdem Conservator instituti meruerit. Deinde Patriæ Præfecturam optimè gessit, & Regius Ducalisque Senator totius Mediolanensis Dominii efficitur. Ejus memoria erit perpetua ob restaurationem Sepulchri celeberrimi Baldi in Templo Divi Francisci Papiæ, sequentibus litteris in eodem sculptis:

BALDVS
EDITIOREM LOCVM SORTITVS
HIC OCTO ET DECEM SVPRA CENTVM ANNIS
OBDORMIVIT
GOTHARDVS REGNA MEDIOLANENSIS
TICINENSIS GYMNASII RECTOR
INSTAVRAVIT ANNO MDXLVIII.

Vir

Vir fuit non tam in Legalibus ſcientiis eximius, ſed & in rebus politicis, ac in arte Oratoria ſummopere excultus, ut à coævis Scriptoribus eruitur. Obiit verò nimis citò ſcilicet anno Redempti Orbis MDLXXXV., ſepultuſque jacet in ſacra Æde Divi Franciſci hujus Urbis, cum ſequenti Inſcriptione:

D. O. M.
GOTHARDO REGNAE I. C. VRBIS PRAEFECTO
REGIO SENATORI
ET MARTHAE VICECOMITI
PARENTIB. OPTIMIS P.
IOH. BAPTISTAE ET LVDOVICO I. C.
ANTONIO CHRISTOPHORO, GALEATIO
PETRO FRANCISCO ATQVE OCTAVIO
FRATRIBVS
LANFRANCVS I. C. PROTON. APOSTOLICVS
AEDIS AMBROSIANAE PRAEPOSITVS
ANNO MDCXIV.

Habemus de ipſo:

I. Decreta Senatus Mediolanenſis; unà cum Obſervationibus Gothardi Regnæ ab anno MDL. ad MDLXXV. Vol. II. MS. in fol. memorantur à P. D. Gaſpare Beretta in ſuis Schedis, ſed ubi ea vidiſſet, non indicavit, addita tantùm poſtilla A. num. 37.
II. Epiſtola, ſeu Elogium de Gente Bimia Jo. Petro Bimio J. C. Mediolanenſi præfixa Tomo I. Conſultationum ejuſdem Bimii. *Venetiis*, 1588. *in fol.*
III. Allegationes plures inſignes, quæ ſunt tam in Collectionibus J. PP. Mediolanenſium, quàm Ticinenſium alibi citatis.

In ejus obitu duo cecinit Epigrammata Baldinus.

De eo loquitur Alexander Rhaudenſis de Equivocis, & Analogis.

Videndi etiam Curtius in Opere de Medicis Mediolan. pag. 86., & Clariſs. Sitonus in Theat. Nobil. Colleg. Mediol. pag. 119. artic. 490.

MCCCCXXI.

REGNA THOMAS.

THomas Regna parentes habuit Petrum Franciſcum Cæſareum Comitem Palatinum ex Diplomate Caroli IV. Imp., anni MCCCLXXXVIII. Suis conceſſum, necnon Octaviam de Comitibus nobiles conjuges, qui filium non tantùm litteris, ſed ſingulari etiam pietate imbuerunt. Celeberrimam Societatem Jeſu amplexus eſt, ibique, poſt Rhetoricæ, aliarumque majorum ſcientiarum præcepta in Scholis tradita, ad Verbum Dei diſſeminandum totus ſe contulit. Vir fuit vivaci ingenio, ac ſingulari eruditione ſummopere præditus; mirum igitur non eſt, ſi ad præcipuas Italiæ Urbes certatim vocatus extiterit per triginta vices ad Conciones Quadrageſimales ſummo ſemper cum plauſu recitandas. Satis eſt in ejus laudem proferre, quod etſi Sæculo parum in litteris felici, medio ſcilicet XVII. ſcripſerit, attamen adhuc Orationes illius non ſine voluptate, ac profectu leguntur.

Publici juris fecit

I. Prediche Quadrageſimali; all'Eminentiſs. Signor Cardinale Roma. *Roma, appreſſo il Corbelletti*, 1649. *T. II. in* 4. Eas latinè reddidit Jacobus Emans Carmelita.
II. Prediche Quadrageſimali poſtume. *Milano, appreſſo gli Eredi di Filippo Ghiſolfi*, 1671. *in* 4.
III. Orazione nella Coronazione del Sereniſſimo Durazzo Doge di Genova.

Celebratur Epigrammate ab Andrea Blanco in Lib. VI. Videndi ſunt etiam Paulus Moriggia in Hiſt. LX. Decurion. Mediol. cap. 10. Alegambe & Sotwellus in Bibliothecis Scriptorum Societatis Jeſu, necnon Advocatus Sitonus in Theatro Genealog. Sitoniano pag. 375. MS. in fol. penès Auctorem.

MCCCCXXII.

RENOLIUS FRANCISCUS XAVERIUS.

FRanciſcus Xaverius Renolius primam vidit lucem Mediolani anno MDCLXXXIII. die XII. menſis Septembris, & Joannem Baptiſtam JC. Urſulamque Caſatam conjuges habuit genitores. Ingreſſus poſtmodum Eremitarum Nudipedum ſub Sancti Auguſtini regula viventium Cœtum, appellatus eſt Bonaventura à Sancta Roſalia. Vota emiſit ſolemnia in Cœnobio Suorum Sanctæ Franciſcæ Viduæ Romanæ dicato, extra Orientalem Portam, mox ad Philoſophiam, atque Theologiam addiſcendam miſſus fuit, in quibus plurimùm profecit. Quamvis modeſtiæ, humilitatiſque cultor eximius publicum ſemper effugerit conſpectum, laborum ſuorum teſtem unum cupiens Deum, tamen fervido zelo, & in Deiparam Virginem pietate cunctis innotuit. Conciones ſæpè habuit variis in locis, ſuorumquè Cœnobia rexit non raro, immo toti Provinciæ præfedit. Tyronibus quoque erudiendis admotus, eos ad perfectionis apicem ſanctiſſimis monitis invitare conſueverat. Mirâ fuit memoriâ præditus, & improbo certè labore, quæ infra memoranda ſunt, conſcripſit. Illud de ipſo perhibetur, quod aliquando recurrentibus Pentecoſtes Solemniis, audiens in Odeo Hymnum pronunciari, quo Paraclyti Spiritus poſtulatur Adventus, ex illis verbis *Veni Creator Spiritus*, cum tribus ſequentibus verſiculis, puriſſimum hoc Anagramma in Virginis laudem memoriter compoſuerit: *Veniſti præcipuè totus raptus amore Virginis ter intactæ, terque prorſus immaculatæ*. Obiit, ut vixerat, religioſiſſimè in Cremonenſi Aſceterio.

Habentur ipſius:

I. Anagrammi puri, Sillabici, Latini, e Volgari. MS. Codex in 4. magnæ molis, ſervatur in Bibliotheca Suorum Cœnobii SS. Coſmæ, & Damiani hujus Urbis. Continentur eo Volumine Anagrammata ſupra X. millia, quorum pleraque in laudem Immaculatæ Conceptionis.

nis. Ex his VII. millia, & D. è ſolis verbis Salutationis Angelicæ *Ave Maria gratia plena*, *Dominus tecum*, eduxit.

II. Elogia plura, & Carmina, in ejuſdem Deiparæ commendationem. Ea variis in Cœnobiis Suorum inciſa, vel ſcripta reperiri ab eiſdem audivimus.

Ejus Vitam cum Specimine nonnullorum puriorum Anagrammatum Syllabicorum tam Latino, quàm Italico idiomate concinnatorum, contexuit ejuſdem Ordinis ac Provinciæ Religioſus, & prodiit in lucem *Milano, nella Stamperia di Pietro Franceſco Malateſta*, 1741. *in* 4.

MCCCCXXIII.

De REPOSSIS PETRUS.

Quantumvis eruditiſſimi, & non de Prædicatorum Ordine tantùm, ſed de tota etiam Litteraria Republica benemeriti Viri Quetif, & Eccard in Bibliotheca ſua non meminerint Petri de Repoſſis Mediolanenſis, qui medio XV. Sæculo floruit; tamen danda eis eſt venia, cùm nobis quoque idipſum evenire potuerit tam in hoc, quàm in aliis Scriptoribus, quorum MSS. Codices cum blattis, tineiſque luctantur. Oblatum nobis eſt Opus ejus, pro Sæculi, quo vixit, genio ſatis nobile, quod infra indicabimus, hocque unum fuit, unde ipſum Auctorem novimus in Ordine Prædicatorum recenſitum. Et quamvis ibi ſe Mediolanenſem apertè non profiteatur, nihiloſecius eum cæteris hujus Metropolis eruditis Viris duximus adjiciendum, cùm Familia ipſa hìc floreat, & vetuſtis etiam floruerit Sæculis, ut plura indicant ejuſdem Gentis nomina in publicis Tabulis ad rem noſtram non facientibus recenſita. Reliqua ad Scriptorem pertinentia ætas fortè aliquando in apricum proferet.

En Operis Inſcriptionem:

I. Tractatus de Caſibus Conſcientiæ, ordine alphabetico diſpoſitus, per Fr. Petrum de Repoſſis Ord. Prædic. MS. pergamen. in 4. cum miniaturis, & auro ſign. H. num. 6. in Biblioth. Ambroſiana pagg. 630. In fine ſic legitur: „ Finitum fuit hoc Opus per Fr. Petrum „ de Repoſſis Ordinis Prædicatorum, die X. menſis „ Januarii, anni MCCCCLIX. Opus cum fine, mer„ ces ſine fine. „ Codex iſte fuit quondam, ut in prima legitur pagina, Cœnobii Sanctæ Mariæ Coronatæ hujus Urbis, ad uſum F. Marcellini de Mediolano.

MCCCCXXIV.

RESTA ANTONIUS, ſeu ANTONIOLUS.

Reſta Familia Mediolani admodum clara, olim Venetiis quoque inter Optimates adſcripta fuit, ut patet ex pervetuſto quodam Anonymi Auctoris Codice Archetypo in Bibliotheca perinſignis Abbatiæ S. Georgii, ut ajunt, Majoris Venetiarum aſſervato. Sunt enim in eo Venetarum Familiarum nomina exarata unà cum gentilitiis earum inſigniis, immo & præcipuis ſingulorum geſtis. Ibi pag. 55. propria ad rem noſtram verba vulgari Veneto ejus ætatis Dialecto leguntur: *Di Reſti. Queſti vene da Milan* &c. In alio etiam Codice MS. antiquiſſimo cum tabulis nigri coloris ibidem exiſtente circa medium hæc habentur: „ Di Reſti. E la Caſada del „ Magnifico M. Marco di Reſti Milaneſe, el qual „ fù aſſonto, e fatto del noſtro mazor Conſegio del „ MCCCLV. per haver così parſo alla noſtra Si„ gnorìa de honorarlo, attento i ſui boni meriti ver„ ſo el Stado noſtro, imperochè inſieme con M. Ben„ intendi Cancellieri della Signorìa noſtra fù media„ tor della Paſe trà la Signorìa, Zenoeſi, e la Caſa „ de Viſconti; la qual Caſada mancò in Marco, o „ Mattìo de Reſti &c. „ Inter Mediolanenſes verò floruit eximiâ laude digniſſimus Antonius, ſive, ut communiùs eo tempore nuncupabatur, Antoniolus Reſta Alberti Domini Caſtri Novillii in Plebe Roſati filius. Felicibus illis vixit annis, quibus celeberrimus Franciſcus Petrarcha Mediolanenſem Urbem domicilio ſuo nobilitavit, tantoque Viro chariſſimus extitit, nam locum obtinuit inter XXX. ſelectos juvenes, qui Petrarchæ Academiam Linterni IV. ab hac Metropoli lapide ſitam, quò ille ſtudiorum cauſa ſecedere conſueverat, frequentabant. Coram Leonello Clarentiæ Duce, Anglorum Regis filio, cui tunc matrimonii vinculo juncta fuerat Violans Galeacii Vicecomitis filia, aliiſque plurimis Europæ Principibus, qui ad nuptiarum ſolemnitatem convenerant, jubente Petrarchâ, perelegantem habuit Antonius Orationem; quod per vices XXX. alii quoque Academici feciſſe perhibentur. Neque tamen humanioribus ſolum diſciplinis emicuit Scriptor noſter, verùm etiam legibus dedit operam, atque in eis lauream eſt conſecutus; tanta cum prudentiæ commendatione, ut cum Joannes Vicecomes hujus Urbis Archipræſul, & Dominus, XII. Juriſperitis adhibitis Municipale Jus emendari anno MCCCXLVIII. imperaſſet, Reſta noſter inter eos fuerit computatus. Adhuc in vivis erat anno MCCCL.

Memorantur illius:

I. Oratio de Nuptiis Leonardi Clarentiæ Ducis, & Violantis Vicecomitis, de qua ſupra jam diximus, habita juſſu Franciſci Petrarchæ.

II. Jus Municipale Urbis Mediolanenſis, cum aliis Collegis ab ipſo emendatum.

De eo agunt Placidus Puccinellus in Chronico Glaſſiatenſi, Corius ad annum MCCCL. Comes Octavius Archintus in Collect. Monument. Famil. Mediol., & Sitonus noſter in Schedis, cui etiam debemus Reſtarum geneſim ab Alberto, qui vivebat anno MCCC. ad Joannem Baptiſtam alibi laudandum deductam.

MCCCCXXV.

RESTA JOANNES.

Joannes Reſta Jacobo patre, matreque Cæcilia Rovidia nobilibus conjugibus ortus eſt in hac Metropoli, atque Franciſci nomine adeptus in ſacris undis, à parente Viro clariſſimo optimè educatus, humaniores litteras didicit à Joſepho Ripamontio, infra à nobis meritò laudando, qui tunc temporis Mediolanum accedens, illius domum, virtutum altricem aliquibus annis habitavit, ex quo & ipſum Jacobum litterarum ſemper amantiſſimum, plurimùm poſtea coluit, quippe qui ſub Viro tanto ad ſtudia jugiter illum excitantem, plurimùm ſe profeciſſe oſtendit. In Cœnobio Monachorum Caſſinenſium S. Petri in Glaſſiate inter Aſcetas adſcriptus fuit anno Mundi redempti MDCXV. die VIII. Junii, aſſumpto nomine Joannis. Virtutum deinde gradibus ad honores viam ſibi parans, Abbatiâ honeſtatus eſt in Comitiis Generalibus anno MDCXLIV. Poſtea in Viſitatorem primarium per Cœnobia Ciſalpinæ Provinciæ electus extitit; necnon Sancti Honorati Lirinenſis in Gallia Narbonenſi, ac Sancti Chryſogoni Jadrenſis in Ditione Dalmatina, eoque munere præclarè functus eſt. Innocentius X. Pontifex Max. inter charos habuit Joannem noſtrum. In Auguſtiſſimo Venetorum Collegio, illius virtutibus, ac meritis maturè perpenſis, à Sereniſſimo Principe Franciſco Erizo Privilegio donatus omnibus fruendi gratiis, favoribus, ac prærogativis, quibus gaudere ſolent oriundi à Dominio, & Veneta Civitate. Ad plures Italiæ Principes à Religione Orator ablegatus, ex voto omnia perficere ſolitus fuit. Hinc præclara de eo à Primatibus Mediolanenſis Civitatis exiſtimatione concepta, dignus eſt habitus, qui Orator ejuſdem Civitatis ad Catholicum Regem amandaretur; exinde ad Abbatiam S. Simpliciani regendam tranſiit. Poſt obitum Abbatis Deſiderii Valle, iterum præficitur Mona-

nasterio Glassiatensi Abbas anno MDCLII. Regimine hocce resumpto, cuncta prænitenti prudentiâ, ac singulari providentiâ, frugalique assiduitate, omnibus & admodum gratâ administrabat. Inde Venetias ad Comitia Generalia contendit, supremoque in Magistratu, qui Deffinitoris dicitur, confirmatus, spem reliquit, ut anno futuro in Præsidem Generalem eligeretur. In Patriam periculoso itinere magnos ob imbres reversus, cùm esset propter exantlatos labores putrida febri oppressus, tertium post diem, III. Idus Julii MDCLIV. obiit, paupertatis religiosæ verè exemplum relinquens.

In obitu tanti Præsulis P. D. Primus Aloysius de Tattis Congregationis Somaschæ hoc Epigramma cecinit:

Fundite perpetuos mœstissima lumina rivos:
Extincta, heu, virtus, hìc jacet in Tumulo.

Hinc meritò, jureque optimo Sebastianus Resta, defuncti nostri Præsulis fratris filius, lachrymas obortas cum gaudio sic expressit:

Concidit. Heu quisnam! columen virtutis, honorque,
Quem tellus laudum pondere pressa tulit.
Concidit. Heu quantas expectant alta ruinas!
Dicite: An hic tumulus, fata, colossus erit?
Siccine funestas accendet gloria tædas,
Quemque tulit virtus, famaque, fata prement?
Quid video? Tristi miscentur gaudia luctu,
Et dare jam lachrymas Præfica nulla potest.
Quis nunc mœsta vetat meritis dare corda sepultis?
Quis tumulos lachrymis nunc cumulare vetat?
Excessit Terris (respondent facta Joannis
Restæ) immortali fax rediviva rogo.
Funera læta vigent? O compedis inscia Virtus
Sic gaudes tumulis, funeribusque tuis!

Reliquit doctrinæ ingenii sui fœtum, scilicet:

I. Lectiones in Cantica Canticorum.
De obitu ejusdem extat etiam aliud Epigramma, atque Elogium ejusdem Sebastiani Restæ, & pariter Disty-ca varia Ferdinandi Pusterlæ.
Videndi sunt Abbas Placidus Puccinellus in Chronico Glassiatensi pagg. 279. & seqq. atque Marianus Armellinus in Bibliotheca Benedictino-Casinensi part. II. pag. 16., & Puricellus in Dissertatione Nazariana cap. 9. num. 7. & cap. 158. num. 12.

MCCCCXXVI.

RESTA JOANNES BAPTISTA.

JOannem Baptistam Restam, nobili apud Mediolanenses sanguine ortum, Philippus ex Ursula Maria Coria uxore suscepit. Quam à natura indolem hauserat optimam, disciplinis sic coluit, ut Græcâ, Latinâ, sacrâ; atque profanâ eruditione emicuerit. Legum etiam studia adamavit plurimùm, in quibus Doctor renunciatus Collegio Jurisprudentum Mediolanensium nomen dedit anno gratiæ MDCLXIII. Eloquentiæ laude clarissimus fuit, & quantùm eminuit ingenio, sic morum integritate præluxit. Nuptiarum inscius, & à dignitatibus alienus vixit, quæ Jurisconsultis, & clarâ natis prosapiâ tantùm conferri solent. Causas in Foro non sine laude tractavit, cùmque aliquando in Aula Collegii sui absque Togæ amictu sententiam pronunciasset, Jurisperitus quidam id ægrè ferens, verba nonnulla pronunciavit, quibus significabat id non decere Collegam. Hoc ut audivit Resta, statim respondisse fertur; præstare absque Doctoris insigniis Causas discutere, quàm Togam perperam factis dedecorare. Mox inopinatò forensibus curis valedicens, sibi tantùm, atque litteris inposterum vivere statuit, deinde ingravescente jam ætate in Cœnobium Prædicatorum apud Eustorgianam Basilicam se recepit, quod etiam moriens supremis tabulis ex asse scripsit hæredem. Desideratus est anno Salutiferæ Incarnationis MDCXCIX.

Ipsius hæ sunt Lucubrationes:

I. Oratio habita in cooptatione Caroli Camilli Carcani in Collegium Jurisconsultorum, anno MDCLXIII. ex Historia MS. Familiæ Carcanæ, de qua jam diximus.
II. Tractatus Juridicus sic inscriptus: Mater per transitum ad secunda vora amisit proprietatem lucrorum favore filiorum, iis præcedentibus non reacquirit proprietatem amissam, sed transmittitur ad filiorum hæredes, sive fratres sint, sive extranei, sive testati, sive intestati decedant, nisi pacto in tabulis matrimonialibus aliter conventum sit. Quidnam sit pactum, quo tempore Justiniani taliter conveniebatur. An hoc pactum possit Mediolani considerari, vel ex dispositione Statutorum, vel ex solito modo nuptialium conventionum, *Mediolani, per Carolum Federicum Gagliardum*. 1688. *in* 4.
Opus hoc conscripsit, ut ipse testatur, juvenili ætate, sed provectior illud typis tradidit. Talis verò hîc elucet eruditio, atque doctrina, ut Viri ostendatur ingenium acre quidem, & vivax, & in hujus libri gratiam Æreo Numismate Imago Auctoris expressa in præfata Collegii Aula ad posteritatis memoriam posita fuerit.
III. Orazione Congratulatoria per la pace, recitata nella Cappella Reale del Palazzo di Milano, con l'assistenza del Conte di Fuensaldagna Governatore dello Stato. *Milano, nella Regia Ducal Corte, per Giulio Cesare Malatesta*, 1660. *in fol.*
IV. Sylva ingentis molis; quam collegerat, ut magnum Mediolanensibus Jurisconsultis beneficium impenderet; recogitans enim secum unicum habere Insubres Municipalis Juris sui Commentatorem Horatium Carpanum à nobis jam commendatum, cujus scripta sæculi vitio barbarie quadam redundant, sibi proposuerat Resta noster præcipuas Statutorum Quæstiones elucidare, & germanam eorum interpretationem subjicere in Fori Mediolanensis commodum. Amplissimam hanc, laboriosissimamque Collectionem MS. unà cum Bibliotheca sua cæterisque scriptis legavit Auctor Petro Paulo Curiono Jurisconsulto, atque Advocato.
V. Allegationes plures, è quibus Volumen unum, aut duo effici posset. Servantur impressæ, & MSS. in Collectionibus Archintea, aliorumque Jurisperitorum Mediolanensium, à nobis persæpè citatis.
De ipso agit Sitonus noster in Chron. Collegii J CC. pag. 224. art. 1000. & in Schedis, atque Placidus Puccinellus in Chron. Glassiatensi pag. 308.

MCCCCXXVII.

RESTA JOANNES JACOBUS.

JOannes Jacobus Resta, qui aliquando Jacobus tantùm dictus reperitur, parentes habuit Joannem Baptistam, atque Blancam Seronam, nobiles conjuges Mediolanenses. Liberales inter disciplinas diligentissimè educatus, sic politiores amavit litteras, ut anno MDCI. ad eloquentiæ Cathedram in Scholis Palatinis regendam fuerit assumptus. Celeberrimos sui sæculi Eruditos coluit, quos inter memorare juvat Erycium Puteanum, Justum Lipsium, Josephum Ripamontium, Benedictum Sociacum, atque Trajanum Boccalinum. Mecœnas etiam fuit doctorum Virorum adeo, ut ipsis ædes illius semper paterent, & hospitibus litteris excultis redundarent. Hujus Me-

tro-

tropolis Regiis Moderatoribus acceptiſſimus , ſcilicet Carolo de Aragonia Terræ novæ Duci , Ferdinando Velaſco Comeſtabili Caſtellæ , atque Petro Enriquez Fontium Comiti , & in graviſſimis negotiis eſt adhibitus . Præfuit anno MDXC. molitioni Curiæ rerum Capitalium Præfecti , in cujus fronte illius gentilitium Stemma inter alia Regiorum Miniſtrorum , atque Inſcriptio ab eo compoſita viſuntur . Plura quoque geſſit pro Patria munera ; nam inter XII. Ædiles anno MDLXXXVII. computatus eſt . Annonæ Judex annis MDXCV. atque MDCII. electus, integritatem ſummam præſetulit . Ex Cæcilia Rovidia nobili matrona, quam ſibi connubio junxerat, Joannem genuit antea laudatum, cùmque VI. Kal. Septembris anno Chriſti MDCXIII. ætatis ſuæ LIII. mortem obiiſſet , in Baſilica Euſtorgiana apud avorum cineres tumulatus fuit . Præter alia infra memoranda , hoc ei condidit Epitaphium præfatus Benedictus Sociacus, quod publici fecit juris Joannes Petrus Puricellus in Diſſertatione ſua Nazariana Cap. CLVIII. numero XI.

Inſubrum flos hic Procerum , flos unicus ævi :
Patria quem Civem , Gens Reſtia ſanguinis unum
Magnanimis adnectit Avis , ut amabile numen
Nomine quemque ſuo donavit Divus Iberum ,
Cum veterem ablueret maculam luſtralibus undis :
Hic jacet . Ulteriùs mores ne quære Viator ,
Virtuteſque Viri . Meruit , non Urbis haberi
Deliciæ unius , ſed totius Orbis amores .
Nam cui tantus amor Patriæ ? Cui tanta fovendis
Gratia in hoſpitibus , vel amicis cura juvandis ?
Cui tantus fuit oris honos ? Cui gratior unquàm
Vox imitata favos , vox placatura colubros ?
Olli Grajugenum ne ſe , ne conferat ullus
Romulidum : ſive urbanis condiverit omnes
Sermones ſalibus : ſeu mobile vulgus habenis
Flexerit eloquii . Nulli torrentior unquàm
Copia dicendi : nulli vis acrior unquàm
Vis animi memoris viguit , ſeu mente fideli
Facta renarraret veterum , ſeu dicta referret .
Blandus , dulce loquens : nulli conceſſa facultas
Ingenii major , varium dum Carmen hiaret ,
Hetruſcæque lyræ fidicem , fidicemque Latinæ .
Sparge pias lachrymas , pacemque precare ſepultis
Oſſibus : hoc ſaltem Manes cumulentur honore .

Benedictus Sociacus Viro clariſſimo ,
& omni immortalitate digniſſimo.

Scripſit :

I. Epigrammatum libros II. hos verò MSS. fuiſſe conjicimus, cùm nuſquam eos reperire nobis datum fuerit. Id poſterorum memoriæ commendavit citatus Benedictus Sociacus lib. VII. Epigram. pag. 257. hæc ſcribens :

Reſtam ſic jubeo , patrem leporum
Dulces hendecaſyllabi rogate ,
Ut duplex Epigrammatum Volumen
Mittat continuò , quibus reguſtem
Grajorum Veneres , Cupidineſque ,
Et poſſim nova mella mutuari &c.

Quibus ex Carminibus eruitur etiam Epigrammata Reſtæ vel omnia , vel ſaltem aliqua Græcâ linguâ conſcripta fuiſſe ; quod etiam confirmare videtur ſupra jam relatum Epitaphium .

II. Inſcriptiones XII. ad Statuam Philippi II. Hiſpaniarum Regis in fronte Collegii JCC. ſub maxima campanaria Turri erigendam . Eas edidit Placidus Puccinellus in libro mox citando pagg. 293. & ſequentibus .

III. Alias Inſcriptiones plures ; quas inter commendantur una impoſita tumulo Hieronymi Caſoni Opitergini amici ſui dilectiſſimi , quam idem Puccinellus dedit pag. 292. Altera marmori inciſa in magnifico Templo Deiparæ ad Sanctum Celſum hujus Urbis , ad Sepulchrum celeberrimi Sculptoris Annibalis Fontanæ Mediolanenſis . Tertia verò & ipſa marmori inſculpta imminet Valvis laudatæ Curiæ Præfecti rerum capitalium .

IV. Prolixam Epiſtolam , ſeu potiùs , ut videtur , Diſſertationem ad Juſtum Lipſium , de qua Lipſius ipſe in reſponſione data Lovanii Kal. Aprilis MDCII. hæc ſcribit : „ Amica , atque diffuſa ſcriptio tua , etſi in „ morbo , ad reſpondendum impulit &c. Prudentia , „ & virtus tua (non blandior) ex ipſo charateriſmo „ ſcriptionis tuæ innotuit , neque opus teſtimoniis , „ vel productione Puteani noſtri fuit &c. „ Integra legitur in ejuſdem Lipſii Centuria IV. miſcellanea , Epiſtola IX.

Alias ad Reſtam noſtrum dederunt Litteras Hieronymus Boſſius Ticinenſis , cujus habemus VII. inter hujus editas , & Erycius Puteanus ſatis prolixam in commendationem hiſtoriæ, datam Francofurti anno MDCI. & eſt XCIV. inter ipſius impreſſas .

Plura Epigrammata ſparſim ad ejus laudem leguntur inter Carmina citati Benedicti Sociaci , aliorumque .

Commendant illum Placidus Puccinellus in Chronico Glaſſiatenſi ; Joannes Petrus Puricellus in Diſſert. Nazariana loc. cit. Sitonus humaniſſimus in Schedis , & Picinellus in Athenæo pag. 246.

MCCCCXXVIII.

RESTA LAZARINUS.

Simon Reſta , Civitatis Mediolani Decurio , anno MCCCLXXXVIII. filium habuit Lazarinum noſtrum , qui Ducalis Aulicus ſub Duce Joanne Galeacio Vicecomite claruit anno MCCCC. necnon Pontificius à Secretis ſub Alexandro V. Pontifice Maximo extitit anno MCCCCIX. Cæſareuſque Comes Palatinus creatur , unà cum Joanne Jona , & Jobo ejus fratribus anno MCCCCX. Lazarini hujus nomen occurrit in pluribus Gaſparini Barzizii litteris infra recenſendis , ex quibus apparet, Danieli Victurio, Andreæ Juliano , & Franciſco Cardinali Zabarellæ ipſum chariſſimum fuiſſe , litteriſque eleganter excultum , & exſcribendis Codicibus ſummopere deditum . Parum ſupereſt de ipſo , ſed ſatis ad ejus doctrinam agnoſcendam , ut infra . Annum verò , quo inter vivos eſſe deſiit , ignoramus .

Hæc de ipſo damus :

I. Epigrammata varia Latina ; extant inter illa Petri Candidi Decembrii in MS. iſtius pluries à nobis citato , apud Patres Teatinos hujus Urbis .

II. Epiſtola Lazarini Reſtæ Scriptoris Apoſtolici Petro Candido Decembrio data I. Octobris MCCCCIII. Eſt in Collectione Epiſtolarum ejuſdem Decembrii , in Bibliotheca Ambroſiana , alibi à nobis enunciata .

III. Epiſtolæ plures ad Gaſparinum Barzizium ſcriptæ, ficuti à ſequentibus ejuſdem Barzizii eruitur , nempe:

Epiſtola ad Joannem , & Lazarinum de Reſtis data Patavii IV. Kal. Junias MCCCCX. de morte Summi Pontificis Alexandri V. Incipit „ Redditæ ſunt mihi „ litteræ veſtræ , inſignes , & optimi Viri , quæ an „ plus mœroris , quàm gaudii attulerint , non facilè „ dixerim . „ Extat in Libro , cui titulus „ Gaſpa„ rini Barzizii Bergomatis , & Guiniforti filii Opera. *Romæ* , 1723. pag. 93.

Ejuſdem altera Epiſtola ad Lazarinum Reſtam , data Patavii V. Kal. Julias MCCCCXL. Dolet de morte Catharinæ Sororis : Incipit „ Quamvis tardè mihi „ redditæ fuerint litteræ ſuper morte Catharinæ So„ roris tuæ fœminæ optimæ &c. „ ibid. pag 95.

Ejuſdem Epiſtolæ aliæ ad eundem Lazarinum datæ Patavii X. Kal. Decembris MCCCCX. VIII. Kal. Janua-

nuarias ibid. & MCCCCXI. altera ejusdem anni, extant pagg. 111. 113. & 133.

Memoratur in Diatriba Præliminari ad Francisci Barbari Epistolas, Auctore Cardinali eximio, doctissimoque Quirino, *Brixiæ*, 1741. *in* 4., necnon in pluribus Documentis Gentis Restæ à Clariss. Advocato Sitono collectis anno 1731.

MCCCCXXIX.

RESTA MARCELLINUS.

MArcellinus Resta Mediolanensis, quem nos omnium primi in hanc litterariam scenam adducimus, Vir fuit omnigenâ eruditione ornatus, ut satis ostendit Opus illius infra recensendum. Ordini Minorum, in eorum Cœtu, qui Reformati appellantur, adscriptus fuit, & superiore Sæculo in finem vergente floruit. In Nuncupatoria ad Insubriæ Moderatorem, data Mediolani die II. Junii, anno Salutis MDCLX. Eruditos sui temporis sæpe cum eo sermones miscuisse scribit de politicis præsertim rebus ad Statum Italiæ ea tempestate pertinentibus. In opere verò magna se familiaritate olim conjunctum fuisse asserit cum Archiepiscopo Urbinate eo tempore, quo cum munere Nuncii Apostolici ad Venetam Rempublicam hic missus fuerat ab Urbano VIII. anno scilicet MDCXXXIV. Hæc ex ipsius hausimus Opere, cætera verò ad eundem Scriptorem pertinentia, frustra etiam à Suis quæsivimus.

Scripsit Opus hoc titulo:

I. Le Forze d'Italia: Discorsi Politici del P. Marcellino Resta Reformato Franciscano. MS. in fol. justæ molis, extat apud humanissimum, nobisque apprimè charum Canonicum Joannem Andream Iricum.

MCCCCXXX.

RESTA MICHAEL.

BReviter cum Abbate Picinello nobis verba sunt facienda de Michaële Resta Mediolanensi Patricio, nam præter nudum titulum, immo refectum Libri infra recensendi, nil amplius nobis in suo Athenæo dedit, nihilque ultra invenire licuit, etsi nullo labore posthabito, ut institutum meum prosequendo Lectores instruere de hoc Resta ultra possem. Accipiant igitur quod licet, nempè descriptionem Opusculi Michaëlis nostri, ut jacet in Chronico Glassiatensi Abbatis Placidi Puccinelli, qua occasione idem memorat alios duos Viros præstantissimos Gentis Restæ, scilicet Raymundum, qui, ut scribit Corius anno MCCCLXXVII., simul cum Gabriele Corio, uti omnium Mediolanensium ditissimus fidejussor fuit Bernabovis Vicecomitis pro centum millibus aureis florenis, quos Bernabos assignabat Antoniæ Valentiæ filiæ, uxorique Petri Regis Cypri eodem anno, & Antonium Restam Præpositum Domus Portæ Vercellinæ Mediolani, Ordinis Humiliatorum, Virum magni consilii, ac sapientiæ, qui interfuit Concilio Pisano anno MCCCCIX.

En uti inscribitur Michaëlis Restæ liber:

I. Compendio di Lettere di belle, e fortilissime finzioni, con le alte, e belle allegoriche exposizioni, cose morali, virtuose, e dilettevoli. *Venezia, presso Domenico Ferri*, 1566. *in* 12.

II. Il C[illegible]ccio, nel quale si contengono degne Poesie, Al-lepo[illegible]ie, Dizioni Morali ec. Extat in eodem Libro, qui Christianissimo Regi Francorum Carolo IX. nuncupatur.

Videantur citatum Chronicon Glassiatense, & Abbas Picinellus in Athenæo pag. 488.

MCCCCXXXI.

RESTA SEBASTIANUS.

SEbastianus Resta Philippi Jacobo geniti, necnon Mariæ de Abdua nobilium conjugum filius, ortus est Mediolani anno redempti Orbis MDCXXXV. Prima litterarum rudimenta in Seminario Majori recepit, ibidemque publicè Theses Philosophicas tam solidè defendit, ut in eadem facultate à Cardinali Archiepiscopo Litta laureâ insigniri meruerit; deinde in Collegium Ticinense Borromæum se contulit, ad Jura tam Cæsarea, quàm Pontificia ediscenda, & tam feliciter hoc egit, ut anno MDCLX. inter J. PP. Nob. Patriæ Collegii adscriptus fuerit. Romam inde profectus, ibi Congregationem celeberrimam S. Philippi Nerii ingressus est anno MDCLXV. ibidemque non tam morum integritate, quàm vitæ probitate claruit. Scientias quoque nunquam deseruit, immo Architecturam, atque Picturam singulariter adamàvit, ideoque amicos habuit celeberrimòs in hac Arte Viros Carolum Marattam, Joannem Baptistam Morandum, atque Cirum Ferrum, quorum ultimus, Sebastiano nostro instante, peristromata delineavit pro Ecclesia Sanctæ Mariæ Majoris Bergomi. Insignium Virorum delineamenta undique & ingenti sumptu collegit, ut ex iis duo integra Volumina confecerit, quorum unum ad Catholicum Regem Philippum V. dono misit. Rerum ad Litteras pertinentium scrutator assiduus fuit usque ad vitæ ejus exitum, qui accidit anno nostræ Redemptionis MDCCXIV. ætatis verò suæ LXXIX.

Eruditionis ipsius Monumenta hæc sunt:

I. Epigrammata duo in Funere Joannis Restæ Patrui de quo egimus.

II. Elogium eadem occasione compositum.

III. Epigrammata duo Latina, & alterum Italicum in laudem Abbatis Placidi Puccinelli, extant in fronte Chronici Glassiatensis.

IV. Maria Vergine Legislatrice: Panegirico detto in Santa Maria Porta, all' Eminentissimo Cardinal Melzi Arcivescovo di Capua. *Milano, presso il Malatesta*, 1658. *in* 4.

V. Orazione Funebre detta in Roma l'anno MDCCIX. per le Esequie dell' Eminentissimo Cardinale Colloredo. MS.

VI. Inscriptiones II. altera in Funere supradicti Cardinalis Colloredi, altera occasione, qua depositum fuit cadaver Svecorum Reginæ anno MDCLXXXIX. in fronte Ecclesiæ S. Mariæ Novæ exposita. MS.

VII. Adnotationes plures ad Opus Academiæ nobilissimæ Artis Pictoriæ Jacobi Sandrar. MSS.

VIII. Vita di Carlo Agazzi Sacerdote Bergamasco. MS. Extant omnes apud Suos in Alma Urbe.

Partim eruimus ex supradicto Chronico Glassiatensi, in quo reperitur etiam Epistola ejusdem Puccinelli data mense Januario MDCLV. ad nobilem ac eruditum adolescentem Sebastianum Restam, unà cum Arbore Genealogico Familiæ Restæ, partim ex Athenæo Picinelli pag. 488., & ex Sitoni Chronico Colleg. J. PP. pag. 222. art. 992. reliqua verò à Suis nobis perhumaniter ab Urbe Romà scripta fuere.

MCCCCXXXII.

RHAUDENSIS ALEXANDER.

ALexander nobili Rhaudensi Familia, quæ ab Oppido Rhaude in Ducatu Mediolanensi cognomen est sortita, in hac Urbe genitus, parentibus Carolo, atque Paula Vicecomite jugalibus, ita scientias, Legales præsertim, coluit sub Cœphalo Institutore peritissimo, ut Doctoralibus perceptis insigniis in Collegium Jurisconsultorum anno salutiferæ Incarnationis MDLXX. jure fuerit cooptatus. Ejus doctrinâ perspectâ primariam obtinuit Juris Civilis Cathedram in Archigymnasio Ticinensi, ubi vespertinis horis magnâ cum laude annos aliquot Cæsareas leges interpretatus est. Discipulum habuit Melchiorem Alciatum à nobis alibi commendatum. Inde Pisam evocatus, ut in ejus Urbis Lycæo prælegeret, conceptam de se spem non fefellit. Ibi, ut ipse refert Auctor noster Consil. lib. VI num. LI. & memorat quoque prælaudatus Alciatus in Tractatu de

A Præcedentia pag. 78. num CIC. quamvis extaret Decretum, quo cavebatur seniores Lectores aliis esse præferendos, tamen Ferdinandus Mediceus, Alexandro singulari privilegio præcedentiam omnium Lectorum concessit. Quod ideo retulimus, ut pateat quanta esset tanti Viri existimatio, cui & Princeps tam magnum honorem impertiretur, & reliqui antecessores libentissimè cederent. Ipsum etiam expetiere XL. Senatores dilectissimæ Patriæ meæ Bononiæ, ut clarissimum illud toto terrarum Orbe Archilycæum Alexandro docente illustrius fieret, jamque sedente in Petri Solio Gregorio XIII. Pontifice Maximo, ad hoc munus ab eis Rhaudensis fuerat electus, sed dum illud negotium ageretur, nunciatum est repentè Catholicum Regem in Amplissimo Patrum Conscriptorum Insubriæ Ordine Rhaudensem collocasse. Nove-

B rat Viri præstantiam Matritensis Aula; cùm enim ad eam se contulisset, ibi Trivultiorum causam coram Leonardo Errera, Julio Claro, Francisco Ernando de Levano, Scipione Cutenario, & Augustino Ghisulphio Regentibus, prima vice doctissimè disputavit. Munus sibi commissum integerrimè rexit ad annum usque MDCXXVII. ætatis suæ LXXXIV. quo semper victurus interiit. Tumulatus est in Templo Divi Barnabæ Mediolani sub hoc Elogio:

ALEXANDRO RHAVDENSI
MEDIOLANENSI
IVRISCONSVLTO COLLEGIATO
BVRGHETTI DOMINO
QVI VNDIQVE CONSVLTISSIMVS
TICINI PISISQVE EDOCENS
AD SVMMOS MAGISTRATVS MVLTOS INSTRVXIT
SCIENTIA BONI ET AEQVI CONTENTVS IPSE
CVRIS SECVLARIBVS ABDICATIS
IN FACILI SENECTVTE SIBI QVOQVE VIXIT
VT AETERNVM FELICIOR VIVERET
OBIIT ANNO AETATIS SVAE LXXXIV.
ANSELMVS NEPOS
EX TESTAMENTO PAVLI PATRIS SENATORIS
ANNO MDCXXXII. F. C.
FERVIDA MOTV
(*Hic visitur Rota*, *Stemma Familiæ*)
LABIMVR PVNCTIS.

Ex Livia Raggia Flisca, quam uxorem duxerat, celebres filios suscepit, Paulum scilicet Senatorem, Jacobum, & Joannem ambos è Societate Jesu, quos locis suis laudabimus.

Hæc sunt, quæ scripsit, à nobis accuratissimè collecta:

I. Tractatus de Analogis Univocis, & Equivocis. *Venetiis*, *apud Somaschum*, 1587. *in fol.* In Appendice asserit Auctor, se explevisse hoc Opus die XXV. Octobris anno MDLXXXVI.
Idem Opus cum Notis MSS. ab incerto Auctore, qui eas incœpit dum Papiæ publicè doceret anno MDLXXXV., & finem eis dedit Mediolani anno MDCXV. extat penès Comitem Ludovicum Archintum Quæstorem Magistratus Redditnuum Ordinariorum hujus Urbis.

C II. Consiliorum, & Decisionum Vol. II. *Venetiis*, *apud Somaschum*, 1595. *&* 1596. *in fol.*

III. Pisanæ Decisiones, in quibus maxima quæque juris discrimina circa Principum successiones, privatorum contractus, & ultimæ voluntatis terminantur. *Francofurti*, 1600. *in* 4. *Spiræ*, 1602. *in fol. & Mediol.* 1603. *in fol*

IV. Variæ Resolutiones Legales. *Mediolani*, *apud Locarnum*, 1608. *in fol. & Venetiis*, *apud Societatem.*

V. Juris Utriusque Decisiones amplissimi Senatus Mediolani, & aliorum Supremorum Magistratuum. *Mediolani*, *in* 4. *& Francofurti*, 1600. *in* 4.

VI. Tractatus de Contractibus emphyteoticis Ecclesiarum. *Papiæ*, *apud Vianum*, 1550. *in* 4.

VII. Consilium ad Causas ultimarum voluntatum, extat inter illa Ziletti. Vol. I. Conf. CXLI. pag. 275.

VIII. Species Facti declarationis in causa inter Collegium Borromæorum, & Annibalem de Curte. *Papiæ*, 1591. *in* 4.

IX. Oratio habita coram Senatu, & Magistratibus in cooptatione Jo. Baptistæ Castillionæi. *Mediolani*, *apud Pontium*, 1575.

X. Responsum I. II. III. & IV. de legitima successione in Portugalliæ Regnum. *Mediolani*, 1579. *&* 1580. necnon *Papiæ*, *apud Bartholum*, 1581. *in* 4.

XI. Informatio Juris, & Facti in Causa Banchi Sancti Ambrosii pro asserenda ejus justitia, ac omni suspicione usurariæ labis abstergenda. *Mediolani sine anno*, *&* *Typographi nomine*, *in fol.*, & iterum ibi *apud Malatestas*, 1608. *in* 4.

XII. Responsum concernens præcedentiam Auditoris ad Tribunal Sanitatis: citatur in Statutis Collegii J. PP. num. 84.

XIII. Origine, ed Antichità della Famiglia Rhò.

XIV. Epistolæ plures ad Federicum Cardinalem Borromæum datæ annis MDXCV., MDXCVI., & MDXCIX. Extant in sæpè laudata Collectione ejusdem Card. in Biblioth. Ambros.

XV. Allegationes V. pro Feudis Scaramporum contra Comites de Valperga. *Ticini*, 1583. *in fol.*

XVI. Aliæ plures extant Mediolani apud J. CC., & Papiæ in Archivo S. Salvatoris.

Laudatur à Paulo Moriggia Nobil. Mediol. lib. 3. cap. 4. à Fontana in Bibliotheca Legali part. II. pag. 142. à Lasor à Varea, à Sitono in Theatro J. PP. Coll. Mediol. pag. 148. art. 597., & à Picinello in Athenæo pag. 13., necnon à Patre Beretta in suis Schedis.

MCCCCXXXIII.

RHAUDENSIS ANTONIUS.

ANtonius Rhaudensis in Oppido Rhaude Mediolanensis Ducatus in lucem editus puer adhuc sub Matthæo Cremonensi grammaticæ rudimenta percepit, mox inter optima disciplinarum studia adultus Minorum Regulam amplecti statuit, & in eo Cœtu sacras litteras diligenter didicit, adeo ut suæ tempestatis celeberrimos Theologos æquaret. Oratoriam etiam & Poësim adamavit, immo publicus eloquentiæ Professor extitit in hac Metropoli sub Philippo Maria Mediolani Duce. Geometriam, Analyticam, Astronomiam, ac Leges quoque se didicisse testatur in Apologia à nobis infra num. XI. recensenda. Cùm à studiis vacaret amicos colere solebat, quos ipse eodem loco numerat, scilicet Hippolytum Stuppanum, & Leonardum Cremonensem eximios sui Ordinis Theologos: Bartholomæum Capram Mediolanensem Archiepiscopum, atque Franciscum Regatium Bergomensem Antistitem consodalem suum. Petrum quoque Candidum Decembrium, quem vocat Papalem, Ducalemque Secretarium, inter amicos suos enumerat, aliosque illius ævi doctissimos Viros. Laurentio etiam Vallæ fuit aliquando amicissimus, atque ab eo in Dialogis tribus de Voluptate, & vero Bono primas obtinuit; at Vallæ postmodum indignationem incurrisse traditur, quod in latino suo Opere aliquo ipsius elegantias contemsisse visus fuisset. Ingens propterea inter eos exorta simultas eruditis omnibus nota, ob editas à Valla adnotationes in errores Antonii Rhaudensis, quæ ad Joannem Lucinum Alphonsi Regis Secretarium missæ, publici juris sæpè factæ sunt cum elegantiis prælaudati Vallæ. Orationibus habitis claruit Rhaudensis noster, atque magnam sibi comparavit famam apud Cives Mediolanenses. De Orationibus autem ipsis his verbis loquitur in præfata Apologia: „ Habui post hæc (studia videlicet jam enunciata) ætate vegetiore Orationes complusculas, & eas solutas quidem, nunc in Sanctorum laudibus, nunc in patriciorum Virorum funeribus, atque præsertim aliquot pro Clementissimo Principe Philippo Maria Mediolani Duce &c. Addens sæpè se publicè dixisse coram Senatu, Magistratibus, atque Archipræsule. Tum subdit: „ His coram Oratiunculis habitis cœpi Religionum ritu in Ecclesiis concionari &c. Existimavit Camusatius in Observationibus ad Ciacconium pag. 869. alium floruisse Antonium Rhaudensem nostri coævum, quem ille Grammaticum vocat, & eloquentiam Mediolani professum

A fuisse affirmat, cui etiam tribuit Librum de Imitatione. Verùm (tanti Viri pace dictum sit) allucinatus est, & quidem vehementer, nam inferiùs proferemus Cosmæ Raymundi Exhortatoriam ad F. Rhaudensem Theologum, ut Librum edat de Imitatione eloquentiæ. Ex quo eruitur sphalma Camusatii, & Moriggiæ nostri, qui in Hist. Mediol. lib. I. cap. 59., & lib. III. de Nobilit. Mediol. cap. 30. Auctorem hunc Franciscum appellat, arbitratus Litteram F. Franciscum innuere, cum potiùs legendum sit *Fratrem*, ut Cœnobitæ solent nuncupari. Quis fuerit Rhaudensi annus supremus nemo hactenus indicavit.

Quæ sequuntur partim ab aliis de Auctore nostro jam prolata fuere, partim verò nunc primùm B exhibere nobis datum est:

I. Lactantii Firmiani Errata, quibus ipse deceptus est, per Fratrem Antonium Rhaudensem Theologum collecta, extant in editione ejusdem Lactantii. *Romæ*, 1478. *in fol.* & alibi cum ipso impressa. Castigatus autem fuit Antonius ipse à Fratre Adamo Genuensi Epigrammate Latino, quod legitur in Magna Bibliotheca Ecclesiastica loco subter indicando, ubi hæc verba quoque subjiciuntur: „ Sexaginta sunt errata, quæ in Lactantio deprehenderat Antonius, eorumque Indicem Capitum indici subjunxit. Nonnulla reperies, in quo Lactantii fidem sublestam facere aggressus, ipse non parum peccat, ut observat Rivetus in Tract. de Patrum Auctor. pag. 58. ante Criticum sacrum. Iis etiam verbis Rhaudensi scripsit Philelphus C lib. V. Epist. pag. 38. quæ intempestivam ejus criticem parum probasse, immo, & maximoperè vituperasse testatum faciunt: eumque, ut sincerè errorem suum agnoscat, atque etiam retractet, adhortatur. Cùm autem hæc Epistola ad III. Kal. Jan. A. MCCCCXLIII. scripta sit, verisimillimum putat Vir eruditus Dion. Camusatus in Observ. ad Ciacconium pag. 869. eundem esse hunc indicem, saltem quoad Errata in Lactantio animadversa, cum Libris tribus Dialogorum in Errata Lactantii Firmiani ad Eugenium IV. ab Ant. Rhaudensi scriptis, & etiamnum in Biblioth. Regia extantibus Cod. 3980. „ Extat quoque MS. in Ottoboniana.

Laurentius Valla edidit etiam Adnotationes in errores Antonii Rhaudensis, ut jam diximus.

II. Fratris Antonii Rhaudensis ex professione Minorum Theologi de Imitatione Eloquentiæ liber. Extat in Codice MS. Bibliothecæ Ambrosianæ sign. H. num. D 49. in fol. cui præfigitur Cosmæ Raymundi Exhortatoria ad Fratrem Antonium Rhaudensem Theologum, ut librum cudat *de Imitationibus Eloquentiæ*. Extat quoque in Biblioth Cathedralis Patavinæ Plut. XVI. incipit „ Sæpiùs videbam &c. ad Cardinalem Comensem. MS. in fol ex Thomasino.

III. Epistolæ II. altera „ perinsigni ac splendidissimo Viro „ Mapheo de Muzzano Ducali Secretario F. Antonius „ Rhaudensis ex Professione Minorum Theologus salutem, quæ in Christo vera est optans dicit &c. Est pagg. 10. eruditissima; altera Andreæ Imperiali ex Ducalibus Consiliariis, Philosophica, & erudita pagg. 10. Extant in eodem Codice.

IV. Orationes II. pro Illustrissimo Principe Philippo Maria Mediolani Duce; altera edita fuit per ipsum Rhaudensem, & acta in die anniversaria Principatus sui; Altera pro eodem Principe ab ipso Auctore pronunciata. Adsunt in duobus MSS. Ambrosianæ Biblio- E thecæ sign. M. num. 44. in 4., & H. num. 48. in fol.

V. Epistola ad Bartholomæum Bayguerram Virum pyerium, quæ sic inscribitur: „ Frater Antonius Rhaudensis ex Professione Minorum, ac Sacræ Theologiæ Magister. Ex Claustro Brixiensi Kal. Sextilibus sine anno. Extat ad calcem MS. Bibliothecæ Ambrosianæ sign. A. num. 6. in fol. cui titulus: „ Itinerarium Bartholomæi Bayguerræ Brixiensis. Est Carminibus expressum Sæculi circiter XIV. quod commendatur in supradicta Epistola ab Auctore nostro.

VI. Metrica Commendatio Summi Pontificis Martini V. per F. Ant. de Rhaude Ordinis Minorum compilata, ad Dominum Bartholomæum de Capra Mediolani Archiantistitem destinata. In fine „ Scripta „ Secundæ Romæ prid. Kal. Januarias per tuæ Reverentiæ filium F. Ant. de Rhaude Ord. Min. „ pagg. 5. Extat in MS. Cod. Biblioth. Ambros. sign. B. num. 116. in fol.

VII.

VII. Oratio de laudibus Illustrissimi armorum Principis Nicolai Picinini, MS. in Codice Ambrosiano sign. B. num. 124. in fol inter eos in 4. pagg. 12.

VIII. De numero Oratorio libellus. MS. Extat in eodem Codice.

IX. Oratio acta in funebribus exequiis pro Ambrosina Fagnana Conforte Vitaliani Bonromei anno MCDXLI. de mense Novembri, vel circa. MS. in Codice Ambrosiano sign. H. num. 48. in fol.

X. Epistola ad Virum insignem Mapheum Vegium. Extat in eodem Codice.

XI. Apologia Fr. Antonii Rhaudensis adversùs Archidiaconum quempiam, complicesque sycophantas teterrimos, scripta ad Antonium Massam Minorum Generalem MS. in 4. Bibliothecæ Ambrosianæ in pergameno, cum miniaturis, & auro, autographus sign. M. num. 49. in 4. de qua diximus in vita Scriptoris nostri.

Defensio pro Fr. Rhaudensi ad P. C. contra calumniatorem incognitum per Cosmam Raymundum Cremonensem, Carmine heroico conscripta. Est in Codice Ambrosiano sign. B. num. 124. in fol. inter eos in 4.

XII. Historia Philippi Mariæ Ducis Mediolani. Hanc MS. se vidisse Laude asserit in suis Schedis P. D. Gaspar Beretta.

XIII. Genealogia Scipionum, & Catonum. MS. in Bibliotheca Slusiana. Ex Montfauconii Bibliotheca MSS. pagg. 62. & 186. reperitur etiam in Ottoboniana.

XIV. Homeri Vita in Latinum translata. Ex Epistola Petri Candidi Decembrii ad Antonium Rhaudensem in Codice Epistolarum ejusdem MS. in Ambrosiana Bibliotheca.

XV. Carmen ejusdem satis longum in laudem Philippi Mariæ Vicecomitis Mediolani Ducis. Extat inter Opera MSS. Petri Candidi Decembrii in Biblioth. PP. Teatinorum S. Antonii Mediolani.

XVI. Commentaria in libros de Fortuna, atque de bonis, & malis fœminis Bonini Mombritii. Ex Schedis meis, ubi sic adnotatum invenio. „ Antonio da „ Rhò gran Teologo, e Poeta, quale commentò „ molti libri, e fra gli altri quelli della fortuna, „ a Galeazzo Maria Duca di Milano, quale fù „ molto grato ad esso Duca; ed un'altro delle „ buone, e cattive Donne a Bona Duchessa Mo„ glie del suddetto Duca; sed undè hoc hauserim excidit.

Epistola Antonii Panormitæ Antonio Rhaudensi in defensionem Operis sui inscripti: Hermaphroditus, qui MS. est in Ambrosiana Cod. sign. G. num. 89. in 4. Altera item Epistola ejusdem Panormitæ, in qua Rhaudensis vocatur Theologus celeberrimus. Est duobus in Codicibus Ambrosianis sign. M num. 44., & H. num. 49.

Inter Epistolas Francisci Philelphi editionis *Venetæ* anni 1502. in fol. extant Epistolæ duæ pagg. 32. & 38. Antonio Rhaudensi Theologo.

In MS. Bibliothecæ Fratrum Marchionum Vicecomitum, qui continet varia Miscellanea Latina, & Græca, olim spectante ad Gualterium Corbettam, legitur Anonymi cujusdam Eulogium Magistro Antonio Rhaudensio Theologo.

Extat ad eum Epistola Latina Alberti Sarthianensis, in qua probat nihil ad virtutem nocere humili loco nasci. Data ex Gallarata pridie Kalendas Julias MCCCCXLV. *Cum per imbecillitatem corporis à prædicandi munere biduo vacarem* &c. Est num. vigesima inter Epistolas ejusdem Alberti in Tomo III. Collect. Monum. Martene, & Durand.

Tossignanus libro III. Historiæ Seraph. eum laudat, ut insignem Poëtam, & Theologum, omnique disciplinarum genere excultum.

De ipso Antonius Possevinus in Apparatu Sacro, Joannes Albertus Fabricius in Bibliotheca Mediæ, & Infimæ ætatis pag. 342. T. I. Auctores Magnæ Bibliothecæ Ecclesiasticæ Genevæ editæ Tom. I. pag. 505. VVadingus in Annalibus Minorum, qui asserit alia Scripta Antonii nostri periisse, necnon Picinellus in Athenæo pag. 48.

MCCCCXXXIV.

RHAUDENSIS CAMILLA.

CAmilla nobili Rhaudensi Familia Mediolani exorta, in ipso juventutis flore mundum despiciens, unà cum Sorore sua in celeberrimo Parthenone Sanctæ Marthæ, Ordinis Sancti Augustini, ejusdem Urbis, Deo se dicavit anno post Virginis

A partum MDVI. Austeritate vitæ, & in se ipsam rigoris virtute magnam sanctitatis famam apud omnes adepta, sanctimonialibus suis Antistita præfuit annos XXX difficillimis temporibus, cùm sacer ille Virginum Cœtus à sæcularibus Viris undique premeretur. Quocirca hujus Metropolis Moderatorem adire coacta, tam prudenter ipsum est allocuta, ut non modo Sororibus auxilium impetrarit, verùm etiam maximam pietatis, & sapientiæ existimationem nacta fuerit. Inter Cœnobii curas nihil de pristinæ vitæ instituto immutavit, orationis, silentii, aliarumque virtutum cunctis exemplum præbens, donec meritis, annisque cumulata quievit in Domino anno gratiæ MDLXXVIII.

B Post se reliquit Opus hoc titulo:

I. Vita della Veneranda Vergine Sor Arcangela Panigarola, MS. in fol. pagg. 106. servatur in Archivo ejusdem Monasterii.

Ex MS. Codice, cui titulus: „ Vite d'alcune Monache „ con altre cose notabili del Monastero di S Marta „ in Milano, raccolte da una Monaca dello stesso Mo„ nastero, in 4. Cap. 18. pag. 118. qui ibidem extat.

MCCCCXXXV.

RHAUDENSIS CAMILLUS.

C ALexandri Rhaudensis, cujus haud multò antededimus Elogium, frater fuit Camillus filius & ipse Caroli, atque Paulæ Vicecomitis jugalium. Quemadmodum autem Alexander seria legum studia dilexit, atque in eisdem magnam nomini suo peperit laudem; sic Camillus noster amœnas coluit disciplinas, Musasque plurimùm adamavit. Quocirca in eruditissimo Cœtu Academicorum Mediolanensium, qui Transformati dicebantur, & Sæculo XVI. patriam decorarunt, cooptatus, plurima carmina condidit, & pronunciavit.

Ex his habemus:

D I. Carmina Italica, vulgò *Sonetti*, numero XV. in libro, cui titulus: „ Sonetti degli Academici Trasformati di „ Milano. *Ivi per M. Antonio Borgi* 1548. *in* 4.

De eo Sitonus noster in Schedis.

MCCCCXXXVI.

RHAUDENSIS FRANCISCUS MARIA.

INter alios Insubres Eruditos, qui Rhaudensem nobilem Familiam doctrinæ ornamentis illustrarunt, enumeratur etiam Franciscus Maria Octavii, & Margaritæ Cagnolæ jugalium filius. Illius Acta,
E annusque vitæ ultimus nos latet, idque unum ad nostram pervênit notitiam, ipsum eruditionis sibi comparandæ gratiâ Romam se contulisse, ubi litteris dedit operam in Romano Collegio. Quantùm profecerit in Poësi præsertim latinâ facilè cognoscere poterunt quicumque Opus illius pervolutarint,

Scilicet:

I. Francisci Mariæ Rhò Mediolanens. Carmen in laudem Virginis Deiparæ in Montana, ut Elisabetham inviseret, abeuntis. *Romæ, apud Franciscum Caballum*, 1630. *in* 4.

Laudatur in Cinelli Biblioth. Volante Pluteo III.

MCCCCXXXVII.

MCCCCXXXVII.

RHAUDENSIS GULIELMUS.

ERuditis Viris Mediolanensibus è Rhaudensium Familia genitis Abbas Philippus Picinellus in suo Athenæo annumerat etiam Gulielmum Jurisprudentiæ laude celebrem, cujus commendat Opus de Alienationibus, de quo nos infra. Usus est Picinellus idem testimonio Pauli Moriggiæ, cùm tamen Opus Gulielmi nobis inspicere non licuerit, altumque de ipso silentium sit apud Scriptores de Rhaudensi gente tractantes, nihil amplius Lectoribus nostris possumus exhibere præter nudum omnino titulum,

Videlicet:

I. Tractatus de Alienationibus Vol. I. in fol. impress. sed annum, & Typographi nomen Picinellus non dixit. Videndi igitur Moriggia lib III. cap. IV. Nobil. Mediol., & citatus Picinellus in Athenæo pag. 324.

MCCCCXXXVIII.

RHAUDENSIS JACOBUS.

ALexander Rhaudensis JC. & Insubriæ Senator, quem paulò ante debita laude fuimus prosecuti, atque Livia Raggia Flisca conjuges Jacobum genuere, cujus nunc dandum est Elogium. Minoribus in pueritia studiis diligenter exactis, jam adultus Eloquentiam, Philosophiam, Theologiam, atque Mathesim sub optimis percepit Magistris, magnum indolis egregiæ specimen præbens. Vigesimo primo ætatis anno Societatem Jesu ingressus, vix peracto tyrocinio ceteris erudiendis majorum jussu manum admovit. Sed anno MDCXI. ad Apostolicos in Sinensi Imperio labores exantlandos electus, primùm Romæ à Roberto Bellarmino S. R. E. Cardinali celeberrimo Sacerdotalem dignitatem suscepit, mox unà cum Nicolao Trigantio Missionis ad Sinenses præside in Orientem perrecturus ex Italia solvit. In Urbe Goa Theologiæ cursum perfecit, atque inde Machaum se conferens, ibi consistere coactus est, in exilium pulsis universis sociis à quodam Regio Ministro jurato Christianæ Religionis hoste. Magno interim Oppidanis adjumento fuit; arcem enim à validissimis hostibus impugnatam strenuè defendere, & tormenta manuaria, atque currulia tractare ipsos edocuit, quinimo nova mœnia, & propugnacula ad Castri tutelam delineavit. Hujusmodi egregiè facto aditum sibi in Sinenses aperuit provincias, cujus Gentis idioma magno labore tam egregiè didicit, ut plura postmodum ea dialecto scripserit. Dum Evangelii Præco per vastas Regni oras magno cum animarum lucro vagaretur, in Urbe Regia Pechini consistere jussus est, ubi gratam Imperatori facturus rem, adjutore Joanne Adamo Sciall ejusdem Societatis Viro, Sinense Kalendarium reformavit, quo in laboriosissimo munere plures insumsit annos, nunquam dilatandæ fidei oblitus, quam totis viribus semper disseminavit. Tantum Opus interim gratissimum Princeps habuit, ambos propterea eruditissimos, & de toto Imperio benemeritos homines ad primarias dignitates evexit, quas cùm illi modestè recusassent, quod eas cum Evangelica humilitate, institutoque suo pugnare assererent, & sibi sufficere testarentur Christo famulari, annuum eis Imperator censum attribuit, tantumque pecuniæ A persolvi jussit, quantum condendo Templo satis esset. At in medio tot laborum cursu Jacobus noster mœrentibus Christianis omnibus, quos ad veram lucem è falsæ religionis tenebris adduxerat, vel jam Christo genitos confirmaverat, die XXVII. mensis Aprilis, anno Redempti Orbis MDCXXXVIII. quievit in Domino. Cadaver illius Christiano ritu sepultum est, funus honoris gratiâ comitantibus è Regia Aula Optimatibus plurimis, & Eunuchis, qui etiam Imaginem ejus affabrè pictam posteris servarunt.

Plura scripsit Italicè, atque Sinicè, videlicet:

I. Lettere due della sua Navigazione, e delle cose dell' India. *Milano, per il Bidelli*, 1620. *in* 8. Harum primam in Navi scripsit, alteram Goæ. B

II. Volumina CL. Sinicè pro reformatione Kalendarii Sinensis. Hæc scripsit, ut diximus, adjuvante præfato Joanne Adamo Sciall.

III. De Oratione librum I.

IV. De Jejunio, & Mortificatione libros IV.

V. De Eleemosyna librum I.

VI. Commentariorum in Orationem Dominicam Vol. II.

VII. De Bonis Consiliis.

VIII. De Operibus Misericordiæ lib III.

IX. Diarium Spirituale, in quo diebus singulis Scripturæ Sacræ Sententiam, & alteram ex alicujus Ecclesiæ Doctoris Operibus desumptam assignat.

X. Monita C. excerpta è libris Sanctæ Theresiæ ab eo in Sinicam linguam conversa.

XI. Tabulas motus Solaris. Tomis VIII.

XII. Tabulas motus Lunaris. Tomis VIII.

XIII. De dimensione Cœli, & Terræ. Tomis II.

C XIV. De motu quinque Planetarum, cum eorum Tabulis libros II.

XV. Compendium Reformationis Kalendarii Sinici.

XVI. Regulas proportionum.

XVII. De Arithmetica librum I. Omnia Sinico Idiomate. Eum laudarunt Sotwellus, & Philippus Alegambe in Biblioth Scriptorum Societatis Jesu, Daniel Bartoli in sua Sinensi historia lib. IV. fol. 1100. Kircher. in China illustrata fol. 119. Sitonus in Schedis, atque Picinellus in Athenæo pag. 247.

MCCCCXXXIX.

RHAUDENSIS JOANNES.

D GLoriari meritò potest Alexander Rhaudensis Senator, à nobis jam laudatus, de prole tam eximia à Livia Raggia Flisca conjuge suscepta, ut diximus, scilicet de Paulo & ipso Senatore, Jacobo, & Joanne Soc. Jesu Alumnis, omnibusque in hac mea Bibliotheca recenseri dignissimis. Joannes igitur noster ætatis annorum XVI. supradictam doctissimam Societatem ingressus est, ubi Rhetoricam in Universitate Braydensi peregregiè docuit. Zelo fidei propagandæ ductus pluries Mutium Vitellescum ejusdem Societatis Præpositum Generalem rogavit pro Missione ad Indos, sed Orator tam celebris evasit, ut ipso Italiam privare minimè Sui voluerint; idcirco Conciones Quadragesimales per annos integros XXXV. omnium plausu in principibus Italiæ Urbibus habuit, E videlicet Romæ, Neapoli, Mediolani, Bononiæ, Genuæ, Panormi, Messinæ, Melitæ, ac alibi. Prudentiâ quoque, aliisque animi dotibus tam apertè claruit, ut non solum pluribus suæ Societatis Collegiis præfuerit, sed Provincialatus munere tam Romano, quàm Neapolitano insigniri meruerit. Totus ad animarum salutem intentus, vitam exemplarissimam duxit, nec unquam studia reliquit, ita ut ob puritatem Linguæ Latinæ à Patre Cosvino Nichel ejusdem Societatis Jesu Generali, ad scribendos Societatis Annales electus extiterit. Acerrimus quoque sui Cœtus defensor, geminas Apologias edidit in detractores malignos. Tandem meritis sublimioribus, annisque plenus obiit in Alma Urbe die IX. mensis Novembris MDCLXII.

Hæc

Hæc verò ipsum immortalem reddunt :

I. Confiderationes de Paffione Domini ; fine loco, anno, & Typographi nomine.

II. Ad Joannem Baptiftam Caftaldum Clericum Regularem Interrogationes Apologeticæ, in quibus Fundatoris Societatis Jefu, cum B. Cajetano Tieneo colloquentis, atque ab eo Teatinorum Ordinem poftulantis, rejicitur Fabula. *Lugduni, apud Petrum Proft*, 1641. *in* 4.

III. Achates ad D. Conftantinum Cajetanum Monachum adversùs ineptias, & malignitatem libelli Pfeudoconftantiniani de Sancti ignatii Inftitutione, atque Exercitiis. *Ibid. apud le-Borde*, 1644. *in* 4.

Hæc duo Opufcula memorantur in Indice Librorum prohibitorum.

IV. Exempla virtutum. *Romæ Tom. II. in* 4.

V. Orazioni Panegiriche. *Bologna*, 1647. *in* 12.

VI. La Bontà: Panegirico in lode di S. Omobono. *Cremona, preſſo il Zanni*, 1651. *in* 4.

VII. Orazione della neceffità della Sapienza ne' Magiftrati. *Milano, preſſo il Bidelli*, 1650. *in* 8.

VIII. Orazioni fopra il Santiffimo Sagramento. *Roma, preſſo il de Lazzari*, 1657. *in* 4.

IX. Orazioni fopra l'Efamerone. *Venezia, preſſo il Baba*, 1651. *in* 4.

X. Orazioni in lode della B. Vergine. *Milano, preſſo il Ghifolfi*, 1668. *in* 4.

XI. Orazioni fopra gli Uomini Illuftri del Teftamento Vecchio, e Nuovo Vol. VIII. *Modena*, 1672.

XII. Orazione nell' Incoronazione di Andrea Spinola Duce di Genova. *Milano, nella Tipographia Ambrofiana*, *in* 8.

XIII. Sermoni detti nella Chiefa del Gesù di Roma ogni Sabbato. *Roma, preſſo il de Lazzari*, 1655. *in* 4.

XIV. Quarefimali IV. *Milano, preſſo il Ghifolfi*, 1671 *e preſſo il Remenolfi*, 1683. *Vol. IV. in* 4.

XV. Orazioni fopra la Divina Scrittura. *Milano, preſſo il Ghifolfi*, 1671. *in* 4.

XVI. Dell' Armonia, in cui confifte la felicità d'una Repubblica: Orazione detta al Senato di Luca. *Ivi*, 1648. *in* 4.

XVII. Defcriptio Imaginis Chrifti, extat in eodem libro.

XVIII. Panegirico in lode della Beata Cattarina da Bologna. *Ivi, preſſo il Benazzi*, 1648. *in* 4.

XIX. Lezioni fopra il Libro de' Rè. *Milano, preſſo Federico Agnelli*, *Vol IV.*

XX. Atti di varie Virtù, Centurie X. in dieci libri diftinti. *Milano, preſſo il Ghifolfi*, 1643. *in* 4.

XXI. Efempj della B. Vergine. *Roma, appreſſo il de Lazzari*, 1656. *Tom. II. in* 4.

XXII. Affemblea Aftronomica fopra le Comete; tefte Placcio in Theatro Anonymorum, & Pfeudonymorum, loco infra cit.

XXIII. Martyrium trium Beatorum è Societate Jefu, Pauli Michi, Joannis Goto, Jacobi Ghifai, Japonum crucifixorum. *Florentiæ, apud Simonem Ciottum*, 1628. *in* 8. Hunc librum edidit fub nomine *Jofephi Bufoni*.

XXIV. Elogium Ferdinando II. Auftriaco-Rom. Imp. verè pio, verè maximo. *Romæ, apud Corbellettum*, 1634.

XXV. Joannis Rhò Societ. Jefu de ejufdem anno Sæculari Differtatio. *Romæ, apud Corbellettum*, 1639. *in* 4.

XXVI. Vita di San Lindano Abbate Benedettino. *Roma, nella Stamperia Camerale*, 1641. *in* 4.

XXVII. Elogj degli Uomini Illuftri del Secolo XVII. MS. in fol.

XXVIII. Orazioni cento fopra i Riti Sacri della Chiefa. Vol. II. MS.

In Opere, cui titulus: Carm. Illuftr. Poët. Ital. Tom. VII. pag. 439. Extat Carmen Alexandri Pollini Florentini ad Joannem Rhò Societatis Jefu, eloquentiffimum Divini Verbi pro Concione interpretem.

Ipfum laudant Andreas Blancus Epigrammate XLVII lib. VI., Leo Allatius in Apibus Urbanis pag. 164. Placcius in Theatro Anonymorum, & Pfeudonymorum Tom. I. pag. 59. & 646. Tom. II. pag. 147. Alegambe Bibliotheca Scriptorum Societatis Jefu pag. 269. Sotwellus pag. 495. & 496. necnon Athenæum Picinelli pag 327.

MCCCCXL.

RHAUDENSIS JOANNES ANDREAS.

JOannem Baptiftam Rhaudenfem genitorem habuit Joannes Andreas Mediolanenfis, magno Vir ingenio, qui cùm in ipfo adolefcentiæ flore Altaris minifteriis fe addixiffet, inter Clericos relatus, omnia difciplinarum ad Ecclefiafticum hominem efformandum pertinentium ftudia in Majori Seminario peregit; Humaniores enim litteras, Rhetoricam, Philofophiam, atque Theologiam fub optimorum Præceptorum cura fic didicit, ut Leges quoque Imperatorias, Sacrofque Canones in fuam eruditionem derivaverit, quocirca ab Alphonfo Litta S. R. E. Cardinali, atque Mediolanenfi Archipræfule commendatiffimo, Doctoris in utroque Jure fufcepit infignia. In Hermathenaicorum Academia principatum eruditionis merito obtinuit, & fæpiùs è fuggeftu dixit ad populum, feu Cœlitum laudes pronuncians, feu Evangelii præcepta interpretatus. Anno faluciferæ Incarnationis MDCLXV. præbendam Canonicalem in Bafilica Metropolitana inter Ordinarios adeptus eft, adhuc fuperftite patruo ejus Carolo, Viro & ipfo laudatiffimo, utpote qui Philofophicas in Majori Seminario, Theologicas in altero appellato *la Canonica* fcientias Auditoribus tradiderat, toti Oblatorum Congregationi, & Collegiatis Ecclefiis Applani, & Varifii Præpofitus datus fuerat, atque poftremò Ordinarius Metropolitanæ, & Archiepifcopalis Cancellarius obiit anno MDCLXXVIII. At verò Joannes Andreas non degener Caroli Nepos ftudiis femper intentus, anno poft Chriftum natum MDCXCIII. viam univerfæ Carnis ingreffus, magnum fui reliquit defiderium.

Celebratur ob

I. Orationes diverfas in laureis conferendis.

II. De præftantia Canonicorum Ecclefiarum Cathedralium.

Hæc duo Opera Picinellus loco citando commemoravit, & primum quidem typis datum fuiffe tradit, quamvis de more annum, prælumque reticeat. Alterum verò actu cudebat Rhaudenfis tunc cùm ille Athenæum fuum confcribebat; verumtamen, cùm nullibi nobis occurrat, MS. delitefcere fufpicamur.

Laudatur à Bofca in lib. de Origine, & Statu Biblioth. Ambrofianæ, à JC. Sitono in Schedis, atque à Picinello fupradicto in Athenæo pag. 260.

MCCCCXLI.

RHAUDENSIS PAGANUS.

QUamvis Alexander Rhaudenfis Vir commendatiffimus, de quo egimus paulò ante, Familiæ fuæ monumenta diligentiffimè perfecutus fuerit, illuftriumque doctrina, & cæteris titulis Virorum gentis ejufdem memoriam pofteritati fervaverit, Paganum tamen, quem nunc laudandum fufcipimus, nec de nomine falutavit. Id tamen nemini mirum effe debet, cùm Manufcriptum illius Opus in Bibliotheca Ambrofiana fervatum Alexandro, ut videtur, fuerit incognitum, & nobis fortè fortuna oblatum fit, quos etiam Auctoris effugiffet nomen. Mirati fumus jure Codicis elegantiam, quamquam enim papyraceus cum formofiffimis membranaceis contendere poteft, five character, five charta ipfa perpendatur. E verbis autem Scriptoris noftri ad calcem libri appofitis collegimus, eum per Italiam peregrinatum diu fuiffe, nunquam tamen feriatum à ftudiis. Opus enim cœptum in Marfis anno MCCCCL. expletum eft Mo-

doëtiæ poſt biennium ; Annotationibus verò , ſive Gloſſis auctum fuit Mediolani anno MCCCCXCIII. Id unum de Pagano ex libro ipſo novimus, Acta ejus reliqua , ſupremumque vitæ annum nemo indicat .

En Opus ipſum :

I. Doctrinale ; in cujus fine hæc leguntur : „ Explicit per „ Paganum Rhaudenſem Modoëtiæ . Facto fine piè „ laudetur Virgo Maria .
„ Liber hic cœptus eſt apud Marſos juxta Fucinum Lacum anno MCCCCL. cum magnum Jubilæum per „ omnes Chriſti fideles ingenti frequentia ſub Nicolao Pontifice Summo Romæ celebraretur . Quo quidem anno Sanctus Bernardinus ibidem in Eccleſia „ Beati Petri Apoſtoli, in feſto Paracleti Spiritus Sancti, in Cathalogo Sanctorum Chriſti mira ſolemnitate adſcriptus . Dehinc Modoëtiæ apud Inſubres „ expletus anno MCCCCLII. de menſe Novembri . „ Idem Paganus . Poſtea verò per eundem Paganum „ gloſſatus eſt in Urbe Mediolano MCCCCXCIII.

„ Vale qui legiſti in Chriſto.

Servatur Codex autographus in Biblioth. Ambroſiana MS. in fol. ſignat. I. num. 86.
Contulimus eum cum Doctrinali Alexandri Grammatici , quod unà cum felici interpretatione noviſſimo candori , atque integritati reſtitutum , Opus adoleſcentibus litteris initiandis apprimè conducibile ſic prætitulatum, prodiit *Brixiæ , apud Jacobum , & Polycretum de Turlinis* , 1578. *in* 4. atque reperimus Doctrinale à Pagano noſtro conſcriptum idem eſſe , ac illud , verùm tamen diverſiſſima ſunt Gloſſemata , & quantum apparet copioſiora .
De priori autem editione Mediolanenſi ſupradicti Doctrinalis, anni 1481. agit Clariſs. Saxius ad eum annum in Hiſtoria Typographica .

MCCCCXLII.

RHAUDENSIS PAULUS.

ALexandro Rhaudenſi , quem non ſemel commemoravimus , feliciter evenit , ut ternis liberis ex ſe genitis propenſa ad liberalium artium ſtudia ingenium natura donaret . Jacobum quidem , atque Joannem tanti Viri non degeneres filios jam protulimus , ſupereſt nunc ut de Paulo quoque verba fiant. Hic præter minores diſciplinas , quas ſedulo ſtudio didicit, Jura præſertim adamavit; nam ſic Cæſarum, Pontificumque Sanctiones pervolutare ſtuduit, ut tandem optatâ donatus adoreâ , anno ſalutis humanæ MDCII. Juriſperitorum Cœtui meruerit aggregari . Decurio Urbis renunciatus , cujus etiam Præfectura cum laude functus fuit anno MDCXX. & in publico Palatino Gymnaſio Jus Imperatorium interpretatus eſt . Mox ad majora promovendus munera generalis Regii Fiſci Patronus eligitur , cùmque annos aliquot pro Catholici Hiſpaniarum Monarchæ negotiis pertractandis Romæ traxiſſet moram , demum ad Senatoriam Cathedram eſt evectus , de cujus electione ſic Landus ſcripſit : „ Paulus Rhaudenſis demortuo „ Maynoldo ſufficitur, Fiſci Patronus præſtantiſſimus, „ Romæque ab Rege diù verſatus , Vir præter exquiſitam Juris civilis ſcientiam , ſingularis eruditionis . „ Prætorios etiam Cremonenſis Urbis Faſces non ſine ingenti fama integritatis rexit ; at in medio honorum curſu terris ereptus eſt anno reparatæ ſalutis MDCXXXI.

Elucet Scriptoris hujus ingenium in his , quæ habent poſteri , videlicet :

I. Dell' Origine , e progreſſi della Famiglia Rhò Milaneſe. *Milano , preſſo Giambattiſta Paganelli* , 1620. *in fol.* Extat etiam MS. autographus in Biblioth. Ambroſiana ſign. D. num. 103. in fol.
II. Allegatio pro Immunitate Eccleſiaſtica : An Coloni , Partiarii , Fictabiles , ac Cenſuarii Eccleſiarum reſervari debeant immunes ab hoſpitatione militum &c.
Extat in Catena Aurea Hieronymi Gattici Vol. I. pag. 46.
III. Aliæ plures , cum Votis Fiſcalibus , ſuper Octoginta , habentur in Collectionibus Parodiana , Solivetæ , Archintea , aliiſque Juriſperitorum Mediolanenſium à nobis ſæpè citat. Has inter duæ eminent , quarum prima in cauſa Fratrum de Homate cum Civitate Mediolani , altera verò in cauſa Oeconomatus .
IV. Diſcorſo in fatto , e in jure circa le ragioni di S. M. (Filippo III.) come Duca di Milano , ſopra la Valtollina , e circa la giuſtizia della ſollevazione fatta da' Valtollineſi nel MDCXX. contro i Griggioni loro Tiranni . MS. in fol. apud Marchionem Hieronymum Puteobonellum , litterarum cultorem.
Epiſtolas num. XIII. ad eum dedit Sigiſmundus Boldonus , de quo jam diximus , quæ leguntur inter hujus impreſſas *Mediol. Typis Montiæ* , 1651. inſcriptæ Paulo Rhaudenſi Senatori , & Cremonæ Prætori .
A Hieronymo Boſſio in ejus commendationem conditum eſt Epigramma , quod extat in hujus libro , cui titulus : Muſa juvenilis . Eſt numero XXIX pag. 19.
Ipſi nuncupata eſt Epitome Hiſtoriæ Mediolanenſis Triſtani Chalchi .
De ipſo , præter Landum citatum de Senatu Mediol. , Sitonus noſter in Schedis , atque in Chronico Collegii JCC. pag. 187. art. 769.

MCCCCXLIII.

RHAUDENSIS PETRUS.

PEtri Rhaudenſis memoriam ſervavit poſteris Petrus Creſcentius loco mox citando , ac poſt eum Ambroſius Borronus in Epiſtola ad Lectores præfixa Vitæ S. Fauſti Martyris , de quo jam ſuo loco diximus . Ambos hos Scriptores & nos ſequimur , ut tanti Viri quantulamcumque licet commendationem texamus . Ipſum inter primos è Mediolanenſi Urbe S. R. E. Cardinales citati Auctores enumerant , & ſub Alexandro III. Pontifice Maximo Apoſtolicæ Bibliothecæ Præfectum fuiſſe autumant . Et ſanè inter illius Pontificis Cardinales tres reperiuntur hoc nomine nuncupati , Petrus ſcilicet antea Meldenſis Epiſcopus , tituli S. Chryſogoni , Petrus Sanctæ Sabinæ Presbyteri , ac demum Petrus Tuſculanus Epiſcopus; At cùm primus , ut conjicimus , Gallus natione fuerit , tertius verò patria Papienſis extiterit , ſupereſt ut Petrus noſter Rhaudenſis ille fortè fuerit, qui anno Chr.MCLXXIII. quemadmodum Ciacconio placet, vel ut mavult Panvinius MCLXXI. Anagniæ quatuor temporibus menſis Septembris ab eodem Alexandro S. Sabinæ presbyteralem titulum obtinuit . Hic adversùs Albigenſes Hæreticos in agro Toloſate tunc graſſantes Apoſtolicus Legatus miſſus fuit anno poſt Chriſti Natale MCLXXVIII. ut eos doctrinæ, qua præditus erat egregiè, jaculis confoderet . Altum de ipſo ſilentium apud Panvinium , Baronium , & Aubery ; ſed de eodem meminit Ciacconius loco inferiùs indicando, quamvis Inſigne gentilitium illi aſſignet , à Rhaudenſis Familiæ Stemmate valdè diverſum , & genus illius , patriamque non ſignificet . Hæc interim protulimus in tantæ vetuſtatis tenebris , donec clariora proferat ætas .

Memoratur

I. Opus illius , quod citatus Borronus laudat , quamvis Argumentum libri , & titulum quoque reticeat , neque indicet editusne fuerit , vel MS. lateat . Credimus tamen Opus hoc nihil aliud eſſe , quam Acta Legationis ſuæ adversùs Albigenſes Eterodoxos , quæ fortè in Archivo Apoſtolico ſunt repoſita .
Ex Ciacconio de Vitis Pontif. & Card. Tomo I. pag. 1094. Creſcentio Amphitheatri Romani parte I. pag. 269. & Sitono noſtro in Schedis .

MCCCCXLIV.

MCCCCXLIV.

RHAUDENSIS SIRUS, sive RAUL SIRE.

MUltis conjecturis in medium adductis Clarifs. Vir Ludovicus Antonius Muratorius loco mox citando, arbitratus est, Scriptorem nunc laudandum, qui in Codicis sui inscriptione appellatur Sire Raul, Radulphum esse vocandum, liberum tamen cuicunque relinquens pro arbitrio de illius nomine pronunciare. At si nobis etiam post tantum Virum, quid hac de re sentiamus, exponere licet, arbitramur nomen ejus verè fuisse Sirum, ut ipse etiam Muratorius suspicatur, & inter Rhaudenses numerandum, cum ita nobiscum sentiant plures hujus Metropolis viventes Eruditi, quorum sensui repugnare mihi extero, ideoque de Insubricis Cognominibus minus edocto, piaculum foret. Quod verò ad acta illius pertinet, ex Collectione Consulari Sitoni nostri humanissimi, cognovimus eum Consulatu Justitiæ functum fuisse in Patria anno salutis humanæ MCLXI. Accidit per ea tempora memorabilis illa, & Mediolanensibus Civibus heu! quàm funesta Friderici I. cognomento Œnobarbi obsidio, quare ipso anno dum Urbem hostes impeterent, summâ laborabant Incolæ commeatuum caritate. Consules igitur, ut Patriæ necessaria compararentur alimenta, XVIII. Viros, advocatis binis è singulis Parochiis, & inopiâ Urbis expositâ, elegerunt, quibus cura esset Civibus subvenire. Inter eos locum promeruit Auctor noster, ut ipsemet in Opere suo testatur. Cæterùm horrendam Patriæ eversionem, quæ obsidionem præfatam est subsecuta, non deflevit solùm, sed posteritatis quoque memoriæ servavit, eique Scriptori videlicet coævo, qui à se visa narrat, magna certè fides est habenda. Codicem inferiùs memorandum, in Braydensi Bibliotheca servatum mihi nedum inspicere, sed etiam exscribere licuit humanitate Viri doctissimi Joannis Baptistæ Muschæ Societatis Jesu Presbyteri, atque ipsi Bibliothecæ Præfecti, ut illum prælaudato Clarifs. Muratorio suppeditarem. Eum ipse intulit in Tomum VI. Scriptorum Rerum Italicarum medii ævi, qui Typis nostris Palatinis publici juris est factus anno MDCCXXV. Quæ verò superiùs de nomine, atque cognomine Siri Raul produximus, non ita dicta volumus, ut aliis quoque licitum non sit diversam profiteri sententiam, etenim non sumus nescii olim in Portiana Basilica (ut Chalcus scribit) Sepulchralem Inscriptionem extitisse, quam tamen Puccinellus in Monumentis Antiqu. Mediol. pag. 71. in Templo Sancti Francisci locatam asserit, his verbis incisam:

IOANNES RAVLE DE BVSTI ARSICIO
OBIIT MCCC. XI. IANVARII.

ex quo marmore erui potest, verbum illud Raule cognominis loco habendum, nisi fortè, quod probabilius videtur, ex *Rhaude*, prout olim Rhaudenses appellabantur, corruptè effectum fuerit *Raule*.

At jam ipsum Operis titulum demus:

I. Sire Raul de rebus gestis Friderici I. in Italia. Opus hoc MS. servatur, ut præfati sumus, in pereleganti Bibliotheca Braydensi, atque in fronte hæc habet scripta: Sire Raul; in fine verò versiculus iste rudis, & à Prosodiæ legibus valde remotus legitur:

Qui fecit hoc Opus Sire Raul nomine dictus.

Continet autem, quæ in Italia contigerunt ab anno MCLIV. saltem usque ad annum MCLXXVII. Sequitur in eodem Codice narratio de postrema ejusdem Friderici I expeditione in Orientem pietatis causâ. Styli diversitas apertè quodammodo clamat alium à nostro hujus esse narratiunculæ Scriptorem. Insunt etiam Fragmenta aliquot ad annum usque MCCIII. deducta. Item Epistola Alexandri III. Summi Pontificis, qua Christianis Principibus ordinem electionis suæ significat. Historia verò tantummodo edita fuit, quemadmodum diximus, in Tomo VI. Scriptor. Rer. Italicar. cum Clar. Muratorii Præfatione fol. 1169.

De ipso agunt cum laude Chalcus in præfat. hist. Patriæ, atque in lib. X. pag. 207. P. Mazzucchellus, atque Sitonus noster humanissimus in Schedis.

MCCCCXLV.

RICHINUS FRANCISCUS MARIA.

FRanciscus Maria Richinus Mediolanensis Architecturæ professor egregius, & inter sui sæculi primarios habitus, jure merito Eruditorum Insubrum albo à nobis adscribitur; supersunt enim aliqua illius Scripta posteritatis memoriâ dignissima, quæ infra recensebimus. Interim ad ejus gloriam æternitati commendandam sufficere videntur præclara ædificia non pauca Urbem hanc passim ornantia, inter quæ non omittenda ducimus Nosocomii Majoris amplissimum Peristylium, Collegium Braydense Societatis Jesu, & Seminarii, atque Helvetici Collegii frontes, ut de minoribus aliis sileamus. Tanti habitus fuit à Præfectis fabricæ Basilicæ Metropolitanæ, ut cum de Frontispicio ejusdem perficiendo ageretur, inter alios Architectos ipse quoque consultus fuerit; ut sententiam suam proferret in medium. Delineationem excogitavit, atque perfecit elegantem satis, & nobilem, quæ adhuc superest in Opere mox indicando. Apud Magistratus Insubriæ munus Regii Architecti obtinuit, quo dum fungeretur Castrum Portæ Jovis majorum jussu lustravit, unà cum Gaspare Beretta militum Præfecto, cujus visitationis Acta vulgata sunt, ut num. II. dicemus. Neque enim contemnendum videtur hoc Opus exactissimam totius Arcis, atque adjacentium munimentorum structuram exhibens, agensque de modo ea reparandi, augendi, & tutandi. Nec desunt de re tormentaria adnotationes perutiles, quemadmodum etiam de instrumentis ad eam spectantibus. Adjectæ sunt notitiæ aliquot lectu dignissimæ de illius temporis rebus, alibi frustra quærendæ. Quo desideratus fuerit anno nemo nos docuit.

Supersunt illius:

I. Opposizioni al Disegno della Facciata del Duomo di Milano di Francesco Castelli. Datæ sunt die VI. Maji anno MDCXLVIII. In libro cui titulus: Pareri per la Facciata del Duomo di Milano in fol. sine anno, & Typographo.

II. Relazione generale della Visita, e Consegna della Fabbrica del Castello di Milano fatta da Francesco Maria Richino, e Capitano Gaspare Beretta; sine loco, & impressoris nomine, 1652. in fol. justæ molis, de quo jam diximus.

Agit de ipso Carolus Turrius in lib. suo cui titulus: Il Ritratto di Milano, pluribus in locis, ubi diligenter enumerantur ædificia à Richino delineata.

MCCCCXLVI.

RIGHINUS CLAUDIUS.

CLaudius Righinus patrem habuit Carolum JC. Mediolanensem, cui cordi summopere extitit prolis educatio, non tam in pietate, quàm in litteris; ideoque sub optimis Præceptoribus Claudius noster peregregiè instructus, breviter JC. & ipse efficitur, necnon ad

ad Jus dicendum in Patriis Prætoriis Sedibus tam sub Signo Galli, quàm sub Signo Equi adlectus fuit, deinde Causarum Patronus non infimi nominis in Foro eluxit medio Sæculo proximè transacto. Annum verò ejusdem mortis ignoramus, atque illius Scripta tantùm sub oculis nostris venerunt,

Videlicet:

I. Discorso giuridico politico di Claudio Righino Giurisconsulto per l'esenzione de' Signori Medici aggregati della Città di Milano; dedicato agli Illustrissimi Signori della Real Giunta. *Milano, presso il Ghisolfi*, 1664. *in* 4.

II. Allegationes plurimæ; extant in Collectione Archintea, atque in aliis J. PP. Mediolanensium, & Ticinensium dignæ ut simul edantur.

Memoratur in Schedis Sitonianis.

MCCCCXLVII.

RINCIUS CÆSAR.

Bernardinus Rincius Physicus Collegiatus Mediolanensis, & Clara Carcassola conjuges parentes fuerunt Cæsaris, de quo agimus, qui vestigia patris peregregiè prosequendo, Collegium Physicorum hujus Urbis ingressus est anno Virginei partus MDXXXII. inter quoque Duodecim Provisionum Viros ter consedit, scilicet annis MDLVIII., MDLXVIII., & MDLXXVIII., magnumque nomen in re Medica apud omnes sibi acquisivit. Filium habuit Pomponium, fratremque Marcum Marcellum infra laudandum, Patriæ Decuriones, & JCC. In Ecclesia Monialium Sanctæ Mariæ Annuntiatæ hujus Urbis sibi vivens Sepulchrum elegit sequenti Inscriptione, in eodemque apud majores suos tumulatus est anno MDLXXX.

DEFVNCTIS SVIS
SIBI ET POSTERIS
CÆSAR RINCIVS
DONEC RESVRGANT P.
ANNO MDLXIIII.

Habemus tantùm de ipso:

I. Consilium de Peste, quod extat in libro, sic inscripto: „ Synopsis Commentariorum de Peste, Auctoribus „ Hieronymo Donzellino, Joanne Philippo Ingrassia, Cæsare Rincio, Joachimo Camerario *Normbergæ, apud Catharinam Gerlachiam*, 1583. *in* 8.

Clarissimus Bartholomæus Curtius in Opere de Claris Medicis Mediolanensibus optimè advertit Pasqualem Gallum, atque Abbatem Picinellum allucinatos esse: primus, eo quia credidit hanc Synopsim cum aliis Medicis scriptam fuisse; secundus verò quod Rincius Tractatum composuisset sermone Italico, & ab aliis in Latinum versum extitisset, nam auctoritate Equitis Centorii in libro „ Avvertimenti, Ordini, Gride ec. in ejus Articulo jam à nobis indicato, profert verba ipsius occasione, qua officium Sanitatis hujus Urbis providere studebat tempore pestis saluti Civium Mediolanensium anno MDLXXXIII. Hæc sunt verba Centorii „ Studiatosi diligentemente „ e dal molto onorato Fisico Cesare Rincio, e Filosofo, come uno de' primarj Medici della Città, esaminatosi il caso con ogni sottilità, ed assiduità di „ studio, fu al Tribunale rappresentato un Discorso „ bellissimo, che fu da tutti i Medici infinitamente „ collaudato. „ Præfatum Consilium sic incipit „ Cum „ pestis à primo suo statu &c. „ & sic explicit „ Summi Dei ante omnia justam ob peccata &c.

Laudatur à Joanne Antonida Vander-Linden in libro de Scriptis Medicis, à Bartholomæo Curtio in Opere jam citato pag. 116. à Joanne Jacobo Mangeto in Bibliotheca Scriptorum Medicorum Tom. I. pag. 154 à Picinello in Athenæo pag. 142. à Paulo Moriggia in Hist. LX. Decurion. cap. I. pag. 6., & aliis, quos allegat Clarifs. Advocat. Joannes de Sitonis de Scotia in Chron. Colleg Physicor. Mediol. parte II. art. 164. MS. in fol. penès Auctorem.

MCCCCXLVIII.

RINCIUS MARCUS MARCELLUS.

Ex supra memorato Bernardino Rincio Physico Collegiato Mediolanensi, & Clara Carcassola ortus est Marcus Marcellus, de quo agimus, Cæsaris jam laudati frater. Jura tam Cæsarea, quàm Pontificia tam assiduè coluit, ut inter JCC. Mediolanenses non solùm enumerari, sed anno Christiano MDLII. in Collegium Nobilium J. PP. Patriæ adscribi meruerit, dein Auditor Rotæ Januensis efficitur, necnon hujus Metropolis Præfecturam obtinuit anno MDLXXXI. Unus jam erat LX. Decurionum; hinc ad sacra conversus Sacerdotii munus assumpsit. Obiit fama Viri integerrimi anno Redemptionis nostræ MDCXII.

Damus de ipso:

I. Leges, & Statuta Collegii Jurisperit. ab eo collecta, ut ex Præfatione ejusdem Libri Statutorum, ubi sic legitur: „ De ea re ità censuerunt Alexander Piola, & Horatius Crucejus Duumviri: M. Marcellum Rincium „ Collegam nostrum inchoatum ab aliis Decreto nostro difficillimum opus, temporibus intermissum „ ad exitum rectè, atque Ordine pro Collegii nostri „ dignitate perduxisse &c.

II. Decisiones Rotæ Genuensis MSS. extant in Archivo ejusdem Tribunalis.

De ipso agit Clarissimus Sitonus in Chronico Colleg. J. PP. Mediol. pag. 121. art. 499.

MCCCCXLIX.

RIPA BONVICINUS.

Viri Clarifs. Quetif, & Eccard, in sua Scriptorum Ordinis Prædicatorum Bibliotheca Tomo I. pag. 479. Bonvicinum Ripam Mediolanensem sub Sancti Dominici Instituto inter Tertii Ordinis Professores inseruerunt, dubii tamen an potiùs ad Minores pertinere posset. Verumtamen neque Prædicatoribus, neque Minoribus adscribendum esse Bonvicinum nostrum ille tantùm ambigere poterit, qui Sepulchralem ipsius Inscriptionem à nobis infra dandam ignoraverit. Ex illa enim apertissimè patet, Scriptorem hunc Ordinem Humiliatorum ingressum eam suscepisse Regulam, quæ Tertii Ordinis dicebatur. Venia danda est Viris alioqui doctissimis, quibus utpotè Transalpinis minus nota fuere Humiliatorum apud Insubres præsertim olim florentium, & quorum Cœtus in tria erat membra divisus, monumenta. In posterum tamen credimus Gallos, aliosque trans Alpes agentes de Mediolanensium incuriâ in perscrutandis Scriptorum suorum Actis, atque Operibus, conqueri non posse, ut de Bonvicino Auctores citati asseruere, ipsum vel incognitum, vel neglectum dolentes. Quo autem ipse vixerit tempore satis eruitur ex testimonio Gualvanei de la Flamma Mediolanensis alibi jam laudati, quique Ripæ hujus Operibus usus est in Chronico suo concinnando. Is enim sic de ipso loquitur: „ Anno Domini MCCLXXXVIII. sub Dominio Matthæi Vicecomitis, sedente Ottone (Archiepiscopo) favente Rodulpho Imperatore, ipse „ Matthæus Vicecomes fit CXXV. Potestas Mediolani, & post eum Jacobinus Perusinus. Eodem „ anno quidam nomine Bonvesinus Frater Tertii Ordinis

„ dinis Chronicon de Magnalibus Civitatis Medio-„ lani composuit, cujus tenor talis est &c. Erat adhuc Scriptor ipse noster in vivis anno MCCXCI. sic enim legitur in Cap. XXX. Historiæ Ordinis Humiliatorum MS., de qua verba fecimus in Articulo Marci Bossii: „ Anno Domini MCCXCI. die IX. „ mensis Maji per Ven. DD. Fratres Humiliatos Or-„ dinis S. Patris Benedicti celebratum fuit eorum „ Capitulum generale in eorum Domo, seu Con-„ ventu SS. Trinitatis sit. in suburbio extra Portam „ Cumanam Mediolani, tempore Fratris Bonvesini „ de Ripa Tertii Ordinis Humiliatorum. „ Hæc autem Ecclesia suppresso Humiliatorum Instituto à Sancto Carolo Cardinali Archiepiscopo in Parochialem erecta fuit pro suburbio Olitorum nuncupato. Ut autem eò sermo redeat, unde tantisper deflexim, tenebrosis illis sæculis Bonvicinus Grammaticam in

A Palatinis Scholis docuit, atque in Oppido Legnano in Agro hujus Metropolis Xenodochium hodie quoque superstes excitavit; cùmque singulari cultu Deiparam Virginem prosequeretur, piissimum, & toto terrarum orbe venerabilem ritum, quo ad æris campani tinnitum humanæ salutis initium religiosâ memoriâ colitur, primus omnium in hanc Urbem, atque Provinciam invexit. Cupiens quoque juventutis mores ad pietatem componere tam Ephœbis, quàm Præceptoribus utilissima scripsit monita, è quibus pro sæculi illius genio multùm Poësi valuisse cognoscitur. Quo anno migraverit è vita silent Auctores de ipso agentes inferiùs memorandi, sepultum tamen fuisse in Claustro Minorum, qui Conventuales nuncupantur, hujus Urbis, nos docet Elogium, quod ibidem adhuc extabat hoc ineunte Sæculo, in hæc verba conceptum:

IOH. RIPA P.

LEGE TVI CARO VIVA FVI QVI VIVIS AMICE
VIVA FVI NVNC STRATA FVI CLAVA DOMITRICE
ES QVOD ERAM QVOD NVNC ES ERAM CANO TE MORITVRVM
ILLVD IDEM QVOD SVM SIQVIDEM TE NOSSE FVTVRVM
ERGO PAVE VENTVRA CAVE FVGE CARNIS AMORES
ATQVE ANIMAE VIVENDO TIME CVMVLARE DOLORES
NVNC VADENS CRAS FORTE CADENS SVBITO MORIERIS
QVARE DEVM VENERERIS EVM DVM VIVVS HABERIS.

✠ HIC IACET
F. BONVICINVS DE RIPA
DE ORDINE TERTIO HVMILIATORVM
DOCTOR IN GRAMMATICA
QVI CONSTRVXIT HOSPITALE DE LEGNIANO
QVI COMPOSVIT MVLTA VVLGARIA
QVI PRIMO FECIT PVLSARI CAMPANAS AD AVE MARIA
MEDIOLANI ET IN COMITATV
DICATVR AVE MARIA PRO ANIMA EIVS.

Superfuere doctrinæ illius hæc Monumenta:

B

I. F. Bonvicini de Ripa Mediolanensis de Discipulorum, Præceptorumque moribus. Opus Metricum pluribus prosis interjectis. *Impresso in Milano per Joanno Antonio da Borgo, che sta a mezzo il Corso de Porta Tonsa nell' anno del Signor MDXXXIII. de Agosto*; prodierat jam *Venetiis*, 1507. in 4., & postea *Brixiæ*, *per Ludovicum Britannicum*, 1542. in 8.

II. Chronicon de Magnalibus Urbis Mediolanensis. Illud extabat olim apud Fratres Prædicatores Cœnobii Eustorgiani hujus Urbis, at in præsentiarum desideratur. Summarium tamen illius habemus in cap. 326. Chronici Minoris Mediol. Gualvanei Flammæ, ut supra diximus.

III. Mensura, & Status Mediolanensis Urbis, anno MCCLXXXVII. MS. in fol. Extat in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum; item penès Advocatum Joannem Sitonum MS. in pergamena litteris Gothicis, in fol.

De ipso meminerunt non sine commendatione Ericius Puteanus, qui eum perperam vocat Bonvicinum Rivium, in historica Dissertatione de Rhetoribus, & Scholis Palatinis Mediol. Puricellus in Differt. Nazariana cap. LXIV. num. XXXIV. Quetif & Eccard loco cit. Sitonus noster in Chron. Collegii J. PP. pag. 5. art. XII., & pag. 89. art. CCCXC., atque in Schedis, Placidus Puccinellus in Memor. Antiq. Mediol. cap. XVII. num. XCII. Mazzucchellus in Schedis, ac tandem Picinellus in Athenæo pag. 98.

MCCCCL.

RIPA CHRISTOPHORUS.

DE aliis Varisiensis Oppidi Municipibus, qui eruditionis laude claruerunt, pluribus jam in locis hujus nostræ Bibliothecæ verba fecimus, atque de his præsertim, qui Jus municipale Contribulum suorum vel condiderunt, vel in meliorem ordinem redigere studuerunt. His attexendus nunc venit Christophorus Ripa, qui Consulatum gessit in eo insigni Oppido anno post Christi Natale MCCCLXXXIX. quo etiam anno sparsa municipalia populi sui Statuta

C

unà cum aliis prudentibus Viris collegit, atque digessit. Acta illius reliqua, imò supremi, quo vixit, anni memoriam delevit oblivio.

Ejus diligentiæ Varisienses debent:

I. Statuta Reipublicæ Varisiensis collecta, & in ordinem redacta anno MCCCLXXXIX. die II. Januarii.

Ex Historia Varisiensi Nicolai Sormani MS. penès Auctorem.

MCCCCLI.

RIPA HIERONYMUS.

Hieronymus Ripa Mediolanensis in Monasterio D. Hieronymi ejusdem Urbis Jesuatorum Institutum amplexus est, subque B. Luca Cribello tyrocinium posuit, quem etiam egregiè imitatus fuit. Primus è Concivibus suis eidem Cœnobio Prior præfuit, quem gradum prudentissimè annos ferè triginta administravit. Visitatoris etiam Generalis munere egregiè functus est. Claustrum ante Templum sui Monasterii ædificavit, & aliis molitionibus Cœnobium auxit. Dum Venetiis esset Prior Ecclesiam sui Ordinis extruxit. Multa etiam Ordini Privilegia obtinuit, & Monasteria adjunxit, inter quæ S. Hieronymi Alexandriæ. A Papa Julio II. Romam accersitus ejus Nuncius ad Rempublicam Genuensem mittitur. Ter Romam petiit vel pro Religionis suæ, vel pro Ecclesiæ negotiis. Eum Julius Papa unicè dilexit, & coram Cardinalibus ipsius prudentiam, doctrinamque laudavit. Obiit anno Salutis MDXIX. Ejus Vitam recenset Moriggia lib. II. Hist. Jesuatorum, & in Paradiso Jesuat. lib. IV. ubi plura miracula ab eodem patrata narrat, & inter Beatos recenset.

Scripsit eo teste:

I. Vitam B. Lucæ Cribelli Magistri sui. Subdit hoc Carmen:

Hieronymus de Ripa Mediolan.

Miraris quis sit? Nomen miracula pandunt;
Ejusque laus æquatur Orbis termino.
Cætera jam taceo, porrecta venena loquentur,
Serpensque prodat innocentiam Viri.
Qui dapibus latitans tandem caput exerit, atque
Prehendit auctorem doli, & morsu petit.

Ex Moriggia loco citato.

MCCCCLII.

RIPA ISIDORUS.

Nisi fortuitò in quodam libro apud Religiosum Virum, de quo nunc agimus, olim servato, scriptum invenissem: *Est mei Fr. Isidori Ripæ de Mediolano*, cognomen ipsius adhuc lateret in tenebris, nam Genuæ inter Fratres Eremitanos Sancti Augustini Excalceatos sacrum habitum assumpsit antequam Provincia Mediolanensis initium sumeret, ideoque solo nomine Isidori à Mediolano prætitulatur in libris sui Ordinis. Vir fuit probitate morum, & fidei zelo summopere præditus, ideoque in magna existimatione habitus est non solum apud Alumnos suos, sed & apud alios in utraque Provincia, quibus magna cum laude præfuit. Sacris Concionibus indesinenter deditus, plura Quadragesimalia in Civitatibus ferè omnibus Italiæ, cum animarum fructu, usque ad vitæ exitum habuit; idque molestè accidit anno Christianæ Reparationis MDCCV. die XII. mensis Junii in Conventu SS. Cosmæ, & Damiani hujus Urbis, ætatis suæ LXXV.

Supersunt de ipso:

I. Vita di Santa Rosalia. *Milano, per Francesco Vigone*, 1696. *in* 12.

A II. Applausi Poetici per la gran Romita, e Vergine Santa Rosalia di Palermo. *Milano, presso lo stesso Vigone*, 1691. *in* 8.

III. Prediche Quadragesimali. Vol. II. in fol. MSS. Extant in selectissima Bibliotheca supradicti Conventus sui Ordinis Mediol.

IV. Discorsi varj. MSS. in fol. extant ibidem.

V. Miscellanea varia tam Latino, quàm Italico sermone MSS. in fol. extant ibidem.

Ita à Suis.

MCCCCLIII.

RIPA POLYDORUS.

B Polydorus Ripa Anaxarchi JC. Mediolanensis filius, in Juribus tam Cæsareis, quàm Pontificiis ita excelluit, ut in Academiis Ticinensi, Pisana, atque Taurinensi publicus Legum Interpres, summo cum plausu extiterit. Imò in hac posteriori Urbe Senatorum in Ordinem adscitus est. Postmodum in Hetruriam à Magno Duce revocatus, ut pingui stipendio Pisis doceret, ibi fato functus est die XXIII. mensis Decembris, anno à Virginis partu MDCXIII. Vir fuit de Republica Litteraria summoperè meritus, ut ex Operibus infra recensendis, facilè dignoscitur: mirum quoque est, cùm tot lectionibus continuò deditus extiterit, tempus ei fuisse scribendis Operibus magni faciendis, & ab eruditis in utroque Foro libentissimè acceptis, atque probatis. Musas quoque minimè respuit, ut infra videbitur. Scripta ipsius nunc damus distin- C ctiùs, & copiosiùs, quàm in Picinelli Athenæo,

Videlicet:

I. Polydori Ripæ, olim in Pisano, nunc in Ticinensi Gymnasio Juris Civilis Interpretis Ordinarii, Tractatus de Nocturno tempore. *Ticini, apud Petrum Bartolum, & Octavium Bordonum*, 1601. *in fol. & Francofurti* 1602. *in* 8.

II. Tractatus de Dividuis, & Individuis. *Venetiis, apud Societatem*, 1612. *in* 4.

III. De Actis in mortis articulo Commentarii, quibus Canonicæ, Civiles, Feudales, Emphiteuticæ, Criminales, ceteræque materiæ continentur. *Ticini, apud hæredes Bartoli*, 1590. *in fol. & Francofurti*, 1600. *&* 1624.

IV. Singulares Observationes: Centuriæ IV. *Venetiis, apud Petrum Dusinellum*, 1605. *in fol.*

D V. Cato Taurinensis Polydori Ripæ Mediolanensis JC. primarii Juris Civilis Interpretis, & Senatoris. *Mediolani, apud Bordonum*, 1611. *in* 4.

VI. Carmina plura Latina, extant in libro, cui titulus: „ Componimenti di diversi per il Dottoramento di „ Gianfrancesco Sorbellone. *Pavia*, 1599.

Ejus obitum deflevit Epigrammate Andreas Alciatus junior.

Epistola Hieronymi Bossii Ticinensis ad eundem scripta legitur inter hujus Epistolas pag. 156.

Laudatur à Hieronymo Borserio in Supplemento cap. 11. à Ghilino in Theatro par. I., à Sitono in Schedis, in quibus adest etiam Genesis Auctoris nostri à Beltramo Ripa ejus Avo usque ad Angelum Felicem cohortis peditum ducem ejus fratrem; necnon à Picinello in Athenæo pag. 473.

E

MCCCCLIV.

RIPAMONTIUS JOSEPH.

Inter Historicos Mediolanenses magnum nomen jure merito sibi conquisivit Josephus Ripamontius Bartholomæi filius, qui in obscuro Pago ad Brianteos Colles natus, egregiam indolem sortitus, pubescente vix ætate, Clericali militiæ nomen dedit. Mediolanum studiorum causâ profectus, Linguas Latinam, Græcam, & Hebraicam adeo calluit, ut eis quoties opus esset, quasi naturali idiomate uteretur. Admiratione eloquentissimi Viri capti sunt plures, quòd cernerent eum vix adolescentiam egressum scien-

ſcientias omnes aſſecutum ; Federicus in primis Borromæus Cardinalis Archiepiſcopus , qui Doctoribus Ambroſiani Collegii aggregatum juſſit Mediolanenſis Eccleſiæ monumenta undique collecta conſcribere . Inter Canonicos Scalenſes à Catholico Rege cooptatus , à Decurionibus Urbis Chroniſta Patriæ renuntiatur , & à Leganeſſio Marchione Inſubriæ Moderatore Regius Hiſtoriographus eligitur . Non pauci Principes Ripamontium magnis propoſitis præmiis ad eorum res conſcribendas invitarunt , ſed Federicus obſtitit , quominus Inſubriæ Vir tantus eriperetur . Annum agens ſexageſimum octavum in tabidam febrim incidit , intumeſcentibus paulatim ventre , & cruribus . Cùm publico Decreto Medicorum peritiſſimi fruſtra adhibiti eſſent , & morbi contumacia omnes artis conatus eluderet , cœlum, ſub quo lucis primordia viderat , ſalubrius ſibi ſperans , eò ſe deferri voluit ; vano tamen conatu , ibi enim mortalitatem explevit , magno cum Urbis , atque Litteratorum mœrore . Eum unicè dilexit Benedictus Sociacus, qui ipſum ſæpè verſibus celebravit, & ſecundum Odarum librum eidem nuncupavit. Inter Epigrammata Jacobi Valerii, quæ extant MS. in Bibliotheca Patrum Teatinorum S. Antonii Mediolani legitur Epitaphium Joſephi Ripamontii Hiſtorici , his verbis :

Siſte gradum ; ſitus eſt hìc Ripamontius ille
Sublimis Patriæ conditor Hiſtoriæ
Inſubrum generoſa patrum qui facta diſerto ,
Et prope divino condidit eloquio .
Tu Patriæ venerare decus , quod fulget in aſtra
Ut Titus , ut Criſpus : care viator abi .

Obiit tantus Vir anno Incarnationis Verbi MDCXLI. ipſum verum immortalem reddunt , quæ ſcripſit optimè ,

Scilicet :

I. Hiſtoriæ Eccleſiæ Mediolanenſis Pars I. Lib. X. *Mediolani , ex Typographia Collegii Ambroſiani* , 1617. *in* 4.
II. Ejuſdem Pars altera , Libri XVIII. *Mediolani , ut ſupra* , 1625. *in* 4.
III. Ejuſdem Pars III. de Origine , & Pontificatu Divi Caroli , Libri VIII. *Mediolani , ut ſupra* , 1628. *in* 4.
IV. Hiſtoriarum Patriæ in Continuationem Triſtani Chalchi , uſque ad mortem Federici Cardinalis Borromæi , Libri XXIII. *Mediolani , apud Malateſtas* , 1641., *&* 1643. *Vol. III. in fol* Libros X. priores edidit Auctor , reliquos verò , poſt illius deceſſum , Stephanus Sclatter .
Extant quoque in Theſauro Antiquitatum , & Hiſtoriarum Italiæ Joannis Georgii Grævii . *Lugduni Batavorum* , 1708. *Tom. II.* pag. 537.
V. Hiſtoriarum Patriæ Libri VIII. *Mediolani , apud Malateſtas* , 1648. *in fol.* Hos poſtremos edidit Horatius Landus Epiſtolâ nuncupatoriâ Præfecto , ex LX. Urbis Decurionibus præfixâ . Ad calcem verò Libri VIII. adeſt Elogium Ripamontio compoſitum à Hieronymo Legnano , deinde
VI. Fragmenta varia in Schedis Ripamontii reperta , quæ ſunt :
1. De Regentis Carreræ morte .
2. Addenda de Arialdo Martyre .
3. De Fonterabia obſeſſa Galliſque inde ſubmotis anno MDCXXXVIII.
4. Effigies privati Chriſtiani Virgilii Malvetii .
In eodem Volumine , inter alia , adeſt obſidio Bremæ à Didaco Philippæo Guzmano captæ , quæ ſeorſim impreſſa fuit , in 4. Omnia quoque reperiuntur in eod. Tom. II. Antiqu. Ital. pag. 1089.
VII. De Peſte Mediolani . *Ibidem , apud Malateſtam* , 1640. *in* 4.
VIII. Litteræ ad Federicum Cardinalem Borromæum datæ anno MDXCVIII. Extant in ſæpè laudata Collectione Epiſtolarum ejuſdem Card. in Biblioth. Ambroſiana .
Inter Epiſtolas Hieronymi Boſſii Ticinenſis extat una ad Joſephum Ripamontium pag. 29.
Ipſum laudarunt Carminibus latinis ſupramemorati Benedictus Sociacus , atque Jacobus Valerius , præter loca citata , primus Epigrammate lib III. pag. 96. atque ſecundus in Codice MS. alio Epigrammate inſcripto „ de Ripamontio Hiſtorico , & Cardinali „ Federico Borromæo . „ Jo. Baptiſta Ruſca , & Auguſtinus Terzagus , quæ videri poſſunt in fronte Decadis V. Hiſtoriar. Patriæ Auctoris noſtri , & inter Carmina ipſius Terzaghi pag. 54.
Agunt etiam de eo Boſca de Origine , & Statu Biblioth. Ambroſ & Ghilin. in Theatro parte I. pag. 262. Morerius in Lexico Tom. III. necnon Picinellus in Athenæo pag. 370.

MCCCCLV.

De RIPARIA CÆSAR.

CÆſar de Riparia Mediolanenſis patrem habuit Julianum Ripariæ in Gallia Dominum , qui Caroli Borbonii è Chriſtianiſſimi Regis Aulâ profugi fortunam ſecutus, cùm in Inſubriam perveniſſet, militari Turmæ à Cæſare præfici meruit ; matrem verò illuſtrem matronam è clariſſimâ Bentivolâ Familiâ ortam . Obierat Julianus die III. menſis Aprilis anno ſalutiferæ Incarnationis MDLIX. qua ipſa die inter Gallos Hiſpanoſque pacis fœdus initum fuerat . Cæſar idcirco paternas opes recuperaturus è patria in Galliam perrexit ; cùmque omnia à conſanguineis occupata reperiſſet , artibus nobili Viro dignis , atque litteris totum ſe dedit . In Pariſienſi Urbe Platonicam Philoſophiam , & Hermetis Teoremata ſic coluit , ut ad ſummum in eis apicem perveniſſe feratur . Et ſanguinis , & eruditionis ergò primariis ætatis ſuæ Principibus extitit acceptiſſimus , Vincentio ſcilicet Mantuæ , & Montisferrati , & Carolo Emmanueli Sabaudiæ Ducibus , quibus Opus ſuum inſcripſit . Ab hoc poſtremo Pontis-Calerii Marchionatu , & Magnæ Crucis Ordinis SS. Mauritii , & Lazari honore ornari meruit . Nec minor illi gratia fuit apud Fontium Comitem , & Marchionem de Inojoſa hujus Ditionis Regios Moderatores ; horum enim ultimus à Catholico Hiſpaniarum Monarcha menſtruum cenſum ſcutorum CC. Cæſari impetravit, fratrique illius Georgio C. Romam , Neapolim , aliaſque Urbis ſæpè adiit , ubique omnibus gratus , cùmque tandem graviſſima inter Hiſpanos, & Sabaudos bella tantiſper remiſiſſent, ad Taurinenſem Aulam Cæſar rediit, novo munere ab ipſo Duce donatus, Caſtro videlicet Caſellarum in Subalpinis . Hìc ſtabiles fixit ſedes Scriptor noſter , ut negotiorum tumultus declinans liberiùs litteris vacare poſſet , donec die XXI. menſis Octobris , anno Jubilæi MDCXXV. mortalibus valedixit .

Edidit :

I. Il Mondo Magico degli Eroi . *Milano , preſſo il Locarno*, 1605. *in* 4. Primam impreſſionem dicavit citato Carolo Emmanueli Sabaudiæ Duci , ſecundam verò, quam Picinellus laudat , annum tamen , Impreſſorem , locumque ſilens , nuncupavit Vincentio Mantuæ Duci .
Ex Picinello in Athenæo pag. 142.

MCCCCLVI.

RISIUS ODOARDUS.

ODoardus Riſius Sacripantis , & Gabrielæ Boſſiæ Simonis dudum J. C. Collegiati , ac Senatoris, dein utriuſque Magiſtratus Præſidis genitæ filius , puerulus in Collegio D. Simonis ſub Aquilino Coppino educatus , inde decennis ad Nobilium Collegium Parmenſe translatus , cùm per luſtrum humaniores litteras didiciſſet , mox biennio Philoſophiæ operam dedit . In Archigymnaſio Bononienſi Legum ſtudiis excultus , lauream promeruit in Academia Ticinenſi . Clericali militiæ jam adſcriptus, cùm Romam

nam peteret, audita Bononiæ Concione Cardinalis Archiepiscopi Alexandri Ludovisii, qui postmodum Summus Pontifex Gregorius XV. appellatus est, de perfectioris vitæ statu capescendo secum deliberare cœpit. Igitur Canonicorum Regularium Lateranensium in Monasterio Casoreti habitum sumpsit, atque expleto tyrocinio, Theologiam professus, & Papiæ ad Sancti Petri in Cœlo Aureo Philosophiæ, & Theologiæ magisterio insignitus, eas docuit in Cœnobiis Placentino, Brinatensi, & Patavino. Molestissimâ postmodum correptus ægritudine, studiis valedicere coactus est. Orator etiam non contemnendæ facundiæ, in comitiis Ravennatibus sermonem habuit, quod etiam præstitit diebus Festis totius anni in Templo Passionis.

Scripsit:

I. Dialecticarum Speculationum libros quinque.
II. Naturalium principiorum libros quatuor.
Hæc de eo habemus apud Rosini Lycæum Lateranens. lib. XIII. pag. 103., qui subdit Carmen suum in laudem Odoardi; agit quoque de ipso Clariss. Sitonus in suo Theatro Genealogico Familiar. Mediol. ubi adest stemma Risiæ Gentis à Lazarolo florente anno MCCCXXX. usque ad Auctorem nostrum, scilicet ad annum MDCXVIII. circiter.

MCCCCLVII.

RIVOLA FRANCISCUS.

Inter eos Viros eruditione, pietateque clarissimos, quos immortalis memoriæ Fridericus Cardinalis Borromæus bonarum artium in hac Metropoli restitutor adlegit, ut Collegium Ambrosianum conderet, non postremum sibi vindicavit locum Franciscus Rivola Mediolanensis, Vir omnigenæ Litteraturæ, & Orientalium Linguarum peritissimus. Doctrinam, qua pollebat Scriptor noster, ab optimis hauserat Magistris in Majori Seminario hujus Urbis, cujus inter Clericos relatus diù alumnus fuit. Ibi enim post humaniores Litteras Philosophiam, & Divinitatis arcana didicit, tantum ingenii acumen præseferens, ut eum sapientissimus Præsul Borromæus plurimi semper fecerit, & Præbendâ Canonicali in Templo Sancti Thomæ cognomento in Terra-amara insigniverit; cùmque præfati Collegii sui Doctoribus provincias divideret litterarias, Italicæ, Hebraicæ, Chaldaicæ, atque Armenæ linguarum cultura Francisco obtigit. Multos in exoticis præsertim idiomatibus habuit discipulos, ac inter cæteros Jacobum Philippum Butium Virum à nobis alibi laudatum. Cardinalis ipsius jussu plura conscripsit Volumina, de quibus inferiùs agemus, ac præter illa, teste Petro Paulo Bosca, eo imperante cudendas susceperat Grammaticas Institutiones Linguæ Abissinæ, quas tamen an perfecerit nemo innuit. Scripsit Italicè Cardinalis Mecœnatis sui Acta elocutionis merito commendata, quamvis Criticorum judicium non effugerit Auctor, quod minutiora, & à gravitate historiæ plus nimio aliena sectatus fuerit. Tot nondum fractus laboribus ad summum pervênit senium, divinisque semper ministeriis, librisque intentus Mediolani mortalitatem deposuit circa medium superioris sæculi.

Habemus hæc illius reliqua:

I. Grammatica Armena lib. IV. comprehensa:
II. Dictionarium Armeno-latinum. Hæc duo Opera simul impressa prodierunt *Parisiis*, 1633. *in* 4. Dictionarium verò seorsim jam fuerat editum *Ibid.* 1613. *in* 4. iterumque *Mediolani*, *ex Typographia Collegii Ambrosiani*, 1621. *in fol.* quemadmodum rursus *Parisiis impensis Societatis Typogr. Librorum Officii Ecclesiastici jussu Regis constitutæ annis* 1630., *&* 1633. & Grammatica item seorsim *Mediolani*, 1624. *in* 4.
III. Vita di Federico Cardinal Borromeo libri VI. *Milano*, *per il Gariboldi*, 1666. *in* 4. Inscriptum fuit hoc Opus Alexandro VII. Pont. Max.
Meminerunt illius Colomesius in Italia Orientali pag. 190. edit. *Hamburgensis* 1730. ubi alii citantur. Item Petrus Paulus Bosca jam laudatus lib. III. pag. 103. de Orig. & Statu Biblioth. Ambros. & Picinellus in Athenæo pag. 219.

MCCCCLVIII.

RIZOLIUS GUILLELMUS.

Defuncto laudatissimo Præsule Ambrosianæ Ecclesiæ Henrico Septala, quem suo commendabimus loco, ei suffectus est Guillelmus Rizolius, sive de Rizollo Mediolanensis ob insignem morum probitatem, atque eruditionem clarissimus. Dignum tanta Sede Virum censuit hujus Metropolis Clerus, cui perspecta fuerant ipsius merita jam tunc cùm Archilevitæ munere fungeretur ab anno MCCXX. Ut autem Cleri electionem percepit Gregorius IX. Pont. Max. ipsam auctoritate sua confirmavit anno post Christum natum MCCXXXI. Invictam animi constantiam præseferens Antistes optimus ab eodem Gregorio dignus est habitus, cui Apostolicam Legationem ad Fridericum II. Augustum committeret, qua illud potissimùm expetebatur, ut adversùs Saracenorum vires arma communi Fidelium consensu collatis consiliis susciperentur. Plurimùm in eo negotio peragendo laboris pertulit Guillelmus, irrito tamen conatu. Quocirca Mediolanum reversus in Fridericum ipsum tanquam Ecclesiæ hostem Anathematis telum intorsit, atque Crucesignatos ad transfretandum paratos, & in plures Myriadas collectos, in Cæsarem ipsum arma convertere jussit accedente Pontificis ipsius imperio. Miserandum interim in modum fœdaverant Mediolanensem Ecclesiam Eterodoxi homines è colluvie Catharorum, Patarinorum, Pauperum de Lugduno, Arnaldistarum, & hujusmodi furfuris permulti. Ideo Pastor vigilantissimus gregem sibi commissum à Luporum rabie tutari studuit, & nedum Sancto Petro Martyri Ordinis Prædicatorum adversùs hæreticam pravitatem Inquisitori plurimùm præstitit auxilii, sed ne latiùs serperet pestis, Edicto proposito sanxit, ne quis in posterum sacris non initiatus ordinibus clam, palamve de divinis rebus concionari auderet. Papienses interea Morimundense Cœnobium in tutelam suam ante receptum, per summum nefas, anno MCCXXXVII. miserè vastare non erubuerunt. Id ut ad Guillelmum delatum est, impios sacræ domus temeratores diris devovit, profugosque Monachos pecuniâ fovit, datis etiam ad Apostolicam Sedem litteris, de quibus infra mentio recurret. Ipsum immo Cœnobium & Præsulis hujus, & piorum Mediolanensium Civium suppetiis penè extinctum recepisse splendorem testis est Ughellus loco citando, ubi etiam vastationis hujus historia ex MS. Septimiani Monasterii Florentini ab oculato teste conscripto vulgata legitur, adjunctis quoque litteris Beltrami de Grecho Potestatis Mediolanensis & Consilii, & Communis Civitatis ejusdem ad Clementem IV. datis Mediolani die Dominico I. mensis Maji adversùs Papienses, multos post annos scriptis, quos neque Apostolicæ minæ, neque tanti facinoris conscientia ad satisfactionem erga Monachos adegerat. Ut autem ad Rizolium nostrum revertamur, in hujus Metropolis Cœnobia tam Virorum, quàm Mulierum beneficus fuit, nam privilegiis Humiliatorum Ordinem auxit, sacris Virginibus Parthenonis Sancti Apollinaris prædia donavit, aliaque multa piè patravit, quorum memoriâ apud posteros commendatur. Politicum principatum, cujus potestas tunc apud Archiepiscopos erat, justissimè administrasse perhibetur. Sedit annos X. menses

ſes V. dies XV. cùmque magno hujus populi mœrore migraſſet è vita: Cadaver illius ad Charævallis Monaſterium delatum fuit, conditumque in marmoreo tumulo, „ quod (Ughelli verba ſunt) ex miſe„ rabili cujuſdam Abbatis Charævallenſis inſcitia di„ rutum, ac dilaceratum cum aliis plurimis illuſtrium „ Virorum Mediolanenſium monumentis ad perpe„ tuam oblivionem traditum referunt. „ Servavit tamen nobis Inſcriptionem Franciſcus Cicerejus in Collectaneis ſuis Inſcript. Antiquar. & Sepulchralium, quæ habentur MSS. in fol. apud Sitonum noſtrum, in hæc verba:

HIC IACET DOMINVS GVLIELMVS DE RIZOLLO
MEDIOLANENSIS ARCHIEPISCOPVS
VIR IN SCRIPTVRIS ADMODVM ERVDITVS
QVI OBIIT IN MCCXLI. DIE QVARTO
EXEVNTE APRILI.

Addimus hìc quoque rudia licet Carmina, quæ de tam laudato Præſule habentur in Catalogo Beroldi, de quo in ipſius articulo diximus.

Anni tunc currebant mille ducenti,
Ad quos jam denus conjunxit quartus & unus
Cum die quarta quæ venerat ante Calendas
Illius menſis, qui dicitur Aperienſis.
Cum de Rozzolio Guillelmus Pater amandus
Ex iſto mundo migravit arce perenni,
Qui per luſtra duo Cathedrali Sede triumphans,
Nec non & menſes per quinque fideliter ultra
Aſtitit & junctis ſuper hæc ter quinque diebus.

Ex his colligitur Guillelmum obiiſſe anno MCCXLI. die XXIX. menſis Martii.

Satis laudatur ob

I. Litteras ad Gregorium IX. quibus de Papienſium feritate in Monachos Morimundenſes conquerebatur. Ex Ughello loco citando.
II. Confirmationem Privilegiorum Monaſterii S. Apollinaris Mediolani ſubſcript. ✠ Ego Vilielmus de Rozolio S. Mediol. Eccleſiæ per Dei gratiam Archiepiſcopus ss. Dat. Mediol. die XXIV. menſis Maji MCCXXXI. ex Archetypo Archivi ejuſdem Monaſterii exſcripſit amiciſſimus Sormanus Ambroſiani Collegii Doctor, atque in Collectionem ſuam Diplomaticam intulit cum ſequentibus.
III. Confirmationem Exemptionis à Juriſdictione Epiſcopali ejuſdem Monaſterii circa eundem annum ſubſcript. à Vilielmo, & à pluribus Ordinariis. Ibid.
IV. Donationem Campi cujuſdam à VVillielmo Archiepiſcopo facta eidem Monaſterio; Incipit: „ VVilliel„ mus de Rizolio Dei gratia S. Mediol. Eccleſiæ Ve„ nerabilis Archiep. volens reverenter, & devotè pre„ ces Domini Papæ exaudire, & adimplere. „ Actum in Palatio Veteri Domini Archiepiſcopi Civit. Mediolani.
V. Privilegium à VVillielmo Humiliatorum Ordini factum habendi Cœmeteria, & Sacerdotes Miniſtros Sacramentorum, XII. Octobris MCCXXXVI
VI. Litteras pro Monialibus Sancti Apollinaris datas anno MCCXXXV. teſtatur Sitonus in Catalogo MS. Archiepiſcoporum apud ſe extitiſſe Tom. II.

Extat Gregorii IX. Epiſtola ad VVillielmum electum Mediol. Dat. Laterani III. Kal. Martii Pontif. ſui anno IV. in qua ei commendat Moniales Sancti Apollinaris. Hanc etiam, ut ſequentes Sormanus citatus habet in Collectione antedicta.

Alia ejuſdem Pontificis ad VVillielmum, in qua rogat, ut Campum quemdam dictis Monialibus donet. In ea hæc leguntur: „ Fraternitatem tuam rogamus in „ Domino, quatenus pro Divina, & noſtra reveren„ tia gratiæ gratiam ſuperaddens prædictum Campum „ concedas liberaliter &c. „ Dat. Anagniæ VII. Kal. Martii Pontif. anno VI.

Alia ejuſdem Pontificis ad eundem, ut aſſignet Beneficia in Eccleſia S. Apollinaris vacantia Monialibus dicti Monaſterii. Dat. Peruſii XXXI. Martii MCCXXXV.

Agunt de ipſo Ughellus Italiæ Sacræ Tom. IV. inter Archiep. Mediol. num. XCI. Acta Eccleſiæ Mediolanenſ. pag. 980. Sitonus noſter in Schedis, aliique permulti.

MCCCCLIX.

ROBALDUS, ſive ROBOALDUS.

Robaldus, ſive Riboaldus, vel Roboaldus patre Roberto, matre Aldegarda ex Comitibus Gebennenſibus, primùm Mediolanenſis Eccleſiæ Archidiaconus, tum anno MCXXIV. ad Albenſem Cathedram, in Ducatu Montisferrati, aſſumptus, interfuit Synodo Piſanæ, in qua ipſo agente, Thealdus de Landriano Archipresbyter, Amizo de la Sala Archidiaconus, Anſelmus de Rhode, vel de Rhaude Levita, & alii plures Mediolanenſis Eccleſiæ Ordinarii, & cum Primicerio Decumani Sacerdotes Innocentio II. Papæ fidelitatem juraverunt. Mediolanenſibus etiam Auctor fuit, ut ii ſacrorum communione interdicti, veniam à Pontifice peterent. Hoſpitales ædes Brolii à Gothofredo de Buſſero extruendas curavit. Judex quoque ſedit in cauſa Anſelmi Puſterlæ Archiepiſcopi, eoque depoſito, cùm Populus Mediolanenſis Sanctum Bernardum Claræuallenſem Abbatem, cui Robaldus ipſe in hujus Eccleſiæ componendis rebus adjutor fuerat, ad Archiepiſcopales Infulas poſtularet; eo tantùm onus ſubire detrectante, Robaldus ad eam dignitatem aſſumitur, cujus electionem, quæ facta eſt anno MCXXXIV. Innocentius Pontifex in eodem Concilio Piſano confirmavit, hac etiam conditione adjecta, ut Albenſem ſimul Eccleſiam adminiſtraret. Hujus Archiepiſcopi temporibus inſigne Charævallis Cœnobium tertio ab Urbe Mediolano lapide extra Romanam Portam, in latifundio, quod ad illud condendum Manfredus Archintus ex prænobili, & vetuſta gente munificentiſſimè donavit, ab ipſo Sancto Bernardo excitatum fuit. Aliud quoque ejuſdem Ordinis Monaſterium Sanctæ Mariæ de Morimundo in Diœceſi Mediolanenſi ipſius Roboaldi auctoritate conditum eſt anno MCXXXV. Lothario, & Conrado Auguſtis chariſſimus fuit, atque in ſumma rerum varietate annos circiter decem hanc rexit Eccleſiam. Deceſſit pridie Kalendas Januarii MCXLIV., ejuſque Corpus in Eccleſia Hyemali juxta Pulpitum ſepultum fuit. Ejus memoriam renovarunt Morimundenſes Monachi anno MDCL. hac Inſcriptione in Abbatiali Templo poſita.

D. O. M.

MAGIFREDVS ET BONONVS DOMINI DE OZANO
PIISSIMI ATQVE CLARISSIMI
NOBILES MEDIOLANENSES
MONACHIS CISTERCIENSIBVS
A CORONAGO IN HVNC LOCVM TRANSLATIS
ROBALDO ARCHIEPISCOPO MEDIOLANENSE APPROBANTE
MONASTERIVM HOC MORIMVNDI PROPE TICINVM
GVALGHETTO ABBATE
SAL. AN. MCXXXV. FVNDARVNT
ANTONIVS LIBANORIVS ABBAS ET COMES
MONACHIQVE MORIMVNDENSES
OMNIBVS SVIS BENEFACTORIBVS
HOC GRATITVDINIS ARGVMENTVM
P. C. MDCL.

Vetuftior tamen Infcriptio, ubi de Robaldo mentio eft, adhuc vifitur in Templo SS. Petri & Pauli cognomento in Sala, extra Vercellenfem hujus Metropolis Portam, in qua hæc leguntur :

ANNO AB INCARNATIONE DOMINI MCXLI.
RESIDENTE IN ARCHIEPISCOPALI CATHEDRA
ROBALDO ARCHIEPISCOPO
ET MONASTERIVM B. AMBROSII REGENTE
ABBATE VVIFREDO
ARIBERTVS DE PASSILVANO PRAEF. MONASTER. MONACHVS
HANC ECCLESIAM
AD HONOREM APOSTOLORVM PETRI ET PAVLI
REAEDIFICAVIT.

Scripfit Robaldus :

I. Epiftolam ad Cœleftinum II. Summum Pontificem pro Canonicis Bafilicæ Ambrofianæ, datam circa annum MCXLIII. Extat in Collectione Diplomatica Mediol. humaniffimi Nicolai Sormani, Ambrofiani Collegii Doctoris, qui etiam eam cum fequentibus vulgavit in Allegatione fua pro ipfius Ecclefiæ Capitulo.

II. Aliæ duæ ad Guidonem, feu Goizonem S. R. Ecclefiæ Cardinalem, & Sedis Apoftolicæ per Italiam Legatum pro eifdem circa eundem annum fcriptæ.

III. Sententia inter Canonicos, & Monachos ejufdem Bafilicæ lata anno MCXLIV. menfe Novembri, cui ipfe fubfcripfit unà cum Sancto Galdino tunc Ambrofianæ Ecclefiæ Cancellario, poftmodum Archiepifcopo. Extat in Puricelli Monument. Bafil. Ambrofianæ.

IV. Extat apud Ughellum Tom. IV. num. 80. Diploma dat. menfe Aprili MCXXXVI., in quo Robaldus confirmat donationem factam ab Anfelmo Pancia prædii Coronagi Cœnobio Morimundenfi.

V. Ejufdem Epiftola circa annum MCXXXIV. data ad Clerum Mediolanenfem, qua confirmat Abbatiffam quandam fibi ab eodem Clero commendatam, & committit vices fuas pro ejufdem Abbatiffæ Benedictione duobus Ordinariis, Vicedomino, & Primicerio; in cit. Collect. Sormani.

VI. Diploma Robaldi Archiepifcopi, quo componit litem inter Monafterium Cremellæ, & Ecclefiam Modoetienfem, anno MCXXXV. in Collect. citata Sormani.

VII. Aliud ejufdem, quod abfolvit Sanctimoniales de Montano (nunc translatæ funt ad Monafterium S. Mariæ, quæ dicitur in Valle) à præftatione Decimarum vi Decreti Innocentii II. in Conciliis Pifano, & Romano, anno circiter MCXL. in eadem Collect.

VIII. Ejufdem Sententia dictante S. Galdino lata fuper controverfiis, quæ erant inter Canonicos Sancti Alexandri, & Canonicos S. Vincentii in Urbe Bergomenfi. Dat. in Palatio Mediolani Non. Aug. MCXLI. Subfcrip. ✠ Ego Robaldus Dei gratia Mediolanenf. Archiepifc. fubfcripfi, & affirmavi. Sequuntur variæ fubfcriptiones Presbyterorum, & Diaconorum. In fine ✠ Ego Galdinus Cancellarius à me dictato fubfcripfi; apud Ughell. in Bergom. num. XXXIV.

IX. Ejufdem Diploma pro Monafterio S. Petri de Cereto prope Laudem Pompejam, quo appofita anathematis pœna coërcet malos homines ab invafione bonorum ejufdem Monafterii, dat. anno MCXLIV. cui S. Galdinus quoque fubfcripfit. Ex Ughello in Laudenfibus num. XX.

X. Epiftola ad Gregorium Epifcopum Bergom. de Controverfia Canonicorum S. Vincentii, & S. Alexandri apud Ughell. in Bergomenfibus loco cit.

Vulgavit etiam præfatus Sormanus in prælaudatâ Allegatione Lucii II. Pontificis Max. ad Robaldum Epiftolam pro eifdem Canonicis, datam VI. Kal. Septembr. fine anno; necnon

Ubaldi S. R. E. Cardinalis, & per Italiam Legati pro eifdem Epiftolam fcriptam ad eundem circa annum MCXLIII.

Extat

Extat ad Robaldum fine data Epiftola Civitatis Aquenfis de ejufdem Ecclefiæ negotiis, præfertim de Confecratione V. (Villelmi, qui Actio fuffectus eft ad Vercellenfem Cathedram translato anno MCXXXI.) noviter Electi. Scripta creditur eodem anno; in Collectione Sormani.
Agunt de eo Landulphus, Henricus ab Ecclefia in fuis Commentariis, Zucchius in Hiftoria Coronæ Ferreæ, Ughellus, & alii.

MCCCCLX.

De ROBIATE PETRUS.

PEtrus cognomento de Robiate, quæ Gens ab Oppido ejufdem nominis in Collibus Brianteis fito nuncupationem traxiffe videtur, circa annum MCCCXLVIII. magnam in hac Metropoli famam prudentiæ adeptus fuit. Tantam enim Jurium peritiem in eo cognovit Luchinus Vicecomes Mediolani Dominus, & Imperialis Vicarius, ut cùm de Municipalibus Legibus reformandis ejufdem Luchini juffu ageretur, Virique eruditionis, atque integritatis laude florentes ad eam feligerentur provinciam, Petrus quoque nofter inter eos fuerit recenfitus. Reliqua ad eum fpectantia, nemo à me quærat.

Celebratur ob

I. Jus Municipale Mediolanenfis Urbis reformatum, atque collectum, & fub Joanne Archiepifcopo anno MCCCLI. editum.
Ex Collectione Comitis Octavii Archinti.

MCCCCLXI.

ROBIUS ALBERTUS.

EX Familia Robia Mediolanenfi fatis antiqua, ficut eruitur à Sepulchralibus Infcriptionibus in Ecclefiis SS. Francifci, Alexandri, atque Erafmi in hac Urbe extantibus (in quarum ultima adeft una Jacobo Robio, Caroli V. Imperatoris à Secretis, pofita anno MDXLVI., ut ex Collectione Archintea didicimus) ortus eft Albertus, qui Congregationem Clericorum Divi Pauli Barnabitarum communiter dictam ingreffus, ibi inter ftudia fubtiliffima omnem fuam ætatem traduxit. Triennium impendit tradendis Philofophicis Quæftionibus, quo abfoluto, facris Concionibus animum applicuit, ideo inter Concionatores egregios adnumerabatur. Pollebat enim facundiâ naturali, atque arte acquifitâ. Mors ipfum nimis citò fuftulit, nempe die VII. menfis Novembris anno MDCC. ætatis fuæ XLVIII.

Hæc edidit, & fcripta poft fe reliquit:

I. Il Sagro Eroe: Panegirico per S. Aleffandro Protettore di Bergamo. *Milano, per Francefco Vigone*, 1682. *in 4.*
II. Panegirici, e Sermoni per varie Fefte dell'Anno. MSS. in fol.
III. Prediche Quadragefimali. MSS. in fol.
Ifta Suis debemus.

MCCCCLXII.

ROBIUS BENEDICTUS.

SUpradictæ Robiæ Familiæ Mediolanenfis Litteratis addendus eft Benedictus, qui inter Clericos Regulares Teatinos nuncupatos adfcriptus, in Matritenfi Urbe profeffus eft; ibique Philofophiæ, ac Theologiæ explanationes habuit, plaudentibus omnibus, è fuggeftu. Deinde in patriam reverfus, ad proximorum falutem totum fe contulit, tam in Confeffionibus excipiendis, quàm in Concionibus peragendis; in his tantam fibi famam acquifivit, ut à Viris Eruditis, & dignitate eximiis (inter quos Comes de Melgar, Dominii totius Infubriæ Moderator) frequentiffimè auditus fuerit. Neque à Mufis abhorruit, ut infra videbimus, itaut inter Academicos Faticofos adnumerari meruerit. Obiit in Collegio Suorum hujus Metropolis die XXVII. menfis Januarii, anno Salutis noftræ MDCXCVIII., ætatis verò LXIII.

Ejus ingenii hæc Monumenta reperiuntur:

I. Prediche, e Panegirici varj, fra' quali alcuni in lode di S. Gaetano. MSS. apud Suos.
II. Carmina varia Latina, extant inter Mifcellanea Poëtica P. Meazzæ, de quo diximus.
III. Alia tam Latina, quàm Italica, partim in Collectionibus variis impreffa, partim MSS. in Bibliotheca Suorum Sancti Antonii Mediolani.
Ita ab alibi laudato, amiciffimoque P. D. Cajetano Crucejo ejufdem Congregationis Alumno.

MCCCCLXIII.

RODELLUS ROMANUS.

OLim celebris in Inclyta Venetiarum Urbe Congregatio Canonicorum Regularium fub titulo S. Gregorii in Alga, nunc ab Apoftolica Sede fuppreffa, plurimùm debebat Romano Rodello Mediolanenfi Civi. Is enim circa annum à partu Deiparæ MCCCCIV. Inftitutum illud amplexus eft inter primarios ejufdem Conditores, videlicet S. Laurentium Juftinianum (qui poftmodum ipfius Urbis primus Patriarcha renunciatus, morum fanctitate, ac paftorali follicitudine toti præluxit Ecclefiæ Dei) Matthæum Stradam, Hieronymum Muffum, & Auguftinum Caftaldum Papienfes, Antonium Corarium Jefuatum, poftea S. R. E. Cardinalem, Joannem Picenardum, & Angelum Donatum Cultrum, atque Simonem Perficum Cremonenfes. Collatis autem inter fe confiliis homines Dei, nafcenti Congregationi leges ftatuêre piiffimas, atque ad perfectionem accommodatiffimas. Acta reliqua Rodelli noftri unà cum ipfo Ordine periiffe dolemus, nullus enim ea pofteris fervavit.

Scripfit igitur cum præfatis

I. Conftitutiones Congregationis Venetæ S. Georgii in Alga.
Tefte Hieronymo Boffio in Collectaneis Virorum, & Mulierum Ticinenfium pietate atque fanctitate infignium MS. in Bibliotheca Comitis Ludovici Archinti Magiftratus Ordin. Reddit. Quæftoris. Hæc collegerat Boffius ad Papienfis Urbis hiftoriam condendam; Codex eft chartaceus in fol. juftæ molis, &, ut videtur, autographus.

ROMA

ROMA JULIUS.
Vide URSINUS DE ROMA.

A S. ROSA JOANNES FEDERICUS.
Vide PUTEUS JULIUS.

MCCCCLXIV.

De ROSALES DIDACUS ORDONIUS.

Didacus Ordonius de Rosales parentes habuit Marchionem Balthassarem, Regium Quæstorem Magistratus extraordinariorum Redditiuum, Excelsi Secretioris Confessus à Consiliis, atque ad diversos Italiæ Principes pro Rege Hispaniarum extraordinariis Legationibus perfunctum, necnon Mariam Antoniam de Rosales nobilissimos conjuges. In hac Metropoli inter vivos esse cœpit die VII. Junii, anno MDCLXXXI. Philosophiæ, ac Theologiæ in Collegio Clementino operam dedit, amœnioresque litteras peregregiè etiam coluit, itaut in Arcadum Academia adscriptus, nomen Jelli Cinurii in eadem obtinere meruerit. Mediolanum reversus legibus vacavit, & Ticini in eisdem laurea donatus est anno MDCCIII. sequenti verò cooptatus fuit in Patriæ J. CC. Collegium. In Academia Nobilium Procerum, quàm in Ædibus suis Comes Carolus Archintus à nobis jam meritò laudatus instituerat, plures habuit Dissertationes, de quibus infra. Anno verò MDCCVII. inter LX. Patriæ Decuriones electus extitit, & post quinquennium apud Caroli VI. olim Romanorum Imperatoris Augustissimi uxorem pro Patria ipsa Legatus Brixiam contendit. Quæstor deinde Magistratus Redditiuum extraordinariorum efficitur anno MDCCXXIV, & post triennium Cathedram Senatoriam ascendit, in qua Præses perpetuus Regiæ Congregationis pro Mercimonio renunciatus plures Consultationes optimas pro ipso promovendo conscripsit. Idque egit etiam dum Tribunali Sanitatis præfuit anno MDCCXXXII Gravissimis in causis pro Nobilium Jurgiis componendis sæpè à Moderatoribus hujus Dominii Mediolanensis Delegatus electus est, necnon ab exteris quoque ejus Consilium expetitum fuit in similibus, quocirca in hac materia nonnulla edidit. Poësim Italicam minimè respuit, ut plura testantur Carmina à nobis infra recensenda. Judex quoque pro Sacra Religione Jerosolymitana deligitur,& mirum est Virum tot negotiis publicis, atque privatis implicitum nunquam à studiis amœnioribus vacasse. Pluribus scientiis imbutum fuisse, satis eruitur à Bibliotheca optimorum Codicum tam in Juribus, quàm in Politicis, in Historia, ac in Eruditione tam sacra, quàm profana rariorum, magno sumtu à Suis condita, ab ipso verò duplo aucta. E vivis abiit cum omnium bonorum,clientumque, inter quos & ego, ingenti mœrore die VI. mensis Septembris, anno MDCCXXXVI ætatis verò ejusdem LV. mense II. die XVII. Jacet in sarcophago majorum in Templo Pacis hujus Urbis.

Hæc ingenium ac scientias tanti Viri ostendunt:

I. Consultationes, ac Dissertationes pro Mercimonio Mediolani promovendo. MSS. in Bibliotheca ejusdem, quam diligentissimè servat Marchio Carolus Gaspar J.C.C. Scriptoris nostri filius.

II. Consultationes plures Juridicæ pro Sanitatis Tribunali, inter quas eminet illa, quod nemini alteri ipsum subjaceat. MSS. ibidem.

III. Consultationes, & Decisiones variæ pro Nobilium Jurgiis componendis. MSS. ibidem.

IV. Cum Marchio Cevoli de Caretto in lucem Tractatum quendam edidisset ad Christianos mores pertinentem, Rosales libellum conscripsit argumenta continentem, quibus comprobat, eum qui verum, sed tamen occultum proximi crimen patefecit nullo modo teneri dicta revocare, sed Jure Justitiæ commutativæ famam proximo restituere, verbis quidem veritatem non ledentibus, sed modis à Theologis traditis. Servatur MS. ibid.

V. Ea de re alium libellum edidit addito calculo plurimorum Theologorum variorum Ordinum. 1708. *sine loco, & Typographi nomine.*

VI. Dissertatio Juridica, Theologica, atque Moralis: An ob Sacerdotis defectum valeat Laicus morientem à Censuris absolvere. MS. in fol. ibid.

VII. Dissertazione sopra il primo Concilio fatto dagli Apostoli in Gerusalemme. MS. in fol. pagg. 18. ibid.

VIII. Dissertazione sopra il primo Concilio Niceno. MS. in fol. pagg. 18. ibid.

IX. Dissertazione sopra il primo Concilio Constantinopolitano. MS. in fol. pagg. 16. ibid.

X. Della Filosofia Morale Dissertazioni II. MSS. extant apud Co. Jo. Maximilianum Stampam, Marchionem Soncini.

XI. Opus quoque laboriosum inchoaverat de Origine, Historia, & Progressu Juris Canonici, quod morte præventus perficere non potuit. MS. in fol. Extat apud supradictum Marchionem Carolum Gasparem Auctoris filium.

XII. Carmina plura Italica, vulgò *Sonetti*, *Canzoni* ec. MSS. Extant in sua Biblioth. ut supra.

MCCCCLXV.

De ROSALES GASPAR.

Comes ac Quæstor Matthæus de Rosales ad Rempublicam Genuensem ablegatus, necnon Apollonia Facina conjuges Mediolani Gasparem, nunc laudandum, genuere, qui præter Ordinem Equestrem Sancti Jacobi, quo insignitus fuit anno redempti Orbis MDCLXIII. Fisci Patronus extitit in toto Mediolanensi Dominio, & tantam probitatis doctrinæque famam sibi promeruit, ut Catholicæ Majestatis ad Serenissimos Archiduces Œnipontanos Legatus missus fuerit, dein anno MDCLXXIII. Generalis Præfectus, atque Præses Justitiæ Militaris in Mediolanensi Provincia adlectus, inter Patres conscriptos Excell. Senatus locum obtinuit anno MDCLXXXIII. Vir fuit Legalibus Scientiis summè præditus, ut facilè quoque patebit à Scriptis ejusdem, quæ vidimus, ut infra. In mortalitatem incidit anno MDCXC. sepultusque jacet in Ecclesia Sanctæ Mariæ Pacis hujus Urbis in avito Sacello Sancti Didaci apud Proavos, ubi legitur hæc Inscriptio è Collectione Archintea eruta.

D. O. M.
PROXIMO IN SACELLO
DIVI DIDACI COMPLVTENSIS
MEMORIAM SVI CONSECRAVERE
FRATRES DE ROSALES HISPANI NOBILES
MELCHIOR
STIPENDII MILITARIS IN PROVINCIA MEDIOL.
QVAESTOR
SEPVLCHRO SIBI SVISQVE DELECTO
GASPAR
EQVES SANCTI IACOBI
A SECRETIS CONSILIISQVE CIVILIBVS ET BELLICIS
PRIMVM
APVD COMITEM MONTISREGII
PROREGEM NEAPOLIS
INDE
APVD PHILIPPVM IV. HISPANIARVM REGEM
TRANSLATIS ALEXANDRIA CINERIBVS
PIORVM PARENTVM
LESMI AVAYLLO CASTELLAE VETERIS
ET BARBARAE DE EGVRZA AB AZPEITA
PROVINCIAE GVIPVZCOAE
QVI EX HISPANIA IN ITALIAM CATHOLICI REGIS
GRATIA CONVENERANT
MATTHAEVS
IN IPSA PROVINCIA MEDIOLANENSI
POTENTISSIMO PHILIPPO A CONSILIIS ARCANIS
ET MARCHIONE DE LEGANES
PROVINCIAM GVBERNANTE
A CONSILIIS BELLICIS
SEPVLCHRO EX PIETATE FRATERNA ABSOLVTO
ANNO DOMINI MDCXXXVI.

Se-

Sequentia elaboravit :

I. Visita del Lago Maggiore. Ita incipit: „ Con questa „ avranno le Signorie Loro Illustrissime compito rag- „ guaglio di quello si è eseguito nella visita da me „ fatta sopra il Lago Maggiore nel mese di Settem- „ bre prossimo passato , con l'assistenza del Sindaco „ Fiscale Vincenzo Riva ec., ed intenderanno insieme „ quello risulta dalle informazioni prese sopra la Pe- „ scaggione a tratto per tratto lateralmente di detto „ Lago, quanto sii dalla bocca di Ticino verso Cico- „ gnola nel Territorio di Sesto , fino al Borgo di Ca- „ nobbio , e confine de' Signori Svizzeri . *Mediolani, sine Typographi nomine*, 1649. *in fol.*

II. Vota Fiscalia partim edita, partim MSS. Tom. VII. in fol.

III. Repertorium Juris ab ipso Auctore conscriptum Tom.I. MS. in fol. ingentis molis.

IV. Ad singulos, & omnes novarum Mediolanensis Dominii Constitutionum libros , Titulos , §., Capita , Versic. &c. Adnotationes variæ ex variarum legum Pontificiarum, & Cæsarearum, ac ferè omnium Orbis Terrarum Urbium , & Provinciarum Municipalium Constitutionum , Ordinum , ac Decretorum , Decisionum , & Proclamatum Testibus, insigniumque Jurisconsultorum auctoritatibus, sententiis, ac doctrinis, omni studio, & cura collectæ. Quorum titulorum omnium Rubricas sequentes primæ paginæ demonstrant, solito ordine alfabetico dispositas. Tom. IV. in fol. prælo parati. Extant MSS. apud Auctoris nepotem Marchionem Carolum Gasparem , sicuti & antedict.

Ei Felix Bartholomæus Quinzanus librum Bartholomæi Sertorii, cui tit. „ Adnotationes ad Justinianei Co- „ dicis priores libros IX. „ prælo paratum, nuncupavit. Extat MS. ut supra .

Hippolytus Airoldus Ordines Senatus magis memorabiles , ejusque Decreta scitu digniora à se collecta ipsi dicavit . Extant MSS. ibidem .

De eo Clarissimus Sitonus in Monumentis Senatus Mediol. art. 188. pag. 11. MSS. apud eundem.

A S. ROSALIA BONAVENTURA.
Vide BENALIUS FRANCISCUS XAVERIUS.

MCCCCLXVI.

ROSANUS GINESIUS.

Ginesius Rosanus Mediolanensis Ordinem Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo ingressus , cùm plurimùm valeret ingenio, & sacris esset excultus scientiis , ad Oratoriam facultatem animum convertit. Quapropter pluribus in locis Conciones habuit laudatissimas , præsertim in Oppido Angleriæ , ubi cùm Apostolico fungeretur ministerio anno Salutis MDLVI. inter Auditores suos Sanctum Carolum Borromæum tunc adolescentem habere meruit; qua de re sic Rosanus ipse scribit in Nuncupatoria Operis sui , de quo infra, Sanctum Cardinalem alloquens : „ Cùm „ annis ferè octo Angleriæ apud omnium eximiarum „ virtutum , ac sanctæ pudicitiæ verè coronam no- „ bilissimam , & clarissimam Amitam tuam concio- „ narer , Illustrissime ac Reverendissime Præsul, ibi- „ que in te viderem diuturnam quandam sitim , & „ inexhaustam cœlestis Evangelii audiendi cupidita- „ tem , quod plerique nostræ miserrimæ ætatis ado- „ lescentuli planè negligere videntur , quodam bono „ mentis meæ præsagio nescio quid magni ac præ- „ clari de te cœpi benè augurari &c. „ Poësim etiam coluit , cujus specimen optimum dedit tunc cùm Joannes Angelus Mediceus ea tempestate Cardinalis , ac postmodum Summus Pontifex Pius IV. nuncupatus , de quo suprà cum laude meminimus , Româ Mediolanum se contulit . Nam ubi Melegnanum pervênit , eò præfatus Sanctus Carolus , tunc in Archigymnasio Ticinensi legibus vacans , Avunculi sui invisendi gratiâ convolavit. Rosanus interim Rythmum quemdam in utriusque commendationem composuit , eisque obtulit, in cujus postremo versu Mediceo Pontificatum , Borromæo sacram purpuram quasi vaticinans prædixit . Magni apud Suos est habitus , atque electus fuit , ut in Comitiis Generalibus anno MDLXIV. Romæ habitis , in quibus Joannes Baptista Rubeus Ravennas Generalis Carmelitarum renunciatus fuit, Orationem publicè haberet . Hæc hausimus ex ipsa Orationis Nuncupatoria; reliqua verò ad eundem spectantia frustra quæsivimus .

Commendantur illius :

I. Rythmus in laudem Joannis Angeli Medicei tunc Cardinalis, postea Pontificis Maximi, ut supra, & Sancti Caroli .

II. Oratio habita in Comitiis Generalibus Carmelitarum Romæ celebratis anno MDLXIV. die XX. Maji . *Romæ , apud Antonium Bladum , eodem anno , in 4.* Hanc dicavit Auctor ipse , ut jam præfati sumus , Sancto Carolo Borromæo tunc ejusdem Ordinis Protectori.

Memoratur etiam in Schedis Mazzucchellianis , & in Parad. Carmel. Decor. pag. 409.

De ROSATE. Vide VARISIUS.

MCCCCLXVII.

ROSSIGNOLUS BERNARDINUS.

Oppidum Intræ ad Verbani Lacus littora in Mediolanensi Ducatu situm patria fuit Bernardini Rossignoli, quem genuere Petrus, Comes Palatinus , & Civitatis Castri in Regno Neapolitano Gubernator, atque Catharina Applana nobiles conjuges. Cùm autem Bernardinus legibus assiduè vacasset , & Doctoris insignia percepisset , à Comite Renato Borromæo Auditor creari meruit, quod munus eidem quoque demandatum fuit à Comite de Altaemps , atque à Thoma de Avalos de Aquino Marchionis Piscariæ Insubriæ Moderatoris filio . Agebatur interim ab eodem Comite Borromæo de recuperatione Castri Aronæ , quocirca negotium illud commissum est Bernardino nostro , cujus rei gratiâ ad Catholicum Regem Philippum II. profectus , in Hispania diuturnam traxit moram , à tanto Monarcha honoribus auctus, & in reditu Mediolanensi Gubernatori per regias Epistolas commendari promeruit. Anno MDLXIII. ab amplissimo hujus Metropolis Senatu Justitiæ Vicarius apud rerum Capitalium Præfectum in Mediolanensi Ditione electus fuit, quod munus decennio gessit, arduis quandoque in negotiis ab eodem Senatu delegatus . Tres suscepit liberos ex Lavinia Vicomercata uxore, Julium videlicet Physicum Collegiatum, Herculem Oppidi Valentiæ Regium Prætorem , ac Joannem Petrum JC. & Basilicæ Metropolitanæ Canonicum Ordinarium . Nemo supremum vitæ illius annum promit .

Laudatur ob

I. Additiones ad Julii Clari Practicam Criminalem, & Civilem sæpiùs impress. Novissimè autem *Genevæ , apud Hæred. Cramer , & fratres Filibert* , 1739. *in fol.*

MCCCCLXVIII.

ROVELLUS CAROLUS FRANCISCUS.

Carolus Franciscus Rovellus Mediolanensis, Congregationem Clericorum Regularium , qui de Somascha nuncupantur, ingressus, non minora solùm studia diligentissimè didicit , sed sacris etiam litteris præsertim Theologiæ operam dedit , & in ea Magister renunciari meruit . Quoniam verò eruditionis illius fama in dies augebatur, dignus visus est Mediolanensi Senatui amplissimo , qui ad docendi munus in Archigymnasio Ticinensi assumeretur. In eo igitur

Lycæo, anno ætatis suæ XLII. Logicam primùm auditoribus tradere cœpit, mox ad Physicæ Cathedram evectus est, donec sexagenarius, fractis studio viribus, & adversâ corporis valetudine pressus honestam missionem, quam vulgò Jubilationem dicimus, petiit, atque impetravit, translato legendi officio in Carolum Curtium Ticinensem ex eadem Congregatione; cùm in publici Antecessoris gradu annos XVIII. insumpsisset. Totidem quoque annos transegit Sacræ Inquisitionis Tribunali cum munere Consultoris inserviens. Apud Innocentium XII. Pontificem Maximum tantâ fuit in existimatione, ut ad Episcopalem dignitatem ab eo advocaretur, quod certò evenisset, nisi oblatam Sedem Rovellus modestissimè recusasset. Vitam deinde in pietatis operibus sibi tantùm vacans præteriit, donec meritis cumulatus migravit à sæculo anno circiter MDCCXV.

Habemus hæc illius :

I. Imago Principis optimi in Serenissimo Hieronymo Lotharingico Principe Valdemontii: Oratio Panegyrica, cum Carminibus variis Latinis. *Mediolani, apud Josephum de Clericis*, 1705. *in* 4.

II. Orationes aliæ plures in Aula Episcopali Ticinensi habitæ, dum studiosis adolescentibus supremi Academici honores decernerentur. Harum meminit Scriptor ipse in precibus Mediolanensi Senatui oblatis, pro Jubilatione obtinenda; quamvis, ubi nunc serventur, nos lateat.

MCCCCLXIX.

ROVIDIUS ALEXANDER.

ALexander Rovidius Galeacii, & Cæciliæ Crassæ filius, Cæsaris Physici Collegiati, & in Ticinensi Academia publici Philosophiæ Interpretis præstantissimi, de quo mox dicemus, frater fuit. Collegium Nobilium J. CC. hujus Urbis ingressus est anno MDXCI. Mox Reg. Advocatus Fiscalis, deinde Mediolanensis Provinciæ Senator renunciatus, summæ Vir prudentiæ ad S. Sedem Apostolicam, ad Christianissimum Regem, Catholicæ Majestatis nomine, Orator, gravissimas inter eosdem discordias ingenio sedavit suo. Ad Jacobum Magnæ Britanniæ Regem Legatus, inter eundem, & Hispanum Monarcham, maximo cum Christianæ Reipublicæ bono fœdus sancivit. Demum Matriti in Aula Regia Supremi Italicarum rerum Consistorii Consiliarius, vulgò Regens, mortalitatem deposuit anno nostræ Salutis MDCV. Ejus exuvias in patriam reductas pientissima mater, & filius in Basilica Collegiata D. Stephani in Brolio hocce Eulogio decoratas condidêre, propè gentilitiam D. Ambrosii aram :

ALEXANDRO ROVIDIO G. F.
EX COLLEGIO MEDIOLANENSI
IVRIS ET IVSTITIAE CONSVLTISSIMO
ORATORI MAXIMO
OB EFFICACIAM FIDEM ET PRVDENTIAM
AD FISCI ADVOCATIONEM
SENATORIAM DIGNITATEM PROMOTO
LITIGANTIVM PARENTI POTIVS QVAM IVDICI
PRO HISPANIARVM ET NOVI ORBIS MONARCHA
GRAVISSIMIS LEGATIONIBVS
AD CLEMENTEM VIII. P. M.
HENRICVM IV. GALLIAE REGEM
PRVDENTER FELICITERQVE FVNCTO
AD IACOBVM MAGNAE BRITANNIAE REGEM
PROPVGNATO IVRE STABILITO FOEDERE
VT TANDEM HISPANIAM THEATRVM
VIRTVTVM SVARVM FACERET
ET PATRIAM MVNERIBVS CVMVLARET
REGIO IN IIS QVAE PERTINENT AD RES ITALAS
IN HISPANIIS CONSILIARIO
CAECILIA CRASSA FRANC. I. C. EX SYNDICORVM COLLEGIO
POLIANI DYNASTAE F.
MATER CONTRA VOTVM
IO. BAPTISTA FILIVS COMES MONTIS OLDONI
PARENT. OPT. MOESTISS. P.
VIXIT ANNOS LI. MENSES III.
DECESSIT VI. NON. OCTOBR. MDCV.

Hæc

Hæc invenimus ab ipso cum laude scripta :

I. Oratio habita per Senatorem Alexandrum Rovidium Londini, respondens Comiti de Hartanton in prima conferentia Tractatus pacis . *Mediolani*, denuoque *Novariæ*, *apud Hieronymum Sesallum*, 1604. *in* 4.

II. Ad Sacram Catholicam Majestatem Informatio de Contentionibus Jurisdictionalibus cum Archiepiscopo, & Episcopis Mediolanensis Provinciæ. *Mediol. sine anno*, *&* *Typogr. nomine*.

III. Informazioni , e Pareri dell' Avvocato Fiscale Alessandro Rovida mandate alla Corte di Spagna sopra le Monete, e modo di regolarle nello Stato di Milano . MS. in fol. & partim impress. anno 1596. Extat apud Marchionem Jo. Baptistam Rovidium.

IV. Discorso circa il ponto della Religione Cattolica in Inghilterra notato dal Regente Alessandro Rovida, mentre fu in quel Regno a trattare le Paci tra le due Corone di Spagna , e d'Inghilterra . MS. in fol. pagg. 24. sign. num. 155. extat in Bibliotheca Monachorum Cistercensium D. Ambrosii Mediolani.

V. Carmina Latina extant in libro, cui titulus: „ Academiæ Animosorum Plausus in Laurea Jo. Mariæ Sicci de Aragonia. *Mediolani*, *in* 4.

VI. Orazione in lode di Margarita d'Austria . Extat in libro inscripto : „ Orazioni , e Poemi dell'Academia Affidata per le Nozze di Margarita d'Austria con Filippo Re di Spagna . *Pavia* , *per il Viani*, 1599. *in* 4.

VII. Allegationes plures juridicæ. Extant apud J. PP. Mediolanenses, & Ticinenses, ut diximus alibi.

VIII. Politico-Legalia , de hoc Opere testis est Picinellus loco infra cit.

IX. Propemticon Joanni Fernandeo Velaschio Gubernatori Mediolani . *Ibi*, *sine Typographi nomine*, 1600. *in* 4.

Extat ad eum Epigramma Bernardini Baldini in Appendice Carminum .

Annibalis Guaschi ad eundem Epistola Italica, extat inter Epistolas Guaschi editas *Mediolani* , *apud Pontium*, *&* *Piccaleam*, 1601.

Alia Erycii Puteani ad eund. Est in Centuria III. Epistolarum , cui titulus *Bellaria* ejusdem Puteani pag. 43.

De eo Crescentius in Amphitheatro pag. 274. Picinellus in Athenæo pag. 13. , Melchior Alciatus in Tractatu de Præcedentia pag. 78. num. 103 , Dionysius Simon in Bibliotheca Historico-Legali , P. D. Gaspar Beretta in suis Schedis, & Clar. Sitonus in Theat. Nobil. Coll. J. PP. pag. 274. art. 715.

MCCCCLXX.

ROVIDIUS CÆSAR.

Galeacius Rovidius , atque Cæcilia Crassa jugales nobiles Mediolanenses Cæsarem , ut in superiori diximus articulo , genuere Virum ad omnem eruditionem natum . Tanto is fuit à naturâ donatus ingenio , ut ea ætate , qua vix reliqui adolescentes scientiarum curricula solent incipere , ipse jam metas attigisse videretur ; Philosophiam enim, atque Medicam facultatem adhuc penè impubes ita calluit , ut de illo Joannes Baptista Sylvaticus hæc scribere non dubitaverit loco inferiùs citando : „ Adolescentis adhuc non laureati consiliis , & „ doctrina utebantur profitentium multi , difficiliorum in Hyppocratis , Aristotelis , & Galeni „ Codicibus, locorum explanationem ab eo quærentes . „ Quæ res neminem in admirationem adducere debet, nam, ut citatus Sylvaticus, ait: „ Nulli „ sanè suorum æqualium ætate nostra , cùm græcæ , „ tum latinæ eruditionis majores opes contigerunt ; „ nullus perpetuis Lucubrationibus adeo addictus „ fuit : nullus majore memoriâ à naturâ præditus . „ Totius Italiæ Gymnasia Philosophiæ causâ perlustravit : singulos , omnesque Philosophos , & Medicinæ primarios profitentes audire voluit : omnium graviores potioresque sententias scriptis excepit . Octaviano tamen Ferrario , omnium sui & „ alterius sæculi Philosophorum sine controversia „ Principe, præceptore usus est perpetuò . „ Ita comparatis sibi tot eruditionis opibus Lauream in Physica facultate percepit , mox die XIV. mensis Julii anno MDLXXV. in Medicorum Collegium hujus Metropolis est cooptatus . Vix Doctor renunciatus ad Medicinæ Cathedram in Ticinensi Archigymnasio assumptus fuit, magnâ cum nominis celebritate adeo , ut incredibilis Auditorum numerus ad percipiendas ejus lectiones undique conflueret . Inter discipulos illius plures recensiti sunt Viri in Litteraria Republica celebres , præsertim verò Jacobus Antonius Phrygius Scriptor laudatissimus Commentariorum in Prognostica Hyppocratis, qui erga Rovidium Præceptorem suum gratum testaturus animum, hæc habet in Nuncupatoria ad Carolum à Basilica-petri Novariensem Episcopum , præfixâ Operi suo edito *Ticini* , *apud Grigium*, *anno* 1608. *in* 8. „ Quibus propterea artibus Ticini cùm totos octo annos non instrenuam „ operam dedissem , ibique á Cæsare Rovidio Mediolanensi Viro optimo , & docto inter paucos , „ olim amantissimo præceptore meo , insignia Medici „ suscepissem &c „ Virtus Rovidii nostri per Italiam , atque exteras etiam Provincias nota plures Academias in ejus traxit desiderium , ideoque magnis propositis præmiis persæpè sollicitatus est , ut relictâ Ticinensi Cathedrâ alibi doceret , verumtamen Mediolanensis Senatus tanti Viri jacturam ægrè ferens , ut ipsum arctiori vinculo detineret, primariam Medicinæ Lectionem eidem contulit . Cæsar interim Eruditorum Cœtum , insignemque Academiam ad excolendum adolescentium ingenium propriis in ædibus Ticini instituit, eaque annis MDLXXXI. & sequentibus florebat adeo, ut Athenæ, teste citato Sylvatico , rediisse viderentur . Juvat hìc Academicorum nomina recensere , quorum plerosque in hac Collectione insertos Lectores habent . Hi fuerunt igitur Hieronymus Camerus , Alexander Dardanonus , Petrus Antonius Gambarellus, Joannes Maria ab Ecclesia, Annibal Delfinonus, Jacobus Bassus , Christophorus Moronus, Hercules Vincemala, Antonius Regna, Maphæus Cicerejus, Joannes Antonius Valla, Julius Cæsar Burrus , atque Nicolaus Castillionæus; ex his aliquorum habentur in MS. inferiùs indicando Carmina, & Epigrammata ad Rovidium, quibus ejusdem versibus respondent . Mirum est, qua contentione Scriptor noster lectioni optimorum Codicum daret operam ; quos notis ad marginem adjectis aspergere consueverat , ut nobis videre licuit in insigni eorum copiâ nunc inter libros Ambrosianæ Bibliothecæ servatâ , quorum præcipuos haud multò post indicabimus . Græcos præsertim Auctores hujusmodi marginalibus additionibus à Rovidio locupletatos pulcherrimo charactere offendi . Rursùs autem adducemus verba Phrygii jam supra laudati , qui in lib. I. textu II. pag. 33. sic loquitur : „ Cæsar Rovidius amantissimus Præceptor meus , in litteris Græcis juxta, ac „ Latinis doctissimè eruditus , bonisque omnibus ar- „ tibus ornatus , qui luculentissimis , lectissimisque „ Operibus edendis immortale nomen erat adepturus, „ nisi posteritatis utilitati , ac illius crescenti gloriæ „ mors invidisset . „ Meditantem igitur plura in lucem edere , & illa præcipuè in libros Aristotelis à se elaborata, fatum oppressit, quapropter omnia Alexandro fratri suo Senatori, à nobis jam commendato, reliquit , quæ ille profectò typis tradidisset, ut supplices amici deprecabantur , doctique omnes sperabant , nisi & ipse inopinatâ morte correptus interiisset . Cæsar autem annos natus vix XXXV. è vita migrasse traditur anno Salutis nostræ MDXCIV. quamvis id in dubium revocet Bartholomæus Curtius loco citando , vix credibile arbitratus eum ante annum XVI. in Collegium Physicorum locum obtinuisse jam peragratis Academiis Italiæ , & Medicinæ laureâ perceptâ . Citiùs quoque vivere desiit Rovidius noster ; nam super ejus imaginem eleganter pictam , quæ servatur sub interiori porticu Bibliothecæ Ambrosianæ, ita inscriptum legitur : „ Obiit MD- „ XCI. die VII. Augusti . „ Cadaver ejus in gentilitio

litio Sepulchro, quod adhuc extat in Basilica Protomartyris hujus Metropolis, repositum conquiescit.

Hæc illius sunt Opera:

I. Cæsaris Rovidii Poëmata varia, ideft Elegiarum libri III.
II. Eglogæ variæ amatoriæ ad Lycen.
III. Epigrammata, & Carmina ad varios Academicos, cum Responsionibus eorumdem occasione Academiæ, quæ in domo sua habebatur annis MDLXXXI., & sequentibus. Eorum nomina jam dedimus in Vita Scriptoris nostri. MS. in fol. Extat in Bibliotheca Ambrosiana signat. A. num. 166.
IV. Tractatus varii Philosophici, sed non in ordinem digesti. MS. autographus magnæ molis in fol. Extat in supradicta Bibliotheca Ambrosiana sign. D. num 142.
V. Commentaria in Aristotelis Politicam. MS. autographus, ut supra. Extat ibidem, in fol. sign. B. num. 8. pagg. 318.
VI. Commentaria in Ethicam Aristotelis, cum Textu Græco, Vol. II MSS. in fol. sign. G. num 747. & 748 autographa ibidem.
VII. Expositio Librorum III. Aristotelis, qui posteriores Analytici nuncupantur. Vol. III. MSS. in fol. sign. G. num. 748. 749. & 750.
VIII. Procli Explicationes in Symposium Platonis, cujus adest Textus Græcus, cum Versione Latina, & Adnotationibus Cæsaris Rovidii. MS. in fol sign. G. num. 741. ibid.
IX. Hesiodi Opera & Dies, cum Notis tam Græcis, quàm Latinis. MS. in fol. signat. G. num. 735. ibid.
X. De Interpretatione Vocum. MS. in fol. signat. G. num. 742. ibid.
XI. De Potentium, & Tenujum inter se amicorum officiis Joannis Casæ, cum Notis Rovidii. MS. in fol. sign. G. num. 745. ibid.
XII. Expositio iterata in II. Lib. posteriorum Aristotelis. Extat in Cod. MS. sign. G. num. 744. in fol. ibid.
XIII. De Inductione. MS. in supradicto Codice.
XIV. De Causa obscuritatis Aristotelis. In eodem.
XV. Quæ sint principia Actu ingredientia in Syllogismo demonstrativo. MS. in eodem Codice.
XVI. Quædam Medica ex variis Auctoribus Græcis collecta. MS. in fol. sign. G. num. 731. in supradicta Bibliotheca Ambrosiana.
XVII. In Librum Fabricii Philosophi, ac Medici de Voluptate Commentarius. MS. in fol. signat. Q. num. 119. inter eos in 4. ibid.
XVIII. De Generatione Syllogismorum Commentarius ad Auditores suos. MS. in fol. sign. ft. num. 16. ibid.
XIX. Lettera, nella quale dà giudizio sopra alcuni luoghi d'Oribasio, e di Galeno. MS. in fol. sign. ft. num. 4. ibid.
XX. Altra del medesimo sopra lo stesso Argomento, scritta da Pavia li XVII. Giugno MDLXXXIX. In eodem Codice.
XXI. Plauti Comœdiæ editionis *Aldi*, 1522. cum Notis MSS. Cæsaris Rovidii. Extant in supradicta Bibliotheca Ambrosiana inter impressos signat X. num. 501 in 4.
XXII. Catulli, Tibulli, & Propertii Opera: editionis *Gryphii*, 1537. cum Notis marginalibus, & variantibus Lectionibus MSS. Cæsaris Rovidii. In Ambrosiana inter impressos sign. V. num. 256.
XXIII. Porphyrii Opera. Editio Græca *Aldi*, 1495. *in fol.* cum Notis MSS. pluribus Latinis, atque Græcis Cæsaris Rovidii. Est in Ambrosiana inter impressos.
XXIV. Istoria di Troja composta per Guido Giudice di Colonna di Messina; in fine sic legitur: „ Questa „ presente opera è stata impressa per Antonio „ de Alexandria della Paglia, Bartolomeo da „ Fossombrone della Marca, e Marchesino di Savione Milanese, nell'inclita Città di Vinexia, „ nelli Anni del Incarnacione 1481. „ cum Notis marginalibus latinis scriptis manu propria Cæsaris Rovidii. Extat in Biblioth. Ambrosiana sign. H. num. 127. in fol. inter impressos.
XXV. Terentii Comœdiæ, ex emendatione Moreti. *Lugduni, apud Rovilium, in* 8., cum pluribus Notis MSS. Rovidii. Extant in sæpedicta Bibliotheca Ambrosiana.

Vidimus ad eum Litteras Francisci Cicereji ad Academiam ejus spectantes, MSS in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum, & alias plures ad Marcum Maphæum Cicerejum ipsius Francisci filium ejusdem argumenti, & ad illius studia pertinentes. Ibid.

Bartholomæus Curtius in libro de Claris Medicis Mediolanensibus agit de Cæsare Rovidio, sed opera illius satis parcè profert pag. 121. parcissimè verò Philippus Picinellus in Athenæo pag. 143., aliique ab ipso Curtio citati, inter quos Joannes Baptista Sylvaticus, atque Antonius Phrygius, nec mirari satis possumus, Auctorem istum insalutatum fuisse à Clar. Mangeto in sua Biblioth. Scriptorum Medicorum, postquam in eadem totum Curtii Opus exscripserat; memoratur etiam in Schedis Sitonianis.

MCCCCLXXI.

ROZZONUS BARTHOLOMÆUS.

Bartholomæus Rozzonus Triviliensis, nobili atque antiquâ imprimis Familiâ editus est. Rozzoni enim post eversum à Friderico Œnobarbo Cæsare Augusto Mediolanum, Trivilii sedem, domiciliumque delegerant. Cùm verò florerent opibus præclaraque famâ, Castrum ea tempestate ad Bergomatum fines condiderunt, ut Triviliatem agrum ab incursionibus Guelfæ Civitatis tuerentur. Illud hodieque extat, atque in vicum non spernendum increvit, Rozzonumque Castrum appellatur, quatuor turribus munitum, ornatumque Templo satis culto. Posterioribus ætatibus Rozzoni in Fulcheria regione Gibellinæ Factionis ferè principes extitere, memorantque Bergomatum Annales, ab eis captum suæ Civitatis Suburbium, quod Divæ Catharinæ nunc dicitur, item Ghisalbam vetus Oppidum, ac Romanæ antiquitatis monumentis illustre, mox Faram in Fulcheria Longobardorum veteri religione Fanum, Castrumque non mediocri abactâ prædâ. Editus ex hac Familia Bartholomæus filius Martini ex Condominis Castri Rozzoni, & pro Triviliatibus anno MCCCCLIII. Legati apud Franciscum Sfortiam Vicecomitem Mediolani Ducem; fratrem habuit Joannem Stephanum Rozzonum anno MCCCCXCIII. ex primariis à Cubiculis Excellentissimi Joannis Galeacii Mariæ Sfortiæ Vicecomitis Ducis Mediolani; prout vidimus in Serie genealogica Gentis Rozzonæ à Cl. Sitono contexta ab anno MCCCLXX. usque ad nostra tempora. Inter litterarum studia noster adolescentiam exegit, mox Ludovici Sfortiæ Mediolanensium Ducis Aulam secutus, ejus Curiæ se addixit. inter Scriptores à Secretis Principis cooptatus. Ludovico à Gallis Novariæ capto, atque in Gallicanum carcerem abducto, Bartholomæus, ut fidem probaret suam, Ducis filios Maximilianum, ac Franciscum Mariam in Germaniam secutus est profugos, eisque egregiam navavit operam. Gallis mox, post Ravennate prœlium, in quo victores extiterant, Helvetiorum ope ex Insubrica terra ejectis, Rozzonus Maximilianum Ducem reducem secutus, Mediolanum cum ingenti gloria redit. Verùm post Mediolanense prœlium, ubi de Helvetiis Galliæ Rex Franciscus triumphavit, Maximiliano Duce exauctorante se, atque inita pactione ditionem suam Gallis remittente, Bartholomæus Trivilium secessit, unde aliquot post annos, cùm jam Caroli V. Cæsaris arma Gallos ex Italia ejecissent, Mediolanum redux, ea in Civitate morbo correptus, diem obiit extremum. Non pauca reliquit ingenii sui, seu fidei potius, prudentiæque monumenta. Cineres Bartholomæi Rozzoni in Templo D. Mariæ vulgò *Giardini* Mediolani, hoc Monumento illustres conquiescunt.

BAR-

BARTHOLOMAEO ROZZONO
PATRICIO MEDIOLANENSI
APVD IOH. GALEATIVM ET LVDOVICVM
DVCES MEDIOLANI
PRAECLARISSIMIS MVNERIBVS PERFVNCTO
ATQVE A FRANCISCO II.
IN PRIMARIVM A SECRETIS ADSERTO
CVIVS CINERES HVC PIE TRANSLATI SVNT
FEDERICVS ROZZONVS
FREQVENTIBVS SACRIFICIIS ET ASSIDVIS ORATIONIBVS
RR. PATRVM REFORMATORVM D. FRANCISCI
SACELLVM HOC
EXCITANDVM ET MONVM. EXTRVENDVM
PATRVO DILECTISSIMO
SIBI POSTERISQVE
VIVENS CVRAVIT MDCXII.

Habemus de ipſo :

I. Litteras de rebus occurrentibus ad Maximilianum Mediolani Ducem, cum reſponſis ejus Principis, quæ authenticæ habentur apud P. Innocentium Rozzonum è Soc. Jeſu Mediolani . MSS.

De ipſo Cl. Sitonus in Theat. Nob. J. PP. Colleg. Mediol. pag. 111. art. 460., necnon in Schedis ; reliqua debemus doctiſſimo , amiciſſimoque Canonico Barizaldo .

MCCCCLXXII.

ROZZONUS HIERONYMUS.

Hieronymus Rozzonus Franciſci filius , & unus ex LX. Decurionibus hujus Urbis , ex Triviliate Municipio, Franciſco Mariæ Sfortiæ Mediolanenſium Duci à Secretis fuit , eidem acceptiſſimus familiari prope conſuetudine . Namque Principem ſuâ à Gallis ejectum terrâ , vel inter arma ſecutus Rozzonus, reducem eum aliquando in Inſubrium Imperium vidit, Pontificiis, Cæſarianiſque armis reſtitutum. Mox Antonio de Leyva Hiſpanorum Præfecto eum de rebellione contra Cæſarem accuſante, cogenteque reddere Joviam Arcem , atque ad fœdera cum Gallis, Venetiſque ineunda vi prope compellente; Hieronymus integrâ in ipſum fide Trivilium in patriam

A ſuam ſe recepit. Cùm autem in Civitate Laude Pompeja Dux Sfortia ſe contineret , datis ſæpè ad Hieronymum Litteris , ejus conſiliis , ac pecuniæ etiam ſubſidiis adjutus eſt . Verùm Leyva , militibus ſuis Trivilium miſſis , cùm acerbiſſimè ibi vexaret Oppidanos , quos ad extorquendam pecuniam tormentis etiam ita afflixit , ut ſi in Venetorum propinquam regionem ad evitandam injuriam fugerent , immiſſis ſæviſſimis ſatellitibus eos retraheret majori pœnâ afficiendos , id in cauſa fuit , cur Hieronymus Trivilio in Villam ſuam Gernetium ſecederet, Modoëtiâ ad Lambrum non admodum diſſitam . Eo loci multos Triviliatum è patria profugos tutatus , ſuis eos auxiliis ſuſtentabat . Verùm cùm Carolus Cæſar in Italiam veniſſet ad Imperii coronam , Bononienſi fœde-
B re reddita Inſubribus pace in majorum ſuorum ditione Dux Sfortia reſtitutus eſt . Inde Hieronymus apud Principem ſuum Mediolanum rediit, magnoque in honore habitus ab eo , Triviliatum jura , immunitateſque obtinuit confirmari . Verùm poſt annos vix dum quinque , improviſa morte correpto Duce , nec ulla ſobole relictâ , indeque Inſubri ditione ad Cæſarem devolutâ , Hieronymus Imperatori à Secretis fuit , ac patriæ pater à Triviliatibus habitus in urbe Mediolano deſiit vivere anno MDLV. menſe Decembri , condituſque eſt in Templo SS. Angelorum cum ſequenti Epitaphio .

D. HIERONYMO
CELLAM CLATHRATAM ARAM TABVLAM PICTAM
VIVENS HIPPOLYTA BOSSA FACIEBAT
SEPVLCHRVM LAPIDEMQVE LITERATVM
SIBI ET
HIERONYMO ROZZONO CONIVGI
VIRO OPTIMO
PRINCIPVM MEDIOLANENSIVM AB EPISTOLIS
QVO CVM VIXIT ANNOS XXV.
COLLEGII MISERICORDIAE SODALES
EX EIVS TESTAMENTO ABSOLVERVNT
ANNO MDLXV. XVII. KAL. OCTOBRIS.

Superest de ipso :

I. Epitome litterarum suarum ad Franciscum Mariam Sfortiam Mediolani Ducem, cum authenticis aliquot ad eas responsis, quæ apud Patrem Innocentium Rozzonum Soc. Jesu Mediolani ad Divi Fidelis asservantur MSS.

Hæc debemus Clarissimis Viris Canonico Barizaldo Triviliensi alibi laudato, atque Joanni Sitono, qui de Rozzono isto agit in Chronico Colleg. J. PP. Mediol. pag. 411. artic. 460., & in Serie Chronologica Familiæ Rozzonæ, quam nobis perhumaniter communicavit.

MCCCCLXXIII.

ROZZONUS POMPONIUS.

EX præclara Rozzonorum Gente, quæ in tres Familias in Trivilii Municipio divisa fuit, ortus est Pomponius, patre Martinolo Rozzono Juniore, in Vico Castri, istius nominis à majoribus suis cum Arce conditi, in ultimis finibus Triviliatis Agri Bergomum versùs. Patruos habuit Bartholomæum, de quo jam diximus, atque Joannem Stephanum Ducalem Camerarium Joannis Galeacii Mariæ Sfortiæ Vicecomitis, ejusque Donatarium, ut ex Diplomate dato Papiæ die XXV. Septembris anno MCCCCXCIII. penès Clarissimum Sitonum. Hujus postremi meminit Sepulchralis Inscriptio in Ecclesia Sancti Francisci Civitatis Mantuæ per Constantiam Suardam conjugem primo loco Joannis Mariæ Gonzagæ, deinde Joannis Stephani nostri, & utriusque viduam anno MDXXXV., posita sequentibus litteris, quas exscripsimus à Laurentio Scradero in Monumentis Italiæ pag. 338.

IOHANNI MARIAE GONZAGAE
ET IOHANNI STEPHANO ROZZONO
CONIVGIBVS
GALEATIOQVE ET HIPPOLYTAE FILIIS
CONSTANTIA SVARDA VXOR
ET MATER INFOELICISSIMA SVPERSTES
POSVIT ANNO MDXXXV.
VT QVI VNA CARO EXISTENTES
ET QVIETE VIVENTES VNANIMES
VNO CLAVSI QVIESCANT SEPVLCRO.

In supradicta Civitate Bergomensi Pomponius præclarâ indole præditus, atque acri ingenio, Grammaticæ primùm, mox Rhetoricæ, ac Philosophiæ studia confecit. Deo ut se dicaret, ac Religiosi Ordinis amore se se accendi sentiens, inter Augustinianos Patres adscribi voluit; ubi Theologiæ impensiùs animum addixit, Sacræque Scripturæ arcana altiùs contemplatus est, Sanctorum Patrum lectionis ductu, magna cum omnium ejus pietatis, atque eruditionis existimatione auditùs tum è Cathedra, tum è suggestu, quibus in exercitationibus ad extremam senectutem pervênit, vitamque cùm æternitate commutavit anno Redempti Orbis MDXCVII.

Extat ejusdem

I. Contemplatio in Divinam ; & Symbolicam Visionem Rotarum Ezechielis Prophetæ. *Bergomi, apud Cominum Venturam*, 1556.

Hæc etiam debemus amicissimo, doctissimoque Canonico Barizaldo, alibi laudato; agit quoque de ipso Sitonus noster, ut supra jam diximus, de Gente Rozzona in suo Theatro Genealogico MS. penès Auctorem pag. 290.

MCCCCLXXIV.

RUBEUS ANTONIUS.

ANtonius Rubeus Francisci filius in Oppido Gallarati primam vidit lucem. Litteris autem excultus in hac Urbe, ad Jura ediscenda se totum convertit, suadente Clariss. Viro Joanne Baptista Pecchio J. C. eximio sui ævi, ideoque Antonius & ipse magnum nomen sibi promeruit, itaut Regius Capitaneus Justitiæ in toto Mediolanensi Dominio renunciatus fuerit anno MDLXXXIII. Memoratur in sequenti Epitaphio adhuc extante in Ecclesia Parochiali S. Pauli in Compito vocata hujus Metropolis, sequentibus litteris :

SOPHIAE CASTILLIONEAE VXORI BENEMERITAE
ANNOS XXXIV. NATAE
IN DOMINO MORTVAE
ET HAC DIE VI. IANVARII DEPOSITAE
ANTONIVS RVBEVS MOESTISSIMVS PIEN. M. P.

Amorem Mediolanensium, atque existimationem sibi meritò acquisivit suis illustrationibus ad Statuta Mediolani appositis post illas Joannis Navæ, Joannis Baptistæ Vicemalæ, atque Catteliani Cottæ, & librum edidit hoc titulo:

I. Statuta Mediolani cum appostyllis Catteliani Cottæ, inde in meliorem formam redacta, & novis adnotationibus aucta ab Antonio Rubeo ex Gallarato. *Mediolani, per Joannem Antonium Castellionum*, 1552. *in fol & iterum* 1594. *ibidem*, necnon *Bergomi*, *apud Cominum Venturam*.

II. Adest in prima editione Epistola ejusdem Rubei Nuncupatoria ad Jurisperitos Collegii Mediol in qua rogat Joannem Baptistam Pecchium, ut librum Collegio offerat, & ipsum Pecchium, necnon Joannem Baptistam Navam, & Jo. Baptistam Vicemalam in Jure doctissimos laudat.

In ejus obitu Carmen composuit Bernardinus Baldinus, quod legitur in libro *Lusus* inscripto.
Videndum Picinelli Athenæum pag. 48.

MCCCCLXXV.

RUBEUS JOANNES BAPTISTA.

JOannes Baptista Rubeus, sive de Rubeis Mediolanensis, cujus acta, atque parentes nemo nobis indicavit, Jurisprudentiæ, & Poësis ornamentis emicuit Sæculo superiore, prout indicant posteritati quæ illius habemus. Placidum Puccinellium Piscienfem Benedictini Ordinis Monachum de Mediolanensi Urbe optimè meritum (cui debemus Chronicon vetustissimi Cœnobii Sancti Petri in Glassiate, Collectionem Sepulchralium Inscriptionum, & Acta Archiepiscoporum aliquot Mediolanensium, è quibus Operibus plura in hujus Bibliothecæ usum derivavimus) Scriptor noster inter primos coluit, & Carminibus Italicis pro sæculi genio non spernendis commendavit. In Foro etiam causas persæpe egisse traditur non sine laude, quemadmodum liquet ex his quæ numero II. dabimus. Annus illius emortualis latet.

Habemus igitur ipsius:

I. Carmina Italica in laudem præfati Placidi Puccinelli, quæ typis edita sunt in memorato Chronico Glassiatensi ejusdem Auctoris; impresso *Mediol. apud Julium Cæsarem Malatestam*, 1655. *in* 4.

II. Discorso nella Causa di Nobiltà, che pende tra il Signor Marchese Agostino Cusano, ed il Signor Gaspare Surrigone Gentiluomini Milanesi. *Mediol. sine nomine Impressoris*, 1629. *in fol.* extat apud amicissimum JC. Sitonum, & est pagg. 42.

Memoratur in Schedis Sitonianis.

MCCCCLXXVI.

RUBINUS FRANCISCUS.

ALexander Rubinus Bergomensis, ideoque inter Exteros, qui Mediolanensem Urbem doctrinæ suæ splendoribus illustrarunt à nobis amandatus, Franciscum in hac Metropoli genuit, qui Clericalem vitam amplexus, virtutum insigne specimen dedit, & eruditionem in humanioribus præsertim litteris singularem ostendit. Ab Archiepiscopis Ambrosianæ Ecclesiæ, atque primariis Optimatibus magni habitus est, ideoque ab eis electus, ut adolescentibus eloquentiæ præcepta traderet in Collegiis Asconæ ad Lacum Verbanum, atque Helvetico Mediolanensi. Id etiam præstitit in Scholis Arcimboldiis, ac in Seminariis Aronæ, & Novariæ, atque demum in Academia nobilium Ephœborum Bergomi. Philippus Picinellus eum Præceptorem suum in humanis litteris fuisse scribit. Plures habuit publicè Orationes utrâque linguâ, Italicâ scilicet, & Latinâ, in quibus facundiæ suæ non contemnenda protulit argumenta. Obiisse videtur Bergomi, quo autem anno id acciderit hactenus ignoramus.

Illius hæc memorantur Opera:

I. Gratiarum Actio ad Julium Aresium Mediolani Præsidem. *Mediol* 1626. *in* 4.

II. Oratio in laudem Lycæi Mediolanensis. *Ibi*, *apud Navam*, 1623. *in* 4.

III. Alia in funere Gregorii Montii. *Ibid. apud eundem*, 1625. *in* 4.

IV. Alia in funere Pauli Belloni Senatoris. *Ibi*, *apud eundem*, 1625. *in* 4.

V. Alia de Laudibus Scientiarum, auctore Francisco Rubino, habita à F. David Maria Maleta Carmelita. *Ibi*, *apud Feriolum*, 1626. *in* 4.

VI. Icon hominis. *Ibi*, 1627. *in* 8.

VII. L'Aurora: Panegirico per S. Carlo. *Ivi*, 1627. *in* 4.

VIII. Epistola Latina de morte Aquilini Coppini, & de illius, aliorumque Mediolanensium studiis; ad Senatorem Joannem Baptistam Vicecomitem, data V. Id. Februarii MDCXXIX. *Mediol. sine Impressoris nomine*, *& anno*, *in fol*

IX. Aliæ plures Latinæ partim MSS., partim editæ, ad varios, inter quos ad Carolum Antonium de Magistris, & Michaelem Angelum Cacciam Senatores, ad Nicolaum Laizaldum, aliosque: servantur in Biblioth. Eremitarum Nudipedum Cœnobii SS. Cosmæ, & Damiani hujus Urbis.

De eo cit. Picinellus in Athenæo pag. 220.

MCCCCLXXVII.

RUBINUS NICOLAUS.

NIcolaum Rubinum Joannes Antonius, atque Lucia Arrigona jugales in hac Urbe genuerunt. Inter bonarum artium studia primos adolescentiæ transegit annos, mox inter Clericos relatus humanioribus litteris Philosophiæ, atque Theologiæ sedulus vacavit. Oblatorum Congregationi nomen dedit, inter quos adeo laudabiliter vixit, ut universo illi pio-

piorum simul, & doctorum Virorum Cœtui præesse meruerit. Ob eruditionis præstantiam Ambrosianæ Bibliothecæ præfecturâ decoratus est, quod munus exercebat jam anno MDCLXXXIII. Oratoriæ facultatis laude claruit; ejusque non semel dedit specimina in primariis Mediolani Basilicis; quin etiam Orationum illius aliquæ in lucem sunt editæ, ut mox memorabimus. Anno tandem MDCLXXXVIII. ad Theologalem Præbendam in Metropolitana assumptus est à Cardinali Friderico Vicecomite Archiepiscopo, cui pro collato beneficio eucharisticam nuncupavit Orationem. Monialium Vicarius annos plures extitit, & in præcipuis Congregationibus, quæ Ambrosianis Præsulibus in regenda Archidiœcesi sunt adjumento, recensitus, Cleri disciplinam, Mediolaenensis Ecclesiæ Ritus, & hujusmodi promovere studuit; donec anno MDCCXVII. defunctus magnum sui desiderium reliquit. Cadaver illius in Communi Ordinariorum Poliandro in Basilica Metropolitana requiescit.

Ejus hæc sunt erudita monumenta:

I. Orazione Panegirica in lode di S. Carlo, detta nel Duomo di Milano li IV. di Novembre MDCLXXVII. *Milano, nella Stampa Arcivescovile, lo stesso anno, in 8.* Dicata est Cardinali Archiepiscopo Alphonso Littæ.
II. Epistola gratulatoria pro Purpura, & Archiepiscopatu Mediolanensi Cardinali Federico Vicecomiti collatis. *Mediol. apud Montiam, 1681. in fol.*
III. Oratio eucharistica ad Cardinalem eundem. *Mediol. apud Gagliardum, 1688. in 4.*

MCCCCLXXVIII.

RUBINUS PETRUS JACOBUS.

Ex Jacobo Rubino, atque Pantasilea Airolda conjugibus lucis accepit usuram in Oppido Derbii ad Lacum Larium Ducatus Mediolanensis Petrus Jacobus & doctrinæ, & pietatis commendatione celebratus, anno Salutis humanæ MDCXLV. In Urbe Novocomo, unde trahebat originem, post emensa studiorum curricula, perceptamque legalem lauream Jurisconsultorum Collegio est aggregatus. Cùm verò tutandis clientum causis plures in Foro annos transegisset, ad Regii Fisci patrocinium assumptus, sic munus illud administravit, ut Senatoriam dignitatem in amplissimo Patrum conscriptorum Insubriæ Ordine promeruerit. Mox in Supremo rerum Italicarum Consilio Regentis munere honestatus est, acceptissimusque fuit Catholico Regi Carolo II. apud quem Magni Camerarii officium laudabiliter gessit. Ab eodem quoque Monarcha sacro Neapolitano Consilio Præses datus fuit, ubi plura tam in materia Jurisdictionali, quam in gravissimis aliis negotiis conscribens, doctrinam suam satis superque significavit. Defuncto postmodum Carolo II. sub successore Carolo III., qui Cæsaream adeptus Coronam Carolus VI. appellatus est, revocatus Mediolanum, jamque Senatus Præses designatus, mortalitatem exuit die VI. mensis Augusti, anno Æræ Christianæ MDCCXXVIII. Jacet in Templo Sancti Caroli Excalceatorum Carmelitarum Mediolani, in Sepulchro Familiæ, cum hac Epigraphe, quam sibi vivens conscripsit.

D. O. M.
PETRI IACOBI RVBINI COMITIS COLLICI
EX CONSILIO SECRETIORI DOMINI AVGVSTISSIMI
A SENATV MEDIOLANI AD SVPREMVM RERVM
ITALICARVM CONSILIVM REGENTIS
REGE HISPANIARVM POTENTISSIMO
CAROLO II.
EX MAGNI CAMERARII DEINDE PRAESIDIS
SACRI CONSILII NEAPOLIS
CAROLO III. HISPANIARVM REGE
MOX VI. IMPERATORE
PATRIAE CVM HONORE RESTITVTI PRAESIDIS SENATVS
DESIGNATI
MEMORIA ET REQVIES
ANNO DOMINI MDCCXXVIII. MENSIS AVGVSTI.

Quæ sequuntur reliquit:

I. Consilium in puncto immunitatis ab oneribus ob numerum duodecim liberorum coram Excellentissimo Senatu Mediolani, extat inter Consultationes Aloysii Mansii Tomo VI. Consult. 494. pag 92.
II. Trattato quando, e come gli Ecclesiastici debbano concorrere alli Carichi del Regno di Napoli. Opus mira eruditione refertum.
III. Vota Fiscalia. Volumina VII. in fol.
IV. Allegationes variæ tam Mediolani, quàm in Regno Neapolitano. Vol. II. in fol. partim MSS., partim impressa.
V. Consultationes variæ pro Annona restituenda in Ducatu Mediolanensi, ex Mandato Augustissimi Cæsaris Caroli VI. conscriptæ. Volumen magnæ molis in fol.
VI. Consultationes in Re Monetaria. Vol. in fol. vastæ molis.
VII. Consultationes in materia Jurisdictionali, aliorumque gravium negotiorum dum esset Præses Consilii Sanctæ Claræ Neapolis. MSS. in fol. Vol. I.

Extant omnes MSS. penès Comitem Didacum Rubinum Auctoris ex Fratre Nepotem.
Memoratur in Schedis Sitonianis.

MCCCCLXXIX.

MCCCCLXXIX.

RUBINUS VALENTINUS.

ETsi Abbas Picinellus inter Scriptores Mediolanenses sui Athenæi adnumerare voluerit Alexandrum Rubinum Bergomi natum, eo quia per plures annos in hac Metropoli non tantùm sedem suam fixerit, sed Cathedram eloquentiæ in Scholis Palatinis publicè ascenderit; nos ex instituto, ut præfati sumus, ad alium indicem Alexandrum amandamus, sicuti jam alibi monuimus. Filium verò ipsius Valentinum, utpote Mediolani natum, hìc laudandum suscipimus, nam Congregationem Clericorum Regularium Divi Pauli Decollati ingressus, Rhetoricam & ipse in Lycæo D. Alexandri cum plausu docuit. Musas quoque amicissimas habuit, ut facilè agnoscitur ab his, quæ infra de ipso dabimus. Intimus amicus Præsulis Broliæ Astensis Episcopi extitit, eidemque inservivit in condendis Synodalibus Constitutionibus illius Diœcesis. Præfuit Collegio Bononiensi Suorum D. Pauli nuncupato, & tam feliciter, ut non tantùm Virorum sui Cœtus, quàm exterorum singularem sibi existimationem meruerit. Annum illius decessus adhuc ignoramus.

Hæc scripsit:

I. Orationes Latinas in Synodo Astensi habitas. *Astæ, Typis de Zangrandis, in 4.*
II. Prolusiones Litterarias de præstantia Martyrii. *Astæ, in 12.*
III. De D. Jacobo Hispaniarum Apostolo. *Ibidem, in 12.*
IV. Poëma de Laudibus Joannis de Mendoza. *Mediolani, 1614. in 4.*
Videndus Picinellus in Athenæo pag. 507.

MCCCCLXXX.

RUFFINUS GULIELMUS.

PAuca sunt admodum illa, quæ de Gulielmo Ruffino Mediolanensi nobis invenire licuit, & quidem ex Operibus illius infra memorandis depromta, nam alibi, etiam in Collectionibus monumentorum Familiarum hujus Metropolis, Scriptoris certè non contemnendi mentio non occurrit. Patrem habuit Jacobum Virum pietate insignem, nam Gulielmus ad Ambrosium fratrem suum ita de communi parente scribit in Epistola mox indicanda: „ Mio Padre Ja„ como Ruffino devotissimo della sancta Religione, „ e tuttò dato, como tu sai, a le opere de la pietà. „ Meminit etiam eodem loco Gulielmus aliorum è Familia sua Virorum illustrium, eamque pro sæculi, quo vivebat, genio à Ruffino S. Ambrosii coævo deducit, ait enim: „ Al tempo del glorioso patrone „ Sancto Ambrosio Ruffino Cavallero &c. „ Hinc ad viciniora descendens tempora, alterum Jacobum commendat, fortasse Abavum suum, de quo hæc habet: „ Uno Jacomo Ruffino insiema con certi altri devoti „ homini è stato principio de quelo pio offitio de „ quattro Marie, e questo è in uno libro appresso „ detto offitio. „ Perseverat sub eodem nomine in hac Urbe pia domus, ubi pauperibus ad hanc usque diem plura suppeditantur, & inter primaria Mediolanensis in egenos charitatis loca recensetur. Descendit postea Scriptor ad gentis suæ adversam fortunam, eamque multis exprimit verbis, solamen etiam sibi ac fratri quærens ex aliorum ærumnis, è quibus verbis libet excerpere illa, quæ de Turrianis habet, ubi quoque Mediolanensem Urbem sibi patriam fuisse apertissimè docet: „ Quelli de la Torre in la Cita „ nostra za potentissimi con la calida astutia de Ve„ sconti caziati da la Patria, ove sono? „ Quod verò ad Chronicon pertinet, cujus titulum numero I. recensebimus, Opus est satis eruditum, & multa lectione collectum, quod judicium esto de Actis quoque Virorum illustrium, quæ numero II. dabuntur. Sanè de primo Opere sic Fratrem monet in jam citata Epistola: „ Sappii, che in questa Opera mi sono „ sforzato inserire solamente delle cose, le quali ho „ trovato in li auctori autentici. Favole, e fictione „ de Poete nule, o poche troverai. Donde Fratel „ mio ti prego, che legendo, se tu trovi alchuna „ cosa deviare dal vero, e mal ornata, volii emen„ dare &c. „ Quibus ex dictis apparet Ambrosium quoque eruditum fuisse Virum, cùm ejus judicio Scriptor noster Opus suum committere corrigendum non ambigat. Qua verò ætate floruerint ambo, haud difficulter eruitur ex Actis citatis Virorum Illustrium, quæ Philippum Mariam Vicecomitem Insubriæ Ducem non excedunt, quapropter recensendi sunt inter Mediolanenses Eruditos medio fermè Sæculo XV. viventes.

En Opera Gulielmi nostri:

I. Chronica da la Creatione del Mondo fino ad Augusto. In calce sic legitur: „ G. natus Jacobi Ruffini præ„ cedentia à pluribus Codicibus traxit, & in vul„ gare convertit. Quæ verò sequuntur etiam à Co„ dicibus per eum tracta sunt, quorum pars Aucto„ rum sequitur stylum, reliquum mutato stylo Au„ ctorum tamen sententiam tenet. Mox subduntur
II. Fatti di homini illustri da Adamo fino a Filippo Maria Duca di Milano ridotti in compendio.
III. Epistola Italica ad Ambrosium Fratrem suum eruditissima, unde supra quædam delibavimus, & in qua præsertim agit de Ruffinorum Mediolanensium Familia. Omnia uno Volumine in fol. justæ molis MS. ut videtur, autograph. litteris rubro-nigris, optimæ notæ, in Bibliotheca Archintea servantur.

RUFUS VIRGINIUS. Vide VIRGINIUS.

MCCCCLXXXI.

RUGERIUS FRANCISCUS.

FRanciscus Rugerius Mediolani natus, in Sodalitio Clericorum Regularium Somachensium hujus Urbis solemnia vota emisit anno MDXCVI. die IX. Junii. Vir fuit omni facultatum ac scientiarum genere ornatissimus. Ad multos annos docuit Romæ in Collegio Clementino litteras humaniores. Ravennæ verò, & Venetiis in Seminario Patriarchali, ac Papiæ in Collegio S. Majoli Philosophiam tradidit incredibili auditorum concursu, summaque omnium admiratione. Mediolani tandem Theologiam docuit non modò Alumnos suos, verùm etiam Monachos Cistercienses, qui ad ipsum audiendum in Collegio S. Mariæ Secretæ, ejusque lectiones scribendas ab insigni Monasterio S. Ambrosii se se quotidie conferebant. Anno postea MDCXXIX. die XII. Novembris suscepit onus docendi moralem Theologiam in eodem Collegio S. Mariæ Secretæ, quo in munere permansit, donec vitam piissimè clausit anno MDCXXX. die X. Decembris, hora quinta noctis imminente.

Edidit inter alia:

I. De Philosophi Pedia liber unus. *Venetiis, 1620.*
II. Declamationes Oratoriæ ad stylum dicendi exercendum pro studiosa juventute accommodatæ. *Venetiis, apud Thomam Ballionum, 1620.*
III. Trutina Delpho-Ludrici Tabellionatus Trajani Boccalini. *Compluti, apud Nicolaum Herreram, 1622. & Monachii, apud Enricum, 1622. in 4.*

IV. Hermathena, sive Assertiones ex triplici Philosophia Rationali, Naturali, & Morali. *Papiæ, apud Joannem Baptistam Rubeum*, 1624.

V. Declamationum Oratoriarum pars altera. *Mediolani, apud Typographos Curiæ Archiepiscopalis*, 1625.

VI. Gratulatio Collegii Gallii Patrum Somaschensis Congregationis Illustrissimo, ac Reverendissimo Lazaro Carafino Novocomensis Urbis Antistiti, cùm eandem in Urbem exceptus est. *Mediolani, apud Carolum Antonium Malatestam*, 1626.

VII. Meletæ Pomeridianæ: continent Poëmata, Elegias, Odas, & Epigrammata varia. *Mediolani, apud eundem Malatestam*, 1627. *in* 4

VIII. Vita Divi Bassiani Laudensis Episcopi. *Mediolani, apud Philippum Ghisulphium*, 1633. *in* 8.

IX. Vita, ed Azioni di San Bassano Vescovo, e Protettore della Città di Lodi. *Ivi, presso Carlo Calderini*, 1641. *in* 4.

X. Vita di Donna Maria Cattarina Brugora. *Milano, presso il Ghisolfi*, 1648. *in* 4. Hæc duo Opusc. edita sunt post mortem Auctoris.

XI. Carmina varia Latina, extant in libro, cui titulus: „ Vita, e Morte della Signora Cornelia Lampugnana Rhò scritta da Ippolito Porro.

Partim ex Picinelli Athenæo pag. 221. & partim ex Schedis Mazzucchellianis.

MCCCCLXXXII.

RUGINELLUS BALTHASSAR.

QUantùm debeat Ruginella Familia, cujus Eruditos nunc promimus, Balthassari Alumno suo Mediolanensi, facilè patet ex illius Opere, quod titulo tenus infra memorabimus. In eo enim monumenta habet omnia, quæ tam ad vetustatem, quàm ad nobilitatem illius posteritati servandam pertinere possunt. Nihil tamen, quod dolentes referimus, dum alios laudat, de se Scriptor ipse tradidit; quapropter undique acta ejus, parentes, vel saltem supremum vitæ annum scrutati, vacui prorsus dimissi sumus. Hoc tantùm conjicere licèt, ipsum vixisse Sæculo XVII. ad finem vergente.

Scripsit:

I. De antiquitate, & nobilitate Familiæ Ruginellæ Patriciæ Mediolanensis à Balthassare Ruginello compilata. *Mediol. apud Beltraminum*, 1681. *in* 4.

MCCCCLXXXIII.

RUGINELLUS JULIUS CÆSAR.

JUlium Cæsarem Ruginellum magni nominis JC. Mediolanensis Urbs meritò suspicit. Is enim minoribus excultus studiis, cùm in Ticinensi Archigymnasio sedulam Juribus Pontificiis, atque Cæsareis ediscendis navasset operam, supremos Academicos honores promeruit. In sacro Fidei Tribunali Fisci patrocinium diu gessit. Apud Concives suos magnam usque adeo prudentiæ, atque doctrinæ famam obtinuit, ut gravissimis de rebus ad Philippum IV. Regem Catholicum annis MDXCVII. & sequenti Legatus missus fuerit, quo in munere summis laboribus, & perenni diligentiâ conceptam de se spem non elusit. Majus tamen Mediolanensibus contulit beneficium, cùm præter alia inferiùs memoranda Volumina, quæ ut plurimùm de Municipali eorum Jure agunt; alterum scribere contendit Opus de Feudis. Illud enim ex Insubriæ Constitutionibus hausit, quas Carolus V. Augustus anno MDXLI. tanquam publici Juris fundamenta promulgari jussit, adhibitâ, ut alibi diximus, diligentiâ Francisci Crassi, atque Ægidii Bossii. Ingenium illius, atque eruditionem, legalem præsertim, quotquot Opera pervolutaverint certissimè judicabunt. Abiit è vita anno gratiæ MDCXXVIII.

Hæc illius habemus litteraria monumenta:

I. Commentarii ad Cæsareas Constitutiones Provinciæ Mediolanensis in tit. de Appellationibus. *Venetiis, apud Somascum*, 1604. *in fol.* & iterum *Mediol. apud Bidellum*, 1619. *in fol.*

II. Practicarum Quæstionum rerum judicatarum. *Mediolani*, 1605. Et iterum *ibid. apud Quintum*, 1671. *in fol.* Huic novæ editioni posthumæ Michaël Angelus Nepos plura additamenta è MSS. Schedis Patrui adjecit.

III. De Arboribus controversis, ad Joannem Baptistam Trottum Præsidem Magistratus Ordinarii. *Mediolani, apud Navam*, 1624. *in* 4.

IV. De Senatoribus, seu Commentaria ad Novas Constitutiones Mediolani hoc titulo: ad Lucam Pertusatum Senatus Præsidem. *Mediol. apud Quintum*, 1697. *in fol.*

V. De Rescriptis. Laudatur hoc Opus à Hieronymo Borserio in Supplemento Nobilit. Mediol. cap. XI. Illud tamen nunquam lucem vidisse credimus, neque novimus, ubi MS. delitescat.

VI. De Feudis. MS. in fol. justæ molis servatur in eximia Bibliotheca Co. Pertusati Senatus Præsidis.

Extat ad eum Epistola Erycii Puteani data V. Eid. Sext. MDCI. inter Epistolas ejusd.

Agunt de ipso Cotta in Musæo Novariensi pag. 143. Borserius loco cit., & Picinellus in Athenæo pag. 360.

MCCCCLXXXIV.

RUGINIUS FRANCISCUS.

FRanciscus Ruginius in pago Agri Mediolanensis, cui nomen Colonium VII. ab hac Urbe lapide natus (non autem Cotonii, quod Oppidum est Comitatus & Diœcesis Laudensis, ut perperam asseruit F. Dionysius Genuensis infra citandus) vix adolescentiam egressus, relicto sæculo, ad Capuccinorum Institutum convolavit. Seraphicum induit habitum in Romana provincia, cùmque optimis naturæ dotibus esset præditus, & acri satis polleret ingenio, per studiorum curricula ad sacram eruditionem sic anhelavit, ut Oratoriam facultatem, Theologicas Quæstiones, & quod mirum magis in tam austeri piique Cœtus Viro, Poësim Latinam egregiè calluerit, dignus propterea habitus, quem Docti ætate sua viventes plurimi facerent & litterarum, & virtutum gratiâ. Inter eos autem, quibus summoperè fuit acceptus Franciscus noster, prætereundus non videtur Dominicus Gynnasius S. R. E. Cardinalis eximius, quem vicissim ille tanquam Mecœnatem optimum coluit. Quo migraverit è vivis anno sui Ordinis Scriptores reticent.

Vulgavit

I. Epigrammata varia, & Dystica ad Eminentissimum D. D. Dominicum Gynnasium (non Gymnasium) S. R. E. Cardinalem, ut diximus. *Romæ, apud Gulielmum Facciottum, anno* 1625.

Eum laudarunt Bartholomæus Zucchius in Nuncupatoria Libri sui, cui titulus: „ De æterna felicitate Paradisi: ad Franciscum de Nigro Genuensem Capuccinum, cit. F. Dionysius in Biblioth. Scriptorum Ord. Capuccinorum edit. II. pag. 124. atque Sitonus amicissimus in Schedis.

MCCCCLXXXV.

MCCCCLXXXV.

RUSCA ANTONIUS.

ANtonius Rusca Mediolanensis sacris à pueritia addictus, & inter Clericos cooptatus, sic minora peregit studia, ut quasi per gradus ad majora conscendens, Theologiæ tandem lauream cunctis eruditionem illius mirantibus percipere meruerit. Inter primos autem doctrinæ illius cultores emicuit præcipuè Mecœnas optimus litteratorum omnium Fridericus Cardinalis Borromæus immortali dignus nomine, qui Ruscam Sacerdotali dignitate jam auctum in Ambrosianum Collegium adscivit. Mox in dies magis ipsius virtute perspectâ dignum censuit, cui Theologalem Præbendam in Metropolitana conferret anno MDCXXXI. Illud munus laudabiliter cum exercuisset integro decennio, Præpositurâ ipsius Templi Maximi ornatus fuit. Neque mirum cuiquam videatur, Scriptorem hunc nostrum apud Clarissimum Antistitem Borromæum tantùm gratiâ valuisse. Noverat optimus Præsul Viri ingenium, immo noverant omnes Provinciæ Mediolanensis Episcopi, qui cùm anno MDCIX. ad Synodum celebrandam convenissent, IX. Kal. Junias, Ruscam in Pontificali Palatio Philosophicas, atque Theologicas Quæstiones singulari peritia defendentem audivere, juxta methodum à Cardinali prælaudato Ambrosiani Collegii Alumnis traditam. Juvat hîc inserere Elogium, quod ipsi texuit ad finem libri IV. de Origine, & Statu Bibliothecæ Ambrosianæ Petrus Paulus Bosca „ Antonii Ruscæ virtus „ honores omnes ferè gessit; cùm esset Theologiæ „ doctissimus, illum Ædis primariæ Theologum „ creavit Federicus. Urbanus autem Pontifex summus singulari honore Virum auxit, ac Præpositum „ Templi Maximi renuntiavit; cùm tamen Sacerdotium illud sit gentilitium Familiæ Marchionis Vercellini Mariæ Vicecomitis. Movit verò Urbanum „ non modo majestas ipsa hominis digna infulis, verùm scientia rerum, ac orationis maturitas quædam, & senecta, cùm ad Apostolorum limina profectus exponeret ea, quæ inito Pontificatu Mediolanensi gesserat Cæsar Montius Cardinalis. Præfuit „ etiam Rusca vitæ integerrimus sacris Virginibus „ Urbis, ac Diœcesis: immo Ecclesiam ipsam Insubrum matrem administravit sæpè, Cardinalis ipsius „ Montii vices obeundo. „ Hactenus Bosca de gestis Antonii nostri differens, neque minoribus extollit laudibus ipsius Lucubrationes, nam in libro III. ejusdem Operis ad annum MDCXXI. sic eas describit, atque commendat: „ Sequenti anno Antonius Rusca „ caligantes damnatorum manium sedes coëgit subire „ invisam lucem, disputans de Inferno, & statu Dæmonum; quod Ruscæ Opus feliciter emersit, atque sine aureo ramo scribentem impunè deduxit „ ad Orcum. Aliæ quidem ipsius Authoris Lucubrationes jam spongiæ ereptæ, & prælum cogitantes corripiuntur flammis; in iis differebat Scriptor „ de Voluntate Numinis; quæ res cùm ad aures Federici pervenisset, ferunt ab eo dictum, abnuisse „ divinam voluntatem, ne quidquam de voluntate „ arcana Numinis ederetur. „ Igne quoque Musæum illius absumptum eodem fuisse tempore novimus ex Ode prima Benedicti Sociaci, cujus titulum infra dabimus. Raptus est terris Vir inclytus anno MDCLV.

En Operum illius Inscriptiones:

I. De Inferno, & statu Dœmonum ante Mundi exitium libri V. *Mediolani*, *Typis Ambrosianis*, 1621. *in* 4.

II. De Voluntate Numinis. MS. ut diximus exustum. Hujus Operis jacturam deflet Sociacus Ode prima inter illius editas hoc titulo inscripta: „ In Aureum Antonii Ruscæ Collegæ Auctoris de Voluntate divina „ Volumen, & Musæum temerè flammis absumptum. De eo meminerunt cum laude, præter citatos, Marcus Matthæus Lobetanek in Differt. 149. Tomi VII. Miscellaneor. Lipsiens. de Scriptis Eruditorum promissis pag. 122. Picinellus in Athenæo pag. 49. atque Sitonus noster in Schedis.

MCCCCLXXXVI.

RUSCA FRANCISCUS.

EX Abbatis Picinelli fide in Litteratorum Mediolanensium serie Franciscum hunc Ruscam recenseo, etsi parentes ipsius nemo mihi indicaverit, attamen cùm de Ritibus Ambrosianæ Ecclesiæ optimè meritus sit, atque rebus Sacris in hac Urbe educatus, piaculum foret nullis in contrarium mihi suppeditatis, eum Mediolanensibus Litteratis eripere.

Scripsit igitur:

I. Rito Ambrosiano. Grandezza della Chiesa Milanese. *Milano*, 1641.
Ita Picinellus pag. 221.

MCCCCLXXXVII.

RUSCA JOANNES BAPTISTA.

SUb optimo Præceptore Joanne Baptista Quadrio Seminarii hujus Urbis Rectore, prima studiorum rudimenta percepit Joannes Baptista Rusca, qui moribus optimis, litterisque peregregiè excultus, in Congregationem SS. Ambrosii, & Caroli adscribi meruit anno Virginei partus MDCXXXVI. Ibidem, Præposito ipso Quadrio, Præfecturam Collegii Rhaudensis ipsius Cœtus obtinuit; deinde idem munus in Ecclesia Sanctæ Mariæ prope Sanctum Celsum summa cum laude sustinuit tam in Concionibus ibi peragendis, quàm in Emblematis, aliisque Carminibus condendis, quæ adhuc publicè diebus festis ibi exponuntur. Vir fuit Latinis, & Græcis litteris edoctus, facundia quoque non vulgari summoperè præditus. In Metropolitana etiam Basilica pluries concionatus est, sed quod illi erit perpetuus honor in Litteraria Republica, facilè agnoscetur ex Operibus infra recensendis, ab eodem maximo labore, atque frequentissimè ægrotante scriptis, quorum titulos minimè Picinellus indicavit, etsi palam in Ambrosiana Bibliotheca videri possent in XXVI. Tomos digesta,

Videlicet:

I. De usu Osculi in Ecclesia, Libri V. MSS. in Ambrosiana in 4. sign. N. num. 301. 302. 303. 304. 305. & 306.

II. De Gestu sacro, sive de manuum in sacris Cœremoniis usu, & in Oratione, Libri IV. MSS. in 4. sign. N. num. 307. 308. 309. & 310. ibid.

III. De Gestu sacro in Missæ Sacrificio, Libri IV. MSS. in 4. sign. N. num. 311. 312. 313. & 314. ibid.

IV. De vitiis oculorum, & narium in Ecclesiastico, Liber. MS. in 4. ibid.

V. De Oleo Sacro, Liber. MS. in 4. ibid.

VI. De Lucernis veterum Hebræorum, & Christianorum, Liber. MS. in 4. ibid.

VII. De Ritibus publicæ, & privatæ Orationis, Libri VII. MSS. in 4. sign. N. num. 315. 316. 317. 318. 319. 320. & 321. ibid.

VIII. De Ritibus publicæ, & privatæ Orationis, Libri VII. MSS. in 4. sign. N. num. 322. 323. 324. 325. & 326. ibid.

IX. De Cantu Ecclesiastico, Liber. MS. in 4. ibid.

X. De Psalmis, Hymnis, Canticis, Versiculis, Antiphonis &c. eorum Usus, Etymologia, Antiquitas &c. Liber. MS. in 4. ibid.

XI.

XI. De Vocibus Amen, Alleluja, Kirieleyfon, Pax vobis, Liber. MS. ibid.
XII. De Litaniis, Proceffionibus, Stationibus, XL. Horarum, Expofitione Sanctiffimæ Euchariftiæ &c. Liber. MS. in 4. fign. N. num. 213.
XIII. Ragionamento Morale fopra la Paffione di Gesù Crifto, MS. in 4. pagg. 54. ibid.
XIV. Carmina varia tam Latina, quàm Italica edita *Mediolani, anno* 1649. Tefte Picinello.
XV. Carmen fatis longum in laudem Petri Francifci de Primis, & Federici Cardinalis Borromæi. Extat in libro ejufdem Primi, de quo jam fuo loco.
Agunt de ipfo Petrus Paulus Bofca in libro de Origine, & Statu Bibliothecæ Ambrofianæ, & fupradictus Picinellus in Athenæo pag. 284.

MCCCCLXXXVIII.

RUSCA ROBERTUS.

A

INter Litteratos Viros Familiæ Rufcæ Mediolanenfis meritò locum tenet Robertus, qui ex Cæfare, & Calidoniâ Ferrariâ nobilibus conjugibus ortus eft in hac Metropoli die VII. menfis Februarii anno Chrifti MDLXV. in Sacris Undis nomine ei dato Petri Antonii, quod in Robertum commutavit, dum in Cœtu Monachorum Ciftercienfium cooptari inftituit in Monafterio Charævallenfi die XXIX. Aprilis MDLXXIX. in fefto Sancti Roberti ejufdem Ordinis Inftitutoris. Vir ad litteras natus poft ea, quæ ad vitam Monafticam optimè conveniunt, totus in fcribendo fe exercuit, ut ex Operibus infra recenfendis facilè videbitur. Inter Academicos Innominatos Parmenfes locum obtinuit, nomine dictus *il Risorgente*. Vivebat adhuc, tefte Picinello, anno MDCXXIX., & etiam, ut eruitur ex Epiftola Abbati Cavefio infcripta eodem anno, quod infra in Operibus oftendemus,

B

Quæ funt:

I. Santità, e Dottrina Ciftercienfe, coll' origine di cinque ordini di Cavalieri, che veftono abito, e offervano Coftituzioni Ciftercienfi: Al Sereniffimo Alberto d'Auftria. *In Milano, per Francefco Paganello,* 1598. *in* 4.
II. Lezione della Nobiltà recitata nell' Academia Innominata di Parma il dì XIV. Giugno MDC. *Ivi*, 1603. *in* 4.
III. Vita di S. Lutgarde Monaca Ciftercienfe. *Venezia, per Francefco Rampazetto*, 1608. *in* 4.
IV. Defcrizione del Monaftero d'Acqua Fredda, e del fuo vago fito. *Lodi, preffo Paolo Barboetti*, 1619. *in* 4. Hujus libri fecundam Auctor paraverat editionem, ut videre eft in Codice, quod fervat Bibliotheca Monachorum S. Ambrofii hujus Urbis, cum pluribus Additionibus, atque Documentis manu ipfius Auctoris.
V. Il Verde Rufco fregiato di Privilegj, e Lodi della B. V. Maria. *Lodi*, 1620 *in* 8.
VI. Defcrizione del Monaftero di S. Ambrogio Maggiore di Milano, e fua Chiefa de' Monaci Ciftercienfi. L'Origine della Congregazione Ciftercienfe di Lombardia, con la defcrizione del Monaftero di Chiaravalle di Milano, e la Vita del Cardinale Afcanio Maria Sforza Commendatario ec. *Bergamo, per Valerio Ventura*, 1626. *in* 4. Secunda editio ab Auctore inftituebatur, ut apparet in exemplari manu ipfius Roberti, Additionibus, Correctionibus, atque Documentis aucto. Extat in Bibliotheca fupradicta S. Ambrofii.
VII. Relazione fommaria della Chiefa della Madonna del Molo d'Elimonte, di neffuna Diocefi, fuoi miracoli ec. *Bergamo, preffo Valerio Ventura*, 1624. *in* 4. Secundam editionem jam paratam Auctor habebat multis Additionibus ipfius manu locupletatam. Extat in fupradicta Bibliotheca S. Ambrofii.
VIII. Defcrizione d'Elimonte, fuo vago fito, Privilegj, ed Iftoria, con quella di Civenna, ed altri luoghi circonvicini. *Bergamo, per Valerio Ventura*, 1624 *in* 4.
IX. Defcrizione del Borgo di Campione, ed altri luoghi circonvicini, e particolarmente di Lugano, col trionfante Rufco. Difcorfo dedicato a Girolamo Rufca Vefcovo di Capo d'Iftria. *Bergamo, preffo Valerio Ventura*, 1625. *in* 4. Auctor hujus Operis quoque fecundam editionem paraverat, cum quamplurimis Additionibus manu propria exaratis, in exemplari impreffo penès Monachos Ciftercienfes S. Ambrofii Mediolani.
X. Difcorfo fopra il nome di Ciftercio. *Milano*, 1626. *in* 4.
XI. Il Rufco, o breve Defcrizione del Contado, e Vefcovado Comafco, con varj Documenti Morali ec. *Piacenza, per Giacomo Ardizzone*, 1629. *in* 4. Secundam editionem in promptu habebat Auctor, plurimis Documentis, & Additionibus auctam, uti in Codice, qui fervatur in Bibliotheca fupradicta Monachorum S. Ambrofii, in quo legitur etiam Epiftola laudatoria MS. Reverendifs. Præfulis Arefii, data Derthonæ VII. Februarii MDCXXIX.
In Defcriptione Campilioni nonnulla alia Opufcula fua enumerat nofter Auctor; fcilicet
XII. Defcriptiones plurium Cœnobiorum fui Ordinis.
XIII. Volumen Concionum.
XIV. Volumen Annalium.
In Additamento quoque, quod fecit tertio libro Hiftoriæ Familiæ Rufcarum pag. 184. recenfet
XV. Libros aliquot Elogiorum à fe exaratos, infcribendos imaginibus multorum Heroum ex Familia Rufca, quos ipfe dicavit Marchioni Petro Lunato; verùm hi in lucem editi non funt, fed MSS. transierunt in manus Patris Magiftri Jo. Alex. Rufcæ Taurinenfis ex Ordine Prædicatorum, & Vicarii S. Officii, ut afferit P. Mazzucchellus in fuis Schedis.
Laudatur nofter Auctor ab Angelo Manriquez in Appendice ad Tomum IV. Annal. Ciftercienf. pag 671. num. 11., à Jo. Petro Puricello in Monum. Bafil. Ambrofianæ num. 476., ab Armellino in Bibliotheca Benedictino-Caffinenfi, in Appendice pag. 20. etfi parùm nimis, & in Schedis Mazzucchellianis, & Sitonianis.

C

MCCCCLXXXIX.

De RUSCONIBUS AMBROSIUS.

E Rufcona Familia Novocomenfi ortus eft Mediolani Ambrofius, qui ad retinendam antiquæ originis memoriam cognominatus fuit de Rufconibus de Cumis. Hic celeberrimo Caffinenfium Monachorum Cœtui aggregari cupiens, in Parmenfi S. Joannis Evangeliftæ Afceterio voti compos effectus eft die II. menfis Martij, anno falutiferæ Incarnationis MDXCI. Patriamque fimul & Ordinem tam facræ, quàm profanæ eruditionis luminibus exornavit. Nam magnus extitit Theologus, in divinis litteris, facrifque Conciliis, necnon omnigenis hiftoriis apprimè verfatus, Græcæ infuper linguæ haud mediocriter peritus, & nihilominus eâ modeftiâ præditus, ut de fe nonnifi demiſsè admodum fentiret, & loqueretur, dubium omninò relinquens, doctrina ne, an voluntaria animi demiffio in eo primatum obtinuerit. Ipfum Bernardus Pez Monachus Mellicenfis, loco infra memorando, inter infignes hærefum expugnatores, qui ex Sancti Benedicti Alumnis prodierunt, jure meritò recenfet; cùm in mox indicando Opere folidâ, atque verè Catholicâ doctrinâ omnes eorum fententias mirum in modum exagitet, ac profliget. Quo autem anno mortalis effe defierit, ignoramus.

D

Ejus Opera fic prænotata leguntur:

I. Triumphus Catholicæ veritatis adversùs omnes hærefes, ac eorum Auctores à Simone Mago ufque ad Marcum Antonium de Dominis feliciter fummâ curâ deportatus, omnibus Scholafticis, Sacræque Scripturæ ftudiofis, ac Hiftoriographis Opus nedum utile, fed & neceffarium. *Venetiis, apud Andream Baba*, 1619. *in* 4. Paulo Scotto Caffinenfi Abbati dicatum, in quo libro collegit vitas omnium Hæreticorum, & fummam hærefum eorumdem, quas omnes fingillatim auctoritatibus Sacræ Scripturæ, Conciliorumque nervosè confutat.
II. Compendium in univerfam falutarem praxim Fori pœnitentialis Valerii Reginaldi Societatis Jefu Tom. III. magno labore, ac fideli diligentiâ ad Confeffariorum utilitatem confectum. Additionibus utiliffimis ampliatum, & duplici Indice ornatum. *Venetiis, apud eumdem Baba*, 1621. *in* 8.
Meminerunt ejufdem citatus Bernardus Pez in Epiftolis Apologeticis Epift. VIII. pag. 166. Armellin. in Biblioth. Benedictino-Caffin. parte I. pag. 15. & Picinellus in Athenæo pag. 24.

E

MCCCCXC.

MCCCCXC.

RUSTICUS.

LIcèt Rustici Mediolanensis Viri clarissimi & Consularibus fascibus, & eruditione celeberrimi nihil fermè præter nomen, & pauca admodum ingenii monumenta supersint; piaculum tamen arbitramur ab hac Collectione ipsum excludere. Barbaros enim Italiâ eo vivente potitos in causa fuisse certissimè credimus, cur illius perierint Opera, atque illa præsertim, quæ ad Oratoriam facultatem pertinebant. Difficilè enim est, Rusticum nostrum, quem Ennodius Ticinensis Episcopus in omni dicendi genere exercitatissimum nuncupavit, plura non scripsisse, quæ interciderint. Cæterùm Scriptor hic noster, anno post Salvatoris Natale CCCCLXIV. qui U. C. fuit MCCXVI. unà cum Fl. Anicio Olybrio Consul processit; cujus Magistratus ab eo gesti superest Monumentum Romæ in Templo S. Sabinæ, quod recens vulgavit V Cl. Ludovicus Antonius Muratorius in Tomo I. Thesauri Novi Veterum Inscript. pag. CDIX.

PACE PRAETEST. MIP. CO
AVG CONSS. RVSTICI ET OLIBRI
PACE DEP V. ID MART
ET HERMINERIC

Non ab re forsan videbitur hoc loco, quandoquidem de Rustico agimus, referre vetustum aliud marmor, quod olim visebatur in Basilica S. Francisci hujus Urbis, teste Andrea Alciato in Antiquario suo MS. unde illud hausit Gruterus, inseruitque in Tomo II. Inscript. pag. MLIX. num. 2.

RVSTICA. PERPETVAE. NON. TE. SORS
PALLIDA. VITAE. SVSTVLIT. IN
TERITVM. NEC. TIBI. MORTE. DEDIT
PVRIOR. AETHERIAS. GRADERIS
SINE. CARNE. PER. ARCES. NAM. VITAM
CASTAE. FVNERA. NOBILITANT
QVOD. MIRVM. VIDVATA. TIBI. SAT
CONSTITIT. AETAS. CONIVGIS. AD. NA
TVM. CVM. BENE. IVNCTVS. AMOR

Distinguendum monet Sirmundus loco citando Rusticum nostrum Mediolanensem ab altero ejusdem nominis coævo in Gallia florente, atque Burdegalensi Cive, ad quem Sidonius Apollinaris dedit Epistolas. Quo tempore autem Rusticus noster migraverit è vita, nemo prodit.

Superest ejusdem

I. Oratiuncula, qua respondet S. Crispino Ticinensi Episcopo, qui cùm paulò ante mortem Mediolanum venisset, in Nobilium Virorum consessu Ecclesiam suam, & Civitatem commendavit, simul cum S. Epiphanio illius postea in Episcopatu Successore. Eam servavit laudatus S. Ennodius in Vita ipsius S Epiphanii ex edit. Sirmundi Tom. I. col 1656.
Meminerunt Rustici omnes Fastorum Consularium Scriptores, & Sirmundus laudatus in notis ad locum indicatum.

MCCCCXCI.

RUSTICUS ELPIDIUS.

RUsticus Elpidius Mediolanensis nobili stirpe genitus, Diaconus, & Theoderici Italiæ Regis Medicus, Quæstoris etiam Officio ab eodem Principe honestatus, plurimùm apud eum gratiâ valuit. Ipsi enim porticum cum areola post Turasii thermas in Civitate Spoletina donavit Theodericus, ut ibi ædificium quoddam excitaret, ut ex litteris, quas infra dabimus. Ennodii Ticinensis Episcopi amicitiâ floruit, qui eruditionis Elpidii cum laude meminit. Quàm familiariter à præfato Rege Theoderico haberetur, indicat Procopius libro I. Belli Gothici, afferens ipsum communicatis cum Elpidio, quæ sibi acciderant post Symmachi & Boëtii cædem, admissum in tantos Viros facinus deflere cœpisse. Floruit circa annum Christi DXX. Poëticâ etiam Arte claruit, & Heroico Carmine plura scripsit,

Videlicet:

I. Historiam Veteris, & Novi Testamenti.
II. Tractatum de Christi Redemptoris Actis.
Ea edita sunt à Georgio Fabricio, & extant, teste Sirmundo in Notis ad Epistolam VIII. lib. VIII. Ennodii, in Collect. Sacror. Poëtar.
III. Meminit Elpidius ipse Operis sui *de Consolatione Doloris*, quod eodem Carmine scripserat, id tamen nunc desideratur.
IV. Epistolæ plures ad Ennodium, quarum mentio est in hujus responsis, ut infra dicemus.
Extat ad eum Epistola Theoderici Regis, qua respondet petitioni Elpidii poscentis loca quædam ad ædificandum in Civitate Spoletina, ubi hæc leguntur: „ Quod nos, respectu meritorum tuorum, & impensi „ lunga sedulitate servitii, libenti animo duximus „ annuendum &c. Est XXIV. lib. IV. Variar. apud Cassiod.
Extat etiam ad eundem Ennodii Epistola VIII. lib. VIII., in qua eum amicè arguit, quod ad se scribere differat, & ejus eruditionem commendat.
Altera XIV. Libri IX., in qua meminit de litteris Elpidii ad se datis, de sollicitudine ejusdem, qua Ennodium & suos Theoderico Regi commendaverat, & rogat, ut sæpius scribat, & an Rex in Liguriam venturus sit, indicet.
Altera XXI. ejusdem Libri, in qua Elpidium Mediolanensem fuisse indicat, ut advertit loco citato Sirmundus, & nunciat se recepisse legitima documenta de Suburbano Mediolanensi, quod Faustus concesserat.
De eo mentio est apud citatos Auctores.

S

MCCCCXCII.

SACCUS CÆSAR.

PErvenimus, Deo favente, ad Mediolanenses Eruditos, quorum cognomina per S litteram inchoantur; primusque inter eosdem memorandus occurrit Cæsar Saccus vetustâ in hac Urbe Familiâ natus; ex ea enim gente florebant jam anno Salutis MCCCLXXX. gemini Decuriones Thomas, & Ambrosius, quemadmodum nos monuit humanissimus JC. Sitonus, qui eos laudat in Syllabo Decurionum à se collecto, & apud ipsum MS. Cæsar igitur eruditione claruit, atque coævus fuit Bernardini Corii celeberrimi Mediolanensium rerum Chronistæ. Oratoriam facultatem cum Poësi conjunxit, cùmque optimè nosset Philosophiam plurimùm ad facundiam conferre, ita ejusdem teoremata calluit, ut cum suæ tempestatis eruditissimis Viris non raro de ipsius Arcanis disputaverit; præsertim verò cum Facio Cardano alibi à nobis commendato. Cæsarem propterea Archangelus Madrignanus loco mox indicando inter doctissimos Mediolani cives recensere non dubitavit. Hæc ea sunt, quæ de actis hujus Scriptoris inveni, reliqua diligentiam nostram fefellerunt.

Habemus illius:

I. Orationem de Animi conceptu habitam coram Jafredo Caroli Delphinatus Præside, & Mediol. Senatus Vicecancellario, ut asserit Archangelus Madrignanus in Epistola præfixa Itinerario Portugallensium, de quo suo loco diximus.

II. Disceptationem de Natura, & Fato cum Facio Cardano. Ejus meminit ibidem Madrignanus ipse.

III. Poëma Latinum in laudem libri Bernardini Corii, cui titulus: „ Utile Dialogo amoroso „ de quo diximus in Corio. Extat in eod.

Leguntur Lancini Curtii ad Cæsarem Saccum Epigrammata lib. 11. fol. 7., & lib. 20. fol. 139.

Agit de illo Sitonus amicissimus in Schedis.

MCCCCXCIII.

SACCUS JOANNES BAPTISTA.

INter Litteratos Mediolanenses ineuntis Sæculi XVII. ab eruditis coævis laudatos Joannes Baptista Saccus Aloysii filius adnumeratur, ob Latini sermonis elegantiam, necnon rerum ad Patriam, atque Senatum, cujus à Secretis summa cum laude extitit, pertinentium, peritiem magnoperè commendatus. Epistolare commercium habuit cum Erycio Puteano, Henrico Farnesio, Hieronymo Bossio, aliisque Viris doctis infra recensendis, itaut facilè Lector agnoscat quantâ in existimatione apud ipsos fuerit. Juvat ideo hìc referre verba ejusdem Erycii Puteani, quæ leguntur in Epistola data Lovanii XI. Kalend. Junias anno MDCVII., in qua de elocutione Ciceroniana disserit, & detractores suos irridet; de Litteris autem Sacci, sic habet: „ In tuis potiùs nitor, roburque est (ita sentio) & gravitas „ cum amœnitate conjuncta, quæ omnia eò pluris „ facio, quòd tam facilè pangantur. Meæ delitiæ „ tuæ litteræ, & suavis mihi ille dies, quo adferun„ tur &c. tuus enim ille sermo Romanus est, castus „ est, promptus est, & quod ego miror, vel silen-

A „ tio exercitatus. „ Faustum filium Erycius Sacco nostro commendatum reliquit, ut videre est in ipsius Epistolis infra citandis, è quibus etiam eruitur quanti habuerit Puteanus Auctorem nostrum, nam nonnullas Lucubrationes suas ad eum transmittere non dedignatus est, ut judicium promere Saccus vellet; idque patet ab aliis infrascriptis Puteani Litteris, ad quas Lectorem remittimus. Charus etiam fuit Cardinali eximio Federico Borromæo, qui de re Litteraria frequenter Saccum nostrum consulebat. Scientiis autem morum elegantiam suavitatemque adjecit, quodque majus est, pietas illius, necnon Bonifacii fratris, satis elucet in extruendis binis Sacellis, altero nempe in Ecclesia Sancti Alexandri in Carcere Zebedeo D. Joanni Baptistæ nuncupato, altero in Basilica Sancti Eustorgii
B B. V. Mariæ Annunciatæ Miraculorum, ubi adest etiam gentilitium Sepulchrum, ut refert Placidus Puccinellus in memoriis antiquis Mediol. pag. 94. Nos interim damus Inscriptionem, quæ legitur in Collectione Archintea:

CELLAM HANC ET ARAM
IOH. BAPTISTA SACCVS
A SECRETIS SENATVS
ET BONIFACIVS
ADNOTATOR REGII CENSVS
FRATRES VNANIMES
C AERE SVO FVNDITVS EXCITARVNT
ORNARVNT CONSVMMARVNT
ANNO SALVTIS MDCXVIII.
MILLENIS INSVPER AVREIS ELARGITIS
RELIQVAE TEMPLI SVBSTRVCTIONI
PROMOVENDAE
PIIS PATRVM SVFFRAGIIS
SE SVOSQVE PERPETVO
COMMENDARVNT.

D Templum quoque ære suo à fundamentis excitavit in Oppido Lunati nomine, quod S. Mariæ sub titulo Angelorum dicatum voluit, ideoque ob hanc animi sui magnificentiam Poëmate integro ipsum laudavit Augustinus Terzagus. Annum verò mortis ejusdem ignoramus. Interim quæ de ipso vidimus tam typis data, quàm MSS. nunc proferimus,

Videlicet:

I. Trium Clarissimorum Virorum Didaci Salazar, Joannis Baptistæ Sacci, ac Henrici Farnesii Epistolæ. *Mediolani, apud Angelum Navam*, 1621. *in* 4. Editionem curavit Aquilinus Coppinus.

II. Epistolæ aliæ plures Latinæ ad Philippum Medam. Sunt in Onomastico Italico-Latino Mediolanensium ejusdem Philippi Medæ, de quo diximus.

E III. Aliæ seorsim editæ, & aliæ MSS. ad Varios, inter quos tres Regenti Corio, duæ Lælio Bisciolæ, Senatori Melzio, aliisque, servantur in Bibl. Eremit. Discalc. SS. Cosmæ, & Damiani hujus Urbis, cum una Senatoris Jo. Baptistæ Arconati ad eundem Saccum.

IV. Aliæ permultæ ad Cardinalem Federicum Borromæum, & ex eis una, qua mittit Justi Lipsii litteras (fortè prælo paratas) cum Nuncupatoria ad S. Carolum Borromæum, data anno MDCI. Extant in sæpe laudata Collectione Epistolarum supradicti Cardinalis Federici in Ambrosiana.

V. Ver-

V. Versio Litterarum à Persia Hispanicè scriptar. ad Marchionem Bedmarii à Domno Garzia Sylva Figueroa, ad Regem Persarum Legato, à Regum maximo Philippo, die XXVIII. Decembris MDCXVIII. sine anno, loco, & Typographo, in fol. cum Epistola Sacci nostri ad Joannem Cavalchinum Comi Prætorem. A

VI. Epistola Latina Paulo Bellono scripta. Extat in libro, cui titulus: „ Pauli Belloni Tractatus de po„ testate eorum, quæ incontinenti fiunt. *Mediolani*, 1623.

VII. Aliæ plures ad Erycium Puteanum scriptæ, ut ex Responsionibus ejusdem Puteani.

VIII. Descriptio Hyemis, quam supradicto Puteano misit Saccus, ut ex Epistola illius subter promenda.

IX. Dissertatio de Antiloco. Et istam à Sacco nostro accepisse asserit Puteanus in alia Epistola, quam infra memorabimus.

Supradictus Aquilinus Coppinus plurimas dedit Epistolas Sacco nostro, in quarum una ei mittit Carmina, & Dissertationem de modo, necnon difficultate condendi Poëmata Italica; in altera verò describit Subalpinam Regionem, quæ data est Taurini XV. Kal. Octob. MDCIX. B

Extat quoque ad eum Epistola Cardinalis Barberini de controversiis pro immunitate Ecclesiastica inter Archiepiscopum Mediol & Regios data anno MDCXXIX. latina. Reperitur in Biblioth. Monachor. S. Ambrosii hujus Urbis in Cod. sign. A. num. 98.

Hæ verò sunt Epistolæ, quas diligenter à Collectione Epistolarum supradicti Erycii Puteani eruimus, nempe

1. Data est III. Nonas Martias MDXCIX., & cum ipsa Puteano mittit Comœdiam, seu potiùs Centonem ex Plauto, & judicium Sacci expectat. Est in Centuria I. Promulsis inscripta pag. 42.
2. Data est Patavii XVI. Kal Novemb MDC. Ibi apud Vincentium Pinellum Puteanus degebat, rationemque reddit de suo recessu Mediolano. Sacci imaginem petit, ut in Collectione Virorum illustrium, ad instar Jovii, poni possit. Extat in Centuria II. pag. 65. C
3. Lovanii XI. Kal. Junias MDCVII. in qua, præter ea, quæ jam supra dedimus in Vita Auctoris nostri, Faustum suum illi commendat, & Ludovico Septalio. Adest inter Bellaria, nam sic inscripta est Centuria III. Epistolarum pag. 91.
4. VI. Eid. Septemb. MDCVII. Disserit de Hilaritate, & Saccum hortatur, ut aliquando à curis se sublevet. Ibid. pag. 101.
5. Kal. Maji MDCVII. Laudationem Funebrem Lypsio actam à Puteano, ipse Sacco nostro mittit. Ibidem pag. 105.
6. Prid. Kal. Decemb. 1607. Filio orbatus, nunciat Puteanus se vocatum esse à Bononiensibus, cum quibus agit de conditionibus. Extat in Centuria IV., quæ vocatur Apophoreta, pag. 23.
7. Alia est ibidem sine data pag. 27.
8. Prid.Kal. . . . MDCVIII. Descriptionem Hyemis ab Auctore Sacco nostro receptam, laudat his verbis: „ ut „ styli tui fœlicitas, & majestas est, vereor, nisi à „ judicio discedas, ne meas hasce litteras quisqui„ lias interpreteris. Etenim legi cum summa vo„ luptate Descriptionem Hyemis „ &c. ei mittit Librum suum de Luxu, ut Sacci, & Cardinalis Federici Borromæi judicium habere possit. Extat ibidem pag. 41. D
9. Lovanii III. Eid. Aprilis MDCVIII. Consolatoria pro morte filiæ dulcissimæ Sacci nostri, Lauræ nomine. Ibid. pag. 57.
10. Alia sine data, cum qua mittit Librum alterum suum de Luxu Conviviorum, judiciumque Sacci petit. Extat ibidem pag. 83.
11. Anni MDCIX. IV. Eid. Martii. Mittit Syntagma de Laconismo, & Sacci, ac Septalii sententiam poscit. Ibidem pag. 94.
12. XIV. Kal. Septiles MDCVII. erudita nimis; est in Centuria V. Epistolarum pag. 11.
13. XIV. Kal. Quintilis MDCX. Petit Epistolas Sacci, quem iterum laudat. Ibidem pag. 33. E
14. Postrid. Nonas Januarii MDCXI. Dissertationem de Antiloco à Sacco missam commendat, & commendatam esse ab omnibus eruditis Lovaniensibus asserit. Ibid. pag. 43.
15. Postrid. Eid. Octobris MDCXI. Palæstram bonæ mentis mittit Sacco, data est Bruxellæ. Ibid. pag. 85.
16. Postrid Nonas Junii MDCVIII. Cum Senatu Bononiensi convenisse nunciat, & veniam Principis expectat. Ibid. pag. 111.
17. Postrid Kal. Decembr. MDCXI. Dolorem suum pandit pro morbo Cardinalis Federici Borromæi, extat ibid pag. 54.

Sex aliæ Epistolæ ad Saccum scriptæ à Hieronymo Bossio Ticinensi, leguntur inter Epistolas ejusdem Bossii.

Augustinus Terzagus, Bernardinus Baldinus, Franciscus Rugerius, & Benedictus Sociacus Auctorem nostrum Carminibus Latinis laudarunt: illud Sociaci hîc dare nobis visum est; alia verò Lector inspicere potest inter Poëses supradictorum Auctorum.

Emisi, fateor, mendosum Sacce libellum,
Fortè deest plagis, vulneribusque locus.
Horribili macie tamen, ulceribusque pudendis
Acceleres medicas flagitat usque manus.
Ulcera, proh divum pietas! informia totos
Deturpant artus, horribilisque lues.
Tu sanare potes laceros crudeliter artus,
Tu sanare meâ vulnera facta manu.
Exanimes te fama canet revocasse sub auras,
Hippolyti lacerum funus amice vides.

Memoratur etiam in Athenæo Picinelli pag. 285., & in Schedis Sitonianis.

MCCCCXCIV.

SADARINUS FRANCISCUS.

Franciscum Sadarinum inter Mediolanenses J. PP. clari nominis Virum Paulus, atque Margarita Faccina jugales in lucem emiserunt. Ab infantia minora coluit studia, magnumque illâ etiam ætate præsetulit ingenium. Accessit postmodum ad leges addiscendas, in quibus Doctor est renunciatus, mox ob satis cognitam prudentiam, atque integritatem anno MDCLX. ab Amplissimo Insubriæ Senatu à Secretis eligi meruit. Eo dum fungeretur munere omnia diligenter collegit tanti Cœtus Oracula, quo ex labore non modicum utilitatis haurire possunt quotquot in Foro versantur. Eruditionem illius magni fecerunt Mediolanenses Conscripti Patres, in his etiam rebus, quæ ad controversias inter Romanam Aulam, atque Senatum super locali Immunitate agitatas pertinebant. Amicissimus fuit Octavii Ferrarii, & Cæsaris Burri, quorum jam Elogia dedimus. Neque à Latinis, Italicisque Musis alienus extitit, ut cognoscunt posteri ex ejus Carminibus mox recensendis. Decessit Christianæ Salutis anno MDCLXVI. conditusque jacet in gentilitio Sepulchro in Templo SS Angelorum ad Portam hujus Metropolis, quæ Nova dicitur. Illud extruxerat Joannes Ambrosius Scriptoris nostri Avus hac imposita Epigraphe, quam mihi suppeditavit Collectio Comitis Octavii Archinti.

D. O. M.
IOANNES AMBROSIVS SADARINVS
QVI VNA CVM GENEPRA CORDESELLA
CONIVGE AMANTISSIMA
REQVIESCAT IN PACE
SIBI ET SVCCESSORIBVS SVIS
PONENDVM CVRAVIT
ANNO DOMINI MDCIIII.
DIE XXI. FEBRVARII.

Eruditionis illius monumenta sunt:

I. Francisci Sadarini JC. Mediolanensis Responsorum, rerumque à Senatu etiam judicatarum Libri, quibus amœnæ Quæstiones explicantur, & eruditione ornantur, habetque Lector quæ faciant, cùm ad Fori praxim, tum ad Theoriam, & jucunditatem; nunc primùm in lucem prodeunt, cum Indice locupletissimo: Excellentissimo Senatui Mediolani dicat. *Mediol. apud Federicum Agnellum*, 1671. *in fol.*

II. De

II. De Bulla Gregoriana, ejusque admissione, & de controversiis agitatis, & adhuc vigentibus super Immunitate locali, & de exceptione casuum, & temperamentis propositis Romæ, accurata Informatio ad Senatum Mediolani Secretarii Sadarini. MS. in fol. pagg. 14. Extat apud Comitem Ludovicum Archintum Ordinariorum Redditituum Magistratus Quæstorem.

III. Carmina Latina, atque Italica, extant in Collectione pro laurea Comitis Caroli Corii.

IV. Poëma Latinum in laudem Operis Cæsaris Burri de Incendio, in eodem libro.

V. Allegationes tres in Biblioth. Monach. S. Ambr. Cod. sign. C. num. 494.

VI. Aliæ plures in Collectione Archintea, & alibi.

VII. Inter Epistolas Octavii Ferrarii editionis *Patavinæ*, extat una Francisci Sadarini data Mediolani Idibus Decembris MDCLXXI. ad Octavium Ferrarium, cum ejusdem Responsione.

Cum supradicta Epistola Sadarinus mittit Ferrario Responsa sua, quæ recens publici juris fecerat.

Agit de Sadarino Sitonus noster in Theatro suo Genealogico MS. penès eundem pag. 395. atque in Schedis.

MCCCCXCV.

De SALA PAULUS.

PAulus de Sala Mediolanensis, inter vetustissimos hujus Metropolis Chronologos jure merito est recensendus; etenim ante Gualvaneum de la Flamma Ordinis Prædicatorum Alumnum, quem loco suo debitis celebravimus laudibus, floruit. Quod evidentissimè patet ex pluribus Gualvanei Operum locis, in quibus Pauli de Sala testimonia proferuntur. Præsertim verò in Chronico Majori cap. CCXCI. ubi fragmentum recitat satis prolixum, ad cujus finem ista leguntur verba: „ Hæc Chronica Pauli de la Sala. „ Illud etiam inseruit Joannes Petrus Puricellus in Monumentis Basilicæ Ambrosianæ num. DXXVI. Cùm autem ibi agatur de reditu Mediolanensium in Urbem antea à Frederico Œnobarbo dirutam, facilè conjici potest, Paulum quoque nostrum inter Patriæ restauratores numerandum esse. Opus quidem illius in præsentiarum desideratur, verumtamen laude sua frustrandum non fore censuimus tantum Virum, qui ab ipsius renascentis Urbis temporibus monumenta vetustatis posteritati servare studuit.

Scripsit igitur:

I. Chronicon Rerum Mediolanensium. Ex Gualvanei testimonio jam citato.

Commemoratur etiam in Collect. Monument. Famil. Mediol. Comitis Octavii Archinti.

MCCCCXCVI.

SALMATIA ANTONIUS.

PRæclarissimus ille Purpuratorum Patrum splendor, & Ambrosianæ Ecclesiæ Præsul Fridericus Borromæus, Vir sæculorum omnium memoria laudibusque dignissimus, inter eruditione præstantes Alumnos Collegii sui, quod à se conditæ Bibliothecæ addidit, Antonium Salmatiam elegit, qui Mediolani ortus, & ab ipsa penè infantia sacris profanisque disciplinis eruditus, jam in sortem Domini assumtus fuerat, atque Oblatorum SS. Ambrosii, & Caroli Instituto se addixerat. Optimè noverat ejus ingenium doctissimus Cardinalis, qui suspiciebat in ipso Theologicam scientiam, & eloquentiæ ubertatem, cujus per annos aliquot in Seminario Majori hujus Metropolis præcepta tradiderat. Nec minor erat in Salmatia nostro Græcarum litterarum peritia, quam satis ostendit in infra recensendis Operibus. Agebatur

A interim de locupletandâ exoticis mercibus Ambrosianâ Bibliothecâ jam supra laudatâ; quocirca cùm insignes doctrinâ homines à Cardinali ipso in exteras Terras mitterentur, ut inde librorum copiam selectam afferrent, Antonio obtigit Oriens. Profectus ergo in Græciam jam declinante anno MDCIX. Dominicum Hierosolymitanum Rabbinum difficillimè peregrinationis comitem habuit, ut faciliùs Hebraicæ linguæ Volumina compararentur. Corcyram Insulam, Macedoniam, & Epirum vel peragravit, vel per internuncios scrutatus, Codices rarissimos mercatus est. Eum procedere meditantem, ut Byzantium, tum Hierosolymam, Ægyptum, atque Babylonem adiret, adversa ventorum vis, & barbarorum tumultus exorti, quorum gratiâ non semel capitis discrimen
B iniit, à proposito deterruerunt. In Insubriam reversus à Ferdinando Mantuæ Duce expetitus est, ut Græcam linguam in recens extructo Collegio profiteretur, atque in eadem Urbe tanti est habitus, ut ipsi Generalis Vicarii munus in Foro Episcopali fuerit demandatum. Nonnullos post annos patriam repetiit, ubi Fridericum Borromæum juniorem postmodum è Patriarchali Sede Alexandrina ad Sacram Purpuram assumptum Cæsarei, & Pontificii Juris sanctiones docuit. Mox in Metropolitana Basilica Pœnitentiarii officium piissimè gessit ad extremam usque senectutem. Postremum vitæ illius annum nemo est, qui nobis tradiderit.

Opera hæc post se reliquit:

C I. Joannis *Zonaræ* Commentarios in sexdecim Conciliorum Canones, in quibus tum OEcumenica septem, tum novem Provincialia continentur, Latinitate donatos, plurimisque locis ex MS inter se collatione emendatos Notis illustravit. Extat in edit. *Zonaræ Parisiens.* 1618. pag 45.

II. Sancti Cyrilli Alexandrini Archiepiscopi Sermones Paschales XXX. ex interpretatione Antonii Salmatiæ Græcè, & Lat. *Antuerpiæ, apud Hæred. Martini Nutii*, 1618. *in fol.*

III. Antonii Salmatiæ Pindari Olympia, Pythia, Nemea, Isthmea, cum perpetuis Græcis Commentariis Antiquioribus, nunc primùm editis. Adjecta est vita Pindari ab eodem Salmatia scripta. MS. in Ambrosiana sign. O. num. 64. in 4.

IV. Interpretatio ex Græca lingua in Latinam Orationum Constantini Acropolytæ. Teste Picinello.

V. Epistolæ plures eruditissimæ ad Cardinalem Fridericum
D Borromæum citantur à Petro Paulo Bosca in Opere inferiùs memorando.

VI. Carmina Latina in lib. cui titulus: „ Componimenti „ di diversi per il Dottoramento di Gianfrancesco Sor- „ bellone. *Pavia*, 1599. *in* 12.

Memoratur cum laude à Petro Paulo Bosca in libro de Origine, & Statu Bibliothecæ Ambrosianæ.

MCCCCXCVII.

SALODIUS PAULUS.

PAulum Salodium Mediolanensem eruditionis ad Ecclesiasticas res præsertim Ambrosianæ Ecclesiæ pertinentis ornamenta plurimùm commendant.
E Inter Clericos enim relatus divinas humanasque litteras sedulò didicerat, ideoque utriusque Juris adoreâ insignitus, inter Canonicos Metropolitanæ Basilicæ, qui Ordinarii appellantur, Doctoralem Præbendam obtinuit anno partus Virginei MDLXXXV. Eâ potitus fuit ad annum usque MDXCIII. quo, ut liberiùs litteris vacare posset, Joanni Jacobo Terzago Sacerdotium resignavit. Annus illius supremus nobis est hactenus incompertus.

Habemus illius sequens Opus:

I. Formula describendi Visitationes in Civitate, & Diœcesi Mediolanensi: Auctore Paulo Salodio Canonico Ordinario. *Mediol. apud Impressores Archiepiscopales*, 1649. *in* 8 cum additionibus. Editio posthuma.

Ex Theodori Trivultii Indice Canonicorum Basil. Metropol. Mediol.

MCCCCXCVIII.

MCCCCXCVIII.

SALVATERRA JOANNES.

JOannes Salvaterra Hieronymi Regii Quæstoris Magistratus Redditumm Ordinariorum, atque Barbaræ Vicecomitis de Sarono, conjugum filius, Mediolani natus est; dumque in salutari lavacro renasceretur, Avum suum item Quæstorem nomine reddidit. Inter bonas artes, litterasque adultus, tandem clarissimæ Societati Jesu se addixit. Cùm in ea vota quatuor emisisset, Rhetoricam quinquennio, Philosophiam septennio, Theologiam scholasticam altero quinquennio, Mathesim plures annos Genuæ docuit. Fuit usque ad obitum suum à Confessionibus Excellentissimis Principibus de Auria, magno cum eorum amore, & reverentiâ singulari. Pluribus ibidem morbis afflictus, dum à nativi aëris clementia in Oppido Saroni expectat virium reparationem, gravi languore oppressus, Sanctissimis Sacramentis ritè munitus, & ad cœlestem patriam desideriis suspiriisque anhelans, piissimè obiit die IV. Septembris, anno MDCLXXXVIII. Vir fuit non solùm perspicacissimi ingenii, omnibus scientiis, & pluribus linguis instructus, sed etiam eximiæ probitatis, & singularis erga Deum, & proximos charitatis. Joannis autem præfati, qui Scriptoris nostri Avus fuit, adhuc superest Elogium Sepulchrale in Basilica Scalensi hujus Metropolis, his insculptum litteris:

IOHANNES SALVATERRA REGIVS QVAESTOR
BRIGIDAQVE PEREZ DE MORA
EX ILLO GEMINI QVAESTORIS PARENS
QVAESITVM SIBI ET SVIS IMMORTALITATIS ADITVM
VIVENTES P. P. ANNO DOMINI MDCXLV.

Vulgavit:

I. La Storia delle Monache Turchine dal cominciamento dell'Ordine. *Genova, per Anton Giorgio Franchelli*, 1681. *Tomi II. in fol.*
II. La Verità Mascherata libri II.
III. Politicorum Evangelicorum Volumen.
IV. Opera alia prælo parata, quorum argumenta frustra quæsivimus. Hæc MSS. servari in Collegio Genuensi à Suis didicimus.
Videndæ Schedæ Sitonianæ.

MCCCCXCIX.

SALVATORINUS JOANNES BAPTISTA.

JOannes Baptista Salvatorinus parentem habuit Joannem Jacobum, de quo mox nobis sermo erit. Inter J. PP. Mediolanenses florebat medio Sæculo XVI., immo Regius Vicarius Prætorius hujus Urbis extitit annis MDLIV. & sequenti. Non parum nominis sibi quoque acquisivit in condendis Carminibus latino sermone optimè scriptis, ut facilè videbitur ab iis, quæ ad manus nostras pervenerunt, ut infra. Inter ea numeratur illud, cui titulus est *Somnium*, & MS. servatur Florentiæ in Bibliotheca Marchionis Canonici Riccardi, ut me perhumaniter monuit Clarissimus Joannes Lamius Præfectus Bibliothecæ Riccardinæ, & Operibus editis de Republica Litteraria summè meritus. Idem Poëma legitur in Tomo VIII. Carminum illustrium Poëtarum Italorum, sed ibi deest Epistola Nuncupatoria Auctoris nostri, qui Somnium mittit ad Amicum è Mediolano XII. Kal. Novembris MDXLIII., necnon Hendecasyllabum Coferni ad Salvatorinum discipulum, quod sic incipit:

Vix tamdem numeros tuos dedisti,
Quos tibi cecinit novem sororum
Chorus &c.

His versibus Cofernus Salvatorinum monet, ut non ad solas Musas se conferre studeat, sed etiam vel ad Jura, vel ad Medicinam se vertat, nam ex his facultatibus divitiæ prodeunt. Obiit Vir iste anno Christi MDXC. & hæc interim de eo vidimus,

Scilicet:

I. Ad Serenissimum Principem Joannem Austriacum Jo. Baptistæ Salvatorini JC. Mediolanensis Epinicium de Victoria Navali, Poëma. *Mediolani, apud Pontium*, 1571. *in 4.*
II. De Deo O. M. ejusque Providentia, & in humanum genus amore, Poëma. *Mediolani, apud Pontium*, 1586. *in 4.* In eod. est Carmen Epistolare nuncupatorium Francisco Panigarolæ Episcopo Chrysopolis, cum aliis duobus, altero Lectori, altero in argumentum Operis.
III. Lachrymæ Peccatoris pœnitentis, Carmen in usum piè vivere volentium. *Mediolani, apud Pontium*, 1586. *in 4.*
IV. Somnium: Poëma heroicum Versibus exametris, de quo supra. Extat in Opere, cui titulus: „ Carmina illustrium Poëtarum Italorum Tom. VIII. pag. 260.
De eo agit Clarissimus Sitonus in Theatro Genealogico pag. 395., & in Syllabo Vicariorum Prætorii Mediolani MSS. ambo in folio penès Auctorem.

M D.

SALVATORINUS JOANNES JACOBUS.

EX Joanne Baptista Salvatorino seniore ortus est Joannes Jacobus, qui inter Cancellarios Excellentissimi Senatus Mediolanensis numerabatur anno MDXXVIII, postmodum idem munus apud Annonæ Magistratum agebat annis MDXLIX., & MDLXIII. Ingenium hujus Viri satis elucet ex libro infra recensendo, cujus Eruditorum approbatio in causa est, quod difficillimè reperiatur venalis. In eo Carmina Francisci Petrarchæ Italica ad CCCCXXX. redegit, & sacris Sententiis exornavit, indicatis ad marginem Codicum divinorum locis, unde sententiæ ipsæ deductæ sunt:

En titulus

I. Tesoro di Sacra Scrittura sopra le Rime del Petrarca. *Venezia, per Comin da Trino, senz' anno, in 8.*
Memoratur à Josepho Benalio in Historia Magistratus Extraordinarii pag. 72., ab Advocato Sitono in Theatro Genealogico pag. 395. MS. penès eundem, atque ab amicissimo Canonico Irico nostro in Historia sua Typographica Tridinensi jam toties memorata.

M D I.

SAMARUGA HIERONYMUS.

AD Samarugæ Mediolanensis Familiæ vetustatem ostendendam, satis est nomenclatura variorum Patriæ Decurionum Sæculo XIV. existentium, uti mihi videre licuit in Schedis Sitonianis infra recensendis. Ex eadem Gente ortus est Hieronymus, qui ad sacras litteras totis viribus conversus, in ipsas tantùm profecit, ut Congregationi Oblatorum SS. Ambrosii, & Caroli adscribi meruerit; deinde animarum curam suscepit in Ecclesia Parochiali S. Mariæ Beltradis. Inter alia, quæ ipse excogitavit utilia Parochis, Confessariisque, novam editionem, etsi in compendium redactam, Operis Oliverii Mazzucchelli de Casibus reservatis instruxit, additis Propositionibus damnatis, quæ adeò probata fuit, ut noviter anno MDCCXIV. in lucem prodierit. E vivis abiit Hieronymus anno reparatæ Salutis MDCLXVIII.

Liber legitur hoc titulo:

I. Compendium tractatus de Casibus reservatis in Diœcesi Mediolanensi M. R. D. Oliverii Mazzucchelli Oblati, S. Theolog., & J. U. D. Auctore Hieronymo Samaruga Oblato, adjunctis suo loco Propositionibus damnatis; editio novissima. *Mediolani, apud Marellum, in* 12. Secunda editio prodiit operâ, & studio alterius Sacerdotis Oblati, diligentiùs emendata, ac novo Indice, novisque Additionibus illustrata, cui adjecta est Tabula Censurarum Diœcesis Mediolanensis, & Instructio Parochorum pro Casibus occultis Sedi Apostol. reservatis. *Mediolani, apud Josephum Quintum*, 1714. *in* 8.

De Gente Samaruga loquitur Clarissimus Sitonus in cit. Syllabo Decurionum, & Duodecim Provisionum Urbis Mediolani. MS. in fol. penès Auctorem.

M D I I.

SANBENEDICTUS BENEDICTUS.

EX Familia Sanbenedicta Mediolani prodiit in lucem Benedictus, qui, ut arctiùs se Deo conjungeret, in provincia Insubriæ Minorum Ordinem amplexus est, inter eos, qui Capuccini appellantur. Cùm sacra Theologiæ studia emensus fuisset, Concionibus habendis totum se dedit, quo in munere aliquot annos transegit. Apud sui Instituti Alumnos in singulari extimatione fuit, atque Deffinitoris officium obtinuit. Alias plures dignitates in Ordine meritò acquisitas modestè resignavit, ut liberiùs litteris daret operam; Consultoris videlicet apud Generalem Suorum Præsidem, cùm priùs Mediolanensis provinciæ Cœnobia cum Visitatoris potestate lustrasset. Juvat hìc Elogium ejus inserere, quod vulgavit loco citando Dionysius Genuensis; ait enim: „ Ob singularem ejus doctrinam, morum probitatem, & eloquii suavitatem, satis notus; cui accessit modestia singularis, veneranda auctoritas, solidum judicium, prudentia summa in agendis, & observantiæ regularis zelus ingenuus. „ De fratre illius Maria Angelo postea dicemus.

Eruditionem ipsius hæc testantur:

I. Annali de i Padri Cappuccini del Padre Zaccaria Boerio traddotti dal Latino in Italiano Vol. IV. in 4. Prima duo prodierunt *Taurini, apud Joannem Dominicum Tarinum*, 1641. Reliqua *Venetiis, apud Junctas*, 1645.

II. Il terzo Volume de' suddetti Annali scritti dal Padre Marcellino da Pisa traddotto dal Latino in Italiano. *Lugduni*, 1676. *Tom. II in* 4.

III. Vita del Venerabile Frà Bernardo da Corleone Cappuccino. *Milano, e Genova presso il Franchelli*, 1683. *in* 4.

De eo mentio habetur in VVadingo de Scriptoribus Ordinis Minorum, & in Bibliotheca FF. Capuccinorum à Dionysio Genuensi contexta edit. II. pag. 54.

M D I I I.

SANBENEDICTUS FRANCISCUS.

INitio fermè mox elapsi Sæculi XVII. florere cœpit in hac Metropoli Franciscus Sanbenedictus notâ satis Familiâ genitus, ex qua plures prodierunt Viri docti. Ille verò erudiendæ in eloquentiæ præceptis Juventuti deditus nonnullos in hoc munere annos se exercuit. Facundiæ, quâ præditus erat, specimen dedit perspicuum in mox laudando Opere, in quo à se compositas diversis temporibus Orationes in nobilium Adolescentium vel laudem, vel commodum, collectas tandem publici juris facere voluit. Cætera illius acta ignoramus.

Scripsit & vulgavit:

I. Orationes, quas Franciscus Sanbenedictus in nobiles Adolescentes ad pronunciandum dispersas collegit. *Mediolani, apud Pandulphum Malatestam*, 1625. *in* 4.

M D I V.

SANBENEDICTUS MARIA ANGELUS.

JAm supra laudati Benedicti Frater extitit Maria Angelus Sanbenedictus, cujus tametsi acre esset ingenium & ad scientias aptissimum, adversa tamen fortuna perenni quadam infelicitatis constantiâ ipsum exagitavit. Litterarum rudimenta adolescens percepit in Archilyceo Braydensi, mox sub Gasparis Scioppii disciplinâ, unà cum Petro Paulo Caravaggio, de quo jam egimus, majora percepit eruditionis incrementa, in queis quantùm profecisset agnoscere Lectores possunt ex infra laudando illius Opere. Amicissimus fuit Alberici Septalii, Pauli Josephi Meroni, Augustini Mascardi, Lucæ Holstenii, Octavii Ferrarii, quibus omnibus Operis ipsius partes singillatim inscripsit. Plurimi quoque apud Regios Ministros habitus est, quorum favore fultus ad ingenio suo digna munera evehendus erat; etenim agentibus eorum nonnullis à Secretis electus à Comite de Walstain Cæsarei exercitus Duce supremo in Germaniam profectus fuit. Ægrè tamen ferens grave hujusce Domini supercilium, ab eo haud multò post recessit; cùmque adhuc in illis degeret regionibus peste sublatus occubuit florenti ætate.

Vulgaverat jam tamen:

I. Auctarium ad Grammaticam Philosophicam Gasparis Scioppii, ejusque rudimenta. *Mediolani*, 1629. *in* 8. Ex Picinelli Athenæo pag. 413.

MDV.

MDV.

SANGEORGIUS JOANNES ANTONIUS.

Quamvis non desint Scriptores Clarissimi, quorum aliquos inferiùs citabimus, asserentes Joannem Antonium Sangeorgium, sive de Sancto Georgio, patriâ Placentinum fuisse, eorum tamen auctoritas nos minimè movet, ut ab hac Bibliotheca Scriptorum Mediolanensium tantum Virum excludamus. Neque verò eruditissimos homines reprehendimus, quasi mendacium litteratis obtrudere voluerint, eos etenim in fraudem induxit agnomen *de Placentia* Familiæ Sangeorgiæ Mediolanensi superadditum eâ de causâ, quod à Placentia Urbe ducerent originem nostri Scriptoris Avi, quemadmodum in aliquibus aliis Familiis præsenti adhuc ætate cernimus, prout alibi dixisse meminimus. Communicavit nobis humanissimus, atque doctissimus JC. Sitonus Sangeorgiæ Gentis Stemma deductum à Gulielmo, qui fuit in vivis anno MCCCLV. usque ad Claram de Sancto Georgio de Placentia filiam unicam Joannis Baptistæ Comitis Palatini, quæ hæreditatem Patris adiit circa annum MDCII. nupsitque Francisco Siccoborello Vicomercati Comiti, in qua nobilissimæ Gentis virilis Prosapia defecit. Eminet inter cætera Sangeorgiæ Familiæ germina Petrus nobilis Civis Mediolanensis Joannis Antonii nostri Avus, cui Sigismundus Imper. Aug. Diplomate dato Possonii die XIX. Januarii, anno MCCCCXXIII. Comitis Palatini contulit dignitatem, quæ in posteros quoque hæreditario jure transfunderetur. Hic ex Elisabeth Trivultia Antonii Ducalis Quæstoris Ærarii filia, quam sibi conjugem adlegerat, Jacobum genuit patriæ Decurionem, ex quo Joannes Antonius nunc commendandus ortus fuit. Quocirca non est cur in posterum sibi blandiri possint Placentini Cives, quasi apud eos lucis usuram hauserit doctissimus iste Scriptor, quem adeò certum est Mediolanensibus obtigisse, ut nihil certius videri possit. Igitur in hac Metropoli natus Joannes Antonius Sangeorgius de Placentia dictus, à teneris, ut ajunt, unguiculis magnum portendit ingenium, quapropter piè ac liberaliter educatus in eruditissimum Virum evasit. Præter Oratoriam artem, in qua excelluit, leges tam civiles, quàm sacras plurimùm adamavit usque adeo, ut ejus scripta hodie quoque Juristarum terantur manibus, atque in utroque Foro magno sint usui. Clericali militiæ dato nomine, sic claruit, ut Imperialis Basilicæ Ambrosianæ Præpositurâ fuerit insignitus, cùm jam anno MCCCCLXXIII. Jurisperitorum Mediolanensium Collegio adscriptus esset. Mox annos sex in Ticinensi Academia leges Imperatorias, sacrosque Canones interpretatus est, quod munus cœpit anno ætatis suæ XXVII. legitque ibidem ad annum usque XXXIII. ut ipsemet scribit in fine Operis sui super Usibus Feudorum, de quo infrà dicendum. Ibi quoque recenset Lecturas suas, nimirum anno primo super Clementinas per viam repetitionum, usque ad Clementinam: *Ne Romani*. Secundo autem anno, & tertio pariter legit super titulum: *De Appellationibus*. Quarto, & quinto Decretalium librum IV. explicavit. Sexto demùm super Usibus Feudorum Commentaria tradidit auditoribus. Ea se asserit præstitisse ultra ordinarias Lectiones, quas sine intermissione diebus singulis ad tres fermè horas habere consueverat. Mirum igitur nemini videatur, si Bernardinus Landrianus jam loco suo laudatus in Epistolâ ad Luchinum Landrianum præfixâ Lecturæ Dominici de Sancto Geminiano, hisce verbis Sangeorgium jam sacrâ Purpurâ ornatum com-

A mendaverit: „ Inter eos Juris Pontificii Soles ætate „ ista Dominum Cardinalem Præpositum Divi Ambrosii nuncupatum, & Dominum Felinum Auditorem Apostolicum, quorum ego corrigiam calceamentorum solvere dignus non essem; & de quibus „ in jure id meritò dici potest, quod de Scipionibus „ in armis Virgilius scribit: Geminos duo fulmina „ belli Scipiadas „. Hæc ille. Plures habuit Sangeorgius eruditione insignes discipulos, è quibus iterùm memorandus venit Stephanus de Nottis Humiliatorum Ordinis alumnus, cujus Elogium jam dedimus. Fama igitur celeberrimi Scriptoris, & Jurisconsulti longè latèque diffusa Sixtum IV. Summum Pontificem movit, ut eum ad Episcopales vocaret Infulas: eapropter Alexandrinæ Sedis in Insubria Præ-

B sul est renunciatus XV. Kal. Maji, anno Salutis MCCCCLXXIX. Ut verò ad commissam sibi Ecclesiam accessit, Cathedralem exornavit, sacrarium nobili auxit suppellectile, atque ut Canonicorum Collegio commodas pararet Ædes, solum iis extruendis propè maximum Templum suo comparavit ære. At non multò post Sixtus eum Romam accitum Sacræ Romanæ Rotæ Auditorem constituit, dolentibus Alexandrinis tam pii prudentisque Pastoris absentiam. Summæ æquitatis specimen præbuit in Auditoris munere sub eodem Sixto, Innocentio VIII. atque Alexandro VI. à quo in secunda Cardinalium creatione, quæ incidit in annum Christi Domini MCCCCXCIII. diemque XII. Kal. Septemb. inter Purpuratos S R.E. Patres cum Presbyterali titulo Fasciolæ, vulgò SS. Ne-

C rei, & Achillei, adlectus fuit. Mediolanensibus etiam Ducibus acceptissimus extitit, quorum nomine ante Cardinalatum ad Matthiam Corvinum Hungariæ Regem Legationem obierat. Fato interim cesserat anno MCCCCXCIX. Stephanus Taberna Patricius Mediolanensis Parmensium Episcopus; ideo Sangeorgius ab Alexandrina ad hanc transiit Cathedram anno sæculari MD. Vix eam adeptus totus in id incubuit, ut non solùm optimis moribus gregem imbueret, verùm etiam Episcopium ferè à fundamentis instauraret, & Cathedralem Basilicam donariis exornaret. Deinde Patriarcha Hierosolymitanus est constitutus, atque anno MDIII. ad Tusculanæ Ecclesiæ Episcopatum ascendit die XXII. mensis Decembris; quem postea cum Albanensi, & Prænestino anno MDVII., & sequenti anno cum Sabinensi commutavit. Pio III.

D cujus Comitiis interfuerat, gratissimus fuit, nec minor illi extitit gratia apud Julium II. cui ad Pontificatum promovendo suffragium tulit. Imò quemadmodum sub Alexandro VI. Legationem egerat Apostolicam Scriptor noster in Urbe Roma ad componendam populi seditionem, sic sub Julio II. prædicto iterum eodem auctus est honore, tunc cùm hic Pontificatus sui anno III. Joannem Bentivolum dilectissimæ Patriæ meæ Bononiæ Dynastam indè expulit, copiis postulatis à Ludovico XII. Galliarum Rege ea tempestate Mediolani Duce. In utraque tamen Legatione eâ fuit modestiâ Joannes Antonius, ut ob Apostolicæ Sedis reverentiam nunquam Crucem sibi præferri, ut Legationis insigne, pati voluerit. Anno demùm ætatis suæ LXX. Salutis verò nostræ MDIX. die XIV. mensis

E Martii, doctrinæ præclarèque gestorum nomine clarissimus, hærede ex asse relictâ Societate Salvatoris in Lateranensi Basilica, desideratus est. Elatus fuit magnifico funere ad Ædem S. Celsi, atque in ejus exequiis Vir gravissimus Camillus Porcarius luculentissimam habuit Orationem. Tumulus verò hac Epigraphe ornatus cernitur:

D. O. M.

D. O. M.
HIC SEPVLTVM EST CORPVS R. DOMINI
IO. ANTONII DE S. GEORGIO
MEDIOLANEN.
EPISCOPI SABIN. S. R. E. CARDI.
ALEXANDRINI NVNCVPATI
SOCIETAS SALVATORIS AD SANCTA SANCTORVM
HAERES EX TESTAMENTO B. M. POSVIT
MDX. VII. KAL. DECEMBRIS.

Optimè viderunt Ciacconius, Ughellus, aliique locis citandis, quantum lapis iste Tumulo impositus, doctissimi Cardinalis patriam indicaret, quoniam verò ad Placentinorum potius partes propendebant, non uno subjecerunt loco, mirum non esse, si in Epitaphio Mediolanensis appelletur, cùm Inscriptionis Auctor respexisse visus fuerit ad Præposituram S. Ambrosii, quâ ante adeptam Purpuram Præsul iste fulgebat, cujusque nuncupatio adeò Sangeorgio adhæserat, ut etiam Cardinalis per ora mortalium sub appellatione Præpositi volitaret. At si quæ nos supra protulimus, cum his quæ in editionibus mox indicandis occurrunt simul conjunxerit Lector, nullus amplius erit ambigendi locus, utrum Auctor laudatissimus verè Mediolanensis, vel Placentinus extiterit. Liquet etiam ex Opere loco I. indicando Referendarii Apostolici dignitate auctum fuisse Sangeorgium nostrum, quod nemo hactenus commemoravit.

En tandem eruditionis illius fœtus:

I. Commentaria utilissima Præpositi super quarto Decretalium, cum Appostyllis Domini Benedicti de Vadis de Forosempronii. *Tridini, apud Joannem de Ferrariis, aliàs de Jolitis, & Gerardum de Zejis*, 1515. *in fol. max* Prodierant jam *Lugduni*, 1490. *Venetiis, apud Bernardinum de Tridino, dictum Stagninum*, 1493 *in fol* tum *Romæ*, & iterum *Venetiis*, 1494. In fine editionis *Tridinensis*, sic legitur: „ Explicit „ Lectura solemnis super quarto Decretalium: de „ Sponsalibus, & Matrimoniis, edita per Reve„ rendum, ac excellentissimum Dominum Joannem „ Antonium de Sancto Georgio Patricium Medio„ lanensem Sacri Palatii Apostolici Auditorem, nec „ non Alexandrinum Episcopum, ac Referenda„ rium Apostolicum dignissimum, deinde Cardina„ lem Reverendissimum.

Præfixam habet Præfationem, sive Nuncupatoriam Epistolam ad Ascanium Mariam Sfortiam Vicecomitem, tunc Apostolicum Protonotarium, postea S. R. E Cardinalem.

II. Carmen ad eundem Ascanium Mariam ab eodem Auctore conscriptum, & satis elegans: extat in fine ejusdem Codicis.

III. Præpositi Divi Ambrosii, necnon Cardinalis Alexandrini super Usibus Feudorum Commentaria nuperrimè castigata. *Tridini, apud eosdem*, 1511. *in fol. max.* Extat etiam cum Baldi de Usu Feudorum lib. I. *& Venetiis*, 1498 *in fol.*

IV. Commentaria Reverendissimi in Christo Patris & Domini Domini Joannis Antonii Ecclesiæ Divi Ambrosii Mediolanensis Præpositi, & Cardinalis Alexandrini dignissimi, utriusque juris Doctoris clarissimi, super Decretum, novissimè haud sine exactissimo labore recognita, necnon Additionibus, Annotationibusque perutilibus decorata per excellentem Virum Magistrum Joannem de Gradibus utriusque juris Professorem benemeritum. *Lugduni, per Joannem Cleyn Alemannum, impensis Joannis de Ferrariis, aliàs de Julittis, & Vincentii de Portonariis*, 1511. *in fol. max.* Prodierant jam *Mediol. apud Scinzenzeller, die 18. Julii* 1493. *in fol max. & Papiæ*, 1497. In fine sic legitur: „ Expliciunt Commentaria De„ cretorum; Volumina non minus utilia, quàm „ optimo stylo correcta Reverendissimi in Christo „ Patris, & Domini D. Joannis Antonii de San„ cto Georgio, dicto de Placentia, Patricii Medio„ lanensis, aliàs Ecclesiæ Divi Ambrosii Mediolani „ Præpositi nuncupati, J. U. Interpretis clarissimi, „ nunc peculiari virtute Cardinalis Alexandrini di„ gnissimi. Anno Salutis Dominicæ (sic) *Papiæ impressa per Leonardum Gerla MCCCCXCVII. a dì 12. di Marzo* (sic) tum recusa sunt *Venetiis Tomis III. per Junctas*, 1579. *in fol.*

V. De Appellationibus. *Venetiis*, 1497. *in fol.* citatur etiam in Bibliotheca Classica Draudii, his verbis: „ In tit. secundi Decretal. de Appellationibus, at„ que in earundem quartum Commentaria, erudi„ tissimorum hominum Annotationibus illustrata. *Venetiis*, 1579. *fol. regali.*

VI. Lecturæ super Decretales. *Papiæ*, 1497. *in fol.*

VII. Oratio habita in Exequiis Cardinalis Tornacensis Federici de Cluniaco. *Romæ*, 1483. *in 4.* extat etiam MS. in Ambrosiana Bibliotheca, sicque inscribitur: „ Joannis Antonii de Sancto Georgio Episcopi Ale„ xandrini, & Sacri Palatii Auditoris Oratio in „ exequiis Reverendissimi Domini Cardinalis Tor„ nacensis habita, atque edita XVII. Kal. Novem„ bris, anno MCCCCLXXXIII. Pontificatus SS. „ D. N. Sixti Papæ V. anno ejus XIII. Cod. sign. G. num. 89. in fol.

VIII. Ejusdem Oratio facta in Dominica V. Quadragesimæ, quæ dicitur de Passione, in Capella SS. D. N. Papæ. Extat MS. ibid.

IX. Tractatus multi in varios utriusque Juris Titulos. Ex Draudio. Hos tamen credimus ipsissimos esse, qui sequenti numero recensentur, scilicet

X. De alienationibus, recusationibus, & relationibus Lecturæ Reverendi Domini Domini Joannis Antonii de S. Georgio; in fine sic legitur: „ Expliciunt „ Lecturæ Extraordinariæ per Reverendum Domi„ num Præpositum S. Ambrosii de Mediolano, vo„ catus nomine proprio Joannes Antonius de San„ cto Georgio de Placentia J. U. D eximius, in„ choatæ anno Domini MCCCCLXXII. die XIII. „ Julii, ac scriptæ per me Fr. Aloys. de la Cruce „ Mediolanensem Charævallis Monachum istis tem„ poribus ejusdem in Studio Papiensi Auditorem in „ utilem proprium, & Scholarium &c. & finitæ „ anno Domini MCCCCLXXIII. die V. Julii ad „ laudem Omnip. Dei, & V. Matris M. ac totius „ Curiæ Cœlestis Triumphantis, Amen. „ MS. in fol. justæ molis litteris rubro-nigris signat. S. num. 86. extat in Biblioth. Metropol. Mediol.

XI. Decisiones plures Sacræ Rotæ; extant autographæ in Archivo Molis Hadrianæ.

Eidem nuncupavit laudatus Stephanus de Nottis Opus remissionis à pœna, & culpa; de quo in ejusdem Stephani articulo verba fecimus.

De ipso cum laude meminerunt Guidus Pancirolus de Claris Legum Interpretibus pag. 373. Cattellianus Cotta in Recension. Jurisinterpretum, in eod. Pancirolo pag. 530. Leander Alberti in Descript. Ital. Sansovinus in Descript. Mediol. pag. 439. Bosca de Origine, & Statu Biblioth. Ambros. lib. III. Moriggia de Antiquit Mediol. lib. I. cap. 57. num. 23. & in Nobilit. Mediol. lib. II. cap. 2. Isidor. Isolanus in Panegyr. Urbis Mediol. pag. 37. Ciacconius in Vit. Pontif. & Card. Tomo III. col. 80. Ughellus pluribus in locis Ital. Sacræ, Sitonus noster in Chron. J. PP. pag. 55. art. 227 atque in Schedis, Canonicus Iricus in Historia Tridinensi, ac in Typographica sua, & demum Picinellus, aliis etiam citatis, in Athenæo pag. 267.

MDVI.

SANSONIUS ANTONIUS.

Antonium Sansonium, sive Sansonum, Nicolaus nobili sanguine in hac Metropoli ortus genuit, non ad patriæ tantùm, sed ad aliarum quoque Urbium commodum. Cùm enim sedulò educatus Juris utriusque adeptus esset Lauream, anno MDXLII. Collegium Jurisperitorum ingredi meruit. Mox eruditionis famâ apud exteras quoque Gentes notus, pingui constitutâ mercede ad Patavinum Lyceum evocatus est, ubi Leges publicè interpretaretur. Id munus doctissimè gessit non sine ingenti sui nominis gloriâ. Causarum in Foro patrocinio functus est, quare clientum suorum utilitati consulens sibi quoque perpetuum decus conquisivit. Multa scripsit in Jure, quibus tamen, ne in publicum prodirent, Auctoris obstitit modestia; quamvis ab aliis, ut ita dixerim, rapta nonnulla typis edita fuerint teste Moriggia mox citando. Obiit in patria anno MDLXXVII. tumulatusque jacet in Templo SS. Angelorum hac Inscriptione appositâ:

ANTONIO SANSONO I. C.
ET ADVOCATO CELEBERRIMO
SACELLI FVNDATORI
VITA FVNCTO
PRID. ID. NOVEMBR. MDLXXVII.
ANTONIVS VICECOMES SANSONVS
EX FILIA NEPOS P.

Habentur illius:

I. Consilia Legalia. Hæc ab aliis vulgata laudat Moriggia ut infra.
II. Consilium in materia Duelli, extat apud Antonium Sansonium Mediolanensem, incip. Primo dubitatur. Ex Draudii Bibliotheca Classica pag. 689.
De ipso Moriggia præfatus lib. III. cap. II. in fine Nobilit. Mediol. Sitonus in Chron. Jurisperitorum pag. 111. art. 458. & Picinellus in Athenæo pag. 51.

MDVII.

SANSONIUS HIERONYMUS.

Hieronymus Sansonius Mediolanensis, cujus parentum nomina frustra hactenus quæsivimus, Deo famulari desiderans, in Charævallis Suburbano hujus Metropolis Monasterio celeberrimo Cisterciensis Ordinis habitum suscepit. Eidem Cœnobio præfuit infulatus Præsul circa finem Sæculi XV. ut patet ex publicis tabulis locationis bonorum ejusdem Abbatiæ conscriptis anno MCCCCXCVI. quæ in Archivo ipsius Asceterii servantur. Cujus eruditionis, in his præsertim rebus, quæ ad sacros pertinent Ritus, esset, optimè noverant majores Ordinis, ideoque demandarunt Hieronymo provinciam satis arduam editionis novi Cisterciensis Breviarii, atque Diurni, in qua sparta quid ille præstiterit facilè Lectores percipient ex verbis in calce ejusdem Breviarii appositis. Reliqua ejus Acta desiderantur, nam de ipso Armellinus, aliique Cisterciensium Scriptores ne verbum quidem faciunt.

Opera ejus sunt:

I. Breviarium Cisterciensis Ordinis; in fine sic legitur: „ Breviarium nuper impressum o Cistercienses hilariter suscipite. Quæ enim inculta in eo, ac inordinata vertebantur, optimè disposuit Don Hieronymus Sansonius Congregationis Divi Bernardi Lombardiæ Charævallensis filius: & quæ per nonnullos jam diu veteres Impressores depravata fuerant solerti cura castigavit, necnon officia quamplurima (ut in præsenti tabula conspicienti patebit) accuratissimè addidit. Valete. „ *Venetiis, apud Franciscum Ghyrardengum, 1494. die ultima Maji.* In membrana, litteris rubro-nigris, & miniaturis auro pictis, extat in Bibliotheca Monachor. Cisterciens. S. Ambrosii hujus Urbis.
II. Diurnum Cisterciense ejusdem Auctoris, & ejusdem ætatis, atque Impressoris. In pergameno, litteris rubro-nigris, ut supra. Ibid.

MDVIII.

SANSONIUS HIERONYMUS alter.

Hieronymum Sansonium Mediolanensem Antonius JC. Collegiatus genuit, cùmque optimum filii nosset ingenium, bonis eum artibus excolendum curavit. Igitur cùm post minora litterarum studia Legum tam Cæsarearum, quàm Sacrarum peritiem sibi comparasset Hieronymus, summosque Academicos percepisset honores, Jurisperitorum Collegio anno MDLXIV. nomen dedit. Plura gessit munera, quibus prudentiam suam, cæterasque virtutes magno dignas homine satis ostendit. Etenim Præfectus Urbis extitit anno MDLXXXIX. iterumque anno MDXCVI. tantâ cum laude, ut Pater Patriæ nuncupari meruerit. Grave interim negotium in Urbe Roma, in quo præfati Collegii dignitas periclitari videbatur, agitandum erat; cùmque in eo Cœtu clarissimo non deessent illa tempestate, quibus non sine felicis eventus spe provincia hujusmodi poterat demandari, nullum tamen Sansonio aptiorem judicarunt Collegæ, quem ad Gregorium XIII. ablegarent. Summam Viro conciliaverat existimationem in foro diuturni laboris perseverans constantia, quæ trepidis clientibus opem sæpè præsentissimam attulerat; scientia item singularis, & quædam in Principum gratiâ sibi conciliandâ felicitas. Nec fefellit Collegii expectationem Hieronymus; etenim re ex voto peractâ, communi exceptus gaudio in Patriam remigravit. Præfectus postmodum generalis Annonæ in Cremonensi Provincia constitutus est, demumque ad Senatoriam dignitatem in amplissimo Insubriæ Patrum Ordine evehi promeruit anno MDXCVIII. Inter feria tamen tanti gradus officia Musas non est oblitus, nam Academiam Affidatorum Ticinensem, cui adscriptus jam pridem fuerat, doctissimâ Oratione inferiùs memorandâ, in nuptiis Margaritæ Austriacæ cum Philippo Hispaniarum Rege habitâ illustravit anno sequenti. Vitam produxit ad annum usque MDCVI. quo mortalis esse desiit ultimâ Octobris die. Tumulus ejus adhuc visitur in Sacello gentilitio magnificè tabulis auroque decorato, in Templo Sanctorum Angelorum hujus Urbis, cum hoc Elogio:

HIERONYMO SANSONO REGIO SENATORI
IVRISPRVDENTIA ET ADVOCATIONE PRAESTANTISSIMO
QVI A COLLEG. I. C. AD GREG. XIII. PONT. MAX. LEGATVS
GRAVE NEGOTIVM FELICITER TRANSEGIT
VRBIS PRAEFECTVRA ITERVM GESTA
PARENTIS PATRIAE NOMEN EXCEPIT
SENATORIVM ORDINEM ADEPTVS
EXIMIVM INTEGRITATIS SPECIMEN RELIQVIT
AVVNCVLO AMANTISSIMO
ANTONIVS VICECOMES SANSONVS HAERES
SACELLO T. I. EXORNATO P.
OBIIT PRID. KAL. NOVEMBR. MDCVI.

Habet posteritas doctrinæ illius hæc monumenta:

I. Oratio latina in laudem Margaritæ Austriacæ. Extat in lib. cui titulus: „ Orazioni, e Poemi dell' Academia Affidata per le Nozze di Margarita d'Austria „ con Filippo Re di Spagna. *Pavia, per il Viani*, 1599. *in* 4.

II. Allegationes LXXX. in Collectionibus Solivetæ, aliorumque J. PP. hujus Metropolis, & Ticini.

Laudatur à Melchiore Alciato de Præcedentia pag. 78. num. 103. à Lando de Senat. Mediol. pagg. 202. & 213. à Sitono nostro art. 556. pag. 131. Chronici J. PP. Colleg. atque à P. D. Gaspare Beretta in Schedis.

MDIX.

SANSONIUS PAULUS.

PAulus Sansonius Mediolanensis, quem alii Joannem Paulum dicunt, Minorum, qui Conventuales appellari solent, Ordinem ingressus, in eo sic claruit moribus, & sapientia, ut perinsignem nomini suo famam conciliaverit. Summus enim Philosophus, ac Theologus cùm discendo evasisset, Alumnos ipsius Instituti præclaras hasce docuit facultates plures per annos in patria. Indicta sunt anno MDLXXVIII. Generalia Ordinis Comitia Assisii celebranda; cùmque Sanctus Cardinalis, & hujus Metropolis Pastor optimus Carolus Borromæus per ea tempora Conventualium Protector esset, Sansonium ad illud Capitulum, unà cum Santuccio insigni ejusdem professionis Viro, ablegavit. Anno postmodum MDXCVII. in Urbe Tarvisio adversùs Hæreticam pravitatem Orthodoxæ Fidei vindex constituitur, omniumque primus Prædicatorum Ordinis Alumnis Consultoris munus in sacro illo Tribunali concessit, quæ dignitas apud eosdem perpetuò postea perduravit. Insigni sumptu angustas nimium Inquisitorum Ædes ampliavit, reddituusque ad eorum commodum paratos è litibus vindicavit in tutum. Absens interim in Provinciali Vercellensi Capitulo anno MDCIV. ipsis Januariis Kalendis habito ad totius Provinciæ Præfecturam assumitur, acceptoque electionis suæ nuncio, primùm datis ad Ordinis supremum Moderatorem litteris honori cessit, at paulò post amicorum precibus victus, novâ conscriptâ epistolâ abdicationem studuit revocare, electo insuper Commissario, quem vocant, Mediolanensi Provinciæ suo nomine præfuturo. Cùm tamen id non jure factum censuissent Generalia Comitia anno sequenti Assisii congregata, ad annum usque MDCXIV. Quæsitor Fidei Tarvisii sedit. Inde translatus est Patavium, ut ibidem Tribunal ipsum regeret, quod laudabiliter præstitit donec anno MDCXXII. vitam cum morte commutavit Hydrope ascite correptus. Qualis fuerit in munere Inquisitoris, dum Patavii constitit, testis est Jacobus Philippus Tomasinus Æmoniensis Episcopus loco mox citando; ait enim: „ Translatus ipse ad Sacræ Inquisitionis munus Patavii, illud arduis temporibus „ summâ prudentiâ exercuit, ob insignem comitatem „ gravitati conjunctam Senatoribus Venetis, & pri„ moribus, totique Urbi charissimus. „ Hinc prosequitur doctissimus Præsul plura de corporis illius specie, adversaque valetudine, morbum, quo sublatus est, accuratè describens. Notandum hìc obiter, Scriptorem hunc nostrum à Frehero appellatum fuisse *Paulum Sansonium Ordinis Sancti Antonii Monachum*, ideoque non deesse, qui eidem succenseant, quasi alium pro alio litterariæ Reipublicæ obtruderit. Verumtamen mirari desinet quicumque adverterit, Minores Patavini Cœnobii ob repositum ibi S. Antonii Corpus toto Orbe celeberrimi Alumnos, in ea Urbe passim appellari Fratres S. Antonii. Communem igitur vulgi nuncupationem Freherus secutus est, neque ideo Sansonium Minoribus rapuit, ut Ascetis illis origine vetustissimis, qui Patrem habuerunt Antonium Magnum Ægyptium laudatissimum Monachorum Archimandritam, ipsum donaret, sed à Sancto Antonio, qui Patavinus dicitur, non Fratrem, sed Monachum, ut puriùs loqueretur, appellavit.

Scripsit Paulus:

I. Commentaria præclarissima in Aristotelem.

II. Alia in Universam Theologiam. Hæc ambo Opera MSS. ipsum adhuc viventem Mediolanensi suorum Cœnobio donasse tradit citatus Tomasinus:

Qui Auctorem laudat in Elogiis Virorum litteris & sapientia illustrium ad vivum expressis imaginibus exornata, quæ prodierunt *Patavii*, 1654. *in* 4. quod etiam præstitere Freherus Tom. I. parte I. pag. 411. Franchinus in Bibliosoph. pag. 547. & P. Mazzucchellus in Schedis.

MDX.

M D X.

SANTAUGUSTINUS THOMAS.

THomas Santaugustinus Mediolanensis & in patria, & alibi sedulam navavit bonis litteris operam. Inter alias facultates, quibus excultus fuit, Leges potissimùm coluit, peractoque earum curriculo in Academia Ticinensi, cùm repentino bello Urbs illa turbaretur, nec ullus litteris jam superesset locus, lauream suscepit in Aula Collegii Jurisconsultorum hujus Metropolis. Utramque interim Minervæ artem secutus Catholici Regis stipendia meruit, tum pluribus in negotiis etiam arduis ab Amplissimo Conscriptorum Patrum Ordine adhibitus, Castrileonis præturam biennio gessit tanta cum integritatis, & prudentiæ commendatione, ut in officio confirmari meruerit. Præter Jurisprudentiam, Historiæ, atque Mathesis peritissimus fuit, Geographiam, & Astrologiam egregiè calluit. Tam gratus fuit Christinæ Alexandræ Suecorum Reginæ, ut ingenium ejus admirata Princeps laudatissima Thomam inter familiares suos adsciverit. Emortualem hujus Scriptoris annum nemo prodit; cùm tamen Reginæ anno MDCLXXXIX defunctæ superstes fuerit, & Picinello scribente trigesimum ætatis annum non excederet, facilè patet, eum è vita migrasse post præsentis sæculi initium. Sanè ex infra dicendis, id clariùs evincitur.

Ejusdem Opera sic inscripta reperimus:

A

I. De Sportulis Cavalcatæ, sive de Impensis Equestris accessus Tractatus Thomæ Santaugustini J. C. Mediolanensis Duodecim Conclusionibus, quo differitur de Sportulis in genere; de Esculentis, & Poculentis; de Salario diurno; de Honorariis; de Xeniis; de Delegatis Principis; de Judicibus Ordinariis; de Judicibus Pedaneis; de Jurisdictione delegata; deque variis, & extraordinariis Executoribus. Duabus autem postremis Conclusionibus quando, & à quibus impensæ Equestris accessus debeantur. Utilis Judicibus, & aliis omnibus in foro Criminali versantibus, & eruditionibus nondum fortè discussis exornatus, cum Epistola Nuncupatoria Excellentissimo Viro Francisco Moles Duci de Parete &c. & Mediolani Supremo Cancellario, necnon approbatione Petri Pauli Bonetti -- sic „ Opus hoc legi, atque perlegi, & „ non spernendæ utilitatis illud existimo; gratu- „ lorque auctori tam ingenioso, & erudito. An. „ MDCLXXXII. „ MS. in fol. magnæ molis prælo paratus penès Co. Gabrielem Verrum, in toto Mediolanensi Dominio Fisci Patronum, in cujus fine Scheda legitur his verbis concepta: „ Libri, che „ Stampa, ed ha preparato per le Stampe in „ Venezia il Dottor Tomaso Santagostini Astro- „ nomo, e della Famiglia nobile della fu Cristi- „ na Alessandra Regina di Svezia.

B

II. L'Impossibile fatto possibile sopra la dimostrazione del vero Anno, Mese, Lunazione, e Giorno della Santissima Crocifissione, e Morte di Gesù Cristo; sua Nascita nell'anno XLII. di Cesare Augusto, e suo santo Battesimo seguito nell' anno decimoquinto dell' Imperio di Tiberio Cesare, contra l'asserzione di moltissimi Teologi, Cronologi, e Scrittori di pubblica fama nel Mondo Letterario.

III. Il Mondo creato nella Primavera dell'anno MMMML. avanti la nascita del Redentore, ond'ebbe il suo principio l'Era volgare Dionisiana, con un Compendio Cronologico de' Santi Patriarchi, che vissero avanti, e dopo il Diluvio Universale, veri tempi d'Abraamo, Isaac, Giacobbe, Repubblica Giudaica sotto li Giudici, Re d'Israele, di Giuda, fino all'ultimo de' Maccabei, cui successe Erode Ascalonita, che fu al tempo del nato Redentore.

IV. Il Mondo Cristiano, con un Compendio de' Sommi Pontefici successori di S. Pietro, Scismi, Antipapi, Concilj Generali, Riti di S. Chiesa, Persecuzioni del Cristianesimo; Eretici, ed Eresie loro; Ordini de' Religiosi, Uomini grandi, e cospicui per santità, e per dottrina, ed altre cose notabili, e degne veramente d'Istoria.

V. Compendiosa Serie degli Patriarcati di Costantinopoli, Alessandria, Antiochia, Gerusalemme, ed altri affari delle Chiese d'Oriente, col Riscontro degl'Imperadori Orientali incominciando dal Magno Costantino, fino al Gran Turco regnante, con altri avvenimenti rimarcabili notati dalli più famosi Istorici che vissero, e scrissero dopo la nascita di Cristo.

C

VI. Gli quattro Regni della Spagna, Francia, Scozia, ed Inghilterra, incominciando da' Visigotti, Re di Leone, di Navarra, Castiglia, Aragona; da Feramondo, Pipino, Carlo Magno, Ugo Capetto, ed Enrico IV. di Navarra; da Fregoso I Re di Scozia, Cerdicio I. d'Inghilterra, Normanni, Conti d'Angiò; unione delle Rose Bianche di Jorch, e Rose di Lancastre, e delli due Regni d'Inghilterra, e di Scozia, fino al tempo presente.

VII. Miscellanee de' Gotti, Ostrogotti, Unni, Vandali, Ongari, Casa Austriaca, Ottomana, Sassonia, Venezia, Savoja, Fiandra, Borgogna, Normandia, Baviera, Luneburgo, Lucemburgo, Lorena, Brabante, Boemia, o Baden, Sicilia, Napoli, Moscovia, Svizzeri, Milano, Ferrara, Modena, Vittemberga, Transilvania, Mantova, Fiorenza, Parma, Olanda, ed altri Stati, e Ducee dell' Europa ec.

VIII. Della Cosmografia dell'Universo, Sfera Armilare, Geografia del Globo Terraqueo, Concordanza della Sfera Celeste con la Terrestre, e Maritima; Situazione, e distribuzione delle Provincie cognite, con la pratica delle loro misure, e distanze, mediante i paralelli delle dichiarazioni dell'Equatore, latitudini dell' Eclittica, elevazioni Polari, Orizonti, e Meridiani, con un Discorso sopra il Bussolo Navigatorio.

IX. Del Moto regolare, ed inalterabile de' Pianeti dall' Oriente all' Occidente, confutazione del moto ratto del primo Mobile; quiete perpetua delle Stelle dell' ottava Sfera, Stampelle Copernicane delle Prostaferesi, o siansi Equazioni di giorni naturali, ed anticipazioni degli Equinozj, con le tavole Metro-Armoniche de' secondi Mobili supputati al Meridiano di Roma.

D

X. Della novissima Epatta Luni-Solare regolata dall' anno MMMML. avanti la nascita di Cristo constantissima, e perpetua fino alla possibile durazione del Mondo creato, con il Riscontro di varie Ecclissi, onde si ricavano avanti la Redenzione i veri anni Greci delle Olimpiadi, d'Alessandro Magno, de' Seleucidi, Egizj di Nabovassare, Romani di Romolo, e Numa Pompilio, Ebraici della Riforma di Eleazaro, ed altri fino all' anno Tropico Solare di Giulio Cesare.

Exhibet postmodum se Auctor ad prosequendum Ephemerides Andreæ Argoli ab anno Sæculari MDCC. ad annum MDCCC. supputatis horis & minutis omnium aspectuum Lunæ cum Sole, aliisque Planetis, ipsorumque Planetarum inter se, ad instar earum quæ prodierunt Lugduni, cum exactissima supputatione Eclipsium, sublatis Astronomorum controversiis.

Hactenus pergit citata Scheda. Addimus laudatis Operibus ea, quæ profert Picinellus, asserens actu in Correctorum manibus fuisse dum ipse Athenæum concinnaret, videlicet:

XI. Lira septicorde celeste. Continebantur hoc opere plurium vaticiniorum explicationes ex caballisticæ doctrinæ arcanis desumtæ: eruuntur enim ex septennario numero quæcumque accidere poterant ab anno MDCLXVI. in posterum.

E

XII. Manuale Prætorium. Conciliabantur in hoc Volumine Municipalia hujus Metropolis Jura, Moderatorum Regionum Edicta, & Senatus Insubriæ Sanctiones, & Prætoria Praxis ostendebatur.

Hæc dum scriberem ab amicissimo, studiorumque præsertim poëticorum amantissimo Carolo Antonio Tantio, qui ob suum in patriam bonasque artes amorem, egregium parat Opus, Monumenta scilicet, atque Specimina Poëtarum Mediolanensium magno ab se labore, miraque diligentia undique collecta, monitus fui Thomam hunc Santaugustinum sub anagrammatico nomine *Sottogisfnio Manasta* hæc partim edidisse, partim verò prælo parasse.

XIII. Non v' ha miel senza Mosche, Comedia. *Milano, in 12.*

XIV. Il Gerione amoroso. *Milano, presso il Monza, 1670. in 12.*

XV. Chi ha Donna, ha Danno, Comedia, *in 12.*

XVI. Il Titolo non si fa; Comedia. *Milano, presso il Monza, 1673. in 12.*

Hæc typis erant in promtu.

XVII.

XVII. Chi la fa l'aspetta; Comedia ricca di molti intrecci.
XVIII. Il Matrimonio nel Duello; Dramma per Musica.
XIX. Un Gruppo di XII. Intermedj giocosi in versi.
XX. La Sala degli Incanti; Operetta aggiustata senza mutazione di Scena, con VI. Personaggi, che possono essere recitati da tre soli Personaggi.
XXI. Esercizj Spirituali divotamente stimolati dall' Oratoria, e dal Metro. MS. in fol. penès supradictum Co. Verrum Patronum meum eximium.
XXII. Omelia sopra il Salmo LIII. di Davide. MS. penès eumdem.

Laudatur ab Abbate Bosello in lib. suo de Monarchia Austriaca, à P. Meazza de Academia Faticosorum, in qua Auctor noster appellabatur *l' Aggravato*, à Joanne Baptista Blanchinio in nobilitate Collegii Causidicorum, & Tabellionum Mediol. atque à citato Picinello in Athenæo pag. 506.

M D X I.

De SAPIA, seu de SAVIA ANRICUS.

ANricus de Sapia, sive de Savia cognomento dictus, atque, ut videtur, in perinsigni Oppido Varisiensi natus, Sæculo XIII. in finem vergente floruit. Relatus inter Clericos ob doctrinæ morumque præstantiam anno MCCLXV. sedente in Ambrosiana Cathedra Othone Vicecomite, Collegiatæ Ecclesiæ prælaudati Oppidi, quæ Sancto Martyri Victori est consecrata, Præposituram obtinuit. In eadem Ecclesia à primo juventutis flore ad extremum usque senium divinis ministeriis se vacasse, in quibus annos LXX. jam insumserat, cùm Opus mox memorandum conscripsit, Auctor idem testatur; ex quo etiam colligi potest, Varisii ipsum diem primam vidisse. Mirum quantùm luminis afferat ad cognoscendas nedum Collegii sui consuetudines vetustissimas, sed etiam ad Ritus eo tempore ab Ecclesia Ambrosiana servatos elucidandos; quæ omnia diligentissimè persecutus est Anricus noster. Incidit obitus illius in annum Reparationis humanæ MCCLXXXVII.

Scripsit autem:

I. Relationem ad laudatum Otthonem Vicecomitem Archiepiscopum Mediolanensem. Narrat in ea, ut diximus, Consuetudines varias Ecclesiæ Varisiensis, & recenset quosdam Canones annuos ab ea Archiepiscopis pendendos. Item Canones, quos vicissim Archiepiscopi Capitulo Varisiensi perpendebant. Extat MS. in Collectione Diplomatica humanissimi Nicolai Sormani Ambrosiani Collegii Doctoris.

M D X I I.

De SAPORITIS GUILLELMUS.

ALbertonum de Saporitis, qui etiam Albertus, & Ubertus pro Scriptorum libito dictus reperitur, quique Consulari munere anno MCCXI. in Mediolanensi, ac Prætorio officio in Placentina Urbe anno MCCXXVIII. functus est, Patrem habuit Guillelmus Vir in gerendis publicis negotiis summâ prudentiâ præditus, & prout illa ferebat ætas eruditionis, & eloquentiæ non infimæ. Gessit & ipse in hac Patria sua Consulatum anno MCCXXI. quo etiam maximi ponderis legationem ad Vercellenses obivit. Eo Consule, ejusque mandato Guillelmus de Puteo Civis Mediolani judicialem possessionem iniit; legitur enim in quibusdam tabulis receptis per Tabellionem publicum Girardum filium qu. Petri de Roncho die X. Maji ejusdem anni: „ Anricus Mancassia Servitor Communis Mediolani ex præcepto „ Domini Gullielmi Saporiti Consulis Mediolani de„ dit corporalem possessionem Domino Gullielmo de „ Puteo istæ Civitatis &c. prout testatur Cl. Sitonus loco inferiùs enunciando. Tum anno MCCXXIX. dum Placentino Populo Jus diceret, ejusdem nomine ad Mediolanenses Legatus adfuit, tunc cùm coràm Henrico Septalio Ambrosianæ Ecclesiæ Præsule commendatissimo, atque Sedis Apostolicæ Legato, XII. Langobardiæ Civitates pro Sancta Romana Ecclesia adversùs Cremonenses, Parmenses, ac Mutinenses fœdus sanxere. Ex Placentina Prætura reversus in Patriam multos post annos scilicet MCCXLIX. pro Mediolanensi Republica ad Novocomenses Legatus mittitur; initoque cum eisdem fœdere commissam sibi provinciam feliciter absolvit; nam XVIII. Kal. Augusti, instauratâ pace, sublatum est bellum, quod inter geminas hasce Urbes undecim annos, magna cum hominum strage, crudeliter exarserat. Collegas in hac postrema Legatione habuit Guillelmus Amizonem Maynerium, Musam Musatium, Provinum Incoardum, Jacobum Terzagum, Guillelmum Serazonum, Burrum de Burris, atque Petrum de Richis. Filios habuit Guillelmus noster Conradum, Rolandum, Castellinum, atque Lodrisium, qui adversæ fortunæ casibus agitati, ob mutuas Vicecomitum, & Turrianorum discordias ex natali Insubrico solo in Ligusticum commigrarunt, firmatisque in Urbe Genuensi laribus nobilissimæ Gentis adhuc ætate nostra ibi florentis propagarunt sobolem, idque accidit labente jam Sæculo XIII. Latet extremus Guillelmi annus, cæteraque tanti Viri gesta memoriam posterorum effugerunt.

Eloquentiæ autem illius testimonia supersunt in Orationibus ab eo habitis occasione Legationum, quas inter memoratur

I. Oratio anno MCCXXIX. Placentinæ Reipubl. nomine recitata Mediolani, cùm sancitum est fœdus, de quo jam diximus; cujus meminerunt Scriptores aliquot infrà laudandi.

Ejus memoriam non sine commendatione servarunt posteritati Gualvaneus de la Flamma in Chron. Minori. & in Manip. Flor. cap. 261. Bernardinus Corius in Hist. Mediol. ad ann. MCCXXIX. Umbertus Locatus in Chron. Placent. pag. 35. Petrus Maria Campus in Hist. Eccl Placent. Tom. II. lib. 17. pag. 143. Primus Aloysius Tattus in Annal. Sacris Civit. Comi Tom. II. lib. 9. pag. 651. num. 27. Raphaël Fannianus Tom. VII. pag. 263. Comes Octavius Archintus in Collect. Monument. Famil. Mediol. litt. S. & novissimè JC. & Advocatus Joannes de Sitonis de Scotia in lib. suo, cui titulus: „ Saporitæ Gentis ex In„ subribus apud Ligures præclaræ Genealogicum „ Stemma „ edito *Genuæ, apud Joannem Franchellum,* 1725. *in fol. pagg.* 12. & sequentibus.

M D X I I I.

à SARTIANO ALBERTUS.

ALbertus à Sartiano dictus, seu ut alii scribunt de Sarthiano, quòd in eo Oppido Seraphicum assumserit Institutum, Mediolanensem Urbem, in qua natales habuit, plurimùm decoravit; etenim eruditionis, ac sanctitatis laude præfulgens toti profuit Ecclesiæ Dei. Adhuc puerulus à Patre oblatus est Ordini Minorum; quapropter cùm inter bonarum artium studia adolevisset, sub disciplina Guarini Veronensis in Latinis, atque Emmanuelis Chrysoloræ in Græcis litteris eruditus, ingenii sui, quod satis acre sortitus fuerat, plura dedit specimina. In præfato Oppido Sartiani in Thuscia, quò deductus fuerat à Patre, Conventualium suscepit habitum, sed perfectioris vitæ desiderio ductus, trigesimo suæ ætatis anno, ad Observantes transire decrevit. Id ubi gessit, inter Minores vitæ integritate, atque eruditionis

-nis commendatione floruit, atque Sacras Litteras à Divo Bernardino Senensi didicit. Interim Poggium Florentinum celebrem in Litteraria Republica Virum, qui Minores Observantes nuncupatos graviter, & publicè lacessebat, heroico Carmine confutavit, & Antonii Panormitæ librum, ex quo plurimùm Juventuti damnum imminebat, omnino supprimendum, obliterandumque curavit. Fœminarum in vestibus luxum, impetrato ab Estensi Principe decreto, cohibuit. Verbum Dei summo zelo accensus disseminavit pluribus in Urbibus Italiæ etiam primariis, in quibus magnam adolescentium multitudinem à sæculi abstractam illecebris, ad amplectendam Ordinis sui Regulam, felici prorsus eventu, hortatus est. Plurima quoque Cœnobia à fundamentis excitavit non in Italia solùm, sed etiam in Oriente, videlicet in Cretensi Insula, Hierosolymis, Byzantii, in Ægypto, aliisque Eois regionibus. Eas in oras contenderat ab Eugenio IV. cum Apostolici Legati potestate missus, ut Hierosolymis præsertim consistens Catholicæ Religionis negotia curaret, atque Infidelium motus observans, opportunè moneret Pontificem, impendentibus calamitatibus consulturum. Noverat Eugenius Alberti nostri probitatem cum pari doctrina conjunctam, anno idcirco MCCCCXXXI. ei dederat in mandatis, ut adversùs Turcas sacram expeditionem è suggestu proponeret; quod munus sic gessit, ut non rarò ad ejus conciones audiendas L. & ampliùs hominum millia confluxisse perhibeantur. Septennio post ejusdem Pontificis Eugenii jussu legationem obivit, cum XL. aliis sui Ordinis Viris, ad Æthiopum, seu Abyssinorum Monarcham. Tum ad Orientales Indos, & circumposita Regna ipso Eugenio mittente perrexit, ubi fuit biennio, plurimosque Schismaticos, & Hæreticos ad sanam perduxit mentem. Exinde anno MCCCCXL. reversus in Italiam Concilio Florentino interfuit, unà cum Andrea Ægyptio S. Antonii Monasterii Abbate, & præfati Abyssinorum Imperatoris Legato. Adfuerunt etiam Jacobitæ, Armeni, Græci, aliique, multitudinem quorum satis insignem Albertus ad Apostolicæ Sedis obedientiam, unitatemque perduxerat. Ob linguarum peritiem, inter Orientales, atque Occidentales constitutus est Interpres, mirantibus universis Concilii Patribus profundissimam in eo Theologiæ, & exterorum Idiomatum scientiam. Celebrandum postea Generale sui Ordinis Capitulum erat Patavii, quapropter Eugenius Pontifex ipsi Præsidem dedit Albertum, ut ex infra laudandis Epistolis patebit, è quibus etiam cognovimus eundem Vicarii Generalis suorum munus ab Apostolica Sede sibi demandatum gessisse. Habuit in eo Capitulo Sermonem elegantissimum, cujus inter Opera illius recurret memoria. Demum toti notus Catholico Orbi, totque pro Fide Christiana laboribus exantlatis illustris, cùm reversus esset in patriam, XV. Augusti mensis die, Æræ Christi anno MCCCCL. piissimæ vitæ cursum consummavit, totque miraculis claruit, ut apud Suos Beati vocabulo nuncupetur. Corpus illius in Conventu S. Angeli, tunc extra Urbis mœnia sito, conditum fuit, mox intra Civitatis ambitum translato Cœnobio, ossa illius quoque ad novam Ædem deportata fuisse constans apud Minores traditio est. Locus tamen, ubi nunc requiescant, ignoratur. Monemus hìc obiter à Clarissimis Viris Bollandi Continuatoribus in Tomo I. Act. Sanctor. mensis Aprilis die VI. hæc adnotata fuisse pag. 646. „ In Conventu „ S. Angeli Mediolani duos hoc tempore Albertos „ concionatores floruisse Wadingus dicit, & ab Ar- „ turo referuntur in Martyrologio Franciscano; al- „ ter Morigius cognomento XXVI. Junii, qui flo- „ ruit circa annum MCCCCXLVIII. alter Sartia- „ nensis à patria dictus, cujus ibidem sepulti etiam „ miracula memorantur, anno MCCCCL. XV. Au- „ gusti mortui, ad quem Mediolani audiendum ad „ LX. hominum millia aliquando confluxerint. Sus- „ picamur unum, eundemque esse &c. „ Verumtamen eos distinguendos esse mortis dies, annusque diversi apertissimè clamant, & Scriptores doctissimi allucinati sunt, existimantes Albertum patria Sartianensem fuisse, cùm verè Mediolani natus sit, ut plurimi inferiùs citandi testantur; cùmque Albertus Moriggia nunquam in Orientem se contulerit, ut patet ex his quæ de ipso habet consanguineus illius Paulus Moriggia; agens enim de Alberto affine pluribus in locis Operum suorum, præsertim verò in Nobilit. Mediol. lib. I. ac in Summario Rerum Memorabilium Civitatis Mediol. cap. III. nusquam, aliis actibus ejus relatis, hujusmodi itinerum meminit, quod certè fecisset contribulem suum laudaturus. Sed de his jam satis. Nunc ad Alberti nostri Opera gradum facimus.

Ea sunt:

I. Tractatus de Pœnitentia.

II. Tractatus de Eucharistiæ Sacramento ad Patres Ordinis.

III. Tractatus de Conditione amicitiæ, & de malitia invidentiæ.

IV. Tractatus, quod nihil nocet ad virtutem humili loco nasci. Ad Antonium Rhaudensem, ut in ejus articulo diximus.

V. Tractatus de Insolentibus corripiendis.

VI. Tractatus contra Martyrum vituperatores. Ad Eugenium IV. Summum Pontificem.

VII. Sermo habitus in Comitiis Generalibus Ordinis Patavii celebratis anno Domini MCCCCXLIII.

VIII. Plures Epistolæ ad eundem Eugenium IV., & ad varios Antistites; maximè verò ad Christophorum Episcopum Ariminensem eidem Eugenio ab intimis consiliis. Mixtæ sunt è Latinis, & Græcis.

Hæc omnia MSS. in Collegio Fratrum Minorum Hibernensium S. Isidori asservantur, ex S. Angeli Mediolanensis Civitatis Fratrum eorundem Observantium Bibliotheca erepta, ac Romam transmissa. Sic VVading. in suo Cathalogo Scriptorum Ord. Minor. pag. 6. Tom. V. Annal. ad annum MCDL. §. 12. Picinellus verò scribit ea servata fuisse in Conventu Capistranensi.

IX. Epistola ad Franciscum Barbarum Venetum, in qua nunciat se Cives Brixienses ad pacem revocasse. Data Brixiæ V. Id. Januar. MCCCCXLVI. Extat apud cit. VVading. Tom. XI. Annal.

X. Alia ad Flavium Blondum tunc Eugenii IV. à Secretis: Rogat, ut faveat fratribus duobus, quos ad Pontificem mittit pro licentia excitandi Monasterium Sacrarum Virginum in Urbe Brixia. Data ibidem XX. Januar. MCCCCXLVI Extat loco cit.

XI. Altera ejusdem ad Fratres de Observantia, quibus nunciat Eugenium IV. sibi respondisse, licere eisdem uti Calicibus, Crucibus, Sacris Vestibus, & aliis pretiosis ad Divina spectantibus. Data ex Loco Sancti Stephani extra Ferrariam XIII. Julii MCCCCXXXV. Extat ibid. Tom. X.

XII. Apologia contra Poggium Florentinum heroico composita Carmine.

Opera verò omnia prodierunt *Romæ*, *apud Patricium Duffium*, 1688. quibus præfixa est Auctoris Vita à Francisco Haroldo conscripta. Testibus Bollandistis in Tom. III. Augusti in Appendice ad diem XV. ejusdem mensis, pag. 199.

Eugenii IV. ad eundem, quem constituit Commissarium Apostolicum in partibus Orientalibus Indiæ Æthiopiæ, & Hierusalem Epistola. Data Florentiæ II. Kal. Septemb. MCCCCXXXIX. Extat apud VVading. Tom. XI.

Alia ad eundem, quem creat Præsidem Capituli Generalis. Data ibidem XVI. Kal. Augusti MCCCCXLII. Extat ut supra.

Alia ad eundem, quem eligit Vicarium Generalem Ordinis sub eadem data. Extat ibidem.

Agunt de ipso Rodulphinus Tussianensis in hist. Seraph. Relig. lib. I. pag 72. Henricus Villot in Athenis Orthodox. Sodalitii Franciscani pag. 8. Martyrol. Francisc. ad diem XV. Augusti; VVadingus in Annal. Minor. pluribus in locis; Possevinus in Appar. Sacro litt. A. pag 35. Bosca in Martyrol. Mediolanen. in notis ad diem XV. Augusti num. 2. ubi plures citantur de ipso scribentes; Baptista Carisius in Theatro Sacro, & Picinellus in Athenæo pag. 8.

MDXIV.

SAULIUS ALEXANDER.

ALexander Saulius origine Januensis ex Dominico (qui anno MDXXXIII. creatus est Mediolani Civis ex Instrumento penès Clarissimum Sitonum) & Thomasina Spinula nobilissimis conjugibus, Mediolanum habitantibus, ut Francisco II. Sfortiæ Insubrium Duci morem gererent, in hac Urbe anno Salutis humanæ MDXXXV. die XV. mensis Februarii primam hausit lucis usuram. Infantiam egressus celeberrimis in Litteraria Republica Viris Julio Camillo Delminio, atque Joanni Baptistæ Rasario erudiendus traditur. Sub optimis hisce Præceptoribus Italicam, Latinam, & Græcam linguam edoctus, ad Theologicas Quæstiones, & Sacrorum Voluminum studia animum, atque ingenium, quo erat acutissimo præditus, diligentissimè præparavit. Eloquentiæ quoque præcepta sedulus audivit, tum paternis è laribus ad Ticinensem Academiam perrexit, ibique Philosophiæ, atque Juri Cæsareo, ac Pontificio vacavit. Anno ætatis suæ XVII. die XV. Augusti Assumptæ in Cœlum Virgini Sacro Clericis Regularibus Congregationis Sancti Pauli Decollati in Collegio Sancti Barnabæ adscriptus fuit. Sancti Thomæ Aquinatis Summam tam attentè pervolutabat, ut eam fermè totam memoriæ commendasse perhibeatur. Emensis studiorum omnium curriculis publicè Theses Logicas, Physicas, Metaphysicas, atque Theologicas adstante Senatu amplissimo propugnavit. Sancti Pauli Epistolas in eodem Collegii sui Templo pomeridianis Festorum dierum horis populo explicavit, confluentibus ex Urbe universa Auditoribus, è quibus non paucos ad melioris vitæ tramitem non eloquentia solum, sed etiam exemplo traxit. In Urbe Ticinensi Collegium Instituti sui sub titulo Sanctæ Mariæ de Canevanova excitavit, & in ejusdem Civitatis Archigymnasio Sacræ Theologiæ Doctor est renunciatus. Supradicto Papiensi Collegio maximè profuit; nam Templum structura nobile perficere studuit, atque Bibliothecam lectissimis voluminibus auxit. Eum Hippolytus Rubeus, tunc Ticinensis Episcopus, postmodum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, Theologum suum, & Synodalem Examinatorem constituit, neque unquam sine Saulio aut Diœcesim lustravit, aut Concilia celebravit. Anno MDLXVII. Generalis Præpositus toti Congregationi præficitur, quod Sancto Carolo Borromæo fuit acceptissimum, qui eundem anno MDLXV. Mediolanum acciverat, ut ejus opera in Provinciali primo Concilio uteretur; quemadmodum etiam in gravissimis aliis negotiis vigilantissimo Præsuli Alexander adstitit. Epistolas S. Pauli iterum ipso Sancto Carolo jubente in Metropolitana interpretatus est, tantique fuit apud Sanctissimum Cardinalem, ut eum in Confessarium suum elegerit. Templum sæpè dictum Sancti Barnabæ plastico opere auroque decoravit, sacrisque Reliquiis exornavit, quas ab eodem S. Carolo dono susceperat. Ejus virtutum atque doctrinæ fama permotus Sanctus Pontifex Pius V. ad Aleriensem Ecclesiam in Insula Corsica promovit, & illum ipse S. Carolus die XII. Martii anni MDLXX statis ceremoniis in Basilica Metropolitana Episcopum consecravit. Ad suam ut pervenit Ecclesiam, pastorali sollicitudine, & perenni labore eam sic rexit, ut illius Insulæ Apostolus jure merito fuerit appellatus. Archiepiscopatum Januensem, & Derthonensis Urbis Episcopatum oblatos humiliter recusavit. Sed jubente Gregorio XIV. Papiensem Cathedram ascendere coactus fuit anno MDXCI. Eam Ecclesiam brevi licet tempore administraverit, multa tamen in universa Diœcesi sanctitatis reliquit vestigia, dumque eam lustraret in Oppido Calozzi die XI. Octobris anno sequenti piissimè evolavit in Cœlum. Corpus, ut ipse tabulis supremis mandaverat, in Cathedralem suam illatum ante Majoris Aræ cancellos repositum fuit hac Inscriptione imposita:

ALEXANDRO SAVLIO
CLERICO REG. S. PAVLI
ALERIENSI PRIMVM
DEINDE TICINENSI EPISCOPO
DOCTRINA ET RELIGIONE EXCELLENTI
COLLEGIVM S. MARIAE CORONATAE
PATRI AC FRATRI B. M. P.
OBIIT ANNO AETATIS SVAE LVIII.
V. IDVS OCTOBRIS
MDXCII.

Aliam ipse sibi paraverat, priusquam ad Ticinensem Ecclesiam transferretur, in hæc verba:

ALEXANDRI EPISCOPI ALERIAE CINERES
VSQVE AD DIEM RESVRRECTIONIS.

Optimum, numerisque omnibus collaudandum Præsulem Sanctissimus Dominus noster BENEDICTUS XIV. Pont. Maximus, quem ad Ecclesiæ suæ decus, & utilitatem diutissimè Deus servet incolumem, Beatorum albo die XXIII. Aprilis, anno MDCCXLI. adscribendum decrevit.

Ipsum laudavit in funere Jacobus Antonius Caroli ex eadem Congregatione Sancti Pauli Decollati, & Sancti Philippi Nerii, Alexandri nostri amicissimi, Alumnus. Dominici ejus Patris Epitaphium visitur in Templo Sanctæ Mariæ Gratiarum hujus Urbis, eamque exscripsimus ex Collectione Comitis Octavii Archinti.

D. O. M.
DOMINICVS SAVLIVS GENVENSIS
FRANCISCO II. MEDIOLANI DVCI
SAPIENTISSIMO
OB PERPETVVM ET SINGVLARE
IN SE STVDIVM
CHARISSIMVS
QVI AMICI PRINCIPIS
VT APVD SE ESSET
ROGATV
IN HANC VRBEM COMMIGRAVIT
MONVMENTVM HOC SIBI
DILECTISSIMAE VXORI
POSTERISQVE V. P.

Scripta illius hæc sunt:

I. Costituzioni del Vescovo di Aleria. *Genova, presso Antonio Belloni*, 1571. *in* 4.

II. Istruzione compendiosa, e breve, per quelli, che hanno ad essere Ordinati, ed ammessi alle Confessioni. *Genova*, 1571. e con aggiunta, *ivi*, 1578. *in* 4. seconda impressione, & denuò *Milano, per il Malatesta*, 1699.

III. Istruzione breve delle cose necessarie alla salute: *Pavia, per il Bartoli*, 1577. *in* 8.

IV. La stessa con nuove aggiunte. *Genova*, 1578. *in* 4.

V. Dot-

V. Dottrina del Catechismo Romano (in Dialogi forma). *Pavia*, 1581. *in* 8. Seconda impressione *Milano, per il Malatesta*, 1699. *in* 4.
VI. Lettera Pastorale alla Città, e Diocesi di Pavia, 1591. *in* 4.
VII. Lettera Pastorale al Clero della Città e Diocesi di Pavia. *Ivi*, 1591. *in* 4.
VIII. Lettera Pastorale alle Monache della stessa Città e Diocesi. *Pavia*, 1592. *in* 4.
IX. Tractatus Theologicus. MS. in fol.
X. Tractatus de vera Hominis felicitate lib. IV. MS. in fol.
XI. Tractatus de Justificatione. MS. in fol.
XII. De Officio, & Moribus Episcopi. MS. in fol.
XIII. De Officio Sacerdotis Parochi. MS. in fol.
XIV. De Cambiis. MS. in fol.
XV. Animadversiones in VIII. primos Psalmos David. MS. in fol.
XVI. De his, quæ loquitur Deus ad animam fidelem in versiculo Psalmi XLIV. *Audi filia*. MS. in fol.
XVII. Sermones Quadragesimales. MS. in fol. oblongo.
XVIII. Sermones à prima Dominica Adventus ad Quadragesimam. MS. in fol. oblongo.
XIX. Sermones à prima Dominica post Pentecosten ad XXIV. inclusivè. MS. in fol. oblongo.
XX. Sermones de variis SS. de Beatitudinibus &c. MS. in fol.
XXI. Summula Casuum Conscientiæ. MS. in fol. Ibid.
XXII. Catechismus Latino Sermone conscriptus. MS. in fol.
XXIII. Instructio Sacerdotalis. MS. in fol.
Opera supradicta MSS. ex fide P. Seraphini Curtii; reliqua III. quæ sequuntur servat Bibliotheca S. Barnabæ hujus Urbis.
XXIV. De Spirituali profectu, & perfectione. MS. in 4.
XXV. Adnotationum Variarum Tomi VII.
XXVI. Epistolæ ejusdem permultæ. MS. in fol.
XXVII. Epistola Italica ejusdem Alexandri ad Cardinalem Justinianum gratulatoria pro promotione ad Cardinalatum, extat in libro, cui titulus: „ Scelta „ delle Lettere Memorabili raccolte dall' Abbate „ Michele Giustiniani. *Napoli*, 1683. *in* 12. pag. 136.
XXVIII. Alia ad Præpositum S. Barnabæ dat. Romæ die XXVI. Febr. MDLXXV.
XXIX. Plurimæ illius Epistolæ ad Sanctum Carolum, cum hujus Responsionibus, extant in Collect. Epist. ejusdem S. Caroli in Biblioth. Ambrosiana.
Inter Epistolas Hieronymi Bossii Ticinensis adest una ad Alexandrum Saulium, pag. 95.
De Triumphali Ingressu Alexandri Saulii Papiæ Episcopi Henrici Farnesii Eburonis J. C. & Artis Oratoriæ Interpretis Regii ad Antonium Mariam Speltam politiorum Litterarum studiosissimum Apparatus. Extat in Historia Papiæ ejusdem Antonii Mariæ Speltæ pag. 553.
Ejus Vitam edidit Valerianus Maddius anno MDCLXXXIII. tum Innocentius ab Ecclesia, Jo. Augustinus Gallizius, Petrus Graziolius, & alii novissimè postquam inter Beatos censetur.
De eo fusè agit Bosca in notis ad diem XII. Octobris, ubi plura de eo, sanctisque illius gestis commemorat, Ughellus in Alerienf. Tom. III. Ital Sacræ, & in Papienf. Tom. I. Raphaël Sopranus inter Script. Liguriæ, & Picinellus in Athenæo pag. 15., atque amicissimus doctissimusque P. Pezius in suo Opere MS. alibi memorato, nec non Clarifs. Sitonus in Schedis.

MDXV.

SAXIUS FRANCISCUS HIERONYMUS.

PArentibus Ascanio, ac Maria de Cumis editus est Mediolani in lucem Franciscus Hieronymus Saxius, qui fratrem inter cæteros natu minorem sortitus est Clarissimum Josephum Antonium Bibliothecæ Ambrosianæ Præfectum, cujus meminisse, fatis laudasse est ob præclaram bonarum artium culturam, & omnimodam eruditionem, quâ non apud Italos modò, sed & exteros Scientiarum cultores magnam suo nomini, ob editos Literarios fœtus, existimationem conciliavit. Ut verò de Francisco Hieronymo sermonem instituamus, adolescens admodum inter Alumnos Seminarii majoris adnumeratus, tam sedulam studiis navavit operam, ut primas inter Rhetores, ac Philosophos, quin minus & inter Theologos felicissimi ingenii famam sibi comparaverit. Vix emenso studiorum curriculo, Congregationi Oblatorum SS. Ambrosii & Caroli nomen dedit, cùm non adhuc ob annorum defectum Sacerdotii dignitatem assequi posset; tanta tamen pollebat, licèt juvenis, dexteritate, prudentia, atque doctrina, ut ei instituendæ in Rhetorica facultate juventutis in eodem Seminario provincia perdifficilis mandaretur; hac optimè maximoque cum discipulorum profectu administrata, Philosophiæ, & Theologiæ instituta in eodem Athenæo non minus feliciter, quàm eruditè dictavit, ita planè, ut postmodum Studiorum Præfectus declarari meruerit. Cùm anno MDCC. Præpositus Generalis præfatæ Oblatorum Congregationis S. Sepulchri eligendus esset, Saxius noster majoribus suffragiis est declaratus. Ibidem Confessionibus audiendis, necnon Divino Verbo enuntiando cùm in privatis Matronarum conventibus, tum è suggestu, sedulam navavit operam, majorem in dies animarum fructum colligens, quemadmodum satis dilucidè patet legenti conciones sacras, quas infra indicabimus. Demum inter Canonicos Ordinarios Ecclesiæ Metropolitanæ, alter ex quatuor Comitibus trium Vallium Leventinæ, Blenii, & Riperiarum, necnon Synodalis Examinator, ac Visitator secundæ Regionis Mediolanensis Diœcesis declaratus fuit ab Eminentissimo S. R. E. Cardinali Benedicto Erba Odeschalco Archiepiscopo, quem adolescentem Theologicis facultatibus instituerat. Discipulum etiam habuit in Arte Oratoria Gibertum Borromæum Novariensi Episcopatu, ac Sacrâ Purpurâ postea donatum. Introducendæ in hanc Metropolim Congregationi Monialium Visitationis S. M. sub Regula S. Francisci Salesii adjutorem se præstitit, & eidem Asceterio quoad vixit protectionem sedulam impendit. Mirum sanè dictu est, quomodo Vir tot curis implicitus Ecclesiasticæ disciplinæ, & Choro intentus, litteris vacare posset, & scribendis tum soluta, tum stricta oratione libris incumbere. His omnibus non contentus, cùm per otium licebat, rerum naturalium studia adamavit, quibus ut faciliori negotio insudare valeret, in privatis ædibus Musæum non modica industria ac sumptu collegit, quod vivens doctissimus frater suus Josephus Antonius & augere pergit, & exornare. Charum omnibus, atque ab omnibus exoptatum paucorum dierum infirmitas maligna febri è vivis eripuit die II. Novembris Anno Æræ vulgaris MDCCXXXI., ætatis suæ LXVIII., & ejus cadaver depositum fuit in Sepulchro Canonicorum Ordinariorum Ecclesiæ Majoris.

Supersunt tamen ejusdem non interitura monumenta in Operibus ab ipso compositis, quæ sunt:

I. Christi laudes, quibus carmine elegantissimo Vitam, Miracula, Passionem, & Mortem Servatoris nostri describit; & S. M. Clementi XI. Pontif. Max. dicat. *Mediolani, apud Dominicum Bellagattam*, 1712. *in* 4.
II. Mariæ laudes, seu Historico-Poëtica ejus purissimæ Vitæ Descriptio, additis SS. Scripturarum ac Patrum testimoniis, ac Notis. Pars I. Eminentissimo Cardinali Archiepiscopo Benedicto Erbæ Odescalcho dicata. *Mediolani, apud Joseph Richinum Malatestam*, 1719. *in* 4.
III. Mariæ laudes Pars altera Eminentissimo Cardinali Barbadico Episcopo Patavino dicata. *Ibid. apud Hæredes Dominici Bellagattæ*, 1724. *in* 4.
IV. Funebris apparatus, quo solemnes exequiæ Eminentissimi & Reverendissimi Principis Federici Tit. S. Pudentianæ Presb. Cardin. Cacciæ Archiep. Mediol. in Templo Maximo ejusdem Urbis celebratæ sunt X. Kal. Februarii MDCXCIX. in 4.
V. Laudis argumentum Archinteæ laudi ex virtutibus, & dignitatibus Josephi explicatum in solemnibus exequiis, quæ Eminentissimo & Reverendissimo D. Josepho Tit. S. Priscæ Presb. Card. Archinto Archiep. Mediol. celebratæ sunt X. Kal. Maji MDCCXII. *Mediolani, ex Typographia Dominici Bellagattæ*, *in* 4.

VI. La

VI. La Nobiltà e Virtù trionfanti del Tempo, accolte nel Campidoglio della Sapienza dagli Illustrissimi Abbati e Collegio de' SS. Conti, e Cavalieri Giureconsulti per l'ingresso nel loro Collegio dell'Eminentissimo Cardinale Arcivescovo Erba Odescalco. *Milano, per Carlo Federico Gagliardi*, 1714. *in* 4.

VII. Orazione Funebre nelle solenni Esequie di Monsignor Girolamo Archinto Vescovo di Vigevano. *Milano, per il Gagliardi*, 1710. *in* 4.

VIII. Divote Memorie dell' insigne Tempio di Nostra Signora detta de' Miracoli presso il Borgo di Rò. *Milano*, 1712. *in* 4.

IX. Defensio Cardin. Sfondrati pro libro ab eodem edito cum hoc titulo: „ Nodus Prædestinationis, quantum licet homini, dissolutus „ quem nonnulli ex Gallicanis Episcopis improbabant, Innocentio XII. Pontif Max. oblata. MS. penès Clarifs. Joseph Antonium ejus fratrem.

X. Tractatus brevis De necessitate Confessionis Auricularis. MS. apud eundem.

XI. Dissertatio contra glifcentem apud aliquos opinionem, quod simplex fornicatio non esset prohibita. MS. apud eundem.

XII. Hymni de Sanctis Breviario Ambrosiano accommodati tum in particulari, tum in communi. MS. ibidem.

XIII. Dissertatio de Corona Ferrea Modoëtiensi. MS. ibid.

XIV. Cursus Philosophicus, ac Theologicus. MS. ibid.

XV. Conciones XII. habitæ in Templo S. Sepulchri de SS. Eucharistiæ Sacramento. MS ibid.

XVI. Conciones plures diversis temporibus ibidem habitæ. MS. apud eundem.

Ejus cum laude meminerunt Scriptores Diarii Lipsiensis ad an. 1714. & Diarii Litterator. Italiæ Tom. II. pag. 516.

MDXVI.

SAYTA ALMERICUS.

ALmericus Sayta Mediolanensis, ut ipse in Operibus infra dandis testatur, Ordinem Prædicatorum amplexus, in Philosophicis, atque Theologicis studiis tantùm profecit, ut in ipsa Urbium principe Roma erudiendis sui Instituti Alumnis ab Ordinis Præsidibus electus fuerit. Eruditum hunc Virum ignorassem & ego, quemadmodum accidit Clarissimis Quetif, & Eccard, qui nusquam ejus meminerunt, nisi fortè fortuna hæc apud Suos reperissem. Florebat medio Sæculo XVI. ut in MSS. infra recensendis adnotatum invenitur. De hac verò Familia Mediolanensi adest Inscriptio Sepulchralis in Ecclesia D. Hieronymi hujus Urbis, quam in sequenti Articulo dabimus.

Hæc interim de Almerico invenimus:

I. Tractatus de Trinitate. MS. in 4. in Biblioth. S. Mariæ Gratiarum, Ord. Prædicatorum hujus Urbis.

II. De Angelis. MS. in 4. extat ibid.

MDXVII.

SAYTA JACOBUS.

PArum habemus de Jacobo Sayta, nam superest tantum ejus sermo habitus in Synodo Mediolanensi XXXVI. Sed cùm inter Oblatos SS. Ambrosii, & Caroli adscriptus fuerit, necnon Sacræ Theologiæ laureâ decoratus, atque in Basilica Ambrosiana Canonicatus munere insignitus, facilè credendum est plura scripsisse, quæ ob negligentiam aliorum periere. Superest adhuc Tumulus Jacobi Scriptoris nostri Avi in Templo S. Hieronymi cum hoc Elogio, quod è Collectione Archintea eruimus.

IACOBVS SAYTA MORTEM RECOGITANS
LOCVLVM DONEC CANAT TVBA
SIBI ET SVIS PARAVIT
ET FVIT PARATVS
ANNO MDCVI.

De eo tantùm non sine mœrore damus:

I. Ragionamento nello Sinodo XXXVI. di Milano nell' anno MDCLXIX.

Memoratur à Maderno in Syllabo Canonicorum Basilicæ Ambrosianæ.

MDXVIII.

SCACCABAROZZIUS HENRICUS.

JEjunè nimis Abbas Picinellus locutus est de Henrico Scaccabarozzio, qui ab aliis nuncupatur Honricus, Orricus, sive Olricus. Mirum tamen est Picinellum ipsum in testem adductum fuisse à Clarissimis Quetif, & Eccard quasi Scaccabarozzium in numerum Fratrum Ordinis Prædicatorum intulerit, nam ne verbum quidem de hac re legitur in Athenæo ejusdem, sed coævum tantùm extitisse Divi Petri Martyris ejusdem illustris Cœtus. Certo certius est Henricum Scaccabarozzium Sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ Archipresbyterum fuisse, & cum Capitulo vices gessisse Archiepiscopatus Sede vacante, ut ex Litteris ejusdem infra recensendis. Id quoque eruitur ex Instrumento mensis Decembris anno MCCLXXXIX. Indictione III. rogato per Mayfredinum de Cera filium Ser Guarneri Civitatis Mediolani Notarium, in quo sic legitur: „ Actum Mediolani. „ Testes fuerunt ibi Dominus Honricus de Scaccabarozziis Archipresbyter Majoris Ecclesiæ Mediolani &c. „ Extat autenticum in pergamena penès Clarifs. Sitonum nostrum. Memoratur etiam à Gottifredo de Bussero in libro memorabilium Urbis, & Diœcesis Mediol. num. 192. MS. in hæc verba „ ille „ qui dignus esset fieri Papa scilicet Domnus Orricus Scaccabarozzius Archipresbyter Mediolani. „ Ejusdem porrò Epitaphium Arcæ Siliceæ incisum in veteri Franciscano Mediolanensi Delubro nobis servavit, etsi litteris quamplurimis excisis, diligentissimus Advocatus Sitonus, ut infra adnotabimus, sed illud ex integro nobis licuit exscribere è Collectione Francisci Cicerei his notis:

IN ISTO SEPVLCHRO IACET R. P. D. HENRICVS SCACCABAROZZVS ARCHIPRESBYTER MAIORIS ECCLESIAE MEDIOLANI, QVI FVIT MAGNVS DEVOTVS ORDINIS MINORVM, ET ISTIVS CONVENTVS BENEFACTOR NAM ANNO DOMINI MCCLXXXVII. SCHOLAS NOBIS CONSTRVXIT, ET MVLTA ALIA TAM SPIRITVALIA, QVAM TEMPORALIA VT PIVS PATER CONCESSIT.

Imminet Sepulchro Henrici Imago Sacerdotalibus ornamentis induta, & in Arca visuntur Stemmata duo cum Cruce, ex quibus omnibus apparet nunquam Ordinem Prædicatorum amplexum fuisse; fortasse

A tasse in errorem adducti sunt, qui ita senserunt ex verbis illis *Reverendus Pater*, quæ tamen appellatio Clericorum Ordinis peculiaris quondam fuit, nunc ad Claustra migravit. Juvat hìc addere quod Clarissimus Ludovicus Antonius Muratorius in Dissertatione LVII. *de Ritibus Ambrosianæ Ecclesiæ* in Tomo IV. Antiquitatum Italiæ Medii Ævi de Scriptore nostro exaravit: „ Postremo tandem loco monebo, Ambrosianum Officium multa debere *Orrico*, sive *Olrico Scaccabarozzio*, qui in ejusdem Metropolitanæ Bibliothecæ Codice appellatur *Ecclesiæ Majoris Mediolanensis Archipresbyter*, *& Præpositus Basilicæ Apostolorum*, *sive Sancti Nazarii in Brolio Mediolani*. Is enim anno MCCLXXX. uti ex eodem Codice constat,
B „ multa Officia Sanctorum *tam in dictamine*, *quàm in cantu compilavit*. Leguntur ibi eadem Officia, uti & ipsius Auctoris Epitaphium, nempe

Orricus dictus cognomine Scaccabarozzus
Mediolanensis tunc Archipresbyter Urbis,
Arcâ de petrâ jaceo qui clausus in istâ,
Sanctorum studui cum cantu scribere laudes;
Nomina sunt quorum Nazarius, *atque Sophia*,
Et Marcellinus, *Petrus*, *Maurilius*, *Anna* &c.

„ Anno MDCV. usi sunt Codice isto, qui re-
C „ staurationi, ac novæ editioni Missalis, ac Officii Ambrosiani præfecti fuere. Ibi ejusdem Orrici Epistola legitur ad *Dominum Comitem* (erat ex Familia Casata, ut nos in Articulo CCCCLVII. jam diximus in hac Bibliotheca) *Dei gratiâ Sanctorum Marcellini*, *& Petri Presbyterum Cardinalem*. Cernitur quoque idem Orricus ibi pictus; Vestis candida usque ad pedes defluit. Supra illam rubea cappa cum capuccio, & sine manicis, à tergo cadit usque in terram; in anteriori verò parte inter brachia descendens usque ad femora prolabitur. Corona Clericalis non minor iis, quas rigidiores Ascetæ nunc deferunt. Cardinalem S. R. E. diceres. Et revera *Cardinales* etiam appellabantur olim Canonici Mediolanensis Ecclesiæ. „ Obiit verò anno redempti Orbis MCCXCIII.

D

De ipso igitur memorantur

I. Privata Monumenta de Vita, & Cœde Sancti Petri Martyris, teste Tristano Calcho.
II. Officia Sanctorum, ex Codice Bibliothecæ Metropolitanæ Ecclesiæ olim sign. ✠. num. 97. in pergameno, inserto alteri Codici membranaceo, in quo scriptæ sunt Constitutiones de Reformatione Officii Ambrosiani, ut monebat Cl. Muratorius; nunc verò aliò translatus diligentiam nostram non sine mœrore effugit.
III. Epistola ad Dominum Comitem de Casate Dei gratia SS. Marcellini, & Petri Presbyterum Cardinalem. Extat in eodem Codice ut supra.
IV. Litteræ patentes, quæ sic inscribuntur „ Onricus Scaccabarozzius Sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ Archipresbyter, & Capitulum ejusdem Ecclesiæ gerentes vices Archiepiscopatus, Sede vacante, (vacabat enim Sedes ob mortem Leonis de Perego jam ab anno MCCLVII.) Dilectis in Christo &c. Datæ Millesimo Ducentesimo Sexagesimo primo, die Jovis duodecimo ante Kalendas Novembris, Indictione quinta, cum sigillo pendenti ex Cera alba, & cum effigie S. Ambrosii. Extant, ut supra diximus, in pergamena penès Clarissimus Advocatum Sitonum.

Videndi sunt, si libet, præter citatos, Abbas Picinellus in Athenæo pag. 170., ac Theodori Trivultii Series Ordinariorum Metropolitanæ Ecclesiæ, & Clarifs. Sitonus in Chron. Colleg. J. PP. pag. 44. art. 146.

MDXIX.

SCAMNUS ANGELUS.

Religionis illustris Carmelitarum Congregationis Mantuanæ, ornamentum extitit Angelus Scamnus Mediolanensis, inter Doctores Theologos Collegii Bononiensis adscriptus, & à Scriptoribus sui Ordinis laudatus ut rectus, & prudentissimus Præsul in patria, in arduis constans, in prosperis moderatissimus; Deffinitoris munere insignitus fuit anno MDCIV. Litteris summopere deditus, vitam scribendo consumpsit usque ad diem XXXI. mensis Maji, anno redempti Orbis MDCXIII., qui fuit illi sexagesimus & ultimus.

Hæc sunt, quem de ipso vidimus:

I. Disputationes in Universam Philosophiam Aristotelis Vol. IV. in 4. ingentis molis optimè scripti. Servantur in Bibliotheca sui Ordinis Sancti Joannis ad Concham hujus Urbis.
II. Dilucidatio in Libros Posteriorum Analyticorum, cum Tractatu de Scientia. MS. in fol. extat ibidem.
III. Commentaria in primam, secundam, & tertiam partem D. Thomæ. MS. in 4 ibidem.
IV. Tractatus de Incarnatione. MS. in 4. ibid.
V. Quæstiones variæ Theologicæ. MS. in 4. ibid.
VI. Tractatus varii, in quibus continetur doctrina de Furto, de Contractibus, de Usura, & de Restitutione. MS. in fol. justæ molis, extat ibidem.
VII. Oratio in laudem S. Hieronymi edita anno 1574.
VIII. Oratio de Mutinensium Civium laudibus edita *Cremonæ* anno 1583.

Laudatur à Joanne Baptista Guarguanto, à Clemente Maria Felina, à Carolo Vagho, ab Abbate Picinello, etsi sobriè, pag. 16.

MDXX.

SCANTIUS JOANNES FRANCISCUS.

Joannes Franciscus Scantius Petri Martyris, & Claræ Cusanæ nobilium Mediolanensium conjugum, filius, Protonotarius Apostolicus, U. S. Referendarius, Abbreviator de Parco majori in alma Urbe, & Jurisconsultus Collegiatus, in Patria eloquentiâ floruit usque ad annum Christi MDLXXV. Dolendum est, quod de isto nulli cordi fuerit ejus Scripta, atque acta colligere, ut nobis datum esset de eo fusiùs agere; sed oh nimia suorum & Civium, & affinium vecordia! Damus igitur quod possumus, scilicet ex Schedis Mazzucchellianis, ex Theatro Colleg. Nob. J. PP. Clarifs. Sitoni pag. 124. art. 516. & Picinello pag. 222.

E I. Oratio de Morte Jesu Christi triumphantis, quam habuit coram Pio IV. Pontif. Max., & dicavit Scipioni Rebibæ Cardinali amplissimo; *sine loco*, *anno*, *& Typographi nomine*, *in* 4.
II. De Cœlesti exercitu triumphante: Oratio habita in Sacello Pontificio, pleno Cardinalium Collegio assistente, solemnissima omnium Sanctorum die, Maximiliano Austriaco Imperatori Cæsari optimo consecrata. *Romæ*, *apud Antonium Baldum*, *Impressorem Cameralem*, *an.* 1565. *in* 4.
III. De Fragilitate humana: Oratio habita in Sacello Pontificio, Purpuratis Patribus assistentibus, Philippo ab Austria Hispaniarum Regi potentissimo consecrata. *Romæ*, *apud eundem*, 1565. *in* 4.

A

MDXXI.

SCARAMPA CAMILLA.

CAmillam Scarampam Mediolanenſem, quam alii Scalampam appellare voluerunt, ſed perperam, Scarampus de Scarampis Juriſconſultus & Eques,& jam ab anno MCCCCLXXVI. Ducalis in hac Urbe Senator genuit. Magnam in filia conſpicatus indolem pater nihil non egit, ut eam bonis excoleret artibus. Votis ejus arriſit proſpera ſors, nam Camilla utramque

B linguam Latinam videlicet, atque Hetruſcam didicit, tantumque in eis profecit, ut expeditiſſimè ambabus uteretur, ſive loqui, ſive ſcribere oporteret. Nupſit Ambroſio Guidobono Ducali Quæſtori Ordinariorum Reddituum Magiſtratus. Neque ingenio minor in ea fuit corporis ſpecies, quam dignam putavit Clariſſimum illud Poëſis lumen Jacobus Sannazarius commendatione ſua. Namque hoc de ipſa cecinit Epigramma, quod extat inter alia ejuſdem in Tom.VIII. Carm. Illuſtr. Poëtar. Italor. pag 464.

Fumantem ambuſtis olim Phaëtonta quadrigis
Excepit rapidis fluctibus Eridanus.
Ecce recens, Ticine, tibi de Sole trophæum
C *Erigit auratis culta Camilla comis.*
Nam Deus ille tuis auſus concurrere ripis,
Majoris numen ſenſit adeſſe Deæ.
O fatum fluviorum! ergo nova fabula veſtris
Semper erunt Nymphis aut Pater, aut Phaëton?

Floruit inſignis hæc Fœmina circa initium Sæculi XVI.

Illius memorantur

D I. Carmina plura Italica apud Eruditos magno in pretio habita, teſte Franciſco Auguſtino ab Eccleſia Salutienſi in Subalpinis Epiſcopo, in Opere ſuo Italico de Fœminis Litteratis pag. 114. Ignoramus tamen an unquam fuerint edita, quocirca, ut ſpecimen Poëſis illius demus, hic proferimus ejus Carmen, vulgò *Sonetto*, quod fortuitò reperimus ad calcem Codicis MS. verſuum Italicorum Marii Piccii alibi jam laudati.

Miſera Italia; il Ciel pur te minaccia:
Una voce me intona nell' orecchia,
Che ſe non ſveglj tua virtute vecchia,
Convien, ch' ogni tua pompa ſi disfaccia.

Stiolta non ſei ancor dell' un de braccia
De barbari, che l'altro s'apparecchia;
E *Chi vuol veder miſeria in te ſi ſpecchia,*
Poi lagrimando per pietà s'aghiaccia.

Che per le noſtre tante adverſe voglie,
De ſtì rabidi Can ſei fatta preda,
Che van ſtracciando le tue belle ſpoglie.

Or tal lo proverà, che par nol creda;
Saran commune tante amare doglie.
Chiudemi gli occhj Dio, che ciò non veda.

Cæterum quanti haberentur ejus ingenii fœtus apud primarios ſui Sæculi Eruditos, liquet ex his, quæ Julius Cæſar Scaliger in Poematiis editis *Lugduni* anno 1546. pag. 349. de Camilla ſcripſit in Epigrammate, quod ipſius præfert nomen, ubi inter alia ſic legitur:

Divinis labiis Hymettia mella liquantur,
Scribentiſque Erato mulcet amica manum, &c.

Commendatur etiam, præter citatos, Scarampa, ab Advocato Sitono noſtro in Theatro ſuo Geneal. MS. penès ipſum Auctorem in fol. pag. 242.

MDXXII.

SCARAVAGGIUS JOANNES BAPTISTA.

VEtuſtatem Familiæ Scaravaggiæ in Mediolanenſi Urbe ſatis oſtendunt & ſeries Decurionum humaniſſimi, atque doctiſſimi JC. Sitoni, quam apud ſe MS. magno labore & diligentia collectam ſervat, & Inſcriptiones aliquot in Eccleſiis S. Petri in Glaſſiate, atque S. Sebaſtiani, quarum prima poſita eſt anno MDVI. altera verò communi Scaravaggiorum tumulo imminet, & eas intulit Comes Octavius Archintus in Collectionem ſuam. In laudato autem Syllabo Decurionum Sitoniano reperiuntur Rugierius Scaravaggius, qui eo munere fungebatur anno MCCCXL. aliique plures uſque ad Martinum ipſa dignitate auctum anno MDXIII. Huic coævus extitit Joannes Baptiſta Scaravaggius, quem nunc commendandum ſuſcipimus. Eum Sacerdotali unctione perceptâ ſacris miniſteriis plures per annos vacaſſe, atque inter familiares Joannis Petri Vicecomitis ob doctrinæ præſtantiam computatum fuiſſe ex Operibus ipſius mox memorandis agnovimus. Aliquos tamen ante annos Cavanagi morabatur, & Grammaticas Inſtitutiones tradebat, ineunte ſcilicet anno MCCCCXCV. ut eruimus ex illius Epigrammate ad Joannem Biſſium alibi jam commendatum, cum Epiſtola Latina data ipſo anno, die XXII. menſis Februarii, de quibus etiam inferiùs dicemus. Poëſim inſuper, & Oratoriam artem egregiè calluit, ſacroſque Canones ita didicit, ut in eis magiſterio fuerit inſignitus. Amicitiam coluit non Biſſii tantùm, ſed Cæſaris quoque Cæſariani, ad quem plura dedit latina Carmina, queis ipſum hortabatur ut aliquot Opera ederet. Neque minor ei fuit cum Petro Leone Vercellenſi, & Baſilicæ Scalenſis in hac Urbe Canonico familiaris conſuetudo, quod indicabunt ejuſdem Petri ad Auctorem noſtrum ſcripta. Plura daremus libentiſſimè, ſi ea reperire conceſſum fuiſſet.

Nunc Lucubrationes recenſebimus:

I. Epiſtolæ plures Latinæ ad Jo. Petrum Vicecomitem, de quo ſuo loco.
II. Rime divotiſſime dell' alma Natività del Redentore, Capitolo in Terza Rima di quindici Strofe. Incipit:
Celeſte gaudio, e ſalutar memoria &c.
III. Epigrammata Presbyteri Scaravaggii Mediolanenſis Muſarum Cultoris, ac Joannis Petri Vicecomitis Familiaris, pro Cæſare Cæſariano Architecto, in quibus eum impellit edere librum de Templo Majore.
IV. Carmina alia varia Latina.
Omnia extant in Cod. MS. ſign. E. num. 48. in 4. in Biblioth. Metropol. hujus Urbis.
V. Inter Carmina Jo. Biſſi *Mediolani* 1512. extat Epigramma cum Epiſtola Latina data Cavanagi die XXII. Febr. MCCCCXCV. ad Jo. Biſſum Poëtam haud ignobilem, & Oratorem illuſtrem.
VI. Epigramma in laudem Petri Leonis Canonici Scalenſis; extat ad calcem Operis iſtius, de quo Clariſs. Saxius in ſua Hiſt. Typographica.

MDXXIII.

MDXXIII.

SCLAFENATUS CAMILLUS.

CAmillum Sclafenatum Virum eruditione, & natalibus illustrem commendaturi, pro instituti nostri ratione à parentibus ordiemur. Fuerunt illi Albertus Patriæ Decurio, atque Laura Landriana conjuges, quorum curâ sedulò educatus, post minora studiorum curricula diligenter exacta, Legibus tandem addiscendis totum se dedit. Lauream ubi percepit, Jurisperitorum Collegio adscriptus fuit anno MDLXXVII. Percrebescente interim famâ eruditionis ipsius, primùm in Archilycæo Ticinensi Jura interpretaturus Cathedram ascendit, mox ad munus idem in Firmana Academia meruit assumi. Anconam Urbem Gubernator constitutus pro S. R. E. prudentissimè rexit, atque tam Jurisprudentiâ, quàm Oratoriæ facultatis laude præclarus migravit è vitâ anno Æræ Christianæ MDCXXVII.

Habemus illius editos sequentes litterarios labores:

I. Camilli Sclafenati Mediolanensis Patricii, & in Ticinensi Gymnasio Legum Professoris, Orationes duæ. Altera Ticini habita Kal. Novemb. anno MDLXXIX. pro felicibus studiorum ejus anni auspiciis. Altera biennio ante Mediolani, cum in amplissimum illud Jurisconsultorum Collegium esset cooptatus. *Ticini, apud Hieronymum Bartolum*, 1579. *in* 4.
Huic Operi præfixa sunt Epigramma Herculis Vincemalæ JC. Mediol. Duo alia prius latinum Scipionis Guaschi, & alterum italicum, vulgò *Sonetto* Annibalis Guaschi Alexandrini, postremum verò latinum Joannis Baptistæ Carlii. Ex his eruitur Camillum nostrum Poësim etiam coluisse. Inscriptum est Opus hoc Hieronymo Montio, quem supra commendavimus.

II. Oratio pro cooptatione in Collegium Fabricii Bossii. *Mediol. apud Paganellum*, 1594. *in* 4.

A III. Epistola ad Cardinalem Fridericum Borromæum satis erudita, data anno MDXCIX. Extat in sæpe laudata Collectione Epistolarum ejusdem Cardinalis in Bibliot. Ambrosiana servatâ.
In Cod. MS. Epigrammatum Jacobi Valerii Biblioth. PP. Teatin. D. Antonii Mediolani, extat Carmen in Nummisma Philippi Sclafenati Camillo J. C. ejusdem Familiæ donatum.
Annibalis Guaschi ad eundem Epistolæ Italicæ tres, extant inter Epistolas Guaschi editas *Mediolani, apud Pontium, & Piccaleam*, 1601.
De ipso agunt amicissimus Sitonus in Chronico J. PP. pag. 158. art. 637. & in Theatro Genealog suo MS. Famil Mediol. pag. 400. atque Picinellus in Athenæo pag. 103.

MDXXIV.

B

SCLAFENATUS JOANNES BAPTISTA.

ANdreas Sclafenatus Thomæ, & Catharinæ Zerbæ jugalium filius Joannem Baptistam genuit, quem utriusque linguæ, Græcæ videlicet, atque Latinæ perities posteritati commendabilem reddidit. Poësim verò, inter cætera studiorum ornamenta, dilexit Scriptor noster, in qua plura condidit Latina, atque Italica tantâ cum eruditionis famâ, ut inter optimos Vates Sæculi XVI. computari meruerit. Multa proprio marte composuit, nonnulla quoque C transtulit è Græco. Neque prætereunda est ad hujus Auctoris laudem Patrui ejus memoria. Is fuit Joannes Jacobus Sclafenatus S. R. E. Cardinalis, & Parmensis Episcopus, de quo Ciacconius, & Ughellus plura narrant egregiè facta, quamvis nihil, quod sciamus, ad eruditionem pertinens scriptum reliquerit. Tanti autem Cardinalis aliorumque Joannis Baptistæ nostri Patruorum mentio occurrit in Sepulchrali Inscriptione gentilitii Tumuli in Templo Canonicorum Lateranensium S. Mariæ Passionis hujus Metropolis in hæc verba:

IESV CHRISTO DEO O. M.
IOHANNI AVGVSTINO SCLAFENATO
TOMASINI FILIO
IOHANNIS IACOBI S.R.E. PRESBYTERI CARDINALIS FRATRI
AVO SVO
IOH. PETRO SCLAFENATO PATRI
IOHANNI ALVISIO SCLAFENATO FRATRI
PATRICIIS MEDIOLANENSIBVS
QVORVM CORPORA IN HOC SCLAFENATORVM SEPVLCRO
CONDITA SVNT
IVLIVS SCLAFENATVS REFERENDARIVS APOSTOLICVS
ET CAESAR FRATRES POSVERE
CALENDIS OCTOBRIS MDLXXVIII.

Nunc Jo. Baptistæ Opera recensebimus:

I. Elegiæ, & Epigrammata. *Venetiis, apud Hieronymum Scottum*, 1541. *in* 8.
II. Carmina plura Latina. Edita sunt in Tomo IX. pag. 1. Illust. Poët. Ital.
III. Italicum Carmen, vulgò *Sonetto*, extat in libro, cui titulus: „ Torricella, Dialogo d'Otto Lupano. *Milano*, 1540. *in* 4.

D Laudatur à Paulo Moriggia lib. III. Nobil. Mediol. cap. 16 in Schedis Mazzucchellianis, àb humanissimo JC. Sitono in Theatro Genealogico suo MS., ex quo haufimus Familiæ Sclafenatæ Stemma, deductum ab Uberto Augustini anno MCCCCXV. Ducalis Quæstoris Patre ad nostra usque tempora, atque à Picinello in Athenæo pag. 287.

MDXXV.

MDXXV.

SCOTTUS BERNARDINUS.

PAtriam Familiamque, etsi omnino illustrem, summopere exornat Bernardini Scotti nomen, qui ex Ludovico alterius Bernardini genito, & Livia Bossia nobilissimis conjugibus in lucem editus, inter Juris Peritos Collegiatos Mediolanenses adnumeratus est anno MDLVIII., deinde Gregorii XIV. sanctione, Alexandro Litta ad Romanæ Rotæ Tribunal evecto, Consistorialis Advocatus anno MDXCI. promulgatus his verbis: „ Nos dilecto filio Bernardino Scotto J. U. D. „ & de Collegio Jurisperitorum Mediolanensium, ad „ id etiam per dilectos filios Collegium hujusmodi „ nominato, specialem gratiam facere volentes &c. Floruit J. C. eximius, Hispaniarumque Regis Jura in Urbe patrocinio juvit, illius Advocatus, ut eruitur ex Consf. 94. inserto inter Consilia Farinaccii, ad cujus calcem hæc habentur: „ Ego Bernardi- „ nus Scottus Sacræ Aulæ Consistorialis, & Ca- „ tholicæ Majestatis in Curia Advocatus. „ Romani Gymnasii Rectoratum administravit. Anno MDXCVIII. Clemente VIII. Summo Romano Antistite Ferrariæ degente, ad Apostolicam Sedem Fer-

A rariensi Ducatu devoluto, Bernardinus (qui illuc ex Decreto Collegii, unà cum duobus Consistorialibus Advocatis contenderat) pro Purpura dimittenda, nomine Alberti Austriaci Archiducis Austriæ, Maximiliani II. filii, & Rodulphi II. Imperatoris fratris, præsente Ferdinando Archiepiscopo Bisuntino speciali Nuncio in Consistorio de more Orator fuit: hic ille est Albertus, qui Cardinalatu deposito, cum Isabella Clara Eugenia, Philippi III. Hispaniarum Regis sorore, eodem Pontifice solemni pompa nuptias Ferrariæ celebrante, matrimonium iniit. Anno MDC. dieque XVI. Decembris Bernardinus in publico Consistorio Beati Raymundi de Peñafort Barcinonensis, Ordinis Prædicatorum, miras virtutes uberi, eleganB tique Oratione explicavit, supplexque pro eo Aris imponendo intercessit: circumfertur impressa ipsius Oratio in vita ejusdem Sancti, à Francisco Peñia Rotæ Auditore notis illustrata, & duobus libellis aucta. Anno MDCIV. ut Beatum Carolum Borromæum publico fideles cultu venerari possent exoravit; quamvis Canonizatio (ut vocant) ad annum MDCX. protracta fuerit. Commendabili virtutum serie Scottus cumulatus, anno MDCVII. die IX. Maji inter sapientissimos Romanæ Rotæ Auditores fuit adscriptus: demum anno MDCVIII. die XXVIII. Julii mortalem cum immortali vita commutavit. Tumulus autem Bernardini senioris Auctoris nostri Avi in sacra Pacensi Æde hujus Urbis, teste Jacobo Valerio, hac Epigraphe decoratus est:

DEO OPT. MAX.
BERNARDINO SCOTTO
VIRO SVMMA VIRTVTE ET INTEGRITATE
GRATO DVM VIVERET DEO HOMINIBVSQVE
QVI PERAGRATO FERE TOTO TERRARVM ORBE
ADORATISQVE SACRI SEPVLCHRI MONVMENTIS
ANNO EIVS NONAGESIMO VITA FVNCTVS EST
FILII PIENTISS. POS. MDXXXVII. KALEND. AVGVSTI.

Juvat quoque audire verba Theodosii Rubei de Auctore nostro in Singular. Tom. I. pag. 461. scribentis: „ Qui de anno MDXCVII. die XXIV. Martii cùm esset „ Advocatus Consistorialis, fuit meus Promotor ad „ J U lauream Doctoratus, cui postea de anno „ MDCVIII. Pragæ decedenti, Auditore Rotæ facto, cum eò profectus esset cum Card. Millino „ Legato de Latere (Datarii munere exornatus) ad „ Rodulphum II. Cæsarem Augustum, successit R. P. D. „ meus Philippus Pirovanus, doctrina, vita, ac mo- „ rum integritate nemini secundus. „

C De ipso igitur damus:

I. Orationem ab eo dictam anno MDXCVIII. coram Clemente VIII. Ferrariæ degente, ut supra.

D II. Aliam ad eundem Pontificem pro Canonizatione B. Raymundi. *Romæ, ex Typographia Cameræ Apostolicæ*, 1601. *in* 4.

III. Aliam pro Canonizatione Divi Caroli Borromæi, ut supra innuimus, actam anno MDCIV.

IV. Decisiones; extant in Archivo Molis Hadrianæ, & in Corpore Rotæ Romanæ.

V. Consil. extat inter ea Farinaccii.

Legitur de eo Carmen Italicum inter Emblemata Joannis Baptistæ Porri lib. I. pag. 89.

Agunt de ipso Cartharius in Syllabo Advocat. Sacri Concistorii, editionis Romanæ pag. 207., Cantalmajus pag. 19. num. 171., & Sitonus in Chron. Coll. J.PP. pag. 169. art. 694.

MDXXVI.

SCOTTUS BERNARDINUS alter.

COmitis Vincentii, atque Theodoræ Cusanæ Borromeæ conjugum filius extitit Bernardinus Scottus alter prioris consanguineus, qui Patriam suam Mediolanum æquè ac ille optimis moribus, eruditione illustravit, atque dignitatibus etiam majoribus, ad quas meritò ascendit. Prima igitur studiorum curricula peregit in Braydensi Archilycæo, mox ad majora se contulit in Academia Ticinensi. Ibi legibus tam Sacris, quàm Imperatoriis excultus promeruit laureæ honores, mox Collegio Jurisconsultorum in patria nomen dedit anno Æræ Christianæ MDCLXXX. Deo postea famulaturus Clericalem amplexus est militiam, & haud multo post geminæ illi commendatæ sunt Abbatiæ, prima scilicet, cui titulus S. Joannis in Deserto Gervatinensis Diœcesis, altera verò S. Cothardi Modoëtiæ. Ut autem Romam petiit Consistorialis Aulæ Advocati munus obtinuit, & Utriusque Signaturæ Referendarius renunciatus sic se gessit, ut dignus habitus fuerit, cui Judicis exterorum officium demandaretur. Congregationis Aquarum à Secretis extitit, & Petri Ottoboni Cardinalis, Summi Pontificis Nepotis, Auditor, deinde ex Votantibus Signaturæ Justitiæ. Ab Innocentio XII. inter Sacræ Romanæ Rotæ Auditores sedere jussus tam laudabiliter emi-

emicuit, ut Clemens XI. Urbis eum Præfectum elegerit hoc etiam addito, ut Auditoris gradum retineret. Verumtamen majori honore dignissimus ab eodem Pontifice judicatus, primùm Datarius Cardinalis Legati Caroli Barberini Neapolim, & Cardinalis item Legati Josephi Renati Imperialis Mediolanum missus est, atque postremo Sacrâ Purpurâ ornari meruit die XXIX. mensis Maji anno post Christum natum MDCCXV. quo nuncio accepto Jurisperiti Collegæ Mediolanenses insigni pompâ Bernardino collatam dignitatem amplissimam gratulati sunt anno sequenti die XXII. Aprilis, Orationem habente Julio Dugnano JCC. quæ, ut infra dicemus, edita est, unà cum Apparatu Litterario eam ob rem à Clariss. Josepho Antonio Saxio elaborato. Dolendum interea est laudabilem antiquorum morem in Orationibus aut gratulatoriis, aut funebribus pangendis relictum fuisse, scilicet de studiis scriptisque Viri celebrandi diligenter agere, ut posteri instruerentur de re inprimis tam necessaria Reipublicæ Litterariæ. In Cardinalatu modestissimè vixit, quamvis apud omnes magna in existimatione esset, & Vicecamerarii officio fungeretur. Ultimus illi annus fuit MDCCXXVI. quo Romæ mense Octobri piissimè obdormivit in Domino.

Commendantur illius:

I. Decisiones Sacræ Rotæ Romanæ, quæ MSS. servantur in Archivo Molis Hadrianæ.
Descriptio autem Apparatus supralaudati, quam Clar. Saxius elucubravit, hoc titulo inscribitur: „ Gli onori della Sapienza spiegati in publica pompa dagl' Illustrissimi Signori Abbati, e Dottori dell' Illustrissimo Collegio per congratulazione della Sagra Porpora conferita da Clemente XI. all' Eminentissimo Bernardino Scotto. *Milano, per il Nava, 1717. in 4.*
De ipso agit amicissimus Sitonus noster in Chron. J.PP. Mediol. art. 1075. pag. 235., & in Schedis.

MDXXVII.

SCROSATUS CÆSAR.

CÆsar Scrosatus parentes habuit Ludovicum, atque Hortensiam Vicomercatam illustres conjuges. Ad Jura tam Cæsarea, quàm Pontificia ediscenda totus ita se contulit, ut in Collegio Nobilium Jurisconsultorum patriæ cooptari meruerit anno Æræ Christianæ MDCXVIII. Musas quoque minimè respuit, ut videre est ab ejus Carminibus tam Latino, quàm Italico sermone scriptis infra recensendis. Floruit Vir iste ætate doctissimi Theodati Hosii, de quo jam diximus, atque illius amicissimus extitisse facilè conjicitur ex variis Poëmatis Italicis Hosii supradicti Cæsari Scrosato inscriptis, quæ leguntur in Codice Bibliothecæ Ambrosianæ sign. L. num. 5. in 4. cum aliquibus etiam Auctoris nostri, ut infra. Doctissimus Pater Quadrius Carmina omnia ipsius MS. Scrosato nostro tribuebat in suo Opere „ della Storia, e „ della Ragione d'ogni Poesia Tom. II. pag. 306. „ Sed revera Auctor eorundem est Theodatus Hosius, ut in Addendis demonstrabimus; præter Carmina Scrosati istius, alia quoque sunt Caroli Vicomercati, Hieronymi Dugnani, aliorumque, cum quibus Hosius supradictus Poëticè frequenter agebat, unà cum Scrosato, ut à responsionibus variorum Carminum, vulgò *Sonetti*, ejusdem Hosii ad Scrosatum: interim dolendum est non reperiri in supracitato Codice omnia Poëmata Scrosati, de quibus ibi mentio fit, ideo & Acta, & Monumenta ejus ingenii præter pauca, quæ vidimus, nobis offerre Lectoribus humanissimis non licere.

Hæc sunt:

I. Carmen in Augustinum Lampugnanum, cujus specimen refert Armellinus in Bibliotheca Benedictino-Cassinensi pag. 65. ex Biblioth. Aprosiana pag. 292.
II. Carmina Italica ad Theodatum Hosium; partim extant in Codice Ambrosiano supradicto sign. L. num. 5. partim in eodem citantur.
Præfato Cæsari Scrosato Clarissimus olim Jatrosophus Joannes Baptista Sitonus Tractatum quintum Jatrosophiæ Miscellaneorum pag. 23. & 28. impress. *Monasterii Einsidlensis an. 1669. in 4.* in hæc verba nuncupavit: „ Insigni Poëtæ, Egregioque JurisPerito Mediolanensis Collegii D. Cæsari Scrosato S. P. D. „ De Hydropis rudimento, & febre longa à mensium suppressione originem ducentibus laborante. Et infra: „ Vale salutique tuæ præsit Carminis, & „ Medicinæ Deus Apollo, sub cujus auspiciis nos „ ambos vivere jussit fatum. Vale iterum & me „ ama. Dat. Mediolani ex Lycæo nostro Sept. Id. „ Octobris MDCXXXIII.
Videndi sunt quoque P. Quadrius loco supracitato, & Sitonus in Chron. Coll. J.PP. pag. 197. art. 837.

MDXXVIII.

SEPTALA AMBROSIUS.

AMbrosius Septala (quæ Gens vetustis temporibus dicta est etiam de Septara, sive de Setara, Virosque protulit dignitatibus, & Patriæ navatâ operâ insignes pluribus etiam ab hinc Sæculis) nobilissimo inter Insubres sanguine genitus, Equitem Lanfrancum patrem habuit. Inter optimarum artium studia liberaliter educatus sic ad Rempublicam adultus accessit, ut Jurisprudentiæ laude clarus, jamque in Collegium JPP. cooptatus ab anno MCCCXLVIII. Decurionis Patriæ dignitatem jure merito obtinuerit. Luchinus interea Vicecomes, ut sæpè jam diximus, Municipale Mediolanensium Jus in unum corpus redigendum, corrigendumque curavit, cujus ardui quidem negotii provinciam Viris præclarissimis demandavit, quorum Elogia sparsim in hac Bibliotheca Lector reperiet. Memorandus nunc se offert Ambrosius noster, qui hanc cum cæteris suscepit spartam Luchini mandatis obsecuturus. At Luchino defuncto tantus labor Joanne Archiepiscopo, & Principe jubente, anno tandem MCCCLI. auctoritatis pondus obtinuit, atque in mores deductus est. Superfuit Ambrosius ad annum usque MCCCLXXXVI. qui ei fuit extremus.

Commendatur igitur

I. Ob Statuta Mediolanensium cum aliis Collegis in Volumen unum redacta, atque correcta.
De ipso Corius ad annum MCCCLI. Crescentius in Amphith. Rom. part. I. pag. 296. Comes Octavius Archintus in Collect. Monument. Famil. Mediol. atque amicissimus JC. Sitonus in Chronico art. 33. pag. 30.

MDXXIX.

SEPTALA BENEDICTUS.

BEnedictus Septala Mediolani nobili Familiâ natus, ibidem in Monasterio Sancti Simpliciani Religionis Cœnobiticæ jugum libenter subivit anno MDXCIII., die VII. Martii. Toto autem vitæ decursu veræ pietati, ac cœlestium rerum contemplationi vacavit impensissimè, quod etiam satis indicant ejus quædam Opera spiritualia, quæ scripsit, ab Armellino olim visa in ejusdem Asceterii Bibliotheca, quæ in Christiana disciplina, ac perfectione absolutè homi-

minem instituunt. Quo migraverit è vivis anno, nullus mihi indicavit.

Opera illius sic prænotantur:

I. Esercizio dell' anima contemplativa sopra il Salterio: Opus divisum in capita L., suntque pulchra, ac valdè utilia in Psalmum I. Comment.; tomus ingens in fol. MS. compositus anno MDCXXIX. Procemium incipit: „ All' Anima desiderosa di entrare per la „ porta della Contemplazione ec. „ Ipsum Opus incipit: „ Chi brama entrare per la porta della Con- „ templazione ec.

II. Delle cose memorabili a suoi tempi accadute. MS. in 4. In ejus Operis parte præcipuâ de rebus agit ad pietatem, atque Christianam perfectionem pertinentibus.

III. Dialoghi della Vita purgativa. MSS in 4.

IV. Della grandezza, e Misericordia di Dio, e della miseria dell' Uomo. MS. in 4. Hæc duo Opuscula licet Benedicti nostri nomen non præferant apertè, quia tamen ejusdem sunt characteris, dubio locum non relinquunt quin Septalæ fœtus & ipsa fuerint.

De ipso hæc tradit citatus Armellinus in parte I. pag. 101. Biblioth suæ Benedictino-Cassinensis.

MDXXX.

SEPTALA CAROLUS.

Ludovicus Septala Vir clarissimus, cujus Elogium loco suo dabimus, inter XVIII. liberos, quos ex Anna Arona conjuge suscepit, Carolum quoque, seu, ut Crescentius loco inferiùs citando ipsum appellat, Carolum Andream genuit omnium postremum. Hic non indignum tanto patre fortitus ingenium, minoribus primùm studiis vacavit in patria, mox Legibus Ticini, & Pisis operam dedit. Laureâ in utroque Jure honestatus, in Jurisperitorum Mediolanensium Collegio locum meruit anno MDCXXXIII. atque S. C. publicus Civilis Juris Interpres in Palatinis Scholis est constitutus. Cùm verò sacris se ministeriis addixisset, Sanctissimæ Inquisitionis Tribunali fuit à consiliis, annoque MDCXLIII. Doctoralem Præbendam in Metropolitana Basilica obtinuit, atque sequenti anno à Cardinali Cæsare Montio hujus Urbis Archiepiscopo dignus est habitus, cui vices suas in civilibus demandaret, & Archipresbyteratum ejusdem Basilicæ conferret, ac demum Generalem Vicarium suum constitueret. Utriusque Signaturæ Referendarius creatus, & Sacræ Congregationis Indicis à Consultationibus renunciatus diù Romæ constitit, tantâ apud exteros quoque probitatis & doctrinæ famâ celebris, ut Lucensis Reipublicæ Moderatores de Joannis Baptistæ Raynoldi Mediolanensis olim suæ Urbis Antistitis morte dolentes supplices ad Innocentium X. litteras dederint, quibus petebant ut sibi Carolum nostrum Pastorem præficeret. Id verò Pontifex detrectans, ne tantum Virum Insubriæ raperet, Septalam Mediolanum remisit, ut à Metropolitanæ Canonicis post laudati Cardinalis Montii obitum Capitularis Vicarius electus, Antistitis solatio destitutam Archidiœcesim moderaretur. Neque profectò minoris prudentiæ Virum per ea tempora Mediolanensis Ecclesia exposcebat; nam exortis inter Clericos, Regisque Ministros gravissimis de Jurisdictione controversiis, homine opus erat, qui & Deo servaret sua, & quæ Cæsaris sunt Cæsari redderet. Id quàm egregiè præstiterit Carolus non est cur hoc loco memoremus, cùm facti memoria apud posteros etiam vivat, idque satis comprobaverit Alphonsus Cardinalis Litta Montii successor dignissimus, qui vix Archiepiscopatum iniit, non alterum quàm Septalam sibi Generalem Vicarium adesse voluit. Verumtamen eo citò carere compulsus est, etenim præcitatus Innocentius X. audita morte Francisci Fossati Mediolanensis, qui vivens Derthonensem Ecclesiam laudabiliter administraverat, ad eas Infulas Carolum assumsit anno MDCLIII. Vix credibile est, quæ intra paucorum annorum spatia contulerit Antistes optimus credito sibi populo beneficia. A Clero enim exorsus, undè potissimum gregis universi disciplina, salusque pendet, Seminarium bellorum injuria labefactatum restituit, additis humaniorum Litterarum, Logicæ, & Moralis Theologiæ gymnasiis. Episcopales Ædes insignibus auxit molitionibus, Templi Maximi frontem instauravit, Sacrarium ejusdem locupletavit, ac Basilicæ ipsius Aram principem, parietesque exornavit. Hinc ad populi mores reformandos conversus duas Synodos habuit annis scilicet MDCLIX., & MDCLXXIII., in qua salutares condidit Leges typis postmodum traditas, de quibus infra sermo redibit inter illius Opera. De Juribus etiam Episcopalibus tutandis sollicitus, tam ad Catholici Regis Aulam, quàm ad Insubriæ Senatum idoneos sæpè Ministros ablegavit, & proventus Ecclesiasticos auxit ad successorum commodum. Tot tamen distentus curis nunquam à Voluminibus conscribendis cessavit, in quibus & Legalis eruditionis, & Oratoriæ facultatis, & Pastoralis sollicitudinis, & sacrorum Rituum doctrinæ, & Historiæ quoque specimina posteris admiranda reliquit. Amicissimus fuit Ferdinandi Ughelli, quo hortante cùm adhuc esset Metropolitanæ Mediolanensis Archipresbyter Litteras eruditissimas de emortuali S. Galdini anno ad Joannem Petrum Puricellum dedit anno MDCXLIX. quo etiam anno adhuc Romæ degebat. Eidem quoque Puricello, dum Nazarianæ Basilicæ Monumenta conscriberet, Codicem MS. Matutinas Sanctorum lectiones ex eorum Historiis depromptas, quæ olim Ecclesiæ Ambrosianæ in usu erant, & in Collegiatis saltem Templis recitabantur, continentem suppeditavit, ut Puricellus ipse ad gratum animum ostendendum testatus est in laudata Dissertatione cap. CXXII. num. I. Demum tot egregiè factis illustris mortalibus valedixit in Urbe Roma mense Majo, anno post Christum natum MDCLXXXII.

His laudatur Operibus:

I. Analogia Titulorum Juris. Tabulæ legales sunt; quas Typis traditas fuisse testis est Picinellus, locum, annum, & Impressoris nomen reticens.

II. De Aquis emissoriis.

III. Allegationes L.

IV. Consilia Legalia de selectis Argumentis agentia. Hæc tria postrema simul edita fuisse idem Picinellus autumat.

V. Orationes duæ in quorundam Jurisconsultorum cooptatione. Ex eodem.

VI. Orazione in lode della Giustizia.

VII. Altra in lode di S. Carlo. Ambas in Metropolitana pronunciatas, & impressas asserit idem Picinellus.

VIII. Synodus Diœcesana Derthonensis habita anno MDCLIX. *Derthonæ, apud Violam, eod. anno, in 4.*

IX. Altera celebrata anno MDCLXXIII. *Ibid. apud eundem, in 4.*

X. Ricordi alle Monache. *Tortona, per lo stesso Viola, 1656. in 4.*

XI. Misterj della Messa Romana, ed Ambrogiana; col significato de i Riti Ambrogiani. *Ivi, per lo stesso, 1672. in 4.*

XII. Tripartita Commentatio in Breviarium Romanum Tomi IV. Opus hoc, ut etiam ea, quæ sequuntur, scribebat Carolus tunc cùm Picinellus Athenæum Mediolanense concinnabat, quæ nunquam edita fuisse suspicamur, & ubi nunc MSS. delitescant non didicimus.

XIII. Il Pastorale. Sylva erat argumentorum, atque eruditionum, unde Parochis facilior fieret singulis festivis diebus Verbi Dei annunciatio.

XIV. Il nuovo Vescovo. Opus in fol. sacris Præsulibus per quam utile, in eo enim Scriptor Concionum in Synodorum initio, ad Vicarios Foraneos, ad Clerum, ad Confessarios, ad minores Clericos, ad sacras Virgines, atque ad Christianæ Doctrinæ Auditores habendarum methodum præscribebat. Quin etiam formulam Edictorum, & rationem, qua possent cum sæcularis Fori ministris bene se gerere, aliaque hujusmodi ostendebat.

XV. Tortona Sacra, e profana. Volumen in fol. in quatuor partes discretum, quarum prima sacra & profana illius Urbis monumenta historica: secunda

cunda Epiſcoporum, qui Carolum ipſum præceſſerant, Acta, & Leges: tertia Diœceſis Deſcriptionem, cum hiſtoricarum, & naturalium rerum accuratiſſima recenſione: quarta demum Monumenta, & Cœmenta antiquitatum referebat.

XVI. Nobilitas Septaliæ Gentis. Prodiit in 4. ſine anno, loco, & Typographo.

XVII. Epiſtola doctiſſima de anno emortuali S. Galdini data Romæ die III. menſis Julii, anno MDCXLIX. ad Joannem Petrum Puricellum hortante Ughello, ut ſupra diximus. De hac Puricellus meminit in laudata Diſſert. Nazariana cap. CVI. num. XV.

XVIII. Tractatus de Expeditione Terræ Sanctæ ab Henrico Septala olim Mediolanen. Archiepiſcopo conſcriptus, cui addidit Carolus noſter Appoſtillas, & Indices, illumque edere meditabatur teſte Picinello in articulo laudati Henrici, de quo ſuo loco.

XIX. Inſcriptiones II. ab eo poſitæ una in Templo S. Euphemiæ ad ſervandam S. Senatoris Gentilis ſui memoriam, altera in Baſilica S. Franciſci, quæ Cœnotaphium eſt prælaudati Henrici Archiepiſcoporum Mediolanenſium.

Mirabuntur aliqui, & meritò, quod de iſto Scriptore ſæculi vix præteriti teſtem, ut plurimùm adducam in ejuſdem Operibus tam editis, quàm MSS. Picinellum. Sperabam ego illa inſpicere in Bibliotheca Suorum gentilium, ſed nec officia, nec preces id mihi obtinere potuerunt.

Commendatur ab Ughello eodem in Tomo IV. Italiæ Sacræ inter Derthonenſes in Appendice num. LXXXVI. Tatto in Annal. Comenſibus lib. VI. num. 15. Alexio Ledeſma in Tabella Epiſcopor. Derthonen. Curtio de Scriptor. Medicis Mediol. pag. 144. JC. Sitono in Chron. Juriſperitor. pag. 209. art. 901. atque in Schedis: Comite Octavio Archinto in Collect. Monument. Famil. Mediol. Creſcentio in Amphith. Rom. part. 1. pag. 298. ac demum à Picinello in Athenæo pag. 128.

MDXXXI.

SEPTALA CLAUDIUS FRANCISCUS.

Carolum jam ex pluribus liberis à Ludovico Septala ex Anna Arona conjuge ſuſceptis, qui eruditionis ergo apud poſteritatem ſibi laudem promeruere, commendavimus; nunc verò occurrit nobis Claudius Franciſcus inter eos omnes primogenitus. Hic paternæ domus commodis Dei obſequia præponens, tenerâ adhuc ætate Societati Jeſu ſe addixit. In eâ ſic claruit, ut humanioribus Litteris, atque Eloquentiæ præceptis Auditoribus tradendis admotus, id munus optimè geſſerit; interim Philoſophiæ, moraliſque Theologiæ curricula conficiens, alias etiam ſcientias ſummo ſibi labore, diligentique ſtudio comparavit, adeo ut Romam miſſus annos ibidem nonnullos degerit omnibus ob doctrinæ meritum non minus notus, quàm acceptus. Regreſſus in Patriam, ſolemnibus votis emiſſis, Divinæ ſe arctiùs mancipavit ſervituti; cùmque toto pectore ad perfectiora ſemper anhelaret, humilimis precibus, ut tertium probationis annum ſibi perficere liceret, impetravit. Aronenſe Collegium ejus rei gratiâ obtinuit, ubi tanquam à mundanis rebus omnibus ſejunctus, & Deo tantum adhærens, annos natus L. mortalibus valedixit.

Opera hæc poſt ſe reliquit:

I. De Coloribus. Tractatus in libros V. digeſtus, Opuſque eſt eruditiſſimum, ex intimis Philoſophiæ arcanis petitum, in quo non tantùm de naturâ, & quantitate colorum, cauſis eorum efficientibus, mixturis, uſibus, ſignificationibus, & hujuſmodi, ſed etiam incidenter de coloribus apparentibus, & refractis, de ſono, de Iride doctiſſimè agit. MS. imperfectus ſervatur in Bibliotheca Familiæ ſuæ Septaliæ Mediolani, ut aſſerit Picinellus, nam mihi aditus ad eam perſcrutandam minimè datus fuit.

II. Acta B. Manfredi Septalæ Presbyteri, & Eremitæ. Hujus Operis meminit Tattus in Martyrologio Novocomenſi ad diem XXVII. Januarii pag. 13. ſed non indicat utrum editum fuerit, vel adhuc MS. deliteſcat.
Laudatur ab amiciſſimo JC. Sitono in Schedis, & à Picinello in Athenæo pag. 149.

MDXXXII.

SEPTALA FRANCISCUS MARIA.

De Patria, & nomine Scriptoris mox à nobis laudandi convenit inter Auctores, qui de ipſo egerunt, nemo enim dubitavit an Mediolanenſis fuerit; at verò de illius cognomine varii ſunt adeo, ut nihil amplius. Is eſt Franciſcus Maria, quem Ferdinandus Ughellus loco citando cognominavit de Scellonibus, Wadingus appellavit de Vicecomitibus, de Stellonibus, & de Scallonibus, Picinellus autem de Septala. Si tamen quis advertat Stemma, quod citatus Ughellus aſſerit hactenus ſpectari in Sacello Cathedralis Viterbienſis à Scriptore noſtro condito, in quo adſunt ſupernè Aquila, inferiùs verò ſeptem Alæ, præferet omnium ſupralaudatorum ſententiæ Picinelli dictum, nulli enim eſt incompertum hanc eſſe Septaliorum, ſive Septalarum Mediolanenſium gentilitiam parmam. Franciſcus Maria noſter igitur cùm Minorum S. Franciſci Regulam fuiſſet amplexus ſic doctrinæ, atque pietatis ſplendoribus emicuit, ut Sixti IV. Summi Pontificis benevolentiam ſibi conciliaverit. Obierat interim Petrus Franciſcus Viterbienſis Epiſcopus, quocirca Sixtus Septalam noſtrum digniſſimum cenſuit, qui ad eam promoveretur Eccleſiam gubernandam. Hanc ipſi dignitatem contulit Prid. Kal. Octobris anno Chriſti Redemptoris MCCCCLXXII. Quin etiam Pontifex Viri prudentiam optimè perſpectam habens honorem honoribus cumulans Umbriam Sedis Apoſtolicæ nomine regendam ipſi commendavit. Creditum ſibi gregem Scriptor noſter piè regere ſtuduit, Sacellum, ut ſupra tetigimus, in Templo ſuo Cathedrali ſuo ſumptu excitavit, cui etiam Baſilicæ plura contulit. Epiſcopium nova molitione ampliavit, fontemque dirutum reſtituit. Beneficus quoque fuit in ſui Ordinis Alumnos, & Cœnobio Sancti Franciſci de Vetralla plurima dona impertitus eſt. Fato ceſſit anno Salutis MCCCCXCII.

Elaboravit:

I. Vitam Sixti IV. cum his, quæ ſub ejus Pontificatu acciderunt. Hujus Operis Antigraphum, cum pluribus Summorum Pontificum Actis à Luca Holſtenio collectis, aliiſque hujus MSS. in Bibliotheca Franciſci olim Cardinalis Barberini aſſervabatur, teſte Picinello.

De hoc Antiſtite verba faciunt VVadingus in Annal. Minor. Tomo XIV. ad annum MCCCCLXXII. num. LXXXI. Ughellus Ital. Sacr. Tomo I in Viterbienſibus num. XXXIII Sitonus noſter in Schedis, & Picinellus in Athenæo pag. 213.

MDXXXIII.

SEPTALA HENRICUS.

Henricus Septalius clariſſimo ſanguine ortus Mediolani, Vir ſpectatæ virtutis, poſt obitum Gerardi Seſſæ anno MCCXI. ex Subdiacono Apoſtolico, & hujus Eccleſiæ Cimiliarcha, ad Archiepiſcopales Infulas evectus eſt. Innocentius III., qui ob diſcordes Cleri Mediolanenſis ſententias Henricum elegerat, ad Clerum ipſum, & Populum litteras, quæ adhuc extant, dedit, ut ipſum electum Virum probum benignè, humaniterque ſuſciperent. Cum primariis Civibus Eccleſiaſticæ juriſdictionis defenſor acerrimus diù ſtrenuè depugnavit, & nondum inauguratus Urbem hanc diris devovit, quam etiam Summus Pontifex Metropoliticâ dignitate ſpoliavit, ſed in Henrici gratiam Honorius III. rebus tandem compoſitis eâ rurſus dignitate exornavit anno MCCXVII. Romam deinde Pontifex ipſe per litteras Henricum vocavit, & menſe Decembri MCCXIX. propriis manibus Archiepiſcopalibus Inſigniis decoravit. Homobonum Cremonenſem Epiſcopum Suffraganeum ſuum refra-

refractarium dicto audientem esse coëgit. Divos Franciscum Minorum, & Dominicum Prædicatorum Patriarchas Mediolani suscepit, quorum postremo Regum Basilicam, quæ Sancti Eustorgii dicitur, translatis ad Laurentianam Canonicis; alteri verò SS. Naboris, & Felicis Basilicam, deductis ad Sanctam Mariam Fulçorini Canonicis, attribuit. Annos fermè viginti, quibus præfuit optimi Pastoris munera semper exercuit. Hæreticos tunc per Italiam grassantes pastorali sollicitudine à grege suo semper avertere studuit, Ecclesiasticam disciplinam conditis etiam præclarissimis legibus reparavit. Pluribus Templis patrimonia largitus divinum promovit cultum, cùmque per ea tempora Christiani Principes sacro afflati Numine, hortantibus Summis Ecclesiæ Pontificibus Virisque Sanctissimis promoventibus ad recuperandum Christi Salvatoris Sepulchrum, solvendaque Fidelium sub Paganorum jugo gementium vincula laudabili conatu transfretarent, Henricus cùm electa Mediolanensium Civium, Procerumque manu navigavit in Syriam, atque Regibus Hungariæ, & Cypri, Duci Austriæ, Pelagio Nicosiæ Archiepiscopo, nec non Joanni de Columna S. R. E. Cardinali se comitem addidit, adfuitque obsidioni Urbis Damiatæ. Ecclesiam Monasterii Beatæ Mariæ Charævallis jam pridem conditi statis ceremoniis consecravit, quemadmodum etiam Templum Sancti Gottardi ad Montem-Tremulum. In Oppido Brebiæ non procul Varisio migravit è vita die III. mensis Octobris MCCXXXI., ejusque Corpus in candido Tumulo marmoreo à dextris januæ majoris olim conditum, nunc jacet ante cancellos Aræ maximæ in supralaudato Templo SS. Naboris, & Felicis, nunc S. Francisci, cum hac Epigraphe:

HENRICO SEPTALAE
MEDIOLANI ARCHIEPISCOPO
SERAPHICI HVIVS ORDINIS
BENEFACTORI EXIMIO
POST RESTAVRATVM TEMPLVM
A PATRIBVS HVC TRANSLATO
GRATI ANIMI MONVMENTVM
AN. D. MDCCXVIII.

Cœnotaphium verò ipsi posuit à nobis alibi jam laudatus Carolus Septala tunc Archipresbyter Metropolitanæ, postea Derthonensis Episcopus cum Elogio, quod adhuc visitur in eadem Basilica Sancti Francisci propè januam minorem è regione Templi S. Valeriæ, quod hìc exscribimus, tametsi in eo nonnulla sint, quæ limam exigant, præsertim in enunciando obitus Henrici die, atque anno.

AETERNITATI.
HENRICVS. SEPTALA.
MEDIOLANI. ARCHIEPISCOPVS.
DOCTRINA. PIETATE. AC. RERVM. GESTARVM. GLORIA.
INCOMPARABILIS.
AD TANTAE. REGIMEN. ECCLESIAE.
AB INNOCENTIO. III. ELECTVS.
AB HONORIO III. CONSECRATVS.
COMES. REGVM. AC. DYNASTARVM.
CVM. EGREGIA. MEDIOLANENS. NOBILIVM. ET. MILITVM. MANV.
HIEROSOLYTANAM. SVSCEPIT. EXPEDITIONEM.
METROPOLITANI. IVRIS. MIRVS. VINDEX. FVIT.
INSTITVTO. INQVISITORE. IVGVLAVIT. HAERESES.
DOMINICANVM. ET. FRANCISCANVM. ORDINES.
IN HANC. VRB. PRIMVS. EXCEPIT. EISQVE. DOMICILIA. CONSTITVIT.
PLVRIBVS. ECCLESIIS. PATRIMONIVM. NON. MEDIOCRE. ADDIDIT.
MEDIOLANENSI. ECCLESIA. PER. ANNOS. XVI. ET. MENSES. X.
LABORIOSISSIME. ADMINISTRATA.
QVIEVIT. ANN. SAL. MCCXXX. XVI. KAL. OCTOBRIS.
ELATVSQVE. PIO. ET. VERO. VNIVERSAE. ITALIAE. DOLORE.
HIC. IACET.
CAROLVS. SEPTALA. IVRISCONSVLTVS. COLLEGIATVS.
SANCTISSIMI. DOMINI. NOSTRI. INNOCENTII. X.
VTRIVSQVE. SIGNATVRAE. REFERENDARIVS.
ET. METROPOLITANAE. MEDIOL. ARCHIPRESBYTER.
BENE. MERITO. PROPATRVO. TRITAVI. MAXIMO.
ANNO. MDCLII. P.

Huic

Huic liceat vetuſtiſſimum marmor adjicere , quod ſub interiore porticu Monaſterii Charævallis prope januam Eccleſiæ muro inſertum conſpicitur . In eo hæc leguntur :

ANNO ✠ GRATIAE ✠ MCXXXV. ✠ XI. ✠ KAL. ✠ FEBRVARII ✠ CONSTRVCTVM ✠ EST ✠ HOC ✠ MONASTERIVM ✠ A ✠ BEATO ✠ BERNARDO ✠ ABBATE ✠ CLAREVALLIS ✠ MCCXXII. ✠ CONSECRATA ✠ EST ✠ ECCLESIA ✠ ISTA ✠ A ✠ DOMINO ✠ HENRICO ✠ MEDIOLANENSI ✠ ARCHIEPISCOPO ✠ VI. ✠ NONAS ✠ MAII ✠ IN ✠ HONOREM ✠ SANCTAE ✠ MARIAE ✠ CAREVALLIS ✠

Scripſit , ut teſtatur Stradenſis in Chronico , & Godefridus in Annalibus :

I. Tractatum de Expeditione Terræ-Sanctæ , & ſingulariter contra Soldanum Ægypti , cujus exemplum in pergameno, teſte Picinello , extabat apud Carolum Septalium Epiſcopum Derthonenſem , qui adjectis apoſtillis , & Indicibus , ut in ejus articulo memoravimus, illum edere meditabatur. Nonnulli verò mihi aſſerunt reperiri in Bibliotheca Regis Chriſtianiſſimi Codice pergameno magnifaciendo .

II. Henrici Sanctiones , & Decreta pro reformanda Eccleſiaſtica Diſciplina in XIX. Capita diſtributa. Incipit : „ Henricus Miſeratione Divina Sanctæ Me„ diolanenſis Eccleſiæ Archiepiſcopus Dilectis filiis „ Præpoſito , & Capitulo . „ Dat. Laude XII. Kal. Junii circa annum MCCXI. MS. in Collect. Diplomat. Nicolai Sormani Ambroſiani Collegii Doctoris .

III. Ejuſdem Epiſtola ad Nobiles Viros Arnulphum , Ardiricum , & Naſciguerram Demanum , & Algiſium de Vetederio. Monet ut deſiſtant ab injuriis illatis Eccleſiæ S. Ambroſii , alioquin minatur Anathema Sine data . MS. Ibid.

IV. Ejus Diploma , quo Baſilicam Sancti Euſtorgii Prædicatorum Ordini confirmavit ; ex Archivo Baſilicæ Laurentianæ deprompſit Puricell. & edidit Diſſert. Nazar. cap. CIX. num. 25.

V. Aliud de re ipſa à Marchione Vercellino Maria Vicecomite Archetypum ſibi oſtenſum idem edidit num. 26. Ibid.

VI. Ejus Diploma datum MCCXXIII. die Lunæ XV. ante Kal. Auguſti , Indictione XI. , quo Diplomate Lectoribus Eccleſiæ Metropolitanæ nonnulla bona perpetuò aſſeruit , ac ſolemni ſtipulatione firmavit Illud edidit Ughellus Tomo IV. Ital. Sacræ Col. 178.

VII. Donatio Henrici Archiepiſcopi Eccleſiæ Sancti Apollinaris Abbatiſſæ , & Monialibus Ordinis Spolitani cum annuo Canone cereorum duorum librarum duarum Archiepiſcopo , & ſucceſſoribus perſolvendo in Feſto S. Apollinaris in perpetuum . Dat. in Caſtro Bribiæ in Palatio Domini Archiepiſcopi die II. Novembris MCCXXIV. Ex Archivo S. Apollinaris exſcripſit laudatus Sormanus , & in Collect. ſuam Diplom. intulit .

VIII. Exemptio Monaſterii ejuſdem ab omni Epiſcopali Juriſdictione ab Henrico facta , reſervata ſibi & ſucceſſoribus Dedicatione Eccleſiæ , Conſecratione Altarium , Benedictione Abbatiſſæ & Monialium , ſi ab Abbatiſſa , & Monialibus fuerint requiſiti ; & reſervato etiam cenſu cereorum duorum . Dat. IV. Febr. MCCXXV. ex eod. Arch ut ſupra .

IX. Henrici Unio Capitulorum Sanctorum Euſtorgii , & Laurentii , in qua enunciat Ubertum Marinonum tunc Sancti Euſtorgii Præpoſitum , Rolandum, Lanfrancum , & Airoldum Canonicos refutaviſſe Eccleſiam , Domos , & cætera ipſi Eccleſiæ adjacentia in manus Ugonis Cimiliarchæ Mediol. Vicarii ſui . „ Qui tunc eramus in partibus tranſmarinis in ſer„ vitio Crucifixi „ & tradit Eccleſiam ipſam S. Euſtorgii, cum Sedimine , & Brayda inſimul ſe tenente ad faciendum Hortum , & Brolium , & Domos ædificandas Priori , & Conventui Prædicatorum , anno MCCXXVII. Ext. in Collect. Sormani .

X. Henrici Donatio facta Monaſterio S. Apollinaris quorumdam Hortorum ſui Juris. Incipit : „ Nos Hen„ ricus Miſeratione Divina Sanctæ Mediol. Eccleſiæ „ Archiep. Divinæ Pietatis intuitu , & ad preces „ Domini Gregorii Summi Pontificis , & animæ „ noſtræ remedio &c. „ Act. Reate XXVI. April. MCCXXVIII. accedit Gregorii IX. Confirmatio ejuſdem Donationis „ Hortum quem Venerabilis „ Frater noſter Mediolanenſis Archiepiſcopus vobis „ ad preces noſtras pia , & provida liberalitate „ conceſſit &c. „ Dat. Reate XXVIII. Aprilis eodem anno . Extant in Archivo prædicto , unde exſcripſit , & in Collect. ſuam intulit Sormanus .

XI. Edicta plura contra Concubinarios Clericos . Horum meminit Comes Octavius Archintus in Collect. ſua Monument. Famil. Mediol.

Adſunt Epiſtolæ Innocentii III. quibus monet Archiepiſcopum Mediol. ut Henrico tunc Apoſtolico Subdiacono , & Canonico Metropol. Cancellarii munus demandaret. Datæ Peruſii IX. Octob. in lib. I. Decretalium .

Epiſtola ejuſd. Innocentii ad Capitulum Mediol. Dat. Later. VII. Id. Novemb. in qua concedit eis Archiepiſcopum „ Henricum Cimiliarcham Eccleſiæ „ veſtræ Virum providum , & honeſtum „ ex Collect. cit. Sormani .

Alia Honorii III. ad Henricum , quâ confirmat Translationem Sacerdotum ab Eccleſia S. Apollinaris ad Eccleſiam S. Joannis in Brolio ab eo factam . Dat. XVI. Aug. MCCXXV. ex eod. Arch. & Collect.

Altera Gregorii IX. ad eundem de Humiliatorum Regula , dat. Later. VIII. Kal. Jan. Pont. ſui anno I.

Oldeberti Novarienſis Epiſcopi circa annum MCCXII. Epiſtola ad Henricum , in qua petit licentiam locandi Caſtellaniam Mattarellæ , & gratias agit , quod Rainerio Vicecomiti conſanguineo ſuo Caſtellaniam Ferioli tradiderit , ſine data .

Sententia Ugonis Apoſtolicæ Sedis Legati , qua ferit Anathemate Prætorem , & Magiſtratus Mediolani , quòd Henricum Archiep. proſcripſiſſent . Dat. Bononiæ II. Kal. Aug MCCXXI. Extant omnes in præfata Collect. Sormani .

Ejus meminerunt , præter omnes Mediolanenſium rerum Scriprores , Laurentius Bejerlinck in Magno Theatro tit. Epiſcopus . Ughellus in Tom. IV. Italiæ Sacræ in Mediolanen. num. XC. amiciſſimus Sitonus in Schedis , atque Picinellus in Athenæo pag. 170. , aliique plurimi .

MDXXXIV.

SEPTALA HIERONYMUS.

FRanciſcum Septalam , atque Juliam Ripam de Sancto Nazario conjuges habuit parentes , fratrem verò celeberrimum Ludovicum paulo poſt commendandum , Hieronymus Septala Mediolanenſis, Vir omnigenâ litteraturâ , præſertim verò Eccleſiaſticâ, illuſtris . Vix adoleſcentiam ingreſſus Clericos inter relatus eſt , mox ſtudiis minoribus diligenter perfectis , ad Legum tam Pontificiarum , quàm Cæſarearum ſanctiones pervolutandas ſe convertit . In utroque igitur Jure ſummos Academicos honores promeruit , tum juvenili adhuc ætate Vicarius Generalis Novarienſis Epiſcopatus conſtitutus fuit à Carolo à Baſilica Petri , quo in munere ita ſe geſſit , ut Imperialis Templi S. Joannis Baptiſtæ in Oppido Modoëtiæ Infulatus Archipresbyter renunciari meruerit . Inde ad Metropolitanam hujus Urbis translatus eſt anno MDCXVIII. , in qua & Canonicalem inter Ordinarios Præbendam , & Pœnitentiarii Majoris officium geſſit . Gratiſſimus extitit Cardinali Friderico Borromæo hujus Metropolis commendatiſſimo Præſuli , cui maximo fuit adjumento in componendis graviſſimis controverſiis inter Eccleſiaſticum Forum, Regioſque Miniſtros exortis . Urgebat interea Mediolanenſis Clerus Caroli Borromæi haud pridem defuncti Apotheoſim , atque ad eam in Romana Curia promovendam inter alios Viros clariſſimos omnium votis Hieronymus noſter ſelectus eſt , diuturnamque ideo in Urbe moram traxit . Reverſus in patriam benè confecta re, ſcriptis, piiſque operibus plurimum

huic Archidiœcesi profuit ad annum usque MDCXXX. quo meritis cumulatus decessit.

Scripta illius hisce notantur titulis:

I. Molte antiche autorità del Fonte di S. Barnaba. *Milano*, 1622. ex Picinello, qui Impressorem reticuit, & libri formam.

II. Notizie, e Miscellanee Istoriche attinenti a Milano, ed alcune altre Città di Lombardia. MS. in Biblioth. Septaliana teste eodem Picinello.

III. De Ritibus, & Ceremoniis Ecclesiæ Mediolanensis. MS. ibid. & in Biblioth. Comitis Pauli Montii.

IV. Tractatus de Virginitate. MS. Ibid.

V. Alius de Castitate. MS. Ibid.

VI. Alius de Martyrio SS. MS. Ibid.

VII. Alius de Virtutibus, & Vitiis. MS. Ibid. & in cit. Biblioth. Montia.

VIII. Alius de libero Arbitrio. MS. Ibid.

IX. Alius de Novissimis. MS. Ibid.

X. Alius de Vita Spirituali. MS. Ibid.

XI. Alius de Cultu Festorum. MS. Ibid. & in Biblioth. præfati Comitis Montii.

XII. Alius de Indulgentiis. MS. Ibid.

XIII. Alius de Essentia, & Gratia Dei. MS. Ibid.

XIV. Discorsi sopra ciascuna parte dell'Uomo visibile, ed invisibile, vita, morte, respirazione, sonno, memoria ec. MSS. Ibid

XV. Sermones in solemnitatibus SS. MSS Ibid.

XVI. Alii de Passione Christi. MSS. Ibid. Italicè & Latinè.

XVII. Alii de Beata Virgine. MSS. Ibid. Italicè & Latinè.

Hactenus Picinellus. His tamen hæc addimus:

XVIII. Tractatus de Sacrificio Missæ. MS. in fol. in Biblioth. Comitis Pauli Montii.

XIX. Alius de Sacramentis. MS. in fol. Ibid.

XX. Alius de Breviario, & Officio. MS. in fol. Ibid.

XXI. Miscellanea pro Reformatione Breviarii Ambrosiani. MS. in fol. ibid.

XXII. Acta multorum Sanctorum, & præcipuè Mediolanensium Archiepiscoporum. MS. in fol. Ibid.

XXIII. Miscellanea spectantia ad Forum Archiepiscopale Mediol. MS. in fol. Ibid.

XXIV. Tractatus IV. de Sacrificio Missæ à superioribus diversi. MSS. in fol. Volumine justæ molis apud amicissimum Canonicum Joannem Andream Iricum. In cujus MS. fine extat Index aliorum plurium Codicum MSS. ipsius Septalæ, inter quos, præter jam relatos, numerantur Opera, quæ hic recensemus.

XXV. Relazioni, e Scritture pertinenti alla Canonizzazione di San Carlo, sendo uno de' Condelegati del Clero a procurarla in Roma.

XXVI. De Dierum Ferialium, Dogmatum, Ceremoniarum, Rituum præcipuè Ecclesiæ Mediolanensis, Divinorum Origine, Cultu &c. Tractatus varii.

XXVII. Relatio ad Limina Apostolorum pro Archiepiscopo Mediolani, & Episcopo Novariensi. Hujus postremi fuit Vicarius Generalis, ut diximus.

XXVIII. Tractatus de Benedictione, & Dedicatione Ecclesiæ.

XXIX. Sermones sacri de Vita Spirituali.

XXX. Sylvæ Latinæ ad sacras Conciones in solemnitatibus Sanctorum.

XXXI. Sermones in Evangelia Italici, & Latini.

XXXII. Istoria, e Considerazioni sopra il Testamento Vecchio.

XXXIII. Historia à Noë usque ad Christum.

XXXIV. Miscellanea Historica, & præcipuè Civitatis Mediolani, ubi de Sacro Clavo.

XXXV. Istoria sacra dal principio del Mondo fino alla morte di Cristo.

XXXVI. Istoria sacra dalla morte di Cristo fino al DCCC. dopo quella, ove molte cose pertinenti a Milano.

XXXVII. Opere di Dio dalla Creazione fino al Diluvio.

XXXVIII. Consilium pro erectione Collegii Notariorum in Curia Archiepiscopali Mediolani.

XXXIX. Monita Communia pluribus Officialibus, & Congregationibus Fori Archiepiscopalis Mediolani.

XL. Facultates Vicariorum Generalium declaratæ per S. Carolum anno MDLXXVIII.

XLI. De Officio Advocati Fisci Curiæ Archiepiscopalis Mediolani.

XLII. De Vicarii Foranei Officio.

XLIII. Communia de Visitatione Episcopali.

XLIV. De Episcopo, & ejus munere.

XLV. Ricordi dell'Autore all'Eminentissimo Sig. Cardinal Borromeo.

XLVI. Altri a Monsignor Melino Vescovo d'Imola.

XLVII. Scritture, e memorie pertinenti alla Fabrica del Duomo, e suoi Ufficiali.

XLVIII. Volumen continens Casus Sacræ Inquisitionis Domino Septalæ transmissos ad Consulendum.

XLIX. Volumina quatuor Consiliorum.

L. Volumen Consiliorum circa causas Matrimoniales.

LI. Volumen Consiliorum pertinentium ad portionem Colonicam.

Agunt de ipso Theodorus Trivultius in Serie Canonicorum Ordinariorum Mediol. Comes Octavius Archintus in Collect. Monument. Famil. Mediol. Sitonus in Theatro Genealogico MS. penès eundem Auctorem, atque in Schedis, necnon Picinellus in Athenæo pag. 350.

MDXXXV.

SEPTALA JOANNES BAPTISTA.

Joannem Baptistam Septalam Benedictus Cancellarius Magistratus Extraordinariorum Redditicum hujus Ditionis Mediolanensis genuit. Patris vestigiis inhærens & filius, Tabellionatus suscepit officium anno à Deo homine MDLV. Mox Benedicto ipsi in officio Cancellarii suffectus est circa annum MDLXI. in eoque perdurasse fertur annos plus minus XXVI. Eruditionem suam sequenti commendavit Opere, in quo diligentissimè collegit omnia, quæ ad geminas navigabiles fossas à fluminibus Ticino, & Abdua deductas, & Mediolanensem agrum rigantes pertinent, miroque ordine ipsarum situm, originem, utilitatem, & hujusmodi exposuit. Insuper Flumina ipsa descripsit, & Oppida vicosque ripis vicina prosecutus, vectigalia, & censūs annuos inde ad Principis Ærarium provenientia enumeravit. Obiit anno MDLXXXVII.

Scripsit igitur:

I. Relazioni del Naviglio grande, e di quello della Martesana. *Milano, senz' anno, e Stampatore*; & iterum, *ivi, presso il Malatesta*, 1603. *in fol.*

Laudatur à Josepho Benalio in histor. Magistr. Extraordin. pag. 18. & alibi, atque à Sitono nostro in Schedis, necnon à Picinello in Athenæo pag. 287.

MDXXXVI.

SEPTALA JOANNES GEORGIUS.

Joannes Georgius Septala Mediolanensis alterius Joannis Georgii, atque Ursinæ Sclafenatæ filius, Geographiam, necnon Architecturam Artes prænobiles inter cæteras Scientias adamavit. Circa annum Christi Salvatoris MDXLV. florere cœpit in Patria, mox Carolus V. Augustus, cùm Italiam advenisset, juvenis adhuc Viri famâ commotus, ipsum ad se accersitum in Hispanias secum deduxit, ubi Uxorem habuit, multosque vixit annos, Imperatori semper acceptissimus, utpote quem Mœcenatem laboribus suis delegerat, ut infra dicemus. Cæterùm non modicum debet Septalæ tam Insubria, quàm Hispania, magnaque illius laus est, Abrahamum Ortelium Virum Clarissimum, & ob Geographicos Codices editos toto Orbe notissimum, tanti eum fecisse, ut in Lucubrationibus suis aliqua ejus inseruerit mox à nobis memoranda. Patris illius Sepulchrum in Ecclesia Sanctæ Mariæ Pacis Mediolani adhuc visitur cum hoc Elogio:

HOC

HOC EST SEPVLCRVM
SPECTAB. ET EGREG. VIRI
D. IOH. GEORGII DE SEPTALA
ET VRSINAE SCLAFENATAE
ET HAERED. EIVS
QVI OB. ANNO MCCCCXCIV.
DIE XVII. APRILIS.

Scripsit igitur Jo.Georgius noster, quæ hîc damus:

I. Descriptio Ducatus Mediolanensis, & vicinarum Regionum. *Antuerpiæ, apud Hieronymum Cock.* ex Draudii Biblioth. Classica pag. 1173., & apud Ortelium *item Antuerpiæ, anno 1595.* ex Lasor à Varea.

II. Hispania Universa Tabulis expressa. Prodierunt Carolo V. Cæsari, ut supra tetigimus, inscriptæ.

Laudatur à Jo. Jacobo Frisio in Biblioth. Josepho Benalio in Hist. Magistrat. Extraordin. Cap. 9. pag. 77. Comite Octavio Archinto in Monument. Famil. Med. Sitono nostro in Schedis, atque Picinello in Atheneo pag. 303.

MDXXXVII.

SEPTALA LANFRANCUS.

SEptaliorum Gens Mediolani vetustâ Nobilitate illustris, sæculo XIII. præter alios & B. Manfredum Presbyterum & Eremitam, qui sanctissimè obiit circa annum Domini MCCX., & Henricum, de quo supra diximus, Mediolanensem Archiepiscopum, edidit quoque Lanfrancum, qui exemplo, ac fortasse suasionibus ejusdem B. Manfredi consanguinei sui, Deo addictiùs famulari decrevit. Paulò igitur post annum MCCXVIII. Eremitarum D. Augustini Habitum induit eos inter, qui strictioribus legibus, & regimini sese subdiderant B. Joannis Boni de Mantua, cui per ea tempora tum Mediolanense, tum alia plura Italiæ Cœnobia obtemperabant. Scientiarum studiis, post exactum tyrocinium, felici successu impensè vacavit; subindeque prædicationis munus obire coactus, in vinea Domini opere ac sermone strenuè adlaboravit, ut criminum spinas, tamquam bonus agricola, penitùs eradicaret. Solitudinem nihilominus perpetuò colere satagebat; quod sui Concellitæ animadvertentes, ac susceptam reformationem, si Vir tantus delitesceret, paulatim evanescere arbitrati, eum pluries Cœnobiis moderandis, & signanter S. Jacobi ad fluvium Savenam extra Bononiæ meæ muros anno MCCXLIX. præfecere: quinimmò universus Jambonitarum Cœtus, (sic enim vulgò appellabantur hujusmodi Augustinenses Eremitæ) cui explorata jam erat Lanfranci sanctictas & prudentia, eumdem præ cæteris an. MCCLII. in supremum sibi Præsulem adscivit. Plures tunc temporis Eremitarum D. Augustini Congregationes exi-

A stebant, quæ diversis titulis, legibus, Prælatisque inter se discernebantur: hanc verò discordem vivendi formam, utpote filios ejusdem Patris minùs decentem, Alexander IV. Pont. Max. è medio tollere, agente præsertim Lanfranco, Eremitasque omnes Augustinenses sub unico Generali Moderatore, ac Instituto colligere decreverat. Ipsius igitur jussu, cunctorum eorumdem Eremitarum Comitiis habitis, anno MCCLVI. Romano in Asceterio Sanctæ Mariæ de Populo, in iis præfatorum D. Augustini asseclarum unio sancita fuit; electusque deinde Lanfrancus totius Eremitici Augustiniensis Ordinis primus Generalis Antistes: cui profectò maxima laus hinc accessit, quod ipse unus Universitati hujusmodi regendæ, quæ viros complectebatur moribus, institutisque dispari-
B bus assuetos, cunctis aliis aptior opportuniorque sit visus. Ut itaque imposito sibi oneri pro debito, ac dignitate responderet, præterquamquod laboribus vigiliisque numquam pepercit, nonnulla etiam Statuta (quæ postea Constitutiones appellavere) mirâ sapientiâ concinnavit, ut infra memorabimus, tum augendo divino cultui, tum disciplinæ uniformiter tenendæ utilissima, Sodalium quoque calculo comprobata. Familiæ sibi creditæ, quam in sanctæ conversationis proposito firmare sedulò curavit, octo annis laudabilissimè præfuit. Immò ut eam in exteras etiam gentes propagaret, Albertinum Veronensem Virum Sanctitate illustrem, cum aliis religiosis hominibus in Angliam ablegavit. Mediolani tandem in Cœnobio S. Marci, morbo senioque confectus, at
C meritis plenus, anno MCCLXIV. obdormivit in Domino. Religiosissimam Christianæ virtutis imaginem, suis in dictis gestisve egregiè adumbratam, exhibuit semper Lanfrancus; eâque de causâ post obitum Beati titulo decorari meruit, cujus rei fidem facit nedum imago, quæ Genuæ visitur usque ab anno MCCCCLXVI. in Ecclesia Sanctæ Mariæ de Cella ad Sanctum Petrum de Arena, scilicet in Ara Sancti Nicolai Tolentinatis, titulo, ac radiis Beatorum nobilitata cum hac Inscriptione: *Beatus Lanfrancus de Mediolano*; sed & quæ similibus insigniis tum ligno sculpta in Sacrario, tum picta in Bibliotheca memorati Cœnobii Marciani conspicitur; ac ulteriùs propè januam minorem ejusdem D.Marci Templi in hac Urbe extat nobilis marmoreus Sarcophagus, in quo Venera-
D bilis hujus Viri Ossa requiescunt. Constat hic pario lapide, in cujus fronte plures apparent sui Ordinis Sodales, & Lanfrancus inter eos in Cathedra sedens librum manu præfert. In geminis autem lateribus Urnæ stant Icones Sanctarum Virginum, & Martyrum Catharinæ & Agnetis. Imminet verò Tumulo Lanfranchi Statua, & circumstant in angulis Levitæ quatuor in orantium morem compositi. Hic Sarcophagus, dum ampliaretur Chorus, ex illius sinistro latere hùc translatus fuit, cui apposita legebatur antiquitùs hæc Inscriptio:

HIC SITA SVNT OSSA
BEATI LANFRANCI SEPTALAE MEDIOLANENSIS
QVI
OB MAGNVM VIRTVTVM SPLENDOREM
TOTI AVGVSTINIANO ORDINI PRAEFECTVS PRIMVS
ITA SE GESSIT
VT OMNIA PENITVS COLLAPSA
IN PRISTINVM STATVM REDIGERET
OBIIT
ANNO DOMINI MCCLXIV.

Nunc

Nunc verò hæc conspicitur:

VENERABILIS VRNA B. LANFRANCHI SEPTALAE
PATRITII MEDIOLANENSIS
QVI PRIMVS AVGVSTINIANO ORDINI
AB ALEX. IV. VNITO ET AMPLIFICATO PRAEFVIT
NOVVM SANCTITATE ET VIRTVTIBVS SPLENDOREM
ATTVLIT
ANTIQVVM ZELO ET VIGILANTIA DECVS
RESTITVIT
SANCTISSIME OBIIT ANNO SAL. CIϽCCLXIIII.

Scripsit:

I. Constitutiones Ordinis Eremitarum. *Romæ, apud Hæredes Bartholomæi Zanetti*, 1625.
Diffusè agunt de Lanfranco nostro Taurellus in Sæc. August., & præcipuè Tom. IV. pag. 690. & seqq., cæterique Historici præfati Ordinis. Puccinellus in Zodiaco Mediol., Piccinellus in Athenæo Litterat. Mediol. pag. 386 Crescentius in Anfit. Rom. Bosca in Martyrol. Mediolan. pag. 356., & alii quamplures.

MDXXXVIII.

SEPTALA LUDOVICUS.

EX Francisco Septala, atque Angela Casata nobilibus conjugibus ortus est Ludovicus, de quo nunc agimus. Illustrium suorum vestigia secutus Lite- A ris se erudivit, ita ut breviter magnum nomen inter J. PP. sibi conquisiverit. Ingressus igitur Collegium eorundem anno reparatæ Salutis MDVII. Cathedram in Universitate Ticinensi ascendit pro jure Cæsareo interpretando anno MDXVIII. Pro Patria ad Franciscum Regem Francorum primùm Legationem optimè gessit, cùmque à DCCCC. ad LX. ejusdem Regis jussu reducerentur Urbis hujus Decuriones, eum inter primarios Rex adscivit, deinde Questuram in Magistratu Ordinariorum Redditaum obtinuit, postea Regius Senator in toto Mediolanensi Dominio electus est anno MDXXIV., quo Contagioso morbo miserè periit. Ejus Patris Francisci extat adhuc mentio in Eulogio sequenti, quod legitur in Basilica Sanctæ Mariæ Scalensis hujus Metropolis ad Marmoreum Sepulchrum his literis:

D. MAGDALENAE DE CAPELLIS MATRI
SIBI POSTERISQVE SVIS
PRESBYT. DIONYSIVS
S. MARIAE SCALENSIS ECCLESIAE CANONICVS
ET ANDREAS AC FRANCISCVS FRATRES DE SEPTALA
POS. ANN. MCCCCLXXXIX.

De Ludovico nostro satis est dicere, eum laudatum fuisse à Soncino juniore Jurisconsultissimo, præter alios Viros doctos infra recensendos, quos inter adnumerandus est Curtius item junior, sic loquens in Conf. 112., „ Ita etsi subtilia motiva Clariss J. U. D. D. Ludo„ vici Settaræ olim Discipuli mei cordatissimi &c. „ Idque super Testamento Pauli de Raude, anno „ MCCCCLV. præmisso Conf. 111. „ Dolendum interea est, quod tam paucà de hoc doctissimo Juris Consulto proferenda sint, nam præter Consilia à Picinello, aliisque relata, sors mihi nil obtulit præ manibus contra votum, ideoque aliud à fortunatiori Collectore expectandum est.

Habemus de ipso:

I. Consilia Juridica. Extant inter Consilia diversorum, & memorantur à Curtio juniore supradicto, ab Alexandro Rhaudensi in Responso 37., aliisque.
II. Consilium pro Monasterio Padolyronensi Monasterii Sancti Benedicti in Agro Mantuano; extat in Archivo ejusdem Asceterii pagg. 38., teste P. D. Gaspare Beretta in suis Schedis.
III. Oratio Ludovici Septalii ad Franciscum I. Francorum Regem. MS. de quo mentio est in Indice Bibliothecæ ejusdem Regis alibi indicato.

B Extat in ejus laudem Epigramma Lancini Curtii lib. 14. fol. 58.
Agunt quoque de hoc Ludovico Cavatius in Alleviam. Stat. Mediol. Puccinellus in Zodiaco in Vita Sancti Senatoris pag. 35. Advocatus Sitonus in Chron. Colleg. J. PP. Art. 353. pag. 82., nec non in Theatro Genealogico pag. 410. MS. in fol. pænes Auctorem, & Picinellus in Athenæo pag. 397.

MDXXXIX.

SEPTALA LUDOVICUS alter.

C FRanciscus Septala, necnon Julia Ripa celeberrimi Joannis Francisci J. C. Papiensis filia parentes fuere Ludovici, qui lucis usuram accepit die XXVII. mensis Februarii, anno reparatæ Salutis MDLII. Magistrum habuit Clarissimum Antonium Mariam Venustum in humanioribus litteris, è quibus breviter expeditus Philosophicis facultatibus eruditus extitit à Felice Vico Societatis Jesu Viro insigni, ac sub ejusdem disciplina, ætatis annorum pænè XVI. publicas Theses in eadem facultate omnium plausu coram Di-

vo Carolo Borromæo anno MDLXVIII. habuit; dein in Gymnasium Ticinense se contulit, ubi Paulum Cigalinum Comensem primarium Medicinæ Professorem, & Philelphum Amaltheum Philosophum audivit: post hujus ad Cathedram Taurinensis Lycæi accessum, sub Octaviano Ferrario Lectiones Philosophicas scripsit, usque dum & iste ad Scholas Canobianas Mediolanenses transierit; inde Balthassarem Gambarinum Ferrarii successorem, & Nicolaum Boldonum, post Cigalini obitum secutus est. Denuo Theuremata Philosophica spatio trium dierum publicè defendit, unicuique arguendi ad libitum facultate exhibita, quod non parum nominis ei conciliavit. Laureâ deinde acceptâ, in Collegio Physicorum Mediolanensium locum obtinuit die V. mensis Aprilis, anno MDLXXIII., ideoque in Patriam redux cum supradicto Octaviano Ferrario singulari amicitia junctus, ex ejus doctrina multùm noster profecit, scripsitque librum, cui titulus: „ Solutionum apparentium Con„ tradictionum Hippocratis, & Galeni; „ sed ad Lecturam practicæ in Universitate Ticinensi erectus, illum perficere minimè potuit. Zelo Patriæ postmodum ductus idem munus reliquit ob inserviendum ægrotis tempore Pestis anno MDLXXVI. Divum Carolum Borromæum in illa teterrima occasione imitatus est, ut ipsemet testatur in Epistola Nuncupatoria sui Tractatus de Peste, sequentibus verbis: „ Quo tempore scilicet ille, ad Orbis admirationem „ Mediolanensium animis tabe pereuntium Divina „ charitate medebatur, me egregii laboris socium „ adsciscere pro incredibili ejus facilitate voluit. „ Idem egit Ludovicus dum pro secunda vice Mediolanum contagioso morbo affligebatur an. MDCXXX.

Trigesimum verò suæ ætatis annum attingebat, quod testimonium eruditionis suæ in literis Græcis illustre dedit Translatione, & Notis ad librum de Aëre, Aquis, & locis Hippocratis. Quinquagesimum tertium annum agens Lecturam Philosophiæ Moralis in Scholis Canobianis obtinuit, omnium votis; quamobrem fama tanti Viri ubique sic percrebuit, ut Serenissimus Bavariæ Dux anno MDCVIII. Cathedram primariam Philosophiæ in Universitate Ingolstadiensi ei obtulerit. Id etiam egit Magnus Ætruriæ Dux pro Pisano Archigymnasio, nec non Senatus Patriæ meæ dilectissimæ anno MDCX., qui Septalam anxiè quæsivit, honorario MCC. Aureorum ei oblato; sed quod plus est & duplò aliud stipendium à Venetis ei politicum constanter respuit amore Patriæ ductus. Cathedram verò Lycæi Patavini Senatus Venetus minimè providere instituit, nisi consulente Septalio, qui doctissimum Sanctorium laudavit. Idem exemplum secuti sunt Senatus Mediolanensis, aliique Principes in seligendis Professoribus suarum Universitatum. Anno MDCXXVII. die IX. Januarii à Rege Catholico totius Mediolanensis Dominii Protophysicus instituitur. Tot curis implicitus, ut ipse asserit in libro IX. Cautionum, nunquam destitit à variorum Operum scriptione in universa literarum Republica commendatorum. Mirum igitur non est, si & apud Suos, & apud Exteros maximam sibi famam comparaverit usque dum morte correptus an. Christi MDCXXXIII. die XII. mensis Septembris octuagenario major Tumulum in Basilica Apostolorum, vulgò Sancti Nazarii Majoris, apud Suorum Cineres habuerit, cum sequenti Inscriptione:

D. O. M.
LVDOVICO SEPTALAE
GENERI AC DOCTRINAE LVMINIBVS CLARISSIMO
PHILIPPI IV. HISPANIARVM REGIS
ARCHIATRO
VRBIS MEDIOLANENSIS CIVI ET AVERVNCO
QVI MORTEM QVOTIES VOLVIT VICIT
VICIT QVOTIES REMEDIA ATTVLIT
POST DOMITAM PESTEM
LVCVBRATIONIBVS ADHVC SVIS
CVM MORBIS ET LIBYTHINA PVGNANTI
PARENTI SVO AMANTISSIMO ATQVE LITTERATISSIMO
FILII CAROLVS DERTHONENSIS ECCLESIAE ANTISTES
ET ANTONIVS VRBANIS HONORIBVS
SAEPE AVCTVS
VECTIGALES LACHRYMAS PENDVNT
MANFREDVS VERO HVIVSCE ECCLESIAE CANONICVS
IN MORTALITATIS IPSIVS DOMICILIO
MONVMENTVM IMMORTALE P.
PRIDIE IDVS SEXTIL.
ANNO INTERCALARI MDCLXXXXII.

Vir fuit gravi amabilique aspectu, singulari prudentia præditus, itaut à Principibus jam supra memoratis, nec non ab aliis pluribus, scilicet à Ducibus Sabaudiæ, Mantuæ, atque Urbini, nec non à plerisque S. R. E. Cardinalibus, & à celebrioribus suæ ætatis in Literis hominibus singulari in existimatione habitus fuerit, & cum eis commercium Epistolare frequentissimè servaverit, inter quos fuit Erycius Puteanus, ut infra demonstrabimus.

Hæc sunt ejus Opera jam ab aliis relata, sed non ex integro, ut facilè conferentibus patebit.

I. Animadversionum, & Cautionum Medicarum libri VII. ad Carolum Bossium. *Mediolani*, 1614. *in* 8.

II. Animadversionum, & Cautionum Medicarum libri II. Septem aliis jam editis additi, quæ ad vulnera curanda, & quæ ad componenda. *Mediolani, apud Bidellum*, 1629. *in* 8, *& Patavii, apud Paul. Frambottum*, 1630 *in* 8. Simul deinde hi libri novem sunt editi, à J. Perio recogniti, & in hac postrema editione expurgatis quamplurimis mendis, novo nitori restituti. Quibus accessit Auctoris liber de Nævis. *Dordrechti, apud Vincentium Caimax*, 1650. *in* 8. *Patavii, apud Paulum Frambottum*, 1652 *in* 8. *Ibidem*, 1659. *in* 8. Quibus postremis duabus Editionibus additæ sunt Notæ Joannis Rhodii.

III. De Nævis liber unus, ad Hieronymum Caymum Consilii Italici Regentem. *Mediolani, apud Bidellum*, 1626. *in* 8. *Ibid. apud Petrum Martyrem Locarnum*, 1628, *in* 8., *Lugd. apud Jo Thuilium*, 1628 *in* 8., *Argentorati*, 1629. *in* 12., *Patavii, apud Paulum Frambottum*, 1651. *in* 8. Idem Opus Italicè scriptum extat in libro, cui titulus: „ La Fisonomia del Porta. „ *Venezia, per il Tommasini*, 1644. *in* 4.

IV. De Peste, & pestiferis effectibus, libri quinque. *Mediolani, apud Jo. Bapt. Bidellum*, 1622. *in* 4.

V. De Morbis ex Mucronata Cartilagine evenientibus, liber unus. Opus novum, & de noviter cognitis morbis editum, ad Præsidem Senatus Jo. Bapt. Trottum. *Mediol apud Georgium Rollam*, 1632. *in* 8. Ibi Cap. VI. pag. 23. laudavit Codrunchium de eadem re agentem, sed afferens ibidem, Mucronatæ elevationem sibi soli compertam fuisse.

VI. In librum Hyppocratis Coi de Aëribus, Aquis, & Locis Commentarii. Appositus est Græcus Hippocratis contextus, ope antiquorum Exemplarium restitutus, & in multis locis emendatus, unà cum nova ejusdem in latinum versione. *Coloniæ, apud Jo Baptistam Ciottum*, 1590. *in fol.*, *& Francof. apud Jo Beyr*, 1645. *in fol*

VII. In Aristotelis Problemata Commentaria, ab eo latinè facta. *Hanoviæ, apud Claud. Marinum*, 1602. *in fol.*, *& Lugduni, apud Claud. Landry*, 1632. *T. II. in fol.*

VIII. De Margaritis nuper ad nos allatis judicium. Ad Collegas suos Collegii Mediolanensis Medicos *Mediolani, apud eundem*, 1628. *in* 8

IX. Analyticarum, & Animasticarum Dissertationum libri duo. *Mediolani, apud Joannem Baptistam Bidellum*, 1626 *in* 8. His accesserunt ejusdem liber de Nævis tertiò impressus, & de Margaritis nuper ex India ad nos allatis, ejusdem judicium, iterum impressum, & ipsius judicii assertio, Doctore Ildefonso Nuñez Authore, tertia editio. *Mediolani, apud Jo. Baptistam Bidellum*, 1626 *in* 8.

X. Della preservazione dalla Peste. Al Senatore Francesco Arconati. *Milano, per Gio Battista Bidelli*, 1630. *in* 8.

XI. De ratione instituendæ, & gubernandæ familiæ, ad Julium Aresium Senatus Mediolanensis principem. *Mediolani, apud Bidellum*, 1626. Liber quidem rarus, & cujus editio minimè nota fuit Cl. Curtio. Joannes Georgius Schelhornius in Tomo I. Amœnitatum Historiæ Ecclesiasticæ & Literariæ. *Lipsiæ*, 1737. *in* 8. Dissertationem integram præfert librorum quorundam rariorum, & inter eos hunc Ludovici Septalii, de quo dat Specimen

XII. Della Ragion di Stato libri VII. *Milano, per il Bidelli*, 1627. *in* 4. Opus hoc latinè versum *Francofurti* editum fuit *anno* 1679. *in* 4.

XIII. Lettera in cui si spiega la mobilità della Pasqua. Hanc scripsit ad Angelicam Agatham Sfondratam Gregorii XIV. Pontificis neptem, nec non in Monasterio Mediolanensi Divi Pauli Monialem. *Mediolani, sine anno, & Typographi nomine, in fol.*

XIV. Epistola ad Paulum Zacchiam, in qua Opus ejusdem Quæstionum Medico-legalium summopere commendat, extat in Alatii Apibus Urbanis pag. 215.

XV. Antidotario Romano &c. aggiuntovi le Avvertenze, e l'Osservazioni appartenenti alla Composizione de' Medicamenti di Lodovico Settala. *Milano, presso il Bidelli*, 1635. *in* 4.

XVI. Cura locale de' Tumori pestilenziali. *Milano, presso il Bidelli*, 1629. *in* 12.

XVII. Solutiones apparentium contradictionum Hippocratis, & Galeni. MS.

XVIII. De morbo Gallico. MS.

XIX. Tractatus de Risu. MS.

XX. Litteræ de Morali, & Politica Aristotelis. Vol. II. MSS.

XXI. Discussiones Peripateticæ. MS.

XXII. Exercitationes in Galenum. MS.

XXIII. Consultationum Medicarum. Vol. II. MSS. De supradictis Operibus MSS. testes habeant Lectores Curtium, & Picinellum.

XXIV. Judicium de Octimestri Partu ad quæsitum Federici Bonaventuræ, cum istius Responsione. MS. in Bibliotheca Ambrosiana, sign. Q. num. 118. in fol., inter eos in 4.

XXV. Opinione di Lodovico Settala sopra la parola Comitio, o Senacolo di Asconio, non *Ausonio*, ut malè in Curtio. MS. in Bibliotheca Ambrosiana, sign. S. num. 81. in fol.

XXVI. Epistolarum Latinarum ad Viros doctos Volumen integrum MS., quod apud Auctoris hæredes se vidisse afferit Cl. Curtius loco infra citando.

XXVII. Aliæ plures ad Erycium Puteanum scriptæ, ut eruitur ab istius Responsionibus, atque ab aliis ejusdem Puteani ad Septalium nostrum, quæ sunt:

1. Data Gallarati VII. Kal. Quintilis MDXLVIII., in qua agit eruditè de modo scribendi Epistolas. Est in Centuria I., Promulsis inscripta, pag. 36.
2. Hieronymo & Ludovico Septalio; in ipsa Nobilitatem Septaliæ Gentis facilè agnosci à septemalis ejus Stemmatis ob res fortiter gestas. Sine data. Ibid. pag. 39.
3. Data Patavii VIII. Eid. Novemb., in qua ei gratias agit de Litteris receptis. Ibid. pag. 59.
4. Data Patavii XIV. Kal. Martias MDLX., qua amicitiam iniisse nuntiat cum Sadelero, & Ludovico nostro, atque Epistolam illius Septalio mittit. Ibidem pag. 81.
5. Data est XIII. Kal. Septemb. MDCII., in qua iter suum describit ab Oppido Rhaude ad Lacum Verbanum, cujus est integra, atque amœna narratio; adest in Classe II. pag. 116.
6. Sine Data, & in ipsa Septalium rogat, ut saltem una vice qualibet hebdomada ei scribat. Ibi notat quoque errorem Galeni & Cassiodorii, cùm de morte Antonini Imperatoris agunt, auctoritate Historicorum, unà cum Inscriptione veteri, quam refert & Nummos, sicque definit: „ Tu „ Septali judica, qui veterem, novamque Histo- „ riam perlustrasti. „ Extat in Centuria II. pagina 99.
7. Alia data est Patavii XIII. Kal. Aprilis MDCI. cum qua antiquam Inscriptionem Æsculapio positam Septalio mittit, ut explicationem Erycii approbet. Ibidem pag. 23
8. Lovanii XV. Kal. Decembres MDXCIX. Respondet Litteris Septalii, quas eruditas vocat, atque in ipsa loquitur de Studiis Frederici Quincti, Justi Lipsii, Joannis Baptistæ Sacci, Fulvii Ursini, atque Vincentii Pinelli. Ibid. pag. 48.
9. Alia data Lovanii postrid. Eid. Februarii MDCX. Agit cum Septalio de morbo stomachi, quo liberatus extitit in quodam itinere maritimo Bataviam versùs; extat in Centuria tertia pag. 88.
10. Alia laudationum Septalii plena, ut diserti Græcis, & Latinis Litteris, & sic definit: „ Somnium tibi meum placuisse equidem gaudeo. Fra- „ tris tui vulnus, Viri optimi, & immortalitate „ digni, tenerrimo affectu planxi. Vale, VIII. Kal. „ Majas MDCIX. Quid scribis, quid doceas scire „ cupio, & quæ frequentia Canobianas Musas æsti- „ mes.

XXVIII. Labyrintus Medicus extricatus, sive Methodus vitandorum eorum, quæ in praxi occurrunt, demonstrantibus Guil. Ballonio, & Lud. Septalio. *Genevæ*, 1687. *in fol.*

Ludovicum nostrum Benedictus Sociacus, Josephus Maria Ciria Cremonensis, Guilielmus de Montolon, necnon Jacobus Valerius Carminibus celebrarunt. Primus in libro tertio pag. 115. suorum Epigrammatum, & lib. IV. pag. 159. Secundus & tertius in Tomo III. Carminum Illustrium Poëtarum Italorum pag. 406. Quartus verò in Codice MS. Epigrammatum, quem possidet Bibliotheca PP. Teatinorum D. Antonii hujus Urbis.

Elogium Auctoris nostri scripsit Laurentius Crassus in

in Tomo II. Elogiorum de Viris Illuſtribus Italicè. *Venetiis*, 1666. *in* 4.

Ei dicavit Baptiſta Codronchius librum de Morbis veneficis. *Mediolani*, 1618 *in* 8. Sicut & Joſeph Laurentius Diſſertationem XVIII. lib. I. ſuæ Polymathiæ.

Videndi quoque ſunt Ripamontius, Paſchalis Gallus in Bibliotheca Medica, Petrus Paulus Boſca in libro de Origine & Statu Bibliothecæ Ambroſianæ, Abbas Ghilinus in ſui Theatri parte I. Joannes Jacobus Mangetus in Bibliotheca Scriptorum Medicorum, Tom. IV. pag. 253., ubi Elogium ſatis inſulſum de Auctore noſtro profert, ex Labyrintho Medico extricato jam à nobis relato num. XXVIII., & ſatis jejunè de ipſius Operibus agit, quæ in Curtio, & in Picinello perſpicere potuerat: ſupradictus Cl. Curtius in ſuo libro de Medicis Scriptoribus Mediolanenſibus pag. 52. 137. & 143. Picinellus in Athenæo pag. 398., & Sitonus in Schedis.

M D X L.

SEPTALA LUDOVICUS alter.

EX Senatore Septala Phyſico Collegiato Mediolanenſi, cui ob eruditionis præſtantiam honeſtiſſimum locum in hac Bibliotheca aſſignabimus infra, atque Iſabella Caluſcha conjugibus editus eſt in lucis auras Ludovicus alter Eccleſiaſticis dignitatibus meritò adeptis clariſſimus. Hic alterius Ludovici Avi ſui ſupra commendati nomen è Sacro Fonte ſortitus, quamvis ad omninò diverſa ſtudiorum genera converterit animum; nihiloſecius ingenium quoque illius referre viſus fuit. Vix enim adoleſcentiam ingreſſus, auditiſque jam eloquentiæ præceptis, legibus ſibi vacandum cenſuit tam Imperatoriis, quàm Pontificiis, quarum conſummato curriculo Togam induit, & in patrio Juriſprudentum Collegio ſedem obtinuit anno Incarnati Verbi MDCLXI. Cùm autem non ingenuas minus doctrinas, quàm pietatem coleret, aſſumptus in ſortem Domini ſacris Aris ſe devovit, pauloque poſt Canonicali Præbenda inter Ordinarios Templi Maximi eſt honeſtatus. Regebat per ea tempora Derthonenſem Eccleſiam Patruus ejus Carolus, de quo pluribus ſupra diximus, cùmque ad Paſtoralis ſollicitudinis partes Vicarium ſibi Generalem electurus eſſet, neminem ad id munus aptiorem Nepote judicavit; quocirca accitum Derthonam, impetrata prius ab Apoſtolica Sede veniâ, vices ſuas obire juſſit. Non paucos in officio traduxit annos, æquitatis ſemper obſervantiſſimus; donec Archipresbyter Metropolitanæ renunciatus in patriam rediit; omnium gratulatione exceptus, præſertim verò à Collegis, apud quos tanti fuit, ut defuncto Alphonſo Litta Cardinali Archiepiſcopo anno MDCLXXIX. eum communibus ſuffragiis Capitularem, ut vocant, Vicarium elegerint. Cùm biennio illo munere laudabiliter functus eſſet, anno MDCLXXXI. à ſanctæ memoriæ Innocentio XI. Pontifice Maximo evectus eſt ad Cremonenſis Eccleſiæ Cathedram poſt obitum Auguſtini Iſimbardi Epiſcopi vacantem. Sibi commiſſum populum verbo, & exemplo paſcere ſtuduit, conditis etiam in Diœceſana Synodo, de qua recurret inferiùs mentio, ſaluberrimis legibus. Neque Epiſcopalis menſæ jurium curam neglexit; bona etenim illius adauxit, ædibus vel de novo conditis, vel vetuſtatis ſquallore deterſis. Sancti Homoboni Cremonenſis Civis, & Patroni ejus Urbis præcipui Templum, Præpoſiturali dignitate, atque decentiſſimo Canonicorum Collegio decorandum curavit. Meritis tandem, anniſque gravis ad mercedem, ut piè creditur, æternam evolavit prid. Kal. Junias, anno poſt Chriſtum natum MDCXCVI. Cadaver illius Mediolanum relatum, apud Avorum cineres in Baſilica Apoſtolorum, Sancti Nazarii nuncupata, requieſcit.

Eruditionem illius, quæ hìc damus, oſtendunt:

I. Synodus Diœceſana Cremonenſis ab Ughello loco inferiùs memorando laudata.

II. Sermone della Giuſtizia, detto in Duomo nell' aprirſi de' Tribunali, li XII. Novembre MDCLXII. *Tortona, per il Viola, in* 4.

Commendant ipſum cit. Ughellus in Ital. Sacr. Tom. IV. in Cremonenſibus num. LXXXVI. Mazzucchellus in Schedis, atque Sitonus noſter in Chronico J. PP. pag. 223. art. 994.

M D X L I.

SEPTALA MANFREDUS.

INter cæteros Ludovici Septalæ, atque Annæ Aronæ conjugum liberos, quorum aliquos, ſicut & patrem in hoc Opere commendatione debita proſecutos Lector optimus ſuis locis inveniet, non infimam occupat ſedem Manfredus, qui anno ſæculari MDC. dieque VIII. Martii in lucem editus fuit. Ejus ingenium optimè noverat Ludovicus genitor ad bonas artes univerſas aptiſſimum, quapropter puerulum primis ſtudiorum rudimentis excultum Ticinum miſit, deinde Senas, ubi condiſcipulum habuit Fabium Chiſium, poſtea Alexandrum VII. Summum Pontificem, apud quem magni ſemper habitus fuit, atque inter primos dilectus. Cùm verò quindennis Mantuæ in Ducali Palatio Muſæum contemplatus fuiſſet, Mathematicas diſciplinas, & thoreumata elaborandi artem adeo cœpit diligere, ut dum adhuc Piſis, docente Acarigio Senenſi Viro litteratiſſimo legibus vacaret, ubi etiam lauream ſuſcepit, à Magno Etruriæ Duce eam ob rem cognitus fuerit, & amatus, præcipuis ſemper quoad ipſe vixit ab ipſo Duce ejuſque conjuge Sereniſſima benevolentiæ argumentis honeſtatus. Cupiens interim quæ curioſa ſunt naturæ portenta in Inſula Siciliæ coram inſpicere, eò contendit præfati Ducis triremibus vectus, initaque conſuetudine cum Equite Vincioli Claſſis Præfecto, eo hortante Orientem adire ſtatuit. Hydrunto igitur ſolvens, Cyprum petiit, & Syriæ littora prætergreſſus, Alexandriam in Ægypto vidit, indeque tranſiit in Cretam, atque Eubœam Inſulas, magnis exantlatis periculis inter pyratarum inſidias, aliquando etiam à barbaris telo transfixus. Ex Creta Smyrnam, Ephœſum, & tandem Byzantium perrexit, ac ibi binos inſumſit menſes profana Agarenorum Templa, Ædificia, vetuſtatis reliquias, aliaque hujuſmodi diligenter inviſens. Ut autem è plagis Orientalibus regreſſus eſt Mediolanum anno MDCXXX., eruditionem ſuam Civibus patefecit. Optimè namque Italicè, Gallicè, Hiſpanicè ſcribebat, ac loquebatur, ſatiſque noverat Anglorum Idioma, Græcum etiam, Armenum, & Indicum. His ornamentis adjecerat Philoſophiæ, atque Matheſeos peritiem inſignem, Opticus, Thoreumaticus, Sculptor, Chimicus, Muſicus excellens ab omnibus habitus. Hujuſmodi illius animi dotibus permotus Fridericus Cardinalis Borromæus, inter Clericos jam pridem relatum, Hypodiaconum creavit, & Canonicali Præbenda in Apoſtolorum Baſilica, vulgò Sancti Nazarii dicta, decoravit. Ut autem Manfredus Alexandrum VII. olim, ut ſupra innuimus, condiſcipulum ſuum, ad Apoſtolicæ Sedis faſtigium evectum audivit, gratulaturus amico ſupremam Chriſtiani Orbis dignitatem, Romam petiit, ubi Pontificis pedes exoſculatus, humaniſſimèque ſuſceptus aliquam traxit moram, ut Urbem, & tot in ea tam novæ, quàm veteris magnificentiæ monumenta, & Chriſtianæ præſertim religionis, quæ ad Eccleſiæ pertinent initia, antiquitates veneraretur. Sacras præſertim Cryptas, ubi Martyrum lipſana requieſcunt,

adire

adire ſolebat, earumque inter ambages, ac, ut ita dixerim, Meandros aliquando viæ exitus incertus conſiſtere plures coactus eſt horas non ſine præſenti vitæ diſcrimine. Italiam quoque ferè omnem peragravit, cum adjacentibus Inſulis, ut æquoris miracula cerneret. A præcipuis Europæ Academiis inter Collegas concupitus fuit, Florentiæ ſcilicet, Mantuæ, Patavii, Genuæ, præſertim verò inter Eruditos Londinenſes locum obtinuit, ubi Principes tantùm Viri, & ex primaria Nobilitate proceres recenſeri conſueſcunt. In Academia Pictorum à prælaudato Cardinali Borromæo inſtituta Præfecturam geſſit, atque privatis in ædibus Muſæum condidit inſigne ad hanc uſque diem ſuperſtes, de quo libet verba Petri Pauli Boſchæ referre, quæ in libro V. de Origine, & Statu Bibliothecæ Ambroſianæ leguntur: „ Commendant „ Cives, ac peregrini homines excellentiam Septa„ liani ingenii: verſat ille in omnes partes artificia „ ſingula; condit ex chalybe ſpecula, qualia inve„ niſſe dicitur Archimedes ad incendendas Romano„ rum naves, cùm cingerentur obſidione Syracuſæ, „ glandes perpetuo curſu, recurſuque commeantes, „ theleſcopia, ac microſcopia, gemmas, novas ca„ nendi fiſtulas, ſpectra, & icunculas arcanis greſ„ ſibus mobiles; quæ omnia ſuo marte excogitavit, „ & cum reliqua ſupellectile numiſmatum, tabula„ rum, magnetis, ac barbari amictus domeſtico Mu„ ſæo incluſit ad artis miraculum, atque Urbis orna„ mentum. „ Hiſce artibus intentus, & tam in Cives, quàm in Exteros Viros humaniſſimus vitam traduxit Manfredus noſter ad annum uſque MDCLXXX. quo ſublatus eſt terris die XVI. menſis Februarii, cujus exequialem pompam in præmemorata Apoſtolorum Baſilica celebratam deſcripſit, ut infra dicemus, Marchio Joannes Maria Vicecomes. Cadaver illius in eadem Baſilica conditum requieſcit, ubi Sepulchrum ſibi vivens paraverat cum hoc humili Elogio:

PLVRES EDOCTVS ARTES
VNAM NESCIENS VIVVS
AB HOC SEPVLCHRO CONDITO DISCO MORI.

Muſæum ſuum memoratum Ambroſianæ Bibliothecæ ſupremis legaverat Tabulis, atque in hujus beneficentiæ perpetuum Monumentum Ambroſianæ Bibliothecæ Conſervatores ſequentem Inſcriptionem paraverant; verùm cùm hæredibus contradicentibus numquam ea ad Bibliothecam pervenerit, gratum Poſteris animum ſuum ſaltem declaravere.

MANFREDVM SEPTALIVM
GENERE ET INGENIO CLARISSIMVM
BASILICAE NAZARIANAE CANONICVM
ARCHIMEDEM MEDIOLANENSEM
BIBLIOTHECAE AMBROSIANAE AMANTISSIMVM
LAPIS HIC BENEFICENTIAE MEMOR
A CONSERVATORIBVS EIVSDEM BIBLIOTHECAE
COLLOCATVS ANNO MDCLXXX.
DONAT IMMORTALITATE.

Habent verò poſteri eruditionis illius hæc monumenta:

I. Libro di Secreti. Opus hoc arcanis naturæ refertum Typis paratum habebat Manfredus noſter ſcribente Athenæum ſuum Abbate Picinello, qui etiam ſequentium meminit, ſed nil de eorum editione.
II. Viaggi del Sig. di Loire traddotti dal Franceſe. *Milano, preſſo il Malateſta*, 1681. *in* 12. Editio poſt mortem Auctoris habita, & abſque ejus nomine.
III. Viaggi d'Inghilterra traddotti dal Franceſe. Hæc verò an edita fuerint nos latet.

Oravit in ejus Funere Joannes Baptiſta Paſtorinus Presbyter Societatis Jeſu, qui & Carmen Italicum, vulgò *Sonetto*, vulgavit, quod qui cupit adeat Clariſs. Curtium de Script. Medicis Mediol. pag. 145. Exequias verò illius, ut ſupra diximus, expoſuit præfatus Marchio Vicecomes, ſicut etiam editus eſt anno 1680. *Mediolani*, *Typis Archiepiſcopalibus*, *in* 4. liber ſic inſcriptus: „ Manfredo Septalio Academia funebris ha„ bita in Collegio Braydenſi. Comes Joannes Andreas „ Alifer digeſſit in ordinem.

Vitam illius hiſpanico Idiomate edidit Alphonſus Bernardus de Yriſſarri hoc titulo: „ Compendio de la „ Vida de Manfredo Settala, con la deſcripcion de „ ſu celeberrima Galeria, y la Traduccion de la „ Oracion funebre que ſe dixo en ſus exequias, por „ Don Alfonſo Bernardo de Yriſſarri. *En Milan*, *por Marco Antonio Pandulfo Malateſta*, 1681. *in* 4.

Muſæi illius deſcriptionem latinè conſcripſit Paulus Maria Terzagus, de quo ſuo loco, quod Opus Petrus Franciſcus Scarabellus italicè reddidit.

Juvat etiam hîc addere verba Clariſs. Bonanni Soc. J. in Micograph. cap. 3. pag. 17. in laudem ipſius. „ Non „ minus claruit in Italia, ut aliarum rerum Scientia, „ & Muſæo toto Orbe celeberrimus D. Manfredus „ Septala Mediolani Urbis Sydus ſplendidiſſimum op„ ticorum inſtrumentorum fabricâ.

Ejuſdem magna cum laude meminerunt Philippus Maria Bonini in libro inſcripto: „ L'Uomo Evangelico. Dominus de Monconys in ſuo Itinerario, Olaus Borrichius: Curtius de Script. Medicis Mediol. pluribus in locis, præſertim verò pagg. 8. 144. & 188., ac tandem Picinellus in Athenæo pag. 407.

MDXLII.

SEPTALA SENATOR.

Sancti Senatoris Mediolanenſis Archiepiſcopi Elogium auſpicaturi monendos prius Lectores duximus, de illo inter ſe decertare, quemadmodum teſtis eſt Ripamontius mox citandus, Septalios, atque Villanos, quarum Familiarum ſingulæ tantum Antiſtitem ſibi vendicare ſtudent. Nos verò litem dirimere non audentes, liberum unicuique relinquimus ſententiam ſuam tueri, dum communiorem ſecuti nuncupationem Septalam ipſum cognominamus. Neque minor de illius patria concertatio eſt, nam Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ parens Cardinalis Cæſar Baronius in Notis ſuis eruditiſſimis, quibus Martyrologium Romanum illuſtravit, ad diem VI. Kal. Octobris ſub littera F. referens Legationem Byzantium miſſam à Sancto Leone Magno, arbitratus eſt Senatorem, qui eo functus eſt munere (quodque de noſtro affirmant Rerum Inſubriæ Scriptores omnes) non Mediolani ortum fuiſſe, ſed Romæ. Id tamen facilè conciliabit, qui cum Boſca loco citando dixerit, Senatorem hunc fortè Mediolano oriundum Romæ natum, vel Roma oriundum Mediolani natales habuiſſe. Illud confirmat Vir doctiſſimus adducto teſtimonio S. Euſebii Mediol. Antiſtitis, qui in Epiſtolâ ſuâ ad præfatum S. Leonem è Synodo Comprovincialium Epiſcoporum ſcriptâ, Senatorem Compresbyterum ſuum

suum appellat, quemadmodum Abundantium, sive mavis Abundium, Coëpiscopum dixit, ut alter ad Provinciam, alter ad Ecclesiam Mediolanensem pertinere videatur. Qui autem plura cupit de Sancti Senatoris cognomine, adeat Clariss. Bollandi Continuatores ad diem XXVIII. Maji pag. 770 ubi integram reperiet de hac controversia Dissertationem. Interim enim juvat potius ipsius Sancti Antistitis acta breviter exhibere. Senator igitur adhuc Mediolanensis Ecclesiæ Presbyter tantæ virtutis, doctrinæ, atque prudentiæ laude floruit, ut à Sancto Leone Magno, quod supra innuimus, ad Theodosium II. Imperatorem cum Sancto Abundio Comensi Episcopo, quem alii Abundantium vocant, & Asterio, incertæ hactenus Sedis Episcopo, atque Basilio Presbytero missus fuerit Apostolicæ Sedis Legatus, Valentiniano VII. & Avieno Coss. anno scilicet Æræ Christianæ CCCCL. Causam verò Legationis exponit Sanctus Pontifex hæc scribens ad Theodosium Augustum in Epistola ad eum data, quæ inter illius impressas visitur num. XXXIII. „ Ut salubribus curis „ velocior, pleniorque, auxiliante Domino, per ve„ stræ clementiæ fidem præstetur effectus: ad pieta„ tem vestram Fratres, & Coëpiscopos meos Abun„ dium, & Asterium, sed & Basilium, & Senato„ rem Presbyteros, quorum mihi devotio est pro„ bata, direxi: per quos quæ nostræ forma sit fidei, „ manifestatis instructionibus, quas misimus, possitis „ dignanter agnoscere. „ Sunt qui putent, horum studio, atque opera collectum fuisse Concilium Constantinopolitanum, atque Senatorem nostrum Chalcedonensi etiam Synodo interfuisse anno sequenti celebrato videntur innuere, qui tradunt eum Mediolanum reversum Sanctæ Virgini, & Martyri Euphemiæ Templum propè paternas Ædes excitasse, quòd tumulum illius Chalcedone positum religiosè frequentasset. Suprememorati autem Bollandi Continuatores sentiunt, eum è Constantinopolitana Legatione Italiam versus advenisse, & apud Leonem Pontificem Concilii tempore constitisse, cujus Epistolam ad Eusebium Mediolanensem scriptam detulerit, nam ita incipit ejusdem Eusebii responsio: „ Recens Episto„ lam Beatitudinis Vestræ in Sacerdotum Domini „ Concilio, quam Sanctus Frater & Coëpiscopus „ noster Abundantius, & Compresbyter meus Sena„ tor detulerant &c. „ ex qua etiam eruitur, Sanctum Senatorem Mediolanensi Provinciali Synodo tunc habitæ interfuisse. Mortuo Eusebio successit Sanctus Geruntius, huic Sanctus Benignus, quo etiam in Cœlum evocato, communi Cleri Ambrosiani, populique Mediolanensis consensu ad Infulas Senator evocatus fuit anno Redempti Orbis CCCCLXXVII. Porro in Tabula Archiepiscoporum ex Decreto Concilii Provincialis IV. conscripta, asseritur hujus Ecclesiæ gubernacula suscepisse Nonis Decembris die Festo S. Ambrosii, & annos sedisse IV. Gelasio Pontifice. Id tamen improbant prælaudati Bollandistæ, advertentes, & rectè, Festum S. Ambrosii non celebrari Nonis Decembris, sed VII. Id. ejusdem mensis, & Gelasium anno CCCCXCII. tantummodo Pontificatum iniisse, quo tempore jam Senator in Cœlum migraverat. Corrigunt iidem Scriptores doctissimi aliud Ughelli sphalma, qui Simplicium Papam Senatori Archiepiscopalem dignitatem contulisse testatus est; id enim nulla ratione fieri potuit, cùm eruditis omnibus notissimum sit, nondum ea tempestate Romanos Pontifices hoc muneris extra Urbem, suæque Ordinationi subjectas suburbicarias Diœceses assumpsisse. Senator igitur vix Ambrosianam ascendit Cathedram, Pastoralibus sic emicuit virtutibus, ut inter laudatissimos non litterarum tantum, sed pietatis etiam laude Antistites jure meritò censeatur. Sacrum Mediolanensibus Jus dixit annos circiter tres. Cùmque migrasset ad Dominum, in præfata Ecclesia S. Euphemiæ conditus fuit, ejusque memoria III. Kal. Junii solemni Officio quotannis in universa hujus Metropolis Archidiœcesi recolitur. Etenim ob præclarè gesta inter Cœlites recensitus creditur: quamvis longè distent, qui meliori utuntur criterio, ab eorum sententia, qui scripsere, ipsum ab Anastasio II. Pontifice Max. Sanctorum albo adscriptum fuisse, cùm Eruditis omnibus compertum sit plura post sæcula in morem inductum, & quidem non sine causa, ut nemini liceret in posterum, uno excepto Romano Antistite, quemquam inter Cœlites referre.

Eruditionem illius testantur quotquot ejus meminerunt, è quibus didicimus multa eum scripsisse, præsertim:

I. Interpretationes Oraculorum Prophetarum, in quibus latentes, involutasque res explicuit.
Illud præcipuè apertè indicavit Sanctus Ennodius in Epigrammate, quod in ejus commendationem cecinit:

Qui vincit trabeas, Solium, cinctumque Gabinum,
Consulibus præstans, ecce Senator adest.
Ingenium velox, Sermonis cura rotundi,
Virtutum pretium, forma pudicitiæ.
Abdita Librorum mysteria clausa Prophetæ
Qui dedit in lucem, schemate, quo voluit.
Orbis ad extremi missus secreta, verendis
Curavit studiis, quod fuerat lacerum.
Tunc Oriens victum peregrino lumine fassus,
Hæsit ad aspectum lampadis alterius.

Eum laudarunt etiam Sanctus Leo Magnus in cit. Epist. ad Theodosium, S Eusebius Mediolanensis Antistes in Epistola sua ad eundem S. Leonem, Acta Ecclesiæ Mediol. in Tabula Archiepiscoporum, Bollandi Continuatores ad diem XXVIII. Maji, quemadmodum & Baronius ad eandem diem in Martyrologio Romano, & Bosca in Martyrol. Mediol. Ughellus in Ital. Sacræ Tomo IV. in Mediolanensibus, aliique quamplures.

MDXLIII.

SEPTALA SENATOR alter.

INter doctissimos filios Ludovici Septalæ à nobis jam laudati jure merito numerandus est etiam Senator, qui & ipse Physicis Collegiatis hujus Metropolis adscriptus fuit die XXIV mensis Martii, anno MDCXVI. Parum de ipso datum mihi est proferre, nam nimis citò mors invida ipsum è vivis sustulit, quod molestè accidit die XXIX. mensis Octobris, anno Christiano MDCXXXVI. Ipsi nihilominus editionem debemus variorum Operum parentis optimi, quibus Præfationes suas, Indicesque exactissimos adjecit. Alia quoque sui ingenii monumenta protulit, atque in his, qua polleret eruditione in Medica facultate satis patefecit, scrutatus præcipuè ad Theriacæ compositionem pertinentia non è recentiorum tantummodo, sed veterum quoque Scriptorum auctoritate;

Ea sunt:

I. Breve Compendio delle Virtù della Teriaca di Andromaco il Vecchio, e del Mitridate di Damocrate. Opera del Senator Sett'ale. *Milano, per il Rolla*, 1633. *in 4.*

II. Allegazione, con la quale si prova non esser stato errore nè di commissione, nè di ommissione l'aver pigliato le Vipere del Regno di Napoli nelle Teriache passate, con tanta diligenza composte a' nostri tempi in Milano, ma si bene arguire perfezione. E perciò a volerla comporre di nuovo, si doveria mantenere tal stabilimento, onde, con tale occasione, nel fine vengono proposti alcuni dubbj rilevanti contro li tro-

cisci riformati Quercetanici, che fanno risplendere meglio la perfezione delli trocisci viperini, secondo la descrizione vecchia, e vera di Andromaco. *In Milano, per il Rolla*, 1633. *in* 4.

III. Præfationes, & Indices ad Ludovici patris Opera, ut supra innuimus.

De eo agunt Clarissimi Curtius in libro de Medicis Mediolanensibus pag. 144., & Sitonus in Chronico Colleg. Physicor. Mediol. par. II. art. 294. MS. in fol. penès Auctorem.

MDXLIV.

SERATICUS NICOLAUS.

EX Leonardo Seratico genitus est in hac Urbe Nicolaus præstanti Vir ingenio, qui proavos habuit militari gloria celebres Nicolaum scilicet seniorem Castri Ticinensis Præfectum Sæculo XV. ineunte, Antonellum item Præfectum Arcis Jovis hujus Metropolis eodem Sæculo florentem, aliosque, de quibus non sine commendatione agit Corius ad annum MCCCCXIII. Igitur Nicolaus hic noster sub disciplina Laurentii Vallæ Viri undequaque doctissimi eruditus, eam hausit à tanto Magistro eruditionem, ut Præceptorem hujusmodi nunquam discipuli pœnituerit. Coævus fuit Platini Plati, qui amicitiæ suæ erga Seraticum insigne dedit specimen in Epigrammate ipsius Operi infra memorando præfixo. Aloysium Terzagum Mediolanensis Ducis à Secretis, à nobis loco suo laudandum, inter primos coluit, eumque Operis ejusdem, quod scripsit, patronum delegit. Cùm autem Leonardus pater Auctoris jam senex æmulorum pressus invidia, tanquam patrati criminis reus apud Amplissimos Patres conscriptos Mediolanensis Senatus accusatus fuisset, causam ejus intrepidè tutatus est Nicolaus, elegantissimo Carmine conscripto, quod hic juvat integrum exhibere, tum ut specimen Poësis illius habeant, qui has pagellas pervolutarint, tum ut summam ejus in genitorem pietatem significemus. En illud:

Ad Senatum querela.

Fabricius quot opes, Thebanusque Epaminondas
Conflarunt, tot habet nunc pater ipse meus.
Insubris huic Arcis Genitor Præfectus, Avusque
Militia insignis, jure gravisque fuit.
His neque degenerans Ticini præfuit Arci,
Illius & laudis Adua pignus habes.
Nam Tricium medio servavit turbine rerum,
Quo tuta è Venetis Insubris ora manet.
Intrepidus Custos, donisque infractus, & auro,
Ingrato patriæ sceptra relicta dedit.
Hinc variis curis, semperque laboribus actus,
Consenuit primo tempore pauperior.
Pro meritis inopem Fiscus modo torquet, & ultra
Quæritur in precium languida vita senis.
Non pietas, non prisca Fides, non jura laborum
Pensantur, meritum concidit omne simul.
Livida sic penitus fidos oblita Clientes
Curia Lethæi gurgitis instar habet.

Quem exitum causa hujuscemodi sortita fuerit æquè nobis incertum est, ac reliqua Nicolai acta. Certè adhùc superstes erat anno MCCCCLXXXVII. quo Leonardo patri defuncto hoc Epitaphium posuit adhuc extans in Ducali Templo Sanctæ Mariæ Gratiarum hujus Urbis, in hæc verba conceptum:

LEONARDO SERATICO
PATRICIO OPTIMO
PAPIAE HINC TRICIANIS PRAEFECTO
QVI VIXIT ANNOS LXXV.
NICOLAVS FILIVS PIENTISSIMVS
SIBIQVE ET POSTERIS
POSVIT ANNO SAL. MCDLXXXVII.
CAL. MAII
VITAE CANDOR MORTIS SECVRITAS.

Scripsit

I. Insigne Volumen Carminum, quod Epistolâ nuncupatoriâ dicavit, ut jam innuimus, Aloysio Terzago Ducali Secretario, unde pauca hæc ad ejus Vitam spectantia eruimus. In fine verò Codicis hæc leguntur: „ Mediolani VI. Kal. Januarii MCCCCLXXXI. Servatur MS. optimæ notæ in Bibliotheca Ambrosiana signat. Q. num. 31.

De ipso agit Sitonus noster in Schedis.

MDXLV.

SERAZONUS MANFREDUS.

SErazonæ Gentis in Mediolanensi Urbe vetustatem satis, superque notam facit posteritati Anrigatii ex eadem Familia progeniti memoria, qui anno MCCCLXVIII. inter J. PP. Mediolanensis Collegii recensebatur, ut ex publicis Tabulis apud se extantibus nos monuit J. C. Sitonus noster. Verum majorem illi splendorem peperit Manfredus Serazonus, qui Anrigatium ipsum ætate præcessit; Etenim susceptâ Togâ, Jurisque tam Cæsarei, quàm Pontificii professor renunciatus, in Collegium ipsum cooptatus jam fuerat anno MCCCXLIV. Magnum hic, unà cum aliis Collegis, quorum nomina non semel occurrunt in hac Bibliotheca, Patriæ contulit beneficium, nam reformandis, & ex multis Voluminibus in unum colligendis Municipalibus legibus diligentem navavit operam jussu Luchini Vicecomitis, qui tunc Mediolanensibus præerat. Ad eam electus est curam an. MCCCXLVIII. cùmque non sine ingenti labore ad optatum tandem finem perductus fuisset Codex, in publicam emersit lucem anno MCCCLI. accedente Joannis Vicecomitis Mediolanensis Archiepiscopi, & Principis authoritate. Nec minoris laudis sibi meritum comparavit Manfredus noster, cùm prædicto an. MCCCXLIV. in XII. Ædiles electus integritatis eximiæ specimen dedit. Desideratus est anno MCCCLVI.

Laudatur Serazonus propter

I. Jus Municipale Mediolanensium ab eodem cum Collegis, ut supra, recognitum, & collectum.

Agunt de ipso Corius ad præfatum annum MCCCLI. Comes Octavius Archintus in Collect. Monument. Famil. Mediol., Sitonusque noster tam in Chronico J. PP. pag. 28. art. 26., quam in Schedis.

MDXLVI.

MDXLVI.

SERBELLONUS CHERUBINUS.

DOctrinis, moribusque in Scholis Braydensibus optime excultus Cherubinus Serbellonus inter Monachos Armenos D. Basilii adscribi postulavit, ubi facultates Philosophicas & Theologicas publicè, & plaudentibus omnibus defendit in Conventu tunc Suorum Sancti Damiani; deinde ad Sacras Conciones disseminandas conversus, tam feliciter, & cum animarum ingenti profectu se gessit, ut non solum in patria Mediolanensi quater Quadragesimali tempore libentissimè auditus extiterit; sed etiam Ferrariæ, Novariæ, Venetiis, Bononiæ, atque in aliis Italiæ Urbibus. Ita felici ingenio præditus fuit, ut Quæstionibus in qualibet Sacra Doctrina ex improviso ei oblatis illicò non tantùm responsa doctissima traderet, sed Dissertationes integras sine mora tam doctè ac eruditè dictaret, ut ipsæ typis tradi potuissent. Musas quoque adamavit, & pro more sæculi Carmina illius tam Latino, quàm Italico sermone minimè spernenda fuere. Ad ipsum quoque pro arduis casibus Conscientiæ evolvendis, ac declarandis plures frequentissimè confugerunt, tantaque in ipso erant Theologiæ moralis fundamenta, ac facilitas in eis explicandis, ut quasi Oraculum à Professoribus ipsis nuncuparetur. Religione Basiliana ab Urbano VIII. antiquata Cherubinus noster ad Carmelitas Congregationis Mantuanæ se contulit in Conventu S. Joannis ad Concham hujus Urbis, mutato nomine Cherubini in Franciscum Mariam, ibique post biennium, scilicet anno Christi MDCXLIX., ætatis suæ quinquagesimo, vitam cum morte piissimè commutavit. Vaghus inter Scriptores sui Ordinis Serbellonum nostrum laudat sequentibus verbis à Felina mutuatis: „ Vir Eruditus, ac in divinis & humanis litteris Clarissimus, „ primi nominis Concionator, eruditis salibus, & ornatissima facundia refertus, animabus tamen valde proficuus. „ In Nechrologio ejusdem Conventus Sancti Joannis ad Concham ejus obitus hoc signatur Encomio, quod integrum ad ejus commendationem addere liceat: „ Rev. P. Magister Franciscus Maria „ Serbellonus de Mediolano, ex Ordine Sancti Basilii Armenorum ad Congregationem nostram evocatus, Concionator celebris, disertus, & facundus, „ Vir mansuetissimus, præstantiori ingenio, ac præclaris naturæ dotibus ornatus. Hic cùm clarissimis vitæ exemplis per biennium Congregationem „ (Mantuanam) exornasset, Sacramentis summa „ cum devotione acceptis, vitam cum virtute initam „ pio fine conclusit die XXIII. Septembris MDC- „ XLIX., ætatis suæ L. „ Picinellus in suo Athenæo asserit Cherubinum, dum ad Carmeli Religionem transiit, Opera, quæ sequuntur, secum tulisse.

I. Prediche, Discorsi, Panegirici. MSS. Ego verò evolvens, quæ adhuc supersunt in supradicto Conventu Sancti Joannis ad Concham, nil aliud inveni de Cherubino Serbellono, præterquamquod II. Panegyres hoc titulo: „ Panegirico fatto in Duomo nell' Apertura de' Tribunali, ed altro nella Festa di S. Tommaso d'Aquino; „ reliqua verò in aliorum commodum forsan derivata fuere.

II. La Susanna: Rappresentazione in versi Italiani. MS. apud P. Gasparem Majoccum Ordinis Prædicatorum, quam recitatam fuisse Laudæ Pompejæ à Clericis Seminarii ejusdem Urbis scripsit idem Picinellus.

III. Rime di Cherubino Serbelloni. *Milano, presso il Paganelli*, 1614. *in* 4.

Ex Caroli Vaghi Commentariis Fratrum, & Sororum Ordinis Beatissimæ Mariæ Virg. de Monte Carmelo Congregat. Mantuanæ *Parmæ*, 1735. *in fol.* pag. 334., ex Felina quoquè pag. 115., qui Serbelloni sub nomine Francisci Mariæ meminerunt, & ex Picinello pag. 145.

MDXLVII.

SERBELLONUS FRANCISCUS.

SErbellonæ Gentis nobilitatem, quæ & Sorbellona quandoque dicitur, non eruditione tantùm, sed etiam armis illustrem testantur Insubriæ Rerum Scriptores omnes. Vetustam tamen in ea litterarum gloriam satis evincit memoria Francisci Serbelloni, quem Theologiæ perities insignem fecit, & posteritati memorabilem. Erat ille inter Vivos anno MCXXX, pluraque scripsit ad Divinas Quæstiones tam Mysticas, quàm Scholasticas pertinentia. Et illa quidem diligentiam nostram fefellerunt, atque nullibi sive edita, sive manu exarata reperire datum fuit. Fidem tamen negare noluimus infra memorandis Scriptoribus, quorum testimonio fulti Opera illius mox proferemus. Quandoquidem verò de Francisco Serbellono agimus, monere volumus Lectores, alium eodem nomine Virum in hac Familia floruisse Jurisprudentiæ Laurea honestatum. Is fuit Gabrii Regii Senatoris, de quo mox agemus, filius, Lauream promeritus, anno MDXCIX., quem laudatum novimus Epigrammate Jacobi Valerii, quod reperimus in Codice MS., extante in Bibliotheca Clericorum Regularium, qui Teatini dicuntur, Collegii S. Antonii hujus Urbis.

De Doctoratu Abbatis Francisci Serbellonii.

Cùm genus illustri clarum de Stemmate ducas,
Sacra tamen generi nectere jura paras.
Sic Francisce decus gemini te nominis ornat,
Quod capis ex atavis, quod paris ipse tibi.
At tum Romuleam venias nunc Præsul ad urbem,
Dii faciant, ut sis, qui, puto, prorsus eris.
Ut cito purpureo sedeas virtute Senatu,
Et per te patrui tum renovetur honos.

Prodiit etiam eodem tempore liber sic inscriptus: „ Componimenti di Diversi nel Dottorato di Leggi „ dell' Abate Francesco Sorbellono &c. „ *In Pavia, per gli Eredi di Girolamo Bartoli*, 1599. *in* 8. Quod Opus commendat P. Franciscus Xaverius Quadrius in libro suo „ della Storia, e della Ragione d'ogni „ Poesia. „ Tomo II. pag. 516. Francisci nunc Senioris litterarios labores indicamus,

Nempe

I. De Sanctissimæ Trinitatis Mysterio, & divinarum, humanarumque combinatione.

II. De rebus temporalibus Liber.

Ita asserunt Moriggia in lib. III. Cap. I. Nobilit. Mediol., quemadmodum etiam in Histor. Mediol. lib. I. Cap. LIX. Petrus Crescentius in Amphitheatro, part. I. pag. 293., è quibus etiam Picinellus in Athenæo pag. 223.

MDXLVIII.

SERBELLONUS GABRIUS.

INter Litteratos nobilissimæ Gentis Serbellonæ, quæ & Sorbellona dicitur, enumerandus venit Gabrius Eques Hierosolymitanus, magnus Prior Regni Hungariæ, Pro-Rex Regni Tunetani, atque Medio-

diolani Senator. Patrem habuit Joannem Petrum, Matremque Elisabeth Rainoldam illustres Conjuges, & Frater fuit eximii Cardinalis Jo. Antonii parùm infra à nobis celebrandi. Extitit quoque Præfectus Generalis Tormentorum Bellicorum. Vir iste à pluribus infra recensendis celebratissimus, diem vidit primam in hac Urbe anno à Virgineo Partu MDIX., obiitque anno MDLXXX.

In ejus Funere Bernardinus Baldinus
hoc Epigramma cecinit.

Innumeris claret stellis innubilus Æther,
Tantum uno dives sydere fulsit humus.
Hoc fuscis etiam terris invidit Olympus;
Auxit & hoc nitidas, quas gerit, igne faces.
Luce tua, Gabri, Tellus modo clara, tenebris
Nunc latet, hac ardens purius Æthra micat.

De eo partim fortuito nos vidimus, partim ex Fontaninii Libro infra citando eruimus,

Videlicet

I. Memorie di guerra. MS. in fol. pagg. 80. in fine sic legitur: *Io Pietro Gabrio Sorbellone, MDLXIII.* Extat in Bibliotheca Monachor. Cisterciens. Morimundi, in quodam Vol. Miscellaneor. in 4.

II. Relazione del Successo di Tunesi. MS. in fol., extat in Bibliotheca Comitis Pauli Montii, & eadem forsan est quæ à Cl. Fontaninio in libro, cui titulus: „ Della Eloquenza Italiana pagg. 349. tertia editionis enunciantur his verbis: „ Nel terzo Tomo delle Lettere de' Principi, raccolte da Girolamo Ruscelli, *stampate in Venezia, per Giordano Ziletti*, 1577. in 4., nel fine dopo la Lettera di Antonio Tiepolo siegue la *Relazione di Gabrio Serbellone* della presa di Tunisi, dedicata da *Orazio Toscanella a Giantommaso Costanzo* Collonello de' Veneziani, e Governatore della nuova Fortezza di Corfù.

De eodem plurima mentio est in Vita Jo. Jacobi Medices, edita à Marco Antonio Missalia, pag. 112., & 88., apud Henricum Farnesium Hist. Insubric., & Cl. Sitonum in Schedis.

MDXLIX.

SERBELLONUS JOANNES ANTONIUS.

Joannes Antonius Serbellonus Mediolani natus anno Domini MDXIX. parentibus Joanne Petro, atque Elisabetha Raynolda, moribus, ac scientiis summopere claruit, itaut ex Episcopo Fulginate, sedente Morono, Novariensis Episcopus evaserit anno MDLX. die XV. mensis Februarii, quam Ecclesiam absens ferè semper administravit usque ad annum MDLXXIV., quo illam renunciavit. Cæterùm parvulâ illâ morâ, qua sibi creditam perlustravit Ecclesiam, ad mentem Tridentini Concilii Seminarium ibi instituit, celebrata saluberrima Synodo, latisque opportunis legibus, Ecclesiasticam disciplinam ad rationem severiorem revocavit in Clericis anno MDLXVIII, eaque de re librum edidit ab iis magni faciendum præcipuè, qui in Ecclesiastica vita puriores mores sequuntur. Canonicis S. Gaudentii condita à suis antecessoribus statuta prolixè auxit, confirmavitque, nihil omittens, quod Gregi, præsertim absente Pastore, videretur conducere. Eodem anno MDLX. die Mercurii pridie Kal. Februarii à Sanctissimo Pontifice Pio IV. cujus erat Amitinus S. R. E. Cardinalis efficitur, titulo S. Georgii in Velabro, dein ad alium S. Mariæ in Thermis transiit, veruntamen primum semper retinuit. In omnibus sui Pontificatus negotiis Pius à Consiliis Serbellonum nostrum adhibuit, ejusque operâ postremum cum Cardinale Vitellotio Vitellio in fraudibus Apostolicæ Sedi factis judicandis usus est. Sub Pio V. Sancti Petri ad Vincula, deinde S. Clementis, demum S. Angeli in Foro Piscium diversis temporibus titulos obtinuit: à Gregorio XIII. eidem Episcopatus Albanus, Prænestinus, ac Tusculanus; à Sixto V. Portuensis, demum Ostiensis datus est. Rediit deinde Romam, ubi piè, sanctèque vitam traduxit; Thermasque Diocletianas in domicilium Carthusianorum vertit, addito Templo, quod non ita pridem idem Pius IV. exorsus fuerat ædificare. Fulginas Episcopus fuit, Legatusque Perusiæ, ac Umbriæ. Interfuit pluries Comitiis Pontificiis Pii V. Gregorii XIII. Sixti V. Urbani VII. & Gregorii XIV. sub quo anno primo Pontificatus, salutis verò MDXCI. ætatis LXXII. die Veneris XV. Kal. Aprilis hora XXIII. Romæ Sacri Collegii Decanus è vita migravit. Corpus ejus honorifico Tumulo in Ecclesia Sanctæ Mariæ ad Thermas è regione nobilissimæ memoriæ, quam ipse vivens simul cum Carolo Borromæo, & Marco Altempsio Pio Papæ IV. posuerat, inscripto in Marmore, hoc Encomio donatum est:

D. O. M.
IOH. ANTONIVS SORBELLONIVS MEDIOL.
PII IV. PONT. MAX. AMITINVS
CARD. S. GEORGII EPISC. OSTIENS.
SACRI COLLEGII DECANVS
VIR CIVILI PRVDENTIA NATIONVM NOTITIA
MVLTOQVE RERVM VSV PRAESTANS
PERSONAE DIGNITATEM APVD SVMMOS PONTIFICES
AVCTORITATE CONSILIO PVBLICI BONI STVDIO
PER ANNOS II. ET XXX. SVMMA CVM LAVDE SVSTINVIT
VIXIT ANNOS LXXII.
OBIIT XV. KAL. APRIL. MDXCI.
FABRICIVS SORBELLONIVS IOH. BAPTISTAE FIL. GABRII NEP.
TESTAMENTO HAERES PATRVO MAGNO B. M. FECIT.

Romæ

A Romæ in regione Parionis palatium construxit, seu potius ampliavit, ornavitque; nostris hisce temporibus Prætores Urbani solent illud incolere; extant etiam hodie aureis characteribus ad januas hæ notæ:

IO. ANT. SORBELLONIVS CARD. S. GEORG.

De illo hoc edidit Epigramma Vincentius Robardus in quinquennalibus Sixti V. quod habes apud Ciacconium.

Ætherio sociate Patri virtutis avitæ
Munere, quæ Supero fulget amœna Polo,
B *Inclyte Purpurei Dux Sorbellone Senatus,*
Dum Pater Imperii fulmina Sixtus habet:
Accipe cum tenui juvenilia Carmina plectro;
Accipe, sunt animi symbola parva mei.
Sic te, quem rutilans evexit ad æthera virtus,
Et sacer eximiæ Relligionis honos.
Nam sacra siderea redimitus tempora mitra
Primus honorati sceptra tuere soli,
Quamlibet exiguis sit despumata caminis
Transfert in rutilum nostra Camœna Polum.

C Hæc de ipso damus:

I. Synodus Novariensis celebrata die IX. Maji MDLXVIII. *Novariæ*, 1571.
II. Monita ad Confessionum Sacrarum Ministros instituendos.
III. Statuta pro Canonicis S. Gaudentii, aucta & affirmata.
IV. Epistola Italica ad Clericos Barnabitas de Episcopatu Aleriæ Alexandro Saulio, eorundem Proposito, collato: Extat in libro, cui titulus: „ Scelta delle Lettere memorabili, raccolte dall' Abate Michele Giustiniani. *Napoli*, 1683. *in* 12. pag. 102.
V. Epistolæ plures ad Divum Carolum Borromæum, cum istius Responsionibus: Extant in pluries memorata Collectione Epistolarum Divi Caroli in Bibliotheca Ambrosiana.

D In libro, cui titulus: „ Scelta di Lettere di diversi „ Eccellentissimi Autori di Bartolomeo Zucchi. *Venezia*, 1595. *in* 4. Legitur Epistola Cardinalis Nicolini, ad Cardinalem S. Georgii, pag 428.

Laudatur ab Andrea Victorello in Additionibus ad Ciacconium, Petramellaria, Auberio, Joanne Petro Giussiano in Vita S Caroli, ab Ughello in Italia Sacra, à Carolo à Basilica-Petri in Novaria Sacra, à Petro Justiniano in Historia Veneta, à Cotta in Musæo Novariensi pag. 151., à Sitono in Chronico J. PP. pag. 169. art. 643., ab Oldoino in Athenæo Romano pag. 381., ab aliisque.

M D L.

E ## SERBELLONUS SIGISMUNDUS.

Sigismundus Serbellonus Mediolanensis genere illustris, ingenio conspicuus, Institutum Clericorum Regularium Divi Pauli suscepit anno redempti Orbis MDCXXXV. Gravioribus excultus disciplinis universam Philosophiam scripto & voce tradidit, imò dupplici Volumine exposuit cum Titulo Philosophiæ Ticinensis in grati animi testimonium erga illam Civitatem, quæ ipsum in Suorum Collegio Philosophiæ Expositorem, & jam per decennium Sacræ Theologiæ Professorem humanissimè amplexa est. Præfuit etiam non sine laude eidem Collegio, sed mors nimis citò eodem tempore præclarissimum Virum rapuit vegeta adhuc ætate.

Ejus Opus sic prætitulatur:

I. Philosophia Ticinensis. *Mediolani, apud Ludovicum Montiam*, 1657. *Tom. II in fol.* Primum Tomum typis edidit Scriptor dum inter vivos esset, sub auspiciis amplissimi P. Joannis Augustini Galicii Præpositi sui Generalis, secundus verò posthumus est, editus anno MDCLXII. à Præposito Collegii Ticinensis, sub auspiciis Hieronymi Meltii ejusdem Urbis Episcopi. Præfata Philosophia denuò prodiit recusa in unum Volumen à Præfecto Collegii Viennensis, & Cardinali Carolo Caraffa nuncupata.

Agunt de ipso Picinellus in Athenæo pag. 493., nec non doctus amicissimusque Pater Petius in suo Opere pluries à me citato.

M D L I.

SERENIUS ALEXIUS.

Alexium Serenium, seu de Serenio Mediolanensem nobili familia ortum in Dei famulatu fervor, ad Minorum, qui Observantes vocantur, Institutum amplectendum impulit, quo in Cœtu sic claruit non eruditione solùm, sed piissimis etiam moribus, ut an. MCCCCIV. VI. Kal. Octob. ab Innocentio VII. Summo Pontifice ad Ecclesiæ Bobiensis Cathedram assumtus fuerit. At Alexander V. ex eodem Ordine Minorum ad Petri Sedem evectus, Alexium anno MCCCCIX., seu ut aliis placet anno sequenti ad Vapincensem regendam Diœcesim transtulit, quæ in Aquensis Metropolis Provincia continetur; eumque sic dilexit, ut infra memorandas Litteras ad eum dederit, quibus ipsius petitionibus favens indulgebat, ut ei liceret quatuor sui Instituti Sodales apud se retinere. A Joanne autem XXIII. resignante Placentinæ Sedis administrationem Branda Castillionæo à nobis jam commendato Alexius noster ipsi præficitur an. MCCCCXI. die VI. mensis Septembris. Eam rexit annos perplures, ad annum scilicet MCCCCXLVIII., quo die Kalendarum Januarii migravit è vita in Urbe Cremonensi. Cadaver Placentiam delatum in Cathedrali Templo depositum conquiescit. Theologiæ peritissimus fuit, Sacrisque Concionibus per Italiam habitis magnam sibi comparavit eruditionis famam. Basileensi Concilio interfuit cum singularis doctrinæ existimatione, quamvis Locatus parùm sinceram de tanto Præsule narrationem instituerit, quem Wadingus solidè confutavit. In sui Ordinis Cœnobium Sanctorum Angelorum Mediolani beneficus, plures eidem MSS. donavit Codices, inter quos Quadragesimale Bartholomæi de Pisis, Volumine membranaceo ante annum MCCCCXLIV. conscriptum.

Reliquit hæc ingenii sui monumenta:

I. Quadragesimale. Quod MS. apud Conventuales hujus Urbis extitisse, testis est VVadingus in Catalogo Script. Ord Min.
II. Orationes multas, de quibus meminit Moriggia libro III. Cap. 30. Nobilit. Mediol.

Ad eum adhuc Episcopum Vapincensem extat Epistola Alex. V. data Pisis XV. Kal. Octob. anno I. Pontif. sui, qui fuit Christi MCCCCIX. ex Registro Vaticano exscripsit VVadingus in Tomo IX. Annalium Minor edit. Rom. MDCCXXXIV.

Ipsum laudarunt memoratus VVadingus in Tomo IX. Annal. prædictorum, & in Catalogo jam citato, Ughellus in Bobiensibus, & Placentinis, Fratres Sammarthani in Gallia Christiana, Tomo I. col. 469., & Picinellus in Athenæo pag. 18.

MDLII.

SERENIUS BASILIUS.

BAsilius Serenius Mediolanensis, dictus in sæculo Joseph, anno Reparationis humanæ MDLXV. Parentibus Georgio, atque Isabella de Ursinis de Roma natus est. Cùm adhuc juvenili floreret ætate, XVIII scilicet anno, inter Canonicos Lateranensis Congregationis cooptatus fuit in Monasterio Sanctæ Mariæ Passionis in patria. Inde missus Ravennam in Suorum Portuensi Cœnobio Philosophiæ primùm, tum Patavii Sacris Litteris tam sedulam dedit operam, ut in Theologia Magisterium brevi obtinuerit. Cùm autem per ea tempora Canonicus Ordo maledictis lacesseretur, ille sibi duxit in id potissimum incumbendum, ut Congregationem suam ab invidorum calumniis sartam, tectamque servaret. Quapropter Scriptis eruditissimis in lucem editis, de quibus inferiùs recurret mentio, eam spartam suscepit, & feliciter confecit. Fuit in eo singularis prorsus doctrina, sublime ingenium, & tanta ad dicendum aptitudo, ut etiam extemporaneè de quocumque sibi proposito argumento facundissimè verba faceret. Evangelicam prædicationem, mandantibus Ordinis Præsulibus susceptam, magna cum laude exercuit. Federico Cardinali Borromæo in primis charus ob singularem eruditionem fuit, cùmque Ordinis Canonici reformationem Basilius aggredi statuisset, præclarum facinus Cardinalis commendavit, & datis Literis ad Paulum Camillum Sfondratum, & Odoardum Farnesium Purpuratos Patres egregiè adjuvit. Pinacothecam Ambrosianam insigni munere ornavit Serenius, Arcula scilicet phrygia arte ornata, in qua Sacræ Pallæ condebantur ad Liturgiam Joannis XXIII. Pont. Max., quæ etiam emicat margaritis. Plurimos Authorum Congregationis suæ Codices, vel Typographorum incuriâ, vel temporis edacitate labefactatos, magno labore restituit, quorum præcipuos inter ejus Opera recensebimus. Jubente Celso Dugnano Ordinis Generali Præside, cujus Elogium loco suo dedimus, Congregationis privilegia in unum collegit Volumen. Non parum quoque laboris impendit, ut Canonici Congregationis Rhenanæ S. Salvatoris Bononiæ cum Lateranensibus coalescerent, quod quamvis perficere non potuerit, sua tamen laude fraudandus non videtur. Primarios sui sæculi Eruditos non Italos tantùm, sed Gallos, Hispanos, Belgas, Germanos quoque per litterarum commercia sibi devinxit. Inter cætera ejus ingenii ornamenta Poësis etiam numeratur, in qua fœtus non contemnendos protulit. Præfuit Canonicæ Sancti Caroli in Castro Miniacensi ad Lacum Larium recens erectæ primus Præpositus; Tum Monasteriis Mortariensi, & Brinatensi. Hinc Abbatiam Casoretanam administravit. In Generalibus Comitiis Bononiensibus anno MDCXXX. Generalis Abbas ex privilegio renunciatus, ipso anno Epidemiâ ictus decessit Mediolani.

Ipsius hæc habemus Litteraria Monumenta:

I. De antiquitate, & dignitate Ordinis Canonici, hoc est Propugnaculum ejusdem Ordinis, ab Augustino de Novis Ticinensi olim editum, emendavit, & illustravit. *Mediolani, ex Typographia Jacobi Mariæ Medæ*, 1603.

II. Rosetum Exercitiorum Spiritualium Joannis Mauburni Bruxellensis Canonici Regularis emendatum, & illustratum. Ad Seraphinum Merlinum Ordinis Moderatorem. *Mediolani, apud Augustinum Tradatum, anno* 1603. Huic addidit Declarationes, Adnotationes, & Indicem.

III. Sermones in præcipuas Christiani cultus Solemnitates Absalonis Abbatis Spinckirsbacensis emendati, & illustrati. Ad Celsum Dugnanum Abbatem Generalem. *Mediolani, apud Augustinum Tradatum*, 1605. *in* 4

IV. Indulta, ac Privilegia Pontificia Canonicorum Regularium S. Salvatoris Lateranensis in unum collecta, & illustrata. Ad eundem Generalem Rectorem Celsum Dugnanum. *Mediolani, ex Officina Hæredum Pacifici Pontii, & Joannis Baptistæ Piccaleæ*, 1606.

V. Allegationes, seu Consilia, & Responsiones ad nonnulla Quæsita circa Episcopalia insignia, atque functiones Prælatis Canonicorum Regularium indulta. Ad Petrum Franciscum Malletum Generalem Rectorem. *Papiæ*, 1616. cum approbationibus plurium Theologorum, & Canonistarum.

VI. Parænesis de excelso Salvatoris, Almæque Genitricis nomine reverenter enunciando. Ad Serenissimum Principem Cardinalem Mauritium de Sabaudia *Mediolani, apud Jacobum Lantonum*, 1617.

VII. Æthicus Stylobates Colossi Sancti Cardinalis Caroli, seu Illustrissimæ Borromæorum Familiæ Elogium. Ad Federicum Borromæum Cardinalem Archiepiscopum, Libri VII. *Mediol. ex Typographia Joannis Angeli Navæ*, 1618. *in* 4.

VIII. Canon Vitæ Canonicæ, Deuteronomium, & Speculum Clericorum, quod Apostolicam Regulam dicunt, eximii Doctoris S. Augustini, cum assertione, & notis Basilii Serenii. *Mediolani, apud Lantonum*, 1612. *in* 4. Editio elegans.

IX. Replica civilis ad Allegationes Canonicorum Nicitanorum pro Canonicis Frigdionariis adversùs Josephum Mozzagrugnum. *Mortarii Insubrum*, 1623.

X. De ineundo, seu legitimè conferendo Canonicatu Dissertatio. Ad Marcum Antonium Mannettum à Massa Generalem, cum adjecta Formula initiandorum, conscribendorumque Canonicorum. *Mediolani, apud Jo. Bapt. Columnam*, 1627.

XI. De Sancti Cardinalis Caroli Magnalium Patratoris fulgenti lampade conspicuo loco surrigenda Oratio. Ad Urbanum VIII. Pont. Max. *Mediolani, apud Jo. Bapt Columnam*. 1629.

XII. Carmen Dies iræ, dies illa, quod Sequentiam Mortuorum dicunt, transtulit Italico Carmine. Ad Beatricem de Abdua Comitissam. Editionem non profert Picinellus.

XIII. Carmina Italica in libro, cui titulus: Mausoleo di varie Poesie Latine, ed Italiane in morte di Giuliano Goselini. *Milano*, 1588. *in* 12.

XIV. Carmen ejusdem in laudem Celsi Dugnani, extat in libro Benedicti Cochorellæ, cujus titulus: Descriptio Tremitanæ Insulæ. Huic editioni præfuit Serenius ipse.

XV. Idea Christiani Sacerdotis. De hoc Opere fides sit apud Moriggiam, qui in libro III. Nobil. Mediol. illud cum sequenti memorat.

XVI. Homiliæ in Evangelia, juxta Ritum Sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ.

Eum laudarunt Carminibus Philippus Riccius, Gregorius Brunellus, Augustinus Terzagus, cujus juvat hic Epigramma subdere:

De Cælo flammas ausus rapuisse Prometheus,
Compositum posset queis animare lutum.
Hæc Solis virtus, terræ qui jungere formas
Adjuvat, & Superis copulat ima plagis.
Sit procul audacis nomen; secreta Basili
Evulgas, Divûm quæque fuere sapis.
Dum Carolum celebras, Superi plausere Quirites,
Ordo coccineus vel tua Scripta probat.
Externi exultant, grates tibi Patria reddit,
Auspice te terris Numina nota videt.
Est tibi virga potens, qua tangas astra Sereni,
In fusca rutilat nocte serena dies.

Agunt etiam de ipso Pennottus Lib. III. Historiæ Tripartitæ Cap. 55. num. 2., Rosinus in Lycæo Lateranensi., Moriggia loco cit. Cap. 28., Petrus Paulus Bosca de Origine, & Statu Biblioth. Ambrosianæ, Franciscus Xaverius Quadrius in Libro suo inscripto: Della Storia, e della Ragione d'ogni Poesia, Tom. II. pag. 678., Sitonus noster in Schedis, atque Picinellus in Athenæo pag. 75.

MDLIII.

MDLIII.

SERENIUS JOANNES.

EX Familia Serenia Mediolanensi aliquos protulimus, & infra dabimus eruditione memorabiles Viros, nunc Joannem commendabimus, nomine tenus posteritati notum, quem nisi Corius celebris Mediolanensium rerum Scriptor laudasset, ipse quoque cum his quæ exaravit, oblivionem incurrisset. Nullus indicavit nobis genitores illius, nullus acta, nullus supremum vitæ annum. Exscribemus igitur ea, quæ Corius de Serenio narrat ad annum Christi Salvatoris MCCCXL. „ Nelli medesimi tempi in Venetia apparse uno Ariminese nominato Paulozo homo simplice: il quale piu quatragesime stette senza mangiare veruna cosa ne bevere: excepto aqua calda: Costui piu volte da Vescovi & Inquisitori fu tenuto recluso: come increduli di tanta cosa: il che finalmente trovarono essere vero. E dice Giovanne Sereno che in quello tempo scriveva molte cose che achadevano: & anche in quegli giorni dimorante in Venetia: haverlo veduto: e seco parlato: sogiungendo che doppuo la quatragesima oltra il modo humano mangiava: Hæc ille.

Scripsit igitur

I. Chronicon Rerum sui temporis. Ubi nunc illud servetur, cùm reticeat Corius, nos etiam silere cogimur.

MDLIV.

SERENIUS MAXIMUS.

OCcurrit nunc inter Mediolanensis Urbis Eruditos è Serenia Familia procreatos Maximus, qui paternæ domus posthabitis commodis, ut arctiori vinculo Deo se conjungeret, sub Regula Sancti Benedicti Congregationis Cassinensis, Cucullam induit. Satis jejunè de ipso verba faciunt sui Ordinis Chronologi, quod in causa est, ut & nos uberioribus destituti monumentis pauca admodum dare cogamur. Illum tamen unà cum Petro Maria Campi Historiæ Ecclesiasticæ Placentinæ Scriptore reprehendit Petrus Aloysius à Turre in Præfatione Vitæ Sancti Columbani Abbatis Bobiensis Monasterii Fundatoris, pagg. 32. atque 37., quod Cardinalis Cæsaris Baronii, & Caroli Sigonii authoritate posthabita, emortualem ejusdem Sancti Archimandritæ annum assignantium DCXIV., vel DCXV. ipsi eum ad Superos migrasse scripserint anno DCIV. Verùm Turrius in Jonam potius Abbatem excandescere debuerat, quàm in Maximum; hìc enim nihil aliud egit quàm Jonæ Latinum Opus in Italicum vertere. Vixisse videtur medio elapso sæculo.

Ex Latino Abbatis Jonæ transtulit in Italicum

I. La Vita, e Miracoli di S. Colombano Abate. *Venezia, per Evangelista Deuchino*, 1628., & postmodum *Milano, per Giuseppe Ricchino Malatesta*, 1730.
De ipso Armellinus in Biblioth. Benedictino-Cassinen. pag. 107.

MDLV.

SERENIUS VINCENTIUS.

PArente Bernardino, Aloysii filio, editus est in lucem Mediolani Vincentius Serenius. Hic ad bonas artes aptissimum sortitus ingenium sub optimis Præceptoribus Sculpturæ operam dedit tam sedulam, ut inter primarios hujus artis Professores recenseretur. Architecturam etiam ita didicit, ut admirabili Templi Maximi hujus Urbis ædificationi præfici meruerit. Frontem Ecclesiæ Sanctorum Angelorum, quæ vicinum habet Cœnobium Minorum Observantium, delineavit, aliaque plura tam privata, quàm publica ædificia, inter quæ primarium obtinet locum in ipso Urbis meditullio verè magnificum Jurisperitorum Collegium Pii IV Pontificis Maximi beneficentiâ, & sumptibus excitatum. Ad Vaticanæ Basilicæ molitionem idem Pontifex magnis propositis præmiis Romam Vincentium nostrum advocaverat; oblatum ille tamen honorem, amplissimamque mercedem Patriæ amori posthabuit, in qua diem vidit extremam anno post Christum natum MDXCIV. Prid. Id. Januarias. Conditum jacet illius Cadaver in Ducali Templo Sancti Joannis ad Concham appellato, cujus Tumulum Vitruvius filius ad posteritatis memoriam hoc exornavit Elogio:

VINCENTIO SERENIO MEDIOLANENSI
NOBILI STATVARIO ATQVE EGREGIO ARCHITECTO
TEMPLI MAXIMI AEDIFICATIONI PRAEFECTO
QVI CVM SVAM IN PVBLICIS PRIVATISQVE AEDIFICIIS
ARCHITECTANDIS DOMI FORISQVE PROBASSET INDVSTRIAM
IN TOTA GALLIA CISALPINA
COMMVNI ARCHITECTORVM CONSENSV
PRIMAS CONSECVTVS EST
ROMAM A PIO IV. PONTIFICE MAXIMO
AD FABRICATIONEM BASILICAE S. PETRI PROSEQVENDAM
EXPETITVS EST
AMPLISSIMIS PRAEMIIS INVITATVS
CHARITATE PATRIAE RETENTVS
IN EXTRVENDO IVRISCONSVLTORVM COLLEGIO
A SE PVLCHERRIME DESCRIPTO
CIVIBVS SVIS QVAM COMMODIS SERVIRE MALVIT
DENIQVE CVM IN BENEMERENDO DE ARCHITECTVRA
DEQVE PATRIA
CONSENVISSET
CLARVS BENEFACTIS ET CARVS OMNIBVS
EXCESSIT E VITA PRID. IDVS IANVAR.
ANN. SALVT. MDXCIV. AET. SVAE LXXXV.
VITRVVIVS FILIVS ARCHITECTVS
PATRI OPT. M. POSVIT ANNO MDIC.

Scri-

Scripsisse eum inde cognovimus Opus, quod hic damus :

I. Descriptio Collegii Jurisconsultorum Mediolani. Latet nos an prodierit, vel inter Anecdota delitescat.
II. Plura MSS. Architectonicæ Artis ab ipso condita apud Suos reliquisse, testantur infrascripti;
Videlicet Sitonus noster in Schedis, atque in Chron. ejusdem Collegii pag. 11. art. 43., & Carolus Turrius in libro suo, cui titulus : Ritratto di Milano ; pluribus in locis.

MDLVI.

SERONUS HORATIUS.

FAmilia Serona Mediolani florebat jam à Sæculo XIV., ut videre licet ex Serie Decurionum hujus Metropolis pænes J. C. & Advocatum Sitonum millies à nobis laudatum, nam post Paulinum Seronum Urbis Decurionem anno reparatæ Salutis MCCCXL. alii XV. in hac dignitate numerantur usque ad Aloysium ejusdem Gentis Seronæ ad annum MCCCCLXXIV. Claruit quoque Laurentius Maria Seronus inter XII. Præsidentes Tribunalis Provisionum Mediolani anno MDLX. Horatius verò, de quo agimus, laudatur à Scriptoribus coævis infra recensendis, uti Vir corporis, animique dotibus præclarissimus, ingenio autem promptissimus, ideoque pluribus Academiis adscriptus extitit, inter quas illa Inquietorum celebris in hac Urbe ipsum, sub nomine *l'Imperfetto*, peramanter coluit. Opera illius Poëtica, quæ in manus nostras pervenerunt, satis ostendunt Horatium nostrum optimum componendi genus adhuc servasse Sæculi XVI. etsi sua ætate jam ferè obsoletum. Annum ejus vitæ extremum nemo nobis indicavit.

Vidimus de ipso

I. Fede, e Religione. Poema in ottava Rima in lode del Cardinale Federico Borromeo Arcivescovo di Milano. *Venezia*, 1599., *e Milano*, *nella Stamperia Arcivescovile*, 1604 *in* 4.
II. La Fida Armilla Pastorale. *Venezia*, *presso Evangelista Deuchino*, 1610. *in* 4. Hanc dicavit Auctor Joanni Ferdinando de Vellasco Castellæ Comestabili, ac Dominii Mediolanensis Gubernatori.
III. Aliud Carmen Italicum. Extat in Libro, cui titulus: Lo Artemidoro, Poema di Gio. Soranzo. Al Conte Francesco Dadda. *Milano*, 1613. *in* 4.
Videantur Hieronymus Boserius in Supplemento Nobil. Mediol. Cap. XII., Picinellus in Athenæo pag. 435., atque supradictus Sitonus in Syllabis Decurionum, & XII. Provisionum Mediolani MSS. in fol. apud eundem.

MDLVII.

SERPONTUS BERNARDUS.

DIvi Francisci de Paula Institutum piissimum amplexus est Hercules Serpontus Bernardi, & Elisabeth Manzonæ Conjugum Mediolanensium filius, mutato nomine Baptismali supradicto in illud Bernardi, quo in Religione ipsa Minimorum vocari voluit. In eadem pietate & litteris peregregiè illuxit, itaut post omnes sui Cœtus dignitates summo cum plausu habitas, ad supremam Præpositi Generalis meritò assumptus fuerit. Etsi tot curis implicitus Vir iste indefessus à Concionibus, aliisque piis officiis, nec non ab Operibus scribendis destitit unquam, usquedum meritis annisque onustus, ad Superos evolavit anno redempti Orbis MDCCXIII.

Hæc de ipso proferimus :

I. Il Taumaturgo dell' Occidente, o sia la Vita di San Francesco di Paola. *Milano*, 1668. *in* 12. In Epistola ad Lectorem primum esse hunc suum fœtum Auctor asserit.
II. Vita, e Miracoli di San Francesco di Sales. *Milano*, 1668 *in* 12. Hanc scripsit Serpontus dum Conventui Sanctæ Mariæ *della Fontana* nuncupatæ sui Ordinis præerat, extra Portam Comensem hujus Urbis, occasione qua in Templo ejusdem Cœnobii Canonizatio ipsius S. Francisci Salesii celebraretur.
III. L'Ombra di Cristo. Panegirico de' SS. Pietro d'Alcantara, e Santa Maria Maddalena de Pazzi. *Milano*, *presso il Monza*, 1690. *in* 4 Hanc Auctor nuncupavit Seraphino Corio Laudensi Episcopo.
IV. Panegirici varj. Vol. I. in fol. MS., quod prælo paratum habebat, Picinello teste.
Eidem Pater Renatus Thuillier nuncupavit Dissertationem de Potestate Correctorum Localium; *impress. Parisiis*, *in* 8.
Videatur idem Picinellus in Athenæo pag. 90., necnon Sitonus in Schedis.

MDLVIII.

SERPONTUS GEORGIUS.

JOannes Petrus Serpontus, & Radegunda Schena Conjuges Mediolanenses, Georgium hunc à nobis memorandum genuerunt, qui vestigia Patris prosecutus, Galeni atque Hippocratis dogmata perassiduè coluit, itaut inter Physicos Collegiatos Patriæ adscriptus extiterit an. Salutis humanæ MDCXXXVI. in quorum numero fuit quoque Pater ipsius. Clarissimus Curtius parum de Georgio nostro locutus est, nam, adducto teste Sebastiano Bado, nil aliud de eo profert, quam Consultationem de usu Chinæ Chinæ. De eodem argumento, eodemque tempore egerunt etiam alii Mediolanenses Medici, nempe Christophorus Paravicinus, Joannes Honoratus Castillionæus, Joannes Paulus Cambiagus, Hieronymus Cardanus Junior, Franciscus Gradignanus, nec non Sebastianus Calvus, jubente Joanne Stephano Dongo S. R. E. Cardinali. Apud nos verò extat aliud Opus ejusdem Georgii, quod cum aliis MSS. libenter aquisivimus anno MDCCXXXVIII., cujus Titulum infra dabimus. Fuit Auctor noster Regius Protophysicus in Exercitu Catholicæ Majestatis in Italia, sed mors ipsum nimis citò è vivis rapuit, anno scilicet MDCLXIII. sepultusque fuit in Ecclesia Sanctæ Mariæ Pacis Minorum Observantium hujus Urbis.

Damus de eo :

I. Consultationem de usu Chinæ Chinæ; teste Clarissimo Curtio, ut infra.
II. Dell' uso del Salasso, massime nelle Febri terzane doppie, e quando possa usarsi nel pericoloso male del Vajolo. MS. in fol. pagg. 180. penès me, in cujus fine legitur, anno MDCLVIII.
De eo supradictus Curtius in Libro : „ Notizie Istoriche intorno a' Medici Scrittori Milanesi „ pag. 114. & latius J. C. & Advocatus Jo. Sitonus noster in Chronico Collegii Physicorum Mediol. Part. II. art. 308. MS. in fol. penès Auctorem.

MDLIX.

SERTORIUS BARTHOLOMÆUS.

BArtholomæus Sertorius, qui primùm in Foro claruit Advocatus magni nominis, deinde Fisci Patronus diligentissimus, inter Patres conscriptos Senatus Excellentissimi Mediolanensis adscriptus extitit anno

anno Æræ Christianæ MDCXLVIII. die V. mensis Decembris, in locum J. C. C. Fabii Francisci Dugnani prædefuncti. Vir fuit inter Jurisperitos sui ævi laudatissimus, ut palàm faciunt ea, quæ scripsit, partim à nobis nunc prima vice reperta. Dolendum interea est, quòd parum in ipsa Senatoria dignitate vixerit Auctor noster, nam è vivis excessit anno MDCLI. mense Januario, memoratur tamen in binis Inscriptionibus à Comite Octavio Archinto in sua amplissima Collectione relatis, ac in Ecclesia Sancti Petri *in Sala*, vulgò dicta, existentibus; una nempe in Sacello à Presbytero Joanne Ambrosio Sertorio illius Templi Parocho constructo, & opera Bartholomæi nostri ejusdem nepotis dotato, altera verò Sepulchrali ipsius Joannis Ambrosii, quam tantùm damus, his litteris:

REVER. PRESBYTER IO. AMBROSIVS SERTORIVS
CVRATVS HVIVS ECCLESIAE
QVI EAM REXIT ANN. XXIII.
ET BARTHOLOMAEUS SERTORIVS EIVS NEPOS
REGIVS DVCALIS SENATOR
HANC SIBI SEDEM
ET POSTERIS POSVERVNT MDCLI.

Hæc post se sui ingenii testimonia reliquit:

I. Responsum Juris in materia Hastæ Fiscalis. Extat ad calcem Responsorum Francisci Sadarini. *Mediolani*, 1671. *in fol.*
II. Aliud ad Statut. Mediol. Cap. 305. *Ascendens*. Extat inter Consilia Rhaudensis, & est num. 90. ad pag. 725.
III. Aliud adversùs Redenaschum Consil. 82., & Carenam Resolut. 213. Ipsum cum laude refert Eques Franciscus Putheus de Perego in Tractatu de Antedotalia natis, & legitimatione per subsequens &c. *Mediolani, apud Carolum Joseph Ghislandum*, 1741 Ipsumque Sertorii Consilium typis datum servatur penes eundem Putheum de Perego, in fol.
IV. Alia plura Consilia Juridica reperiuntur inter Merendæ Controversias.
V. Alia item sunt pænes Calvinum de Æquitate.
VI. Adnotationes ad Justinianæi Codices priores libros IX. MSS. in 4., quem Felix Bartholomæus Quintianus prælo paraverat, & Gaspari de Rosales Senatori dedicaverat, de quo jam diximus in eodem, extant apud Marchionem, & J. C. C. Gasparem de Rosales.
VII. Allegationes plures Fiscales ejusdem. *Mediolani impressæ*; extant apud Benaliam, Solivetam, & in Parodiana, atque Archintea Collectionibus.

De eo agunt supracitati Auctores, necnon Clarissimus Sitonus in Sillabo præmisso Chronico Coll. J. PP. Mediol. num. 122.

MDLX.

SERTORIUS CÆSAR.

Aquilinus à S. Petro, Ordinis Excalceatorum S. Augustini Sodalis, in sæculo Cæsar Sertorius, Jo. Baptistæ, & Annæ de Cadenaciis filius, Religionis Habitum assumpsit in Conventu SS. Cosmæ & Damiani Turbici, die XX. Maji, anno Redemptionis nostræ MDCXLV., ibique cursu probationis expleto Professionem emisit. Præerat Religiosissimus Vir anno MDCLXXVI. Conventui Sanctæ Franciscæ Romanæ Mediolani. Cùm Sacerdos aliquis accersitus fuit, ut fœminæ ex acuta & maligna febre morienti assisteret. At metuens optimus Superior, ne si quem subditorum suorum mitteret, morbum lethalem incurreret, accessit ipse, contractaque febris malignitate obiit in eodem Conventu die XXXI. Augusti, anni parùm supra memorati, ætatis verò ejusdem penè XLIX. Totius ferè vitæ suæ religiosæ cursum in sacris Concionibus ad populum habendis insumsit.

In lucem edidit, tacito suo nomine

I. Divozioni, ed Esercizj Spirituali, conforme il modo di vivere de' PP. Scalzi di S. Agostino. *Milano, presso Francesco Vigoni*.
II. Sermoni varj, e Panegirici. Vol. in fol. magnæ molis MS. apud Suos.

Ita ab eisdem, & ex Schedis Mazzucchellianis.

MDLXI.

SESSA FRANCISCUS BERNARDINUS.

Præter inanes bullas nihil fermè protulit in Athenæo suo Picinellus de Francisco Bernardino Sessa Mediolanensi. Eum verò filium fuisse Joannis Petri, jamque inter vivos extitisse anno post Christi Domini Natale MDLXXIX. ex publicis Tabulis apud se servatis monuit nos amicissimus æquè, ac doctissimus JC. Sitonus. Suæ integritatis commendatione promeruit, ut Excelsi Secretioris Consilii Ditionis Mediolanensis à Secretis eligeretur, quod munus adhuc administrabat anno Æræ Christianæ MDCXXVI. Inter alias præclaras artes, quibus excultus fuit, principem sibi comparavit locum Poësis Italica, in qua plura scripsit Carmina stylo felicissimo (si Picinello jam citato credimus) qui prope ad Guarinum accederet.

Habent posteri ejus eruditionis Poëticæ hæc documenta:

I. Rime di Bernardino Sessa de' Regj Segretarj del Consiglio Segreto di Milano. *Ivi, per il Bidelli*, 1623. *in 4.*
II. Carmina plura Italica in libro inscripto: „ Componimenti di Diversi per il Dottoramento in ambe le „ leggi di Gio. Francesco Serbellone. „ 1559. in 12.
III. Alcuni Madrigali. Extant post Carmina Italica Scipionis Cellæ Genuensis.

Laudatur à Hieronymo Borserio in Supplemento Nobil. Mediol. Cap. 12. pag. 38., à Francisco Xaverio Quadrio in libro: „ Della Storia, e Ragione d'ogni Poesia „ Tom. II. pag. 300. à Sitono in Schedis, atque Picinello in Athenæo pag. 202.

MDLXII.

SESSA, seu SESSIUS GERARDUS.

Gerardus ex Nobili Gente Sessa, sive, ut aliis placet, Sessia Regii Lepidi in Æmilia natus, ab ineunte ætate Sacris deditus, & Clericalem professus Vitam, Canonicatum obtinuit in Cathedrali Parmensis Urbis Ecclesia. Cùm tamen solitariæ vitæ cupiditate flagraret, ad Sacrum Cistercienfium Ordinem convolavit, ubi tam laudabilem duxit, numerisque omnibus commendabilem vitam, ut Cœnobii Sanctæ Mariæ de Tilieto Aquensis Diœcesis in ea Liguriæ parte, quæ Monsferratus dicitur, Archimandrita fuerit renunciatus. Diù tamen inter Claustra latere non potuit tanti Viri pietas, atque doctrina; quocirca Novariensi Ecclesiæ, post obitum Petri Episcopi, qui anno MCCX. diem clauserat, vacanti, ab Innocentio III. Summo Pontifice, cui probè notus erat, præfici meruit. Vix electus est litteras ab eodem Innocentio suscepit, quibus ei in mandatis dabat Pontifex, ut Oberti Albingaunensis Episcopi, qui ob nimiam in latronibus puniendis sævitiem ab Altaris ministerio fuerat suspensus, causâ cognitâ, eum si justum foret Officio restitutum pronunciaret. Legatus etiam Apostolicus per Insubriam universam ab Innocentio ipso constituitur, ut & prudentiâ, & facundiâ, quibus in primis pollebat, adversùs Othonem IV., qui à Fidelium communione fuerat segregatus, populos ad arma capessenda incitaret, & Civitates Apostolico dicto non audientes Sacris arceret. Interim Gerardum Pontifex anno MCCXI. ad Albanensem Sedem, & Dignitatem S. R. E. Cardinalis assumpsit, quem Episcopatum, unà cum Novariensi retinuit. Iterum quoque Apostolicæ Legationis functus est munere tunc cùm in Urbe Placentia, defuncto Grumerio, sive Grimerio Præsule, de Successoris electione agebatur. Cùm autem inter Electores non conveniret, in eam tandem itum est sententiam, ut ille jure censeretur ad Episcopalem dignitatem evocatus, quem Gerardus noster ad eum honorem evehendum censuisset. Is igitur Infulis dignissimum pronunciavit Fulconem Virum sanctitate celeberrimum, qui rectè administratâ Placentinâ, anno postmodum MCCXVII. ad Papiensem Ecclesiam translatus, tam commendabili virtute præluxit, ut inter Cœlites cum Christo regnare credatur. Ut autem collapsam in Placentino Capitulo Ecclesiasticam disciplinam restitueret, optimum duxit Gerardus Synodum cogere, latisque saluberrimis legibus, quod meditabatur, perfecit; atque in primis communem convictum Canonicis imperavit. Obierat interim laudatissimus Ambrosianæ Ecclesiæ Archipræsul Ubertus II. Pirovanus, cùm Gerardus, in Urbe Cremona tunc constitutus, communibus Electorum suffragiis in demortui Antistitis locum suffectus est eodem anno MCCXI. At, proh dolor! die ab electione sua XXX. adhuc Cremonæ degens vitam cum morte commutavit, ibidemque sepultus fuit. Fratrem habuit Ugonem Vercellensis Ecclesiæ commendatissimum Episcopum fraternæ virtutis æmulatorem, doctrinâ, Apostolicis Legationibus, & pietate clarum.

Scripsit verò Gerardus:

I. Epistolas plures ad Innocentium III. Summum Pontificem, quæ forsitan in Vaticanis scriniis delitescunt. Harum aliquot memoriam servavit ipse Pontifex in Responsionibus ad eundem Gerardum, suntque sequentes:

1. De negotio, & causa memorati Oberti Episcopi Albingaunensis; Responsio Innocentii est num. CLXXXVII. libri XI. Epistolarum ejusdem, quas Cl. Baluzius collegit, emendavit, & edidit *Parisiis, apud Franciscum Muguet*, 1682. Tomis II. in fol. Hæc data est Laterani Id. Decemb. Pontif. sui anno X.
2. Alia de ipsius Episcopi causa. Huic respondit Innocentius sub data Laterani Kal. Octobr. eodem anno, cùm jam Gerardus electus esset Novariensis Episcopus: est CXXXIV. libri XIII.
3. Alia, qua referebat Innocentio statum quarundam Ecclesiarum Lombardiæ. Hujus meminit in responso dato ibid. III. Non. Decemb. cùm jam Gerardus ad Albanensem Sedem electus Apostolica Legatione fungeretur. Est num CXXX. lib. XIV.

II. Synodum habitam Placentiæ, in qua, ut diximus, saluberrimas condidit leges, quarum initium dedit Ughellus in Tomo IV. Ital. Sacræ in Novariensibus num. LVII.

III. Synodum aliam Novariensem, in qua plura Decreta statuit, laudat Cotta in Musæo Novariensi num. CCCXXII., servarique asserit in Tabulario Gaudiani.

IV. Decreta circa distributionem Blavæ, mulctam absentium à Choro, custodiam Claustri, rerum conservationem &c. condita anno MCCX. ex eodem Cotta.

V. Ejus sententia, cùm adhuc esset Abbas Tilieti, quam cum Lothario Episcopo Vercellensi, & Uberto Presbytero Mantuano Collegis Delegatis ab Innocentio III., protulit XVI. Junii MCCVI. in causa Philippi Archiepiscopi, & Milonis Cimiliarchæ Mediolanensis: Extat in Collectione Diplomatica alibi laudati Sormani.

VI. Diploma pro unione Monasteriorum S. Solutoris Taurinensis, & S. Michaëlis Clusini, quod dedit jam electus Novariensis; Insertum legitur in Epistola sæpe jam memorati Innocentii III. Abbati, & Conventui S. Michaëlis prædicti, data Signiæ Kal. Septemb. anno XV. estque CLVII. libri XV.

Præter supradictas autem plures alias ad eum scripsit Litteras idem Pontifex, ut infrà:

1. Gerardo adhuc Abbati de Tilieto, Archiepiscopo Mediolanensi, & Episcopo Yporiensi. Est CLXXV. lib. XI. data Later. X. Kal. Decemb. in qua eis narrat excessum Placentinorum in Episcopum, & Clerum suæ Diœcesis; datque in Mandatis, ut de hac causa cognoscant.

   Hujus autem delegationis Apostolicæ mentio est in Epistola alia ipsius Pontificis ad Præpositum, & Capitulum Placentinum, quæ est CCXXII. libri X.
2. Eidem adhuc Abbati ut supra, qua ipsum hortatur, ut electioni de se factæ ad Novariensem Cathedram consentiat. Est XV. libri XII. Data Laterani anno sui Pont. XII.
3. Ad eundem Albanensem electum, & Apostolicæ Sedis Legatum, atque ad Episcopum Cremonensem, necnon ad Abbatem de Columba, ut Ferrariensi Ecclesiæ idoneum Pastorem præficiant. Dat. Later. VII. Id. Junii, anno XIV. est LXXVI. libri XIV.
4. Ad eundem. De innovanda excommunicationis Sententia in Ottonem Imperatorem: sub eadem data. Est LXXVIII. ejusdem libri.
5. Ad eundem. Scribit ut pro sua prudentia statuat quod sibi ad honorem, & profectum Ecclesiæ videbatur expedire super precibus Marchionis Estensis petentis licentiam ædificandi Castrum in Civitate Ferrariæ: sub eadem data. Est LXXX. ipsius libri.

Gerardi verò jam defuncti mentionem facit Summus ipse Pontifex in variis Epistolis suis, ubi aliquot recensentur ex illius Legationibus acta. Hujusmodi sunt CLX. libri XIV. ad Episcopum, & Canonicos Parmenses, ubi meminit reservationis à Gerardo factæ cujusdam Præbendæ in favorem G. nepotis sui. Item CXLII. libri XV. Ad Episcopos Cremonensem, & Vercellensem Legatos Apostolicos, atque Electum Reginensem, ubi agit de Joanne Brixiensi Episcopo, qui Præsulatui cesserat in manibus Gerardi nostri. Insuper CCXXIII. ejusdem libri de actis coram eo in causa Præpositi, & Canonicorum Plebis de Bripio & Sal. Clerici ad Vercellensem Episcopum, & Archidiaconum Pergamensem. Tandem CLXXXIV. libri XVI. ad Archiepiscopum Ravennatem, & Episcopum Cremonensem, quibus committit ut ad effectum perducant resignationem Episcopatus à Bononiensi Præsule ad consilium, & suggestionem Gerardi olim factam.

Ipsum laudant citatus Ughellus in Albanensibus, & Novariensibus, ac demum in Mediolanensibus. Cianconius, Corius, Panvinius, Castillionæus, Iricus etiam noster in Historia sua Tridinensi, atque in Dissertatione de tempore, quo S. Abbas Oglerius Locediensi Monasterio præfuit, eidem Historiæ annexa, aliique plures.

MDLXIII.

MDLXIII.

SESSA PAULA.

Italicæ Poësis aureum sæculum quicumque dixerit illud, quod post Christum natum XVI. computatur, profectò multos, qui assentiantur inveniet. Id porrò ad Italiæ nostræ decus æternum memorare lubet non paucas ea tempestate eruditissimas vixisse fœminas, quæ sexum, ejusque illecebras oblitæ, in id toto pectore incubuere, ut Musas colerent, & apud posteros immortalem nominibus suis vitam compararent. Has inter non infimum certè locum promeruit Paula Sessa, sive, ut Ringhierio Concivi meo ipsam placuit nuncupare, Sessia. Hanc Patriâ Mediolanensem fuisse apertissimè profitetur Cl. Franciscus Xaverius Quadrius Presbyter Nobilissimæ Societatis Jesu, de Italica Poësi optimè meritus iis Voluminibus, quos actu in hac Insubrum Metropoli Typis tradit. Poëtriam ille nostram liberalibus excultam disciplinis, mirâ præditam eloquentiâ, formâque dotatam non mediocri, sæculo suo inter primaria Italicæ Linguæ ornamenta existimatam fuisse scribit. Tot illustris nominibus eâ tamen fuit modestiâ, ut Carminibus, & quidem optimis à se elucubratis passa non sit nomen suum inscribi, sed initiales tantummodo litteras P. S. M., quas rectè Quadrius laudatus interpretatus est *Paola Sessa Milanese*. Oh utinam, quod nobis erat in votis, pluribus licuisset de parentibus, actis, atque emortuali ejus anno Lectores reddere certiores! Veruntamen nudum proferre nomen cogimur, satis tamen illustre ob

Ea, quæ scripsit, videlicet:

I. Carmina Italica, vulgò *Rime*. Extant in libro, cui titulus „ Rime diverse di alcune nobilissime, e virtuo-„ sissime Donne, raccolte per M. Lodovico Domenichi. *Luca, per Vincenzo Busdrago*, 1559. *in* 8.
Laudatur ab Innocentio Ringhierio in libro suo inscripto „Cento Giuochi d'ingegno, edito *Bononiæ*, 1551. *in* 4. pag. 137., ubi enumerat alias fœminas Poësi celebratissimas sui ævi, & à citato Quadrio „ Della „ Storia, e Ragione d'ogni Poesia „ Tomo II. pag. 362.

MDLXIV.

de SEXTO GUIDOTUS.

Guidotus de Sexto Mediolani ortus, priusquam Ordini celeberrimo FF. Prædicatorum nomen daret, insignis erat Decretorum Doctor, munusque Auditoris contradictoriarum in Curia Summi Pontificis egerat. S. Dominico autem anno MCCXIX. Galliis relictis, Italiam petente, & ex itinere Mediolanum mense Julio, vel Augusto divertente, ejus Concionibus, quas plures ibidem habuit, excitatus Guidotus, totum se ei commisit, ac vestem Ordinis ex ipsius manibus induit, unà cum Amizio de Solario, & Rogerio de Merate Viris omni exceptione majoribus, & in utroque Jure Doctoribus etiam famosissimis. Guidotus itaque cum duobus Sociis Sanctum Patriarcham Bononiam progressum secutus est, & cum eo reliquæ ejus vitæ plures annos conversatus, duplicem ejus spiritum charitatis erga peccatores, & zeli adversùs hæreticos imbibit pleniùs; hinc, teste Taëgio pluries citato, unus fuit ex primis Inquisitoribus Hæreticæ pravitatis in Lombardia, à Gregorio IX. circa annum Christi MCCXXXIV. constitutus. Eodem munere functum adhuc anno MCCLII. scribit

A Ballarinus in Chronico Comensi, citatus à Fontana in Monumentis ad annum MCCLIII., ac jussu Innocentii IV. in Auctores cædis S. Petri Martyris inquisivisse. Quandiu autem postea vixerit, nemo refert, Eustorgianorumque (nam ex legibus tunc in Ordine servatis eorum Conventui, licèt anno sequenti tantùm erecti XV. Martii MCCXX. Alumnus fuit adscriptus) Sodalium diligentiæ est diem & annum mortis tanti Viri ex veteribus suis Chartulariis depromere, nosque docere. Ita scripserunt Clariss. Quetif, & Eccard, qui adhuc hoc expectant, sicut & nos, & forsan Posteri quoque expectabunt. Ejus meminit Oldoinus in Athenæo Ligust. Ligurem fortè ariolatus a cognomine de Sexto, quasi fuerit à pago illo celebri in ora Ligustica, *Sestri di Ponente*, vernaculè dicto oriundus,
B sed cùm Mediolanensem Guidotum ipsum asserant Chalcus, & Taëgius, è Sexto potius Insubriæ ad lacum Verbanum, aut ab alio ejusdem nominis Oppido, sexto ab Urbe lapide dissito, Modoëtiam versus, nomen, & si velis, originem traxisse, proculdubio censendus est. A Rovetta ad annum MCCXXVI. dicitur Guido de Bononia, fortè quod Bononiæ aliquandiu versatus fuerit, sed certum est Mediolani in Ordinem adscitum fuisse Sancto Dominico tunc apud Sanctum Nazarium hospitante, sub spe Domus in ipsa Urbe Ordini brevì erigendæ.

Idem Rovetta hæc ei adscribit Opera.

C
I. Volumen eruditum, & grande adversùs Hæreses sui temporis.
II. Opuscula alia.
Supererat indicandum à quo, & ubi visa, licèt de re vix dubitem: saltem alicubi extent adhuc, aut aliquando extiterint ejus
III. Acta adversùs hæreticos, Insubriam sua ætate vexantes.
Ita supradicti Quetif, & Eccard in Tomo I. Scriptor. Ord. Prædicator. pag. 141.

MDLXV.

de SEXTO JO. BAPTISTA.

D Joannes Baptista de Sexto, sive Sextius Mediolanensis non vulgari famâ celebratus ob militarem fortitudinem, atque Architecturæ præsertim militaris, quam in primis adamavit, peritiem, locum sibi promeruit in hoc Litterario Theatro Eruditorum Insubriæ Metropolis. Opus enim illius, quod infra laudabimus, non Iconographiam tantùm Urbium, atque Arcium Mediolanensis Ditionis exhibet, sed Auctor singularum Originem, & Historica addidit Monumenta, quæ res satis ostendit quantùm ille hujusmodi studiis oblectaretur. Plura meruit stipendia, ideoque vices obire jussus est supremi Copiarum Præfecti, quem vulgò *Tenente Generale* nuncupant; gratissimusque extitit Eugenio illi Sabaudiæ Principi, qui reportatis de Fidei
E hostibus victoriis, nulla unquam oblivione delendum nomen transmisit ad Posteros, cui etiam Opus suum inscripsit,

Hoc titulo prænotatum

I. Piante delle Città, Piazze, e Castelli fortificati in questo Stato di Milano, colle loro dichiarazioni, del Tenente Generale, ed Ingegnier militare Don Gio. Battista Sesti; al Serenissimo Principe Eugenio di Savoja. *Milano, presso l'Agnelli*, 1706. *in fol.*

MDLXVI.

MDLXVI.

de SEXTO MATTHIAS.

QUod mihi proculdubio accidit in hac Collectione mea, qualiscunque tandem ea sit, ut scilicet plures exciderint Eruditi, quorum hìc Opera locum merebantur, illud ipsum ante me contigit aliis, qui similes assumsere labores, quod quidem mihi omnium minimò excusationem prætendet, præsertim cum extero homini id facilius evenire possit, quàm iis, qui vel ex eadem prodierunt Patria, vel communem cum Scriptoribus iisdem professi sunt Ordinem. Id præfari libuit, cùm nunc occurrat mentio Matthiæ de Sexto Mediolanensis, qui Sancti Dominici amplexus Institutum sæculo XV. in finem vergente floruit. Hunc enim Viri Clarissimi Quetif, & Eccard, aliique ejusdem Ordinis Scriptorum Collectores, & Picinellus noster, nec de nomine salutarunt. Gaudens igitur ipsum Mediolanensibus suis reddo, quamvis dolens acta illius deperiisse. Tempus tantùm, quo erat in vivis cognovi ex MS. Codice Ambrosianæ Bibliothecæ, cujus titulum post ipsius Matthiæ Opus editum dabo.

Scripsit Author noster

I. Conciones pro omnibus Dominicis Adventus Domini, & pro Festis Sanctorum Apostolorum, aliorumque Sanctorum principalium totius anni. *Venetiis, apud Octavianum Scottum*, 1498. *in* 4. Memoratur in Indice Biblioth. Domini de Hondt, & Colbertinæ inter Sacros. Servatur autem in Bibliotheca Ambrosiana MS. Codex sign. B. num. 37. in 4. litteris rubro-nigris, qui sic prænotatur: „ Incipit Egregius, & valde devotus „ Tractatus de Glorificatione sensuum in Paradiso, „ qui ascribitur Reverendissimo Domino, & Sacræ Paginæ Excellentissimo Professori D. Fratri Bartholo- „ mæo Episcopo Coronensi, & Sanctissimi Ordinis Fra- „ trum Prædicatorum. „ In fine sic legitur: „ Com- „ pletum per me Fratrem Matthiam de Sexto Medio- „ lanensem Fratrem Ordinis Prædicatorum, anno Do- „ minicæ Incarnationis MCCCCXCVI. die II. mensis „ Januarii in Conventu Ferrariensi, pagg. 78. litteris „ rubro-nigris.
Opus hoc Authorem habet Bartholomæum Lapaccium, qui etiam dictus est Rambertinus, Rimbertinus, sive Ubertinus, de quo laudati Quetif, & Eccard in Biblioth. Script. Ord Prædicat. pagg. 834, & sequentibus. Editum fuit *Venetiis*, 1498. *in* 8., ut ibi fusius refertur.

MDLXVII.

SFONDRATA ANGELICA AGATHA.

GEns Sfondrata tot illustris nominibus, originem suam ab Urbe Cremona proculdubio antiquitus traxit, uti ex serie Chronologica Clarifs. Viror. Francisci Arisii, & Joannis Sitoni nostri facilè conjicitur; ex eadem verò Joannes Baptista Senatoriam Cathedram Mediolani adeptus, anno Christi MCCCCLXXV. in hac Metropoli sedem suam fixit, Margaritâ Homodeâ celeberrimi J.C.C Signoroli Senatoris à nobis laudati filiâ in Conjugem acceptâ, prout etiam infra uberiùs repetemus. Ex iisdem Franciscus item Senator, & dein S. R. E. Cardinalis, aliique Viri & Fœminæ ob litterarum gloriam encomio dignissimi orti sunt, ideoque nos juremerito omnes post Joannem Baptistam supramemoratum, ex eadem linea inter Mediolanenses Scriptores recensebimus. Ordine igitur alphabetico demore servato ab Angelica Agatha Sfondrata incipiemus. Parentes ipsa habuit Paulum Comitem & Or-
A
dinis S. Jacobi à Spatha Equitem, Vallis Assinæ Baronem, Regiumque Mediolani Senatorem, nec non Sigismundam Marchionissam Estensem Conjuges, atque in Fonte Baptismali nomen Barbaræ sortita est. Pietate non minus quàm litteris instructa, Antoniæ Mariæ ejus Amitinæ amantissimæ, inter Angelicas Monasterii Sancti Pauli hujus Urbis degentis, vestigia prosequendo idem Asceterium ingressa est die Dominico VIII. Januarii MDLXXXI. Religionis Habitum ex manibus Sancti Caroli excipiens, qui eam antea Sacro Chrismate inunxerat, & postea emissa ab eadem solemnia Vota approbavit; quum eidem Cœnobio præesset Angelica Paula Antonia Sfondrata ipsius altera Amitina, quæ deinde tyrocinii sui institutrix, seu Novitiarum ut vocant Magistra, est constituta. In
B
commendationem Agathæ nostræ hæc scripta reliquit Augustinus ab Ecclesia loco inferiùs signando: „ Angelica Agata, figliuola del Baron Sfrondrato Mi- „ lanese, e Sorella del Cardinal di Santa Cecilia, „ Abbadessa di S. Paolo di Milano (in hoc Asceterio Antistitæ non Abbatissæ, sed Priorissæ nomine „ appellantur) non meno nobile di sangue di quel, „ che sia di tutte le virtù, che adornano le Signore „ illustri, essendo stata da fanciulla incamminata dal „ Padre, ch' era letteratissimo, al studio delle lette- „ re, riuscì sì eccellente in quelle, massime nella „ Prosa Italiana, che i Scritti suoi per i concetti, e „ per la dolcezza della lingua, sono tenuti in gran „ conto da i Virtuosi. „ Ea profectò memoriæ facilitate, atque ingenui acumine prædita erat, ut ab
C
ore loquentis Sancti Caroli, qui pluries Monasterium adibat, Sacro Pane, & Divini Verbi suavissimo cibo Nobiles illas Virgines refecturus, ipsa integras Conciones exciperet, & fideliter scripto mandaret. Has in unum Volumen redactas public: juris fecit Cajetanus Vulpius, qui in Epistola ad Lectorem Operi præmissa, digna profectò, quæ legatur, satis innuit quantùm in Latinis Litteris Agatha emineret, addens etiam, Historiam, sive Chronica Monasterii Sancti Pauli ab eadem fuisse conscriptam, his potissimùm verbis hoc exprimens: „ La Raccoglitrice „ dotta ed intelligente della Lingua Latina, e molto „ benemerita dello stesso Monastero, per averne „ scritte diligentemente le Cronache. „ Non segnes fuimus in perquirendo à Nobilibus illis fœminis, num
D
alia prælaudatæ Agathæ Opera, istæ penès se haberent, quapropter eâ, qua præditæ sunt, humanitate, MStum Codicem Sermonum S. Caroli exhibuerunt, in cujus calce permultos alios deprehendimus, atque eos inter XIV. de Oratione, quos stylus & dicendi gravitas à Cardinali Archiepiscopo Friderico Borromæo recitatos fuisse, satis clarè demonstrant. Hinc invaluit non contemnenda suspicio, istos quoque ab Agathâ auditos, & memoriæ mandatos in scriptis fuisse redactos. Ob integritatis prudentiæ, ac cæterarum virtutum splendorem, quo inter tot pietatis lumina, quot fuerant illius Congregationis Virgines, Agatha effulsit, ab eisdem quater ad supremæ auctoritatis gradum fuit promota. Tamdem die XXIX. Januarii Æræ Christianæ MDCXXXI. carnis debitum solvit, perennia nominis in-
E
geniique sui monumenta relinquens in ejus Scriptis;

Ea sunt, quæ sequuntur:

I. Discorsi familiari di S. Carlo Borromeo fatti alle Monache dell' Insigne Monistero di S. Paolo raccolti dalla viva voce del Santo da Agata Sfondrati, ed ora per la prima volta da' MSS. per opera di D. Gaetano Volpi pubblicati. *Padova, presso il Comini*, 1720. *in* 4. Sermones septem sunt ultra decimum, quos inter secundus & tertius recensent ingressum, & vota emissa ab eadem Agatha in prælaudato Monasterio.

II. Lettera dedicatoria alla M R. M. sua Zia Paola Antonia Sfondrata, de qua infra, ed alle altre Angeliche del Monastero di San Paolo. Data est III. Augusti MDLXXXV., ideft novem post menses, ex quo S. Cardinalis ad Superos evolavit. Epistola nem-

nempe unica, sed digna lectu, continens mirabilia de eodem Sanctissimo Cardinali.

III. In fine ejusdem libri pag. 133., & seqq. alia ejusdem Agathæ prolixa Epistola legitur, exarata die VIII. Decembris MDLXXXIV. hoc titulo: Alle Molto Reve-
„ rende Madri mie in Gesù Cristo Osservandissime le
„ Madri Priora, ed Angeliche del Monastero di Santa
„ Marta di Cremona „. Hac iisdem Monialibus nunciat extremam sui animi turbationem, ex morte Sanctissimi Cardinalis Borromæi, & seriem funebris luctus accuratè omnino exponit.

IV. Epistolæ plures ad Cardinalem Federicum Borromæum ab anno MDXCV. ad annum MDCIV. Extant in sæpe laudata Collectione Epistolarum ejusdem Cardinalis in Bibl. Ambros.

V. Ragionamenti familiari sopra l'Orazione, e la Vita Religiosa del Cardinale Federigo Borromeo Arcivescovo di Milano, fatti alle Angeliche di S. Paolo, ascoltati, ed esposti dalla M. Angelica Agata Sfondrati. MSS. in eodem Monasterio, ut supra innuimus.

VI. Chronicon, sive Monumenta historica Monasterii Sancti Pauli Mediolani. De quo MS. in Vita supra jam egimus.

In Parte secunda Epistolarum selectarum Bartholomæi Zuchii, *Edit. Venet.* 1595. una extat ad Agatham scripta die 1. Januarii 1593.

Altera Annibalis Guaschi ad Herculem Sfondratum, & ad Angelicam Sfondratam inter editas *Mediolani apud Pontium & Piccaleam*, 1601.

Ad ipsam Ludovicus Septala, celebris inter Mediolanenses Medicus, Epistolam misit: „ Della Mobilità della
„ Pasqua „ uti de hoc agentes jam supra indicavimus. Memoratum in quibusdam Schedis invenimus, Agathæ Vitam fuisse ex integro scriptam; non diu post ejus mortem, quam tamen Angelicæ S. Pauli penès se non servant, sed apud quendam invidum nimis custodem delitescere, calculis suis comprobaverunt.

Ejusdem mentionem fecere Augustinus ab Ecclesia in libro „ delle Donne Letterate pag. 84. Ephemerides Litteratorum Italiæ T. XXXV. art. I. Acta Lipf. T. VIII. ex Supplem. Sect. I. pag. 16. & 19. Atque Arisius in Cremona Litter. Tom. II. pag. 397., & Tom. III. pag. 1.

MDLXVIII.

SFONDRATA ANTONIA MARIA.

ANtonia Maria Sfondrata, cujus in superiori jam meminimus articulo, Franciscum Sfondratum Virum celeberrimum, qui, post Annæ Vicecomitis suæ Conjugis obitum, Sacrâ Purpurâ ornatus inter S. R. E. Cardinales, ut pleniùs infra dicemus, cùm de ipso agendum erit, effulsit, Patrem habuit; Sororque extitit laudatissimi Pontificis Maximi Gregorii XIV., cujus Elogium jam supra exhibuimus. Fuit ultra fœmineum morem acri, docilique ingenio, cui cùm Patris curâ adhibita fuisset ea, quæ hujusmodi nobilitatis germen deceret, cultura, Latinis litteris adeò sedulam dedit Operam, ut non contemnendos in eis progressus fecerit. In Nobilissimo Parthenone S. Pauli hujus Urbis Christo Regum Regi teneris adhuc annis desponsata, sub disciplina celebris Angelicæ Mariæ de Nigris, quam alibi debitis sumus laudibus prosecuti, perceptam in sæculo eruditionem æquè ac pietatem auxit. Has animi dotes ut impensiùs coleret, optimum sibi Magistrum elegit, fulgidum illud, scilicet, Sanctæ Ecclesiæ Sydus Mellifluum Doctorem S. Bernardum, cujus Opera nedum sedulò pervolutabat, ut inde spiritus hauriret pinguedinem, sed etiam Sermones in Italicum idioma convertit, ut Latinæ linguæ ignaris paterent. His aliisque præclarè gestis illustris à cœlesti Sponso evocata est ad meliorem vitam anno reparatæ humanitatis MDCII. die XIII. mensis Octobris.

Laudatur ob

I. Versionem Italicam Sermonum S. Bernardi Clarævallensis Abbatis. Hæc propediem edenda erat, typisque in publicum producenda, scribente Campio, loco inferiùs citando, at nunquam id evênit. MS. servatur in eodem Cœnobio S. Pauli.

De ea cum laude egerunt Antonius Campi supradictus in Hist. Cremonensi lib. III. pag. 50. Moriggia in initio Hist. Mediol. Arisius in Cremona Litterata T. II. pag. 330. & Necrologium præfati Monasterii Sancti Pauli Mediolanensis, ex quo Indicem earum, quæ ex Sfondrata progenie ibidem Domino famulatæ sunt, nobis texuit humanissimè Mariana Antonia Ciconia ejusdem Sanctimonialis, atque Sitonus noster in Schedis.

MDLXIX.

SFONDRATA PAULA.

JOannem Baptistam Sfondratum integerrimum Mediolanensis Senatus Patrem, Ducalemque Consiliarium, qui ex Urbe Cremona, ut jam innuimus, & infra dicemus uberiùs, in hanc Metropolim lares transtulit, atque Margaritam Homodeam è satis nota Nobilitate Matronam, Genitores nacta est Julia Sfondrata Francisci Cardinalis Soror, atque Gregorii XIV. Pontificis Maximi Amita. Hæc liberaliter, summâque diligentiâ educata Nobilissimo primùm è Gonzaga Familia Viro nupsit, eodemque defuncto ad secunda Vota cum Cleto Picenardo Equite Aurato convolavit. Hanc hisce verbis penè expressit Jacobus Crottus infra citandus, Franciscum ejus fratrem alloquens: „ Sororem habes Juliam
„ vivacem, cœlestis virtutis tuæ, integritatisque
„ morum maternorum imaginem; cui nulla fœmina-
„ rum gloria in omni & pulchritudinis, & pudi-
„ citiæ, & gravitatis laude conferri potest: „ Verùm præclaram hanc Fœminam sibi Deus elegerat; quocirca post secundi Viri obitum, Veronæ pietatis officiis toto pectore dedita, bina ibidem præcipua Xenodochia condidit, tum sæculi pompis, commodisque penitùs abdicatis ad insigne Sancti Pauli Mediolanense Monasterium se contulit, Septembri mense anni MDXXXVIII., ubi inter Religiosas illas Nobilesque Fœminas diu versata, eorum moribus & vitæ ad normam Evangelicæ perfectionis traductæ disciplinâ admodum illecta, ibi tandem die VIII. Decembris, quo Immaculatæ Conceptionis memoria decurrebat, Sacrum Habitum induit Salutis anno MDLV. cùm LX. ætatis attingeret. Die tertia Maji in Solemnitate Inventionis S. Crucis, anno MDLXII. Religionis vota emisit, & Paula voluit nuncupari. Fuit Poësis arte instructissima, adeo ut Musarum Alumna, atque insignis totius fœminei sexus ornamentum à Scriptoribus infra citandis nuncupetur. In eodem Parthenone piissimè vixit ad ann m usque MDLXXV. ætatis suæ LXXIX. quo die VI. Octobris viam universæ Carnis ingressa est.

Scripsit:

I. Carmina plura. Hæc utrum Latina fuerint, vel Italica, aut ubi MSS. delitescant (edita enim nunquam vidimus) nemo hactenus indicavit. Ea tamen praferimus nomine tantùm tenus, fulti testimonio Arisii Viri Clarifs. in Cremona sua Litterata, Tomo II. pag. 255., qui & alios sequentes citat, videlicet:

Jacobum Crottum in Oratione ad laudem Francisci Sfondrati. Antonium Campi Histor. Cremon. lib. 3. pag. 50. Octavianum Picenardum in Orat. habita pro Sigismundo Picenardo. Brescian. in Corona &c. lib. I. Part. I. his autem nos addimus Sitonum nostrum in Schedis, ac Necrologium ipsius Monasterii S. Pauli Mediolanensis jam alibi citatum.

MDLXX.

SFONDRATA PAULA ANTONIA.

INter liberos, quos Franciſcus Cardinalis Sfondratus non ſemel jam memoratus, ante Sacros Ordines, ex Anna Vicecomite Conjuge legitimè ſuſcepit, hìc meritò locum obtinet Paula Antonia. Hanc ad optimas artes toto amplectendas pectore, Franciſcus Genitor, & Nicolaus Frater poſtea ad Pontificatum Maximum ſub nomine Gregorii XIV. evectus, imò & Sorores litteratæ ſuis exemplis ita incitarunt, ut virtutis, & doctrinæ ſemitam non ſine ingenti laude initam fuerit proſecuta. Cùm autem adoleviſſet, Cœleſtis Sponſi Nuptias Paternæ Domus commodis præoptans, in ſæpe jam laudato S. Pauli Mediolanenſi Parthenone Religioſis ſe Votis obſtrinxit. Vivebat per ea tempora inter Virgines illas Paula Antonia de Nigris crebrò jam à nobis commendata, atque hujus potiſſimum ſedulò imitata mores Paula Antonia noſtra pietatem, humilitatemque, ac ceteras virtutum dotes adepta eſt. Tantum conceperat animo Divini Spiritus fervorem, ut non ſolùm ſe, at alios quoque ad perfectionis apicem ſanctiſſimis monitis adducere ſtuduerit. Hos inter Seraphinus Acetus de Portis Firmanus Canonicus Lateranenſis non eſt prætereundus, quem Virginis hujus colloquia plurimùm juviſſe ad optimæ vitæ genus amplectendum teſtatur Roſinus infra citandus. Huius rei memor Seraphinus non tantùm in Præfatione Problematum ſuorum de Oratione, ceteriſque ſuis Opuſculis meminit illius, ſed gratum erga ipſam animum profeſſus, eidem dicavit librum ſuum de vera Converſione inſcriptum. Quod verò ad eruditionem pertinet, ſubjicimus libentiſſimè verba Franciſci Auguſtini ab Eccleſia Salutiarum in Subalpinis Epiſcopi, quibus Sfondratam noſtram commendat pag. 84. libri ſui, cui titulus: „ Theatro delle Donne Letterate „ Ea ſunt: „ Vive anco nella medeſima „ Città, e dell' iſteſſa famiglia Angelica Paola An„ tonia, Signora molto prudente, e letterata, la „ quale oltre al giudicio, e maturità nelle coſe, hà „ tanto cognitione di quelle, che ſi chiamano belle „ lettere, che pare haver in eſſe conſumato gl' anni „ ſuoi. „ Ob ſpectatam prudentiæ commendationem Tyronibus dirigendis præfecta fuit, atque inter ceteras ſub diſciplina habuit Angelicam Agatham Neptem ſuam, quæ, ut in ipſius Articulo diximus, Sermonum Sancti Caroli Codicem à ſe conſcriptum Amitinæ huic dilectiſſimæ, optimæque Magiſtræ ſuæ dicatum voluit. Quater etiam univerſis Sororibus Antiſtita præfuit ingenti cum laude non præeſſe minus, quàm prodeſſe ſtudens. Mortalis eſſe deſiit anno humanæ Reparationis MDCIII. die XV. menſis Januarii magno cum Virginum ſui Monaſterii luctu.

Qua fuerit eruditione, & pietate prædita indicant poſteris:

I. Epiſtolæ plures religioſi fervoris plenæ, in quibus aliquæ extant Bonifacii Vannocii Piſtorienſis Presbyteri Sæcularis, à Secretis primùm Baronis Sfondrati, deinde Cardinalis Pauli ſub eodem Gregorio XIV. Reſponſiones Tom. II. Epiſtolarum Illuſtrium Scriptorum à Bartholomæo Zucchio ſelectarum, editarumque *Venetiis, apud Societatem minimam*, 1595. *in* 4.

II. Aliæ ad S. Carolum Borromæum. Extant in pluries commendata Collectione Ambroſiana.

Sub ejus nomine extant Carmina Elegiaca inter Heroidum Epiſtolas Aurelii Albutii, de quo loco ſuo jam diximus.

Laudatur inſuper ab Ariſio in Cremona ſua Litteraria Tomo II. pag. 417. à Moriggia in Hiſt. Mediolani, à Sitono noſtro in Schedis, à Roſino in Licæo Lateranenſi lib. XVI. pag. 225., & in Necrologio ſæpe citato Monaſterii prænominati Sancti Pauli Mediolani.

MDLXXI.

SFONDRATUS CŒLESTINUS.

VAlerianum Sfondratum Gregorii XIV. Summi Pontif. Nepotem, ac Paulam Camillam Marlianam nobiliſſimos Conjuges Cœleſtinus in hac Urbe Mediolanenſi genitus parentes habuit, atque in lucem editus fuit anno Salutiferæ Incarnationis MDCXLIX. In Monaſterio Sancti Galli, quo erudiendi gratiâ miſſus fuerat admodum puer, tantùm profecit pietate ac litteris, ut adultus, ab ejuſdem Cœnobii Monachis in fratrem admiſſus, Sancti Benedicti Regulam profiteretur. Docendis poſtmodum aliis jam maturus Theologiam Campidonæ publicus Anteceſſor auditoribus tradidit, quam etiam in præfato Monaſterio ſuo cum Philoſophia, & Jure Canonico interpretatus eſt. Ejus interim doctrinæ famâ commoti Salisburgenſis Academiæ Moderatores Cœleſtinum evocarunt, ut ibidem Pontificias leges è Cathedra explicaret. Emanaverant ea tempeſtate à Gallicano Clero propoſitiones aliquot, quas acceptas Salisburgenſis Antiſtes, pro ſua in Apoſtolicam Sedem reverentia, ad Univerſitatis ſuæ Doctores refutandas tranſmiſit. Ea provincia Cœleſtino noſtro communibus obtigit ſuffragiis, libroſque edidit inferiùs recenſendos, quibus Pontificiam Dignitatem ſtrenuè defendit. Majorum exinde juſſu animarum curationem ſuſcepit in Oppido, cui nomen Roſacum, in Sacello videlicet à Monaſterio Roſacenſi leucâ Germanicâ diſſito in prærupto, & penè invio Monte conſtituto; ubi ſolitudinis tœdium, conſcripto nobili Philoſophiæ Tractatu, mox laudando, feſellit. Patientiam tandem illius admiratus Abbas eum ad S. Galli Monaſterium revocavit, ſuumque in Spiritualibus Vicarium conſtituit. Defuncto Joſepho Maria Mirabilia, quem loco ſuo memoravimus, Novarienſi Epiſcopo, à ſanctæ memoriæ Innocentio XI. eidem Eccleſiæ præfectus eſt, quamvis invitus, ut ex ejus Epiſtolis tam ad Pontificem, quàm ad Cardinalem Cybo ea ſuper re datis ſatis apparet, præoptabat enim Infulis Cœleſtinus Monaſterii ſui quietem, mandatis tamen Apoſtolicis obedire compulſus humiliter acquievit. At dum iter in Italiam pararet, à Sodalibus ſuis revocatus eſt ad Clauſtrum; ipſum enim, defuncto Archimandritæ ſuo ſucceſſorem delegerant. Quocirca, bonâ cum Pontificis veniâ, Epiſcopatu dimiſſo, eò ſe contulit Sacrum Jus Cœnobitis dicturus; ubi etiam pluribus cudendis Operibus inſudavit. Tantum poſtremò Virum Innocentius Pontifex hujus nominis XII. anno MDCXCV. abſentem evocavit ad Purpuram, adjecto Presbyterali titulo S. Cæciliæ. Urbem igitur Romam petiit, ibique adverſâ ut plurimùm valetudine conflictari cœpit, & intra ſex menſium ſpatium ſanctiſſimè, ut vixerat, migravit ad Dominum, ætatis ſuæ anno LII. Funus illius Apoſtolicæ Cameræ expenſis celebratum fuit, nam cuſtos acerrimus religioſæ paupertatis, unum hoc ſupremis expetivit votis, ut aliquid ſibi eſſet ad manus, quo ſuam in familiares beneficentiam teſtaretur. Jacet Cadaver illius in Eccleſia ſui Tituli, illatum tumulo eidem, ubi Paulus ejus Patruus item Cardinalis conquieſcit. Hoc humillimum Epitaphium Sarcophago incidi juſſit:

COELE-

COELESTINVS TIT. S. CAECILIAE
S. R. E. PRESBITER CARDINALIS SFONDRATVS
MISERRIMVS PECCATOR
ATQVE EIVSDEM VIRGINIS HVMILIS SERVVS
AD CVIVS PEDES HIC HVMILITER REQVIESCIT
VIXIT ANNOS LII.
OBIIT PRIDIE NONAS SEPTEMBRIS
ANNO MDCXCVI.
ORATE DEVM PRO EO.

Satisfactum quidem fuit piissimi Cardinalis voluntati, decentius tamen Elogium Affines posuere; in hæc verba conceptum:

D. O. M.
HIC IACET
COELESTINVS TIT. SANCTAE CAECILIAE
PRESB. CARDINALIS SFONDRATVS MEDIOLANENSIS
GREGORII XIV. PAPAE ABNEPOS
EX PRINCIPE ABBATE MONASTERII S. GALLI
ORDINIS S. BENEDICTI NVLLIVS DIOECESIS
PROVINCIAE MOGVNTINAE
CARDINALIS RENVNCIATVS
AB INNOCENTIO XII. PONT. MAX.
PRIDIE IDVS DECEMBRIS MDCXCV.
VIXIT ANN. LII. MENS. VII. DIES XXV.
OBIIT PRIDIE NON. SEPTEMBRIS MDCXCVI.

Scripsit, & cum sui nominis ingenti gloria evulgavit: A

I. Regale Sacerdotium Romano Pontifici assertum, & quatuor Propositionibus explicatum, Auctore Eugenio Lombardo S. Theologiæ, & J. U. Doctore, (scilicet Cœlestino Sfondrato) *sine loco, apud Sebastianum Trogum*, 1684. *in* 4., *& per Cyriandrum Donatum*, 1693. *in* 4. Extat quoque in Tomo XI. Biblioth. Pontificiæ Roccaberti, pag. 307. Contra hunc librum scripserunt quinque Episcopi Galliæ. Videsis Journal des Sçavans Tom. XLVI. ad ann. MDCVIII.

II. Tractatus Regaliæ contra Clerum Gallicanum. *Sine loco, & Typographi nomine*, 1682. *in* 4. Prodiit quoque Idiomate Gallico, *sine loco, anno, & Typographi nomine*, aliquibus tamen in locis à supradicto Latinè exarato difert.

III. Gallia Vindicata, in qua Testimoniis, Exemplisque Gallicanæ præsertim Ecclesiæ, quæ pro Regalia ac quatuor Parisiensibus Propositionibus à Ludovico Maimburgo, aliisque producta sunt, refutantur, Auctore R. P. Cœlestino Sfondrato. Ad Innocentium XI. Christi Vicarium. *Typis Monasterii Sancti Galli*, 1687., 1688., *&* 1702. Iterum editio aucta *Mantuæ, apud Albertum Pazzonum*, 1711., & in Roccaberti Biblioth. Pontificia T. VI. pag. 109. B

IV. Legatio Romam Marchionis Lavardini, & ob eandem Regis Christianissimi diffidium, ubi agitur de Jure, Origine, Progressu, & Abusu Quarteriorum Franchisiarum, seu Asyli &c. Refutantur rationes à Lavardini Advocato productæ in Libello Gallico, cujus initium: „ Si l'Auteur &c. „ *Sine loco, atque Typographi nomine*, 1688. *in* 8.

V. Innocentia Vindicata de Immaculato Conceptu B M.V. *Typis Monasterii S. Galli*, 1695. *in fol.* cum Emblematibus ære incisis.

VI. Nodus Prædestinationis, ex Sacris Litteris, Doctrinaque SS. Augustini, & Thomæ, quantùm homini licet, dissolutus. Auctore Cœlestino S. R. E Cardinali Presbytero Sfondrato. *Romæ*, 1696., *& Venetiis, apud Albritium*, 1698. *in* 4. Liber hic sub prælo erat dum ultimo morbo laborabat Auctor, ejusque editionem commendavit enixè Cosmo III. Hetruriæ Duci, ac eximio Cardinali Leandro Colloredo. Contra verò eundem scripserunt Doctores Sorbonici post Auctoris mortem, sed Defensorem habuit Clarifs. Joannem Mariam Gabrielem, postea S. R. E. Cardinalem.

VII. Disputatio Juridica de Lege fundata adversùs Probabilismum. *Sine loco, & Typographi nomine*, 1681. Ex Journal des Sçavans. Tom. XLVI. ad ann. MDCCVIII.

VIII. Baptismi necessitas ex Sacris Litteris evidenter asserta, & contra nuperam Reformati cujusdam Doctoris Apologiam defensa. *Sine loco, & Typographi nomine*, 1694. *in* 4.

IX. Cursus Philosophicus Monasterii S. Galli. Auctore Cardinali Cœlestino Sfondrato. *Ex Typographia ejusdem Monasterii S. Galli, per Jacobum Müllerum*, 1699. *T. III in* 4.

X. Cursus Theologicus.

XI. De Atheismo.

XII. De Divinis Officiis.

XIII. Dissertationes contra pestilentem Librum Heidegerii Tigurini, cujus titulus: „ Meretrix Babylonica. „

XIV. Commentaria in Jus Canonicum. Vol. III. MSS. De his V. posterioribus Articulis testes sunt Clarifs. Viri Eggs in sua Purpura Docta, & Cotta in Musæo Novariensi locis infra citandis.

XV. Nepotismus Theologicè expensus. *Typis Jacobi Mülleri, sine loco, & anno, in* 12.

Joannes Palatius in suo Opere de Gestis S. R. E. Cardinalium refert Carmina in laudem Cœlestini nostri ex Musis Salisburgensibus.

Ipsum

Ipſum laudarunt ſupradictus Eggs in Vol. VI. Purpuræ Doctæ, pagg. 533. 538. 539., & 540. Cotta in Muſæo Novarienſi, pag. 94. Galleria di Minerva Tom. II. pag. 252 Placcius in Theatro Anonymorum, & Pſeudonymor. Tom. I. pagg. 291. 338. 340. Tom. II. pagg. 265., & 422. Acta Eruditorum Lipſiæ ad annos MDCXCIV. & MDCXCVII, nec non in Supplementis. Auctores Diarii Italici Venetiis editi, Tom. VI. pag. 507., & ad ann. MDCCXXXII. pag. 319, Baldaſſarri Vite di Perſonaggi Illuſtri Bened. pag. 92., Morerius in Lexico, Laſor à Varea, Sitonus in Theatro Nobil. J. PP. pag. 208. art. 897., aliique permulti.

MDLXXII.

SFONDRATUS FRANCISCUS.

Meminimus jam in articulo Agathæ Sfondratæ nos Lectores monuiſſe, Joannem Baptiſtam Sfondratum nobiliſſimo apud Cremonenſes ſanguine genitum, in hac Metropoli, in qua Senatoriam Dignitatem obtinuit, ſtabile fixiſſe domicilium, ut nobis indicavit Sitonus noſter, aſſerens Ædes illius in Parœcia Sanctæ Euphemiæ in Via, cui nomem *Rugabella*, ſitas fuiſſe. E primaria quoque Nobilitate Mediolanenſem Matronam Margaritam, videlicet Signoroli Homodei, quem loco ſuo commendavimus, filiam ſibi conjugio copulaverat Jo. Baptiſta ipſe, è qua plures ſuſcepit liberos, quorum aliqui Mediolani, aliqui Cremonæ lucem viderunt. Inter hos computatur Franciſcus, aliis Jo. Franciſcus, cujus nunc facienda mentio; quem Cremonæ quidem natum non inficiamur, ſed Mediolanenſibus eripere non audemus, cùm ibi prodierit fortuitò ad vetuſtam generis ſui Patriam Joanne Baptiſta identidem divertente, qui jam, ut diximus, lares Mediolanum tranſtulerat. Juvat interim inſigne ſphalma Julii Cæſaris de Solis Poëtæ alioquin non inconcinni corrigere; cùm enim hìc præclariores aliquot Orbis terrarum Urbes octometris laudandas ſuſcepiſſet in Libro ſuo edito *Bononiæ, apud Benatium*, 1589. hæc de Cremona cecinit:

Tra le prime d'Italia in pregio ſale
Queſta bella del Pò Donna, e Regina,
Dal cui grembo gentile, alma, e reale
Prole diſceſa n' è rara, e divina.
Quì nacque l'uno, e l'altro Cardinale
Sfondrati, al cui valor Palla s'inchina &c.

Nam quantum verè de Franciſco noſtro id potuit aſſerere, tam falsò idem ſcripſit de Nicolao, qui poſtmodum in Apoſtolica Sede Gregorius XIV. eſt appellatus. Etenim, quemadmodum in ipſius articulo demonſtravimus, Nicolaus non in Cremonenſi Urbe, ſed in Oppido Summæ Agri Mediolanenſis primam vidit diem. Et hæc quidem idcirco dicta eſſe volumus, ne quis arbitretur gratiam nos Mediolanenſium aucupari conſarcinatis undique Scriptoribus, ut quidam fecere aliarum Urbium Eruditos recenſentes, quorum ſuſcipimus nomina, laboremque laudamus, ſed tamen (abſit injuria verbo) ſententiam improbamus. Franciſcus igitur, cùm Genitores ejus ſupra recenſiti per autumnales Ferias Cremonam divertiſſent, die XXV. menſis Octobris, anno Æræ Chriſtianæ MCCCCXCIII. vitales auras ibidem haurire cœpit. Paulò poſt è vivis Pater abiit, ejuſque per veſtigia gradiens Filius ſic educatus eſt, ut ipſi prudentiâ, & doctrinâ non inferior aliquando futurus viſus fuerit. Cremonæ igitur ſub doctiſſimis Viris Daniele Cajetano, & Nicolao Lucaro humaniores didicit litteras tam Latinas, quàm Græcas, quemadmodum etiam Artem Poëticam. Mox Juri Cæſareo, atque Pontificio in Ticinenſi Archigymnaſio ſedulam navavit operam, ubi Togam indutus effulſit. Præceptores habuit in laudata Academia Jaſonum Maynum, Philippum Decium, & Ruinum Clariſſimos Juris Interpretes, quorum duo priores honeſtiſſimum in hac Mediolanenſi Bibliotheca jam locum obtinuere. Suſcepto Doctoris gradu Collegio J. PP. Cremonenſium anno MDXX. die XI. menſis Septembris nomen dedit, & vix quintum excedens luſtrum, haud ita multò poſt in Patavino Lycæo ad Juris Cathedram evectus fuit, quo in munere Collegam nactus eſt Petrum Paulum Pariſium poſtmodum Cardinalem. Nominis ejus, & ſapientiæ famâ longè latèque diffuſâ, in Gymnaſiis Ticinenſi, Bononienſi, & Romano ad interpretandas leges ſucceſſivè vocatus, ubique de ſe conceptæ ſpei ſic reſpondit, ut nedum Juriſconſulti conſummatiſſimi vocabulo fuerit nuncupatus, verùm etiam tanquam ad Oraculum ad ipſum undique Conſultores accurrerent etiam Principes, & Urbium Proceres. Caroli III. Allobrogum Ducis gratiâ initâ, ab eodem expetitus Taurinum ad Juris Quæſtiones auditoribus explicandas ſe contulit, à quo etiam Duce primùm Conſiliariis, mox etiam, Senatoribus ſuis adſcribi meruit. Ejus etiam operâ Carolus ipſe in arduis ſæpe negotiis uſus eſt; Verùm inde Franciſcus II. Inſubrum Dux Sfondratum evocavit, & inter Conſcriptos Mediolanenſes Patres recenſuit, illiuſque prudentiam in graviſſimis Legationibus ſibi adeſſe vidit. Apud eundem Principem tantùm authoritate valuit, ut ab ejus nutu, æquè ac à Ducis imperio Reſpublicà tota pendere videretur. Devoluto poſtmodum ob Franciſci Principis mortem ad Carolum V. Auguſtum Mediolanenſi Ducatu, ab eodem Imperatore in Senatum iterum, & in Conſilium accitus fuit. Noverat Sfondrati prudentiam Carolus Cæſar, tunc cùm à præfato Mediolanenſi Duce Orator ad eum miſſus Chriſtiernæ Danorum Regis Filiæ nuptias cum ipſo Duce conciliavit. Quocirca non Senatoris tantùm & Conſiliarii honorem ipſi cenſuit conferendum, ſed inſuper ad Sabaudiæ Ducem pro ſe Legatione fungi juſſit, Comitemque Orientalium Larii Lacus littorum, & Vallis Aſſinæ Comitem creavit. Ex Anna Vicecomite Conjuge nobiliſſima liberos ſex, binos ſcilicet maſculos, quatuorque fœminas genuit, Paulum nempe, & Nicolaum poſtea Summum Pontificem, atque Antoniam Mariam, Paulam Antoniam, Paulam Franciſcam, & Paulam Mariam, quæ omnes non pietate ſolùm, ſed etiam eruditione illuſtres inter ſacras Virgines Aſceterii Sancti Pauli Mediolanenſis Chriſto Regi Regum Sponſas ſe conſecrarunt. Anna Uxore demortua à Carolo V. Senas miſſus eſt Franciſcus collatâ Cæſareæ poteſtatis plenitudine, ut Rempublicam illam civilibus turbatam diſcordiis componere ſtuderet. Quàm feliciter impoſitum ſibi munus geſſerit indicat Senenſium S. C., quo Civitate donatus eſt, & Patris Patriæ nuncupatione honeſtatus. Clericis interim Sfondratus adſcribi voluit, cùmque Paulus Pontifex hujuſce nominis III. Viri famâ permotus eum Romam vocaſſet, Apoſtolici Refferendarii dignitatem ipſi contulit, poſtmodum Sarnenſi Eccleſiæ dedit Antiſtitem, hinc Amalphitanæ Sedis Archiepiſcopum renunciavit. Ad Spirenſem poſtea Conventum Romanæ Sedis nomine Nuncius miſſus eſt, & paulò poſt eodem munere functus eſt apud præfatum Carolum V., ut ei initam cum Franciſco Galliarum Rege pacem gratularetur. Abſens interim die XXVII. Octobris, anno Redemptionis MDXLIV. ab eodem Paulo III. Presbyter Cardinalis primùm tituli Faſciolæ, vulgò Sanctorum Nerei & Achillei, mox Sanctæ Anaſtaſiæ creatus fuit. Quin & vetuſtum Sancti Mauri Monaſterium ad Padi fluminis litus in Ora Pedemontana non procul Auguſta Taurinorum ſitum Fiduciario nomine regendum obtinuit. Acceptis Romæ Cardinalatus Inſigniis iterum ad Carolum Cæſarem Legatus perrexit,

xit, summoque studio contendit, ne ipsius Decretum, *Interim* dictum, in publicum prodiret: & adversùs Lutheranæ Sectæ defensores plurimùm profecit. In Anglia postmodum alteram obivit Legationem, in id incumbens, ut ad Ecclesiæ gremium errantem gregem reduceret. Ab eodem Paulo Pontifice, ut Italiam revisit, Perusinæ Urbi Præfectus est, donec post obitum Benedicti Accolti S. R. E. Cardinalis, anno MDXLIX. die IX. Novembris Cremonensi Infula donatus, traditam sibi simul à supremo Hierarcha Laquedonensis, & Caputaquensis Ecclesiarum administrationem suscepit. Sequenti anno, qui fuit Christi MDL. die XV. Junii Cremonæ incredibili Civium lætitia solemniter exceptus fuit, cùm prius interfuisset Comitiis post Pauli mortem celebratis, in quibus parùm absuit, quin ad supremum Ecclesiæ apicem eveheretur. Dum igitur optimi Pastoris officium exequeretur, inopinatæ mortis ictu concidit Prid. Kal. Augusti ejusdem anni MDL. nondum expleto LVII. suæ ætatis anno. Cadaver illius magnifico Funere elatum in Templo maximo Cremonensi ad fores Sacelli Sanctissimi Corporis Domini conditum jacet in insigni Tumulo, cui hoc incisum est Elogium:

FRANCISCVS SFONDRATVS HIC QVIESCIT
BAPTISTAE ILLIVS F.
QVI ET SENATOR ET CONSILIARIVS
LVDOVICI SFORTIAE
VALDE FVIT CLARVS OB MVLTAS NOBILES LEGATIONES
QVAS IVSSV IPSIVS OBIIT AD OMNES ET REGES
ET ILLVSTRES RESP.
HIC COMES LITTORIS LARII AD ORIENTEM
VERGENTIS
BAROQVE ASSINAE VALLIS OB EGREGIAM FIDEM
PRVDENTIAMQVE IN REP. ADMINISTRANDA
ET OB ADMIRABILEM INTELLIGENTIAM IVRIS
A CAROLO ALLOBROGVM DVCE SENATOR CREATVS EST
POSTEAQVE A FRANCISCO SECVNDO INSVBRIVM DVCE
IN ORDINEM SENATORIVM MEDIOLANI ADSCRIPTVS
IN EA DIGNITATE A CAROLO V. IMPERATORE
CVM IN IPSIVS DITIONEM CIVITAS REDIISSET
RETENTVS FVIT
AVCTVSQVE CONSILIARII GRADV
MORTVA VERO VXORE ANNA VICECOMITE
LECTISSIMA FOEMINA
AB EODEM SVMMA CVM POTESTATE SENAS MISSVS EST
VT EORVM REMP. DISCORDIIS VEXATAM
CONSILIO SVO REGERET
A QVIBVS OB EGREGIA IPSIVS MERITA
ET CIVITATE DONATVS EST
ET PATER PATRIAE APPELLATVS
POSTEA ROMAM A PAVLO III. PONT. MAX.
EVOCATVS
IN GERMANIAM PAVLO POST MISSVS FVIT
AB EODEMQVE IN AMPLISSIMVM CARDINALIVM
ORDINEM COOPTATVS
AD CAROLVM QVINTVM IMPERATOREM MAGNIS DE REBVS
LEGATVS EST
ORNATVS DEMVM A SAPIENTISSIMO ACERRIMIQVE
IVDICII SENE OMNIBVS HONORIBVS
QVIBVS SVMMI ANTISTITIS PERSONA DECORARI POTEST
MORTEM OBIIT ANNO MDL.
CREMONAE PATRIAE EPISCOPVS
NICOLAVS ET PAVLVS EXIMIA PIETATE PRAEDITI FILII
HOC MONVMENTVM
P. P.
VIXIT ANNOS LVI. MEN. IX.
DIES VII.

Aliud insuper Sepulchrum in Templo Sancti Pauli Sanctimonialium, quæ Angelicæ nuncupantur, Mediolani jusserat parari Franciscus noster, ubi ad hanc usque diem legitur Inscriptio sculpta, quam in Pauli Sfondrati Articulo mox proferendo dabimus.

Eruditionem Viri Clarissimi hæc apud posteros testatam faciunt.

I. De Raptu Helenæ Poëma Heroicum. Libri III. *Venetiis*, 1595. *in* 4., & inter Carmina Illust. Poëtarum Ital. Tom. IX. pag. 42. Hoc Opus in duo perperam discerpsit Picinellus loco citando. Super quo lusit fortasse Joannes Brodeaux in suo Colutho de Raptu Helenæ. Legitur & in Farragine Poëtarum selecta per Laodegarium à Quercu *Parisiis*, 1560. nec non in Deliitiis Poëtarum Italorum Ranutii Gherii, Tom. II.

II. Orationes plures in Legationibus habitæ. Testibus Arisio, & Picinello.

III. Consilia varia.
Ex his unum in materia Substitutionum, cum aliis de eodem subjecto Consiliis Caroli Ruini, Joannis Mayroni, & Hugolini de Ruspo in unum congestis, ex Bibliotheca Antonii Augustini Doctiss. J. C. Hispani. MS. citat Joan. Freymonius pag. *96.* Elenchi J. U. Scriptorum, in Indice Consiliorum Vagantium.

IV. Epistolæ plures MSS. cùm esset Legatus Apostolicus in Germania. Servantur in Bibliotheca Vaticana.

V. Aliæ ad Varios, inter quos aliquot ad Federicum Nauseam; ex his ea præcipua, quæ data est ad ipsum Nauseam, Augustæ, die II. mensis Augusti anno MDXLVII., & occurrit libro X. Epistolarum Miscellanearum ad Frid. Nauseam Blaneicampianum edit. *Basileæ*, 1550. *in fol.* pag. 424., & docet, Franciscum ad Cæsarem missum, ut negotium universalis Consilii arduum, atque difficile cum eo pertractaret.

VI. Alia, quâ respondet Decurionibus Cremonensibus, qui collatum ei suæ Urbis Episcopatum gratulati fuerant.

rant. Data est Romæ die XV. Feb. MDL. Eam ex Autographo vulgavit Arisius in Cremona Litterata. Tomo II. pag. 184.

VII. Fragmenti importanti delle due Nunziature, e della Legazione a Latere del Card. Co. Sfondrati, mandato all' Imperatore Carlo V. da Papa Paolo III. per i Negozj del Concilio di Trento, ed altri molto importanti. MSS. apud Comitem Josephum Sfondratum.

Istruzione a Monsignor Reverendiss. Sfondrati per la andata a S. M. Cesarea Legato, per la reduzione dell' Inghilterra alla Cattolica Religione. Extat in libro, cui titulus: *Tesoro Politico*, Tom. II. pag. 418.

Oratio habita à Joanne Jacobo Crotto J. C. Cremonensi, III. Id. Septemb. MDCXX., qua die Franciscus in Collegium J. PP. Cremonensium est cooptatus. Prodiit primùm *Papiæ*, 1522. *apud Jacobum de Burgo Franco*, mox in Arisio loco citato pagg. 174. & sequentibus.

Ei dicavit Gaudentius Merula librum suum inscriptum: Bellum Erasmicanum. Item Paulus Jovius Descriptionem suam Larii Lacus, editam *Venetiis apud Zilettum*, 1559. *in 4.*

De eo Ciacconius, Ughellus, Ricobonus in Gymnasio Patavino, Cardanus de Exemplis geniturarum, Leander Alberti, Marcus Antonius Majoraggius in Antiparadoxis, aliique plures apud citatum Arisium recensiti; quemadmodum etiam Moriggia in Hist. Mediol., & Picinellus in Athenæo pag. 222., tandemque Sitonus noster in Schedis, ubi plures citat publicas Tabulas, quod initio hujus Articuli diximus, approbantes.

MDLXXIII.

SFONDRATUS JOANNES.

MArchio Franciscus Sfondratus Eques Commendatarius Ordinis Calatravensis, Romanæ Arcis Sancti Angeli, ac Pontificiæ Classis Præfectus, Nobilisque Venetus, nec non Blanca Vicecomes illustres Conjuges Mediolanenses Joannis nostri Parentes extitere. Vestigia suorum prosequendo totum ad studia se contulit, itaut Cathedram Juris Civilis in Salmanticensi Universitate ascendere meruerit, immò ejusdem Academiæ omnium plausu Moderator effectus fuerit; deinde Regius Consiliarius, atque totius Provinciæ Mediolanensis Senator electus est anno à Virginis Partu MDCXXXI. Jam antea inter J. CC. Patriæ adnumerabatur. Parùm verò de hoc Viro, sine dubio inter Literatos recensendo, nos habemus, ut infra, in sui ingenii testimonium, eo quia vix in amplissima Senatoria dignitate annis tribus supervixerit, & quod magis veritati consonat, quia illius scripta, atque acta nemo servavit. Obiit igitur anno MDCXXXIV. & de tot ejus laboribus ad manus nostras solummodo hic liber pervênit,

Videlicet

I. Domini Joannis Sfondrati Mediolanensis Juris Civilis apud Salmanticenses Publici Professoris, Disputationes duæ: Una de Confusionibus, altera ad Tex. In L. Frater à Fratre 38. D. de Cond. Indeb. Ad Cardinalem Franciscum Barberinum Legatum à Latere. *Salmanticæ, apud Antonium Ramirez*, 1626. *in 4.*

De ipso agunt Salvator Vitalis in suo Theatro, Putheus in Cathalogo Equit. Hierosol. pag. 64., Comes Gualdus in Elogiis, Landus in Senatu Mediol. pagg. 239., & 240., nec non Advocatus Sitonus in Chron. Coll. J. PP. Mediol. pag. 207. art. 897.

SFONDRATUS NICOLAUS. V. GREGORIUS XIV.

MDLXXIV.

SFONDRATUS PAULUS.

MEmorandus nunc nobis occurrit Paulus Sfondratus, qui filius & ipse sæpius laudati Francisci S. R. E. Cardinalis, ante Sacros Ordines, ex Anna Vicecomite Uxore progenitus, non sanguinis tantùm, sed doctrinæ quoque splendoribus emicuit. Vallis Affinæ Toparcha fuit, vulgari titulo Baro nuncupatus. Magnam illius litteraturam, & mentis cultum pluribus descripsit Moriggia loco citando, ubi etiam Pauli nostri promptum argutumque in responsionibus ingenium commendatur. Prudentiâ, atque in rebus agendis dexteritate summâ præditus ita fuit, ut Senatoria dignitate in amplissimo hujus Mediolanensis Dominii Patrum Conscriptorum Cœtu exornari meruerit, hoc non animadvertente Clariss. Arisio, etsi in libro, cui titulus: „ Ordines, ac Decreta &c. ab Excellentiss. Senatu, editoque *Novariæ, apud Sessallum*, 1583. id videre potuerit. Nec minor eluxit in eo vitæ probitas, & incomparabilis morum suavitas. Plurimùm gratiâ valuit apud Carolum V. Cæsarem, atque Philippum II. Hispaniarum Regem, qui Paulum inter Equites S. Jacobi recensuit, Legatumque suum ad Carolum Emmanuelem Sabaudiæ Ducem constituit, in cujus Aula plures transegit annos; ubi etiam Catharinæ Sabaudiæ Principis, cum Philippo ipso Rege nuptias conciliarit Ex Sigismunda Estensi Conjuge plures suscepit liberos, & inter eos Angelicam Agatham in Articulo MDLXVII. jam laudatam, & Paulum Æmilium, cujus Elogium haud multò post dabimus. Florente adhuc ætate raptus est è vivis Kal. Maji, anno Æræ Christianæ MDLXXXVII. Cadaver illius, ut credimus, jacet in Sepulchro, quod adhuc visitur in Templo Monasterii S. Pauli hujus Metropolis, ubi hæc legitur Inscriptio, unà cum Sfondratæ Gentis Insigniis:

FRANCISCI SFONDRATI CARDINALIS
ET CREMONENSIS EPISCOPI
NICOLAVS ET PAVLVS FILII
LEGITIME NATI
IVSSV PATRIS HIC SIBI M. P.
MDLII.

Aliqua scripsisse fertur, nobis verò, quemadmodum & Clarissimo Arisio, nihil aliud occurrit, quàm

I. Lettera al Cavalier Battista Guarini di ragguaglio, e di consolazione nella similitudine de' casi ad ambedue seguiti. Data Taurini VI. Non. Maji MDLXXXVI. Extat in Tomo II. Selectarum à Bartholomæo Zucchio, edit. *Venetiis apud Societatem Minimam*, 1595. *in 4.* pag. 467.

II. Lettere al Conte Ottavio Affaitati. Datæ sunt ibidem XVIII. Decembris MDLXXXVI., & XX. Martii MDLXXXVII. Habentur in libro inscripto: „ Raccolta di Lettere di diversi Prencipi, ed altri Signori, „ fatta da Paolo Emilio Marcobruni. *Venezia, presso Pietro Dusinelli*, 1595. *in 4.* pagg. 238. & 241

Extat ad eum Epistola Lucæ Contilis; data Mediolani die X. Aprilis MDLXI. in lib. IV. Epistol. Contilis ejusdem, edit. *Venet.* 1564. *in 4.* Item alia Hieronymi Cusani, data Mediol. die III. Octobris MDLXXXV. inter Epistolas Zucchii supralaudati, parte III. pag. 35. Alia demum Sigismundi Foliani Burmiensis, quæ est I. lib. II. inter ejus editas.

Consolatoria de ipsius morte ad Nicolaum tunc Cardinalem, postea Gregorium XIV. Pontif. Max. Pauli nostri fratrem à Baptista Guarino scripta legitur inter eas Zucchii pag. 274., quod etiam fecit Darius Boccarinus ejusdem Nicolai a Secretis, datâ Epistolâ ad Co-

Comitem Octavium Affaitatum, quæ edita legitur inter collectas à Marcobruno pag. 253., & in Libro Bartholomæi Zucchii jam toties memorati, cui titulus: Idea del Segretario. Parte IV. pag. 505.

Eum etiam Carmine celebravit Publius Franciscus Spinula Mediolanensis à nobis loco suo laudandus, cujus Ode ad Paulum nostrum edita habetur numero XXIV. pag. 31.

Præfatum Comitem Paulum Sfondratum, Regium Senatorem Mediolani, anno signanter MDLXXXIII. laudant Franciscus Sessalius in Nuncupatoria Ordinum Senatus Mediol. pag. 4. *Novariæ*, 1583. *in* 4., Joannes Petrus Ayroldus Marcellinus in Dedicatoria Orationum Marci Antonii Majoraggii. *Venet.* 1582. *in* 4. Paulus Moriggia in Dedicatoria Historiæ Antiquitatis Mediolani. *Venet.* 1592. *in* 4., Item in Hist. Progeniei Gregorii XIV. *Mediol.* 1591. *in* 4., Salvator Vitalis in Theat. Magnal. Urb. Mediol. in §. ad LX. Decuriones, sub numero LX. in Verbo Comes Don Valerianus Sfondratus Commissarius Generalis LX. pag. 2. *Mediol.* 1644. *in fol.*, Joannes Petrus Crescentius in Amphitheatro Romano, Parte prima, pag. 290. *Mediol.* 1648. *in fol.*, & Comes Galeaz Gualdus Prioratus in Elogio Comitis Herculis Sfondrati Ducis Montis-Marciani. *Viennæ*, 1674. *in fol.*, Arisius in Cremonæ Litteratæ Tom. II. pag. 396., & demum JC. & Advocatus Sitonus in Syllabo Senatorum Mediol. pag. 15. num. 320., & in Chron. Colleg. J. PP. pag. 207. art. 897. *Mediol.* 1707. *in fol.*, nen non P. Mazzucchellus in Schedis.

MDLXXV.

SFONDRATUS PAULUS alter.

PEtrus Sfondratus, filius Marchionis Francisci Equitis Jacobæi, & Blancæ Vicecomitis Conjugum, inter Equites Ordinis Sancti Joannis Hierosolymitani cooptatus fuit anno Christi MDCXI. Pietate ductus, Congregationem Clericorum Regularium, quos Teatinos vocamus, amplexus est, atque in ipsa Professionem suam Romæ in Collegio Sancti Sylvestri die XXIV. mensis Februarii, anno MDCXXII. publicè emisit, & mutato nomine Petri, in Sacris Undis accepto, se vocari instituit Paulum. Vir fuit in Græcis, atque Latinis Litteris, nec non in Historia Ecclesiastica doctissimus, teste Leone Allatio, qui in Epistola Nuncupatoria suæ Dissertationis de Hebdomadibus Græcorum sic de eo locutus est: „ Scribo „ verò ad te, non ut instruam: quomodo enim Ma„ gister à discipulo discet? Sed res sacræ ad homi„ nem sacris rebus addictissimum, & in ritibus Ec„ clesiasticis versatissimum, à me utique mittendæ „ erant, ut squallore, si quem ex mea imprudentia „ contraxerint, deposito, meliorem faciem induant, „ approbatæque à solertissimo Viro, in hominum „ manus veniant. „ Fuit quoque Scrutator acerrimus antiquorum Codicum MSS., ut idem Allatius asserit in Diatriba de Georgiis pagg. 82.; & 129. Commercium Litterarium cum nonnullis aliis Viris doctis frequentissimè habuit, inter quos adnumerandus est Cl. Nicolaus Heinsius, cujus Epistola data Florentiæ anno MDCLII. ad Paulum nostrum Sfondratum, extat in Archivo Collegii Suorum Divi Antonii hujus Urbis. In ipsa agitur de insigni Bibliotheca Valeriana, & copiâ antiquissimorum Numismatum in ea existentium, & sic subdit; „ Sed ex Numismatis Va„ lerianis ne meliora jam sint ablata metuo, ut in li„ bris evenit. „ Verùm de Scriptore isto satis est verba hic exscribere Patris Silos Teatinorum Historici celeberrimi, quæ sunt: „ Vir fuit ingenio quodam, ut „ studiis, ita & libris comparandis addictus . . . . . . „ planè ut ab ejus postea Musæo adaucta non mini„ mum Bibliotheca nostra Mediolanensis fuerit. Po„ litioribus præsertim, ac latinis litteris operam da„ bat, neque vulgaris profectò illi styli facultas. Ma„ triti aliquandiu commoratus, ubi nil propiùs fuit, „ quàm ut Infulâ honestaretur. Mediolanum dum „ revertitur, in itinere supremo stratus morbo, fato „ concessit: „ Id accidit mense Novembri anni MDCLIV. ætatis suæ LII. in Urbe Barcinonensi.

Scripsit:

I. Vitam Episcopi Derthonensis Pauli Aresii. Extat in fronte Velitationum in Apocalypsim ejusdem Aresii. *Mediolani*, 1647. *apud Jo. Petrum Cardum*, *in fol.*

II. Elogium Paulo Aresio Episcopo Derthon. Extat in Opusculis P. Aloysii Novarini C. R. Tom. II. pag. 21. *Veronæ*, *typis Rubeanis*, 1647. *in fol.*

III. Figuræ Horologiorum à Petro Sfondrato delineatæ, in fol. oblungo, cum titulo picto, & Insignibus Familiæ Sfondratæ. Cod. MS. extat in Biblioth. PP. Teatin. D. Antonii Mediolani.

Videantur, præter supradictos, Allatius locis citatis, & Silos Par. III. pag. 312. Picinellus in Athenæo pag. 454. Sitonus in Stemmate Genealogico Familiæ Sfondratæ; multa quoque debemus diligentissimo P. Crucejo ejusdem Congregationis Alumno studiosissimo.

MDLXXVI.

SFONDRATUS PAULUS ÆMILIUS.

PAuli, cujus haud multò ante Elogium dedimus, atque Sigismundæ Estensis Nobilissimorum conjugum filius extitit Paulus Æmilius, sive, ut alii malunt, Paulus Camillus Sfondratus, Gregorii XIV. Pontificis Maximi, qui Genitoris illius Frater erat, Nepos. Natalis illi annus fuit Æræ Christianæ MDLXI., & inter pueritiæ crepundia haud mediocris ingenii præbuit argumenta. Domestica secutus exempla non pietatem minus, quàm studia litterarum adamavit. Romam à Patruo evocatus apud Presbyteros Congregationis Oratorii Sanctæ Mariæ in Vallicella ad Ecclesiasticos mores formatus, piissimorum hominum spiritum toto hausit pectore. Mox utriusque Juris disciplinis excultus, Abbatis dignitate auctus, & Sacerdotii honore clarus, cùm fortè Româ abesset, anno Partus Virginei MDXC. XIV. Kal. Januarii, annos natus XXX. tituli Sanctæ Cæciliæ Presbyter Cardinalis est renunciatus. Contulit postmodum ei Gregorius Bononiensem Legationem, atque Justitiæ Præfecturam. His muneribus addidit Pontifex Sanctæ Inquisitionis Officium, quod egregiè administravit. Omne insuper Christiani Orbis regimen vivente Patruo non sine laude sustinuit, tanta apud eundem authoritate præditus, ut universa ferè negotia in manibus habere videretur. Insigni tamen adeò fuit humilitate, ut fictilibus patinis uteretur, vilique contentus supellectili, Ecclesiasticos proventus, quibus abundabat, in pauperum levamen refunderet. Viros pietate præstantes summo diligebat affectu, ex quorum consuetudine cœlestium rerum desideria solebat augere. Memorantur inter eos præcipuè Julius Sanfedonius Grossetanæ Ecclesiæ Præsul, & Joannes Baptista Vitelius Fulginas Sancti Philippi Nerii discipulus sanctitate celebris. Gregorio defuncto, totus in Divinorum Codicum studia incubuit; & Tituli sui Templum instaurare, quod vetustatis injuriâ collabesceret, magno sumptu cœpit; cùmque hæc agerentur, Sanctæ Virginis & Martyris Cæciliæ, aliorumque Cœlitum, qui cùm ea Christo testimonium fortiter dedere, Corpora reperta sunt, ibidem in Arcis Marmoreis DCCC. ante annos à Paschali Papa I. reposita. Id accidit anno MDXCIX. die XX. Octobris, inventionisque modum descripsit eruditè satis, & accuratè Antonius Bosius, qui etiam Cardinalis nostri in S. Virginem prælaudatam pietatem fusiùs enarrat. Confessionem ejusdem Ecclesiæ, & Monumentum, quo Sacrum Corpus B. Cæciliæ cum sociis clauditur, mirum in modum ornavit. Multa insuper obtulit pretiosa donaria, & Sacerdotum ibidem Domino famulantium numerum dato censu constituit, quin & Sacrarum Virginum Templo vicinum Monasterium novis ædificiis instauravit. Patronus fuit Congregationis Monachorum Montis Oliveti, & religiosam in ea disciplinam nedum servasse, verùm etiam auxisse perhibetur. Die VII. mensis Septembris anno MDCVII. ad Cremonensis Ecclesiæ Episcopatum à Paulo V. missus, sic eum rexit gregem, ut inter opti-

optimos ejus Urbis Antiſtites computetur. Nam Sanctum Carolum Borromæum imitatus, Sacerdotum, qui Mediolanenſium Oblatorum veſtigiis inhærerent, Congregationem inſtituit. Cùm à negotiis Epiſcopalibus vacaret ad Teatinorum Clericorum Cremonenſe Collegium ſolebat divertere, ibique dies plures ſibi tantùm vivens traducere. Munificus fuit in Lauretanæ Deiparæ Simulachrum, quod pluribus pretioſiſſimis donis affecit. Sanctum Philippum Nerium viventem unicè dilexit, eumque orantem, atque in extaſim raptum videre meruit. Translatus eſt poſtmodum ad Albanenſem Eccleſiam, quam ex Apoſtolico privilegio ſimul cum S. Cæciliæ titulo regendam ſuſcepit, ſibique in ea gubernanda adjutorem delegit, annuente Paulo Pontifice, Raphaëlem Invitiatum, antea Zacynthi Epiſcopum. Eruditionem illius plurimi fecit idem Paulus V. cùm enim Romanum Rituale conficiendum edendumque foret, tam inſignem laborioſamque provinciam Sfondrato Cardinali aſſignavit. Ille verò ſummâ diligentiâ Operi præfuit ſingula librans, & expendens, atque ad incudem, ubi opus eſſet, revocans. Primam Græci Menologii partem, jubente Baſilio Porphyrogenito Orientis Imperatore olim conſcriptam, & menſes Septembrem, Octobrem, Novembrem, Decembrem, Januarium, & Februarium amplectentem ſæpe memorato Paulo V. donavit in Bibliotheca Vaticana collocandam. Hæc Byzantio Mediolanum delata fuerat ad Ludovicum Mariam Sfortiam Inſubrum Ducem, cujus poſtea munere ad Joannem Baptiſtam Sfondratum Gregorii XIV. Avum tranſierat. Noſtris autem temporibus ex tam illuſtri Codice, & ab altero Monaſterii Cryptæ Ferratæ, qui ſecundam Menologii partem continet, magnificentiſſimam editionem inſtituit Eminentiſs. S. R. E. Cardinalis Annibal Albanus *Urbini*, 1737. *T. III. in fol.* cujus Præfatio digna eſt ut legatur, nam inter alia perhonorifica mentio eſt Auctoris noſtri. Paulus autem Æmilius noſter tot præclarè geſtis illuſtris, condito prius Teſtamento, in quo multa dedit piiſſimæ liberalitatis ſpecimina, Tibure in Cœnobio S. Auguſtini morbo breviſſimo conſumtus, naturæ debitum ſolvit die XIV. Februarii, anno Chriſti Redemptoris MDCXVIII. ætatis ſuæ LVII. Cadaver in Urbem delatum in Sepulchro, quod ſibi vivens paraverat, conquieſcit in ſæpedicto Templo S. Cæciliæ, ubi & hoc Epitaphium incidi juſſerat:

PAVLVS TITVLI S. CAECILIAE S. R. E. PRESB.
CARD. SFONDRATVS MISERIMVS PECCATOR
ATQVE EIVSDEM VIRGINIS HVMILIS SERVVS
HIC AD EIVS PEDES HVMILITER REQVIESCIT.
VIXIT ANNOS LVII. MENSES X. DIES XXV.
OBIIT ANNO MDCXVIII. MENSE FEBR. DIE XIV.
ORATE DEVM PRO EO.

Humilitati ipſius ſatisfactum fuerat tam pia Inſcriptione; at verò Teſtamenti illius Curatores in minori ad lævam ipſius Eccleſiæ navi Cœnotaphium ſpecioſiſſimum, cum hoc decentiori Elogio erigendum curarunt:

DEO. TRINO. VNI.
PAVLO SFONDRATO CARD. EPIS. ALBAN.
GREG. XIV. FR. FIL. BONONIEN. LEGATO
CREMONEN. PRAESVLI PIETATE IN DEVM
DIVOSQVE
ANIMARVM STVDIO CHARITATE IN PAVPERES
PLANE MEMORANDO
QVOD SANCTAE CAECILIAE CORPVS
INSIGNI SEPVLCHRO
LVMINIBVS AD CENTVM PERPETVO COLLVCENTIBVS
TERRESTRI PROPE COELO DECORAVIT
TEMPLVM EXORNATVM
SACERDOTIBVS MINISTRIS PRETIOSIS VASIS
ET RELIQVIIS AVCTVM HAEREDEM EX ASSE RELIQVIT
QVODQVE OMNEM EIVSMODI RERVM MEMORIAM
VIVENS REPVLIT
DEMORTVO ANNO AETATIS LVII. SAL. MDCXVIII.
ODOARDVS CARD. FARNESIVS
ET AVGVSTINVS PACCINELLVS SENEN.
TESTAMENTARII EXECVTORES
P. P.

Super-

Supersunt illius doctrinæ argumenta illa, quæ scripsit, nempè :

I. Rituale Romanum Pauli V. Pontificis Max. jussu editum. Hoc Opus Ecclesiæ Dei perquàm utile, eo curante, & præside, in lucem prodiit, in quo & plurimum laboris insumsit, & non paucas de suo castigationes adjecit.
II. Sermones multi magna pietate referti. Hos habuisse credimus Cremonæ, sed utrum editi sint, necne, Scriptores infra citandi reticent.
III. Epistolæ variæ. Harum aliquæ leguntur in libro Francisci Cionchi, ubi de Vita Ven. Servi Dei Joannis Baptistæ Vitellii Fulginatis, de quo in articulo egimus.
IV. Panegyris in laudem S. Caroli Borromæi.
V. Acta SS. MM. Cæciliæ Virginis, & Sociorum.

Hæc profert Eggs in Purpura Docta, qui ex Ciacconio Vitam Cardinalis hujus ferè ad verbum exscripsit. Quod verò attinet ad Epistolas, eas damus fulti testimonio Clar. Arisii loco infra citando.

Geminas ad eundem scripsit Epistolas Bonifacius Vannoccius, datas Venafri die XIX. Septemb. MDXCIII. pag. 478., & die VIII. Augusti MDXCV. pag. 481. Leguntur in II. Parte Collectionis Epistol. Bartholomæi Zucchii edit. *Venet.* 1595.

Aliam Augustini Bonacinæ, quâ Sfondrato Cardinalatus dignitatem gratulatur (Camilli nomine tantùm ipsum vocat) editam *Mediolani*, *anno* 1591. *Nonis Januarii*, profert idem Cl. Arisius.

Cum possessionem iniit tituli S. Cæciliæ die XXV. Januarii MDXCI. Orationem habuit Fulvius Fulvius Romanus, quam extare ait Ciacconius citandus. Eo etiam teste didicimus ipsa die Carmina plura in eodem Templo affixa fuisse, auctore Julio Roscio Hortino, quæ Typis tradita se vidisse idem Scriptor affirmat.

In Idylio Italico Fabii à Cruce, sic inscripto: „ Ville di „ Tivoli descritte dall'Arciprete Fabio Croce: „ plura reperiuntur Carmina in morte Pauli Æmilii Cardinalis Sfondrati.

Eidem inscripsere Vincentius Blasius Garzias Orationem à se habitam in funere Gregorii XIV. Joannes Baptista Alaleo aliam de Trinitate, & Panegyrim S. Caroli Borromæi. Thomas Bozius Eugubinus librum suum de Signis Ecclesiæ, atque Andreas Victorellus Opus suum de Extrema Unctione.

Agunt de ipso, præter alios permultos, Ciacconius Tomo IV. col. 225. in Vitis Pontif. & Cardinal. Eggs in sua Purpura Docta; Baronius Tomo IX. Annal. Ughellus Ital. Sacræ Tomo I. in Albanensibus, & Tomo IV. in Cremonensibus; Arisius in Cremona Litterata Tomo III. pag. 251., & Mazzucchellus, atque Sitonus noster in Schedis suis.

MDLXXVII.

SFORTIA ASCANIUS MARIA.

EA, quâ usi sumus hactenus, Cognominum series, nos tandem perducit ad celeberrimos Sfortiæ Familiæ Principes, quorum nonnulli & imperio, & eruditione quoque illustres fuerunt. Primus inter ipsos enumeratur Ascanius Maria Sfortia Francisci Insubrum Ducis, & Blancæ Mariæ Vicecomitis ipsius Conjugis, filius. Non ignoramus Ascanium Cremonæ editum fuisse in lucem die XXIII. mensis Martii anno Reparationis nostræ MCCCCLV. cùm tamen hoc fortuitò acciderit, dum Mater eam ad Urbem se contulerat, ut Sacris Virginibus Ordinis Sancti Augustini, quæ de Observantia nuncupantur, Parthenonem conderet; iniquum duximus tanti Viri memoriam taciti præterire, & ex albo Mediolanensium Eruditorum Cardinalem tam clarum expungere. Grammaticam, atque humaniores litteras sub disciplina Bartholomæi Petronii Cremonensis assiduè percepit. Mox in Urbe Roma majores didicit scientias, in quibus, adjuvante ingenii promptitudine, summopere excelluit. Musas quoque minimè respuit, ut infra videbimus. Cùmque jam Apostolici Protonotarii munere decoratus fuisset, à Sixto IV. Summo Pontifice die VI. mensis Martii, anno Salutis humanæ MCCCCLXXXIV. Diaconus Cardinalis SS. Viti, & Modesti in Macello Martyrum renunciari meruit. Cùm autem ab eodem Pontifice, qui paulò post migravit è vita, collatæ dignitatis non suscepisset insignia, ancipites fuerunt aliquandiu Purpurati Patres, an liceret Ascanio Comitiis interesse; verùm Sacri Senatus Consulto in Conclave admissus suffragium tulit in electione Innocentii VIII. Papiensi præfuit Ecclesiæ ferè semper absens ad annum usque MDV. quippe qui modò Bononiensi, Patriæ nostræ amatissimæ, Legatione, modò gravibus Romæ fuit distentus negotiis. Nec defuerunt, quæ Ascanium Ticino raperent, Mediolanensis Ducatus infortunia, quibus afflictus vix sibi, nedum aliis sufficere poterat. Insignem tamen Cathedralis molem inchoavit, cujus primarium posuit lapidem solemni ritu benedictum die XXIX. mensis Junii MCCCCLXXXVIII. ipsiusque Templi Sacrarium pretiosa Sacerdotalium Vestium supellectile ditavit. Pisaurensem simul, Cremonensem, atque Novariensem Episcopatus administravit; & Apostolicæ Sedis nomine Legatus præfuit Provinciæ Patrimonii, Bononiæ, Ravennæ, & Romandiolæ, quo etiam munere functus est apud Galliæ Regem tunc in Italia commorantem. Avenionensem quoque Legationem cum Vicecancellarii Romanæ Ecclesiæ officio obtinuit. Abbatias insignes Charævallis, & Sancti Ambrosii Mediolanensis fiduciario nomine sibi traditas sic rexit, ut Monasticam in earum Cœnobiis disciplinam restituendam curaverit, & memorabili munificentiâ earum proventus amplissimos in Monachorum commodum resignaverit. Divitiis affluentes Ædes suas in Urbe Roma egenis hominibus, atque Eruditis Viris semper patere voluit; cùmque Principi propior, quàm Sacerdoti videretur, regio sumptu nobiliores aucupii exercitationes perpetuò tutatus est. Post obitum Innocentii Comitiis Cardinalium præfuit, ejusque potissimùm curâ Alexander VI. Pontificatum obtinuit. Malam tamen à Borgia gratiam promeruit, etenim ut Cæsarem filium ad summas opes, & potentiam eveheret Pontifex, cum Ludovico XII. Galliarum Rege in perniciem Sfortianæ, atque Aragoniæ Gentis conspiravit. Ascanius eam ob rem, cum Ludovico Duce Mediolani fratre Germaniam profugus petiit; cùmque mox Helvetiorum armis fretus Mediolanum reversus fuisset, capto apud Novariam à Gallis Ludovico fratre, ipse fugam arripuit. Verùm proditione Conradi Landi Placentini à Venetis primùm detentus fuit, deinde repetente Ludovico Rege in Galliam vinctus perducitur. Alexander insuper Pontifex, ut ejus calamitatem, qua poterat, augeret, sacrâ illum Purpurâ spoliavit; quamvis re postmodum maturiùs perpensâ, Prid. Kal. Feb. anno MCCCCXCV. ablatam eidem dignitatem restituerit. Cùm verò triennio post idem Alexander è vivis ereptus fuisset, quod in Comitiis peragendis plurimùm ad concilianda Purpuratorum suffragia aptus videretur, Romam à Georgio Ambosio Cardinali deductus fuit, qui supremum Apostolicæ Sedis culmen sibi expetebat. Irrita fuerunt hominis vota, & Pius hujusce nominis III. Pontificatum nactus est, cui intra paucos dies mortuo suffectus fuit Julius II. Hoc renunciato Pontifice Ambosius Gallias meditabatur, & Ascanium secum reducere volebat; rem tamen Julius vetuit, indignum prorsus existimans, Virum supremi inter Clericos Ordinis, & paterni principatus fortunâ dejectum rursùs vinculis mancipari. Igitur libertati restitutus, Mediolanensis Imperii recuperationem totis viribus tentare cœpit, jamque Consalvo Magno conscio, & Liviano adjutore, bellum in Gallos moliebatur. Obstitit ejus consiliis, atque votis mors; veneno enim, sive, ut alii probabilius malunt, peste interiit Romæ die XXVII. vel sequenti mensis Martii anno partus Virginei MDV. non sine magno Eruditorum luctu, quibus præsens semper & humanissimus fuerat Mecœnas. Cadaver illius in Templo Deiparæ ad Fluentanam Urbis Portam tumulatum idem Julius II. marmoreo sarcophago, atque sequenti decoravit Elogio :

D. O. M.

D. O. M

ASCANIO MARIAE SFORTIAE VICECOMITI
FRANCISCI SFORTIAE INSVBRVM DVCIS FILIO
DIACONO CARDINALI S. R. E. VICECANCELLARIO
IN SECVNDIS REBVS MODERATO
IN ADVERSIS SVMMO VIRO
VIXIT ANN. L. MENS. II. DIES XXV.
IVLIVS II. PONTIFEX MAXIMVS
VIRTVTVM MEMOR
HONESTISSIMARVM CONTENTIONVM OBLITVS
SACELLO A FVNDAMENTIS ERECTO POSVIT
M. D. V.

A Orationem habuit in ejus funere Thomas Fedrus, quæ typis data fuit *Catanæ*, 1522. *in* 4. lectu dignissima. Superfunt adhuc Cardinalis nostri documenta, quæ sequuntur, litteraria, etsi juvenilia, majori tamen numero, quàm ab aliis usque adhuc relata,

Videlicet:

I. Oratio Illustrissimi, & Reverendissimi D. Ascanii Sfortiæ Vicecomitis, Apostolici Protonotarii, habita coram Beatissimo Papa Sixto IV., & Reverendissimis DD. Cardinalibus in pleno, & publico Concistorio Romæ, de anno MCCCCLXXI. de mense Octobri, dum nomine Illustrissimi D. D. Ducis Mediolani fratris sui, unà cum reliquis Oratoribus obedientiam præstaret. Extat in Cod. Ambrosianæ Bibliothecæ B sign. O. num. 57. in 4. atque in altero sign. S. num. 21. in 4.

II. Oratio altera ad Serenissimum Regem, Imperatoremque Romanorum Federicum III. nomine parentum. Incipit „ Arbitror quidem minimè te mirari &c. Ext. ibid.

III. Oratio altera ad Sacrosanctum Ecclesiæ Romanæ Pontificem Paulum II. pro gratiarum actione Protonotariatus eidem collati. Incipit „ Cùm jam pri„ dem instituissem &c. Ext. ibid.

IV. Oratio altera ad Illustrissimum Patrem Ducem. Incipit „ Summus quondam Philosophus &c. Extat ibidem.

V. Oratio altera ad illustrem, & eccellentem Comitem Galeacium fratrem suum observandissimum, in cujus fine sic legitur: „ Ego Ascanius Sfortia Viceco„ mes hanc Orationem pronunciavi illustri, atque „ excelso fratri meo Comiti Galeaz, & manu pro„ pria scripsi, anno Nativitatis Domini nostri Jesu C „ Christi MCCCCLXV. Natalis autem mei anno „ XIII. mensibus novem, diebus octo, & viginti. Ext. ibid.

VI. Alia publicè habita. Incipit „ Cum per hosce dies „ insignis Prætor, Legum eximii Doctores, cæteri„ que Patres honorandissimi &c. Ibidem.

VII. Alia item publicè dicta. Incipit „ Solent, Excellentis„ sime Præsul, eximii Legum Doctores, Viri insi„ gnes &c. Ibidem.

VIII. Alia coram ipsius parentes de inauguratione annuali Principatus. Incipit „ Decreveram Illustrissimi pa„ rentes &c. Ibid.

IX. Alia ad eosdem de eodem argumento. Incipit „ Cum „ viderem Illustrissimi parentes &c. Ibidem.

X. Alia de Domino Illustri Francisco Gonzaga facto Marchione Mantuæ. Incipit „ Etsi tanta majestate „ tantoque admirabili Cœtu &c. Ext. ibid.

XI. Alia de laudibus Philosophiæ. Incipit „ Mentio est „ Magnifici Patres quanto studio sit &c. Ibidem.

D XII. Carmina varia Latina ad Ducem Mediolani Patrem. Extant ibid.

XIII. Carmen Italicum, vulgò *Sonetto*, quod ut Specimen Poësis Auctoris nostri profert Cl. Crescimbenius in libro inscripto „ Istoria della Volgar Poesìa, Vol II. part. II. lib. VI. pag. 310. additis his verbis: „ Asca„ nio Maria Sforza Visconti Cardinale di Pavia fu „ altresì dotto, e gentil Signore, e grandemente af„ fezionato alle Lettere, e a' Professori di quelle; „ dal cui esercizio non potè mai distoglierlo il peso „ della dignità, e delle cariche. Trà gli altri suoi „ Studj, molto diletto prendeva dalla nostra Poesìa, „ e tanto si compiaceva de' volgari Poeti, che gradi„ va anche quelli più scempiati, e di niun nome, „ di maniera che, essendogli stato l'anno MCCCC„ LXXXVI. dedicato da un Bettino Tricio un suo „ Poema in terza rima, o, per dir meglio, guazza„ buglio sciocchissimo di volgare, e di latino, sopra „ la Peste, tanto l'ebbe a grado, che ne ringraziò „ l'Autore con un Sonetto, che va stampato coll' „ Opera, e noi il diamo per Saggio. Il suo stile si „ conformava col gusto del Secolo; ma non tanto „ che arrivasse alla viltà, ove per lo più si cadeva, „ essendo egli anzi famigliare, che abbietto. „ Nos verò brevitatis gratiâ Lectorem ad Crescimbenii Opus remittimus. Monemus tamen Lectores, cautè legendum Crescimbenium, Virum alioqui Eruditum, tunc cum de Insubribus præsertim Vatibus verba facit. Nam nulla habita ratione temporis, quo illi vixere, carpit eorum Opera, cum phrasis infœlicitas ætati potiùs quàm Auctoribus imputanda foret.

XIV. Epistolæ plures Latinæ ad Petrum Martyrem de Angleria, ut eruitur à responsionibus istius numero XXIII. ab anno MCCCCLXXXVIII. ad MCCCCXCVIII.

XV. In lib. cui titulus: „ Rosella Casuum per F. Bapti„ stam Troamalam Ord. Minorum Obser. „ adest Epistola responsoria Ascanii Mariæ Card. Sfortiæ Vicecom. tunc Bononiæ Legati, in laudem Operis, & ipsius Auctoris, qui ad Cardinalem librum miserat pro suo judicio; in fine libri sic: „ Expletum die „ S. Luciæ, in loco nostro, apud Levantum S. Ma„ riæ Annunciatæ nuncupato, an. MCCCCLXXXIII. *Impress. Papiæ, anno* 1489. *in* 4.

Ejus meminit Theophylus Raynaudus celeberrimus inter PP. Soc. Jesu in libro „ De Vitæ, ac Mortis „ humanæ terminalibus „ Puncto VI. num. 7. citans Diarium MS. Blasii Baroni Martinelli Sacellani Pontificis, & aliorum, in quo narratur Ascanium anno MDV. peste periisse. Hinc pergit describens magnificum ejus funus, quod tametsi grassante lue, prosecuti sunt Cives permulti, & plebs copiosissima. Plures intrepidos manibus, & faciei Cardinalis, licet ex peste demortui, oscula impressisse, veluti contestantes fieri non posse, ut manus adeò in egenos beneficæ dum vixerat, noxiæ fierent in mortuo &c. Diarium hoc MS. legato Cardinalis Toleti, servari in Biblioth. Collegii Romani idem Auctor testatur.

Eidem adhuc Protonotario dicavit Joannes Antonius de Sancto Georgio, tunc Præpositus Ecclesiæ Sancti Ambrosii, postea Cardinalis, de quo jam diximus, Commentaria sua super quarto Decretalium, ut ex ejus Epistola, & Carmine ibidem relato.

Epistola ad eundem Cleri, & Populi Cremonensis data die XXII. Septemb. MCCCCLXXXVI. extat apud Arisium loco citando.

In libro I. Poëmatum Publii Francisci Spinulæ Mediolanensis legitur Carmen ad Illustriss. & Reverendiss D. D. Guidonem Ascanium Sfortiam Cardin. S. R. E. Camerarium, pag. 8. Extat aliud satis lugeum ad eundem pag. 12. Ei dicat etiam libros IV. Elegorum de variis argumentis; In libro autem II. Epi-

Epigrammaton extat unum de Duello ad eundem Cardinalem amplissimum, atque alia quatuor in libro III.

Ei dicantur Opuscula S. Thomæ à Paulo Soncinate Ordinis Prædicatorum anno MCCCCLXXXVIII. sicuti & Elegia edita *Romæ anno* 1484. pro gratulatione Purpuræ à Jo. Bissio Presbytero, de quibus V. Clarifs. Saxius in Hist. Typogr.

Ei dicatur à Flaminio Musico Opus de Musica arte, eleganti Codice in membrana MS. quod extat apud Co. Paulum Montium. Codex est auro, & picturis insignis.

Litteras ad eum datas ab Angelo Politiano anno MCCCCLXXXV., quibus ejus clementiam, & humanitatem commendat, refert Ciacconius.

Carminibus quoque celebratur à sequentibus, nempe à Paulo Amanio Cremensi hoc titulo „ In effigiem „ ipsius Card. Ascanii Poëma „ quod est in Tomo I. Carminum Illust. Poëtar. Italor pag. 185. ab Achille Bocchio Epigrammate de Spe augusta Ascanii Sfortiæ: in eod. Opere Tom. II. pag. 340. à Francisco Vintha Volaterrano. Ibid. Tom. XI. pag. 235.

Ejusdem meminere Jovius in Elogiis, Panvinius de Roman. Pontif. Ughellus Tom. IV., ubi de Episc. Novariæ, Cremonæ, & Papiæ, & alii plures, præsertim verò Thomas Fedrus in Oratione supradicta Funebri eidem facta, quæ servatur etiam MS. in Bibliotheca Ambrosiana, Cod. sign. S. num. 210., Petrus Lazaronus Brixiensis, Artis Oratoriæ in Ticinensi Gymnasio Publ. Lector, in Poëmatio de Nuptiis Imperatoris Maximiliani; Arisius in Cremona Litterata Tom. I. pag. 374., & Tom. III. pag. 353. Eggs Purpura Docta Tom. III. pag. 251. Ciacconius col. 87. P. Quadrius Soc. Jesu in libro „ Storia, e Ragione d'ogni Poesia „ Tom. II. pag. 214. Cotta in Musæo Novariensi pag. 75. aliique penè innumeri.

MDLXXVIII.

SFORTIA BLANCA FRANCISCA.

Natalium splendorem, quem ex Francisco Sfortia, atque Blanca Maria Vicecomite Mediolanensibus Ducibus hauserat Blanca Francisca, tam pietatis, quàm prudentiæ, atque eruditionis commendatione cumulavit. Ab ipsa penè infantia non obscura dedit futuræ virtutis indicia; jamque adulta posthabitis paternis opibus, Avorumque Stemmate magnanima humilitate contemto, ad Monasterium Augustiniani, ut vocant, Ordinis de Observantia in Urbe Cremona à Matre ipsius condito, ut jam diximus, convolavit. Ibi sanctissimè ætatem traduxit annos XLVII. sibi tantùm, & Cœlesti Sponso vivens. Quantùm autem sacris illis Virginibus, Cœnobioque profuerit, testem habemus Peregrinum Merulam loco mox citando. Scribit enim, eadem die, XIV. videlicet mensis Maji, anno Redemptionis MCCCCLXXIII. simul cum ea Christo se dicasse Puellas alias quatuor è primariis Mediolanensium Familiis ortas, primam scilicet è Vicecomitibus, secundam è Trivultiis, tertiam ex Borromæis, quartam denique è Lampugnanis. Sororibus etiam præter morum exempla, salutares tradidit leges, quibus ad rectè, congruenterque vivendum uti possent. Anno demum ætatis suæ LX., qui fuit Christi Salvatoris MDXVI. piissimè obdormivit. Jacet in eodem Cœnobio, ubi Elogium illius marmori incisum visitur in hæc verba compactum, quorum tamen aliqua Œdipo indigent:

BLANCAE FRANCISCAE
F. FRANCH. VIC. DVC. MED.
QVAE PR. BEAT. MON. SAC.
FOCIS VII. ET XL. ANN.
ANT. SEP. SINE LABE
EXCVBVIT. ATQ; COM. DIVI
IO. BVRG. S. D. BENED. ABB.
PERP. DICAVIT AVGVSTIN.
VIRGIN. CHORVS VIX.
ANN. LX. OB. ANN. CHRISTI
IESV M. D. XVI.

Eruditis Mediolanensibus inclytam Viraginem addimus ob

I. Leges pro recto, compositoque regimine Sororum sui Monasterii Cremonensis. Has MSS. in Archivo ejusdem servari credimus, cùm eas laudet Clarifs. Arisius, à quo tamen non didicimus, utrum editæ fuerint aliquando, vel adhuc delitescant.

De ea non sine commendatione agunt Philippus Elsius in Encom. Augustin. de Herrera de Personis illustr. litt. B. Peregrinus Merula in suo Sanctuario Cremonensi pag. 118., atque citatus Arisius in Cremona Litterata. Tom. I. pag. 307.

MDLXXIX.

SFORTIA GABRIEL.

Etsi valdè discrepent inter se Scriptores in asserendis Gabrielis nostri Parentibus, nihilo tamen minus certum est, illum fuisse filium Jacobi Attenduli, aliàs Mutii Sfortiæ de Cotignola, strenuissimi suo tempore Militis, & Mariæ Martianæ, Suessani Reguli filia, tertiis nuptiis sibi legitimè copulatæ; atque fratrem natu minimum Francisci hujus nominis primi Mediolani Ducis, Alexandri Pisauri Principis, & Bossii quoque primi Comitis Sanctæ Floræ, diversis ex mulieribus præfato Jacobo, sive Mutio communi Parenti natorum, ut accuratissimè scribit Paulus Jovius in Vita ejusdem Mutii Sfortiæ. Fallitur propterea Ughellus, qui in Tomo IV. Italiæ Sacræ, ubi agit de Archiep. Mediolan., Gabrielem ex Bosio Comite Sanctæ Floræ, & Antonia de Salimbenis Conjugibus ortum affirmat, ac aliunde germanum Fratrem asserit Francisci Sfortiæ Mediolani Ducis, cùm pariter liquidò constet Franciscum hunc fuisse Fratrem præfati Bosii; ergo & nostri etiam Gabrielis. Eumdem in errorem impegit Gandulphus in Dissertatione Historica de ducentis Scriptor. Augustinianis. Joannæ igitur Neapolis Reginæ jussu, de Genitoris sui Regis defuncti nomine in Baptismo Carolus appellatus est, & nihil subinde omissum, quod liberalem, ingenuamque Pueri educationem decere visum fuit. Postmodum adolescentiam egressus, paternæ voluntati obsecundaturus, militiam strenuè gessit aliquot annis; verùm ingenio ipse mitis, corporisque ad id viribus destitutus, nec non peste, ac fame commotus, quibus tunc Italia miserè vexabatur, scilicet anno Christi MCCCCXLVII., mutatô consiliô, arma deponere, ac in humili sui abnegatione Crucis Vexillum intra Claustra sequi proposuit. Ut autem voti compos fieret, ad Hilcetanum Sancti Salvatoris Asceterium, non longè à Senarum Urbe distans, ac medio in nemore situm convolavit, ibique ab Cœnobii Præsule B. Hieronymo Bonsignorio eremiticâ Divi Augustini cucullâ indutus est anno supradicto, die XXIX. mensis Januarii, abdicatoque Caroli in

sæ-

[...]culo nomine, Gabriel vocatus. Solemni emissa professione clarescere statim cœpit nedum vitæ sanctitate, sed & quarumcumque laudabilium artium disciplinis, quibus de more operam dedit; at in habendis Concionibus doctrina, zelusque illius mirificè resplenduere: ideoque Gabrielem undique circumstabant effusi hominum plausus, quos tamen declinare semper, & execrari consuevit, quippe qui optimè noverat, non sibi, sed Supremo bonorum Datori gloriam unicè deberi. Hinc solitudinem perpetuò coluisset, rerum cœlestium contemplationibus vacaturus, nisi Congregationis Hiscetanæ Patres eum tyronibus in Schola Christi formandis præfecissent; & quidem consultè, nam nullus à beati hujus Viri magisterio eruditus discessit, quin regularis observantiæ tenacissimus evaserit, hosque inter satis emicuit B Anselmus Lolli de Mandextris à Montefalco, postea totius Eremitici Augustiniani Ordinis Prior Generalis. Interea Francisco ejus fratre, qui jam Cisalpinæ Galliæ imperio potitus erat, etiam atque etiam instante, Nicolaus V., non Pius II., ut perperam nonnulli asseruere, Gabrielem nostrum, licèt renuentem, Mediolani Archiepiscopalem Cathedram, tunc vacantem, ascendere jussit anno MCCCCLIV. XI. Kalend. Julii. Tribus annis totidemque ferè mensibus commissum sibi Gregem Pastor verè providè sanctèque pavit: Fratrem quoque in administrando Mediolanensi Principatu consultissimè juvit; eique præcipuus fuit Author, ut amplissimum, quod etiam nunc extat, Xenodochium erigeret, aliaque plura & insignia præstaret pietatis opera. Ex hac vita demùm religiosissimè migravit; sepultusque est in Templo Sancti Nicolai Tolentinatis hujus Urbis, alteri Deiparæ Virginis Coronatæ contiguo, à se ritu sacro solemniter dedicato, & Blancæ Mariæ Mediolani Ducissæ, Francisci fratris uxoris, liberalibus impensis extructo. Visitur ejus Effigies in Lapide Sepulcrali, Pontificalibus indumentis ornata, manu tenens Librum, in quo hæc verba leguntur: *Vivit in me Christus, quem amavi, quem quæsivi*. Circa Lapidem verò Inscriptio sequens:

MCCCCLVII. DIE XII. SEPTEMBRIS OBIIT
REVERENDISSIMVS PATER GABRIEL DE COTIGNOLA
ARCHIEPISCOPVS MEDIOLANI
ORDINIS OBSERVANTIAE
FRATRVM EREMITARVM S. AVGVSTINI
AC FRATER GERMANVS
ILLVSTRISS. D. D. FRANCISCI SFORTIAE DVCIS MEDIOL.

Ceterùm Gabriel ab Historicis (ut scribit Picinellus in Athenæo) „ Scientiæ, & professionis „ Theologicæ eruditissimus, divinique eloquii præco „ celeberrimus; „ & à Donato Bossio contemporaneo „ Vir sanctissimus „ nominatur. Joseph autem Ripamontius in Hist. Eccles. Mediol. de eo hæc habet: „ Nota Pontificis probitas, famaque illa, quam attulerat è Claustris, dictis, factisque omnibus „ addebat authoritatem &c. „ Denique Ughellus Tom. IV. Ital. Sac. „ adeò autem Gabriel sanctè se „ gessit, ut Historici Augustiniani in suorum illum „ Beatorum album retulerint: „ & revera in Sacrario Cœnobii Divi Marci hujus Urbis extat ipsius imago ligno sculpta Beati titulô decorata. Plura scripsit testibus Viris doctissimis infrascriptis,

Scilicet

I. Super Grammaticam libros.
II. Alios super Humanitatem.
III. Alios super Rhetoricam.
IV. Alios super Logicam.
V. Alios super Historias.
VI. Alios super Epistolas.
VII. Alios super Orationes.
VIII. Commentaria Physicorum, & de Anima.
IX. Tractatus Morales varios.
X. Mediolanenses Historias.
XI. Opera aliqua Spiritualia.
XII. Conciones, & Sermones plures.
XIII. Commentaria super quatuor Evangelia.
XIV. Commentaria super quatuor Libros Sententiarum.
XV. Ex Græco in Latinum protulit novam Paraphrasim Aristotelis.

Præter allatos, ejusdem cum laude meminere Onuphrius Panvinius, Eugenius Cattaneus, Jo. Franciscus Besutius, & Jo. Petrus Puricellus, & inter alios Moriggia lib. III. Nobil. Mediol. cap. 28. circa finem; Torellus Tom. VII. Sæcul. Augustinian. Gandulphus in Differtat. Histor. pag. 127., & Vaglianus in Summar. Vitar. Archiep. Mediol. pag. 320., ac Herrera in Alphab. Augustin. Par. I. pag. 208. scripsit, teste Petro Crescentio, in Præsid. Roman. Par. II. lib. III. narrat. I. num. VI. Joannes Baptista Carisius, & Picinellus supradictus in Athenæo pag. 230.

MDLXXX.

SFORTIA GALEACIUS MARIA.

Ex Francisco Sfortia Mediolanensi Duce, & Blanca Maria, Philippi Mariæ Mediolani item Ducis, nec non Agnetis del Mayno filia, natus est Galeacius Maria Sfortia die XIV. mensis Januarii, anno Redemptionis nostræ MCCCCXLIV. Prima Militiæ rudimenta in Gallia Transalpina posuit, nam à Patre cum veteranis copiis, sub nomine Papiæ Comitis, in auxilium Ludovici XI. missus fuit. Ibidem Oppidis nonnullis fortiter expugnatis, dum in Avernos penetrat, Patris mors eidem nunciatur, ideoque per infestas Allobrogum gentes, non sine vitæ discrimine, Mediolanum redire coactus est. Favore Venetorum, Ligurum, Florentinorum, nec non Ferdinandi Regis Neapolis avitum Dominium suscepit, atque per integros decem annos, splendidissimo rerum omnium apparatu usque ad Regalem Fastum, peregregiè administravit. Anno MCCCCLXVI. Dorotheam, Ludovici Gonzagæ Mantuæ Marchionis filiam in matrimonium sumpsit, qua è vivis sublata, post biennium Bonam Ludovico Sabaudiæ Duce genitam in matrimonio sibi copulavit, ex qua præter alios liberos Joannem Galeacium Mariam, de quo mox sermo erit, in Ducatu Mediolanense successorem suum suscepit. Etsi Clariss. Viri Paulus Jovius, atque Antonius Maria Campi nullum verbum faciant de Legatione ad Venetos ab eo habita, attamen ex Orationibus Galeacii infra recensendis tam editis, quàm MSS., facilè constat ab ipso revera actam fuisse. Vir fuit magnificentiæ, liberalitatisque amantissimus, nam præter veteranorum peditum cohortes, Alas Equitum ex omni Italiæ Nobilitate lectissimas, & perpetuis stipendiis inveteratas, ea consuetudine in hybernis continebat, ut adulto Vere in campos produceret, solemnique lustratione inspectas, ad Equestres Ludos committeret, propositis opimis præmiis.
Equi-

Equitatu, qui MM. Cataphractorum numerum ſuperabat nil ſplendidius, nil comptius videri poterat. Mirum dictu, quantum iſtius Principis familia, quæ ex delectu nobilis juventutis per ſingulas ditionis Urbes accuratè habito, conſtabat, ſuper omnes alias Italiæ ſplendidiſſimè emineret. Ceterùm Galeacius recti & honeſti amans, juſtitiæ uſque ad ſeveritatem tenax erat. Litteras quoque, ac Litteratos ſummopere coluit, contendebatque gravi ſumptu ut Ticinenſe Gymnaſium Profeſſorum celebritate, ac ſtudioſæ juventutis frequentiâ ceteris omnibus antecelleret. Eo regnante Græca Typographia Mediolani incunabula habuit, ut videre eſt apud Clariſs. Saxium in libro de Studiis Mediolanenſibus, atque in Hiſtoria ſua Typographica. Uno verbo, harum majorumque laudum digniſſimus fuit, niſi fortè in nimiam libidinis licentiam incidiſſet, ideoque Allobrogico bello victor, è Caſtris Mediolanum rediens, ut Natalis Chriſti diem ſolemni hylaritate cum Uxore & liberis, amiciſque celebraret, à conjuratis Andrea Lampugnano, Carolo Vicecomite, & Hieronymo Olgiato Principis cubiculo adſcriptis, in Templo Divi Stephani pugionibus trucidatur, recurrente ejuſdem Protomartyris feſto, anno MCCCCLXXVI. ætatis verò ſuæ XXXIII. De tanto facinore jam in ſupradicti Olgiati Articulo ſermonem habuimus, quod & ab Hiſtoricis Mediolanenſibus abundè recitatur. Galeacii Elogium habetur à Clariſſimo Jovio compoſitum, nos verò alterum damus ex vetuſtiſſimo Codice MS. deſumptum ab amiciſſimo Sitono, nobilſque perhumaniter communicatum.

Qualemcumque Ducem me fama fuiſſe loquatur,
Accipe inauditum, Lector, in Orbe ſcelus.
Qui mea debuerat defendere viſcera ſervus
Transfodit ſævus ſævior ipſe manu.
Hinc liquet humanis quæ ſit conſtantia rebus:
Lubrica ſub fato cum Duce regna cadunt.

Hæc de ipſo invenimus:

I. Oratio ad Summum Pontificem Pium II. à Galeacio Sfortia Mediolanenſium Ducis filio pronunciata. De hac ſic legitur in Gobellini Commentariis Pii Papæ II. lib. II. pag. 37. „ Anno MCCCCL. dum Carthuſiam peteret Pontifex, Faventinum, Forolivienſem, „ & Cornelienſem Vicarios occurrentes invenit, & „ paulò poſt Galeacium primogenitum Franciſci Sfor„ tiæ Mediolanenſium Principis. Adoleſcentulus hic „ egregia ſpecie nondum ſextum decimum impleverat „ annum &c. Hunc genitor ex Mediolano cum quin„ gentis equitibus ſplendido, & ornatiſſimo comitatu „ Florentiam uſque miſit Pontifici obviam, qui ad „ tertium lapidem paulò citra Carthuſiam ei occurrens, „ & ab equo deſiliens, ſacros de more pedes exoſcula„ tus eſt. Reperitur ſupradicta Oratio inter Opera Gaſparini, & Guiniforti Barzizii, editionis Romanæ pag. 57. uti ab eorum ultimo compoſita.

II. Orationes II. habitæ coram Senatu Veneto, altera die XVIII. Novembris, anno MCCCCLV. de perſuaſione pacis, & concordiæ; Franciſci Sfortiæ Ducis Mediolani, parentis nomine, altera die XI. Decembris ejuſdem anni de eodem argumento. Extant in Codice MS. Bibliothecæ Ambroſianæ ſignat. T. num. 12. in 4., & in altero ſignat. L. num. 69. in 4. in pergameno. Ex eiſdem una legitur impreſſa in libro, cui titulus: „ Margareta Poëtica Alberti de Eyb „ *Norimbergæ*, 1480. *in fol.*

III. Oratio quâ gratum animum, obſequiumque Franciſco Sfortiæ, & Blancæ Vicecomiti parentibus ſuis profitetur. Extat in ſupradicto Codice Ambroſiano, ſign. L. num. 69. in 4.

IV. Epiſtolæ II. ad Summum Pontificem Paulum II. Altera pro Abbatiis Charævallenſi, & S. Petri in Cœlo Aureo Papiæ. Data Mediol. die XXII. Maji MCCCCLXVI. Altera reſponſoria de modo regendi Ducatum ei commiſſum, data eodem anno. Extant in Codice MS. Biblioth. Ambroſianæ, ſign. O num. 57. in 4. in quo legitur quoque Epiſtola Pontificis Sixti IV. reſponſoria ad Galeacium de gratulatione aſſumptionis ſuæ ad Pontificatum. Data eſt die XVI. Augusti, anno MCCCCLXXI.

V. Epiſtola ad Pontificem Max. Calixtum III. Extat in eodem Cod. Ambr. ſign O. num. 57.

Nuptias ejuſdem deſcripſit Stephanus Dulcinius Cremonenſis Canonicus Scalenſis. V. Sax. ad ann. MCCCCLXXXIX.

Epicedion Illuſtriſſimi Principis Galeacii Sfortiæ ad Illuſtriſſimam ejus Conjugem Bonam, per Franciſcum Puteolanum Poëtam Parmenſem ex tempore compoſitum. Carmen eſt elegantiſſimum, dignumque lectu. Extat MS. in Bibl. Ambr. Cod. ſign. E. num. 124. in fol.

Quædam de arte Grammatica ſcripſit pro eodem Gabriel Paverus Fontana. V. Cl. Sax.

In Indice Librorum MSS Franciſci I. Regis Chriſtianiſſimi, de quo idem Cl. Saxius, legitur Oratio Latina in pergamena, dicta à Lancelloto de-Puis Galeacio Vicecomiti.

Imbreviatura Fidelitatis præſtitæ per Civitatem Mediolanum Galeacio Mariæ Sfortiæ Duci. Extat in Du-Mont Corp Diplomat. Tom. III. pag. 416.

Ei dicavit Roglerius Comes Veterum Imperatorum, atque Virorum illuſtrium Dicta quædam, & Facta memoratu digna. MS. in Ambroſiana, de quo jam dictum.

Extat Oratio Chriſtophori Cambiagi, ad Imperatorem pro Galeacio Maria Sfortia Mediol. Duce, in MS. Biblioth. Ambroſ. num. 262. in 4. Ex Ariſii Cremona Literata Tom. III. pag. 352. qui tamen litteram, quâ ſignat. eſt Codex, non indicat.

Ad Illuſtriſſimum Principem, & Excellentiſſimum Dominum Galeacium Mariam Ducem Mediolani &c. Petri Candidi Decembrii Oratoris de Laudibus Mediolanenſium Urbis in comparatione Florentiæ: Panegyricus MS. in 4. in pergameno litteris rubro-nigris, ac miniaturis deauratis, pagg 42. optimæ notæ; & in fine ejuſdem Carmina varia Auctoris in laudem Mediolanenſium. Extat in Biblioth. FF. Marchionum Vicecomitum.

Ad Galeacium Mariam Vicecomitem Franciſcus Lucanus Parmenſis: De Regimine Principum. Erat Lucanus Vicarius Domini Capitanei Juſtitiæ Mediolani. Extat inſignis Codex in Biblioth. Ambroſ. à Thoma Curtio Presbytero Mediolanenſi egregiè ſcriptus anno MCCCCLXXII. cum litteris, atque miniaturis deauratis, nec non Figuris pro more ſæculi egregiè pictis.

Ipſum laudarunt Paulus Jovius, Antonius Maria Campi, nec non Phil. Bergomas in Supplem. Chronicor., ſed non tam favorabiliter, ceterique Hiſtorici.

MDLXXXI.

SFORTIA HIPPOLYTA MARIA.

Inter præclariſſimos liberos Franciſci Sfortiæ, & Blancæ Mariæ Vicecomitis Mediolani Ducum, quorum nonnulli in hac Bibliotheca locum jure obtinuerunt, emicat etiam Hippolyta Maria, cujus natalis incidit in diem XVIII. menſis Aprilis, anno poſt Chriſtum MCCCCXLV. Liberaliter pro ſanguinis ſui nobilitate educata, litteris, præſertim Latinis, tam ſedulam dedit operam, ut eo Idiomate non loqueretur modò expeditiſſimè, ſed eleganter etiam, & ſtylo, qui magnos non decederet Oratores, ſcriberet; qua de re dabimus infra omni exceptione majorem teſtem, Pium videlicet II. Pontificem Maximum in Reſponſione extemporanea ad Orationem Hippolytæ noſtræ. Eam hæc habuit in Urbe Mantuana, Blanca Maria genitrice ſua adſtante, coram ipſo Pontifice, dum ibidem ageretur de fœdere inter Chriſtianos Principes adversùs Turcarum Tyrannum ſanciendo. Neque verò humanas tantùm, ſed divinas etiam literas optimè calluiſſe fertur, & liberales artes ceteras ita edoctam fuiſſe, ut cunctis admirationem afferret. Philoſophicis quoque imbuta diſciplinis eruditiſſimorum ſuæ ætatis Virorum plauſus promeruit; tamque ſpecioſis caracteribus Codices exarabat, ut Paulus Moriggia ingenti cum voluptate ſe vidiſſe aſſerat librum Tullii de Senectute, litteris, quæ typis expreſſas imitarentur, ab Hippolyta ſcriptum, illumque extitiſſe apud Darium Majettam Mediolanenſem Civem teſtatur. Tam præclaris ornata dotibus inclyta Princeps Alphonſo Ferdinandi Aragonenſis Neapolitani Regis filio, tunc Calabriæ Duci, & poſtmodum Patris in Regno ſucceſſori nupſit, atque Soceri,

ceri, Virique exemplis incitatâ, immò veriùs propriæ virtutis hortatu ducta, eruditos homines humanissimè fovit, donec die XX. mensis Augusti, anno Salutis MCCCCLXXXVIII. ætatis suæ XLIII. præcoci fato sublata vivere desiit, antequam Alphonsus ad Solium perveniret. Id enim accidit non ante annum MCCCCXCIV. Quapropter emendandus jam citatus Moriggia, qui Hippolytam Reginam nuncupat Neapolitanam, cùm tantummodo Calabriæ Ducissa fuerit.

Extant

I. Oratio Illustris, & Inclytæ Dominæ Hippolytæ Mariæ Sfortiæ Vicecomitis, edita & recitata in laudem Illustrissimæ & Excellentissimæ Dominæ Matris suæ Dominæ Blancæ Mariæ Mediolani Ducissæ. Legitur in Cod. MS. Bibl. Amb. sign. L. num. 69. in 4., & est paginarum 11.

II. Oratio Illustrissimæ Dominæ Hippolytæ Mariæ Vicecomitis Ducissæ Calabriæ &c., habita Mantuæ coram Sanctiss Domino Pio II. cum responsione ex tempore reddita per eundem Pontificem, in qua sic legitur: „ Habuisti dilecta Filia coram nobis Orationem elegantem, tersam, & magno Oratore dignam. Admiramur te, ingenium, & virtutem tuam. Gaudeat Mater tua præsens, & Pater tuus absens, qui te talem genuere Parentes &c. Extat ibid. & in altero Cod. sign. S. num. 21. in 4.

Eam laudarunt Jacobus Philippus Bergomensis in libro suo de Claris, selectisque Mulieribus. Moriggia in Nobil. Mediol. lib. III. Franciscus Augustinus ab Ecclesia in suo Theatro Mulierum eruditarum pag. 182. atque Sitonus noster in Schedis.

MDLXXXII.

SFORTIA JOANNES GALEAZ MARIA.

Galeacii Mariæ Sfortiæ, atque Bonæ Sabaudæ Conjugum, & Mediolani Ducum filius extitit Joannes Galeaz Maria, qui anno MCCCCLXVII. in lucem editus, post infaustum Patris obitum (de quo alibi verba fecimus, cùm ejus texeremus Elogium) novennis ad Ducalis dignitatis fastigium evectus est, anno scilicet MCCCCLXXVII. in Solemnitate Epiphaniæ. Rem hisce verbis narrat Philippus Bergomensis in Supplemento Chronicorum, libro XV. „ Jo. Maria Vicecomes Sextus Mediolanensium Dux. Galeacio enim Patre, anno superiore in festo San cti Stephani multis confosso vulneribus interempto, in festo Epiphaniæ, ætatis suæ anno nono, Patr. Decreto, Dux declaratur. Statim in Templo B. V. Mariæ delatus, universo spectante populo, astantibusque Patruis omnibus, cum universo Regni Magistratu, Birreto, & reliquis Ducalibus ornamentis insignitus est. „ Et primùm quidem sub Bonæ Matris tutela vixit, cui fidus astitit Ciccus Simonetta Vir egregius, de quo plura dabimus in Elenco Eruditorum, qui alibi nati Metropolim Insubriæ suâ doctrinâ illustrarunt laribus hùc translatis. Mox sub regimine Ludovici Mariæ Patrui, cui cognomen Maurus fuit, infra quoque à nobis laudandi, Matre connivente, retento Ducali nomine, ferè sub custodia servatus diù, semper ea vetitus est exercere, quæ ad supremam Principis dignitatem pertinent. Conjugio sibi copulaverat anno MCCCCLXXXIX. die II. Februarii Isabellam Alphonsi Siciliæ Regis filiam, ex qua Franciscum filium suscepit anno sequenti, atque Bonam anno MCCCCXCI., quæ postea anno MDXVIII. Sigismundo Poloniæ Regi nupsit. Ludovicus autem Patruus Imperii Insubrum capessendi cupiditate flagrans, propinato, ut fama est, virulento poculo, quod Nepotem lenta morte consumeret, ipsum sustulit in Urbe Ticino, die XXI. mensis Octobris anno MCCCCXCIV. Ajunt paulò ante obitum, cùm visitationis gratiâ ad eum Carolus VIII. Gallorum Rex accessisset (ipsum enim in Italiam evocaverat Maurus, ut in ejus Articulo pleniùs narrabimus) Joannem Galeacium, non sine Caroli ipsius lachrymis, summis ab eodem precibus postulasse, ut filium suum commendatum haberet. Isabella igitur Mater Franciscum à Patrui furore servatura, Viri sui voluntatis memor, postmodùm Ludovico XII. tradidit anno MID. à quo perductus in Gallias, sacrisque initiatus, ibidem occubuit, anno MDXI. Inter infaustæ fortunæ vices Princeps infelix litteras coluit amœniores, Uxorem etiam nactus, quæ Musarum studiis delectabatur. Supersunt aliquot amborum Carmina Italica, ut plurimùm conjugalis amoris plena; quamvis Joannis Galeacii Mariæ nomen non præferant, quæ illius sunt, sed tantùm prænotentur Italicè hujusmodi titulo, *Il Duca*: Eruditionem hauserat à Matthia Triviano, ut infra dicemus uberiùs, cùm de Instructione pro illius educatione à Philelpho scripta sermo recurret. Poësim verò à clarissimis Vatibus, qui per ea tempora in Aula Ducum Mediolanensium versabantur, didicisse potuit; ibi enim moram trahebant Seraphinus Aquilanus, Philotheus Achillinus, Benedictus Cingulanus, Vincentius Calmeta, aliique complures. Gratam interea rem nos facturos Lectoribus arbitramur, si sequens Epigramma ex Archintea Collectione tam sæpe laudata exhibuerimus, ubi vocatur Epitaphium, quod tamen nunc deperiit. Illud est:

Proditus occumbo Patruo tribuente venenum
Mi cui jam fuerant debita sceptra Ducis.
Me Regno spoliat Patruus, spoliatur & ille
Imperio, & duro carcere pressus obit;
Nec queror: hæc meruit nostri mala vita parentis;
Perfidiâ at propriâ tu Ludovice cadis.

Occurrunt igitur:

I. Carmina nonnulla Italica, vulgò *Sonetti*, inter ea Bernardini Bellincioni impressa, uti ad calcem legitur: „ Nella Inclita Cittate di Milano nell' anno della Salutifera Nativitate del Nostro Signor Jesu' Christo Mille quattrocento norantatre, adì quindici de Julio per Maestro Philippo de Mantegatij dicto el Cassano, alle spese di Guglielmo de Rolandi di Sancto Nazaro, grato alevo del Auctore dell' Opera, in 4. „ In eodem etiam Codice leguntur supralaudatæ Isabellæ Ducissæ Carmina alia similia.

II. Ejus & Ludovici Patrui Epistola ad Regem Ferdinandum. Data Mediol. die XI. Julii MCCCCLXXVIII. legitur inter Epistolas Principum, & Rerumpubl. editas *Venetiis* 1574. *in* 12. pag. 334.

III. Alia eorundem ad Januenses. Data XIV. Septembris eod. anno. Extat ibid. pag. 338.

In Bibliotheca Ambrosiana vidi Codicem MS. sign. T. num. 20. in 4., in quo adest Opusculum sic inscriptum: „ Francisci Philelphi ad Matthiam Trivianum de educatione Joannis Galeacii Mariæ Principis primogeniti Galeacii Mariæ. In fine hæc habet: „ Hæc sunt Matthia Triviane, quæ mihi pro tempore quo Romam versùs jam eram equitaturus, occurrerunt, ad instituendum litteris, & moribus Regulum nostrum Papiæ Comitem Joannem Galeacium, quæ tu poteris pro tua prudentia vel cumulatiùs augere, vel moderari elimatiùs. Vale. Ex Mediolano, Kal. Octob. anno à Natali Christiano MCCCCLXXV.

Ad eundem Antonius Pelotus, suo loco jam à nobis laudatus, scripsit Epistolam contra despicientes Poësim, occasione qua ei obtulit Carmen græcum Mosci Poëtæ ab ipso Peloto in Latinum, & Italicùm versum; Epistola ipsa sic incipit: „ Ad Illustrissimum Principem & Excellentissimum D. D. Jo. Galeacium Mariam Sfortiam VI. Mediol. Ducem Antonius Pelotus. Delirant plurimi &c. „ Sequitur Epigramma ad eundem Principem, postea versus Græci Mosci supradicti, inde Versio eorundem metrica tam Latina, quàm Italica ipsius Peloti. Extat in Codice Bibliothecæ Ambrosianæ sign. T. num. 20. in 4.

Illius

Illius mentio est apud omnes Mediolanensium Rerum Scriptores, Morerium in Lexico, & Franciscum Xaverium Quadrium Soc. Jesu Presbyterum in libro suo, cui titulus: „ Della Storia e Ragione d'ogni Poesia . „ Tomo II. pag. 211.

MDLXXXIII.

SFORTIA LUDOVICUS MARIA.

Optandum certè foret, ut quantùm valuit ingenio Ludovicus Maria Sfortia Mediolanensium Dux, pari commendatione nobis de illius moribus loqui liceret. Parentes illi fuere Franciscus Sfortia, atque Blanca Maria Vicecomes Mediolanensium Duces jam non semel laudati, è quibus ortus est die XXIII. mensis Augusti, anno post Redemptoris Natale MCCCCLI. Maurus cognomento dictus fuit, non, ut quidam ferunt, ab oris colore, quod æquò pallidior esset, & in fuscedinem verteret, sed potius à Moro arbore, qua usus est pro Insigni. Aliud etiam cognomen gessit, Anglus enim dici voluit, ab Angleria non ignobili ad Verbanum Lacum Oppido, quod Urbis nuncupatione, & honore ornandum curavit, percusso etiam Numismate, qua de re fusiùs agit Clarifs. Saxius noster in Appendice libri sui, cui titulus: „ Possessio SS. Corporum Gervasii & Protasii „ Mediolanensibus vindicata „ & in Histor. Typog. Mediol. Sedulæ Parentum curæ, qui eum optimis doctisque Viris erudiendum tradidere, satis respondit; nam vigebat in eo illustris facundia, nec defuerunt liberalium disciplinarum ornamenta, sermo gravitatis plenus, & utriusque Orationis numeris scilicet adstrictæ, atque solutæ mira facilitas. Adultus ad Ducatum Barrensem à Neapolitano Rege evectus fuit. Defuncto verò Galeacio Maria, de quo jam diximus, fratre suo, hærede Ditionis relicto Joanne Galeacio Maria, ut jam supra narravimus, post varias vices, Bonâ pueri Matre connivente, tutelam illius suscepit, imò veriùs potestatem eripuit omnem, nudo Ducatus titulo ipsi servato. Id iniquiùs ferebat Alphonsus Aragonius Joannis Gal. Socer, & Neapolitanus Rex, jamque ex hisce angustiis eum eripere decreverat; quapropter veritus Ludovicus ne loco moveretur, Carolum VIII. Gallorum Regem ad expeditionem Italicam evocavit, ut Alphonsum Solio dejiciens, potestatis suæ solidissima poneret fundamenta. Quod quidem facinus majori scelere cumulans, propinato veneno Nepotem sustulisse fertur. Interim ut ad usurpandam Mediolanensem Ditionem sibi gradum faceret, Blancam Mariam Neptem, olim Philiberti Sabaudiæ Ducis Conjugem, Maximiliano Augusto in matrimonium tradidit, à quo vicissim Diploma (Investituram barbari dicunt) impetravit, cujus vi Dux Mediolani renunciabatur, excluso penitus Francisco infante sublati Principis filio tunc quinquenni. Igitur die XX. mensis Octobris, anno MCCCCXCIV. Ducatus possessionem iniit. Urbem præclaris ædificiis ornavit, Templum enim Sanctæ Mariæ Gratiarum non procul à Vercellensi Porta, à Francisco Patre inchoatum, extructo Pinnaculo perfecit, & Prædicatorum Ordinis Alumnis jam ibi degentibus, dotis nomine concessit Vicum apud Viglevanum, quem ex Largitoris vocabulo hodierna etiam die *La Sforzesca* nuncupant. Ipsius Sacræ Ædis Atalicis pretiosissimis Vestibus locupletavit Sacrarium Beatrix Estensis Ludovici Conjux, quæ quidem Vestes ad Sacerdotum ornamentum adhuc supersunt. Portam Urbis insuper aperuit Ludovicus ipse, cui de suo nomen fecit, ut commodius iter Civibus pateret ad colendam Deiparæ Virginis Imaginem prope Basilicam Sancti Martyris Celsi, in verè Regio Templo collocatam. Metropolitanæ Basilicæ admirabilem molitionem plurimùm promovit, reddituſque ad eam rem paratos auxit, adjecto censu Cataractæ

A Fossæ navigabilis, non longè à Porta Ticinensi, quam Fisco obnoxiam & vectigalem, ejusdem Templi Fabricæ largitus fuit. Sanctorum Regum, qui Christo Infanti munera obtulere, olim à Sancto Eustorgio Archiepiscopo ex Oriente Mediolanum translata Corpora, & à Federico Œnobarbo Coloniam delata, tunc cùm Metropolim hanc solo æquavit, recuperare studens, tam apud Alexandrum VI. Pontificem, quàm apud Coloniensem Archipræsulem per litteras egit, ut tandem ad Sedes pristinas quasi postliminio quodam reverterentur. Quod quidem quamvis irrito conatu tentaverit, suâ tamen eam ob rem laude fraudandus non videtur. Amantissimus fuit doctorum Virorum Mecœnas; summâ enim comitate, profusisque largitionibus sapientiâ præstantes Viros

B prosequi adeò consueverat, ut ex longinquis etiam regionibus, veluti ad doctrinæ emporium, Mediolanum convolarent. Artes liberales egregiè fovit, nam Musices Gymnasium in hac Urbe aperuit, Franchinum Gafurum Laudensem magni nominis Professorem, ut hìc Ecclesiasticum Cantum doceret, luculenta mercede invitans. Picturæ quoque, & Architecturæ novam aperuit Academiam, cui præfecit Leonardum Vincium, Florentiâ accitum, & annuo D. aureorum stipendio donatum. Quin Græcas litteras ut Insubriæ Juventus disceret, Demetrium Calchondilam advocavit, cui etiam pingue Minerval attribuit. Teste quoque Vincentio Calmeta in Vita Seraphini Aquilani egit, ut Laurentius Mediceus Italicam Poësim in Urbe Florentia pristinæ dignitati restituendam curaret. Gaudentium Merulam Alexandrinum Virum

C eruditione celebrem sibi à Secretis elegit, commendatione ductus Angeli Politiani, cum quo litterarium commercium Principem hunc habuisse ex his, quæ infra dicemus, patebit. His porrò pacis artibus clarissimus, utinam à cædibus & præliis abstinuisset, quarum quidem rerum alia superiùs commemoravimus, alia nunc referre cogimur instituto nostro satisfacturi. Depressis Helvetiis, & Sedunis, qui in Domumossulam irruperant, partâque non sine sævis periculis honestissimâ sibi atque Italiæ pace, Principatu, unde Nepotem, ut sumus præfati, detruserat, potiebatur. Cùm Carolo VIII. Gallorum Rege, jam supra memorato, defuncto, audiens Maurus noster Regiam potestatem ad Ludovicum XII., quo cùm

D veteres habebat inimicitias, devolutam fuisse, ingenti metu correptus est, qui tamen in eo mentis rationem non elisit. Nihil enim intentatum reliquit, ut imminentes jam Alpibus Gallicas copias arceret Italiâ. Veruntamen conatus omnis illius concidit; Rex enim ad totius Italiæ imperium anhelans, cum Alexandro VI. Pontifice, Venetoque Senatu funestum nimis Italis æquè ac Gallis fœdus iniit. Necessario igitur, tametsi prorsus impio consilio Ludovicus noster Bajazetem Turcarum Tyrannum adversùs Venetos incitare coactus fuit: nam nihil prorsus auxilii à Maximiliano Augusto sperare poterat, cùm is Gallis agentibus Helvetico premeretur bello. Regi Ludovico, ut pacem redimeret, gravis tributi pactionem obtulit, modò sibi liberisque suis paternæ ditionis possessio relinqueretur. At conditionibus rejectis,

E Galli primùm Alexandriâ potiti sunt, tum Maurus multorum è suis perfidiam expertus, cum natis, ac Fratre suo Ascanio Maria Cardinali in Germaniam confugit. Quocirca Galli Mediolanum, Veneti Cremonam in potestatem redegerunt suam; at comprobante Ascanio Maurus, cùm à Cæsare lenta nimis auxilia, nec sine ingenti sumptu expediri posse cerneret, ad Helvetios & Rhetos se convertit, ut mercenariis Legionibus eum reducerent, quandoquidem Gallicum nomen Insubribus jam odio esse cœperat; & primo quidem impetu çum equitatu etiam Sequanico in Italiam descendens à Comensibus primùm, mox à Mediolanensibus læta fronte exceptus est, Gallis nihil obsistentibus, imò ultra Ticinum profectis. Novariam interim expugnare aggressus aliquot in obsidione dies insumsit; cùm ecce novæ Gallorum

copiæ

copiæ superveniunt Tremulio Duce, quibus junctæ erant Helvetiorum cohortes multò plures, atque fideliores illis, quæ sub Sfortia militabant. Depravati ab his Gallicâ pecuniâ omnes ferè Duces Ludovici nostri, nullo pudore, posthabitâ militaris sacramenti fide, ante receptæ Novariæ mœnia, miserum Principem gregarii militis specie inter ordines latentem Gallis prodidere. Igitur anno sæculari MD. in Gallias captivus deductus est, & à Ludovico Rege in Locensem Turrim haud procul Lugduno conjectus, ibidem anno MDVIII. die XVII. Maji migravit è vita. Ajunt ipsum virili prorsus animo tantam calamitatem pertulisse, eamque veteribus delictis debitam humiliter agnovisse. Subjicere nunc juvat, quam ex vetustissimo Codice MS. nobis suppeditavit amicissimus Sitonus noster Inscriptionem, olim à Ludovico Maria Filio, & Joanne Galeacio Nepote, Francisco Sfortiæ Patri, & Avo positam, nunc verò penitus sublatam, ne ipsius memoria prorsus pereat. Ea est:

BELLI FVLMEN ADEST IDEM QVOQVE PACIS AMATOR
FRANCISCVS PATRIAE SFORTIADVMQVE DECVS
HIC SOCERI SCEPTRVM TENVIT TVTATVS ET ARMIS
REGNA INTER DIVOS NVNC PIVS EXCOLITVR
DIGNA PATRIS LVDOVICVS AVI MONVMENTA IOHANNES
HAEC MERITIS GALEAZ AMBO DEDERE DVCES
IOHANNES GALEAZ DVX INSVBRIVM NEPOS
ET LVDOVICVS FILIVS PIENTISS.
AVO ET PATRI VIRTVTIS MONVMENTVM
POSVERE.

Plures aliæ supersunt Inscriptiones Ludovici nomen proferentes tam in hac Urbe, quàm alibi, quas dare supersedemus, cùm omnibus obviæ sint; præcipuè verò sunt in Fornice Portæ Ludovicæ, atque ad prædictam Cataractam Navigabilis Fossæ propè Ticinensem Portam.

Quæ verò pertinent ad Eruditionem Ludovici nostri ostendendam, hîc promimus; videlicet:

I. Oratio Ludovici Sfortiæ Duci Francisco Patri. Incipit: „ Cùm mecum animadvertam, Illustrissime „ Princeps, & Pater Excellentissime &c. „ Extat in Cod. Bibliot. Ambrosianæ MS. signat. S. num. 21. in 4

II. Epistola Latina ad B. Bernardinum Feltrensem Ord. Minor, qua rogat, ut Parmæ Quadragesimales Conciones habeat. Data Mediol. die X. Januarii MCCCCLXXXVI. Extat apud VVadingum in Tomo XIV. Annal. ejusdem Ordinis.

III. Alia ad Angelum Politianum, qui ei Gaudentium Merulam commendaverat, referens se ipsum à Secretis sibi delegisse. Data Viglevani die II Martii, anno MCCCCXCIV. Extat in libro, cui titulus: Illustrium Virorum Epistolæ. Edit. *Basileæ*, 1499. *in fol.*

IV. Alia ad eundem, qua Politiano respondet ad se scribenti de morte ipsius Merulæ. Legitur in eodem libro.

V. Alia ad eundem, qua eidem nunciat, se Merulæ scripta adversùs ipsum Politianum occultasse, verùm ipso Politiano petente ea produxisse. Ibidem. Has Epistolas publici juris factas vidimus etiam inter alias ipsius Politiani editas *Argentorati*, 1513., ubi plures hujus extant ad Ludovicum eundem.

VI. Ejus, & Joannis Galeacii Mariæ Litteræ ad Ferdinandum Regem Neapolitanum. Datæ Mediol. die XI. Julii MCCCCLXXVIII. Habentur inter Epistolas Principum, & Rerumpublicarum editas *Venetiis*, 1574. *in* 12. pag. 334.

VII. Altera ad Januenses Epistola. Data Mediol. die XIV. Septemb. ejusdem anni. Ibid. pag. 338.

VIII. Alia ad Joannem Biffium, qua ei gratam se habuisse testatur Elegiam ejusdem de numero septenario ad se missam. Data ex Villafranca die II. Novembris MCCCCXCIV. Extat inter Carmina ipsius Biffii, de quibus in ejus Articulo diximus.

IX. Epistolæ Ludovici Mariæ Sfortiæ ad Coloniensem Archiepiscopum pro recuperandis Corporibus SS. Magorum.

X. Aliæ ejusdem Ludovici ad Alexandrum VI. Pontificem, ut mandaret Hermanno de Esse, eo tempore Coloniensi Archiepiscopo, ut restitueret Corpora SS. Regum Magorum Ecclesiæ Mediolanensi; Epistola autem Alexandri VI. Data die ultima Januarii MCCCCXCV. extat in Archivo Cœnobii Eustorgiani. Hæ omnes memorantur in jam citato Libro, cui titulus: Possessio SS. Corporum Gervasii & Protasii, à Clar. Saxio nostro vindicata in Append. pagg. 50. & 51.

XI. Ludovici Mariæ Sfortiæ Vicecomitis Oratio ad Cultum divinum exhortatoria. MS. in Biblioth. Regia Parisien. num. 6422. ex Biblioth Biblioth. MSS. Cl. Montfauconii, Tomo II. pag. 762. Hæc fortè illa eadem est, quæ memoratur in Indice Bibliothecæ Blesensis (du Bloys) Francisci I. Gallorum Regis Clariss. Josepho Antonio Saxio à Marchione Sanctæ-Christinæ communicato, priusquam Bibliothecæ Seren. olim Principis Eugenii à Sabaudia inferretur. Ibi enim laudatur: Oratio Latina recitata & composita à Ludovico Maria Sfortia, ad suum Patrem Franciscum Sfortiam exhortatoria ad servitutem divinam.

XII. Alia ejus Oratio imperfecta. MS. in eadem Biblioth. Regia Parisien. num. 6423. ex cit. Montfauconio. Ibid.

XIII. Ejus Instructio ad Legatos suos proficiscentes ad Bajazetem Turcarum Tyrannum auxilium adversùs Venetos petitum. Legitur apud Ripamontium in lib. VII. Historiarum Mediol.

XIV. Carmina ejusdem Italica, edita sunt inter ea Bernardi Bellincioni Florentini, impressa *Mediol.* 1493.

XV. Epigramma Italicum, vulgò *Sonetto*, quo respondet Francisco Tantio postulanti, ut in Capellanum Sforzerchæ eligeretur. Extat in eadem Carminum Bellincioni editione, quam Tantius Ludovico nostro nuncupavit. De ea rursus agemus in ipsius Tantii Articulo.

XVI. Oratio ad Comenses, tunc cùm in Germaniam profugus contendit. Laudatur à Paulo Jovio in ejus Elogio infra memorando; qui eam se audivisse testatur.

De ipsius Natali die scripsit Carmen Joannes Biffius, cui titulus: Parcarum Promantheusis; de quo jam diximus. Cujus etiam Auctoris plura Epigrammata ad Ludovicum nostrum leguntur inter ejus Carmina edita. Vidimus etiam in Ambrosiana Bibliot. De ejus laudibus & Operibus libellum impressum *Mediol. anno* 1493., insertum inter Carmina Biffii sign. Z. num. 262. in 4.

De Ludovico Sfortia Principe Clarissimo, qui proditus est per Helvetios Petri Criniti Ode. Extat inter ejus Poëmata lib. I.

Fausti Poëtæ de Captivitate Ludovici Sfortiæ Opus Latinum, ad Regem Ludovicum XII. missum. Memoratur in jam citato Indice Bibliothecæ Blesensis.

Bartholomæi Crotti Presbyteri Regiensis Carmina in ejus laudem, cùm Gallos debellasset. Extant in Ambrosiana, Cod. sign. O. num. 363. in 4.

De

De singulari Ludovici in Eruditos, & Litteras amore plura habet Philippus Beroaldus in Oratione Panegyriea ad eundem. Edita *Bononiæ*, *anno* 1491. cum Epistola, & Epigrammate ipsius Beroaldi.

Oratio Bonifacii Bembi Brixiani in Sapientissimi Principis Ludovici laudes in Scholis Papiensibus habita, anno MCCCCXC. IV. Kal. Decemb. Hanc editam apud se extare asserit Clarifs. Arisius in sua Cremona Litterata, Tom. III. pag. 331.

Leguntur ad ipsum Baptistæ Mantuani Carmen Sylvarum lib. III. num. 116. Lancini Curtii plura Sylvarum lib. II. & lib. V. pagg. 46. & 97. edit. *Mediol.* 1521. Pauli Jovii Junioris Carmen in eundem inter Carmina Illust. Poëtar. Ital. Tom. V. pag 433.

Carmina item IV. Latina in ipsius laudem cecinit Petrus Leo Vercellensis, & Basilicæ Sanctæ Mariæ Scalensis in hac Urbe Canonicus, quæ occurrunt inter alia ejusdem impressa, alibi à nobis indicata.

In Libro, cui titulus: Bonifacii Simonetæ Abb. Cisterc. Persecutionum Christianarum Historia, Pontificumque Commentarii, impresso *Mediolani*, 1492. Extat Epistola XLVII. Libri VI. Divo Ludovico Sfortiæ Insubrum Dictatori, in qua ipse Ludovicus mirè laudatur.

Altera ejusdem Libri ad eundem, num. XLVIII. in qua agit de Felicitate Nuptiarum Ludovici Sfortiæ, cum prognostico futuræ sobolis.

Epistola Gaudentii Merulæ ad Ludovicum, in qua se purgat ab accusatione, quod contra Politianum scripsisset. Data Mediol. IV. Kal. Martii MCCCCXCIV. legitur inter Epistolas Illustrium Virorum, editas *Basileæ*, 1499. *in fol.*

Præclarum ei texuit Elogium Paulus Jovius Episcopus Nucerinus, quod videsis inter alia ipsius impressa, neque minoribus eum laudibus extulit Julius Æmilius Ferrarius Medicus Novariensis in Epistola sua Ausonio præfixa, ad Ambrosium Varisium Ludovici nostri Archiatrum.

Plures etiam eruditi Viri suas ei Lucubrationes nuncuparunt, & inter ipsos Hieronymus Baldung Opus suum de conservanda valetudine, quod MS. in pergameno servatur in Biblioth. Ambrosiana, litteris rubro-nigris cum miniaturis, Cod. signat. F. num. 35. in 4. Sed & Paulus à Monte-Pico suas Repetitiones. *Papiæ*, 1493. *in fol.*

Innumeri sunt Scriptores, qui de ipso egerunt, ii præsertim omnes, quibus curæ fuit Italicas res conscribere, & præcipuè Insubres, & Galli, quibus addimus Sitonum nostrum humanissimum in Serie Chronologica Principum, & Ducum Mediolanensium, ab anno MCCLIX ad MDCCXL. MS. penès eundem Authorem, & Franciscum Xaverium Quadrium Soc. Jesu Presbyterum in Libro suo „ Della „ Storia, e della Ragione d'ogni Poesia „ Tomo II. pag. 210., nec non Cl. Saxium locis jam citatis.

MDLXXXIII.

SFORTIA MUTIUS.

Mutius Sfortia Francisci Marchionis Caravaggii, & Constantiæ Columnæ Conjugum filius, in Aula Philippi II. Hispaniarum Regis à pueritia versatus, ab eo inter Secretioris Consilii Italici Ministros cooptatus est. Cùm litteris plurimùm oblectaretur, anno Redemptionis nostræ MDXCIV. celebrem Academiam sub Inquietorum nomine in hac Metropoli, ac in propriis Ædibus instituit die X. mensis Junii, qua de re fusiùs agit Joannes Jarkius, citatis Moriggia, & Curtio. Inter LX. Decuriones adnumerabatur anno MDXCV. atque ab Ursula Peretta, Sixti V. Pontificis Maximi Nepte, quam sibi in matrimonium copulavit, Joannem Paulum, & Franciscum Mariam liberos suscepit. De Latina, & Italica Poësi Vir summè meritus ab infra recensendis facilè dignoscitur. De ejus laudibus satis est percurrere Orationem Michaëlis Donesani in commendationem ipsius, editam *Mediolani*, *anno* 1618. *in* 4. Plura expectanda erant à tanti ingenii felicitate, nisi mors invida præcoci fato illum rapuisset, quod cum eruditorum omnium luctu accidit an. MDCXXII. ætatis suæ quadragesimo quinto. Quæ scripsit, etsi majori ex parte typis edita, sub oculis non habuimus, ideoque nonnulla quæ separatim damus, an sint in Collectione à Viris doctis infrascriptis indicata, nec ne, incerti sumus; non ingratum tamen Lectoribus fore existimamus editiones, quæ raræ sunt, hîc inspicere.

I. Rime Sacre di Muzio Sforza. Vol. I. II. e III. *Venezia, per Altobello Salicata*, 1590. *in* 4.

II. Altre Rime Profane del medesimo Autore. Vol. I. II. III. *Venezia, presso il Guerra*, 1590. *in* 4., *ed in Roma, per il Facciotti*, 1594. *in* 4., unà cum adnotationibus, & argumentis.

III. Oratio habita in Academia Inquietorum, super quodam dubio, ab Annibale Guasco Alexandrino proposito, memoratur in Epistola ejusdem Guaschi. Vol II. edit. *Alexandriæ*, *apud Philippum Mottum*, 1607.

IV. Carmen Italicum, vulgò *Sonetto*, extat in libro, cui titulus: „ Mausoleo di Poesie in morte di Giuliano „ Goselini. „ *Milano*, 1588.

V. Della Istituzione della Vergine consecrata à Dio. *Venezia, presso il Salicata*, 1589. *in* 8.

VI. Elegiæ plures. *Mediolani*, *apud Feriolum*, 1604. *in* 4.

VII. Canzone di Muzio Sforza, all'Illustrissimo, e Reverendissimo Monsignor Federico Borromeo. Extat in Codice MS. Bibliothecæ Ambrosianæ, sign. I. num. 69. in 4. pagg. 8.

Habetur Ode Benedicti Sociaci in laudem ejusdem.

Inter Carmina Augustini Terzaghi leguntur Carmina plura Mutio Sfortiæ Caravaggii Marchioni.

Extant ad eum Carmina Gherardi Borgonii (qui inter alios Viros doctos Academiæ Inquietorum numerabatur) in Collectione ejusdem. MDXCIX.

Eidem inscripsit Joannes Talentonus, Opus suum, cui titulus: „ Discorso sopra il quarto Canto del Pur„ gatorio di Dante. „ *Milano*, *per il Paganello*, 1593. *in* 4 Erat tunc Sfortia Princeps Academiæ Inquietorum.

Tres ad eum scripsit Epistolas Italicas laudibus plenas Stephanus Guazzius, quæ leguntur inter hujus editas *Venetiis*, *apud Baretium*, 1592. *in* 8. pagg. 45. 47. & 138.

Videndi sunt de ipso Crescimbenius in Libro: „ De' „ Commentarj intorno all' Istoria della volgar Poe„ sia. Vol. V. lib. II. pag. 295. „ P. Quadrius in suo Opere inscripto „ Della Storia, e della Ragio„ ne d'ogni Poesia, Tom. II. pag. 273. „ Saxius in Libro „ de Studiis Litterariis Mediolanensium „ & citatus Jarkius in Specimine Histor. Academiar. Italiæ pagg. 19. & seq. ubi Lector inveniet non tantùm prælaudatæ Academiæ Inquietorum institutionem, & OEconomiam, verùm etiam omnium Academicorum Catalogum, & Elogia, resque alias scitu dignissimas haustas potissimum ex Paulo Moriggia nostro, ac Sitonus in Schedis.

MDLXXXIV.

SFORTIA PHILIPPUS MARIA.

Quantùm curæ, & diligentiæ adhibuerint in educandis liberis suis Franciscus Sfortia, atque Blanca Maria Vicecomes optimi Insubriæ Duces, satis jam, ut arbitramur, nosse potuerunt Lectores ex his, quæ hactenus recitavimus; clariùs autem ex dicendis patebit. Secundus natu (post Galeacium Mariam paterni principatus hæredem) fuit eis Philippus Maria nunc memorandus, cujus natalis incidit in annum Salutiferæ Incarnationis MCCCCXLVIII. Pueruli ingenium doctissimi Viri, quorum numero Francisci Ducis Aula per ea tempora redundabat, excolendum suscepere, inter quos recensendus venit omni procul dubio Georgius ille Valagussa Mediolanensis, quem opportuno loco laudabimus. Inter alias tamen liberales artes, quibus cum fratribus imbuebatur, Poësim Latinam coluit. Adultus cum Maria Sabauda anno MCCCCLIX. Sponsalia de futuro contraxit, Matrimonium tamen in irritum cessit. Comes fuit Corsicæ, & Dux Barensis, atque adhuc erat inter vivos anno Christi MCCCCLXXXIX., quemadmodum nos monuit amicissimus Sitonus noster fultus publicarum testimonio Tabularum, quod nobis placuit adnotare ad emendandum Morerii sphalma, qui obitum hujus Principis assignat anno MCCCCLXXIX.

Doctrinam illius produnt :

I. Carmina latina ad Illustrissimum Mediolani Ducem. Hunc non fratrem Galeacium Mariam, sed Franciscum Patrem Scriptoris nostri fuisse credimus. Extant in Codice Bibliothecæ Ambrosianæ MS. sign. S. num. 21.

II. Alia in laudem ipsius Francisci Ducis Patris sui. Habentur in alio Cod. MS. ejusdem Bibliothecæ sign. T. num. 20. in 4.

Inducitur etiam colloquens cum Sfortia Maria fratre suo, mox laudando, à Georgio Valagussa supradicto in Dialogo de Origine, & Causis Ceremoniarum, quæ celebrantur in Natalitiis. In Cod. memorato Bibliothecæ Ambros. MS. sign. S. num. 21. in 4.

In Indice librorum Francisci I. Regis Christianissimi (de quo MS. Cod. Clarifs. Saxius noster fusiùs agit) recensetur Liber metro, & prosa Latina de Philippo Maria Sfortia.

De ipso præter citatum Morerium, Tristanus Chalcus in Nuptiis Ducum Mediol., & Sitonus præfatus in suo MS. Theatro Genealogico pagg. 34. & 483., nec non Mazzucchellus in Schedis.

MDLXXXV.

SFORTIA SFORTIA MARIA.

FRatres suos ponè sequitur Sfortia Maria Sfortia, qui editus est in vitales auras, anno Redemptionis MCCCCXLIX. Parentum monitis, germanorum exemplis, & præceptorum diligentiâ optimè excultus non contemnendos in eloquentia progressus fecit, cujus specimen præbuit satis nobile in mox recensenda Oratione, quam coram Patre suo Francisco Duce pronunciavit. Ex ea quidem aliisque jam laudatis, quas fratres illius habuere, apparet consuevisse adolescentes hos Principes ingenium suum exercitatione publica parentibus commendare, recurrentibus eorum natalitiis, vel suscepti Imperii diebus annuis. Ceterùm Sfortia Maria ab Alphonso Aragonio Neapolitano Rege Barrii Dux creatus fuit, cùm ei Neptem suam Eleonoram Conjugem despondisset. Variis fortunæ vicibus unà cum ceteris fratribus suis involutus est post Galeacii Mariæ primogeniti cædem, atque ad plures abiit anno Gratiæ MCCCCLXXIX.

Supersunt illius :

I. Oratio de Virtute per Sfortiam Mariam, Illustrissimo Mediolani Duci Francisco Sfortiæ Patri. Incipit: „ Cùm „ hisce diebus cogitarem &c. „ Extat in Codice MS. Bibliothecæ Ambrosianæ, sign. S. num. 21.

II. Epistolæ ejusdem ad Franciscum Philelphum, ut eruitur à responsionibus III. istius, datis Mediolani, prima & secunda anno MCCCCL., tertia MCCCCLI. pagg. 147. & 148. in libro, cui titulus : „ Epistolæ Principum Rerumpublicarum &c. „ *Venetiis*, 1574.

Eum, ut jam diximus supra, Georgius Valagussa Mediolanensis Interlocutorem cum Philippo Maria fratre exhibet in Dialogo suo de Origine, & Causis Ceremoniarum, quæ celebrantur in Natalitiis.

Ipsum laudat Morerius in Lexico, aliique plures, hi præcipuè, qui de rebus Insubriæ scripserunt.

MDLXXXVI.

SICCUS HORATIUS.

EXpletis Sfortiæ Gentis Nobilissimæ Viris eruditis, gradum facimus ad eos, qui ex Familia Sicca prodierunt. Præfari tamen aliquid necessarium arbitramur de ejus Origine ab Oppido Caravaggii hujus Mediolanensis Ducatus deducta. Humanissimus etenim, æquè ac in Insubriæ Antiquitatibus versatis-

A simus J. C. Sitonus copiam nobis fecit Genealogici Siccorum Stemmatis, quod incœptum à Bertholino de Siccis anno MCCCXX. in eodem Oppido vivente cùm Conjuge sua Francisca Pirovana, procedit ad annum usque MDLVIII. Præfatorum Jugalium filius extitit Jacobus de Siccis, cognominatus *il Rosso*, quem anno MCCCXL. inter Collegiatos hujus Metropolis publicos Tabelliones enumeratum fuisse testatur prima Matricula ipsius Collegii in ejusdem Archivo servata, ubi hæc verba leguntur exarata. „ Ego Jacobus di„ ctus Rubeus, filius quondam Domini Bertholini „ Sichi de Burgo Caravazio Notarius mea propria „ manu scripsi, meumque signum consuetum appo„ sui, Millesimo trecentesimo quadragesimo, octava „ Indictione, die Mercurii, duodecimo Januarii. „

B Ex prædicto autem Jacobo, Uxoreque illius Isabella Turriana ortus fuit Marcus Siccus ex Condominis Calcii, quod Oppidum in ea parte Ducatus Mediolanensis situm est, quæ proximè attingit Brixianum agrum. Ea de causa frequenter accidit, ut è natali solo quidam lares Brixiam transtulerint, retento etiam nedum Caravaggii, sed etiam in hac Metropoli domicilio, ut apparet è pluribus Sepulchralibus Elogiis adhuc extantibus tam in Templo Sancti Petri in Glaxiate, quàm in aliis Mediolani Sacris Ædibus. Hoc genitus est sanguine Nicolaus Vir eruditione Clarifs., quem jure hìc collocare liceret, nisi post alios Eminentissimus & doctrinâ, & Purpurâ Angelus Maria Quirini Brixiensis Antistes, & Apostolicæ Sedis Bibliothecarius eum suæ Urbis Eruditis adnumerasset. Quod quidem nos cogit, pro ea,

C qua sapientissimum Præsulem reverentiâ suspicimus, Nicolaum ipsum ad alteram Seriem amandare, in qua doctos Viros alibi ortos, qui Mediolanum suis eruditis laboribus decorarunt, enunciabimus. Ex illis autem Siccis, qui apud Avorum patriam constitere, occurrit Horatius Vincentii, & Dorotheæ Pratæ Conjugum filius, computatus & ipse inter Condominos Calcii. Hic Jurisprudentiæ sedulam dans operam, laureâ donari meruit; mox anno MDXCII. in Collegium Jurisconsultorum hujus Metropolis est cooptatus. Seriis tamen legum studiis amœna Musarum otia miscuit, Italica, & quidem non injucunda, Carmina scribens, de quibus mox agemus. Extremus illi annus fuit primus post Millesimum sexcentesimum. Vincentii autem illius Genitoris Tumulus adhuc superest in Ecclesia Archipresbyte-

D rali supramemorati Oppidi Calcii hoc inscripto Elogio.

D. O. M.

VINCENTIVS SICCVS EX ILLVSTRIBVS

CONDOMINIS CALCII

SIBI ET POSTERIS SVIS POSVIT

DIE XX. IANVARII MDCI.

Habemus illius :

E

I. Carmina Italica, vulgò *Sonetti*, numero XLVIII. Impressa leguntur in Collectione Gherardi Borgonii, quæ prodiit *Venetiis*, *apud Societatem Minimam*, 1599. *in* 12.

Laudatur à Gualdo in Elog. Comitis Jo. Antonii Sicci, & à Sitono jam citato in Chronico Collegii J. PP. art. 719. pag. 175., atque in Schedis.

MDLXXXVII.

MDLXXXVII.

SICCUS-BORELLA JOANNES BAPTISTA.

Cùm nunc transeundum sit ad Doctos Viros, qui ex Familia Sicca-borella Mediolanensi traxerunt Cognomen, jucundum erit Lectoribus nosse, unde hujusmodi vocabulum emanarit. Et ipsa quidem eadem est cum Sicca, superaddita nuncupatione *Borella* ex Feudo hujus nominis olim concesso Joanni Antonio Sicco, cujus Sepulchrale Elogium in Ducali Templo Sanctæ Mariæ Gratiarum hujus Urbis positum, exhibet Clarifs. Sitonus in suo Chronico Collegii J. PP. Mediol. pag. 115. art. 472. Eo sanguine genitus Joannes Baptista Siccus-borella parentes habuit Franciscum, & Claram de Sancto Georgio de Placentia Conjuges, ex quibus diem primam nactus est anno Orbis reparati MDCIV. die XV. mensis Septembris. Comes extitit Oppidi Vicomercati, & sic in Jure tam Cæsareo, quàm Pontificio se exercuit, ut Lauream meritò adeptus fuerit, in Universitate Ticinensi octava die Junii, anno MDCXXVIII. atque in eadem publicus Legum Interpres extiterit anno MDCXXXIV. Uxorem habuit Catharinam Cusanam, Marchione Aloysio Senatus Principe genitam; filios autem Federicum V. S. Referendarium Apostolicum, Metropolitanæ Basilicæ Mediolanensis Canonicum Ordinarium anno MDCXXXI., & Forolivii, ac Arimini Moderatorem; alterum Joannem Antonium V. S. & ipsum Referendarium, nec non Montis-alti Gubernatorem. Noster verò post adeptam utriusque Magistratus tam Extraordinarii, quàm Ordinarii, ut vocant, Quæsturam, in primo eorum die X. Januarii, anno MDCXLIV. in secundo verò die II. Junii anno MDCLI. ad Senatoriam Mediolanensem Sedem elatus est die XVI. Novembris, anno MDCLXII., qua in dignitate ferè octogenarius decessit anno Christi MDCLXXXIII.

Hæc de ipso memorata invenimus:

I. De Jure Cæsareo Lecturæ in Gymnasio Ticinensi habitæ. Vol. II. in fol. MSS, quæ se præ manibus habuisse asserit Clarifs. P. D. Gaspar Beretta in suis Schedis, sed ubi nunc reperiantur, minimè indicat.

II. Decreta Senatus Mediolani ab anno MDC., ad annum MDCLXXX. à Joanne Baptista Sicco-borella Regio Ducalique Senatore collecta, & notis marginalibus illustrata. Cod. MS. in fol. olim penès Advocatum Carolum Stephanum Rampinum, ex Indice ipsius Bibliothecæ à me inspecto.

III. Allegationes Juris plurimæ tam editæ, quàm MSS. reperiuntur in Collectionibus J. PP. Mediolanensium à nobis multoties indicatis.

De eo Joseph Benalius in Hist. Magistrat. pag. 32. Hieronymus Bossius in Hist. Familiæ Siccæ. *Mediolani, apud Malatestam*, 1708. *in* 4. pagg. 120., & 121., nec non Clarifs. Sitonus in Theat. Coll. J. PP. Mediol. pag. 228., & 229. art. 1027., & 1028, & in Syllabo Senatorum Mediolani pag. 13. art. 261. Tandemque in Theatro Genealogico ejusdem Gentis MS. in fol. pag. 403. penès ipsum Authorem.

MDLXXXVIII.

SICCUS-COMNENUS MARCUS ANTONIUS.

Marcus Antonius Siccus-Comnenus, Soccino Sicco-Suardo, & Virginia item de Siccis ex Condominis Calcii Jugalibus genitus, sanguinis nobilitatem eruditione, atque aliis præclarè gestis cumulavit. Bellici enim roboris toto vitæ suæ decursu dedit argumenta; nunquam tamen studiorum oblitus, etiam in senium vergens quædam scripsit, & vulgavit, ut mox dicemus, quæ ad optimè formanda filiorum suorum ingenia non ad pietatem solùm, sed ad civiles mores conducere arbitrabatur. Id ut præstaret cumulatiùs, Vincentium Curionum Casalensem Ordinis Prædicatorum rogavit, ut Psalmos XV. Davidicos, qui Graduales dicuntur, exponeret. Hoc perfecit Curionus, utroque sensu litterali & mystico Regii Vatis sententias explicans, atque in id maximè incumbens, ut Juventuti pia simul, & ad nobiliter vivendum necessaria monita pararet. Hujus autem Codicis post pauca mentio recurret. Marci verò Antonii emortualem annum apud neminem invenimus memoratum; claruisse tamen certum est medio fermè sæculo XVII.

Ejus Liber hunc habet titulum:

I. Il Cavalier Cristiano. *Milano, presso il Monza*, 1664. *in* 8. Opus ad instruendum Nobilem Juvenem aptissimum, & in Capita supra XC. divisum.

Alium Librum vidimus MS. hoc titulo: „ Esposizione „ de i XV. Salmi Graduali, secondo i due Sensi litterale, e mistico, fatta dal Rev. P. Lettore Vincenzo „ Curione di Casale, dell' Ordine de' Predicatori, per „ soddisfare alla divozione dell' Illustriss. Sig. Marc' Antonio Secco, Uomo di tutte le doti, che si desidera„ no in un ottimo Cavaliere, e ricco di tutte le virtù „ necessarie per vivere politicamente Cristiano. „ Codex est in 4. in Bibliotheca FF. Minorum Conventualium Sancti Francisci Mediolani adservatus. Auctor hic ignotus exititit Clarifs. Quetif, & Eccard, ideoque addendus eorum Bibliothecæ Ord. Prædicat.

Memoratur M. Antonius in Athenæo Picinelli pag. 411., & à Sitono in Theatro suo Genealogico MS. pag. 406., & in Schedis.

MDLXXXIX.

SIMONETTA ALEXANDER.

Quandoquidem nunc verba facienda sunt de Viris eruditione illustribus, qui Mediolani ex nobili Simonetta Familia prodierunt, operæ pretium existimamus nonnulla præfari, ut facilè cognoscant Lectores, cur aliquot Doctos Simonettas in primo hoc Catalogo inseruerimus, quosdam verò in secundum Indicem reservare libuerit, ubi diligenter enumerandi sunt homines scientia commendabiles, qui alibi nati Mediolanensem Civitatem diuturnæ moræ gratiâ nacti fuere. Originem igitur ducit Gens Simonetta ex Calabria, ideoque nonnunquam loco proprii cognominis dicti sunt Calabri illorum aliqui, etiam post lares in hanc Metropolim indè translatos. Id accidit cùm anno MCCCCL. Franciscus Sfortia, post obitum Philippi Mariæ Mediolanensis Ducis è Vicecomitum familiâ postremi, juribus Blancæ Mariæ ejusdem Philippi Mariæ filiæ, quam sibi conjugio copulaverat, fultus, Urbem hanc, atque ditionem veluti sibi debitam regendam suscepit. Agnoverat Franciscus Angeli Simonettæ Gentile patre geniti probitatem, atque ingenium, tunc cùm plura in Calabria Oppida, quæ in dotem data fuerant Polixenæ Ruffæ uxori suæ primæ, in suam redegit potestatem; ideoque jam ab anno MCCCCXXVI. illum in nobile famulitium suum adsciverat, quemadmodum paulò post in Aulam recepit, ac muneribus, & dignitatibus decoravit Andream, Cicchum, & Joannem, ex Antonio ejusdem Angeli Fratre Nepotes, ab ipso Francisco Duce anno prædicto MCCCCL. die XV. Maji Mediolanensi Civilitate donatos, de quibus alibi agemus. Angelus autem præfatus, qui aliquando etiam de Policastro dicitur, Ducalis primùm à Secretis, & ad Venetos pro Francisco Sfortia Legatus, tum Præfectus Arcis Cremonæ, in Consilium adscitus, necnon Senatoria dignitate ornatus emicuit, atque de mandato ejusdem Francisci Sfortiæ anno MCCCCXLIX. in loco Rivoltellæ firmavit pacem cum eisdem Venetis, interve-

veniente cum plena auctoritate Pasquale Malipiero Sancti Marci Procuratore, quemadmodum legitur in Regesto signato FF. qui extat in Archivo Castri Portæ Jovis hujus Urbis. Hic etiam apud Galeacium Mariam, qui Francisco Patri successit, summâ fuit in æstimatione; cùm enim anno MCCCCLXIX. filius ei ortus esset, Angelus noster die XXI. Julii selectus est à Principe, ut ad regenerationis lavacrum infantem sustineret, ac proprio nomine susciperet; ut ex antiquis Scriptorum fontibus hausit Comes Octavius Archintus in Collectione sua Monumentorum Familiarum Mediolanensium, ubi etiam memoratur Angeli ad Ferdinandum Neapolitanum Regem, cum Nicolao Arcimboldo Legatio. Obiit anno Salutis MCCCCLXXII. die XX. Aprilis, conditusque jacet in Templo S. Mariæ de Monte Carmelo hujus Urbis, marmoreæ affabrè insculptæ arcæ inclusus, Insigniis Simonettarum, atque Scaligerorum, ex quorum nobilissima Gente Franciscam sibi in uxorem duxerat, ornatæ, quæ etiam bina Stemmata in fornicibus ejusdem Templi conspiciuntur. Inscriptio autem his verbis concepta est:

ANGELVS HIC SITVS EST INTER CLARISSIMVS OMNES
SIMONETTA VIROS MERITIS ET LAVDIBVS VNVS
QVI OBIIT DIE XX. APRILIS MCCCCLXXII.

Insignia supramemorata, quibus imminet Stemma Francisci Sfortiæ Ducis Mediolanensis, visuntur etiam supra majorem Januam ædium, quas extruxit, & incoluit præfatus Angelus, in Porta Comensi intra fines Parochialis Ecclesiæ Sancti Marcellini hujus Urbis. Quamvis tamen ad Insubriam Simonettæ migraverint, familiæ tamen pars è Calabria Neapolim se contulit, qua in Urbe, nostrâ etiam tempestate, superest nobilitate clarissima Gens, sub nomine Marchionum Sancti Crisperi, eisdemque cum nostra adhuc insigniis gentilitiis utitur. Ut autem à primo incipiamus, qui elementario ordine occurrit, memorabimus Alexandrum Simonettam, anno MDC. Mediolani natum, quem ætate sua viventem septuagenarium laudavit Picinellus. Societatem Jesu amplexus eloquentiæ præcepta, ac Philosophiam Parmæ, & Ravennæ Auditoribus tradidit. Annos quatuor Bononiæ Theologicas Quæstiones è Cathedra enucleavit, ubi etiam studiorum Præfecturam obtinuit; sed adversæ valetudinis causâ eo se munere abdicare coactus est. Triennio postmodum è sacris rostris Verbum Dei populis explicavit, quod etiam Apostolicum Ministerium infirmitatum ergò, licet invitus, deposuit. Ne verò otiosus esset, Sacræ Scripturæ volumina studiosis Alumnis strenuè ac diligenter interpretatus est, atque annos XX. in tam præclaro insumsit labore. Interim illustriora aliquot munia à Societatis suæ Moderatoribus oblata modestissimè recusavit, totus studiis, totus religiosis virtutibus intentus; Tandem meritis plenus obiit in eadem Urbe Bononiensi die VI. mensis Octobris, anno MDCLXXI.

Litterarii ipsius labores hi sunt:

I. Plura Volumina Philosophicarum, ac Theologicarum Quæstionum.

II. Commentaria in Sacram Scripturam.
Hæc duo MSS. se apud Auctorem vidisse asserit Picinellus, addens Simonettam nostrum pro innata modestia nunquam permissurum, ut in lucem ederentur.

III. Rhetoricorum Synopsis Auctore P. Alexandro Simonetta Soc. Jesu, in secundum M. T. Cic. lib. de Oratore, Commentationes, universæ Rhetoricæ cognitioni conducentes. MS. in fol. Extat Florentiæ in Biblioth. Riccardina, ut me perhumaniter monuit doctissimus & amicissimus Jo. Lamius alibi memoratus.

IV. Nido della Fenice. *Bologna, per il Ferroni*, *1665. in* 8.
Hoc Opus in quinque partes distributum dicavit Auctor Christinæ Suecorum Reginæ, cum Bononiâ primùm transiret, Romam pergens, sedente Alexandro VII., in eoque cœlestibus flammis incensus Christianus moriens, Cœlo renascitur.
Laudatur Alexander à jam cit. Picinello in Athenæo pag. 16. & à Suis. De Angelo autem cum laude meminere Franciscus Philelphus in Orationibus pag 54 & in Epistolis pagg. 116., & 213. Corius sub annis MCCCCXLVI MCCCCXLVIII., & MCCCCL. Boninus Mombritius in Nuptiis Tristani Vicecomitis, MS. in Ambros. Sitonus in Monum. Senatus Mediol. pag. 7. sub num. 74. & in Chron. J. PP. art. 98. atque in Monum. Vicecomitum pagg. 35. & 36.

MDXC.

SIMONETTA BARTHOLOMÆUS.

Ex Joanne Simonetta Viro nobilissimo, atque doctissimo, cujus alibi laudes recitabimus, atque Catharina Barbavaria conjugibus in hac Metropoli ortus est Bartholomæus, qui inter plurimos Fratres habuit Alexandrum Ducalem Collateralem, & Caroli V. Imperatoris munificentiâ Comitem Palatinum, Bernardinum in publico Gymnasio Bononiensi Juris Pontificii Interpretem, uti etiam Jacobum S. R. E. Cardinalem infra commendandum, atque claruit ab anno MCCCCXCIV. usque ad MDXXI. ut nos monuit amicissimus Sitonus. Amœniora Bartholomæus secutus est studia, adeoque Latino Carmine excelluit, ut Andreas Alciatus, inter alias ingenii dotes immortales Poëta clarissimus, non tantùm plura ad eum Epigrammata scripserit, verùm etiam ipsius Carmina suis inseruerit, ut inter opera paulò post memorabimus. Viros ætate sua litterarum commendatione spectabiles adamavit, iisdem vicissim charissimus, inter quos prætereundus non est Nicolaus Pacedianus, qui de Bartholomæi nostri Viri, ut ejus verbis loquamur, undequaque doctissimi amicitiâ gloriatur in lib. I. Recordationum suarum MS. in Ambrosiana Bibliotheca, ut in ejusdem Articulo jam diximus. Haud equidem dubium est plures Simonettæ nostri versus periisse, eos præsertim quos ad Alciatum dedit, neque tamen laude sua fraudandum duximus; ex his enim, quæ supersunt, satis elucet, quam excelluerit poëtica eruditione. Mortis ejus annus nos latet; sepultus tamen fuisse videtur apud majores suos in Templo S. Mariæ Gratiarum hujus Metropolis, ubi Prædicatorum Ordinis Alumni Ducalis illius Cœnobii incolæ, ut supremis ejus Tabulis satisfaciant, quotannis solemniter ad Aram litant in Bartholomæi suffragium, quemadmodum & idem peragunt in levamen animæ Catharinæ Barbavariæ ejusdem matris.

Carmina illius sunt:

I. Octosticon in commendationem Bernardini Corii editum ab Alexandro Minutiano anno MDIV. ad calcem Historiæ Mediolanensis ejusdem Corii.

II. Decasticon in laudem libri Equitis Antonii Filaremi Fregosii, cui titulus: *La Cerva Bianca*.

III. Exasticon extat in libro V. Epigrammaton Andreæ Alciati. MS. in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum, de quo in Alciato ipso jam diximus. In eo etiam Codice leguntur aliquot Carmina Alciati ejusdem ad Bartholomæum nostrum.
Agit de eo Sitonus in Schedis.

MDXCI.

MDXCI.

SIMONETTA FRANCISCUS.

Scipio Senator, de quo mox dicemus, è nobili Simonetta progenie, atque Margarita Brippia conjuges, Franciscum Mediolani genuerunt, præter alios plurimos liberos, inter quos eluxere Hieronymus Eques S. Jacobi, Octavius, & Pius Jurisconsulti. Franciscus autem Ludovici Patrui sui, quem Sacrâ Romanâ Purpurâ, & Tridentini Concilii Præfecturâ toti Christiano Orbi notissimum loco suo commendabimus, exemplo ductus Clericalem amplexus est militiam, ad quam ut optimè se formaret, liberalibus studiis minoribus exactis, utriusque Juris sanctiores aditus ingredi statuit, quod quidem animi votum tantâ diligentiâ, tanto studio, tantâ alacritate perfecit, ut Doctoris brevì adeptus fuerit nomen, & Insignia, mox etiam cæteris Jurisperitis in patrio Collegio cooptari meruerit anno à Deo Homine MDLXXX. A Gregorio XIII. Pontifice Maximo cognita Francisci virtus, atque doctrina fuit; quocirca eum utriusque Signaturæ Referendarium constituit. Cùm verò anno MDXCI. Alphonsus Vicecomes Infulatus Præpositus Basilicæ Scalensis ad Cerviensis Ecclesiæ Episcopatum fuisset assumptus, ea dignitas Simonettæ nostro obtigit, qua potitus est ad annum usque MDCVI. quo die XVII. Julii à Paulo V. Pontifice Fulginatensis Urbis Antistes electus fuit. Sacræ Unctionis munus percepit Franciscus die XXIII. mensis Julii ejusdem anni in Urbe Roma à Hieronymo Bernerio Episcopo Albanensi S. R. E. Cardinali Asculano, commissæque sibi Ecclesiæ possessionem iniit per Joannem Franciscum Bonavoglia Cathedralis ejusdem Priorem, cui vices suas hac in re commiserat, Prid. Kal. Augusti ipsius anni. Obtinuerat jam Scriptor noster Commendationem Monasterii S. Barnabæ de Gratasolio extra Ticinensem hujus Metropolis Portam, IV. circiter lapide, eam resignante Alexandro altero Patruo ad Aulam Neapolitanam S. Sedis Nuncio, cujus rei publicæ extant Tabulæ datæ V. Id. Aprilis, anno MDCV. Paulus verò Pontifex vix inauguratum Episcopum ob gravissima Christianæ Reipublicæ negotia ad Sigismundum III. Poloniæ Regem, Apostolicæ Sedis Nuncium pergere jussit, quo factum est, ut Fulginatensem Gregem, cui præerat, vix in transitu salutaverit. Attamen licet absens, & tantâ legatione distentus, sibi traditæ Pastoralis sollicitudinis non oblitus, Severino Elmio, qui postmodum utriusque Signaturæ Referendarii munus obtinuit, atque post eum Josepho Untio, ipsius Cathedralis Canonico, curam Ecclesiæ tradidit. Cùm igitur in Poloniam pergeret, Pontifex ad Sigismundum Regem in ejus commendationem gravissimas dedit litteras, è quibus nonnulla juvat exscribere ad tanti Viri perennem gloriam; nam inter cætera hæc leguntur: „ Quæ res in causa „ fuit, ut in deligendo ejus Successore (scilicet Episcopi Regiensis, quem Paulus à Polonica legatione revocaverat) „ diutiùs immoraremur, cupiebamus „ namque talem ei sufficere, qui æquè, ac ille Ma„ jestati tuæ gratus futurus esset, & negotia hujus „ Sanctæ Sedis, ac nostra pro dignitate apud se au„ gere posset. Hoc certè assecutos etiam facilè no„ bis persuademus in electione Venerabilis fratris „ Francisci Episcopi Fulginatensis, quem modò mit„ timus ad te nostrum, & hujus Sanctæ Sedis Nun„ cium Apostolicum, à quo litteras has indices præ„ cipuè amoris, quo Majestatem tuam in Domino „ prosequimur, accipies. Multa quidem ei insunt, „ quæ jure meritò nos in hanc sententiam inducere „ potuerunt. Insignis pietas, atque religio, integri„ tate vitæ, ac doctrinæ probata prudentia, usu re„ rum, diuturnâ in Urbe commoratione acquisita, „ dexteritas, humanitas, fides in negotiis pertra„ ctandis digna homine nobili, atque religioso, quæ „ ornamenta cùm ipsius naturæ bonitate, tum præ„ stanti disciplinâ integerrimi Viri laudatæ memoriæ „ Cardinalis Simonettæ ejus patrui assecutus est. „ Itaque eum valdè diligimus, sicuti re ipsa decla„ ravimus, nam superioribus diebus illum Ecclesiæ „ Fulginatensi præfecimus, & inter Prælatos nostros „ domesticos, & familiares cooptavimus; „ & paulò post: „ Quod cùm à nobis habeat præcipuè in man„ datis faciet sanè, per quàm diligenter, propensio„ ne quadam naturali. Est enim è primaria Medio„ lanensium nobilitate ortus, & consanguinitatis ne„ cessitudine conjunctus Sfortianis Ducibus progeni„ toribus Bonæ Reginæ Poloniæ Illustris, & propter„ ea Majestati tuæ, ac rebus Regni Poloniæ valde „ addictus. „ Quàm gratus extiterit Simonetta noster Regi simul, atque Pontifici, satis superque demonstrant utriusque ad eum Epistolæ inferiùs recensendæ; gravissimaque gerenda negotia ab eodem Pontifice ipsi demandata; nam præter Rosam auream ejus manu Constantiæ Reginæ traditam ipso anno MDCVI. arduam sanè provinciam Pauli V. jussu exantlavit. Disceptabatur anno MDCVII. inter Regem, & Monachos Turiecenses, Ordinis Sancti Benedicti, Cracoviensis Diœcesis, super jure eligendi Abbatem Monasterii, cùmque ad contentiosum Forum res deducta fuisset, eamque controversiam idem Paulus V. ad se evocasset, nullus aptior visus est Pontifici, qui rem cognosceret, Francisco, ad quem idcirco scripsit Epistolam, de qua infra sermo recurret. Quàm benè, atque prudenter Judicis partes obierit, ostendit apertè Regis in eum summa benevolentia, qua vivum defunctumque est prosecutus. In ejus etiam commendationem hæc scripsit ad prælaudatum Pontificem Paulum V. Palatinus Cracoviensis: „ Quare fretus, & adnixus amore, & benevo„ lentiâ Sanctitatis Vestræ, non ambientem, nec qui„ dem cogitantem Illustrissimum Dominum Episco„ pum Fulginatensem in Regno Poloniæ Nuntium, „ Sanctitati Vestræ commendo. „ Et post nonnulla: „ Merentur id præclaræ virtutes ejus, & zelus pro „ domo, & gloriâ Dei, quem in hoc amplissimo „ Regno cum summa laude, & omnium Catholico„ rum incredibili voluptate in hac præfecturâ à San„ ctitate Vestra sibi demandatâ intrepidè tuetur, ea„ que omnia præstat, quæ à laudatissimo Viro expe„ ctari meritò vel possunt, vel debent. Manebit apud „ bonos Viros, & Majestatis Pontificiæ in hoc Re„ gno observantissimos tanti beneficii Sanctitatis Ve„ stræ memoria sempiterna „ quibus ex verbis patet, quantos in Legatione sua labores sustulerit. Neque verò illud omninò prætermittendum videtur apud alios quoque Principes famam sibi, amoremque summum comparasse Simonettam, quos inter memorandus occurrit Matthias II. Hungariæ, & Bohemiæ Rex, postmodum Romanorum Imperator Augustus; mittens enim ad prælaudatum Poloniæ Regem Legatos suos Georgium Episcopum Lindensem Suffraganeum Wratislaviensem, atque Joannem Lochticskii, eisdem in mandatis dedit, ut gravissima quæque Christianæ Reipublicæ negotia cum Francisco priùs communicarent, ejusque potissimùm consiliis uterentur, prout etiam humanissimis litteris ipsum rogavit, ut faceret, easque infrà referemus. Magno tandem cum Regis mœrore migravit è vita die XIX. Januarii, anno Æræ Christianæ MDCXII. in Urbe Varsavia, ibique conditus jacet.

Scripsit quæ sequuntur:

I. Litteræ Pastorales sacrâ eruditione refertæ ad Clerum, & Populum Fulginatensem, datæ ipsa die Consecrationis suæ, & Romæ impressæ.

II. Epistola Latina ad Sigismundum III. Poloniæ Regem, data Vilnæ die XXVIII. Novembris anno MDCIX. Ei

Ei mittit Jubilæum à Pontifice concessum pro felici eventu belli per Regem ipsum suscepti adversùs Tartaros, & Moscos, quos ex Smolensci Arce tandem feliciter depulit. Paucas quidem implet paginas, sed tantâ redundat ex Scripturæ Sacræ libris petitâ doctrinâ, ut ingentibus forsan Voluminibus sit meritò præferenda. Extat MS. apud Comitem Antonium Simonettam, ex ejusdem Auctoris progenie.

III. Alia Consolatoria ad præfatum Sigismundum Regem de Incendio Vilnensi, cujus Rex ipse meminit in Epistola latina data die XXV. Julii anno MDCX. ad Franciscum nostrum, quæ cum aliis mox indicandis extat autographa apud ipsum Comitem Simonettam.

IV. Aliæ VII. Italicæ ad Pium Fratrem suum Jurisconsultum, datæ partim Cracoviæ, partim Varsaviæ, à die II. mensis Junii, anno MDCVII. usque ad diem XXV. Maji, anni sequentis. Agit in eis de Rebus Polonicis, præcipuè verò de expeditione Sigismundi Regis jam laudati contra Rebelles susceptâ. Extant apud eundem autographæ.

V. Aliæ IV. Italicæ ad Cardinalem Federicum Borromæum, inter quas una data Cracoviæ die XXVI. Novembris, anno MDCVII. cum qua mittit eidem Processum, & Catalogum Miraculorum in Regno Poloniæ à Deo Opt. Max. patratorum intercessionibus B. Caroli Borromæi. Servantur omnes in sæpe laudata Collectione Bibliothecæ Ambrosianæ.

Aliæ tres Latinæ præfati Regis Sigismundi ad Franciscum nostrum missæ ex Castris ad Smolenscum, prima quidem diei XIX. Novembris MDCIX. qua eum certiorem facit, & sibi gratulatur de propensione Pontificis circa res Transylvanicas ad se pertinentes. Secunda diei XXXI. Decembris anno MDCX. in qua, auditâ Sancti Caroli Borromæi Canonizatione, petit ab eo, ut Officium proprium ipsius Sancti Antistitis ad Poloniæ Regnum curet extendi. Ex hac Epistola pauca libet decerpere ad ejusdem S. Cardinalis decus: „ Illud porrò à Paternitate vestra diligenter postulamus, ut cum intellexerimus, virum sanctitate vitæ in Mundo celebrem Carolum Borromæum S. R. E. Cardinalem, jam antea ab ipso statim decessu æternâ beatitudine fruentem, nuper à Sancta Sede Apostolica, Sanctissimoque Domino in Divorum numerum relatum esse, venerandi ejus Divi præscriptum Officium nobis quàm primùm mittat, quo nos quoque diem ipsi ab Ecclesia sacrum edocti, Sanctum hunc debita religione, ac pietate cantemus, isque etiam singularis inter cæteros accedat Patronos, cujus tutelæ nos ipsos, Regna, ditionesque nostras, & susceptos pro Republica Christiana, proque nostro Poloniæ Regno labores identidem committemus. „ Postrema verò diei XIV. Maji anno MDCXI. scripta, qua ipsi gratias habet, quod apud Cardinalem Burghesium egerit pro Officio S. Caroli impetrando. Extant hæ quoque autographæ apud eundem Comitem Simonettam.

Item prælaudati Regis aliæ tres similiter latinæ, & autographæ datæ Varsaviæ die XIX. Januarii, anno MDCXII. ad Pontificem Max. quibus ei nunciat non sine mœroris significatione Scriptoris nostri obitum. Atque duæ aliæ ad Illustres Hieronymum Patruum, & Pium Nepotem Comites de Simonettis Consolatoriæ de eodem argumento, datæ ibidem die XVI. Aprilis ejusdem anni, servantur ut supra.

Epistola, seu Breve Apostolicum Pauli V. dat. Romæ die XVI. Maji, anno MDCVII. ad eundem Franciscum, qua committit ipsi Judicium super electione præfati Abbatis Turiecensis, autograph. apud Comitem Simonettam prælaudatum. Ejusdem quoque Pontificis aliæ, nimirum una data Romæ VI. Kal. Octob. anno MDCVI. ad Constantiam Poloniæ Reginam, cui per Franciscum nostrum auream mittit rosam. Altera de ipsa re ad Sigismundum Regem. Duæ item aliæ in ipsius commendationem, dum in Poloniam pergeret, datæ ibid. XVI. Kal. Octobris ad Guilliermum Bavariæ Ducem, & ad Ferdinandum Coadjutorem Coloniensem, qui tunc in Bavaria morabatur. Servantur MS. apud eundem.

Plurium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Epistolæ ad Auctorem nostrum; nempe Lanfranchi, Burghesii, Madrucii, de Comitibus, Farnesii, Federici Borromæi, & tandem S. Caroli omnes Autographæ sunt apud sæpe memoratum Comitem Simonettam.

Matthiæ II. tunc Hungariæ & Bohemiæ Regis Epistola, data VVratislaviæ Silesiorum, die XXV. mensis Octobris, anno MDCXI., qua Francisco nostro Legatos suos commendat, ut jam diximus. Extat ibid. Autographa.

Altera latina Felicis Krislii Regni Poloniæ Vicecancellarii, data ex Castris ad Smolenscum die II. mensis Augusti, anno MDCX. ad Franciscum nostrum, in qua eidem narrat progressus felices armorum Regis Sigismundi. Autograph. apud eundem.

Epistola Palatini Cracoviensis in illius Commendationem ad Paulum V., ex qua nonnulla superiùs dedimus. Extat apud eundem Apographa.

Agunt de ipso Ughellus in Episc. Fulginatensibus Tom. I. Ital. Sacræ, & J. C. Sitonus in Chron. Jurisperit. pag. 162. art. 651. atque in Indice Præpositorum Scalensium MS. apud ipsum Auctorem.

MDXCII.

SIMONETTA JACOBUS.

Jacobus Simonetta, Joanne celeberrimo Historico, atque Ducalium Arcanorum Magistro, quem suo loco laudabimus, & Catharinâ Barbavariâ (non autem Cæsarina, ut perperam scripsit Ughellus Tom. I Ital. Sacræ in Perusinis Episc.) incomparabilis prudentiæ Matronâ Conjugibus Mediolani genitus, vel ab infantia mirum præbuit futuræ doctrinæ indicium. Nam litteris summâ aviditate perceptis, studiisque minoribus ritè peractis, Patavium contendit, ut Juris Utriusque Sanctiones edisceret. Sub optimis ergo Præceptoribus Alexandro Tartagna, Bartholomæo Cepola, Jasone, Oriano, atque Bartholomæo Socino tam Cæsareum, quàm Pontificium Jus in suam convertit eruditionem. Lauream tamen in ea Academia non suscepisse asserit Nicolaus Comnenus Papadopolus loco infra citando, sed, ut Scriptor ipse suspicatur, hoc honore in Ticinensi Lycæo meruit insigniri. Hinc circa annum humanæ Salutis MCDXCVIII. & nobilitate generis, & litterarum præstantiâ, locum obtinuit inter Collegiatos hujus Metropolis Jurisconsultos. Romam deinde profectus, & inter Clericos relatus, Apostolicam Curiam dicendi copiâ, atque sapientiæ profunditate in sui traxit admirationem. Præcipuè verò eluxit Jacobi nostri doctrina tunc, cùm Opus numero I. inferiùs memorandum edidit, quo sibi adeò Julium II Pontificem Maximum demeruit, ut eum motu proprio inter Advocatos Sacri Consistorii, anno MDV. recensendum edixerit, paulòque post Sacræ Rotæ Auditorem renunciaverit. Venerabile illud toti terrarum Orbi Tribunal virtute, integritate, atque sapientia sua clarius effecit; quapropter à Leone X. Sapientissimo Pontifice ad sedandas Florentinorum, & Senensium pro Montispolitiani possessione discordias missus est; qua in re prudentiam suam singularem, atque eximiam ostendit, compositis enim controversiis, rem pro voto confecit. Clementi Papæ VII. inter primos acceptus, anno MDXXVIII. defuncto Paride de Crassis Episcopo Pisauriensi, ejusdem Ecclesiæ Infulâ donatur. Cùm Henrici VIII. Anglorum Regis, ob Uxoris Catharinæ repudium, causa agitaretur, adstante Cardinalium Collegio Responsum suum tam eruditum, tam solidum, tamque præclarum legit, ut Pontifex hoc præsertim inductus fuerit ad intorquenda in Regem Apostolica fulmina, cùm repudium ipsum iniquum, & detestabile perspicuè Simonetta comprobasset. Paulus autem III. tanti Viri sapientiam Sacro Cardinalium Cœtui ornamento futuram meritò arbitratus, anno MDXXXV. eorum numero Simonettam adjunxit, dato titulo Presbyterali Sancti Cyriaci in Thermis, quem postmodum cum altero Sancti Apollinaris commutavit, transtulitque eodem anno ad Ecclesiam Perusinam. In gravissimis Ecclesiæ negotiis eo tanquam nomenclatore uti consueverat Pontifex, qui Jacobum ditibus Sacerdotiis insignivit, atque licèt absenti Laudensem in Insubria, Sutrinam ac Nepesinam in Etruria, atque Compsanam apud Hirpinos Ecclesias ipsi administrandas tradidit, & Signaturæ Gratiæ Præfecturâ decoravit. Anno MDXXXIX. Legatus à latere cum Bonifacio Ferrerio, atque Hieronymo Aleandro Vicentiam missus est pro ineundis Œcumenicæ Synodi auspiciis; cùm autem nihil proficeret, in Urbem rediit, mox resignatis Francisco Bernardino Nepoti Perusinis Infulis, reliquum vitæ universæ Ecclesiæ utilitati impendit. Quin etiam Patriæ suæ ductus

ctus amore satis pingue Sacerdotium, reservato Familiæ suæ Jurepatronatus, in Ecclesia S. Bartholomæi hujus Mediolanensis Urbis constituit, extructo Sacello Visitationis Deiparæ, atque ejusdem Sancti Apostoli nomini sacro, ubi adhuc extat sequens Inscriptio :

DEIPARAE VISITATIONI
DIVOQVE BARTHOLOMAEO
SACELLVM HOC
IACOBVS CARD. SIMONETTA POSVIT
FVNDOS DONO DEDIT
GENTILITIVM SACERDOTIVM
SIMONETTARVM ESSE VOLVIT
ANNO SAL. HVMANAE MDXXXVII.

Sancti Francisci de Paula Confessoris sub Leone X. Canonizationem promovit, extatque illius ad Pontificem ipsum Relatio, cujus infra mentio fiet. Eruditissimo Cardinali Sadoleto summa fuit amicitiæ necessitudine conjunctus, & tanti Viri judicio appellatus est : „ Ad eloquentiam unicè factus, omnibus „ disciplinis cultissimus, sacrique Senatus lumen, ac „ decus. „ Decessit Romæ Kal. Novembris, anno MDXXXIX., atque conquiescit, nullo apposito Elogio, in Ecclesia Sanctissimæ Trinitatis in Monte Pincio, in qua Christo Redemptori flagellis cæso Aram, atque Sacellum posuerat, & ornaverat anno MDXXIV. ibique Anniversaria quatuor per annos quinquaginta sibi peragenda decreverat.

Scripsit, quæ sequuntur Opera :

I. Tractatus Reservationum Beneficiorum Rev P. D. Jacobi Simonettæ Mediolanensis Patricii, atque Sacri Palatii Apostolici jam pridem Causarum Auditoris præstantissimi, studio & labore Pauli Granutii U. J. C. oriundi Lucen. Apostolici Protonotarii diligenter expurgatus, appendiculis, novisque quæstionibus auctus, & Summariorum, duplicisque Indicis dote locuples redditus, nunc primùm ad illorum utilitatem, qui in Foro Ecclesiastico versantur, ubi de Regulis Cancell. reservatoriis, & Ordinariorum alternativis persæpè disceptare consueverunt, luci donatus *Coloniæ Agrippinæ, apud Joannem Gymnicum sub Monocerote*, 1583. *in* 8. Item *Romæ*, 1588. *in* 8. Prodiit etiam *Venetiis, apud Scottum*, 1607. *in fol.* unà cum Tractatu Pauli Cittadini de Jure patronatus.

II. Responsum in Causa Henrici VIII. Anglorum Regis, nunquam editum, cujus particulam satis amplam in MSS. Andreæ Eudæmonjoannis se legisse asserit Papadopolus loco citando.

III. Decisiones Sacræ Rotæ Romanæ. Inter Decisiones Pisaurienses, & aliæ plures MSS. in Archivo ejusdem Rotæ. Ex Cantalmajo in Syllabo Auditorum.

IV. Relatio facta coram Summo Pontifice Leone X. super Vita, & Miraculis Sancti Francisci de Paula Ordinis Minimorum Institutoris, ad effectum Canonizationis ejusdem. *Romæ, anno Jubilæi* 1625. *apud Guilelmum Facciottum*, tum *ibidem* 1707. *typis Bernabò, in* 4. ad calcem partis primæ Vitæ ejusdem Sancti Francisci ab Anonymo Ordinis Minimorum scriptæ. Habetur quoque in Ambrosiana Biblioth. Cod. in fol. sign. I. num. 63. MS. hoc titulo: „ Opu„ sculum super indagationem Processus, Vitæ, & „ Famæ, ac Miraculorum B. Francisci de Paula.

V. Consilia VI. inserta sunt inter Consilia pro Duce Mantuæ super statu Montisferrati. *Mantuæ*, 1601. *in fol.*

VI. Epistolæ, quarum Ciacconius, aliique meminerunt.

VII. In Volumine Epistolarum Miscellanearum ad Fridericum Nauseam Episcopum Viennensem, impress. *Basileæ*, 1550. *in fol.* extant Scriptoris nostri Epistolæ IV. Prima ad ipsum Nauseam, in qua pluribus extollit laudibus Erasmum recens defunctum, quem Fridericus idem Monodiâ ad eum missa defleverat. Data est Romæ XIV. Kal. Decemb. anno MDXXXVI. Secunda ad eundem, in qua agit de Tridentino Concilio, & Paulum III. Pontificem id maximè cupere, ut Sacra Synodus perficiatur. Data ibid. die Jejuniorum VIII. anno MDXXXVII. Tertia ad Joannem Episcopum Viennensem, qua nunciat admissam esse à Romano Pontifice coadjutoriam illius Ecclesiæ favore Frederici Nauseæ. Data Romæ die XX. Martii MDXXXIX. Postrema demum de eodem negotio ad eundem data ibid. die XXV. Aprilis ipso anno. Hæ fortè inter illas sunt computandæ, de quibus Ciacconius aliique meminere, ut numero superiore diximus.

Habentur ad eum Epistolæ III. doctissimi Cardinalis Sadoleti, inter ejus Latinas editas, quarum prima data est Carpentoracti XVI. Kal. Junii MDXXIX. altera ibid. VI. Kal. Novemb. MDXXXVIII. postrema verò ibid. V. Kal. Octobris MDXXXIX.

Laudatur etiam in Poëmate Raphaëlis Toscani, cui titulus: „ L'Origine di Milano „ in quo inter octo insigniores hujus Metropolis Cardinales dignis encomiis Jacobus noster celebratur.

De ipso meminere, præter citatos, Ciacconius de Vitis Pontif. & Card. Tomo III. col. 570. edit. Rom. Eggs in Purpura Docta Tomo IV. pag. 493. Ughellus pluries in Ital. Sacra. Papadopolus in Hist. Gymnasii Patavini Tomo II. pag. 44. Cartharius in Syllabo Advocat. Sacri Consistor. pag. 90. Guicciardinus in Hist. Ital. edit. Venetæ pag. 422. Fleuri histoire Ecclef. Tomo XXVII. pag. 405., & Tomo XXVIII. pagg. 34. & 277. Pallavicinus in Hist. Concilii Trident. part. I. pag. 316. Cantalmajus in Syllabo Auditorum Sacræ Rotæ. Ghilinus in Theat. Litterat. part. II. pag. 112 Moriggia de Nobilit. Mediol. lib. II. cap II. Petrus Paulus Bosca de Orig. & statu Biblioth. Ambrof. lib. III. pag. 99. Matthæus Valerius in Collect. Inscript. MS. Sitonus in Chron. art. 336. pag. 78. & Picinellus in Athenæo pag. 248.

MDXCIII.

SIMONETTA JACOBUS PHILIPPUS.

Andreas Simonetta Vir nobilissimus Antonii filius plures genuit liberos, inter quos doctrina commendantur Bonifacius Monachus Cisterciensis, & Abbas celeberrimus, quem utpote in Apulia, antequam Pater Mediolanum lares transferret, in lucem editum inter eos laudabimus Eruditos, qui alibi nati in hac Metropoli floruerunt, & Jacobus Philippus in hac eadem Urbe genitus natu minor, ut eruitur ex Epistola I. lib. VI. de Persecutionibus Christianorum citati Bonifacii. Hic minoribus studiis excultus fuit sub disciplina Joannis Biffi, qui in Carmine ad eum dato, inferiùs recensendo, pergratum Alumnum suum ipsum nuncupavit. Poësi Latina quantum valuerit satis superque declarant Opera illius tam edita, quàm manuscripta, quæ paulò post laudabimus. Utrumque Jus, Cæsareum videlicet, ac Pontificium tam egregiè didicit, ut Stephanus Dulcinus Cremonensis, Basilicæ Scalensis hujus Urbis Canonicus, in Epistola præfixa Operi de Persecutionibus Christianorum supradicti Bonifacii, Jacobi Philippi nostri Fratris, ad Joannem Baptistam Ferrum datâ; hæc de ipso scripserit : „ Nec minor est Jacobi Philippi fama, „ qui utriusque Juris nodos ita absolvit; Legum ob„ scuritatem, ac Jurisconsultorum sensa tantâ luce „ interpretatur, ut ejus responsa pro Pithii Apolli„ nis Oraculis habeantur. Ad hunc, quemadmo„ dum tu probè nosti, sub quo totiens causas dixit, „ reosque absolvit, & totius Urbis concursus in hu„ jus ædium vestibulo maxima semper clientum, ac „ salutantium est frequentia, amatur, colitur &c. Nec minoribus Frater eum celebravit encomiis. Etenim in citata Epistola de Jacobo Philippo sic Bonifacius ait „ Philippus Jacobus post me secundus Deu„ calione justior : deisque acceptior : utriusque juris „ auratus interpres : vates : & orator suavissimus è „ sua pietate : clementia : civilitate : sapientia : ma„ turitate : consiliis inter insubres ut pater jurifcon„ sultorum passim decantatur : ad cujus domum : ad „ cujus consulta præstantissimi clientes : & quas ipse „ more philosophorum spernit : & aliis elargitur : „ coacervatæ confluunt opes &c. „ Hinc pergit laudans Joannem Antonium inter patres patriæ civem gra-

graviffimum, & bonis moribus ornatiffimum, atque Hiacynthum fub Ludovico Mediolani Duce Equitum Magiftrum Fratres fuos, cui poftremo Quintianus Stoa Brixienfis Poëta laureatus dicavit Librum fuum, cui titulus: Orpheus, impreffum *Mediolani, per Petrum Martyrem Caffanum Chalcographum, anno* 1510. *die* 15. *Septembris*, ad cujus calcem in laudem Auctoris extant Epigrammata Alphonfi, Andreæ, & Phœdri Simonettarum ejufdem Hiacynthi filiorum. Sub finem autem tertii libri Operis hujus, poftquam Orpheus varias plurium fæculorum miferias prædixerat, addit:

nulla dabuntur
Vatibus hofpitia, & doctis fuprema nocebit
Paupertas, donec foboles volventibus annis
Alta Simonettæ venient, qui Infubribus oris
Cædent monftra, ferent agreftia, tempora rumpent
Triftia, & auratum redimentper tempora fæclum.

Jacobus autem Philippus nofter Clericali adfcriptus militiæ, & Sacerdotii dignitate infignitus, Canonicalem Præbendam in Bafilica Modoëtienfi, uti etiam Abbatiam Sancti Caffiani, & Archipresbyteratum Ecclefiæ S. Laurentii in Villa Comenfis Diœcefis obtinuit; Senatorium etiam munus fub Ludovico XII. Francorum Rege, & Mediolani Duce cum fummo plaufu exercuit, & Carolo de Ambafia Magno Franciæ Magiftro, & Marefchallo, Regio citra Montes Locum-tenenti Generali acceptiffimus fuit, cui etiam Carmina fua paulò poft memoranda infcripfit. Anno MDXIV. à Leone X. Summo Pontifice Apoftolicus Delegatus renunciari meruit. Ut Britanniam, atque Hiberniam peragraret, Alpes tranfire decreverat, verùm Bonifacius frater ab eo itinere litteris fuis eum retraxit, quæ habentur in citato Opere de Perfecutionibus lib. V. num. XIII. ipfarumque initium juvat exhibere, quod Jacobi Philippi omnigenam eruditionem prodant à teneris, ut ajunt, unguiculis hauftam „ Carmina, Facundiam, Leges, Annales, Philofophiam tibi ab ineunte ætate talibus confueto, „ fi ftimulis indigeres, perfuaderem &c. „ Qua verò pietate præditus effet indicant quædam Legata Cœnobio Sanctæ Mariæ Coronatæ hujus Urbis ad Comenfem Portam, circa annum MDXLVI. ab eo relicta. Inter ea numeratur infignis Collectio Codicum primæ editionis, annorum fcilicet MCCCCLXX., & MCCCCLXXVIII. auro, & picturis ornatorum cum Familiæ Stemmate, quorum non modica pars adhuc in Bibliotheca ejufdem Cœnobii fervatur. Quo vivere defierit anno ignoramus, ejus tamen adhuc fupereft memoria in Atrio domus Archipresbyteralis Modoëtiæ in marmore cum Infigniis Simonettarum, hifque verbis:

IACOBO PHILIPPO SIMONETTAE
CANONICO BASILICAE MODOETIAE
DVCALI SENATORI.

Extat etiam in Arce præfati infignis Oppidi Modoëtiæ litteris Gothicis fequens Infcriptio, quæ mentionem facit Andreæ Auctoris noftris Patris:

HAEC INSIGNIA DVCALIA INTVS ET FORIS
PICTA FVERVNT IVSSV
SPECTABILIS VIRI ANDREAE SIMONETTAE
DE CALABRIA PRIMI DVCALIS CASTELLANI
HVIVS CASTRI ANNO MCCCCLXXI.

Superfunt ingenii Jacobi Philippi noftri hæc Monumenta:

I. Ad Inclytum, & Illuftriffimum D. D. Carolum de Ambafia Magnum Franciæ Magiftrum, & Marefchallum, ac Regium citra Montes Locumtenentem generalem Dominum fuum obfervandiffimum Jacob. Philip. Simonettæ J. U. Doctoris de Haftiludio, Pugna, Comœdia, & Cœna juffu Excell. Dominationis Suæ feliciter exhibitis Epigrammata, 4. *fine loco, anno, & Typographo*.

II. De fufcipiendo in Venetos Bello. Carmen Jacobi Philippi Simonettæ ad Ludovicum XII. MS. in Biblioth. Regia Parifienfi num. 6508. ex Montfauconio Biblioth. Biblioth. MSS. Tomo II. pag. 764.

III. Epiftolæ plures eruditiffimæ ad Abbatem Bonifacium Fratrem fuum, quæ perierunt, fed tamen cujus argumenti forent, eruitur ex refponfionibus ejufdem Bonifacii, fcilicet ex Epiftola III. libri I. de Perfecutionibus Chriftianorum, & ex X. XI. XII. XIV. XIX. libri V. ejufdem Operis.

IV. Quædam Legalia fcripfit: citatur enim à Felino cap. 2. de Judiciis, apud Frifium pag. 694.

V. Epiftola omnino legenda ob ftyli elegantiam præfixa Operibus Joannis Ignei Mediolani Senatoris, cum Epigrammate in ejufdem Ignei laudem ad calcem eorundem Operum Typis Impreflorum, quibus fic Igneus refpondet „ Senator Magnifice, & JCtorum „ omnium noftræ ætatis confummatiffime, has lucubra„ tiones noftras, quafi quoddam monumentum amici„ tiæ noftræ, & otii noftri accipe tua folertiffima do„ ctrina, quam omnes & admirantur, & laudant; re„ forma pro tua prudentia, qua & Ecclefiæ dignitati, „ & Senatoriæ, qua fungeris, dies noctefque confulis, „ fcriptis noftris fuffragare, cum nec aliquod fit offi„ cium ad publicam, & privatam difciplinam perti„ nens, quod in te maximè non eluceat, aufpiciis tuis „ libellus eat, legatur & vigeat.

Scripfit ad eum Jo. Biffius Carmen inter alia impreffa *Mediol. anno* 1512.

Alia quoque habemus Lancini Curtii ad ipfum Carmina, fcilicet Odas geminas, quarum prima legitur lib. XVIII. pag. 102. fecunda libro XIX. pag. 129., & Elegiam lib. XVIII. pag. 110. In prima Ode infcripta Simonettæ noftro, & Joanni Francifco Balfio, qui erat Senator Mediolani anno MDVIII. hæc de iifdem Lancinus habet:

Ratus quare optimum ipfe fum factu
Balfe tibi docte, & tibi Simonetta
Mandare tutelam libri mei, nam ambo
Et Vatum amatores, poëtæ & ipfi eftis &c.

In Manufcripto Codice Benedicti Jovii, cui titulus „ De „ Patriis Fontibus „ loquitur Auctor de Fonte Monafterii D. Juliani, cui nomen *Lacuftra*, atque interim fic canit de Jacobo Philippo Simonetta noftro ejufdem Monafterii Commendatario, atque de Bonifacio ejus Fratre Stephani à Cornu Abbate, de quo fuo loco.

Vafta fuit domus hæc, raroque habitata colono.
Simonetta facer reparavit cuncta Philippus,
Interpres legum clariffimus, atque Poëta.
Simonetarum Calabris gens venit ab oris
Suffulta ingenio, doctrinâ, & moribus omnes
Excellens Proceres, Infubrum Regia quantos
Tunc habuit, patrumque diu fervavit honorem
Sedula pofteritas. Satis eft Bonifacius ille,
Cui ftylus, & fcriptis adfperfa fcientia rerum
Æternam peperit famam. Delebitur orbis
Nam prius, Abbatis quam docta volumina Cornu.

Meminerunt Auctoris noftri, præter citatos, Moriggia Antiquit. Mediol. lib. III. cap. XIX. Sitonus in Syllabo Senatorum num. 209., & in Schedis. Crefcent. Coron. Nob. Ital. Tom. II. pag. 543. & Tattus Decade III. Hift. Com. pag. 422. num. 19.

MDXCIV.

SIMONETTA LUDOVICUS.

LUdovicus Simonetta Mediolanensis Patricius Alexandrum Comitem Palatinum Ducalem Collateralem, ut vocant, Generalem, atque Antoniam Castillionæam notæ nobilitatis Conjuges, parentes habuit. Piè, ac liberaliter educatus, minoribusque peractis studiis, Leges Pontificias, ac Cæsareas magna cum diligentia didicit, ac in utroque Jure Doctoratus insigniis honestatus, anno MDXXXV. Jurisprudentum hujus Metropolis Collegio nomen dedit. Mox Clericalem professus vitam, Pisaurensis Ecclesiæ Episcopatum à Paulo III. obtinuit, cum Jacobus Simonetta Ludovici Patruus ab eodem Pontifice Sacrâ Purpurâ decoratus, & ad Perusinam Sedem indè translatus fuisset. Commissum sibi populum piè, sanctèque regere studuit ad annum usque MDLX. quo ad Laudenses Infulas, suffecto sibi Julio (non Nepote, ut perperam ait Ughellus, sed Fratre) transiit. Virtute interim ejus perspectâ, die XXVI. Februarii anno MDLXI. à Pio IV. Presbyter Cardinalis tituli Sancti Cyriaci creari meruit. Illuxit Viri hujus legalis scientia, atque spectata prudentia in Tridentino Concilio, pluribusque aliis muneribus ab Apostolica Sede sibi demandatis, in queis omnibus summæ integritatis, humanitatis, & justitiæ laudem adeptus fuit. Datarii enim officium, Justitiæ Præfecturam, & Sacræ Inquisitionis Tribunal sapientissimè rexit. Præfuit etiam mandato ejusdem Pii IV. supradictæ Tridentinæ OEcumenicæ Synodo cum Hercule Gonzaga, Hieronymo Seripando, Stanislao Hosio, atque Marco Sitico de Altemps S. Rom. Eccl. Cardinalibus, eodemque Concilio ad optatum finem perducto, Ludovico nostro, atque Joanni Morono pariter Cardinali Legatis Apostolicis, ab universis Patribus datum est in mandatis, ut à Summo Pontifice, quæcumque in Sacrosancto illo Conventu sancita fuerant Diplomate suo confirmanda curarent. Romam igitur ambo profecti Patrum nomine id petiere, dataque sunt hac de re Pontificiæ Litteræ VIII. Kal. Februarii, anno MDLXIV. Octo postmodum Purpurati selecti sunt Tridentinorum Canonum vindices, atque custodes, inter quos Simonetta locum meritò obtinuit, quemadmodum inter alios novem, quibus inquirendi contra hæreticam pravitatem cura demandata fuit. Translatus est non multo post à titulo Sancti Cyriaci, ad alium Sanctæ Anastasiæ, & defuncto Pio IV. Pontificiis interfuit Comitiis, in quibus Sanctissimus Pontifex Pius V. ad Apostolatus Apicem ascendit. Sancto Carolo Borromæo acceptissimus extitit, ut satis indicat mutuum inter eos epistolare commercium de gravissimis Ecclesiæ Catholicæ negotiis, de quo inter Opera mentio recurret. Tandem tot laboribus pro Sede Apostolica perfunctus, dignitatum, & virtutis laude celeberrimus, anno tertio Pontificatus ejusdem Pii V. Christi verò MDLXVIII. die Veneris, pridie Kal. Maji, piissimè decessit in Urbe. Cadaver illius conquiescit in Templo Sanctæ Mariæ Angelorum in Thermis apud Carthusianos Monachos, quorum Ordinis tutelam diu gesserat, nullo apposito Elogio, quod ipse supremis tabulis fieri vetuit, cujus rei causam paulò ante exitum rogatus respondit hæc Christiano Præsule dignissima verba: „ Dedecet hominem, dum in cine„ rem redigitur, & vermibus esca apponitur, glo„ riari; animæ non titulorum inanium morituris ha„ bendam esse curam. „ Verosimillimum est Virum hunc tot gravissimis curis occupatum plura scripsisse ad negotia Ecclesiæ pertinentia. Parum verò pervênit ad posterorum notitiam. Illud est:

I. Tractatus de Hæreticis: Hujus meminit Cartharius in Syllabo Advocatorum Sacri Consistorii, ad calcem Articuli Jacobi Simonettæ Cardinalis ejus Patrui edit. Romanæ pag. 92.

II. Epistolæ ad Sanctum Carolum, ut plurimùm Ecclesiastica eruditione refertæ servantur in Codice MS. Biblioth. Ambrosianæ Tomo XXV. insignis Collectionis Epistolarum præfati Sancti Cardinalis, cum responsionibus ejusdem.

III. Tres aliæ de negotiis Tridentini Concilii ad eundem Sanctum Carolum satis prolixæ, anno MDLXIII., quarum prima proprio nomine scripta est, aliæ verò etiam nomine Cardinalium Moroni, Hosii, & Naugerii. Extant in Codice MS. variarum Epistolarum ad Synodum eandem pertinentium, apud Comitem Paulum Montium, Cæsaris nuper defuncti filium.

IV. Volumen integrum Epistolarum partim ad Scipionem Senatorem, de quo infra, partim ad præfatum Julium fratres suos, quæ versantur circa negotia Datariæ Apostolicæ. Codex MS. in fol. justæ molis, apud Comitem Antonium Simonettam ex ipsamet nobilissima Familia adhuc superstitem.

Ad ipsum Latinam dedit Epistolam Josephus Tramezzinius, & quidem perelegantem, quæ edita est in libro, cui titulus: „ Epistolæ Clarorum Virorum se„ lectæ, de quamplurimis optimæ, ad indicandam no„ strorum temporum eloquentiam. *Venetiis, typis Dominici Guerrei, & Jo Baptistæ Fratrum*, 1568. *in* 8.

Augustinus Valerius Cardinalis in Vita Bernardi Cardinalis Naugerii Ludovicum nostrum appellat Juris Pontificii peritissimum.

Laudatur à Ciacconio Tomo III. col. 924. Eggs in Purpura Docta Tomo IV. pag. 661. Pallavicino in Hist. Concil. Trident. part. II. pag. 200. & alibi. Fleurì Hist. Ecclesiast. Tomo XXXII. Ughell. Ital. Sacræ Tomo II. in Pisaur. Richebourch Ultima verba, & facta Illustr. Viror. Tomo I. pag. 327. Sitono in Chron. J. PP. Mediol. pag. 105. art. 434. aliisque pluribus.

MDXCV.

SIMONETTA PETRUS PAULUS.

NUnc à nobis est recensendus Petrus Paulus Simonetta, cujus eruditioni, & memoriæ apud posteritatem nunquam obliterandæ debita laudum hîc præstamus obsequia. Præter liberalia studia, quibus diligentissimè vacavit, Medicam facultatem adamavit in primis, in qua etiam laureâ honestari meruit. Physicæ Tyrocinium posuit in Castris Finariensem Arcem obsidentibus sub Chiliarcha Sigismundo Gonzaga anno MDLXXI. Eo facinore peracto, quibusdam è Militaribus turmis Regiam Classem ascendentibus, cui Joannes Austriacus præerat, ut in communem Christianæ Fidei hostem arma conferrent, Simonetta noster se contulit ad eam expeditionem, quæ tantam Christiano populo gloriam peperit die VII. mensis Octobris ejusdem anni, ad Echinadas Insulas. Inde Mediolanum reversus à Philippo II. Hispaniarum Rege, in meritorum præmium ad Medicinæ Practicæ extraordinariam Cathedram, tum ad Teoricam Academiæ Ticinensis promotus fuit. Ibi præter Lectiones, quas Auditoribus suis publicè tradidit, annos XV. in privatis Anatomicis experimentis animalium, non sine magno adolescentum fructu se exercuit. Postremus tanto Viro quis annus fuerit, nemo nos docuit.

Habemus illius:

I. Breve Compendium totius Medicinæ, editum à Petro Paulo Simonetta Physico, & Pub. Professore in Ticinensi Gymnasio. *Ticini, ex Officina Hæredum Hieronymi Bartoli*, 1592. *in* 8. tum *Francofurti, apud Hæredes VVechelii*, 1598. postremò *Venetiis, typis Mejetti*, *in* 8.

Commendatur à Jo. Antonida Vander-Linden in lib. I. de Scriptis Medicis; Jacobo Mangeto in Biblioth. Script. Medicor. Tom. II. part. II. pag. 266. Curtio de Medicis Mediolanensib. pag. 126. Sitono in Schedis, & Picinello in Athenæo pag. 468.

MDXCVI.

SIMONETTA SCIPIO.

Scipionem Simonettam Virum præclarissimum Alexander Comes Palatinus, Ducalis Collateralis Generalis, atque Antonia Castillionæa Conjuges nobilitate præstantes in hac Metropoli genuere anno MDXXIV. mense Aprili. Minoribus scientiis eruditus Juri tam Cæsareo, quàm Pontificio sic vacavit partim Ticini, partim Bononiæ, ut summos Academicos honores anno MDLI. mense Octobri in eodem Archigymnasio Ticinensi adeptus fuerit. Tum avitæ nobilitatis, propriæque virtutis gratiâ in florentissimum Jurisperitorum Mediolanensium Cœtum anno MDLIV. cooptari promeruit, & postmodum ad regendam Patriam inter LX. Decuriones recenseri. Anno MDLX. Urbis Præfecturam cum laude gessit, assumptoque ad Apostolicam Cathedram Pio IV. cum lectissimis Viris Francisco Bossio, Carolo Vicecomite, & Francisco Turriano Patriæ Legationem ad eundem Pontificem suscepit, apud quem summam sibi conciliavit existimationem eloquentissima Oratione pronunciata, de qua inferiùs sermo recurret. Exeunte anno MDLX. die XXIV. Novembris defuncto Vincentio Falcutio Senatori à Philippo II. Hispaniarum Rege Catholico suffectus est Scipio, quem præter propria merita commendabant scientia, & dignitatibus illustres Fratres Ludovicus Cardinalis, de quo supra meminimus, Joannes Laudensis Episcopus, Regius & ipse Ducalisque Senator, Alexander Apostolicus ad Aulam Neapolitanam Nuncius, necnon Julius Episcopus Pisauriensis, cui, uti singulari doctrinâ prædito à Bartholomæo Taëgio, Viro inter eruditos clarissimo, extat Epistola in fronte Dialogi sui *la Villa*, atque altera satis longa, seu potius Tractatus de Meteoris in ejusdem Auctoris Libro, cujus titulus: *le Risposte*, quemadmodum suo loco dicemus. Non infima interim laus est nostri Senatoris amplissimi, quod cùm Collegis suis Ludovico Mazenta, atque Hieronymo Montio, Paulum Manutium Aldi filium Mediolanum evocaverit, & donis, muneribusque peculiaribus cumulârit. Qua de re in Bibliotheca Monachorum S. Ambrosii hujus Urbis servatur Codex Francisci Cicerei, in quo legitur hujus Oratio ad eosdem Patres conscriptos de Marmoreo Monumento excitando Mediolanensi in Urbe eidem Paulo Manutio, qua de re jam in Elogio Cicerei verba fecimus. Tandem in Supremo Italicarum rerum Consilio apud Catholicam Majestatem Regentis munus obtinuit, quod cum actu gereret, in Urbe Matritensi diem obiit anno MDLXXXV. Funus illius sequenti Epigrammate ornavit Bernardinus Baldinus, quod extat in hujus libro inscripto: *Lusus*.

Hinc distas procul hesperio Simonetta Sepulcro
Clausus, ad Insubres haud rediturus agros.
Flebilis heu natis, fratrique tuisque propinquis,
Et celebri patriæ, patriciisque viris.
Mens præsaga mali renuit tua munus obire,
Quod præstans animi quisque Senator avet:
Non quod despiceret titulos, & regia dona;
Sed quoniam ægra tuæ præscia mortis erat.
Maluit hæc absens tamen inservire Philippo,
Quàm præsens custos corporis esse tui.
Præcipuè quòd onusta brevi se vidit ituram
Ad superas, requies est ubi certa, domos.

Scipio autem his Scriptis commendatur:

I. Oratio luculentissima ab eo habita coram Pio IV. Summo Pontifice, de qua jam diximus, cujusque Pontifex ipse meminit in Bulla quæ incipit: In præcelsa militantis Ecclesiæ &c. Dat. Romæ MDLX. apud Sanctum Petrum, Pontificatus sui anno primo.

II. Statuta Collegii Jurisconsultorum Mediolanensium ab eo aucta, & perfecta, tum à M. Marcello Rincio collecta, in quorum Præfatione hæc leguntur: „ Cùmque intellectum sit Scipionem Simonettam Senatorem, lectum ex hoc ordine, suo maximo consilio „ huic operi perficiundo adjumenti plurimum attulisse, & illius operâ ac virtute Senatum amplissimum, quæ Legibus, ac Institutis nostris continentur, omnia comprobasse: universum Collegium existimare Scipionem Simonettam Senatorem, lectum „ ex hoc ordine, pro sua tuendæ dignitatis nostræ „ perpetua consuetudine, optimè de Collegio nostro „ promeritum fuisse, cum æternitati Legum, & Institutorum hujus Ordinis ita prospexerit, ut omnis „ ætas illi gratias agere debeat &c.

Duas ad eum dedit Litteras Hannibal Guascus Alexandrinus, quæ leguntur in editione *Mediolanensi Pontii, & Piccaleæ*, 1601. pag. 200. & 209.

Duas item Lucas Contilis, quæ habentur in Volumine secundo Epistolarum ipsius Contilis edit. *Venetæ* 1564. pag. 173. & 212.

Tres habemus ad eundem S. Caroli Borromæi; primæ duæ datæ Romæ die XXII. Junii, & XVII. Augusti anno MDLX., quarum autographa servantur apud Comitem Antonium Simonettam; altera data Mediolani die VIII. Maji MDLXXXIII. extat in insigni Collectione Epistolarum ejusdem S Caroli in Biblioth. Ambrosiana Cod. sign. 69. Tom. XX. num. 149.

Scipioni nostro dicavit Octavianus Fabagrossa Carmina sua Italica impressa *Mediol. apud Tinos*, 1576. *in* 4. cum nuncupatoria data eodem anno.

Præter citata Bernardini Baldini Carmina, alia habentur plura in commendationem ejusdem Scipionis nostri in eodem libro, *Lusus*.

Fit illustris mentio Scipionis nostri, uti Viri eximiæ auctoritatis in Tomo I. Consiliorum Alexandri Rhaudensis pag. 309 Conf. 37. sequentibus verbis: „ Ex „ his patet esse pronunciandum pro Dom. Baretta, „ prout in tali casu Collegium Mediolanense anno „ MDLVIII. die III. Martii pronunciavit pro excellenti Jurisconsulto D. Bartholomæo Taëgio, relatoribus existentibus clariss. viris illust. Dom. Scipione Simonetta, affine meo, superioribus annis „ diem functo, cum esset Regens rerum Italicarum „ penès Regiam Majestatem, & eloquentiss. Advocato Dom. Francisco Crispo, ac integerrimo viro „ Dom. Francisco Panigarola; verba sententiæ sunt „ hæc &c.

Celebratur à Francisco Maria Ploto in Addit. ad Martin. Garrat. cons. 64. pag. 264. ibi enim ait: „ Scipio „ Simonetta Reg. Duc. Mediolani Senator justissimus, „ & præclarissimus, quo vivente justitia, & Patria „ cœca esse non potest, prout de illustri Cicho Simonetta majore suo dici solebat; „ De hoc perinsigni Viro sermo erit in secundo Catalogo, uti diximus in Alexandro.

Laudant Scipionem nostrum Horatius Landus in sua Mediol. Senatus Historia lib. V. pag. 189. Sitonus in Chron. J. PP. pag. 122. art. 505. Cavatius in Alleviam. Stat. Mediol. in principio; Moriggia in Histor. Nobil. Mediol. lib. II. cap. XI. aliique plures.

MDXCVII.

SIMPLICIANUS.

EN digniſſimum magni Ambroſii Succeſſorem in Mediolanenſi Eccleſiæ Paſtorali cura Simplicianum Antiſtitem numeris omnibus commendabilem. Is in hac Metropoli honeſtiſſimis ortus parentibus (neque enim acquieſcere poſſumus Scriptori Actuum ejuſdem apud Mombritium in Tomo II. ubi appellantur Ludovicus, & Senedruga nominibus certè barbaris, & illi ævo adhuc ignotis) cum aliquantiſper conſtitiſſet Mediolani, ut bonarum artium rudimenta perciperet; Romam ſe contulit florente ætate, B peragratis jam antea Provinciis pluribus. Ea in urbe ſacra præſertim ſtudia coluit, ita tamen, ut profanam quoque eruditionem, Philoſophiam videlicet, & Oratoriam non contemneret; tantâ cum virtutis & doctrinæ commendatione, ut dignus habitus fuerit, qui gradatim per Sacros Ordines ad S. R. E. Presbyteri dignitatem eveheretur. Majorem tamen ſibi comparavit exiſtimationem apud Orthodoxos omnes cum Victorinum Rhetorem, natione Aphrum, Romæ tunc degentem, pravè facundum, & plures à Chriſtiana Religione abducere conantem, erudito certamine aggreſſus non ſolum devicit, ſed & Chriſto lucrifecit. C Electus fuerat per ea tempora prælaudatus S. Ambroſius ad hujus Eccleſiæ regimen, raptus (ut ejus utamur verbis) à tribunalibus ad Infulas; quocirca optimum exiſtimavit S. Damaſus Pontifex Simplicianum, apud ſe gratia & authoritate pollentem, Mediolanum mittere, ut Collega veluti, atque Magiſter eſſet Ambroſio, qui ad Eccleſiaſtica negotia rudis principiò, & novus talem requirere adjutorem, & conſiliarium videretur. In patriam igitur redux multùm abfuit ut collato honore abuteretur, quin potiùs Ambroſium tanquam Magiſtrum coluit, dum ab eo viciſſim Patris loco haberetur. Hanc utriuſque moderationem, atque humilitatem prudentiſſimi illius ætatis Viri mirati ſunt, & inter primos Sanctus Auguſtinus, cujus converſioni plurimùm contuliſſe Simplicianum facilè agnoſcent quicumque libros Confeſſionum ipſius pervolutarint. D Cùm autem extremo laboraret morbo S. Ambroſius, & Mediolanenſis Eccleſiæ primarii Clerici de ſucceſſoris electione ſecretos miſcerent ſermones, ac Simplicianum proponerent, Sanctus Præſul pronunciaſſe fertur: *Senex ſed bonus*; quocirca poſt ejus obitum communibus ſuffragiis Præſul eſt renunciatus anno CCCXCVIII. Doctrinæ illius præſtantiam toti Chriſtiano Orbi notiſſimam agnoverunt Aphricani Patres in Carthaginenſi Concilio congregati; nam cum ibidem ageretur de validitate Baptiſmatis puerorum, qui à Donatiſtis Sacro Fonti admoti fuerant, eaque res ſcrupulum, ac religionem Epiſcopis injeciſſet; in eam tandem ſententiam itum eſt, ut rem totam Simpliciano dijudicandam remitterent, E firmum, ſanctumque habituri quicquid is de hujuſcemodi controverſia ſtatuiſſet. Honorius quoque Imperator cùm Theodoſio parenti in

A Occidentali Imperio ſucceſſiſſet, plurimi fecit Sanctum hunc Præſulem; in ejus enim gratiam rem Eccleſiaſticam auxit, & ornavit, latâ lege in hac Urbe cùm degeret VI. Kal. Aug. Honorio Aug. IV. & Eutychiano Coſs. qua cavebatur licere popularibus, & laicis ad Epiſcopum in jus ire, quaſve indè ſententias, & litium, cauſarum, rerum æſtimationes auferrent, eas ratas & legitimas haberi, perinde atque ſi altero foro eſſent latæ. Id ante Honorium ſanciverat Conſtantinus Magnus, datâ provocatione à Magiſtratibus, & Præfectis Urbium ad Pontifices, & Epiſcopos, additâque gravi denunciatione ſi quis hujuſmodi Eccleſiaſticam poteſtatem imminuere, aut violare auderet. Et Honorii quidem Lex indè proceſſit, quod multa inciderent quotidie, in queis B Simpliciani arbitrium, & ſententia ex conſenſu partium interponeretur. Ea tamen res Pontificum ſanctitati & meritis aliquando conceſſa, ſuccedentibus temporibus plures in Eccleſia turbas excivit, jamque plena piiſſimi ſenſus lex ipsâ deſuetudine eſt abrogata. Vigebit tamen æternum ipſius Honorii Edictum alterum Chriſtiano Principe verè dignum, quo, Simpliciano auctore, ſancivit, ut quotquot Orbe toto ſtarent adhuc inanibus Diis ſacrata Templa vel funditus diruerentur, vel Chriſto Deo ſtatis ceremoniis dicarentur, ubi eâ eſſent ſtructurâ, quæ ad Eccleſiæ Conſuetudinem accommodari facilè poſſet. Mediolanenſis Cleri Ritum Simplicianus magnis incrementis locupletavit, atque miniſtrorum numerum auxit. Sanctorum Martyrum Siſinnii, Martyrii, & Alexandri Corpora, qui in Tridentina C Diœceſi ab impiis hominibus perempti fuerant, in Mediolanenſem Urbem intulit, atque in Baſilica, quæ nunc ipſius nomini ſacra eſt, collocavit. Marcellinam Virginem ſanctitatis laude clariſſimam, Sanctorum Ambroſii & Satyri ſororem, haud procul à fraterno tumulo ſepelivit, & eloquenti Epitaphio inferiùs recitando decoravit. Sanctum Gaudentium primum Novarienſis Eccleſiæ Epiſcopum ordinavit, aliaque multa peregit, quibus æternam ſibi famam peperit. In ſumma igitur ſenectute anno CD. migravit ad Dominum, depoſitus die XVI. menſis Auguſti, quo ſolemni ritu apud Mediolanenſes ſuos quotannis memoria illius colitur. Non deſunt, qui Sanctiſſimum hunc Præſulem Eremitis, Regularibus D Canonicis S. Auguſtini nuncupatis, quodque magis mirum videtur Carmelitis annumerent. Id tamen controverſiæ jam pridem à præſtantiſſimis Scriptoribus fuſiùs perpenſæ cæteris libentiſſimè diſcutiendum relinquimus utentes, verbis Petri Pauli Boſchæ, *vacuos ſcilicet nos non habere dies, ut tantarum rerum pondera examinemus*. Corpus ejus in Ara Maxima Baſilicæ ſuæ jacens Sanctus Carolus Borromæus frequentiſſimo Epiſcoporum, & Abbatum Caſinenſium numero comitante anno MDLXXXII. IV. Kal. Junii per Urbem circumtulit, unà cum Sacris Lipſanis Sanctorum Simpliciani, Geruntii, Benigni, Antonini, Ampelii Archiepiſcoporum Mediolanenſium, ac prædictorum Martyrum Vigilii Epiſcopi Tridentini, Siſinii, Martyrii, & Alexandri, atque in eodem Altari Maximo piè recondidit. E Supereſt in Odeo ipſius Baſilicæ Inſcriptio hujus Translationis teſtis, quam hic damus:

D. O. M.

D. O. M.

DIVIS SIMPLICIANO GERVNTIO BENIGNO ANTONINO AMPELIO
ARCHIEPISCOPIS MEDIOLANI
VIGILIO SISINIO MARTYRIO ET ALEXANDRO MARTYRIBVS
SACER LOCVS INSTAVRATVS
QVORVM RELIQVIAS
EX ALTARI VETERI IN HOC
GREGORIO XIII. PONT. MAX.
PHILIPPO II. HISPANIARVM REGE
CAROLVS BORROMAEVS MEDIOLANI
GABRIEL PALEOTTVS BONONIEN. ARCHIEPISCOPI ET CARDINALES
EPISCOPI XI. SYNODI MEDIOLANEN.
SERAPHINVS MEDIOLANEN. HVIVS COENOBII ABBAS
ALIIQVE ABBATES CASSINENSES
PONTIFICIIS INSIGNIBVS ORNATI
CIVITATIS PROVINCIAEQVE OMNIBVS
SOLEMNI POMPA COMITANTIBVS
HVMERIS SVIS TRANSPORTAVERVNT
MDLXXXII. V. KAL. IVNIAS.

A Ejus doctrinæ argumenta ſuperſunt in his, quæ nunc recenſebimus, videlicet:

I. Epiſtola ad S Ambroſium, in qua quærebat, quid ſibi velit quòd Moyſes poſt oblatum ſacrificium, & immolatas Domino ſalutares hoſtias, dimidiam partem ſanguinis in crateras miſerit, dimidiam autem ad altare fuderit. Huic reſpondit S Ambroſius ipſe Epiſtolâ, quæ eſt II. Libri I. editionis *Baſileenſis, apud Epiſcopios*, *1567. in fol.* Tomo III. pag. 62.

II. Altera ad eundem: cur Moyſes Propheta maximus inveniatur magìs Aaron fratris conſilium, quàm ſuum probaſſe: cur etiam tam difficile, tamque rarum ſit pœnitentiam peccati gerere in hac Vita homini; ex Reſponſione ipſius S. Ambroſii, quæ eſt Epiſt. III. ejuſdem Libri pag. 63.

III. Epiſtola propoſitionum ad S. Auguſtinum, in qua interrogando quaſi diſciturus docet docturum. Laudatur à Gennadio in Catalogo, qui etiam recenſet.

B IV. Plures alias S. Simpliciani noſtri ad eundem S. Auguſtinum adhuc Presbyterum agitantis ejus ingenium, & hortantis ut vacaret expoſitioni Scripturarum, ut etiam novus quidam Ambroſius Origenis ἐργοδιώκτης videretur.

V. Alias item nonnullas ad diverſos, quæ partim hinc inde reperiuntur (licet nobis non occurrerint) memorat Fabricius in Biblioth. Eccleſ. citatis Honorio Auguſtodinenſi, aliiſque.

VI. Epitaphium S. Marcellinæ Virginis B. Ambroſii Sororis, quod hìc lubet exſcribere, ut ſpecimen demus illius Poeſis:

Marcellina, tuos cum Vita reſolveret artus,
Spreviſti patriis corpus ſociare ſepulchris,
Dum pia fraterni ſperas conſortia ſomni,
Sanctorumque cupis chara requieſcere terra.
C *Nil longinqua domus caſto decerpſit amori,*
Affectus nec morte perit: nam munere lethi
Rurſus juncta Soror fraternæ redderis umbræ,
Quamvis magna pio ſuſpiret Roma dolore,
Tertia quòd ſacri patitur jam damna ſepulchri:
Nec tamen anguſtam ſedem quis dixerit aulæ,
Corporis hæc domus eſt; nam te pia Virgo ſupernum
Accipit Imperium placidæ poſt munera mortis;
Æternæ Chriſtus pretium tibi deſtinat aulæ,
Præmia dans caſtis intactæ matris honorem:
Te medius Juli tranſcendit fervidè curſus,
Et te Virgo tuus tranſvexit ad æthera ſponſus:

Tribuuntur eidem Acta SS Zenobii, & Eugenii in Codice MS. Bibliothecæ Mediceæ Laurentianæ. Ea autem S. Simpliciano perperam adſcribi Puricellus noſter in Diſſertatione Nazariana cap. 49. num. 12. evidenter probat, cum Simplicianus ante Zenobium obierit, & in hujus Vita mentio fiat de Translatione Corporis ejuſdem S. Zenobii. Id etiam comprobatum reperiet Lector optimus in libro, cui titulus: „ Viaggio di Caritone, ed Ippofilo „ edit. *Florentiæ*, 1741. parte II. ad annum MCCCCLXXV.

Præter ſupra relatas S. Ambroſii ad eum Epiſtolas, aliam habemus, quæ eſt I. libri II. ejuſdem editionis *Baſileenſis* pag. 69. in qua S. Doctor eleganter de vera libertate, ac etiam ſervitute diſputat, fortiſſimiſque argumentis ſolum ſapientem verâ libertate gaudere, & omnem inſipientem ſervum eſſe comprobat, atque ad illam amplectendam plurimum cohortatur.

Aliam item ad eundem, videlicet I. libri II. pag. 77. memoratæ editionis, in qua pulchrè de veris divitiis, ac contraria paupertate diſſerit, & quòd omnis, ſoluſque ſapiens verè dives, atque inſipiens pauper ſit, demonſtrat.

Ei Sanctus Auguſtinus inſcripſit libros II. de diverſis Quæſtionibus, quas S. Simplicianus propoſuerat ex Epiſtolis D Pauli, & libris Regum, quibus ad eundem præpoſuit Epiſtolam. Extant in Opera ipſius S. Auguſtini.

Extat etiam ad eundem Epiſtola S. Vigilii Epiſcopi Tridentini jam laudati de Paſſione SS. Martyrum Siſinii, Martyrii, & Alexandri, de quibus jam ſupra meminimus. Eam poſt Baronium, habemus in editione Operum ipſius S. Vigilii *Coloniæ*, *1555. in 8.* & apud Clariſs. Bollandi Continuatores in Tomo VII. Maji pagg. 41. & ſeq.

De eo hæc cecinit Ennodius:

Ambroſius linquens viduatæ munia Plebis
Tranſtulit ad curam Simpliciane tuam.
Succeſſoris opes, ſpoliati viſcera Regni
Creverunt meritò temporis alterius.

At

At velut annosam Zephyris parcentibus ornum,

Ne metuat bellum longa quies solidat.

Tiro tamen felix cana ad rudimenta vocatus,

Non flexit priscum degenerans apicem.

Nil timuit gelidis anima fervente medullis;

Pontificis virtus flores habet senium.

Æquora qui tecto pressit terrena patenti,

Moribus & cultu sydera cum tetigit.

Narratio prædictæ Translationis Corporis S. Simpliciani conscripta à Ludovico Chizzuola Monacho Cassin. & Gabrieli Cardinali Paleotto dicata, servatur MS. in fol. Bononiæ apud amicissimum Alexandrum Branchettam. Eam etiam descripsit non ineleganter Urbanus Montius, ut in ejusdem articulo memoravimus.

Cultum celeberrimi hujus Pontificis & Confessoris etiam extra Insubriam floruisse, imò in universali Romana Ecclesia ipsius Festum celebratum fuisse, constat ex Missali Romano edito *Lugduni, in ædibus Joannis Moylin, aliàs de Cambray*, 1526. die XV. mensis Martii, fol. CCLIX. quod servatur in Bibliotheca Archintea, ubi Missa cum Oratione, & Graduali propriis S. Simpliciani nostri legitur, cujus adhuc viventis notitiam S. Martinus Turonensis Episcopus Galliis intulerat. Oh! utinam hujusmodi res ad tanti Viri gloriam illustrandam Clarissimos Agiographos Bollandi Continuatores non latuisset.

S. Simplicianum summis extulere laudibus, præter citatos, sæpè jam memorati SS. Doctores Ambrosius, & Augustinus pluribus in locis Operum suorum. Paulinus Presbyter Mediol. in Vita S Ambrosii, Gennadius jam indicatus in Catalogo, Baronius in Annalibus, & alii plurimi, præsertim verò Doctissimi Continuatores Bollandi, ad diem XVI. Augusti, apud quos permulti alii citantur, qui de ipso scripsere.

A

MDXCVIII.

De SIRTURIS HIERONYMUS.

DUo de hac gente, quæ de Sirturis inter Mediolanenses nuncupatur, genetliaca Stemmata perhumaniter de more mihi subministravit doctissimus, atque amicissimus Sitonus. Unum videlicet, quod ab Antonio ineunte Sæculo XVI. incipit, desinitque in Augustino, aliisque ejus fratribus anno Christi MDCXXXI. adhuc viventibus. Alterum verò à Petro Gulielmo anno MCCCCXIII. inter vivos extante usque ad Josephum, qui anno vigesimo quinto hujus Sæculi ad Superos abiit. In utraque verò hac de Sirturis serie duos invenimus, sub nomine Hieronymi ferè coævos, quorum primus filius extitit Joannis Baptistæ, ab anno MDCIX. usque ad MDCXXXI. florens. Secundus verò, qui fuit Eques, & Comes Palatinus, necnon inter Physicos Collegiatos Mediolanenses recensitus anno MDXCIII. & à mortalibus sublatus anno MDCVI. parentes habuit Josephum, atque Hyppolitam Glussianam conjuges. Nos itaque ancipites jure meritò sumus, quisnam inter eos sit Auctor Operum infra recensendorum, nam nisi illa sint edita post eorum obitum, nec ad unum, nec ad alterum spectare videntur; tametsi fortè ad Politicam, atque Oratoriam pertinens tribui possit Hieronymo de Sirturis seniori; Lucubratio verò de Telescopio, alteri Hieronymo juniori Physico, de quo tamen, silente Clariss. Curtio, nil certi Lectoribus nostris proferre possumus, eo magis quia Opera sub oculis minimè habuimus, ideoque litem hanc discutiendam Eruditis Mediolanensibus libenter relinquimus. Si verò Auctor est Hieronymus Josephi filius, hic sepultus est in Ecclesia S. Mariæ vulgò *del Giardino* nuncupata, in Sacello D. Didaci, cum Sepulchrali Epitaphio, quod Sæculorum barbaricæ ætatis exemplo cum aliis pessum abiit. Si verò alter Joannis Baptistæ natus, jacet ille in Basilica Sancti Stephani hujus Urbis in paterno Sarcophago, ubi hæc Inscriptio legitur:

B

C

IO. BAPTISTAE SIRTVRIO
AVGVSTINI F. ANTONII N.
FABRICAE HVIVS TEMPLI PRAEF.
COGNITAE PROBITATIS VIRO
AVGVSTINVS ET HIERONYMVS SIRTVRI FRATRES
AEDICVLAM ET SPELAEVM COMPARARVNT
PATRI OPT. SIBI
ET POSTERIS EORVM
VIXIT AN. LX. ME. IV. DI. IV.
DECESSIT V. IDVS IANVARII MDCIX.

Unius, atque alterius Hieronymi de Sirturis hæc sunt Opera:

D

I. Orazione al Sereníssimo Massimiliano Arciduca d'Austria ec. Conte del Tirolo ec. fatta da Geronimo Sirtori nella morte del Conte Giorgio Basta. Extat in Historia Transilvaniæ Equitis Ciri Spontoni, impressa *Venetiis, apud Jacobum Sarzinam*, 1638. *in 4.*

II. Hieronymi Sirturi Mediolanensis Telescopium, sive Ars perficiendi novum illud Galilæi visorium instrumentum ad Sydera, in tres partes divisa; quarum prima exactissimam perspicillorum artem tradit, ac iconibus exprimit. Secunda Telescopii Galilæi absolutam constructionem, & artem apertè docet. Tertia alterius Telescopii faciliorem usum, & admirandi sui adinventi arcanum patefacit. *Francof. apud Luc. Jennis*, 1638. *in 4 & per Zachariam Palten*, Italico, & Latino idiomate. Hoc Opus memoratur à Clariss. P. de Chales in suo Cursu Mathematico, ubi illud asserit editum anno 1618.

III. Hieronymi Sirturi Compendium Politicum ex universa civili Doctrina Justi Lipsii pro principatu, tum ex notis integra fide concinnatum. *Francofurti, apud Porsium, in 12.*

E Schedis Sitonianis.

MDXCIX.

SITONUS BARTHOLOMÆUS.

Cùm de Familiæ Sitonæ de Scotia Viris illustribus jam eruditè egerit humanissimus, atque doctissimus JC. & Advocatus Joannes Sitonus ad calcem Chronici sui Jurisperitorum Collegii Mediolanensis pagg. 251. & sequentibus; ne actum agamus, libentissimè ad eruditum illud Opusculum Lectores amandamus. Cæterùm omninò prætermittendum non duximus Genealogicum Stemma Gentis suæ ab eodem nobis communicatum, incipiens in Francisco de Sitonis Joannis Jacobi, anno MCCCCLXXXV. viventis, Patre, & ad se usque deductum. Ut autem gratum testemur animum erga Virum in Patriæ antiquitatibus versatissimum, cujus eruditio non parum auxilii in hac Bibliotheca texenda nobis attulit, ut facilè agnoscet quicumque eam inspexerit; quamvis alienum sit ab instituto nostro viventes laudare, placet Doctos monere, præter alia Opera tam edita, quàm MSS. ipsum cudisse Familiarum hujus Metropolis Geneses numero CCXXVI. è quibus LXX. prælo donatæ jam publicam viderunt lucem. Elementario igitur ordine, ut moris est, servato, agendum nunc de Bartholomæo Sitono Hieronymi, & Annæ Cribellæ nobilium Conjugum Mediolanensium filio. Hic anno postquam redempti sumus MDCLXVI. natus, dum Sacri Fontis undis ablueretur Carolus Federicus dictus est; quod nomen in alterum Bartholomæi commutavit, tunc cùm adultus Clericorum Regularium Congregationi, S. Pauli Decollati nuncupatæ, voluit adscribi. In eo Cœtu non vulgaris eruditionis luce claruit; nam præterquamquod multos per annos humaniores docuit litteras, sacris etiam Concionibus operam dedit non absque ingenti animarum profectu. Musas quoque minimè respuit, ut videbimus infra. Præfuit Collegio Suorum Sancti Alexandri hujus Urbis, cùmque Architecturæ peritus esset, illud latiùs & magnificentiùs amplificandum curavit, prout etiam Gymnasium Arcimboldium eidem Collegio vicinum, & annexum. Omnium primus Collegium nobilium Epheborum, quod Imperatorium dicitur, constituit, & rexit anno MDCCXXIII. quod munus non semel exercuit. De eodem Collegio agit Clariss. Saxius in suo De Studiis Litterariis Mediolanensium libro. Migravit è vita die XIII. mensis Junii, anno Christi MDCCXXXV. ætatis suæ LXIX. In Aula memorati Collegii Nobilium effigies ejus cernitur cum hoc Elogio:

P. D. BARTHOLOMAEVS SITONVS
CONG. S. PAVLI
EXIMIAE IN DEVM FIDVCIAE VIR
INSTITVENDAE NOBILIVM SOBOLI
COLLEGIVM HOC APERIEBAT
ANNO MDCCXXIII.
OBIIT DIE XIII. IVLII MDCCXXXV.

Scripsit

I. Trattenimenti Sacri addattati a varj tempi dell' anno. *Milano, per il Malatesta, 1707. & iterum 1732. in 12.*
II. Prediche Quadragesimali. Vol. in fol. ingens MS. in Bibliotheca Suorum.
III. Tragicomedie varie in Rima, ed in Prosa recitate da' Signori Convittori del Collegio Imperiale. MS. in fol. ibidem.

De ipso agit præfatus JC. Sitonus in Monumentis Genealogicis Nobilium de Nava editis anno MDCCXXVI. atque in Schedis, necnon P. D. Franciscus Pezius alibi jam à nobis citatus.

MDC.

SITONUS CAMILLUS.

Camillum Sitonum Joannes Franciscus loco suo laudandus, & Cæcilia Rasoria nobiles Conjuges in hac Urbe genuere, atque vitales auras cœpit haurire die XXVII. mensis Aprilis, anno Christianæ Salutis MDLXIII. Minoribus studiis expletis, ad Leges addiscendas se convertit, quibus cùm egregiè vacasset, in Ticinensi Archigymnasio Togam suscepit anno MDLXXXVIII. In patria non ultimum locum obtinuit inter Jurisprudentiæ Professores, diu enim in Foro versatus multis profuit tam civibus, quàm exteris, quorum causas strenuè tutatus fuit. Accessit morum probitas, bonarum litterarum ornamentum, & antiquitatis perities, quam postremam satis indicant vetustæ aliquot Inscriptiones ab eodem in ædes suas illatæ, & adhuc extantes ibidem apud toties memoratum JC. Joannem Sitonum Camilli nostri ex filio pronepotem. Poësim quoque tam Latinam, quàm Italicam dilexit plurimùm, quemadmodum patet ex infra dandis illius Operibus. Desideratus est anno Gratiæ MDCXXXI. die secunda mensis Augusti, conditusque jacet in Templo Prædicatorum, cui titulus *S. Maria della Rosa* hujus Urbis.

Operum illius titulos hìc recitabimus:

I. De Viris bello illustribus Heroico Latino Carmine descriptis libri IV. Codex MS. in fol. apud citatum JC. Joannem Sitonum.
II. Marci Hieronymi Vidæ Poëma de Bombicibus in Italicum Carmen conversum. MS. in fol. Ibid.
III. Ejusdem Vidæ Scachiades in Italicum etiam Carmen translata. MS. in fol. uno Volumine cum superiori. Ibid.
IV. Allegationum Juridicarum Volum. I. in fol.
V. Epistolæ.
VI. Orationes.
VII. Carmina. Hæc III. sunt uno Vol. MS. in 4. Ibid.

Ipsius cum laude meminerunt Franciscus Arisius in Cremona Litterata Tomo II. pag. 109. Barellus in Hist. Memorabil. Congr. Cleric. Regul. S. Pauli Decoll. Tomo I. pagg. 409. & seqq. Ghilinus in Theat. Litterat. parte II. pag. 143. Jo. Petrus Crescentius in Coron. Nobil. Ital. parte II. narrat. XXII. cap. XI. pag. 73. Hieronymus Borserius in suo Theatro Insubricæ magnificentiæ MS. apud Fratres de Sancto Benedicto Novocomenses Tomo I. lib. IV. pag. 198. & seqq. & in Supplemento Nobil. Mediol. cap. II. pag. 4. Jo. Paulus Mazzucchellus sub nomine Justi Vicecomitis in Differt. cui titulus: Coloniæ Ticinæ Romanæ Commentum exsufflatum pagg. 37. & 39. Curtius de Claris Medicis Mediol. pag. 180. Jo. Baptista Sitonus Jatrosoph. Miscell. tract. XXXVIII. pag. 231. Jo. Sitonus noster in Chron. Colleg J.PP. pag. 252. & Picinellus in Athenæo pag. 301. in Elogio Jo. Francisci illius Patris; licet Opera ejus ignoraverit.

MDCI.

SITONUS CAMILLUS alter.

Alterum nunc laudandum suscipimus è Sitona Familia genitum Camillum, cujus extitere parentes Joannes Baptista magni nominis Physicus, & Julia de Balneis nobiles Conjuges. Natalis ejus incidit in diem XXIII. mensis Septembris, anni MDCXXXI. cùmque optimè educatus inter minora adolevisset studia, utriusque Juris scientiam amplexus est; Doctor postea renunciatus in Lycæo Ticinensi die XIX. mensis Julii anno MDCLIII. Multis certè nominibus illi obstricta est Mediolanensis Urbs ob indefessum studium, quo ipsius antiquitatum Monumenta

menta summo labore collegit, diligentissimè prosecutus quidquid ad ædificia tam sacra, quàm profana non hodierna solum, sed & vetusta pertinet; omnia insuper quæ spectare poterant ad illustrandum Præsulum hujus Metropolis Catalogum, item Chronologicas res Patriæ, & integra Scriptorum suo tempore nondum edita Volumina, in queis de Mediolanensi Urbe agebatur. Non abhorruit etiam ab Italica Poësi, & in Foro quoque Causarum patrocinium exercuit. Mortalitatem deposuit die XXII. mensis Augusti anno MDCCVIII. filiumque Joannem JC. millies à nobis commendatum, amoris sui erga patrias antiquitates reliquit hæredem. Ejus memoria superest in Tabula argentea ad Aram Sacræ Lauretanæ domus, quam pietatis gratiâ Deiparæ vivens obtulit in hæc verba:

D. O. M.
QVOD EIVS ARCANA PROVIDENTIA
AC INEFFABILI BENIGNITATE
SITONA GENS
E SCOTICO NATALI SOLO
ANTE ILLVC INVECTAM CALVINI LABEM
AD INSVBRES SIT TRANSLATA
IC. CAMILLVS SITONVS
PHYSICI IO. BAPTISTAE FIL.
EX EADEM GENTE MEDIOLANI DEGENS
GRATI ANIMI MONVM. POS.
ANNO A PARTV VIRGINIS
MDCXC.

Scripta ejus hæc sunt:

I. Juris Allegationes partim typis impressæ, partim manuscriptæ, Tomi II. servantur apud JC. Joannem Auctoris filium.

II. Antiqua Monumenta Urbis, & Agri Mediolanensis ex Jani Gruteri Inscriptionibus Romanis excerpta per Camillum Sitonum Jureconsultum Mediolanensem. Codex MS. optimæ notæ, cum figuris egregiè delineatis in fol. penès filium.

III. Materiarum Sylva, sive Repertorium è Mediolanensium Rerum Scriptoribus collectum pro Tractatu de Mediolanensis Urbis Ædificiis Publicis, Sacris, atque Profanis tam præsentibus, quàm antiquis, cum ipsius Urbis, & singulorum Ædificiorum Ichnographica descriptione, alfabetico digestum ordine, Indicemque præferens capitalium ejusdem Repertorium dictionum

D. O. M.

Ac ejus Genitrici nascenti, Divisque Barnabæ, Gervasio, Prothasio, Sebastiano, Ambrosio, & Carolo Mediolanensis Urbis Numinibus tutelaribus, hæc rerum ejusdem Monumenta majoris apparatum operis, si fatis illud intercipiatur, in Ambrosiana Bibliotheca perpetuò servanda eorum collector Camillus Sitonus JC. Mediol. Physici Jo. Baptistæ filius anno MDCLXXVI.

D. D. D.

Autographus ingentis molis, videlicet columnarum 1846. MS. in fol. extat ibid.

IV. Tabulæ Chronologicæ Mediolanenses à Christo nato ad annum Christiani Seculi decimi septimi septuagesimum octavum; quibus nova, facilique methodo distributa in singulos annos habetur nomenclatura Summorum Pontificum, Romanorum, atque Græcorum Imperatorum, Archiepiscoporum Mediolani, ejusque Principum, &c. antiquitatum ejus Urbis, exactæque chronologiæ studiosis opus non minùs utile, quàm sui amœnitate delectabile; Auctore Camillo Sitono Jureconsulto Mediolanensi. Ad Illustrissimum, & Excellentissimum D. D. Vercellinum Mariam Vicecomitem. MS. in fol. penès filium, ut supra.

V. Observationes pro confutatione, ac reprobatione diversorum Instrumentorum, Diplomatum, aliorumque Documentorum compilatorum, & falsò fabricatorum per Jacobum Antonium Gallutium quondam Caroli filium: coram Amplissimo Senatore Don Cæsare Vicecomite, & Egregio Marchione Don Johanne Thoma Gallarato Capitalium rerum in Statu Mediolani Præfecto specialiter Delegatis, per Jureconsultum Camillum Sitonum D. Physici Johannis Baptistæ filium propositæ, & dictatæ à die XX. Aprilis an. MDCLXXX. ad diem XXVIII. Novembris an. MDCLXXXI. MSS. originales in folio; extant penès Advocatum Joannem de Sitonis præfati Auctoris filium.

VI. Apparatus pro illustrando Archiepiscoporum Mediolanensium Catalogo, ex omnibus nedum XVIII. Catalogis, qui hucusque innotuerint collectus, sed ex aliis probatissimis, & vetustissimis Auctoribus etiam Manuscriptis, publicisque Tabulis, & Monumentis excerptus, opera & studio Camilli Sitoni Jureconsulti Mediolanensis anno MDCLXXXII., Opus tollendis plurimis mendis, quibus scatet idem Catalogus, non modò utile, sed apprimè necessarium. MS. in fol. penès filium, ut supra.

VII. Mediolanensium rerum Scriptores aliquot necdum typis editi hoc anno MDCLXXVI., quorum nomina sunt:

1. Andreæ Alciati JCti Mediolanensis Opusculum de Templo Divi Eustorgii, tribus Magis: Divo Petro Martyre: Porta Ticinensi: Divi Laurentii Templo, aliisque scitu dignis; à pag. 1. ad pag. 10.
2. Arnulphi Presbyteri Mediolanensis Chronicon rerum Mediolanensium ab anno Domini DCCCCXXV. ad an. MLXXX. à pag. 11. ad pag. 86.
3. Venerabilis Fratris Andreæ Bilii Mediolanensis Ordinis Eremitarum Divi Augustini Commentaria rerum gestarum sub Johanne Galeaz, & Philippo Maria Mediolani Ducibus ab anno MCCCCII. ad an. MCCCCXXXI. à pag. 87. ad pag. 428.
4. Johannis de Cermenate Notarii Mediolanensis Historia de situ, origine, & cultoribus Ambrosianæ Urbis, ac de Mediolanensium gestis sub imperio Henrici Septimi ab anno MCCCVIII. ad an. MCCCXIII. à pag. 429. ad pag. 577.
5. Scipionis Vegii Protophysici, ac Senatoris Mediolanensis Historia rerum in Insubribus gestarum sub Gallorum Dominio ab anno Domini MDXV. ad annum MDXXII. à pag. 579. ad pag 716.
6. Benvenuti de Rambaldis de Imola Opusculum de Urbe Mediolanensi, ab origine ejusdem usque ad annum MCLXVII. excerptum ex ejusdem Auctoris Tractatu de singulis Civitatibus Mundi, & aliis pluribus: claruit autem is Auctor sub annis MCCCXVIII. & MCCCLXXVIII. à pag. 717. ad pag. 755.

VIII. Extat ejusdem Camilli Sitoni Jureconsulti junioris Carmen Italicum, vulgò *Sonetto*, anno MDCLXXV. inscript. in libro, cui titulus: *De Serpente Æneo* Ambrosianæ Basilicæ Mediolani Micrologus Auctore Petro Paulo Bosca impress. an. 1675. in 8.

De eodem JC. Camillo Sitono juniore cum laude meminerunt Cyprianus Bosellus in Hist. Austr. Anic. pag. 807. num. 110., & pag. 907. num. 8., & pag. 908. num. 10., & pag. 923. Ludovicus Antonius Muratorius in Anecdotis ex Ambros. Biblioth. Codicib. erutis Tom. I. pag. 175., & Tom II. pag. 30. Johannes Dominicus Gattus in Vita S. Ambrosii Archiep. Mediol. pagg. 37. & 346. Lazarus Augustinus Cotta in Musæo Novariensi artic. 149 152. 175. 201. 472. 479., pag. 31. 33. 39. 48. 60. 238. 249. in Chorographica Descriptione Verbani lacus pag. 60. 71. 80. 89. art. 95. 125. 126. Franciscus Arisius in Cremona Litterata Tom. I pag. 281. & Tom II. pag. 88. 109. 224. 303. 305. 312. 385. 406. 423. Johannes Joseph Valianus in Vitis Archiep. Mediol. pag. 20., & item pag. 141. & 298. Bartholomæus Curtius de Claris Medicis Scriptorib. Mediol. pag. 182. Advocatus Johannes de Sitonis de Scotia in Chronic. Colleg. J. PP. Mediol. art. 59. 202 295. 315. 422. 431. 694. 756. 932. 1018, & pag. 253. Johannes Baptista Sitonus in Jatrosophiæ Miscellan. tractat. 50. pag. 342. iterum Clariss. Ludovicus Antonius Muratorius in præfatione ad duo vetusta Kalendaria inserta in Tomo II. parte II. Rerum Italicar. Scriptorum Societatis Palatinæ Mediol. meminit cum laude præfati Jureconsulti Camilli Sitoni junioris pag. 1023. in hæc verba: „ alterum „ ex Codice scripto, si bene memini, ante septingen„ tos annos, quem mihi pro sua humanitate commo„ daverat Camillus Sitonus Vir quondam inter Me„ diolanenses Rerum suæ Patriæ studiosissimus; „ & ibidem pag. 1035. per extensum tenorem inseritur *Kalendarium Sitonianum*.

MDCII.

SITONUS HIERONYMUS.

Camilli Sitoni senioris supra laudati frater fuit Hieronymus nunc commendandus, in lucem editus Mediolani die XXI. mensis Novembris, anno ab Orbe redempto MDLXI. & quemadmodum ille legalibus studiis oblectatus est, sic iste Mathesim, cui vacaret, elegit, & ab occultioris Philosophiæ cognitione alienus non extitit. Tales in ea progressus fecit, ut apud primarios Europæ Principes plurimi habitus fuerit. Etenim juvenili adhuc ætate à Carolo Lotharingiæ Duce Diplomatibus datis in Urbe Nancejo annis MDLXXXVII. & sequenti, omnium Arcium Ditionis suæ Architectus militaris, & Generalis Inspector constitui meruit, collato etiam honore Centurionis Cohortis unius, quam Ordinariam vocant, quæ ipsi in exequendo munere præstò esset. In eo gradu constitutus tam egregiè se gessit, ut in Italiam redux à Ducibus Lotharingiæ, & Cenomanensis Provinciæ commendatitiis litteris ejus laudum plenis fuerit honestatus; vix Mediolanum regressus à Carolo Terrænovæ Duce, atque hujus Ditionis Regio Moderatore ad Ernestum Austriæ Archiducem tunc in Croatia, & Sclavonia adversùs Turcas pugnantem missus est, à quo generalis Architectus bellicus creatus, militum Ducatum obtinuit, constituto stipendio CCC. Florenorum, quos Rhenanos appellant. Peste tactus occubuit in patria ferali anno MDCXXX. Kal. Augusti.

Edidit librum inscriptum:

I. Quintæ essentiæ elementaris virtus, & descriptio. *Mediol. apud Bidellum*, 1630.
De ipso mentio est apud Jo. Baptistam Sitonum in Jatrosoph. Miscell. Tract. XXXVIII. Crescentius in Corona Nobil. Ital. Tomo II. narrat. XXII. pag. 730. JC. Joannes Sitonus in Chron. Coll. J. PP. pag. 255., & Picinellus in Athenæo pag. 350.

MDCIII.

SITONUS JOANNES BAPTISTA.

Camillus J. U. D. atque Octavia Sperona Dugnana nobiles Conjuges in hac Urbe Joannem Baptistam Sitonum genuere. Natalis ei fuit dies VII. mensis Julii, anno ab humani generis reparatione MDCV. Eximium sortitus ingenium, cùm sub Felice Hosio Viro Clariss. cujus Elogium jam in hac Bibliotheca jure merito inseruimus, studiorum explesset Tyrocinium, Philosophicis excultus est disciplinis, in queis Præceptores habuit Marabottum, & Balbum ex Ord. Prædic. eruditione celebres, qui per ea tempora in Eustorgiano Cœnobio trahebant moram. Anno MDCXXIV. Ticinum erudiendi gratia missus, à Joanne Antonio Phrygio Papiensi, atque Sigismundo Boldono Mediolanensi, suo loco à nobis commendato, Medicam didicit facultatem, in qua post quadriennium, annos natus XXIII. die XIX. mensis Julii, magno cum totius Archigymnasii illius plausu, Doctor est renunciatus. Indè regressus in patriam sub celebratissimo Archiatro Ludovico Septala, cui ob doctrinæ præstantiam fuit acceptissimus, medendi practicam exercuit. Cùmque jam ægris juvandis maturus videretur, & scriptis, & labore perpeti civibus suis profuit, id unum ægrè ferens, nullam in hac Metropoli Medicinæ Cathedram, in qua artis præcepta Auditoribus tradere posset, reperiri. Primarios sui Sæculi Eruditos coluit, ab eis vicissim plurimi habitus. Non abhorruit tamen etiam ab amœnioribus Musarum studiis, quibus omne id temporis dabat, quod vacuum habere poterat; locum idcirco non infimum nactus inter Latinos Poëtas. Cùm autem annos integros L. in medica facultate exercenda peregisset, ætatis autem suæ LXXVI. die VIII. mensis Octobris, anno Christi MDCLXXXI. migravit è vita. Jacet in Templo Sancti Antonii Abbatis apud Clericos Regulares, qui Teatini dicuntur. Geminos post se reliquit filios eruditionis ergò illustres, Camillum scilicet jam laudatum, & Sebastianum, cujus brevì mentio recurret.

Scriptoris hujus verè eruditissimi hæc sunt Opera:

I. Ticinus: Carmen latinum. *Ticini, apud Joannem Nigrum*, 1625. *in* 12. Illud nuncupavit Henrico de Capitaneis de Arsago JC. C. Mediolanensi, in Ticinensi Lycæo Juris Canonici Interpreti.

II. Nocturna Veneris Apparitio: Poëma. *Ibid. apud eundem Nigrum, jam dicto anno, in* 12. Dicavit Opus Petro Paulo Orlandi Physico Collegiato Papiensi, & in eadem Academia primario Medicinæ Cathedratico.

III. Veneris Monile: Poëma. *Ibid. apud eundem*, 1627. *in* 16.

IV. Jatrosophiæ Miscellaneorum Pars prima. *Patavii, typis Cribellianis*, 1641. *in* 8. Hanc obtulit Comiti Ptholomæo Galliæ.

V. Ejusdem Jatrosophiæ Miscellaneorum Pars secunda. *Ibid. apud eundem Impressorem, in* 8. Integrum hoc Opus mendis, quibus scatebat expurgatum, & tertia plusquam parte adauctum, primò ex Originalibus secundum duas partes Patavii impressum, recusum prodiit *Typis Monasterii Einsidlensis per Nicolaum VVangenmann*, 1669. *in* 4. & tertiò *Coloniæ Agrippinæ, apud Joannem Gulielmum Friessem*, 1676. *in* 4. Secunda autem editio dicata fuit Josepho de Loaysa Regio Senatori Mediolanensi.

VI. Partus sexto mense natus, & absolutè quicumque ante septimum mensem nascitur, diutiùs vivere, naturalibus functionibus fungi, & inculpata frui valetudine non valet: Dissertatio. Hanc Typis editam testatur Curtius, annum, Impressorem, & locum reticens.

VII. Librorum de vulgaribus morbis Gemmæ ex Hyppocrate, Galeno, & Valesio excerptæ. MS. Codex citatur ab eodem Bartholomæo Curtio, qui asserit illum servari in Bibliotheca Ambrosiana. Eum nos vidimus MS. in fol. cum aliquibus aliis mox recensendis apud humanissimum JC. Joannem Auctoris ex filio nepotem.

VIII. Epigrammaton libri VI. quorum singuli centum continent Epigrammata. MS. in 12. apud laudatum JC. Sitonum.

IX. Illustrissimorum Senatus Mediolanensis Heroum Etymon. Opus Metricum. MS in 12. apud eundem.

X. Epistolarum, & Orationum LVII. libri duo. MS. in 8. Ibid.

XI. Ejus Epigramma editum est in libro, cui titulus: Francisci Hosii Jurisperiti de antiqua Tabellionum nobilitate contra vulgatam Doctorum sententiam; de quo in ejus articulo diximus.

XII. Alia duo in libro inscripto: Decreti pubblicati in Parnasso intorno alle glorie della Serenissima Famiglia d'Este. *Milano*, 1625. *in* 12. Hujus libri auctor est Melchior Putheus, de quo loco suo meminimus.

XIII. Alia septem in Florilegio Antiquitatum Mediolanensium Joannis Antonii Castillionæi, in laudem ipsius Castillionæi, de quo supra.

XIV. Aliud in laudem Nicolai Sacci Philosophiæ Lectoris, in principio Libri de innato calore ejusdem Sacci Auctoris. *Papiæ, apud Joannem Baptistam Rubeum*, 1628. *in* 4.

XV. Logista: Ecloga sub nomine Anagrammatico Anæi Pisonis ad Batum Pisti. Hanc proferimus ex fide Picinelli, qui non docuit utrum impressa fuerit nec ne, vel ubi servetur.

Laudatur à Hieronymo Ghilino in parte II. pag 143. sui Theatri. Bartholomæo Curtio de Claris Script. Medicis Mediol. pag. 180. & 269. Vanderlinden de Scriptis Medicis pag. 331. Merklino in Lindenio renovato Tomo I. pag. 538. Mangeto in Biblioth. Script. Medic. Tomo II. parte II. lib. 18. pag. 269. Lazaro August. Cotta in Chorographia Verbani Lacus art. 70. pag. 45. Paulo Hieronymo Bimio de contagio bovino pag. 59. Jo. Maria Lancisio de bovilla peste pag. 36. JC. Sitono Nepote in Chronico Collegii J. PP. Mediol. pluribus in locis, & post alios non paucos à Picinello in Athenæo pag. 287.

A

MDCIV.

SITONUS JOANNES FRANCISCUS.

EX Joanne Jacobo Sitono Cæsareo armigerorum ductore, atque Blanca de Ceppis Cribella nobilibus conjugibus, Mediolani lucis recepit usuram die XI. mensis Novembris, anno ab Æterni Verbi Incarnatione MDXXXII. Joannes Franciscus Sitonus. Hic ab ipsa adolescentia ad Mathesis studia naturali quodam impetu raptus, tantùm in ea profecit, ut brevi doctrinæ famam adeptus clarissimam, à Philippo II. Hispaniarum Rege fuerit expetitus. Quocirca illo jubente in Hispanas contendit Oras, ubi annos XIV. transegit Regii Architecti munere insignitus, & non exigua mercede muneratus. Italiam postmodum repetens ab eodem Philippo Rege constitui meruit Generalis in toto Mediolanensi Dominio Architectus, hoc insuper addito privilegio, ut hujusmodi officium, eo decedente, in unum è filiis ejusdem transiret. Nec immeritò his ipsum affecit donis Rex optimus, quemadmodum in Diplomate dato Matriti die II. Maji anno MDLXVI. memoratur; Sitonus enim noster in arduis inventis ità Catholico Regi inservivit, ut stupente naturâ, & arte per montium apices flumina ad irrigandas integras Provincias, quæ non fertilitate solum, verùm & gentium propagatione feraciores redditæ sunt, ducta fuerint. Neque minora extant, quæ peregit in Insubria; etenim Petro Henriquez Azevedio Fontium Comiti, & Produci Mediolanensi auctor fuit munitissimæ Arcis in Volturenæ finibus erigendæ, quam de conditoris nomine *il Forte di Fuentes* dicimus, undè Rhetis se jugum imposuisse ipse gloriatus est. His, aliisque egregiè factis clarus, cum Camillum JC. eruditissimum jam supra commendatum genuisset, die XI. mensis Augusti anno MDCVIII. Mediolani denatus est.

B

C

Scripta reliquit:

I. Del modo di elevare, livellare, e condurre le Acque. Tractatus est MS. in fol. testibus Picinello, & Ghilino locis infra citandis.

II. Binas Consultationes responsales ad Sacram Regiam Catholicam Majestatem Philippi Secundi Austriaci Hispaniarum Monarchæ sub data Matriti die XI. Decembris an. MDLXXVII., & die XXIX. Aprilis an. MDLXXVIII., in fol. *Hispanicè*; quarum prima incipit: „ S. C. R. M. Essotro dias, quando V. M. „ fue servido mandar que yo fuesse a ver la dispusicion „ del riego del Campo de Urgel, &c. „ altera verò incipit: „ S. C. R. M. En virtud de la comission, „ y orden, que esso dia V. M. fue servido mandar se „ me diesse para que yo fuesse a Cataluña a ver la „ dispusicion que tiene el campo de Urgel para poderse „ regar con el aqua del Rio Segre, &c. „ ac in fine: „ Nuestro Señor la Catolica y Real persona de V. M.d „ guarde con acrescentamiento de mas Reynos y Señorias, como la Christianidad tiene menester. En „ Madrid a 29. de Abril 1578. años.

„ B. L. M. y pies de V. M.d

„ Su muy humilde Vassallo, y Criado
„ Jvan Francisco Siton &c.

D

Commendant ipsum Franciscus Ballarinus in Chron. Comensi pagg. 69. & 311. Petrus Maria Lavizarius in hist. Vulturenæ lib. III. pag. 114. Fortunatus Sprecher. in Pallade Rhetica lib. VI. pag. 181. Theodatus Hosius de Nobilit. in fine. Moriggia in Histor. Mediol. lib. I. cap. 59. Ghilinus in parte II. Theatri sui pag. 143. Borserius in Supplem. Nobil. Mediol. cap. 16. pag. 59. Salvator Vitalis in Theat. Magnal. Urbis Mediol. pag. 33. JC. Joannes Sitonus in Chron. J. PP. pag. 254. & Picinellus in Athenæo pag. 301.

E

MDCV.

SITONUS SEBASTIANUS.

SEbastianus Sitonus, cujus meminimus jam supra, dum de Joanne Baptista ejus Patre verba faceremus, Camillum Fratrem suum Jurisprudentiâ, & antiquitatis peritiâ celebrem, de quò item jam egimus, æmulatus, Genitoris vestigia prosequi maluit, & totum se dedit Medicæ facultati addiscendæ. Lauream igitur consequi meruit in Ticinensi Archigymnasio anno Incarnati Verbi MDCLIII. Plurimùm spei conceperat Patria de tanti Viri doctrinâ, quam Dissertatione mox proferenda in lucem emissa patefecerat; cùm præcoci fato sublatum dolere coacta est raptum, cùm nondum trigesimum ætatis annum excessisset. Id in causa fuit, ut careant Eruditi Homines pluribus, quæ Sebastianus scribere meditabatur, quem tamen doctissimum in Arte Medica comprobat

I. Dissertatio, cujus hoc Argumentum est: In Fractura Coxæ ob casum ab alto venæ sectionem faciendam in cubito lateris directè respondentis Coxæ læsæ. Edita est anno 1656.
Id hausimus ex Bartholomæo Curtio de Script. Medicis Mediol. pag. 183. ubi tamen non indicatur, ubi, vel apud quem prodierit. Laudatur etiam à JC. Sitono nostro in Chronico J.PP. pag. 256.

MDCVI.

SOCIACUS BENEDICTUS.

BEnedictus Sociacus, qui se ipsum aliquando etiam Sossagum vocat, patrem habuit Beniaminum teste Clarissimo Sitono, sacrisque initiatus, præter eruditionem Philosophicam, & Theologicam, in Latina Poësi summa cum laude floruit, ejusque excollendæ inter Oblatos in Collegio Ambrosiano provinciam ab eximio Cardinali Federico Borromæo obtinuit, cui adeo probavit ingenium, ut sæpius ab eo ad cœnam vocaretur, ibique aliquando extemporanea Carmina pronunciabat: A Viris Eruditis sui ævi in magna existimatione habitus fuit, signanter à Felice Hosio, Josepho Ripamontio, Hieronymo Bossio, Francisco Bernardino Ferrario, Augustino Terzago, aliisque. Invitatus à proceribus magni nominis, cum itineri Hispanico se accingeret, morte præventus est anno Salutis MDCXXIII. exeunte. Nunc Opera illius damus ordine quò in lucem prodiere, à nemine usque adhuc tam accuratè distincta,

Videlicet:

I. Arces Palatinæ: Carmen Benedicti Sociaci. *Mediolani, sine anno, & Impressoris nomine, in 8.*
II. Ad Illustrissimum Præsidem Julium Aresium Carmen. *Mediolani, sine anno, & Typographi nomine, in 4.*
III. Argus Erycii Puteani C. R. apud Mediolanenses eloquentiæ Professoris, & Historiographi Regii Poëma: Auctore Benedicto Sossago. *Mediolani, apud Malatestas, 1594. in 8. & iterum 1604.*
IV. De Ingenio Canis; soluta Oratione. Extat in eodem Libro.
V. Sylvæ.
VI. Opuscula Sacra. Hæc duo edidit uno Volumine; *Mediolani, apud Pontium, & Piccaleam, 1612. in 8.* & de istis sic scripsit Petrus Paulus Bosca in libro de Origine, & Statu Bibliothecæ Ambrosianæ. „ Cùm tertio quoque anno, ut Ambrosiani „ Collegii legibus cavetur, Alumni jubeantur vulgare typis lucubrationes, aut saltem adornatum opus ostendere Censoribus; abrupit moras „ omnes Poësis Sociaci. Facta sibi à Salmatio Præ- „ side

„ side Collegii poteftate (id enim eft moris) edidit „ Sociacus Sylvas, atque Opufcula Sacra, blan„ dientibus utique Mufis, cum ubique accuratæ imi„ tationis veftigia emineant in adumbrandis Papi„ nii Statii Sylvis.

VII. Epitalamium in Nuptiis Julii Cæfaris Borromæi, & Joannæ Cæfiæ. *Mediolani, apud Malateftam*, 1615. *in* 4.

VIII. Epigrammatum Libri VII.

IX. Odarum Libri II. Hæc uno Volumine impreffa funt *Mediolani, ex Typographia Ambrofiana*, 1616. *in* 8 Bofca autem fupradictus editionem indicat ad annum 1613.

X. Carmina alia Latina. Extant inter Poëmata varia pro Laurea P. Marchefii à Hieronymo Villa collecta.

XI. Alia in laudem Aquilini Coppini. Extant in fronte & ad calcem editionis Epiftolarum ejufdem Coppini à nobis alibi indicatæ.

XII. Alia in Tomo IX. Carminum illuftrium Poëtarum Italorum pag. 503., ubi malè Sociacus nofter Papienfis vocatur.

XIII. Alia num. XX. extant in Collectione Joannis Baptiftæ Foffati, pro Laurea Joanni Baptiftæ Vicecomiti collata. *Mediolani, apud Paganellum*, 1608. *in* 8.

XIV. Elegia in laudem Joannis Antonii Caftillionæi. Extat in libro, cui titulus: „ Florilegium Medio„ lanenf. Antiquit. ejufdem Caftillionæi; de quo fupra jam dictum.

XV. Carmen fatis prolixum, quo Fridericum Cardinalem Borromæum extremum alloquitur. Extat in Bibliotheca Monachorum S. Ambrofii Mediolani, inter MSS. Jacobi Valerii, Cod. fign. A. num. 125.

XVI. In Translatione Corporum Sanctorum Calimerii Martyris, aliorumque hujus Urbis Archiepifcoporum, quam Federicus Cardinalis Borromæus, unà cum Suffraganeis fuis folemni pompa celebravit, Sociacus nofter Literario apparatu Urbis ingenium fuum commendavit.

XVII. La Caroleide: Poema eroico in onore di S. Carlo. Hoc imperfectum reliquit.

XVIII. Gefte Dramma, quod Incendio deperditum fuit, ut afferit Bofca fequentibus verbis ad annum MDCXXIII. „ Cothurnatus etiam prodiiffet in „ fcenam Sociacus, Jephteam Virginem acturus: „ verum ignis abfumpfit carmen, ac funeri Scri„ ptoris ferè prælufit. Parentarunt Sociaco fuo „ Mufæ; has verò præficas illacrymantes funeri „ excitavit Auguftinus Terzagus, eifdem Pindi Sa„ cris initiatus.

XIX. Epigramma Latinum. Extat in libro, cui titulus: „ Lo Armidoro Poema di Giovanni Soranzo, al „ Conte Francefco d'Adda. *Milano*, 1611. *in* 4.

In Cod. MS. Epigrammatum Jacobi Valerii Biblioth. PP. Teatin. D. Antonii Mediolani, extant Carmina plura de Scriptore noftro, inter quæ hoc felegimus:

Phœbe, novo fi quando caput modo necte corymbo,
Et peragant partes nunc tua plectra fuas.
Afpice Pierii quos fpiret veris honores,
Quantaque Soffagi copia ab ore fluat.
Utque diu fpinis & agreftibus obfita dumis
Terra novas fegetes, & bona mille ferat;
Fac celebrent omnes præconia tanta forores,
Nam nequit in laudes una fat ire fuas.

Extant Epiftolæ duæ in commendationem eruditionis ejufdem inter Epiftolas Jofephi Laurentii Lucenfis. *Patavii*, 1640. *in* 12. datæ Vicentiæ anno MDCXXI.

In Encomiaftico Hieronymi Boffii Ticinenfis pag. 12. extat Acclamatio VI., feu Epiftola fatis elegans ad Jofephum Ripamontium, & Benedictum Soffagum.

Erycii Puteani Epiftola ad eundem, fic incipit: „ Suaviffimum haufi Lyræ tuæ melos &c. „ profequitur in ejus laudes: „ Olgiatum laudat &c. data Lovanii XI. Kal. Februar. MDCX. in IV. Centuria, pag. 99.

Videndi funt Bofca fupracitatus, Picinellus in Athenæo pag. 83., & Joannis Jarkii Specimen Hiftoriæ Academiarum Eruditarum Italiæ. *Lipfiæ* 1725. *in* 8. pag. 38.

MDCVII.

SOLARIUS, five de SOLARIO AMIZIO.

Tranfeundum nunc eft ad Solariæ Familiæ Mediolanenfis Eruditos, quorum omnium ut vetuftate, fic & elementario ordine primus eft Amizio, five mavis Amizius. Hic exeunte Sæculo XII. in lucem editus, Jurifprudentiam coluit diligentiffimè, & aliquando Caufarum patrocinium non fine laude geffit in Foro, ut innuunt pauca infra memoranda illius ingenii monumenta, quæ temporis edacitatem effugere potuerunt. Sacri etiam Palatii Tabellio publicus fuit; atque inter Viros fuæ tempeftatis doctrinâ, & Legum fcientiâ illuftres computari meruit. Verùm cùm anno MCCXIX. S. Dominicus Ordinis Prædicatorum parens clariffimus è Lutetiâ redux, & Boroniam pergens per hanc tranfiret Metropolim, & in Canonica Sancti Nazarii, ut alibi jam narravimus, hofpitio receptus moraretur, Viri fanctitate permotus Amizio, fimul cum Guidotto de Sexto, quem haud multò ante laudibus profecuti fumus, atque Rogerio de Merate, five de Vicomercato, Jurifperito celeberrimo, ejufdem Inftitutum amplecti decrevit. Itaque ab ipfo Sancto Dominico Ordinis habitum fufcipiens, adeò fidus ei adftitit comes, ut cùm Sanctus Pater in Cœlum migraffet, inter teftes ejus fanctitatis, virtutumque affertores fuerit computatus. Præfuit Cœnobiis Mediolanenfi, & Patavino; & quamvis Pius afferat, Amizium eundem effe cum Ardigono Mediolanenfi ipfius Ordinis Viro, qui anno MCCLXXXVIII. defunctus, miraculis claruit; verùm ab eo, & meritò, diffentiunt Clarifs. Quetif & Echard, arguentes Amizium XXX. minimùm, vel XL. annos natum, Religioni fe dicaffe; ideoque fieri non potuiffe, ut ad tam prolixam ætatem pervenerit. Addunt, Leandrum, tametfi de Ardigono pluribus egerit, nufquam meminiffe eum à Sancto Dominico habitum fufcepiffe, quod certè non tacuiffet. Rem hanc difcutiendam reliquerunt iidem Scriptores Bibliothecæ ipfius Ordinis Sodalibus fuis Euftorgiani Cœnobii hujus Urbis, quod & nos perquam libenter facimus, quamvis quid præfertim in tanta temporum vetuftate fperandum fit Lector videat. Priufquam verò ab Amizione recedamus, libenter hìc exfcribimus Familiæ Solariæ monumentum fatis vetuftum, quod adhuc cernitur in Parochiali Æde S. Mariæ, cognomento Beltradis, in hac Metropoli his verbis conceptum, ad Aram Sancti Antonii:

IN NOMINE DOMINI ANNO MCCCLXXIX. HANC CAPPELLAM AEDIFICARI FECIT MAGISTER ANTONIVS DE SOLARIO SENATOR MAGNIFICI DOMINI DOMINI GALEAZ VICECOMITIS MEDIOLANI IMPERIALIS VICARII AC DOMINI GENERALIS AD HONOREM DEI ET SANCTORVM IACOBI APOSTOLI ET ANTONII CONFESSORIS IN QVA CAPPELLA IACET MARGARINA VXOR SVA DICTI ANTONII QVAE OBIIT ANNO MCCCLXXVIII. DIE XXV. AVGVSTI CVIVS ALTARE CONSECRAVIT REVMVS D. D. BELTRAMVS DE BROSANO DEI GRATIA EPISCOPVS PARMENSIS QVI OMNIBVS VERE POENITENTIBVS ET CONFESSIS DICTVM ALTARE VISITANTIBVS DIEBVS IN-

INFRASCRIPTIS QVADRAGINTA DIES DE INIVNCTIS POENITENTIIS MISERICORDITER RELAXAVIT IN FESTIVITATIBVS NATIVITATIS DOMINI EPIPHANIAE RESVRRECTIONIS ASCENSIONIS PENTECOSTES CORPORIS CHRISTI QVATVOR FESTIVITATIBVS BEATAE MARIAE VIRGINIS : S. IOHANNIS BAPTISTAE APOSTOLORVM PETRI ET PAVLI IACOBI ET PHILIPPI IACOBI ET CHRISTOPHORI SANCTI ANDREAE ANTONII CONFESSORIS ET SANCTAE CATHERINAE ET FERIA QVARTA PER TOTVM ANNVM .

Ut autem redeamus ad Scriptorem nostrum , haud improbabile videtur, eum multa ad Jurisprudentiam pertinentia scripsisse , quæ tamen vel deperdita fuerunt , vel fortè adhuc delitescunt . At noluimus ipsum ab hac Bibliotheca excludere , cùm saltem supersint illius :

I. Consilium Juridicum super restitutione dotis in Causa Eusebii Aliprandi anno MCCXVII. Memoratur in Indice Scripturarum olim penès Galeaz Vicecomitem Mediolani Ducem extantium . Qui Index MS. in membrana in fol. servatur apud Marchionem Gasparem de Rosales JC. C. Illud certè magni momenti fuisse patet, cum inter Principum Documenta custodiretur .

II. Juridica Depositio pro sanctitate B. Dominici, de qua jam verba fecimus , excerpta ex Codice MS. F. Bernardi Guidonis in Archivis Conventus Carcassonensis Ord. Præd. asservato, legitur in Biblioth. Clarissimorum Virorum Quetif, & Eccard pag. 48.

De ipso agunt, præter eosdem Quetif, & Eccard loco citato , Taëgius in Monum. Ord. Præd. Gualvaneus de la Flamma. Puricellus in Differt. Nazar. cap. 109. pag. 551. Tristanus Chalcus in Hist. Mediol. lib. XIII. ad annum MCCXVIII. aliique plures.

MDCIX.

SOLARIUS JOANNES DOMINICUS .

JOannes Dominicus Solarius Mediolanensis die VIII. mensis Novembris, anno, postquam redempti fuimus , MDCXLIV. natus est . Exactis laudabiliter prioribus suæ ætatis lustris IV. ad Carmelitarum Nudipedum Ordinem transiit ; depositoque Joannis Dominici nomine, pro Ascetarum consuetudine appellatus fuit Ambrosius Maria à Sancta Barbara . Solemnia igitur emisit vota die XV. mensis Aprilis anno Christi MDCLXIV. atque ita vixit inter Sodales suos , ut de universo Cœtu benemeritus ob exemplarem observantiam , & morum probitatem omnibus effulserit. Proximorum salutem egregiè promovit sacras Confessiones assiduè excipiens , tam Sæculares , quàm Religiosos Viros ad perfectionis viam amplectendam incitans , & in exitu animæ laborantibus summa pietate adstans. Migravit è Sæculo Prid. Kal. Novembris anno MDCCXX. in Cœnobio Bononiensi, cùm plures per annos gravissimis morbis afflictus singularis patientiæ præbuisset exemplum.

Scripsit , & edidit :

I. La Monaca ritirata . *Bologna* , *per Giuseppe Longhi* , 1714. *in* 12. Hoc Opere sacris Virginibus decem dierum Exercitia Spiritualia proponit , Meditationibus IV. singulis diebus peragenda .

II. Provisione Spirituale per il disastroso viaggio da questa all'altra vita. *Ivi*, *per lo stesso*, 1723. *in* 12. Opus est tam morientibus, quàm eos consolantibus in agone utile satis, & aptum.

III. Il Mistico Ritratto di Santa Teresa; cioè dieci Mercordì in apparecchio alla Festività della Santa . *Bologna, per lo stesso*, & rursus *Milano*, *per Marcantonio Lucca*, *in* 12.

A Suis.

MDCX.

SOLARIUS ISIDORUS.

NOn semel in hoc Opere meminimus vetustissimi illius Cœnobii, quòd adhuc superest in Suburbio Olitorum non longè ab Arce Portæ Jovis hujus Metropolis , & Sancti Ambrosii ad Nemus appellatur . Plures quoque enumeravimus Viros doctos ex illo Eremitarum Cœtu , qui olim sacras illas Ædes Sanctorum Ambrosii , Augustini , & Simpliciani secessu celebres incoluere , quorum Ordo ab eodem Sanctissimo Mediolanensis Ecclesiæ Antistite Ambrosio dictus , & prioribus florens sæculis, nunc extinctus est , suffectis in ipso Cœnobio Strictioris Observantiæ S. Francisci Alumnis religiosissimis , qui nuncupantur Reformati . Eo autem tempore , quo præfatus Ordo ibidem vigebat , vixit inter illius professores Isidorus Solarius vetustâ familiâ in hac Urbe genitus , qui præter eruditionis ornamenta , pietate in proximum ductus , Energumenis à Cacodæmone liberandis totus incubuit ; atque ut nedum vivens , verumetiam defunctus prodesset, Opus infra memorandum vulgavit . Reliqua illius Acta cum Ordinis sui extinctione perierunt , vixisse tamen videtur ad medium usque superioris sæculi .

In lucem emisit librum mole quidem exiguum , sed tamen perutile , cujus hic est titulus :

I. Remedium præservativum , liberativumque contra omnes Dœmonum incursus. *Mediolani* , *apud Ghisulphum*, 1636. *in* 8.

Ex Picinello in Athenæo pag. 384.

MDCXI.

SOREXINA MENADRAGUS.

SOrexina Familia , quæ nunc in Cremonensi Urbe Decurionatus honore , aliisque titulis fulget , ex hac Metropoli sedes illuc transtulit , cùm hic priùs non paucos protulisset Viros eruditione , atque muneribus clarissimos . Eminent inter eos Manfredus , atque Menadragus in libera Mediolanensi Republica anno Christi MCLXVIII. Consules Justitiæ, nec non Pinus , sive Spinus , & Bonacursius , quorum primus post Consulatum Justitiæ laudabiliter in patria gestum anno MCCXII. Prætor fuit Bononiæ patriæ meæ amatissimæ anno MCCXXVII. alter verò ejusdem Urbis Populi Capitaneus anno MCCLVI. tum Potestas anno sequenti , testibus Matthæo de Gryphonibus , & Bartholomæo de la Pugliola Historicis Bononiensibus in Tomo XVIII. Rer. Italicar. Scriptorum, itemque Conradus Prætor Faventiæ anno MCCLVI. Præfatus autem Spinus anno MCCXXIII. Præturam jam administraverat Januæ ; cùmque , ut diximus, Bononiensibus præesset, interfuit celebrationi pacis inter Mediolanenses , Brixienses , Veronenses , Bergomenses , aliasque Italiæ Urbes . Eodem Præturæ munere functus est Januæ annis MCCXXXVIII. & MCCLVI. Paulus de Sorexina , qui reversus in Patriam, contra Martinum Turrianum pro Nobilibus stetit anno MCCLVIII. teste Corio ad eum annum .

Hunc

A Hunc tamen Albertum appellat Chalcus lib. XV. Neque prætereundi sunt Manfredus, & Conradus alter, primus anno MCCXVII. secundus anno MCCLXXIV. Abbates celeberrimi Monasterii Sancti Simpliciani hujus Urbis, atque etiam Albricus anno MCLXXXVI. Albricus alter anno MCCXXXIX & demùm Gulielmus dictus Martius anno MCCLXI. Canonici Ordinarii Metropolitanæ, quemadmodum Christophorus anno MCCCXL. Joannolus anno MCCCLXXXVIII. & Manfredus anno MCCCCIX. Mediolanensis patriæ Decuriones. Nullus autem eorum, quos hæc Gens protulit, in hac Litterariâ scenâ scriptis editis, vel Anecdotis, quod sciamus, locum sibi promeruit, si Menadragum supradictum excipiamus, & Petrum infra memorandum. Nam Menadragus unus, ut di-
B ximus, è Consulibus Reipublicæ Mediolanensis, anno I. restaurationis post OEnobarbi, de quo toties verba fecimus, vastationem, non prudentiâ solum, sed etiam Statutis conditis Civibus suis plurimùm profuit. Insigne tamen hoc beneficium cumulavit, cùm anno MCCXVII. inter alios Juris Municipalis Collectores interfuit. Juvat etiam hìc repetere, quod in Articulo MLXXX. diximus, cùm de Jacobo Maynerio ageremus, scilicet Menadragum hunc nostrum anno MCLXX. die VIII. Augusti, unà cum aliis Consulibus Patriæ, in Canonica S. Laurentii, quædam ibidem recensita pacta cum Vercellensibus Civibus iniisse. Incertum habemus ejus obitus diem, atque annum.

C Laudem igitur sibi comparavit ob

I. Statuta Reipublicæ Mediolanensis cùm aliis ejusdem Urbis Coss. anno MCLXX. condita.
II. Consuetudines Civitatis Mediolani anno MCCXVII. compilatas ab eo, aliisque Coss. ejus anni. De his hæc habet Donatus Bossius in Chron. Mediol. pag. 168. „ Anno Domini MCCXVII. Mediolanenses, cum nulla „ antehac Statuta haberent, quædam Decreta condunt, „ quæ Consuetudines Mediolani dixere, quorum exem- „ plum membranis scriptum adhuc apud me Donatum „ Bossium extat. „ Hæc tamen verba Bossii sic accipienda meminerit Lector, ut non indicent nullà omninò Mediolanenses habuisse Statuta, sed ea sparsim in Tabulario publico asservata fuisse, donec in unum redigerentur Corpus. Nam, ut in hoc aliisque Articulis Auctorum testimonio fulti narravimus, ab ipsa Urbis restauratione non pauca Statuta à prudentissimis Viris edita sunt. Has verò Consuetudines, quas MSS. apud se fuisse Bossius testatur, easdem esse
D suspicamur, quarum MS. Codex magnificiendus nunc in Ambrosiana Bibliotheca servatur, de quo plura dicere supersedemus, cum abundè de his egerit in Historia sua Typographica Clarifs. Saxius noster.
Mentio est Menadraghi in Chronico Gualvanei de la Flamma cap. 894. & seq. in Collect. Comitis Octavii Archinti MS. jam toties memorata, atque in Syllabo Consulari Sitoni nostri MS. penès ipsum Auctorem, ex cujus Schedis hausimus etiam quod de aliis Viris suprамemoratis de Sorexina diximus.

MDCXII.

E
SOREXINA PETRUS.

TUnc cùm Sorexina Familia adhuc Mediolani degebat, claruit inter hujus Urbis Cives Petrus ex eadem Gente natus, qui, ut videtur, inter Clericos cooptatus, Sacræ Theologiæ Lauream promeruit. Quantùm ei obstricta sit Patria facilè cognoscet quisquis noverit Virum hunc hæreditario, ut ita dixerim, amore, unà cum sanguine à tot Avis suis, quorum in superiori Articulo meminimus, tracto præditum, ab initio Urbis ad annum usque MCCCCII. Annales Mediolani deduxisse, è quibus Joannes Petrus Puricellus in Monumentis Ambrosianæ Basilicæ ad num. CCI. exscripsit nonnulla. Reliqua illius Acta nullus indicat; filius tamen fuisse videtur Christophori, qui anno MCCCXL. Decurio Mediolanensis vivebat. Obitus autem Scriptoris hujus referendus fortasse ad annum circiter MCCCCIII.

Elaboravit, ut diximus,

I. Annales Mediolani ab Urbe condita ad annum Christi MCCCCII. MSS. servantur in Bibliotheca Carthusiæ propè Papiam, & in Tabulario Cathedralis Novariæ. De ipso agit Puricellus loco citato, & Sitonus noster humanissimus in Schedis.

MDCXIII.

SORMANUS ANDREAS.

QUoniam locus postulat, ut verba fiant de Viris Eruditis è Sormana Familia genitis, agendum nunc est de Andrea, quem vergente Sæculo XV. inter vivos fuisse ostendit Codex illius Manuscriptus, de quo mox dicemus. Ex eodem etiam novimus, Scriptorem hunc Sacerdotali dignitate viguisse; cætera autem illius acta, diem, annumque obitus, parentum nomina, aliaque ad ipsum pertinentia, nemo hactenus novit. Poësis tamen amantissimus extitit, ut evincunt tam quæ condidit Carmina, quàm Commentarii, quibus maximi Vatis Virgilii Bucolicorum Opus illustravit.

Hujus igitur reperimus:

I. Commentarios in librum Bucolicorum P. Virgilii Maronis; in cujus fine hæc scripta sunt: „ Explicit liber „ Bucolicorum scriptus per Presbyterum Andream de „ Sormano Mediolanensem die V. mensis Septembris „ MCCCCXCV. regnante Ludovico Sfortia Vicecomite „ Duce. „ MS. in 4. signat. X. num. VII. in Biblioth. S. Victoris Mediolani.
II. Carmina latina plura. Extant in MS. Cod. Sæculi XVI. in 4. in Bibliotheca Archintea.

MDCXIV.

SORMANUS HIERONYMUS.

NOn solum in hac Urbe Mediolanensi, sed etiam in aliis Ducatus Oppidis Sormana Familia floruit. Nam ipsa in Oppido Luino ad Lacum Lucanum adhuc extabat eo tempore, quo Fridericus Cardinalis Borromæus æterni nominis Præsul Ambrosianam Ecclesiam moderabatur. In actis etenim Visitationum ejusdem enumeratus reperitur Æneas Sormanus, primus Brusini Parochus ex loco Luino filius Bartholomæi, & Julittæ de Balbis. Hic ex paterno Oppido cùm ad præfatum Brusini pagum haud longè distantem domicilium transtulisset, plures habuit nepotes, quos inter venit recensendus Hieronymus hic noster Tullii, & Joannæ de Valmaginis Conjugum filius, qui editus est in lucem anno, postquam redempti sumus, MDCLXV. Litterarum emensus curriculum in Mediolanensis Urbis Seminario, quod Majus appellatur, & prædicti Æneæ exempla secutus, qui Brusini Templum Deiparæ condidit, & Parochiales excitavit ædes, Sacerdotii dignitatem primùm, mox & animarum curationem in Vico Rogiani in Plebe Travalia hujus Archidiœcesis obtinuit. Vir fuit commissi sibi populi rector assiduus, pluresque habuit è suggestu sacras Orationes tam in demonstrativo, quàm in deliberativo genere, quæ MSS. ut infra supersunt. Peculiari etiam pietate Sanctum Martyrem Jemulum, cujus Corpus in Vallegana Brusino proxima colitur, est prosecutus; quapropter ut in alios quoque suam transfunderet pietatem,

tem, Opus mox indicandum conscripsit, & edidit. Illud nunc fusiùs explicat patruelis illius Nicolaus Sormanus Ambrosiani Collegii Doctor, à nobis jam sæpè laudatus in Tractatu suo *De Alta Insubria*, quem, præter alia, in lucem publicam jam emissa, typis parat. Hieronymus autem, ut sibi liberiùs vacaret, abdicato Parochiali regimine, decessit in hac Metropoli anno Salutis MDCCX. annos natus XLV. dum plura ab ejus ingenio expectarentur; conditusque jacet in Templo S Mariæ Aræcœli apud Fratres Hospitalitatis, vulgò dictos *Fate bene Fratelli*.

Ejus hæc habentur:

I. Racconto del Martirio, Sepolcro, e Fonte miracolosa di San Gemolo nella Valganà. *Milano, per Pandolfo Malatesta*, 1707. *in* 8.
II. Prediche, e Panegirici. Vol. I. MS. justæ molis. Servatur apud Suos.
Hæc mihi suppeditavit prædictus Nicolaus Sormanus amicissimus.

MDCXV.

SORMANUS LAURENTIUS.

PArentes Laurentii Sormani Mediolanensis fuere, Paulus Comes, Plebis Missaliæ Feudatarius, atque Catharina de la Porta Conjuges. Ab ipsa adolescentia bonis litteris excultus, ad eruditionem formatus est tam felici progressu, ut Antiquitatis non mediocriter peritus evaserit. Quinimo ut genio suo satisfaceret, jam adultus, & inter Clericos relatus, nobile Musæum in propriis ædibus condidit, in quo insignem Numismatum, & ex ære Iconum, atque hujusce generis rerum copiam servaret, non ad luxum tantùm, sed ad Eruditorum etiam commodum, & voluptatem. Cooptatus fuit in illum Cœtum Doctorum Procerum, de quo verba fecimus in Articulo Comitis Caroli Archinti, ubi etiam plures habuit Dissertationes, quarum infra recurret mentio. Morum probitatem cum dicendi suavitate conjunctam habuit, ut omnibus gratus, nemini gravis, magnum sui desiderium moriens reliquerit. Obiit mense Septembri, anno Christi MDCCXXXIV. conditusque jacet in paterno Sepulchro in Templo Sanctorum Angelorum ad Portam Novam hujus Urbis, cui Tumulo Frater Scriptoris nostri Franciscus Patriæ Decurio, communi Parenti, atque Alexandro Patruo hanc imposuit Inscriptionem:

D. O. M.
PAVLO SORMANO BRIANTIAE COMITI
ITALICAE LEGIONIS TRIBVNO
ANNO SALVTIS MDCLXXI. E VIVIS EREPTO
AETATIS VERO LXVII.
ET FRATRI EIVS ALEXANDRO
IN BELGIO GERMANIA
OMNES MILITIAE GRADVS EMENSO
IN INSVBRIA DENIQVE
SVPREMI CASTRORVM PRAEFECTI
LEGATO
NONAGENARIO DEFVNCTO
MDCXCV.
COMES FRANCISCVS SORMANVS
EX SEXAGINTA DECVRIONIBVS
MEDIOLANI
PATRI ET PATRVO POSVIT
MDCXCVI.

In vetustiori ejusdem nominis Ecclesia aderat alterius Pauli Sormani militari gloria clari Epitaphium, quod nobis servavit in Collectione sua Comes Octavius Archintus in hæc verba conceptum:

D. O. M.
QVID SIM VIDES QVID FVERIM NOSTI
QVID IPSE FVTVRVS COGITA
D. PAVLO SORMANO EQVITI S. STEPHANI
QVI VIXIT ANNOS XXIV. MENSES VIII.
OBIIT CASTANII NVMIDIAE
PRO FIDE ORTHODOXA TVENDA
MDLXXXV. MENSE IVNII DIE XX.

Supersunt illius:

I. Della Scienza delle Medaglie Dissertazioni III. Eas habuit cum sequentibus in Consessû Eruditorum, de quo supra diximus; & MSS. servantur apud Co. Maximilianum Stampam Soncini Marchionem.
II. Di Roma antica Dissertazioni IV. MSS. ibid.
III. Idea d'una Accademia, in cui di sole Iscrizioni antiche, Medaglie, Idoli, Lucerne, e cose simili, discorrere dovevasi. MS. in fol. penès me.
De eo JC. Jo. Sitonus noster in Theatro suo Genealogico MS. pag. 421. atque in Monumentis Familiæ Sormanæ ab anno MCCCLXXIII. ad an. MDCCXXIV. pariter MS. apud eundem Auctorem.

SOSSAGUS BENEDICTUS.

Vide SOCIACUS.

MDCXVI.

SOVICUS MICHAEL.

SOvicam, sive de Suigo, familiam vetustam Mediolanensem, ex qua traxit originem, plurimùm ornavit Michaël, qui exeunte Sæculo XVI. patriam illustrare studuit. Etenim perpeti studio non Latinas tantummodò litteras coluit, sed Græcas insuper, atque Hebraicas, in quibus omnibus eruditus inter Doctos hujus Urbis primarios haberi meruit. Ecclesiasticis ministeriis addictus Parochialis Ecclesiæ vetustissimæ, cui cognomen *la Passarella*, in hac Metropoli regimen obtinuit. Gratissimus fuit ob eruditionis, & morum præstantiam Philippo Archinto, & Sancto Carolo Borromæo Mediolanensis Ecclesiæ Archiepiscopis celeberrimis, atque apud hunc postremum tantus extitit, ut difficillimam provinciam Breviarii, & Missalis Ambrosiani reformandi eidem demandarit. Sanè res ista apertè innuit, quâ Scriptor noster præditus esset doctrinâ, tam in Ecclesiastica historia, quàm in hujus Cleri ritibus antiquitate ipsa venerabilibus, & toti Christiano Orbi notissimis. Desideratus est mense Majo, anno Redemptionis MDLXXI. Quandoquidem autem de hac Gente verba facimus, lubet hoc loco posteritati servare alterius ex eadem Familia Viri Epitaphium è vetusto Documento exscriptum, quod anno MDCCXII. apud Hieronymum Sovicum extabat, quamvis ubi positum fuerit, ibidem non legatur. Est autem hujusmodi:

D. O. M.
FRANCISCVS IVR. CONSVLTISS.
A PARMENSI REGIMINE
SIC HONORVM INSIGNIA AVSPICATVS
VT AD OBEVNDA AMPLISS. DEINCEPS DIGNITATVM MVNIA
IAM MATVRVS HABERETVR
HEV DVRA SORS MORTALIVM!
ACERBA MORTE RAPTVS
LVGVBRI ADEO CIVITATE
HOC DEMVM COMPOSITVS QVIESCIT TVMVLO
MELIADVX ET MARTHA TRIVVLTIA PARENTES PIISS.
POSTERITATIS MEMORES B. M. POSVERE
VIXIT
ANNOS XXVIIII. OBIIT MENSE OCTOBRI
MCCCCLXXXXVIIII.

Iſtius quidem Franciſci meminit Sitonus noſter in Chronico Collegii J. PP. hujus Urbis art. 311. pag. 72. At Michaël, de quo agimus

Laudatur ob

I. Breviarium, & Miſſale Ambroſianum, ut diximus, reformatum.
De eo Moriggia in Nobil. Mediol. lib. III. pag. 274.

MDCXVII.

SOVICUS THEODORUS.

Mirum certè videtur, Viros Clariſs. & non de Ordine tantùm Prædicatorum, ſed etiam de univerſa litteraria Republica optimè meritos Quetif, & Echard, Theodori Sovici, ſeu de Suigo nomen, & Opus infra memorandum ignoraſſe, neque cæteris ſui Ordinis Scriptoribus eum attexuiſſe. Nobis tamen id excuſatione potius dignari placet; memores enim ſumus, ut multoties ſcripſimus, fieri non poſſe, quòd in vaſtæ molis Collectionibus omnia ad manus perveniant, præſertim cùm de exteris Hominibus ab exteris agatur. Culpanda imò eorum eſt negligentia, qui non raró, vel rogati, ſuorum nomina, & reliqua ad ipſos pertinentia non ſine poſterorum detrimento Collectoribus invident; ut nobis etiam accidit in hac Mediolanenſium Bibliotheca adornanda. Cæterùm Thomas noſter ſic inter Prædicatorii Cœtus Alumnos claruit, ut cùm Sacræ Theologiæ Magiſterio eſſet ornatus, Euſtorgiano Cœnobio Sæculi XVI. initio præfici meruerit. Et hæc quidem ea ſunt, quæ nobis innotuere ex Opere mox recenſendo; cætera delevit oblivio.

Scripſit librum prænotatum hoc titulo:

I. Confeſſionario utiliſſimo a ogni perſona de Magiſtro Theodoro da Suigo dell' Ordine de' Predicatori. Impreſſo *in Milano, per Ulderico Sinzenzeller*, 1496. *in* 4. Ibi iterum *per Johanne Angelo Sinzenzeller nell'anno del Signore* 1505. *a dì* 15. *de Febraro*, *in* 4. & rurſus *per lo ſteſſo* 1518. *a dì* 5. *di Zugno*, pariter *in* 4.

A In fine adeſt Forma plenariæ abſolutionis Indulgentiæ compoſita per Reverendiſſimum Sacræ Theologiæ Profeſſorem M. Theodorum de Suigo Priorem Conventus Sancti Euſtorgii, Ordinis Prædicatorum, quæ Indulgentia, ut ibi refertur, conceſſa fuerat à Reverendo D. D. Johanne de Aragonia Legato noſtro in ultimo mortis articulo. Notandum eſt, quod etſi titulus Operis ſit Italico idiomate, attamen totum ſcriptum eſt Latino ſermone.

MDCXVIII.

De SPADACINE ANNIBAL.

B Annibalis de Spadacine Mediolanenſis nos effugiſſet etiam nomen, niſi Pater Franciſcus Milliet de Chales Soc. Jeſu in Catalogo Scriptorum Mathematicorum ejus Opera recenſuiſſet. Nulla certè ejus Familiæ monumenta reperimus apud Collectores, quorum labores, ut ſæpius diximus, nobis adjumento fuerunt in hoc Opere adornando; ex eruditis tamen illius laboribus novimus ipſum Aſtrologiam coluiſſe, & Chiromantiæ quoque peritum extitiſſe. Cùm verò Gallico ſcripſerit idiomate, & Codex Pariſiis prodierit, arbitrari licet eundem in Galliis diu vixiſſe, & forſitan ibi poſtremam vidiſſe diem. Hæc divinare potiùs, quàm aſſerere lubet; cæterùm ætas, qua floruit, ex editione ipſius Codicis erui poteſt.

Ille ſic inſcribitur:

C I. Speculum Aſtrologiæ naturalis, in quo agit de hominis inclinationibus, de nativitate, de omnibus menſibus anni. Item de morbis, & muliercularum inclinationibus, idiomate Gallico. Habet & Chiromantiam. *Pariſiis*, 1654. *in* 8. Ex P. de Chales in Catalogo Auctorum Mathematicorum.

MDCXIX.

SPANZOTUS FRANZIUS.

Pluries jam verba fecimus de inſigni ea Statutorum Mediolanenſium Collectione, quæ Luchino Vicecomite jubente primùm cœpta, emiſſa tandem eſt anno MCCCLI. ſub Joanne Vicecomite Mediolanenſis

nensis Urbis Archiepiscopo & Principe; suisque locis eorum meminimus Virorum Jurisprudentiâ insignium, quibus hæc Metropolis tanto obstricta est beneficio. Occurrit nunc Franzius Spanzotus, qui inter cæteros hanc suscepit spartam, nec sine laude confecit. Ægrè tamen ferimus, præter laborem hunc ad Patriæ utilitatem exantlatum, nullam ipsius actuum, parentum, & hujusmodi superesse mentionem.

Laudem sibi promeruit ob

I. Statuta, sive Municipale Mediolanensis Reipublicæ Jus coordinatum, & emendatum, annoque MCCCLI. editum.
Hæc ex Corio recitat Comes Octavius Archintus in Collectione sua MS. Monument. Famil. Mediolanensium.

MDCXX.

SPAROLETTUS JOANNES ANDREAS.

Medio ferme Sæculo XVII. claruit Joannes Andreas Sparolettus Antonii filius, qui animarum curam in hac Metropoli agebat in Ecclesia Sancti Sixti, totus ad earum profectum intentus, & nihilominus in scribendis historiis tam patriis, quàm exteris nunquam fessus; mirum igitur est, quòd tantum ei temporis superfuerit non solùm in infra recensendis Operibus, sed etiam in aliis deperditis elùcubrando, ut nos moniti fuimus ab amicis, quibus præ manibus adfuere, sed nec titulum eorundem nobis servarunt. Inter vivos esse desiit anno MDCLXXX.

Hæc nos vidimus:

I. Serie Istorica delle Antichità della gran Città di Milano, e famosi fatti de' suoi Cittadini, con i loro Governi fino al presente pacifico anno MDCLX. in quattro parti divisa, ed ordinata da Gio. Andrea Sparoletto Rettore nella Chiesa Parochiale di S. Sisto Porta Ticinese, in fol. Tom. II. MSS. penès Carolum Jacobum Porrum JC. & Advocatum.
II. Novello Collosso del Sole, overo Vita della Beata Maria Laurenzia Longa Dama Napolitana Fondatrice, ed Institutrice delle Cappuccine in Napoli, di Gio Andrea Sparoletto Rettore nella Chiesa Parochiale di S. Sisto Porta Ticinese di Milano ec. dedicata al M. R. Sig. Gio. Battista Longo, Dottore di Sacra Teologia, e Rettore in S. Michele alla Chiusa. MS. in 4. pagg. 160. Extat in Bibliotheca Ambrosiana Cod. signat. H. num. 220.

MDCXXI.

SPINULA PUBLIUS FRANCISCUS.

Publius Franciscus Spinula, quem perperam Abbas Picinellus in suo Athenæo Petrum Franciscum vocavit, Patrem habuit Gabrielem, ut ipsemet testatur pluribus in locis suorum Carminum, sicuti & Joannes Baptista Crassus Mediolanensis, Michaëlis filius in suo Epigrammate Latino satis longo, quod legitur in libro de Intercalandi ratione ipsius Spinulæ, sic inscriptum „ Ad Publium Franciscum Spinulam Gabrielis filium. „ Sub optimo Præceptore A. Calemero Plantanida humaniores litteras ita didicit, ut eas non tantùm Mediolani, sed & Brixiæ, Veronæ, Patavii, Venetiis, & alibi docuerit. Quantùm in Latina Poësi ipse emicuerit facilè agnoscitur ab infra recensendis, & à Virorum illustrium laudationibus, de quibus breviter agemus. Brixiæ Stephanum Mariam Ugonem Equitem strenuissimum Mecœnatem suum adinvênit, cui grati animi ergo libros III. Epigrammatum nuncupavit. Commercium Litterarium assiduè coluit cum Joanne Tonso, Primo Comite, Marco Antonio Majoragio, Carolo Sigonio, aliisque Eruditis sui ævi. Instante eodem Primo Comite librum supradictum composuit de Intercalandi ratione corrigenda. Tractatum hunc dicavit Carolo Vicecomiti Episcopo Albintimilliensi ante ejus accessum ad Concilium Tridentinum cum Primo Comite supramemorato. Inter ejusdem Patronos enumerare juvat Christophorum Madruccium, atque Ascanium Sfortiam S. R. E. Cardinales, Comitem Franciscum Martinengum, Leonardum Mocenigum, cujus intuitu librum scripsit de Tabellis quadratorum numerorum &c., Joannem Franciscum Turrianum Ferdinandi Cæsaris apud Venetos Oratorem; ipsius autem laudatores videbimus infra. Annum sui decessus ignoramus; ille verò Gabrielis parentis ipsius fuit MDXXXVIII. V. Id. Januarii in Oppido Lomatii, ut Spinula ipse indicat in Ode XXX. libri I.

Scripsit:

I. Poëmaton libros III.
II. Carminum libros IV.
III. Carminum Secularium librum I.
IV. Epodon librum I.
Hæc ad Horatii Flacci imitationem.
V. Elegorum libros X.
VI. Hendecasyllaborum librum I.
Ad imitationem Annii Tibulli.
VII. Epigrammaton libros III.
Ad imitationem Catulli. Omnia uno Volumine: *Venetiis, ex Officina Stellæ, Jordani Zileti*, 1563. *in* 8.
In fronte extat Epistola dedicatoria ad Maximilianum Romanorum, Boëmorumque Regem, & Austriæ Archiducem. In supradicto libro pag. 22. extat Elegia Jo. Brunorii Gambaræ Brixiani ad Spinulam nostrum, & pag. 40. ad eundem Joannis Nelli Coloniensis Epigramma; in èadem pagina Andreæ Huraldi Messii Carmen Heroicum. In libro ejusdem Spinulæ, cui titulus Catulli imitatio, extat Carmen num. XLIII. Marci Antonii Majoragii ad Jo. Baptistam Porrum, de Davidis Psalmis, versibus à Spinula & scriptis, & scribendis; Inter Hendecasyllabos extant ad eundem Carmina Octavii Bornati J. P. Brixiani, Jo. Baptistæ Crassi, Pauli Mutii Brixiani, Jo. Baptistæ Castillionæi, Fabricii Lampugnani, Constantini Cati Alexandrini, Dionysii Athanasii Calliensis, Vincentii Zini Brixiani.
VIII. De intercalandi ratione corrigenda.
IX. Epistolæ plures Latinæ ad varios illustres Viros Patricios Venetos, & Brixianos. Extant in eodem libro, quem Auctor nuncupavit Pio IV. Pont. Max. & Typis dedit unà cum sequenti
X. De Tabellis quadratorum numerorum à Pythagoreis dispositorum. *Venetiis, apud Bologninum Zalterium*, 1562. *in* 8.
XI. P. Francisci Spinulæ Mediolanensis in Davidis Psalmos Paraphrasis versibus scripta: ad Carolum Cardinalem Borromæum. *Venetiis, apud Pernam*, 1562. *in* 8.
Adest in fine Epistolæ nuncupatoriæ Elegia in laudem Pii IV. ejusdem Spinulæ, & Carmen de eodem Pontifice Philippi Vicecomitis Patritii Mediolanensis. In commendationem Operis adsunt Carmina Adriani Cribelli, A. Calemeri Plantanidæ Spinulæ Præceptoris, Flaminii Cribelli, M. Antonii Majoragii, Joannis Baptistæ Porri, Joannis Cerulis, Joannis Baptistæ Crassi Michaëlis filii, Joannis Phil. Carnati Martini F. Joannis Baptistæ Riboldi, & Pauli Barthii Mediolanensium.
XII. Vita Marci Antonii Flaminii, ut ipsemet testatur in Epigrammaton libro III. pag. 66.
Inter alia Epigrammata in laudem Spinulæ à Marco Antonio Majoragio edita, hoc legitur:

Quid mirum si spina rosas emittat olentes,
Et variis sentes floribus eniteant?
Cum dulces, magnosque ferat jam Spinula fructus
Quos nec Virgilius, nec Cicero ipse tulit.

Alio Carmine ipsum laudavit Joannes Marcus Fagnanus; videndus quoque Picinellus in Athenæo pag. 460.

MDCXXII.

A

MDCXXII.

SPREAFICUS GABRIEL MARIA.

GAbriel Maria Spreaficus, Mediolani ortus, ad Institutum Clericorum Regularium Congregationis S. Pauli Decollati capessendum adolescens convertit animum, ac inter eos votis solemnibus Deo se arctiùs obstrinxit, anno Partus Virginei MDCXVIII. Studiis liberalibus ita fuit excultus, ut ad publicè auditoribus prælegenda Rhetoricæ præcepta in Urbe Thononi, quæ sita est in Sabaudia, missus, inter eloquentissimos suæ tempestatis bene dicendi Magistros haberi meruerit. Facundiam tamen, qua erat præditus, uberiùs patefecit, cùm è suggestu sacris in Templis de Divinis Mysteriis verba fecit ad populum, quo in munere plures Christo animas è vitiorum cœno erutas acquisivit. A supremo sui Ordinis Moderatore, ob prudentiæ, morumque commendationem, inter Fundatores primarios Collegii Liburnensis adlectus, nedum feliciter rem confecit, verùm etiam benevolentiam peculiarem Magni Etruriæ Ducis, aliorumque ex Medicea Gente Principum sibi conciliavit. In Cathedrali Liburni Ecclesia Pœnitentiarii munus, non sine proximorum salutis incremento, annis XVIII. exercuit, novoque prædicto suorum Collegio annos XVI. præfuit. Inde Mediolanum regressus, primùm Arcimboldii Lycæi præfecturam gessit, mox geminis Collegiis S. Barnabæ, & S. Alexandri non semel Præpositus in Patria tam ingenii, quàm regularis zeli magna dedit specimina. De postremo autem præcipuè optimè meritus est, ob ædium molitionem suo sumptu amplificatam, latifundia coempta, & paternam demum hæreditatem Collegio ipsi attributam. Obiit octogenarius die XIII. mensis Octobris anno Christi Domini MDCLXXX.

Eruditionem illius hæc testantur:

I. La Sacra Medaglia di Tiberio Costantino Imperatore. *Milano, per Francesco Vigone*, 1664. *in* 12. Aureum hoc Numisma à Sixto V. Pontifice Max. sacris privilegiis decoratum Augustinus Cardinalis Cusanus senior, quem suo commendavimus loco, S. Alexandri Collegio dono dedit, in cujus Templo quotannis, recurrentibus tam Inventionis, quàm Exaltationis Sanctæ Crucis solemniis, exponitur, quod in eo salutare cernatur signum.

II. Pietosi suffragj in rimedio de' mal viventi peccatori, in conforto de' Tribolati, in ajuto degli Agonizzanti, ed in refrigerio dell' Anime del Purgatorio. *Ivi, per lo stesso, in* 12.

III. Fondazione, ed Instituto della Congregazione della Madonna del Suffragio. *Ivi, per Lodovico Monza*, 1669. *in* 12.

IV. Plures Lectiones sacras MSS. reliquit; ex quibus paucas Picinellus recensuit, videlicet:
La Casta Susanna.
Il Convito di Baldassarre.
Sopra la Sequenza de' Morti.
Sopra gli Evangelj di tutto l'anno.

V. Apparatus ad sacras Conciones. Tomi VI. in fol. MSS. servantur in supradicto Collegio Liburnensi, unà cum Lectionibus mox recensitis.
Hæc indicavit eruditissimus Concivis meus P. D. Franciscus Pezius ejusdem Congregationis non semel jam laudatus; quædam etiam suppeditavit Picinellus in Athenæo pag. 229.

B

MDCXXIII.

SPREAFICUS ISIDORUS.

EX Mediolanensi familia Spreafica floruit Sæculo mox elapso Isidorus, qui Minorum, quos Observantes appellare consuescimus, Ordini se addicens, pluribus in eo muneribus decoratus est. Etenim cùm Juris Canonici peritissimus foret, & eam Theologiæ partem, quæ Moralis dicitur, optimè calleret, earundem facultatum Lector constitutus fuit, quod officium cum laude exercuit in utrisque sui Instituti Cœnobiis hujus Metropolis sub nuncupatione Sanctorum Angelorum, & Sanctæ Mariæ Pacis. Cùm verò nonnullos annos in sacris Confessionibus excipiendis insumsisset, pluresque cerneret pœnitentium satis imperitos non rectè paratos ad tam utile Sacramentum accedere, operæ pretium duxit Opus infra laudandum elaborare. Poësim etiam Italicam pro Sæculi tamen genio coluit, quibus studiis intentus in prædicto Pacis Cœnobio denatus est Kal. Januarii anno MDCLXXVI.

Scripsit, atque vulgavit:

C

I. Trattato per la Confessione generale. *Milano, per il Malatesta*, 1634. & rursus, *Ivi, per il Monza*, 1657.

II. Il Serafico Eroe Stimmatizzato. *Ivi, per il Malatesta*, 1634.

III. Estasi giojosa di un Anima giusta: in ottava Rima. De eo Picinellus in Athenæo pag. 384.

MDCXXIV.

STAMPA AMBROSIUS.

D

NObilissimo apud Insubres genere procreatus est Maximilianus Stampa, parente Hermete Soncini Marchione, aliorumque Oppidorum Dynasta, ac inter Mediolanenses Patres Conscriptos recensito; matre verò Isabella Rangonia matrona clarissima. Defuncto genitore opibus & sanguinis gloria cum apud Cives suos, tum apud exteros notissimus Mariannam de Leyna Asculani Principis filiam sibi connubio junxit, ex qua nonnullos suscepit liberos, eosque inter Georgium, qui postmodum Carmelitis Nudipedibus nomen dedit, & Angelus à Jesu Maria dictus claruit, cujus Elogium mox scripturi sumus. Post aliquot annos uxore defuncta, Maximilianus noster totum se pietatis dicavit officiis, & insigni religionis exemplo sacrum Domini Sepulchrum in Urbe Jerusalem, Lipsana Sancti Jacobi apud Compostellam, & Apostolorum limina devotus invisit. Jamque annum ætatis XL. excesserat, cùm divino afflante Spiritu ad Minorum, quos Capuccinos vulgus nuncupat, Institutum se convertit, & se Ambrosium dici voluit. Ibi tanto humilitatis, patientiæ, cæterarumque virtutum studio tenebatur, ut viliora semper Domus ministeria sibi peragenda quæreret. Anteactos absque Religione dies uberrimis lachrymis deplorabat. Per Mediolanensem aliquando urbem incedens, cùm virum quendam, blasphema in Deum verba proferentem sceleris arguisset, impatiens ille pugno Dei servum petiit, cui mox Ambrosius genuflexus, alteram, inquit, frater, etiam maxillam percute, dummodo à blasphemiis abstineas. Bibliothecam Cœnobii sui Soncinatis pluribus auxit Codicibus Bibliis, præsertim jussu Philippi II. Catholici Regis in lucem emissis. Ipsius animus tam ingenti martyrii cupiditate ardere cœpit, ut ad Clementem VIII. Pontificem profectus, ab eo Evangelium Infidelibus

E

delibus prædicandi facultatem postulaverit, qui eum Apostolica auctoritate munitum Algerium destinat; ut plenario Jubilæo Christianis captivis prædicato, pœnitentes à peccatis omnibus absolvat; ubi summâ omnium lætitiâ à Fidelibus miserâ servitute pressis excipitur. Cùm igitur Ambrosius cœlestes Ecclesiæ Thesauros à Pontifice reseratos promulgasset; mirum sanè, quantâ diligentiâ, & sollicitudine in captivitate detentos curaret, moneret, instrueret; vacillantes confirmans, lapsos restituens, ægrotis inserviens, pauperes sublevans, atque paterno fovens affectu, omnes Christo lucrifacere conabatur; nonnul- A los, qui à Christiana Fide ad Mahometem desciverant, Fidei reddidit; alios in infidelitate ortos, & enutritos ad Evangelium transtulit. Quamobrem Algerii populus Ambrosium cùm Socio in carcerem conjicit; multa in vinculis incommoda, & contumelias ab Infidelibus passus, indè tamen eripitur. Ambrosius verò, maximo Christianorum luctu, ac majori post se sanctimoniæ famâ relictâ, ibidem obiit anno MDCI. ossaque ejus ex Mauritania Soncinum quarto post mortem anno transmissa, in Fratrum Sepulchro tumulantur. In ejusdem Soncinatis Cœnobii Presbyterio ad lævam hæc cernitur Inscriptio:

MAXIMILIANO STAMPAE II. MARCHIONI SONCINI
QVI MARIANNA A LEYVA ASCVLI PRINCIPIS FIL.
VXORE SVA SVMMA EXORNATA VIRTVTE
DEFVNCTA
DIVO FRANCISCO SE IN COELIBATVM MANCIPAVIT
IN EIVSQVE FAMILIA CAPVCCINORVM
NOMEN DEDIT
QVI IN EO VITAE GENERE
AFRICAE ORIS VT EVANGELIVM DISSEMINARET
CAPTIVOS REDIMERET
IVLIAE CAESAREAE OBIIT MDCI.
HERMES STAMPA II. MARCHIO SONCINI
PARENTIS OSSIBVS
IVSSV MAVRITANIAE REGIS SERVATIS
SVAQVE CVRA IN HOC AVITAE DITIONIS TEMPLVM DELATIS
HOC M. P. ANNO MDCX.

Hæc post se reliquit Opera:

I. Tractatum de Sacramento Pœnitentiæ. MS.
II. De modis, & remediis rectè vivendi, & moriendi. MS. Servantur apud Suos.

Ejus Vitam descripsit P. Boverius Tom. II. Annal. Capuccinorum ad annum MDCI. & compendiosè P. Carolus Bruxellensis Tom. II. Flor. Seraphic. pag. 419.

Extat ad eum adhuc in sæculo degentem, & uxoratum Ferdinandi Abduensis Epigramma sequens:

Quisquis divitias, quisquis tot spectat honores,
Quisquis Cœlicolis atria digna videt,
Cernit & uxorem tantum præcellere forma,
Omnes aspectu vincat ut una Deas,
Æqualem supero te judicat esse Tonanti,
Nec quidquam tanto credit abesse Duci.
Ast ego majorem (nec me sententia fallit)
Te puto, Cœlesti nam Jove plura tenes.
Optima quæque habet, ac tibi sunt hæc optima quæque,
Cæsarem amas, cujus pertimet ille minas.

Annibalis Guaschi ad eundem Epistolæ duæ Italicæ. Extant inter Epistolas Guaschi editas *Mediolani, apud Pontium, & Piccaleam*, 1601.

Meminerunt ipsius etiam Dionysius Genuensis in Biblioth. Capuccinorum, edit. II. pag. 12. atque Sitonus noster in Syllabo Senatorum art. 295. pag. 14. & in Theatro Genealogico pag. 424. necnon Franciscus Arisius in Cremona sua Litterata Tom. II. pagg. 331. & sequenti; demumque Picinellus in Athenæo in articulo Angeli Stampæ mox laudandi pag. 37.

B

MDCXXV.

STAMPA ANGELUS.

PArentem suum ponè sequitur Georgius Stampa, qui paternæ domus commodis, & nobilissimi sanguinis stemmate posthabito, quemadmodum ille inter Minores effulsit, sic severiorem Carmelitarum Nudipedum vitam amplexus fuit, ut Christo Regi arctiùs se obstringeret. In eo Cœtu, in quo dictus est Angelus à Jesu Maria, studia peregit majora, missus eam ob rem ad Archigymnasium Salmanticense. Italiam postmodum, repetens Cœnobiis Neapolitano Matris Dei, & Genuensi Sanctæ Annæ præfuit, pri- C musque Lombardiæ Provincialis meruit renunciari. Sacrum Dei Verbum populis fervido instructus zelo ministrabat; quod cùm Genuæ perageret, decem scutorum millia tribus tantummodo Concionibus pronunciatis, ab adstantibus eleemosynæ titulo fertur collegisse, quibus usus est ad excitandum in Liguriæ Oris sui Instituti Asceterium, cui nomen *il Deserto*. Suos etiam Sodales die XI. mensis Februarii anno Christi MDCXIV. in hanc Metropolim induxit, Templo, & Cœnobio conditis extra Urbis Portam, quæ Nova dicitur, sub nuncupatione Sancti Caroli. Magnâ cum sanctitatis opinione Romæ requievit in Domino anno Redemptionis nostræ MDCXXXV. illiusque effigies apud eosdem Nudipedes Carmelitas in Patria servatur, hoc addito Elogio ex sacris potissimùm libris desumto:

A

P. FR. ANGELVS A IESV MARIA
MEDIOLANEN.
HVIVS MONASTERII FVNDATOR
MVNDANIS OPIBVS STEMMATE
DITIONIBVS VALERE IVSSIT
SVRREXIT QVASI IGNIS
ET VERBVM IPSIVS
QVASI FACVLA ARDEBAT
CONVERTIT COR PATRVM AD FILIOS
ET COR FILIORVM AD PATRES EORVM
COELO NATVS EST ROMAE
ANNO MDCXXXV.
IV. NONAS MAII
AETATIS XLIX.

Opera illius his prænotantur titulis :

I. Sette Lettere Paftorali. Editæ funt in libro , cui titulus: „ Lettere Paftorali de' Generali Scalzi. *Milano, nella Stampa Arcivefcovile*, 1671. *in* 4.
II. De Religiofæ perfectionis periculis , atque remediis . MS. apud Suos.
III. Medulla Spiritus . MS. Ibid.
IV. Concionum plura Volumina. MSS. Ibid.
De eo agunt Joachim Garbicellus in libro fuo de Fundatione Cœnobii prædicti S. Caroli , Philippus à SS. Trinitate in libro fuo infcripto : *Decor Carmeli* . Sitonus nofter in Theatro Genealogico MS. penès eundem Auctorem , & in Schedis , atque Picinellus in Athenæo pag. 37.

MDCXXVI.

STAMPA GUIDUS.

GEns nobiliffima Mediolanenfis Stampa florebat jam à Sæculo XII nam ex Confulari Collectione Sitoniana didici, Confulem Juftitiæ extitiffe in libera Mediolanenfi Republica Baldicionum Stampam anno MCLXXXVI. iterumque MCXCVI. Inter alia Monumenta Sepulchralia hujus Familiæ tam Mediolani variis in Templis , quàm in Oppido Soncini extantia, dignum mihi videtur, ut legatur illud Abbati Gulielmo de Cottis in Sacra Ǽde Divi Ambrofii hujus Metropolis pofitum anno redempti Orbis MCCXXX. in cujus fine indicantur nomina Monachorum tunc temporis idem Cœnobium incolentium,inter quos D. Tebaldus Stampa . Guidi interim Stampæ memoriam nobis illuftrem fervavit Corius in fua Mediolanenfi Hiftoria ad annum Chrifti MCCXCIV. pro ejufdem Oratione , quam habuit in creatione Matthæi Vicecomitis in Mediolani Dominum . Dolendum interea eft , quòd nec parentes, nec alia literaria Monumenta iftius Guidi ullus ex Mediolanenfibus nobis fervaverit. Damus igitur, quod poffumus: uberiora ab aliis in dies expectantes .

Hæc autem indicatur :

I. Guidi Stampæ infignis J.C. Oratio ad Populum Mediolanenfem , cum Arnulphus Imp. Matthæum Vicecomitem Mediolani Dominum creavit anno MCCXCIV.
Memoratur à citato Bernardino Corio in Hift. Mediol. ad annum fupradictum, à Comite Octavio Archinto in fua pluries laudata Collectione , & in Serie Confulari Mediolanenfium Sitoniana . MS. in fol. penès Auctorem .

MDCXXVII.

STAMPA HERMES.

HErmes Stampa Mediolanenfis, & Comes Oppidi Ripaltæ ad Abduam, parentes habuit Hermetem Oppidi Soncini Marchionem , & Elifabeth Barboviam Conjuges . Litteras amœniores in Seminario Romano didicit , deinde Philofophiæ curfum Perufii adimplevit, demum in Archigymnafio Bononienfi in Jure tam Cæfareo , quàm Pontificio Doctoralem Lauream obtinuit . Mufas verò ita coluit , ut in ferè omnibus Academiis Italiæ adfcriptus extiterit libentiffimè . Joannem Francifcum Lauredanum , Francifcum Bollanum , necnon Antonium Abati, Vates fui ævi non infimos, pergratos habuit , atque cum eis commercium Litterarium , & Poëticum fibi acquifivit , itaut Carmina plura eorundem ad Stampam noftrum infcripta fuerint. Florente ætate, fcilicet annorum XXXII. dum fortuitò Neapoli degeret, & belli causâ anni MDCXLVII. ibidem peracti , ad cuftodiam Caftri in Statione Navium, vulgò *Caftel dell' Ovo* fibi commiffam confifteret, vitalem auram amifit. Ejus Carmina à Marchione fratre collecta lucem viderunt viginti & quatuor annis poft ipfius deceffum, fed non omnia , nam plura fparfim reperiuntur in variis Poëticis collectionibus fuæ ætatis, partim etiam MSS. fe vidiffe teftatur apud varios Cl. Crefcimbenius in fuo libro infcripto „ Comentarj intorno alla Iftoria della „ volgare Poesìa „ imò Carmen Hermetis noftri vulgò *Sonetto*,ibi profert veluti fpecimen ingenii ejufdem, quod pro more Sæculi inter meliora adfcribit .

En titulus libri fupramemorati

I. Rime del Conte Ermes Stampa . *In Milano, per Lodovico Monza*, 1671. *in* 12.
II. In libro, cui titulus „ Pareri per la Facciata del Duo„ mo di Milano „ extat ejufdem Epigramma Italicum, vulgò *Sonetto* .
Ad Comitem Hermetem Stampam Patricium Mediolanenfem Ode IV. cujus eft argumentum : Veram nobilitatem ex fola virtute quæri , data Vefuntione MDCL. extat in libro , cui titulus „ Augufti„ ni Nicolai Bifontini Regis Catholici à Confiliis , „ & libellorum fupplicum Magiftri in Senatu Se„ quanorum , Lyricorum libri . *Divione* , 1670. *in* 4. In Ode X. ejufdem deflet mortem Comitis Mercurii Stampæ Mediolanenfis , data Matriti MDCLI. Laudatur ut Poëta eximius , & ob Carmina edita. Extat ibidem.
In libro , cui titulus „ Carmina Illuftr. Poëtar. Italor. „ Tom. I. pag. 141. extat Carmen Hieronymi Amalthei Opitergienfis ad Hermetem Stampam , & in Tomo VI. extant bina Epigrammata Jo. Thomæ Mufconii Soncinatis ad Hermetem Stampam Marchionem pagg. 373. & 376.
De ipfo agunt Cinellus in Bibliotheca Vol. Pluteo IV. Crefcimbenius in Vol. IV. Operis fupramemorati pag 194. P. Quadrius è Soc. Jefu in fuo libro „ della Storia, e della Ragione d'ogni Poesìa „ Tom.II. pag. 328. & Picinellus in Athenæo pag. 376.

MDCXXVIII.

STAMPA JACOBUS MARIA.

MAphæum Ducalem Præfectum Caftrorum , & Arcium Alexandriæ primùm , deinde Piceleonis, patrem habuit Jacobus Maria Stampa, quem anno MDXXXV. hæc Metropolis inter LX. Decuriones fuos adlectum fufpexit , deinde ob Civilis Juris peritiem Confcriptis Patribus Mediolanenfis Ducatus Regio Diplomate adjungi meruit . Uxorem habuit Barbaram Gonzagam Joannis Francifci Comitis Bozuli,

zuli, Gazoli, atque Belfortis filiam. Præter Jurisprudentiam, Philosophicas Quæstiones, aliasque liberales calluit disciplinas, earumque Professores peculiari fovit affectu, ideoque nonnulli suæ tempestatis eruditi litterarios labores suos ipsi nuncupandos du- A xere. Migravit è vita annos natus LXXI. anno post humani generis Redemptionem MDLVIII. sepultusque fuit in Eustorgiana Basilica, ubi adhuc extat ejus Elogium in Sacello S. Hieronymi, hisce conceptum sigils:

D. O. M.
IACOBVS MARIA STAMPA
FLOS SENATORVM EQVITVM
CIVITATIS ORNAMENTVM
VERAE AMICITIAE FIRMAMENTVM
QVI NEMINI NOCVIT
QVEM NEMO VNQVAM OFFICIO SVPERAVIT
HOC CONDITVR MONVMENTO
CVM RESVRRECTIONE IMMVTATIONEM SPERANS
VIXIT AN. LXXI. M. D. H. SCIT NEMO
OBIIT XVI. KAL. IAN. MDLVIII.
IAC. MA. II. STAMPA HAERES P.

Hæc illius recensentur:

I. Opera quædam Philosophica. Eorum meminit Moriggia mox citandus, neque tamen promit an lucem viderint, vel inter Anecdota lateant.
Ei inscripsit Satyram suam XVII. Joannes Augustinus Caccia Novariensis inter editas *Mediolani*, *sine nomine Impressoris*, 1549. *in* 8.
Agunt de ipso cit. Moriggia in Nobil. Mediol. lib. III. cap. XX. Sitonus noster in Chronico J. PP. pag. 228. art. 1026. & in Theatro suo MS. Genealogico pag. 425. necnon Picinellus in Athenæo pag. 245.

MDCXXIX.

STAMPA JACOBUS MARIA HIERONYMUS.

Jacobus Maria Hieronymus Stampa alterius Jacobi Mariæ hujus Urbis Decurionis, militumque Tribuni, atque Flaminiæ Cusanæ jugalium filius, non litterarum tantummodo, sed militaris quoque fortitudinis commendatione claruit. Etenim præter armatorum hominum Tribunatum, & Calatravensis Ordinis Crucem, Ordinarii, ut vocant, Magistratus Quæsturam obtinuit. Sedit etiam inter LX. Patriæ Decuriones, & inter Secretioris Cœtus Consiliarios adlectus est, demum Propræfectus Generalis Castrorum constitui meruit in tota Mediolanensi ditione. Quantâ autem eruditione præditus esset, atque bonas amaret litteras apertissimè ostendit tunc, cùm in Basilica Metropolitana Philippo IV. Hispaniarum Regi justa persolverentur. Quidquid enim in communi patriæ luctu Musæ elaborarunt, id omne ex Stampæ nostri prodiit ingenio, quæ simul in unum collecta typis tradidit, ut mox dicemus. Annum ætatis illius extremum hactenus incompertum habuimus.

Edidit igitur librum inscriptum:

I. Esequie di Filippo Quarto Re di Spagna celebrate in Milano li XVII. Decembre MDCLXV. descritte da Giacomo Maria Girolamo Stampa. *Milano*, *per il Malatesta*, *in fol.*
Eum pluribus laudibus extollunt Galeacius Gualdus Prioratus in Relatione Civitatis, & Status Mediol. parte II. pagg. 200. & seqq. & Sitonus noster in Theatro Genealogico pag. 425. MS. penès Auctorem ipsum in fol. & in Chronico Collegii J. PP: art. 1131. pag. 241.

MDCXXX.

STAMPA JOANNES.

Joannes Stampa Mediolanensis propensum ad Oratoriam, atque Poësim præsertim Italicam sortitus ingenium, utramque sic coluit, ut sua tempestate magnam sibi conciliaverit famam. Canonicorum Lateranensium, qui sub Regula Sancto Augustino attributa Deo deserviunt, Instituto se addixit, & inter eos pietatis commendatione claruit. Sanctissimum hujus Metropolim Præsulem Carolum Borromæum, cœlitum fastis tunc recèns adscriptum, peculiaris devotionis affectu prosequebatur, utque illius virtutes quodammodo reviviscentes Civibus suis exhiberet, & solutâ, & adstrictâ Oratione, quæ omnia prodierunt in lucem, ut infra repetemus, celeberrimi Pastoris merita laudavit. Hæc illa sunt, quæ de ipso novimus, reliqua nos latent.

Scripsit, & edidit:

I. Ragionamento in modo d'Orazione in lode di S. Carlo. *Milano*, 1611. *in* 4.
II. Carmina Italica L. vulgò *Sonetti*. In his inducit S. Cardinalem varia hominum genera alloquentem. Extant in eodem libro, qui dicatus fuit Cardinali Friderico Borromæo.
De ipso agit Picinellus in Athenæo pag. 330. & Franciscus Xaverius Quadrius Soc. Jesu in Tom. III. pag. 64. Operis sui, cui titulus: „Della Storia, e della „Ragione d'ogni Poesia.

MDCXXXI.

STAMPA VERONICA.

Insigne Virginum Cœnobium Sanctæ Marthæ sub Regula Sancti Augustini nuncupata Deo famulantium, de quo non semel incidit mentio, generis sui nobilitate, & tam pietatis laude, quàm doctrinæ illustravit plurimùm Veronica Stampa Mediolanensis. Adolescentiam vix ingressa Christum sibi Sponsum dele-

delegit, atque in supramemorato Parthenone diu vixit non sine ingentibus religiosæ virtutis exemplis. Cancellariæ munere sibi à Sororibus collato, quodque actu exercebat anno Incarnati Verbi MDXVII. id sibi proposuit, quandoquidem Tabularii arcana liberè scrutari poterat, ut omnia quæ tam ad Cœnobii sui primordia, quàm Virginum, quibus idem Institutum suscipere libuerat, monumenta spectabant, posteritati servaret. Neque illam concepta fefellit spes, nam non exiguo labore Opera mox laudanda conscripsit. Ea quidem Joannes Petrus Puricellus Vir de litteris præclarè meritus, quem debitis alibi laudibus celebravimus, plurimi fecit, nam ipsa in Articulos CVIII. digessit, additis in margine de suo nonnullis. Quo anno migraverit è vita nemo nos docuit.

Hæc reliquit:

I. Dell' Origine, e progresso del Monastero di S. Marta di Milano. MS. in fol. pagg. 65. servatur in Archivo ejusdem Monasterii, à Puricello, ut diximus, in Articulos divisus, & marginalibus notis respersus.
Mentio est in hoc Opere ad annum MCCCCVI. Constitutionis Petri de Candia Mediolanensis tunc Archiepiscopi, postea Alexandri V. Summi Pontificis, de quo suo loco dictum est.

II. Elenchus Monialium, quæ in ipso Cœnobio S. Marthæ habitum assumpsere ab anno MCCCCV. usque ad annum MCCCCLXVI. & definit in B. Veronica de Nigris, cum monumentis anni, & diei ingressus, atque obitus earum, sicuti & parentum nominibus, & singularum patriâ, omnibusque aliis ad ipsarum virtutes pertinentibus. Rogat etiam Sorores, ut laborem suum prosequantur. Extat in jam laudato Codice ad calcem.
Memoratur à Margharita de Lambertenghis Novocomensi in MSS. monumentis, quæ ibidem servata vidimus, & à Benedicta de Vicomercato in MSS. item suis alibi recensendis.

MDCXXXII.

STATIUS CŒCILIUS.

Poëtarum omnium, qui ex Mediolanensi Urbe floruere apud Latinos, vetustissimus est Cœcilius Statius, cui hanc assignant patriam Scriptores omnes Insubricarum rerum, neque abnuit Sanctus Hieronymus, qui ipsum Insubrem Gallum fuisse asserit, addens quosdam eum Mediolanensem ferre. Ætatem quoque illius idem S. Doctor prodit, nimirum annum II. Olympiadis CL. quibus etiam vixere temporibus Q. Ennius, P. Licinius Tegula, & M. Pacuvius. Conditione fuit servili, Statiique nomen, quod plerique servorum apud veteres pretulerunt, quasi cognomenti loco retinuit. Romæ liberalibus disciplinis dedit operam, inter quas Comicam Poësim ita adamavit, ut in eam totus incumberet. Summâ familiaritate cum Ennio vixit, magnoperè etiam dilectus à Terentio fuit, qui tanti ipsum facere consueverat, ut ad eum tanquam ad Censorem optimum Fabulas suas emendandas referret. Non defuerunt tamen antiqui Grammatici, qui Cœcilium culpaverint, quòd in vertendis à Menandro Fabulis, quædam parum aptè, concinnèque transtulisse videatur. Marcus etiam Tullius ad Atticum scribens, ipsum accusat tanquam malum Latinitatis Auctorem. Neque verò id mirum erit perpendentibus Sæculum, quo vixit Cœcilius noster, cujus phrasis delicatis Ciceronis auribus, & florentissimæ ætatis dialecto assuetis barbarum quid resonabat. Excelluit autem in Παθέσιν, ut in ἤθεσιν Terentius, amborumque novas quasdam Comœdias L. Ambivius Turpio Comœdus egit. Harum Togatas nonnullas, alias verò Palliatas Cœcilius noster composuisse fertur non minore studio, undè singularem apud Romanum populum famam reportavit. Defunctus est anno post obitum Ennii, quem è vivis excessisse Marcio Philippo, & Cn. Servilio Cœpione Coss. scribit Tullius in Bruto, & de Senectute, nimirum anno IV. Olympiadis CLII. quamvis S. Hieronymus Ennii mortem recenseat ad annum sequentem. Nobis tamen cùm magis arrideat Ciceronis sententia, Cœcilii nostri emortualem annum assignamus Urbis Conditæ DLXXXV. ante Christi Natale CLXVIII. Lucio Æmilio Paullo II. & C. Licinio Crasso Coss. Sepultum fuisse tradunt ad radices Janiculi. Damus hic Epitaphii loco Carmen Volcatii Sedegisti, quod posteris servavit A. Gellius lib. XV. cap. XXIV. Noctium Atticarum, è quo eruitur quanti Vatem hunc veteres habuerint. En illud:

Cœcilio palmam Statio do Comico.
Plautus secundus facilè exsuperat cæteros.
Dein Nævius, qui servat pretium, tertiùs est.
Si erit, quod quarto detur, dabitur Licinio;
Post insequi Licinium facio Atilium.
In sexto consequetur hos Terentius.
Turpilius septimum, Trabea octavum obtinet,
Nono loco esse facilè facio Luscium.
Decimum addo causa antiquitatis Ennium.

Advertant tamen Lectores optimi, malè ab aliquibus Cœcilium Statium nostrum, cum Cœcilio Novocomensi confundi. Hunc enim ab eo diversum esse clamat hujus posterioris, qui Catullo fuit æqualis, ætas. Monuit etiam Joannes Fabricius loco citando alios perperam eundem existimasse cum Cœlio Antipatro Sidonio.

Plures scripsit Comœdias, ut supra innuimus, quæ tamen omnes periere, quamvis Fragmenta supersint mox indicanda. Damus interim earum Titulos, quibus Auctorum nomina subjiciemus, qui ex eis hauserunt testimonia.

I. Æthrio, sive, ut legit Fabricius, Æschirio, vel ut Reinesius, Ætho. Citatur à Festo.
II. Amphitryo. Ex ea testimonium affert Nonius.
III. Andria, seu Androgynus; quædam hinc hausit Festus.
IV. Ad Pol: eadem fortè cum alia quam Fabricius appellavit Apollumenis. Hujus fragmentum extat apud Nonium.
V. Ariolus. Habentur nonnulla apud citatum Festum.
VI. Aristosis. Fragmentum cum aliis in subjiciendis editionibus recitatur.
VII. Asotus. Et hanc citavit Nonius.
VIII. Calchis. Hujus quædam apud ipsum habentur.
IX. Carines. Apud Festum.
X. Chrysius. Memoratur ab Aulo Gellio.
XI. Cratinus. Laudant ipsam Priscianus, & Festus.
XII. Dardanus. Citatur a Nonio.
XIII. Davus. Festi testimonio.
XIV. De mandatis. Ipsius aliqua servavit Nonius.
XV. Embonus, sive, ut Fabricio placet, Emporus. Idem Nonius eam laudat.
XVI. Hephæstio. Ex hac Comœdia fragmenta habentur cum reliquis editis, ut infra, & apud Nonium, atque Ciceronem de Senectute.
XVII. Epiclerus. Ex Prisciano.
XVIII. Episatomus, quam Fabricius nuncupat Epinausimache. Citant Priscianus, & Nonius.
XIX. Epistola. Fragmentum ejus apud eundem Priscianum.
XX. Eratosthenes. Ex Donato.
XXI. Exul. Eam Nonius commemorat.
XXII. Fallacia. Ipsam quoque laudavit Nonius.
XXIII. Fœnerator, vel Obolostates. Apud ipsum Nonium.
XXIV. Filumena. Ab eodem Nonio citata.
XXV. Gamus. Teste Festo.
XXVI. Harpazomenes. Ex Charisio, Donato, & Nonio.
XXVII. Hymnides. Ejus testimonio utuntur Charisius, Festus, Nonius, & Cicero de Finibus.
XXVIII. Hypobolimæus Æschinus. Ex hac nonnulla supersunt apud Gellium, & Nonium.

XXIX.

XXIX. Hypobolimæus Chreftratus. Ex Feſto.
XXX. Hypobolimæa Raſtraria. Citatur apud Nonium.
XXXI. Meretrix, ſeu Moletrix. Fragmenta ſunt apud eundem.
XXXII. Melenes. Hanc laudat Fulgentius.
XXXIII. Nauclerus, ſive Petitor. Meminit Nonius.
XXXIV. Notonicaſius. Ex eodem.
XXXV. Pauſimachus. Item apud ipſum.
XXXVI. Peribæa Raſtraria. Ex eodem Auctore.
XXXVII. Plotius, ſeu Plocius. Ejus mentio eſt apud Ciceronem de Senectute, & Gellium.
XXXVIII. Progamus. Ex hac habet Nonius aliqua.
XXXIX. Pugil. Hanc laudat Feſtus.
XL. Subdititius, vel Hypobolimæus. Ejuſdem Feſti, & Nonii teſtimonio.
XLI. Symbolum. Hanc quoque Nonius commemoravit.
XLII. Synariſtoſis. Ex Gellio, & Nonio.
XLIII. Synephebis. Apud Ciceronem de Natura Deorum, & de Senectute, & apud Nonium.
XLIV. Syracuſæ. Fragmenta cum aliis, ut inferius dicemus, editis leguntur.
XLV. Titthe. Meminit illius Nonius.
XLVI. Triumphus. Apud Gellium, & Feſtum.
XLVII. Tyche. Hujus Fragmenta ſunt cum aliis editis.
XLVIII. Venator. Ex Nonii auctoritate.
XLIX. Umbræ, vel Diomedes in Umbris. Depromſere hinc nonnulla Nonius, atque Priſcianus.

Fragmenta hæc collegerunt, & typis impreſſerunt, unà cum aliis veterum Poëtarum Latinorum, Robertus Stephanus, & Henricus filius. *Pariſiis*, 1564. *in* 8. Publicam etiam viderunt lucem in Tomo II. pag. 1484. Operum, & Fragmentorum eorundem Poëtarum. *Londini, apud Joannem Nicholſon, & Socios*, 1713. *in fol.*

Præterea citatus Henricus Stephanus minori forma, unà cum Sententiis Comicorum Græcorum vulgavit ſelectas quoque Latinorum, quas inter illas etiam Cœcilii noſtri. *Pariſiis*, 1569. ex editione Cl. Maittaire.

Juvat hic addere ſatis elegans Diſtichon Marci Littæ Mediolanenſis in laudem præſtantiſſimi hujus Poëtæ:

Pindarus eſt Thebis, eſt Smirnæ magnus Homerus,
Eſt Mediolani gloria Cœcilius.

De ipſo quoque meminerunt, præter citatos, Sanctum Hieronymum in Chronico, atque Fabricium pluribus in locis ſuæ Bibliothecæ Latinæ, Petrus Crinitus, Voſſius de Poëtis Latinis Tom. III. pag. 231. atque alibi. Chalcus ad annum Mundi MMMDCCCLIX. Bailletus Jugemens de Sçavans Tom. III. art. 1133. pag. 160. Leander Alberti in Inſubria, Paulus Morigia in Hiſt. Mediol. lib. 1. cap. 59. Picinellus in Athenæo pag. 495. aliique non pauci.

MDCXXXIII.

STATIUS FRANCISCUS.

Tot inter Viros, qui Congregationem Oblatorum SS. Ambroſii, & Caroli illuſtrarunt Franciſcus Statius jure merito enumerandus eſt. In Divinis Litteris, ac in facultatibus Theologicis ſummopere excultus, bis Præpoſitus renuntiatur, Eccleſiæ primùm Oppidi Roſati, deinde ad aliam Meltii tranſiit. Sed virtutum fama Franciſci noſtri ſic ad aures omnium pervênit, ut in Urbem vocato Præfectura Templi B. M. V. propè S. Celſum ei tradita fuerit. Ibi atque in aliis hujus Metropolis ſacris Ædibus frequentiſſimè Verbum Dei diſſeminavit, non ſine ingenti animarum fructu. Floruit medio ferme Sæculo proximè elapſo, ſed annum ejus obitus ignoramus. Scripta interim quæ Ambroſiana Bibliotheca ſervat perattentè obſervavimus, & hîc, additis aliis à Picinello relatis, diſtinctè Lectoribus noſtris proferimus,

Videlicet:

I. Sermoni, e Prediche ſu varj Argomenti; numero LIII. Cod. MS. in Bibliotheca Ambroſiana ſign. P. num. 108. in fol. inter in 4. pagg. 380.
II. Conciones variæ, & Sermones Franciſci Statii Præpoſiti Roſati tam ſuper Evangelia, quàm de Sanctis, annis MDCXXIII. & MDCXXIV. MS. in fol. in ſupradicta Bibliotheca ſign. S. num. 88. inter eos in 4.
III. Sententiæ, ſeu Cognitiones Legales per capita digeſtæ. MS. in fol. ſign. S. num. 90. pagg. 1000. extat ibidem.
IV. Conciones ſuper Evangelia Ritu Romano, & tempore Quadrageſimali, habitæ annis MDCXXV., & MDCXXVI. MSS. extant ibidem.
V. De Confeſſione: Sylva. In eodem Cod. MS.
VI. Variæ SS. PP. Sententiæ. In eodem.
VII. Sermones varii, Diſcurſus, & Conceptus Prædicabiles ſcripti anno MDCXL. MS. in eadem Bibliotheca ſign. D. num. 470. in fol. pagg. 338.
VIII. Quadrageſimale ſuper Evangelia Ritu Ambroſiano. MS. Ex Picinello.

Videndum eſt Athenæum ejuſdem Picinelli pag. 223.

MDCXXXIV.

STAURENGUS CHRISTOPHORUS MARIA.

Joſeph Staurengus, necnon Catharina Prina conjuges Mediolanenſes Chriſtophorum filium genuere, ac tam piè ab ipſis educatus extitit, ut Religionem Fratrum Auguſtinenſium Excalceatorum amplecti decreverit. In eadem poſt egregiam probationem profeſſus eſt die XXVI. menſis Februarii, anno gratiæ MDCLXXIII. aſſumpto nomine Proſperi à Sancto Joſeph, & tam aſſiduè litteras coluit, ut in alma Urbe Theſes Theologicas, plaudentibus omnibus, adſtantibuſque nonnullis S. R. E. Cardinalibus, defenderit, eaſque Sanctiſſimo Innocentio Papæ XI. dicaverit; deinde Laureâ Magiſtrali exornatus, Philoſophiam, ac Theologiam è ſuggeſtu annis integris XX. Alumnis ſuis explanavit. Oratoriam facultatem tantum cordi habuit, ut nec à Religioſis curis, nec à dignitatibus eidem collatis diſtentus (nam pluribus Cœnobiis præfuit, & Deffinitoris, Provincialis, imò totius Congregationis Vicarii Generalis muneribus inſignitus) nunquam à Concionibus promulgandis deſtitit, ut infra videbimus. At verò dum in Conventu Suorum Romano ſub Invocatione Jeſu Mariæ, in quo Viſitatoris officium exercebat, anno Redempti Orbis MDCCXV. apoplexi correptus, diem ultimam clauſit in Domino.

Hæc partim typis dedit, partim poſt ſe reliquit:

I. Orazioni Sagre. A Monſignor Aleſſandro Croce Veſcovo di Cremona. *Milano, preſſo il Malateſta*, 1700. *in* 4.
II. Diſcorſi per l'Avvento, e per alcune Feſte de' Santi; A Monſignor Co. Abbate Giberto Borromeo (poſtea S. R. E. Cardinali) *Milano*, 1709. *in* 4.
III. Diſcorſi Clauſtrali ſopra la Regola del S. Padre Agoſtino. All' Eminentiſſimo Sig. Cardinale Renato Imperiale. *Milano, preſſo Franceſco Vigone*, 1704. *e* 1711. *Tom. II. in* 4. & poſtea ab eodem Typographo iterum impreſſi.
IV. Quadrageſimale. *Milano, preſſo il Vigone*, 1714. *in* 4.
V. Diſcorſi Clauſtrali per compire l'Eſpoſizione della Regola del S. Padre Agoſtino. MS. in fol. quem morte præventus Auctor perficere minimè potuit.

A Suis.

MDCXXXV.

STRAPPAROLA JOANNES FRANCISCUS.

CAravagium hujus Mediolanensis Ducatus Oppidum satis insigne, præter plures alios eruditos Viros, protulit etiam Joannem Franciscum Strapparolam, cujus nomen Picinellus ignorans, ipsum cognomine tantùm indicavit. Vir fuit lepidissimi ingenii, & non mediocri præditus eruditione, qua utinam meliùs usus fuisset, ut justissimam censuram Ecclesiæ effugeret. Cæterùm in Opere mox indicando Fabulas, & Ænigmata plurima inseruit, quæ ab infra recensendis Scriptoribus commendantur tamquam ingeniosissimè conflata, quamvis parum pudicè. Vivebat circa medium Sæculi XVI.

Scripsit:

I. Le tredeci piacevolissime Notti. *Vinegia, per Comin da Trino*, 1557. *in* 8. & alibi sæpius.
Ipsius meminerunt Antonius Franciscus Donius in Bibliotheca sua apud *Jolitum* edita anno 1557. pag. 101. Arisius in Cremona Litterata, Tomo III. pag. 320. Crescimbenius in Commentariis Poësis Italicæ Tomo I. lib. III. cap. 24. Iricus noster in Hist. sua Typographica Tridinensi; Franciscus Xaverius Quadrius Soc. Jesu Tomo III. pag. 405 Operis sui inscripti „ dell' „ Origine, e della Ragione d'ogni Poesia; & Picinellus in Athenæo pag. 499.

MDCXXXVI.

STRATA ALOYSIUS.

NObilitatem familiæ Stratæ, quæ olim de la Strata dicta fuit, & vulgò *Strada* nuncupatur, satis ostendunt plures ex ea Decuriones ad Patriæ hujus Mediolanensis regimen assumpti, quorum primus Miranus enumeratur ad annum MCCCLXXXVIII. in Syllabo Decurionum ab amicissimo JC. Sitono collecto. Hunc subsecuti sunt alii non pauci usque ad annum MDXIII. quo floruit eodem insignitus honore Petrus Antonius. Eo sanguine genitus fuit Aloysius de Strata Metropolitanæ Basilicæ Canonicus Ordinarius, hac dignitate potitus anno MCCCCXI. & demortuus anno MCCCCL. cujus tamen nulla super sunt apud posteros eruditionis vestigia. Hæc præfari libuit, ut distingui possit Aloysius iste ab altero, de quo nunc verba facimus, qui, cùm diuturniorem egerit vitam, facilè alius à priori dignoscitur. Hic Milano parente genitus, & litterarum addictus studiis, latinæ præsertim Poësis ornamentis enituit, cùmque optimè litteras exprimeret, proprii, & aliorum ingenii fœtus posteris servavit, è quibus Codicibus ab eo scriptis aliquos recensebimus infra. Obitus ejus tempus nos latet, vitam tamen produxit ultra annum redempti Orbis MCCCCLXXVI.

Scripsit Opus hoc titulo:

I. Carmina varia latina de Passione D.N. J.C. & de Sancta Maria Magdalena; in fine sic legitur: „ Ego A- „ loysius de Strata Mediolanensis hoc Opus compo- „ sui, & complevi die X. mensis Septembris, anni „ MCCCCLXXII MS. in fol. optimæ notæ litteris rubro-nigris. Extat in Biblioth. Cœnobii Eremitar. S. Mariæ Coronatæ Mediolani.
Bernardini Senensis de Vita Christiana, liber scriptus ab Aloysio de Strata Mediolanensi, anno MCCCCXLVI. MS. in fol. Bibl. Ambros. sign L. num. 18.
Maphæi Veggii Laudensis ad Elizabeth, & Monicam Sorores, ac Moniales de Perseverantia Religionis lib. VII. In fine sic legitur: „ Explicit hoc Opus, quod „ ego Aloysius de Strata Mediolanensis scripsi, & ex- „ plevi Mediolani die Mercurii XVIII. mensis Au- „ gusti, anni MCCCCLXXVI. Codex in fol. optimè scriptus litteris rubro-nigris. Extat in supracitata Bibliotheca S. Mariæ Coronatæ.
Videndæ Schedæ Sitonianæ.

MDCXXXVII.

STRATA CAROLUS HIERONYMUS.

CArolus Stephanus Strata Regius Fiscalis Syndicus generalis in hac Mediolanensi ditione, atque Diamanta Pecchia nobiles conjuges Carolum Hieronymum genuerunt, qui parentum diligentiâ probè institutus, anno MDCLXXXI. inter Regulares Clericos Congregationis S. Pauli Decollati, quos vulgus Barnabitas nuncupat, cooptari voluit. Anno sequenti vota solemniter Domino reddidit; mox in Urbe Laudensi publicè humaniores docuit litteras. Cùm verò divini Verbi ministerio se addixisset, pluribus Italiæ Urbibus quadragesimali tempore sacra explicavit Mysteria non absque animarum lucro, & auditorum plausu. Collegii Novariensis S. Marci Præfecturam sic gessit, ut iterum, atque iterum generalis Visitatoris officium ipsi demandaverint Sodales sui. Postremò cùm Mediolanensem Provinciam administrasset, morbo ipsis Physicis incognito sublatus, septuagenarius occubuit in Collegio Mediolanensi S. Apostolo Barnabæ sacro, anno MDCCXXXV. die XIII. mensis Septembris.

Illius habemus:

I. Prediche Quadragesimali. *Milano, per Giuseppe Malatesta*, 1726. *in* 4.
Ipsum commendat jam toties citatus P. D. Franciscus Pezius.

MDCXXXVIII.

STUPPANUS JOANNES PETRUS.

JOannis Petri Stuppani mores atque præclara merita, ubi alii testes deessent, satis superque demonstravit Sanctissimi Antistitis Caroli Borromæi in ipsum amor. Noverat enim æquissimus ille Pastor hujus Viri religiosum animum, & ingenii in sacris præsertim studiis culturam. Recensuit ipsum ideo inter primarios eos Sacerdotes, qui Oblatorum Congregationi nomen dedere, cùm jam Theologiæ Magister fuisset renunciatus. Præpositturam postmodum Mazzii in Volturena eidem contulit, cùmque anno MDLXXX. in Collegio Sancti Sepulchri hujus Urbis Stuppanus sontico morbo correptus jam jam efflaret animam, adstitit Sanctus Præsul, & nedum ipsi humiliter inservire voluit, sed etiam miraculo vitam restituit. Comitem quoque hunc adhibuit in sacra peregrinatione, quam suscepit ab hac Metropoli ad Taurinorum Augustam, ut Dominicæ Passionis vestigia in Sacrosancta Sindone impressa supplex veneraretur. Minitabantur interea Novatores populis Vallis Mesolcinæ, jamque errores suos in vulgus spargere cœperant; quocirca nullus S. Carolo melior visus est Stuppano, qui tantum cohiberet malum, & à Christi grege infestos lupos averteret. Illuc igitur missus est Præpositturæ, & Vicarii honore donatus, & non linguâ solum, præclarèque gestis, sed scriptis etiam Codicibus Eterodoxorum fraudibus fortiter se opposuit, donec pietate, & doctrinâ commendabilis obdormivit in Domino exeunte Sæculo XVI.

En

En illius eruditionis testimonia :

I. Breve dichiarazione dello stato della Santa Chiesa da Cristo fino al presente, con l'origine, e contraddizioni delle nove Sette, di Gio. Pietro Stoppano Obblato, Prevosto, e Vicario di Misolcina; con una Lettera di Matteo Grillo prima Calvinista, poi fatto Cattolico, nella quale allega trenta Cause della sua Conversione. *Milano, per gli Eredi Tini*, 1586. *in* 8.
II. Della Instituzione, ed Autorità de i Ministri Ecclesiastici, ed in particolare del Sommo Pontefice. *Milano, per il Ponzio*, 1591. *in* 4.
De eo agunt Jo. Petrus Giussianus in Vita S. Caroli lib. V. cap. 4. & lib. IX. cap. 2. atque Picinellus in Athenæo pag. 326.

MDCXXXIX.

SUARDA CAMILLA.

Camilla Suarda Equitis Francisci, & Catharinæ Trincheriæ Mediolanensium conjugum filia, meritò sibi locum promeretur inter reliquos Eruditos, quorum in hac Bibliotheca nomina recensemus. Post exactos primos suæ ætatis annos in paternis ædibus, ubi ad pietatem optimè formata fuit, Parthenonem celeberrimum Sanctæ Marthæ hujus Urbis jam sæpè à nobis memoratum delegit, ut in eo Sponsam se Regi Regum traderet sub ea Regula, quam Sancti Augustini dicimus. Die igitur XXII. mensis Julii, anno gratiæ MCCCCLXXXIII. inter illius Monasterii Virgines est cooptata, qua in re comitem habuit Beatam Archangelam Panigarolam alibi jam commendatam. Confessarius illi fuit Joannes Antonius Borsanus Sacerdos notissimæ pietatis, & prudentiæ, cujus monita plurimùm ipsi in via Domini profuerunt. Opus mox indicandum conscripsit, quod incipit à præfato anno MCCCCLXXXIII. & prosequitur usque ad MDXXVIII. dialecto quidem illius ætatis vulgari, sed mirâ, sacrâque eruditione refertum. Virtutibus, & meritis cumulata migravit è vita, multa Sororibus suis pietatis exempla relinquens circa annum MDXL.

Operis hic est titulus :

I. Libro de alchune Visione, & Revelatione facte ad una Illuminata, & devota sorore professa: nel celeberimo Monasterio de Sancta Martha, constituito ne la cura de Sancta Maria al Circhulo in Milano. La qual non per vana gloria ne per favor humano: ma per obedire a la volontà de Dio cum licentia de la colendissima Reverenda Donna Camilla de Rho al presente Matre del dicto Monasterio le ha notate per ordine di anno in anno: come nel sequente tractato se vedara ad honore & laude de Dio & a utilita del proximo. MS. autograph. in 4. justæ molis in Archivo ipsius Monasterii.
Memoratur Suarda in Schedis Sitonianis.

MDCXL.

SUARDUS BARTHOLOMÆUS.

Vetustatem Suardæ familiæ in hac Insubriæ Metropoli comprobant Mastinus Eques & Decurio, cujus mentio in publicis tabulis reperitur ad annum usque MCCCCLXXIV. teste amicissimo, doctissimoque JC. Sitono nostro in Syllabo suo MS Decurionum Mediolani, atque Petrus ambo de Suardis JC. Ducalisque Senator, qui claruit ad annum usque MCCCCLXXXIV. His coævus extitit Bartholomæus Suardus Alberti filius, qui cognominatus est Bramantinus. Monemus autem Lectores falli eos omnes,

A qui Bramantem putaverunt Bartholomæi nostri Magistrum fuisse in arte picturæ, atque architecturæ. Etenim, ut probè notavit Pellegrinus Antonius Orlandi Concivis meus in suo Abcedario Pictorio, Bramantes potiùs à Bramantini nostri delineationibus plurima hausit, & didicit; imò tunc natus fuit, cùm jam hic vel vita functus jam esset, vel saltem in summa viveret senectute. Bartholomæus igitur summam sibi conciliavit famam ob peritiem peculiarem picturæ, sculpturæ, atque architecturæ, in quibus omnibus adeò excelluit, ut primas inter earum professores tempestate sua obtinuerit. Vixit sedente in Apostolica Sede Nicolao Papa hujus nominis V. quo jubente cubicula quædam Pontificalium ædium Romæ pinxit tam venustè, ut Raphaël Urbinas nonnullas illu-
B strium Virorum Icones indè exprimendas voluerit, quas postea Julius Romanus Raphaëlis hæres, atque discipulus, Paulo Jovio Novocomensi Viro clarissimo, Antistiti Nucerino tradidit, ut eis Musæum suum exornaret. Plura quoque hujus celeberrimi Pictoris ingenii monumenta supersunt in Patria tam penicillo ficta, quàm ædificia, atque inter hæc postrema excellit Templum Deiparæ apud S.Satyrum, & vicinum ipsi Templo Sacrarium satis ingeniosum. Eo quoque delineante Ambrosiana Basilica refecta est, structaque Canonicæ porticus, cujus columnas novo quodam invento nodosis stipitibus similes efformavit. Diuturnam satis produxit vitam, neque tamen unquam à pingendo cessavit; etenim adhuc anno MDXIII. inter mortales degebat, ut constat ex publicis documentis
C diei XXVIII. mensis Septembris ejusdem anni, è quibus eruitur ipsum paulò ante Tabulam quandam exprimentem Cadaver Christi Domini in dolentis Deiparæ gremio jacens pinxisse, repositam in Templo Monasterii Sanctæ Mariæ Caræallis, pretio Ducatorum aureorum octoginta. Obitus illius annus incertus est.

Scripta reliquit :

I. Librum Prospectivæ. Ex Picinello, & Moriggia mox citandis.
II. Le Antichità di Lombardia, misurate, e disegnate, Teste præcitato Orlandi.
De ipso Moriggia lib. I. cap. 59. Orlandi in Abcedario Pictorico pag. 89. Sitonus noster in Schedis, Petrus Paulus Bosca de Origine, & Statu Bibliothecæ Ambrosianæ, & Picinellus pag. 65. sui Athenæi.

D

MDCXLI.

SUARDUS PAULUS.

Edita sunt anno MCCCCLXXX. die XX. Decembris in hac Urbe Statuta Civilia reformata jam & publicata anno MCCCXCVI. & prodierunt opera & impensa egregii Magistri Pauli de Suardis Mediolanensis, ut in ipsius codicis calce legitur. An hic idem sit, qui postmodum Aromatariam Artem exercens Opus
E inferiùs laudandum composuit, & vulgavit, sumus ancipites. At cùm hac de re Clarissimus Vir totique Reipublicæ Litterariæ notissimus, Joseph Antonius Saxius abundè jam egerit in Historia Typographica huic meæ Bibliothecæ annexa, in ea quæstione diutiùs immorari non lubet; cùm Lectores eruditissimum illum laborem facilè adire possint. Interim Scriptorem hunc plurimi esse faciendum patet ex honorificis verbis, quibus eum compellat Jo. Antonida Vander-linden infra citandus; ipsum enim nuncupat *Aromatarium doctissimum*. Et sanè artem ipsam non modicum illustravit, quin & Physicæ facultatis arcana penetrasse dignoscitur, cùm præter illa, quæ ad Pharmacopejam pertinent, de Urinarum quoque documentis egerit. Florebat adhuc anno MDXXVI.

Scripsit

Scripsit Opus hoc titulo :

I. Thesaurus Aromatariorum Pauli Suardi recens singulari diligentia recognitus. Ad Clarissimos Dominos Collegii Mediolanensis Physicos.
II. Documenta Urinarum ad cognoscendum utilitates naturæ hominum. Omnia uno Volumine. *Mediol. apud Joannem Angelum Sinzenzeller*, 1507. *in fol* & rursus *Ibid. per Jacobum de Castellione, impensis D Jo Jacobi, & Fratrum de Lignano*, 1512. *die* 3. *Decemb. pariter in fol.* postea *Venetiis, apud Octavianum Scotum*, 1517. *& ibid apud Hieronymum Scotum*, 1556. *in fol.* demum *Lugduni*, 1636 *in* 4.
De ipso meminerunt Jo. Antonida Vander-linden lib.I. de Scriptis Medicis. Justus in Chronol. Med. Curtius de Claris Script. Medicis Mediol. pag. 55. Merchlinus, Jo Jac. Mangetus in Biblioth. Medicor Tom. IV. pag. 332. & Picinellus in Athenæo pag. 455.

MDCXLII.

SUBALIUS HIERONYMUS FRANCISCUS.

AB Abbate Philippo Picinello didicimus Hieronymum Franciscum Subalium natales habuisse in Oppido Merate, quod situm est in Montibus Brianteis, ut alibi monuimus. Inter Fratres Regulam Divi Francisci Strictioris Observantiæ profitentes adscribi voluit. Ibidem tam prudenter & piè se gessit, ut pluribus suæ Religionis Cœnobiis præesse meruerit, necnon Visitatoris munus in variis Italiæ Provinciis, non sine plausu sustinuerit. Sacris Litteris totus deditus Concionator generalis inter Suos effectus, nunquam à Verbo Dei disseminando destitit usque ad ejus vitæ exitum, qui accidit in Conventu Oppidi Sabioncelli propè Meratum medio Sæculo nuperrimè transacto.

Supersunt de ipso :

I. Scuola del Frate Minore. *Milano*, 1647. *in* 8.
II. L'Oratorio de i Religiosi. *Ivi*, *in* 8.
III. Lo Specchio del Prelato Regolare. *Milano*, 1650. *in* 4.
IV. Prediche, e Panegirici. MSS. apud Suos.
Videndus Picinellus supradictus in Athenæo pag. 340.

MDCXLIII.

SULBIAGUS FRANCISCUS.

NOn est cur hìc repetamus quantùm obstrictus sit hujus Metropolis populus prudentissimis illis Civibus, qui mandato Luchini Vicecomitis Mediolani Principis jus illius Municipale non exiguo labore colligendum, atque emendandum curarunt. Opus tamen est memorare Franciscum Sulbiagum in eorum numero computatum, qui præclaræ huic provinciæ insudarunt, cujus utilitatem Mediolanensis Respublica sentire cœpit anno MCCCLI. eo enim tempore Joannes Vicecomes hujusce Urbis Archiepiscopus & Dominus Codicem, ut supra elaboratum, in vulgus exire jussit. Sulbiaghi nostri obitus, quo anno acciderit nemo nobis significavit.

Vivit tamen apud posteros propter

I. Jus Municipale Reipublicæ Mediolanensis collectum, & emendatum, ut diximus.
Laudatur in Collectione Comitis Octavii Archinti MS. jam sæpè enunciata, ubi citatur etiam Corius.

MDCXLIV.

à SUMMA CAROLUS JOSEPH.

CArolus Joseph, dictus à Summa (in eo enim Oppido Ducatus Mediolanensis primam lucis hausit usuram) cùm Minorum Ordini, quos Observantes appellare consuescimus, adolescens se addixisset, non Sacrorum tantummodo Codicum peritiem magno sibi studio comparavit, sed Canonum quoque, Civiliumque legum eruditionem adeptus fuit. Peracto studiorum curriculo, aliis multos prælegit annos, donec anno MDCXCII. jam Lector Jubilatus, renuntiari meruit Deffinitor. Post triennium Provinciæ creatus est à Secretis; cùmque anno MDCCI. in Oppido Melegnani Comitia celebrarentur, omnium Vocalium suffragiis Provincialis Minister fuit constitutus. Laudabiliter eo functus munere, anno MDCCVII. Custos effectus cunctis prodesse studuit. Etiam extra Insubriæ limites tanti Viri prudentia enituit; nam Subalpina sui Instituti Cœnobia Commissarius lustravit, Regularemque Observantiam sartam, tectamque servare curavit. Magna in existimatione apud Suos habitus, prout Ordinis sui negotia exigebant, & coram, & Scriptis, ejus jura defendit. Migravit ad plures anno MDCCXXVIII.

Supersunt ejus

I. Dissertationes plures eruditissimæ, tam è Sacrorum Canonum, quàm Cæsarearum legum fontibus erutæ; in variis suæ Religionis causis conscriptæ. De omnibus plura Volumina effici potuissent justæ molis, & MSS. servantur apud Suos in Cœnobio S. Angeli Mediolanensis.
Hæc nos ipsius Instituti sectatores monuerunt.

MDCXLV.

de SUMMA GUIDO.

GUido, cui Summa Ducatus Mediolanensis Oppidum non procul à Verbano Lacu, natale solum cognomen indidit, S. R. E. Cardinalis ignotus Panvinio, Ciaconio, Oldoino, ceterisque quotquot de Cardinalibus scripsere, ut testatur Ughellus in Episcopis Ostiensibus Tom. I. num. XLIII. Alberico Ostiensi Episcopo defuncto suffectus est circa annum MCXLVIII. Anno MCL. ab Eugenio III. in Longobardiam Apostolicæ Sedis Legatus missus pro gravissimis Ecclesiæ negotiis, strenuè se gessit, ut mox referenda indicabunt, ad Mediolanensem præsertim Ecclesiam pertinentia. Subscriptus quoque reperitur in Diplomate Eugenii pro erectione Monasterii Archausani Ordinis Sancti Benedicti in Ducatu Wirtembergico; quod quidem Diploma extat in lib. cui titulus: Documenta rediviva Monasteriorum præcipuorum in Ducatu Wirtembergico, Tomo I. *Tubingæ* 1636. Obiisse creditur prædicto anno MCL. cùm eodem tempore Hugo Gallus Eugenii Diplomatis subscripsisse reperiatur, tanquam Episcopus Ostiensis. Tanti Viri patriam tot hactenus Scriptoribus ignotam eruimus ex autentico Documento, quod in Archivo Imperialis Capituli Basilicæ Sancti Ambrosii exscripsit Nicolaus Sormanus Bibliothecæ Ambrosianæ Doctor, atque in Collectionem suam Diplomaticam Mediolanens. propediem edendam intulit. Idest Erectio Præbendæ XIII. in eadem Basilica S. Ambrosii, facta anno MCLXXXVIII. XVI. Kal. Novemb.

vemb. Incipit : „ Ego in Dei nomine Albertus , qui „ dicor de Summa , Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ „ Subdiaconus &c. „ In ea meminit Albertus Guidonis Cardinalis , & Episcopi Ostiensis , de Summa , Patrui sui. „ Act. in Canonica S. Ambrosii. „ Scatet hoc Documentum eruditione ad Mediolanensis Ecclesiæ Historiam aptissima . In eo insertæ sunt litteræ Urbani Papæ III. ad Albertum ipsum , datæ Veronæ VII. Kal. Julii, & aliæ item enunciantur Lucii , & Gregorii Pontificum ad eumdem Albertum , quibus ei conceditur libera dispositio rerum suarum præcipuè ad pias causas .

Hæc tanti Cardinalis supersunt :

I. Epistola Guidonis Ostiensis Episcopi Legati Apostolici ad Obertum Archiep. Mediolanensem , & Sanctum Galdinum tunc Archidiaconum , in qua ait: Mandatum quod Præpositi Plebium Diœcesis Mediol. nulli manus imponant , & neminem ordinent , non extendendum ad Archipresbyterum Modoëtiensem , qui hanc dignitatem jam per multos annos possederat : „ Sed liberam habeat potestatem titulandi , & ordinandi Clericos in Ecclesia sua Archipresbyter , sicut usque hodie habuit ; Nihilominus etiam volumus , ut tam Successores ejus , quàm & ipse hanc eandem habeat dignitatem . „ Extat apud amicissimum Sormanum ex Archivo Modoëtiensi deprompta.

II. Ejus sententiam inter Canonicos S. Vincentii , & Sancti Alexandri Bergomensis Civitatis , refert F. Cœlestinus Capuccinus , lib. 27. tom. 2. part. 2. Bergomensis Historiæ.

Epistola Martini Corbi Præpositi S. Ambrosii ad Guidonem nostrum circa annum MCXLVIII. in qua narrat Monachorum conatus contra Canonicos Ecclesiæ suæ. Exscripta ex Archivo ejusdem Capituli. Reperitur in Collectione Diplomatica jam memorati Sormani nostri.

De præfatis Guidone de Summa S. R. E. Cardinali Ostiensi , itemque de Alberto de Summa S. R. E. Cardinali , hujusque Testamento anni MCLXXXVIII. XVI. Kal. Novembris , meminit Petrus Paulus Bosca de Orig. & Stat. Biblioth. Ambros. lib. 2. pag 85. De eodem etiam Alberto de Summa Ambrosianæ Basilicæ Mediolanensis Canonico , & Romanæ Ecclesiæ Subdiacono sub an. MCXC. , itemque de Ambrosio de Summa ejusdem Ambrosianæ Basilicæ Præposito sub an. MCC. meminit Dominicus Madernus ibidem Concanonicus in Syllabo , & serie Canonicorum Ambrosianæ Basilicæ , MS. in fol. penès Cl. Advocatum Sitonum.

MDCXLVI.

SYLVA BONAGRATIA.

EX Familia de Sylva ortus est Bonagratia , qui inter Fratres Minores Observantes Sancti Francisci vocatos , relicto de more cognomine , à Mediolano tantùm se nuncupari instituit . In eadem Religione per omnes gradus ad illum Ministri Provincialis assumptus est in Capitulo Suorum an. MDCCXVII. die XV. Maji in Conventu Sanctissimæ Annunciatæ Oppidi Abbiati-Grassi . Sacras Litteras non tantùm coluit , sed ipsas è suggestu Alumnis suis tam in patria , quàm alibi dictavit . In Oratoria facultate excelluit , itaut in pluribus Italiæ Urbibus optimi Concionatoris nomen meruerit . Mirum est quòd Vir iste tot curis , studiisque seriis implicitus , tempus etiam Musis dare potuerit , ut infra videbimus . Opus Historicum scribebat , cujus titulum nobis dederunt Sui , dum anno Christi MDCCXXXIII. die XIII. mensis Aprilis mors ipsum molestè rapuit .

Hæc sunt illius ingenii Monumenta :

I. Vita di Santa Cattarina da Bologna . *Milano* , *1712. in 12.*

II. Panegirico di S. Antonio per la nascita dell' Arciduca d'Austria. *Milano*, *1716. in 4.*

III. Martirio di Santa Giulia Vergine Cartaginese martirizata in Corsica . Opera Tragica in versi . *Milano*, *1720. presso il Malatesta.*

IV. Trionfo della Fede nel Martirio de' Santi Gervasio, e Protasio. Opera Tragica in versi. *Milano*, *1722. presso il Bellagatta.*

V. Chronicon rerum memorabilium Civitatis , & Dominii Mediolanensis, nec non suæ Religionis ipsius Provinciæ. Opus MS. Latino idiomate compositum , quod F. Marcus Antonius à Mediolano Lector & ipse jubilatus , & jam Provinciæ Custos , nec non Conventus S. Angeli hujus Urbis , ut vocant , Guardianus , pari methodo prosequitur.

Ita à Suis.

MDCXLVII.

SYLVA CHRISTOPHORUS.

IN Collegium Causidicorum Mediolanensium , anno MDLXXXV. cooptatus fuit Christophorus Sylva , de Cislago dictus , Francisci filius . Tabellionatus officium plures annos in hac Urbe gessit ad annum usque MDCXX. qui eidem emortualis fuit. In Basilica Eustorgiana , atque in paterno Sepulchro conditus jacet , ubi Francisci Genitoris Epitaphium legitur in hæc verba :

P. SEP.

QVOD VESTRVM EST EX ME FRANCISCO SYLVA CISLAGO
POSTERISQVE MEIS AD DIEM IESV CHRISTI DOMINI NOSTRI
VSQVE HIC PIE SERVANTO IPSO F. V. P.
MDLXXIII.

Ut Collegio suo rem gratam faceret Christophorus , librum conscripsit hoc titulo :

I. Compendium Ordinum , & Sanctionum Collegii Causidicorum , & Notariorum Mediolani &c. MS. in fol. justæ molis, extat autographum apud Cl. Advocatum Sitonum nostrum .

Videndus est Puccinellus Cap. 18. num. 26. pag. 60.

MDCXLVIII.

SYLVATICUS JOANNES BAPTISTA.

BRevibus verbis tam Clarissimus Bartholomæus Curtius , quàm Abbas Philippus Picinellus de Joanne Baptista Sylvatico se expedivere ; brevissimis verò Joannes Jacobus Mangetus , quoad Vitam ejusdem , diligentiùs profectò in recensendis Operibus , editionibusque eorundem, quod Nostratibus laudabili invi-

invidiæ esse deberet. Fuit igitur Joannes Baptista Sylvaticus Joannis Petri, Regii apud Excellentissimum Mediolani Senatum Cancellarii filius, Vir certè magnificaciendus, & eximiæ suæ virtutis causâ publicus, ac primarius Medicinæ professor in Regia Universitate Ticinensi. Hinc in Patria unus ex XII. Præsidibus Tribunalis, quod Provisionum vocant, annis MDLXXXIV., MDXCVIII., & MDCVIII. Eidem non modicum gloriæ omni ævo erit, quod primus Nobilissimi Medicorum Collegii Mediolanensis, in quo cooptatus fuit anno MDLXXV, Historiam evulgaverit. Extat etiam ejusdem nobilis mentio in libro Actorum præfati Collegii, incipiente ab an. MDLXXXI., & desinente ad an. MDCXVI. pag. 132., ubi sic legitur: „ Anno MDXCVII. die „ Sabbati vigesimo Decembris, convocato Collegio „ sedentibusque DD. Claudio Quadrio Rectore se„ niore, & Aloysio Marliano Vice-Rectore, relatum „ fuit quemadmodum Dominus Joannes Baptista Syl„ vaticus Collega noster, Opus suum de Theriaca „ dicto nostro Collegio dicavit; de quo tanquam de „ munere maximi momenti gratias maximas dicto „ Domino Sylvatico agendas esse sancitum fuit; & „ propterea provinciam hanc rogati ab universo Col„ legio susceperunt Domini Rector, & Pro-Rector, „ & Dominus Ludovicus Septala &c. Signat. Clau„ dius Quadrius Rector senior, & Aloysius Marlia„ nus Pro Rector junior. „ Ita ex Clariss. J. C. Advocato Sitono de Scotia in ejus Chronico Colleg. Physicor. Mediol. parte 2. art. 232. MS. in fol. pænes ipsum Authorem. Cum Viro Celeberrimo humaniorum litterarum professore famigeratissimo, Hieronymo Bosso Papiensi, amicitiam ex corde Scriptor noster contraxit, qui tamen desideratus est anno redempti Orbis MDCXXI. omnium bonorum mœrore. Vivit tamen adhuc in eis, quæ doctissimè scripsit;

Scilicet:

I. De secanda in putridis febribus salvatella, deque nostro in secandis venis modo, cum antiquo comparato: Epistolæ ad Josephum Casatum, Rocchi filium. *Mediolani, apud Paulum Gothardum Pontium*, 1583. *&* 1584. *in* 4.

II. Institutio Medica, de iis, qui morbum simulant, reprehendendis. *Mediolani, apud Pacificum Pontium*, 1595. *in* 4. *Francofurti ad Mœnum, apud Hæredes Schürer*, 1671. *in* 12.

III. De aquæ frigidæ potu post medicamentum. *Mediol. apud de Antoniis*, 1586. *in* 4.

IV. Tractatus duo: Unus de materia turgente, alter de Aneurysmate. *Venetiis, apud Robertum Majettum*, 1600. *in* 4., *& Vicentiæ, apud G G. Græcum*, 1595. *in* 4.

V. Tractatus de anno Climaterico, ad Illustriss. & Excellentiss. Regium Senatum Mediolanensem. *Ticini, apud Andream Vianum*, 1595., *&* 1605 *in* 4.

VI. Tractatus de compositione, & usu Theriacæ Andromachi, Libri duo. *Heidelbergæ, apud Hier. Commelinum*, 1597. *in* 8. *Francofurti, apud Nicolaum Bassæum*, 1600. *in* 8 Hæc editio recognita, & Indice Rerum, & Verborum satis locuplete, quo prior caruit, aucta est. Extat etiam cum Thomæ Erasti examine de Simplicibus, quæ ad compositionem Theriacæ Andromachi requiruntur. *Lugduni, apud Commelinum*, 1607. *in* 8.

VII. Controversiæ Medicæ centum numero. *Mediol. Typis Societatis Hieronymi Bordoni, & Petri Martyris Locarni*, 1601 *in fol.* Ad Ludovicum Maddium Mediolani Senatorem; & iterum *Francofurti, apud Claudium Marnium*, 1601. *in fol.*

VIII. Galeni Historiæ Medicinales enarratæ. *Hanoviæ, apud Claudium Marnium, & Haubry Hæredes*, 1605. *in fol.*

IX. Collegii Mediolanensium Medicorum origo, antiquitas, necessitas, utilitas, dignitates, honores, privilegia, & Viri illustres. *Mediolani; apud Hieronymum Bordonum, Petrum Martyrem Locarnum, & Bernardinum Lantonum*, 1607. *in* 4. Ad Jacobum Maynoldum Senatus Mediolanensis Præsidem.

X. De Unicornu, Lapide Bezoar, Smaragdo, & Margaritis, eorumque in febribus pestilentibus usu. *Bergomi, apud Cominum Venturam*, 1605. *in* 4., *& Venetiis, apud Somaschum, anno, & forma iisdem.*

XI. Medicus. *Mediolani, apud Hieronymum Bordonum*, 1612. *in* 8. Ad Ferdinandum Velascum totius Mediolanensis Dominii Moderatorem.

Erycii Puteani Epistola ad Joannem Baptistam Sylvaticum; ei scribit ægrotus laudans Ludovicum Septalium, & Carolum Cottam, ut amicos ejus carissimos. Data pridie Nonas Decemb. MDXCVIII. in Centuria I. pag. 36.

Extant in ejus laudem Epigrammata Benedicti Sociaci pag 22., & Herculis Cimiliocti in MS. Fratrum Marchionum Vicecomitum.

Celebratur à Moriggia in Hist. Nobil. Mediol. lib. III. cap. 16, & lib. VI. cap 19., Paschali Gallo in Bibliotheca Medica, Joanne Antonida Vander-linden de Scriptis Medicis, à Curtio in Opere de Medicis Mediolanensibus pag 24., & 168. A Picinello in Athenæo pag. 286. A Joanne Jacobo Mangeto in Bibliotheca Scriptorum Medicorum, Tom. IV. pag. 337., & à Sitono supra laudato.

MDCXLIX.

SYLVATICUS MATTHÆUS.

Quandoquidem Clariss. Bartholomæus Curtius, forsan territus à Gasparo Gallo, à Langio, aliisque, qui Matthæum Sylvaticum Mantuanum esse, (nescio tamen quibus tabulis fulti) asseruerunt, paucissimis verbis se expedivit in suo Opere de Claris Medicis Mediolanensibus, ita ut in dubium forsan Scriptorem hunc Civibus suis reliquerit, ego in hac Bibliotheca ipsum juremerito repono, Moriggiæ, & Possevini sententiam prosequendo, & quod plus est, cum duce meo doctissimo, atque accuratissimo Sitono J. C., qui evidentissimè Matthæum istum Mediolanensem probat his verbis: „ Matthæus de „ Sylvaticis, aliis Maphiolus, Facioli Sylvatici fi„ lius, & Erasminæ Lampugnanæ maritus: Artium „ & Medicinæ Doctor eximius, anno MCCCLXVII. „ habitans in P. T. P. S. Maurilii Mediolani: Anno „ MCCCLXXXVIII. ex Duodecim Præsidentibus „ Tribunalis Provisionum Mediolani, unà cum Jo„ hannino Landriano, & Manfredo Serazono, ex „ Mediolanensi Collegio Jureconsultis ibidem Assesso„ ribus, Physicus Collegiatus claruit annis MCCC„ LXVII., & MCCCLXXXIX. ex Raphaële Fagnano „ in familia Sylvatica, MS. „ Ignoravit quoque supradictus Curtius primam editionem Operis Matthæi nostri, quam fortuitò præ manibus ego habui; alias etiam editiones profert Clar. Mangetus, at distinctius ultimam Lugdunensem anni MDXLI., quam in Ambrosiana ego inspexi, ut infra. Dolendum est, quod nec Acta, nec alia hujus Auctoris Scripta, nec annum mortis ipsius ætas nobis servaverit.

En Operis Titulus:

I. Liber Pandectarum Medicinæ, omnia Medicinæ Simplicia continens, quem ex omnibus antiquorum Libris aggregavit eximius artium & Medicinæ Doctor Matthæus Sylvaticus; ad Serenissimum Siciliæ Regem Robertum. In fine sic: „ Opus emendatum per egre„ gium Artium & Medicinæ Doctorem, & Magistrum „ Matthæum Moretum Brixiensem, Bononiæ in Medi„ cina & Astronomia Legentem, & impressum per „ *Germanum Lichtenstein Coloniensem, probatissimum Li*„ *brariæ Artis exactorem, Vicentiæ in fol. sine anno.* „ Ipsum vidi in Biblioth. FF. Eremitarum S. Augustini Cremæ. Alia verò editio sic prætitulatur: „ Opus Pandecta„ rum, quod aggregavit eximius Artium & Medicinæ „ Doctor Matthæus Sylvaticus; ad Serenissimum Siciliæ „ Regem Robertum, qui fuerunt anno Mundi 6156. „ anno verò Christi 1317. Coævi Petro de Abano. Dino „ de Garbo. Gentili Bonaventuræ. Francisco Mayro„ ni, & Nicolao de Lira. Additur Simon Januensis, „ ubique per Alphabetum. „ In fine: „ Opus Pande„ ctarum Medicinæ ordinatum per litteras Alphabeti, „ ita ut facillimè, & quamprimum reperiatur quid„ quid inest: per eximium Artium & Medicinæ Docto„ rem Magistrum Georgium de Ferrariis de Montefer„ rato, qui nuperrimè addidit Sinonyma succinctè quæ „ dee-

„ deerant Simonis Januensis locis propriis cum quotationibus auctoritatum Plinii, Gal., & aliorum Doctorum. „ Impressum *Venetiis* mandato, & expensis Nobilis Viri Domini Octaviani Scoti Civis Modoëtiensis. Quinto Idus Martias 1498. *per Bonetum Locatellum Bergomensem, in 4. magno*. Hæc editio extat in Archintea. Aliam profert Cl. Curtius Matthæi Loreti, *Venetiis*, 1599. *Ibidem, apud Simonem de Luere*, 1511. *in fol. Taurini, apud Antonium Zanetum*, 1526. *in fol.* Clar. Mangetus aliam dat editionem *Lugduni*, *apud Juntam*, 1541., sed ego suspicor esse eandem, quam supra enunciavi me vidisse in Ambrosiana, sic inscriptam: „ Pandectæ Medicæ. Opus Pandectarum Medicinæ Clarissimi Viri Matthæi Sylvatici, tam Aromatariis, quàm Medicis omnibus necessarium, nuperrimè castigatius redditum, & non invenustis caracteribus in gratiam studiosorum excusum ac pluribus celeberrimorum Auctorum, in primisque Simonis Genuensis adnotationibus decenter illustratum, nec non variis capitibus Simplicium Medicinarum, quæ in perquam multis Codicibus non comperiuntur, adauctum: cum Tractatu quoque declarante quantùm ex solutivis laboriosis ingrediatur pro singula drachma pillularum, & electuariorum solutivorum. Tabula Simplicium proximè sequentem paginam volventi se se offert. Subjecta quoque est in Operis fine Tabula omnium capitum per elementorum Alphabeti seriem digesta. Adjecta item fuere adnotamenta pleraque studiosis Lectoribus haud dubiè profutura per eximium Medicæ facultatis professorem Dominicum Martinum de Sospitello, qui non pauca, quæ depravata fuerant integritati suæ non indiligenter restituit. „ *Lugduni, apud Hugonem à Porta*, 1541. *in fol.* In fine: „ Explicit Opus Pandectarum Medicinæ Matthæi Sylvatici, Simonisque Januensis, cum Tabula & additionibus, ac dosi solutivorum Magistri Baptistæ Sardi, ac insuper adnotationibus Capitulorum, & Auctorum nuper additis per Dominum Magistrum Dominicum Martinum de Sospitello. „ *Lugduni nunc demum exactissimè per inclytum, probumque Virum Theobaldum Paganum Chalcographum excusum. Anno Domini MDXLI. die VI. mensis Aprilis, in fol.*

Agunt de ipso, præter supra citatos Auctores, Moriggia Hist. Nobil. Mediol. lib. III. cap. XIII. Possevinus in Apparatu Sacro. Curtius pag. 23. Picinellus in Athenæo pag. 418. Sitonus in Chron. Colleg. Physic. Mediol. part. II. artic. IV. MS. in fol. pænes Auctorem.

MDCL.

SYLVESTER.

ORdini Prædicatorum, in celeberrimo hujus Metropolis Eustorgiano Cœnobio nomen dedit Sylvester, pro Ascetarum consuetudine vetustissima, nuncupatus à patria, de Mediolano, circa annum Redemptionis nostræ MCCCCXX. Hujus eruditio in Metaphysicis præsertim Quæstionibus emicuit, cujus rei testes sunt Codices ab ipso conscripti, qui in eisdem explanandis versantur. Hîc etiam atque etiam dolentes repetimus, quæ alibi jam scripsimus, culpandos videlicet nos non esse cùm de Auctoribus nonnullis hujus Bibliothecæ nimis jejunè agere cogimur, sed eorum potius carpendam incuriam, quibus cordi non fuit diligentiùs ipsorum Acta nobis communicanda scrutari. Boni consulas, candide Lector, hæc pauca.

Laudantur illius:

I. Tractatus de Ente, & Essentia.
II. Quæstiones variæ de multis argumentis. Hæc duo MSS. extitisse apud Suos Cœnobii Sanctæ Mariæ Gratiarum Mediolani scripsit Rovetta, qui ipsum floruisse ait ad annum MCCCCXXVI.

Agunt de ipso Lusitanus, Albertus Venetus, Pius, Fernandez, Altamura, Possevinus in Appar. Sacro Tomo III. Quetif, & Eccard in Biblioth. Script. Ord Prædic. Tomo I. pag. 772. & Picinellus in Athenæo pag. 485.

MDCLI.

SYLVESTER alter.

SYlvester Mediolanensis inter Minores Sancti Francisci communi appellatione Capuccinos dictos cooptatus, studiis tum sacris, tum chronologicis totum se addixit. Et quidem non sine animarum lucro Divini Verbi Præco fuit insignis; at cùm virtutis plura daret exempla, atque Ordinis Moderatores peritiem ejus in perscrutandis Monumentis ad universum suorum Cœtum pertinentibus perspectam optimè haberent, arduam sanè provinciam ipsi imponendam censuerunt. Quapropter Annalibus Ordinis supplendis adlectus sedulam tam laborioso Operi manum admovit, nec sine commendabili diligentia perfecit. Vix autem prodierant in publicam lucem hujuscemodi illius Lucubrationes, ipse migravit è vita in Cœnobio Suorum Sancti Victoris apud Vercellensem Portam hujus Urbis, anno Redemptionis MDCCXXXVIII.

Vulgavit igitur:

I. Annales Ordinis Minorum Capuccinorum: Append. ad Tom. III. pars prima, atque secunda Auctore Sylvestro à Mediolano Concionatore, & Annalista Ordinis. *Mediolani, apud Josephum Quintum*, 1737. *in fol.* A Suis.

MDCLII.

SYRUS.

SYrus Presbyter Mediolanensis, qui in Ecclesia Sanctæ Mariæ, cognomento Pedonis, sive, ut alii malunt, Podonis dictâ à conditoris nomine, Sacerdotali fungebatur munere, Sancti Arialdi, cujus Elogium alibi recitavimus, itemque Liprandi, de quo etiam loco suo occurrit mentio, in comprimenda Schismaticorum pertinacia strenuus fuit commilito. Cum hoc enim postremo, & Presbytero Arnaldo Magistro Scholarum Mediolanensi iter faciebat, cùm Liprandus ipse à Parmensis Episcopi satellitibus captus est, ut narrat Landulphus junior loco inferiùs indicando. Sancti Arialdi supramemorati contubernium cum Syro nostro diuturnum satis indicat quod scribit Beatus Andreas Monachus Vallis-Umbrosæ in prima Epistolarum ad eundem scriptâ, de qua mox agemus. Ait itaque: „ Tu enim tanto tempore ejus (scilicet Sancti Arialdi) „ esse frater familiaris meruisti; ut pènè quicquid de eo dixerim, proprio „ intuitu inspiceres. „ Cæterùm summa ipsum eruditione præditum fuisse apertè evincitur ex ejusdem B. Andreæ existimatione; quandoquidem ipsius judicio Vitam sæpè dicti Sancti Arialdi subjecit. Id etiam patet ex stylo, quo Auctor noster usus est, qui sanè pro ætatis, qua fuit in vivis, nimirum MLX. conditione cultissimus est. Socium habuit Herimbertum quendam (quem suspicamur quidem Mediolanensem, sed deficientibus legitimis probationibus, huic Bibliothecæ inferere non audemus) in conscribenda jam sæpè laudati S. Arialdi Martyris Vita, quam tamen periisse dolemus. Non ignari quidem sumus Cardinalem eruditissimum Cæsarem Baronium ad annum Christi MLXVI. num. XVII. & alibi etiam, existimasse Vitam hanc eandem esse, quæ tribuitur præcitato B. Andreæ. E contra verò Doctissimos Continuatores Bollandi in Tomo II. Act. Sancto-

rum,

rum, ad diem X. Martii; in Commentario prævio ad Vitam ipsius B. Andreæ §. II. putasse Syrum nostrum nullam S. Arialdi Vitam scripsisse; sed tantùm de ejus Martyrio quædam narrasse in Epistola sua ad ipsum Beatum Andream missa. Ambos tamen corrigit Antonius Pagius loco inferiùs enunciando, & apertissimis argumentis demonstrat, aliam esse Vitam quam Syrus exaravit, ab illa, quam Beatus Andreas elucubravit. Hæc illa sunt, quæ non sine labore de hujus Sacerdotis Actis collegimus; quo verò anno mortalitatem exuerit, compertum non habemus.

Scripsit igitur ut supra jam innuimus:

I. Vitam Sancti Arialdi Martyris. Hujus laboris consortem habuit præfatum Herimbertum. Codex tamen periit, ut suspicamur, vel saltem inter Anecdota delitescit. De ipsa tamen in Epistola mox citanda sic testatur sæpius commendatus B. Andreas: „ Legente „ me olim ea, quæ cum Socio Herimberto, de Ve„ nerabili Arialdo scripsisti &c. „ quibus ex verbis nemo non videt comprobari Pagii sententiam.

II. Epistolam ad B Andream supradictum, in qua prius testimonio suo subscribit Vitæ ab eodem scriptæ ipsius S. Arialdi, dolens postea, multa, & præcipua ab ipso fuisse omissa. Ex illis nonnulla recenset, ut suppleat ipsam Vitam. Vulgata est, cum sequentibus à Joanne Petro Puricello, in Opere suo de SS. Martyribus Arialdo Alciato, & Herlembaldo Cotta Mediolanensibus, libro II. cap. XXXV. pag. 119.

Epistolæ duæ ipsius B. Andreæ ad eundem Syrum, ex quarum prima nonnulla jam decerpsimus: secunda verò, in qua alia quædam in Vita jam à se conscripta prætermissa narrat, leguntur in eodem Opere Puricelli; prima quidem eodem libro II. cap. XXXIV. pag. 118. altera ipsius libri cap. XXXVI. pag. 123.

De ipso agunt, non sine commendatione, Landulphus Mediolanensis junior in Historia sua edita in Tomo V. Script. Rerum Ital. pag. 472. cujus etiam Notæ videndæ sunt; Baronius, & Bollandistæ loco jam enunciato; Antonius Pagius in Crit. Baronii Tomo IV. ad annum MLXI. num. VI. & sequenti.

T

MDCLIII.

TABERNA BRUNORUS.

GEnesim Familiæ Tabernæ Mediolanensis, cujus Eruditos nunc laudandos suspicimus, pro sua in litteratos omnes humanitate communicavit doctissimus J. C. Joannes Sitonus, atque ex eadem jam ante Sæculum XIV. ipsius Gentis Viros cognovimus in hac Metropoli claruisse. Incipit enim ea series in Joanne Teximoli anno MCCCXCIII. viventis Avo, ac desinit in Brunoro nostro, ejusque fratribus Josepho, atque Francisco alibi commendando, quique ambo in Imperiali Basilica B. Ambrosii Canonicatu sunt potiti. Brunorus autem, cui primo loco debitum Elogium debemus de more, Matre Cæcilia Cagnola genitus est à Balthassare Taberna, cùmque in Sacri Fontis undis renasceretur Cœlo, nomine reddidit Avum suum, cujus inferiùs dabimus Inscriptionem. Liberaliter, pro sui generis nobilitate educatus, conceptam de se spem non fefellit; cùm enim adolevisset, sacræ se inter Clericos relatus addixit disciplinæ. Mox anno MDCLXXXVIII. Canonicus Ordinarius in Metropolitana Basilica hujus Urbis constitui meruit, nunquam tamen Musarum oblitus, quas in utraque linguâ, Etruscâ videlicet & Latinâ, plurimum coluit, quemadmodum Opera illius mox indicabunt. Desideratus est anno Dei-hominis MDCXLVIII. Senioris autem Brunori Scriptoris nostri Avi Sepulchrum visitur in Templo Deiparæ ab Angelo salutatæ Canonissarum Lateranensium ad Portam Novam hujus Urbis, hoc decoratum Elogio:

BRVNORVS TABERNA
PIVS INGENIOQVE PRAESTANS
QVI VIXIT ANNOS LVII.
HIC IACET
OBIIT ANNO MDLXXXVII.
NONIS OCTOBRIS.

Hæc Scriptor noster elucubravit:

I. Carmina plura in libro, cui titulus: Rime Italiane, e Latine di diversi nella parte za di Zaccaria Sagredo, Podestà di Verona. *Ivi*, 1618. *in* 4.
II. Carmen latinum de Sancto Carolo Borromæo. *Mediol. typis Archiepiscopalibus*, 1624. *in* 4.
III. Canzone nella promozione del Cardinal Teodoro Trivulzio. *Roma, per Guglielmo Facciotti*, 1630. *in* 4.
IV. Dafne: Canzone per le Nozze di Don Luigi Gonzaga, e di Laura del Bosco. *Ivi, per Francesco Cavallo*, 1630. *in* 4.

Agunt de ipso Ciaconius Tomo IV. col. 583. in Vita Theodori Cardinalis Trivultii; Sitonus noster in Theatro suo Genealogico MS. atque in Schedis; nec non Cl. Franciscus Xaverius Quadrius Soc. Jesu in libro suo „ della Storia, e della Ragione d'ogni Poesia, Tomo III. pag. 121.

MDCLIV.

TABERNA CÆSAR.

NOn uno tantummodo eruditionis nomine inter Viros Mediolanenses litteraturæ laude præstantes sibi locum promeruit Cæsar Taberna Matthæi Equitis, Patriæque Decurionis, atque Aureliæ Littæ Conjugum filius. Nam & Juris scientiam, & Poëticæ facultatis peritiem, & Oratoriæ Artis ornamenta suspexit in ipso Mediolanensis Urbs. Eximiâ diligentiâ legibus vacavit, cùmque in eis plurimùm profecisset summos Academicos honores suscepit. Mox Collegio Jurisconsultorum nomen dedit anno XII. Sæculi XVII. Frater ei fuit Antonius Eques Hierosolymitanus; ipse verò denatus est anno post Christi Natale MDCXXXIX.

Habet posteritas:

I. Carmen Panegyricum. Extat in libro, cui titulus: Varj Componimenti Latini, ed Italiani, raccolti da Gio. Battista Fossati nel Dottoramento di Gio. Battista Visconti; de quo libro jam in Fossato diximus.
II. Carmina Italica, vulgò *Sonetti* numero XVIII. in laudem B. M. Virg. *Milano*, 1598. sine Typographi nomine, *in* 4.
III. Oratio in laudem D. Caroli Borromæi, habita in Academ. Palat anno 1609. MS. Extat in Biblioth. Metrop. in Vol. Collectionis Varior. Poët. in 4.

De eo agit Sitonus noster in Chronico Collegii J. PP. art. 817. pag. 194.

MDCLV.

TABERNA FERDINANDUS.

CÆsarem Tabernam J. C. atque Mediolanensis Senatus Patrem amplissimum parentem habuit Ferdinandus, cujus Mater extitit Antonia Beccaria. Legum sic studiis se exercuit, ut Ticini donatus Laureâ, in hujus Metropolis J. PP. Collegium fuerit cooptatus anno Virginei Partus MDLXXXVIII. Aliis etiam, quæ nobilissimam ejus progeniem decebant, excultus fuit disciplinis; cùmque ad Sacra se convertisset, fuissetque relatus inter Clericos, Utriusque Signaturæ Referendarii dignitatem in Alma Urbe promeruit. Pro Lusitaniæ Regno ad Catholicum Regem Apostolicus fuit Apocrysarius, moxque in Italiam regressus multis Ecclesiasticæ Ditionis Urbibus, atque Provinciis cum imperio præfuit, immò ipsam Urbem omnium principem integro quinquennio moderatus est. Virtuti ejus congrua non defuit merces; etenim anno MDCIV. die IX. mensis Junii, à Clemente VIII. Pontifice Max. Sacram Purpuram, & Presbyteralem Titulum S. Eusebii obtinuit. Unus fuit inter S. R. E. Cardinales, qui adversùs hæreticam pravitatem Romæ conveniunt, & Picæni Legatione ornatus est. Interfuit Comitiis, in queis Leo XI. necnon Paulus V. ad Apostolatus apicem ascenderunt, atque ab hoc postremo, cùm Carolus à Basilica Petri, jam à nobis commendatus loco suo, Novariensis Episcopus ad Superos evolasset, eidem Ecclesiæ Pastor datus fuit die XVI. Novembris MDCXV. Traditum sibi populum non prudenter minus, quàm religiosè studuit regere. Ludovici Patrui sui Laudensis Episcopi, de quo haud multò post recur-

recurret mentio, funus curavit, ut suo dicemus loco. Vivere desiit inter mortales anno MDCXIX. die XIX. mensis Augusti, atque in Cathedrali sua tumulatus conquiescit, nulla Inscriptione imposita. Ipsum Amidenius recenset inter Laudenses Episcopos, falsus fortè cognomine suprememorati Ludovici ejus Patrui. Sphalma tamen ipsius emendavit Ughellus ipsum è Laudensium Antistitum Albo expungens.

Hæc scripsit:

I. Acta Legationis suæ in Provincia Picæni, quæ MSS. servantur in Archivo Vaticano.
II. Lettera Pastorale al Popolo della Città, e Diocesi di Novara. *Novara*, 1618.
III. Decreta Synodalia promulgata die IX. Maji MDCXVIII. MS. In Archivo Episc.
IV. Ordine, ed Istruzione a' Beneficiati di formare l'Inventario de' Beni delle Chiese loro. *Novara*, 1617.
V. Epistolas ad Fridericum Cardinalem Borromæum de præcipuis Ecclesiarum tam Mediolanensis, quàm Novariensis negotiis, quæ tot quidem sunt, ut ex eis integrum Volumen conflari posset. Extant omnes MSS. autographæ in sæpissimè laudata Collectione Bibliothecæ Ambrosianæ.
In Tomo II. Opusculorum Scipionis Ammirati inter Epistolas habentur duæ ad Ferdinandum Tabernam, qui nondum eo tempore Cardinalis erat. Una quidem data Florentiæ die XIX. mensis Junii MDXCII. pag. 489., altera verò sine Data pag 495.
Extat de eo Oratio Jo. Jacobi Rubei S. T. D. Olleggianensis dicata Ludovico Tabernæ Episcopo Laudensi cum multis ejusdem Rubei Carminibus Italicis in laudem Cardinalis. *Mediol. apud Malatestam*, 1615. *in* 4.
Ei dicavit Ambrosius Marlianus Papiensis Opus suum Italicum de vero pœnitente. *Papiæ, apud Andream Vianum*, 1611.
De ipso meminerunt Ciacconius inter Cardinales Clementis VIII. Ughellus Ital. Sac. Tomo IV. in Novarien. num. XCII. Cotta in Musæo Novarien. pag. 112., & Sitonus noster in Chron. Collegii J. PP. pag. 169. art. 689. atque in Schedis.

MDCLVI.

TABERNA FRANCISCUS.

PLuribus titulis commendandus est Franciscus Taberna, Joannis, & Lucretiæ Solæ Conjugum filius, nam in Patria Ducalis Advocatus Fisci generalis primùm, deinde Senator, & Magistratus Reddituum Extraordinariorum Præses extitit. Tanti habitus fuit à Francisco II. Sfortia Mediolani Duce, ut eum ad Carolum V. Imperatorem, nec non ad Francorum Regem, & Venetam, Florentinamque Respublicas, aliosque Principes Legatum miserit. Eques auratus, Comes Palatinus, Cæsareus Consiliarius, & Familiaris, Comes Oppidi Landriani, ac demum annorum XXV. curriculo maximâ cum prudentiæ, doctrinæ, & integritatis famâ Supremus Ducatus Mediolanensis Cancellarius illuxit. Jam in Collegio Nobilium Jurisconsultorum hujus Metropolis cooptatus fuerat anno æræ communis MDXIV. De tanto Viro juvat hìc exscribere verba Othonis Lupani, qui Francisco nostro dicavit Libellum Luciani de Dea Syria, ex Jonica lingua in Latinam conversum, anno MDXXXIX. Nam in Nuncupatoria scribit: „ Tu verò „ etsi tuâ prudentiâ, ac ingenii mira felicitate, vel potius divina quadam animi tui virtute effecisti, ut „ potentiam maximam, opes amplissimas, dignitates „ eas, quibus domi majores consequi nemo quisquam „ potest, Jurisperitiam, aliarumque rerum Scientiam „ abundantissimè fueris complexus, eâ tamen es animi modestiâ, morum præstantiâ, mentis candore „ in quibusvis studiosis tibi demerendis humanitate, „ & officio, ut cùm hæc Civitas litteras plurimi faciat, semperque fecerit, hoc ingenio pauci omni„ no sint comparandi, superior certè inveniri possit „ nemo. „ Coronidis loco addimus ejusdem Elogium Marci Littæ in Libello de Urbe Mediolani. „ Habemus Franciscum Tabernam Summum in Me„ diolanensi Provincia Cancellarium, Virum præ„ stantissimum, ac sapientissimum, in quo quantùm „ natura posset, facilè ostendit, cùm omnibus illum „ exornaverit dotibus, quæ in Summo Magistratu „ requiruntur, ad regendas Civitates, ad justitiam „ administrandam, ad injurias prohibendas, ad po„ pulos in pace, ac tranquillitate retinendos; adeòut „ Vir divinus meritissimè possit appellari, de quo „ ego Carmen hoc scripsi:

Cùm magnum natura parens formare Tabernam
Aggressa est, ipsam se superasse scias.
Huic dedit ingenium summum, cor tradidit altum,
Consilium tribuit, contulit eloquium.

Desideratus est anno redempti Orbis MDLXI. Supersunt tamen de ipso pauca, quæ hîc damus,

Videlicet:

I. Orationes plures ad Principes, quæ servantur MSS apud Suos, teste Crescentio in II. parte Anphitheatri Romani. MS. apud Marchiones Vicecomites.
II. Oratio in Desiderium Erasmum pro M. T. Cicerone, qui à calumniis Erasmicanis defenditur, & ut Princeps latinæ eloquentiæ extollitur. Ex Merula de Bello Erasmicano pag. 22.
III. Carmina ad Jo. Bissium. Leguntur inter Carmina Bissii.
Oravit in ejus Funere Hieronymus Crottus, ut loco suo diximus.
Ferdinandi Abduensis Epigramma ad eum Senatorem, & Magnum Cancellarium Cæsareum scripsit, quòd extat post Orationem pro Jur. Civ. p. 36. edit. *Aldinæ*, 1546.
Ad Magnum Cancellarium Franciscum Tabernam Oratio Zanini Cigalini Comensis. *Mediol.* 1553. *in* 4.
Ad eundem Tabernam Epistola D. Caroli Borromæi autographa. Extat apud Comitem Paulum Montium, & in subscriptione Divus Carolus se affinem ejus esse testatur.
De eodem quamplura tradunt Glussianus in Vita Philippi Archinti, lib. I. c. 9., ubi quàm gravis, quàm utilis Franc. II., Caroli V., & Philippi II. Hieronymus Perbonus in Epistola lib. II. pag. 3. de eo Titus Sempronius Hieronymus Castillionæus in Oratione de Amore Patriæ, 1548. Videndi etiam sunt Landus de Senatu Mediol. Julius Clarus in V. Sent. §. fin. Gaudentius Merula in Bello Erasmicano pag. 3. & 22. P. D. Gaspar Beretta in suis Schedis, & Sitonus in Chron. Coll J. PP. pag. 88. art. 379.

MDCLVII.

TABERNA FRANCISCUS alter.

BRunori, quem haud multò ante laudavimus frater fuit, ut ibi innuimus, Franciscus hic Taberna, parentibus Balthassare, atque Cæcilia Cagnola Mediolanensibus Conjugibus. Germani sui profecutus exemplum, in sortem Domini petiit assumi, sicque sacris Ministeriis addictus vixit, litterasque non divinas tantùm, sed amœniores quoque perpeti studio coluit; ut in Sancti Ambrosii Imperiali Basilica Præbenda Canonicali anno Redemptoris MDCLII. fuerit exornatus; ubi nactus est Collegam fratrem suum alterum Josephum. Quemadmodum autem Brunorus Theodoro Cardinali Trivultio recens ad purpuram assumpto tantam Italico Carmine dignitatem gratulatus

tus fuerat, sic Franciscus noster eundem Braydensi Archigymnasio pedem prima vice inferentem eruditionis suæ apparatu excipiendum duxit. Quo anno mortalis esse desierit nos hactenus latet.

Illius hæc supersunt apud posteros:

I. Descrizione dell'Apparato per il ricevimento fatto dall' Università di Brera del Sig. Cardinale Theodoro Trivulzio *Milano, per il Ghisolfi*, 1632. *in* 4.

II. Carmina ejusdem Latina, & Inscriptiones extant in eodem libro

De ipso agit Sitonus noster humanissimus in Theatro suo Genealogico MS. atque in Schedis.

MDCLVIII.

TABERNA GUIDO.

SI unquam alias doluimus temporis edacitatem sacris etiam litteratorum fœtibus infensam, id certè majorem nobis attulit molestiam in hac Bibliotheca Mediolanensium Scriptorum adornanda. Quot enim perierunt Eruditorum labores, quos profectò libentissimè Lectoribus nostris notos facere libuisset? Gratias interim iis agere nunquam prætermittemus, quorum studio MSS. veterum Volumina posteris servare cordi fuit, ne hujuscemodi calamitas ea quoque involveret. Sic enim saltem supersunt ad eruditionem alienam, & nominibus Auctorum debita laus non deest. Ita fortuitò accidit Guidoni Tabernæ Mediolanensi, quem obvoluisset vetustatis injuria, nisi Carmen illius providè subtractum, atque in mox recensendo Codice insertum fuisset. Existimamus quidem multo plura in Poëtica facultate Scriptorem hunc nostrum elaborasse, at nihil invenimus præter Elegiacum illius Carmen; quod cùm ante annum MCCCXCVI. ab eo conscriptum fuerit, & optimo quidem, si ætas inspiciatur, stylo, eam ob causam inter primæ notæ Auctores illum duximus recensendum.

Guidonis igitur reperitur:

I. Carmen Elegiacum satis prolixum, & eruditum, in quo de DECIMIS agitur, atque ita definit:

Si quis fortè velit condentis Carmina nomen
Scire, recognoscat, Guido Taberna fuit.

Extat in calce Statutorum Mediolani in fol. max. anni MCCCXCVI. Cod. magnifaciendus MS. in Bibliotheca Ambrosiana sign. B. num. 19.

MDCLIX.

TABERNA JOSEPH.

JOsephum Tabernam Mediolanensem Carolus Equitum Dux, militumque Tribunus, ac Laura Trotta Joannis Baptistæ Senatus Præsidis filia, conjuges nobiles genuerunt. Sedulò educatus prioribus suæ ætatis annis, legibus in adolescentia se addixit, & in eis lauream adeptus, Jurisperitorum Collegio nomen dedit anno post Christi Salvatoris adventum MDCLXVI. Patriæ Proprætor renunciatus, traditum munus non sine æquitatis laude gessit. Ab Oratoria etiam facultate commendationem suo quæsivit nomini, atque Principis Jus in his præcipuè, quæ ad Fiscum pertinent, tutari studuit. Migravit è vita exeunte Sæculo XVII.

Habemus illius, quæ hìc damus:

I. Oratio in Laurea Josephi Pusterlæ à Josepho Taberna J. CC. *Mediol. apud Montiam*, 1674. *in* 4.

II. De Jure Fisci MS. in fol. justæ molis erat in Bibliotheca Advocati, & J. C. Rampini ex Catalogo ejusdem.

De eo Sitonus noster in Chronico JPP. art. 1017. pag. 226.

MDCLX.

TABERNA LUDOVICUS.

FRanciscus J. C. Collegiatus, Senator, atque in Mediolanensi Ditione Supremus Cancellarius, Ludovicum Tabernam genuit. Ad pietatem, atque eruditionem à teneris formatus annis puer ingenuus, vix adolescentiam ingressus, sacris se ministeriis inter Clericos addixit. Romam postea missus, in Pontificia Curia sic emicuit, ut plures Ecclesiastici Principatus Urbes cum imperio gubernaverit tanta cum laude, ut Romam ipsam administraturus fuerit electus. Hinc ad Apostolicæ Cameræ Thesaurarii gradum ascendit, annoque demum MDLXXIX. post obitum Hieronymi Federicii Trivilliatis Laudensis Episcopi commendatissimi, alibi jam laudati, ad eam regendam Ecclesiam ab optimo Sanctoque Pontifice Pio V. meruit assumi die IX. mensis Decembris, sequentique anno IV. Id. Martii Sacræ Unctionis percepit munus. Traditum sibi gregem boni Pastoris more verbo simul & exemplo diligentissimè pavit. Cathedrale Templum senio jam fermè collapsum miseratus, nedum apud populum egit, ut eam ad rem adjutrices porrigeret manus, verùm ipse quoque de suo collatis ingentibus pecuniæ cumulis nova molitione restituendum curavit. Ipsius etiam Templi Sacrarium magnificentissimo apparatu Sacerdotalium Vestium locupletavit, atque Episcopale Palatium instauravit. Ministrorum ibidem Domino famulantium numerum auxit, Canonicorum adauxit censum, impetratis à Clemente VIII. aureis mille annuis in hunc usum convertendis. Non semel universam lustravit Diœcesim, collectisque Sacerdotum Synodis saluberrima condidit Decreta. Pro Apostolica Sede Nuncius extitit apud Venetos, & Catholicum Regem, quo ex munere ad Sedem suam reversus, ibi ad annum usque MDCXVI. Præsulis vigilantissimi partes implevit. Jamque ætate gravis pastoralis sollicitudinis onus deponere statuit; quapropter impetratâ à Paulo V. Pontifice Maximo veniâ se recepit in patriam, sibi tantummodo, Deoque victurus inposterum. At sequenti anno III. Non. Januarii mortem obiit ætatis suæ anno octogesimo. Cadaver illius solemni primùm pompa Sepulchro majorum illatum aliquandiù in Templo Passionis hujus Urbis conquievit; at postmodum Ferdinando Cardinali Taberna ejus nepote, & Novariensi Episcopo (cujus jam meminimus) curante, Laudam translatum in ejusdem præfata Cathedrali repositum est, ubi adhuc viventi Episcopo sui grati animi testimonium, Canonici hoc Elogium posuerant.

LVDOVICO TABERNAE EPISCOPO
QVI ECCLESIAM VETVSTATE COLLABENTEM
LIBERALI ETIAM CIVITATIS CONTRIBVTIONE
RESTITVIT ET ORNAVIT
SVPPELLECTILI PRETIOSA AD SACRUM VSVM DONAVIT
NOVOS MINISTRORVM ORDINES INSTITVIT
EORVMQVE AC CANONICALES DISTRIBVTIONES
PENSIONE ANNVA MILLE AVREORVM
A CLEMENTE VIII. PONT. MAX. IMPETRATA ADAVXIT
AEDES EPISCOPALES MAGNIFICENTIVS EXTRVXIT
AMPLIFICAVIT
AD SEMPITERNAM OPTIMI PASTORIS ET PATRIS MEMORIAM
CANONICORVM COLLEGIVM
PERPETVIS ETIAM SACRIFICIIS INSTITVTIS
VIVENTI POSVIT
ANNO DOMINI MDXCVI.

Illius habent posteri :

I. Synodum Laudensem ab eo celebratum anno MDXCI. *Mediolani, apud Pontium*, 1591. *in* 4.
II. Epistolas plures tam ad Sanctum Carolum, quàm ad Cardinalem Fridericum Borromæum. Servantur Autographæ in sæpe laudata Collectione Bibliothecæ Ambrosianæ.

Plures ei dicarunt Opera sua, quos inter Thomas Trevisanus librum de modo, & ordine criminaliter procedendi inter Regulares. *Venet.* 1590. *in* 8. Joannes Jacobus Rubeus Ollegiensis Orationem de laudibus Ferdinandi Tabernæ Cardinalis. *Mediol. apud Malatestam*, 1615. *in* 4., atque Horatius Guarguanti Soncinensis Opuscula tria de Theriacæ virtutibus, de Mechiocani radice, de Ovo Gallinarum, & ejus usu in febribus. *Venetiis*, 1595 *in* 4.

De ipso meminerunt Ughellus in Tomo IV. Ital. Sac. inter Laudenses, num. L. Sitonus noster in Chron. J. PP. art. 503. pag. 121., & in Theatro suo Genealogico MS. pag. 432.

MDCLXI.

TABERNA MATTHÆUS.

Matthæus Taberna Mediolanensis Comitis Cæsaris J. C. atque Barbaræ Atellanæ Conjugum filius primogenitus, abdicatis paternæ domus commodis, Societatem Jesu amplecti maluit. In ea post consueta studiorum curricula, Divini Verbi ministerio ex professo se dedit, quod munus in tota fermè gessit Italia magna cum sui nominis commendatione, & populorum non exiguo progressu. Romæ enim, Neapoli, Genuæ, Messanæ, Panormi, Melitæ, Venetiis, & Taurini Evangelii Præco eximius labores plures insumsit, ut animas è vitiorum cœno ad meliorem frugem traduceret. Idem præstitit Mediolani in Basilica Metropolitana anno MDCLXVIII. Athenæum suum scribente Picinello, qui testatur jam annos ferè XX. eo tempore in tam pio ministerio Matthæum nostrum impendisse. At dum Taurinum iterum accitus fuisset, ut Evangelico munere fungeretur, cùm primam Quadragesimalis jejunii Concionem inchoasset, in ipso Orationis exordio apoplexi correptus è suggestu delatus ad Suos, paucos intra dies in Collegio ipso piissimæ vitæ cursum complevit.

Hujus sunt Opera :

I. Præsagium diuturnæ felicitatis in Coronatione Serenissimi Cæsaris Duratii Genuensium Ducis. Oratio Italica Patris Matthæi Tabernæ Societatis Jesu, habita die VI. Decembris, anno MDCLXV. *Mediolani, apud Ludovicum Montiam*, 1667. *in* 4.
II. Laudatio in Funere Reverendissimi P. Gregorii Donati Sacri Palatii Apostolici Magistri. *Romæ, apud Corbellettum*, 1642. *in* 4.
III. Draco Gregorianus, sive Gregorii XIII. laudatio. *Ibi, apud eundem*, 1643. *in* 4.
IV. Conciones Quadragesimales. MSS. apud Suos Collegii Taurinensis.

Laudatur à Sitono nostro in Schedis, atque à jam citato Picinello in Athenæo pag. 419.

MDCLXII.

TADINUS ALEXANDER.

Alexander Tadinus Joannis Jacobi, & Isabellæ de Monte Conjugum filius, Pontificius, ac Cæsareus Eques, & Palatinus Comes, anno æræ Christianæ MDCIII. die XVI. Julii Collegium Physicorum Mediolanensium ingressus est. Vir præter eximiam sapientiæ, ingeniique laudem, rerum etiam plurimarum usu, ac dexteritate eminens, Mediolanensibus suis summopere profuit temporibus teterrimæ pestilentiæ annorum MDCXXIX., MDCXXX., & MDCXXXI. Meritò igitur locum habuit inter XII. Viros Urbis Provisionum anno MDCXXXVII. atque, approbante Principe, officium Locum-Tenentis Protophysici Septalæ summa cum laude peregit. Non tantùm in Patria, sed alibi quoque doctrinæ, atque prudentiæ non exiguæ testimonia dedit, videlicet in Montibus Brianteis, in Valle-Assina, atque in Urbe Novocomensi dum à Sanitatis Tribunali ad ea Loca visitanda destinatus fuerat. Tandem meritis, annisque

que plenus è vivis abiit anno MDCLXI. die XVI. mensis Novembris, tumulatusque extitit in Templo PP. Capuccinorum hujus Urbis ad Orientalem Portam, etsi aliud Sepulchrum sibi ante paravisset in Ecclesia Parochiali Sanctæ Mariæ vulgò *alla Passarella*, ubi vivens hoc Epitaphium scripsit, quod adhuc ibi legitur:

ALEXANDER TADINVS PHILOSOPHVS ET MEDICVS
ET IOANNA TADINA DONESANA
IVGALES CONCORDES POSVERE
ANNO DOMINI MDCXVII. XXII. IANVARII.

In Templo autem S. Petri Cœlestini, scilicet in Sacello olim familiæ Tadinæ, adest Tumulus Majorum Scriptoris nostri cum sequenti Inscriptione ab eodem composita:

MEMORIAE
MICHAELIS FOELICIS PHILOS. AC MEDIC.
CLEMENTISQVE I. C. C.
AB ANNO MCCCXL. PRISCORVM FAMILIAE PROPAGATORVM
ALEXANDRI QVOQVE PHILOS. AC MEDIC.
ASTRONOMIQVE CELEBER.
SFORTIACIS PRINCIP. ET VENET. REIP. KARISS.
IO. BARTHOLOMAEI EX COLLEG. NOBIL. MEDIOL. PHYSIC.
HIERONYMI IO. PETRI IAC. ANTON. FABRICII
TRIBVN. PEDIT.
GABRIELIS RHODII EQVITIS BAIVLI S. STEPHANI
QVI POST CRETENSE REGNVM
AC FVNESTISS. RHODIVM BELLVM
SVMMA VIRTVTE AC IMPERIO ADMINISTRATVM
MELITAM ORDINI SVO A CAROLO V. IMPETRAVIT
ET AB EODEM MILITARI OMNI APPARATV
AC TORMENTIS IN TOTO IMPERIO PRAEFECTVS EST
CAMILLI ETIAM EQVITIS AVRATI AC COMIT. PALAT.
GVGLIELMINI PRAEPOSITI S. MARIAE HVMILIAT.
HILARIONIS IN FAMILIA CISTER. AB. ET PRAESIDIS
ALEXANDER THADINVS
IO. IACOBI FILIVS EX COLL. NOB. MEDIOL. PHYSIC.
ET SIBI HAEREDIBVSQVE
ANNO MDCIII.

Hæc sunt doctrinæ ipsius perpetua Monumenta:

I. Ragguaglio dell'Origine, e Giornali successi della gran Peste negli anni MDCXXIX. MDCXXX., e MDCXXXI.; con l'aggiunta d'un breve Compendio delle maggiori pestilenze per l'addietro avvenute. Al Sig. Francesco Orrigone Vicario di Provisione ec. *In Milano, per Filippo Ghisolfi*, 1648. *in* 4.

II. Avvertenze, ed Osservazioni appartenenti alla composizione de i medicamenti, tradotte dal nono libro dell' Osservazioni del Sig. Lodovico Settala Protofisico generale dello Stato di Milano, e pubblico Professore della scienza Morale nelle Scuole Canobiane, da Alessandro Tadino Medico Collegiato Milanese, e suo Luogotenente nel Protofisicato in tutto lo Stato. *In Milano, nella Stampa Ambrosiana, vicino alla Rosa*, 1630.

III. Compendio per curare ogni sorta di tumori esterni, e cutanee turpitudini, raccolte dalle Osservazioni Fisiche, e Chirurgiche fatte negli ultimi anni del Sig. Lodovico Settala ec. da Alessandro Tadino Medico Collegiato. *Milano, per Lodovico Monza*, 1646. *in* 8.

IV. Ven. Collegii Physicorum Mediolanensium Antiquitas, Privilegia, Statuta, Ordinationes in Compendium redacta, Auctore Alexandro Tadino ex Physicorum Collegio Medico, ejusdemque Archivii Præfecto. *Mediolani, apud Jo. Baptistam, & Julium Cæsarem Malatestam Typographos R. C.* 1645. *in* 4.

Præfatum Alexandrum Tadinum celebrant Sigismundus Boldonus in Epistolis: Joseph Ripamontius in lib. de Peste Mediol. pag. 243., & Clarissimus Johannes Baptista Sitonus in suis Jatrosophiæ Miscellaneis impress. iterum an. 1669. in 4. tractat. 13. pag. 66. his verbis: „ Sapienti Viro, Physicorumque Collegii Mediolanensis Coryphæo meritissimo Domino Alexandro „ Tadino S. P. D. „ Cur Capillorum incisio, barbæ „ abrasio, & capitis pectinatio in convalescentibus „ recidivam faciant; „ & infra: „ Vale viveque diu „ Medicinæ Artis decus Mediolanensisque Collegii Physicorum splendor, nostræ interim non immemor „ observantiæ. Dat. Mediolani ex Lycæo nostro Sex. „ Id. Jun. MDCXXXV. „ Bartholomæus Curtius in suo Opere centies laudato de Claris Medicis Mediol. pagg. 57. & 177. Mangetus in Biblioth. Scriptor. Medicor. Tom. II. part. II. pag. 353. Picinellus in Athenæo pag. 17., & J.C. Sitonus noster in Chron. Colleg. Physicor. Nob. Mediol. part. II. art. 267. MS. in fol. penès ipsum Auctorem.

A

MDCLXIII.

TADINUS HILARION.

HIlarion Tadinus primam in Oppido Caravaggii lucem vidit, quod in Mediolanensi Ducatu non longè à flumine Abdua consistit. Adolescens inter Cistercienses adscribi voluit Monachos, quorum suscepit habitum, institutumque professus est in Charævallis Cœnobio. Tenacissimus fuit regularis observantiæ, bonasque litteras, Poësim præsertim, & Oratoriam facultatem plurimùm coluit. In sui Ordinis Comitiis Monasteriorum Præfecturam non semel obtinuit, nam celeberrimo Ambrosiano hujusce Urbis Asceterio Abbas præfuit anno MDXLVIII. & duobus sequentibus, electus interim secundo hujus triennii anno Congregationis suæ Generalis Præses; quod munus iterum exercuit anno MDLXV. Mox ad ejusdem Ambrosiani Cœnobii Infulas assumitur plures alios per annos. Neque verò hìc ea sunt omittenda, quæ pro suis Monachis tam à Summis Pontificibus, quàm ab hujus Metropolis Antistitibus impetravit. A Julio etenim III. anno MDLIV. obtinuit, ut tam sibi, quàm ipsis Ambrosiano Ritu divinas liceret laudes quotidie persolvere; & à Joanne Angelo Arcimboldo Archiepiscopo Diploma te donatus est, quo Monasterio ipsi quæcumque à suis fuerant prædecessoribus collata confirmabantur. Dum verò anno MDLXXXV. senio jam gravis præfati Monasterii Charævallensis Abbas fuisset renunciatus, fato cessit inter Alumnorum suorum lachrymas prudentissimi Præsulis jacturam dolentium.

Commendatur ob

I. Orationes permultas, &
II. Epigrammata. Insuper ob aliud Opus, cui titulus
III. I Sette Salmi in versi Eroici. Quæ hactenus dedimus Hilarionis monumenta Picinellus profert; addens hoc postremum Opus editum fuisse, atque ab Auctore inscriptum Aloysio Estensi S. R. E. Diacono Cardinali, Congregationis Cisterciensis Protectori anno MDLXXXVI.

Laudatur à Roberto Rusca in Compendio Virorum illust. Cisterciens. Arisio in Cremona Litterata Tomo II. pag. 348. Bartholomæo Aresio in Chronologica serie Abbatum S. Ambrosii Mediol. pagg. 72. & 74. Sitono nostro in Schedis, atque Picinello in Athenæo pag. 380.

MDCLXIV.

TADINUS JOANNES BAPTISTA.

JOannem Baptistam Tadinum Mediolanensem Poësis Italicæ studium, atque utriusque Juris scientia posteritatis memoriæ commendavit. Ægrè ferimus tamen, nihil omnino de parentibus illius, atque actibus ad nos pervenisse. Alius fortasse Collector uberiora dabit. Vivebat exeunte XVI. Sæculo, & certè inter Vates optimos ævi illius recensendus est, quamvis parùm habeamus è litterariis ipsius laboribus, quod tamen ob eruditionis præstantiam, carminumque leporem nos impulit, ut Auctorem ad minoris notæ Indicem non amandaremus.

I. Plurima ejus carmina Italica extant in libro, cui titulus: „ Componimenti di diversi per il Dottoramen„ to nelle Leggi di Gianantonio Sorbelloni. *Pavia*, 1599. *in* 12.
II. Alia pariter Italica leguntur in Libro „ Rime di varj „ ingegni d'Italia per la Laurea in ambe le Leggi „ conferita al Sig. Cristoforo Ambivero. *Pavia*, 1599. *in* 4.

MDCLXV.

TADINUS JULIUS CÆSAR.

QUibus parentibus in lucem fuerit editus Julius Cæsar Tadinus, qui patriam suam Mediolanum sæpius profitetur disertissimè, hactenùs incompertum habuimus, quemadmodum reliqua ejus acta, annumque vitæ illius postremum. At verò nobis, cæterisque eruditorum laudatoribus notissima est ejus ingenii fama, quam ipse sibi non humanarum tantummodo, sacrarumque legum doctrinâ, sed B poëticis etiam laboribus comparavit. Diù quidem versatus est in Foro, causasque clientum strenuè defendit, ut satis indicant mox afferendæ illius Allegationes doctissimæ, quarum nonnullas Hispano idiomate exaravit. Ægrè quidem ferimus hæc pauca solum de actis ipsius exhibere posse, verùm ea boni consulant Lectores optimi, quæ de scriptis damus,

Videlicet:

I. Carmina plurima Italica extant in alibi citato libro, cui titulus: „ Componimenti di diversi per il Dottora„ mento nelle Leggi di Gianfrancesco Sorbelloni. *Pavia*, 1599. *in* 12.
II. Alia pariter Italica in libro „ Rime di varj ingegni „ d'Italia per la Laurea in ambe le Leggi conferita C „ al Sig. Cristoforo Ambivero. *Pavia*, 1599. *in* 4.
III. Allegationes item plurimæ, quæ servantur in Collectionibus J. PP. hujus Metropolis. Eas inter eminet una cui titulus: „ Allegation por el Real Monasterio de „ Nuestra Señora de Gracia de la Orden de la Car„ tuxa cerca de Pavia, in fol.

Rime in lode di Giulio Cesare Tadino d'Incerto Autore, dedicate a Polidoro Riva. *Pavia*, 1598. *in* 4.

MDCLXVI.

TAËGIUS AMBROSIUS.

D QUandoquidem de Ambrosio Taëgio Mediolanensi Viro celeberrimo nunc agendum nobis est, accipiat libenter, Lector humanissimus, quod de more mihi gratiosè subministravit amicissimus, & inter Chronistas hujus Metropolis facilè princeps Sitonus noster; nam ex Stemmate Genealogico Taëgiano ab eodem compacto, agnovimus Vignanum de Rognonibus de Taëgio claruisse anno Christi MCCCCXXVI. Ab isto ortus fuit Amicus, qui unus ex Nobilibus delegatis ad jurandam fidelitatem Excellentiss. Duci Mediolani electus extitit anno MCCCCLXX. Ex quinque liberis ab eo susceptis, duo memoriâ perpetuâ dignissimi occurrunt, alter est Paulus J. C. C. ex quo & Magdalena Brugura Jugalibus natus est Joannes Ambrosius, Fundator Collegii Taëgiorum, quod adhuc superest apud Ecclesiam SS. Simonis & Judæ in hac E Metropoli; alter est Ambrosius, de quo nunc loquimur, qui Celeberrimo Ordini FF. Prædicatorum se adscripsit in Cœnobio Sanctæ Mariæ Gratiarum, cujus erectionem Viri alioquin doctissimi Quetif, & Eccard in Vita Scriptoris nostri malè assignarunt ad annum MCCCCLXXXV., nam ex Schedis Sitonianis clarè patet hoc evenisse anno MCCCCLXV., & quod primus lapis fundamentalis Ecclesiæ ejusdem Cœnobii positus fuerat per Gasparem de Vicomercato Comitem Oppidi Valentiæ ad Padi ripas, die X. Septembris anni MCCCCLXIII., titulo eidem Ecclesiæ inscripto Beatæ Virginis Mariæ Annunciatæ. Juvat etiam de eodem Amico Ambrosii hujus parente memoriam servare posteris, quam no-

A
notat sequens Inscriptio in marmore ab eodem posita Timotheo Taëgio patruo suo in Ecclesia Divi Barnabæ hujus Urbis, his notis:

D. O. M.
TIMOTHEO TAEGIO PRAEPOSITO
PATRVO BENEMER.
AMICVS TAEGIVS IN PRAEPOSITVRA SVCCESSOR
IVRECONSVLTVS EQVES ET COMES
DVCALIS SECRETARIVS ET ORATOR
IN GERMANIAM
APVD SERENISS. REGEM FERDINANDVM POS.
OBIIT VI. KAL. DECEMB. MDXXIII.
B
ANNVM AGENS LXIIII.
F. II. SF. VIC. D. M. VII.

Noster verò postquam egregiam in eo Cœtu litteris, pietatique operam navasset, animum & studia sua ad Historicam Ordinis seriem exarandam applicuit, & Acta autographa sedulò magnoque labore collegit. Verba Leandri à supradictis Quetif, & Eccard relata, juvat hîc etiam ad Lectoris commodum denuò transcribere. „ Ecce dum loquimur, venit Ambrosius Mediolanensis, „ ostentans Chronicam Ordinis Prædicatorum valdè „ prolixam ab se contextam, maximis lucubrationibus, maximis vigiliis, maximisque laboribus, ut „ Ordinem illustret. Cujus laborem sedulum lauda-
C
„ re, ac approbare debemus eo maximè, quod ex „ laboribus suis partem nobis subministravit. „ Annum verò extremum vitæ Ambrosii nostri ignoramus nos, & quod plus est ignorarunt & Sui; erat quidem adhuc in vivis anno MDXVII., nunquam moriturus ob Opus infrascriptum, quod sic à supradictis Quetif, & Eccard prætitulatur,

Videlicet:

I. Chronicon Ordinis generale, VI. in fol. MSS. Voluminibus membraneis distinctum, quibus ea, quæ Ordinem spectant, omnia diligentissimè collegit, Provinciarum, & Cœnobiorum erectiones, Sanctorum, ac Beatorum Vitas, & Acta originalia, Cardinalium, Archiepiscoporum, Episcoporum, Virorumque illustrium
D
seriem, ac si quæ sunt singularia jura, & privilegia à Summis Pontificibus, & Principibus concessa, Comitiorum Acta generalium ab anno MCCXX. ad MDXIII., & hujusmodi plurima, quorum aliqua nonnunquam diversis repetita Voluminibus, cum diversis sæpè additis notitiis leguntur. Hæc porrò sex Volumina in dicto Cœnobio Gratiarum asservantur.
Supramemorati Auctores Bibliothecæ Scriptor. Ordinis Prædicatorum hæc subdunt: „ Ea verò sunt quæ „ vulgò à nostris citantur sub titulo Monumentorum „ Ordinis, & quorum Volumen primum dicitur prima „ pars, & sic de aliis. His usi sunt, qui ab inde scripserunt de rebus Ordinis, Lusitanus, Razzius, Castillus, Pius, Malvenda, & alii. Ex his etiam quasdam Sanctorum, ac Beatorum Ordinis Vitas exscripserunt eruditi Actorum SS. Editores Bollandus, Henschenius, Papebrochius, & suis Menæis, ut se dat „ occasio, producunt, ac repræsentant. In his Monumentis scribendis vivum se totum sepelisse videtur
E
„ Auctor, & eo labore certè immenso, immensas non „ solum ab Ordine promeruit gratias, sed & sibi monumentum erexit ære perennius. „ Et infra: „ Notandum autem hunc esse quem laudat Lusitanus, „ cùm citat passim P. P. Monum. Ord. idest partem „ primam, alias P. 2. 3. 4. &c. Quod non attendens „ Soëgius vir alioquin acris judicii, his litteris P. P. indicari putavit, quemdam Petrum Pictavinum, quem „ sæpius ad marginem laudat, ceu qui Monumenta „ Ordinis scripserit: quod monendum fuit, ne alii, ut „ pluribus accidit, Petrum hunc Pictavinum hominem „ nullum frustra quærant.
II. La Vita della Beata Colomba Milanese. Ex Picinello.
III. Thomæ de Lentino Vita Sancti Petri Martyris aucta ab Ambrosio Taëgio. Extat in Tom. III. Actorum Bollandi mensis Aprilis pag. 686.
Ejus cum laude meminerunt, præter supradictos Quetif, & Eccard in Vol. III. Biblioth. Ord Prædicat pag 35. Paulus Moriggia in Nobil. Mediol., & ex eo Picinellus in Athenæo pag. 24. Puricellus Differt. Nazar. & Cl. Sitonus ut supra.

MDCLXVII.

TAËGIUS BARTHOLOMÆUS.

Hieronymus Taëgius Cæsareus Comes Palatinus, atque Ambrosii Viri illustris mox laudati, ex fratre nepos, Bartholomæum genuit in Urbe Mediolano, & filii ingenium præsagio quodam ad bonas artes natum cognoscens, eum inter Scientiarum rudimenta optimè educandum curavit. Adultus igitur, sive amœna, sive seria studiorum curricula tam celeri velocitate perfecit, tamque proficuè, ut omnes in sui admirationem traheret. Leges Cæsareas, & Pontificias egregiè didicit, & Togâ jam assumtâ Collegio Jurisperitorum aggregatus fuit anno Christi MDXLVI. Mox Generalis Vicarii totius Mediolanensis Dominii munere functus in Patria, Novariam se contulit, atque Insulæ Sancti Julii, quæ pars est temporalis Jurisdictionis ejusdem Urbis Episcopi, Moderator constitui meruit à Joanne Morono S.R.E. Cardinali, illiusque Sedis tunc Antistite. Academiam Pastorum nuncupatam anno MDL. Novariæ condidit. Poësim, Oratoriam, bonasque litteras penè omnis generis sic calluit, ut summæ eruditionis Codices in eis facultatibus præter eos, qui ad Jurisprudentiam pertinent, evulgaverit. Mirùm igitur nemini videbitur, si Carolo V. Augusto fuerit acceptus adeò, ut ipsum cum Patre, & Patruis, Paulo item Patruo magno J. C. atque Ambrosio Patruele peculiari Diplomate Sacri Romani Imperii Comitem Palatinum, nec non Papiæ, Novariæque Civem creaverit. Dum de Taëgiorum familia loquimur, liceat hîc proferre Monumentum Sepulchrale mihi perhumaniter communicatum à Cl Sitono, & ab eodem viso in Ecclesia Vercellarum FF. Minorum Conventualium S. Francisci, videlicet in Sacello D. Paulo dicato, peregregiè in marmore elaboratum, Joanni Ambrogio Taëgio dicatum, ut ne ipsum quandoque pereat.

D. O. M.
IO. AMBROSIVS TAEGIA
MEDIOLANO ORIVNDVS
EX CLARA ET PERVETERE FAMILIA
HVIVS SACELLI ET ELEGANTIS ICONIS
AVTHOR
HVMANAE LEGIS MEMOR
SARCOPHAGVM HVNC
SIBI POSTERISQVE SVIS VIVENS POSVIT
VII. ID. NOV. MDLXXXIV.

Denatus est verò Vir præstantissimus Bartholomæus anno MDLXXIII.

Opera illius hæc habemus:

I. Bartholomæi Taëgii J. C. Mediolani, Tractatus varii ad Criminales Causas pertinentes. *Mediol. apud Antonianum*, 1564. *in* 8., *& Marpurgii, typis Pauli Egenolphi*, 1598. *in* 8 Extant etiam in Tom XI. Tractatuum Jur. pag. I. hoc titulo „ de Criminibus „ in genere.
II. L'Officioso. Dialogo di M. Bartolomeo Taegio Giureconsulto del Collegio di Milano, e de' Vicarj generali di questo Stato; all' Illustrissimo e Reverendissimo Monsignore il Cardinale Borromeo. *Milano, per Pietro, e Francesco Tini*, 1572. *in* 4. In hoc Opere Taëgius noster methodum etiam tradit consolandi eos, qui extremo supplicio sunt afficiendi. In fronte autem libri cernitur Scriptoris effigies ære incisa.
III. Il Liceo di M. Bartolomeo Taegio, dove si ragiona delle Accademie, e della Nobiltà. *Milano, appresso Paolo Gottardo Ponzio*, 1571. *in* 4.

IV,

IV. Il Liceo di M. Bartolomeo Taegio, dove si ragiona dell' arte di fabbricare l'Imprese conformi a' concetti dell' animo, e si discorre intorno al Poetico figmento delle Muse. Libro secondo. Al Molto Illustre ed Ecc. Signor Giulio Claro del Supremo Consiglio delle cose d'Italia della Regia, e Cattolica Maestà, e Regente della Provincia di Milano. *Ivi, appresso Paolo Gottardo Ponzio*, 1571. *in* 4, & iterum *Milano, presso Girardo de Comaschi*, 1572. *in* 4.

V. Due Paradossi di Bartolomeo Taegio, l'uno composto a favor del mal delle Gotte, e l'altro in lode dell' Estremo, in versi sciolti, e sdruccioli. Extat ad calcem superioris Libri.

VI. Le Risposte di M Bartolomeo Taegio Giureconsulto del Collegio di Milano. All' Illustris. e Reverendiss. Cardinal Morono. *Novara, appresso Francesco, e Giacopo Sessalli*, 1554. *in* 8. Liber hic in linguam Gallicam translatus lucem vidit hoc titulo: „ Barth. „ Taëgio: Les doctes & subtiles Responses, ou sont „ contenus maints beaux & agreables discours sur „ divers & notables matieres, traduicts d'Italien par „ Ant. du Verdier. „ *à Lyon, chez Barth Honorat* 1577. *en* 12 Ad calcem verò editionis Italicæ hujus Libri extat Auctoris Epistola ad Franciscum Sessalum Impressorem, cui negat imprimenda tradere sequentia III. ejus Opuscula, quæ parata habebat, sed adhuc emendanda.

VII. I Dialoghi.

VIII. La Comedia.

IX. I Ghiribizzi.

X. L'Umore. Dialogo tra lui, e Gio Paolo Barza, in cui si contengono molte Rime, e varie Traduzioni dell' Opere di Virgilio in Versi sciolti. Al Sig. Giuliano Golesino. *Milano, per Gio. Antonio degl' Antonj*, 1564 *in* 8.

XI. La Villa. Dialogo di M. Bartolomeo Taegio. All' Invittissimo, e gloriosissimo Imperadore Ferdinando I. *Milano, per Francesco Moscheni*, 1559. *in* 4. In fronte hujus Libri extat Carmen Italicum Goselini in laudem Auctoris; inde sequuntur binæ Epistolæ, una ad Ferdinandum I. Imperatorem, altera ad Julium Simonettam Abbatem Grattasolii. Adsunt quoque Carmina varia Italica, & nonnulla Ovidii Virgilii, & Horatii Italico sermone versa.

XII. Orazione di Bartolomeo Taegio nel principio dell' Accademia de' Pastori in Novara. *Ivi, presso il Sessalli*, 1554. *in* 12.

XIII. Orazione dell' eccellenza della lingua volgare d'Italia. Ad Erasmo Riccio. *Novara, senz' anno, e nome di Stampatore.*

XIV. Lettera a Monsignor di Verua sopra de' suoi Dialoghi. *Novara, senza nome dello Stampatore*, 1555 *in* 4.

XV. L'Esilio, con varie Rime. *Milano, presso il Moscheni*, 1555 *in* 8.

XVI. Trattato dell' arte per formare le Imprese. Extat in libro supra relato numero IV.

XVII. Alcune Lettere. Ex Picinello.

Inter Carmina Publii Francisci Spinulæ Mediolanensis in libro, cui titulus: Epodon. Extat Ode XXXV. Ad Bartholomæum Taëgium J. C. Mediolanensem.

De ejus laudibus, atque Academia ab eo instituta, plura habentur sparsim in Epistolis Sigismundi Foliani Burmiensis.

Joannes Baptista Plottus in suo Tractatu de in litem jurando &c. *Novariæ*, 1586 Laudat Bartholomæum Taëgium uti J. C. optimum, Historicum doctissimum, atque Poëtam facundissimum.

Videndi sunt Paulus Moriggia in Nobil. Mediol. lib. III. cap IV. & VI., Abbas Ghilinus in secunda parte sui Theatri, Antonius Verderius in Supplemento Bibliothecæ Gesneri, Lazarus Augustinus Cotta in Musæo Novariensi, Clarissimus Sitonus in Chron. Colleg J. PP, atque in Schedis, Doctissimus P. Quadrius Soc. Jesu in libro centies relato: „ Della „ Storia, e Ragione d'ogni Poesia. Vol. II. Par. II. pag. 453., & tandem Picinellus in Athenæo pag. 71.

MDCLXVIII.

TAËGIUS FRANCISCUS.

NOvimus quidem Clariss. Viros Lazarum Augustinum Cottam, & Bartholomæum Curtium, Franciscum Taëgium nunc laudandum inter Novarienses eruditos recensuisse, imò Cottam præcitatum protulisse ad comprobandam sententiam suam verba Hieronymi Cardani Cap. 34. Vitæ suæ sic scribentis: „ Audivi & Brandam Porrum, & quandoque Fran- „ ciscum Taëgium Novariensem. „ Verumtamen

A ab eis recedere cogimur, cùm, monente J. C. Joanne Sitono nostro, Viro in Antiquitatibus expiscandis, maximè patriis, principe, sciamus natale solum ipsi fuisse Oppidum Ogoniam ad Verbanum lacum, quod quidem pars est Mediolanensis Ducatus, quamvis ad Diœcesim Novariensem pertineat. Liceat per nos Civibus Urbis Novariæ Taëgium hunc inter suos enumerare, ubi proferant Diploma Caroli V. Augusti, de quo in Bartholomæo jam meminimus; eo enim facilè comprobabunt Imperatoris auctoritate Franciscum Taëgium, cæterosque ibidem memoratos suæ Urbis Civilitate donatos, neque tamen unquam efficere poterunt, ut Scriptor iste ad Mediolanenses non pertineat, cùm in finibus hujus Ducatus ortus sit, quodque magis nos monet ipse Franciscus loco infra
B citando patruum suum appellet Paulum Taëgium J. C. Collegiatum Mediolanensem. Hæc præfari libuit, ne in messem alienam falcem mittere videamur. Pater ergo fuit Francisco Bartholomæus Taëgius senior Ambrosii jam commendati frater. Scriptor verò noster optimo præditus ingenio ad Philosophicas, & Medicas facultates animum convertit, atque in eis profecit adeò, ut Laureâ donari meruerit. Mox ad eas publicè docendas in Ticinensi Archigymnasio assumptus, plures habuit discipulos illustres, inter quos repetere juvat Hieronymum Cardanum. Ab Historia quoque conscribenda non abhorruit, ut ex infra dicendis patebit. Claruit potissimum ab anno MDXI. ad MDXXV. Obitus autem dies, & annus nos latet.

C Scripta illius hisce notantur titulis:

I. Francisci Taëgii Artium ac Medicinæ Candidati Lectura in præclarum ac perutilem Beati Doctoris Libellum de fallaciis inscriptum.

II. Ejusdem Quæstio de vero totius Dialecticæ subjecto; ad Magnificum Dominum Scipionem Trivultium liberalium Artium Cultorem candidissimum.

Adest Epistola Auctoris Magnifico, ac eximio Jurisconsulto Domino Paulo Taëgio patruo suo. Data Ticini Christianæ Olympiados trecentesimæ tertiæ, anno primo, tertio Idus Martias. *Papiæ, per Jacobum de Burgo-franco*, 1511. *in fol.*

III. Francisci Taëgii Physici & Equitis candida, & vera narratio diræ ac cronicæ obsidionis Papiæ. *Papiæ, apud Jacobum de Burgo-franco*, 1525. *die* 25. *Aprilis.* Idem Liber vidit secundam lucem hoc titulo „ De „ obsidione Urbis Ticinensis, seu Papiensis, & de D „ captivitate Francisci I. Regis Galliar. cum Notis „ Bernardi Pezii. *Norimbergæ*, 1736. *in* 4.

Ex Cotta in Addendis ad Musæum Novariense. MS. apud J. C. Franciscum Honuphrium Cottam Auctoris filium pag. 132. hæc hausimus.

MDCLXIX.

TANTIUS ANSELMUS.

DEductam ab anno MCCCXL. ad MDXIII. seriem Decurionum hujus Metropolis, qui è Tantia familia prodierunt, nobis texuit humanissimus Joannes Sitonus noster, atque inde novimus numero XVII. Viros hujusce generis in hoc munere floruisse, quorum primus extitit Jacobinus, postremus verò
E Joannes Petrus. In nomenclatura quoque XII. Virorum Tribunalis Provisionum vocati, penès eundem antiquitatum Mediolanensium scrutatorem eximium Sitonum adsunt III. ex eadem Tantia Gente Sæculorum XIV. & XV. Allucinatus ergo videtur Picinellus, qui in Articulo Anselmi Tantii, cujus nunc daturi sumus Elogium, asseruit Tantios è Januensi Urbe huc commigrasse; neque enim satis constat quonam pacto fieri potuerit, ut exteris hominibus nonnisi post diuturnum temporis spatium primarii apud Mediolanenses publicorum munerum honores paterint. Sanè inter vetustissimas, ac nobiles hujus Urbis familias recensetur Tantia apud Moriggiam in Historia Mediolanensi lib. IV. cap. XLV. num. DCCX. Mihique contigit videre in Codice pergameno, nunquam satis laudato, penès Marchionem Gasparem de Ro-

Rosales J.C.C. alibi à nobis meritò commendatum, Indicem Scripturarum, Privilegiorum, aliorumque Documentorum, in Archivo Ducali existentium, ubi sic legitur: „ Litteræ Ducis Mediolani pro immunitate con„ cessa Henrico Tantio familiari nostro „. Datæ sunt „ Papiæ, die IV. Novembris MCCCLXXIX Ex hujuscemodi gente originem duxit Anselmus Tantius Vir pietate simul, & eruditione spectabilis. Ab ineunte namque ætate litteris excultus, in ipso adolescentiæ flore, exeunte fermè Sæculo XV. Canonicorum Lateranensium Instituto in Congregatione Frigdionariæ nomen dedit. Coævus fuit, atque æmulator Severini Chalchi ejusdem Ordinis, quem debitis laudibus alibi celebravimus. Sacris Concionibus non sine ingenti populorum frequentia, & animarum proventu per annos plures sedulam navavit operam. Poëtica quoque studia coluit, adeò ut in Translatione Boëtii, quam infra enunciabimus, præstantissimi illius Philosophi, & Martyris versuum latinorum varietatem, admirabili facilitate, semper mutato Carminum genere, Italico sermone reddiderit. Vivebat anno Domini MDXXV. Subjiciemus hîc Epitaphii loco Carmen Gregorii Brunelli in Operis ejus commendationem editum à Rosino inferiùs citando:

Nobile qui quondam mœsta testudine carmen
Prompsit flebilis modis,
Qui Sophiam Latio fecit sermone miscentem
Tot solatia fletibus;
Hetruscis variat Latialia verba susurris,
Funditque ambrosium melos.
Fallax terrifico si obducit turbine vultum,
Sors vel nubila congregat,
Squallida perpetuo madeant ut lumina planctu
Et curæ extenuent genas,
Hæc lege, discussis remanebunt gaudia curis,
Et mœstus fugiet dolor,
Qualiter ingenti dum verberat aëra flatu
Nubes discutiens Notus.

Elaboravit igitur Opus sic inscriptum:

I. Della Consolazione della Filosofia di Severino Boezio, tradotto da Anselmo Tanzo, a Gio. Giacomo suo Fratello. *Milano, per Agostino di Vicomercato*, 1520. *in* 8., & rursum *Venezia, per Gio. Antonio, e Fratelli di Sabbio*, 1527. *nel mese di Marzo*, *in* 12., *ed Ivi, per i medesimi*, 1531. *in* 8.

Agit de eo Celsus de Rosinis in Lycæo Lateranensi lib. I. pag. 33. Franciscus Xaverius Quadrius Soc. Jesu in libro suo: „ Della Storia, e della Ragione d'ogni „ Poesia, Tomo I. pag. 203. Sitonus noster in Schedis, & Picinellus in Athenæo pag. 40. Fusiùs autem ejus laudes brevì prosequetur ipsius gentilis Carolus Antonius Tantius ornatissimus juvenis, mihique amicissimus, in Opere, quod typis parat de Poëtis Mediolanensibus, quemadmodum etiam non minori mihi amore conjunctus Canonicus Joannes Andreas Iricus in Epistola sua Latina MS., ad eundem Carolum Antonium data de origine Tantiæ Familiæ, Virisque illustribus ex ea genitis jam præstitit, & uberiùs agit in Historia sua Typographica Tridinensi.

MDCLXX.

TANTIUS CORNIGER FRANCISCUS.

Cum superiori Articulo quædam de Tantiæ Familiæ vetustate dixerimus, juvat hîc sententiam nostram proferre de agnomine Cornigeri, quod gentili cognomine adjectum prætulit Franciscus nunc laudandus. Suspicamur igitur, vocabulum hoc ex Stemmatis varietate, quo Tantii utuntur, emanasse. Illud quidem Parma est in duas secta partes, cujus superior Aquilam exhibet, inferior verò fascias rectas numero sex, quarum secunda nunc geminis ornatur liliis, nunc binis Satyrorum capitibus. Hinc ortum credimus Cornigeri additamentum, quo Scriptor hic ad aliorum discrimen uti voluit. Discipulus fuit Franciscus Joannis Marliani Viri undequaque doctissimi; atque sub tanto Magistro sic profecit, ut inter primarios sui Sæculi eruditos Mediolanenses meritò recensendus videatur. Nam præterquamquod Poësim etiam extemporaneam professus est, aliorum quoque doctorum Virorum labores & edendos curavit, & Præfationibus, & Versibus illustravit. Impensas contulisse, ut in lucem emitterentur plura Volumina, patebit ex infra dicendis. Sacerdotii dignitate viguit, & amicissimus fuit Ludovici Mariæ Sfortiæ Mediolanensium Ducis, post cujus ærumnas alibi jam relatas non minori gratiâ floruit apud Jafredum Caroli, Senatus Mediolanensis Præsidem sub Ludovico XII. Francorum Rege, & Mediolani Duce, cujus fermè perpetuus familiaris extitit, & conviva. A doctis Viris sui ævi Lancino Curtio, Archangelo Madrignano Mediolanensibus, quos loco suo memoravimus, aliisque in pretio habitus, & Carminibus, & soluta oratione laudari meruit. Obitus ejus, annus, & dies nobis incompertus est; ipsius tamen memoria viget in Operibus,

Quæ hîc damus:

I. Epistola Italica præfixa Carminibus Francisci Petrarchæ. *Mediolani, apud Scinzenzeller*, 1494. *die* 26. *Martii*. Ea est ad Lectorem de ipsa editione, cui Scriptor noster præfuit, usus antiquissimo Codice MS. Gasparis Vicecomitis, cujus Carmina Italica anno superiore impressa commendat.

II. Nuncupatoria Carminum Italicorum Bernardi Bellinzoni; ad Ludovicum Mariam Sfortiam Mediolani Ducem, editionis *Mediolanensis*, 1493. *in* 4.

III. Carmen Italicum; ad Ludovicum ipsum, quo rogat ut ab eo in Capellanum Sforzeschæ eligatur, cum Responsione metrica ipsius Ludovici Ducis, extat in eodem Libro.

IV. Epitaphia duo Italico metro conscripta in laudem ejusdem Bellinzoni, habentur ibidem.

V. Epigramma in laudem Gasparis Vicecomitis, cujus Carmina Italica edi curavit. *Mediolani*, 1493. *in* 4.

VI. Disputatio de Natura, & Fato cum Facio Cardano. Hæc eruitur à Libro infra recensendo.

VII. Alia duo Epigrammata in laudem Archangeli Madrignani, & Jafredi Caroli, leguntur in libro ipsius Madrignani, cui titulus „ Itinerarium Portugallensium „ atque ex ipsius libri nuncupatoria, in qua pluribus laudibus extollitur Tantius noster, novimus Disputationem supradictam de Natura, & Fato habitam cum Facio Cardano magni Hieronymi patre.

VIII. Epigrammata plura ad Platinum Platum, cum Responsionibus ejusdem, reperiuntur inter hujus Carmina edita, de quibus in ipsius Articulo diximus.

IX. Epigramma. Adest in principio libri Marci Antonii Cadamusti Laudensis Canonici, cui titulus: „ Compendium in usum, & operationes Astrolabii Messahallach. *Mediolani, apud Petrum Martyrem, & Fratres de Mantegatiis, impensis P. Francisci Tantii Cornigeri*, 1507. *die* 20. *Januarii*, *in* 4.

Ipsius etiam ære impressus fuit *Mediol.*, *anno* 1490. *in fol.* Galeottus Martius de Homine. Veruntamen de hujuscemodi editionibus doctissimè, & uberiùs agit Clarissimus Saxius noster in Historia sua Typographica Mediolanensi huic meæ Bibliothecæ præfixa.

Ad ipsum reperiuntur Carmina plura prædicti Lancini Curtii in editione *Mediolanensi* Carminum istius, 1521.

Commendatur, præter supradictos, à Crescimbenio in Historia Poësis Italicæ, Vol. I. lib. III. Cap. 26. pag. 255. Clarissimo Saxio in libro de Studiis Mediolanensibus, atque in Hist. Typographicâ jam supra citatâ. Francisco Xaverio Quadrio Soc. Jesu: „ Della Storia, e Ragione d'ogni Poesia, To„ mo II. pag. 210. Sitono nostro in Schedis. Carolo Antonio Tantio in Collectione Poëtarum Mediolanensium, cui actu insudat; & amicissimo nobis Canonico Joanne Andrea Irico in Epistola Latina MS. ad præfatum Carolum Antonium de origine, & Claris Viris Familiæ Tantiæ.

MDCLXXI.

TATTUS JULIUS.

JUlius Tattus in insigni Varisii Oppido, Ducatus Mediolanensis, nobili genere natus est anno MDXLI. Pridie Kal. Aprilis. Liberaliter à parentibus educatus, cùm inter studia adolevisset, summam pietatem cum pari eruditione conjunxit. Plurimùm quidem illi obstricta est posteritas; diligentissimè enim collegit ea omnia, quæ in Agro Varisiensi, atque universa hujus Metropolis Archidiœcesi, suâ tempestate contigerunt. Incipit Opus hoc ab anno reparatæ Salutis MDLX. deductumque est ad annum vulgaris Æræ MDCXX. Hoc postremo anno, dieque XVII mensis Februarii mortalis esse desiit octogenarius in senectute bona.

Scriptum reliquit Opus hoc titulo:

I. Ricordi di cose notabili. MS. in fol. magnæ molis, quod se vidisse testatur Picinellus, apud Clementem Orrigonum Medicum, doctrinâ, & nobilitate generis clarum.
Laudatur à præfato Picinello in Athenæo pag. 363.

MDCLXXII.

TERZAGUS ALOYSIUS.

JOannes Baptista Terzagus J. C. Collegiatus Mediolanensis, necnon Beatrix Lattuada Conjuges, parentes fuere Aloysii, de quo nunc agimus. Exempla optimi genitoris prosequendo, nec non Avi Hieronymi, cujus extat adhuc in Ecclesia Collegiata Sancti Georgii (vulgò in Palatio) hujus Urbis Inscriptio Sepulchralis sequentibus litteris:

HIERONYMI TERZAGHI I. C. P. PATRIS
AC FILIORVM ET DESCENDENTIVM SVORVM
MORTALIVM MORTALIA MONVMENTA.

etiam iste in Collegium J. CC. Nobil. Mediolanensium cooptari meruit anno Redemptionis MDLXXV. Deinde Causarum Patronus magnum sibi nomen acquisivit in Foro. Cartharius Vir Clarissimus in Syllabo Advocatorum Sacri Concistorii de eo sic habet: „ Aloysius Terzagus Mediolanensis Joannis „ Baptistæ J. C. Collegiati, nati ex Hieronymo Ter„ zago, & Beatricis Lattuadæ filius. Recurrente „ anno MDLXXVIII inter Advocatos, vice Hie„ ronymi Maggiolini, cooptatus. Quanto temporis „ decursu in humanis egerit, haud mihi compertum: „ hoc non ignoro, quòd eodem, ac duobus sequen„ tibus annis in ipsorum Cœtu sedit; quòdque post„ modum resignavit „. In Patria verò anno MDLXXXIX. Præfecturam summa cum laude peregit. Deinde Regius Ducalis Quæstor Magistratus Reddituum extraordinariorum fuit in Mediolanensi Dominio. Desideratus est anno Christi MDXCV.

Habemus ipsius:

I. Vota Concistorialia. Extant MSS. in Archivo ipsius Tribunalis Romæ.
II. Responsum Juris. Legitur inter Consilia Menochii, lib. IV. Conf. 398., ibique se subscribit: „ Aloysius Terzagus Advocatus Concistorialis.

A III. Allegationes plures Juridicæ. Reperiuntur apud Juris Consultos Mediolanenses, ut de aliis monuimus.
IV. Epistolæ plures Latinæ, ad Bernardinum Marlianum Equitem Mantuanum, ut eruitur ab istius Litteris editis *Venetiis, apud Societatem Minimam, in 4.*, & signanter ex una Data anno MDLXIX. ubi sic: „ Queste vostre Lettere Latine mi fanno quasi „ uscir di me stesso. Certo se fossi Pitagorico, direi, „ che avesti in corpo l'anima di Cicerone, o di Ce„ sare, avendo voi il medesimo loro giocondissimo „ stile, ec.
De ipso Alexander Rhaudensis in Tractatu de Analogis Cap. XIV. sic: „ Doctissimi, & eloquentissimi Ad„ vocati Mediolanenses D. Camillus Trottus nunc ex „ Quæstoribus Extraordinariis. D. Bartholomæus Bru„ gnolus, D. Aluisius Terzagus Torricelli, ac Cœphali „ Condiscipulus „. Cartharius supradictus in Syllabo
B Editionis Romanæ pag. 183., & Advocatus Sitonus in Theatro Genealogico pag. 433. MS. in fol. penès Auctorem, & in Chron. Coll. J. PP. pag. 156. artic. 627.

MDCLXXIII.

TERZAGUS AUGUSTINUS.

PArentibus Lucilio Jureconsulto infra laudando, atque Æmilia Buscha nobilibus conjugibus in hac Urbe ortus est Augustinus Terzagus, cujus majorum genesim à Barnaba, qui fuit in vivis anno MCCC. ad ipsum usque nobis texuit doctissimus J. C. Joannes Sitonus. Nobilitatem generis sui Augustinus
C noster doctrinæ splendoribus auxit, & à teneris annis studiis bonarum artium addictus, Clericalem amplecti statuit militiam, votique compos effectus, Theologiæ adipiscendæ sedulam dedit operam, in qua etiam Magisterium consequi meruit. Oblatis deinde Sacerdotibus Congregationis SS. Ambrosii & Caroli nuncupatæ se adjunxit, cùmque in Bononiensi Urbe Comitis Julii Cæsaris Borromæi familiæ Præfectus moram traheret, ob studiorum similitudinem cum Maphæo Barberino tunc S. R. E. Cardinali, & ibidem Legato, qui postmodum ad Petri Cathedram, assumto Urbani VIII. nomine, ascendit, amicitiæ vinculo conjunctus fuit. Quamobrem Terzagus, audito collatæ amico tantæ dignitatis nuncio, Mapheidem Poëma inferiùs memorandum cudit, ipsique
D Romæ obtulit, ab eodem vicissim Protonotarius Apostolicus renunciatus. Præbendam quoque obtinuit in hujus Urbis Collegiata Ecclesia Sancti Thomæ, cui cognomen in Terra-amara, olim verò in Cruce Sicariorum. Hinc evocatus est ad Præposituram Oppidi Nerviani. adjecta dignitate Vicarii tum Foranei Archiepiscopalis, tum Sanctissimæ Inquisitionis adversùs hæreticam pravitatem. Non feria minus, quàm amœna coluit studia, in Sacris Canonibus versatissimus, & in Theologicis Quæstionibus ad miraculum peritus. Amicos habuit Viros eruditione præstantes Concives suos congruis locis à nobis non sine laude memoratos, Benedictum Sociacum, Felicem Hosium, Antonium Blaguazzonum, Cæsarem Burrum, Franciscum Ælium, aliosque plurimos.
E Multa de suo edidit, quæ inferiùs recensebimus, & plurium doctorum Virorum labores, vel Carminibus suis ornavit, vel emendavit. Migravit è vita anno post Christum natum MDCLXVII. in præfato Oppido Nerviani.

Lucubrationes illius sunt:

I. Compendium Martini Bonacinæ. *Mediolani*, 1635. *in* 8. ad Cardinalem Cæsarem Montium, *& typis Archiepiscopalibus*, 1642. *Bergamique* 1663. *in* 12.
II. Mapheis libri IV. Carmen Panegyricon Sanctissimi Domini nostri Urbani VIII. virtutum, & actionum Schema. *Mediolani*, *apud Comum* 1624. *in* 8. cum Epistola nuncupatoria, ad Dominum Antonium Barbavariam Equitem Hierosolymitanum. Extant in eodem libro Carmina Variorum in laudem Auctoris,

ris, nempè Felicis Hosii, Cosmæ Mangoni S. T. D. Canonici Med. Antonii Blaguazzoni, Cæsaris Burri, & Francisci Ællii.

III. Vita, e Martirio di S. Genesio. *Milano, nella Stamperia della Rosa*, 1635. *in* 8.

IV. In Nuptiis Uladislai Regis Poloniæ, & Cæciliæ Archiducissæ Austriæ Epitalamium. *Med. apud Ghisulphum, sine anno, in* 4.

V. Poësis. *Mediolani, typis Archiepiscopalibus*, 1656. *in* 8. ad Præsidem Cusanum Excellentiss. Senatus Mediol. Continet Epigrammata, Odas, Idillia, Elegias, atque alia Poëmata varia.

VI. Thorax: Poëma in Nuptiis Jo. Baptistæ Vicecomitis Vercellini filii. *Mediol sine anno in fol.*

VII. Epigrammata octo. Extant in Collectione Jo Baptistæ Fossati; pro Laurea Jo. Baptistæ Vicecomitis. *Mediol. apud Paganellum*, 1608. *in* 8.

VIII. Carmina duo, alterum ad Illustrissimum & Reverendissimum Carolum Caraffam Episcopum ad Cæsarem Nuncium Apostolicum, cum Notis, & alterum in laudem Auctoris. Extant in libro, cui titulus: Florilegium Mediolanensium Antiquitat Joannis Antonii Castillionæi, de quo suo loco diximus.

IX. Epigrammata tria ejusdem Augustini Terzaghi S. T. D. Canonici &c. Leguntur in Libello, cui titulus: Bernabovis Barbovii Elogium, Authore Josepho Ripamontio &c. *Mediol. apud Impressores Archiepiscopales*, 1633. *in* 4.

X. Epigrammata plura. Sparsim edita sunt in Libris aliorum doctorum hominum, qui illius ætate prodierunt in lucem.

XI. Joannis Baptistæ Bizozeri summa Casuum Conscientiæ ab Augustino Terzago emendata, ordinata, & illustrata; adjectis Summariis & Indicibus. Ad P. Sebastianum Alciatum Monachum Chartus., quem etiam laudat Epigrammate. De hoc Opere in Articulo Bizozeri diximus.

XII. Poëmata latina duo in lib. cui titulus: Imeneo in Pindo per le Nozze d'Annibale Marescotti, e Barbara Rangoni. *Padova*, 1638. *in* 4.

XIII. Epistolæ quatuor latinæ cum aliquot Carminibus item latinis; ad Eminentissimum Cardinalem Montium MSS. Extant apud Comitem Paulum Montium.

XIV. Epistola Divi Basilii ad Gregorium, ab Augustino Terzago in latinum conversa MS. in fol. in Biblioth. Monachorum Cisterciensium S. Ambrosii Mediol. in Cod. num. 60.

Ei dicavit Joseph Laurentius Dissertationem II. primi libri Polymathiæ suæ; illum hisce verbis alloquens: „ Tu verò octavus Sapientum, vel tripode Phœbi dignus, ipsa sapientia, ipsum virtutum exemplar.

Ad eundem Benedictus Sociacus Ode IV. Lib. II. misit.

Laudatur à Hieronymo Borserio in Supplemento Nobil. Mediol. Cap. 12. Petro Paulo Bosca de origine, & statu Bibliothecæ Ambrosianæ, & Picinello in Athenæo pag. 5., atque à Sitono in Theatro Genealogico pag. 438.

MDCLXXIV.

TERZAGUS HIERONYMUS.

Hieronymus Terzagus Joannis Antonii, & Franciscæ Vincemalæ Conjugum filius, Avum habuit Antonium Physicum Collegiatum, qui floruit medio Sæculo XV. Noster verò vestigiis parentis inhærens, Juribus tam Cæsareis, quàm Pontificiis intentus, & ipse Collegium J. PP. Nobilium Mediolanensium meruit ingredi anno reparatæ Salutis MDX. Musas quoque summopere coluit, ut facilè agnoscitur ab Opere infrascripto. Mors invida citò nimis eum rapuit; nam eruditiss. Sitonus notavit eum in supradicto Collegio non nisi ad annum MDXI. sedisse, ideoque pauca de ipso habemus,

Videlicet:

I. Epigrammatum Libri II. MSS. in 4. In fine sic legitur: „ Si Domino placebit corrigenda, atque imprimenda erunt. Hieronymus Terzagus, anno MDII. die VIII. mensis Octobris. „ Extant in Bibliotheca hujus Urbis Metropolitanæ in Volumine Miscellaneorum, in 4.

A

II. Epistolæ latinæ ad Platinum Plattum, ut eruitur à Responsionibus istius inter editas, de quibus in eodem.

Laudatur Epigrammate à Lancino Curtio lib. XV. pag. 72, & à Sitono in Chron. Colleg. J. PP. pag. 84. art. 364., & in Appendice pag. 264.

MDCLXXV.

TERZAGUS JACOBUS PHILIPPUS.

B

Jacobus Philippus Terzagus, Augustini jam laudati frater, Lucilio mox commendando, & Æmilia Busca nobilibus parentibus ortus est in hac Insubriæ Metropoli. Hauitam à Patre quodammodo cum sanguine eruditionem præsetulit, quem, sicut genitorem, sic etiam in Græcis, Latinisque litteris habuit Præceptorem. In his quantùm profecerit optimè censuit Amplissimus Mediolanensis Senatus Ordo, qui eum annos vix XXVII. natum, in Palatino Gymnasio publicum Eloquentiæ Professorem constituit, & Celeberrimo Marco Antonio Majoraggio successorem designavit. In eis etiam Scholis, quæ à Conditoris, ut alibi diximus, nomine Platinæ nuncupantur, Græcas litteras primùm, mox Geometriam, Arithmeticam, atque Astronomiam, quas optimè callebat, in locum defuncti patris sui, à Majoris

C

Nosocomii Præfectis docturus eligi meruit; quas quidem inter se adeò diversas disciplinas peregregiè interpretatus fuit. Eminebat etiam in eo, præter eruditionem, morum candor, & mira dicendi, agendique suavitas. Quo anno decesserit haud facilè quis reperiet; videtur tamen obitus ejus referendus ad annum circiter MDCLI., quo ipsum supremas exarasse Tabulas, nos monuit amicissimus J. C. Sitonus.

Reliquit doctrinæ suæ documenta, quæ hîc damus:

D

I. Hesiodi, & Homeri certamen, è Græco in Latinum translatum. Hoc non vidimus, sed tamen proferimus ex fide Ghilini, & Picinelli, quemadmodum & ea, quæ in sequentibus numeris, sine nota editionis damus.

II. Oratio ad Excellentissimum Senatum, habita in gratiarum actionem pro munere publicè docendi sibi collato.

III. Supremi Senatus Illustrissimorum Patrum Elogia. *Mediolani, apud Rollam*, 1638 *in* 4.

IV. Præsidi Octavio Picenardo Elogium. *Ibid. apud Ramellatum*, 1639.

V. Carolo Hieronymo ex Capatiis à Somalea Elogium. *Ibidem*.

VI. Senatori Jo. Baptistæ Cantono Elogium. *Ibid. apud Ghisulphum*, 1639. *in* 4.

VII. Encomiastica Mediolanensis Urbis Monumenta à Jacobo Philippo Terzago collecta, & ab eodem Notis illustrata. Ad Excellentissimum Insubriæ Senatum. MS in fol. sign. num. 16. Extat in Bibliotheca Monachorum Cisterciensium Divi Ambrosii Mediolani

E

Laudant ipsum Ghilinus in secunda parte Theatri sui Litteratorum, Chartarius in Syllabo Advocat. Sacri Concist. pag. 183, ubi etiam meminit Lucilii, & Aloysii Terzagi. Sitonus noster in Theat. Genealog. MS. penes ipsum Auctorem pag. 435., atque in Schedis, & tandem Picinellus in Athenæo pag. 243.

MDCLXXVI.

MDCLXXVI.

TERZAGUS LUCILIUS.

Augustus Terzagus Vir commendatissimus sui ævi, utpote litteris Græcis, Latinisque apprimè excultus, & Clara Biraga illustres Conjuges Mediolanenses Lucilium hunc genuere, qui tam doctum parentem æmulatus, ad studia totus se contulit, & sic feliciter, ut optimus Orator, disertissimus Philosophus, ac Poëta non contemnendus evaserit. Ob ejusdem tam præclaras dotes Cathedram eloquentiæ in Scholis Palatinis ab Excellentissimo Mediolani Senatu meritò obtinuit. Mirum est dictu, quanti omnes Lucilium nostrum fecerint Viri eruditi, atque studiosissimi Tyrones, qui ad eum audiendum summa cum laude, & ingenti profectu convolabant. Annis XLI. tanto plausu idem munus sustinuit, ut Principes aliquot, & nonnullæ Academiæ ipsum penes se habere anxiè desiderarint, sed nec officia, nec ampla stipendia ei oblata unquam à Patriæ, amicorum, discipulorumque amore avertere Lucilium nostrum potuere. Obiit igitur Mediolani septuagenario major, & tumulatus extitit in Basilica S. Eustorgii cum hoc Elogio:

LVCILIO TERZAGO MEDIOLANENSI
PALATINO GYMNASIARCHO VIRO INCLYTO
LATIIS GRAIISQVE MVSIS EXCVLTO
MORIBVS AD GLORIAM REFERTO
DOCTRINA INSIGNI ANTIQVITATIS ERVDITO
LIBRIS EDITIS ILLVSTRI
SVMMORVM PRINCIPVM GRATIA
ET OMNIVM AMORE PRAEDITO
QVI
ANNIS PVBLICE DOCVIT XLI.
LXXVI. VIXIT
PATRIAE POTIVS QVAM SIBI
IACOBVS PHILIPPVS
ORATORIAE IN PALATINIS PATERNI MVNERIS ASSERTOR
PARENTI OPTIME MERITO
MOERENS POSVIT
ANNO MDCXXXVII.
VIRTVTES LAVDESQVE VIRI PER TRISTIA FATA
NEC RAPIT INTERITVS NEC RECIPIT TVMVLVS
TERZAGI ICTA LICET GENITRIX SIT PATRIA CASV
PLVS GENVISSE REFERT QVAM PERIISSE DOLET.

Hæc sunt ingenii sui testimonia nunquam peritura:

I. Orationes plures habitæ tam in Scholis Palatinis, quàm alibi: ex Crescentii Amphit. part. II. MS. in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum. Nos verò sequentes reperimus.

II. Oratio Mediolani habita in Scholis Palatinis, in qua aguntur gratiæ Excellentissimo Senatui pro munere publicè interpretandi in iisdem Scholis sibi concesso Extat MS. in fol sign. num. 60. paginarum 9 in Biblioth. Monachor. Cisterc. Mediol. S. Ambrosii.

III. Alia in laudem linguæ Græcæ. MS. paginarum 16. ab eodem, manu sua castigata. Ibid.

IV. Alia in vituperium linguæ Græcæ. MS. paginarum 16. Ibid

V. Epistola Latina ad Cæsarem Rovidium Philosophum, & Medicum nobilissimum de suis Orationibus de lingua Græca. MS. Ibid.

VI. Alia ad Antonium Reynium de Canum rabie. MS. paginarum 6. Ibid.

VII. Preces ad gravissimum, sanctissimumque Mediolani Senatum, ut subrogetur Annibali Crucejo. MS. Ibid.

VIII. Alia ad eundem Senatum Oratio, quâ asseritur lectionem Græcam Mediolani semper fuisse etiam sejunctam à Latina, & destinatum quoque ad id munus obeundum Gymnasium habuisse. MS. Ibid.

IX. Præfatio in omnes M. T. Ciceronis Orationes. MS. Ibid.

X. Lectio, seu Explanatio lib. I. Illiadis Homeri. MS. Ibid.

XI. De Exordio generis demonstrativi. MS. Ibid.

XII. Carmina varia Latina. MS. Ibid.

XIII. Epistola ad Collegium J. CC. Mediolanensium de Interpretatione I. libri Ethicorum Aristotelis. *Ex Typographia Collegii Ambrosiani*, 1634. *in* 4.

XIV. Epistolæ plures datæ annis MDCV. & MDCVI. ad Federicum Cardinalem Borromæum. Extant MSS. in sæpe laudata Collectione Epistolarum ejusdem Card. in Bibliotheca Ambrosiana.

XV. Dialogus de Ambrosiana Bibliotheca à Card. Federico Borromæo instituta, ad Excellentissimum Mediolani Senatum. *Mediolani*, *apud Paganellum*, 1610. *in* 4.

XVI. De Regentis Hieronymi Caymi, ejusque nobilissimorum fratrum eximiis laudibus, Oratio.

XVII. De fratrum Biliorum Comitum Jo. Baptistæ Ticinensis Ecclesiæ Episcopi, ac Balthassaris amplissimis, summisque laudibus, Oratio. *Mediolani*, *apud Paganellum*, 1610. *in* 4.

XVIII. De Laudibus Illustrissimorum Borromæorum, gratulationeque de amplissimo Cardinali Federico Bor-

Borromæo Mediolani Archiepiscopo creato. Ad Sereniffimum Ranutium Farnefium Parmæ, & Placentiæ Ducem. *Mediolani, apud Malateftam*, 1595. *in* 4.

XIX. Epiftolæ verè Familiares. *Mediolani, ex Typographia Ambrofiana*, 1534. *in* 4.

XX. De familia Meltia, & de multis aliis familiis Mediolanenfibus, Oratio. Teftibus Carthario, & Picinello.

XXI. De Pefte. Teftibus iifdem.

XXII. Trattato della fame, o careftia. Ex fupradictis.

XXIII. Ad Antonium Olgiatum Bibliothecæ Ambrofianæ Præfectum Epiftola, feu potiùs Differtatio, de laudibus Grammaticorum. Data Idus Martias, MDCX. Extat in Cod. MS. pagg. 6. in fol., inter eos in 4., fign. S. num. 85. in Biblioth. Ambrofiana.

De eodem agunt Moriggia in Nobil. Mediol. lib. III. cap. XVIII. Ghilinus in II. part. Theatri, Puccinellus pag. 90. Cartharius in Syllabo Advocatorum Sacri Concistorii pag. 183. Sitonus nofter in Schedis, & Picinellus in Athenæo pag. 400.

MDCLXXVII.

TERZAGUS PAULUS MARIA.

PHyficus Collegiatus Paulus Maria Terzagus Hieronymi Mariæ, & Juliæ Sanbenedictæ conjugum filius, Alexandri item anno MDLXXXVIII. Phyfici Collegiati Mediolani ex fratre pronepos, claruit Cæfareus ac Pontificius Eques & Comes Palatinus. Per feptennium unus ex XII. Tribunalis Provifionum vocatis extitit, annis nempe MDCLXVI. MDCLXXI. MDCLXXIV. MDCLXXIX. MDCLXXXVII. MDCXCI., & MDCXCV. Vir in Oratoriis, Poëticis, Philofophicis, ac Chymicis facultatibus verfatiffimus, in Collegium cooptatur die XIV. Martii anno MDCLIV. Tantum nominis fibi acquifivit in Patria, & apud exteros, ut commercium litterarium fecum habere exoptaverint plures illius ævi Eruditi, quos inter eminent Ottho Tanchenius, Jofeph Lanzonus, ac Nicolaus Stenon, Medici omnes procul dubio de universa litteraria Republica optimè meriti. Ex ipfis fecundus Librum fuum, cui titulus „ De Jatrophyficis Ferrarienfibus, qui Medicinam fcriptis exornarunt „ Terzago noftro nuncupavit; Tertius verò Anatomen Ovati Juvencæ in Septaliorum domo Scriptori noftro oftendit, adftante etiam Manfredo Septala, alibi à nobis laudato, & Paulo Mariæ Terzago, de quo agimus, fummâ amicitiâ ita conjuncto, ut fuum infigne Mufæum, quod etiam extat, defcribere inftituerit, ut infra, cui Centones eruditos, atque rei Medicæ proficuos de fuo adjecit. Tanti quoque eum fecit Magiftratus Redditūum extraordinariorum hujus Metropolis, ut de jufta diftantia ftationis Orizarum à Civitate Novaria pro falubritate aëris judicem Terzagum noftrum decreverit. Mirum eft, quòd Auctor ifte diligentiam Cl. Mangeti effugerit poftquam tot alios minoris notæ in fuam Bibliothecam intulerat, & eum in Curtio, & Picinello commendatum videre potuerat. Pro falute tuenda Concivium fuorum totus incubuit donec mors ipfis, omnibufque bonis eum rapuit die IV. menfis Februarii anni MDCXCV. Jacet in Ecclefia Monialium Ordinis S. Francifci, vocata *Santa Maria del Gesù* hujus Urbis, hoc appofito Epitaphio:

D. O. M.
VBERTO TERZAGO PATRVELI
PAVLO MARIAE GENITORI
MEDICINAE DOCTORI COLLEGIATO
ET HIERONYMO FRATRI
IN EADEM FACVLTATE ET COLLEGIO
DOCTORI
HONORATVS INSIGNIS BASILICAE
S. STEPHANI CANONICVS
IN PIETATIS TESTIMONIVM
HOC PERFICI MONVMENTVM IVSSIT
ANNO SALVTIS MDCCXV.

Fama illius his fcriptis viget, & vigebit:

I. Mufæum Septalianum Manfredi Septalæ Patricii Mediolanenfis, induftriofo labore conftructum, Pauli Mariæ Terzagi Mediolanenfis Phyfici Collegiati geniali laconifmo defcriptum, politioribus litteraturæ profefforibus erudita humanitate adapertum, cum logocentonibus, five centonibus ejufdem Terzagi de natura Criftalli, Teftaceorum montanorum, & lapidificatorum, Achatis, Succini, Ambari, & Magnetis. *Derthonæ, apud filios qu. Elifei Violæ*, 1664. *in* 4. Hunc Librum in Italicum idioma translatum edidit Petrus Francifcus Scarabellus hoc titulo „ Mufeo, o Galleria di Manfredo Settala, tradotta in Italiano da Pietro Francefco Scarabelli da Voghera. *Tortona, per gli Eredi Viola*, 1666. & iterum 1677. *in* 4.

II. Relatio D. Pauli Mariæ Terzaghi Decani nobiliffimi Collegii DD. Phyficorum Mediolani ad Illuftriffimum Magiftratum Redditūum extraordinariorum circa diftantiam ftationis Orizarum à Civitate Novariæ pro aëris falubritate. *Mediolani*, 1681. *in fol.*

De ipfo Curtius in libro de Claris Medicis Mediol. pag. 188. Galeatius Gualdus in Relat. Status Mediol. pag. 20. & feqq. Sitonus in Chronico Phyfic. Colleg. Mediol. p. 2. art. 313. & in Theatro Genealogico p. 435. ambo MSS. penès Auctorem, necnon Picinellus in Athenæo pag. 452.

MDCLXXVIII.

TETTAMANTIUS CÆSAR.

CUm Cœtus infignis Oblatorum Congregationis SS. Ambrofii, & Caroli hujus Urbis, inftitutus fuerit non tantùm pro rebus ad Ecclefiam Mediolanenfem pertinentibus fovendis, adjuvandifque, quàm ad animarum lucrum, atque profectum, mirum non eft, quòd Viri eruditione & pietate fummè præditi fupradictæ Congregationis fint ad dignitates Ecclefiafticas, atque ad Parochiales, cæterafque facras Ædes tam in Civitate, quàm extra regendas meritò promoti; ideoque poft eorum è Collegio receffum, nemo extitit, qui Acta, & Scripta ipforum recenferet, & quod plus eft, in Regeftis ipfius Cœtus parum aut nihil de eorum parentibus, imò de patria invenitur, nam nonnulli extra Mediolanum, ac in alienis ditionibus natales traxerunt. Mihi igitur, aliifque pluries accidit fruftra de eis aliquid expifcari. Cæfar Tettamantius unus eft ipfius Congregationis, cujus præter Sacræ Theologiæ Magifterium, atque infignem Canonum peritiem, necnon munus Confeffarii Monialium infignis Parthenonis Sanctæ Mariæ in Monte propè Varifium plures per annos laudabiliter geftum, unde ad Parochialem Ecclefiam Oppidi Robecchi translatus eft, nihil aliud novimus, id tantum referente Picinello, licèt nullam pofthabuerimus diligentiam, ut uberiora dare liceret, quæ Lector ab aliis expectet.

Edidit :

I. Istoria del Sacro Monte sopra Varese. *Milanò, presso Ponzio, e Piccaglia*, 1614. *in* 8.
II. Vita della B. Cattarina da Pallanza. *In eod.* Libro. Hanc quoque in Latinum sermonem versam ediderunt Cl. Bollandistæ in Tomo I. mensis Aprilis pag. 644.
III. Vita della Beata Giuliana. *Ibid.*
IV. Vita di Benedetta Biuma. *Ibid.*
V. Vita di Lucrezia Alciata. *Ibid.*
Ex supradicto Picinelli Athenæo pag. 144.

MDCLXXIX.

THADO.

THado Mediolanensis Ecclesiæ Archiepiscopus (quem Carolus de Venasque in arbore Genealogica Familiæ Grimaldæ, hujus Familiæ germen fuisse contendit, de quo tamen alibi de cognominibus jam dicta repetimus) tam præclaris doctrinæ splendoribus eluxit, atque eruditionis radios effudit; ut passim Sapiens & diceretur, & haberetur. Proximè post Angelbertum hujus Metropolis Præsulem, electus est Antistes anno DCCCLI. & traditum sibi gregem piissimè pavit. Magnæ enim probitatis merito à Nicolao hujus nominis I. Summo Pontifice Sanctissimus frater appellari meruit in litteris ad ipsum datis, & infra memorandis. In causa Engeldrudis uxoris Comitis Bosonis, quæ satis nota est omnibus in Ecclesiastica historia vel tantillum versatis. proprio diffidens judicio, accitis ex universa Provincia Suffraganeis Episcopis Concilium celebravit, quod etiam ab Apostolica Sede admittendum curavit. Hac super re sic Nicolaus I. ait: „ Scriptum super hoc „ propriis manibus roboratum efferentes, & sententiam, quam à Sede Apostolica in Engeldrudam „ uxorem Bosonis Sanctissimus Frater noster Archie„ piscopus Mediolanensis Thado, & cæteri Episcopi „ nostri petierunt admittendam &c. Quinimmo Pontifex idem tanti habuit Virum hunc in sacris Canonibus versatissimum, ut de gravissimis Ecclesiæ negotiis ipsum quandoque consuluerit. Id apertè patet legentibus Gratiani Decretum parte II. causa XVII. quæst. IV. can. IV. de Presbyterorum flagellatoribus, ut pleniùs infra dicemus. Ambrosianæ Ecclesiæ Ritus adauxit, instituto Exaltationis Sanctæ Crucis Festo, quotannis primo mensis Octobris Sabbatho celebrando. „ Quod Officium (inquit Beroldus) fit pro „ Exaltatione Sanctæ Crucis, secundùm judicatum „ Thadonis Sapientis, quod instituit pro remedio „ animæ suæ. „ Et post pauca: „ Finito Vespere to„ tus Chorus major honorificè debet habere fruges „ & vinum datas ab Abbate Sancti Ambrosii, qui „ tenet beneficium, quod judicavit prædictus Sa„ piens Thado &c. „ In Basilicam & Monasterium Sancti Ambrosii hujus Urbis munificus fuit, & petente ipsius Cœnobii Abbate, ipsi plura contulit ornamenta. Sedit annos VI., atque abiit è terris anno DCCCLXIX., quamvis eruditissimus Vir Carolus Sigonius lib. V. de Regno Italiæ vitam ejus protrahat ad annum usque DCCCLXXV., quod à veritate quàm sit alienum, facilè agnoscent qui Mediolanensium Præsulum Indices consuluerint. Sepultus jacet in supramemorata Basilica Ambrosiana.

Hæc doctrinam illius commendant :

I. Synodus Provincialis in causa, de qua supra meminimus, Engeldrudis. Ea quidem, quod sciamus, non extat; verumtamen de ipsa habemus testem prælaudatum Nicolaum I. Summum Pontificem in Epistola sua LVIII.
II. Consultationis Thadonis nostri ad eundem Papam Nicolaum mentio est apud Gratianum loco citato. Ubi etiam habetur ejusdem Pontificis ad Thadonem Epistola.
III. Judicatum, sive Constitutionem ipsius pro Festo Exaltationis Sanctæ Crucis in Ambrosiana Ecclesia instituto, memorat Beroldus apud Puricellum in Differt. Nazariana cap. LXXXII. num. I. & sequentibus, ubi plura de Thadone ipso toto capite scribit.
IV. Ejus Diploma datum mense Febr. anno DCCCLXVII. favore Monasterii Ambrof. extat apud eundem Puricell. in Monum. Basilicæ Ambrof. num. CXV.
Meminerunt tanti Antistitis Scriptores omnes rerum Mediolanensium. Petrus Pithæus pag. 863. Ughellus in Ital. Sacr. Tom. IV. in Archiep. Mediol. Sitonus noster humanissimus in Schedis, aliique permulti.

MDCLXXX.

THEODORUS.

THeodorus hujus nominis Secundus Mediolanensium Antistes, post obitum Sancti Benedicti ejusdem Ecclesiæ Præsulis, quem suo laudavimus loco, Cathedram ascendit circa annum Christi DCCXXV. Cùm autem ob Barbarorum furorem Ambrosianos Ritus confusos reperisset, eos ad pristinam revocavit dignitatem, adeout Sanctus Carolus in Bulla præfixa Missali Ambrosiano Theodorum inter eos numeret, qui de hujus Ecclesiæ Ritibus optimè meriti sunt. Sanctum Bonifacium Germanorum Apostolum, inde cùm regrederetur, hospitem habuit. Sibi commissam Ecclesiam optimè rexit annos XIV. Cùm verò mortalitatem deposuisset, sepultus est in Monasterio Horonæ, quod Soror ejus Horona à se excitatum proprii nominis appellatione signaverat. Monasterium autem hoc Horonæ sine Auronæ surgebat eo loco, ubi nunc sedem habent Moniales Capuccinæ Sanctæ Barbaræ. De consecratione verò Capellæ, sive Ecclesiæ ejusdem Monasterii, hæc leguntur in Diplomate Anselmi IV. Archiepiscopi, an. MCXCIX. „ Ego Anselmus Archiepiscopus fuste Pastorali desi„ gnavi Capellam in horto ejusdem Monasterii San„ ctæ Auronæ justa murum Civitatis ædificandam ab „ ipsa Abbatissa &c. „ Ibi multa quoque leguntur de Sacrarum Virginum disciplina. „ Dat. XV. Mar„ tii in Curte Monasterii Sanctæ Auronæ. „ Illud autem extat in Collectione Sormani. At Theodorus Rituum eruditione præstans Matutini Officii mysteria, cœremoniasque more Ambrosiano solemnes libro enucleatè perscripsit,

Cujus titulus est :

I. Theodori Mediolanensis Antistitis Expositio Matutinalis Officii Ambrosiani. Illud edidit Petrus Casola Basilicæ Metropolitanæ Canonicus Ordinarius, unà cum Breviario Ambrosiano, foliis grandioribus, anno 1490. typis Mediolanensibus, impress. in pergameno. Huic Operi Casola hæc verba præfixit: „ Sic ad majorem „ devotionem legentium, ac celebrantium Divina Offi„ tia promovendam: ponitur Speculum Matutinalis „ Offitii: juxta morem Beatissimi Ambrosii. Et ne „ careat auctoritate: editum fuit à Beato Theodoro Ec„ clesiæ Mediolanensis Præsule. „ Habetur etiam MS. in fol. apud Canonicum Jo. Andream Iricum.
Meminit hujus Operis Tabula Episcoporum Mediolanen. in Actis hujus Ecclesiæ consita num. 45. Besutius in Historia Pontificali eodem numero.
II. Ejusdem Theodori Scripta de Antiphona septies repetenda ad Crucem eo tempore, quod Adventui Domini est dicatum, citat, & diligenter examinat Anonymus quidam Mediolanensis in Dissertatione MS. in fol. pagg. 9., quæ extat apud Canonicum Joannem Andream Iricum prælaudatum.
Agunt de eo Ughellus in Ital. Sac. Tomo IV. in Archiep. Mediolanensib. Acta Ecclesiæ Mediol. Parte VI. Papebrochius in Propyleo præfixo Tom. VII. SS. Maji. Clarifs. Saxius noster in Historia Typographica Mediol. huic Operi annexa, aliique plurimi.

MDCLXXXI.

A

MDCLXXXI.

THOËSCUS ANTONIUS.

EOs inter, qui ex Clericorum Seminario à Sancto Carolo in hac Metropoli instituto, tamquam uberiores fructus prodiere, est juremeritò recensendus Antonius Thoëscus, quem promiscuè nunc Joannem Antonium, nunc Franciscum Antonium vidimus nuncupatum. Juvenis adhuc ea dedit tot inter adolescentes Ecclesiasticæ militiæ adscriptos probitatis atque ingenii sublimis specimina, ut propterea ab optimo morum scrutatore Federico Cardinali Borromæo seligi meruerit, qui in Congregationem Oblatorum S Ambrosii traduceretur. Recurrente igitur die II. Aprilis anni à partu Virginis MDCII. quo secunda Feria Paschalis solemnitatis celebrabatur, memoratus Præsul ad S. Sepulchri Templum se contulit, ubi Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento cooptandis in Congregationem administrato, octo Seminarii Alumnos, quos inter tertium tenebat locum Thoëscus noster, ad emittenda oblationis, atque obedientiæ vota recepit; qua re absoluta, in Oratorium secessit, præcedentibus Oblatis, ibique Sermonem habuit de puritate intentionis, quam omnes Oblati in sua vocatione habere debent, quemadmodum colligitur ex Libro Act. ejusdem Congregat. signato A. pag. 88. Idem Purpuratus Antistes die XXIV. Maji sequentis anni ad Subdiaconatus Ordinem Thoëscum promovit, qui demum die V. Martii anni MDCV. Sacerdos est constitutus; nec diu post Librum edidit infra indicandum, cùm jam Sacræ Theologiæ laureâ donatus fuisset. Vacante postea cura animarum in Parœcia S. Mariæ Pedonis, seu, ut aliis placet, Podonis, sub qua paternas ædes Borromæa tenebat, & adhuc tenet nobilissima Domus, huic Ecclesiæ Federicus Archiepiscopus Thoëscum præfecit; quam diligenter administravit, quousque quadragesimum ætatis suæ annum vix attingens vivere desiit, priusquam ab eodem Cardinali Ecclesia ipsa erecta fuisset in Collegiatam, Parocho in Præpositum commutato, additisque Canonicis, quod comprobatum fuit Apostolicæ Sedis litteris sub anno Domini MDCXXVII. Reperitur etiam alter Antonius Thoëscus, forsitan laudati ex fratre nepos, pariter Seminarii Alumnus, qui dictante Clarifs. Viro Jo. Petro Puricello Theologicam scientiam scripsit, & in IV. Volumina redegit annis MDCXLVIII. & seq. ut in Elogio Puricelli ejusdem jam indicavimus.

B

C

D

Senior Thoëscus hunc ingenii sui fœtum vulgavit, nempe:

I. De Invocatione Sanctorum, Tractatus, Auctore Francisco Antonio Thoësco S. T. D., & Congregat. Sancti Ambrosii Oblato. *Mediolani, apud Pontium*, 1607. *in* 8.
Laudatur à Julio Cæsare Bonomio Congregat. Oblatorum Cancellario, in libro, cui titulus: Status Oblatorum MS. signat. AA. in Domo S. Sepulchri servato, ubi ad annum MDCII. ita legitur: „ Gio. Antonio Toesco, Curato di S. Maria Pedone, Uomo di Lettere. „ Nec parvi æstimandum est hoc breve elogium, cùm veteres ejusdem Congregationis Cancellarii parcè nimis suorum laudes conscripserint; unde si modestiam, atque ab Institutore suo haustam humilitatem laudare cogimur, perditam longo temporis intervallo tot clarorum Virorum notitiam deflere, ac quodammodo criminari compellimur.

E

MDCLXXXII.

THOMAS.

THomas, cui à patria Mediolano, pro consuetudine Ascetarum, inditum fuit Cognomen, Ordinis Prædicatorum Regulam sub XV. Sæculi finem amplexus, in Cœnobio Suorum apud Sanctam Mariam sub titulo Gratiarum floruit. Vir fuit eleganti præditus ingenio, & inter alia politioris litteraturæ ornamenta, Mathematicas coluit disciplinas. Harum gratiâ magnum sibi comparavit nomen Sæculo XVI. ineunte. Supremum illius annum neque Altamura, neque Rovetta tradidere, quorum tamen primus ipsum recenset ad annum MDX., alter verò ad annum sequentem.

Scripsit, quæ hîc memoramus Opera:

I. Epitoma de proportionibus motuum. MS.
II. De Sphera. MS.
III. Opuscula alia de re mechanica. MSS. Omnia in Bibliotheca prædicti Cœnobii Sanctæ Mariæ Gratiarum Mediolani
Laudatur à prædictis Altamura, & Rovetta, atque ex eis à Quetif, & Eccard in Biblioth. Script. Ord. Præd. Tomo II. pag. 24.

MDCLXXXIII.

TIGNOSIUS ANGELUS FRANCISCUS.

CEleberrimo Ordini Servorum Beatæ Mariæ Virginis se adscripsit Angelus Franciscus Tignosius forsan filius Joannis Baptistæ, cujus Sepulchrale Elogium legitur in Templo Sancti Francisci hujus Urbis sequentibus notis, ex quibus facilè argui potest Angelum Franciscum unicum ejus liberum extitisse, ideoque postquam ipse ad Religionem migrasset omnia sua bona in pauperes erogavisse.

D. O. M.
IOH. BAPTISTAE TIGNOSIO
QVI SCRIBAE MVNERE
APVD SENATVM MEDIOLANENSEM
INCVLPATE FVNCTVS EST
FORTVNASQVE SVAS OMNES
PAVPERIBVS ALENDIS
ET VIRGINIBVS
IN MATRIMONIVM COLLOCANDIS
MORIENS PERPETVO EROGARI IVSSIT
PROBITATIS AC PIETATIS MONIMEN
FAMILIARES POSVERVNT
OBIIT PRIDIE CALENDAS IVNII MDXLII.

A Picinello, ut optimus Theologus, atque egregius Concionator laudatur Angelus Franciscus, de quo Sui Ordinis Sodales etiam sæpè rogati, nec tantillum nobis dederunt, ideoque nec acta, nec annum mortis à nobis expectet Lector benevolus; nam Opera ipsa fortuitò damus, utpote quæ præ manibus in evolvendis maximo labore tot Codicibus variarum Bibliothecarum nobis sors obtulit.

Hæc

Hæc funt :

I. Pronoftico, e Difcorfi Spirituali fopra l'anno MDLXXXVI. *Milano, preffo Pacifico Ponzio*, 1586. *in* 4.
II. Abcedario di alcune fimilitudini tolte dalla Scrittura, ed applicate a Maria Vergine, divifo in XXX. Difcorfi. *Milano, preffo il Tradate*, 1598. *in* 8.
III. Regio Diadema di XII. pietre preziofe per efpofizione del Cantico Salve-Regina, divifo in XII. Lezioni. *Milano*, 1600., *e* 1603.
IV. Statua di Maria Vergine. Difcorfi Sacri. *Milano, preffo il Tradate*, 1605.
V. Cœlefte Connubium ex Angelica Salutatione excerptum, Auctore Angelo Tignofio. *Mediolani, apud Tradatum*, 1606. *in* 4.
VI. Quarefimale. Quod typis paratum habebat, tefte Picinello.

De eo Maraccius in Bibliotheca Mariana, Tom. I. pag. 58. atque fupradictus Picinellus in Athenæo pag. 35.

MDCLXXXIV.

TIGNOSIUS RAPHAEL.

RAphaël Tignofius Mediolanenfis, honeftiffima natus eft Familia (ex qua jam exeunte Sæculo XIV. prodierat Francifcus Marci filius, & Juris Confultus Collegiatus hujus Metropolis, in ampliffimum eum Cœtum cooptatus anno MCCCLXXXV., poftmodum Patriæ Decurio, præclarifque aliis muneribus functus) & quamvis Sacris effet minifteriis inter Clericos mancipatus, cùm tamen legum peritiem profiteretur, & in Utroque Jure Lauream fuiffet promeritus, calamum à legalibus rebus confcribendis abitinere non potuit, præfertim cùm de Principis fui Juribus ageretur. Prodierat anno MDCCIX. è prælis Meffanenfibus Opus quoddam Siculi Eruditi ex Ordine Prædicatorum fub nomine Colirii è tribus (ut Auctor metaphoricè loquebatur) fimplicibus compofiti. Hujus libri argumentum erat Philippi V. fu- A per Hifpaniarum Regna jus afferere. Quocirca Tignofius nofter Caroli III. ejufdem Monarchiæ Regis, qui ad Imperialis Dignitatis evectus faftigium Caroli VI. nomen affumpfit, jura fervare ftuduit, Opere mox recenfendo.

Illud eft :

I. Apologeticus Difcurfus Politico-legalis in Colirium R.P.N. de Januariis Meffanenfis manipulatum. Hunc typis paratum habuiffe anno MDCCXI. Auctorem ipfum, cui animus erat labores fuos prælaudato Carolo VI. Augufto dicare cognovimus.

Ex Ephemeride Litteratorum Italiæ, Tomo X.

MDCLXXXV.

TINCTORIUS B. GERARDUS.

GErardus Tinctorius in Infigni Modoëtienfi Oppido, genere non ignobili ortus, à puero Patre orbatus, abftinentiæ, humilitatis, & mifericordiæ operibus toto, quo vixit tempore, fe exercuit. Nofocomium in Patria juxta Flumen Lambrum fundavit, attributa de Paternis bonis dote. In hoc pio loco ferventiffimus Dei famulus ægris tam cœleftia, quàm humana fedulus minifter pluribus impertitus eft annis, adfcitis in Sodalitium quoddam Viris aliquot C pietate præftantibus. Multis claruit miraculis, quæ fufiùs recenfentur in ejus Actis apud Bollandiftas ad diem VI Junii. Quievit in Chrifto anno MCCVII. eadem die VI. Junii, ut ipfe paulò ante prædixerat, ætatis fuæ anno LXXIII. Innocentio III. Summo Pontifice. Sepultus fuit in Ecclefia S. Ambrofii in Patria, quæ ab eo Sancti Gerardi dicitur. Jacebat olim in marmoreo ornatiffimo tumulo, hac Infcriptione adjecta :

SANCTO GERARDO DE TINCTORIBUS
HVMILITATIS ET PVDICITIAE SINGVLARIS VIRO
MIRIFICAE CHARITATIS IN PAVPERES
QVIBVS FOVENDIS PVBLICVM VALETVDINARIVM EXTRVXIT
PRAEDIISQVE LOCVPLETAVIT
MIRACVLORVM GLORIA CLARISSIMO
TANTO CIVI TAM BENEMERITO
PATRI PATRIAE
MONVMENTVM HOC PRIORE MVLTO ILLVSTRIVS
MODOETIA BENEFICIORVM MEMOR
PONI MAND. ANNO MDCXXII.

At Contribulum fuorum pietas facra Gerardi Offa inde extracta anno MDCCXL. die XXIV. menfis Julii, accedente majorum decreto, in Urnam argento, chriftalloque pellucida exornatam transferenda, & collocanda curavit. Infpexerat Gerardi Corpus Sanctus Carolus Borromæus, ejufque precibus permotus Gregorius XIII. in Ecclefia Modoëtienfi Officium de eo duplex recitari conceffit.

Hæc reliquit :

I. Statuta de cuftodia, regimine, cura, electione Miniftri, de receptione Converforum, & vifitatione infirmorum pro Nofocomio à fe condito, an. MCLXXIV exarata. Extant in Actis publicis Fundationis ejufdem, quæ D funt apud Bolland. loco citato.

Extant ibidem depofitiones teftium fuper cultu & miraculis ejus, coram Carolo à Bafilica Petri à S Carolo Delegato, anno MDLXXXII. dieque XXVII. Augufti receptæ.

Ejus Acta, & miracula fcripfit Anonymus Modoëtienfis, de quo jam diximus fuo loco. Idem egit alter Anonymus recentior libro edito anno MDCCXL. Orationem habitam de rebus geftis Sancti Gerardi à Jofepho Ferrario, citat Petrus Paulus Bofca in Notis ad diem XXVII. Januarii in Martyrologio Mediolanenfi, ubi afferit Socium Sancti Gerardi fuiffe Beatum Manfredum Presbyterum & Eremitam Civem Mediolanenfem, quem ex Clariffima Septaliorum Familia ortum effe, inter alios tradunt Bollandi Continuatores ad diem XXVI. Jan., præcipuè verò loquitur idem Bofca de Sancto Gerardo ad diem VI. Junii, ubi in Notis plura de eodem tradit, & Authores citat de ipfo fcribentes.

MDCLXXXVI.

MDCLXXXVI.

TINELLUS PETRUS HIERONYMUS.

EO potissimùm tempore, quo Mediolanensis Urbs diro pestilentiæ morbo vexata recurrente post Christum natum anno MDCXXX. ad ultimum pæne excidium redacta fuit, prima sollicitudinis suæ, ac charitatis testimonia præbere cœpit Petrus Hieronymus Tinellus, eximii in patriam amoris Vir, jam Sacris initiatus, post diligens Philosophiæ nec non Theologiæ studium in Collegio Braydensi Patrum Societatis Jesu, ob cujus postremæ peritiem Doctorali Laurea donatus fuerat; Animarum enim saluti consulens, nihil omisit, ut vitæ etiam periculo sacram Pœnitentiæ expiationem infirmis, ac morti proximis sollicitè impertiretur. Cùm prorsus tam dira lues ab hac Regione excessisset; non destitit Tinellus suscepta Sacerdotalis muneris officia diligenter implere; ideoque illi demandata fuit animarum cura in Parœcia SS. Prothasii & Gervasii, quæ appellatur ad Monachos, ea nempe de causa, quòd Benedictinorum ibi olim adesset intramuranum Cœnobium, ex quo major Monachorum pars ad extramuranum Sancti Simpliciani processit, & post diuturnioris temporis decursum omnes tamdem Sancti Benedicti Asseclæ eò se contulerunt, ut pluries in hocmet Opere fuit indicatum. Cura animarum ad hanc Parœciam spectantium, quinimmo & ad alteram Sancti Cypriani appellatam, à Sancto Carolo Apostolica auctoritate prædito extinctam, duobus Rectoribus commissa fuit, ut quæ ad Portam Novam portio spectat, uni ex ipsis, quæ ad Comensem alteri sit attributa. Primam harumce portionum post obitum Theodori Carentii administravit Tinellus, ut ex Libris Matrimoniorum eruitur, à die Julii tertio anni MDCXXXIV. usque ad septimum Februarii anni MDCLXIX, quo in munere Ecclesiæ suæ decorem augere satagens, Templi structuram ad eam auri, & sacrarum imaginum majestatem perducendam, quæ nunc usque viget, consilio promovit, & opere. Cùm Redemptoris Crucifixi Sacellum adhuc incompositum, inornatumque offendisset, Luciæ Medæ piæ mulieris, suæque curæ commissæ animum flexit, ut quod pretii deerat ad complendum opus, libentissimè supremis tabulis assignaret, die XIX. Augusti MDCXXXIX. confectis, & à Francisco Bossio Mediolani Notario expletis. Unum nunc usque superest æs Campanum Tinelli nomine signatum, & duo Sacra ad lucis ortum, ac prope meridiem quotidie in eadem Ecclesia celebrantur, quorum erectionem præfata mulier, suadente Tinello, pecuniâ suâ decrevit, eique, nec non ejusdem successoribus, fiduciario nomine disponenda commisit. Tot inter curas ad Ecclesiæ cultum spectantes, mentem quoque convertit Tinellus ad Latinam, Italicamque Poësim, cujus adest indicium in Opere ad calcem designando, licèt vanâ prorsus diligentiâ conquisito, ut specimen saltem quorumdam Carminum Lectoribus præberemus. Postquam triginta quinque annorum curriculo Parœciam ministrasset, merito probitatis ac diligentiæ suæ à Clemente IX. Pontifice Maximo Præpositus Ecclesiæ Collegiatæ Sancti Thomæ Apostoli, quam vulgus in Terra amara nuncupat, est designatus, uti eruitur ex Litteris Apostolicis die XV. Januarii anni MDCLXIX. scriptis; quibus etiam ad Ecclesiæ SS. Gervasii & Prothasii regimen ei subrogatur Gerardus Brambilla Metropolitanæ priùs Basilicæ Pœnitentiarius. Canonicorum Collegio novæque Ecclesiæ aliquot annos optimè præfuit, famamque integerrimi sedulique Rectoris adeptus senex obiit, in præ-

A taxata Sancti Thomæ Ecclesia condito ejus Cadavere.

Hic est Libri ab eo conscripti titulus:

I. De rebus adhuc in bello gestis à Ferrante Attendolo Bolognino. Poëmata Latina atque Italica Petri Hieronymi Tinelli S. T. D., & Parochi Sancti Prothasii ad Monachos. *Mediolani, apud Ghisulphum*, 1638. *in* 4.

MDCLXXXVII.

B TIRELLUS ALBERTUS.

PEtrus Paulus Caravaggius senior, Vir Mathematicis studiis celeberrimus, quem congruo jam commendavimus loco, plures in eadem facultate discipulos habuit, quos inter memorandus nunc venit Albertus Tirellus Arithmeticæ, atque Geometriæ Professor. Hic sub tanto Præceptore institutus ita profecit, ut nedum sibi, sed aliis quoque didicerit. Nam ut adolescentes Concives suos Mathesis studiosos juvaret, ad nunc enunciandum Opus conscribendum se convertit; moxque in vulgus emisit

C Hoc titulo:

I. Modo di raddoppiare ogni Triangolo rettilineo, e conseguentemente ogni figura rettilinea, senza passare tanto nel costruire, quanto nel dimostrare i confini del primo Libro d'Euclide. Problema dato in luce ad utilità de' Giovani studiosi degli Elementi d'Euclide, da Alberto Tirelli Milanese, che professa Aritmetica, e si diletta di Geometria. *In Milano, nella Stampa di Lodovico Monza*, 1628 *in* 4.
Memoratur in Cinelli Bibliotheca Volante, pluteo IV.

MDCLXXXVIII.

D TOLENTINUS CHRISTOPHORUS.

GEntis Tolentinæ Mediolanensis Stemma Genealogicum nobis perhumaniter de more communicavit egregius Chronologus & J. C. Sitonus noster; quod incipit à Nicolao pro Republica Florentina armigerorum Generali Præfecto, qui obiit anno MCCCCXXXV., & prosequitur usque ad Christophorum nostrum, ejusque descendentes. Carolus Nicolaus Tolentinus, & Anna Maria Fundria Conjuges ipsum genuere, qui vestigia majorum suorum prosequendo Librum scripsit ut infra. Claruit & ipse pluribus titulis insignitus ab anno MDCLXII. ad MDCC. Extat in Sacello Divi Augustini in E Ecclesia Sanctæ Mariæ Coronatæ PP. Augustiniensium P. C. Mediolani Sepulchralis ex marmore Inscriptio, ad servandam Joannis Tolentini memoriam posita à Carolo Nicolao, genitore prælibati Christophori junioris, de quo nunc agimus, tenoris ut sequitur:

D. O. M.
HIC IACET IOHANNES TOLENTINVS
ARMORVM DVCTOR
GENER AC CONSILIARIVS
ILLVSTRISSIMI FRANCISCI SPHORTIAE
DVCIS MEDIOLANI
OBIIT ANNO MCCCCLXX.
CVIVS MEMORIAM VETVSTATE COLLABENTEM
COMES NICOLAVS TOLENTINVS
COMITIS CHRISTOPHORI HAERES
DENVO ERIGENDAM CVRAVIT
ANNO MDCLX.

Scripsit Christophorus, de quo loquuti sumus,

I. Tractatum Historicum, & Genealogicum de Familia Comitum Tolentinorum Mediolani Patriciorum, ab anno MCCCX. ad annum MDCXCVII., deque aliis Nobilibus 100. Familiis cum Tolentina Gente per affinitatem conjunctis. MS. pagg. 456. in folio. Extat penes Comitem Franciscum Tolentinum præfati Comitis Christophori Authoris ex filio nepotem. Item penes Clar. Advocatum Joannem de Sitonis de Scotia.

Meminit ejusdem Joseph Benaglius in Hist. Magistr. Extraord. pag. 176., & in Elencho Feudatar. Status Mediol. pag 63. & 83, necnon Advoc. Sitonus in Theathro Genealogico Sitoniano pag. 436. MS. in fol. penes Authorem.

MDCLXXXIX.

TOLENTINUS JOANNES.

Ex nobili Tolentinorum familia, de qua in Christophoro mox à nobis laudato supra egimus, ortus est Joannes, qui parentes habuit Nicolaum Equitem auratum, Armigerorum ductorem, Ducalemque Consiliarium, & Mediolani Decurionem, necnon Luciam Castillionæam, Guarnerii J. C. Collegiati filiam. Diem vidit primam anno reparatæ Salutis MCCCCLXXI. & non tantùm Græcis, Latinisque litteris optimè excultus illuxit, sed etiam in utroque Jure tam Pontificio, quàm Cæsareo; ideoque Cathedram Senatoriam ascendere meruit anno MCCCCXCV. Inter Decuriones Mediolanenses adscriptus anno MDXIII. pluribus Feudis tam in Ducatu Urbini, quàm in Principatu Papiensi, & in Comitatu Alexandriæ donatus, quodque magis ad nostram rem pertinet, Prosa ac Poësi Latinaque eloquentia summè præditus, claruit usque ad annum MDXVII. qui fuit ei ultimus. Jacet in Sacello D. Augustini ad familiam suam spectante, in Ecclesia S. Mariæ Coronatæ hujus Urbis, cum sequenti Inscriptione, apud quam legitur quoque illa parentis sui Nicolai.

TOGA ET ARMIS
VALE TYDEA CONIVX
VALETE LIBERI
NEC TV DEINCEPS CONIVX
NEC VOS ERITIS LIBERI
IOHANNIS TOLENTINATIS
SENATORIS COMITIS EQVITISQVE
MDXVII.
ΚΥΡΙΕ ΡΥΣΑΙ
ΨΥΧΗΝ ΕΜΗΝ

Supersunt de ipso:

I. Joannis II. Tolentinatis Equitis Senatoris Commentaria rerum potissimùm in Insubria gestarum ab anno MCCCCLXX. ad annum MDXII. MS. in pergameno egregio charactere, cum miniaturis, & auro in fol. adservatur penès Comitem Franciscum Tolentinum ejus posterum.

II. Epistolæ Latinæ ad diversos insignes eruditione Viros ejusdem Jo. coævos. *Mediolani*, 1511. *in* 4.

Inter eas adsunt nonnullæ ad subsequentes ejusce ætatis Litteratos, videlicet:
Ad Andream Conradum Sacerdotem, Musarum decus.
Ad Platinum Plattum insignem Rhetorem, ac Poëtam.
Ad Balthassarem Tachonum Ducalem Cancellarium.
Ad Fratrem Baptistam de Spagnolis Mantuanum, Poëtam, Ord. Carmelitarum Priorem Generalem.
Ad Comitem Joannem Ludovicum Landum Placentinum, ejusdem Uxoris fratrem.
Ad Lancinum Curtium, Poëtam eximium.
Ad P Cornelium Scribonium.
Ad Stephanum Dulcinum Duc. Canonicum Scalensem.
Ad Marcum Antonium Sabinum.

Præfati Comitis Joannis Tolentini litteris & armis conspicui cum laude meminerunt Tristanus Calchus in Nuptiis Mediolanens. & Estens. Princip. pag. 96. Franc. Sansovinus in Hist. famil. illustr. Ital. pag. 281. Stephanus Dulcinus in Epistol. an. MDV. Lancinus Curtius in Sylvis: Frater Baptista Mantuanus Carmelita Poëmatum suorum lib. 4. sub artic. Nicolaus Tolentinus, impress. *Mediol. an.* 1509. Advocatus Joannes Sitonus in Syllabo Senatorum artic. 217. pag. 12. impress., & in Theatro Genealogico Sitoniano pag. 436. in fol. MS. penès Auctorem. Comes Christophorus Tolentinus in Memoriis historicis familiæ Tolentinæ pag. 238. MS. in fol. penès eundem Advocatum Sitonum.

MDCXC.

TONNIUS JOANNES.

Vallis Saxina pars non ignobilis est Ducatus Mediolanensis inter Lacum Larium, & Agrum Bergomatum sita. Paruit olim Turrianæ Gentis imperio, in eam etenim Vallem se receperat, postquam, Vicecomitibus favente fortunâ, hac Metropoli pulsa fuit. Plura sunt ibi Oppida, & Pagi, quos inter Tolmetium Joannis Tonnii nunc laudandi patria computatur. Liberalibus hic disciplinis excultus fuit, & ad historiam conscribendam proclive habuit ingenium. Huic ut satisfaceret, Turrianæ Familiæ prædictæ vetusta scrutatus monumenta, Opus infrà enunciandum composuit, in quo ejus Gentis nobilitatem, & Virorum ex ipsa ortorum præclara gesta latino sermone descripsit. Quo floruerit tempore Auctor iste

iste Picinellus non prodit, ideoque deficientibus documentis plura dare nobis non licet.

Scripsit igitur:

I. De Familia Turriana. MS. hoc memorat citatus Picinellus, locum tamen ubi servetur non indicat.
Ita Picinellus in Athenæo pag. 381.

MDCXCI.

TONSUS BENEDICTUS.

Michaël Tonsus, à nobis paulò post laudandus, JC. Coll. Mediolanensis, Ducalisque Consiliarius, atque Susanna Archinta conjuges nobilissimi Benedictum, de quo nunc agimus, genuerunt. Exactâ laudabiliter inter litterarum rudimenta sub optimis Præceptoribus pueritiâ; Legum studia amplexus fuit Benedictus noster, assumptâque Togâ inter Juris Consultos Collegiatos meruit recenseri anno MDX. Anno præcedente unà cum Nicolao Antiquario, Bernardino à Basilica petri, Jacobo Serennio, Joanne Jacobo Rusca, Paulo de Balsamo, Francisco Besutio, & Francisco de Homate, Legatus missus fuit A à Patriæ Moderatoribus ad Ludovicum XII. Francorum Regem, ut ei recentem de Venetis victoriam Mediolanensis Civitatis nomine gratularetur. Gratissimum extitit Regi hujuscemodi officium, præcipuè tamen miratus est Ludovicus Orationem à Tonso habitam coram plerisque Principibus; quapropter ipsi nedum gratias egit, verùm etiam discedentem Rex ipse proprio ense accinxit, suaque sponte Equitem creavit adstantibus Cardinalibus Ferrariensi, & Finariensi, aliisque pluribus Proceribus. Ea super re Sebastianus Ferrerius Gallianici Dominus ad hujus Metropolis Præfectum, atque XII. Ædiles litteras, inferiùs enunciandas, dedit. In Patriam reversus Tonsus Urbis Præfecturam gessit anno MDXII. mox inter Quæstores Magistratus Annonæ f dit; cùmque majora B in dies prudentiæ, atque eruditionis argumenta præberet, ab Octaviano Maria Sfortia Vicecomite Laudensi Episcopo, Sacri in Italia fœderis Commissario, atque Ducatus Mediolanensis Moderatore, circa annum Christi MDXXV. Senator, & anno MDXXVII. die IX. Novembris Cremonensis Urbis Prætor adlectus fuit. At nondum expleto Præturæ biennio, IV. Nonas Aprilis anno MDXXVIII. fato concessit. Ei à Cremonensibus sumptu publico parentatum est solemniter, orante in illius funere Daniele Cajetano Cremonensi Rhetore celeberrimo. Cadaver Templo S. Dominici ipsius Urbis inlatum, apud Aram maximam humo traditum fuit; hac Epigraphe impositâ:

D. M.
BENEDICTI TONSI M. F. MEDIOLANENSIS PATRITII
I. V. C. DVCALIS SENATORIS PRAET. EQV. PRO PRIN.
P. P. LACRYMOSA CREMONA P. I.
MDXXVIII. IV. NON. APRILIS
VIXIT AN. XLI. M. IV. D. VIII.
QVEM PATREM PATRIAE RAPVIT MORS IMPROBA TONSVM
LVGE VRBS VIX TALEM SECVLA LONGA DABVNT.

Ejusdem pariter Benedicti suæque conjugis Camillæ de Zanchis olim filiæ J. C. Ambrosii Zanchii Ducalis Mediolani Senatoris, & Decurionis meminit Cœ- C notaphium, quod in Templo Sanctæ Mariæ Braydensis Mediolani conspicitur, hisce notis:

D. O. M.
CAMILLAE RARISSIMAE
PROBITATIS FOEMINAE
BENEDICTI TONSI SENATORIS
OLIM INTEGERRIMI
AMPLISSIMISQVE HONORIBVS PERFVNCTI
CONIVGI FIDISSIMAE
REPENTINO FATO EXTINCTAE
MICHAEL ET ALEXANDER TONSI
FILII PIENTISSIMI
MATRI DVLCISSIMAE POSVERVNT.

Laudatur ejus

I. Oratio ad Ludovicum XII. gratulatoria pro victoria de Venetis reportata, ut jam diximus. Hoc eloquentissimum hujus Auctoris Opus MS. apud ejusdem posteros servabatur, teste Comite Octavio Archinto loco mox citando.

D Litteræ supradictæ Sebastiani Ferrerii ad Vicarium, & XII. Viros Provisionum appellatos Urbis Mediolani, in quibus narrat, quæ supra diximus, de Legatione Scriptoris nostri ad Regem Ludovicum, extabant olim apud Aloysium ab Ecclesia hujus Urbis à Secretis in libro ab anno MDIII. ad MDXII. fol. 146. qui liber nunc reperitur in Archivo Provisionũ Mediol. ubi etiam servantur Credentiales Litteræ Decurionum datæ die XXV. Maji, anno MDIX. Lau-

Laudatur Benedictus à Cavitello in Annalibus Crem. ad annum MDXXVIII. Lando in Senat. Mediol. pag. 201. Fanniano in Familia Tonsa, Arisio in serie Chronol. Prætorum Cremonæ pag. 38. Moriggia in Hist. Antiq. Mediol. lib. IV. cap. 31. Comite Octavio Archinto in Collect. sua MS. Monumentorum Familiar. Mediol. & doctissimo JC. Sitono in Chron. Collegii J. PP. Mediol. art. 361. pag. 84. & in Schedis.

MDCXCII.

TONSUS JOANNES.

JOannes Baptista Tonsus J. C. Collegiatus Mediolanensis genuit Joannem, de quo agimus, qui Juribus tam Cæsareis, quàm Pontificiis totus deditus in primo suæ juventutis flore Braydensem Præposituram obtinere meruit donec Pontifex Max. Pius IV. Ordinem Fratrum Humiliatorum extinxit, quamrem Magnus Etruriæ Dux, ob amorem, quo Joannem Tonsum prosequebatur, misertus, ipsum ad se evocavit, Prioremque constituit Religionis S. Stephani, & Crucem ejus Ordinis ei tribuit pro se, ac universa Tonsorum familia, Pisarumque Academiæ Præfectum declaravit. Gregorius item Pontifex XIII. non modicam pensionem Joanni nostro donavit. Carolus quoque Emmanuel Sabaudiæ Dux à Consiliis Status ipsum delegit anno MDXCIV. pingui eidem stipendio assignato, honoribusque pluribus additis. In tam felici statu Vir iste studia nunquam reliquit, præsertim in Carminibus condendis partim Italico, partim Latino sermone, donec anno MDCI. mors eum è vivis sustulit. Extat ejusdem elegans mnemosynon in Templo SS. Angelorum P. N. Mediolani, ut sequitur:

IOHANNI TONSO
VIRO SINGVLARI DOCTRINA ET PRVDENTIA PRAEDITO
OB EGREGIAS ANIMI DOTES AC MORVM SVAVITATEM
SVMMIS PONTIFICIBVS GRATO
LIBRIS HISTORIARVM
LATINO ELEGANTIQVE SERMONE EDITIS
MIRIFICE COMMENDATO
A FRANCISCO MAGNO HETRVRIAE DVCE
GYMNASII PISANI
AC ECCLESIAE EQVITVM DIVI STEPHANI PRAEFECTVRA
ET MAGNAE CRVCIS SIGNO PRO SE
ET EIVS FAMILIA DECORATO
MOX A CAROLO EMMANVELE PHILIBERTO
ALLOBROGVM DVCE
AD CONSILIARII MVNVS ELECTO
GABRIEL TONSVS I. C. DECVRIO
VRBIS ITEM PRAEFECTVS
AGNATO CHARISSIMO
DEBITVM PIETATIS MONVMENTVM EREXIT
ANNO SALVTIS MDCIV.
OBIIT DIE III. NOVEMBRIS MDCI.

Supersunt ipsius:

I. Francisci Panigarolæ Episcopi Astensis Disputationes, sive Sermones adversùs errores, & hæreses Calvinianorum Italicè conscriptas, Joannes Tonsus Latinè reddidit, atque edidit *Mediolani, apud Pacificum Pontium, anno* 1594.

II. De Vita Emmanuelis Philiberti Allobrogum Ducis libri II. *Augustæ Taurinorum, apud Joannem Dominicum Tarinum*, 1596. *in fol.* Eandem in Italicum sermonem vertit, atque edidit, teste Fontaninio loco infra citando.

III. Vita Alphonsi Avalos Marchionis Vasti, de qua sic adnotatur in Hist. Poësis Ital. Marii Crescimbenii Vol. II. pag. 386. „ Una Vita latina, ed elegante MS. di que„ sto grand'Uomo composta da Giovanni Tonso (Toso) „ era presso il Sig. Dottor Jacopo Facciolati in foglio „ d'eccellente carattere, ma i primi fogli avevano „ patito assai. „ Extat quoque Veronæ in insigni Bibliotheca Scribanti.

IV. Carmina plura Latina ad Pium IV. Pontif. Max. ad D. Carolum Borromæum, ad Consalvum, aliosque. Extant inter Carmina Nobilium Poëtarum edit. 1563. in 8.

V. Epistola ad Amicam. Carmen Latinum versuum 164. Ext. in Tomo II. Carminum illust. Poëtar. Ital. edit. Parisiens. Jo. Matthæi Toscani, de quo suo loco, pag. 219.

VI. Ad Julianum Goselinum Carmen, cum aliis II. item Latinis. Ext. in eod. Opere pag. 221. & seqq. sicuti & in Tomo IX. Carminum illustrium Poëtarum Italor. editionis *Florentinæ* pag. 273.

VII. Carmina Italica, vulgò *Sonetti*. Extant in Collectione Dulcii Tom. II. pag. 663

VIII. Alia duo item Italica extant in Tomo II. libri, cui titulus: „ Rime scelte di diversi Autori. *Venezia, presso il Giolito*, 1588.

IX. Epistola Jo. Tonsi ad quemdam Excell. Anonymum Romæ commorantem & eruditum, nuncians ei quòd in Carminibus suis honestam mentionem ejus fecerit Julianus Goselinus jam vita functus, quem vocat affinem, & amicum, & summis extollit laudibus. Mittit etiam eidem lib. Goselini, cui titulus „ le Rime. Extat inter Epistolas Goselini.

Inter istas *Venetiis* editas anno 1592. adsunt plures favore Joannis nostri, quarum una ad Hispaniarum Regem, quem rogat, ut munus aliquot Scriptori nostro conferat. Aliam verò ad Sabaudiæ Ducem, ut illum commendet eidem Hispaniarum Regi. Datæ sunt Pisis anno MDLXXXV.

Ipsum Carminibus laudarunt Publius Franciscus Spinula in lib. III. Poëmatum, & pluribus aliis in locis, Bernardinus Baldinus Ode Dicolos Distrophos, & Epigrammate in libro Lusus pag. 64. Jacobus Valerius duobus Carminibus in MS. PP. Teatinorum S. Antonii Mediolani, Aonius Palearius longo Carmine in Tomo VII. Carminum illustrium Poëtarum Italorum

rum pag. 41. & Jo. Matthæus Toscanus in Tomo II. Carm. illust. Poëtar. Ital. edit. Paris. pag. 144.

Aldi Manutii ad eundem Epistola Italica data Pisis I. Julii MDLXXXVII. Extat inter Epistolas Aldi editas *Romæ, apud Sanctum, & Socios*, 1592.

De Joanne Baptista Auctoris hujus patre extat Dictum memoriâ dignum in Libro inscripto „ Oracoli de „ moderni ingegni sì d'Uomini, come di Donne. *Venezia, appresso Gabriele Giolito*, 1550. *pag.* 7. de quo in Hortensio Lando, in Addendis dicemus.

Videndi quoque sunt Possevinus in Appar. Sac. Tom. II. pag. 255. Abbas Ghilinus in part. II. sui Theatri, Fontaninius in libro „ dell' Eloquenza Italiana „ editio III. pag. 612. Marius Crescimbenius in Historia Poësis loco supracitato, Sitonus noster in Chronico J. PP. art. 661. pag. 163. & in Theatro suo genealogico pag. 441. MS. in fol. penès Auctorem, amicissimus Canonicus Iricus in Hist. sua Typographica Tridinen. & tandem Picinellus in Athenæo pag. 331.

A

MDCXCIII.

TONSUS MICHAËL.

INter Doctos Mediolanenses meritò numerandus est Michaël Tonsus Joannis, & Margaritæ Crucejæ Conjugum filius, nam in Collegium J. PP. Patriæ cooptatus anno à Christi Nativitate MCCCCLXXX. optimum nomen sibi acquisivit in causarum patrocinio; deinde Fisci Patronus effectus, paulò post Præfecturam Magistratus Annonæ, plaudentibus omnibus, obtinuit; Ducalisque item Consiliarius meruit effici. Sed non tantùm in Juribus emicuit, sed in arte dicendi quantum ipse valeret, satis superque ostendit
B
Oratio ab eodem habita nomine Populi Mediolanensis à nobis infra memoranda, & à pluribus eruditis Viris apprimè commendata. Ad plures abiit anno MDVIII. Ejus nomen laudatur in Epitaphio, quod in Templo SS. Angelorum P. N. Mediol. his notis conspicitur incisum:

MICHAELI TONSO
MEDIOLANEN. PATRITIO
IN IVRISCONS. COLLEGIVM COOPTATO
ANNONAE PRAEFECTO
LVDOVICI SFORTIAE DVC. CONSILIARIO
PROAVO
M. ANTONIO QVAESTORI ORDINARIO
EXERCITVS FRANCISCI II. SFORTIAE DVCIS
COMMISSARIO GENERALI
AVO
BENEDICTO I. C. AD LVDOVIC. ET FRANCISC.
GALLIAE REGES LEGATO SENATORI
PRAETORI CREMONAE
LVDOVICO EQVITVM LEVIS ARMATVRAE
ET VRBIS HASTAE PRAEFECTO
PATRVIS MAGNIS
HIERONYMO I. C. AEDILI DECVRIONI
TERENTIAE PANIGAROLAE
PARENTIBVS
MICHAELI EQVITI DIVI STEPHANI
ALEXANDRO EQVITI HIEROSOLYMITANO
FRATRIBVS
GABRIEL I. C. AEDILIS DECVRIO
FRANCISCVS EQVES DIVI LAZARI
BENEDICTVS ET M. ANTONIVS I. C.
FRATRES TONSI
SACELLO HOC EXTRVCTO ORNATO DOTATO
SIBI ET POSTERIS P. MDLXXXXIII.

Habemus de ipſo :

I. Inſtitutionum Opus à Michaële de Tonſis Legum Doctore, emendatum, & editum. *Mediolani*, 1478. Videndus Cl. Saxius in Hiſt. Typogr. ad eundem annum.

II. Vota Fiſcalia. Memorantur inter Conſilia Rhaudenſis. Tom. I.

III. Oratio ab eo habita nomine Populi Mediolanenſis, coram Georgio de Ambaſia Cardinali, & Archiepiſcopo Rothomagenſi, Ludovici XII. Francorum Regis, & Mediolani Ducis Locumtenente, in Palatio Curiæ Veteris, anno MD. die XVII. Aprilis. Extat in Du-Mont Corp Diplomatique, Tom. III. Part. II. pag. 440. Eadem pariter Oratio, unà ſimul cum Reſponſione ad eundem habita, per Michaëlem Riccium J. C. Neapolitanum, ac Regium Conſiliarium nomine præfati Illuſtriſſimi D. Cardinalis de Ambaſia, dictis eiſdem die & anno, referuntur per tenorem à Federico Leonardo in Collectaneis Tractatuum & Fœderum Regum Galliarum, Tom. prim. pag. 430. *Pariſiis*, 1693. *in fol.*, item à Roberto Gaguino in Hiſt. Francorum Cap. II. num. 2.

Videatur etiam ſæpè laudatus Sitonus in Chron. Colleg. J. PP. pag. 59. art. 244. ubi plures alii Auctores citantur de Tonſo noſtro agentes.

MDCXCIV.

TONSUS TONSUS.

EX Joanne Baptiſta J. C. Collegiato Mediolanenſi, ac Abbate Sanctæ Mariæ Braydæ ortus eſt Tonſus Tonſus, Joannis Equitis S. Stephani à nobis jam laudati frater. Vir certè litteris adeò excultus, ut ab Eruditis ſui ævi paſſim celebrari meruerit, quos inter Hortenſium Landum, & Hieronymum Ruſcellum recenſemus, quemadmodum ex infra dicendis patebit. Orationem illius fors mihi obtulit elegantiſſimam, Latinoque ſermone conſcriptam, tituloque ſignatam ſubter proferendo, quocirca Acta illius, præcipuè litteraria, annumque poſtremum inquirere curioſiùs cœpi, ſed fruſtra. Florebat verò anno noſtræ Salutis MDXLIII.

Hæc de illo primus quod ſciam profero:

I. Oratio de ſtudiis promovendis in Græcis litteris, fermè deperditis. Ad præſtantem, ac eruditum juvenem Antonium Ambiverum. *Ticini Regii*, *ſine Typographi nomine*, 1538. *in* 4.

II. Oracula, ſeu Dicta memorabilia. Extant in libro, cui titulus „ Oracoli de moderni ingegni sì d'Uomini, „ come di Donne, ne' quali unita ſi vede tutta la Filoſofia morale, che frà molti Scrittori ſparſa ſi „ leggeva. „ *Venezia*, *appreſſo Gabriel Giolito*, 1550. *in* 8. pag. 56. Auctor Libri eſt Hortenſius Landus, ut oſtendemus in Addendis.

Memoratur à Hieronymo Ruſcello in libro inſcripto „ Lettura ſopra un Sonetto dell' Illuſtriſſimo Signor „ Marcheſe della Terza, alla divina Signora Marcheſa del Vaſto. „ *Venezia*, *per Gio. Griffio*, 1552. *in* 4. atque in magno Theatro Genealogico Sitoniano MS. apud eundem, quemadmodum etiam ab Irico noſtro in Hiſt. Typographica Tridinen.

MDCXCV.

TORCHIUS HIERONYMUS.

HIeronymus Torchius Mediolanenſis, quibus parentibus fuerit in lucem editus, ignoramus, ſuſpicio tamen nobis eſt nepotem ex filio ipſum fuiſſe Hieronymi Torchii ſenioris, qui hujus Urbis Decurio extitit anno MCCCCXLVII. ut novimus ex Collectione Decurionali MS. apud amiciſſimum nobis JC. Joannem Sitonum, qui eandem ſummo labore
A è veteribus monumentis adornavit. Hieronymus igitur vix pubertatem ingreſſus ad Humiliatorum Ordinem ea tempeſtate florentem ſe convertit, atque in Braydenſi Cœnobio ſolemni profeſſione emiſſa, brevì tam Sacræ Theologiæ curriculum, quàm Juriſprudentiæ ſtudia perfecit. In ambobus hiſce diſciplinis lauream obtinuit, chariſſimus habitus ab Hippolyto Cardinali Eſtenſi, qui hujus nominis II. Eccleſiæ præfuit Mediolanenſi, quemadmodum peculiari articulo ſupra jam diximus. Corrigendum ideo Picinelli ſphalma, qui Torchium noſtrum gratiſſimum aſſerit fuiſſe Friderico Borromæo itidem Cardinali & Archiepiſcopo, cum hujus tempore Ordo Humiliatorum jam eſſet extinctus ob eas, quas Eruditi bene norunt, cauſas, imò Auctor noſter adhuc inter vivos agente
B Sancto Carolo migraverit è vita, ut mox dicemus. Nec minori erat gratiâ apud Franciſcum II. Mediolani Ducem, apud quem ob doctrinam, & vitæ integritatem plurimùm valebat, ſicut etiam apud ferè omnes ſacri Cardinalium Senatus Patres, cæteroſque Romanæ Curiæ Prælatos. In minoribus dum eſſet, & Braydæ Monaſterium incoleret, recurrentibus ſolemniis Circumciſionis Dominicæ cum aliquibus è ſuis Sodalibus ad aliud ſui Inſtituti Domicilium ſub titulo S. Mariæ de Canonica extra Portam novam, ſe contulit, ibique latinam habuit Orationem elegantem adeo, ut ejuſdem loci Præpoſitus hominis admirans ingenium, munere confeſtim reſignato, eum ſibi ſucceſſorem deligi poſtulaverit. Ea igitur dignitate potitus haud multo poſt ad officium Vicarii Generalis Suorum evehi promeruit; cùmque annos aliquot de
C univerſo benemeritus Ordine in eo inſumſiſſet gradu, anno MDXXXIII. jubente Clemente VII. Pont. Max. Generalis Magiſtri dignitatem obtinuit. Cùm autem ad annum uſque MDLI. Suis præfuiſſet, ne ambitioſè in munere perſeverare videretur, in Comitiis generalibus Cremonæ habitis ſe officio humiliter abdicavit, ſed repugnantibus cunctis, neque illius reſignationem admittentibus, onus iterum ſubire coactus fuit, præſertim cum Clemens Pontifex illi hujuſmodi honorem, quoad vivus foret, decreviſſet. A Paulo III. confirmationem Breviarii Humiliatorum impetravit, & Eques Sancti Petri creatus, pluribus in cauſis demandatam ſibi Apoſtolicæ Sedis authoritatem exercuit. Apud Cives ſuos magna fuit in exiſtimatione, ideoque omnium fermè Capitulorum, & Regularium Conſer-
D vator, pro illius temporis conſuetudine, fuit renunciatus. Ordinem ſuum rexit annos circiter XXII. atque migravit è vita menſe Septembri anno MDLII. Tumulatus jacet in Eccleſia prædicta Sanctæ Mariæ de Canonica, ubi vivens ſibi Sepulchrum ſtruxerat. Subdere hic lubet, quod Octavianus Piccius à nobis alibi commendatus, & qui ab eo Humiliatorum habitum ſe aſſumpſiſſe teſtatur, de Hieronymo ſcribit loco mox citando, quem etiam ſecutus eſt amiciſſimus Vir Nicolaus Sormanus Ambroſiani Collegii Doctor in Opuſculo ſuo ante paucos hos annos edito, cui titulus „ Breve Storia degli Umiliati, pag. 109. Torchium ſcilicet Archiepiſcopum Urbis Syracuſanæ electum fuiſſe, & Diplomate Archiepiſcopatus vix recepto è vita migraſſe anno prædicto, additque
E Piccius „ Paulo III. Farneſio Pontifice Maximo „. At bonâ cum amborum veniâ, plura ſunt, quæ nos ab hac ſententia diſcedere cogant. Primùm quidem Paulus III. jam obierat anno MDXLIX. tum Syracuſana Sedes Epiſcopalis eſt, non Archiepiſcopalis; poſtremò, quod nos maximè movet, Syracuſis eo tempore ſedebat Antiſtes Hieronymus Bononia Panormitanus, Carolo V. eligente, & eodem Paulo III. confirmante, ad eam Cathedram evectus III. Kal. Maji anno MDXLI. qui cùm Epiſcopatum adminiſtraverit annos XIX. dies XVI. deceſſeritque die XVI. Julii MDLX. teſte Rocco Pirro in Notitia II. Eccleſiæ Syracuſanæ lib. III. col. 640. edit. *Lugd. Batavor. apud Vander-Aa*: fieri non poteſt, ut Torchius ad eam regendam Eccleſiam ſit electus circa annum MDLII. Cæterùm tantum Virum ad Sacram Purpuram

ram certiſſimè promovendum morte præreptum fuiſſe addit citatus Piccius.

Torchii verò eruditionem hæc teſtatam faciunt:

I. Conſtitutiones ab ipſo editæ pro reformatione Monaſterii Sanctæ Mariæ Magdalenæ ad Circulum, in Viſitatione habita die XXII. Martii MDXXXVII. Incipiunt: „ F. Hieronymus Torchius J. C., ac Divinarum Litterarum Doctor, Domus Sanctæ Mariæ della Canonica extra, & propè muros Mediolani Ordinis „ Humiliatorum Præpoſitus, ac ipſius Ordinis Dei & „ Apoſtolicæ Sedis gratia Magiſter Generalis &c.

II. Aliæ Conſtitutiones pro Reformatione ejuſdem Monaſterii, die XXII. Martii MDXLIII.
Extant ambæ autographæ ab ipſo Torchio ſubſcriptæ, & cum appoſito ſigillo, in Bibliotheca Ambroſiana in fol. in Codice ſignato C. num. 74.

III. Hiſtoriam Ordinis Humiliatorum ipſum ſcripſiſſe, quæ MS. in Ambroſiana Bibliotheca ſervetur, teſtis eſt Picinellus, addens in ea, licet barbaro ſtylo pro illius ætatis more, deſcribi Ordinis originem, progreſſum, favores in eum collatos à Cæſaribus, & Pontificibus, habitus mutationem, Monaſteriorum etiam Monialium erectiones, idque genus alia. Nos certè eam non vidimus.
Extat ad Torchium noſtrum Carmen Italicum Marii Piccii, ut in ejuſdem articulo diximus.
De ipſo agunt citati Octavianus Piccius in Chronico ſui Ordinis MS. & Picinellus in Athenæo pag. 351., necnon P. Mazzucchellus in Schedis.

MDCXCV.

TORNIELLA LIVIA.

Livia Torniella Philippi Mediolanenſis Senatoris, atque Antoniæ Gonzagæ conjugum filia, primam in hac Urbe lucem vidit. Inter bonas artes, & Poëſis, præſertim Italicæ rudimenta cùm adoleviſſet, Comiti Dionyſio Borromæo nupſit, formamque præclaram ſatis cum ſingulari pudicitia, & eruditione conjunctam habuit. Tam ſoluta, quàm vorſa Oratione plurimùm valuit Etruſca lingua. Dantis celeberrimi Vatis Opera ſæpiùs pervolutabat, dicere ſolita ſe Florentinorum Urbem, quòd tantum protuliſſet Virum, maximè venerari. Eruditos omnes ſic fovit atque dilexit, ut eam Joſeph Betuſſi cum Auguſto & Mœcenate comparare auſus fuerit, præclariſque ipſam laudibus Horatius Landus, Hieronymus Ruſcellus, Franciſcus Auguſtinus ab Eccleſia, & Gaſpar Bugattus celebraverint. At juvenili adhuc ætate florens, magno cùm doctorum Virorum, & univerſali Patriæ luctu migravit è vita circa annum MDLX. adhuc enim erat in vivis anno MDLVIII., quo eam inter Mediolanenſes Matronas ſanguine & virtute illuſtres, regnante Carolo V. Auguſto, citatus Bugattus recenſuit.

Habentur ejus:

I. Carmina plura Italica; in libro, cui titulus: „ Rime „ diverſe di alcune nobiliſſime, e virtuoſiſſime Donne, „ raccolte per M. Ludovico Domenichi. „ *Lucca, per Vincenzo Buſdrago*, 1559. *in* 8., *& iterum; Napoli, per il Bulſone*, 1695.
Eidem Joannes Baptiſta Gellius Florentinus Lecturam ſuam ſuper Carmen Italicum Petrarchæ nuncupavit.
Laudarunt præſtantiſſimam Poëtricam citati Betuſſus in Dialogis, Franciſcus Auguſt. ab Eccleſia in Theatro Feminarum eruditarum pag. 212. Bugattus in Hiſt. Univerſ. lib. VII. pag. 1024. Creſcimbenius in Comment. Poëſis Italicæ. Vol. IV. lib. II. art. LXV. pag. 111. Franciſcus Xaverius Quadrius Soc. Jeſu in libro ſuo: della Storia, e della Ragione d'ogni Poeſia. Vol. II. pag. 361. atque Sitonus noſter in Schedis, & Theatro Genealog. MS. pag. 440.

MDCXCVI.

TORNIELLUS CAROLUS.

Etſi Familia Torniella inter Nobiles Novarienſes adnumeretur, attamen Carolus Torniellus ex Jo. Franciſco Regio Syndaco generali in toto Mediolanenſi Dominio, in hac Urbe genitus eſt, qui eximiæ Societati Jeſu aggregatus fuit anno Domini MDXCIX. Ætatis verò XVI. Vota IV. juravit, & Profeſſionem emiſit. Rhetoricam, & amœniores litteras quinquennio docuit; poſtea Theologiam moralem. Rexit Collegia Alexandrinum, Cremonenſe, Comenſe, & in hoc diem extremum religioſè clauſit die XII. Octobris, MDCXXX. Scripta illius fruſtrà quæſivi ubi deliteſcant, ideoque proferre tantùm coactus ſum Orationem ejuſdem, quam edidit

Hoc titulo:

I. Oratio in laudem S. Caroli Borromæi, habita Romæ in Æde S. Ambroſii coram S. R. E. Cardinalibus, die quo in Sanctorum numerum eſt à Paulo V. adoptatus IV. Novembris, anno MDCX. *Coloniæ, apud Joannem Kinkium*. Extat ea quoque apud Antonium Sanderum in Elogiis Cardinalium, Decade I. num. 11., & vidit etiam diem *Mediolani, apud Impreſſores Archiepiſcopales*, 1610. *in* 4.
Ex Sotwello pag. 135., & Schedis Sitonianis.

MDCXCVII.

TOSCANUS JOANNES ALOYSIUS.

Pluribus titulis commendandus eſt Joannes Aloyſius Toſcanus Luchini, & Blancæ de Capitaneis de Vicomercato Conjugum filius, nam J. C., Orator, Poëta, Advocatus Conſiſtorialis, & tandem Apoſtolicæ Cameræ Auditor laudatur ab infraſcriptis, aliiſque Viris doctiſſimis, inter quos Moriggiam audiamus in lib. III. pag. 251. „ Or dirò come „ Matteo (veriùs Jo. Matthæus, de quo mox dice- „ mus) ebbe un fratello nominato Gio. Luigi, il „ qual parimente fu un Archivo di ſapienza, e di „ memoria miracoloſo, e d'ingegno vivaciſſimo, il „ che per lo molto ſuo valore nella ſua novella età „ fu eletto dal Papa Avvocato Conciſtoriale, con „ ſtupore di tutta Roma. Onde in lode di lui fu- „ rono ſtampate molte Medaglie di bronzo con la „ ſua effigie, e dal riverſo in alcune ſi veggono lette- „ re, che dicono. *Prævenit ætatem ingenium præcox*; „ l'altre hanno il motto. *Incertum Juris Conſultus*, „ *Orator, an Poëta, præſtantior*. „ Doctiſſimus quoque Chartarius in Syllabo Advocatorum Sacri Conciſtorii teſtimonia Viri Cl. Gomezii pluribus in locis ſui libri de Regulis Cancellariæ adfert, ut ſequitur: *Ut refert Aloyſius Toſcanus, Vir illa ætate apprimè eruditus, & Advocatus Conſiſtorialis in Vol. I. ſuorum Conſiliorum*. In Reg. de Annat. q. 55. nuncupatur *antiquus Doctor Joannes Aloyſius Toſcanus Mediolanenſis*: In Reg. de triennal. q. 13. *Aloyſius Toſcanus Auditor Cameræ, Vir inſignis doctrinæ, qui antea Advocati Conſiſtorialis officio fungebatur*; In Reg. de publican. reſignat. q. 9. *Et latiùs hoc probat Joannes Aloyſius Toſcanus etiam illorum temporum Advocatus, & poſtea Auditor Cameræ in quodam Conſ. ſuo in cauſa Trecoren. poſito in I. lib. ſuorum Conſilior. fol.* 96., & alibi pluries apud eundem Gomez, &c. Idem Chartarius teſtatur ſe vidiſſe aliud Nummiſma Joannis Aloyſii noſtri, in cujus priori facie effigies illius cernebatur capite laureato, in altera

verò

verò Palladis Simulachrum. Florebat anno MCCCCLXXIV., sed quando diem habuit extremum, nemo nobis indicavit; vivit tamen adhuc in eis, quæ scripsit, quorum partem nos primùm proferimus.

Scilicet:

I. Consilia Juridica. Teste Gomezio, ex verbis ejusdem supra relatis.

II. Consilium ejus incipiens: Quia super discussione, aliàs incipiens; per Excellentem &c. Allegatur à Mariano Socino seniore, post Consil. CL. Vol. I. edit. *Tridinensis*, 1516. *in fol.*, item editionis *Venetæ*, *apud Francisc. Zilettum*, 1579. *in fol.* Ibi verò malè Auctor noster dicitur Alexius, pro Jo. Aloysio.

III. Jo. Aloysii Toscani Versus in Ovidium. Ext. MSS. in Reg. Parisien. Cod. 6620. Teste Montfauconio, in Bibliotheca MSS. Tom. II. pag. 764.

IV. Ejusdem Carmen ad Franciscum Sfortiam. Ibid. MS. Cod. 6499. Teste eodem.

Domitii Calderini Veronensis Commentarii in M. Valerium Martialem cum defensione finiunt. Impress. *Romæ, per Magistrum Jo. Genesberg*; auspicio & favore excellentis Domini Joannis Aloysii Toscani de Mediolano Advocati Concistorialis, *anno Salutis MCDLXXIV. die verò Martis XXII. mensis Martii, sedente Sixto Pontif. IV.*

Laudatur ab A. Sabino Poëta in suis Paradoxis juvenilibus, à Carthario supradicto in Syllabo Advocatorum Concist. pag 49. ab Advocato Sitono in Theatro Genealogico pag. 429. MS. in fol. penes Auctorem, & à Cl. Saxio in Hist. Typogr. ad annum MCCCCLXXIV., & demùm ab amicissimo Irico nostro in Hist. Typogr. Tridin.

MDCXCIX.

TOSCANUS JOANNES MATTHÆUS.

Magnum sibi nomen acquisivit Joannes Matthæus Toscanus, qui frater fuit Joannis Aloysii mox supralaudati, atque J. C. Eques auratus, Senator Romæ, nec non Gubernator Florentiæ, Bononiæ, ac Perusiæ. Charus extitit Summo Pontifici Sixto IV. & Conjugem habuit Bartholomæam Petrasanctam Joannis filiam, cujus memoria superest in Ecclesia Aracœli in Urbe in magno marmoreo lapide cum Stemmatibus Toscanorum, & Petrasanctarum, hisque litteris:

MATTHAEVS TVSCANVS MEDIOLAN.
DOC. COMES EQVESQVE
ALMAE VRBIS SENATOR
SACRI CONIVGII MEMOR
BARTHOLOMEAE DE PETRASANCTA
V. FIL. PAREN. VXORI BENEMERITAE
S. P.
VIX. ANN. XXXI.
OBIIT DIE II. IAN. MCCCCLXXXI.

Certum videtur Virum hunc præstantissimum diem clausisse sub Sæculi XV. finem, vel subsequentis initium. Verumtamen illustre Gentis suæ decus revocavit in lucem Nepos illius Joannes Matthæus junior, de quo nunc agendum est nobis. Is à pueritiæ annis bonas artes coluit adeò, ut non latinam tantummodo linguam præter Italicam purissimam didicerit, sed etiam Græcam, atque Hebraicam. Poësim verò Latinam prætulit cæteris omnibus scientiarum ornamentis, quibus claruit, quod indicant ejus Opera inferiùs laudanda, sedulumque studium aliena quoque colligendi Carmina, Italorum præsertim Vatum, quos dignis Elogiis commendare curavit. Maximam vitæ suæ partem in Galliis transegit usus benigno patrocinio Catharinæ Mediceæ Reginæ, cui aliquot Opera sua inscripsit; auditorque fuit Joannis Aurati Poëtæ Regii, cujus in discipuli laudem plura adhuc supersunt Carmina latina. Eò fortè se contulit unà cum aliis affinibus suis, de quibus infra mentionem faciemus; nam plura ad Laurentium, quem Patruelem suum appellat, aliosque scripsit Epigrammata. In Gallia quoque videtur è vita migrasse, quo anno tamen incertum, at post annum certissimè MDLXXVIII. ut ex Operibus liquet. Subjiciemus Inscriptionis loco Octosticon Petri Francisci Bulgari de Auctore nostro, quod legitur in Tomo I. Collectionis Carminum Poëtarum Italorum, Toscano ipso editore, pag. 70.

Cede libens gentis Venusinæ gloria Flacce,
Tu quoque Veronæ cede Catulle nitor.
Toscana quidem prognatus stirpe, vetustum
Quæ tenet Insubriæ maxima in Urbe locum,
Cum venia liceat Vates mihi dicere vestra,
Quod jam vis veri non reticere finit,
Tantò consurgit vobis in carmina major,
Quò Mediolano vestra minor patria est.

Hæc verò de ipso damus:

I. Peplus Italiæ Jo. Matthæi Toscani Opus, in quo illustres Viri Grammatici, Oratores, Historici, Poëtæ, Mathematici, Philosophi, Medici, Jurisconsulti (quotquot trecentis ab hinc annis tota Italia floruerunt) eorumque Patriæ professiones, & litterarum monumenta tum carmine, tum soluta oratione recensentur. Ad Antonium Ebrardum Sansuplicianum Episcopum, & Comitem Cadurcensem. *Lutetiæ, in Officina Federici Morelli, Typographi Regii, in vico Jacobæo, ad insigne Fontis*, 1578. *Cum Privilegio.* Et integrum dedit Jo. Albertus Fabricius in libro, cui titulus: „ Conspectus Thesauri litterarii Italiæ. „ *Hamburgi*, 1730. *in* 8. Codicem manu Auctoris auctum, & emendatum habuit Vir illust Raphael Trichetus Du-Fresne, ut à Philippo Labbeo notatum est.

II. Psalmi Davidis, ex Hebraica veritate Latinis versibus expressi à Jo. Matthæo Toscano; quibus prefixa sunt argumenta singulis distichis comprehensa: Opera Joan. Aurati. *Parisiis, apud Feder. Morellum*, 1575. *in* 8.

III. Joannis Matthæi Toscani, octo Cantica Sacra, è Sacris Bibliis, Latino carmine expressa. *Parisiis, apud eundem*, 1575. *in* 8.

IV. Hymni. Extant in eodem Libro.

V. Carmina plura Latina. Ibidem.

VI. In Libro, cui titulus: „ Dantis Aligerii præexcellentissimi Poëtæ de vulgari eloquentia, ex editione „ *Corbinelli Parisiis*, post Carmina Joannis Aurati in commendationem Dantis, adest etiam Epigramma Joannis Matthæi Toscani.

VII. Carmina illustrium Poëtarum Italorum; Jo. Matthæus Toscanus conquisivit, recensuit, bonam partem nunc primùm publicavit. *Lutetiæ, apud Ægydium Gorbinum, Tom. II.* 1576. *in* 24.

VIII. Ad Reginam Christianissimi Regis matrem Carmen Elegiacum. Extat in I. Vol. ejusdem Operis.

IX. Ad illustrem Virum Prosperum Vicecomitem Mediolanensem Carmen. Extat ibid.

X. Aliud ad eundem, cum istius Responsione. Ibid. pag. 272.

XI. Epistolæ II. satis eruditæ, altera latino sermone ad Lectorem, altera lingua Italica „ Alla Regina madre del Re Cristianissimo. „ Ext. ibid.

XII. Carmina ferè CLXXX. tam in laudem Poëtarum in eodem Vol. I. insertorum, quàm de aliis argumentis, & ad Mediolanenses nonnullos spectantia, videlicet: Ad Laurentium Toscanum III. patruelem suum. Ad Paullum Toscanum II. Ad Octavium Cittadinum Canonicum D. Petri Romæ. Ad Franciscum Cittadinum Castrensem Episcopum. Ad Cæsarem Toscanum. Ad Aloysium Crucejum Medicum. Ad Luciolum Toscanum. Sequuntur de Jo Matthæo Toscano Carmen P. F. Bulgari, & Ode P. G. Vaxis de eodem Toscano.

XIII.

XIII. Carmina illustrium Poëtarum Italorum Tomus II. *Parif. ut supra.*

XIV. Carmina II. ad Joannem Auratum Poëtam. Extant ibid.

XV. Carmen ad Lectorem. Ibid.

XVI. Carmina XIV. in laudem Poëtarum, quorum in hoc Volumine sunt Poëmata. Ibid.

XVII. Marulli Poëmata à Jo. Matthæo Toscano recognita, & aucta; in Tomo III. ejusdem Collectionis Carminum illustr. Poëtar. quem paratum prælo habebat, ut legitur post titulum II. Vol.

Celebratur ab Antonio Verderio in Supplemento Bibliothecæ Gesnerii, à Fontaninio in Libro „ dell' „ Eloquenza Italiana, editio III. pag. 182. Moriggia in Nobil. Mediol. lib. III. à Crescimbenio in „ Comentarj della volgar Poesia, Tom. IV. in Menagiana, Tom. III. pag. 46. à Carthario in Syllabo pag. 49., à Sitono in Theatro suo Genealogico. MS. pag. 429., à Picinello in Athenæo pag. 311., & tandem ab Eminentissimo, doctissimoque S. R. E. Cardinali Quirino, Brixiensi Episcopo in Specimine Brixianæ Litteraturæ, par. II. pag. 123.

MDCC.

TOSCANUS LAURENTIUS.

Laurentius Toscanus Mediolanensis Aloysii, & Luciæ Pecchiæ conjugum filius, majorum suorum vestigiis inhærens, humanioribus litteris, Poësi præsertim sedulam navavit operam. Aliis etiam excultus fuit disciplinis, neque à Græca lingua abhoruit. Ob singularem, qua pollebat, prudentiam apud Cives suos plurimi est habitus. Patruum nactus est Virum insignem Paulum Toscanum Archidiaconum, atque Vicarium generalem Episcopatus Cadurcensis in Gallia, cui tunc præerat administrator Laurentius Toscanus magnus Scriptoris nostri Propatruus, Episcopus Lodevensis, in Provincia Narbonensi, nomine Pauli de Carreto electi Cadurcensis; cùmque Paulus Toscanus ipse ab Hæreticis in ejus Urbis direptione captus fuisset, magno pretio à nepotibus Laurentio & Cæsare redemptus libertatem recuperavit, cui etiam postmodum defuncto, Elogium inferiùs dandum ipsi posuere. Scriptor autem noster ex Violanta Putea de Perego Uxore Cæsarem & Lucam genuit, qui ambo inter Equites Militaris Ordinis Sancti Stephani cooptari meruerunt. Quo anno defunctus fuerit nos latet, videtur tamen ad initium usque Sæculi XVII. pervenisse. En supra memoratum Elogium, quod adhuc cernitur in Cathedrali Cadurcensis Urbis.

PIAE MEMORIAE ET SPEI SACRVM

PAVLO TOSCANO PERANTIQVA ET NOBILI APVD MEDIOLANENSES TOSCANORVM FAMILIA GENITO QVI OB EGREGIAM INDOLEM A LAVRENTIO TOSCANO PATRVO EPISCOPO LODEVENSI GALLIAM EVOCATVS CVM SVRGENTIVM SINGVLARIVM VIRTVTVM PROTVLISSET INDICIA SVMMA SVMMORVM VIRORVM ERGA SE STVDIA PELLEXIT VT A PAVLO CARRETO ALEXANDRO CARDINALI FARNESIO PETRO BERTRANDO FANO BALLAGVIERIO ANTONIO EBRARDO EPPPPP. CADVRCENS. AD PRIMI VICARII ET ARCHIDIACONI MVNERA FVERIT ASSVMPTVS ATQVE RETENTVS QVIBVS INTEGRITATE MIRA PARI FIDELITATE ITA FVNCTVS EST VT CREDERES ILLVM LARIVM PATRIORVM AMOREM IN REMP. CADVRCAM TRANSFVDISSE ET MAIORVM DIGNITATVM QVAS MVTATIS SEDIBVS PRAE MANIBVS HABEBAT OBLITVM FVISSE QVOD TAM PIVM FACTVM MISERABILI ET IMPROBO CASV ILLI CESSIT EXITIO NAM VRBIS CAPTIVITATE QVAM SAEPIVS ANTEA INCREDIBILI VIGILANTIA PROPVLERAT IPSE INTERCEPTVS EST POST DECEM MENSES QVIBVS PERPETVIS ET OMNI OPINIONE GRAVIORIBVS CARCERIS AERVMNIS AB HAERETICIS PRAEDONIBVS DISTORTVS FVERAT INGENTI AERE NIMIRVM CVIϽ AVREIS A LAVRENTIO ET CAESARE TOSCANIS REDEMPTVS EST NON QVIA SPES FORET CVM LIBERTATE ILLVM DIVTIVS HAC LVCE FRVITVRVM (QVIS TOT MALIS ATTRITVS DIV SVPERSTARET) SED VT POSSET RELIGIONE MAIORVM INTER SVOS LIBERAM ANIMAM EFFLARE QVIDEM POST X̄. DIES A LIBERATIONE MAXIMO CIVIVM DESIDERIO ET SVORVM MOESTITIA EXPIRAVIT KAL MART. A. S. H. MDLXXXI.

IIDEM LAVRENTIVS ET CAESAR TOSCANI FRATRIS FILII LVGENTES PARENTAVERE ET DE SVO POSVERE. VIXIT ANN. LXVIII. MENS. VIII. DIES IV.

Laurentii ipsius doctrinæ hæc supersunt documenta.

I. Ritratto delle più belle Opere del Lomazzo. Poëma Italicum.

II. Carmina duo Italica, vulgò *Sonetti*, in laudem ipsius Lomatii.

III. Aliud simile Gallico Idiomate. Extant omnia post Vitam ejusdem Lomatii à pag. 553. ad 555.

IV. Alia num. VII. ipsius Toscani Carmina. Extant in libro inscripto: Rime di Gianpaolo Lomazzo, de quibus in ipso diximus.

Extat ad eum hoc Epigramma Bernardini Baldini in Appendice:

Quod Tuscane tibi sunt nostra Poëmata cordi,
Hinc aliquid Versus arbitror esse meos.
Nam Cives locuples purgatis auribus hauris,
Et gustas lepidi Carminis omne genus.

In libro cui titulus: Carmina Illustr. Poët. Ital. Tom. IX. pag. 325. Extat Carmen Jo. Matthæi Toscani ad Laurentium Toscanum Patruelem suum, itemque duo alia, pagg. 344. & 381.

Aliud Jo. Pauli Lomatii prædicti, vulgari Mediolanensium dialecto compositum in hujus libro inscripto: Rabisch.

Inter Opuscula Hier. Moroni MS. apud March. de Sylva extat Epist. ad Laurentium Toscanum in Galliis agentem. Data Mediolani XVI. Maji MDXV. Tom. II. pag. 236.

Menagiana Tom. III. pag. 45. Lettere di Bernardo Tasso, Tom. I. pagg. 99. & 100.

Ejus cum laude meminit Paulus Moriggia in Nobilit. Mediol. lib. III., quemadmodum etiam Sitonus noster in Schedis, & Theatro suo Genealogico MS. apud eundem.

MDCCI.

TOSCANUS RAPHAËL.

Ex eadem Toscana Mediolanensi Familia, cujus hactenus laudavimus eruditos Viros, prodiit quoque Raphaël, quem nunc sumus commendaturi. Acta illius nobis dare non licet, quoniam nihil omnino Picinellus, aliique Mediolanenses Scriptores de ipso narrant. Hoc unum novimus Raphaëlem hunc in Historia, præsertim Italicarum Urbium, atque Poësi versatum fuisse, quod ipsius Opera legentibus facilè patebit. Cæterum ex ipsarum lucubrationum editione cognovimus eum sub finem XVI. Sæculi ad plures abiisse.

Scripta illius hæc supersunt:

I. L'origine di Milano, e di sei altre Città principali di quello Stato. Traddotta da Rafaello Toscano in ottava Rima. All' Illustrissimo Sig. Conte Pirro Visconte. *Torino, appresso l'Erede di Nicolò Bevilaqua.* 1587.
Opus hoc inseruit Julius Cæsar in libro suo Italico de Origine multarum Urbium Mundi.
II. Per la Creazione di Gregorio XIV. Sommo Pontefice, Stanze di Rafael Toscano. *Cremona, per il Pellizzari,* 1590. *in* 4.
III. Descrizione de' Stati di Casa Gonzaga. Hoc Opus Carmine Italico Heroico editum citat, & se vidisse testatur amicissimus Canonicus Iricus in Historia sua Tridinensi. Nobis hactenus eam editionem videre non licuit.
Laudatur à Picinello in Athenæo pag. 480.

MDCCII.

TRADATUS AUGUSTINUS.

Gens Tradata Mediolanensis jam claruit in Jacobo eximio Sculptore, qui Jacobinus appellabatur, cujus meminit Inscriptio, quam retulimus in Articulo Josephi Brippii, adhuc extans in Metropolitana apud marmoream Statuam Martini Papæ V. itemque floruit postmodum in Ambrosio, qui fuit V. Præpositus Ducalis Basilicæ Sanctæ Mariæ Scalensis hujus Urbis, anno Virginei Partus MCCCCLI. In Nomenclatura verò Decurionum penes Clar. Sitonum nostrum memorantur III. illius Familiæ ab anno MCCCCLXXIV. ad MDXIII. in eadem dignitate. Hæc pauca diximus, nam de Augustino præter nudum titulum ejus libri Lectoribus nostris nihil exhibere possumus. Forsan aliquando uberiora dabit Collector felicior.

I. De Metropoli Mediolanensi libellus, Auctore Augustino Tradato Mediolan. *Mediolani, apud Pontium,* 1596. *in* 4.
Videndæ Schedæ Sitonianæ, & Syllabus Decurionum MS. in fol. penès eundem Auctorem.

MDCCIII.

TRICCIUS BETTINUS.

Tricciorum familia, seu de Trizzio, florebat in hac Urbe jam à Sæculo XIII., nam Gulielmus de Trizzio Consulatum Justitiæ in libera Mediolanensi Republica anno MCCLXXI. gerebat. Sex alii

A de eadem familia inter Decuriones Mediolanenses claruere ab anno MCCCXL. ad MDXIII., quemadmodum novimus ex MSS. Sitonianis, ut infra. Ex hac familia ortus est Bettinus Triccius, de quo sic Crescimbenius in Tomi II. pag. 2. libri inscripti: „ Comentarj intorno all' Istoria della volgar Poesia „ in articulo Cardinalis Ascanii Mariæ Sfortiæ: „ Nell' „ anno MCCCCLXXXVI. Bettino Triccio dedicò a „ questo Prelato un suo Poema in terza Rima, o, „ per dir meglio, un Guazzabuglio di volgare, e „ di latino sopra la Peste, e che questo Cardinale „ tanto l'ebbe a grado, che ne ringraziò l'Autore „ con un Sonetto, che va stampato coll' Opera, „ quale così incomincia:

B

Bettin perchè dalla virtù procede
La vera gloria ec.

Idem Crescimbenius in Tomo IV. lib. I. cap. 94. pag. 36. supramemorati Operis, denuo loquitur de Poëmate Auctoris nostri, cui Patriam figit in Oppido Trecate, ditionis Novariensis. Sed veniâ tanti Viri censendum est, eum de Opere judicasse, libro ipso non viso; nam scriptum est quaternis Versibus armonicè sibi invicem respondentibus, vulgò *Quadernarii*, non ternis, vulgò *in terza Rima*. Patriam quoque suam Bettinus in ipso titulo, & pluribus in locis ostendit fuisse Triccium, scilicet Arcem hujus nominis ad flumen Abduæ in ditione Mediolanensi, atque admodum

C celebrem ob mortem Bernabovis Vicecomitis veneno sublati, opera Joannis Galeacii ejus nepotis; non verò Trecate, ut supradictus Crescimbenius somniabat. Interim monendi sunt Lectores eundem Crescimbenium, Virum alioqui doctissimum, de Mediolanensibus Poëtis, ut plurimùm, malè admodum judicare; eorum forsitan Operibus, ut in Bettino nostro contigit, non inspectis. Multa sæculo donanda sunt, quo Eruditi vixere, neque præceps sententia proferenda, actis (ut forensi more loquamur) non examinatis, quodque pejus est neque visis. Ut autem ad Bettinum sermo redeat, qui certè pro ea, qua vixit, ætate spernendus non videtur, parentes illius, & quæ moris nostri sunt, ignoramus. Poëma verò

D

Sic prætitulatur:

I. Bettino di Trezzo. Descrizione della Peste di Milano dell' anno MCCCCLXXXV Poema dedicato al Cardinale Ascanio Maria Sforza Visconti. Sunt Versus 800., unà cum aliis Carminibus Italicis, vulgò *Sonetti*, atque Epigrammatis latino sermone in commendationem ipsius Cardinalis Sfortiæ. Ad calcem adsunt, quæ sequuntur.
II. L'Orazione Dominicale, cioè *Pater noster*, traddotta in Rima.
III. Salutazione Angelica, cioè *Ave Maria* ut supra.
IV. *Salve Regina* ut supra. Omnia uno Volumine. *Milano*, 1488. *in* 4. Ubi pro more Sæculi legitur:

E

Antonio di Zarotti Parmesano
Molto assentito nel mestier hà impressa
Quest' Opra, & l'hà in piccol Volume messa
Per mancho spesa nell' amplo Millano.
Se ne darà à color che ne vorano.

Extat in Bibliotheca Monachorum Cistercienfium Sancti Ambrosii Mediolani.
Videndi sunt Crescimbenius locis supracitatis, nec non Collectiones Sitonianæ Consularis, & Decurionalis MSS. apud eundem Auctorem.

MDCCIV.

MDCCIV.

TRICCIUS JOSEPH.

PRæter ea, quæ de Josepho Triccio profert Abbas Picinellus in suo Athenæo Mediolanensi Lectoribus nostris, nil aliud exhibere possumus nisi hæc, scilicet quod ab optimis Præceptoribus Aloysio Confalonerio, Alexandro Flisco, Hortensio Pallavicino Societatis Jesu Alumnis doctissimis, Lauream in Sacra Theologia acceperit. Nec tantùm litteris, sed morum probitate ita illuxit, ut ab eximiis R. E. Cardinalibus, & hujus Metropolis Archiepiscopis Montio, ac Litta Præbendam Theologalem in Ecclesia Sanctæ Mariæ Pedonis, à primo videlicet obtinuerit, à secundò verò animarum curam Ecclesiæ Brentanæ nuncupatæ in Montibus Brianteis, deinde Cathedram Theologiæ in insigni Oppido Modoëtiensi, postea ad Præposituram Gerenzanensem, Comum versùs, & tandem ad aliam Oppidi Summæ transierit. Vivebat adhuc dum Picinellus Athenæum suum scribebat, ubi asserit eum typis paratum habuisse:

I. Cursum integrum Theologiæ.
II. Panegyrici varii.
Ex supradicto Picinelli Athenæo pag. 371.

MDCCV.

TRICCIUS PAULUS.

FAmiliæ Tricciæ Mediolanensi mihi juvat addere alium Scriptorem agnitum ex infrascripto Opere MS., quod servat ditissima Ambrosiana Bibliotheca; frustra tamen quæsivi parentes, acta saltem litteraria, atque ætatem Pauli nostri, quæ ab inspectione tantùm caracteris ejus Operis videtur fuisse circa finem Sæculi XV. Dolemus profectò quod de isto, sicut de aliis in hac Bibliotheca existentibus nec Sui, nec Collectores Scriptorum Mathematicorum, nullum verbum fecerint, etsi aliquibus in locis Auctor ipse Mediolanensem se dicat in libro suo,

Cujus titulus est:

I. De Constructione Astrolabii; de Inscriptione circulorum, scilicet Capricorni æquinoctialis, & Cancri; de Inscriptione Almichancharat, seu de circuli progressionibus Solis; de compositione Azimut; de lineis horarum naturalium inæqualium; de præparatione retis continentis Zodiacum cum stellis fixis; de positione stellarum fixarum; de vero loco Solis; de altitudine Solis & stellarum fixarum; de Crepusculo; de horis inæqualibus & quatuor Cardinibus Cœli in Canones 47. Auctore Paulo Triccio. MS. in 4. sign. I. num. 20. Biblioth. Ambrosianæ.

MDCCVI.

de TRIVILIO FRANCISCUS.

FRancisci, in Oppido Trivilio Ducatus Mediolanensis nati, atque Minorum, quos Observantes Reformatos communiori appellatione dicere consuescimus, Institutum professi, nomen quoque nos lateret, illiusque memoriam in hac Bibliotheca, Lector optimus desideraret; nisi Clarissimi Lazari Augustini Cottæ diligentia, etiam aliud agendo, ipsius recordationem, Operisque ab eodem conscripti titulum, Novariensi Musæo intulisset. Excussimus quidem, ut veteri fertur adagio, quercum omnem, actaque illius nedum à Sodalibus, verùm & à Contribulibus conquisivimus, irrito tamen labore. Quin etiam percepimus, non sine gravi mœrore, neque MS. Codicem mox indicandum apud Suos modò servari. Extabat tamen eo tempore, quo prælaudatus Cotta Opus memoratum adornabat, etenim in Articulo Francisci Tornielli Novariensis ex eodem Minorum Ordine, citat Lucubrationem Francisci nostri Triviliatis; qui cùm scripserit Miracula Tornielli, anno MDIX. defuncti, paulò post vixisse videtur.

Hæc igitur elaboravit:

I. Cronache dell' Ordine de' Minori. MS. Teste Cotta in Musæo Novarien. pag. 127.

MDCCVII.

de TRIVILIO JOANNES.

MIrum est quod doctissimo, atque accuratissimo Scriptori Lucæ Wadingo minimè cognita fuerint acta, dignitates, aliaque litteraria monumenta ad Joannem de Trivilio spectantia, etsi in Cœtu Minorum Observantium Sancti Francisci Vitam ipse traduxerit. Picinellus noster ex Apparatu Possevini scribere non dubitavit, Joanni nostro munus Procuratoris sui Ordinis datum fuisse, & demum obiisse Svessæ post annum Christi Domini MCCCCLXXVIII. Nobis certè in votis erat hujus Viri pluribus acta conscribere, vel saltem inspecto Opere Lectores uberiùs docere. Intercessit tamen cupiditati nostræ quorundam incuria, quæ Eruditis defunctis apud posteros gloriam invidet. En igitur nudum Operis titulum:

I. Compendium Theologiæ. Illud manu Auctoris scriptum servabatur Trivilii tunc cùm Possevinus Apparatum Sacrum adornabat.
Ex ejus Tomo II. pag. 255., & Picinello in Athenæo pag. 332.

MDCCVIII.

TRIVIOLUS BARTHOLOMÆUS.

BArtholomæus Triviolus patriâ Mediolanensis, ex fide Picinelli, & Conventus S. Eustorgii Alumnus, Artes, & Sacram Theologiam apud Suos annis quinque professus, Lauream magisterii meruit; ad quam promotus fuit in Capitulo generali Valentino, anno MDCLXVII. Sed inter ævi sui Sacros Oratores potissimum emicuit, nam præcipuis in Italiæ Civitatibus Quadragesimales annis quatuordecim cum laude Conciones habuit, in hac Urbe scilicet, Parmæ, Placentiæ, Brixiæ, Ferrariæ, Cremonæ, Ticini, Taurini, &c. In Provincia Magister obiit anno MDCLXXV., & hoc tantùm hausimus à Suis Eustorgianis.

Edidit, & scripsit:

I. Orazione in rendimento di grazie per la felice nascita del Principe delle Spagne Infante, figliuolo del Re Filippo IV., e della sua Consorte la Regina Marianna Austriaca. *Milano*, 1658. *presso il Cardi*.
II. Conciones Quadragesimales, & Panegyres MSS. deperditæ sunt.
Videndi Picinellus in Athenæo pag. 72., nec non Quetif, & Eccard in T. II. pag. 589. Scriptor. Ord. Prædicatorum.

MDCCIX.

MDCCIX.

TRIVULTIA DOMITILLA.

De clarissimi nominis Fœminâ, Mediolanensi Familiâ nobilissimâ ortâ, verba facturi, Domitilla scilicet Trivultia, Domicella, vel Damigella ab aliquibus nuncupatâ, ancipites aliquandiu fuimus inter amicissimorum Virorum diversas de ipsius ætate, parentibusque sententias Hi sunt JC. Joannes Sitonus antiquitatum Insubriæ peritissimus, ac Franciscus Xaverius Quadrius è Societate Jesu, de Italica Poësi libris editis benemeritus. Asserit primus citatis Josepho Betussi Scriptore Synchrono, aliisque non ignobilis famæ Viris, Domicellam filiam fuisse Joannis Trivultii Senatoris Mediolanensis, & Angelæ Martinenghæ Brixiensis Conjugum, nomenque reddidisse Aviæ suæ maternæ Domicellæ Bologninæ, Matthæi Comitis Sancti Angeli filiæ, & Augustini Martinenghi Uxoris. Fratrem verò Domitillæ nostræ ait fuisse Augustinum Trivultium S. R. E. Cardinalem, de quo inferiùs agemus. Adducit Franciscum Augustinum ab Ecclesia, Salutiensis Ecclesiæ Præsulem, qui in Theatro Fœminarum eruditarum ad annum MCDLXXXVI. pag. 139. ait: „ Damigella Trivulzia „ Donzella nobilissima Milanese, fu figliuola di Gio„ vanni Trivulzio Senatore di Milano, e di Angela „ Martinenga Bresciana, Donna prudentissima. „ Idem repetit memoratus Joseph Betussi in Opere suo, cui titulus: „ Libro di Giovanni Boccaccio delle Donne „ Illustri; traddotto di latino in volgare, per M. Giu„ seppe Betussi, con una giunta fatta dal medesimo „ d'altre Donne famose. „ *Fiorenza, presso Filippo Giunti*, 1695. *in* 8. *pag*. 398. hæc scribens: „ Fu „ Damigella Trivulzia Donzella Milanese, dell'anti„ chissima, e nobilissima Famiglia Trivulzia, e fu figli„ uola di Giovanni Trivulzio Senator di Milano, e gran „ Signore, e d'Angela Martinenga, potentissima Fami„ glia di Brescia, Donna non poco letterata. „ Sed & Paulus Moriggia in Nobilit. Mediol. libro III Cap. XXVI. inter alia testatur: „ Questa (scilicet Domitilla) „ fu Sorella del gran Cardinale Agostino. „ Prælaudatus autem P. Quadrius in Tomo II pagg. 235. Operis sui: „ Della Storia, e della Ragione „ d'ogni Poesia „ sic de præclara nostra Trivultia loquitur: „ Damigella, o Domicilla Trivulzia, „ nacque del Senatore, e Cavaliere di S. Miche„ le, Paolo Camillo, Duca di Bojano, Conte „ di Porlezza, Capitan di Cavalli, e Maestro di „ Campo per la Corona di Francia, e della Con„ tessa Barbara Stanga Cremonese. „ Neque minor est de ipsa, si de nuptiis agatur, discordia. Etenim P. Quadrius ait: „ Giunta poi all' età da „ marito si sposò ad Ermete Bentivoglio, il che fu „ l'anno MDXLII. Non convisse però gran tempo „ con esso; ma restituitasi in Patria, senza aver „ avuti figliuoli, quivi si tenne, finchè piena d'an„ ni, e di gloria, finì di vivere. „ E contra verò idem J. C. Sitonus contendit innuptam semper eam fuisse, & Virginem decessisse, sentiens cum præcitato Betussi scribente: „ Non trovo che avesse ma„ rito, ma visse sempre piena di sapienza, conser„ vando la pura Virginità sua. „ Hisce autem omnibus ritè perpensis (liberum cuique tamen pro libito sentire relinquentes) propendimus potiùs ad assertionem Sitoni nostri & in parentum nominibus, & in Virginali Domitillæ vitâ statuendis. Præter enim citata testimonia movet nos Philippi Bergomensis eam laudantis authoritas. Obiit iste anno MDXX. teste Calvo in Theatro Litteratorum Bergomen. jamque Trivultiam laudaverat, scribente Moriggia, loco inferiùs indicando, tanquam eruditissimam. Credibile ne est ipsam anno post obitum Philippi XXII. ad nuptias convolasse? Adde Ludovicum Ariostum Vatem Clarissimum Domitillam Carminibus tam Italicis, quàm Latinis celebrasse, atque in Italicis eam recensere tanquam coævam Hippolytæ Mariæ Sfortiæ alibi à nobis commendatæ, quæ cùm obierit anno MCCCCLXXXVIII. quis arbitrabitur Domitillam agentem ætatis ad minus LX. de conjugio cogitasse? Et quidem tres enumerat Sitonus Domitillas, sive mavis Domicellas Trivultias. Seniorem quidem quæ, suâ sententiâ, litterata non fuit, nupsitque Comiti Francisco Taurello Regio Senatori Mediolanensi, anno MDVII. Alteram nostram hanc innuptam. Tertiam demum hujus ex Fratre Paulo Camillo Neptem, quam verè anno MDXLII. cum Hermete Bentivolo matrimonio fuisse copulatam testatur. Neque nos movet Carmen Sociaci, quem Trivultiæ coævum idem P. Quadrius asserit. Illud enim hîc subjicimus, ut postmodum sensum nostrum promere liceat:

De Catharina Cantona, & Domitilla Trivultia.

Insubres geminæ fama super Astra feruntur,
Inclyta quæque suo nomine, stirpe sua.
Altera sidus erat generis dotale Trivulti,
Altera Cantonum nobile sidus erat.
Discordes studiis attollit gloria concors,
Artibus impariles, ingenioque pares.
Una virum mores, una est imitata colores,
Una magis lingua claruit, una manu.
Hæc velaminibus velamina vincit Arachnes,
Illa laboratis fata voluminibus.
Altera cantando narratur Apolline major,
Altera texendo major Apelle fuit.
Sed calathos confer calamis, velamina cartis,
Illam homines dices, hanc superare Deos.

Licèt enim hîc videatur Catharina Cantona, quæ, ut diximus in Articulo Petri Cantoni ipsius filii, obiit anno MDCI. Domitillæ Synchrona extitisse asseri, tamen si quis diligentiùs rem indagaverit, certè reperiet Sociacum non idem ambarum tempus recensuisse, at tantùm utramque comparasse. Prorsus etiam concidit sententia arguentium ex hisce Versibus Sociacum eadem vixisse cum Trivultia tempestate. Non enim præsentis temporis formulâ utitur, sed præteriti: *Erat*; quod verbum certè innuit ipsam multò ante jam defunctam. Hæc præfatos acta tantæ Virginis breviter juvat innuere, potius quàm recensere. Inter Sacrarum Fœminarum Claustra diligentissimè educata, Latinis, atque Græcis imbuta est Litteris; cùmque incredibili prædita esset memoriæ tenacitate, acrique ingenio polleret, ad eum brevì pervenit eruditionis apicem, ut non defuerint qui doctrinam illius infusam potius, quàm acquisitam arbitrarentur. Moribus extitit probatissimis, singulari pudicitiâ, miraque modestiâ. Oratoriam, Poësim, Philosophiam, cæterasque tam divinas, quàm humanas Scientias apprimè calluit; illiusque adhuc duodennis nomen per ora hominum volitare cœpit, cunctis in puella tantum ingenium mirantibus. Sæpe in conspectu Pontificum, Præsulum, Principum eloquentissimè dixit, memoriæque suæ non rarò periculum factura, prolixam Orationem auditam confestim recitasse traditur tam integram, ut ne jota quidem defuerit. Incertum habemus obitum illius annum.

Doctissimæ Virginis, quod sciamus, Scripta perierunt, at memorantur à sæpe jam citato Betussi, qui ea se vidisse testatur; licèt argumentum, & locum reticeat:

I. Opera

I. Opera quædam Latina.
II. Opera quædam Græca.
III. Epiſtolæ plures mirâ eruditione utriuſque linguæ refertæ.

Ipſam, ut jam innuimus, celebravit Ludovicus Areoſtus Italicis hiſce Carminibus:

Veggo Ippolita Sforza, e la nodrita
Damigella Trivulzia al Sacro ſpeco ec.

Uberiùs tamen his Verſibus latinis, extantibus inter Carmina Illuſt. Poëtarum Italorum. Tomo I. pag. 350.

Quod genere & ſenſu præſtes, Trivultia, multis;
Eſt decus, at decus id pluribus eſſe vides.
Quòd prior in numeris tua ſit nullique ſecunda,
Fama: tamen non eſt unica, rara licèt.
Quod ſis caſta, etſi non eſt te caſtior ulla,
Tecum alia, atque alia eſt caſta puella tamen.
Quòd docta, atque ſciens Muſarum: et ſola; ſed olim
Deiphobe, & fidicen Lesbia talis erat.
Quòd generoſa eadem, dives, formoſa, pudica,
Doctaque ſis; nulla eſt par tibi, nulla fuit.

Idem præſtiterunt Innocentius Ringherius, Concivis meus, in libro ſuo inſcripto: „ Cento Giuochi liberali. *Bologna*, 1551. *in* 4. pag. 137. Paulus Moriggia in Nobilit. Mediol. lib. III. cap. 26. Betuſſi, ab Eccleſia, & Quadrius jam citati. Sociacus lib. III. Epigramm. pag. 96. Sitonus noſter in Schedis, & in Theatro Genealogico, ac Picinellus in Athenæo pag. 164.

MDCCX.

TRIVULTIUS ANTONIUS.

ANtonius Trivultius, ſive ut alii malunt Joannes Antonius, nobiliſſimâ & antiquiſſimâ Familia Mediolani ortus eſt anno MCCCCLVII. Parens illi fuit Petrus Pontis-Nuri, ac inſignis Oppidi Cottonii Dominus, magnique Joannis Jacobi Patruelis; Mater verò Laura Boſſia. Summâ educatus diligentiâ, & quæ tantæ Gentis deceret germen, integritate vitæ, prudentiâ, juſtitiâ, liberalitate, & in rebus agendis dexteritate ſic eminuit, ut à Paulo II. Pont. Maximo ad Novocomenſis Eccleſiæ Sedem fuerit evectus die XXVII. menſis Auguſti, anno Salutis MCCCCLXXXVII. ætatis ſuæ XXX. Apud Mediolanenſem Ducem Galeacium Mariam magno in pretio habitus, ab arcanis primùm Conſiliis, ſive Senator extitit, mox pro eodem Oratoris munere ad Venetos functus, ipſius nomine Maximiliano Cæſari, Œniponto in Italiam advenienti, ad alpes occurrit. Iſabellam Aragoniam Alphonſi Regis filiam, & Joannis Galeacii Ducis Inſubrum Sponſam, Neapoli, habita priùs luculentiſſima Oratione, Mediolanum deduxit. Tum ex Romanæ Rotæ Auditore, & Apoſtolicæ Sedis Protonotario, Galliarum Rege petente, ipſum Alexander VI. anno MD. die XXVIII. menſis Septembris, Presbyterum Cardinalem, tituli Sanctæ Anaſtaſiæ renunciavit, quem titulum poſtea in alterum Sancti Stephani in Cœlio Monte commutavit. Favebat illi Ludovicus XII. Gallorum Rex, quòd fidiſſimè Gallicas partes ſecutus fuiſſet, poſteaquam Ludovicus Maria Sfortia fugâ redux è Germania in Italiam redierat; cùm enim abeunte Principe unus eſſet Antonius è XVII. Viris, quorum prudentiæ Mediolanenſis ditionis tutela fuerat commendata, Gallique, Ducis adventu territi, aufugerent, ipſe in Caſtrum Portæ Jovis adhuc ſub Regis poteſtate permanens ſe recepit; quocirca capto apud Novariam Sfortiâ, iterum Rex Mediolanenſem Ducatum recuperavit. Defuncto Alexandro Pontifice, Comitiis interfuit Antonius Pii III. tum Julii II., à quo tanti habebatur, ut ſæpe ipſum exoptaret convivam, veteris memor amicitiæ, & hoſpitalitatis, qua nondum Pontifex ab eo Mediolani fuerat exceptus. Fratrem habuit Aloyſium, Virum inclytæ famæ, qui cùm fato conceſſiſſet in ipſo juventutis flore, tanto dolore perculſus eſt Cardinalis noſter, ut in ægritudinem inciderit, eaque invaleſcente, cùm initio morbi pharmaca reſpuiſſet, paucos intra dies interiit, Menſe Martio, anno MDVIII. in Urbe Roma, conditumque fuit Cadaver illius in Templo Sanctæ Mariæ ad Portam Flaminiam, vulgò de Populo dictam, cum hoc Elogio:

ANTONIO TRIVVLTIO MEDIOLANENSI
SVMMAE NOBILITATIS AC INTEGRITATIS VIRO
S. R. E. PRESBYTERO CARDINALI COMENSI
QVI VIXIT ANNOS LI. MENSES II.
OBIIT XV. KAL. APRILIS MDVIII.
IVLIO II. PONT. MAX.

Munificentiam illius teſtantur Ædes Sacra ab ipſo erecta in hac Metropoli Sancto Antonio Abbati, quam nunc Religioſiſſimi Clerici Regulares Teatini nuncupati poſſident; Veſteſque Sacerdotales nobiliſſimæ aurò, ſericoque intextæ, quas Comenſis Cathedralis Sacrario largitus eſt.

Scripſit:

I. Orationes perquam venuſtas, quarum una, ſcilicet ſupramemorata, Neapoli habita invenitur impreſſa apud Triſtanum Chalcum in libro, cui titulus: „ Nuptiæ Mediolani Ducum. „
II. Epiſtolas item non inelegantes, de quibus ſic legitur in Catalogo Biblioth. Regis Chriſtianiſſimi, Volum. 569. „ Lettres originales au Roy Louis XII du Cardinal Trivulze &c. MS. Biblioth. Reg. Pariſienſ.
III. Poëmata arguta, & terſa, ut refert Eggs, quæ omnia, ut idem aſſerit, inter MSS. Familiæ etiamnum aſſervantur.
IV. Deciſiones; extant in Corpore Deciſionum Rotæ Romanæ ex Cantalmajo, & Fontana, & MSS. in Archivo Molis Æliæ.

De Epiſtolis ad eum ſcriptis à Julio II. Pontif. meminit Tattus in Annal. Comenſ. Decad. 3. lib. 7. pag. 463.
Extat Hieronymi Moroni Oratio coram Summo Pontifice habita, in laudem Antonii ad Purpuram promoti. Et altera ad Antonium ipſum ejuſdem Moroni de anno MDVIII. inter MSS. ejuſdem, de quibus ſupra diximus.
Inter Opuſcula ejuſdem Moroni MSS. apud March. de Sylva legitur etiam Epiſtola ad Anonymum de Promotione Antonii Trivultii Epiſcopi Comenſis ad Cardinalatum. Tom. I. pag. 52.
Ei dicavit Boninus Mombritius Solinum. V. Clar. Saxium in Hiſt. Typog.
Laudatur plurimùm à Bernardino Landriano in Epiſtola ad Luchinum Landrianum præfixa Lecturæ Dominici de Sancto Geminiano, de qua in Bernardino ipſo jam diximus. A Paulo Manutio, ab Eggs in Purpura Docta, & à citatis Ciacconio in Tomo III. col. 197., & Ughello in Comenſibus. Videndæ quoque ſunt Schedæ Sitonianæ.

MDCCXI.

TRIVULTIUS AUGUSTINUS.

Ex Joanne Trivultio Equite, Ducalique Senatore, atque Angela Martinenga Conjugibus nobilissimis, natus est Mediolani Augustinus nunc memorandus; qui à puero virtutem majorum secutus, quam optimam sortitus fuerat indolem solertissimè coluit. Primùm igitur Abbas B. Mariæ Montisfrigidi, & à Julio II. Pontifice inter Cubicularios adscitus, mox Protonotarii dignitate auctus, postremò non tam generis commendatione, quàm meritorum laude clarus, à Leone X. die XXVI. mensis Junii, anno MDXVII. Cardinalis Diaconus Sancti Adriani creatus fuit. Mirum extitit in eo mentis acumen, mira eloquentia, gravitas, eruditio, & peculiaris apud Principes gratia, quibus omnibus permotus Leo, precibus etiam Magni Joannis Jacobi Trivultii hoc enixè postulantis ut Augustinus sacrâ donaretur Purpurâ, tandem se acquievisse testatus est, datis ad eundem Joannem Jacobum litteris, in quibus plurima de Cardinali nostro, ejusque Familia inserit encomia. Ut ergo novæ Dignitatis Augustino delatæ rumor Mediolanum pervênit, haud facilè dictu est, quæ fuerit Civium lætitia. Scipio Vegius Mediolanensis Protophysicus, & Senator, in Historia sua rerum gestarum in Insubria sub Gallorum dominio, de quo Opere infra dicemus, gaudium Populi ea de causa referens adjecit hæc verba: „ Fecit item ad-„ mirationis auctum ingens puerorum turba, coadu-„ natis plusquam tria millia, arreptis Trivultii tro-„ phæis, per omnes Regiones cursitare: magnas „ propulsare ædes, atque intrò irruere, & vinarias „ vegetes exhaurire: Passim congeminare vocum „ concentu Augustinum Trivultium Cardinalem. „ Vidi ego postridie Candidatos ex composito stolis „ accinctos, atque redimitos crinem lauru, buxuque „ cum novo Vexillo his connotato literis: Sors è „ Cælo lapsa in sacro lavacro nuncupavit Augustinum „ augusto augurio inclytum nunc Cardinalem electum „ Patriæ Felicem, & futurum Ecclesiæ latialem Pa-„ trem. „ Ad plures Episcopatus conscendit, nimirum Tolonensem, Petragoricensem, Massiliensem, & Vaurensem in Gallia, Bobiensem, Astensem, & Novariensem in Ducatu Mediolanensi, Rhegiensem in Calabria, Brugnatensem in Liguria. Fuit etiam Administrator Ecclesiæ Bajocensis, ut patet ex Brevi Clementis VII. Dat. XIII. Octobris MDXXXI., & etiam nonnullorum testimonio ex Ciacconio, & Eggs Mediolanensi Ecclesiæ præfuisse fertur, quod tamen perperam ab aliquibus dictum Lectores putent; cùm non Ecclesiam ut Antistes, sed Ditionem ut Moderator cum imperio rexerit. Functus est Legatione Gallica nomine Pontificis ad Franciscum Regem, imò, post Scaramutiæ Cardinalis Fratris sui obitum, Regnum Gallicum ejus fidei, tutelæque à Rege traditum est. Quare Gallicarum partium studiosus instante Rege Francisco, Cardinali Farnesio, ut in Rom. Pont. eligeretur modis omnibus favit, qui sub nomine Pauli III. summam rerum adeptus Trivultium in Gallias Legatum misit, ut de pace cum Rege & Carolo V. transigeret. Ipsi Clemens VII. Campaniæ & Maritimæ Legationes in bello contra Columnenses demandavit. Prudentissimus à Bembo, sapientissimus à Sadoleto, impensè strenuus, & eruditus à Giberto appellatus fuit. Doctissimum, & multis nominibus Clarissimum Cardinalem Thomam de Vio dilexit, dignumque suprema Thiara non semel pronunciavit. Obiit Romæ Pr. Kal. Apr., seu ut alii volunt, XIII. Kal. Apr. anno MDXLVIII. Sepultus in Æde Sanctæ Mariæ ad Portam Flaminiam. Ejus Tumulo hanc apposuit Inscriptionem Cardinalis Theodorus Trivultius.

MAGNIS PATRVIS
IOANN. ANTON. AB ALEXANDRO VI.
AVGVSTINO A LEONE X.
CARD. AMPLISS.
THEODORVS CARD. TRIVVLTIVS
MDCLIV.

Scripsit:

I. Historiam Romanorum Pontificum, & Cardinalium gravi, & eleganti stylo, quam tamen morte præventus typis mandare non potuit, ipsâque se usos & adjutos fuisse Ciacconius, atque Panvinius fatentur. Hanc Historiam Paulo III. Pont. Max. nuncupasse, asserit Lasor à Varea.

Instructio pro Cardinali Trivultio ad Henricum Galliæ Regem. Extat MS. in Bibliotheca Monasterii Sancti Vincentii Vesontionensis, ex Montfauconii Biblioth. Bibliothecarum MSS. Tom. II. pag. 1192.

Ad hunc Cardinalem innumeræ sunt doctissimorum illius ætatis Virorum Epistolæ, quas hìc utcumque recensebimus, nimirum Joannis Guidiccioni Episcopi Forosemproniensis, data sub die XXIII. Augusti MDXXXVI. qua ei nunciat, petente Imperatore, Summum Pontificem ipsi licentiam impertiri, ut Mediolanum Gubernator se conferat. Eumque rogat ut curet pacem iniri inter Gallorum Regem & Cæsarem. Extat in libro, cui titulus: „ Lettere de' Principi, scritte a' „ Principi. Tomo I. „ Alia Cardinalis Sadoleti. Data die XX. Augusti MDXXXV. de Politica tractans. Legitur in libro inscripto: „ Lettere di diversi Au-„ tori eccellenti. „ Edit. *Venet* 1556. *in* 8 Petri Bembi. Data Venetiis Id. Apr. MDXXXIX. inter hujus famil. Aliæ quatuor ejusdem Guidiccioni ad Cardinalem nostrum, dum Legationem agebat in Galliis; leguntur in libro inscripto: „ Scelta di Lettere „ di diversi eccellentissimi Scrittori di Bartolomeo Zuc-„ chi. „ *Venezia*, 1595. *in* 4 pagg. 131. & seqq. Altera ejusdem Guidiccioni in libro: „ Lettere volgari „ di diversi nobilissimi Uomini, raccolte da Paolo Ma-„ nuzio. „ *Vinegia*, 1560. *in* 8. Ibidem adest etiam Epistola Cardinalis Tournonii ad nostrum. Inter Epistolas Cardinalis Sadoleti. *Lugduni*, 1560. *in* 8. sunt tres ad Augustinum Trivultium S. R. E. Card. pagg. 230. 231., & 233. Altera ejusdem Card. Sadoleti ad nostrum. Data Carpentoracti die XVI. Februarii MDXXXV. in libro, cui titulus: „ Lettere „ di diversi Autori eccellenti. „ *Venezia, presso il Ziletti*, 1616 *in* 8. Una quoque ad eundem Annibalis Cari, & IV. Balthassaris Castillionæi, à pag. 612. ad pag. 619. Altera Joannis Judicis. Data Aquis Sextiis die XX Augusti MDXXVIII., ubi inter alia nunciat Cardinali nostro, ut ad moderandum Mediolanense Dominium se conferat. Plures Epistolas ei scripsit Paulus Jovius, ex quibus una legitur cum aliis tribus supradicti Balthassaris Castillionæi in libro: „ Lettere facete, raccolte da molti grandi Uo-„ mini, da Dionigi Atanagi. „ *Venezia*, 1582. *in* 8. pagg. 69. 71., e 228. In altero libro: „ Lettere di „ Principi, scritte a' Principi, in Tom. II. „ Extant Epistolæ duæ supra triginta, à pag. 179. ad pag. 227. Joannis Matthæi Giberti Datarii ad Augustinum Cardinalem Trivultium; altera autem Episcopi Polæ ad eundem pag. 227 Altera Francisci Guicciardini pag. 151. tertii Tomi.

Scipio etiam Vegius Mediolanensis Protophysicus, & Senator in Historia rerum in Insubribus gestarum sub Gallorum dominio, ab anno MDXV. ad MDXXII. nuncupata Augustino Cardinali Trivultio. MS. in fol. penes Clar. Sitonum, in cujus fronte extat effigies præfati Cardinalis sedentis in Cathedra, cui Scipio Vegius Togatus de genu offert Librum, adjecto Lemmate: „ Factus sum domi tuæ senex, pauper, „ & neglectus.

De eo Ughellus, Ciacconius, Miræus apud Fabricium, Franciscus Augustinus ab Ecclesia, Sitonus noster in Chron. Coll. J. PP. pag. 204. art. 878., & in Magno Theatro suo Genealogico, MS. in fol. pag. 445.

MDCCXII.

MDCCXII.

TRIVULTIUS CLAUDIUS.

EX Comite Carolo Trivultio Imperiali Pincerna, atque Isabella Londonia nobilissimis Conjugibus ortus est Mediolani Claudius, de quo nunc scribimus, qui juvenilibus annis Romæ degens Musas tam Latinas, quàm Italicas impensiùs coluit. Deinde Martis, atque Astreæ Vexilla prosequens, Cohorti peditum præfuit, & tam Ticini, quàm Parmæ, necnon Augustæ Taurinorum in Jure Cæsareo, ac Pontificio excelluit, itaut in Patria ad Jus dicendum cum Potestatis officio in Abbiati-Crassi Oppido adlectus extiterit. Nunquam verò Apollinem reliquit, uti ex infrascriptis ejus lucubrationibus facilè Lector agnoscet. Floruit medio Sæculo XVII., sed annum ejus mortis ignoramus.

Hæc de ipso proferimus:

I. Rime di Claudio Trivulzio. All' Illustrissimo ed Eccellentissimo Principe Teodoro Trivulzio. *Milano, presso il Bidelli*, 1625. *in* 12.

II. Le Preghiere d'Italia a S. Santità per ottenere la Pace Rime varie, cioè Canzoni, Sonetti ec. *Milano, presso lo stesso*, 1636. *in* 12.

III. Imprese fatte ultimamente in Italia dall' Eccellentissimo Signor Marchese di Leganes, Capitano Generale di Filippo IV. il Grande, e contiene quattro Poemi intitolati Tornavento, Valtellina, e Breme, Assedio, ed Acquisto di Vercelli, con un breve Vaticinio del Piemonte. *Milano*, 1639. *in* 4. *senza nome dello Stampatore*.

IV. Carmina tria Italica, vulgò *Sonetti*. Extant in Collectione Jo. Bapt. Fossati pro Laurea Jo Bapt. Vicecomitis. *Mediol. apud Paganellum*, 1608. *in* 8.

V. In Libro cui titulus: „ Il Tempio, Panegirico del Ca„ valier Marino. *Macerata, per Pietro Salvioni*, 1615. *in* 12. extat Epigramma Italicum Claudii Trivultii in laudem Auctoris, pag. 127.

Ipsum laudarunt Carminibus Italicis Comes Rodulphus Campegius, atque Antonius Blaguazzonus in libro num. I. supra enunciato.

De eo agunt Joannes Petrus Crescentius in Amphitheatro Romano, par. I. pag. 307. Picinellus in Athenæo pag. 151., atque Cl. Sitonus in schedis, & P. Quadrius Soc. Jesu in Libro: „ Della Storia, e della Ra„ gione d'ogni Poesia. Tom. II. pag. 301.

MDCCXIII.

TRIVULTIUS FRANCISCUS.

INter editiones Operis nunquam satis laudati Baptistæ Platinæ, quæ in Scriniolo meo reperiuntur, adest hæc minimè spernenda, in cujus fine sic legitur: „ Excellentissimi Historici Platinæ in Vitas Summo„ rum Pontificum ad Sixtum IV. Pont. Max. præcla„ rum Opus feliciter explicit, accuratè castigatum, „ ac impensa Magistri Joannis Vercellensis, MCCCC„ LXXXV. die X Februarii „ in fol. Sequitur Vita ejusdem Sixti IV. manu exarata, ferè illius ætatis, in qua sic scriptum est ad annum MCCCCLXXII. „ Ex Palatio Vaticano Transtyberim Sixtus adivit „ visurus Triremes contra Turcas extructas, illis „ bona precatur, Præside Oliverio Caraffa; ibi T. „ Trivultius J. C. Mediol. luculentam Orationem „ habuit „. Ad marginem verò recentiori manu parvâ appostillâ adnotatur: „ Juvenis sanè eruditus, „ qui postea Religiosus est factus „. Dum igitur in Annalibus Fratrum Minorum Lucæ Wadingi ad annum MCCCCLXXXII. legebam: Franciscum Trivultium J. C. Sæculo, atque Uxore relictis, Ve-
A xillum Sancti Francisci prosecutum fuisse, facilè cognovi eundem esse, cui forsan nomen fuit Theodori Familiæ Trivultiæ gentilitium, aut quid simile littera T. incipiens, uti in appostylla supracitata, qui postea Religionem ingressus, de more commutaverit in Franciscum. Wadingum ipsum nunc audiamus, cujus hæc sunt verba: „ Florebat hoc tempore (nempe anno MCDLXXXII.) „ sanctitate & doctri„ na F. Franciscus de Trivultio Mediolanensis, & hoc „ ipso anno summo omnium applausu prædicavit Pe„ rusii, uti in Regesto Ordinis refertur. Hic nobi„ lissimâ inter Insubres ortus Familiâ, ante septingen„ tos annos à Burgundia in Italiam translatâ, Boni„ fortio Patre, & Isabella Sanseverina Matre, Spon„ sam sibi parem duxit, Veronicam de Siccis, quam
B „ ipsa nuptiarum nocte etiam induxerat, ut spretis „ Mundi, carnisque delitiis, vitam amplecteretur „ religiosam. Hinc illa Clarissa, ipse Franciscanus „ evasit; eâque virtute, & prudentiâ vixerunt, ut „ illa sui Monasterii Abbatissa, hic suæ Provinciæ „ Mediolanensis Vicarius eodem tempore fuerint ele„ cti. Sacris litteris eruditus, utriusque Juris peri„ tus, memoriâ tenacissimâ, corporis robore pollens, „ per universam Italiam indefessè prædicavit. Par„ cus in cibo, multus in oratione, & in sacrorum „ Bibliorum studio, in virginitate, quam feliciter „ sponsæ persuaserat, servandâ vigilantissimus apud „ omnes Viri sanctissimi famam consecutus est. Hie„ rosolymam pietatis causâ profectus, dum reverti„ tur in Patriam, morbo decedit „. Gaudeo itaque
C hunc Scriptorem addere meæ Bibliothecæ, majori quoque ornamento celeberrimæ Genti Trivultiæ futurum.

Scripsit igitur

I. Orationem dum Sixtus IV. Pont. Max. Triremes contra Turcas paratas intueretur, anno MCCCCLXXII. ut supra.

II. Conciones Quadragesimales, à Suis indicatas, quæ cum aliis Auctoris nostri Scriptis, unà cum ipso forsan in mari periere.

Videatur VVadingus in Annalibus Minorum, Tom. XVI. pag. 331. art. 59., novæ editionis Romanæ ad annum MCDLXXXII.

D

MDCCXIV.

TRIVULTIUS HIERONYMUS.

NUllibi invenimus parentes, & acta saltem Litteraria Hieronymi Trivultii, de quo nunc agimus. Clericalem vitam tantùm se duxisse, ipsemet fatetur in fronte libri infra recensendi, annum quoque ejus decessus ignoramus; florebat verò anno MDCXVI., ut ab infrascriptis agnosci potest.

Edidit quæ sequuntur:

E I. Il Brancaleone, Istoria piacevole, e morale, scritta già da un Filosofo chiamato Latrobio, Uomo versato in tutte le Scienze, ed ora dato in luce da Hieronymo Trivulzio Cittadino, e Chierico Milanese. *Milano, per Gio. Battista Alzato*, 1610 *in* 8. Dedicato al Sig. Carlo Antonio Roma. *Venezia, per il Varisco*, 1617. *in* 8., *e Pavia, per Gianbattista Rossi*, 1621

II. Feste di Monza per S. Carlo, con Poesie, ed il Discorso di Gianpietro Giussano. *Milano, per Gianbattista Alciati*, 1615. *in* 4.

III. Epistola data anno MDXCIV. ad Federicum Card. Borromæum. Extat in sæpe laudata Collectione MS. Epistolarum ejusd Card. in Bibl Ambrosiana.

IV. Alia Italica ad Gabrium Recalcatum Generalem Commissarium in Ducatu Mediolanensi. Data Modoëtiæ die XV. Septembris. Extat in Libro, cui titulus: „ Alto Madrigali a cinque in laude di San Carlo; di „ Gio. Battista Porta „. *Stampa del Gardano in Venezia*, 1616. *appresso Bartolomeo Magni*, *in* 4. In eadem Epistola

stola plures memorantur Viri illustres Familiæ Recalcatæ.

Videndæ quoque sunt Schedæ Sitonianæ, ac Monumenta Genealogica supradictæ Familiæ Recalcatæ ab eodem Cl. Sitono edita *Mediolani*, *apud Malatestam*, 1725. *in fol.*

MDCCXV.

TRIVULTIUS JOANNES ANTONIUS.

QUamvis doctissimus JC. Sitonus in Chronico suo J. PP. Collegii Mediolanensis art. 323. pag. 74. Joanni Antonio Trivultio, cujus nunc Elogium damus, parentes assignaverit Laurentium Equitem aureæ Periscelidis Ord. S. Georgii Regni Brittaniæ, Militumque Tribunum, & Placidiam Adurnam Conjuges; veritatis tamen amore ductus, nos monuit, deceptum se fuisse à Pio Mutio, qui nullis, præter Genesim Familiæ, documentis in medium prolatis, in Historia sua Trivultiaca idem scripserat. Ideo sphalma suum emendandum ipse protulit, publicis Tabulis nobis ostensis, è quibus eruitur, Scriptori nostro genitores extitisse Angelum de Trivultio Physicum Collegiatum, patriæque Decurionem, ac Catharinam de Gallinis Christophoro Comite Cæsareo Palatino, & pro Philippo Maria Vicecomite Mediolani Duce ad Helveticos Legato, genitam. Joannes autem Antonius noster utriusque Juris lauream promeritus, in Collegium prædictum cooptatus est anno Christi MCCCCXCVIII. Majora in dies eruditionis specimina præbens, anno MDXI. Præbendam Canonicalem obtinuit in Ambrosiana Basilica, ubi Collegas habuit Fratres suos Christophorum, & Ludovicum in Metropolitana Canonicum Ordinarium, & in Basilica S. Stephani Præpositum, ac in præfata Ambrosiana item Canonicum. Ipse verò cùm in Jurisprudentiâ excelleret ex Signaturæ Justitiæ in Aula Pontificia Decano, anno MDXII. Romanæ Rotæ Auditor est renunciatus; anno autem MDXVIII. Archipresbyter Templi Maximi in patria, & Apostolici Palatii Auditor evasit. Obiit anno MDXXV. his litterariis fœtibus post se relictis.

I. Decisiones MSS in Archivo Sacræ Rotæ, & in Corpore ipsius Decisionum.

De eo Cantalmajus in Syllabo Auditor. Cassand. Decis. XX. Sitonus loco cit. & in Schedis, atque Fontana.

MDCCXVI.

TRIVULTIUS JOANNES GEORGIUS.

PLuribus titulis commendandus est Joannes Georgius Trivultius, Joannis Firmi Equitis & Senatoris, nec non Catharinæ Landæ nobilium Conjugum filius. Ad Jura tam Civilia, quàm Canonica totus conversus, in eisdem sic profecit, ut in Collegium J. PP. Patriæ meritò cooptatus extiterit anno Christi MDLVIII. Moribus ac Litteris tam Græcis, quàm Latinis summopere excultus, Lauream etiam Parisiensem obtinuit. Summus quoque Pontifex Paulus IV. Datarium in Galliæ Regno ipsum voluit. Protonotarius etiam Apostolicus, & U. S. Referendarius à Pio IV. item Pontifice renunciatur, à quo Cardinalis dignitatem ei designatam fuisse plurimi affirmarunt, sed Ecclesiasticâ Togâ dimissâ, & Olimpiâ ex Marchionibus Pallavicinis Uxore sibi copulatâ, Regius Ducalisque Senator efficitur. Ad majora singulares ejus virtutes, atque animi dotes ipsum evocassent, nisi mors invida eum è vivis sustulisset, nimirum anno Æræ communis MDCXXII.

Scripsit:

I. Commentaria Legalia, de quibus sic scripsit Moriggia loco infra recensendo: „ Or dirò, come questo Illu„ stre studioso ha composto alcuni Comentarj, degni ve„ ramente di lode immortale, dove si vede la sottigliez„ za del suo ingegno, e quanto egli sia accurato negli „ Studj.

Librum verò, quem ego sub eodem titulo penes Marchionem Alexandrum Theodorum Trivultium editum in fol. inspexi, continet tantùm res domesticas, & ad Familiam Trivultiam pertinentes, ideoque Moriggia, & ex eo Picinellus de alio Joannis Georgii nostri Opere forsan locuti sunt.

II. Carmina plura Latina. Testibus supradictis Moriggia, & Picinello.

III. Oratio in mortem Andreæ Alciati, unà cum Epistola latina, & Carmine satis longo ad Franciscum Alciatum prudentissimum Jurisperitum (postea S. R. E. Cardinalem) nec non Epigraphe Sepulchro Alciati apponenda. MS. in fol. pagg. 11. Extat in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

Extant in ejus laudem hæc Bernardini Baldini Carmina in Appendice.

Illustri, priscaque Ducum sate stirpe Trivulti,
Inque vicem splendor Stemmatis ipse tui.
Sicut majores te Martis honoribus amplis,
Sic ipse illustras Palladis arte tuos.
Purpurei Patres etiam post funus humati
Ornant luce tuum, condecorantque genus.
Sic triplex vultus triplici face lucidus ardet
Ostri, Mavortis, Cecropiæque Deæ.

De ipso supradicti Moriggia in lib. III. cap. 20. Nobil. Mediol. Picinellus in Athenæo pag. 253., & Sitonus noster in Schedis.

MDCCXVII.

TRIVULTIUS JOANNES JACOBUS.

JOannem Jacobum Trivultium, qui ob militarem gloriam, & infractum animi constantiam Magni cognomen adeptus est, Antonius Ducalis Consiliarius, & Francisca Vicecomes jugales nobilissimi in hac Insubriæ Metropoli genuerunt. Fortissimi pectoris robur in filium transtulisse cum sanguine visus est Pater, qui, Philippo Maria ultimo è Vicecomitum stirpe Mediolani Duce defuncto, omnium primus Patriæ libertatem asseruerat, occupatumque unà cum aliis Castrum Portæ Jovis solo æquaverat. Franciscus autem Sfortia hujusce Urbis potitus imperio, quò faciliùs Antonium in partes traheret suas, Joannem Jacobum admodum puerum eâdem cum Galeacio filio suo educatione uti voluit; cùmque Trivultius noster vix annum XII. attigisset, ab ipso Duce in bello Veneto anno MCCCCLII. in castra ductus, prima sub tanto Magistro militiæ posuit tyrocinia. Cùm verò post quinquennium Pius II. Pontifex Max. Mantuam adventaret, ut Christianorum Principum in ea Urbe conventum celebraret, Sfortia Galeacium filium Ferrariam usque Summo Antistiti obviam prodire jussit, Trivultio comite adjecto. Suppetias postmodum anno MCCCCLXVI. Ludovico Francorum Regi missurus Franciscus Dux, eam ob rem filium ipsum in Gallias ablegavit, adhærente lateri ejus Joanne Jacobo; qua in expeditione præclarum fortitudinis specimen dedit; ut enim ad Alpes perventum est, cùm cæteri commilitones depositis armorum oneribus, & equis insidentes invias montium semitas pertransirent; Trivultius ut erat cataphractus equo desiliens iter confecisse traditur. Dum igitur pro Gallorum Rege fortiter ageret, auditâ Francisci Ducis morte, Mediolanum cum Galeacio reverti coactus fuit; ubi à novo Insubrum Principe, qui

qui Patri successerat in imperio charissimus semper est habitus. Sequenti anno, qui fuit Christi MCDLXVII. cùm extorres Cives Florentiam inducere meditaretur Bartholomæus Coleonius Veneti exercitus clarissimus Imperator, Trivultium eò cum copiis Galeacius ablegavit, Florentinis adjutorio futurum; quo in bello, tametsi pro Pontificiis, atque Coleonio victoria steterit, magna tamen roboris argumenta ipse dedit. Neque minora fuerunt illa, quæ egit in Marchia Montisferrati anno MCCCCLXVIII. adversùs Philippum Ducis Allobrogum fratrem, ejus Regionis Oppida armis vexantem, illuc à Galeacio missus, donec inter hunc, atque Philippum conciliatâ, ob Bonæ Sabaudæ nuptias, pace, revocatus est. Qui secutus fuit anno humanæ Salutis MCCCCLXIX. arma Trivultius pro Principe suo contra Antonium, atque Manfredum Corrigienses Regulos movit tam felici eventu, ut Galeacius Brixillum celebre municipium recuperarit. Post biennium in pugna adversùs Venetos Florentinis faventes, sub oculis Galeacii, fortiter dimicans, equo perempto, alterius, ex quo hostium quidam delapsus fuerat, frœno manus injecit, & admirabili velocitate ipsum conscendit, quod facinus ita Dux miratus est, ut Mediolanum reversus magni pretii equum Trivultio per Jacobum Antiquarium muneris nomine miserit, unà cum insigni elogio bellicæ fortitudinis, quod Antiquarius idem, luculentâ Oratione pronunciatâ, magis ornavit. Raptus paulò post pietatis impetu, anno MCDLXXV. Christi Redemptoris Sepulchrum, & sacra illa Syriæ loca, ubi Reparationis nostræ coluntur vestigia, Joannes Jacobus noster visere statuit, qua in religiosâ peregrinatione comites habuit Viros eximios Joannem Arcimboldum tunc Novariensem Episcopum, & S. R. E. Cardinalem, postmodum verò hujus Metropolis Archipræsulem, & Vincentium Castillionæum Jurisperitum insignem, jam à nobis alibi commendatos. Inde regressus in Italiam anno sequenti, Galeacium tunc Oppidum S. Agathæ haud procul Vercellis obsidentem adiit, ubi tam opportunus advênit, ut ante omnium primus admotis scalis hostium conscenderit mœnia. Verùm lethali vulnere sauciatus, jussu Ducis Oppido potiti, in Tabernaculum Principis deductus est, adhibitisque Medicis ut convaluit, Consiliarii munus præmii loco percepit. Supremus annus ille Galeacio fuit, ipsum enim nex à conjuratis, ut suo diximus loco, intentata terris sustulit; quocirca cum Branda Castillionæo Episcopo Comensi, Petro Landriano, atque Orpheo Arichano Florentino Joannis Galeacii pueri, defuncti Principis filii, cura ipsi est demandata. Erat tunc temporis rerum summa apud Ciccum Simonettam Virum clarissimum, cujus laudes congruo recitabimus loco, & cum eo Trivultius noster adversùs infantis Ducis patruos Ludovicum Mariam, & Ascanium stetit; at cùm Ciccus malorum conspiratione oppressus indigno supplicio affectus occubuisset, incredibili dolore perculsus tantum deflevit facinus. Ludovicus autem Sfortia, ut Joannem Jacobum demereretur, anno MCCCCLXXXII. peditibus CCCC. ipsum cum imperio præfecit in bello Veneto; tantique habuit, ut cùm post biennium pacis fœdus inter Venetos ipsos, Mediolani Ducem, Florentinos, Ferrariæ Principes, aliosque feriendum foret, Jo. Galeacii, qui nomine tenus Insubriæ dominabatur, loco Trivultium sedere jusserit. Missus postmodum fuit cum Marsilio Taurello Dux equitum MD. peditumque MM. suppetias laturus Duci Calabriæ, ubi præterquamquod Turrim & Arcem Montoni cepit, ejus potissimùm prudentia atque consilio felix belli eventus contigit; quemadmodum exinde anno MCCCCLXXXVII. Carolus Sabaudiæ Dux, Trivultio imprimis agente, & Mediolanensium copiarum, quæ adjutrices advenerant, regimen administrante, Ludovicum Salutiarum Marchionem usque adeo fregit, ut in Galliam se recipere coactus, ditionis suæ jacturam passus fuerit. Tanti Bellatoris famâ commotus Alphonsus Neapolitanus Rex, bonâ cum Mediolanensis Ducis veniâ, eundem ad se accersivit dum à Carolo VIII. Francorum Rege armis lacesseretur, cùmque in hostium manus (quæ belli fortuna est) captivus incidisset Trivultius, statim Gallorum Regis jussu libertate donatus fuit, atque inter charos, & Consiliarios adhibitus summâ ipsi fide adhæsit. Ipsius igitur operâ eodem anno MCCCCXCV. Senensem Urbem in potestatem suam redegit Carolus Rex, cui fidus adstitit in prœlio ad Tarum amnem, ubi perfractis Italorum Principum viribus reditum sibi in Gallias aperuit. Ut Astam advênit, vices suas in Italia Trivultium gerere jussit, & cùm haud multò post ipsum ad se trans Alpes vocasset, V. Scutorum M. & nonnulla Galliarum Oppida eidem est elargitus. Mox Astam repetens ad obitum usque Caroli ibidem constitit Pro-Rex, Urbemque, cujus inter Cives fuerat cooptatus, ornare studuit; nam & vias antea cœnosas silice sterni mandavit, & sublatis porticibus amplificavit. Magnificas sibi Ædes paravit, & Tanarum fluvium ponte lateritio junxit. Hæc dum ageret, Sancti Michaëlis torque donari meruit, annoque MCCCCXCVII. Astâ Savonam cum armatorùm manu se contulit, ut Cardinalem Sancti Petri in Vincula Urbe illa pulsum reduceret. Ipsius Sæculi anno postremo iterum in Gallias perrexit, ut Ludovici XII. solemni in Regem Francorum inaugurationi adesset, quem etiam hortatus est, ut prædictum Ludovicum Mariam Sfortiam Insubri solio incubantem deturbaret. Ea allocutione commotus Gallus expeditioni se accingens Trivultium Astam remisit, citraque montes summum Gallicarum rerum imperium ipsi demandavit. Arma igitur adversùs Sfortiam eodem anno ineunte Augusto mense movens, præter minora aliquot Oppida, Valentiam ad Padum sitam primùm, mox Derthonam, & Alexandriam, tum demum Mediolanum in Regis verba jurare compulit. Territus idcirco Dux in Germaniam auxilium à Cæsare petiturus aufûgit; Ludovicus autem Rex paulò post Mediolanum adveniens, in maxima Urbis Basilica Trivultium Franciæ Mareschallum renunciatum sceptro, & ense donavit, & Viglevani Marchionem constituit. Filio autem illius Musochi Comiti, præter equestrem Sancti Michaëlis ordinem, venationum citra Alpes præfecturam, & Castrinovi feudum contulit. Sfortia interim sicarium quendam, qui invisum sibi Virum è medio tolleret, per litteras delegit; cùmque hospitaretur Trivultius in Ducali Palatio, quod Metropolitanæ proximum assurgit, perditus ille summo mane è cubiculo egredientem adoriri meditabatur, teloque configere. Verumtamen voce illius vix auditâ tremebundus terga dedit, tanta erat hominis dignitas; quemadmodum reus ipse postmodum palam professus, & magnanimâ indè donatus veniâ significavit. Adventabat Insubriæ, anno Sæculari MD. Ludovicus Sfortia è Germania cum armatorum non pauca manu redux, auditoque nuncio Mediolanenses sub Gallorum jugo frementes ad arma conclamantes accurrunt. Ea de causa armatus prosiliens è Principis Ædibus Joannes Jacobus in Castrum se recipit, spreto eorum consilio, qui ferrum in conjuratos stringere hortabantur, hisque optimo Cive dignis verbis pronunciatis: Nolle se civili sanguine fœdari. Capto apud Novariam Ludovico Maria Sfortia, ut alibi memoravimus, & captivo in Gallias abducto, Mediolanum cum Gallorum exercitu Joannes Jacobus noster reversus est ex eo, cui interfuerat, & cujus pars magna fuerat, bello, atque ad perennem facti memoriam cudi jussit Numismata aurea, argentea, & ærea, quorum antica pars Iconem ipsius laureatam, & gentilitium Trivultiæ Gentis stemma intuentibus exhibebat; inversam autem hæc verba exornabant:

IOH. IACOBVS TRIVVLTIVS MARCH. VIGLEV.
FRANCIAE MARESCALCVS MCCCCIC.
EXPVGNATA ALEXANDRIA DELETO EXERCITV
LVDOVICVM SFORTIAM MEDIOLANI DVCEM EXPELLIT
REVERSVM APVD NOVARIAM STERNIT ET CAPIT.

Insuper Civicæ charitatis memor, cùm CCC. Ducatorum millia in perduellionis pœnam Mediolanensibus fuissent imposita, CC. millia condonari eis petiit, & impetravit. Moderator universæ Ditionis à Rege constitutus, haud multò post, scilicet anno MDII. die XVI. mensis Augusti Ludovicum XII comitatus fuit, tunc cùm solemni pompa Januam ingressus est; at æmulis agentibus in Galliam revocatur, ubi adversariorum calumnias, prolatis opportunis tabulis superavit. Gratus fuit quoque Francisco I. qui Ludovico XII. successit in Francorum Regno, illiusque Coronationi interfuit inter alios Proceres. Ab eodem etiam Francisco Lugdunensis Urbis Moderator est constitutus, quod munus dum gereret plura mœnibus adjecit munimenta, tum bello Italico à Rege decreto, in Insubriam rediens Novariam cepit, mox in Gallorum potestatem Mediolanum reduxit. At tanta virtus magnam illi peperit invidiam; etenim apud Regem accusatus, quod cum Galliæ hostibus conspirasset, cùm se purgandi gratiâ iterùm trans Alpes perrexisset, multosque sibi præferri videret, quamvis impositas sibi calumnias diluisset; sontico morbo ex tristitia concepto, Carnuti die IV. mensis Decembris, anno post Christum natum MDXVIII. migravit è vita. Miramur sanè Richebourcq in libro suo, cui titulus: Ultima Verba &c. Tomo II pag. 341. scripsisse Trivultium nostrum, dum animam efflaret, non crucem, sed nudum gladium manu tenere voluisse, ad pellendos, ut ajebat, diabolos. Etenim præterquamquod prorsus fidem superat hujuscemodi cogitationem adeò futilem, & puerilem in Virum prudentissimum cadere potuisse; habemus oculatum testem ipsius Trivultii familiarem, & comitem individuum, scilicet Joannem Antonium Ribuchum, è cujus MS. Codice infra citando quæcumque hactenus dicta sunt de Joanne Jacobo hausimus, longè aliter hoc narrantem. Referemus igitur ipsius verba, licèt rudi stylo exarata, quibus Trivultii mortem narrat: „ Se confesò de giorni „ otto inanzi morisse, fecce el suo testamento: se „ comunicò devotamente: quando el ricevete el cor- „ pus domini usì fora del lecto: & se misse a geno- „ chie nude a riceverlo &c. & havuto la extrema „ unctione & recomendatione del anima pasò da „ questa mortal ala eterna vita ali quattro di De- „ cembre il giorno di santo Sabbo abbate cum una „ croce d'argento in mano qual tanto teneva stretta „ in mano per divotione che doppo la morte cum „ difficultà si pote levare. „ Cadaver illius ad Templum Sancti Francisci extra muros Carnuti magno funeris apparatu deductum, postea unguentis conditum, ut ipse jusserat, Mediolanum delatum est. Ad hanc pervênit Urbem die XVII. Januarii anni sequentis in Arcâ plumbeâ villoso serico tectâ, & in Basilica primùm Eustorgiana repositum fuit. Mox die XIX ejusdem mensis, viginti octo millibus aureorum in parentali pompa impensis, ad alteram Basilicam Nazarianam translatum fuit, & in Atrio ipsius Basilicæ, ubi Assumptæ in Cœlum Deiparæ Aram statuerat, in nobili monumento depositum, cum hoc Elogio:

IOANNES IACOBVS MAGNVS TRIVVLTIVS
ANTONII FILIVS
QVI NVNQVAM QVIEVIT
QVIESCIT
TACE

Eruditionem porrò illius testatam faciunt assiduitas publica Gymnasia frequentandi, stupentibus omnibus in tanto duce, Viroque inter arma nutrito, tam ardentem in litteras amorem; magis tamen illam indicant, quæ ejus supersunt,

Scilicet:

I. Oratio ad Carolum VIII. *Parisiis*, 1601. *in 4.* memoratur in Indice Bibliothecæ Colbertinæ num. 11170.

II. Orazione fatta da lui ad alcune Truppe Spagnuole, che li tumultuavano contro. Extat in Codice MS. Joannis Antonii Ribuchi inferiùs memorando.

III. Lettera a' Cittadini di Tortona, in cui assegna molte ragioni, per le quali gl' induce ad arrendersi alle armi Francesi. MS. ibid.

Publicè dixit in ejus funere Antonius Thylesius Cosentinus, cujus eloquentissima Oratio edita fuit *Mediolani, per Augustinum de Vicomercato*, 1519. *in fol.* Fallitur enim Toppius in Bibliotheca sua Neapolitana, in qua pag. 32. Tomi I. hanc Orationem, non Mediolani, sed Romæ die festo Sanctæ Luciæ in Templo Sancti Eustachii, habitam fuisse scribit, anno MDXVI. Eo enim anno adhuc vivebat Trivultius, ut supra narravimus.

Vitam illius uberrimè descripsit jam supra laudatus Joannes Antonius Ribuchus ingenti Codice MS. in fol. comprehensam, qui servatur ab amicissimo Viro jam sæpè à nobis memorato Canonico Joanne Andrea Irico, unà cum Anonymi cujusdam altero MS in fol. ubi narratur diligentissimè exequiarum Jo. Jacobi nostri ordo. Quamvis autem in utroque Italicæ linguæ candor desideretur; digni tamen sunt, qui in publicam prodeant lucem, primus præsertim, multa continens ad historiam illius ævi pertinentia frustra certè in aliis quærenda.

Inter Epistolas Petri Martyris de Angleria loco suo jam laudati, habentur Epistolæ III. ad Trivultium nostrum datæ anno MDVIII.

Ipsum pluribus celebravit Carminibus Lancinus Curtius, præsertim in libro IX. Sylvarum edit. *Mediol.* 1521. ubi pag. 169. habetur Carmen heroicum ad Trivultium nostrum. In libro item VI. Epigrammaton pag. 87 & in libro VIII. pag 122. & tandem in libro XI. pag. 1. ad eundem, & ad Theodorum Trivultium.

In Opere, cui titulus „ Carm. Illust. Poëtar. Ital. Tom. VII. pag. 78. extat Carmen Parthenii Parravicini in Jacobum Trivultium, sicut & pag. 263. legitur Epigramma Platini Plati ad Jo. Jacobum Trivultium, atque aliud pag. 275. Tom. VIII. pag. 60 extat Epigramma Antonii Francisci Rainerii Mediolanensis sub effigie Jacobi Trivultii.

In Codice MS. Epigrammatum Jacobi Valerii, qui servatur in Bibliotheca Collegii S. Antonii hujus Urbis Clericorum Regul vulgò Teatinorum, tria leguntur de Trivultio magno Epigrammata, quem etiam Poëta tanquam sibi respondentem inducit alio Epigrammate.

Eidem plures Lucubrationes vel suas, vel aliorum dicarunt. Hos inter Joannes Domenicanus ex Grafignana inscripsit Tomum I. Consiliorum Philippi Decii editum *Ticini* 1512. & Pius Bononiensis librum Isidori de Isolanis Mediolanensis, quem suo memoravimus loco, cui titulus est: De Regum, Principumque omnium institutis.

De Nuptiis ejus cum Beatrice Davala agit Hermolaus Barbarus in Epistola sua data Mediol. Id. Maji ad Petrum

trum Caram, quæ legitur in lib. XII. Epistolarum Politiani.

Ipsum, præter citatos, laudarunt Bernardinus Landrianus in Epistola ad Luchinum Landrianum, de qua in articulo ejusdem Bernardini diximus. Baptista Fulgosius in Dictis, & Factis memorabilibus lib. VI. Memoratus Isolanus in Panegyri de Laudibus Mediol. pag 30. Morerius in Lexico. Julius Roscius Hortinus in Elogiis Militaribus editionis *Romanæ anno* 1596. *in* 4 pag. 139. Sitonus noster in Chron. Collegii J. PP. art. 181. pag. 46. atque in Theatro suo Genealog. MS. sicut & in Schedis, aliique innumeri.

MDCCXVIII.

TRIVULTIUS SCARAMUTIA.

JOannes Firmus Trivultius Ducalis Senator & Comes, atque Margarita ex Comitibus Valpergæ nobilissimi Conjuges, Scaramutiam genuerunt, quem ipsa quodammodo natura ad Scientias amplectendas ab infantia perduxisse videtur. Admirabili enim ingenio, & singulari memoriâ præditus brevì minora studiorum curricula perfecit, tum ad Cæsareum, Pontificiumque Jus addiscendum accessit, sumptâque Togâ inter Jurisconsultos Collegiatos in patria sedit anno post humani generis reparationem MCCCCLXXXIX. Primarius exinde Juris Civilis Interpres in Ticinensi Academia constituitur; mox Mediolanensis Senator, & Ludovici XII. Francorum Regis à Consiliis extitit; quo in munere talem præsetulit integritatem, ut Rege ipso potissimùm agente, pingue Sacerdotium S. Stephani à Cornu in Agro Laudensi fuerit adeptus. In Aula Pontificia utriusque Signaturæ Referendarius primùm renunciatus, tum à Julio II. Novocomensem Ecclesiam regendam suscepit. Ad traditum sibi populum accessit Trivultius magnifico exceptus apparatu, comitantibus eum honoris gratiâ quampluribus Mediolanensibus è primaria Nobilitate proceribus, atque Antonio Fratre suo Astensi Episcopo, VII. Id. Septemb. anno MDIX., ac postridie ob Natalis Deiparæ solemnitatem in Cathedrali Sacrificium Deo obtulit confluentibus Civibus, quibus peccatorum omnium veniam ex Pontificis Julii Diplomate concessit; cùmque aliquando Comi constitisset, reversus est in Galliam, ubi à Ludovico Rege magna habitus in existimatione fuit, donec Rege ipso indicente, Pisano Concilio, adversùs Julium Pontificem, Mediolanum translato, Schisma diffugiens Scaramutia Romam contendit ab Julio vocatus. Lateranensi deinde Synodo à Leone X collectæ interfuit, atque in ejusdem actis non rarò Scaramutiæ Cumani Episcopi legitur mentio. Perspectâ tanti Viri eruditione, atque prudentiâ, dignum ipsum Leo censuit, qui in Cardinalium Cœtum cooptaretur, quapropter Kal. Julii, anno Salutis MDXVII. Scaramutiam Presbyterali titulo Sancti Cyriaci in Thermis ornavit, cui etiam Franciscus I. Gallorum Rex Ditionis suæ patrocinium demandavit. Præter Comensem alias quoque rexit Ecclesias, nimirum Viennensem in Gallia, ac Placentinam in Italia, quam exacto triennio, Catellano Trivultio Nepoti cessit. Pulsis Italia Gallis, cùm Cardinalis noster in Urbe Roma degeret, à Francisco II. Sfortia Mediolanensi Duce beneficiorum suorum annuis censibus spoliatus est; & licèt, Francisco Rege capto, Mediolano potiti fuissent Hispani, tamen Trivultius sua recuperare non potuit. Exorto deinde inter Cæsarianos, ac Pontificem Clementem VII. bello, anno post Virginis Partum MDXXVII. excidium Romæ præsagiens Scaramutia, bonâ cum Summi Antistitis veniâ, in Veronensem agrum secessit; ibique anno eodem, die IX. Augusti in Monasterio Maguzani, seu Magenzani decessit, ubi etiam tumulatus conquiescit absque ullo Sepulchrali Elogio. Benignissimis fuit moribus, atque ad se accedentes humanissimè semper suscepit. Optimos, & litteratos homines ad mensam convivas adhibebat, & si quid eruditionem redolens proponeretur, totis auribus excipere solitus erat. Sententiam suam de quacumque Controversia, sive ex Theologia, sive ex Historia Sacra, & profana, sive ex Mathesi, sive etiam de linguarum varietate petita esset, in medium afferebat non sine adstantium admiratione; quapropter frequentissimum doctorum Virorum cœtum domi semper habebat; in quibus numerandus inter primos Joannes Lascares Græcus Vir notæ eruditionis.

Ipse quoque proprii ingenii monumenta reliquit, quæ hîc recensemus.

I. Lecturas Legales.

II. Decisiones plures. Has memorat Eggs in Purpura Docta, loco inferiùs citando, & quidem MSS. suspicamur, at quo loco serventur nemo indicat, nisi fortè in Archivo Molis Hadrianæ delitescant.

Ad eum Petrus Martyr de Angleria, quem alibi memoravimus, geminas dedit Epistolas, anno MDVIII. Alias quoque Platinus Platus, quæ inter istius editas in ejus articulo laudatas leguntur; & IV Joannes Baptista Sanga, impressas in lib. III. Epistolarum Principum.

In libris Epigrammatum Lancini Curtii, editionis Mediolanensis, ann. 1521. extant plura Epigrammata ad Scaramutiam Trivultium libro VI., pagg. 91. Lib. VII. pag 97. Lib. VIII. pag. 122. Lib. IX. pag. 131., & lib. X pag 154.

Ipsi dicarunt Benedictus Jovius Poëma, cui titulus: „ De Venetis Gallicum Trophæum. „ *Sine loco, anno, & Typographo, in* 4. quem librum extare apud se MS. ampliorem, quàm editum, afferit alibi à me laudatus Comes Antonius Joseph à Turre Rezzonici J. C. C. Novocomensis; ejusque meminit idem Jovius lib. II. Historiæ Novocomensis, atque Gulielmus Cittadinus Comi Canonicus Breviarium Patriarchinum, anno MDXIX. in 8.

Commendarunt Cardinalem nostrum Hieronymus Moronus Mediol. alibi laudatus in Oratione habita in cooptatione in Collegium J. PP. Urbani Trivultii, anno MCCCCXCIX Ciacconius Tomo III. col. 382. Eggs in Purpura Docta Tom. IV. pag. 379. Ughellus in Italia Sacra inter Comenses, & Placentinos Episcopos, Ballarinus, & Tattus in Annalibus Comen., aliique plures.

MDCCXIX.

TRIVULTIUS THEODORUS.

EX Principe Carolo Emmanuele Theodoro Trivultio, atque Catharina Gonzaga notissimæ apud Insubres nobilitatis Conjugibus, natales habuit anno Salutis MDXCVI. Theodorus, qui in prima adolescentia Vincentii Mantuæ, & Francisci Mariæ Urbini Ducum Aulas invisit, cùm jam Patrem in Belgio pro Catholico Rege armatorum Magisterium gerentem amisisset, atque sub Matris tutela sedulò domi educatus inter litterarum, & pietatis rudimenta adolevisset. Æmulatus postea Majorum suorum gloriam, duas Equitũ turmas propriis sumptibus instruxit, ut Philippo III. militaret; ipsoque Rege pronubo Uxorem duxit primigeniam Principis Monœci (vulgò Monaco in Mediterranei Maris promontorio haud procul Nicæa siti) filiam, quæ edito in lucem virilis sexus partu in ipso ætatis flore decessit. Theodorus autem Cæsaris nomine pro bello Hungarico apud Principes Italiæ diligenter egit, & à Ferdinando II Augusto pro se, hæredibusque Musocci, & Vallis Mesolcinæ, seu Mesaucinæ, Principatum obtinuit, inter Magnates Hispaniæ à Catholico Rege insuper cooptatus. Spretis nobilium fœminarum nuptiis ad secunda vota transire noluit, sed Clericos inter cœlibatui se addixit. Quocirca laureâ in utroque Jure susceptâ, & in Jurisperitorum Collegium anno MDCXXVI. cooptatus, priùs Apostolicæ Cameræ Clericatu ornari meruit, tum ad Protonotarii hono-

honorem promotus est in Curia, Urbano VIII. Summo Pontifice. Ipsum postea idem Urbanus, ætatis annum XXXII. agentem XIII Kal. Decemb. anno MDCXXIX. Cardinalem Diaconum Sancti Cæsarii, deinde Sanctæ Mariæ in Via-lata creavit. Legatum postea Picæno præfecit, quo munere laudabiliter gesto in Hispaniam Theodorus contendit, ubi Aragoniæ, Siciliæ, & Sardiniæ Prorex constitutus, populos magnâ cum Regis Catholici benevolentiâ moderatus est. Haud multò post in patriam rediit, ut ei Hispani Monarchæ nomine præesset Moderator; quo in gradu vigilantissimus hostium impetus ab universa Ditione propulsare studuit, suppetias ipse ferens, & adversâ licet valetudine oppressus Urbium munitiones invisens. Hisce curis intentus in hac Metropoli migravit è vita, ineunte Martio, anno MDCLVII. Publico elatus est funere, in quo Alexander Porrus Bobiensis Episcopus, cujus alibi jam meminimus, oravit. Cernitur illius Inscriptio in Sacello familiæ in Basilica Protomartyris hujus Urbis hisce notis exarata.

SVB AVSPICIIS BEATISS. VIRG. MARIAE.
THEODORVS CARDINALIS PRINCEPS TRIVVLTIVS
A LATERE LEGATVS
EX SVPREMO STATVS CONSILIO
ARAGONIAE SICILIAE SARDINIAE PROREX
ET EXERCITVVM IMPERATOR
REGNA PERTVRBATIS TEMPORIBVS
EXIMIA VIRTVTE PARI FELICITATE ADMINISTRAVIT
SVMMIS DEMVM PERFVNCTVS MVNERIBVS
CORONATOQVE PONTIFICE MAX.
SINGVLARI IN RELIGIONEM AC REGEM FIDE
IN HOSTES FORTITVDINE IN PATRIAM AMORE
OBIIT MEDIOLANENSIS PROVINCIAE GVBERNATOR
THEODOR. PRINC. TRIVVLT. F. P. MDCLVII.

Abbas fuit Commendatarius antiquissimi Monasterii Sancti Celsi, olim Ordinis Cluniacensis, cujus Basilicam vetustate penè collapsam insigni molitione restituit, atque in ejusdem Templi fronte præter gentilis Stemmatis ornamentum hæc leguntur:

THEODORVS CARDINALIS
PRINCEPS TRIVVLTIVS
MDCLI.

Supersunt illius, quæ hìc indicantur:

I. Oratio habita in Seditione Neapolitana anno MDCXLVII. in Conventu Procerum. Extat in libro, cui titulus: „ Josephi Riccii Clerici Regularis Congreg. „ Somaschæ, Rerum Italicarum sui temporis Narra- „ tiones. „ *Venetiis, apud Turrinum*, 1655. *in* 4. pag. 748.

II. Istruzione data dal Cardinale Trivulzio al Padre Abbate Don Vittorio Alfieri del Monastero di S. Ambrogio Cisterciense per la sua Missione alla Corte Cattolica li XVI. Novembre MDCXXXV. per gli affari del detto Sig. Cardinale con la Corte sodetta. MS. in fol. signat. num. 51. Extat in Bibliotheca prædicti Monasterii; in cujus altero Codice sign. A num. 28. extant ad hunc Victorium Aliferum litteræ autographæ Cardinalis Barberini, & Hilarionis Rancati, quibus ei permittunt, ut pro ipso Cardinali Trivultio in Hispaniam pergat; datæ anno MDCXXXIII.

III. Epistolæ plures de gravissimis negotiis agentes ad præfatum Hilarionem Rancatum, unà cum hujus Responsionibus, reperiuntur in Tomo XXIII. MSS. ipsius Rancati.

Extat ad eum Epistola satis prolixa Aquilini Coppini, in qua describit Medianum, Joannis Baptistæ Senatoris Vicecomitis Villam. Dat. Mediolani IV. Kalend. Julii MDCXIII.

Dissertatio Jo. Petri Puricelli de Celsiano Monasterio Mediol., de Abbatia ejusdem, & de Imagine B. M. V., quæ in Celsiana Basilica reperitur, Cardinali Theodoro Trivultio dicata fuit, ubi plura quoque in ejus laudem. Servatur MS. in fol. in Bibliotheca Ambrosiana sign. ft. num. 3. ut in Articulo ejusdem Puricelli.

Dicarunt eidem labores suos litterarios Eruditi plures, quos inter Joannes Baptista Manenti Opera quæ edidit; Jacobus Lampugnanus è Soc. Jesu Orationem de Christi Redemptoris Passione; atque Brunorus Taberna Italico Carmine ejus Purpuræ enunciationem commendavit.

Laudatur à Ciacconio in Tomo IV. col. 583. Galeacio Gualdo in Theatro Viror. Illustr. Jo. Petro Puricello in Differt. Nazar. cap. CLXXIV. Sitono nostro in Chron. J. PP. pag. 203. art. 878. aliisque pluribus.

MDCCXX.

TRIVULTIUS THEODORUS alter.

Mox commendati Cardinalis nomen reddidit Theodorus Trivultius alter, Mediolani genitus à Sfortia, atque Theresia Cantia jugalibus, nobis, dum fuit in vivis, amicissimus. Hic minoribus studiis jam perfectis ad addiscendas tam Cæsareas, quàm Pontificias Leges animum convertit tam prospero eventu, ut laureâ redimitus, in Jurisperitorum Collegium meruerit cooptari anno redempti Orbis MDCCVII. Jam pridem tamen Clericali militiæ dederat nomen, sacrisque initiatus mysteriis ad Ordinarii Canonicatus honorem in Basilica Metropolitana hujus Urbis fuerat evectus; cujus quidem Præbendæ possessionem inierat die VI. mensis Maji, anno MDCXCIX. Apostolicæ quoque Sedis Protonotarii dignitate fulsit. Diligentissimo pariter, & erudito Viro demandarunt Collegæ Tabularii Præfecturam, ipsamque tam sedulus administravit, ut singulas Archivi schedas, & publica simul atque privata documenta non in ordinem tantùm redegerit, verùm etiam ex illis hauserit Opus inferiùs memorandum,

dum, quod nobis non parum ſubſidii contulit in hac Bibliotheca adornanda. Sacrarii quoque Codices, è quibus nonnullos citavimus, Bibliothecæ Capitularis libros, & eos item, qui ad Canonicorum, ut vocant, Reſidentiæ Punctaturam pertinent, congruo diſpoſuit ordine. Tandem vitâ functus anno Salutis noſtræ MDCCXXIV. die X. menſis Auguſti,

Elaboravit quæ hîc referimus:

I. Series eorum, qui in Sanctæ Mediolanenſis Eccleſiæ obſequium aſſumpti, ac primò ſub nomine de Ordine majori; inde Cardinalium, & Ordinariorum promiſcuè, ac poſtmodum Canonicorum Ordinariorum nomenclatura deſignati; Theodoro Abbati Trivultio Juriſconſulto Collegiato, & ejuſdem Eccleſiæ Canonico Ordinario innotuêre, dum tamquam Capitularis Archivii Præfectus Scripturas, & Documenta omnia Reverendiſsimi Capituli priſtino ordini reſtituit, libroſque Ven. Sacriſtiæ, Capitularis Bibliothecæ, ac Reſidentialis Punctaturæ in ordinem redegit anno Domini MDCC. MS. in fol. juſtæ molis extat apud JC. Sitonum nobis amiciſſimum.

II. Adnotationes plures, Capitum Summæ, atque alia ad intelligendos nonnullos Codices MSS. antiquitate venerabiles, quos inter Beroldi Opera, aliaque Bibliothecæ Metropolitani Capituli, aptiſſima ſcripſit, quibus nos uſi ſumus.

III. Epiſtola ad Cardinalem Joſeph Archintum Archiepiſcopum præfixa Diſſertationibus Alexandri Archinti, de qua in Alexandro diximus. MS. in Archintea.

Agit de ipſo præcitatus Sitonus in Chron. Collegii J.PP art. 1162. pag. 246.

MDCCXXI.

TRONUS PETRUS MARTYR.

IN Muſæo Novarienſi Cl. Lazari Auguſtini Cottæ reperitur Petrus Martyr Tronus de Camero, ſed è contra doctiſſimus Bartholomæus Curtius ex fide Paſchalis Galli, aliorumque, & quod plus eſt, ex verbis Gabrielis Cunei Mediolanenſis in libro inſcripto „ Apologiæ Franciſci Puthei Examen &c. „ in Articulo ipſius Cunei à nobis jam prolato, Tronum noſtrum Mediolanenſem dicit. Ibi quippe Cuneus „ Tronum familiarem & Concivem meum „ vocat, ideoque Curtius originem Scriptoris hujus fuiſſe ex Oppido Cameri in Novarienſi ditione, ſed Mediolani natales duxiſſe exiſtimavit. Hic itaque Profeſſor primarius publicus Chirurgiæ in Univerſitate Ticinenſi extitit, ex qua Romam profectus eſt, ob curam Viri celeberrimi, cujus nomen reticuit Federicus Ghislerius, qui Opera Auctoris noſtri edidit, & in nuncupatoria Epiſtola ſic loquitur: „ Petrus Martyr Tronus ſocer olim meus, is qui proximis ſuperioribus annis „ Chirurgiam in Ticinenſi Gymnaſio ſumma cum nominis ſui gloria publicè profeſſus eſt, quædam moriens reliquit;

Scilicet:

I. In Hyppocratem ſcripta „ quæ qui de iis rebus judicare poſſunt, cum ipſa antiquitate ſolent comparare. Statui labores, ac vigilias doctiſſimi, atque optimi Viri ab hominum oblivione, quantum in me eſſet, vindicare. „

II. De Ulceribus, & Vulneribus Capitis. *Papiæ*, 1584.

III. Preſervativi utiliſſimi, ne' quali ſi dichiara il modo, con che l'uomo potrà preſervarſi della Peſte. *Milano*, 1630. *in* 4.

Ejus meminerunt, præter Curtium ſupradictum in ſuo Opere de Medicis Mediol., Jo. Antonida Vander-Linden de Script. Medic. pag. 130. Paſchalis Gallus pag. 256. Schenchius pag. 448. & Merchlinus in Lindenio Renovato pag. 898.

MDCCXXII.

TROTTUS JOANNES ALOYSIUS.

MAtthæus Trottus, ac Hippolyta Petraſancta conjuges Mediolanenſes Joanni Aloyſio filio primam lucem dederunt in Oppido Caſtellatii anno circiter Chriſtiano MDX, atque ipſum egregiis moribus exquiſitiſque ſcientiis ita educarunt, ut & Juriſperitus egregius, & Philoſophus, necnon Theologus evaſerit, ſicut infra oſtendemus. Ægrè admodum fert Collector Vitarum illuſtrium Virorum, ubi aliquando, & quidem frequentiùs eveniat, ut parum vel nihil ei detur invenire ad rem litterariam ipſorum pertinens. Ita mihi profectò accidit in Jo. Aloyſio noſtro, nam præter Librum ſubter enunciandum, aliud ingenii illius monumentum non reperi. Teſtimonia interim ſuæ probitatis, & doctrinæ ſunt munera Quæſtoris Magiſtratus Ordinarii, necnon alia, de quibus ſequens loquitur Inſcriptio Sepulchralis, quam Patri optimo poſuit Camillus J. C. C. Urbis Præfectus, Quæſtor & ipſe Magiſtratus extraordinariorum Redditum, ac deinde unus ex Patribus conſcriptis Senatus Mediolanenſis. Obiit Joannes Aloyſius die XX. Martii anni MDLX., ejuſque Teſtamentum ſervat prænobile Muſæum litterarium, & antiquitatum Pâtriæ ditiſſimum Clariſs. Viri Sitoni. Jacet verò in Eccleſia D. Marci hujus Urbis hoc indicato Elogio:

IOH. ALOYSIO TROTTO
FRANCISC. SFORTIAE MEDIOL. DVCIS
QVAEST. ORDIN.
ET EODEM TEMPORE AD TRANSPADANOS
COMMISSARIO GENERALI
ANNONAE PRAESIDI ET EX CONSILIARIIS SECRETIS
VNI PATRI OPTIMO
SIBI LIBERIS POSTERISQVE SVIS
CAMILLVS TROTTVS DE QVAEST. EXTRAORDINARIIS
PHILIPPI AVSTRII HISPAN. REGIS
SENATOR
ANNO MDLXXXVII.

Vidimus tantùm de eo :

I. Ordini appartenenti al governo dell' Ospitale grande di Milano, e di tutti gli altri Ospitali a questo uniti, con le Istruzioni di tutti gli Officiali, e Ministri suoi. *Milano, per li Fratelli Meda*, 1558. *in* 4. sine Auctoris nomine, quod tantùm eruitur ex Prioris, & Collegarum approbatione Operis, quod denuò lucem vidit cum Additionibus anno 1605. *apud Pontium, & Piccaleam, in* 4.

Isidorus Clarus Monachus librum ei dicavit sub hoc titulo „ De Modo divitias adhibendi homini Christiano. *Mediolani, apud Calvum*, 1540. *in* 4.

Ei quoque F. Hieronymus Mendrisius nuncupavit librum „ De compossibilitate infallibilis scientiæ Dei, „ atque contingentiæ rerum „ de quo in Mendrisio dictum. In Epistola ad eundem laudatur ob virtutes, & maximè ob eruditionem in doctrinis Philosophicis, & Theologicis, ubi asseritur Opus eo hortante conscriptum fuisse.

Extant ad eum litteræ latinæ, cùm esset Ducalis Quæstor, & Præses Annonæ, Hieronymi Perboni inter hujus impressas *Mediol apud Medam*, 1533. lib. IV. p. 7.

Ejusdem Joannis Aloysii Trotti meminit cum laude Nicolaus Saccus in Nuncupatoria tractatus de Calore naturali. *Papiæ*, 1628. *in* 4. & Advocatus Sitonus in Chron. Colleg J. PP. Mediol. pag. 134. art. 571. & in Theatro suo Genealogico MS. pag. 449.

MDCCXXIII.

TROTTUS JOANNES BAPTISTA.

NOmen Joannis Baptistæ Trotti Camilli Senatoris, & Lauræ Luscatæ filii, adhuc ingenti cum laude viget non tantùm in scriptis, sed oribus quoque Mediolanensium, ob egregias illius dotes; nam penè in Collegio nobilium Jurisconsultorum Patriæ cooptatus anno à Virgineo partu MDXCIV. clarere cœpit in Foro, itaut Advocatus eloquentissimus, ac Jurisperitus consummatissimus vocari meruerit. Post omnes togæ gradus in Patria felicissimè emensos, anno MDCVI. Senator, deinde Magistratus Ordinariorum Redditũum Præses creatus, mox Excellentissimi Senatus Princeps, & simul Supremus Cancellarius, quæ munia tantâ prudentiæ, ac integritatis famâ optimè gessit, quod passim egregii, necnon Summi Præsidis cùm divinæ, tum rei regiæ studiosissimi simulachrum ab omnibus celebraretur. Vir nunquam moriturus abiit ad Superos anno MDCXL. Quiescit in avito Sacello D. Augustini in Templo D. Marci hujus Urbis. Eidem, ac magnis avis pientissimus filius, hoc Eulogium inscripsit:

ALOYSIO PROAVO
QVI FRANCISCO SFORTIAE MEDIOLANI DVCI
SAPIENTIA ET RELIGIONE ADEO PROBATVS INTIMVSQVE FVIT
VT AD DISPONENDA CONSILIA PRINCIPATVS
ORDINANDVMQ; REIPVB. STATVM NON ALIO MAGIS VTERETVR
CAMILLO AVO
QVI PATERNARVM VIRTVTVM HAERES
LITERARVM INSVPER INGENIIQVE
ELEGANTIAM ADIECIT
ATQVE SVB PHILIPPO II. LATVM CLAVVM ADEPTVS
APPROBATIONE HABITVS EST
IOH. BAPTISTAE PATRI
QVI SCIENTIA LEGVM ET DIGNITATE VITAE PATRIS FAMAM
AEQVAVIT SVPERAVIT HONORES
ATQVE IVDICIO ET BENIGNITATE REGIS
OMNIA SVMMA CONSEQVVTVS
PRINCEPS SENATVS FVIT
ET MAGNI CANCELLARII MVNVS GESSIT
ADEO LAVDABILITER ATQVE INTEGRE
VT HONORVM TITVLOS POSTERITATI QVOQVE EIVS
CONCEDERET REX
IOSEPH TROTTVS
PIO ERGA MAIORES SVOS ANIMO P.
ANNO MDCXLI.

Testi-

Teſtimonia ipſius eruditionis, ac Legum ſcientiæ, ſunt :

I. Allegatio, cui titulus: „ Eccleſia non tenetur ad onera extraordinaria pro bonis, quæ acquirit, non obſtante Conſtitutione Mediolani, & Statut. Novariæ. „ Extat inter perinſignes Univerſitatum, & J. C. Allegationes collectas primò à Carolo à Baſilica Petri, poſtea à Hieronymo Gattico. *Bononiæ*, 1622. *in* 4., & in Catena aurea ejuſdem Tom. I. pag. 5.

II. Allegationes plurimæ tam impreſſæ, quàm MSS. repeeriuntur apud J. CC. Mediolanenſes, & Ticinenſes, inter quas eminent illæ pro Lucretia Cayma contra Arſagos. Volumen integrum de eis effici poteſt.

III. Oratio pro cooptatione in Collegium JCtorum Senatoris Jo. Baptiſtæ Vicecomitis Herculis filii, uti in Vita ejuſdem.

IV. Oratio in adventu Cardinalis Cæſaris Montii Archiepiſcopi Mediolanenſis MS. Extat in Biblioth. PP. Eremit. Diſcalc. Sanctorum Coſmæ, & Damiani hujus Urbis, Cod. ſign. S.

Eidem Lucilius Terzagus ſuas Epiſtolas Familiares nuncupavit anno MDCXXXIV.

Stephanus Guaſchus ei direxit Epiſtolas tres, quæ extant in Vol. III. pag. 79. 80., & 240.

In libro Epiſtolarum Sigiſmundi Boldoni, *Mediolani*, 1651. *Typis Ludovici Montiæ*, extat Epiſtola Joanni Baptiſtæ Trotto Principi Senatus, VI. Kal. Febr. MDCXXVIII.

In Cod MS. Epigrammatum Jacobi Valerii Biblioth. PP Teatin. D. Antonii Mediolani extat Carmen ad Joannem Baptiſtam Trottum Senatorem.

Egregiâ cùm ipſius, tum ejuſdem Aſcendentium commendatione, Tractatum de Calore naturali nuncupavit huic Scriptori Nicolaus Saccus. *Papiæ*, 1628. *in* 4. & Teodatus Hoſius Tractatum de Architecturæ Nobilitate. *Mediolani*, 1639. *in* 8.

Ei dicavit Julius Cæſar Ruginellus librum ſuum de Arboribus controverſis. *Mediolani, apud Navam*, 1624. *in* 4.

Agit de ipſo Clariſs. Sitonus in Theat. Nobil. J. PP. Coll. Mediol. pag. 178 art. 735.

M D C C X X I V.

TROTTUS JOANNES BAPTISTA alter.

ÆGrè quidem ferò in hac mea Mediolanenſium Eruditorum Bibliotheca coactum eſſe de eximio Comite, & Senatore Joanne Baptiſta Trotto verba facere ; enimvero, heu ! Patronum eximium mihique benevolentiſſimum, præmatura morte Civibuſque omnibus Mediolanenſibus adhuc moleſtiſſima ereptum deploro. Primam vidit ille in hac Metropoli diem, anno poſt Chriſti adventum MDCLXXXVI. patre Aloyſio Senatore, ac in Supremo Italicarum rerum Conſilio Regente, matre verò Thereſia Orrigona nobilibus conjugibus. Veſtigia majorum profecutus Joannes Baptiſta noſter, totus ad Jura tam Cæſarea, quàm Pontificia ediſcenda ſe contulit, ac in ipſis veloci, quo erat præditus ingenio ſic profecit, ut annorum penè XXII. Collegium Nobilium Juriſperitorum patriæ ſuæ amantiſſimæ ingrederetur. Imò XXX. haud expletis Præfecturam Urbis ei commiſſam tam laudabiliter, ac omnium voto prudenter geſſit, ut magnam ſibi famam acquiſiverit. Nec ſuorum Concivium, nec exterorum expectationem fefellit; munus quippe, etſi perdifficile, Capitanei Juſtitiæ, ut vocant, ei demandatum anno MDCCXVII. ita rexit, ut omnium admirationi jure merito fuerit ; nil mirum proinde ſi paulò poſt, ut Cathedram Senatoriam conſcenderet ipſe Cæſar juſſerit. Quid plura? Hujus Viri tam in Foro, quàm in Senatu, ac in ferme cunctis comitiis pro Principis, ac Patriæ rebus agendis vocati prudentia, temporibus verè difficillimis, uſque adeò in omnium ore ingenti cum ejus commendatione viget. Finibus Mediolanenſis Dominii, ac Ducatus Parmæ, & Placentiæ conſtituendis arbitrum Trottum noſtrum Imperator Carolus VI., nunquam perituræ recordationis, voluit, ſicuti & in componendis rebus inter Sereniſs. Ducem Ditionum ſupradictarum Antonium Farneſium, atque Duciſſam Dorotheam, Franciſci fratris viduam. Sed ad majora ſemper ſumma illius probitas, præclaræque virtutes ipſum evocarunt, itaut Magiſtratus Reddituum ordinariorum Mediol. Præſes anno MDCCXXXIV. efficeretur, & triennio poſt idem munus, in Juſtitiæ Conſilio Parmæ & Placentiæ egerit, in quorum Ducatu Pro-Gubernator extitit, adjecto eidem charactere intimi Conſiliarii Status ſupramemorati Cæſaris Auguſti, uſque dum mors invida eum citò nimis Patriæ, Principi, boniſque omnibus moleſtè rapuerit, anno ſcilicet MDCCXL. pridie Nonas Octobris. Illius omnibus Chriſtianæ pietatis documentis heic prætermiſſis, unum prodam, quod neminem latet, quâ ſcilicet animi conſtantiâ Chirurgum ſuæ mortis nuncium libenter audierit, ut hac de cauſa eundem mille aureorum nummis donatum voluerit. Tumulatus fuit in gentilitio Sacello Divi Auguſtini in Eccleſia S. Marci hujus Urbis in Sepulchro Aloyſii parentis ſui, ſequenti Inſcriptione ornato :

ALOYSIVS TROTTVS
COMES SANCTAE IVLITTAE
POST EMENSOS TOGAE GRADVS
REGIVS DVCALIS SENATOR
HOC SACELLVM
DIVO AVGVSTINO
A MAIORIBVS SVIS EXTRVCTVM AC DICATVM
SEDVLA AVITAE PIETATIS IMITATIONE
POSTERIS CONSVLENS
INSTAVRAVIT AVXIT ORNAVIT
ANNO MDCC.

Plura Vir iſte ad Miniſterium natus ſcripſit ; ſed uſque adeò mihi datum non eſt ſcire, præter infraſcripta :

I. Conſultationes tam Juridicæ, quàm Politico-Legales ; atque Oeconomicæ, ſervantur in Archivis Senatus Excellentiſſimi Mediol. atque Magiſtratus Reddituum Ordinariorum, de quibus Volumen integrum effici poteſt.

II. Dum erat Advocatus Ven. Collegii Phyſicorum Nobilium Mediolani Comitum, & Equitum binas Conſultationes edidit pro præfato Ven. Collegio Phyſicorum coram Excellentiſſimo Senatu Mediolani in famigerata Cauſa Canevefia, Typis impreſſas *Mediolani an.* 1712. *in fol. penès Malateſtam*.

III. Diſſertatio Juris favore Tribunalis Viarum publicarum contra illud Sanitatis pro Viis ſubterraneis. *Mediol.* 1709 *in fol.*

De ipſo videndus Liber Phyſici Collegiati Ignatii Carcani, cui titulus: „ Conſiderazioni ec. „ de quo in eod. diximus pagg. 82. & 83. necnon Sitonus noſter in Chron. J. PP. part. II. pag. 222. art. 984.

M D C C X X V.

à TURRE CAROLUS.

BErnardinus à Turre Mediolanenſis tam feliciter, prudenterque inſtituere fecit Carolum filium, de quo nunc agimus, ut teſte Abbate Picinello, Theſes Theologicas ætatis annorum tantùm XXIV. publicè, ſtrenuèque defenderit. Imò ad Leges tam Cæſareas, quàm Pontificias ediſcendas ſe contulit totis viribus, ac in eis ſic profecit, quòd magna de ipſo in Foro oborta erat expectatio, ſed Carolus noſter, qui à juvenilibus annis Muſas colere cœpit, nunquam eas dimiſit, ideoque Aſtreâ relictâ, Apollinis vexilla profecutus eſt. Nihilominus & ſacris literis imbutus, ac optimis moribus compoſitus, Canonicalem Præbendam in Baſilica S. Nazarii hujus Urbis

Urbis anno MDCLV. obtinere meruit. Charus extitit duobus S. Romanæ Ecclesiæ luminibus, Cardinali scilicet & Principi Theodoro Trivultio, ac Cæsari Montio Mediolani Archiepiscopo. Non modicum quoque eidem obstricti sunt Mediolanenses Cives, Exterique propter Opus num. XXVI. à nobis subter indicandum. Plura quoque alia sui ingenii monumenta, præcipuè in Poësi, pro more autem Sæculi, supersunt; nonnulla etiam promisit, quæ nec reperiuntur, nec reperitur memoria, penès quos ipsa Auctor reliquisset, dum mortem obierat anno MDCLXXIX. die XXVII. Julii.

Diligentiùs hæc de eo colligimus, quàm Picinellus, aliique:

I. Il Naviglio Grande di Milano inaridito da' Francesi: Canzone del Sig. Carlo Torre. *In Milano, per Filippo Ghisolfi*, 1636. *in* 4.
II. L'Arpa ossequiosa per le lodi della Signora Leonora Castillionea. *Milano, per il Ramellati*, 1638. *in* 4.
III. La Regina Sfortunata, Romanzo. *Milano, presso il Ghisolfi*, 1639. *in* 12. & alibi pluries.
IV. I Numi Guerrieri, Poema Eroicomico Libri XII. *Venezia, presso i Giunti*, 1640.
V. La Musa veridica, Rime per l'Eccellenza della Signora Beatrice Fiorilli Vitali. *Milano, presso il Ghisolfi*, 1640. *in* 4.
VI. Il Padre discacciato dal Figlio in persona di Davide, e d'Assalonne, Tragicomedia. *Milano, presso il Ghisolfi*, 1641. *in* 12.
VII. Il Vaticinio: Poesie per la nascita del Primogenito dell' Eccellentissimo Prencipe Ercole Teodoro Trivulzio, dedicate al Cardinale Teodoro Trivulzio. *Milano, per il Ghisolfi*, 1641. *in* 4.
VIII. Apollo Guerreggiante, Ode Pindarica. *Milano, presso in Rolla*, 1638. *in* 4. & iterum 1658
IX. L'Amor impossibile fatto possibile, Tragicomedia pastorale. *Milano presso il Monza*, 1684 *in* 12.
X. La Maddalena, Dramma Scenico. Ex Picinello.
XI. La Ricchezza schernita, Dramma. *Milano, presso il Ghisolfi*, 1652. *in* 12.
XII. Il Re Tiranno, Romanzo. *In Milano, presso il Ghisolfi*, 1642. *in* 12.
XIII. Il Pastor fortunato, Dramma Scenico. Ex eod.
XIV. Vita della Beata Veronica. *Milano, presso il Monza*, 1652. *in* 12.
XV. Il Pianto: Oda in morte del Sig Antonio Maria Turati. *Milano, per il Monza*, 1650. *in* 4.
XVI. Le Lagrime: Oda per la morte del Sig. Cardinal Monti. *Milano, per il Monza, sine anno, in* 4.
XVII. La Cleopatra: Dramma per Musica, sub nomine: „ Di Marco Ettore Roccobella „. *In Milano, per il Monza*, 1653. *in* 12.
XVIII. Il Pentimento: nel Monacarsi della Signora Marsilia Basgapè, sub nomine: „ Di Clearto Rò „ *In Milano, per il Monza*, 1654 *in* 12.
XIX. L'Arianna, Dramma Scenico, sub nomine: „ Di Clearto Rò da Pavia „. *Ivi, per Gio. Andrea Magri*, 1661. *in* 8.
XX. Rime amorose, sub nomine: „ Di Stefano Roccabella Romano „. *In Milano, per il Monza*, 1653. *in* 12.
XXI. Il Trionfo della Penitenza, sub nomine: „ Di Clearto Rò „. *Milano, presso il Monza*, 1659. *in* 12.
XXII. Poesie varie. Extant in eod. Libro.
XXIII. La Pellegrina ingrandita, overo la Regina Ester, Dramma sacro, recitato d'avanti l'Imperatrice D. Margarita d'Austria, sposa di Leopoldo I. *Milano, presso il Monza*, 1660. *in* 12.
XXIV. Le Zimbellate al Zimbello, overo l'Italia riconosciuta, sine Auctoris nomine. *Lucca*, 1671. *in* 12.
XXV. La Gioventù ravveduta, Azione Scenica. *Milano, presso il Marelli*, 1670. *in* 8.
XXVI. La Regina Sfortunata parte II. libri IV. *Venezia, per Alessandro Zatta*, 1662. *in* 12. Primam partem jam dedimus suo loco sub numero III.
XXVII. Il Castigo ingiusto, overo li trè Fratelli discacciati dagli Ebrei. *Milano, presso il Monza*, 1657. *in* 12.
XXVIII. Ritratto di Milano Libri III. All' Eminentissimo Sig. Cardinale Alfonso Litta. *Milano, presso l'Agnelli*, 1674. *in* 4 Extat etiam in Biblioth. Ambrosiana, cum pluribus additionibus, & correctionibus marginalibus MSS. Joannis Baptistæ Carisii; Cod. sign. X. num. 446. *in* 4.
Hæc subdit Picinellus Auctorem nostrum habuisse prælo parata.

XXIX. Il maggior Santo, overo li maggiori gesti di S. Ambrogio, seguiti in Milano a' suoi tempi.
XXX. La Vendemia: Prose, e Rime divise in otto giornate.
XXXI. L'ore notturne dell'Inverno, Discorsi Accademici.
XXXII. Il fiero Marte, cioè le punite libidini, Dramma Scenico.
XXXIII. Il mentito Sesso, Dramma.
XXXIV. La Forza della Fedeltà, Tragicomedia.
XXXV. Li Magi adoratori, Dramma Scenico.
XXXVI. Il Regnante sdegnato in persona d'Erode, Dramma.
XXXVII. L'Accademia, Poesie.
XXXVIII. Le Sinfonie d'Euterpe, Rime varie, cioè Sonetti, Madrigali, Ode ec. Hunc librum forsan indicavit Cl. P. Quadrius loco infra citando, sed nos eum non vidimus, etsi, ut ipse asserit, editum *Mediolani*, 1678. sub hoc titulo: „ Poesie Eroiche, e Morali „.
XXXIX. Li Capricci Poetici.
Quæ sequuntur refert Picinellus supradictus sic: „ Dialoghi parte stampati, e parte da stamparsi „. Ex his verò nullum præ manibus habuimus.
XL. Il Medico alla riversa.
XLI. Il Cieco geloso.
XLII. La Serva amoreggiata.
XLIII. Il Villano imbrogliato.
XLIV. Il mangiare colla testa nel sacco.
XLV. Il vestire alla moda.
XLVI. Li Pitocchi scaltriti.
XLVII. La Zingara ingannatrice.
XLVIII. La Maestra disubbidita.
XLIX. Li Ciclopi saettati.
L. L'Oca acquistata.
LI. Giona affogato.
LII. Adamo, ed Eva gelosi.
LIII. Balaamo confuso per l'Asina parlante.
LIV. L'ignoranza gastigata.
De eo Placcius in Thesauro Anonymorum, & Pseudonymor. Tom II. pag. 187. num. 667. & pag. 259. num. 959. P. Quadrius in libro suo: „ Della Storia, e della Ragione d'ogni „ Poesia „. Tom. II pag. 322. Abbas Picinellus in Athenæo pag 131 Liber, cui titulus: „ La Bibliotheca Aprosiana „. *Bologna*, 1673. pag. 598, ac Sitonus noster in schedis.

MDCCXXVI.

TURRIANUS ANDREAS.

Ex nobilissima Turriana Gente, quæ aliquando de Turre, sive de la Turre nuncupata fuit, & cum Vicecomitibus olim de Insubriæ Principatu contendit, genitus primam Mediolani vidit lucem Andreas; in quo ab ineunte ætatis flore insita pietas summoperè eluxit, tunc cùm vix pubertatem egressus, Ordinem Prædicatorum delegit, ut in eo Domino famularetur. Suave igitur Christi jugum subiit in Cœnobio celeberrimo apud Sancti Eustorgii Basilicam, & peractis summâ cum diligentiâ humanioribus studiis, ad divinas litteras addiscendas se convertit. Quantùm in eis profecerit satìs indicarunt sui Ordinis supremi Moderatores, quibus adeò perspecta fuit tanti Viri doctrina, ut eum dignum existimaverint, cui Bononiensis apud Suos Gymnasii præfecturam demandarent. Commissam sibi provinciam diligentissimè gessit, ideoque ab Urbano V. Pontifice Max. Apostolicæ Sedis Pœnitentiarius meruit designari. At majora dignitatum ornamenta Andream præstolabantur ob spectatæ virtutis argumenta; quocirca ab eodem Pontifice III. Kal. Martii ad Januensis Ecclesiæ Infulas est promotus anno Redemptionis MCCCLXVIII. Cleri sui, atque Populi mores verbo simul, & exemplo ad omnem pietatis normam componere studuit, conditis in Synodo, quam habuit die XV. mensis Martii anno MCCCLXXV. saluberrimis legibus. Emicuerunt in ipso Pastorales virtutes omnes, donec anno Salutis MCCCLXXVII. ad rectè factorum præmium evolavit in Cœlum.

Lucubrationes illius hisce prænotantur titulis:

I. Summa Casuum Conscientiæ.
II. Quæstiones Quodlibetales Theologicæ.
III. Quæstiones variæ Philosophicæ.

IV. Ordinationes conditæ in Synodo Januæ celebrata die XV. Maji MCCCLXXV Hæc omnia MSS. servari in Bibliotheca Suorum Bononiæ asserit Rovetta.

Ipsum laudarunt Andreas Pius lib. II. pag 200. Fontana in Theatro, & in Monument. Ord. Præd. Fernandez, Altamura, Quetif & Eccard in Bibliotheca Script. ejusdem Ord. Ughellus Ital. Sacræ Tomo IV. in Januensibus; Jo. Bapt. Cotta in Vita B. Antonii Turriani; & Sitonus noster in Exegesi historica Stemmatis Genealogici Turrianorum pag. 198. num. 2. quod Opus insertum est Operi præfati Cottæ impresso *Perusiæ*, 1730. *in* 4.

MDCCXXVII.

TURRIANUS CASSONUS.

CAssonus, sive Castonus Turrianus Conradi Muschæ Mediolani Domini, & Allegrantiæ item Turrianæ jugalium filius, ex Ordinario Metropolitanæ, & Ecclesiæ Aquilejensis Decano, post obitum Franchini, seu Francisci Fontanæ, cui auxilio fuerat ad expellendos Mediolano Vicecomites, electus Archiepiscopus anno MCCCVIII. consecrationis munus Apostolicæ Sedis mandato ab Uguccione de Borromæis Novariensi Antistite suscepit. Summâ lætitiâ à Populo exceptus decem annos variâ semper fortunâ Mediolanensem Ecclesiam administravit, eum

A exagitantibus Vicecomitibus, & Vidone Turriano affine suo, à quo cum fratribus usque ad carcerem indigna sustinuit. Henrico VII. Imperatori, in Ambrosiana Basilica, recurrentibus Epiphaniæ solemniis anno MCCCXI. Italici Regni Coronam imposuit. Ejusdem insuper anni IV. Kalend. Octobris, pacis fœdus iniit cum Vicecomitibus, adstantibus atque consentientibus XXII. duobus aliis ex Turriana familia Proceribus. Sed & Synodum celebravit Bergomi, quæ quidem secunda fuit; alteram enim in hac Metropoli habuisse memoratur in Actis Ecclesiæ Mediolanensis. Ferrarienses à Venetis impetitos obsidione solvit. Tum cum Turrianis omnibus à Matthæo Magno Sede sua, & Urbe pulsus, ad Robertum Neapolitanum Regem confugiens, ab ipso honorificè exceptus, à Joanne XXII. Aquilejensis Patriarcha renunciatur IV. Idus Januarii MCCCXVII.

B Cùm autem Guelphicæ factioni præesset, & Gibellinos, Pontificis voluntati obsecuturus, ductis in Hetruriam copiis, insectaretur, equo delapsus, & crure confracto, delatus Florentiam doloris vi sublatus est, Patriarchatus sui mense VIII. Jacet in Claustro Fratrum Minorum apud Ecclesiam Sanctæ Crucis in marmoreo Tumulo, cui, adjectis gentilitiis Turrianorum insigniis, effigies ejus superest dormienti similis, nulla tamen Inscriptione apposita. Verumtamen in Aula Patriarchalis Palatii Utinensis hoc illi Elogium adhuc extat:

CASTONUS TVRRIANVS
QVEM AB ARCHIEPISCOPATV MEDIOLANI
AD PATRIARCHATVM AQVILEIENSEM
IOANNES XXII. PONT. MAX. EXTVLIT
RAYMVNDI PATRIARCHAE GENTILIS SVI
GLORIAM AEQVASSET
NISI LAPSV EQVI
DVM AQVILEIAM CONTENDIT
OCCVBVISSET.

Raymundus autem iste, cujus meminit citatum Elogium, Patriâ Mediolanensis, & nobilissimæ Turrianæ Gentis germen, Patriarchatus Aquilejensis possessionem iniit anno MCCLXXIV. ipsum comitante Gottifredo affine suo tunc temporis Paduæ Potestate, atque universa ferè nobilitate Paduana. Plura bella Raymundus adversùs Mediolanenses pro Principatu Patriæ gessit, donec anno MCCLXXIX. apud Vaprium ingenti affectus est clade. Cassonus verò noster Vir fuit liberali scientia præditus, aviti sanguinis gloria clarus, morum honestate decorus, consilii maturitate, aliisque virtutibus memorandus.

Pastoralem illius vigilantiam simul & eruditionem hæc testantur:

I. Synodus Provincialis, quam Mediolani habuit, dum eam Ecclesiam regeret, memoratur in Actis Ecclesiæ Mediolanensis.

II. Synodus alia Provincialis Pergami habita anno MCCCXI. III. Nonas Julias, in Ecclesia S. Bartholomæi à Castono, sive Cassono Archiepiscopo Mediolani ex MS. Cod. Biblioth. Ambr. sign. X. num. 375. edita est à Muratorio in Tom. IX. Rer. Ital. Script. pag. 541. Hujus etiam Synodi Constitutiones num. XXXVII. extant MSS. in Bibliotheca Archintea litteris rubronigris exaratæ à Joanne Ambrosio Ayroldo, ut in ipsius Articulo diximus.

III. Sententia quâ Matthæum Vicecomitem ejusque liberos anathemate perculit, extat apud Ripamontium in hist. Mediolani lib. I.

Ipsius meminerunt Jo. Villanus in Hist. Florentina, Tristanus Chalcus, Joseph Ripamontius, Ughellus in

C Mediolanen. Archiepisc. & Aquilejensibus Patriarchis. Sitonus noster doctissimus in Exegesi historica Stemmatis Genealogici Turrianorum alibi citata pag. 191. num. 26. sicut & in Monumentis Vicecomitum pagg. 15 & sequentibus, ubi Tabulæ Pacis, de qua diximus, integræ referuntur; aliique plurimi.

MDCCXXVIII.

TURRIANUS JACOBUS.

INter Scriptores Fratrum, quos Capuccinos vocamus, jure meritò Jacobus Turrianus recensendus est, nam post gradus omnes emensos in sua Religione ob vitæ exempla, & tot virtutum, prudentiæque suæ testimonia, in omnium oculis prolata Minister Provincialis plaudentibus cunctis delectus

D extitit. Sancti Caroli Borromæi amicissimus fuit, ejusque operâ cum pestis tempore, tum in Monialium reformatione idem Sanctus Archiepiscopus usus est. Obiit Mediolani anno Domini MDLXXXIV. die IV. Augusti.

Scripsit;

I. Chronologiam Fundationis Provinciæ Mediolan. atque Rerum memorabilium Seriem usque ad annum MDLXXX.

Videndi sunt Boverius Annal. Capuccinorum Tom. II. & Dionysius Genuens. in Bibliotheca Scriptor. ejusdem Ordinis.

MDCCXXIX.

TURRIANUS JACOBUS ANTONIUS.

Turrianæ Gentis nobilitatem à vetustissimis temporibus apud Insubres celebrem, reddere studuit clariorem Jacobus Antonius Jacobi Turriani, & Dorotheæ Trivultiæ conjugum filius, qui in hac Metropoli, ubi lucis hauserat usuram, liberalia sic coluit studia, ac Pontificias præsertim, Cæsareasque sanctiones, ut tanquam singularis doctrinæ Jurisperitus ætate sua coleretur. Cùm autem sacris se ministeriis addixisset ad Regiensem in Gallia Cisalpina Episcopatum promotus est anno Salutis humanæ MCCCCXXXIX. translatus postmodum ad Mutinenses Infulas post quinquennium Hanc dum regeret Ecclesiam anno MCCCCLIII. à Friderico III. Augusto, unà cum fratribus suis Luca, & Joanne Francisco Sacri Romani Imperii Comes Palatinus creatus est. Transiit deinde ad Sedem Parmensem anno MCCCCLXIII. cui dum præesset Ecclesiam Apostolorum Principi, quam vulgus S. Petri in Curte nominat, Mediolani excitavit, cujus fronti Stemma gentilitium appofuit, cum hac Epigraphe:

IA. ANT. DE LA TVRRE
EPISCOPI PARMENSIS
MCCCCLXXII.

Locum promeritus inter Conscriptos Insubriæ Patres anno MCCCCLXXIII. VIII. Kal. Februar. mandato Sixti IV. Pont. Max. à Parmensi ad Cremonensem Ecclesiam transiit. Eo sedente gemina surrexerunt Cremonæ religiosorum Virorum Cœnobia, primùm videlicet anno MCCCCLXXVIII. Sancto Roccho dicatum ex Voto ejusdem Urbis, ut grassantem averteret luem, traditum Ordini Servorum Deiparæ; alterum verò Sancti Hilarii, quod Jesuatis concessum fuit, anno MCCCCLXXXII. Capitulo etiam Canonicorum Cathedralis suæ non parùm profuit; vetusta enim Statuta in novam redacta formam proposuit, ut infra dicemus. Decessit Mediolani anno MCCCCLXXXVI. illiusque Cadaver in Arca marmorea repositum fuit apud proavos suos in Sacello Rosarii in Templo Ducali Sanctæ Mariæ Gratiarum, ubi ad nostra usque tempora hæc leguntur:

HOC MONVMENTVM
IOH FRANCISCVS DE LA TVRRE
COMES PALATINVS ET DVCALIS QVAESTOR
REVERENDISSIMO IN CHRISTO PATRI
DOMINO IACOBO ANTONIO DE LA TVRRE
EPISCOPO CREMONENSI DVCALI SENATORI
FRATRI AC BENEFACTORI SVO OPTIMO
LEZADRAE VXORI SVAE CHARISSIMAE
SIBI LIBERISQVE SVIS AC POSTERIS POS.
ANNO SALVTIS MCCCCLXXXVI.

Ætate autem nostrâ ibidem hæc altera ex albo marmore Inscriptio adjecta est:

MONVMENTVM VETVSTATE COLLABENS
FRANCISCVS MARIA A PORTA
MARCHIO HIERONYMVS FERRERIVS EX LX. DEC.
MARCHIO HIERONYMVS ET IOSEPH
FRATRES PVTHEOBONELLI
PATRITII MEDIOLANENSES
ET REGII FEVDATARII
NOBILISSIMAE GENTIS A TVRRE
EX MATRE HAEREDES
IN GENTILITIO B. V. SACELLO
INSTAVRABANT
ANNO MDCCXXV.

Eruditionis ejus, præsertim sacræ, hoc superest reliquum:

I. Statuta Capituli Ecclesiæ Cathedralis Cremonæ ab ipso reformata. *Cremonæ, apud Christophorum Draconium*. 1574.

Meminerunt hujus Præsulis Arisius in Cremona Litterata Tom. I. pag. 308. Blasius Rubeus in Tabula Dyptica Episc. Cremonen. num. 68. Ughellus Tomo IV. Ital. Sacræ in Cremonen. & alibi in supradictarum Eccles. Episcopis, & Sitonus noster humanissimus in Chron. Colleg. J PP. art. 102 pag. 23. & art. 604. pag. 150. in Exegesi historica Turrianorum pagg. 194. 195. & 197. quemadmodum etiam in Schedis.

MDCCXXX.

TURRIANUS JOANNES AMBROSIUS.

Joannes Ambrosius Turrianus Joannis Baptistæ, atque Apolloniæ Mascharæ conjugum filius, Mediolani progenitus, haustam à majoribus sanguinis nobilitatem, dignitatum, & doctrinæ ornamentis cumulavit. Etenim inter Clericos ab ineunte adscitus ætate, sacrarum Quæstionum nodos tanto ingenio, perpetique diligentia enucleandos suscepit, ut minorum scientiarum peritie jam præclarus, Theologiæ magisterio præclarior evaserit. Elucescente in dies magis ipsius virtute Protonotarii Apostolici dignitatem obtinuit, & utriusque Signaturæ Referendarius est renunciatus. Præfuit etiam Præpositus Capitulo Canonicorum Basilicæ Laurentianæ, quemadmodum in Metropolitaua Cimiliarcha creari meruit. Judex quoque, & Examinator Synodalis, pluriumque Monasteriorum, atque Congregationum Conservator, necnon Disciplinæ, & Criminalium Cleri rerum Præfectus, plurimùm profuit Archidiœcesi Mediolanensi. Die verò XV. mensis Decembris promotus fuit ad In-

Infulas Ecclesiæ Novocomensis, anno postquam redempti sumus MDCLXVI. Tanti fecit Præsulem hunc Alexander Pontifex Max. hujusce nominis VII. ut dignum existimaverit, qui ad Margaritam Austriacam Leopoldo Augusto nuptam cum extraordinarii Nuncii potestate mitteretur. Prudentissimè commissum sibi populum rexit, Ecclesiasticis legibus ad Diœcesis suæ reformationem editis in Synodo, quam anno MDCLXXII. solemniter celebravit. His, atque aliis præclarè gestis illustris, mortalitatem exuit Octobri mense, anno Salutis MDCLXXIX.

Habentur illius

I. Synodus Diœcesana à Joanne Ambrosio Turriano utriusque Signaturæ Referendario, Protonotario Apostolico, Metropolitanæ Ecclesiæ Mediolanensis Cimiliarcha, ad Augustissimam Margaritam Austriacam Leopoldo I. nuptam Alexandri VII. P. M. Nuncio Extraordinario, atque Episcopo Comense habita anno MDLXXII *Comi, Typis Episcopalibus*, 1674. *in* 4.

II. Ragionamento al Clero. Extat ibidem.

Eidem inscripsit Primus Aloysius Tattus Clericus Reg. de Somascha Martyrologium suum Novocomensis Ecclesiæ editum *Comi*, 1675. *in* 4.

Occurrit ejus mentio in Additionibus ad Ughelli Italiam Sacram Tomo V. col. 322. in Episc. Comens. atque in Exegesi historica Turrianorum doctissimi Sitoni nostri, de qua toties meminimus, pag. 198. n. 2. & in Schedis.

MDCCXXXI.

TURRIANUS LUMBARDUS.

Lumbardus Turrianus Mediolanensis, dictus etiam Lumbardinus, ut à Patre, qui & ipse Lumbardus appellatus est, eumque ex Catharina de Pijovano genuit, distingueretur, vergente Sæculo XIII. florere cœpit. Primùm etenim Basilicæ Modoëtiensis

A Archipresbyter constitutus est, tum à Joanne XXII. inter Capellanos suos cooptari meruit. Mox defuncto Uberto Vercellensis Ecclesiæ Præsule, in ejus locum suffectus fuit XVII. Kal. Januarii anno Gratiæ MCCCXXVIII. annoque sequenti Prid. Kal. Februarii sacro Cardinalium Collegio subsidium se laturum spopondit. Apud memoratum Joannem Pontificem magna fuit in existimatione, quandoquidem datis ad Novariensem Episcopum litteris Lumbardum eidem plurimùm commendat, quemadmodum etiam Episcopo Hipporegiensi, & primariis Vercellensis Urbis Optimatibus, Advocatis videlicet, & de Arborio. Ipsius virtutes magnis extolli præconiis in Catalogo Ecclesiæ suæ testatur Ughellus loco infra citando. Cùm autem per ea tempora Episcopus Vercellensis non
B spiritualis tantùm, sed temporalis quoque gladii potestate fungeretur, pluribus quo dominaretur Urbibus, & Oppidis, & Ecclesiasticæ ditionis suæ multos cerneret Lumbardus noster perturbatores, ut eis fortiùs resistere posset, Bugellam insigne Oppidum in Alpibus situm, aliaque non pauca ejus tractus Castella novis munitionibus adauxit, & quamvis consertâ cum hostibus manu aliquando pulsus fuerit, infracto tamen semper animo fortiter invasoribus obstitit, Tyrannosque compescuit. Nunquam etiam inter varias fortunæ vices Pastoralis muneris oblitus, quò faciliùs universi Cleri mores ad pietatis pristinæ disciplinam componeret, Capituli Cathedralis suæ, unde in omnem Occidentalem Ecclesiam Canonicorum Institutum à Magno quondam Eusebio conditum emanavit, Statuta non con-
C firmavit solùm, sed novis etiam à se compositis auxit, anno MCCCXXXIX. Decessit in præfato Oppido Bugellæ anno MCCCXLIII. postremis voluntatis suæ tabulis ante conscriptis, prout à Benedicto XII. Pontifice quinquennio ante facultatem testandi obtinuerat. Sepultus est in Templo S. Stephani Protomartyris in præfato Oppido, ubi dum transferretur Altare, propè quod diu Corpus ejus jacuerat, sequens Elogium marmori incisum repertum est.

MILLE TRECENTIS QVADRAGINTA CVM TRIBVS ANNIS
A SAECLO VITAE MIGRAVIT EPISCOPVS ISTE
APRILIS DIE NONO SICVT CARMINE PONO
TER NONO MENSIS POST HOC FEBRVIQVE SEQVENTIS
HAC POSITVS PETRA SIGNANT PRAESENTIA METRA
QVI VIGVIT CLARA FAMA NVNC ARET IN ARA
FLOS LVMBARDORVM LVMBARDVS FLOS DOMINORVM
STIRPEQVE MAGNALI DE TVRRE MEDIOLANI
QVEM GENVS ET MORES VIRTVTES SENSVS HONORES
ORDINE DITARI CREVERVNT PONTIFICALI
VRBIS ERAT PRAESVL VERCELLARVM EXTITIT EXVL
A QVIBVS OBSESSVS MVLTVM FVIT AC NON OPPRESSVS
ILLIS ATQVE MANVM PORREXIT MEDIOLANVM
HIC BENE CERTAVIT BVGELLAM FORTIFICAVIT
TVRRIBVS ET MVRIS EPVLIS NON DEFVIT VLLIS
FORTIA CASTRA FECIT DE NOVO PLVRA REFECIT
EXPVLIT INDE GVERRAS PROTEXIT VNDIQVE TERRAS
TOTA SVB MAGNIS POSITA REGIONE TYRANNIS
MAGNANIMO NAM CORDE RESISTIT SOLVS IN ORBE.

Com-

Commendatur apud posteros ob

I. Statuta Vercellensis Capituli ab eo confirmata, & novis à se conditis aucta.

Ipsius laudes recensent M. Aurelius Cusanus in Actis Episc. Vercellens. Ughellus Ital. Sacræ Tomo IV. in Vercellens. Hieronymus Henninges in Arbore Turrianorum pag. 44. Augustinus Lampugnanus in Opere ejusd. tituli, pag. item 44. Engelbertus Flacchius in histor. Famil. Turrianæ edita *Bruxellis 1709*. Tomo I. pagg. 76. & 88. tandemque Sitonus noster humanissimus in sæpè citata Exegesi Turrianor. pagg. 190. & 197. atque in Schedis.

MDCCXXXII.

TURRIANUS MARTINUS.

Martinum Turrianum Jacobus genuit ex conjuge sua Matthia, cujus cognomen delevit oblivio. A Martinus verò pro sui generis dignitate educatus brevì in Virum evasit & militari fortitudine, & eruditionis commendatione celebrem, adeò ut circa annum Christi MCCXLVII. Mediolanensis Populus unà cum Uberto de Putheo Reipublicæ universæ summam eidem demandaverit. Neque conceptam de se fefellit spem Vir præstantissimus, prout ex infra dicendis patebit. Perspectæ virtutis gratià Potestatis in Patria officium ipsi collatum est, quod cùm actu gereret anno MCCLXIII. die XX. mensis Novembris migravit è vita, suffecto sibi fratre suo Philippo. Elatus est magnifico funere, delatusque ad Cœnobium S. Mariæ Charævallis extra Romanam hujus Urbis portam, ubi in communi gentilium suorum Polyandro conquiescit, appositis Tumulo familiæ B marmoreis insigniis, atque hoc Elogio:

HIC IACET DOMINVS MARTINVS DE LA TVRRE
POTESTAS POPVLI MEDIOLANI
OBIIT MCCLXIII. VIGESIMO NOVEMBRIS.
HIC IACET DOMINVS PHILIPPVS DE LA TVRRE
FRATER EIVS POTESTAS POPVLI MEDIOLANI
OBIIT MCCLXV. VIGESIMO QVARTO SEPTEMBRIS.
✠ HIC IACET DOMINVS IACOBVS DE LA TVRRE
PATER DICTORVM DOMINORVM
ET DOMINA MATTHIA MATER EORVM.

Laudatur ob

I. Statuta Reipublicæ Mediolanensi valde utilia ab ipso anno prædicto MCCXLVII. condita.

Memorant ejus laudes Corius ad eum annum, Sitonus noster doctissimus in præfata Exegesi Historica Turrianorum pagg. 189 & sequenti, prout etiam in Schedis, aliique permulti.

MDCCXXXIII.

TURRIANUS PAGANUS.

In libera Mediolanensi Republica non pauci floruerunt è Turriana Gente Consules laudatissimi, quorum Seriem nobis suggessit amicissimus Sitonus è Collectione sua Consulari MS. Memoratur inter eos Jacobus de la Turre, cujus Magistratus incidit in annum Christi MCLXXIII. Collegamque habuit Pa- C ganum alterum, nam ex Jacobo I. Turriano, & Bertha Vicecomite uxore sua Paganus noster ortus est. Hic Paduam quoque cum Prætoria rexit potestate anno MCXCV. Mox eodem functus est munere in Urbe Brixia, postremò autem Mediolani, qua in Civitate Imperialis quoque Vicarius constitui meruit, quin & Vallis Saxinæ dominium est assecutus. Jam antea memoratum Consulatum præcedenti anno Paganus noster idem administraverat officium, quod tertiò postmodum gessit anno MCXCVII. Obiit Vir præstantissimus dum actu Patriæ jura daret die VI. mensis Januarii; Anno Christi MCCXLI. & magnifici funeris pompâ deductum est cadaver illius ad commune Turrianorum Sepulchretum apud Monasterium Charævallis extra Romanam hujus Metropolis portam, ubi ad hæc usque tempora marmoreum hoc Elogium ad ejus cernitur Tumulum.

✠ MAGNIFICVS POPVLI DVX TVTOR ET AMBROSIANI
ROBVR IVSTITIAE PROCERVM IVBAR ARCHA SOPHIAE
MATRIS ET ECCLESIAE DEFENSOR MAXIMVS ALMAE
ET FLOS TOTIVS REGIONIS AMABILIS ORBI
CVIVS IN OCCASV PALLET DECOR ITALVS OMNIS
HEV DE LA TVRRI NOSTRVM SOLAMEN ABIVIT
PAGANVS LATEBRIS ET IN VMBRAM VERTITVR ISTIS
MCCXLI. DIE VI. IAN. OBIIT DICTVS DOMINVS
PAGANVS DE LA TVRRE POTESTAS POPVLI MEDIOLANI.

Præter amplificata dum anno MCLXXIII. Consul esset, Mediolani mœnia, debent illi Cives sui

I. Statuta pleraque cum aliis Consulibus condita eodem anno.

II. Leges pro novo militiæ genere ex flore juventutis deligendo, & inter eas præcipua, de qua toties verba fecimus, ne quis Friderici I. Augusti Schismatici ho- D minis nomen, propositâ amputationis linguæ pœnâ, proferre auderet.

Memoratur à Corio ad citatos annos, Comite Octavio Archinto in Collectione toties laudata Monument. famil. Mediol. In libro omnium Regiminum Civitatis Paduæ edito in Tomo IV. Antiqu. Italiæ Clarifs. Muratorii, ac tandem à præcitato Sitono nostro in Exegesi historica Turrianorum pag. 188. & in Schedis.

V

MDCCXXXIV.

de VAILATE JOANNES ANTONIUS.

SÆculo XV. jam florebat in hac Urbe familia de Vailate nuncupata, nam ex ipsa Maphæolus unus ex XII. Provisionum numerabatur anno Salutis nostræ MCCCCVIII. Alii quatuor claruere inter Decuriones ab anno MCCCCXLVII. ad MCCCCLXXIV. ut nos monuit Clarifs. Sitonus. Augustinianus hic Eremita ex Asceterio Sancti Marci hujus Urbis, nempè Joannes Antonius, à nonnullis de Vailate, ab aliis verò de Velate indiscriminatim appellatus, primâ ætate profanis sacrisque studiis impensè vacavit; itaut eum subinde Augustinensis Ordinis Præsul magistrali laureâ condecoraverit. Ipse etiam scholas, invexit, aut saltem instauravit in Cœnobio Mediolanensi, dum inibi Priorem ageret; ac tribus Insubricæ Augustinensis Provinciæ Comitiis Præses datus est: quo in munere gerendo sibi adeò Patrum animos devinxit, ut anno MCCCCLXXVIII. Prior Provincialis ab ipsis fuerit electus; nec dubium quin ingenti evaserit emolumento Provinciæ sibi commissæ, quandoquidem in ipso eminebant religiosa

A probitas, solida doctrina, diuque probata prudentia. Hujusce Joannis Antonii virtutibus moti tum Ambrosius Massari de Cora, cùm Anselmus Lolli de Mandextris à Montefalco, ambo Augustiniani Eremitici Ordinis successivè Generales, eidem commendaverunt administrationem Loci, sive Cœnobioli Sanctæ Mariæ vulgò *del Bosco* (adnexi, veluti membrum, Cœnobio S. Marci de Mediolano) quam pariter firmam ratamque habuit Raphaël S. Georgii Diaconus Cardinalis memorati Ordinis Protector; ac ut eamdem toto vitæ suæ tempore Joannes Antonius obtineret, Innocentius VIII. Pont. Max. jussit suâ Bullâ, datâ mense Decembri anni MCCCCLXXXVI. Virum porrò hunc inter paucos unicè dilexit Ascanius Maria Sfortia, Diaconus Cardinalis
B SS. Viti & Modesti, Francisci Mariæ Sfortiæ ac Blancæ Mariæ de Vicecomitibus Mediolani Ducum filius, qui eumdem sibi à sacris confessionibus, familiarem, perpetuumque commensalem adhibuit, uti apertissimè liquet ex præfata Bulla Innocentii VIII. Romæ tandem occubuit die VII. Januarii anni MCDXCVIII., sepultusque est in Templo Divi Augustini penès Sacellum S. Nicolai Tolentinatis; adjecto lapide marmoreo super ipsius Tumulum cum hac Inscriptione:

THEOL. INSIGNI MAG. IO. ANTONIO MEDIOLANENSI AVGVSTIN.
ILLVSTRISS. ET REVER. D. D. ASC. M. SFORTIAE CARD. VICECANCELL.
CONFESS. ACCEPT. B. M. P. REL. MIID. VII. IANVARII.

I. Præter continuationem Chronicæ Conventus S. Marci de Mediolano, cujus meminit Philippus Vicecomes in suo laudato Libro de Conventu S. Marci, suo loco à nobis laudando, scripsit etiam Joannes Antonius

II. Commentarium Rhetorum novæ artis. MS. in fol. justæ molis, quod in Bibliotheca ejusdem Marciani Cœnobii custoditur.

Hujus Viri meminere Torellus in Sæc. Augustinian. Tom. VII. pagg. 289. 294. & 353. Elssius in Encom. August. litt. I. pag. 322., & Herrera in Alphab. August. lib. I. pag. 451. & Tom. II. pag. 105. Reliqua habuimus à Viro doctissimo, & amicissimo Gulielmo Nicolai ejusdem Ordinis, atque ex Collectionibus sæpè laudatis Clar. Sitoni.

MDCCXXXV.

VALERIUS JOANNES JACOBUS.

VAleria, sive de Valera, ut aliis placet, Mediolanensis familia, gloriari meritò potest de duobus fratribus Joanne Jacobo scilicet, atque Matthæo ambobus in hac mea Bibliotheca dignissimè recensendis. Parentes habuere Joannem Petrum, atque Franciscam Eleonoram de Guasconibus conjuges. Nunc de Joanne Jacobo agemus, in Articulo verò subsequenti de Matthæo. Primus igitur Vir fuit litteris verè natus, moribusque optimis ita exornatus, ut plures Mecœnates habere meruerit, quos inter fuerunt Franciscus Sfortia, Fiani Dux, ac S. R. E. Cardinalis, cujus extitit à Secretis, necnon eximius Senator Mediolanensis Petrus Franciscus Corius, qui ad dignitatem in supremo Hispaniæ Consilio Regentis percipiendam vocatus, Joannem Jacobum nostrum secum duxit. Cæsari quoque Montio S. R. E. Cardinali amplissimo, & hujus Urbis Archiepiscopo inter charos extitit.

C Rex ipse Catholicus, cognitâ Valerii virtute, aliisque ipsius animi dotibus permotus, Præbendam Canonicalem in Regia Ducali Basilica Scalensi hujus Urbis eidem anno MDCXXVII. tribuit. In Patriam Valerius noster redux, ad colligendos rariores Codices, Nummosque pretiosissimos totus se contulit. Præter Jura tam Pontificia, quàm Cæsarea, in quibus eminebat, Musas quoque, præsertim Latinas, minimè respuit, ut facilè Lector ex sequentibus agnoscet; sed me tacente satis est verba de ipso referre Clar. Joannis Petri Puricelli in Dissertatione Nazariana, quæ sunt: „ Bibliothecam sicut & cæteras facultates suas Monasterio „ Sanctæ Valeriæ legavit. Obiit die IV. Augusti „ MDCLI. in ædibus Canonicalibus Scalensis Ecclesiæ ætatis suæ LXXIX. mens. VII. Fuit valetudine
D „ ad stuporem bonâ; elegantissimè scribebat; & multa „ conscripsit Juridica, Historica, & Poëtica, sed „ ea edere non potuit, dum cunctabundus editionem „ de die in diem difert, supremo & brevi correptus est „ morbo. Codices MSS., quos multos habebat, simul „ cum omnibus autographis suis Basilicæ Ambrosianæ „ legare meditabatur; cùm autem incertus hæreret, „ quem sibi hæredem institueret, non ante condere „ Testamentum deliberavit, quàm proximum jam „ sentiret interitum. Et quoniam Sanctam Martyrem „ Valeriam, tamquam gentis Suæ tutelarem colebat, „ Monasterio, ubi Sanctum ejus Corpus requiescit, „ quidquid possederat ex asse reliquit. Ex ea hæreditate quadraginta circiter Imperialium librarum „ millia pio illi loco obtigerunt. „ Obiit Vir octua-
E genarius anno post Christi Adventum MDCLI., die verò IV. mensis Augusti, ut supra, ejusque & fratris Matthæi memoria superest in marmoreo Epitaphio parentibus suis posito, atque in Ecclesia Sancti Petri ad Hortum extante, his litteris:

IOHANNI PETRO VALERIO
IACOBI FILIO PETRI NEPOTI
FR. HELEONORAE GVASCONIAE PARENTIBVS OPTIMIS
IOH. IACOBVS IC. ET DIVAE MARIAE SCALENSIS
BENEFICIO CATHOLICAE MAIESTATIS
CANONICVS
ET REV. PATER D. MATTHAEVS
CARTHVSIAE PAPIENSIS PRIOR
ANNO DOMINI MDCXXVII. F. C.

Hæc de ipfo non fine labore undequaque collegimus :

I. Emblematum Centuriæ II. Joannis Jacobi Valerii JC. Mediolanenfis Matriti conftructæ. MS. in fol. magnæ molis, cum Emblematibus egregiè pictis, & Carminibus latinis pluribus in locis; in aliis verò defunt. Codex fignatus eft num. 30. & fervatur in Bibliotheca Monachorum Cifterciensium Sancti Ambrofii Mediolani. Extat quoque in Bibliotheca Patrum Teatinorum Sancti Antonii hujus Urbis, in cujus Codicis fine leguntur

II. Dyfticha in VII. Planetas, & omnes Cœli figuras, unà cum earum delineatione.

III. Orazione di Gio. Jacopo Valerio dell' antichità, ed origine della famiglia Valeria Milanefe, dallo fteffo dedicata alli Signori Dottori del Collegio di Milano. MS. in 4. extat ut fupra in Biblioth. Monachor. S. Ambrofii.

IV. Joannis Jacobi Valerii Carmina varia, inter quæ plura in laudem Philippi IV. Hifpaniarum Regis, *fine loco*, *anno*, *&* *Typographo*, *in* 4. Ibid.

V. Index Numifmatum, atque Manufcriptorum tam in pergamena, quàm in papyro, quæ apud eum extabant. MS. autographus, ubi indicantur infrafcripta ejufdem Valerii Opera.

VI. Rapfodiæ plures hiftoricæ.

VII. Libro di Verfi.

VIII. Rapfodie di Sepolcri nuovi di Milano.

IX. Paragone di Napoli, e di Milano. Hoc Opufculum vidimus in Bibliotheca fupradicta Patrum Teatinorum, fic infcriptum: „ Lettera di Jacopo Valerio delle lodi di Milano fcritta a N. N. che effendo Milanefe lodò con fua lettera Napoli al di fopra di Milano. „ MS. in fol optimæ notæ, unà cum Epiftola nuncupatoria ejufdem Auctoris ad Philippum IV. Hifpaniarum Regem, data Matriti die XV. menfis Augufti MDCXXXVI. adfunt etiam Indices Auctorum, quos Valerius enunciat, rerumque notabilium. Ad calcem adnexa eft Tabula Topographica Mediolanenfis Urbis à Baraterio æri incifa, necnon duobus maximis foliis impreffa, Cardinali Federico Borromæo die XVI. Februarii MDCXXIX. infcripta, & nunc fatis rara. Reperitur eadem Epiftola etiam in Bibliotheca Co. Pauli Montii, fic prætitulata: „ Lettera di Giacopo Valeri Giureconfulto, e Patrizio Milanefe della grandezza, e magnificenza delle Città di Milano, e di Napoli all' Eminentifs. e Reverendifs. Sig. Cardinale Cefare Monti MDCXXXV. in 4. data Matriti.

A fupradicto Indice fuæ Bibliothecæ hæc haufi, quæ mihi vifa funt memoriæ minimè peritura.

1. Auguftini Sclafenati Opera. MS. in pergamena.
2. Ambrofii Gryphii Oratio in laudem Mercatorum.
3. Uomini Illuftri del Merula. MS. cum figuris, aliaque, de quibus fuo loco nos egimus.

Extat fupradictus Index in Bibliotheca Monachorum Sancti Ambrofii hujus Urbis Cod. fign. A. num. 12.

X. In Faftos Panvinii Adnotationes. MS. in eod. Cod.

XI. Difcorfo, fe fia lecito per fare qualche Imprefa di paffare per lo Stato altrui fenza chiedere il paffo. Se richiefto, fi poffa in alcun cafo negare; e fe dalla ripulfa del paffo nafca qualche ragione pofitiva al ripulfato di poterlo ufurpare per forza. Extat in Cod. MS. fignat. A. num. 114. in ead. Biblioth. Monach. S. Ambr. Mediolani.

XII. Commentarius ad Legem II. Cod. de Malef. & Mathemat. in quo oftenditur Artem Aftrologicam effe damnandam. Extat MS. ibid.

XIII. Difcorfo d'un Incognito intitolato *de las Lettras Umanas*, cum pluribus notis Italico fermone ejufdem Valerii. Extat MS. ibid.

XIV. Epiftola ad Cardinalem Fridericum Borromæum de creatione Bibliothecæ Ambrofianæ. MS ibid.

XV. De Securitatibus, five Salvifconductibus, ubi multa de Immunitate Ecclefiaftica. Extat ibid. in Cod. MS. fign A. num. 70. in fol.

XVI. Quid fit in Jus vocare Antonii Goveani, ac Joannis Vaidi perpensâ fententiâ, & de manus Injectione, Prætorifque Officio. Extat MS. ibid.

XVII. Confideratio Quæftionis; An fi Maritus moriens in Uxorem aliquid legati nomine collatum velit, fub ea conditione, ubi caftè, & honeftè vivat, debeatur intelligi relictum, fi fecundis, aut ulterioribus nuptiis fe illigari patiatur. Extat MS. ibid.

XVIII. Interpretatio cujufdam Infcriptionis in lapide olim invento extra Portam Orientalem Mediolani. Extat MS. ibid.

XIX. Carmina ejus varia Latina, atque Italica. MSS. ibid.

XX. De Decurionibus. MS. in fol fignat. B num. 67. Ibid.

XXI. Rapfodia de Familia Valeria, atque de aliis Mediolani Familiis ordine alphabetico. MS. in fol. fign. A. num 110. Ibid.

XXII. Carmen Valerii ad Principem Card. Trivultium. Extat ibid. in Cod fign. A. num. 125

XXIII. Epigrammaton Jacobi Valerii JC. Mediolanenfis lib. I His accefferunt Epigrammata quædam externa ab eodem Auctore collecta, ne effent ludibria ventis. Matriti an: Salut. MDCXXXVI. MS. in 4. optimæ notæ, in Bibliotheca PP. Teatinorum S. Antonii hujus Urbis.

XXIV. Carmina plura Latina ejufdem Joannis Jacobi, inter quæ multa ad Matthæum Valerium Carthufiæ Papienfis Priorem. MS. in fol. fign A. num 25. in Biblioth. Monachor. S. Ambrofii.

XXV. De Cifalpini Peditatus præftantiâ adversùs Livium, & Florum, Differtatio. Extat ibid. MS. in Cod. fign. A. num. 70. in fol.

XXVI. De fuprema Mundi diffolutione. MS. in fol. fign. A. num. 114. Ibid.

XXVII. De Annona, Differtatio. MS. in fol. Ibid.

XXVIII. Dono dedit Cardinali Federico Borromæo Codicem infignem MS. Cardinalis Bertrandi, de quo Codice Valerius ipfe Epigramma cecinit. Inter Schedas Valerii in Archivo Monachor. S. Ambrofii.

XXIX. De Remediis adversùm Rem judicatam. MS. in fol. penès Comitem Ludovicum Archintum Magiftratus Reddituum Ordinariorum Quæftorem, patronumque meum eximium: prælo paratus erat, cum opportunis Approbationibus fignatis anno MDCXXIV. die I. Julii.

XXX. De claris Italorum, & aliarum gentium Familiis. Ex Picinello.

XXXI. Dilucidationes, & Supplementa ad Antiquitates Alciati. Ex eodem.

XXXII. Tractatus de Familia Bafforum. Ex eodem.

XXXIII. Orationes diverfæ ad varios Principes. Ex eodem.

Codex Joannis Aretini, cui titulus: „ Tractatus de Ortographia, de perfecta fcribendi Ratione, & de Litterarum nominibus, figura, & poteftate; ad Nicolaum V. Pont. repertus, & emptus à Jacobo Valerio Canonico Schalenfi in Bibliotheca Nicolai Librarii blattis & tineis quantus eft repertus, & in hanc formam redactus anno MDCLIV. „ Extat in Archivo Monachorum S. Ambrofii fign. A. num. 128. MS. ut fupra.

In

In Encomiastico Hieronymi Bossii Ticinensis pag 14. extat Acclamatio VII., seu Epistola erudita ad Jacobum Valerium nostrum

Epistola altera Hieronymi Bossii ad eumdem, quâ ei nunciat obitum Aquilini Coppini, data Ticini postr. Kal. Octobr. MDCXXIX. extat in Arch S Ambr. Cod. sign. A. num. 125.

Celebratur Auctor noster Epigrammate Latino à Benedicto Sociaco lib. III. pag 109. à supradicto Puricello Differt. Nazar. cap. 120., & in Monum. Basil. Ambros. à Francisco Bernardino Ferrario lib. VI. cap. VII. de Veterum Acclamationibus, & Plausu, ubi hæc de Jacobo, & Matthæo ejus fratre scribit: „ Matthæus, „ & Jacobus fratres Valerii, Viri humanissi„ mi, iidemque longè doctissimi: Carthusiani „ Ordinis lumen alter, alter Jurisconsultorum „ decus; uterque Civitatis Mediolanensis orna„ mentum; „ à Hieronymo Borserio in Supplemento cap. 11., à Picinello in suo Athenæo pag. 302., & tandem à Sitono nostro in Schedis.

MDCCXXXVI.

VALERIUS MATTHÆUS.

STemma Genealogicum Valeriæ, seu de Valera Gentis nobis ostendit Cl. Sitonus; ex quo, atque ejusdem Schedis agnovimus, quòd anno MCCCCL. die XXII. mensis Martii Comes Ludovicus de Valera creatus fuit Eques aureatus, dum possessionem Mediolani Ducalis dignitatis assumeret Franciscus Sfortia. Nec prætermittendi sunt Andreas, & Franciscus ejusdem de Valera familiæ, primus Ecclesiæ S. Ambrosii Præpositus, alter verò Metropolitanæ Canonicus Ordinarius, quorum corpora simul tumulata fuere in supradicto D. Ambrosii Templo anno MDXXX., ut ex eorumdem Inscriptione adhuc ibi superstite visitur. Matthæus verò noster, Joannis Jacobi, mox à nobis laudati frater, anno natus MDLXXXII. die XXII. Januarii; in Carthusia propè Papiam, P. D. Timotheo Barossio ejusdem Superiore sacra peragente, solemnibus Deo votis mancipatus est die II. Februarii, anno MDCIV., ac post sexennium Presbyteratus ordine insignitus, Vicarii munus, & Procuratoris ministerium sibi demandata cùm rectè exegisset, anno MDCXLV. die XXIX. Decembris ad supremum Prioratus fastigium extitit evocatus. Primus Bibliothecam ipsius Carthusiæ extruxit, suæ eruditionis præclarum quidem opus, sed nunquam satis commendatum; Podagrâ, & Chiragrâ tamen valde vexatus, cùm pluries oneroso sibi Prioratus officio absolvi precaretur; anno tandem MDCXXXV. sui voti fit compos generalibus in Comitiis ipsius Cœtus, ac titulo Procuratoris donatus, beneficiisque communitus spiritualibus à Reverendissimo Patre tunc totum ipsum moderante Ordinem, post sui obitum sibi persolvendis, anno denique MDCXLV. quarto Kalendas Januarii mortalem cum immortali vitam commutavit, ætatis suæ LXIV. Plura scripsit tam in Historia sacra, quàm in profana, imò quoque in Poësi, quæ perierunt; mihi verò datum est, præter ea, quæ dedit Picinellus, plura invenire, partim ope amicissimi P. Bonhomii ejusdem Ordinis Carthusiæ alumni alibi laudati, partim aliunde reperta;

Videlicet:

I. Libro di Esercizj Spirituali. *Milano*, 1634. *in* 8.

II. De Familia Valeria. MS. in fol. extat in Bibliotheca Carthusiæ propè Papiam.

III. Catalogus omnium Monachorum, qui à condita Carthusia propè Papiam (quod fuit anno MCCCXCVI.), ipsam rexerunt, usque ad eundem Auctorem inclusivè. MS. in fol. ibidem.

IV. De Complicibus Gulielmæ hæreticæ.

V. De Catharis hæreticis.

VI. De Apostolicis hæreticis.

VII. Auctores aliquot, qui de rebus Mediolani scripsere, cum nonnullis Valerii notulis.

VIII. Inscriptiones Mediolani &c. Hæc IV. posterioribus Articulis enunriata, sunt uno Vol. in fol. MS. in eadea Bibliotheca.

IX. Catalogus Virorum illustrium Mediolanensium, Sanctorum scilicet, Pontificum, Cardinalium &c. ab anno M. usque ad annum MDCXL. MS. in fol. ibidem.

X. De Familia Vicecomitum, cum Arbore ejusdem satis diffuso. MS. in fol. ibidem.

XI. Fragmentum, in quo Summos recenset Pontifices, & Cardinales aliquos Mediolanenses, Venetos, Neapolitanos, Genuenses, Florentinos, Senenses, Lucenses, atque Bononienses. MS. ibid.

XII. Tractatus de Mediolano Temporali post Sanctos, scilicet ab anno MCLVIII. usque ad MDCXLV. ex quibus multi tamen desunt anni, cui alia adnectuntur promiscua, videlicet de Prætoribus Mediolani ex Corio, Galvaneo Flamma &c., de Mediolanensibus, qui in variis Prætores fuere Civitatibus ab anno MCXCVII. usque ad MCCLXXXIX. &c. MS. in fol. ibidem.

XIII. Acta Senatus Mediolanensis ab anno MCDLXXVI. usque ad annum MCDXCIX. Catalogus sexaginta Decurionum ab anno MDXVIII. usque ad MDCXLI., Vicarii Provisionum ab anno MCCCLXXXV. usque ad MDCXLVI. omnia Vol. uno. MS. in fol. ibid.

XIV. De rebus Ecclesiasticis Mediolanensium. MS. ibid.

XV. Auctores de Mediolano tractantes, & Mediolanenses facti Episcopi variis in locis. MS. ibid.

XVI. De Jure, & dignitate Mediolanensis Metropolis. MS. ibid.

XVII. De Mediolani nomine, origine, & ethymologia. MS. ibid.

XVIII. De Civitate Papiæ, ejusque Episcopis, privilegiis, origine &c. MS in fol. ibidem.

XIX. Annales Ecclesiastici, & Profani ab anno MCC. usque ad MDXLVI. Vol. II. MSS. in fol. ibidem.

XX. Opuscula alia quamplura adhuc inordinata. MSS. ibid.

XXI. Carmina ejus plura Latina ad Joannem Jacobum fratrem, dum esset Prior Carthusiæ Papiensis. Extant in Collectione Carminum ejusdem Jacobi, de quo jam diximus, in Cod. A. n. 125. in Biblioth. Monach. S. Ambrosii Mediolani.

XXII. Epistola Italica eruditionis plena ad Joannem Petrum Puricellum, data ex Carthusia propè Papiam die XXVII. Martii MDCXXXV. extat in Cod Biblioth. Ambr. sign C. num. 278. in fol.

XXIII. Aliæ duæ ad eundem in altero Cod. ibid. sign. D. num. 115. in quibus ei mittit quædam Monumenta ad Sanctum Arialdum spectantia, & hortatur ad prosecutionem historiarum suarum.

XXIV. Poëtica; ex Picinello.

XXV. De Theologia; ex eodem.

XXVI. De Contemplatione; ex eodem.

In Cod. MS. Epigrammatum Jacobi Valerii in Biblioth. PP. Teatinorum S. Antonii Mediolani, extant Carmina ad Fratrem Matthæum Valerium Carthusiæ Priorem Podagrâ in reditu à Capitulo laborantem, ut diximus in eodem, ex quibus unum hîc damus.

De D. Matthæo Valerio Carthusiæ Papiensis Priore.

Cum fovet ut Samii taciturna silentia alumnus,
Æthera mente petit, numina mente movet.
Idem si quando consignata ora resolvit,
Ore homineśque ciet, ore Deosque movet.
Et quisquam neget esse silentem posse disertum,
Ac fieri Hermetem, qui fuit Harpocrates.
Immo utrunque tibi concessum quisque fatetur,
Ore ciere homines, mente movere Deos.

Hieronymus Bossius Ticinensis nuncupavit Matthæo nostro Encomiasticon suum impressum *Mediolani, per Marcum Tullium Malatestam, in* 4. in eoque libro pag. 38. extat ejusdem altera Epistola, cum hoc titulo: „ Perillustri, ac Re„ ligiosiss. Viro Matthæo Valerio, apud Me„ diol. Carthusiæ Ticinensis Procuratori inte„ gerrimo, bonæ mentis genio, gratiarum „ ocello, litterarum patrono, & humani ge„ neris delicio. „

Eum & fratrem suum Jo. Jacobum laudat Jo. Petrus Puricellus sæpè in Differt. Nazariana, signanter cap. 120. & in Præfatione libri de SS. Martyribus Arialdo, & Herlembaldo, asserens eo suadente se Opus illud aggressum fuisse.

Testa-

Testatur ibid. Puricellus ipse apud eundem Matthæum extitisse Auctorum duorum Opera, qui Sancti Arialdi Vitam adhuc ineditam ex instituto conscripserant; quæ sibi ab eo tradita inseruit lib. II. ac III. ejusdem libri. Addens ab eodem Valerio adjectum fuisse Andreæ Alciati Fragmentum ab se redditum lib. I. cap. 12.

Ughellus pariter pluribus in locis Auctorem nostrum „ uberrimum eruditionis fontem „ vocat, ac fatetur operâ ejusdem, Vitas Pontificum & Cardinalium post Ciacconium, & Victorellum uberiores fecisse.

Joseph Laurentius Matthæo nostro Dissertationem XXVI. Libri I. suæ Polymathiæ nuncupavit.

Idem fecit Joannes Baptista Bizozerus, Summæ Casuum Conscientiæ;

Sicut & Philippus Ferrarius, Scriptoris nostri amicissimus, Lexici sui Geographici.

Carminibus etiam celebratur ab Augustino Terzago, atque à Benedicto Sociaco, cujus liber III. Epigrammatum, cum Epistola Nuncupatoria inscriptus est Valerio nostro pag. 79.

Eum commendat unà cum Jacobo fratre Franciscus Bernardinus Ferrarius lib. VI. cap. VII de Veterum acclamationibus, & plausu; verbis, quæ in Jacobo protulimus.

Ei quoque dicavit Jo. Baptista Bidellus Antiquitates Patriæ Andreæ Alciati, atque in Epistola Nuncupatoria Matthæi eruditionem, ejusque generis vetustatem commendat. *Mediol.* 1625 *in* 8.

Videndus etiam est Picinellus in Athenæo p. 419.

MDCCXXXVII.

VALERIUS MAXIMUS.

Animo diù pependimus, cùm hanc Bibliothecam Mediolanensium Scriptorum adornaremus, recensendus ne inter eosdem foret Valerius Maximus historiæ laude clarissimus, quem ab eruditissimo Viro Andrea Alciato non Jurisprudentiæ tantùm commendatione, sed etiam Antiquitatis peritiæ celeberrimo Contribulibus suis adscriptum reperiebamus, prout uberiùs infra dicemus. Movebat nos Vossii auctoritas, qui suspicatus est Valerium illum Maximum in Inscriptione ab Alciato prolata, quam integram mox dabimus, memoratum, alium ab Historico fuisse, qui Consulatum cum Volusiano Augusto gesserit, vel alium quempiam ex eadem Valeria Gente. Nequeminus nobis negotium faciebat assertio Joannis Alberti Fabricii in parte priore Supplementi suæ Bibliothecæ Latinæ cap. V. pag. 453. scribentis Publii prænomen Valerio huic vindicandum non dubitasse Marquardum Gudium, auctoritate Codicis Medicei; aliumque videri Valerium Maximum in præfata Inscriptione laudatum, utpote cui præfigatur Marci prænomen. Imò, quod magis urget, de vetustate ipsius Marmoris Fabricius ambigebat. Adde, plures Scriptores etiam antiquos Valerio Maximo Romam tribuisse patriam non Mediolanum; & sanè ignari non sumus olim in Urbe floruisse Valeriam Gentem, cujus princeps vetustissimis temporibus extiterit M. Valerius Dictator, quem primùm Maximi nomine appellatum, eò quia prudenti Oratione è Sacro Monte plebem revocaverit, ait Cicero in Bruto cap. XIV. Verumtamen cùm mihi extero homini non liceat magnum hoc decus Melanensibus, quibus tot tantaque debeo, eripere, sequi potius volui Leandri Alberti Civis mei vestigia, qui in Descriptione Italiæ editionis Venetæ MDLI. pag. 357. aliis Mediolanensibus eruditis Valerium Maximum attexit. Ne autem, ut servum pecus, aliorum tantùm duci videar exemplo, rationes etiam in medium adducam, quæ me ad hoc impulerunt. Quis credat enim Virum Consularem (ut primùm Vossio respondeamus) in Inscriptione, tanti muneris, & quod tam grandi ambitu ostentari solebat, immemorem fuisse, ut saltem se Exconsulem reticeret? Quod verò ad prænomen P. attinet, quis non videat ex unico Codice nullum desumi posse argumentum, præsertim cùm alius non desit Leidensis, non inferioris notæ, ab eodem Fabricio adductus, ubi M. prænomine Scriptor noster est insignitus? Si verò de marmoris fide agatur, magis certè credendum Alciato Insubri, doctissimo, oculatoque testi, atque in hujuscemodi rebus versatissimo, quàm Fabricio extero, & qui non nisi marmoris ipsius antypum cernere potuit. Juvat ideo ipsissima Alciati verba subjicere, quæ Inscriptionis exemplo adscripta leguntur: „ En Valerii Maximi nunquam satis laudatam memoriam, quæ in Divi Simpliciani Fano effossa non sine ingenti litteratorum gaudio, & effusissima lætitia conspicitur; cum apud bonos authores nihil penitus extaret, quo de ejus morte, vita, moribus certiores fieri studiosi possent. Habent igitur quod gaudeant Mediolanenses tanto cive nobilitati, quem quamvis monumento non constat fuisse Historicum, sed simpliciter Astrologiæ studiosum, tamen dubitandum non videtur quin ille fuerit, cujus novem priscorum exemplorum libri etiam nunc sunt in precio; nec repugnat eundem professione Astrologum fuisse, & tamen Historiam scripsisse. „ Ut autem aliis etiam argumentis in contrarium superiùs adductis satisfiat; addemus jam sæpe citati Alciati verba alia ex Patriæ Historia desumpta; scilicet: „ Floruit Tiberii tempore egregii Operis nobilissimæque historiæ auctor M. Valerius Max. Principis amicitiam tituli ambitu professus. Romanum eum quidam vulgatioribus commentariis testantur: ex Antiquis nemo est, qui ejus vitæ nedum patriæ mentionem faciat. Mediolanensem fuisse in tanta auctorum inopia, ut credam, ejus tumulus candidissimo marmore effossus ante Simpliciani ædem me adducit. Monumentum pro indice est, cum uxore Apronia M. Valerium Max. Sacerdotem, Astronomum, cæterorumque studiorum peritum electo conditorio unà jacere; quo hæredes ne inferantur, nominatim præcipit. Absurdum itaque est eum, qui & uxorem, & hæredes, & tumulum Mediolani habeat, alibi, quam Mediolani genitum credere; cùm nihil tamen errent, qui Romanum vel incolatu, vel communi omnibus Italis jure, appellant. Nam & Plinius Romanum se dicit, qui tamen procul dubio vel Veronensis, vel certè ex Novocomo Insuber fuit. Valeriorum planè gentem, ex qua originem Valerius Max. traxit, celebrem extitisse Inscriptiones sunt argumento, in quibus hæc omnium frequentissima semper occurrit. „ Donec igitur alius quispiam uberiora adducat monumenta, quibus Valerius noster Insubriæ adimatur, pro Mediolanensibus stare lubet, apud quos, ut Alciatus ipse innuit, tot marmora Valeriæ Gentis nominibus insignia conspiciuntur ad hanc usque diem. Atque oh utinam liceret de tanti Scriptoris actis plura exhibere! Ea solum, & quidem pauca admodum, proferre possumus, quæ posteritati reliquit vetustatis injuria. In ipso juventutis flore Romam se contulisse videtur Valerius noster, ibique litteris vacasse, humanis præsertim, atque his, quorum frequentior usus est in Republica. Astrologiam didicisse, & Sacerdotio functum fuisse sæpè jam citatum Sepulchrale Elogium innuit. Stipendia etiam militaria secutum se cum Sexto Pompejo in Asia, ipsemet auctor est in libro II. Operis sui infra memorandi cap. VI. num. VIII. hinc & Pompejum extinctum vehementer doluit, atque laudavit pluribus in locis ejusdem Operis. Romam exinde reversus, extremis Tiberii Cæsaris temporibus, jamque sublato Sejano, manum calamo admovit, scriptumque Opus idem Augusto obtulit. Postmodum in extrema senectute patrios lares repetiisse videtur, ubi extra pomœrium, Romanorum more, non procul ab eo loco, ubi nunc assurgit celeberrima Sancti Simpliciani Basilica in regione Portæ Comensis, uxori, ac sibi titulum erexit monumenti in hæc verba:

M. VALERIVS MAXIMVS
SACERDOS
D. S. I. M. STVD.
ASTROLOGIAE
SIBI ET SEVERIAE APR.
VXORI
H. M. H. N. S.

Priusquam verò Operis illius titulum promamus, gratum erit fortè Lectoribus nostris, si quædam de ipso adducamus in medium à variis Scriptoribus non absque labore nostro collecta. Sunt qui putent, Opus, quod nunc sub Valerii Maximi nomine circumfertur, Epitomam esse majoris Codicis, qui perierit, idque comprobant ex phrasi, de qua Erasmus in Ciceroniano Dialogo hæc ait: „ Valerius Maximus tam similis est Ciceroni, quàm mulus homini, adeo ut „ vix credas vel Italum fuisse, qui scripsit, vel hoc „ ætatis, quod præsefert vixisse, tam diversum est „ totum dictionis genus. Afrum quempiam esse dicas, nec ullum Carmen elaboratius. „ Christianus quoque Daumius in libro suo de Causis amissarum Latinæ linguæ radicum, pag. 39. in Valerio nostro, atque etiam in Vellejo Paterculo Castrense dicendi genus notat. Eum verò, qui majus Opus in compendium quoddam redegit, conjecit Vossius in Hist. Lat. lib. I. cap. 24. fuisse Julium Paridem, sive potiùs, quod Cantellius suspicatus est in sua Valerii editione, hujusmodi labor tribuendus videtur Januario Nepotiano; id enim confirmat Epistola ipsius Januarii ad Victorem, quam integram edidit Philippus Labbeus in Tomo I. Biblioth. MSS. pag. 669. Glossematis pessimè laborare, quod nunc extat, Valerii Opus plures adnotarunt; & certè titulorum præsertim Inscriptiones Auctoris nostri esse non videntur. Advertit enim Franciscus Vavassorius in libro de vi & usu verborum quorundam latinorum, nunquam Valerium usurpasse voces *Ingratitudinis*, & *Gratitudinis*, quibus capita quædam libri V. inscribuntur, sed periphrasim semper adhibuisse, quod argumento est à sciolo hæc adjecta. Testis est tamen Vavassorius ipse apud se fuisse MS. Valerium, in quo pro supra citatis verbis legebatur *De Gratis*, *& Ingratis*. Et quidem hisce prolatis liberum relinquimus de hac quæstione doctis Viris judicium. Certè Valerii labor sub eodem, quem nunc habemus, titulo citavit Aulus Gellius, quemadmodum & Plinius major non una vice.

Habemus igitur Valerii Maximi seu Opus ipsum, seu mavis Epitomen, hoc titulo inscriptam:

I. Dictorum, Factorumque memorabilium Libri IX. Editiones verò hujus Operis penè innumeras quis unquam recensere poterit? Præstantiores verò ante Sæculum XVI. impressas dabimus; sed antea juvat hîc Lectoribus nostris proferre MSS. antiquiores, quibus usus fuit Cl. Marquardus Gudius in Collectione novæ editionis, quam meditabatur, ut asserit Fabricius in Tom. II. Bibliothecæ Latinæ pag. 459. Codices fuere numero viginti & amplius, scilicet II. Bituricenses. II. Remenses. II. Bibliothecæ Cardinalis Barberini. I. Ecclesiæ Cathedralis Harlemensis. II. Bibliothecæ Heinsii, quorum unus spectabat olim Bibliothecæ Marchionis Estensis. I. Bibliothecæ Collegii Romani Jesuitarum. IV. Bibliothecæ Regiæ Parisiensis. VI. Bibliothecæ Mediceæ. II. Bibliothecæ Vaticanæ. I. Isaaci Vossii. I. Petri Puteani. Antiquitates eorumdem describit diligentissimè idem Gudius, vetustiores verò sunt unus Vaticanus, annorum CCCC., alter Cathedralis Harlemensis, annorum D., alter verò Petri Puteani ejusdem ætatis. Valerius Maximus primùm prodiit *Moguntiæ, apud Petrum Schoyffer de Gernsheim*, 1471. *in fol. Venetiis, per Vindelinum Spirensem*, 1474. *in fol.* iterum *Venetiis, per Johannem de Colonia*, 1474. *in fol. Parisiis*, 1475. *sine nomine Typographi, in fol. Bononiæ, ad petitionem Sigismundi de*

Libris, 1476. *in fol.* Ex emendatione Boni Accursii Pisani. *Venetiis*, 1478. *in fol. Mediolani*, 1480. & iterum 1487 *per Leonardum Pachel, & Uldericum Scinczenzeller Theutonicos*. De his videndus est Clar. Saxius in sua Historia Typographica. Item *Venetiis*, 1482. *& 1487. per Johannem de Forlivio, & Socios, in fol.*, cum expositione Omniboni Leoniceni Vicentini, M. Antonii Sabellici, & Oliverii Arzignanensis. Aliæ verò editiones post annum 1500. sunt penès innumeræ, nam supradictus Fabricius, præter Italicas, quarum unam tantùm hîc indicare juvat hujus Urbis anni 1513., additis Jodocii Badii Ascensii familiaribus Interpretationibus, sub Theophili nomine Arcadicus latet, ajunt in titulo Mediolanenses „ cujus rabiem „ hac in editione coërcuit Antonius Lenas. „ Idem Fabricius, ut dixi, in Gallia editiones præstantiores X. enumerat, in Germania XVII., apud Battavos VI. Commentatores verò, præter antiquos, Pighium, Colerum, Lipsium, Thysium, Pontanum, Perizonium, atque Tollium laudat. Idem Opus in Gallicam linguam versum, quater vidit lucem *Parisiis*, 1572. 1647. 1659. *&* 1713. In eadem quoque lingua extat MS. Altonæ in Bibliotheca olim Danielis Sassii, à Simone de Hesdin usque ad VII. Librum versum, regnante Carolo V., expletum verò à Nicolao de Gonnesse, anno MCCCCI. Tom. II. in fol. Exemplar à pluribus citatum, atque eruditis figuris, & miniaturis exornatum; Belgicam versionem Abrahamo Bogaarto, *Amstelodami*, 1721. *in* 8. debemus.

Videndi sunt Fabricius supradictus in Bibliotheca Latina Tom. I. pag. 453. & 605. Tom. II. pag. 546. & 721. Sigonius in lib. I. Emendationum pag. 65. Josephus Scaligerus, Janus Rutgersius Var. Lect. pag. 597. Franciscus Modius in Epistolis, Diarii Trivultiani ad annum 1714. Menagiana „ Ou les bons mots, & „ remarques Critiques, Historiques, Morales, & d'e„ rudition de M. Menage „ *Amsterdam*, 1716. Tom. III. pag. 198. & Tom. IV. pag. 211., omnes supracitati in Vita Valerii M., Picinellus in Athenæo pag. 510. & alii quamplurimi.

MDCCXXXVIII.

VALLAGUSSA GEORGIUS.

VAllagussa familia Mediolanensis non tantùm reperitur in memorata celebri Collectione Raphaëlis Fagnani, sed etiam in Decurionali Sitoniana, ubi legitur Ambrosium Vallagussam in eadem dignitate floruisse anno Christi MCCCLXXXVIII. Georgius verò noster Præceptor fuit filiorum Francisci Sfortiæ Mediolanensium Ducis, quod ante Clarissimum Muratorium nostrum adnotavit Placidus Abbas Puccinellus locis infrà signandis in hæc verba: „ In „ Sacello D. Magdalenæ, nunc Sancti Benedicti di„ cto, posito in Ecclesia Sancti Petri de Glaxiate, „ reconditum est corpus Georgii Vallagussæ (quem „ perperam Vallagrassum dicit Picinellus) Poëtæ „ Laureati, Præceptoris filiorum Francisci Sfortiæ „ Mediolani Ducis anno MCCCCIV., „ Opus ejus MS. num. II. indicavit, ut infra, supradictus Muratorius, ego autem ipsum non sine voluptate legi. Nil aliud interim proferre possum Lectoribus meis de Georgio nostro, præter alia ejusdem Opuscula, quæ præ manibus habui in ditissima Bibliotheca Ambrosiana,

Quæ sunt:

I. Deorum Dialogus Georgii Vallagussæ Mediolanensis, ad Summum Pontificem Pium II. Epistola Nuncupatoria, sic incipit: „ Miraberis fortasse Beatissime Pa„ ter novum scribendi genus in laudes tuas cunctis „ mortalibus admirandas à me nuper excogitatum „ &c „ Dialogus verò sic exorditur: „ Mercurius. „ Tandem pater hominum, atque Deorum Rex filium „ Mercurium audias &c. „ Est paginarum 64. in Codice manuscripto Bibliothecæ Ambrosianæ signat. T. num. 20. in 4.

II. De Origine, & Causis Cœremoniarum, quæ celebrantur in Natalitiis: Dialogus Georgii Vallagussæ. Interlocutores Philippus Maria Sfortia, & Sfortia Maria fratres; sic incipit: „ Philippus Maria. Per„ pulcher est profecto Sfortia germane frater appara„ tus iste, ab illustrissimis parentibus nostris quotan-

„ nis hoc Natali die repetitus &c. „ Est pagg. 40. in Codice MS. Biblioth. Ambros signat. S. num. 21. in 4.

III. Quædam Elegantiæ dicendi in quotidianum usum ex Ciceronis Epistolis, cum earum vulgari per Georgium Vallagussam Oratorem Clarissimum extractæ. MS in 4. litteris rubro-nigris in Biblioth. Ambros. signat. S. num. 37. Hoc ipsum Opus editum fuit hoc titulo: „ Georgii Vallagussæ Illustrissimi Galeazii Mediola- „ nensium Ducis Præceptoris, in flosculis Epistolarum „ Ciceronis vernacula Interpretatio. „ *Sine loco, anno, & Typographi nomine, in* 4. reperitur apud amicissimum nobis Canonicum Joannem Andream Iricum, qui etiam indicavit duas alias editiones *Venetas apud Cominum de Tridino*, 1548 *&* 1549. *in* 8.

Memoratur à supradictis Abbate Placido Puccinello in Chronico Glaxiarensi pag. 116. & 326., à Ludovico Antonio Muratorio in Dissertatione LIX. de Superstitionum semine Tom. V. Antiquitatum Italiæ Medii Ævi pag. 77. atque à prædicto Canonico Irico in Historia sua Typographica Tridinensi ad jam enunciatos annos.

MDCCXXXIX.

A VALLE BARTHOLOMÆUS.

FAmilia à Valle Mediolanensis florebat jam Sæculo XIV. nam in Nomenclatura Virorum XII. Provisionum hujus Urbis apud Clar. Sitonum legitur Franciscus de Valle, qui in amplissima altera Comitis Octavii Collectione memoratur inter Viros electos à generali Consilio CM. anno MCCCCIV. die XXVI. Martii, Indictione XI. videlicet binos pro Porta cum maxima auctoritate conficiendi bellum, & pacem, sedandi discordias, puniendi rebelles, confiscandi bona &c. Franciscus idem inter ipsos recensitus invenitur cum Francisco Serazono pro Porta Nova. Alii sex ex hac familia ab an. MCCCLXXXVIII. ad MDXIII. Decuriones hujus Civitatis claruere. Bartholomæus noster Ducalis Cameræ Mediolanensis Dominii ad Hydraulicæ, & Mechanicæ generalem inspectionem delectus, floruit XV. Sæculo exeunte, & alterius initio. Opus illius, quod vidi, sic inscribitur,

Scilicet:

I. Trattato per adacquar terreni, ed altre regole d'Agrimensura, con un Modo generale per formare il giusto prezzo di terreni di Bartolomeo della Valle Ingegnere. Librum hunc scripsit anno MDIX.

II. Ordini Ducali per le acque del Naviglio grande, e dell' altro detto della Martesana, cominciando dall' anno MCCCCLXVII. fino all' anno MDV. con la denominazione di tutte le Bocche &c. Ad calcem adsunt Secreta varia, necnon „ Consilium pro salute Animæ, „ quod Illustriss. & Clariss. Princeps D. Philippus „ Maria Dux Mediol. postulavit ab infrascriptis Vi- „ ris &c. „ De hoc Consilio alibi pluries egimus. Codex, qui etiam Art. num. I. continet, videtur autographus MS. in 4. optimæ notæ, unà cum Tabulis diligenter delineatis, extat in Bibliotheca Clericorum Regularium Teatinorum S. Antonii Mediolani.

MDCCXL.

A VALLE FEDERICUS.

DE Gente à Valle nuncupata, satis superque diximus in præcedenti Articulo Bartholomæi; de Federico autem nihil aliud collegimus, nisi quod ipse asserit in libro num. III. infra recensendo, scilicet nepotem fuisse quondam Ascaleonis de Valle. Ignoramus tamen an ille sit idem Lælii filius, cujus Sepulchralis Inscriptio prostat in atrio Ecclesiæ S. Ambrosii majoris hujus Urbis, ut sequitur:

ASCALEON DE VALLE
TAM INSIGNIS OFFICII CVLTOR
VT EVM VITÆ DIEM NON COMPVTARIT
QVO PRODESSE CVIQVAM NON POTVIT
HIC SITVS EST XIII. OCTOBRIS MDXXXIX.

Dolendum est, quod de Federico isto, etsi Sæculo tantùm proximè elapso florente, nemo ex suis Concivibus tantillum mihi indicare sciverit; accipiat benevolus Lector, quod ei exhibere mihi datum est, etsi parum, neque hoc vitio mihi tribuat.

Edidit:

I. Orazione nelle Esequie di Filippo III. Re delle Spagne dedicata a Filippo IV. suo figlio di Federigo della Valle. *Milano, per li Malatesta*, 1627. *in* 4.

II. Orazione nelle Esequie della Duchessa di Feria. *Milano, come sopra*.

III. Judit, & Ester Tragedie di Federigo della Valle. *Milano, presso il Malatesta*, 1629. *in* 8.

MDCCXLI.

VALLIANUS JOSEPH.

QUòd Valliana familia inter Mediolanenses perantiquas adnumeretur, satis compertum habent inspicientes amplissimam Clar. Sitoni nostri Consularem Collectionem, in qua Traversus Vallianus in eadem dignitate reperitur annis MCXCIX., & MCCXVII., ac Petrus ejusdem Gentis anno MCCLXIV. Ipsius cognominis nunc mihi se offert commendandus Joseph noster, qui animarum curam in Oppido Domus Vallis-Travalliæ in Diœcesi Novariensi existente, sed Mediolanensis Dominii, non tantùm ut optimus Pastor gessit, sed plura sui ingenii testimonia in publicum non sine laude protulit, ut facilè Lectores agnoscent ab Operibus infra recensendis partim editis, partim ab eodem Scriptore promissis. Floruit temporibus nostris, & tamen annum illius decessus nemo mihi indicavit.

En quæ scripsit:

I. Li due Privati in Corte: Opera Morale, Dogmatica, e Politica. *In Milano*, 1701. *in* 12.

II. Arte di scrivere Lettere. *Milano, per il Malatesta*, 1705. *in* 12.

III. Esculapio Astrologo, Fisico, e Morale del modo più certo, e regola sicura da praticarsi dallo studioso Letterato per viver sano longamente; Riflessioni di Marsilio Ficino illustrate da Gio. Giuseppe Vagliano. Al Marchese Giuseppe Stampa Conte di Soncino. *Milano, presso il Malatesta*, 1701. *in* 4.

IV. Il Forte armato: Vita del Cardinal Federico Borromeo, Arcivescovo di Milano, dedicata al Conte Carlo Borromeo. *Milano, per il Malatesta*, 1704. *in* 4.

V. Vita del Beato Alberto Besozzi Anacoreta su le Rive del Lago Verbano. *Milano*.

VI. Regole per buon governo de' Vermi, che fanno Sete. *Ivi*.

VII. Rive del Verbano di Giuseppe Vagliano Rettore della Parochiale di S. Maria di Domo. *In Milano, per Marcantonio Malatesta*, 1712. *in* 12. De hoc Libro sic legitur in Opere inscripto „ Galle- „ ria di Minerva „ Tom. VII. pag. 67. „ Invaghito forse questo Autore del sito, dove scor- „ rono le acque del Lago Verbano, ha intra- „ preso di descrivere il continente di esso, non „ tanto in ordine alla Geografia de' Borghi, For- „ ti, Castelli, Isole, Monti, Valli, e Colli, ed „ Idrografia di Fonti, Penisole, Fiumi ec. Ma „ sovente quanto alla antichità delle famiglie „ nobili, che sortirono l'origine, ed abitazione „ in dette Rive: lo fa poi con esattezza così di- „ stinta

„ stinta, che non vi rimane, che desiderarne „ ec. Compisce poi il trattato con protestarsi di „ aver sotisfatto al suo genio di lasciar perpetue „ memorie degli huomini illustri, che in questo „ Continente sortirono fortunatamente i natali, „ vissero, e si fecero gran seguaci della virtù, „ in santità, sapere, ed armi, arricchito così il „ Verbano di nobiltà, e fama honorata ec. „

VIII. Sommario delle Vite., ed Azioni degli Arcivescovi di Milano da S. Barnaba fino al governo presente, di Gio. Giuseppe Vagliano Rettore di Santa Maria di Domo Valtravaglia. Agli Illustrissimi Signori Vicario, Sessanta Decurioni, e XII. del Tribunale di Provisione dell' inclita Città, e Ducato di Milano. *Ivi, per Marcantonio Pandolfo Malatesta*, 1715 *in* 4.

Quæ sequuntur reliquit MSS. ut eruitur ex notula ad calcem supramemorati Operis, & forsan apud ejus Hæredes reperiuntur.

IX. Concepta Sanctorum Patrum super Textum sacrum in commodum Parochorum pro Concionibus.

X. Gerosolima santificata dalla Vita, Passione, e Morte del nostro Salvatore.

XI. Documenti, modo, e regola sicura per arrivare alla perfezione dell' acquisto del vero amor di Dio.

XII. Divozione alla Beata Vergine, sue grandezze, ec.

XIII. Divozione alle Anime del Purgatorio, di quanto merito.

XIV. Assunti sagri sopra la Passione di Cristo Signor nostro.

XV. Quadragesimale di tre giorni la settimana, e le Domeniche.

XVI. Panegirici sagri.

XVII. Politica morale, cioè Regole, e Consiglj a' Ministri de' Prencipi per buon governo loro.

XVIII. Li due Amori sagro, e profano: Opera sagra, erudita.

XIX. Lettere Accademiche, Centuria prima.

XX. Esercizj Rettorici.

XXI. Varie Opere Sceniche, Sagre, & Istoriche.

XXII. Poesie, e Prose.

Memoratur Auctor noster in Tom. III. & XX. Diarii Italici editionis *Venetæ*.

MDCCXLII.

VALLOTTA LUDOVICUS.

IN Musæo Antiquitatum, præcipuè Mediolanensium, apud pluribus in locis à nobis jure meritò laudatissimum Sitonum, extat Sententia lata sub die Mercurii decimoquinto mensis Augusti, anno ab Incarnatione MCCXXIII. Indictione XI. Alberti Vallottæ Consulis Justitiæ in libera Mediolanensi Republica. Documentum verè magnifaciendum ob ætatem, & quia autographum est in pergameno Alberti filii quondam Traversi de Sancta Maria Sacri Palatii Civitatis Mediolani Notarii, ad ostendendam quoque familiæ Vallottæ Mediolanensis vetustatem aptissimum. Ex eadem ortus est in hac Urbe Ludovicus, de quo agimus, Ambrosio Vallotta, atque Cæcilia Mercantula parentibus, die XII. mensis Decembris, anni vulgaris Æræ MDCLXI. Hic Sacris initiatus, primisque studiis optimè imbutus, Religionem Carmelitarum Excalceatorum amplecti decrevit, & in eadem, nomine assumpto Alexandri à S. Francisco, professus est die XXVI. mensis Martii, anno MDCLXXIX. Vir fuit acris ingenii, optimique consilii, necnon in gerendis rebus summè prudens, litteris quoque ac pietati totus deditus, itaut munera Prioris, Deffinitoris, ac Provincialis à Suis obtinere meruerit. Eximius S. R. E. Cardinalis à Platea Faventiæ Episcopus Vallottam nostrum à Consiliis, & Theologum suum voluit. Examinator item Synodalis, & S. Officii Consultor pluribus annis in eadem Faventina Civitate, cunctis plaudentibus, extitit, ex qua in patriam redux anno MDCCXXVI. die XIII. Octobris in Domino mortuus est.

Reliquit post se

I. Volumen integrum Consultationum Canonico-Moralium, quod prælo paratum habebat MS. in fol. Servatur in Bibliotheca FF. Carmelitarum Excalceatorum hujus Metropolis.

Ita à Suis.

MDCCXLIII.

VALPERTUS.

DEfuncto Aldemario Mediolanensi Archipræsule, quamvis Manasses Schismaticus homo se pro Ambrosiani gregis Pastore gereret, ejusdem Urbis Clerus, & populus, anno Christi DCCCCLIII. Valpertum vocavit ad Infulas. Hic pacificam muneris sui administrationem nactus, adversùs Adalbertum, & Berengarium in Italos desævientes ad Othonem evocandum in Germaniam usque contendit, pollicitus, si armatus Tyrannos expulerit, Italici Regni se traditurum insignia. Comites ei fuisse hoc in itinere Valdum Cremonensem Episcopum, & Odbertum quemdam Marchionem scribit Ughellus. Verumtamen id prorsus à fide alienum credendum est, quòd ad Episcopum Cremonensem pertinet, nam ex eodem Ughello eo tempore sedebat Darimbertus electus anno DCCCCXXIV. qui cum Archiepiscopo Mediolanensi, & Antistite Placentino Cremensis Oppidi Antropophormitarum hæresi infecti excidio interfuisse perhibetur, successoremque habuit Luitprandum Ticinensem Diaconum Legationibus obitis insignem, anno DCCCCLXIII. quo nondum Valpertus noster diem clauserat, ut infra dicemus. Adde, nullum omnino Valdum nomine inter Cremonenses Præsules recenseri; quocirca cùm Valperti iter Germanicum ad initia Pontificatus ipsius referatur, in ea sumus sententia, ut credamus pro Valdo scribendum esse Darimbertum, nisi fortè Valdus iste inter Darimbertum, & Luitprandum sederit, quod fieri potuit, si anni Darimberti Episcopatui ab Ughello tributi considerentur, qui omnino forent XXXIX. Quamvis enim impossibile non sit totidem eum sedisse, tamen si eidem assignentur anni XXIX. tantummodo, qui ab illius electione ad initium Archiepiscopatus Valperti fluxerunt; X. anni ad enunciationem usque Luitprandi poterunt Valdo remanere. Cùm tamen hoc ad Institutum nostrum minimè pertineat, provinciam hujusmodi Cremonensibus eruditis perquam libenter relinquimus, sperantes fore ut veritas meliùs elucescat, si Episcoporum suorum monumenta diligentiùs excusserint. Ut igitur ad Valpertum nostrum revertamur, Othonem secum in Italiam adductum Italici Regni Coronâ insignivit in Basilica Ambrosiana, adstantibus Suffraganeis suis, pluribusque Principibus, & Optimatibus. Qua coronatione perfecta Otho Archiepiscopo Valperto dono dedit Ducatum Bulgariæ, Marchiam Marthesanæ, atque Comitatum Seprii. Celebraverat paulo ante Archipræsul noster Provinciale Concilium, deque omnium Episcoporum, qui frequentes aderant, sententia Regnum Berengario ademerat. Othonem verò, cui ut præfati sumus, Regnum ipsum detulerat, jurejurandi religione obstrinxit, se pro salute, dignitateque Italiæ patrimonium suum omne profusurum. At post decennium ab electione sua aliud Concilium coëgit Valpertus noster, mense Julio, ubi inter cætera optimè decreta, memoratur etiam Sententia pro Abbate Monasterii Tollani in agro Placentino, de qua inferiùs sermo recurret. Interfuit anno DCCCCLXVII. Synodo Ravennati, in qua subscripsit litteris Joannis XIII. Pont. Max. datis eodem anno VII. Kal. Maji, in causa excœcationis Herolfi Archiepiscopi Saltzburgensis. Multis etiam aliis præclarè gestis

stis insignis, cum sedisset in Ambrosiana Sede annos XVI. migravit è vita, anno Christi DCCCCLXIX. atque in Metropolitana Basilica tumulatus fuit.

Hæc de tanto Præsule memorantur:

I. Concilium Provinciale anno DCCCCLXI. quo abrogavit Regnum Italicum Berengario, & filio illius Adalberto. Hujus meminit Sigonius de Regno Ital. lib. VI. aliique Scriptores.

II. Aliud celebratum in Basilica Sancti Ambrosii, anno DCCCCLXIII., ubi inter cætera prolata est Sententia pro Gumpaldo Abbate Cœnobii de Tolla Placentinæ Ditionis, quam integram dat Ughellus loco mox citando, & cujus lubet hic initium exscribere.
„ Dum in nomine Sanctæ, & inseparabilis Trinitatis „ Domnus Vvalpertus Serenissimus Archipræsul in „ aula Domus Sancti Ambrosii cum sibi subditis Sa- „ cerdotibus, ac Levitis, reliquoque Clero, & po- „ pulo præsente, de statu, atque regimine suæ san- „ ctæ Ecclesiæ ut semper residens pertractaret &c.

III. Aliud habitum in Ecclesia S. Theclæ anno (ut suspicatur Ughellus Tomo IV. Ital. Sacræ in Episc. Albensibus num. VIII. & in Aquensibus num. XIV.) DCCCCLXIX. pro unione Ecclesiæ Albensis cum Astensi.
Litteras ad eum dedisse tam Pontificem Maximum, quàm Othonem Augustum super hoc negotio, idem Ughellus citatis locis asserit.
Laudatur à Scriptoribus omnibus Insubriæ res pertractantibus, & præter citatos ejus meminerunt Baronius in Annalib. Ecclesiasticis ad annum DCCCCLX. præfatus Ughellus in Tomo IV. Ital. Sacræ inter Mediolanens. Archiepiscopos num. LXV. aliique non pauci.

MDCCXLIV.

de VALVASSORIBUS ANSELMUS.

Cùm migrasset è vita Arnulphus Mediolanensis Ecclesiæ Archiepiscopus, inter Ambrosianos Præsules hujus nominis III. ad eandem Sedem assumptus est Anselmus de Valvassoribus de Luvino, sive, ut alii malunt, de Buis, qui etiam Anselmus IV. dictus fuit, quòd tres alios cognomines habuerit Archiantistites præcessores. Hic prius in Laurentiana Basilica Præpositturæ fungebatur dignitate, ex qua ad Infulas evocatus est communibus Cleri suffragiis anno MXCVII. electionem illius confirmante Urbano II. Pont. Max. qui etiam per Hermannum S. R. E. Presbyterum Cardinalem Pallium, Metropolitici honoris insigne, Mediolanum usque Electo misit. Ardebant per ea tempora, ipso Pontifice inter primos agente, Christifidelium animi piissimâ illâ Redemptoris Sepulchri recuperandi cupiditate; quocirca Anselmus noster vix Præsulatus sui administrationem nactus toto in hanc rem pectore incubuit, tam felici sanè eventu, ut publicè habitis concionibus Insubrum corda sacræ expeditionis amore succendens, ad L. armatorum millia conscripserit, quos secum in Syriam deduxit; Mediolanensis interim Ecclesiæ regimen Grysolano, de quo suo diximus loco, cum Vicarii potestate commendans. Anno autem sequenti, qui fuit Christi MXCVIII. nondum Hierosolymâ captâ, Mediolanum Anselmus reversus est, ubi IV Nonas Februarii Sententiam pronunciavit pro Abbate Monasterii Sancti Simpliciani adversùs Populum subjectum Ecclesiæ Sanctorum Martyrum Protasii, & Gervasii, quæ dicitur ad Monachos, & ipsius Templi Canonicos. Mox audito, quod Gottofredus Bullionius sacrâ tandem Urbe potitus esset, in tantæ victoriæ testimonium, Ecclesiam Sanctissimæ Triadi in ipso Urbis meditullio sacram, atque, ut in Jacobi Cortesellæ Elogio diximus, jam pridem excitatam, (cui Templo cognomen de Rozone fuit, quòd Rozius, sive Rozo Cortesella ipsum ad instar Basilicæ Hierosolymitanæ Christi Domini Sepulchro imminentis conformari curaverit) Idibus Julii, anno MC. solemniter consecravit, & deinceps ejusdem Sancti Sepulchri nuncupatione appellandam sancivit. Aliam etiam Ecclesiam Deo dicavit, eam scilicet, quæ olim vicina erat Parthenoni Auronæ, sive Horonæ, de quo in Theodori Archiepiscopi Articulo jam meminimus. Mox Kal. Augusti ipsius anni Genuam perrexit, ut iterum Palestinam peteret cum ipsorum Genuensium classe. At cùm sacras attigisset oras, Saracenorum impetu fugatus, Constantinopolim se contulit, ibique mœrore confectus in Monasterio Sancti Nicolai die III. Septembris anno MCI. mortalibus valedixit, tumulumque in ipsius Cœnobii Templo habuit, nullâ Inscriptione, quod sciamus, appositâ.

Qua fuerit sacra eruditione præditus testis est

I. Synodus Provincialis habita Non. Aprilis, anno MXCVIII. cujus Acta è veteribus membranis exscripta intulit in Collectionem suam Diplomaticam MS. Vir nobis amicissimus Nicolaus Sormanus Ambrosiani Collegii Doctor. Hujus etiam Synodi meminerunt Acta Visitationis Basilicæ Ambrosianæ à Federico Cardinali Borromæo factæ, ut adnotatum reperimus in Catalogo Archiepiscoporum Mediol. Sitoni nostri.

II. Diploma pro Canonicis Sancti Ambrosii eodem anno datum, cui subscripsere præter Anselmum, Arelatensis Archiepiscopus, & Episcopi Magalonensis, Placentinus, Mantuanus, Cumanus, Brixiensis, Terdonensis, Aquensis, & alii, qui Synodo interfuerant. Extat in eadem Collect. Diplomat. Sormani.

III. Aliud ejusdem Diploma Consecrationis Ecclesiæ Sanctæ Auronæ, de quo in Theodoro Archiepiscopo diximus. Extat ibid.

IV. Aliud ejusdem anni, quo confirmat Donationem Ecclesiæ S. Mariæ Græcæ factam Canonicis S. Ambrosii ab Arnulpho Archiepiscopo. Extat ibid.

V. Sententia Anselmi anno MLXXXIX. IV. Non. Febr. lata favore Abbatis Sancti Simpliciani pro Ecclesia Sancti Protasii, vulgata est apud Ughellum loco mox citando, & apud Puricell. Differt. Nazar. cap. IX. num. VIII.

VI. Diploma ejusdem Anselmi de Consecratione Ecclesiæ Sancti Sepulchri anni MC. Idibus Julii, habetur apud cit. Ughellum. De hujus tamen Diplomatis fide dubitat Clarifs. Muratorius in Anecdotis Tomo I. pag. 244.

VII. Aliud etiam pro Ecclesia S. Mariæ de Calvenzano datum anno MC. edidit Baluzius in Tomo VI. Miscellan. pag. 483.
Meminerunt ejusdem Landulphus de Sancto Paulo in Chron. cap. I. Ughellus in Tomo IV. Ital. Sacræ inter Mediolanens. num. LXXV. Chalcus in Historia Patriæ; Puricellus loco cit. & alibi sæpius; Ubertus Folieta hist. lib. I. aliique permulti.

MDCCXLV.

de VALVASSORIBUS BARTHOLINUS.

AD Familiæ de Valvassoribus Mediolanensis gloriam satis est habuisse, præter alios Viros eruditione conspicuos, Anselmum hujus Metropolis Archiepiscopum, de quo mox supra diximus, ac Sæculo XII. florentem. Eidem quoque mihi libenter contigit adjicere Bartholinum, cujus Opus MS. infra proferendum inter Codices Bibliothecæ Ambrosianæ inspexi. Tanti eum fecit Franciscus Cicerejus, quòd adnotationes nonnullas de more eruditas in margine scripsit, ut in Articulo ejusdem jam monuimus. Interim nec parentes, nec acta litteraria, nec mortis annum Bartholini hujus, quamvis diligenter conquisita, nostris possumus Lectoribus exhibere.

Codicis titulus est

I. Præcepta ad Rhetoricam pertinentia. MS. Sæculi XIV. in pergameno optimæ notæ litteris rubro-nigris, & Notis illustratus à Francisco Cicerejo, in Bibl. Amb. sign. Q. num. 26. in fol. parvo.

MDCCXLVI.

MDCCXLVI.

de VALVASSORIBUS DOMINICUS.

MArciani hujus Urbis Cœnobii, Eremitanæque Augustiniensis Religionis, Virorum profectò sanctitate, ac litteris celebrium fœcundæ Parentis, perenne jubar nobis de proximo illucescit, Dominicus nempe Valvassorius, Ambrosii filius, & Hieronymi mox proferendi germanus frater, ejusque virtutum perpetuus æmulator. Probitati enim, ac suavitati morum ardentem copulavit addiscendi cupiditatem, qua humanarum litterarum, Philosophiæ, Theologiæque studiis jugiter incumbens, nedum Doctoratus insigniis exornatus fuit, sed dignus insuper habitus, ut iisdem disciplinis, quas sibi adeò feliciter comparaverat, Instituti quoque Augustiniensis Juvenes magisterio suo imbueret, quod & summâ cum laude præstitit ad plures annos, dum Cœnobiorum Pisauri, Bononiæ, ac Romæ gymnasia moderaretur. Scientiarum interim opes, à liberalissimo divino Largitore acceptas, intra domesticos tantummodo lares partiri sibi minùs decere arbitratus, cæteris etiam Christifidelibus ubertim elargiebatur, eos disertissimis Concionibus è sordido vitiorum cœno ad nitidam Christianarum virtutum semitam revocando: quo proinde factum est, ut ab omnibus tamquam divini verbi eximius præco celebraretur. Cùm igitur in cunctis laudabilibus Hieronymum ejus fratrem (ut infra monebimus) referre satageret; paria sanè præmia suis meritis tum ab Augustiniani Ordinis Patribus, tum à Summo Pontifice collata fuere: quandoquidem in Ordinis præfati Comitiis Assistens primùm Italiæ, deinde Procurator Generalis electus est; Anno verò MDCLXXVII. die XXVI. Novembris, Vener. Dei Servus & SS. Pont. Innocentius XI. Vicarium generalem toti eidem Ordini Apostolico Diplomate præfecit. Novâ auctus dignitate, sibi certè non defuit Dominicus, quin de Familia sibi credita in dies pergeret benemereri: & revera gratum adeò Eremitanis Patribus accidit ipsius regimen, ut illum anno MDCLXXIX. die XX. Maji in Generali Conventu supremâ Ordinis Præfecturâ decoratum voluerint. Magistratum hunc gessit integro sexennio, quo in administrando semper sibi similis, quod optimum sapientissimumque Moderatorem deceret, numquam prætermisit. Explorata itaque jam erat eidem Ven. Dei Servo Innocentio XI. hujus Viri sagax in regendo prudentia; explorata item & illius eminens doctrina, cujus, præter ea, quæ dudum vel è Cathedrâ, vel è suggestu luculentissima, argumenta quoque indubia pluries uti Consultor protulerat Sacræ Indicis Congregationis: eaque propter anno MDCLXXXVI. die XVIII. Martii ipsum Gravinensem Episcopum nominavit. Tres tantummodo annos supra dimidium, diesve quatuordecim, præfuit huic Ecclesiæ, quo brevi tempore ingenti studio adlaboravit, ut in suo Clero pietatem, scientiasque promoveret; hoc enim astruunt Lectura Theologalis in singulos annos, ac perpetua casuum moralium (ut ajunt) Academia ab eo constitutæ: hoc & Synodus Diœcesana, quam habuit, cujus leges (Constitutiones nuncupatæ) nedum ob latinæ linguæ nitorem, sed multò magis ob Catholicæ doctrinæ soliditatem, Sacræ Scripturæ, Canonum, Patrumque testimoniis undequaque roboratam, universalem plausum meruere: hoc & Pœnitentiarii majoris munus, quo Canonicorum Collegium Ecclesiæ Cathedralis adauxit: hoc tandem & Seminarii reparatio ab eo cœpta, pro cujus optimo regimine Statuta, Regulasque præscripserat. Hanc tamen reparationem, aliaque plura & insignia, quæ meditabatur opera, invido mortis conatu, perficere nequivit; è vivis enim, suæque Diœcesis incremento, illum eripuit, anno MDCLXXXIX. die II. Octobris.

Ex superiùs relatis noster Dominicus scripsit:

I. Conciones Quadragesimales.
II. Acta sui Eremitani Ordinis, unà cum pluribus Epistolis tum Italicâ, tum Latinâ Linguâ conscriptis, pluribusque Voluminibus comprehensa, dum Procuratoris ac Prioris Generalis respectivè muneribus fungebatur; quæ Romæ asservantur in præfati Ordinis Archivo.
III. Constitutiones Synodales pro Clero Gravinensi, editas in laudata Diœcesana Synodo.
IV. Regulas & Statuta servanda in Seminario Clericorum Gravinensium.
V. Consultatio ad refellenda nonnulla asserta Patrum Excalceatorum Ordinis Erem. S. Augustini, qua inter cætera egregiè probatur, B. Ritam de Cassia ob pœnitentiam tantummodo voluntariam, non autem ex præcepto Regulæ, sive Instituti, aliquando excalceatam incessisse. *Romæ, apud Impressorem Cameralem, sine anno.*

Extat in ejus laudem Poëma heroicum, cui titulus: „ Arx Valvassoria „ Romæ asservatum in Bibliotheca Angelica Sancti Augustini, editum à Petro Mangarello Bononiensi, cum notis Magistri Joannis Baptistæ de Mangarellis Augustiniani, & inscriptum Celeberrimo Magliabecchio: Insuper tamquam in Poësi Latina apprimè versatus, laudatur à Dominico Antonio Gandulpho Eremita Augustiniano in Præfatione ad Lectorem sui Opusculi: „ Fiori Poetici dell' Eremo Agostiniano. „ *Genuæ* impressi, *per Marchellum*, 1682 *in* 12. Commendatum pariter ipsum legimus in Additionibus ad Ughellum in Gravinensibus Tom. VII. Ital. Sac. num. 45.

Quæ de hoc Scriptore proferimus, sicuti & de aliis pluribus Augustiniensibus Eremitanis, docto, amicissimoque Patri Gulielmo Nicolai ejusdem Ordinis debemus.

MDCCXLVII.

de VALVASSORIBUS HIERONYMUS

ORdinem Eremitarum D Augustini mirificè illustravit Hieronymus Valvassorius, Dominici mox laudati frater, quem præter litterarum præstantiam, ornabant candor, integritas, humanitas, religio, morumque gravitas; iisque præfulgidis animi dotibus memoriam sui apud posteros perennavit. Patriam sortitus est Tritium Mediolanensis agri Oppidum non ignobile, & præter jam commendatum Dominicum, alium habuit fratrem germanum, Josephum, scilicet, Canonicum Ordinarium hujus Metropolitanæ Ecclesiæ, parum infra laudandum. In Cœnobio Sancti Marci hujus Urbis Eremiticæ Augustinianæ Familiæ adscriptus est noster: Mox ingenium, quo satis vivido pollebat, amœnioribus, gravioribusque studiis excolere inhians, eâ sedulitate ac alacritate his in emetiendis curriculis usus est, ut nulli secundus metam felici gressu semper attigerit; Doctoratusque Laureâ tandem redimiri meruerit. Hanc in scientiarum cultu diù probatam Hieronymi virtutem experti quoque sunt nedum Instituti sui Juvenes, quos Mediolani, Bononiæ, ac Romæ solertiâ maximâ erudivit; verùm etiam quotquot illum è suggestu sacra perorantem in celeberrimis Italiæ Urbibus audivere. Famâ interim proclamante, Vir hic innotuit Alexandro VII., qui eum Pontificio Diplomate (ne Româ discederet) ut pro Italicis sui Ordinis rebus Priorem Generalem consilio juvaret, anno MDCLVII. Assistentis munere honestavit. Hujusmodi autem operam vix impenderat suo Præsuli, cùm ecce ab Eremitarum Augustiniensium universo Cœtu, Comitiis de more habitis, eidem Generalis primò negociorum Procuratio demandata, mox anno MDCLXVII. Supremi Ordinis Moderatoris honor collatus est. In-

Incubuit illicò Hieronymus restituendæ aut firmandæ religiosæ disciplinæ, quod ut faciliùs assequeretur, Cœnobia cùm citra, tum ultra montes, laboribus, incommodisque posthabitis, lustrare aggressus, Concellitas, quos paterno amore complectebatur, hortationibus, aut providis legibus, prout opportunitas suadebat, ac præsertim suo exemplo, ad perfectam vitæ normam ubique excitavit. Nil proinde mirum, si dum ea perageret in magno Parisiensi Cœnobio, adeò acceptus evaserit Ludovico XIV. Francorum Regi Christianissimo, ut & illius præsentiâ familiarique alloquutione summopere delectaretur; & eumdem honoribus ac beneficiis, regiâ planè liberalitate, cumulatum voluerit. Ab hac porrò Visitatione (ut ajunt) curam de litteris benemerendi haud sejunxit; quandoquidem ipso urgente, cùm apud Tolosates suo in Cœnobio Visitationis munus expleret, typis cusus est anno MDCLXXII. *Tolosæ apud Bernardum Bose* Philosophiæ Cursus Fr. Andreæ Landon Augustiniani, Regii Professoris in Academia Tolosana, & Facultatis Theologicæ Decani. Interea Summi quoque Romani Pontifices, ob eminentem illius scientiam, spectatissimosque mores eum plurimi fecere; nam præter commendatum Hieronymo munus interpretandi divinos libros in Archigymnasio Romano, Consultor etiam Congregationibus tum Indicis, tum Sacrorum Rituum, & Qualificator Supremo Sanctæ Romanæ Generalis Inquisitionis Tribunali datus est. Eremiticâ igitur Augustiniensi Republicâ optimè administratâ; præfatisque sibi collatis muneribus laudabilissimè functus, tandem à Ven. Dei Servo Innocentio XI Pisaurensi Episcopatu decoratur anno MDCLXXVII. Pastoralis tunc Hieronymi sollicitudo plurimùm effulsit eâ in regenda Ecclesiâ, quam annos septem & octo ferè menses religiosissimè gubernavit; anno enim MDCLXXXIV. mense Septembri, gravi morbo correptus, eoque patientissimè tolerato, Creatori suo animam reddidit. Præcipuo ferebatur amore, dum vixit, erga Mediolanense Divi Marci Cœnobium, cujus erat Alumnus, ubi pecuniâ sibi ad usum concessâ, Ædificium satis commodum ægrotis, hospitibusque recipiendis extruxit.

Ingenii sui monumenta sunt:

I. Cursus rationalis & naturalis Philosophiæ. Tom. II.
II. Tractatus de Beatifica Visione.
III. Tractatus de Angelis.
IV. De Fide, Spe, & Charitate. Opus publica luce dignissimum.
V. De Incarnatione, & alia plura Theologica.
VI. Concionum Quadragesimalium Volumen.
VII. Acta Ordinis Augustiniani, in quibus Epistolæ plures tum Italicâ, tum Latinâ Linguâ exaratæ, signanter dum Prioris Generalis Officium gereret, quæ asservantur in Archivo Ordinis.

Ipsum encomiasticè memorat Picinellus in Athenæo, pag 351., & Philippus Vicecomes in suo MS. de Conventu S Marci.

Plura quoque de hoc Valvassorio mihi perhumaniter subministravit P. Nicolai alibi laudatus, nec non Sitonus noster.

MDCCXLVIII.

de VALVASSORIBUS JOSEPH.

JOseph de Valvassoribus, Sacræ Theologiæ Doctor, & Ambrosianæ Bibliothecæ Conservator, primò Parochus Sancti Michaëlis ad Gallum, postea Canonicus Ordinarius fuit ac Pœnitentiarius Major Ecclesiæ Metropolitanæ Mediolani, Anno MDCLXXXIII. Fratres habuit Hieronymum Episcopum Pisauri, & Dominicum Episcopum Gravinæ, omnes ex Ambrosio Valvassorio communi patre ortos, quosque nos jam suo loco laudavimus. In Domino obdormivit anno MDCCVIII. die II. Martii, cùm jam annum ætatis LXXXVI. attigisset. Duo Opuscula typis reliquit Italicâ Linguâ conscripta,

Quorum tituli sunt:

I. L'Eroiche Azioni, e Martirio di S. Mammete. Al Senator Girolamo Fiorenza. *Milano, presso Lodovico Monza, 1671. in 8.*
II. Vita di S. Eligio Vescovo di Nojone. *Milano, presso lo stesso, 1687. in 8.*

Memoratur in Schedis Sitonianis, & Mazzuchellianis, nec non in Syllabo Ordinariorum Ecclesiæ Metropolitanæ à Trivultio condito, ut alibi.

MDCCXLIX.

de VALVASSORIBUS PETRUS.

ETsi Clarissimus Lazarus Augustinus Cotta suo Musæo Novariensi Petrum de Valvassoribus inseruerit, monente Ludovico Antonio Muratorio inter Litteratos Italos nulli secundo, quòd Codicem ipsum MS. ipse viderit in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum, pluries à nobis commendatâ, asserueritque Petrum hunc Novariensem fuisse; nos tamen diligentissimè Codice ipso inspecto, Petrum hunc verè Grammaticam facultatem docuisse in supradicta Urbe Novaria cognovimus, sed ex Epistola ejusdem Latina, ad Facinum Canem Blandrati Comitem, anno MCCCCVII. IV. Idus Aprilis, tunc Mediolani commorantem, in qua Familiam suam ibi relictam commendat, se Mediolanensem ostendit, ideoque in hac mea Bibliotheca locus procul dubio ei est tribuendus, & Mediolanensibus, inter alios, hunc etiam restituo. Vivebat adhuc anno Christi MCCCCXXXVI., ut ex alia ejusdem Epistola Italica ad N. N. Mediolanensem eodem anno & mense Januario conscriptâ cognoscitur. Uberiora documenta de Viro isto quæsivi, sed frustra.

Continet verò Codex supradictus:

I. Petri de Valvassoribus Carmina varia Latina, atque Italica, ad Comitem Facinum, Ducalem Novariæ Commissarium.
II. Epistolas plures Latinas, ad eundem.
III. Alias ad Anonymos tam Mediolanenses, quàm Novarienses scriptas, Italico, & Latino Sermone, varia quoque Grammaticalia argumenta continentes.
IV. Sermones matrimoniales.

Extant omnia in Codice MS. in 4 justæ molis, & litteris rubro-nigris, ut videtur Autographo, apud Fratres Marchiones Vicecomites.

In eodem adsunt etiam Carmina varia Uberti Decembrii de Viglevano, ad eundem Petrum de Valvassoribus scripta, inter quæ unum: „ Exeunte de Rocca „ Portæ Romanæ, de mandato Facini Comitis Blan„ drati. „ Extant etiam Carmina varia Italica Francisci Philelphi ad calcem ejusdem Codicis.

MDCCL.

de VALVASSORIBUS VIDO.

VAlvassoria Gens Mediolanensis plura assumpsit agnomina, ut ejusdem Familiæ homines, diversâ stirpium nomenclaturâ faciliùs inter se distingui possent, quod indicat Anselmo superiùs laudato annexum agnomen de Luvino, seu de Buis, & confirmat etiam Vido nunc in medium adducendus, qui dictus est Valvassorius de Velate. Incidit hic in ætatem illam nunquam satis deploratam, cùm Medio-

diolanensis Ecclesia miserabilem in speciem, ut ita dixerim, vix lineamenta perpauca retineret prisci decoris à Sanctissimis Præsulibus hausti. Ideo Vido noster in præceps corruens, post obitum Heriberti laudatissimi Antistitis, de quo suo loco jam verba fecimus, cùm jam inter Metropolitanæ Basilicæ Canonicos adscriptus fuisset, ab Henrico Augusto, cui à Secretis erat, in summa Populi & Cleri dissensione, circiter annum Christi Domini MXLV. oblato pretio in Mediolanensem Sedem intrudi curavit. Eum invitis Mediolanensibus Ambrosianæ Cathedræ incubasse, testis est Gualvaneus de la Flamma, scribens usque adeò in eundem exarsisse Populum, ut cùm primum Pontificale Sacrum perageret, solus ad Aram, aufugiente Plebe & Clero universo, relinqueretur. Addit etiam citatus Auctor, ipsum tanquam Simoniacâ notatum labe ad Leonis Summi Pontificis Tribunal accitum fuisse, ibique tam cautè egisse, ut per sententiam Archiepiscopus declaratus, Mediolanum redierit. Cæterùm initio Præsulatus sui interfuit Romano Concilio sub Clemente II., quemadmodum etiam sub Leone IX. adfuit alteri Concilio Vercellensi, adversùs Berengarium hæresiarcham, anno ML. celebrato. At verò cùm adhuc Mediolanensis Populus adversùs Vidonem ipsum, aliosque Clericos Simoniacâ labe, & Nicolaitarum erroribus infectos turbas cieret, ad componendam hujuscemodi controversiam Nicolaus II. Pontifex Sanctos Petrum Damiani Ostiensem, & Anselmum de Badagio (quem suo commendavimus loco) Lucensem Episcopos Mediolanum ablegavit, qui adjuvante Sancto Arialdo, Vidonem Archiepiscopum, cæterosque ipsius asseclas in veritatis tramitem adductos, hæresim ejurare, & interpositâ jurisjurandi religione ad Ecclesiæ gremium reducere curarunt. Qui autem Legationis hujus Acta, seriemque pleniùs discere cupit, adeat laudatum Sanctum Petrum Damiani, in Epistola ad Ildebrandum tunc Cardinalem Archidiaconum, postmodum, Gregorii VII. nuncupatione assumptâ, Pontificem Max., quæ etiam recitantur à Cæsare Cardinali Baronio in Annalibus Ecclesiasticis ad annum Christi MLIX. Cùm itaque noster Vido, unà cum Mediolanensi Clero in S. R. E. gratiam rediisset, eodem anno indixit Nicolaus Papa Romanum Concilium, ad quod accedens Archiepiscopus, primus omnium post Pontificem pro suæ Sedis dignitate subscripsit, quemadmodum liquet ex MSS. Actis Synodalibus in Vaticana Bibliotheca servatis. Diuturna tamen Vidonis pœnitentia non fuit, nam in errores relapsus supralaudatum Sanctum Arialdum, quem alibi debitâ commendatione prosecuti sumus, aliosque sanioris consilii Viros plurimùm afflixit, resque eò devênit, ut ab ejus Satellitibus occisi, vulneratique fuerint non pauci. Quin etiam Conciliabulum Provinciale indictum est ab eo in Oppido Fontaneti agri Novariensis, ubi pudendo satis decreto sancitum fuit, licere Clericis uxores ducere, vel retinere, tametsi majorum Ordinum mysteriis initiati forent. Quapropter ipse cum Suffraganeis, qui adfuerant, anathemate percussus, cùm bonorum omnium odium se incurrisse videret, Infulas ultrò deposuit, atque Henrico Imperatori dignitatem, cui magis vellet conferendam, cessit anno MLXVIII. Cùm verò Henricus alterum Simoniacum Præsulem Mediolanensibus imposuisset, Gothifredum scilicet Castillionæum, Vido facti pœnitens resumpto Archiepiscopatus nomine, Sedem ad mortem usque retinuit, quæ incidit in diem XXIII. mensis Augusti, anno Salutis MLXXI., cùm priùs Mediolanensis Urbs magno conflagrasset incendio. Obiit autem in Oppido Borgoglio prope Tanagrum amnem, quò profugus se contulerat, ibidemque ignobili glebâ tumulatus jacet.

Hæc de ipso supersunt indicanda:

I. Concilium Provinciale Mediolani celebratum, an. MLX, cui subscripsisse inter alios Petrum Albensem Episcopum, memorat Ughellus in Ital. Sac. Tomo IV. in Albens. num X. Hæc Synodus certè ab alio Pseudo-Concilio distinguenda est, quod mox memorabimus, cùm huic postremo nullus Albensis Antistes interfuisse perhibeatur, sed Taurinensem, Novariensem, Brixiensem, Laudensem, & Vercellensem Episcopos ibidem cum Vidone adstitisse referant.

II. Conciliabulum Fontaneti habitum, de quo supra jam diximus, & cujus mentio pluries occurrit non apud Ughellum ipsum tantummodo, sed etiam in Actis Ecclesiæ Mediolanensis.

Litteras ad eum dedit S. Petrus Damiani post suum reditum ad Urbem, in quibus percussum se testatur aculeo conscientiæ, quòd geminas à Vidone Stolas sibi dono datas accepisset.

Agunt de eo Baronius ad annum MLIX. Arnulphus in Chronico, Gualvaneus de la Flamma in Manip. flor. Cap 150. Tristanus Chalcus, Ughellus in Ital. Sac. Tomo IV. in Mediolanen. num. LXXI., aliique plures.

MDCCLI.

de VARISIO CAROLUS FRANCISCUS.

Circa medium præteriti Sæculi, Varisii in celebri Mediolanensis Ducatus ac Diœcesis Oppido primam accepit lucis usuram Carolus Franciscus ex honestis genitoribus, sed mediocri fortunâ donatis, paterno cognomine Frayda vocatus. In Patria sua Minores strictioris Observantiæ S. Francisci, quos Reformatos appellant, puer coluit, eorumque Conventum sub auspiciis Deiparæ ab Angelo salutatæ ibidem erectum, sæpe invisit, atque Religiosorum hominum familiaribus colloquiis, exemplisque permotus, eam vitæ normam amplecti decrevit. Parentibus igitur valedicens, Sacrum Reformatorum Habitum in Romana Provincia quæsivit, ac recepit, in eoque se totum Deo devovens, corpore licèt imbecillis, & viribus debilis, alacri animo, promptoque spiritu ita profecit, ut non minus Philosophicas, quàm Theologicas Scientias professus fuerit, æquales suos non æmulatus modò, sed acumine mentis, & studiorum frequentiâ prætergressus; quapropter Lector emeritus à Suis renuntiatus, deinde Romanæ Provinciæ Moderator constitutus, ad Commissarii Generalis gradum in utraque Observantium ac Reformatorum Familiâ fuit promotus. Ab hisce muneribus non potuit distrahi, quin extremam manum laborioso Operi apponeret, cujus infra mentio recurret, idque Pont. Max. Alexandro VIII. voluit nuncupatum. Fama hominis probitate morum, ac Sacrarum Litterarum scientiâ adeò celebris per ora Virorum in Alma Urbe probissimorum insonuit, ut Prælatorum, & S. R. E. Cardinalium amorem atque existimationem Carolo Francisco conciliaverit, quocirca anno Virginei Partus MDCXCI. Aulæ Pontificiæ Procurator, & Præses renuntiatus est, cùm suæ Religionis suffragiis ad sustinendum etiam Pro-Commissarii (ut vocant) Generalis Officium fuisset inde selectus. Nec studiis, nec laboribus fractus, nova munia Summorum Pontificum largitione subivit, Examinatoris nempe Episcoporum, Qualificatoris SS. Inquisitionis, ac Pœnitentiarii majoris in pervetusta Lateranensi Basilica. Ob meritum bene administratæ Provinciæ, & Catholicæ Religionis zelum, quo inter primos Hispani Presbyteri Molinei errores persensit, & detexit, oblata ei fuit Episcopalis Ameliensis in Umbria sedes, quam insitâ cordi humilitate ac modestiâ constanter respuit, suâ sorte contentus. Tot inter, & tam varias exercitationes Religionis suæ rigorem numquam dimisit, quousque ætate jam gravis in morbum incidit, quo cogente, cùm modicum vitæ spatium superesset, Clemens XI. æquissimus proborum doctorumque hominum æstimator, ereptum Romanæ Ecclesiæ Cardinalem invidâ morte doluisse fertur; & ut se palàm erga Carolum Franciscum nostrum propensum declararet, Pontificiam

ciam benedictionem in mortis articulo ei per Cardinalem Colloredum transmisit, quam propriis manibus morienti impertiri decreverat, nisi pedum dolore semet Summus Antistes urgeri sensisset. Quam pietatem viventi adhuc Carolo Francisco ostenderat Clemens, post mortem servavit, funebres illi exequias praestari mandans, eo planè more, quo defunctis Cardinalibus persolvuntur. Obiit igitur Romae anno Salutis reparatae MDCCXVIII., in Ecclesia suae Religionis, quam S. Francisci ad Ripam appellant, tumulatus.

Doctrinae Theologicae hoc post se testimonium reliquit:

I. Promptuarium Scoticum in quatuor Sententiarum libros, ordine alphabetico dispositum à Stephano de Galvia Ord. Min S. Francisci Reform. Theologo, atque Procuratore Generali incoeptum, postea verò in meliorem ordinem redactum, atque completum à Fratre Carolo Francisco de Varisio ejusdem Ordinis, atque Qualificatore Sanctae Inquisitionis; nec non Commissario Generali, & suae Provinciae Moderatore; Alexandro VIII. Summo Pontif nuncupatum. *Venetiis, typis Poleti*, 1690. *Tom II. in fol.*
Eum adhuc in vivis agentem laudavit P. Petrus Antonius Venetus in lib. inscripto: „ Giardino Serafico Istorico. „ Tom. I. part. 3. pag. 635., edito *Venet. apud Dominicum Lovisa*, anno 1710. *in 4.*

MDCCLII.

de VARISIO SUPRAMONS.

NUnquam satis explicare potui, qua urgear aegritudine animi, cùm Scriptores offendo, quorum res gestas invida nimis aetas, & praeteritorum Historicorum incuria vel eripuit, vel celavit. Id rursus profiteri cogor in praesens de Supramonte verba facturus; qui licèt ad primos gradus in Minorum Observantium Religione, quam professus est, promotus fuerit, utpote qui Minister totius Lombardiae fuit renuntiatus, nonnisi ex Patriâ, cognitus nobis est, à Varisio, Mediolanensis Ducatus insigni Oppido, appellatus, quin Familia, vel aetas, qua vixit, comperta sit. Accipiant quaeso Lectores quod praebere possum, nam plura de isto nec Wadingus, nec Tussinianensis Seraphici Ordinis Illustratores proferre potuerunt.

Innotescit igitur nobis ob

I. Sermones praedicabiles per anni circulum, testibus VVadingo in Catal. Scriptorum Ord. Minor Litt S. pag. 321., & P. Petro Rodulpho Tussinianensi in Hist. Seraphicae Relig. Lib. III. pag. 334. 2.

MDCCLIII.

VARISIUS ALOYSIUS.

ALoysius Varisius de Aplano, Parentes habuit Joannem Andream, atque Apolloniam de Hermenulphis jugales, qui Hippocritis & Galeni vexilla secutus, Collegium Physicorum hujus Urbis ingressus est, anno MDLXVI., die IX. mensis Martii. Sedit etiam in Tribunali Virorum XII. Provisionum vocato, anno MDLXXIX., & apud Patriam sibi meruit laudem charitatis eximiae, curâ erga Pestis morbo laborantes exhibitâ. Frater ei fuit Caesar J. C. Collegiatus, cujus memoria adhuc extat in Ecclesia Parochiali Sancti Maurilii hujus Urbis, Sepulchrali Elogio ibidem superstite. Obiit Aloysius noster, non fine Civium moerore, die XXIX. mensis Januarii, anno MDXCII.

Scripsit:

I. Consilia Medica. Extant eo in Opere, quod Josephus Lauterbacchius collegit, & edidit. *Francofurti, apud Jo Sertorium*, 1605. *in 4.*
Ipsum commendant Merklinius de Scriptoribus Medicis; Ascanius Centorius in Collect. Ordin. adversùs Pestem anni MDLXXVI. lib. 5. pag 322., Johannes Cephalus in Consilio 594. Vol. 4. Bartholomaeus Curtius in suo Opere inscripto: „ Notizie Istoriche intorno a' Medici Scrittori Milanesi „ pag. 115 Johannes Jacobus Mangetus in Bibliotheca Scriptorum Medicorum, Tom. IV. pag. 458., & Sitonus noster in Chronico Collegii Physicorum Mediol. Art. 203. MS. in fol. penes eundem Auctorem.

MDCCLIV.

VARISIUS AMBROSIUS.

AMbrosii Varisii de Rosate, quem Picinellus de Rosate tantùm appellavit, Pater fuit Bartholomaeus Physicus, ac Mediolani Decurio, qui ipsum genuit anno Redempti Orbis MCCCCXXXVII. Vestigia Parentis prosequens Ambrosius, in Arte Medica itá excelluit, ut Archiater Joannis Galeacii Mariae, & Ludovici Mariae, cognomento Mauri, Sfortiadum, Mediolani Ducum, nec non à Secretioribus Consiliis, & in toto Mediolanensi Dominio, Ducalis Senator eligi meruerit. In laudem tanti Viri proferre sufficit Diplomatis partem praefati Ducis Joannis Galeacii, quod ex integro jam dedit Clariss. Curtius in suo Opere millies citato, de Claris Medicis Mediolanensibus. In eo Diplomate memoratus Princeps laudatis iis, qui militiae, & armis operam dant, nec non aliis, quibus cordi est consilio Principibus suis inservire, sic prosequitur: „ Itaque si ratio ipsa, si superiorum temporum exempla, Medicinam omnibus commendant, nobis tamen ut ante alios commendatior, & magis grata sit, efficiunt ingentia, & majora, quàm ut enarrari possint, merita Clarissimi Viri Magistri Ambrosii Varisii de Rosate Physici, ac Consiliarii nostri, cujus quotidiana experimenta, quae ostendunt in corporibus gentis nostrae curandis, nemini unquam quantùm ipsi medendo assequi licuisse, quod talia, ac tanta sint, quod nos ei magis obligat, quòd dum vivemus, in aeterna laude apud nos erit, & omnium, qui Medicam Artem profitenrur, merita superabit: nam cùm Illustrissimus Dominus Ludovicus Patruus, ac parens noster superioribus annis langueret, & aggravante morbo cum caeteris Medicis opem nullam spondentibus Italia tota ad vota confugisset unus ipse non modò spem intrepidè nobis semper fecit, sed planè etiam salutem jam deplorato dedit, ut quod de Hippolyto fabulae ferunt, ad vitam revocasse dici possit; cùm enim leges medendi, jam quod opitularentur nihil habebant &c. Ut magna ergo, & supra alios ejus ordinis Viros debere nos arbitrati ei, qui in Illustriss. Patruo, ac Parente nostro servando rerum omnium nostrarum, ac nostram salutem nobis servavit, ac servat, & qui etiam incolumitati status, ac rerum nostrarum pernoscendis, quae veniunt, consulere non definit, Senatoriam dignitatem contulimus, quod non magis virtutis Medicae, quàm magno usui rerum agendarum, & prudentiae ejus dedisse, nos quotidie res ipsae declarant. Itaque cùm incredibiliter laetemur quoties nobis in mentem venit ei honorem esse à nobis habitum, cui tantopere debemus, alia etiam cogitatio subit parùm nos munus nostrum implevisse, nisi cui honorem dedimus adjumenta

„ menta etiam ejus dignitatis, quam à nobis accepit, sustinendæ præbeamus. Itaque novo munere „ Magistrum Ambrosium ornaturi, eum locum maximè deligemus, qui cognomini ei est, ut beneficii nostri eo major sit voluptas, quo gratiora inter „ suos esse commoda mortalibus solent &c. „ Ideo ei tribuit Feudum Burgi ac Plebis Rosati cum mero, & mixto imperio, unà cum omnibus Vectigalibus &c., uti latius in ipso Diplomate legitur, Mediolani dato, anno MCCCCXCIII. die XI. Novembris. Confirmationem ejusdem donationis ratam voluit Maximilianus Maria Sfortia Mediolani Dux, Diplomate eidem dato die X. mensis Augusti, anno MDXV., quod idem fecit & Franciscus Maria Sfortia, sicuti legitur in præcitato Opere Bartholomæi Curtii. Fratrem habuit Ambrosius noster Franciscum pro Mediolani Du-

A ce Galeacio Maria Vicecomite, Oratorem apud Ferdinandum de Aragonia Neapolis Regem, Uxoremque Franciscam Homatam, & ex ea Marcum Antonium J. C. C. & Senatorem, necnon Galeacium Physicum Collegiatum filios suscepit. Claruit etiam Feudo Cortisellæ in Agro Parmensi insignitus. Vir certè magnificiendus, nam in Philosophicis, Medicis, atque Astrologicis facultatibus, ætatis suæ facilè princeps vocabatur, ut ab Auctoribus infra recensendis Lector agnoscet. A supradicto Duce Ludovico Maria, constitutus fuit Gymnasiorum Præfectus, & Moderator, ut videre est in Historia Typographica Cl. Saxii nostri, ad annum MCCCCXCIV. Obiit verò anno MDXXII., & de ipso mentio fit in sequenti Inscriptione adhuc extante in Turri prope Ecclesiam Præposituralem Oppidi Rosati, his litteris:

AMBROSIO VARISIO ROSATO
BARTOLOMEI FILIO
PATRIC. MEDIOL. EQVIT. DECVRION.
ARCHIATRO III. DVCVM MEDIOL. CONSILIARIO INTIMO
COMITI ROSATI PRIMO
OB EGREGIA MERITA HOC INSIGNI OPPIDO
AMPLAQVE DITIONE CVM GLADII POTESTATE
AB IOHANNE GALEATIO MARIA SFORTIA VICECOMITE
MEDIOL. DVCE VI.
DONATO
ET INTER CIVES TICIN. NOVARIEN. LAVDEN. ADIECTO
MARCO ANTONIO AMBROSII FILIO I.C.
EX COLL. IVDIC. MEDIOL. QVESTORI SENATORI
COMITI ROSATI SECVNDO
LVDOVICO MARCI ANTONII FILIO
COMITI ROSATI TERTIO
NICOLAO LVDOVICI FILIO COMITI ROSATI QVARTO
VIRIS BELLO AC PACE ILLVSTRIBVS
PETRO ANTONIO NICOLAI FILIO COMITI ROSATI QVINTO
VETERVM NVNDINARVM RESTITVTORI
ROSATENSES PVBLICE
D. D. NON. DECEMBRIS MDCVII.

Abbas Picinellus ei tribuit Consultationes Legales, quod minimè nos credimus, deceptus forsan à Dignitate Senatoria Ambrosio nostro collata, quod tunc idem erat unum ac esse à Principis Consiliis. Habemus igitur ex Morigiæ, & Ferrarii fide

De eo tantùm

I. Orationes plures.
II. Consilia Medica.
III. Opera Philosophica.
IV. Opera Astronomica Hæc II. brevì edenda spoponderat Auctor, ut asserit supradictus Julius Æmilius Ferrarius, dum anno MCDXC. sui Ausonii Opus, hoc ipso anno Mediolani editum, Magnifico Ambrosio Varisio Rosato inscripserat, præmissâ ei Epistolâ, in qua ad Operis calcem sic habetur: „ Epistolam nostram non „ affectatam tibi dicavimus, nec fucatam &c. Philoso„ pho præstantissimo, Ducali Physico primario &c „ Qui ingenio, vigilantia, doctrina, & fide ætatis „ nostræ non modò Insubrium, verùm totius Italiæ

B „ Physicos & Astronomicos antecellis &c. Nec aliarum „ optimarumque Artium, & Doctrinarum expers, „ sed una, & tota quidem tua est Astrologia, in „ qua solus regnas: Tu Poëticæ facultatis, & Hi„ storiæ scientissimus, tu in genere dicendi gravis, & „ ornatus, quod Philosophiæ, & Astronomiæ tua mo„ numenta, quæ brevì editurus posteris legenda relinque„ rentur, declarabunt &c. „ & circa finem: „ adjecimusq; „ (Ausonio) ex Cathalogo Illustrium Urbium nonnul„ la excerpta Epigrammata, quæ Georgius Merula „ Polyhistor, Præceptor noster, & Primarius dicendi „ Artifex in Biblioth. D Eustorgii primus indagavit „ Idem Opus impressum fuit *Venetiis*, *per Magistrum Joannem de Cereto*, *aliàs Tacuinum de Tridino*, *anno Domini* 1494., *die X. Augusti*.

Extat ad eum Oratio ejusdem Julii Æmilii Ferrarii Novariensis in Tomo XVI. Novariæ Miscell. in Ambrosiana.

C Rusticus Placentinus Ticini pub. Professor, cùm Opuscula quædam Hippoc., Galeni, Avicenæ, Damasceni, aliorumque antiquor. edi curasset, eadem dicavit Senatori nostro, quem sic alloquitur: „ Omnia, quæ „ consummatissimus quisquam Medicus desiderare queat, „ solus possides &c.

Aloysius Comensis, & Barthol. Tinctus Ugonis Senensis Commentaria. *Papiæ*, 1496. *in fol.* dicarunt Ambrosio Varisio Roxati Comiti, Ducali Physico, & Consiliario. Ibi: „ Tu, post admirabilem peritiam „ Astrologiæ, utramque partem Medicinæ ita foves, & „ illustras, ut dignus sis nostro Sæculo ab omnibus venerari &c. „

Eidem Franciscus Busti Ordinis Minorum Laudensis, suam editionem Gregorii Ariminensis in secundum lib. Sententiarum. *Mediolani, apud Scizenzeller*, 1494. dicavit. In Epistola Nuncupatoria eum laudat, & asserit, Varisium à Ludovico Duce Præfectum, & Moderatorem Gymnasiorum constitutum fuisse.

In libro, cui titulus: „ Bonifacii Simonetæ Abb. Cisterc. Persecutionum Christianarum, Historia, Pontificumque Commentarii, impresso *Mediolani*, 1492. extat Libri VI. Epistola XLIX., seu ultima Ambrosio Rosato Medicinæ, ac Mathematicarum artium aurato Interpreti, in qua innuit quod sit scripturus majora, quæ Ludovico Sfortiæ dicabuntur.

Extat ad eum Epistola Petri Leonis Vercellensis, & Canonici Schalensis inter Opera ejusdem Leonis, Mediolani edita.

Lancinus Curtius Sylvar. lib. II. pag. 51. ei dat Oden Saphicam, & lib. V. Endecasyllaborum, p. 105.

Eum laudibus extollit Epigrammate Jo. Biffius, & Nicolaus Scillatius Medicus in Nuncupatoria Rosæ Anglicæ Joannis Gadesden; Cotta in addendis ad Musæum Novariense. MS. apud Auctoris filium, pag. 123., ubi Novariensis dicitur, quia anno MCCCCXCVII. die IV. Decembris, illius Urbis civilitate, unà cum posteris, à Ludovico Maria Sfortia donatus fuit.

De ipso quoque agunt Tristan.Chalcus in Nuptiis Augustis, pag. 109., Paul. Morig. Hist. Nobil. lib. 3. cap. 13 Jacob. Mandellus de Alba in Consil 433. & 434. Albert. Brunus in Conf. 17. Platin. Platus in Epistol. sub an. MDIV., alii, quos allegat Clar. Advocatus Johannes Sitonus de Scotia in Chronic. Colleg. Physic. Nobil Mediol., parte secunda, artic. 71., & 107. MS. in fol. penes Authorem, necnon Bartholomæus Curtius in libro „ Notizie Istoriche intorno a' Medici Scrittori Milanesi „ pagg. 37. 263., & 274. Picinellus in Athenæo pag 23., & P. D. Gaspar Beretta in suis Schedis, quemadmodum etiam amicissimus nobis Canonicus Iricus in Typographica sua Historia Tridinensi.

MDCCLV.

VARISIUS HORATIUS.

HOratium Varisium, qui se inscribit de Rosate, in Stemmate Genealogico hujus Familiæ, à Cl. Sitono mihi perhumaniter dato, minimè invenio; attamen Vir fuit eruditione sacrâ & profanâ commendandus Rector extitit Ecclesiæ Sancti Victoris ad Theatrum; animasque sibi commissas indesinenter adjuvit, & nihilominus in Jure cùm Cæsareo, tum Pontificio tam prudenter, tam eruditè scripsit, ut præter Volumen Juridicarum Defensionum ipsius typis datum, ob plures alias etiam in rebus Criminalibus scriptas celebrari apud suos Cives, & exteros meruerit. Annum certè ejus obitus nullus nobis indicavit, agnovimus verò ipsum floruisse Sæculo elapso ad finem vergente.

Supersunt ab eo compositæ

I. Juridicæ Defensiones, anno 1687. editæ, in fol.
II. Aliæ plures, ex quibus Volumina IV. confici possunt, inter quas nonnullæ Criminales, & una præsertim paginarum 100. Tam editæ, quàm MSS. extant in Collectionibus Archintea, Aresiana, Benalliana, aliisque J. PP. tam Mediolani, quàm Papiæ.

MDCCLVI.

VARISIUS MUTIUS.

BArtholomæus Varisius Notarius Mediolanensis Collegiatus, Mutium nostrum filium habuit, tam rectè, prudenterque educatum, ut in idem Notariorum Collegium ingredi meruerit, anno Æræ communis MDLXXXVIII. Cl. igitur Pater Quadrius è Societate Jesu non rectè scripsit Mutium hunc floruisse Italicâ Poësi, anno circiter MDXXV., nam illi certè hæc ætas minimè convenit. Attamen Poëtis Mediolanensibus hunc etiam addere juvat ob librum sequenti titulo inscriptum,

Scilicet:

I. Rime fatte in Versi, composte dal Sig. Muzio Varese. MS. in 4. unà cum Epistola Nuncupatoria, ad quamdam Amasiam suam. Hunc retulit supradictus Pater Quadrius in libro „ Della Storia, e della Ragione „ d'ogni Poesia. „ T. II. par. II. pag 261. his verbis: „ Muzio Varese, Milanese, fiorì in Poesia circa il MDXXV. Nella nobile, e scelta Libreria del Sig. Marchese Don Teodoro Alessandro Trivulzio, vi ha di „ detto Poeta un Volume manoscritto di Rime in 4., „ quasi tutte trattanti della bellezza di non so qual „ Dama da lui amata, e onestamente, sul far del Petrarca, amorose; e sono dodici Componimenti in ottava Rima, ventitre Sonetti, una Canzone, un Capitolo, e un Madrigale. Questo Rimatore, di cui „ non trovo presso niuno fatta menzione, non doveva „ però restarsi più nell' obblio: poichè in sapore di „ Poesia non la cede a niuno de' tempi suoi. „

MDCCLVII.

VARISIUS PAULUS NICOLAUS.

EX Petro Antonio Varisio de Rosate juniore, atque Hippolyta Cruceja Conjugibus ortus est Paulus Nicolaus, cui fratres fuerunt Joannes Ambrosius Eques Hierosolymitanus Ord. S. Joannis, necnon Peditum Cohortis Dux, & Marcus Antonius; Uxoremque habuit Franciscam Tabernam, Alexandri Physici Coll. filiam. Non tantùm ad Jura ediscenda se contulit, sed etiam Musas summo studio coluit, ut ex sequentibus patebit. Floruit usque ad annum MDCXLVIII., Avumque habuit Petrum Antonium seniorem, cujus meminit Inscriptio Sepulchralis in Sacello S. Francisci, Ecclesiæ ejusdem nominis in hac Metropoli, ut sequitur:

PETRO ANTONIO VARESIO
COMITI ROSATI
ET SIBI POSTERISQVE SVIS
NICOLAVS VARESIVS COMES
EIVS FRATRIS FILIVS
ET SVCCESSOR. F. C.
AN. MDLXXVI.

Testimonia eruditionis Poëticæ tam Italicæ, quàm Latinæ, quâ claruit Varisius noster,

Hæc sunt:

I. Canzone nelle Nozze del Signor Conte Giulio Cesare Borromeo con D. Giovanna Cesi. *Milano, in* 4.
II. Ode in Nuptias Co. Julii Cæsaris Borromæi. *Mediol. apud Pontium, & Piccaleam*, 1615. *in* 4.

III. Car-

III. Carmina duo Italica, vulgò *Sonetti*, unum in laudem Mediolanensis Dominii Moderatoris, alterum ad commendationem Cardinalis Federici Borromæi ; extant in eodem Libro.

IV. Poëmata varia Latina, atque Italica, sunt in Collectione Carminum pro Laurea Ludovici Mazzentæ. *Papiæ*, 1653. *in* 8.

In Encomiastico Hieronymi Bossii Ticinensis, pag. 30. extat Acclamatio XVI., seu Epistola satis elegans ad Paulum Nicolaum Varisium Rosati Comitem.

Extat ad ipsum Carmen in ejusdem Laurea à Benedicto Sociaco scriptum, pag. 265.

Memoratur ab Abbate Picinello in suo Athenæo, pag. 454., atque à Sitono nostro in Theatro Genealogico, pag. 453. MS. in fol. penes Auctorem.

MDCCLVIII.

VASSALLUS FEDERICUS.

CAmillus, ex Laurentio Vassallo Ducali Commissario Generali, ut vocant, Munitionum in toto Mediolanensi Dominio natus, Federicum genuit vergente ad finem Sæculo XVI. Abbas Picinellus ipsum laudat in suo Athenæo Mediolanensi uti Poëtam egregium, duobus Operibus, ut infra, ab eo compositis in medium adductis, sed de more an sint edita, nec ne, reticet; Certè ad manus nostras minimè pervenerunt, nec in aliquem Scriptorem offendimus, ex quo tantillum haurire potuerimus de stylo, aliisque hujus Auctoris litterariis actis Lectoribus nostris exhibendis. Vivebat adhuc anno Christi MDCXXVIII., quo junctus erat matrimonio cum Ursula Sormana, uti nos docent Schedæ Sitonianæ. Rebus Politicis quoque Vassallum nostrum deditum fuisse, asserit Impressor Bidellus in libro Hieronymi Priani, quem ei dicavit, ut subter dicemus. Addit etiam Picinellus, plures Auctores Latinos in Italicum Idioma traduxisse Vassallum nostrum. Nil aliud nobis datum est de hoc Scriptore Mediolanensi proferre, uberiora igitur ab alio Collectore expectanda sunt.

Scripsit :

I. Gli abusi de' nostri tempi. Poema in terza Rima.

II. L'Arcadia di Bareggio. Oppidum est in Ditione Mediolanensi, ubi cœtus Virorum Carminibus illustrium inter se convenientium, Poëmate, vulgò *in terza Rima*, à Vassallo celebratur.

III. Scriptores nonnulli Latini in Italicum sermonem versi. Ejusdem meminit Franciscus Redenascus Senator olim Mediolani in Consilio 72. impress. inter ejusd. Redenaschi Consilia, nec non Liber, cui titulus : „ Aggiunta a' Ragguagli di Parnasso del Signor Trajano „ Boccalini, Cittadino Romano, fatta per Girolamo „ Priani, Cittadino Modonese. *In Milano*, *presso Gio. „ Battista Bidelli*, 1615. *in* 8. Al Signor Federico Vassalli. „ Borserius in Supplemento Cap. 12. Picinellus in Athenæo pag. 184., & Advocatus Joannes Sitonus de Scotia in Monumentis Chronogenealogicis Familiæ Vassallæ Mediolanensis Patriciæ, pag. 2. Impress. *Mediol. penes Malatestam*, *an*. 1716. *in fol.*

MDCCLIX.

VASTAMILIUS BAPTISTA.

AB amicissimo P. Bonhomio dum Bibliothecæ Monasterii Chartusiæ prope Papiam præerat, monitus fui in eadem reperiri Librum Baptistæ Vastamilii infra recensendum, scriptumque anno Dominicæ Incarnationis MCCCCLXI. Ipsum verò libenter præ manibus habere cupiebam, ut meliùs Lectorem instruere potuissem de Auctore, & de ipsis Orationibus in libro existentibus, sed cùm hoc obtinere minimè potuerim, dolendum est, quòd saltem Religio-

A nem, quam Vastamilius professus fuit, ediscere non licuit. In Præfatione tantùm sic legitur : „ Lo „ Illustrissimo Signore Johanne Galeaz Maria Sfortia „ Vesconte sacrato e justo Duca Sexto di Milano, „ fa oratione compilata e scripta per l'humile Reli„ gioso Patre Baptista Vastamilio Milanese. „ Ut mihi rescripsit humanissimus P. Bonhomius Orationes, atque Supplicationes in MS. contentæ suo marte à Vastamilio compositæ sunt.

En Titulus :

I. Preghiere del Duca Gio. Galeazzo Maria Sforza, Duca Sesto di Milano, compilate, e scritte dal Religioso Padre Baptista Vastamiglio. MS. in pergameno optimæ notæ cum miniaturis. Extat in Bibliotheca Carthusiæ Ticinensis. B

A SANCTO UBALDO EUSTACHIUS.

V. CACCIATOR ALEXANDER.

MDCCLX.

UBERTUS.

PRimi omnium gaudentes Ubertum hunc professione Monachum, dignitate Abbatem, patria verò C (ut ex sequentibus patebit) Mediolanensem in scenam hanc litterariam inducimus. Et sanè hic quoque nostram effugisset diligentiam, nisi inter prædivitis Ambrosianæ Bibliothecæ MSS. Codices, Opus illius nobis se obtulisset. In eo primùm Scriptoris patriam novimus, ait enim in Præfatione : „ Non „ est bonum notam præsumptionis incurrere ; sed „ pejus est Patris amici precibus non obaudire. Al„ tero quippe fama minuitur ; verùm altero quippe „ Charitas læditur &c. Rogatus igitur, ut sermo„ nem, quem imperante Reverentissimo Domino, „ ac Patre nostro Archiepiscopo S. Mediol. Ecclesiæ „ B. Theclæ habuimus, scripto mandarem, licèt „ diffidam de ingenio, tamen de charitatis auxilio, D „ cujus hoc opus est, præsumens, amico morem ge„ rere non abnuo. Nuper igitur in præfata Basilica „ nobis residentibus, visa tam præclara, & ordinata „ Filiorum Levi multitudine, competenter occurrit „ dicendum illud Principis Apostolorum: Vos autem „ Genus electum &c. „ Quibus ex verbis cùm Archiepiscopum Mediolanensem Patrem suum appellet, liquet, Ubertum hunc inter Ambrosiani Gregis oves fuisse computatum. Quis autem fuerit Archiepiscopus, cujus jussu sermo ipse habitus fuerit ad populum, facilè quis poterit conjicere ex verbis ante eundem exaratis. Ea sunt, quæ hîc duximus exscribenda, nimirum : „ Hæc minuta laboris sui mittit „ in Gazophilacium S. Ambrosii devotio Pauli, & „ Gebehardi, obsecrans gratissimam Karitatem tuam „ fidissime Custos Martine, ut eorum in Orationibus E „ memoriam digneris frequentare, & Fratres vice „ ipsorum salutare. „ Cùm igitur mentio fiat Martini, qui idem est cum Martino Corvo, sive Corbo à nobis in Articulo DCXL. hujus Bibliothecæ jam laudato, ad quem plures alias dederunt litteras iidem Paulus, & Gebehardus, ut ibi retulimus, consequens videtur asserere, tunc in Mediolanensi Cathedra sedisse Obertum Pirovanum Præsulem hujus Ecclesiæ commendatissimum; cui ut morem gereret Abbas noster Concionem pronunciavit. Superest nunc ut quæramus, cui nam religioso Cœnobio Ubertus præfuit tunc, cùm in Basilica Sanctæ Theclæ verba fecit è suggestu ; neque aliud nobis probabile videtur, quàm affirmare, ipsum non alium ab eo esse, qui inter Petrum & Guillelmum collocatus reperitur in

in Catalogo Abbatum infignis Monafterii Sancti Simpliciani Mediolanenfis, jufque Cœnobitis dixiffe fertur anno MCXLVI., anno II. Pontificatus Pirovani. Ardebant profectò per ea tempora fimultates inter Mediolanenfem, aliafque finitimas Urbes, de quibus in fermone ipfo fit mentio. Sic enim adftantes alloquitur Ubertus nofter: „ Tu fupplantare quæris „ Cremonenfem, fubvertere Papienfem, delere No- „ varienfem. Manus tua contra omnes, & manus „ omnium contra te &c. Oh! quando erit illa dies, „ ut dicat Papienfis Mediolanenfi: Populus tuus po- „ pulus meus. Cremenfis Cremonenfi: Civitas tua „ Civitas mea &c. „ Et quidem pauca hæc boni confulas Lector candide, quæ in tanta vetuftate dare licet.

En nunc Operis infcriptionem.

I. Sermo Domni Uberti Venerabilis Abbatis. Exhortatorius eft ad virtutes, præfertim verò ad concordiam & pacem fervandam. Habetur MS. in fol. in Ambrofiana Biblioth. Cod. fignato Q. num. 283.

De Uberto S. Simpliciani Cœnobiarcha meminit Ughellus in Tomo IV. Italiæ Sacræ inter Mediolanen. Archiepifc. num. LXXV., ubi Indicem texuit ejufdem Monafterii Antiftitum.

MDCCLXI.

VEGIUS SCIPIO.

Scipio Vegius patrem habuit Bernardinum, Confilii generalis Mediolani Decurionem, & anno MCCCCXCVII. Ducalem Referendarium generalem. Alter Scipio inter vivos agens anno MCCCCLXV., ei fuit Avus. Celebratur nofter uti Prothophyficus Ducalis; deinde ad Cathedram Senatoriam meritò affumptus fuit per Francifcum II. Sfortiam Mediolani Ducem, anno MDXXIX., ideoque non tantùm in Medica facultate, fed etiam in rebus politicis fummopere verfatum eum fuiffe facilè conjicimus. Princeps ipfe Vegio ufus eft, ut nofter afferit in Præfatione fuarum Ephemeridum hiftoricarum his verbis: „ Me hominem alioquin (ut fcis) tot tantifque ne- „ gotiis apud Principem impeditum &c. „ Francifcus item Lampugnanus Mediolanenfis Senator, qui Tribunalis ad Sanitatis cuftodiam à fupradicto Francifco Sfortia reftituti Statuta diligentiffimè in ordinem redegit, opinatus fuit, eandem Provinciam fibi à Principe demandatam fuiffe, fuadente Vegio, ideoque ipfas Conftitutiones eidem dicavit, & fic alloquitur: „ Scis Phyficorum excellentiffime Scipio, Il- „ luftriffimum Principem, tuo forfan impulfu, mihi „ mandaffe, ut Decretorum, & Ordinum Officii „ Sanitatis rudem & incompofitam congeriem in „ meliorem formam redigerem, & quæ expedire „ arbitrarer, adderem: laboriofam quippe & duram „ provinciam: Mihi præfertim, qui Senatorii mu- „ neris negotiorum multitudine obruor &c. „ immo laborem fuum Lampugnanus ipfe correctioni, atque judicio Vegii noftri fubmifit his verbis: „ Tu verò, „ qui omnium virtutum fplendore corufcas, dele, „ corrige, immuta. Nam pofteaquam is labor gra- „ viffimum judicium, & exactiffimam limam tuam „ fubierit: nihil ambigo, quin ab omni fciolorum „ oblatratione tutus in publicum prodire poffit &c. „ Quantùm etiam Vir ifte excelluerit in Arte Oratoria ex Oratione habitâ in reditu Mediolanum Francifci II. Ducis à nobis primùm relatâ, legentibus patebit; fed quod magis Civium fuorum Vegio noftro amorem conquifivit, certè res patriæ funt ab eo perelegante fcriptæ, & à nobis non fine delectatione infpectæ. Quatuor fufcepit filios, quos inter memoriâ dignos effe cenfeo Bernardinum, an. MDXXIV. Quæftorem Magiftratus Redditutum Ordinariorum creatum, atque Joannem Francifcum publicum Legum Profefforem Papiæ, ac Pifis, ab anno MDXLVI. ad MDLII. Scipio autem nofter, etfi morte extinctus anno MDXXXV., vivit tamen adhuc ob laudes meritò à Viris celeberrimis ei tributas, & inter ipfos numerandus eft Marcus Hieronymus Vida Cremonenfis, qui Carmine heroico fatis longo eum celebravit, cujus initium eft:

Phœbo alius voti reus, herbarumque potenti
Thura ferat nato, facrafque exfufcitet Aras.
Ipfe meis, Vegi, femper celebrabere donis,
Semper honore meo: te Numinis inftar habebo.
Ipfe fuas artes ultro, fua munera Apollo
Conceffit tibi; nec primos habet alter honores.
Tu revocare animas in lucem corpore functas
Faucibus ex Orci, atque hominum producere fata,
Tu potes in mediâ cymbam Styge fiftere onuftam &c.

Reliqua leguntur in Tom. 11. Carminum illuftrium Poëtarum Italorum, pag. 27.

Ejus eruditionis perpetua monumenta funt:

I. In aufpicato Francifci II. Mediolanenfium Ducis in Patriam reditu Oratio. Ad Hermetem Stampam Senatorem. *Mediolani, fine Typographi nomine*, 1531. *in* 4.

II. Hiftoria rerum in Infubribus geftarum, fub Gallorum Dominio, ab anno MDXV. ad annum MDXXII. MS. in fol.

III. Ephemeridum libri duo, in quibus continentur fuæ ætatis res geftæ, fed præcipuè Infubriæ acerbiffima bella contra Gallos tempore Francifci II. Sfortiæ Ducis Mediolani, annis MDXXII. & MDXXIII. MS. in fol. Gaudentius Merula profecutus eft hanc Hiftoriam libro tertio, & quarto, ufque ad captivitatem Francifci II.

Reperiuntur hæ lucubrationes Hiftoricæ Scipionis Vegii in Bibliotheca Ambrofiana, Cod. fign. O. num. 140. in 4. Item apud Monachos Cifterciences S. Ambrofii Mediol. Cod. in fol. num. 14., nec non in Bibliotheca Marchionis Gafparis de Rofales J. C. C., & penes Co. Conftantium de Abdua, atque Advocatum Sitonum noftrum.

In Libro quintodecimo Epigrammaton Lancini Curtii, editionis Mediolanenfis, ann. 1521. extat Carmen; ad Scipionem Vegium Mediolanenfem, pag. 68

Joannes Petrus Arturus ad calcem fui Commentarii de Balneis, fic de Vegio loquitur: „ Sed quod ego hæc „ incautus nequicquam revolvo; Tu qui &c. qui & diu- „ turnâ medendi exercitatione, & fublimium Virorum „ documentis inftructus, tempeftate noftrâ clarus ex- „ fplendes, cujus refponfa delphicis Oraculis conferun- „ tur &c. „

Senator etiam Mediolanenfis Hieronymus Perbonus, Auctorem noftrum celebrat in libro I. pag. 11. Ovi- liarum his verbis: „ Rectè admonet Concives fuos „ Scipio Vegius inter omnes Medicos peritiffimus (Me- „ diolanenfium Efculapius) eft hic profectò multiplici „ virtute excellens, non minor re, quàm opinione ce- „ lebrior, ampliffimis dignitatibus, præclaris legationi- „ bus fummâ cum fide, ac diligentiâ functus, magnam „ apud exteros, magnam apud nos laudem confecutus „ eft. „

Juvat quoque videre Acta Collegii Phyficorum Mediol., Salvatorem Vitalem in Theatro Magnal. Mediol. pag. 23. Joannem Baptiftam Sylvaticum in Collegio Phyficorum Mediol. cap. 20. Jacobum Mandellum de Alba in Confil. 555. Horatium Landum in Libro de Senatu Mediol. pag. 162., ubi Scipionem noftrum erroneè Laudenfem appellat. Philippum Picinellum in Athenæo pag. 468. Bartholomæum Curtium in Opere fuo de Claris Medicis Mediolanenfibus pag. 61., & Sitonum noftrum in Chronico Colleg. Phyfic. Mediol. par. 2. art. 111. MS. in fol penes Auctorem. Mirum tamen eft, quòd nec Ambrofius Varifius, nec Scipio Vegius Medici laudatiffimi Mediolanenfes locum obtinuerint in Bibliotheca, aliunde ditiffima, Scriptorum Medicorum Joannis Jacobi Mangeti, in qua tot alii profeffione Medica illuftres referuntur, etfi nihil in eadem facultate fcripferint.

MDCCLXII.

MDCCLXII.

VELA ERANCISCUS BERNARDINUS.

INter Parochos eruditos Mediolanenses, meritò enumerandus est Franciscus Bernardinus Vela, quem Laureâ Sacræ Theologiæ obtentâ, Examinatorem postea Synodalem, & ad expellendos Dœmones aptissimum Exorcistam fuisse reperio. Curam quoque animarum in Ecclesia Sancti Sebastiani hujus Urbis, tanta cum laude peregit, ut eximius S. R. E. Cardinalis atque Archiepiscopus Cæsar Montius, ad Archipresbyteralem Infulam Modoëtiensem ipsum evectum voluerit. Quantùm in rebus asceticis piissimus hic Vir excelluerit, satis superque ex libro infra recensendo constat. Vivebat adhuc scribente suum Athenæum Mediolanense Abbate Picinello.

Libri Titulus est:

I. Esercizj Spirituali da farsi quattro volte l'anno. *Milano, 1622. in 8.*, & iterum *ivi, presso il Ramellati, 1640.*

MDCCLXIII.

VELA HIPPOLYTA.

MEdio fermè Sæculo XVI. claruit Mediolanensis Matrona quædam ex Vela familia progenita, cui nomen Hippolyta. Hanc ab ineunte ætate bonis addictam artibus fuisse testatur Franciscus Augustinus ab Ecclesia loco mox citando; admonens linguas Etruscam puriorem, atque Hispanam mirè calluisse. Hauserat harum peritiem è præstantioribus utriusque Idiomatis Eruditorum Voluminibus, quæ assiduè pervolutare consueverat. Piissimis fuit moribus adeò, ut libris omnibus illos, qui de sacris agunt rebus, præferret: doctrinæ autem laude ætate sua inter fœminas præstantissima haberi promeruerit, præsertim ob Italicæ Poësis peritiem. Præter hæc ex eodem Scriptore deprompta, nemo alius uberiora dedit.

Scripsit

I. Carmina plura Italica eruditissima, vulgò *Sonetti*. Horum meminit citatus Auctor, cùm tamen nullibi nobis occurrerint, eadem periisse suspicamur.

De ipsa laudatus ab Ecclesia in Theatro Fœminarum eruditarum, Italicè conscripto pag. 184.

MDCCLXIV.

VELATUS JOANNES PAULUS.

JOannes Paulus Velatus Modoëtiæ in Agri Mediolanensis insigni Oppido natus, indolem habuit cùm ad litterarum studia, tum ad pietatis opera summopere proclivem. In Congregatione D. Pauli, vulgò Barnabitarum, quam ab adolescentiæ suæ flore ingressus est, altiores disciplinas, & omnium virtutum exercitationes mirificè excoluit. Res temporarias Collegii Modoëtiensis, & Montis-acuti singulari integritate administravit. Non semel præfuit Collegio supradicto Montis-acuti, summâ semper cum prudentiâ, parique exemplo, atque proventu ejusdem Collegii, ubi meritis, & annis plenus obdormivit in Domino, anno Salutis MDCXLV.

A

Scripsit:

I. Cõmentationum nonnullarum ad eos, qui proximè Sacris Ordinibus initiandi sunt, spiritaliter exercendos, Opusculum.

II. Variarum item Observationum practicarum, quæ Regularium Prælatis magno usui esse possunt, Repositorium. MSS. apud Suos.

Ista perhumaniter mihi subministravit amicissimus Concivis meus Pater Petius ejusd. Congregat. doctus Alumnus.

MDCCLXV.

B

VENERIUS S.

SAnctus Venerius patriâ Mediolanensis, nobili genitus sanguine, sed Sanctitatis atque optimè gestarum rerum gloriâ longè clarissimus, ab ipso ineuntis ætatis initio divinis se obsequiis mancipavit. Itaque inter celebriores Sancti Ambrosii discipulos recensitus, tantùm eo Doctore profecit, ut neque Ambrosium eundem Alumni sui, neque Venerium Præceptoris aliquando puduerit. Primùm igitur à Sanctissimo Præsule Diaconus, mox etiam Presbyter constitutus, tam magno claruit probitatis & doctrinæ splendore, ut migrante ad Dominum S. Simpliciano, communibus Cleri Populique suffragiis ad Archiepiscopales Infulas evocari meruerit, anno Salutis humanæ CCCC. Vix autem inito Pastorali munere à S. Anastasio I. Pontifice Maximo datis litteris adhibitus est, nec sine felici eventu, ad eliminandam ab Ecclesia versionem Operum Origenis, quam Ruffinus elaboraverat, cujus rei testem habemus Sanctum Hieronymum loco inferiùs enunciando. Famam eruditionis illius in Africa vulgaverat Sanctus Augustinus, qui dum Mediolani degeret, cum ipso atque prælaudato Sancto Simpliciano frequentes miscuerat sermones; quocirca apud ejus regionis Episcopos in Concilio Carthaginensi celebrato anno CCCCI. mense Junio, tanti habitus est, ut cùm Ministrorum inopiâ laborarent Africanæ Ecclesiæ, quorum sapientiâ Hæreticorum cavillationes & impetus retunderentur, missis ad Venerium Legatis, quemadmodum etiam ad præfatum Pontificem Anastasium, indigentiæ suæ subveniri postulaverint, cùm earum Ecclesiarum multæ ita desertæ essent, ut ne Diaconum quidem unum vel illitteratum haberent. Juvat hîc verba ipsissima Concilii recitare: „ Sit consequens „ eligendum unum esse è nostro numero Consacerdo„ tem, qui auxiliante Domino, & orationibus ve„ stris, has ipse necessitates suscipere possit, & gra„ viter peragendas implere, perrecturus ad transma„ rinas Italiæ partes, ut tam Sanctis Fratribus, & „ Consacerdotibus nostris, Venerabili Sancto Patri „ Anastasio Sedis Apostolicæ Episcopo, quàm etiam „ Sancto Fratri Venerio Sacerdoti Mediolanensis Ec„ clesiæ, necessitatem ipsam, ac dolorem, atque „ inopiam nostram valeat intimare. „ Non fefellit Afrorum Patrum spem Sanctus Præsul noster; etenim Paulinum tunc Diaconum, postea verò Presbyterum Mediolanensem, cujus doctrinam alibi memoravimus, in Africam ablegans, de Universo illius Regionis Orthodoxorum Cœtu optimè meritus fuit. Neque minus Venerio obstricta est Orientalis Ecclesia, strenuè enim se gessit, unà cum Sancto Innocentio I. Summo Pontifice, ut magnum illud Catholicæ Fidei columen & decus, Sanctus videlicet Joannes Chrysostomus per summum scelus Sede suâ pulsus, Constantinopolim revocaretur, quod cum grati animi significatione Chrysostomus ipse in Epistolâ ad Venerium datâ, de qua infra sermo recurret, testatum posteris voluit. Mediolanensem autem Ecclesiam inter Barbarorum injurias, teterrimosque impe-

C

D

E

tus sic rexit annos fermè IX., ut in Ecclesiasticis Monumentis acerrimus Gregis Defensor, & Pastor vigilantissimus haberi, ac nuncupari meruerit, testante etiam Deo miraculorum frequentiâ Servi sui sanctitatem. Cùm in Domino piissimè, ut vixerat, obdormisset IV. Nonas Maji, anno Christi CCCCIX, Sepultus est in Basilica Apostolorum, quæ communiori nuncupatione Sancti Nazarii dicitur. Illius verò Corpus, unà cum aliis Sanctorum in eadem Basilica quiescentium Lipsanis effossum, anno MDLXXIX. comitantibus totius Mediolanensis Provinciæ Antistitibus, qui ad Synodum convenerant, Sanctus Carolus Cardinalis Archiepiscopus solemniter transtulit, & in maximâ ipsius Templi Arâ, plaudente universo Mediolanensi populo Borromæus collocavit.

Scripsit S. Venerius

I. Epistolam ad Sanctum Paulinum Nolanum, quâ ei indicavit Ordinationem suam, cujus Epistolæ idem Paulinus meminit in Epistola 16. ad Sanctum Delphinum Episcopum Burdegalensem, ubi ait se Venerio scripsisse, & petiisse, ut ei quoque Ordinationem suam nunciaret.

II. Litteras pro Sancto Joanne Chrysostomo scripsisse Sanctum Venerium ex Theodori Romanæ Ecclesiæ Diaconi Dialogo apud Palladium., colligit Baronius loc. cit. ad an. CCCCV. artic. 16. ex Puricell. Differtat. Nazar. Cap. 59. num. 5.

Ad eundem dedit litteras, ut supra innuimus, S. Anastasius I., quæ licèt non extent; earum tamen ipse Pontifex meminit in Epistola ad Joannem Episcopum Hierosolymitanum.

Eum laudavit Ennodius sequenti Epigrammate.

Forma pudicitiæ juvenis sectanda Veneri
Venit, nominibus nil famulata suis.
Fortia marcebant vetulo sub Judice membra,
Ætas præsentem perdiderat puerum.
Sublimis postquam conscendit fulcra Cathedræ,
Cana tener populis dogmata disseruit.
Aurea fluxerunt locupletis stemmata linguæ,
Sol vitæ nitidum reddidit eloquium.
Alvus ut Ecclesiæ tumuisset semine Verbi,
Non deerat pastus lactis Apostolici.

Præter citatos Scriptores ipsum celebravit Paulinus Presbyter Mediolanen. in Vita S. Ambrosii. Bolland. ad diem IV. Maji. Baillet, Vies des Saints. Morerius in Lexico. Anastasius Papa in Epistola prædicta ad Jo. Episcopum Hierosolymitanum: Sanctus Hieronymus in Apologia secunda adversùs Ruffinum num. 6. Sanctus Paulinus Nolanus, Epistola XVI. ad Severum; Acta Concilii Carthaginensis apud Baronium in Annalibus ad annum Christi CCCCI. art. VI. Ughellus Ital. Sac. Tom. IV. inter Mediolanen. Archiep. num. XIV. Bosca in suo Martyrologio Mediolanensi ad diem 4. Maji, atque in Notis plurimorum Auctorum meminit, qui de Sancto hoc scripsere.

MDCCLXVI.

VENUSTUS ANTONIUS MARIA.

Fateor ingenuè, mihi ignotas esse tabulas, quibus Cl. Mangetus asserere minimè dubitavit in sua Bibliotheca Scriptorum Medicorum, Tom. IV. pag. 484. Antonium Mariam Venustum Tergestinum fuisse, nam ex libro millies laudato Bartholomæi Curtii de Claris Medicis Mediolanensibus, quem Mangetus ipse inspicere potuerat, apparet Venustum Patriam habuisse Mediolanum, ut ipsemet asserit in Opere inscripto: „ Discorso Generale intorno alla Generazione, al na„ scimento degli Uomini, al breve corso della Vita „ umana, ed al tempo ec. „ pagg. 79. 84., & 123. editionis Venetæ. Tergestum verè se contulit ad Artem suam exercendam, ea de causa in errorem supradictum inductus fuit Mangetus, qui librum tantùm Venusti Tergesti editum, relictis aliis tam Mediolani, quàm alibi impressis, refert. Auctor igitur noster ex antiqua Venustorum familia pluribus Privilegiis Ludovici XII. Galliarum Regis, ac Ducum Mediolanensium Vicecomitum insignitâ, ortus est in hac Urbe, teste Cl. Sitono in Theatro Colleg. Physicor. Mediol. Laureâ Medicinæ ibidem acceptâ. non tantùm Scientiam ipsam summa cum laude exercuit, sed plures doctissimos in ea fecit, inter quos satis est celeberrimum Ludovicum Septalam adnumerare. Annum sui decessus minimè notum habemus, forsan molestè accidit Tergesti; floruit verò ultra medietatem Sæculi XVI.

Habemus de ipso:

I. Compendio di quelle cose, le quali a' Nobili Cristiani Mercanti appartengono ec. Al molto Magnifico, e prudente Signor Francesco Pecchio. *Milano, presso Gianantonio degli Antonj*, 1561. *in* 12. Tanti fecerunt eruditi hoc Opus, ut J. C. C. Alexander Rhaudensis inter alios illo usus fit in libro, cui titulus: „ In„ format. juris, & facti in causa Banchi Sancti Am„ brosii Mediol. „ fol. 13. 25. 41. 49. 53.

II. Discorso particolare del nascimento del Signor Girolamo Caimo, secondo figliuol maschio del magnanimo, ed illustre Signor Bartolomeo.

III. Discorso generale intorno alla generazione, al nascimento degli Uomini, al breve corso della vita umana, ed al tempo. Dedicato a' dieci Nobilissimi, e concordissimi Fratelli, legitimi figliuoli del Signor Erasmo d'Adda. *Venezia, per Giambattista Somasco*, 1562. *in* 8., & iterum *in Milano, per Giambattista Bidelli*, 1614. *in* 12. Ibi, ut innuimus, se Mediolanensem esse, pluribus in locis affirmat.

IV. Antonii Mariæ Venusti Oratio nomine liberalium Artium Bononiensf. Academiæ Bononiæ habita. Ad Franciscum Crassum J. C. Senatorem Mediolanensem Protonotarium Apostolicum, Bononiæ Gubernatorem. *Ibid. apud Alexandrum Benatium*, 1565. *in* 4.

V. Consilia Medica, in quibus vera quædam consultandi methodus proponitur, multi morbi cum suis causis, & signis considerantur, multæ & arduæ Quæstiones Medicæ pertractantur. *Venetiis, apud Franciscum Zilettum*, 1571. *in* 4., *Francof apud Joan. Sartorium*, 1605. *in* 4. Accessere breves in re Medica Jul. Cæsaris Claudini Tractatus, politi à D. Joseph Lautenbachio.

Videatur, præter Mangetum loco suprascripto, Liber Cl. Curtii: „ Notizie Istoriche intorno a' Medici Scrit„ tori Milanesi, pag. 95., & 137. „

MDCCLXVII.

VERANUS JOANNES BABTISTA.

Quòd Verana Familia Mediolanensis jure sit appellanda, satis abundè ostendit Lapis Sepulchralis positus in Templo Sancti Michaëlis insignis Oppidi Canturii, his notis:

BERNARDO VERANO MEDIOL.
OCTVAGENARIO V. INTEGERRIMO
ANTONIVS VERANVS
HVIVS ECCLESIAE RECTOR P.
A. MDLXVII. XI. Kal. MAII
H. M. S.

Ex eadem Joannes Baptista, qui Verax, nescio quibus tabulis à Sotuvello dicitur, ortus est, & inter Alumnos doctissimos eximiæ Societatis Jesu adscribi meruit Anno Domini MDXCVII. ætatis annor. XIX. Quinquennio Rhetoricam docuit; Collegium Adjacense administravit, tria Vota professus est, & annos plurimos in Concionibus ad populum, & Missionibus obeundis exegit. Ardenti erga proximos charita-

ritate flagrabat, ejusque præcipuè operâ institutum est ingenti lucro animarum Sodalitium in Domo Professa Mediolanensi, quod vocant Pœnitentiæ. Provectâ jam ætate octuagenarius naturæ debitum solvit die V. Januarii MDLX. in Ecclesia S. Fidelis Martyris eidem Domui adjacenti sepulturæ traditus.

De eo habemus:

I. Prediche per tutte le Domeniche dell' anno, e Sermoni per gli Esercizj Spirituali. MSS. apud Suos.

II. Modo facile, ed utile per visitare il Venerabile Sacramento della Santissima Eucarestia, mentre si espone alla pubblica adorazione *Milano, presso Filippo Ghisolfi*, 1532. *in* 8. Hunc librum edidit sub nomine Petri Osorii.

Ita Allegambe in Bibliotheca Soc. Jesu, pag. 227. Sotuvel. pag. 459., & Placcius in Theatro Anonymorum &c. Tom. II. pag. 476. art. 1964.

MDCCLXVIII.

VERCELLONIUS GEORGIUS.

GEorgius Vercellonius Mediolanensis, ut asserunt Auctores infrascripti, inter Carmelitas Congregationis Mantuanæ florere cœpit Sæculo XVI., laudaturque, ut Philosophus, Theologus, & Orator singularis, atque egregius. Laureâ Magistrali Bononiæ decoratus, suis Alumnis plurimùm in litteris profuit, munere Regentis ei ibidem collato, dignitatesque suæ Religionis obtinuit anno Sal. MDLXXIX., scilicet Prioris in Patria, Taurini, atque Bononiæ, nec non Definitoris. Hæc munera satis ostendunt Vercellonii prudentiam in rebus agendis. Nomine Patris Manfredini Vicarii Generalis Observantium, & totius Congregationis Mantuanæ, à Reverendissimo D. Francisco Simonetta Commendatario possessionem recepit Abbatiæ Sancti Barnabæ de Grata-Solio, sive de Grato-Solo, in Mediolanensi Diœcesi, non longè ab Urbe, viâ Ticinensi. Id accidit anno MDLXXXI., sed Carmelitæ post decem & octo annos eundem locum dereliquerunt, ibi nunc habitantibus Fratribus Tertii Ordinis S. Francisci. Dum fames sævissima totam ferè Italiam premebat, nonnullis suorum Monasteriis pecuniam ad commeatus comparandos suppeditari curavit. Anno verò MDXCVI, Turrim Ecclesiæ Sancti Joannis ad Concham sui Cœnobii altius extollendam suis sumptibus à Religione concessis, idest mille & ultra aureorum nummis, instituit. Argenteis Candelabris affabrè laboratis idem Templum ditavit. Anno MDCIX. adhuc in vivis erat, & Cœnobii ampliationem, ac Templi sui decorem augendum enixè curabat. Non diù post ad plures abiit, Litterati, piique Viri illustre nomen adeptus.

Supersunt de ipso

I. Lezioni L. sopra la Sacra Scrittura. Codex MS. in 4. magnæ molis. Extat in Bibliotheca Suorum Sancti Joannis ad Concham hujus Urbis.

Laudatur à Josepho Falcone, Joanne Baptista Guarguanto, Felina pag. 73., à Vagho pag. 333., & in Necrologio sui Conventus, ubi servantur quoque plures Codices MSS., in quibus tam largissui benefactoris memoria colitur, non sine debito encomio.

MDCCLXIX.

VERGA JULIUS.

INter Poëtas Mediolanenses illustre nomen sibi meruit Julius Verga optimo Sæculo XVI. florentes. De hac verò Familia etsi inter Mediolanenses antiquissima, nullum reperi monumentum apud Collectores diligentissimos, alibi à me relatos; ex fide igitur Clar. Patris Quadrii Societatis Jesu, qui Julium nostrum asserit fuisse Jurisconsultum, hunc Scriptoribus Mediolanensibus addo, & Carminibus infrascriptis, memoriâ dignum censeo,

Videlicet:

I. Carmina Italica. Extant in libro, cui titulus: „ Le „ Muse Toscane di diversi Nobilissimi Ingegni, dal Si„ gnor Gherardo Borgogni di nuovo posto in luce. „ *Bergomo, per Comino Ventura*, 1594. *in* 8.

II. Alia item Italica. Extant in libro inscripto: „ Ghirlan„ da della Contessa Angela Beccaria. „

Ex supradicto P. Quadrio S. J. in suo Opere: „ Della „ Storia, e della Ragione d'ogni Poesia. „ T. 2. pag. 370., ubi quoque asserit alia Carmina Julii istius alibi reperiri. Desiderandum porrò erat, quod Cl. Vir meliùs ea indicasset.

MDCCLXX.

VERGANUS ANGELUS JOSEPH.

ANno à Partu Virginis MDCLXVI. in hac Urbe ex honestis Genitoribus, primus inter nonnullos fratres, editus est in lucem Angelus Joseph, qui post priora Grammaticæ præcepta summa ingenii celeritate hausta, Clericalem Tonsuram accepit; & Rhetoricam inde artem sedulò coluit, ut Poëtarum præcipuè lectione summopere delectaretur. Latinas Musas Italicis copulavit adhuc juvenis, ita planè, ut vigesimum sextum ætatis suæ annum attingens, Collectionem Poëmatum suorum primo loco inferiùs designandam typis commiserit, & post biennium, alterum Tomum iisdem prælis non minori cum laude edi curaverit. Cùm parùm prosperâ Fortunâ, ut persæpe Poëtis evenire solet, in Patria hac sua frueretur, solum mutare decrevit, & ad Imperatoriam Aulam Vindobonensem confugit, ubi Carminibus suis Augustissimi Cæsaris Leopoldi I. virtutes celebrans, ab eodem munificentissimo Litteratorum Mœcenate aurea torque donatus fuit. Disciplinæ Ecclesiasticæ pertœsus Verganus, animum ad militaria convertit, & ejusdem Cæsaris beneficio, Centuriæ armatorum Produx constitutus Castra sequutus est. In expeditione Italica Clarissimi Invictissimique Principis Francisci Eugenii à Sabaudia Austriaci Exercitus Ducis stipendia meruit, & ejus sequens signa Mediolanum revisit anno à Partu Virg. MDCCVII. Non diù post in Germaniam redux, in stationibus sibi assignatis moram traxit, cùm nulla superfit memoria, quòd posteriora dictaverit ingenii sui monumenta; quinimmo & quo anno è vivis abierit, nobis est incompertum.

Operum, quæ in Patria edidit, hi sunt tituli:

I. La Varietà Canora, Poesie di Angelo Giuseppe Vergano. *Milano, per il Marelli*, 1692. *in* 12.

II. Poesie varie. *Milano, presso lo stesso*, 1694. *in* 8.

MDCCLXXI.

MDCCLXXI.

VERRUS GABRIEL.

GEns Verra Mediolanenſis vetuſtatem ſuam agnoſcit ſaltem à Sæculo XIV., nam Joannolus Verrus, Petri filius, florebat in hac Urbe, anno redempti Orbis MCCCLXXXV. Ex eadem ortus eſt Petrus Antonius J. C., qui ex Conjuge ſua Lavinia Maldura, Michaëlis Cæſarei Senatoris Mediolani filia, Gabrielem Verrum, de quo nunc agimus, genuit. Vir iſte majorum veſtigia proſecutus, Collegium Nobilium J. PP. hujus Urbis ingredi meruit, anno MDLXXV. Illum ſuæ virtutis, integritatiſque fama ad Urbes Florentinam, atque Lucanam Rotæ Auditorem vocavit. Fratrem habuit Alexandrum, Equitem, nec non Militaris Sancti Stephani Ordinis Commendatarium, & apud Regium Mediolanenſis Dominii Moderatorem pro Magno Etruriæ Duce Oratorem. Ex Conjuge Conſtantia Benamata Confaloneria Petrum Antonium juniorem filium ſuſcepit, qui & ipſe Juriſconſ. Cauſ. Coll., ac Urbis Præfectus extitit anno MDCLX. Dolendum eſt, quòd Scripta Gabrielis hujus ad manus noſtras minimè pervenerint; damus igitur, quod poſſumus, plura certè cupientes, nam tanti Viri, qui Mundo valedixit, anno MDCXIII. ætatis ſuæ LXXVII. adhuc nomen, atque doctrina viget in altero ſuæ Gentis Gabriele nunc ſuperſtite J. C. C., Equite Commendatario Sancti Stephani, & ex LX. Decurionibus Mediol. virtutum omnium, dignitatumque procerum ſuorum, non tantùm hærede, quàm æmulatore, nam Fiſci Patronus creatus, in rebus etiam politicis pro Rege, pro Patria, pro Civibus indeſinenter ab hujus Metropolis Magiſtratibus adhibetur. Eidem ego quoque pluribus titulis obſtrictus ſum, quòd nonnulla documenta ad hanc meam Bibliothecam illuſtrandam, augendamque aptiſſima, perhumaniter mihi ſubminiſtrarit.

Auctor noſter ſcripſit

I. Deciſiones Rotæ Lucenſis. Servantur in Archivo ejuſdem Tribunalis ſupradictæ Urbis.
II. Deciſiones Rotæ Florentinæ. Extant ut ſupra.
III. Nomina, Cognomina, & Dignitates J. C. Ven. Collegii Mediolani annorum 1426 1427. 1446. 1450. 1498. 1499., & ab anno 1505. uſque ad ann. 1555. Impreſs. *Mediolani, typis Marci Julii Paganelli, prope Eccleſiam S. Prothaſii ad Monacos*, 1611. *in* 8.
Agit de eo Cl. Sitonus in ſuis Monumentis.

MDCCLXXII.

VERTUA JOANNES BAPTISTA.

PArùm de Joanne Vertua Mediolanenſi loquutus eſt Cl. Bartholomæus Curtius, nam citato tantùm Libro de Peſte Alexandri Tadini à nobis ſuo loco commendato, aſſerit obiiſſe Auctorem noſtrum eodem morbo, Chriſti Domini anno MDCXXX. Ex ipſa familia parùm antea claruerat Petrus Vertua Chriſtophori filius, ac Phyſicus Collegiatus Mediolanen., ab an. ſcilicet MD. ad an MDXVIII. quo inter mortales eſſe deſiit die XVI. Februarii, cujuſque Sepulchrum Joannes Antonius Dugnanus Phyſicus Collegiatus Mediolani, ſequenti Carmine exornavit:

VIR PROBVS ELOQVIO CLARVS NIMIUMQVE MEDENDI
ARTE VIGIL PETRVS VERTVA FESSVS OBIT.

Noſter verò ingenii pietatiſque ſuæ teſtimonia dedit his Scriptis,

Nimirum:

I. De morte retardanda, libri III. Ad Eminentiſs. Cardinalem Federicum Borromæum. *Mediolani, apud Jacobum Comum*, 1616. *in* 8.
II. Trionfo della Dottrina Criſtiana. *Milano, per Graziadio Ferioli*, 1608. *in* 8. Dialogus eſt, in quo eccellentiam, eruditionemque ſupradicti libri mirificè oſtendit.
Extat ad eundem Epiſtola Ericii Puteani, quâ ei gratias agit pro ſanitate reſtituta Fauſto ejus filiolo. Data Lovanii X. Kal. Maji MDCX. in Centuria IV. pag. 75.
Ex Advocato Sitono in Chron. Colleg. Phyſicor. Mediol. parte ſecunda, artic. 128 MS. in folio penes Authorem, cùm pluribus ibidem allegatis, atque ex Curtio de Claris Medicis Mediolanenſibus pag. 170. Videantur quoque Mangetus in ſua Bibliotheca Scriptorum Medicorum. Tom. IV. pag. 502., & Picinellus in Athenæo pag. 289.

MDCCLXXIII.

VIANUS MAXIMILIANUS.

IN Pallantiæ Oppido Ducatus Mediolanenſis ad Lacum Verbanum floruit Gens Viana, ex qua ortus eſt Maximilianus Auctor Libri à Medicinæ Profeſſoribus ſatis commendati, cujus titulum infrà dabimus. Dolendum interea eſt, quòd de altero Viano de Pallantia, Petro nomine, Joannis Petri, & Mariæ Morigiæ Conjugum filio, aliud mihi datum non fuit reperire, præterquàm Epiſtolam ſatis eruditam ad Excellentiſſimum Protophyſicum Ambroſium Cavenagum Mediolanenſem ſcriptam, quæ legitur in Libro „ de Concoctione materiæ bilioſæ „ Sylveſtri Bernerii Phyſici Papienſis, cujus ſupradictus Petrus Vianus à Pallantia, Medicinæ Doctor, diſcipulus extiterat; Editio verò Operis Bernerii, facta fuit *Lugduni*, 1549. Idem Petrus fratrem habuit Octavianum Vianum, Cauſidicum Collegiatum hujus Urbis, cujus extat Inſcriptio marmorea in Templo Sancti Joannis ad Concham, his tantùm litteris exarata:

OCTAVIANI VIANI CAVSIDICI
ET POSTERORVM SEPVLCHRVM
MDLXXIII.

Mirum eſt, quòd nec de Petro, nec de Maximiliano ſupradictis, verbum ullum faciant Cll. Viri, Curtius & Mangetus.

Maximilianus verò ſcripſit librum ſic inſcriptum:

I. Rimedj per guardarſi dal mal Contagioſo; Al Tribunale della Sanità. *Milano, preſſo il Rolla*, 1657. *in* 8.
De Petro, atque Octaviano agit in ſuis Schedis Cl. Sitonus noſter.

MDCCLXXIV.

MDCCLXXIV.

VICECOMES ALEXANDER.

ALphonſus Vicecomes, atque Clara Turriana Jugales Mediolanenſes Franciſcum filium, non tantùm genuerunt, ſed & pietate & litteris ipſum tam attentè educarunt, ut inter Clericos Regulares, quos Teatinos vocamus, adſcribi voluerit, nomine aſſumpto Alexandri. In Collegio igitur S. Antonii hujus Urbis Anno MDCLXXIV., die XXI. menſis Auguſti profeſſus eſt. Veloci, quo præditus erat, ingenio, breviter Philoſophus, atque Theologus evaſit, ita ut eaſdem facultates è Cathedra Suis pereruditè explanarit, præcipuè in Urbe Ulyſipone, ubi adhuc memoria tanti Viri in Diſputationibus profundiſſimi viget. Quantùm in Concionibus quoque valeret, ſatis præ cæteris oſtendunt ejus Lectiones Biblicæ in Eccleſia Metropolitana hujus Urbis habitæ, & quæ ſervantur in Bibliotheca ſupradicti Collegii, ut infra. Muſas etiam minimè reſpuit, ut videbimus, imò Faticoſorum Academiam, poſt P. Meazzæ jam laudati obitum rexit. Tot virtutibus exornatus, mirum non eſt, ſi apud Suos Præpoſiti atque Viſitatoris munera peregerit. Fuit quoque Pœnitentiarius Eccleſiæ Metropolitanæ Mediolanenſis, ab anno MDCXCVIII. ad MDCCVIII. ſuæ pietatis, exemplariſque chriſtianæ ad divinum placitum conformitatis teſtimonia dedit, dum pluribus morbis afflictus patientiſſimè morti occurrit die XVIII. menſis Septembris, anno MDCCXXII., ætatis ſuæ LXVII.

Scripſit, & partim edidit

I. Augurj di pace nella Canonizzazione di S. Andrea Avellino. *Milano*, 1713.
II. Le Conteſe delle Virtù Teologali per coronare in Cielo il Trionfo del medeſimo Santo. *Ivi*, 1713.
III. Le Gare tra la legge, e la grazia, rapacificate dall' umiltà di S. Andrea Avellino. *Piacenza*, 1713. *in* 4.
IV. S. Andrea Avellino Miniſtro, e Vittima del Sacrifizio. *Milano*, 1718.
V. Relazione dell' Apparato, e Feſte fatte in Milano per la Canonizzazione del medeſimo Santo, colli Componimenti da eſſo fatti in quella occaſione. *Milano*, 1713 *in* 4.
VI. Varj componimenti Drammatici (*ut vocant*) Oratorj da cantarſi in muſica. *Milano*, variis temporibus impreſs.
VII. Carmina varia tam Italica, quàm Latina MSS. Extant in Bibliotheca Suorum D. Antonii Mediolani.
VIII. Tractatus varii Theologici, de Angelis, de Incarnatione &c Extant ibidem.
IX. Lezioni ſopra la Sacra Scrittura MSS. Ibidem.
X. Prediche varie MSS. Ibidem.
Ita ab amiciſſimo, nec minùs docto P. Crucejo ejuſdem Congregationis Alumno.

MDCCLXXV.

VICECOMES ALPHONSUS.

PEtrus Georgius Vicecomes J. C. Coll. ex Condominis Oppidi Summæ, pro Rege Catholico apud Sereniſſimum Mantuæ Ducem Orator, deinde Regius Mediolanenſis Senator, nec non Eleonora à Carreto Savonæ Marchioniſſa Conjuges, Alphonſum filium genuerunt; qui in hac Metropoli litteris ſummopere deditus, magiſtrum habuit Franciſcum Cicerejum, ſuo loco à nobis jam laudatum. Nil aliud de hoc Scriptore reperire nobis datum fuit, neque

A annum, quo ex hac vita migravit. Quantùm tamen Arte Oratoriâ ipſe polleret perabundè oſtendit Oratio infra recenſenda, in Baſilica Schalenſi habita coram Senatu, aliiſque Urbis Magiſtratibus. Reliquæ verò ipſius ingenii dotes ex Epiſtolis ad Julium Clarum ſcriptis, & à nobis non ſine animi delectatione inſpectis, facilè agnoſci poſſunt.

Damus de eo, quæ ſequuntur:

I. Oratio in funere Cardinalis Franciſci Alciati, habita in Templo Sanctæ Mariæ Schalenſis; ad Ampliſſimos Mediolanenſis Senatus Patres conſcriptos. *Mediolani, apud Impreſſores Archiepiſcopales*, 1580. *in* 4.
II. Epiſtolæ Italicæ, ad Julium Clarum Ditionis Mediolanenſis Regentem, datæ anno MDLXVIII., varia eruditione notabiles; præcipuè verò in his agit de Emblemmatibus. Sunt inter Epiſtolas MSS. ejuſdem Cicerej in Cod. Bibliothecę FF. Marchionum Vicecomitum. B
Inter Epiſtolas Bernardini Marliani Mantuani, *Venetiis* editas anno 1601. pag. 56., adeſt Epiſtola familiaris ad eundem Alphonſum. Data Mantuæ V. Novemb. MDLXXI.
Agit de ipſo Clar. Sitonus in magno ſuo Theatro Genealogico MS. pag. 492. penes Auctorem.

MDCCLXXVI.

VICECOMES ANDREAS.

C AYcarda Gens olim in Pago S. Georgii Papienſis Diœceſis opibus & nobilitate generis floruit; ex qua ortum traxit Dominicus Bartholomæi filius, qui anno MCCCCXV. dum actu eſſet à cubiculo Philippi Mariæ Vicecomitis Mediolanenſium Ducis, non tantùm inter hujus Metropolis Cives meruit computari, ſed etiam ob inſignem virtutem, & plura ſatis præclarè geſta in Vicecomitum Familiam eſt adoptatus, hujuſmodi honore ad poſteros quoque tranſmiſſo. Quamobrem veteri cognomine oblitterato, Dominicus ipſe, atque ab eo progeniti non Aycardi, ſed Vicecomites dicti fuerunt, adjecto agnomine de Carimate, quòd Caſtrum Carimati Ducatus Mediolanenſis cum poteſtate regerent. Andreas igitur, de quo nunc ſumus verba facturi, præter alios Fratres, D de quibus infra dicemus, ab hoc Dominico genitus eſt ex Conjuge ſua Clara de Berris. Patris loco ab eodem Philippo Maria Duce dilectus, ipſius Caſtri Carimati Rector, ſeu, ut barbarè dicunt, Caſtellanus inſtitutus fuit, quod munus actu gerebat anno MCCCCXXX., & in quo perſeveraſſe traditur ad annum uſque MCCCCLVII. Fratres habuit Georgium Ducalem Camerarium, & Conſiliarium, Equitumque Ductorem, qui Georgius communiori vocabulo Scaramutia dicebatur; Alexandrum Equitem Aureatum, Equitumque & ipſum Ductorem, nec non Bartholomæum Epiſcopum Novarienſem, malè inter ſuos Cives à Clar. Lazaro Auguſtino Cotta, ut ſuo loco oſtendimus, relatum. Supradictus autem Georgius Vicecomes, ſive Scaramutia, obiit Anno E Chriſti MCCCCLVII., atque in Sacello D. Martini in Baſilica Euſtorgiana hujus Urbis tumulatus extitit, ubi ſequens Inſcriptio adhuc legitur:

HIC SITVS EST
SCARAMVTIA VICECOMES
EQVITVM CATAPHRACTORVM DVCTOR
QVEM PHILIPPVS MARIA VICECOMES
MEDIOLANI DVX
CHARVM HABVIT
ET HAC IPSA CELLA DONAVIT
III. NONAS SEPTEMBRIS MCCCCLVII.

Nnnnn Ad

Ad confirmandum quod diximus de hac Gente Aycarda, nunc de Vicecomitibus, non ingratum erit Lectoribus hîc adjicere verba Gaſparis Bugati, ſuo loco jam laudati, quæ leguntur in libro, cui titulus: „ Memoria Sacrariorum Monaſterii S. Euſtorgii Mediolani Ordinis Prædicatorum, à fundatione ejuſdem ad annum MDLXIV. „ MS. in fol. penes Cl. Sitonum; De prædicto autem Sacello S. Martini ſic ait: „ Cappella S. Martini fuit Dominorum Turrianorum, in qua ſepultus fuit Martinus Secundus de Turrianis, Mediolani Dominus, filius Caſſoni, mortuo Muſcâ Turriano; qui Martinus regnavit tantùm menſem unum, & mortuus eſt, & ſepultus in hac Cappella Divi Martini, anno MCCCVII., & in memoriam nominis ejus fabricata: (adſunt deforis Inſignia etiam nunc) „ quam Cappellam acceperunt Domini Vicecomites de Carimate, & de la Zelata; qui Vicecomites cùm eſſent Papienſes Nobiles Cives de Aycardis, benemeritique Joannis Galeacii primi Ducis Mediolani, & Filii Philippi Mariæ Ducis, ab eis adoptati fuerunt; & ſcripti in Domo Vicecomitum. „ Andreas verò noſter pro ſua virtute ab Æneа Sylvio, cui gratiſſimus extitit, laudatur. Et quidem non ignoramus Scriptorem hunc noſtrum anno MCCCCL. inter Novarienſis Urbis Patritios ac Decuriones locum promeruiſſe, quod Clariſſimus Lazarus Auguſtinus Cotta in ſuo Muſæo Novarienſi pag. 80. adnotavit. At quis non videat, id effectum fuiſſe in gratiam prælaudati Bartholomæi ipſius Fratris, qui per ea tempora ipſi Urbi ſacra Jura dabat, ut fuſiùs infra memorabimus? Certiſſimum quidem eſſe nos monuit doctiſſimus Sitonus publicis prolatis tabulis, Andream non Novariæ, ſed Carimati lucem vidiſſe, & quidem Bugati teſtimonio fulti, qui alterum adjicit cognomen de la Zelata, credimus in Statutis Novarienſibus pag. 211., quæ citat Cotta, legi potiùs de la Zelata, quam de Vellate, ut ipſe contendit; & mihi metipſi gratulor interim Opus ejuſdem MS. infra recenſendum nunc primùm eruditis Lectoribus proferre poſſe,

Videlicet:

I. Andreæ Vicecomitis, Dominici filii; Deſcriptio Caſtri Carimati, Terrarumque adjacentium; ad Reverendum D. Bartholomæum Epiſcopum Novarienſem. MS. in fol. in pergameno optimæ notæ. Extat in Bibliotheca Cæſarea Vindobonenſi, me monente Cl. olim, amiciſſimoque Equite Pio Nicolao Garellio Archiatro, ac Bibliothecario Caroli VI. Imperatoris nunquam periture recordationis, ex litteris ſuis die XVII Januarii, anni MDCCXXXII. datis, dum pro ejus erga me humanitate, nonnulla mihi ſubminiſtrabat ad hanc Bibliothecam meam Scriptorum Mediolanenſium exornandam, & utinam aliquando integrum eximiæ Vindobonenſis Bibliothecæ à tanto Auguſto, regiis verè ſumptibus adauctæ, Indicem Eruditus aliquis in lucem emittat.

II. Litteræ ad Æneam Cardinalem Senenſem, poſtea Pium II. Pontificem Maximum, ut eruitur à reſponſione ejuſdem Æneæ, data anno MCCCCLVII. ad Andream noſtrum, in qua condolet de morte Bartholomæi Epiſcopi ejuſdem fratris: In eadem quoque fit mentio Scaramuciæ, & Alexandri, de quibus ſupra verba fecimus: Eſt autem tenoris, ut ſequitur: „ Accepimus hodie litteras tuas, ante verò nullas; obitum Reverendi Patris Epiſcopi Novarienſis, unà tecum deploramus: Deus illi miſertus ſit, & locum pacis dederit. Vellemus audire de te meliora, & omnia tibi ad votum ſuccedere; nam te loco fratris amamus, cujus nobis amicitia quondam dulciſſima fuit, & nunc gratiſſima recordatio. Miramur Magnificum Scaramuciam, non te fraternis oculis intueri. Scribemus ſibi, & pro virili noſtra hortabimur, ne carnem ſuam deſerat. Laudamus Magnificum Alexandrum, qui tibi non deeſt & nomini ſuo ſatisfacit, cujus eſt eſſe liberalem. Nos ſi quando pinguior fortuna reſpexerit, non dabimus oblivioni Andream noſtrum, cui & pro ſua virtute tenemur, & quia ex illa domo natus eſt, cui debemus omnia, pro beneficiis, quæ inde accepimus. Vale. „
De eo agit Petrus Candidus Decembrius in Vita Ducis Philippi Mariæ Vicecomitis Cap. 53. pag. 27., Auguſtinus Oldoinus in Vitis S. R. E. Cardinalium, Tom. II. pag. 838., Stemma verò Genealogicum debeo Cl. Sitono noſtro ex Theatro ſuo erutum pag. 497. MS. in fol. penes Auctorem, reliqua dabimus in Bartholomæo ſuo loco.

MDCCLXXVII.

VICECOMES ANTONIUS MARIA.

Marchione Vercellino Maria Vicecomite patre, natales habuit, ex Amaſia, Antonius Maria, qui Sacris rebus deditus, Sacerdotalem vitam duxit uſque ad annum Redemptionis Chriſtianæ MDCCII., qui fuit ei ultimus. Vigent adhuc illius ingenii Monumenta, quæ ſequuntur, præcipuè Poëtica facultate, quâ plurimùm valuit,

Videlicet:

I. Poëmata Latina, atque Italica in laudem S. Joannis Baptiſtæ, S. Ignatii Loyolæ, aliorumque Sanctorum MS in fol. pagg. 64.
II. Carmina Heroica, atque Elogia varia. MS. in fol.
III. Orationes Academicæ. MS. in fol.
IV. Epigrammata varia. MS. in fol.
V. Eglogæ variæ, & Carmina Latina. MS. in fol.
VI. I Trionfi di Meleagro negli Amori di Atalanta, Opera per Muſica. MS. in fol.
Omnia inſcripſit parenti ſuo, Epiſtolis ad eundem in unoquoque Volumine appoſitis. Extant in Bibliotheca pluries à nobis laudata FF. Marchionum Vicecomitum.

MDCCLXXVIII.

VICECOMES ARCHANGELA GABRIELLA.

Equitem Gaſparem Ambroſium Vicecomitem, Ducalem Inſubriæ Senatorem, Poëtamque clariſſimum, cujus laudes ſuo dabimus loco, atque Cæciliam Simonettam Nobiliſſimos Conjuges, Archangela Gabriella Vicecomes Parentes habuit. Hæc in patria ſua Mediolanenſi non ſine ingenti Suorum diligentiâ educata, Sponſum ſibi Chriſtum deligens, Ordinem S. Auguſtini, in celeberrimo S. Marthæ, Parthenone, cujus jam toties incidit mentio, Inſtitutum profiteri voluit, dum eidem Virginum Cœnobio præeſſet B. Archangela Panigarola, quam ſupra congruo ſumus Elogio proſecuti. Sub tantæ Fœminæ magiſterio ſummos in via Domini progreſſus fecit, & cæteris Sodalibus vitæ integritate, virtutumque omnium ſplendore præfulſit. At cùm per ea tempora Antonius Bellottus S. Antonii Gratianopolitani, ut vocant, Commendatarius, Mediolani degeret, piiſſimiſque hortationibus, & Epiſtolis ipſius Cœnobii Sanctimoniales in divino amore frequentiùs accendere ſatageret; Vicecomes noſtra operæ pretium ſe facturam exiſtimavit, ſi tanti Viri ſcripta, & ſermones poſteritati commendaret. Id perquam ſedulò confecit, Volumini infra memorando ſingula inſerens, quæ Bellottus vel coram, vel per litteras tradiderat. Profitetur tamen in Præfatione, quam de ſuo adjecit, ſe Tractatus, & Epiſtolas ipſius Bellotti non eo ordine collegiſſe, quo ab eodem vel conſcripta, vel pronunciata fuerunt, ſed juxta ordinem Operum Dei, quæ in eis recenſentur. Quo migrarit è mortalibus anno, nobis hactenus eſt incompertum.

Scripſit igitur Codicem hoc titulo:

I. Varie Lettere, e Trattati Spirituali, ſcritti da Monſig. Antonio Bellotto Commendatore di S. Antonio di Granoble, inviati da lui alla Madre Arcangela Panigarola, raccolti da Suor Arcangela Gabriella Viſconti. MS. in fol. juſtæ molis, in Archivo ipſius Cœnobii Sanctæ Marthæ Mediolani.

Addi-

Addidit, ut diximus, de suo Præfationem, ubi plura satis eruditè tractat, quæ ad Divina Mysteria pertinent. Inter Conciones una est hoc titulo: „ Predica fatta per „ el Reverendo Commendator sopradicto nel anno „ 1521. el Sabbato Sancto, & poi scripta per la Vene- „ rabile Suor Blanca Caterina da Balsamo „.
De ea Sitonus noster doctissimus agit in Theatro suo Genealogico. MS. penes eundem pag. 484.

MDCCXXIX.

VICECOMES BARTHOLOMÆUS.

IN Articulo Andreæ Vicecomitis quædam jam diximus de Bartholomæo illius fratre, cujus nunc damus Elogium, præsertim verò quæ ad genesim amborum, atque parentes spectant, sicut etiam de cognomine fusiùs disseruimus. Superest nunc, ut ipsi Bartholomæo peculiaria prosequamur. Ab ipsa infantia bonis excultus artibus, & postmodum Clericalem amplexus vitam, Philippi Mariæ Mediolanensium è Vicecomitibus Ducis postremi Consiliarius creari meruit, cujus etiam nomine plures ad varios Principes Legationes obivit. Defuncto exinde Petro Petrozino Novariensi Episcopo, in ejus locum suffectus fuit die XII. mensis Decembris, anno reparatæ Salutis MCCCCXXIX. à Martino V. Summo Pontifice. Cùm autem sedente Eugenio IV. Mediolanensis Ducis nomine Legatione fungeretur in Urbe Româ, initâ conspiratione de Eugenio ipso in Ducis ejusdem potestatem tradendo, læsæ Majestatis reus, Florentiam à Pontifice ad causam dicendam evocatus est, criminisque convictus, ab Episcopatus honore dejectus fuit; quocirca ut Eugenii iram declinaret ad Basileense Concilium profûgit, ubi quoque Purpuram sibi à Felice V. Pseudopontifice collatam induit, atque ab Alberto Cæsare non tantùm vetera suæ Ecclesiæ privilegia confirmari obtinuit, verùm etiam S. Rom. Imperii Principis titulo cohonestatus est, anno MCCCCXXXVIII Felice postmodum Schisma ejurante, Purpuram Bartholomæus noster deposuit, atque à clementissimo Eugenio veniam patrati criminis, quod in publico Consistorio confessus fuerat, impetravit, deprecante Nicolao Albergato tituli Sanctæ Crucis Cardinali. Quin etiam Episcopatui restitutus est, curante prælaudato Philippo Maria Duce; quapropter Novariam regressus, cùm post obitum ejusdem Ducis, Franciscus Sfortia Insubrum Principatum obtinere niteretur, Novariensibus auctor fuit, ut secundâ obsidionis die Urbem Sfortiæ traderent; imò in Sabaudiam pergens, pacis fœdus inter Allobrogum Ducem, & Franciscum ipsum, anno MCCCCXLIX. sanciri curavit. Æneam Sylvium Piccolomineum, qui postea assumpto Pii II. nomine Universæ præfuit Ecclesiæ, à Secretis habuit, cujus etiam Epistolam in Bartholomæi obitu ad Andream fratrem conscriptam dedimus integram, ubi de Andrea ipso differebamus. Usus est insignibus familiæ Vicecomitum, quæ adhuc conspiciuntur in fronte Ædium Episcopalium in Insula Sancti Julii, adjecto lemmate: *Quo difficiliùs eò præclariùs*. Tot inter varias fortunæ vices sibi traditum populum rexit usque ad annum Christi MCCCCLVIII., quo mortalis esse desiit.

Elucubravit, & condidit

I. Statuta Ripariæ S. Julii, anno MCCCCXXXI.
II. Statuta Plebis Gaudiani, an. MCCCCXXX. & MCCCCXLV., quorum meminit Lazarus Augustinus Cotta, loco mox citando.

Agunt de ipso Ughellus Italiæ Sacræ Tomo IV. in Novariensibus Episcopis num. LXXII. Oldoinus in addit. ad Ciacconium Tomo II. col. 938., & in Vita Pii II. Jo. Ant. Campanus in Orat. funebri ipsius Pontif. Æneas Sylvius Piccolomineus in Comment., & in Epistolis. Jo. Simonetta in Sfortiade. Blondus Decad III. libro VI. Cotta in Musæo Novarien. pag. 80. S Antoninus in Chron. part. III. tit. 22. Cap. 10. Sitonus noster in Schedis, aliique plures.

MDCCLXXX.

VICECOMES BLANCA MARIA.

BLanca Maria Vicecomes Philippi Mariæ Mediolanensium è Vicecomitum stirpe Ducis postremi, atque Agnetis de Mayno Ambrosii genitæ filia, dieque XXXI. mensis Martii, anno MCCCCXXV. in lucem edita, quam vultu præsetulit majestatem, & speciem verè admirabilem, ingenii dotibus clariorem reddere fategit. Nupsit, volente patre, anno MCCCCXLI. Comiti Francisco Sfortiæ, assignatâ dotis nomine Urbe Cremonâ. At verò cùm in Philippo Maria ipsius Patre virilis Vicecomitum propago à Matthæo Magno deducta, pridie Idus Augusti, anno post Partum Virginis MCCCCXLVIII. defuncto exaruisset, post varias tandem vices Blanca Maria, & Conjux ejus Franciscus paterni Principatus hæredes, & successores publicè salutati sunt. Mirâ fuit clementiâ & benignitate prædita, numquam diutius rogari patiens, ut cuiquam prodesset, sed alacri semper animo in subditos sibi populos benefica. Captâ Placentiâ ita Viri deflexit animum, ut cùm Urbs illa divitiis affluens ab eo militibus in prædam data esset, ipsius tamen precibus flexus, sacra Deo loca, & Virginum præsertim Cœnobia ab injuriâ servari mandaverit. Aliorum potius commodis, quàm sibi nata omnium Italicorum Principum sibi conciliavit benevolentiam usque adeò, ut post Francisci Sfortiæ obitum, quamvis Venetis videretur licere in Mediolanensem Ducatum sumptis armis irrumpere, à bello tamen, donec Blanca Maria in vivis fuit, abstinuerint, quinimmo suppetias se adversùs quoscumque insurgentes hostes laturos spoponderint; quare finitimi omnes cognito Venetorum animo Principem Fœminam nunquam lacessere ausi sunt. Susceptos è Viro filios ipsa instituit & rexit tam prudenter, ut sanctiora maternis præcepta à Philosophis præstantissimis haurire non possent. Sacra Ædificia non pauca in Cremonensi præsertim Urbe, regiâ munificentiâ excitavit. Ingenio fuit peracuto, sedulâque optimorum Codicum lectione non contemnendam sibi comparavit eruditionem in latinis præsertim litteris, in quibus ipsam eminuisse plures inferiùs citandi testantur, satisque ostendit Oratio inferiùs recensenda, in qua difficile cognitu est, uter excellat, amor, an facundia. Anno demum Christi MCCCCLXVIII. ætatis suæ XLIII., die verò XXIII. mensis Octobris, in Oppido Melegnani piissimè diem clausit extremam. Extat Blancæ Epitaphium editum à Bartholomæo Petronio avunculo Benedicti Lampridii, Poëtæ, & Præceptoris filiorum Francisci Sfortiæ in hæc verba:

TRES ITALOS PROCERES TERRIS EGO BLANCA LATINIS
REGNANTES VIDI, FILIA, NVPTA, PARENS.

Alludendo, quòd Blanca esset Filia Philippi Mediol. Ducis, Uxor Francisci Sfortiæ, ac Genitrix Galeacii Mariæ.

Supersunt de ea quæ sequuntur,

I. Oratio ab eadem habita super cadaver Francisci Sfortiæ. Impressa est in Tomo XXI. Scriptor. Rerum Ital. coll. 775. & seq. ex MS. Codice Sfortiadis Joannis Simonettæ, qui servatur apud Comitem Antonium Simonettam.
II. Capitula XXXII. concessa Communitati Cremonæ, quæ incipiunt: „ Blanca Maria Vicecomes Ducissa „ Mediolani, & Papiæ, Angleriæque Comitissa, ac Ja- „ nuæ, & Cremonæ Domina, &c. Exigit jure merito „ præcipua fides, & devotio singularis Communitatis „ nostræ Cremonæ, &c. „ Dat. Mediolani die vigesimo primo Augusti MCCCCLXVI. MSS. in fol. pagg. 24. penes Advocatum Joannem de Sitonis de Scotia.
III. Decreta nonnulla inserta in libro inscripto: „ Antiqua „ Ducum Mediolani Decreta „ pagg. 362., & sequentibus.

Ora-

Oratio Parentalis Magistri Hieronymi Cribelli in laudem Illustrissimæ quondam Blancæ Mariæ. Incipit: „ Quæ duæ res ad dicendum fiduciæ plurimum, commoditatisque præbere solent &c.„ Est pagg. 16. lectu dignissima, in Cod. MS. Biblioth. Ambrosianæ, sign. T. num. 20. in 4.

Aliam Hippolytæ Mariæ ipsius filiæ in ejusdem commendationem memoravimus, cùm de illa ageremus suo loco.

Ad eam scripsit Epistolam Pius II. ne obstaret Viro in hostes Fidei arma capienti. Est inter ipsius Pontificis editas, num. L.

Commendant ipsam Augustinus ab Ecclesia in Theatro Fœminarum eruditarum pag. 97. Arisius in Cremona Litterata Tomo I. pag. 258., & Tomo III. pag. 331. Jacobus Philippus Bergomensis in lib. de Claris Mulieribus. Julius Cæsar Capaccius in Elogiis Mulierum Illustrium. Insigni autem Elogio laudatur in libro, cui titulus: „ Libro di M. Giovanni Boccaccio delle „ Donne Illustri, traddotto di latino in volgare per M. „ Giuseppe Bettussi, con un'aggiunta fatta dal medesi- „ mo d'altre Donne famose; e un'altra nuova giunta „ fatta per M. Francesco Serdonati. *In Fiorenza, per* „ *Filippo Giunti*, 1596. *in* 8. *pag.* 359. „ Memoratur etiam à Sitono nostro in Schedis suis, atque ab aliis non paucis.

MDCCLXXXI.

VICECOMES BONIFACIUS.

HErmes Vicecomes Ornavasii Baro, & Margarita Tettona Conjuges, Bonifacium filium susceperunt, cui inter Scriptores Novarienses locum dedit Cl. Cotta, utpote quia Bonifacius natales habuerat in Oppido Castelletti ad Ripam Verbani lacus Diœcesis Novariensis, sed ad ditionem Mediolanensem spectante, ideoque, ut alibi monuimus, non Novariensis, sed Mediolanensis censendus est. Cupiendum erat, quòd supradictus Auctor Musæi Novariensis, plura in medium de isto protulisset ad illustrandam non suam, sed hanc Mediolanensem Bibliothecam; nam præter annum mortis illius, qui fuit nostræ Redemptionis MDCCXXII nil aliud adjicere possumus ad ea, quæ nobis dedit idem Cotta. Monumenta verò suæ virtutis hæc sunt,

Scilicet:

I. La Plerida. Romanzo. *Milano*, 1686.
II. I Sfoghi del Genio. Al Signor Alessandro Litta. *Milano, presso l'Agnelli*, 1687. *in* 12.
Ex Musæo Novariensi supradicti Lazari Augustini Cottæ pag. 37., & ex Schedis Sitonianis.

MDCCLXXXII.

VICECOMES BRUTIUS.

LUchinus Vicecomes Mediolani Dominus, qui ex Isabella Flisca Luchinum novellum, & Ursinam filios legitimos habuit, ex Amasia quoque Brutium genuit, qui acris ingenii Vir in auxilium Alberti, atque Othonis Ducum Austriæ, contra Joannem Bohemiæ Regem missus, Coronâ, quam ipse capiti Viperæ imposuit, donari meruit; sed de hac re verba audiamus Gualvanei de la Flamma in Opusculo Historico, quod Cl. Muratorius dedit in Tom. XII. Rer. Italicar., & quæ verba denuo retulit in Tom. IV. Antiquitatum Italicarum, Dissertatione LIII pag. 694. „ Quum Bruzius Vicecomes Anno MCCCXXXVI. „ in Germaniâ militaret sub Ducibus Austriacis, ab „ ipsis *posse Coronam Auream super caput Briviæ* „ (idest Viperæ) *deferre ex maximâ gratiâ postulavit. Quod ipsi Duces Austriæ cum magnâ difficultate concesserunt, quia hæc solis Ducibus Austriæ quondam pro magno munere concessum fuit. Tenor Privilegii talis est: Nos Albertus, & Otto Duces Austriæ* &c. & infra: *Bruzio Vicecomiti, Viro strenuo, Militi concedimus, totique parentelæ Vicecomitum, videlicet illis, qui de Matthæo, & Uberto nati descenderunt, quod Coronam Auream possint portare super caput Biveræ in galeâ, & bandereis, & clypeis, titulo feudali* &c. Prætor Laudensibus datus, acerbè ipsos expilavit, atque à Patre deficiens penes Joannem de Ollegio, qui Bononiam usurpaverat, se contulit, à quo receptus, atque plurimi habitus, contra eumdem conspiravit; qua propter in exilium pulsus anno MCCCLVI. miserrimè obiit. Cl. Crescinbenius post ea, quæ de Brutio nostro dixit in libro „ Comentarj intorno all'Istoria della volgar Poesia „. Vol. II. par. 2. sic prosequitur: „ Compose egli in „ Poesia volgare, e non fu tra gl'infimi del tempo, „ che fioriva il Petrarca, per quello che portano al- „ cune poche sue cose Poetiche, le quali abbiamo „ trovate ne' suddetti Codici. Un testo a penna del- „ le Rime di lui si conservava dal Redi, il quale il „ nomina nelle Annotazioni al suo Ditirambo, e un „ altro ne tien seco il Bargiacchi in Firenze „. Nos verò ignoramus, an Carmina sint eadem à Crescinbenio indicata, & illa de quibus mox dicemus; quæ verò infra damus, Clar. amicissimoque Joanni Lamio, alibi laudato debemus,

Quæ sunt:

I. Morale di Messer Bruzi Bisconte (Visconti) di Melano. Incipit: „ Poichè cotanto m'a incitato il vero. „ Extant in Codice MS. num. IX. Pluteo O. In Bibliotheca Ricardina Florentiæ. Eadem est, quæ reperitur in altero Codice MS. ejusdem Bibliothecæ, num. XLII. Pluteo IV., sed hoc initium habet: „ Poichè „ cotanto mi è nomato il vero. „
II. Morale altra del medesimo, sic incipit: „ Mal d'amor „ parla, chi d'amor non sente. „ Extat in supradicto Codice Ricardino, num. IX. in Pluteo O.
Eandem quoque habet Codex num X. ejusdem Bibliothecæ, atque in eodem Pluteo, sed hoc titulo: „ Can- „ zon Domini Bruxii de Vicecom. de Mediolano. „
III. Morale altra dello stesso, mandata alle Giovane Fiorentine per la Dama sua morta. Incipit: „ Se mac- „ chie molte, o se più brutti segni. „ Extant in Codice num. XII. ejusdem Plutei O. ut supra.
IV. Morale altra dello stesso; sic exorditur: „ Quasi come „ imperfetta creatura. „ Est in Codice num. XXI. supradicti Plutei O. in eadem Bibliotheca.
V. Rime dello stesso. Cod. MS. apud celeberrimum Redium, ex Crescinbenio, ut supra.
Montfauconius in sua Bibliotheca Bibliothecarum MSS. Tom. II. pag. 321. Carmina varia Italica Brutii nostri enunciat extare in Bibliotheca Ricardina Florentiæ, in quatuor Codicibus MSS., sed ea sunt, quæ supra retulimus.
Quandoquidem verò de Brutio Vicecomite agimus, gratam Eruditis Viris rem nos facturos esse arbitramur, si Codicem membranaceum perelegantem, in fol. in Archintea Bibl. servatum, optimis miniaturis, & auro exornatum protulerimus. Hunc præfert titulum: „ Incipit Cantica ad gloriam & honorem Magnifici Mili- „ tis Domini Brutii nati incliti, ac illustris Principis Do- „ mini Luchini Vicecomitis de Mediolano, in qua tra- „ ctatur de Virtutibus & Scientiis vulgarizatis. Amen. „ Tum cernitur effigies ipsius Brutii in albo equo sedentis, puerili ferè specie, capite velo purpureo contecto, his supra verticem verbis appositis: *Dominus Brutius Vicecomes*: Equites alii duo in equis albis Brutium medium tenent, quorum, qui ad dexteram visitur, armatus est, inscripto lemmate: *Vigor*. Alter verò in disputantis morem brachia componens, capite pileo quodam contecto, hisce siglis notatur: *Sensus*. Equum Brutii binæ fœminæ Vestibus ad terram usque fluentibus indutæ per frœnum ducunt; quæ ad dexteram sub pedibus habet: *Circumspectio*; quæ autem ad sinistram alata est, & eodem loco scriptum legitur: *Intelligentia*. Ante equum Brutii genuflexus Vir aspicitur maturâ jam frontis specie, sub quo notatur: *Compositor Operis*. Hunc geminæ mulieres utrinque manu sinistra sustentare videntur. Quæ dextrorsum regio amictu, & corona insignita supernè scriptum habet: *Discretio mater virtutum*. Alia coccineâ Veste ornata: *Docilitas mater scientiarum*. Opus ipsum metro

metro Italico, quamvis rudi compositum est, atque Carmina non distinctè, sed nullo intervallo, ut solet, apposito scripta sunt. In hunc enim modum inchoatur Liber: „ De Chavalieri chavi dongelle voscho. „ Possa ch a voi prima parlar ci piacque. A noi diteci „ o naque quello a chi guidan queste el caval bianco &c. „ In postrema libri pagina hæc habentur: „ I vo chanzon, che per tutta l'Europa. Tu vadi & ai barun, „ ch Italia rezeno: Di si taureno e lezeno. Bartholo- „ meo da Bologna di Bartoli me se perch io mincar- „ tholi cum miser Bruze efeme a lui depinzere &c. „ Implet paginas XX., estque optimæ notæ litteris rubro-nigris.

De Brutio agunt Matthæus Villanus in Histor. lib. VI. cap. 61. Franciscus Redius in Ditirambo pagg. 120., & 236. Tristanus Chalcus in Genealogia Vicecomitum, MS. in fol. penes Advocatum Sitonum, aliique plures.

A

MDCCLXXXIII.

B

VICECOMES CAROLUS.

CÆsar Vicecomes ex Condominis Albizati, & Margarita de Comitibus illustres conjuges Mediolanenses, Carolum hunc genuerunt, qui Juribus tam Cæsareis, quàm Pontificiis peregregiè eruditus J. PP. Collegio hujus Urbis adscriptus est anno Reparationis nostræ MDXLV. Ejus mores, atque virtutes laudavit Crescinbenius loco subter adnotando Elogio his verbis conscripto: „ Carlo Visconti Mila- „ nese, Cavaliere, letterato di costume tanto grave, „ e severo, quanto cortese, fu assai dedito alle Fe- „ ste, come Tornei, Pompe, Comparse di nobile, „ e pellegrina invenzione; e in Patria bene spesso „ soleva farne. Morì egli circa il MDL., e un Sag- „ gio di sue Rime si legge tra quelle di Anton Fran- „ cesco Rainerio, impresse *in Venezia*, 1554. „ Mirum tamen est, quòd Crescinbenius Vir alioquin diligentissimus, minimè animadverterit, Carolum hunc Vicecomitem, eundem fuisse, qui ad Sacram Purpuram elatus extitit anno MDLXV., & è vivis eodem anno sublatus fuit, non verò anno MDL., ut malè ipse adnotavit. Musas igitur summopere coluit donec Senatoria dignitate in Patria exornatus, ob doctrinam, prudentiamque suam eximiam, Pontificis nomine apud Catholicum Hispaniarum Regem Philippum II. anno Sal. MDLX. Legatione functus est. Dein à Pio IV. Prothonotarius Apostolicus annò MDLXI., & mox Albintimiliensis Ecclesiæ Episcopus electus Concilio Tridentino interfuit, maximisque pro rebus ad ipsum Concilium pertinentibus, à Cardinalibus Legatis eidem Universali Synodo Præsidentibus, Romam ad ipsum Pontificem missus est. Tandem anno MDLXV., Sacrâ Purpurâ ab ipso Pontifice insignitus, Presbyter tituli SS. Viti, & Modesti in macello Martyrum renunciari meruit, dieque VI. mensis Julii ejusdem anni Ecclesia Ferentina administranda ei tradita fuit. Immaturâ morte præventus die Sabbati Idibus Novembris, anno eodem MDCLXV., ætatis XLII., horâ secundâ noctis, Romæ in Quirinali è vitâ migravit. Jacet in Ecclesiâ sui tituli, ubi ad dexteram majoris Aræ marmoreum Sepulchrum cum sequenti Elogio ipsi positum fuit:

D. O. M.
CAROLO VICECOMITI MEDIOLANENSI
S. R. E. CARDINALI
QVI PIO IV. PONT. MAX.
E SENATV REGIO AD EPISCOPATVM
INDE AD CARDINALATVM PROVECTVS
MVLTIS AD REGES IMPERATORESQVE LEGATIONIBVS
SVMMA CVM LAVDE FVNCTVS
VETVSTISSIMAE GENTIS SVAE
NOBILITATI PRAECLARAE
OMNI PARTE RESPONDIT
VIXIT ANN. XLII.
OBIIT ROMAE
IDIBVS NOVEMB. AN. SAL. MDLXV.
CAROLVS VICECOMES ALBIZATI COMES
MAGNO PATRVO B. M. P.

Corrigendus itaque est Ferdinandus Ughellus, qui Carolo sepulchrum malè assignavit in Templo Sanctæ Mariæ de Populo. Scripsit Vir iste egregius tam juvenis, quàm provectâ ætate, quæ sequuntur,

C

Videlicet:

I. Carmina Italica (vulgò *Sonetti*) num. VII. Extant in libro, cui titulus: „ Raccolta de Sonetti degli Accademici Trasformati di Milano. *Ivi, per M. Antonio Borgi nel* 1548. *del mese di Decembre.*

II. Aliud simile legitur inter Carmina Antonii Francisci Raynerii, qui asserit se composuisse librum inscriptum: „ Le Pompe „ instante Carolo nostro Vicecomite, quem vocat „ Cavaliere ornato di somma „ erudizione, e pratico di belle lettere. „

III. Epigrammata nonnulla Latina, extant inter Carmina Publii Francisci Spinulæ, de quo jam egimus, & cujus Ode VI. inscripta est Carolo Vicecomiti Cæsaris filio, ad Pium IV. Pont. Maximum Legato.

IV. Relazione dalla Corte di Spagna fatta a Pio IV. l'anno MDLXIV. sic incipit: „ Dopo la Relazio- „ ne, che ho fatta a Vostra Santità, e per Lettere, „ ed a bocca ec. „ Extat MS. in Bibliotheca Comitis Pauli Montii.

V. Orationem ad Patres Synodi Tridentinæ, quæ legitur in Sessione XXII., ipsamque Legati pleniori voce Pontifici laudarunt.
VI. Orationem ad Pium IV. habitam, uti ex Bulla ejusdem Pontificis, in quibusdam precibus datis ab altero Vicecomite pro ingressu in Collegium J. PP. Mediol.
VII. Relationes Sacri Concilii Tridentini, ex Ciaconio.
VIII. Epistolas plures ad Sanctum Carolum Borromæum è Concilio Tridentino, scriptæ annis MDLXII., & MDLXIII. Extare in Regia Bibliotheca Parisiensi, Cod. 506. afferit Montfauconius in sua Bibliotheca Bibliothecarum MSS. Tom. II. pag. 261. Ignoramus autem, an sint ipsæ, quæ reperiuntur autographæ in magna Collectione Epistolarum ejusdem Sancti in Bibliotheca Ambrosiana, quas vidimus, & non sine ingenti delectatione legimus.
IX. Alias duobus Voluminibus comprehensæ ex eodem Concilio ad ipsum S. Carolum scriptas, cum pluribus Monumentis ejusd. Concilii, quæ servantur MSS. in Biblioth. S. Vincentii Vesuntionensis. Ita afferit Montfauconius supradictus in lib. supracitato, pag. 1192. Iidem Codices forsan sunt, quos sub hoc titulo: „ Depeches Italiennes de M. Visconti Non„ ce du Pape au Concile de Trente, addressées au „ Card. Borromée, 1562. „ servat Regia Parisiensis num. 10041. & 10042., ut afferit Montfauconius in Opere supracitato Tom. II. pag. 895. Ex istis indubio sumus, an instructa fuerit, necne, editio Hagæ-Comitum nonnullarum Epistolarum Ital., & Gal. sub hoc titulo: „ Lettres du Nonce Visconti. „ in 8.

Laudatur in libro: „ Letture di Girolamo Ruscelli „ sopra un Sonetto dell' Illustrissimo Signor Marchese „ della Terza, alla divina Signora Marchesa del „ Vasto. „ *Venezia, per Gio. Griffio*, 1552. *pagg.* 66. *in* 4.

Celebratur quoque ab Ughello in Episcopis Albintimilliensibus, à Ciaconio in Vitis Cardinalium, Tom. III. pag. 963., à Sitono in Chron. J. PP. Coll. Mediol. pag. 113. art. 464., & in suo Theatro Genealogico pag. 482. MS. penes eundem, à Crescinbenio in libro inscripto: „ Commentarj intorno all' Isto„ ria della volgare Poesia. „ Vol. IV. Lib. II. Cap. 59. pag. 94., & à Picinello in suo Athenæo Mediolanensi pag. 132., ubi tamen Carolum istum cum altero ejusdem nominis seniore confundit.

MDCCLXXXIV.

VICECOMES CATHARINA.

CAtharina Vicecomes Borromæa à Comite Ludovico Ducali Senatore, & Mediolanensis Urbis Decurione, ex Blanca Alciata Conjuge, circa XV. Sæculi finem suscepta, sic ab ineunte ætate liberalibus operam dedit studiis, ut inter clarissimas suæ tempestatis Matronas jure fuerit computata. Latinas enim & Etruscas adamavit litteras, quâ ex animi culturâ tantùm hausit eruditionis, ut Viris etiam doctissimis admirationi esset, tunc præsertim cùm vel Italica condidit Carmina, vel Epistolas conscribere aggressa est. In familiaribus etiam colloquiis è Veterum Sapientum Codicibus petitas sententias miscere identidem consueverat, stupentibus omnibus tantam in Muliere memoriæ vim, atque extemporaneam, & quæ lucernam non redoleret, eloquentiam. Nupsit anno MDXIII. Manfredo Pompeji Landi Complani Comitis filio, quocirca Viri lares secuta Placentiam concessit, ubi reliquum vitæ inter litterarum oblectamenta traduxit ad annum circiter MDLVI.

Memorantur illius

I. Carmina plura Italica, &
II. Epistolæ pariter Italicæ singulari doctrina refertæ ab Augustino ab Ecclesia loco infra citando, sed ubi nunc serventur, Scriptor ipse non indicat. Hæc certè nunquam publicam vidisse lucem suspicamur.

Laudatur à citato Augustino ab Ecclesia in Theatro Fœminarum eruditarum, pag. 119., & ab humanissimo J.C. Sitono nostro nedum in Schedis, sed etiam in Theatro Genealogico, MS. in fol. penes eundem, pagg. 259., & 482.

MDCCLXXXV.

VICECOMES CHRISTOPHORUS.

EX quonam Vicecomitum ramo ortus sit Christophorus, de quo nunc loquimur, à nemine hactenùs edocti fuimus. Picinellus, qui in suo Athenæo ipsius meminit, pauca verba à solo libri titulo delibata in medium detulit, haudquaquam ad afferendam in hisce tenebris aliquam lucem opportuna. Damus igitur ex integro eundem titulum, ut Lector benevolus à seipso agnoscat ætatem Auctoris, ineunte Sæculo XVI. florentis: Reliqua omnia desiderantur.

Opusculum ejusdem sic inscribitur:

I. Trattato delle Guerre di sua memoria del Signor Capitano Cristoforo Visconti Milanese, diviso in due parti; Nella prima si narrano le Guerre successe nel Piemonte tra l'Imperator Carlo V., ed il Re Arrigo di Francia, & al Tronto sotto Civitella tra Monsieur di Guisa, per Papa Paolo IV., ed il Duca d'Alba, per Filippo II. Re di Spagna. Nella seconda descrivesi la Ribellione dell' Isola di Corsica dalli Signori Genovesi, procurata da Santi Piero Corso, Colonello di Carlo IX. Re di Francia, cose accadute dall' anno MDXLVIII. al MDLXVIII., alle quali l'Autore intervenne. *Lucca, per il Busdrago*, 1600. *in* 8.

Videndus supradictus Picinellus pag. 159.

MDCCLXXXVI.

VICECOMES FABRITIUS.

FAbritius Vicecomes, Hieronymi ex Condominis Lavaniæ, & Valliani in Comitatu Laudensi, & Hippolytæ Besutiæ conjugum filius, inter Academicos Parthenia minoris Universitatis Braydensis floruit, vergente ad finem Sæculo XVI. Solutâ & strictâ oratione excelluit, ut videre est ab infra recensendis ejusdem lucubrationibus. Dolemus verò, quòd annum, quo è vivis abiit, & ejus Scripta, forsan doctrinæ solidioris, nullus nobis indicaverit. Alii post me Collectores uberiora quandoque dabunt.

Hæc vidimus de ipso:

I. Rime di Fabrizio Visconti. Carmina LVII., vulgò *Sonetti*, in laudem plurium Sanctorum, quos inter sunt B. Carolus Borromæus, B. Philippus Nerius, B. Ignatius Loyola Soc. Jesu, aliique: nonnulla alia quoque „ Elegie, e Madrigali „ nuncupata, num. CII. *Milano, nella Stamperia Arcivescovile*, 1589. *in* 4.
II. Ragionamento sopra l'Impresa dell' Accademia Partenia minore di Milano. Multa eruditione refertus est. Extat in lib. cui titulus: „ Imprese di tre Accade„ mie Partenie con le di loro dichiarazioni, raccolte „ da Gio. Battista Piccaglia. „ 1603. in 4.
III. Alium Sermonem ignoti Auctoris in laudem latinæ linguæ, in Italicam vertit. Extat in libro inscripto: „ Impresa dell' Accademia Partenia minore, eretta già „ nel Collegio della Compagnia di Gesù in Milano, con „ un Discorso recitatovi sopra la lingua latina, e poi „ dato in luce nella volgare da Fabrizio Visconte, uno „ degli Accademici. „ *Milano, nella Stamperia del q. Pacifico Ponzio*, 1598. *in* 4.

Memoratur ab Abbate Picinello in suo Athenæo, pag. 180., & à Cinello in Biblioth. Vol. Pluteo XXII.

MDCCLXXXVII.

VICECOMES FEDERICUS.

FEdericum Vicecomitem Carolus Comes, Eques, Mediolanensis Decurio, Regius Quæstor, Ducalisque Ærarii generalis Præfectus, atque Francisca Perona è S. Martini Comitibus, conjuges nobilissimi genuere. A teneris, quod ajunt, unguiculis magnæ indolis specimen dedit Federicus noster, & pro sui generis dignitate educatus, nihil reliquit, quod ad animi culturam conduceret. Cùm peractis minoribus studiis ad Jurisperitiem se convertisset, ita Cæsareas & Pontificias Sanctiones didicit, ut Togam adeptus inter Collegiatos Jurisconsultos Mediolanenses sedem nactus fuerit, anno postquam redemptus est Orbis MDCXLIV. Mox cùm jam inter Clericos computatus totum se divinis obsequiis addixisset, Primicerii dignitatem in Basilica Metropolitana anno MDCXLVI. obtinuit. Verumtamen haud multò post Romam pergens ad amplissimos Ecclesiasticos honores sibi viam aperuit; nam Apostolicus Protonotarius, & utriusque Signaturæ Referendarius pronunciatus, mox ex Tyburtina, Typhernate, & Montisalti Præfecturâ Rotæ Auditor creatus est. Jamque Monasterio Sancti Antonii, Cremonensis Diœcesis, fidei illius commendato, cùm Alphonsus Cardinalis Litta V. Kal. Septembris, anno MDCLXXIX. migrasset ad plures, in ejus locum Mediolanensi Ecclesiæ præfectus fuit ab Venerabili Innocentio XI Pont. Max. die XXV. mensis Junii, anno Partus Virginei MDCLXXXI., à quo etiam Kal. Decemb. ejusdem anni inter S. R. E. Cardinales collato Presbyterali titulo S. Alexii meruit cooptari. Vix Archiepiscopatus possessione initâ, S. Caroli Borromæi virtutes, & immortalia sequi statuit exempla, totis adnixus viribus, ut quæ circa Ecclesiasticam disciplinam, & morum populi reformationem Sanctissimus ille Præsul quondam statuerat, ad amussim ab omnibus servarentur. In majori Urbis hujus Seminario instituta jampridem à Federico Cardinali Borromæo Philosophiæ, & Theologiæ gymnasia rursus aperuit, doctissimis Viris constitutis, qui Clericos Alumnos instituerent, quibus non parùm creabat incommodi ad Braydensem Academiam quotidie se conferre, ut has discerent facultates. Et ne Societati Jesu omnibus nominibus commendabili quidquam detraxisse videretur, eidem Nobilium Adolescentium Collegium antea à prælaudato Sancto Carolo Oblatis Sacerdotibus traditum, regendum attribuit. Non semel Diœcesim Universam lustravit, collectâque Synodo prudentissimas tulit leges ad commissi gregis utilitatem. Ambrosianam Ecclesiam annos circiter XII. vigilantissimè administravit, cùmque die VII. mensis Januarii, anno MDCXCIII. desideratus fuisset, in Templo Maximo tumulatus est, hoc Elogio apposito:

FEDERICVS CARDINALIS
VICECOMES
ARCHIEPISCOPVS MEDIOLANI
OBIIT SEPTIMO IDVS IANVARII
ANNO MDCXCIII.

Eruditionem illius hæc docent.

I. Decisiones Rotæ Romanæ, quæ extant MSS. in Archivo molis Æliæ.
II. Synodus Diœcesana ab ipso habita.

Plura quoque edita sunt in ejus commendationem, nimirum:

Milano consolato nell' elezione a questo Arcivescovado, e promozione alla sagra Porpora dell' Eminentissimo Federico Visconti, colla sua solennissima Entrata seguita a' XI. Gennajo MDCLXXXII., e Fonzioni antecedenti. Racconto di Luigi Pioni Cancelliere dell' Illustrissimo Tribunale di Provisione di detta Città. *Milano*, *per M. A. P. Malatesta*, *in* 4. De hoc libro in Pionio jam dictum est.

Relazione dell' Apparato fatto dagl' Illustrissimi Abati, e Collegio de Signori Giureconsulti per la promozione, e ricevimento dell' Eminentissimo Sig. Cardinal Federico Visconti. *Milano*, 1682. *in* 4.

Applausi nella Visita fatta del Borgo di Tradate dall' Eminentissimo Sig. Cardinal Federico Visconti Arcivescovo di Milano l' anno MDCLXXXVII. *Milano*, *in* 4.

Ipsum laudat Ughellus Ital. Sac. Tomo IV. in Mediolanen. num. CXXIV., & Sitonus noster doctissimus in Chron. Coll. J. PP. art. 934. pag. 215.

MDCCLXXXVIII.

VICECOMES GALEACIUS.

JOannes Baptista Vicecomes armorum ductor, nec non Violanta item Vicecomes ex Condominis Summæ Galeacium istum genuerunt, qui anno Christi MDLXVI. Collegium Jurisconsultorum patriæ ingressus est. Inter Regii Fisci Patronos tam prudenter, tam doctè se gessit, ut brevì Senatoriam Cathedram ascendere meruerit. Excellentissimi hujus Cœtus nomine ad Gregorium XIV. Pontificem Maximum Orator missus fuit. Rerum patriæ diligentissimus scrutator, atque collector, Compendium Historiæ ejusdem meditabatur, quemadmodum ab ejus Scriptis, quæ vidimus, facilè agnoscitur. Fratrem habuit eximium S. R. E. Cardinalem, & Mediolani Archiepiscopum Gasparem Vicecomitem. Dolendum est, quòd ejus hæreditas in duas divisa partes, etiam quoad ejus ingenii monumenta spectabat, miserè deperdita sit. Ex iis verò, quæ præ manibus habuimus, nonnulla excerpere datum nobis est subter referenda. E vivis excessit anno MDCVII.

Supersunt tamen de ipso:

I. Oratio Latina in laudem Margaritæ Austriacæ. Extat in lib. cui titulus: „ Orazioni, e Poemi dell' Accademia Affidata, per le Nozze di Margarita d'Austria con Filippo Re di Spagna. „ *Pavia*, 1599. *in* 4.
II. Oratio habita coram Pontifice Gregorio XIV. MS. in fol.
III. Prælium Parabiaghi ab eo Latinè factum, ex Chronica de Garbagnate. MS. in fol. pagg. 18.
IV. Compendium Chronicæ Galvanei Flammæ. MS Autog. in fol. pagg. 20. Adsunt omnes MSS. in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.
V. Vota Fiscalia Vol. IV. in fol., ut ipsemet asserit in quadam notula, propria manu scripta.
VI. Repertorium Juris Vol. II. in fol. magnæ molis, ex eadem notula.

In laudem ipsius, & Gasparis Archiepiscopi ejus fratris legi Epigramma Latinum Herculis Cimiliocti inter istius Poëmata.

Epistola Juliani Goselini ad eundem est inter hujus litteras, pag. 52.

Annibalis Guaschi ad eundem Epistolæ Italicæ duæ Extant inter Epistolas Guaschi, editas *Mediolani apud Pontium & Picaleam*, 1601.

De eo Sitonus noster in Chron. Coll. J. PP. Mediol. pag. 135. art. 576.

MDCCLXXIX.

A

MDCCLXXXIX.

VICECOMES DE ARAGONIA GALEACIUS.

PRæstantissimus Eques Albertus Vicecomes Ducalis Consiliarius, ac Senator, nec non armorum Ductor celeberrimus, ob ejus præclarissima gesta, anno MCCCCLXIV. favore Ferdinandi Neapolis, & Siciliæ Regis peracta, in Regiam Aragoniam Familiam assumptus fuit, ideoque ejus posteri Vicecomites de Aragonia nuncupantur. Germen illius est Galeacius, de quo nunc est sermo, ex Cæsare Francisco, & Clara Isabella Picena conjugibus natus, qui majorum suorum exemplis permotus, totus ad studia se contulit, breviterque ingenio, ut erat perspicacissimo, Causarum Patroni nomen eximium sibi meruit, deinde à Consultationibus Sanctissimæ Inquisitionis, Regiisque muneribus exornatus, Patriæ Præfecturam, plaudentibus omnibus, peregit, annis MDCXCIV. & MDCCIV. Sed non tantùm ut Juris Consultus celeberrimus floruit, verùm etiam Orator non infimæ notæ, nam in Collegio J. PP. hujus Urbis in quo sedere & ipse cœperat anno MDCLXXIV. plures è suggestu habuit Latinos sermones elegantissimos, ut infra. Obiit anno MDCCXV. die XXX. mensis Octobris, tumulatusque extitit apud Suos in Ecclesia Parochiali Castri Ollegii, quod unum est ex aliis nobilissimis Feudis istius familiæ. Gloriari meritò potest Galeacius hic filium suscepisse Albertum adhuc superstitem tot virtutibus exornatum, ut post ter Præfecturam Patriæ peractam, Senatoriam Cathedram meruerit obtinere, anno nuperrimè transacto.

De Galeacio habemus, quæ sequuntur.

I. Oratio habita die Sabb. XXV. Augusti MDCLXXXV. pro Daniele Birago, occasione cooptationis ejusdem in Coll. J. PP. Mediolani. *Ibidem*, 1685. *in fol.*

II. Oratio quum in Coll. J. PP. Mediol. cooptaretur Eminentiss. Cardinalis Aloysius Homodeus. *Mediol. apud Quintum*, 1692. *in* 4.

III. Consultatio Juridica, est num. CCCCLIX. apud Clar. Mansium. T. V. *Lucæ*, 1685.

IV. Mediolanensis Dardanaria. Dissertatio est Juridica pro rebus ad Annonam spectantibus, laudatissima. *Mediolani*, 1694. *in fol.*

V. Allegationes plures. Ext. in Collect. Archintea, aliorumque J PP. Mediolanensium, inter quas eminent nonnullæ Defensiones Criminales eruditissimæ.

VI. Informatio juris & facti pro jure Patronatus Prioratus Ecclesiarum Sanctæ Mariæ de Barro, territorii Invorii inferioris, & SS. Jacobi, & Philippi in territorio Burgi Ticini, Diœcesis Novariensis, spectante J. C. Collegiato Mediolani Galeacio Vicecomite de Aragonia. Impress. *Mediol.* 1703. *in fol*, ipsomet J. C. C. Galeacio pro Domo sua scribente; extat penes Advocatum Joannem Sitonum de Scotia.

Eumdem cum laude memorant Mansius in Consil. 462. Torre de Majoratibus Italiæ in Tom. I. Cap. 41. §. 7. num. 98., & 101. Julianus Porta in Historia Alexandriæ, pag. 276. Balthassar Paravicinus in Libro: „ Milano sempre grande „ pag. 62. Joannes Josephus Valianus in Hist. Verbani Lacus, Cap. 21. pag. 268. Cotta in Musæo Novariensi, pag. 131. artic. 314., & Sitonus noster in Chron. J. PP. pag. 19., & 232. artic. 1055.

B

MDCCXC.

VICECOMES GASPAR.

DE Gaspare, seu Gaspare Ambrosio Vicecomite, breviter me expediam, nam abundè de ipso jam egit Cl. Saxius noster in sua Historia Typographica, ad an. MCCCCXCIII. Ejus parens illi Gaspar alter Vicecomes fuit Ducalis Feudatarius Bremidæ in Diœcesi Papiensi, Eques auratus, Ducalisque Consiliarius, Mater verò Margarita Alciata nobilissimi conjuges. Eques & ipse auratus, nec non Ducalis Senator extitit noster, qui in uxorem duxit Cæciliam Simonettam, Magnifici Equitis Cichi, Ducalis primarii Secretarii filiam, ex qua genuit Archangelam Gabriellam, cujus supra in Artic. MDCCLXXVIII. perhonorificè meminimus. Gasparinus quoque vocabatur, & Ludovico Mauro, Mediol. Duci, summoperè charus extitit, atque ut Poëta celeberrimus ab infrascriptis, aliisque Auctoribus, summoperè celebratur, immo ad calcem Expositionum Italicarum Hieronymi Spreafici in Petrarchæ Carmina habetur, Gasparem nostrum Squarciafico ipsi commodasse suum correctissimum Petrarchæ Codicem, ipsumque Vicecomitem eodem pollere stylo Petrarchæ, proximioremque fuisse hujus Poëtæ perfectioni omnibus, qui Carmina post Petrarcham scripsere. Paulus Moriggia, loco infra memorando, asserit Gasparem istum à Consiliis etiam extitisse Galeacii Sfortiæ Mediolanensis Ducis, suumque ad varios Principes Oratorem missum, nec non in linguis Latinâ, Græcâ, Hebraicâ, Italicâque doctissimum, ac in eisdem plura scripsisse. Tristanus Chalcus in sua Genealogia Vicecomitum MS. penes Cl. Sitonum, Poëtam nostrum laudat uti Musicum peritissimum; sed quantùm in arte Poëtica valeret, satis, superque ostendunt Opera ipsius infra memoranda, quæ nobis tantùm supersunt; plura quoque haberemus, nisi mors ipsum nimis citò rapuerit, quod accidit die VIII. mensis Martii, anno MCCCCXCIX., ætatis suæ XXXVIII.

C

Hæc de eo damus:

I. Rithmi del Magnifico Messer Gaspare Visconti; in fine sic legitur: „ Dulcinus pro Cornigero. Ne elegantissimi Operis lepos mellifluus temporis edacis injuriâ „ tibi Lector optime aliquando periret, aut Illustrissimi „ Auctoris inclita memoria ævo obliteraretur; ne etiam „ posteritas hac delectatione defraudata cupidineis lusibus careret. F. Tantius Corniger Poëta Mediolanensis hos Rithmos, Magnifici, & splendidissimi Equitis „ Gasparis Vicecomitis linguâ vernaculâ compositos, „ quamquam invito Domino, in mille exempla imprimi jussit. *Mediolani, anno à Salutifero Partu MCCCCLXXXXIII. IV. Cal Martias. Finis* „ *in* 4. Librum Auctor nuncupavit Illustri Domino Nicolao Vicecomiti. Ad calcem adest Carmen Italicum, vulgò *Sonetto*, Stephani Dulcinii in commendationem Operis atque nonnulla aliorum Epigrammata, nempe Francisci Tantii, alibi à nobis laudati, Jo. Antonii Peggii, Dominici Maccanei, & Pauli Lanterii. Exemplar unum extat apud me, alterum verò possidet Bononiæ Alexander Branchetta Concivis meus amicissimus.

D

II. Poema, di Paolo, e Daria amanti. Canti VIII. in ottava rima. In fine sic habet: „ Impresso *per Magistro Filippo Mantegatio dicto el Cassano, in la Excellentissima Cittade de Melano, nell' anno* 1480. *XV. a dì* „ *primo de Aprile*, (*scilicet MCCCCLXXXXV.*) *in* 4. Presbyter Jo Steph. Vicomercatus Canonicus Papiensis curavit hujus Poëmatis editionem, in qua adest Epistola nuncupatoria Auctoris ad Ludovicum Maurum Mediolani Ducem.

E

III. Rime di Gaspare Visconti MS. in 4. Codex præstantissimus non tantùm bonitate Carminum, verùmetiam scripturæ præstantiâ, estque illud ipsum, quod Beatrici Mediolani Ducissæ, ab Auctore dicatum, datumque est, flavescentibus membranis, aureisque totum &

arge-

argenteis caracteribus descriptum, aureis verò laminis auro, malroque obductis inclusum, quod mihi perhumaniter ostendit P. D. Petrus Gratiolus è Congregatione Barnabitarum, nunc Bononiæ apud Suos Præpositus, Concivis meus suavissimus, servaturque in Collegio S. Barnabæ Mediolani. Haud scio an præstantior formâ MS. reperiatur, estque ei titulus: „ Ad „ Illustrissimam Dominam Beatricem Sf. Ducissam Me„ diolani Anglam Dominam suam maximè colendam, „ ejus humilimus servitor Gaspar Vicecomes. „ Post titulum adest Italica Præfatio solutâ Oratione conscriptâ, quæ item est Operis Dedicatio. Sequuntur CLIX. Poëmata brevia, vulgò *Sonetti*, quorum CXLV. sunt ejusdem Auctoris, XIV verò nonnullorum ad Vicecomitem, de quibus alibi mentio fit in hac Bibliotheca. Ipsum vidi etiam in Bibliotheca centies laudata Fratrum Marchionum Vicecomitum sic inscriptum: „ A la „ Illustrissima & Excellentissima Madonna, Madonna „ Beatrice Angla Estense Duchessa di Melano, e molto „ mia honoranda Madonna, devotissimus servitor Ga„ spar Vicecomes Miles & Ducalis Consiliarius. „ MS. in fol. optimæ notæ.

IV. Opere Poetiche del Petrarca, da Gaspare Visconti emendate &c. *Milano*, 1494. Vide Clar. Saxii Historiam Typographicam Mediol.

Lancinus Curtius in Sylvarum lib. 6. pag. 225. ad eum scripsit Rithmum Acrostichum; Item lib 9. pag. 177., alium prolixiorem, eum laudans, cecinit, ubi indicat ex Ordine Equestri fuisse.

Inter Epistolas Francisci Philelphi, editionis Venetæ anni 1502. in fol. extat Epistola Gasparino Procomiti, seu Vicecomiti, pag. 141.

In sæpè laudato Cod. MS. Bibliothecæ Marchionis de Rosales J. C. C., qui continet Indicem Scripturarum Archivi Ducalis, memorantur: „ Immunitates, & „ Exemptiones concessæ per Mediolani Ducem nobili „ Viro Gasparino Vicecomite (forsan Scriptoris hujus „ parenti.) Datæ Papiæ IX. Martii MCCCLXXXVI. „

Ipsum laudant Tristanus Chalcus supradictus in Genealogia Vicecomitum, exarata anno MDII. MS. in fol. ad num. XII., & in Nuptiis Augustalibus, pagg. 103. & 112. Puricellus in Differt. Nazariana C 54. num. XV. Moriggia in Nobil. Mediol. lib. 3. Crescinbenius in libro „ Commentarj all' Istoria della „ volgar Poesia. „ Vol. IV. lib. I. Cap. 40. pag. 55. Auctores Diarii Italici editionis Venetæ. Tom. IV. pag. 516. Picinellus in Atheneo pag. 234, & Sitonus noster in Syllabo Senatorum Mediol. art. 176. pag. 10., & in suo Theatro Genealogico, pag. 484 MS. penes Auctorem, nec non P. Quadrius in suo libro „ Della Storia, e della Ragione d'ogni Poesia. „ Tom. II. pag. 211.

MDCCXCI.

VICECOMES GASPAR alter.

Gaspar Vicecomes Joannis Baptistæ armorum Ductoris, & Violantæ Vicecomitis ex Condominis Summæ filius, in J. PP. Collegium præclarissimum cooptatus, anno Salutis MDLXIV., & inter LX. patriæ Decuriones recensitus, primarius in Ticinensi Academia Juris Interpres, nec non à Gregorio XIII. Pontifice Maximo inter Romanæ Rotæ Auditores adscriptus est, anno MDLXXVIII. Ad Melitensem Insulam gravissima tractaturus negotia ab eodem Pontifice missus, tam præclarè se gessit, ut inde reversus die V. Novemb. MDLXXXIV. Novariensis Episcopus fuerit designatus. Verùm cùm pridie ejusdem diei mortalitatem deposuisset Sanctus Carolus Borromæus, audito lugubri nuntio, Gasparem dignum judicavit Pontifex, qui in tanti Præsulis locum sufficeretur. Creatus igitur Mediolanensis Archiepiscopus die XIII. mensis ejusdem, die XXII. Julii, sequentis anni solemni pompâ, & summâ cum Civium exultatione Mediolanum ingressus est. Opinionem de se conceptam non fefellit; decennio enim, quo creditam sibi Ecclesiam rexit, habitis sæpè Synodis, sancitis legibus pro Ecclesiasticâ disciplinâ, novo Sacramentali libro edito, & Ambrosiani Missalis reformatione completâ, adscitis Religiosorum Ordinum novis cœtibus, Collegio Canonicorum in Divi Babilæ Templo auctoritate suâ confirmato, Antecessoris sui vestigia strenuè prosecutus est. Nosocomium hujus Urbis maximum hæredem ex asse instituit, ut egenos, quibus vivens paterno amore semper consuluerat, vel mortuus solaretur. Quoniam autem gesta Pontificatus illius peculiari libro, de quo infra sermo recurret, prosecutus est Petrus Paulus Bosca, plura de ipso dicere supersedemus, ne crambem recoquere videamur. Obiit XII. Januarii MDXCV. Jacet in Metropolitana ante Divæ Agnetis Aram, quam sacerdotavit, hoc addito Elogio:

GASPARI VICECOMITI
MEDIOLANEN. ARCHIEPISC.
QVI ADVLTA VIX AETATE
PVBLICIS PRAECLARISQVE MVNERIBVS
SVMMA CVM LAVDE PERFVNCTVS
IAM MATVRA NOVARIEN. EPISCOPVS
A GREGORIO XIII. DESIGNATVS
MOX IN CAROLI CARD. BORROMAEI
DEMORTVI LOCVM SVFFECTVS
ECCLESIAM MEDIOLANEN. ANNOS X.
PIE RECTEQVE ADMINISTRAVIT
OBIIT ANNO AETATIS SVAE LVII.
PRIDIE ID. IANVAR. MDXCV.
XENODOCHII MAIORIS HVIVS VRBIS
PRAEFECTI HAERED. P. P.

Litteraria illius monumenta hæc sunt:

I. Synodi variæ, habitæ ut supra.

II. Decisiones, quæ sparsim leguntur inter alias Rotæ Romanæ.

III. Sermo Gasparis Vicecomitis Archiepiscopi Mediolanensis, in Sacra Ordinatione mensis Septembris, anni MDXC., quo Summus Pontifex creatus fuit Gregorius XIV. Mediolanensis &c., habetur in Vol XV. MSS. Joannis Baptistæ Cornei junioris, de quo suo loco diximus.

De Pontificatu Gasparis Vicecomitis, extat liber Petri Pauli Boschæ. *Mediolani, apud Franciscum Vigonem*, 1682. *in* 4.

In obitu Divi Caroli, & Gasparis assumptione ad Sedem Mediolanesem, Eglogam cecinit Hercules Cimilioctus, quæ extat MS. in Bibliot FF. Marchionum Vicecomitum.

Oratio Funebris ab Anonymo Mediolanensi in ejus commendationem conscripta, extat MS. in fol. Cod. num. 60. in Biblioth Monachorum Cisterciensium S. Ambrosii Mediolani.

Jacobi Critonii Scoti gratulatio ad Gasparem Vicecomitem ad Archiepiscopatus Mediolanensis administrationem electum. Carmen editum *Mediolani, apud Pontium*, 1584 *in* 4.

Carmen gratulatorium ad eundem creatum Mediol. Archiep. extat inter Carmina Francisci Clavellii.

Extat etiam de eo Carmen Italicum fratris Jo. Baptistæ Porri. Emblem. lib. I pag. 53.

In ejus Funere Epigramma scripsit Bernardinus Baldinus. Extat in Appendice Carminum ejusdem.

S. Caroli Borromæi Epistola ad Vicecomitem Auditorem Rotæ Romanæ, data Maji MDLXXXIV. extat in sæpe laudata Collectione Epist. D. Caroli in Bibl. Ambros.

Eidem dicavit Andreas Trevisius Fontanetensis in Oppido Gallarati Medicus librum suum: De causis, naturâ, motibus, ac curatione pestilentium febrium, vulgò dictarum, cum signis, sive præsagiis, observatis in annis MDLXXXVII, & MDLXXXVIII. *Mediol. apud Pontium*, 1588. *in* 4.

Ingressum ejus in Urbem Mediolanensem, unà cum Descriptione solemnis pompæ, qua fuit exceptus, MS. in fol. servat apud se amicissimus nobis Canonicus Joannes Andreas Iricus.

Testamentum Gasparis Vicecomitis Mediolani Archiepiscopi, extat in Vol IX. eorundem MSS. Cornei.

Gasparis meminerunt Cantalmajus, Fontana in Theat. Leg. parte I. Ughellus, Cotta, & alii permulti.

A

MDCCXCII.

VICECOMES HECTOR.

INter Poëtas optimos Sæculi XVI. numerandus est Hector Vicecomes Mediolanensis, Joannis Francisci ex Condominis Besnati in Plebe Gallarati filius. Parùm certè nobis superest de ipso, ut infra, sed certè ejus carmina exemplar Poësis Italicæ Cultoribus esse possunt. Quantùm modestè de se ipso sentiret Hector hic noster, facilè agnoscitur ex verbis Cl. Crescinbenii, loco subter citando, quæ sunt: „ Il Contile avendo fatta una dotta censura ad un Sonetto del prefato Visconti, „ l'Autore lo corresse, come apparisce da una lettera di esso Contile; in data de' XXV. Ottobre MDLXI. „ Inter Academicos Affidatos nomen habuit „ l'Offuscato „ Princepsque extitit ejusdem Academiæ. Obiit anno reparatæ Salutis MDLXXI., filiumque reliquit Hieronymum mox laudandum.

B

Supersunt tantùm de ipso:

I. Carmina V. Italica, vulgò *Sonetti*. Extant in sæpius laudata Collectione Affidatorum.
Eum laudavit Carmine Philippus Binascus inter istius Poëmata.
Videndæ sunt Schedæ Sitonianæ, & suprascriptus Crescinbenius in libro „ Commentarj intorno all' Istoria della volgar Poesia. „ Vol. V. lib. II. pag. 295.

C

MDCCXCIII.

VICECOMES HIERONYMUS.

HIronymus Vicecomes patrem habuit Hectorem supra à nobis commendatum, matrem verò Apolloniam de Blanchis conjuges. Vexilla noster Hypocratis, & Galeni prosequens, Collegium Physicorum Mediolanensium ingressus est die XX. Junii, anno MDLXX., post Lauream Philosophicam & Medicam jam antea adeptam. Studiis tam assiduè se dedit, ut breviter vitam amiserit, anno solummodo patri superstes. Obiit igitur post Christi Adventum Millesimo quingentesimo septuagesimo secundo in suæ juventutis flore. Mirum non est ergo, si Scripta ejùs nulla in re Medica existant; supersunt tamen Carmina nonnulla, quæ ingenii culturam, eruditionemque Hieronymi apertissimè ostendunt. De altero Hieronymo Vicecomite publico Mediolani ad Lecturam Logicæ Professore stipendio florenorum XXX. instituto, anno MCCCCL. memoria reperitur in Nomenclatura Doctorum Studii Mediolanensis, ab anno MCCCCXLVIII. ad MCCCCLIV., quam unà cum Epistolâ suâ Bartholomæo Curtio dedit Joannes Sitonus amicissimus, & quæ impressa reperitur ad calcem Operis ejusdem Curtii.

D

Hæc scripsit Hieronymus Vicecomes junior ad Ovidii imitationem.

E

I. Saturnalia, & alii Lusus. Ad Aloysium Palatium Senatorem Regium. *Mediolani, apud Antonium Antonianum*, 1570. *in* 4.
II. Elegiæ.
III. Carmen Latinum in obitu Maximillæ. Extat in libro, cui titulus: „ Carmina Illustrium Poëtarum Italorum. „ Tom. X. pag. 490., & inter ea à Matthæo Toscano collecta, Tom. II. pag. 226.
Mortem ipsius flevit Petrus Paulus Porrus Carmine Italico, vulgariter *Sonetto*, inter Poëmata istius; impress. *Mediol.* 1573. *in* 4.

Memoratur à Jo. Baptista Sylvatico in Colleg. Medicorum Mediol. C. 26., à Ghilino in Theatro par. II., à Hieronymo Borserio in Supplem. c. 11., à Picinello in Athenæo, pag. 352., qui malè ipsi tribuit Opusculum de Lamiis, & Strigibus, cujus Auctor est alter Hieronymus Vicecomes Ordinis Prædicatorum, sed Tabiensis; necnon ab Advocato Sitono in Chron. Colleg. Physic. Mediol. part. 2. artic. 215. MS. in fol penes Authorem, & à supradicto Curtio in suo Opere de Claris Medicis Mediolanensibus, pag. 106.

MDCCXCIV.

VICECOMES HIERONYMUS FRANCISCUS.

JOannes Franciscus Vicecomes J. C., & Livia Maria Vicecomes de Aragonia conjuges nobilissimi Mediolanenses Hieronymum Franciscum genuerunt in Oppido Lesæ ad litus Verbani Lacus, Mediolanensis ditionis, etsi Diœcesi Novariæ adscripto, ideoque de more Clar. Lazarus Augustinus Cotta in suo Novariensi Musæo etiam hunc intulit. Totus Vicecomes iste ad studia Ecclesiastica se contulit, in quibus Lauream Theologalem meritò obtinuit, Sacrasque Litteras ita coluit, ut integram præ manibus Sacram Historiam quotidie habere videretur. Musas quoque maximè Italicas minimè respuit, ut è sequentibus patebit. Annus verò, quo è vivis excesserit, nobis ignotus est, & plura de ipso frustra quæsivimus.

Eruditionem tamen illius hæc ostendunt.

I. Li Pensieri scelti da' primi Capi della Genesi, del Dottor Teologo Francesco Visconti. All' Eminentissimo Sig. Cardinale Federico Visconti. *Milano, presso il Gagliardi*, 1687. *T. II. in* 12.
II. Melpomene pia. Riflessi Lirici nella Passione di Cristo, illustrati con più Sentenze de' primi Padri di Santa Chiesa. *Milano, presso il Ghisolfi*, 1705. *in* 12
Laudatur à supradicto Cotta, atque in Libro inscripto: „ Galleria di Minerva. „ T. V. pag. 127., & in Theatro Genealogico Sitoniano MS. pag. 486.

MDCCXCV.

VICECOMES HONORATUS.

HErcules Vicecomes Rhaudii, & Saliceti Comes, & Militaris Ordinis S. Jacobi Eques, ex Anna Sfondrata conjuge Honoratum, de quo nunc est agendum, Mediolani genuit, quem avitæ stirpis nobilitas, & Gregorii XIV. Pontificis Maximi, cui fuit pronepos, affinitas ad virtutem alacri animo capessendam ferventiùs excitavit. Itaque Romam educandi gratiâ missus in Seminario Alumnus sic vixit, ut primum ibidem coram Purpuratis Patribus eloquentiæ, quam sedulò didicerat, specimen publicè exhibuerit. Patruum etiam habuit Alphonsum Vicecomitem S. R. E. Cardinalem, & Spoletanum Antistitem, quem defunctum, & in Lauretana Cathedrali sepultum, Tumuli honore, insignique Elogio adhuc ibidem extante est prosecutus an. MDCVIII. Ejus virtute perspectâ, & in rebus agendis prudentiâ cognitâ, cùm jam inter Clericos referri voluisset, Larissenus Archiepiscopus creatus est, & ad Sigismundum III. Poloniæ Regem Apostolicæ Sedis Nuncius missus fuit, quem etiam post mortem in Procerum totius Regni Conventu elegantissimâ Oratione laudavit. Functus postmodum eodem munere apud Ladislaum IV. & in Italiam rediens, Piceno, Latio, Romandiolæ Moderator præfuit. Jamque illi sacra parabatur Purpura, cùm mense Julio, anno MDCXLV. ad immortalem evocatus est vitam. Corpus ejus, ut supremis jusserat tabulis, in Cœmeterio Fratrum Minorum, qui Capuccini appellantur, apud præfatum Oppidum Rhaudium conquiescit, hoc imposito titulo:

D. O. M.

D. O. M.
ADESTO QVI CERNIS MORARE ET MIRARE
HONORATAM VICECOMITIS HVMILITATEM
HIC ET ARCHIEPISCOPATVM QVO EMINEBAT
ET PVRPVRAM QVAE IMMINEBAT PARVIPENDENS
INTER FRATRES RHAVDII HVMILITER HVMARI
HONORATVS DVXIT
TV AB HONORATO ET NOMINE ET GENÉRE
SEV MAGIS VIRTVTE
HVMANOS DISCE HONORES CONDEMNARE.

Aliam, & feliciori quidem ſtylo, ipſi paratam Inſcriptionem, ſervavit poſteritati Jacobus Valerius in Schedis ſuis, quæ extant in Archivo Monachorum A Ciſtercienſium S. Ambroſii hujus Urbis, quam Lectoribus invidere nefas duximus. Ea eſt:

HONORATVS VICECOMES
DVORVM CARDINALIVM NEPOS
GREGORII XIV. SVMMI PONTIFICIS
PRONEPOS
EX BERNABOVE MEDIOL. PRINCIPE
DESCENDENS
RHAVDII COMARCHVS
NVNTIVS CVM LEGATI A LATERE POTESTATE
AD SIGISMVNDVM III. ET LADISLAVM IV.
MISSVS
PICENI LATII ROMANDIOLAE
GVBERNATOR
CARDINALIS DESIGNATVS.

Superſunt ex ejuſdem lucubrationibus:

I. Honorati Vicecomitis Mediolanenſis Sem. Rom. Convict. Oratio de S. Cæcilia Virgine, & Martyre, habita ab eodem in Aulâ Colleg. Rom. Soc. Jeſu, coram Illuſtriſſimis & Reverendiſſimis S. R. E. Card. Paulo tit. S. Cæciliæ, & Flaminio Plato. *Romæ, apud Aloyſium Zanettum*, 1612. *in* 4.

I.I Oratio Comitis Honorati Vicecomitis Nuntii Apoſtolici apud Polonos, die XXII. Octobris MDCXXXII., dicta in Senatu pro funere Sigiſmundi III. Regis. *Varſaviæ, in Officina Roſſowski, in* 4.

Epiſt. Regis Poloniæ, data Varſaviæ die XXX. Aprilis, MDCXLII. ad Pontificem, ut Honoratum Vicecomitem Archiepiſcopum Lariſſenum ſacrâ Purpurâ donet, extat in Archivo Monachorum S. Amb. in Cod. ſign. A. num 82.

In Tomo primo Joannis Chriſtiani Lunig, impreſſo *Lipſiæ* 1712., cui titulus: „ Litteræ Procerum Europæ &c. „ extant Litteræ Stanislai Lubienskii, Epiſcopi Plocenſis, ad Honoratum Vicecomitem, Archiepiſcopum Lariſſenum, cui, quid Polonis circa pacem cum Moſcis ineundam ſperandum ſit, exponit, anno 1634. pag. 991.

Ei dicavit Andreas Brachancovius J. U. D. librum, cui titulus: „ Anguigeræ Gentis, ſeu Vicecomitum Inclytæ Nobilitatis vetuſtas, genealogicâ ſerie per familiarum ſtirpes recenſita. „ MS. in fol. optimè ſcriptus: Extat in Biblioth. Sanctæ Mariæ Coronatæ cum Arbore Genealogica familiæ Vicecomitum.

B Geſta præfati Comitis Honorati Vicecomitis, Archiepiſcopi Lariſſeni latiùs deſcripſit Don Joſeph Vulpius in Hiſtor. Vicecomitum lib. 4. pagg. 387. 389. 390., & in Appendice ſub num. LVI., impreſs. *Neapoli an.* 1737. *in* 4.

Agunt de eo, præter citatos, Cinellus in Bibliotheca Volante Pluteo IV., & J. C. Sitonus noſter tam in Chronico Collegii J. PP. art. 613. pag. 152., quàm in Schedis.

MDCCXCVI.

VICECOMES JOANNES.

C JOannes Vicecomes Mediolanenſium Archiepiſcopus & Princeps, Matthæi Magni & Violantæ, cui cognomen Bonacoſſa de Burris, filius, à Joanne XXII. Pontifice ad Novarienſis Eccleſiæ Cathedram promotus eſt anno MCCCXXIX., cùm priùs acceptam à Nicolao Corbario Antipapa Cardinalitiam dignitatem abdicaſſet, & Schiſmaticas partes valere juſſiſſet. Mortuo Luchino fratre, Mediolanenſium Principatum obtinuit, ejuſdemque Urbis Antiſtes à Be-

à Benedicto XII. designatus, à Clemente postmodum VI. confirmatus fuit anno MCCCXLII. XVI. Kal. Aug. Ei Benedictus ipse Vicariatum suum, & S. R. E. in Civitate, Comitatu, & Districtu Mediolani contulit, litteris datis Avenione Idibus Martii, Pontificatus sui anno septimo. Joannes igitur Principatu potitus, Galeacium, & Barnabam Vicecomites, quos Luchinus ob conjurationis suspicionem jampridem exulare coëgerat, in patriam revocavit, quorum etiam nuptias curavit, Galeacii scilicet cum Blanca Sabauda, Barnabæ verò cum Beatrice Scaligera, cui fastus, moresque superbi Reginæ nomen indiderunt. Mox ad arma conversus brevì Bononiam, Urbemveterem, Parmam, Genuam, & plures Cisalpinæ Galliæ Urbes, atque Oppida in suam redegit potestatem. Et hæc quidem bellica Joannis Principis gesta, quibus addidit etiam Ecclesiastica, nam Corporis Domini Solemnitatem in Ecclesiâ Mediolanensi perpetuò agi decrevit Ritu Solemni, & publicâ supplicatione, quam ipse frequentissimam celebravit, confluentibus hominum centies millibus. Princeps verè magnus, & magno animo Præsul, cùm Principatus & Ecclesiæ jurisdictionem cum ingenti nominis sui famâ exercuisset, vivere desiit die V. Octobris, anno MCCCLIV., dum actu ejus potentiâ territi plurimi Italiæ Principes adversùs illum fœdus iniissent, magnumque ipse belli apparatum adornans hostibus minaretur. Hæredes scripsit Matthæum II. Barnabam, & Galeacium II. ex Stephano Vicecomite Fratre nepotes. Ejus Cadaver conditum est in Metropolitana in Sarcophago marmoreo cum Othone Patruo suo Mediolanensi Archiepiscopo, non longè à Sacrario Aquilonari, his additis Carminibus:

QVAM FASTVS QVAM POMPA LEVIS QVAM GLORIA MVNDI
SIT BREVIS ET FRAGILIS HVMANA POTENTIA QVAM SIT
COLLIGE AB EXEMPLO QVI TRANSIS PERLEGE DISCE
IN SPECVLO SPECVLARE MEO LACRIMABILE CARMEN
QVI SIM QVI FVERIM DICET QVI MARMORE CLAVDOR
SANGVINE CLARVS ERAM VICECOMES STIRPE IOANNES
NOMINE NVLLVS OPES POSSEDIT LATIVS ORBE
PRAESVL ERAM PASTORQVE FVI BACVLVMQVE TENEBAT
DEXTERA PASTORIS GLADIVMQVE SINISTRA GEREBAT
FELICIS DOMINI MAGNVSQVE POTENSQVE TYRANNVS
IPSE FVI VIVENS METVERVNT NOMINA NOSTRA
AETHERA TERRA MARE SVBERANT VRBESQVE POTENTES
IMPERIO TITVLOQVE MEO MIHI MEDIOLANI
VRBS SVBIECTA FVIT LAVDENSE SOLVM PLACENTIA GRATA
AVREA PARMA BONA BONONIA PVLCHRA CREMONA
PERGAMA MAGNA SATIS LAPIDOSIS MONTIBVS AVCTA
BRIXIA MAGNIPOTENS BOBIENSIS TERRA TRIBVSQVE
EXIMIIS DOTATA BONIS TERDONA VOCATA
CVMARVM TELLVS NOVAQVE ALEXANDRIA PINGVIS
ET VERCELLARVM TERRA ATQVE NOVARIA ET ALBA
AST QVOQVE CVM CASTRIS PEDEMONTIS IVSSA SVBIBAT
IANVA QVAE ANTIQVO QVONDAM IAM CONDITA IANO
DICITVR ET VASTI NARRATVR IANVA MVNDI
ET SAVONENSIS VRBS ET LOCA PLVRIMA QVAE NVNC
DIFFICILE EST NARRARE MIHI MEA IVSSA SVBIBANT
TVSCIA TOTA MEVM METVEBAT LANGVIDA NOMEN
PER ME OBSESSA FVIT POPVLO FLORENTIA PLENA
BELLAQVE SVSTINVIT TELLVS PERVSINA SVPERBA
ET PISAE ET SENAE TIMIDVM REVERENTER HONOREM
PRAESTABANT ME METVEBAT MARCHIA TOTA
ITALIAE TOTAE PARTES OMNES TIMVERE IOANNEM
NVNC ME PETRA TENET SAXOQVE INCLVDOR IN ISTO
ET LACERVM VERMES LANIANT NVNC VNDIQVE CORPVS
QVID MIHI DIVITIAE QVID LATA PALATIA PROSVNT
CVM MIHI SVFFICIAT PARVO QVOD MARMORE CLAVDAR
ET CLAVSI DIEM MEVM MCCCLIV. DIE V. OCTOBRIS
ANNI MCCCLIV. GRASSANTE PESTE.

D. Gabrius de Zamoreis de Parma Doctor composuit hæc Carmina.

Imminet eidem Tumulo Johannis Statua jacens e rubro marmore.

Hæc illius habent posteri:

I. Constitutiones Canonicorum Vemeniæ. MS. in Archivo Capituli illius Ecclesiæ.

II. Decretum de oneribus solvendis non in loco sitæ rei, sed habitationis possessorum. Dat. VIII. Junii MCCCXLV.

III. Decretum pro Molendinariis. Dat. XXV. Maji MCCCLIV., cujus titulus est: „ Nos Joannes Dei gratiâ „ Archiepiscopus, & generalis Dominus Mediolani. „ Tres hos Articulos debemus Clarissimo Lazaro Augustino Cottæ in addendis ad suum Novariense Musæum, pag. 153. MS. apud J. C. Franciscum Honuphrium Auctoris filium. Sequentia verò habentur impressa in antiquis Ducum Mediolani Decretis, quæ curante Petro Paulo Bonetto J. C. Cremonensi, & postmodum Mediolanensi Senatore, in hac Urbe prodierunt, *apud Fratres Malatestas, anno 1654. in fol.*

IV. Decretum quòd Subditi gaudeant Statutis Mediolani, non obstante quòd onera non subeant. Dat. Mediolani die VIII. Junii MCCCXLV., Indict. XIII. pag. prima.

V. Decretum quòd relaxati à carceribus intuitu pietatis, ulteriùs illa occasione capi non possint. Dat. Mediolani die V. Julii MCCCL., Indictione tertia, pag. 4.

VI. Decretum circa honestatem, & habitum Clericorum. Dat. Mediolani die ultimo Aprilis MCCCLII., Indictione quinta, pag. 5.

VII. Decretum quòd sentientes utilitatem ex aqua, teneantur ad refectionem Pontium, non obstante &c. Dat. Mediolani die ultimo Decembris MCCCLII. pag. 6.

VIII. Decretum super sediminum possessores pro indiviso. Dat. Mediolani die XXIII. Decembris MDLIII. pag. 7.

IX. Sententia arbitramentalis pronunciata per Joannem Vicecomitem Sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ Archiepi-

episcopum, ac Mediolani, Brixiæ, &c. Dominum generalem, inter Joannem Paleologum Marchionem Montisferrati, & Amadeum VI. Comitem Sabaudiæ &c., rogata sub die XXV. Septembris, anno MCCCXLIX. per Raymondellum filium Gugliemi Bavæ de Grazano, Notarium Diœcesis Vercellensis; ac per extensum tenorem relata per Benevenutum de Sancto Georgio Equitem Hierosolymitanum, ac Præsidem Senatus Casalensis, pag. 181., impress. *Casali, an.* 1639. *in fol.*

X. Jus municipale Mediolanensium cum Decurionibus Urbis, communicato negotio ad bene gerendam Rempublicam tot bellorum incommodis labefactatam, restituit, & promulgavit, ut testis est Ripamontius, Hist Urbis Mediolani, libro II.

XI. Leges à Joanne, & Luchino fratribus Vicecomitibus latæ pro bono Mediolanensium regimine, extant in Opusculo Gualvanei de la Flamma; De rebus gestis Azonis Vicecomitis, in Tom. XII. Script. Rer. Ital. pag 1040., & seqq.

XII. Ejusdem, & Azonis Epistola ad Mediolanensis Reip. Rectores. Data Pisis MCCCXXIX. XVIII. Januarii. Extat in Chronico Modoetiensi Bonincontri Morigiæ, Cap. 39. lib. III. in Tom. XII. Script. Rerum Ital. pag. 1153.

XIII. Ejus Testamentum ad Mediolanensis Ecclesiæ Historiam perutile, actum anno MCCCLIII. V. Martii Mediolani prædicti Patris, & Domini in Camera Cubiculari, sita in suis magnis Ædificiis noviter constructis, in Palatio versùs Verzarium. Extat in Collect. Diplomatica Sormani.

Extant ad eum Litteræ Benedicti XII. gratulatoriæ, ob Schisma ab ipso ejuratum. Dat. Avenione VI. Idus Novembris, anno XII. apud Ughellum, Tom. IV. in Archiepiscopis Mediolanensibus, num. 103., ubi etiam habetur Juramentum Joannis, & Luchini fratrum eidem Pontifici præstitum anno Domini MCCCXLI., Indictione IX., die Lunæ VI. mensis Augusti, ex Archivo Vaticano deprompmtum.

Item aliæ Litteræ ejusdem Pontificis ad Joannem, & Luchinum, quibus revocavit Papa Acta Synodi Borgaliensis ab Aycardo Antimiano Archiepiscopo, celebratæ adversùs Matthæum Magnum. Dat. Avenione Non. Maji, anno VII. Ibidem.

Insuper Acta Fœderis à Joanne percussi cum Florentinis, Pisanis, Senensibus, & aliis Hætruriæ Populis, ex Archivo Florentino. Dat. Sarezanæ Lucensis Diœcesis, in Ecclesia majori Sanctæ Mariæ dictæ Terræ, anno Domini MCCCLIII. die XXXI. Martii, secundùm morem Civitatis Florentiæ. Ibid.

Ei dicavit anno MCCCXXXIX. in festo Sancti Lucæ Galvaneus Flamma Opus suum de Archiepiscopis Mediolanensibus, & aliis memorabilibus ejusdem Ecclesiæ. Epistola Nuncupatoria sic incipit: „ Sacrosanctæ Mediol. Ecclesiæ electo in Archiepiscopum Venerabili Domino Joanni Vicecomiti Episcopo Novariensi, & Domino Populi Mediolanensis, ac plurium aliarum Civitatum in Provinciis Liguriæ, Æmiliæ, Venetiæ positarum, Frater Gualvaneus de la Flamma, Sacræ Theologiæ Professor, Ordinis Fratrum Prædicatorum, vitam & gloriam possidere perpetuam. „

De ipso præter citatos, non sine magna commendatione scripserunt omnes illius ætatis Chronologi. Acta verò ipsius pluribus recensent Merula, Jovius, Alciatus, Joannes Villanus; Sanctus Antoninus, & quotquot Vicecomitum gesti retulerunt. Agit quoque de Joanne nostro amicissimus Canonicus Iricus in sua Tridinensi Historia. Novissimè autem plura suppeditavit nobis humanissimus Sitonus è Codicibus suis tam impressis, quàm MSS.

MDCCXCVII.

VICECOMES JOANNES alter.

EX Joanne Baptista Vicecomite, atque Hippolytâ Barbianâ Belgiojosâ conjugibus Mediolanensibus ortus est Joannes nunc à nobis laudandus, qui in Jure tam Cæsareo, quàm Pontificio Laureâ perceptâ, Collegium J. PP. hujus Urbis ingressus est anno MDXCII., deinde ad Sacra se contulit, & in Romana Aula ob exquisitos mores, scientiasque præsertim Ecclesiasticas adeptas, tantum sibi famæ aquisivit, ut & Referendarius Apostolicus & Nuncius ad Helvetios designaretur; immo Purpuram sibi designatam obtinuisset, nisi mors invida ipsum è vivis citò nimis sustulisset, videlicet anno Redemptionis MDXCIV. Jacet in Æde Apostolorum Almæ Urbis cum sequenti Inscriptione, quam nobis servavit Jacobus Valerius, uti in ejusdem MS. vidimus, qui in Bibliotheca Monachorum Cistercienfium Sancti Ambrosii Mediol. servatur:

D. O. M.

IOANNI VICECOMITI MEDIOLANENSI
VTRIVSQVE SIGNAT. REFEREND.
NON MINVS VIRTVTE QVAM NOBILITATE
PRAESTANTI
IN IPSO HONORVM CVRSV
MORTE IMMATVRA PRAEREPTO
VIXIT ANN. XXVI. M. XI. D. XV. OBIIT D. XV. M. DEC.
MDLXXXXIV.
IO. BAPT. ET HIPPOLITA BARBIANA PAR
MOESTISSIMI POS.

Dolendum est, quòd sors mihi tantùm præ manibus obtulerit de hoc Præsule pauca, quæ sequuntur,

Videlicet:

I. Via della Vita „ qui vult venire post me abneget semetipsum. „ Opus Asceticum MS. in fol. Extat in Bibliotheca Clericorum Regularium, vulgò Teatinorum S. Antonii hujus Urbis.

II. La Guardia del cuore. Aliud ejusdem Opus Asceticum, cujus fit mentio in supradicto, ignoramus verò an typis datum fuerit, nec ne.

Agit de ipso Sitonus noster in Chron. Coll. J. PP. Mediol. Art. 724. pag. 176., ubi non rectè annus mortis assignatur Auctoris nostri, ut veriùs in supradicta Inscriptione.

MDCCXCVIII.

VICECOMES JOANNES alter.

STephanus Guazzius Vir Clarissimus in suo Libro inscripto : „ Ghirlanda della Contessa Angiola „ Bianca Beccaria , contesta di Madrigali di diversi „ Autori . „ *Genova*, 1545. *in* 4. summoperè Joannem Vicecomitem Mediolanensem hunc laudat, non tantùm ob Legum peritiem , verùmetiam ob ejusdem in litteraturâ præstantiam , aliasque virtutes homini Equestri aptissimas . Collegium Castilionęum in Urbe Ticinensi cum laude rexit, atque in Academia Otiosorum sedit ut princeps , ibique nonnulla suæ eruditionis testimonia tam solutâ , quàm strictâ oratione edidit . Annus decessus illius nos latet , & ex Oratione, quam habuit coram eximio tunc Ticini Prætore Joanne Baptista Trotto à nobis jam commendato , teste supramemorato Guazzio , non immeritò dubitari potest , quòd Lecturam in Ticinensi Gymnasio noster obtinuerit , ideoque magis & magis optandum est , aliquando integram illius celebratissimæ Universitatis Eruditum aliquem nobis exhibere historiam .

Hæc damus de ipso .

I. Madrigali in lode della Contessa Angiola Bianca Beccaria. Extant in libro supramemorato Stephani Guazzii, pag. 381.
II. Discorso in difesa della Poesia Latina di Giovanni Visconte, Rettore del Collegio de' Castiglioni , e Principe dell Accademia degl' Oziosi. *Pavia*, *per Pietro Bartoli*, 1608. *in* 4.
III. Carmina duo Italica, & alterum Latinum inscriptum: *Dialogismus* . Extant in Collectione Joannis Baptistæ Fossati, pro Laureâ Joan. Bapt. Vicecomitis. *Mediol apud Paganellum*, 1608. *in* 8.
IV. De Scientiarum, & Artium cum Poëtica conjunctione Orationes IV. Joannis Vicecomitis J. U. D , & Collegii Castilionæi Rectoris. *Ticini*, *apud Bartolum*, 1607. *in* 4.
V. Oratio Latina elegantissima de Legum præstantia , habita coram eximium Senatorem Joannem Baptistam Trottum , tunc Papiæ Prætorem . Ex Libro supradicto Stephani Guazzii.

MDCCXCIX.

VICECOMES JOANNES BAPTISTA.

JOannes Baptista Vicecomes Equitis Hieronymi ex LX. Urbis Mediolanensis Decurionibus , & Isabellæ Borromeæ nobilium conjugum filius , Collegio Jurisperitorum Mediolanensium adscriptus fuit , anno Dominicæ Incarnationis MDCIX. In Patria Jus Civile interpretatus est in Palatinis Scholis , deinde Consultor Sancti Officii efficitur , nec non Judex ad signum Galli ; postea Regius , Ducalisque rerum capitalium Præfectus in toto Mediolanensi Dominio . Fallitur enim Picinellus dum primordia studiorum Joanni Baptistæ Vicecomiti huic in Collegio Borromæorum Ticinensi assignat ad annum MDCIX. Veriùs tamen illa retrahenda sunt ad annum potiùs MDLXXXIX. Ibi forsan scripsit quædam inter Poëmata , quæ adhuc extant in Bibliothecâ Ambrosianâ, ut infra . Certè Vir fuit & Musis , & aliis solidioribus Scientiis summopere deditus , etsi de istinullum mihi datum sit monumentum proferre ob eorum incuriam , quibus tam parùm cordi est gloria Majorum. Obiisse videtur an. MDCXXXVII., & hæc ex ejusdem Scriptis solummodo supersunt .

I. Joannis Baptistæ Vicecomitis Poëma de Christo crucifixo. MS Autographus pagg. 20. Extat in Bibliothecâ Ambrosianâ, sign. N. num. 62. in 4.
II. De B. Carolo Borromæo Epigrammata C. ad Illustrissimum ac Reverendissimum Cardinalem Federicum Borromæum. Cod. MS. autographus elegantissimus pagg. 113. Extat ibidem, sign. N. num. 136. in 4.
Varia Latina , atque Italica Carmina in ejus Laurea ab eruditis Viris conscripta collegit, & edidit, *Mediol. typis Paganelli*; Jo. Baptista Fossatus, ut diximus in eodem.
Videantur Picinellus in Athenæo pag. 291. , & Sitonus noster in Chron. Coll. J. PP. Mediol. Arc. 802. pag. 191.

MDCCC

VICECOMES JOANNES BAPTISTA alter .

PRæter ea, quæ de Jo. Baptista Vicecomite, nunc à nobis memorando, refert Abbas Philippus Picinellus in suo Athenæo Mediolanensi, nihil nobis occurrit , etsi omni diligentiâ adhibitâ , ut uberiora de eo scribere nobis liceret . Laudatur igitur à supradicto Picinello , uti Vir in humanioribus litteris, atque in Scientiis Canonicis , Linguisque Etruscâ , & Latinâ versatissimus . Quantùm verò valeret in Poëticâ facultate satis ostendunt, quæ infra dabimus. Protonotariatus Apostolici officio insignitus , curam animarum in Ecclesiâ D. Petri, vulgò in *Caminadella* hujus Urbis gerebat , sed annum mortis nullus nobis indicare scivit ; Florebat verò prope finem Sæculi XVI.

Hæc typis dedit :

I. Jo. Bapt. Vicecomitis ad M. Antonium Amidanum Juris utriusque peritissimum , ac Ecclesiæ Laudensis Vicarium , Distichorum Libellus. *Mediol. ex Typographia Pacifici Pontii*, 1585. *in* 4.
II. Carmina Italica, vulgò *Sonetti*, extant in libro „ Rime „ di Gian Paolo Lomazzi . „
III. Canzone sopra i Grotteschi del suddetto Lomazzi. Legitur post istius Vitam, pag. 154.
IV. Alia item Italica in laudem ipsius Lomatii , quæ sunt in libro istius inscripto „ Rabisch . „
Videndi sunt Moriggia Nobil. Mediol. lib. III. Cap. 21., & Picinellus supradictus pag. 290.

MDCCCI.

VICECOMES JOANNES BAPTISTA alter.

TOt inter Scriptores in hac meâ Bibliothecâ laudatos , atque laudandos , summopere fulget Joannes Baptista Vicecomes præstantissimus Insubriæ Senator, cujus nomen proferre sat est prò ejus gloriâ in totâ Litteratorum Republicâ jure meritò sibi aquisitâ , ad memoriam præsentium , posterorumque nunc revocandam . Diem vidit ille primam in hac Urbe , parentibus Hercule Vicecomite , atque Cæcilia de Curte conjugibus , anno Orbis redempti MDLXXIV. Inferioribus studiis in patriâ exactis primùm Firmi , deinde Ticini Legalibus operam dedit , ita ut in Collegio Nobilium J. PP. Mediolani sedere meruerit anno MDXCVI. Nunquam tamen Scientias alias deseruit , nempè litteras Græcas atque Hebraicas; facultates quoque Philosophicas, Mathematicas , Historicas , atque Politicas , in quibus omnibus scripsit , indesinenter coluit . Fisci deinde Patronus creatus , ad Senatoriam Cathedram ascendit , annum ætatis suæ trigesimum octavum agens, videlicet Æræ communis MDCXIII. Tantam etiam ab ingenii promptitudine artem dicendi obtinuit , ut nonnullas Orationes tam Latinas , quàm Italicas ex tem-

tempore elegantissimè recitaverit, Musasque in deliciis habuerit, ut videbimus infra. Quanti ipsum fecerit Hispaniarum Rex, satis ostendunt ejus litteræ ad Mendocensem Marchionem tunc Mediolani Moderatorem datæ, quibus Joannem Baptistam nostrum, etsi Senatorem creatum, in nonnullis causis, quibus ut Fisci Advocatus incubuerat, Judicem voluit. Litterarum tanti Principis partem recitat Horatius Landus in suo Opere de Senatu Mediolanensi locis infra citandis. Vir tamen iste nunquam moriturus Mundo valedixit anno MDCXXXIII. Pro Coronide laudum ipsius juvat hîc addere verba supradicti Landi, quæ sunt: „ Vir omni exceptione „ major Senator Vicecomes anno vigesimo quàm „ Magistratum iniverat, ingenti Literatorum omnium „ dolore expiravit. Hic ab legitimâ, & melioris „ notæ Vicecomitum stirpe oriundus, avitam nobili„ tatem miris animi dotibus, quas nobilissimis stu„ diis deinde coluit, eam fecit posteritati toti invi„ dendam. Et quidem inter Patres litterarum glo„ riâ præstantes, non hujus tantùm ævi, sed præte„ ritorum omnium ab omnibus Scriptoribus semper „ erit maximè memorandus &c. „ Commendatissimum ejus nomen adhuc inspicitur in binis inscriptionibus, quarum una adest in Templo Sanctimonialium Sanctissimi Crucifixi, altera in Divi Nazarii in Brolio hujus Urbis. Primam tantùm hîc damus, ne ulteriùs Lectores nostros fatigemus:

DRVSILLAE
ALEXANDRI VICECOMITIS SENATORIS F.
MATRI
FRANCISCO PETRI PAVLI CATIAE F.
FRATRI BENEMER.
PAVLA CATIA
IOH. BAPTISTAE VICECOMITIS
ADVOCATI FISCALIS MOX SENATORIS
VXOR VIVA FECIT
MDCXIII. ID. AVGVSTI.

Sed antequam illius Opera recenseamus, iterum Horatium Landum audire juvat, qui dum ex ipsis pauca referebat, sic scripsit: „ Sed immortalia tanti „ ingenii monimenta, quorum pleraque nisi nobis, „ nobilisque ac erudita, dignaque tanto patre longè „ generosissima soboles invideret, novi semper stu„ poris eruditissimis Viris præberent. Ut planè mi„ rum videatur, quî potuerit tantus Vir, in summis „ Reipublicæ negotiis versatus, Senator Amplissimus „ Mediolanensis, diù in Urbe apud Summum Pon„ tificem Orator, succisivis horis tam multa, tam „ varia, tam bellè, ac eruditè scribere. „ Quid si plura, ut nos, vidisset? Sed nos quoque minimè omnia vidimus, nam Scriptoris nostri hæreditate in duas divisa partes, neque libris, neque chartis exceptis, una ad filium Marchionem Vercellinum pervenit, altera verò ad Marchiones Rovidios: Quæ adhuc servat millies indicata Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum pro ipsorum humanitate, & non sine animi jucunditate inspeximus, atque hîc damus, alia frustrà quæsivimus,

Hæc sunt:

I. La Orangia, Tragedia di Gio. Battista Visconte, rappresentata l'anno MDLXXXIX., l'ultimo Giovedì di Carnovale. MS. in 4., in quo adsunt etiam nomina Virorum Nobil. Mediol., qui eandem recitarunt. Extat in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

II. Arminia, Egloga, o sia Tragedia di Gio Battista Visconte, Dottore del Collegio di Milano, rappresentata a spese della Città, per l'arrivo di Donna Isabella d'Austria, e dell' Arciduca Alberto. *Milano, per il Malatesta*, 1599. *in* 4.

A

III. Rime tanto Italiane, che Latine, dello stesso. Extant ibidem.

IV. Apologia fatta contro il Giudicio sopra la Canace, del medesimo. Dedicata ad Alfonso II. Duca di Ferrara. Ibidem.

V. De Capitatione liber, ad interpretationem Legi. un. C. de Capit. Civ. Cens eximenda. *Mediol.* 1611. *in* 4., & iterum *Coloniæ* 1620., *& Argentorati* 1627. *in* 4. Hunc librum summopere laudat Hermannus Conringius, Differtat. ad l. I. Cod. Theod. de Studiis liberalibus Urb. Romæ, & Constantinopolis, pag. mihi 33. Extat Autographus MS. in Bibliotheca Fratrum Marchion. Vicecomitum.

VI. Allegationum Volumen ingens tam ed., quàm MSS. servatur apud J. C. Joannem Mariam Aliprandum.

VII. Aliæ plures apud J. PP. Mediolanenses, & Ticinenses, nec non in Archivo Monachorum Cassinensium S. Salvatoris Papiæ.

B

VIII. Liber Feudorum Status Mediolanensis, in quo leguntur Notificationes ab ipsismet Feudatariis factæ de Juribus ac Redditibus Feudalibus, compilatus, curante Joanne Baptista Vicecomite Advocato Fiscali, mox Senatore, Gubernante Provinciam Illustrissimo & Excellentissimo Domino Domino Joanne de Mendocia, Marchione Hynosciosæ &c. Vol. II. in fol. maximo, ingentis molis, MSS. Servantur in Cancellaria Magistratus Extraordinariorum Redditruum. De hoc Opere, sic habetur in Lando supracitato: „ Codices, quos vocant Feudales, re ab aliis to„ ties infeliciter tentatâ, in unum Volumen ipse „ felicissimè collegit cum ingenti rei Regiæ bene„ ficio, illique propterea quatuorcentum aurei „ nummi muneris loco persoluti. „ Epistola Nuncupatoria data est anno MDCV.

IX. De Eloquentia liber sub sequentibus titulis:
De Decore Orationis.
De Numero.
De Urbanitate.
De Memoria.
De Actione, & Pronunciatione.
De Numero Partium Orationis.
De Exordio. MS. in 4. pagg. 441. Extat in eadem Bibliotheca FF. Marchionum Vicecomitum.

C

X. De Jurisdictione Senatus in rebus Fiscalibus. MS. Ibid.

XI. Institutiones Oratoriæ. MS. Ibid.

XII. De Re Monetaria. MS. Ibid.

XIII. De Feriis aut tollendis, aut compescendis. Ad Illustrissimum Virum Petrum Franciscum Corium primarium Mediolanensium apud Regem Catholicum rerum Italicarum Regentem. Dissertatio. MS. Ibid.

XIV. Epistolæ variæ Latinæ; ad Aquilinum Copinum, quem inter charos habuit, cum Responsionibus. MS Ibid

D

XV. De Suffragiis apertis, aut secretis dandis; ad Regentem Hieronymum Caymum. MS. Ibid.

XVI. De Jurisdictione Ecclesiastica cum Foro Sæculari. MS. Ibid.

XVII. Errores Cæsaris Baronii Cardinalis in Annalibus, Tomo XI., numero XVIII. ad CXLIV. de Monarchia Siciliæ. Adest Epistola ad Illustriss. & Excellentiss. Joannem Vellaschum, data die IV. Augusti, anni MDCVII. MS. in fol. pagg. 150. Extat ibid.

XVIII. De Geographia libri sex. MS.

XIX. Methodus legendi Historias. MS. Hæc duo Opera ignoramus ubi reperiantur, eruimus tamen eorumdem fuisse Jo. Baptistam Auctorem ex notula ipsius manu scripta.

XX. Lezioni V. sopra l'Etica d'Aristotele. MS. in supradicta Bibliotheca Marchionum Vicecomitum.

E

XXI. Della Memoria, Orazione detta nell'Accademia del Marchese di Caravaggio il giorno VIII. Marzo MDXCVI. MS. Ibid.

XXII. Avvertimenti XXIV. dati al Marchese Vercellino Maria suo figliuolo. MS. Ibid.

XXIII. Relazione delle cose del Capitano Francesco Visconte suo fratello MS. Ibid.

XXIV. Stato della Repubblica Milanese l'anno MDCX. MS Ibid.

XXV. Descrizione dello Stato di Milano, sotto Filippo III. Re delle Spagne MS. Ibid.

XXVI. Trattato de' Fiscali MS. Ibid.

XXVII. Varie sue Lettere per il Consiglio di Spagna. MS. Vol. II. Ibid.

XXVIII. Se il Ministro ha da professare urbanità, e cortesia, o pure sostegno, e decoro; Discorso politico. MS. Ibid.

XXIX. Se il Ministro ha da seguitare il lusso, e costume della Città nel culto del suo corpo, della famiglia

miglia, e della casa, o pure trattarsi alla filosofica; Discorso politico. MS. Ibid.

XXX. Altro Discorso a suo figlio sopra l'elezione dello stato. MS. Ibid.

XXXI. Della ragion dell'Impero, e degli Elettori d'Alemagna; Discorso Istorico, e Politico. MS. Ibid.

XXXII. Sopra la contesa di precedenza fra il Consiglio Segreto, ed il Senato di Milano; Discorso Politico per informazione di S. M. C., con li documenti autentici per la stessa materia. MS. Ibid.

XXXIII. Sopra il ripartire giustamente li carichi, e debiti tra il reale, e personale della Città di Milano, e sopra la forma di estinguere li debiti accidentalmente contratti; Discorso Economico, e Politico. MS. Ibid.

XXXIV. Capitoli dell' Accademia degl' *Inquieti*, e Descrizione delle Sessioni tenute in essa. MS. Ibid. De hac Academia videatur Cl. Saxii liber de Studiis Litterariis Mediolanensium.

XXXV. I Moti d' Italia ne' primi tre anni del Governo del Marchese della Hynojosa, cioè dall' anno MDCXI. al MDCXIV. MS. in fol. autographus, pagg. 320., unà cum Epistolâ nuncupatoriâ, extat ibidem. Quid de hoc labore scripserit Landus, juvat hìc addere ad perpetuum tanti Viri gloriæ monumentum: „ Turbas denique, ac motus, quò summum ac versatile magni Senatoris ingenium demirere, & bella cum Pedemontis Principe anni MDCXIII. æquè, verè, ac ingeniosè est prosecutus. Quam inter cæteras lucubrationem ipse Rex noster Invictissimus suis ad Vicecomitem humanissimè datis postulavit, quas ad totius Senatus gloriam hìc subjicio legendas: „

EL REY.

Espectable fiel y amando nuestro Senador Iuuan Baptista Vizconde. Hase entendido, que con vuestro zelo, y el amor qui teneis a mi Seruiçio, aueis becho algunos apuntamientos delo Succedido en la guerra de Lombardia, desde que se empezaron el año de 613, basta las pazes concluidas en tiempo del Marques de Villa Franca con tal intelligenzia y annotaciones de todo, q'ue conuiene mucho veerlos a cà y asi sarè muy servido, que los quadernos y apuntamientos, que sobre esto teneis escritto, los embieys luego a qui a D Gonzal de Cordoua de mi Consejo d'Estado, y auisareys de bauerlo becho, que a cà se tendrà la memoria, que es iusto con vuestra persona, y lo que aueis trabajando. De Madrid à 23. de Iulio 1631.

IO. EL REY.

Omnia suprascripta ipsemet asserit, & alia plura se composuisse in Præfationibus, aut Epistolis supradictorum Codicum MSS. in sæpe laudata Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum, cujus libri ferè omnes sunt manu Auctoris nostri adnotationibus eruditis adspersi.

Oravit in cooptatione ejusdem inter J. PP. Coll. Joannes Baptista Trottus.

Benedictus Sociacus eidem inscripsit Epigrammata II. lib. IV. pagg. 108., & 155.

Decadem Præloquiorum suorum ei nuncupavit Hieronymus Bossius, anno MDCXXVII.

In libro Epistolarum Sigismundi Boldoni. *Mediolani*, 1551. extant Epistolæ III. ad Joannem Baptistam Vicecomitem Senatorem; datæ annis MDCXXIV. MDCXXVII., & MDCXXVIII.

Præter Horatium Landum in libro de Senatu, pag. 243. ipsum laudant Draudius in sua Bibliotheca Classica, pag. 665. Sitonus noster in Chron. Coll. J. PP. Mediol. pag. 179., art. 738. P. D. Gaspar Beretta in suis Schedis, aliique permulti.

MDCCCII.

VICECOMES JOANNES BAPTISTA alter.

JOannes Baptista Vicecomes Mediolanensis, Othone, atque Juniperâ de Nigris parentibus genitus, in ipso ætatis flore Mundo valedicens, Ordini Eremitarum S. Augustini nuncupatorum se addixit, in Congregatione, quam Lombardiæ dicimus. Humanioribus studiis, quæ adolescens jam coluerat, divinarum rerum scientiam usque adeò conjungere curavit, ut insignis S. T. professor evaserit. Paulo V. Summo Pontifici charus inter primos fuit, atque ab eo die XXIII. mensis Februarii, anno Reparationis nostræ MDCIX. Apruntinæ Ecclesiæ, per obitum Vincentii Bugiatti Ord. Prædicatorum tunc vacanti, Præsul dari meruit. Eam rexit annos circiter XXIX. tantâ integritate, pietate, atque prudentiâ, ut omnibus acceptus optimi Pastoris nomen sibi apud posteros acquisierit. Ecclesiasticæ libertatis defensor acerrimus, & in pauperum subsidium ad miraculum largus, non minorem beneficentiam erga Cathedrale Templum ostendit; etenim proventus illius auxit, duosque perpetuos in eo Cappellanos instituit, atque adhuc inter vivos degens omnem domesticam supellectilem dono dedit. Magno cum universæ Diœcesis luctu fato concessit die II. mensis Maji, anno Christi MDCXXXVIII., atque in eodem Templo Maximo Apruntino Cadaver illius repositum fuit, succedente sibi in Episcopatu Hieronymo ex Capitaneis de Figino Mediolanensi.

Supersunt ipsius:

I. Oratio de S. Carolo Borromæo. *Mediolani, typis Archiepiscopalibus*, 1602. *in* 4.

II. Consultationes plures eruditissimæ ad Sacram Congregationem super negotiis Episcoporum & Regularium, quas in Archivo ejusdem Sacri Tribunalis servari Romæ, à Suis audivimus.

Agunt de ipso Ughellus in Ital. Sac. Tom. I. in Apruntinis, num. LIX., & humanissimus Sitonus noster in Schedis.

MDCCCIII.

VICECOMES JOANNES BAPTISTA alter.

JO. Baptista Vicecomes Marchionis Cæsaris ex Condominis Summæ, & ex LX. Urbis Decurionibus, necnon Regii Quæstoris Magistratus Extraordinarii, & Helenæ Arconatæ conjugum nobilifs. Mediolanensium filius, eximiæ Societati Jesu nomen dedit, atque in ea virtutibus religiosæ vitæ condignis emicuit. Docuit in Collegio Braydensi Rhetoricam & Philosophiam. Denique post absolutum Novariæ Rectoris, atque Aronæ etiam Magistri Novitiorum munus, impositus est Rector Collegio Braydensi, atque in eo animam piissimè Domino suo reddidit die XXV. Augusti, anno MDCLVIII.

Vulgavit tantùm:

I. Orationem Latinam in Basilicâ S. Ambrosii hujus Urbis habitam, inter funebria Balthassaris Hispaniarum Principis. Ad Josephum Crucejum Præfectum Urbis, & LX. Decuriones. *Mediol. typis Jo. Petri Ramellati*, 1647. *in* 4.

II. Resolutionem difficultatum, quæ adversùs Contractus Banchi de S. Ambrosio nuncupati, Civitatis Mediolani excitatæ fuerunt. *Sine loco, anno, & Typographi nomine, in* 4.

Ita à Suis, & à Cl. Sitono.

MDCCCIV.

VICECOMES JOANNES BAPTISTA alter.

COmes Joannes Baptista Vicecomes Jurisconsultus Collegiatus, & Decurio Mediolanensis, susceptum ex Hippolyta Confaloneria uxore filium nomine suo voluit appellari, tamque piè educandum curavit, ut quam de ipso conceperat, spes patrem minimè fefellerit. Etenim vix adolescentiam ingressus, Mundi oblectamenta, & domestica despiciens commoda, Congregationi Clericorum Regularium Sancti Pauli Decollati nomen dedit, in qua perceptis disciplinis omnibus, quarum vel humana, vel Divina Sapientia curriculo comprehenditur, Sacras Quæstiones publicè interpretandi munus acceptum plures per annos magnâ cum sui nominis famâ, & Auditorum progressu exercuit. Virtutem ipsius Innocentius XI. sanctæ memoriæ Pontifex sic probavit, ut Infulis dignum renunciaret, quem suæ Congregationis Alumni pluribus jam muneribus probè gestis exercuerant. Defuncto igitur Josepho Maria Mirabilia Mediolanensi, quem jam commendavimus, quique annos aliquot Novariensi Ecclesiæ ingenti cum eruditionis, & pietatis laude præfuerat; Joannem Baptistam nostrum Innocentius illi successorem delegit die XXXI. mensis Maji, anno Redemptionis MDCLXXXVIII. Doctrinâ, integritate, prudentiâ, cæterisque sacro Antistite dignis ornamentis illustris, semperque animarum salutis cupidus sedit in Novariensi Cathedra ad diem usque X. Augusti, quæ ipsi extrema fuit, anno Christi Salvatoris MDCCXIII.

Ejus Opera recenset Cotta loco infra citando, nimirum:

I. Epistola Pastoralis ad Clerum, & Populum Novariensem ipso Consecrationis suæ die; data Romæ VIII. Junii MDCLXXXVIII.
II. Aliæ pro translatione Corporis S. Gaudentii. *Novariæ*.
III. Statuta Ripariæ Sancti Julii.
IV. Synodus Diœcesana Novariensis, celebrata diebus V., VI., & VII. Junii MDCCVII. *Novariæ*, 1709. *in* 4.
V. Oratio ad Clerum in Synodo habita. Extat impressa in Actis ejusdem Synodi.

Ejus Vitam conscripsit, & in Tom. XIV. Novar. Miscell. intulit præf. Lazarus Augustinus Cotta, & adhuc servatur in Ambrosiana Bibliotheca.
Defunctum, funebri laudatione prosecutus est Carolus Maria Gradignanus; edita est *Novariæ*, *apud Cacciam*, 1713. *in* 4.
Ipsum laudavit Panegyri Michaël Angelus Cacciaplatus. *Novariæ*, 1690. *in* 4.
Ei dicavit Opuscula Sacra Poëtica Gaspar Gamba.
Epistola Comitis Caroli Vicecomitis Jo. Baptistæ fratris, quâ narrat hujus Ingressum in Ripariam Sancti Julii die XII. Septembris, anno MDCLXXXVIII. prodiit *Mediolani*, *eodem anno*, *apud Ghisulphum*.
Commendatur a præcitato Cotta in addendis ad Musæum suum Novariense, pag 136. MS. apud Auctoris filium, atque ab Ughelli Continuatoribus in Ital. Sac. Tomo IV. in Novariensibus, tandemque à doctissimo JC. Sitono nostro in Schedis suis.

MDCCCV.

VICECOMES JOANNES GALEACIUS.

GAleacium Vicecomitem Stephani filium, Imperialem Vicarium, & Mediolani Dominum, atque Blancam de Sabaudia parentes habuit Joannes Galeacius, qui primus è Gente sua, Mediolanensium Dux est renunciatus, ut uberiùs infra dicemus. Tanta erat in puero gravitas, majestas, memoria, ut plerique vel citò è vivis eripiendum arbitrarentur tam præcox ingenium, vel saltem ad maturitatem nunquam perventurum timerent. Eluxit tamen, si aliàs quandoque, infantis perspicacia, cùm inter Togatos plures, doctosque Viros à Galeacio Patre in Consilium adscitos, adstantem fortè Franciscum Petrarcham, clarissimum illud Italiæ sydus, omnium sapientissimum quinquennis pronunciavit. Inter optimorum præceptorum manus adolescens, nunquam feriatus à studiis, veterum Annales sedulò pervolutare in deliciis habere consueverat, è quibus petita exempla tam tenaciter memoriæ commendabat, ut cùm deliberandum foret, etiam inter negotiorum varietates, extemplò novis vetera comparans, quis futurus esset rei eventus pronunciaret. Cùm tantisper à feriis, gravibusque curis animus remitti postularet, non aleæ, non venationis, non scurrarum oblectamenta, sed eruditorum colloquia, librorumque lectionem avidissimè expetebat. Insignibus constitutis stipendiis omnium disciplinarum Professores ad Archigymnasium Ticinense magno totius Italiæ bono adduxit; neque minor erigendæ, atque lectissimis Codicibus ditandæ Bibliothecæ cura fuit. Viros mirâ doctrinæ laude celebres in Consiliarios suos delegit, neque tamen ab armorum labore alienus extitit. Prima enim militiæ rudimenta posuit apud Galeacium Patrem, & Barnabam Patruum, & vix annum XXXIII. egressus Urbes Novariam, Vercellas, Astam, & Alexandriam in patrimonii partem à genitore suscepit, ut contra Othonem II. Montisferrati Marchionem arma commodiùs inferre posset. Dum autem eo bello esset implicitus, Guelforum proditione Vercellarum dominationem amisit; hoc etiam accedente quòd Sabaudiæ Princeps, & Januenses sibi metuentes, Monferratensi auxilio forent, accitis ad suppetias Pontificis copiis. At verò defuncto Patre, primùm Imperialis Vicarius est constitutus, anno MCCCLXXX., die XVIII. Januarii; mox Kalendis Maji, anno MCCCXCV. à Venceslao Cæsare Dux Mediolani Primus creari meruit, pileo, atque sceptro novæ dignitatis Insignibus ad eum per Legatos missis. Barnabam Vicecomitem Patruum, & Socerum suum, quòd pluribus machinationibus ipsum è medio tollere tentasset, Papiâ Mediolanum veniens intercepit, atque in Arce Tricii conclusit, ubi propinato veneno infelici morte consumptus interiit. Testatur Hieronymus Borserius in Supplemento Nobilitatis Mediolanensis, Cap. XVI. Joannem Galeacium Architectoriæ Artis Academiam circa annum MCCCLXXX. in proprio Palatio aperuisse imitatum Patrem suum Galeacium II., qui Mediolanum Petrarcham, ut ex Jovio habemus, accivit, & propemodum Civem effecit decennii morâ, quam hìc traduxisse Consiliarii Principis titulo insignitum, Clariss. Muratorius in ejusdem Vita confirmat. Insuper Flavius Blondus in Descriptione Lombardiæ vocat Joannem Galeacium Principem Regno, & Imperio potiùs, quàm eo Ducatu dignum, cùm propter insignes alias virtutes, tum maximè, quia doctrinâ, & litteris excultos Viros apud se habere, atque extollere curaverit. Veronam, Vicentiam, Patavium, Tarvisium, Feltrum, Bellunum, & Tridentum in potestatem suam armis redegit. Perusini, & Assisiates, prout etiam Senenses, & Pisani ultrò se ipsi tradere censuere, neque imperium illius abnuebant Lucenses. Veriti idcirco Florentini potentissimi Principis robur, Robertum Cæsarem in Italiam evocarunt, & Gallorum copias cis alpium juga Armeniaco Duce perduxere. Nihili tamen Galeacius noster tot conatus habuit; nam misso Jacobo Vermiensi Armeniacum apud Alexandriam ingenti affecit clade, in quâ ipse totius Gallici exercitus Dux interfectus est, & Cæsarem Germaniam suam repetere coëgit, ablegato cum validâ manu ad eum profligandum Facino Cane. Domito mox Francisco Gonzaga Mantuæ Regulo, Pontificis, Florentinorum, & Bononiensium exercitum apud Casalecium vicit, ipsâque Bononiâ sub ditionem redactâ, cùm in

in Etruriam victricia intulisset signa, jamque Florentinis immineret, in arce Melegnani pestilenti correptus febri, die III. mensis Septembris, anno MCCCCII. Corpus ejus, ut supremis jusserat Tabulis, in ornatissimo Carthusianorum Templo, quod unà cum vicino magnificentissimo Cœnobio à fundamentis prope Ticinensem Urbem excitaverat, & ad luxuriem usque dotaverat, delatum insigni marmoreo Tumulo conditum jacet. Viscera autem Viennæ in Gallia apud Regulares Canonicos S. Antonii nuncupatos, & Cor Ticini, in vetustissima Collegiata Basilica Sancti Michaëlis honorificè reposita fuere. Primam uxorem habuit Isabellam Johannis Franco-

A rum Regis filiam, dotali jure Comitatum Virtutum in Campania Gallici Regni Provincia, ex qua suscepit Valentinam, quam Ludovico Aurelianensi Duci sponsam tradiderat; ex Catharina autem Barnabovis patrui filia conjuge secunda Johannem Mariam II., & Philippum Mariam III. Mediolani Duces Vicecomites sustulit, quorum primus die XVI. Maji MCDXII., alter XIII. Augusti MCDXLVII. ambo fine legitima prole defecerunt. Juvat hîc addere ipsius prolixum Epitaphium, quod adhuc ejus Sepulchro incisum legitur, quamvis multa de Vicecomitum Origine fabulosa contineat.

CVM DVCIS ANGVIGERI VARIIS DIVISA SEPVLCRIS
MEMBRA CVBENT SIC IVSSIT ENIM NAM VISCERA SERVAT
ANTONI TVA SANCTA DOMVS CELEBRATA VIENNAE
COR TICINENSIS MICHAEL CARTHVSIA CORPVS
HIC QVOQVE AD AETERNVM POPVLI PATRIAEQVE DOLOREM
VEXILLA ET CLYPEI ET LACRYMOSAE INSIGNIA POMPAE
EXEQVIALIS HONOS MONVMENTVM FLEBILE PENDENT
INSTAR ET HOC TVMVLI SEMPER MEMORABILE NOSTRIS
IMPOSITVM SIGNVM EST OCVLIS LEGE PRINCIPIS ERGO
HIC ETIAM TITVLOS NOMENQVE GENVSQVE SVPREMI
CVIVS AB ANGLERIAE PRIMVS QVOS PROTVLIT OLIM
NATVS AB ASCANIO TROIANI SANGVINIS ANGLVS
COMITIBVS SI PRISCA PETAS PRIMORDIA CLARI
NOMINIS ATQVE DOMVS VICECOMITIS EXTAT ORIGO
TALIBVS EXORTVM PROAVIS DIXERE IOANNEM
HVNC GALEAZ QVO NON FAMA VVLGATIVS VLLVM
NOMEN IN ORBE FVIT FACTIS INGENTIBVS HEROS
ILLE QVIDEM ANGVIGERAM SVPER AVREA SYDERA GENTEM
EXTVLIT ET SESE VIRTVTE AEQVAVIT OLYMPO
DVX LIGVRVM PATRIAEQVE PATER COMESQVE PAPIAE
VIRTVTVMQVE FVIT QVANTVM SPLENDEBAT IN ILLO
IMPERIOSA OCVLIS VIS MAIESTATIS ET ALTAE
FRONTIS HONOS TANTVM SPECIE MORTALIBVS IBAT
ALTIOR VT DOMINVM SOLA ESSE DOCERET IMAGO
QVANTVM LVX ANIMI SPECIOSO IN CORPORE FVLSIT
COGNITA PER VARIVM TESTANTVR PLVRIMA CASVM
CONSILIA ALTA DVCIS CVIVS PIETASQVE FIDESQVE
SACRAQVE IVSTITIA ET CLEMENTIA SANGVINIS EXPERS
INNOCVAM FECERE ANIMAM NEC DVLCIOR ALTER
ELOQVIO NEC MAGNIFICIS PRAESTANTIOR ALTER
NEC FVIT IN TOTIS EVROPAE FINIBVS VNQVAM
APTIOR IMPERIIS PRINCEPS NEC SANCTIOR ALTER
RELLIGIONE FVIT NEC PACIS AMANTIOR ILLO
HANC PROPTER SAEPE AVSPICIIS IVSTA ARMA SECVNDIS
INDVIT ET CLAROS SVPERATO EX HOSTE TRIVMPHOS
CEPIT ET VLTRICES QVA NVLLA EST GLORIA MAIOR
NVLLAQVE COMPOSITAE MAIOR CONSTANTIA MENTIS
IPSE SVI VICTOR DE PECTORE DEPVLIT IRAS
PERMISITQVE PIVS VICTIS AD SANA REVERTI
CONSILIA ET MEDIIS PACEM QVAESIVIT IN ARMIS
IPSE GRAVES POPVLIS CRVDA DE SEDE TYRANNOS
DEIECIT FREGIT TVMIDOS STRAVITQVE SVPERBOS
HIC ERAT VNDE QVIES MAGNORVM CERTA LABORVM
ITALIAE SPERANDA FORET DVCE LAETA SVB ISTO
ILLA SIBI ANTIQVOS IAM PROMITTEBAT HONORES
NAMQVE VIDEBATVR CAELO DEMISSVS AD VNVM
NATVS VT INDEPTIS COMPONERET AVREA TERRIS
SAECVLA ET AFFLICTO TANDEM DARET OTIA MVNDO
AT DEVS AVSONIAE DEDERAT QVOD SYDVS AGENTI
TRANSTVLIT AD SVPEROS SIVE ILLO ORNARE BEATOS
ANGELICOSVE CHOROS VOLVIT SEV LVMINE TALI
INDIGNAM EST RATVS ITALIAM MVNDVMQVE NOCENTEM
CONSILII RATIO ALTA LATENS ET CAVSA SVPERSTAT
SED NOS O MISERI QVORVM ILLE PIISSIMVS HEROS
DESTITIT OPTATAE NVMQVAM VIGILARE SALVTI
FLETE DVCEM LIGVRES TALEM LACRYMATE PARENTEM
VOSQVE VRBES VIDVAE PRINCEPS QVAS ILLE SVB ALIS
FELICES SCEPTRISQVE SVIS CVM PACE FOVEBAT
AETERNAS OCVLIS LACRYMAS EFFVNDITE VESTRIS
ANTE ALIAS MEDIOLANVM PATRIA INCLYTA MAGNVM
PRINCIPIS ATQVE CAPVT TANTAE DITIONIS ET OLIM
LONGOBARDORVM DOMVS AVGVSTISSIMA REGVM
MAGNANIMOQVE DVCI NVPER GRATISSIMA SEDES

PAPIA ILLVSTRIS TITVLIS QVAS FECERAT VRBES
ET VICINA SEQVENS MATRIS VESTIGIA LAVDE
VRBS POMPEIANI DE LAVDE VOCATA TRIVMPHI
BRIXIA CIVILI NEC ENERVATA DVELLO
FVNDE PARES LACRYMAS QVIBVS ALTA VERONA SORORQVE
INGENIIS ORNATA BONIS VICENTIA DVRIS
COGNITA TEMPORIBVS PARVAEQVE IN MONTIBVS VRBES
BELLVNVM FELTRVMQVE ADEANT ET PVLCHRA FERACI
PLANITIE CREMONA SEDENS MEMORESQVE LABORVM
VERCELLAE ANTIQVIS TELLVS AGITATA PROCELLIS
ET CVM DERTHONA FOECVNDA NOVARIA PINGVI
PISCOSVMVE COMVM POPVLOQVE ANIMOSA SVPERBO
BERGOMA ET OCCIDVVS QVAS NVMQVAM VICTOR ADIVIT
NOMEN ALEXANDRI RETINENS VRBS FERTILIS ORIS
QVAEQVE TOT EGREGIOS IN PRAELIA MITTIT ALVMNOS
PARMA POTENS ANIMIS ET OPIMA PLACENTIA CAMPIS
ET BOVIVM ET VICINA MALIS VRBS DVCTA PRIVSQVAM
SVB DVCIS IMPERIVM ET IVGA NON METVENDA VENIRET
TE QVOQVE LVCENSIS REGIO LICET OBRVTA LVNAE
MOENIA SINT RELIQVIS PLORANTIBVS VRBIBVS ADDAS
QVAS INTER MAGNO EST LACERATA BONONIA FLETV
ET GEMITV ET LACRYMIS PROPRIVM CONFESSA LABOREM
QVAE SIBI SYDEREOS SVBITO MORS IMPROBA VVLTVS
PRINCIPIS ERIPVIT NEC PASSA DIVTIVS ILLAM
MAIESTATE FRVI ET DVLCIS DVLCEDINE SCEPTRI
ITE SIMVL SIC FATA IVBENT SOCIARE QVERELAS
VRBS PISAE QVONDAM TYRRHENI ROMA PROFVNDI
MASSAQVE GROSETVM MANV VEHAT INCLYTA SECVM
ET CVM VICINO TVRRITA PERVSIA PLORET
ASSISIO ET MOLESTAE SALIANT AD SYDERA VOCES
ROMANVM GEMAT IMPERIVM ROMANAQVE PLANGAT
ECCLESIA HI LACRYMEMT OCVLI DVO LVMINA TERRAE
RAPTVS VTERQVE PVGIL LATIIS QVO MAIOR IN ORIS
NON ERAT EX ITALIS GERMANOS DEPVLIT HOSTES
FINIBVS ET GALLOS BELLO CONFIXIT ACERBO
ANTE QVIRINALEM POSSET QVAM CERNERE ROMAM
MILLE QVATERCENTVM ATQVE DVOS CVM DVCERET ANNOS
SOL HVNC ATRA DIES SEPTEMBRIS TERTIA ADEMIT .

A

Nonnulla habent posteri, quæ tanti Principis doctrinam testantur; eaque sunt:

I. Oratio ad Venetos de perseverantia pacis, & concordiæ. *Norimbergæ, sine Impress. nomine*, 1480. *in fol.* Ex Orlandi Histor. Typog. pag. 142. Extat etiam in Margarita Poëtica Alberti de Eib.

II. Epistolæ ad varios Italiæ Principes de assumptione sua ad Ducalem dignitatem. MSS. servantur in Cod. Biblioth. Ambrosianæ, sign. I., num. XI., & in altero sign. D. num. 53.

III. Epistola ad Rempub. Florentinorum, quâ eis bellum indicit ob pacem à Guelphis turbatam; & vexatos ab eis Senenses, & Perusinos. Data Papiæ die XVIII. Aprilis, anno MCCCLXXX. Edita est in Tomo III. Epistolarum Colutii Salutati. *Florentiæ, apud Joannem Baptistam Bruscaglium, & Socios*, 1741. *in* 8. pag. 17., in quo etiam Libro pag. 15. habetur ejusdem Colutii pro Communi

B

Florentinorum ad Joannem Galeacium Epistola, sine data diei, & anni. Scripta est autem ad eundem, cùm ei à Barnaba, sive ut aliis placet, Barnabove Patruo, & Tutore struerentur insidiæ.

IV. Ejus Epistola, an. MCCCLXXXIV. XXVII. Januarii. Data ad Placentinos de Pace facta cum Jo. Marchione Montisferrati. Extat in Collect. Sormani, ex MS. Archivi Cathedralis Novariæ.

V. Litteræ ad Florentinos de captione Domini *B*arnabovis. Dat. Mediolani VIII. Maji MCCCLXXXV. cum eorum Responsione. Extant in Annal. Mediol. T. XVI. Rer. Ital. Scrip. pag. 786., & sequentibus.

VI. Litteræ diffidantiæ Comitis Virtutum ad Antonium de la Scala, Veronæ Dominum. Dat. Papiæ XVII. Apr. MCCCLXXXVII., cum ejusdem Antonii Responsione. Extant ibid. pag. 779., & sequentibus.

C

VII. Litteræ diffidantiæ Jo. Galeacii Comitis Virtutum ad Franciscum de Carraria Dominum Paduæ. Anno MCCCLXXXVIII. de mense Julii. Extant in Chronico Placentino Joannis de Mussis. Tom. XVI. Script. Rer. Ital. pag. 550.

VIII. Joannis Galeacii Ducis Mediolanensis Epistola ad Florentinos, data Papiæ anno MCCCLXXXIX., Reipublicæ Florentinæ Epistolæ ab Bononienses; quarum prima data est anno MCCCXCI. Extant in Cod. num. 285. in Bibliotheca Cæsarea Vindobonensi. Ex Petri Lambecii Comm. ejusdem Biblioth. T. II. pag. 933.

IX. Joannis Galeacii Ducis Mediolani, & Imperialis Vicarii Generalis Litteræ provocationis, seu, ut ibi vocantur, diffidantiæ ad Florentinos, & Bononienses, anno MCCCXC., & Florentinorum, atque Bononiensium responsoriæ: extant ibidem, & in Vaticana, Cod. 286.; Impressæ etiam sunt in Tomo XVI. Rer. Italic. pag. 815.

X. Epistola ejusdem ad Pontif. Bonifacium IX. contra Regem Franciæ, & Florentinos super morte Comitis Armeniaci. Extat in eodem Codice Vindobonensi, in quo alia plura lectu dignissima, ad Florentinos, & Bononienses spectantia leguntur. Ita Lambeccius.

XI. Epistola Jo. Galeacii Comitis Virtutum ad Bononienses. Data Papiæ, XII. Aprilis, MCCCXC. cum eorumdem Responsione, pagg. 10. Bononiæ II. Maji, MCCCXCI. Ext. inter Epistolas Principum, impressas *Venetiis*, 1574. *in* 12. ubi etiam legitur Epistola ad Præfectum Urbis Mediolani, in quâ meminit insignis donationis Archiepiscoporum Ottonis, & Joannis Vicecomitum factæ Hospitali novo Beatæ Mariæ, quod positum erat post Aulam veterem, cum onere, inter cætera, mercedis dandæ Theologiæ Lectori in domibus Ordinariorum, vel in Archiepiscopatu, qui eo tempore legebant in Ecclesiâ S. Theclæ propter diruta ædificia tam Archiepiscopatus, quàm Ordinariorum occasione Fabricæ Majoris Ecclesiæ. Dat. XII. Januarii MCCCXCVI. Extat quoque in Addendis ad Mus. Novar. Cottæ, pag. 123., & 235. MS. apud Auctoris filium.

XII. Ejusdem Epistola ad Rempublicam Florentinam. Data Papiæ XX. Aprilis, absque anno. Ibid. pag. 307., cum Florentinorum Responsione. Data Florentiæ XVIII. Maji MCCCXC. pag. 308., itemque Epistola DD. Paduanorum ad Comitem Virtutum, pag. 7.

XIII. Aliæ ad Placentinos, anno MCCCXCIX. pro ordine tenendo in domibus, in quibus sunt Epidemiæ, extant ibid. pag. 560.

XIV. Aliæ ad Novarienses de acquisitione Bononiæ ab eo factâ. Habentur in supradictis Codicibus Ambrosianis, ubi etiam sequentes reperiuntur.

XV.

XV. Aliæ Communis Bononiæ ad eundem, cum ipsius Responsionibus.

XVI. Aliæ Venceslai Imperatoris, item cum ejusdem Responsionibus.

XVII. Aliæ Scaligerorum, cum Responsis ejus.

XVIII. Litteræ ad suum Locumtenentem in Civitate Senensi degentem, Communitatemque Senensem, de præscripto à se modo in regenda Civitate Senensi observando. Dat. die XVII. Martii MCD. Extant in Lünig Cod. Diplom. Ital. Tom. III. pag. 396.

XIX. Aliâ Epistolâ Bergomensibus Bononiam sui ipsius potestati se subdidisse nunciat, die XX. Julii, anno MCDII. Ibid. p. 398.

XX. Alia ad Dominum Antonium Vicomercatum de Crema, Bergomi Potestatem, de initis cum Malatestis Induciis, die II. Augusti, anno MCDII Ibid.

XXI. Responsio ad Rupertum Romanorum Regem, qui Epistolam ad ipsum miserat, monens ut Terras, Territoria, & Provincias S. R. I. restituat, quæ quidem posterior data est XXV. Septemb. MCDI. Extant apud eundem, Tom. I. pagg 432 & seq. Ubi etiam leguntur Litteræ diffidationis ipsius Ruperti ad Jo. Galeacium.

XXII. Aliæ Epistolæ ejusdem leguntur in Historia Campi, T. III. pag. 305. & seqq.

XXIII. Codex Decretorum ejusdem ab an. MCCCLXXXIX. ad MCCCXCVI. MS. Autographus in fol. extat in Archivo Provisionum appellato hujus Urbis; aliudque exemplar pariter MS. servat apud se Comes Constantius de Abdua.

Inter memoratu digniora præfati Joannis Galeacii Vicecomitis Primi Ducis Mediolani, est Instrumentum Donationis inter vivos pro fabrica, & dotatione Ecclesiæ, ac Monasterii Sanctæ Mariæ Carthusiæ propè Papiam, sub die sexta Octobris, anno MCCCXCVI., rog. per Catellianum de Christianis, fil. qu. D. Franciscbini Jurisperiti pub. Papiensem Notarium, & Ducalem Secretarium, quod extat penes amicissimum J. C. & Advocatum Sitonum.

Item ultimum Testamentum præfati Domini Ducis Primi Mediolani, conditum de anno MCDI., ac rogatum per præfatum Catellianum de Christianis, Ducalem Secretarium &c., quod pariter extat penes eundem Advocatum Sitonum.

Dispensatio de contrahendo matrimonio inter Galeacium Mariam, & Catharinam Vicecomites. Extat in Spicileg. Dacherii, Tom. VII. pag. 244.

Venceslai Romanorum Imperatoris creatio in Ducem Mediolani Jo. Galeacii. Extat in Codice Leibnitii, Tom. I. pag. 157.

In Nuptiis Jo. Galeacii Vicecomitis Epithalamium scripsit Atilius Gabriel. V. inter Opera Jacobi Sannazarii, edit. Patav.

Gregorii de Azanello Descriptio Apparatus, & Ceremoniæ, quibus Jo. Galeacius Vicecomes, nomine Cæsareæ Majestatis Ducis titulo insignitus est anno MCCCXCV. MS. in fol. Bibliot Amb. sign. I. num. XI., & edita in Tom. XVI. Rer. Ital. p 822.

In Libro, cui titulus: „ Carmina Illust. Poët. Ita- „ lor. „ Tom. I. pag. 54. extat Andreæ Alciati hoc Epigramma.

Tumulus Joannis Galeacii Vicecomitis, primi Ducis Mediolani.

Pro Tumulo, pone Italiam, pone arma, ducesque,
Et mare, quod geminos mugit ad usque sinus.
Adde his barbariem conantem irrumpere frustra:
Et mercede emptas in fera bella manus.
Anguiger ast summo sistens in culmine, dicat;
Quis parvis magnum me super imposuit?

Francisci Philelphi Oratio Anniversaria in Funere Jo. Galeacii Vicecomitis. Extat in MS. in fol. sign. E. num. 55. in Bibliotheca Ambrosiana.

Agunt de tanti Ducis actis & laudibus Scriptores omnes, qui litteris sui temporis historias mandarunt, maximè verò Insubres Eruditi, quos longum esset recensere. Multa verò suppeditarunt Jovius, Chalcus, et si placet Picinellus, qui sub nomine tantùm Galeacii brevissimis verbis se expedivit, pag. 231., Sitonusque noster humanissimus æque ac in Patriæ antiquitatibus versatissimus.

MDCCCVI.

VICECOMES JOANNES MARIA.

NOn minoris gloriæ augumentum addere potest celeberrimo Viro Jo. Baptistæ Vicecomiti Mediolanensi Senatori, jam laudato, filios habuisse, ob virtutem & ipsos laude dignissimos, quos inter numeratur Joannes Maria, de quo nunc loquimur, qui matre Paula Caccia, lucem primam aspexit in hac Metropoli, anno Mundi Christiani MDCXII. Deo se in doctissima Societate Jesu dicavit an. MDCXXVI. die primâ Augusti. Latinis & Græcis litteris egregiè excultus Eloquentiam annis II. professus est. Philosophiam quadriennio, Theologiam Scholasticam septennio docuit Mediolani, ubi etiam studiis altioribus quadriennio præfuit. Hinc aliorum regimini admotus Provincialatum egit, mox Præposituram Domus Professæ Sancti Fidelis, quo etiam tempore Romam à Provincia missus est Congregationis Procurator. Denique totius Provinciæ extitit Provincialis Præpositus, quo tempore Comitio generali interfuit. Mente fuit negotiorum quorumvis capace, & pectore difficultatibus omnibus majore; Spiritualium Sancti Ignatii exercitationum praxim planam perspicuamque scriptis commentationibus reddidit. Excelluit in dirigendis ad pietatem Sodalitatibus B. M. V. quarum pluribus præfuit, & pro quolibet in eis rectè ferendo munere exactissimas instructiones scripsit. Charissimus fuit Venerabili Cardinali Gregorio Barbadico, quem Exercitiis Spiritualibus, frequentibus litteris & familiari consuetudine excoluit; Brevi correptus morbo, sanctissimè obiit Mediolani in Collegio Braydensi die III. Februarii, anno Salutis MDCLXXXIV. ætatis suæ septuagesimo secundo, religiosæ vitæ quinquagesimo octavo.

Edita hæc, ac inedita post se reliquit:

I. La Vita del P Anton-Giulio Brignole Sale, della Compagnia di Gesù. *Milano, presso Ludovico Monza, 1666 in 8.*

II. Vita di Giovanna Teresa Spinola, Monaca Celestina. *Genova, presso il Franchelli, 1649. in 4.*

III. Il Maggior del suo Maggiore. Orazione Panegirica, detta nella Chiesa della B. Vergine presso S. Celso, nella nascita dell' Infante di Spagna Filippo Prospero li X. Febbrajò, MDCLVIII. *Milano, presso Giulio Cesare Malatesta, 1659. in fol.*

IV. Vita del P. Ottavio Bonini della Compagnia di Gesù. MS. prælo paratus, extat in eximia Bibliotheca Brayd. ipsius Societatis hujus Urbis.

V. Placita Theologica. Vol. IV. MSS. Extant ibid.

VI. Opuscula varia Rhetorica tam solutæ, quàm strictæ Orationis, MSS. ibid.

VII. Anastasis, & Anabasis Christi. Poëma Versuum 550. Jo. Mariæ Vicecomitis Soc. Jesu. MS. in 4. extat in Bibliotheca FF. Marchionum Vicecomitum.

Agunt de ipso Sotuellus, & Abbas Picinellus in suo Athenæo pag 308., aliaque debeo humanitati Suorum.

MDCCCVII.

MDCCCVII.

VICECOMES JOANNES MARIA alter.

INter claros non pietate minus, quàm ſcientiâ Viros, quos Conventus Sancti Joannis ad Concam in hac Metropoli nuncupatus enutrivit, Regulam Carmelitarum Obſervantiæ profeſſos, eſt debitâ cum laude numerandus Joannes Maria Vicecomes, cujus laudes Vaghus, Felina, aliique Mantuanæ Congregationis Scriptores nobis nullas reliquere, ea fortaſſe de cauſa, quòd illius Scripta Theologica haudquaquam viderint, cùm ſanè eadem legenti eruditione ſacra imbutum Auctorem noſtrum apertiſſimè prodant. Si tamen aliorum diligentiam Scriptoris hujus nomen effugit, mihi maximè gratulor, quòd primus debitâ commendatione ipſum proſequar, qui ultra medium Sæculi XVII. vitam produxit, anno MDCLV. inter mortales adhuc degens.

Operum illius hi ſunt tituli, nempe:

I. Quæſtiones in Logicam.
II. Commentaria de Fide, Spe, & Charitate.
III. De Juſtitia, & Jure.
IV. De Gratia.
V. De Euchariſtia.
VI. De Sacramentis in genere.
VII. De Sacramento Pœnitentiæ.
VIII De Scientia in communi.
Extant MSS. in Bibliotheca Conventus S Joannis ad Concam Mediolani. Vol. VIII. in 4. juſtæ molis.

MDCCCVIII.

VICECOMES JOANNES MARIA alter.

MArchio Franciſcus Vicecomes ex Condominis Summæ, nec non Camilla Ghilina conjuges Mediolanenſes, Joannem Mariam hunc genuerunt, cujus Acta, atque alia ad rem litterariam ſpectantia, nullus nobis indicavit. Ex Libro ſuo tamen,

A

quem tantùm typis datum legimus, ob ſermonis elegantiam, atque Emblemmatum, Inſcriptionumque præſtantiam, Auctoris ingenium ſatis, ſuperque elucere cognovimus. Opuſculum aliud vidimus ab ipſomet ſcriptum, quod num. II. infra ſignabimus, ſed adhuc incompoſitum, ideoque aut mors, aut ipſa difficultas argumenti, Auctoris manum ultimam retinuit. Floruit exeunte Sæculo elapſo XVII., ſed quando è vivis exceſſerit, nemo nos docuit.

En titulus Lucubrationum, quas conſcripſit:

I. Exequiæ in Templo Sancti Nazarii Manfredo Septalio Patritio Mediolanenſi, ejuſdem Baſilicæ Canonico, celebratæ, cum Inſcriptionibus, atque Emblemmatibus, à Marchione Joanne Maria Vicecomite expoſitis. *Mediolani, typis Archiepiſcopalibus*, 1680. *in* 4.

B

II. Dell' Offizio del Vicario di Proviſione della Città di Milano, con la ſerie delle coſe più ardue ſuccedute ſotto l' amminiſtrazione de' medeſimi, dall' anno MDLXXXI. al . . . . MS. in fol., ſed pluribus in locis deſideratur continuatio. Ultimæ paginæ continent Acta anni MDCXXVI. Volumen mihi oſtendit Amicus, inter nobiles juvenes Mediolanenſes ſtudioſiſſimus, cujus nomen proferre per ipſum mihi non licet.
Schedæ Sitonianæ.

MDCCCIX.

C

VICECOMES JOANNES PETRUS.

GEnealogiam Vicecomitis iſtius de more humaniſſimè mihi communicavit nunquam ſatis laudatus amiciſſimus Sitonus. Ipſa incipit ab Uberto Albizati, Beſnati, & Maſſini Domino, qui cum Bertha Pirovana conjuge florebat in hac Urbe, anno Domini MCCVI. Ex ipſo Jacobus Andreotus, & Theobaldus Matthæi Magni Mediolanenſis Domini pater, nec non & alii plures memoriâ digni, uſque ad Auctorem noſtrum prodierunt. Inter hos eſt Maphæolus ſenior, de quo extat in Eccleſia Sancti Franciſci Fratrum Conventualium Oppidi Modoëtiæ Lapis ſepulchralis, cum figura Militis armati, litteriſque rudibus ſculptis, ut ſequitur:

HIC IACET NOBILIS VIR DOMINVS MAPHIOLVS VICECOMES
QVI FVIT POTESTAS ET RECTOR VALLIS LVXIARDAE GRANELLORVM
CIVITATIS ALBAE ET ALEXANDRIAE QVI OBIIT MCCCLXXXI.
XV. MENSIS IANVARII.

Noſter verò patrem habuit Maphæolum juniorem, Ducalem Comi, & Bobii Poteſtatem, nec non Modoetiæ, & Binaſchi Capitaneum. Claruit Præpoſitus Eccleſiæ Metropolit. hujus Urbis, ab anno Chriſti

D

MCDXCV. ad MDXXX. ejuſque memoria ſupereſt in Inſcriptione ſequenti, quam in marmore ſculpi ipſemet juſſit, ponique in S. Euſtorgii Templo, propè Sacellum trium Regum Magorum:

MAPHAEOLVS VICECOMES VIR NOBILISSIMVS OLDI FILIVS
VBERTI OLIM MATTHAEI MAGNI FRATRIS PRONEPOS
SEPVLCRVM HOC ANTE TRIVM MAGORVM ALTARE
SIBI POSTERISQVE XII. LVSTRIS ET SECVLO IAM DECVRSIS POSVERAT
QVANDO EIVS ABNEPOS ALIVS MAPHAEOLVS VICECOMES
GEORGII FILIVS COMI BOBII PRAETVRA MOGVNTIAE
ET BINASCHI CAPITANEATV BIS OPTIME POTITVS
SARCOPHAGO HOC CVM ATAVITO CADAVERIBVS PLENO
CONTINERI NON POSSET HVMATVS EST AETATIS ANNO
LXV. D. XII. LIBERIS OCTO SVPERSTITIBVS
OBIIT AVTEM DIVAE AGNETIS FESTO MDX.
IOHANNES PETRVS VICECECOMES MEDIOLANENSIS PRAEPOSITVS
ET FRATRES MAPHAEOLO GENITORI B. M. POS.
ANNO SAL. MDXV. DIE XI. OCTOBRIS.

Hæc mihi fors obtulit de ipſo :

I. Pro Architectura Templi Mediolani; Opuſculum Jo. Petri Vicecomitis Præpoſiti, ad Præfectos Fabricæ de Archetypo Cathedralis Baſilicæ Mediolani, Id. Novemb., anno MDXIX. Extat in Cod. MS in 4. ſign. E. num. 48. in Bibliotheca Ordinariorum Metropolitanæ hujus Urbis.

II. Epiſtolæ variæ Latinæ Joanni Andreæ Vicecomiti, datæ anno MDVII. Ibid.

III. Aliæ ad Georgium Gadium Romanorum Reginæ Secretarium, & iſtius ad eundem, anno MDIX. Ibid.

IV. Aliæ ad Epiſcopum Sedunenſem, anno MDXII. Ibid.

V. Aliæ ad Paulum Cittadinum Civem Mediol., anno MDXIV. Ibid.

VI. Aliæ Abbatibus, Præſidentibus, & Definitoribus Capituli Congregat. Monachorum S. Benedicti Caſſinenſium, anno MDXVIII., cum Reſponſionibus iſtorum. Ibid.

VII. Aliæ Jo. Angelo Vicomercato, Canonico Regulari S. Auguſtini, atque Vicario S. Salvatoris Brixiæ, ut ei mittat Hiſtoriam S. Anathalonis Epiſcopi Mediolan. pro conficienda Hiſtoria Archiepiſcoporum Mediolan., quam ſcribebat Vicecomes ipſe. Dat. VIII. Julii MDXVIII. Adeſt etiam ejuſdem Vicomercati Reſponſio, mittentis eandem Vitam ex antiquiſſimo Codice exſcriptam. Ibid.

VIII. Aliæ ad eundem pro Vitis SS. Brixianorum ad Hiſtoriam Archiepiſcoporum Mediol. conſcribendam utilibus. Ibid.

IX. Aliæ ad Presbyterum Baptiſtam Scaravagium, Decretorum Doctorem. Ibid.

X. Aliæ ad Nicolaum Lazarinum Picentem, ut ei mittat Epiſtolas, & alia latina, quæ in Scholis dictat, ut aureum ejus ſtylum accipiat. Dat. anno MDVI. Adſunt etiam ejuſdem Lazarini Reſponſiones, cum quibus mittit varias Exercitationes epiſtolicas, & judicium Vicecomitis expectat. Ibid. De hoc Cod. locuti ſumus in Artic. Franciſci Caſtelli, pag. 343.

XI. Hiſtoria Archiepiſcoporum Mediolanenſium, quam ipſomet teſte, ut ſupra, actu ſcribebat.

De eo videndæ ſunt ampliſſimæ Collectiones Comitis Octavii Archinti, & Clar. Sitoni, nec non iſtius Theatrum Genealogicum, MS. in fol. ad pag. 490. penes Auctorem; uti etiam Quodlibetum Franciſci Caſtelli Canonici Ordinarii, MS. in Bibliotheca Ambroſiana.

MDCCCX.

VICECOMES JOSEPH.

QUantùm debeant Mediolanenſes eximio S. R. E. Card. Federico Borromæo, nunquam ſatis dictum eſt, & utinam, quod tantus Vir ſtatuerat, adhuc vigeret, quoad ſaltem Bibliothecam Ambroſianam pertinet. De hac re ſatis eſt perlegere laudatiſſimum Opus Petri Pauli Boſchæ „ de Origine, & „ ſtatu Bibliothecæ Ambroſianæ „ centies à nobis citatum. Inter quatuor Viros, qui ejuſdem Bibliothecæ Doctores vocabantur, unus extitit Joſeph Vicecomes Mediolanenſis, de cujus ſacra eruditione apertè loquuntur ejus Opera infra recenſenda, ab univerſo Litteratorum Cœtu tam avidè accepta, ut difficillimè nunc reperiantur. Magiſtrum habuit celeberrimum Joannem Stephanum Menochium Societatis Jeſu lumen & decus. Supradictus Cardinalis Borromæus provinciam Joſepho demandavit de Ritibus Eccleſiæ ſcribendis, quam Vicecomes noſter tam doctè adimplevit, ut nemo ſit inter Scriptores Sacros, qui ipſum uti certiſſimum, ſapientiſſimumque Auctorem non indicet. Cornelius ipſe à Lapide Sacræ Scripturæ Interpretum facilè princeps in Vicecomitis ſententiam ſæpè deſcendit. Obiit anno Redemptionis MDCXXXIII., fama verò illius nunquam eſt peritura, ob Opera laudatiſſima hìc danda,

Quæ ſunt :

I. Obſervationes Eccleſiaſticæ de antiquis Baptiſmi Ritibus, & Ceremoniis. *Mediolani, apud Pontium & Picaleam*, 1615. *in* 4., *& Pariſiis, apud Morellum*, 1618. *in* 8.

II. De veteribus Confirmationis Ritibus. *Mediolani, typis Ambroſianis*, 1618. *in* 4.

III. De antiquis Miſſæ Ritibus. *Mediolani, typis Ambroſianis*, 1630. *in* 4.

IV. De Miſſæ apparatu. *Mediolani, typis Ambroſianis*, 1626. *in* 4.

V. Oratio habita in Concilio Provinciali Mediolanenſi VII. Eam commendat Petrus Paulus Boſcha, ut infra.

Celebratur abundè à Dupinio in ſua Bibliotheca Eccleſiaſtica, T. XVII. à pag. 93. uſque ad 103. à ſupradicto Petro Paulo Boſcha in libro „ de Origine, & „ ſtatu Bibliothecæ Ambroſianæ „ ab Abbate Picinello in ſuo Athenæo, pag. 372., & ab innumeris aliis.

MDCCCXI.

VICECOMES JOSEPH MARIA.

EN alter celeberrimi Senatoris Joannis Baptiſtæ Vicecomitis jam laudati, filius, Joſeph nempè Maria, qui ad Sacra vocatus, nomen ſuum Clariſſimo Prædicatorum Ordini dedit. Sancti Dominici Habitum in Euſtorgiana Domo induit, ibique profeſſus, Vir, apud Suos eruditione & facundiâ commendatiſſimus evaſit. In eodem Conventu triennio Philoſophiam docuit, ibidemque poſt magiſterium in Gymnaſio Sancti Thomæ Neapoli anno integro exactum, Sacræ Theologiæ Profeſſoris, ac Regentis munere toto ſexennio functus eſt. In Comitiis Ordinis Romæ habitis anno MDCL., Baccalaureus inſcribitur, deinde Magiſterii honore decoratus, provinciam S. Petri Martyris per biennium optimè rexit. Moribus fuit facillimis, gravis, vultuque gratiſſimus, dicendique facundiâ & facilitate ſummè præditus, qui non minùs ſibi nomen fecit, populorumque conciliavit animos, ſacris Concionibus, quàm diſcipulorum in Lycæis & Scholis admirationem. Pluribus annis per ferè totam Italiam Conciones habuit Quadrageſimales, magno cum Auditorum fructu, quos & dicendi gratiâ, & mirâ verborum, ſententiarumque ſubtilitate demulcebat. Ad Orationes Panegyricas pronunciandas frequentiſſimè evocabatur; tandem Inquiſitor adversùs hæreticam pravitatem in Civitate, & Diœceſi Novarienſi inſtituitur. Monumentum amoris ejus erga litteras in perpetuum erit inſignis Bibliotheca in patrio Euſtorgiano Conventu ab ipſo ære ſuo extructa, librìſque plurimis adaucta, eamque ob rem, grati animi ergo Sui marmoream effigiem tanti benefactoris Oſtio ipſius Bibliothecæ impoſuerunt. Obiit anno Virginei Partus MDCXCV.

Scripſit :

I. Concionum, & Panegyrum, Vol. IV. in fol. ingentis molis, quæ ſe vidiſſe mihi teſtatus eſt Alumnus amiciſſimus, & doctiſſimus ejuſdem Euſtorgianæ Domus, ſed aliquis eas in proprium commodum convertit; nam nunc non reperiuntur.

II. I Pregi della Lingua, Panegirico in lode di S. Antonio da Padova. *Milano, preſſo il Monza*, 1652. *in* 12

De eo Quetif, & Eccard in Scriptoribus Ord. Prædicatorum, qui malè ſuſpicarunt, tribuendam fore Vicecomiti huic Vitam Antonii Julii Brignoli, cujus Auctor eſt Joannes Maria Vicecomes ejus frater è Societate Jeſu, ut in eo diximus, & Abbas Picinellus in Athenæo, pag. 368.

MDCCCXII.

VICECOMES LEANDER.

Alter Hectoris Vicecomitis, & Apolloniæ de Blanchis conjugum filius, nunc à nobis laudatur, post Hieronymum ejus fratrem Physicum Collegiatum, & in Poëticâ facultate clarum, de quo jam egimus. Hunc in suum Athenæum intulit Picinellus, sed de more res risu dignas de eo tantùm profert, juxtà pravam Sæculi consuetudinem. In quadam Academia, cujus titulum idem Picinellus reticet, noster sub nomine „ l'Insensato „ adscriptus erat, ibique plura sui ingenii monumenta dedisse asseritur. Sitonus noster in suis Schedis adnotavit, Leandrum floruisse annis MDLXXII. & MDLXXVII. Ex Hieronymo Borserio supradictus Picinellus laudat Opus infrascriptum Poëtæ nostri, & utinam indicasset titulum, locum, annum, atque Impressoris nomen, ut aliquid luminis haberemus, an sit impressum nec ne. Libenter igitur istum ex hac mea Bibliotheca exclusissem, sed aliorum voluntati quandoque morem gerere cogimur.

Scripsit enim

I. Una Pastorale.
Ita citatus Picinellus in suo Athenæo, pag. 387., ex Borserii Supplemento cap. 12.

MDCCCXIII.

VICECOMES LUCHINUS.

Matthæus ille Magnus, qui post Othonis patrui sui Mediolanensis Archiepiscopi mortem, ut infra indicabimus, Insubriæ jura dedit, Luchinum

A Vicecomitem, cujus nunc damus Elogium, ex conjuge sua Bonacossa de Burris suscepit, & Papiæ, Viqueriæque Dominum constituit. Præclara indoles huic ad optima quæque nato plurimùm apud cives suos existimationis comparavit, adeout post Actii Principis obitum Reipublicæ summam in eum transtulerint, die XVI. Augusti, anno MCCCXXXIX. Accessit etiam Joannis fratris illius, de quo jam verba fecimus, consensus; nam ut sacris ministeriis mancipatum decebat Virum, divini juris potestate contentus, Luchinum bellicâ laude præclarum, jamque ad Principatum prudentiâ, & gravitate maturum, imperii curæ admovendum censuit. Vix igitur publico munere assumpto, à Benedicto XII. Pontifice Max. per Legatos impetravit, ut interdicto Civitas
B Mediolanensis absolveretur; quin etiam thesaurum Modoëtiensis Basilicæ, ob turbulentissima tempora Avenionem translatum, recuperavit. Exorsus est etiam, selectis Viris prudentiæ laude commendatissimis, collectionem, atque reformationem Juris municipalis hujus Urbis, quam postmodum perfectam Joannes Archiepiscopus, ut publicam sortiretur auctoritatem, Luchino ipso jam defuncto, curavit, quemadmodum sæpiùs hoc in Opere meminimus, dum eorum mentio, qui tantam susceperunt provinciam, incidit. Plura gessit bella non semper arridente armorum fortunâ; neque conjuratorum conspirationem efugisset, nisi consiliis eorum detectis, illatoque de pluribus supplicio, cæteros terruisset. Verùm cùm Isabellæ Fliscæ, quam uxorem duxerat,
C impudicitiam, & violatam turpissimè thori fidem ulturum se non obscurè docuisset; mulier expedito ingenio pœnam sceleris antevertens, ægrum conjugem tabifico sustulit poculo, anno ætatis suæ LXII., Imperii verò IX., inciditque obitus illius in diem XXIII. Januarii, anno Christi MCCCXLIX., dum Genuam in potestatem suam redigere meditaretur. Tumulatus est in Templo Sancti Gothardi, intra ambitum Ducalis Curiæ, hoc Elogio imposito.

IVSTITIAE CVLTOR SCELERVMQVE ACERRIMVS VLTOR
PAVPERIBVS CARVS NVNQVAM DVM VIXIT AVARVS
EGREGIIS FACTIS ET CLADIBVS ANTE PERACTIS
INSIGNEM BELLO LAVDEM MERVIT NISI FRAVDEM
SORS MALA STRVXISSET CRVDELITER ET PERIISSET.

Italicam coluit Poësim, & scripsit:

I. Carmina plura, vulgò *Sonetti*, quorum unum ex MS. Codice Joannis Baptistæ Boccolini, humaniorum litterarum in Urbe Fulgineo Professorem, quo Luchinus Facio de Ubertis respondit, vulgavit Cl. Crescinbenius in sua Historia Poësis Italicæ, edit. Venetæ. Vol. V. pag. 215.

II. Leges ab eo, & Joanne fratre suo Mediolanensi Archiepiscopo latas pro bono Civitatis regimine, retulit Gualvaneus de la Flamma in libro „ de Rebus gestis „ Azonis Vicecomitis „ impresso in Tomo XII. Script. Rer. Ital. pag. 1153., ut in Joannis articulo diximus.

Epistolam ad eum scripsit Franciscus Petrarca, qui eum ætatis suæ Virum maximum appellat, mittens ad ipsum Carmen suum, estque inter Petrarchæ editas CX. libri VII.

De ipso Jovius agit in Elogiis Vicecomitum; Casserus quoque in Sistemate vetustatis. Commendatur insuper ab omnibus Insubricarum rerum Scriptoribus, à P. Francisco Xaverio Quadrio Soc. Jesu, in libro suo, cui titulus: „ Della Storia, e della Ragione d'ogni „ Poesia. „ Vol. II. pag. 179., & J. C. Sitono in Monumentis Vicecomitum. *Mediolani, apud Malatestam*, 1714. *in fol.* pagg. 11. & 53., sicut & in Schedis.

D

MDCCCXIV.

VICECOMES LUDOVICUS MARIA.

Marchio Hermes Vicecomes ex LX. Urbis Decurionibus, & ex Condominis Summæ, atque Margarita Archinta conjuges, Ludovicum Mariam genuerunt, qui à primis puerilibus annis sacra colere cœpit, deinde inter Clericos Regulares, quos Teatinos vocamus adscribi voluit, atque in æde Divi Antonii eorundem in hac Metropoli, die XIX.
E mensis Augusti, anni Christi Jesu MDCLXXXI. professus est. Scientiis Philosophicis, atque Theologicis imbutus, ad Verbum Dei disseminandum se contulit, non sine ingenti animarum profectu. Ejus singularis prudentiæ argumentũ in dubiũ nunquam revocandum est, quòd ex LI. ferè annis, quibus apud Suos vixit, per integros XX. Superioris munus summâ cum laude semper egerit. Tandem Officium Visitatoris gerens, diem clausit extremam anno MDCCXXXII., qui fuit ei septuagesimus.

Servantur

Servantur tantùm de eo

I. Prediche, e Discorsi varj. Vol. I. in fol. MS. in Bibliotheca Suorum D. Antonii Mediol.
Ita à P. Crucejo ejusdem Congregationis Alumno, mihique singulari amicitia conjuncto.

MDCCCXV.

VICECOMES MANFREDUS.

ALiis eruditis Viris, qui apud Mediolanenses prudentiæ, & doctrinæ commendatione floruerunt, meritò jungendus est Manfredus Vicecomes, cujus tanta fuit apud Cives suos existimatio, ut eidem anno MCLXVIII. Consulatus Reipublicæ munus deferendum censuerint. Consul item Justitiæ fuit eo tempore, quo post tam sæpè memoratum Œnobarbi excidium Urbs è ruinis suis rediviva surgebat Anno MCLXX. Secundò autem, & tertiò eundem Magistratum gessit, annis videlicet MCLXXIIII., atque MCC. Quo verò anno desideratus fuerit, nemo nos docuit.

Immortalitati nomen suum commendavit ob ea, quæ cum aliis Justitiæ Coss. prædicto anno MCLXX. ad Reipublicæ Mediolanensis bonum condidit,

I. Statuta, quibus Jus municipale plurimùm adauctum fuit.
Bina ejus Placita Consularia, primum scilicet anni MCLXXIII., diei X. Januarii; alterum anni MCXCIX., diei XXXI. Decembris indicavit nobis ex Collectione sua Diplomatica Mediolan. humanissimus Nicolaus Sormanus, Ambrosiani Collegii Doctor.
Meminerunt ejusdem Gualvaneus de la Flamma, lib. XIII. cap. 895, & ex eo Comes Octavius Archintus in Collect. Monument. Famil. Mediol, atque Sitonus noster in Schedis.

MDCCCXVI.

VICECOMES MATTHÆUS.

DE Matthæo Vicecomite tam Abbas Picinellus, quàm Bartholomæus Curtius, & quod plus est Cl. Sitonus noster parùm nimis dedere, ideoque & ego ferè jejunos Lectores meos relinquere coactus sum. Cum ipsis igitur testibus infrascriptis nil aliud profero, quàm titulum ejus Operis,

Videlicet:

I. Regimen contra Pestem. *Venetiis*, 1535. *in* 8.
Ex Bibliotheca Paschalis Galli, ex Conrado Gesnero, & ex Joanne Antonida Vandenlinden exscripserunt, Picinellus in Athenæo, pag. 420. Curtius in suo Opere de Medicis Scriptoribus Mediolanensibus, pag. 74., & Joannes Jacobus Mangetus in sua Biblioth. Scriptorum Medicorum. T. IV. pag. 517.

MDCCCXVII.

VICECOMES MAURITIUS.

EX Marchione Joanne Maria Vicecomite, Summæ Condomino, & Placida Grimalda conjugibus, natus est in hac Urbe, die IX. mensis Decembris, anno MDCXX. Mauritius nunc laudandus. Hic ad vitam Ecclesiasticam à Deo evocatus, Congregationem Clericorum Regularium, vulgò Teatinorum, amplexus est, in eademque Professionem emisit, die XI. mensis Julii, anno MDCXL., relicto nomine Uberti, qui eidem erat in sæculo. Pietati & studiis ita se dedit, ut breviter Philosophiam non tantùm didicerit, sed & suis Alumnis, inter quos numeratur Seraphinus Corius, postea Laudensis Episcopus, aliisque pluribus tradiderit, nam spatio annorum duodecim in Urbe Ravennate ipsam à Cathedra dictavit Cassinensibus Monacis. Linguas Græcas, atque Hæbraicas ferè ex integro possidebat, nec litteras amœniores respuit, ut facilè ex subsequentibus apparebit. Plura certè ab ipso exspectanda erant, nisi mors citò nimis eum terris invidisset, annum tantùm agentem quadragesimum octavum, in Collegio D. Antonii hujus Urbis, in quo jam anno MDCLXX. officio Præpositi functus fuerat.

Hæc illius habet posteritas

I. Cursum integrum Philosophicum, MS. in 4. Vol. VI., quem egomet olim vidi apud Cl. Abbatem Canetum amicissimum, dum eximiam Bibliothecam Classensem inviserem, anno MDCCXVII.
II. Pompe funebri dell' Esequie solenni, fatte nella Chiesa di S. Antonio de' PP. Chierici Regolari Teatini in Milano, alla degna memoria di Monsignor Alessandro Porro Vescovo di Bobbio, già della medesima Religione. *Milano, per gl' Eredi di Giorgio Rolla*, 1610. *in* 4.
III. Emblemmata, Inscriptiones, & Carmina de ipsomet argumento, extant in eodem libro.
Ita à Suis, & à Sitono nostro.

MDCCCXVIII.

VICECOMES MODESTUS.

MOdestus Vicecomes illustre perantiquæ hujus Mediolanensis Gentis germen, annos XIX. natus, Clericorum Regularium S. Pauli, vulgò Barnabitarum, Instituto se devovit anno MDXCII. Ibi graviores disciplinas didicit, & professus est. Utilem, atque assiduam in Concionibus ad Populum habendis operam posuit, præsertim in patrio Templo D. Alexandri, in quo sacri Oratoris munus per decennium & ultra gessit. In Maximo hujus Urbis Templo plurimas Orationes habuit in laudem D. Caroli, & Conciones ad Magistratus in lucem editas. In Synodo Novariensi Orationem ad Clerum dixit; non tantùm à doctissimo ejus Ecclesiæ Præsule Carolo à Basilica-Petri summoperè laudatam, sed & ab aliis Viris doctrinâ & pietate præstantissimis. Dignitates ab Ordine suo sibi oblatas eadem, quâ paternas opes reliquerat, constantiâ recusavit; sacræ dumtaxat eruditionis die noctuque studio contentus. Præmaturè tantus Vir obiit, videlicet anno Christi MDCXIII., atque egregia MSS. Opera præter jam prælo donata reliquit,

Quæ sunt:

I. Prediche Quadragesimali in più Volumi. MSS. in foglio, apud Suos.
II. Orazioni Panegiriche in più Volumi. MSS. in foglio; Ibidem.
III. Oratio ad Clerum, habita in Synodo Novariensi, ut supra.
IV. Orazione della forma de' veri Magistrati. *Milano, presso il Malatesta*, 1614. *in* 4.
V. Panegirico in lode di S. Carlo. *Milano, presso gl' Eredi di Pacifico Ponzio*, 1615. *in* 4.
VI. Altro in lode dello stesso Santo. *Ivi, presso il Bidelli*, 1622., & iterum *apud Heredes Pontii*, 1625. *in* 4.
Ex Picinelli Athenæo, pag. 428., & à Suis.

MDCCCXIX.

MDCCCXIX.

VICECOMES NICOLAUS MARIA.

COmes Antonius Coriolanus Vicecomes ex Condominis Summæ, & ex LX. Decurionibus Mediolani, nec non Magdalena Durina conjuges Nicolaum Mariam filium genuerunt, qui Opusculum scripsit infra recensendum, non sine labore ex pluribus Documentis undequaque perquisitis compactum. Aliud de eo nobis datum non est referre, nisi quòd mors ipsum sustulit die XXII. mensis Maji, anno MDCCXXXI., tumulatusque fuit in Basilicâ Eustorgianâ, apud Aram maximam, propè Majores suos.

Scripsit igitur

I. Notizie concernenti vàrj Arcivescovi di Milano. Cod. MS. in fol. Incipit in Joanne I. Vicecomite, & desinit in Bartholomæo Capra. Legitur in fronte: „ Scribebat Illustrissimus D. Comes D. Nicolaus Maria „ Vicecomes, MDCCIX. „ Extat apud Doctiss. Siton. Autographus.

MDCCCXX.

VICECOMES OCTAVIUS.

UTrum magis prudentia, vel Litterarum perities in Octavio Vicecomite effulserint, adhuc sub Judice lis est, nam parentibus Joanne J. C. C., & ex Condominis Crenæ, nec non Octavia Annona conjugibus Mediolanensibus nobilissimis ortus, Congregationem Clericorum Regularium Divi Pauli, Barnabitarum vocatam, ingredi voluit, ibidemque adeò studiis se dedit, ut in Alma Urbe Sancti Officii Consultor optimus, & plurium Cardinalium à Confessionibus, & à Consiliis etiam ut Theologus peritissimus esse meruerit, inter quos eximius Cardinalis Colloredus numeratur. Charus apprimè fuit Cæsari Augusto Leopoldo, nunquam delendæ memoriæ, pluribusque suis Collegiis ita sanctè, prudenterque præfuit, ut postea ad Ordinem universum moderandum elatus fuerit. Multa doctè, elegantissimèque scripsit, quæ deperdita sunt, supersunt tamen infra recensenda, ex quibus eruditio hujus Viri summopere elucet. Decessit verò citò nimis, videlicet Æræ nostræ anno MDCXCVII., ætatis suæ LIII.

Hæc de ipso damus:

I. Consultationes duæ circa electionem Pontificis, ad quemdam S. R. E. Cardinalem pro sedanda ejus conscientia. MS. in fol.
II. Censura contemplationis Christianæ, typis edendæ per N. N. contra doctrinam Molinos, à S. Congregatione Indicis, & Supremæ Inquisitionis approbata, ob quam Auctor contentus fuit se librum manuscripsisse. MS. in fol.
III. Consultatio in causa Regis Angliæ. MS. in fol.
IV. Censuræ quædam librorum. MS. in fol.
V. Casus quidam Hebræorum transmissus à Duce Sabaudiæ. MS. in fol. Servantur omnes in Collegio Suor. S. Barnabæ Mediol.

Ita à docto, amicissimoque Patre Pezio alibi laudato.

MDCCCXXI.

VICECOMES OTHO.

OTho Vicecomes Uberti, atque Anastasiæ Pirovanæ conjugum filius, alacri ingenio à pueritia præditus, magnum aliquid portendere visus est. Studiis liberalibus excultus, corporis dignitatem eloquentiæ dotibus cumulavit, adeout omnium sibi gratiam promereretur. Octaviani Ubaldini Cardinalis, cùm Romam se contulisset, familiæ adscriptus, jam Præpositus Oppidi Decii, & Ambrosianæ Basilicæ Canonicus ad Cathedram Mediolanensis Archiepiscopatus assumtus fuit, agente in primis eodem Ubaldino tunc Apostolicæ Sedis Legato. Id evênit anno Salutis humanæ MCCLXI. defuncto haud multo ante Leone de Perego, quem loco suo laudavimus. Primus igitur è Vicecomitum Gente Otho Ambrosianas adeptus est Infulas, inter Principes, & Antistites suæ tempestatis longè clarissimus habitus. Turrianorum potentiam, qui tunc Mediolanensibus imperitabant, veritus, Aronam primùm se contulit, unde in Insubriam venit; arcem tamen illam, qua potitus erat, brevì dedere, & in fugam se convertere coactus est. Sed nihil admodum de animi constantiâ remittens, Squarcinum Burrum, cujus filia nomine Bonacossa Matthæo Vicecomiti Othonis nepoti nupserat, delegit, ut ei militare conferret imperium ad abigendos ex Urbe Turrianos, inito etiam fœdere cum Gulielmo Montisferrati Marchione, ut auxiliis Ferdinandi Aragonum Regis, cui Gulielmus erat gener, conceptam expeditionem ad optatum finem liceret perducere. Sinistra tamen fortuna belli sæpe Othonem afflixit Turrianis arridens; itaque ille ad Clementem Pontificem profectus egit, ut litteris Apostolicis monerentur Turriani, ne ultra Antistitem suâ prohiberent Sede. Cùm tamen Pontificis dicto obaudientes esse respuissent, Sacris interdicitur Urbs Mediolanensis. Missis igitur Romam Legatis ante Cardinalium consessum, & Clemente ipso coram adstante, Turriani causam suam defendere satagerunt. Eorum tamen Orator tam acri oratione modestiam omnem exuens adversùs Othonem præsentem invectus est, ut planè ostenderet, contumeliis se non argumentis uti. E contra autem Otho moderato, sed generoso sermone hostium cavillationes confutavit, tandemque obtinuit, ut decreverit Pontifex missurum se quamprimum Cardinalem Legatum, qui universa componeret. Et Legatus quidem affuit, veruntamen res infecta cessit obeunte Clemente Pontifice. Gregorium X. adiit Otho, ut Apostolicæ Sedis judicio Mediolanum reduceretur, at cùm ille Turrianis faveret, Othonem, qui ipsum ad Lugdunense Concilium fuerat comitatus, dum in Italiam regrederetur, Bugellæ subsistere jussit. Paruit Archiepiscopus necessitate compulsus, verùm Gregorio defuncto, in Insubriam armatâ manu regrediens, Aronâ, & Angleriâ recuperatis, Castro Seprio potitur. Alternante autem bellicâ sorte nunc victor, nunc victus, tandem Novocomenses in potestatem recipit, oppressisque ad Decimùm Turrianis in triumphantis speciem Mediolanum ingreditur. Placatis ideo Civium animis Othonis nutu administrari cœpit Respublica usque ad eam diem in partes, cruentasque seditiones discerpta. Archiepiscopus autem Sanctæ Virgini, & Martyri Agneti Aram, quam in prælio constitutus voverat, in Metropolitanâ Basilicâ dedicavit, addito in Sacerdotum alimenta congruo censu, legeque latâ, ut quotannis hujus victoriæ memoria recoleretur. Ejus prælii, quod Vicecomitum Genti florentissimum peperit imperium, dies fuit XII. Kal Februarii, anno Christi

Redemptoris MCCLXXVII. Gulielmum interim Montisferrati Marchionem, quem jam superiùs memoravimus, veteris amicitiæ memor, Mediolanum accivit Otho, & ad annos quinque adversùs Turrianos, qui denuò turbas excitabant, copiarum Ducem renunciavit. Instructâ igitur acie, Gulielmus Vaprium celebre Oppidum in colle ad Abduam situm se contulit ipso Othone comitante, cùm in hostium exercitu adesset Raymundus Turrianus Aquilejensis Patriarcha, & primùm quidem ibidem de pace, intercedentibus Bergomatum Legatis, actum est; mox tabulæ pacis apud Melenianum obsignatæ. At cùm Turrianis neque bona, neque patria restituta forent, ad Vaprium tandem VII. Kal. Junii, anno MCCLXXXI. atrox & multâ clade memorabilis pugna fuit, ubi penitus concidit Turrianorum potentia. Pacificè igitur constitutâ Republicâ Mediolanensi, Otho ipsam Matthæo nepoti regendam tradens, quiete apud Charævallis Monasterium fruebatur; adhibitis in contubernium insignibus Philosophis, sacratisque Viris, quibus cum sæpissimè jucundissimos de divinis humanisque Scientiis sermones miscere consueverat. Plures etiam auctoritate Summi Pontificis Cruce signavit Archiepiscopus ad auxilia ferenda Terræ Sanctæ à Saracenis oppressæ. Dedit etiam eidem Summo Pontifici salubre consilium, ut Milites Hierosolymitani, unà cum Templariis, & Teutonicis in unum Ordinem cogerentur, eâ potissimùm de causâ; ut unitis armis contra Barbaros dimicarent; præfecto Fidelium copiis Rege Gallia-

A rum. Interim Ecclesiæ suæ non oblitus Provincialem Synodum publicè indixit, qua anno MCCLXXXVI. die XII. Septembris, solemni ritu, & pompâ augustiore celebratâ, controversiam inter Brixianum & Vercellensem Episcopos eo tempore de præcedentia litigantes summâ æquitate diremit. Multa quoque ad Ecclesiæ suæ dignitatem pertinentia jam sanciverat, quæ docet publicum Monumentum in Tabulario Metropolitanæ asservatum, quod anno MCCLXXVII., die XX. Aprilis Otho auctoritate sua confirmavit. Carmelitas Mediolanum accivit, propriisque sumptibus pro Theologiæ Lectore Præbendam in Metropolit. constituit. Aliam habuit Synodum anno MCCXCII., in qua multa de recuperando Christi Domini Sepulchro sancita sunt. Senio demum

B confectus, ætatis suæ anno LXXXVIII., Salutis autem MCCXCV. sexto Idus Augusti, migravit ad Dominum. Ita enim notatum obitum ejus reperimus in Antiphonario veteri MS. Ambrosianæ Bibliothecæ, quod olim fuit Collegiatæ Ecclesiæ Sancti Georgii ad Palatium dictæ. Vir fuit & sanguinis nobilitate, & præclarè gestis Sæculis omnibus memorandus, injuriarum moderatissimus vindex, in omnes beneficus, nemini, nisi ad necessariam defensionem molestus. Ejus corpus Equitum, & Optimatum humeris Regiâ pompâ in Urbem illatum, marmoreo Sarcophago in Metropolitana conditum jacet, hac Inscriptione adjectâ:

INCLYTVS ILLE PATER PATRIAE LVX GLORIA PATRVM
FVLGOR IVSTITIAE FIDEI BASIS ARCA SOPHIAE
LARGITOR VENIAE PORTVS PIETATIS EGENIS
INTREPIDVS PASTOR QVEM MOLES NVLLA LABORVM
ARDVA DEVICIT POPVLO LATVRA QVIETEM
ILLE PIVS PRINCEPS ET PRAESVL AMABILIS IN QVEM
ALTVS VIRTVTVM SPLENDOR CONVENERAT OMNIS
QVO MEDIOLANVM RADIABAT LAMPADE TANTA
TOTAQVE FVLGEBAT REGIO NVNC PALLET ADEMPTO
CLARA VICECOMITVM PROLES VENERABILIS OTHO
OH DOLOR OH VVLNVS CINIS EST HOC MARMORE FACTVS
CHRISTE PATER VITA REQVIESCAT SPIRITVS IN TE
ANNIS VNDENIS TER SENIS TERQVE DIEBVS
PRAEFVIT ECCLESIAE PASTOR BONVS AMBROSIANAE
MILLE DVCENTENO QVINTO NOVIESQVE DECENO
QVARTO HIC AVGVSTI BIS LIQVIT GAVDIA MVNDI.

Habentur ipsius, quæ hìc damus:

I. Othonis Vicecomitis Archiepiscopi Synodus Provincialis Mediolani habita, anno MCCLXXXVII. cum continuationibus Guifredi Card., & Legati Apostolici. Extat in Rer. Ital. Script. Tom. VIII. pag. 1049. ex MS. Bibliothecæ Ambrosianæ, in fol. sign. D. num. 283., cui præfixa est Epistola Caroli à Basilica-Petri Episcopi Novarien., tenoris videlicet: „ Il Vescovo di Vercelli a dì passati mi mandò le „ alligate Costituzioni d'Ottone già Arcivescovo, e „ di un Legato Appostolico, acciocchè vedute, le „ mandassi a V. S. Illustrissima e Reverendissima, e „ così faccio ec. XXIII. Agosto MDCIX. Novara. „ Don Carlo Vescovo di Novara. „ Extant etiam in altero Cod. ejusdem Biblioth. sign. B. num. 76. in fol.

C II. Synodus altera Provincialis, habita XXVI. Novemb. MCCXCI. in Ecclesia Sanctæ Theclæ, in qua multa constituta sunt ad Ecclesiasticam disciplinam revocandam. Meminit hujus Synodi Bernardinus Corius Historiæ Mediolanensis, Par. II., & ex eo Bzovius in Annalibus.

III. Constitutio Ottonis Archiepiscopi, in qua habetur Ordo Stationum Quadragesimæ in Urbe Mediolani. Dat. MCCLXXXIV. XXVII. Feb. Scatet multa eruditione pro Historia Mediol. Ecclesiæ. Extat in Collect. Sormani.

IV. Oratio ab eo excommunicato in defensionem sui ipsius contra Ambaxiatores Turrianorũ habita, extat in lib. cui titulus: „ Raccolta d'Orazioni di varj Autori „ in materia Civile, e Criminale, raccolte da Remi„ gio Fiorentino; „ & in Antiquit. Vicecom. pag. 39., & 41., ubi alia ibid.

V. Ejus-

V. Ejusdem Oratio post Victoriam Turrianorum, pagg. 49. Extant etiam ambę in Annalibus Mediolanensibus, pag. 668. in Tom. XVI. Script. Rerum Ital., unà cum Orationibus Turrianorum contra eundem. Omnes latinæ.

VI. Ejus Diploma, dat. Viqueriæ, Derthon. Diœcesis, XIII. Junii, MCCLXXI., Indict. XIV., quo concedit Indulgentias universis Christifidelibus Provinciæ Mediolanensis, qui adjutrices manus porrexerint ædificando Cœnobio Eremitarum Sancti Augustini Derthonæ. Extat apud Torellum, Tom. IV. Annalium Ordinis Augustiniani, ad annum MCCLXXI., num. XI.

VII. Testamentum ejusdem, cum erectione Capellaniæ Sanctæ Agnetis, & Præbendæ Doctoralis in Metropolitana. Act. in Capella Sanctæ Agnetis, quæ contigua est Palatio veteri Archiepiscopatus Mediolanensis. Sub die Dominico XXIII. mensis Martii, anno Domini MCCLXXXXII., Indictione quinta, rogatum per Antegradum Crottum, Notarium Civitatis Mediolani, ac Scribam prædicti Domini Archiepiscopi, & scriptum per Beltraminum de Robiano Civitatis item Mediolani Notarium &c. in pergamena &c. penes Advocatum Sitonum, atque perexemplar in Collectione Diplomatica Nicolai Sormani, Ambrosiani Collegii Doctoris.

In libro, cui titulus: „ Carmina Illust. Poët. Ital., Tom. XI. pag. 375 extat Carmen Jani Vitalis Panormitani in Othonem Archiepiscopum.

Agunt de eo Scriptores omnes, qui Vicecomitum gesta retulerunt, atque Franciscus Pipinus in Chronico suo vulgato in Tomo IX. Script. Rerum Ital pag. 701. Cotta in Musæo Novarien. pag. 237. Petrus Azarius, Cl. Sitonus, aliique penè innumeri.

MDCCCXXII.

VICECOMES PETRUS GEORGIUS.

Petrus Georgius Vicecomes, Alphonsi, ex Summæ Condominis, & Violantæ Lampugnanæ filius, adeò accuratè, optimèque educatus extitit, ut Majorum vestigia secutus, in Collegium Nobilium J. PP. Patriæ cooptatus fuerit, anno post Christi Adventum MDXLVI. Scientiis Legalibus prudentiam, ac in rebus gerendis peritiem adjunxit, ideoque Legatus ad Ducem Mantuæ Regiæ Catholicæ Majestatis nomine missus est, dein Præfecturam Capitalium rerum in Patria ingenti cum laude egit, hinc Regius Ducalisque Senator efficitur. Dolendum interea est, quòd pauca ejus ingenii monumenta supersint, ut infra, sed juxta Adagium „ ab ungue Leonem. Inter vivos esse desiit anno MDLXIX., & hæc de eo reperimus,

Quæ sunt:

I. Petri Georgii Vicecomitis Oratio de Jurisprudentiæ laudibus. MS. in fol. Extat apud amicissimum, doctumque Virum Canonicum Joannem Andream Iricum. In eadem meminit cum laude Mediolanensis Senatus, & præcipuè Præsidis Sacci, quem præsentem alloquitur, ex quo apparet eam Orationem coram Senatu habitam fuisse.

II. Fragmentum Libri primi Epistolarum Latinarum, ex quibus eruitur multò plures eum scripsisse, supersunt tamen VIII. tantùm. I. Videlicet ad Cardinalem Seripandum. II. Ad Episcopum Cremonensem. Reliquæ ad Julium Clarum Senatorem. Extant in eodem Codice MS.

III. Epistola Latina ad Pontificem Maximum, ut gratias ei agat, quòd Carolum Vicecomitem ad Albintimiliensem Episcopatum promovisset. Legitur in Cod. MS. Epistolarum Francisci Cicereji Bibliothecæ Fratrum Marchionum Vicecomitum alibi citato.

IV. Consilium Juridicum; laudatur à M. Antonio Natta in Tom. II. Consiliorum, num. 465.

Agit de eo Sitonus noster in Chron. Coll. J. PP. Mediol. pag. 116. art. 475.

A

MDCCCXXIII.

VICECOMES PHILIPPUS.

Vir sanè inter paucos celeberrimus nuncupandus est Philippus Vicecomes, Patritius Mediolanensis, si doctrina, si egregia facinora, si munera, si decora, si tandem mores ejus compositi spectentur. Ne tamen, singula enarrando, instituti nostri limites nimiùm excessisse videamur; aliqua tantummodò, & ad rem nostram conducentia, quæ ex libro suo MS. toties laudato, cui titulus: *De Conventu S. Marci*, deprompsimus, innuemus. Joanne Ambrosio igitur ex Vicecomitibus de Serono U. J. Doctore, ac Francisca Balsama conjugibus ortus est Philippus anno MDXCVI. die IX. Augusti; cui, dum per ætatem licuit, præter alios, dati fuere Præceptores Lucilius Terzagus, & in humanioribus litteris Magister Christophorus de Balneoregio Augustiniensis Eremita, quo potissimùm in gravioribus etiam studiis usus est. Parentum sedulâ curâ nedum liberaliter, sed christianè admodum educatus, Deo se perpetuò mancipare decrevit; eaque propter, ut votum compleret, anno MDCIX. Eremiticum Divi Augustini habitum induit in hujus Urbis Marciano Cœnobio. Solemni emisâ, ut ajunt, professione anno MDCXII., vires omnes, ingenio alioquin acer, subindè intendit, ut se Philosophiæ, Theologiæque scientiis exornaret. Mirificè id quidem præstitit cumulatèque; itaut Doctor in iis facultatibus, ac Magister renunciari meruerit, & commendata ipsi fuerint à sui Ordinis Prælatis gymnasia respectivè Cœnobiorum Arimini, (ubi se quoque novit assumptum in Consultorem S. Officii) Mediolani, Florentiæ, Paduæ, Neapolis, & Romæ; quo in munere strenuam certè navavit operam maximo cum discipulorum emolumento. Anno postmodum MDCXXXIX. institutus à Summo Ecclesiæ Pastore Urbano VIII. Ilicetanæ Congregationis ejusdem Eremitici Ordinis S Augustini Vicarius Generalis, eam zelo, prudentiâ, suavitateque paribus rexit Philippus adeò, ut pristina legum observantia in illa refloruerit; cunctorumque hujus Cœtus Fratrum sibi benevolentiam conciliaverit: Hinc ad Cœnobia Mediolanense scilicet D. Marci, mox Papiense D. Augustini moderanda vocatus est. Ecclesiasticæ item disciplinæ peritum ac zelatorem, rebusque in gerendis apprimè industrium se exhibuit Philippus, cùm in lustrandis nonnullis Diœcesibus, Tiburtinâ scilicet, Tusculanâ, & Portuensi, Cardinali Româ urgente; tum Albanensi, Spadâ quoque Cardinali flagitante, operam suam laudabiliter impendit. Viri hujus ope utili ac opportunâ fraudanda interim non erat Augustiniana Familia, quæ summi beneficii loco reputavit, illi commissam ab Innocentio X. generalem suorum negotiorum Procurationem; ideoque anno MDCXLIX., Comitiis habitis, eum sibi Priorem Generalem ascivit. Plurimùm tunc temporis doctissimus iste Præsul & verbo, & scriptis adlaboravit, ut Sanctissimi Ecclesiæ Doctoris ac Patris sui Augustini doctrina, à quorumdam versipellium machinamentis agitata, inconcussa maneret; nec ab eâ fortiter tuendâ cujusvis minæ, aut iræ illum aliquandò compescuere. De Republica tandem Augustiniensi jam optimè meritus, nihil aliud exoptabat ardentiùs, quàm vitæ suæ reliquum piis exercitationibus, litterariisque studiis insumere, quo ductus consilio sibi plures oblatas sacras Infulas modestè recusavit: verùm non potuit, quin Catacensem admitteret anno MDCLVII., ut Summi Pontificis Alexandri VII. obtemperaret imperio. Supervacaneum procul dubio esset, ea omnia recensere, quæ, hoc in Episcopatu bene administrando, toto septennio dixit, gessit, aggressus est; cùm de Viro, facilitate

litate morum gratiſſimo, doctrinâ, & eruditione planè culto, regendi peritiâ inſtructo, probatoque, nil, niſi quod Evangelici verè Paſtoris eſt, ſit præſumendum. Effectum probavere univerſi ſui Gregis profuſæ lachrymæ, dum fato functus anno MDCLXIV. ad ſepulchrum efferretur: teſtatur quoque vigens in illo dilectiſſimi ſui Antiſtitis grata memoria. Hoc demùm pro coronide addendum, quod licèt graviſſimis muneribus, vel intra ſuos Concellitas, vel extra, perpetuâ quadam ſucceſſione diſtentus, nullum tamen finem fecit aut libros lectitandi, aut ſcribendi; cujus argumento ſint ipſius Lucubrationes, à nobis non ſine voluptate præ manibus habitæ, & infra enumerandæ: ſuique amoris erga Mediolanenſe Cœnobium Divi Marci perenne monumentum ſupra Bibliothecæ januam, lapide inciſum his verbis conſpicitur:

BIBLIOTHECAM A F. ZACHARIA FERRARIO
ANNO MDLXVI. PICTVRIS VIRORVM
ILLVSTRIVM SVI ORDINIS, ET VARIIS
CODICIBVS EXORNATAM, VETVSTATE
FATISCENTEM, TRANSTVLIT ET AVXIT
PHILIPPVS VICECOMES
ANNO MDCXLIV.

Non abs re duximus ea hìc inſerenda, quæ Philippus Elſſius in Encomiaſtico Auguſtiniano refert pag. 331. de altero ejuſdem Vicecomitum Familiæ, ac Eremitici Auguſtinienſis Ordinis Viro illuſtri, Joanne Baptiſta ſcilicet, nobili Mediolanenſi, Comitis Octavii germano fratre, ac S. T. D. Hunc tradit, egregia virtutum ſpecimina diverſis in officiis exhibuiſſe, præſertim Mutinæ (ubi Ducibus venerationi erat ac acceptus) & anno MDCIX. die XIII. Februarii Epiſcopum Interamnenſem in Aprutio creatum, per annos XXIX. Eccleſiam ſuam præclara integritate animi, pietate, ac prudentia gubernaſſe. Quod charitatem in pauperes, in omnes munificentiam ſuam palàm fecerit: Eccleſiaſticam verò libertatem acerrimè fuerit tutatus. Cathedralis demùm Eccleſiæ aucto cenſu; duobuſque Capellanis, in ea perpetuò Deo famulaturis, inſtitutis, omnem ſuam ſupellectilem, dum viveret, eidem dono dederit; noviſſimè autem ad Superos evolaverit anno MDCXXXVIII. die XI. Maji. Ex Herrera litt. I. de Præl., & Cruſenio P. 3. c. 46.

Hic eſt operum Philippi Catalogus:

I. Curſus Phyſicæ. MS. in fol. ſign. C.
II. Curſus Philoſophicus integer. MS. in fol.
III. Introductio ad Sacram Theologiam. MS. in 4. juſtæ molis.
IV. De Deo uno, trino, & incarnato. MS. in fol. ſign. G.
V. De Angelis tum bonis, tum malis ad mentem B. Ægidii Doctoris fundatiſſimi ſui Ordinis elucubratas. MS. in fol ſign. A.
VI. Introductio ad ſtudia de Scientia Dei: Somnium Auguſtini: De laudibus Philoſophiæ: De laudibus Theologiæ: atque Orationes variæ latinæ. MS. in 4.
VII. De Altitudine Sapientiæ & Scientiæ Dei, & de Libero arbitrio. MS. in fol. pagg. 970.
VIII. De Prædeſtinatione, & Reprobatione ſecundùm mentem Divi Auguſtini. Volumina duo MSS. in fol. juſtæ molis.
IX. De Gratia, & Auxiliis; & de Donis Spiritus Sancti, necnon de Prædeſtinatione ad mentem D. Patris Auguſtini. Vol. duo, primum pagg. 2058., ſcriptum dum erat Regens Romæ anno MDCXXXVIII. alterum pagg. 750. utraque MSS. in fol.
X. Collectio SS Gregorii, Auguſtini, & Hieronymi de Altitudine Divini auxilii, vel Arcanorum Divinæ Sapientiæ. De mirabilibus judiciorum Dei. Volumen adhuc inordinatum. MS. in fol. pagg. 834.
XI. De Sacramentis in genere, & de Sacrificio Miſſæ. MS. in fol. ſign. R. pagg. 840.
XII. De Fide, Spe, & Charitate. Ex Picinello.
XIII. De Opere ſex dierum. Ex Picinello.
XIV. De Poteſtate Eccleſiaſtica juxta mentem S. Auguſtini cum ferè omnibus controverſiis ſuper hanc rem MS. in fol. pagg. 850.
XV. Mareſii hæretici Hollandi Liber, de ſolo Primatu D. Petri contra Antonium Arnaldum, ſcriptus à Magiſtro Philippo Vicecomite, cum aliquibus ipſius adnotationibus in margine. In fronte ſic legitur: „ Correctior eſt penès „ Eminentiſſimum Cardinalem de Roma, cum „ per tempus non licuerit reſcribi. „ Adſunt in fine nomenclaturæ variorum Auctorum, qui à Philippo Vicecomite producuntur contra præfatum libellum. MS. in fol.
XVI. Quæſtiones CCLXV. ad rem Eccleſiaſticam, atque Jus Canonicum ſpectantes. MS. in fol. pagg. 565.
XVII. Synopſis Hiſtoriæ Concilii Tridentini Sfortiæ Pallavicini. Teſtatur Auctor ipſe in Vita ſua, hoc Opus perfeciſſe die XVI. Aprilis anno MDCLVIII. MS. in fol.
XVIII. Cathæreſis, ſeu Cœremonia, & Liturgia, ſeu Actio Miſſæ; necnon de Miniſtris, de Sacris Veſtibus, de Eccleſiarum Altaribus, & Vaſis ſacris. MS. in fol. juſtæ molis ſign. L.
XIX. De Conſuetudinibus ſacro-profanis. MS. in fol. pagg. 884. ſign. K.
XX. Cenſuræ in Libros varios P. Theophili Raynaudi Soc. Jeſu, nempè: de Martyrio per peſtem; de Communione pro mortuis; cùm Sententiis SS. PP., aliorumque Doctorum. MS. in fol. ſign. O.
XXI. De ſingulari dono Virginitatis, cum authoritatibus SS. PP., & nonnullorum Theologorum. MS. in fol. pagg. 290. ſign. N.
XXII. De Religionis diſciplina regulari. MS. in fol. ſign. G.
XXIII. Miſcellanea ſacra, atque profana. MS. in 4.
XXIV. Apologia pro Sancto Auguſtino, ſeu Defenſio Operum ejuſdem, maximè de Gratia, & Libero arbitrio, contra varios Auctores. MS. in fol. magno, autographo pagg. 450.
XXV. Catalogus eorum, qui noſtrâ ætate contra Sanctum Auguſtinum ſcripſerunt, cum eorum propoſitionibus, & contra eaſdem Vindiciæ. MS. in fol. pagg. 256. ſign. M.
XXVI. Pontificum, Conciliorum, Sanctorum Patrum, & illuſtrium Scriptorum elogia, quibus doctrina, & auctoritas S. Auguſtini de Gratia potiſſimùm, de Libero arbitrio, & Prædeſtinatione approbatur; oppoſita cenſuris, quibus à modernis quibuſdam Scriptoribus eadem improbatur. MS. in fol. ſign. C.
XXVII. Reſponſio ad Librum Fr. Andreæ à S. Thoma, cui titulus: „ L'incertezza accertata della „ Predeſtinazione contro la Dottrina del P. „ S. Agoſtino. „ MS. in fol. ſign. R.
XXVIII. Hiſtoria Controverſiæ de Auxiliis Divinæ gratiæ, cum omnibus agitatis in ſacris Congregationibus de eadem materia. MS. in fol. juſtæ molis.
XXIX. Acta in materia de Gratia, à P. Philippo Vicecomite collecta, videlicet Inſtructio pro Bulla Janſenii, manu propria ſcripta ab Eminentiſſimo de Roma: Verba præſcripta à S. Congregatione S. Officii Cardinali Romæ, ab eo dicenda Doctoribus Sorbonæ, qui pro tuenda doctrina S. Auguſtini Romam venerant. MS. in fol. juſtæ molis.
XXX. Opuſcula varia collecta, atque conſervata ſtudio Fr. Philippi Vicecomitis, inter quæ plura ad S. Congregationem S. Officii pertinentia, atque in eadem actitata. In aliquibus etiam adſunt notæ marginales ejuſdem Auctoris. MS. in fol. juſtæ molis. Tomi duo.
XXXI. Orationes variæ ab ipſo elaboratæ, inter quas adeſt una in obitu Patris Chriſtophori de Balneoregio, dicta Peruſiæ die XXV. Auguſti, anno MDCXIX. Necnon Præfationes variæ num. LIX., & Dialogus de Peſtilentia. MSS. duo, unus in 4. alter in 8.
XXXII. Sermones varii Latino, atque Italico ſermone conſcripti. MS. in 4.
XXXIII. Item Sermones varii Latini, atque Italici. MS. in fol. ſign. D., & Tom. III. in 4.
XXXIV. Conciones Quadrageſimales eruditiſſimæ. Ex Picinello.
XXXV. Vitæ Sanctorum Ordinis Auguſtiniani. Ex Picinello.
XXXVI. Varia MSS. hiſtorica, ad Religionem Auguſtinianam ſpectantia, Sæculo XVI. ferè integra, in quo plura de Cardinali Pallotto ejuſdem Ordinis Protectore. MS. in fol. ſign. B.

XXXVII

XXXVII. De Jure Patrum Assistentium Eremitanorum, cum Bullis, atque Decretis Summorum Pontificum, & S. Congregationis Regularium. MS. in fol. sign. I.

XXXVIII. Vita Beatæ Claræ de Montefalco Ordinis Eremitarum S. Augustini, sermone Italico exarata. MS. in fol. sign. P.

XXXIX. Acta integerrimi Viri Magistri Joannis Augustini Ariminensis Augustiniani, vitâ functi anno MDCXXVII., ut Auctor testatur in Vita sua. MS. in fol.

XL. De Conventu S. Marci. MS. in fol. incipiens ab institutione Augustiniani Ordinis usque ad Auctoris tempus, ubi vitam quoque suam satis prolixè describit, & post Indicem eorum, qui de Ordine scripserunt, ait: „ Et ego quidem „ aliqua collegi, quæ disponenda PP. Curtio, „ & Herreræ transmittere curavi: alia verò, „ cum post eorum editionem observaverim, „ quæ incidenter occurrerunt, in hoc Libro conservanda esse existimavi, maximè quæ ad Conventum S. Marci Mediolani pertinere didici: „ Nam cum quædam Chronica cœpta fuerit „ anno MCCLXXXIX. à quodam Fr. Francisco de Francis Lectore Parisiensi; intermissa tamen fuit usque ad annum MCCCCXL. „ die IX. Augusti, quo tempore Magister Joannes Marlianus, incipiens à Lanfranco Septala primo Generali post unionem, adnotare „ curavit, quem sequutus est Magister Joannes „ Antonius de Velate, sed exortâ pestilentiâ, „ intermissus labor fuit. „ MS. in fol quo pluribus in locis hujus meæ Bibliothecæ usus sum, beneficio P. Magistri Gavardi junioris, dum erat in vivis.

Cæterùm in eodem hujus Urbis Templo Divi Marci, dum Philippo, corporis farcinâ exuto, Augustinienses Fratres parentarent, Orationem in illius laudem habuit Jacobus Antonius Morigia Cler. Reg. Congr. S. Pauli, postea S. R. E. Card Ex Cotta in Musæo Novariensi pag. 137.

Eumdem commendant Elssius in Encomiastico Augustiniano litt P. pag. 589. Ughellus Tom. VIII. recentis editionis pag 379. & Picinellus in Athenæo pag. 195. Nonnulla quoque accepi a docto amicissimoque P. Nicolai ejusdem Ordinis.

MDCCCXXIV.

VICECOMES PHILIPPUS MARIA.

EX Joanne Galeacio Vicecomite, primo Mediolani Duce, cujus jam ante meminimus, atque Catharina Barnabæ Vicecomitis filia jugalibus, lucis hausit usuram Philippus Maria, de quo nunc agendum nobis est. Illum adhuc impuberem moriens genitor Novariæ, Alexandriæ, Astæ, Vercellarum, Papiæ, atque Derthonæ Dominum esse jussit, & titulum Papiæ Comitis præseferre. Post cædem Joannis Mariæ fratris sui, cùm captivo persimilis, & propriæ salutis incertus Papiensi in arce fortunæ exitum timidus expectaret, insperata ei ad Principatum affulsit via. Nam cohortantibus Ducibus, qui sub Facini Canis imperio jam pridem militaverant, animum erexit; & Beatrice Tendâ ipsius Facini olim conjuge in matrimonium sibi copulatâ, quater centenis millibus aureorum dotis nomine acceptis, opportunam ad Ducis dignitatem assequendam nactus est pecuniam. Quocirca instructo exercitu Mediolanum veniens, acclamatus est Princeps. Bergomum, Cremonam, Laudem Pompejam, Placentiam, Comum, Modoëtiam vix inito Ducis munere felici eventu recuperavit, extinctis Tyrannis, & hostibus, qui eisdem dominabantur. Tum ad remotiores Urbes in potestatem redigendas conversus, quæ à Principatu paterno divulsæ fuerant, in eam rem totus incubuit. Veronam Veneti, Florentini Pisas, Bononiam verò Romanus Pontifex occuparant. Sed adversante armorum sorte Bergomum, Brixiamque amittit, & Genuâ pellitur. Constantiâ tamen admirabili, semper sibi similis sive victor, sive victus, enituit, indomitamque virtutem præsetulit. Inter tot militaria negotia studiorum nunquam oblitus historiarum lectione plurimùm oblectabatur, adhibito in studiorum contubernium Antonio Panormita Viro in litteraria Republica satis noto. Cæterùm ingrati animi notam fœdissimam incurrit, cùm Beatricem uxorem, cujus auxilio ad tantam ascenderat potentiam, propter adulterii suspicionem dirissimè tortam, nec quidquam in tormentis adversùs thori fidem patratum confessam, securi percuti jussit. Eâ sublatâ Mariam Sabaudiæ Ducis filiam conjugem sibi adscivit, quæ tamen nullos genuit liberos. Blancam Mariam non justis nuptiis ex Agnete de Mayno susceptam Francisco Sfortiæ nubere jussit, quem filii habuit loco, quique successor illi fuit in Mediolanensi Ducatu Magnanimus alioqui extitit usque adeo, ut Alphonsum Regem ad Pontiam insulam superatum, & captivum, nedum libertate donaverit, sed insignibus etiam muneribus affectum, copiosâque instructum pecuniâ ad Neapolim recuperandam dimiserit. Martinum V. Pontificem è Constantiensi Concilio reducem Mediolani magnificentissimè excepit. Fama nominis ejus tanta fuit, ut Ladislaus Poloniæ Rex eum ut patrem coluerit, missisque legatis & muneribus benevolentiam erga ipsum summam testatam voluerit; quod Lituaniæ, Daciæ, ac Borussiæ Principes quoque fecerunt. Asiæ insuper & Africæ Reges Oratoribus ablegatis ipsius amicitiam efflagitarunt. Memoriâ præditus fuit felicissimâ, quodque semel vel audierat, vel legerat altissimè retinebat Nam ab ipsa infantia edoctus fuerat à Joanne Thiennio; Carminumque Italicorum Francisci Petrarchæ lectione plurimùm oblectari consueverat. Audivit etiam Martianum Derthonensem explicantem Dantis libros, atque ex Livii Decadibus, quas assiduè pervolutabat, multa memoriæ commendaverat. Orationes habentibus coram se, nihil à proposito distans sæpè ex tempore latino sermone respondit. Gallicis etiam Voluminibus, quamvis non rarò fabulosis repletis narratiunculis, delectatus est, neque abhorruit ab antiquis aliis Historicorum laboribus, præsertim si in Italicum Idioma à doctis Viris conversi forent. Divini Numinis Majestatem sedulâ precum frequentiâ coluit, & quamvis bello coactus plures ex ditione Ecclesiasticâ Urbes occupasset, ac omnem ferè Flaminiam subegisset, religione tamen tactus Martino V. Summo Pontifici omnia ultrò restituit. Decessit Idibus Augusti paulò ante secundam horam noctis in Arce Portæ Jovis Mediolani anno Virginei Partus MCDXLVII conditis ultimæ voluntatis Tabulis, quarum infra rursus memoria recurret. Corpus illius in Templum Maximum delatum in arca lignea panno aureo contecta repositum diu jacuit supra aram maximam è sublimi fornicis intercolumnio suspensum, nunc autem inde demissum humi cubat, absque ullo marmoreo tumulo. Servavit Jovius Inscriptionem in infimo pariete suâ adhuc ætate superstitem in hæc verba à Jano Vitali Panormitano compositam.

CLEMENTISSIMVS ATQVE LIBERALIS
INSVBRVM DOMINVS PHILIPPVS HIC EST
VICTIS REGIBVS VNICO DVOBVS
QVI BELLO MANICASQVE COMPEDESQVE
LEVARI IVBET IN SVASQVE ABIRE
DONATOS OPIBVS LVCVLLIANIS
SEDES ET SVA REGNA LIBERATOS
TETRO CARCERE DISCITE HINC TYRANNI
SVNT HAEC MVNERA PRINCIPVM SVPERBOS
DEBELLARE PIOS ET ESSE VICTIS.

Habemus eruditionis ejusdem vestigia in sequentibus monumentis litterariis :

I. Epistolæ II. Philippi Mariæ Mediolanensium Ducis &c. ad Constantiam Varaneam, prima data III. Id. Septembris MCCCCXLIV. secunda VIII. Decembris ejusdem anni, cum ambabus responsionibus ejusdem Varaneæ. Sunt MSS. in membranaceo Codice Bibl Ambr. sign. L. num. 69. in 4.

II. Philippi Mariæ Ducis Mediolani Epistola ad Generum suum Comitem Franciscum Sfortiam, data anno MCCCCXL. extat in Tomo II. Commentariorum Bibliothecæ Vindobonensis Petri Lambecii pag. 138. ex Codice num. 35.

III. Epistola ad Concilium Basileense, data Mediol. XX. Augusti MCCCCXXXV. extat in Collect. Regia Concil. Tom. XXX. pag. 857.

IV. Epistola Philippi Mariæ Ducis Mediolani ad Lucenses, data Cuxaghi XX. Novembris MCCCCXXXII. pag. 369. habetur inter Epistolas Principum, & Rerumpublicarum. *Venetiis*, 1584. *in* 12.

V. Ejusdem Epistolæ Francisco Barbavaræ, & Opicino de Alzate Locumtenentibus Reipublicæ Januensium, omnes datæ Mediolani MCCCCXXXIII. pagg. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41., & 42. Ibidem.

VI. Altera Francisco Barbavaræ Vicario Ducali Saonæ, data Mediolani XVIII. Octobris MCCCCXXX. pag. 45. Ibidem.

VII. Altera Francisco Barbavaræ Vicario Saonæ, necnon Revd. Episcopo, & Antianis Civitatis Januæ, ac Saonæ, data Mediolani XXIII. Junii MCCCCXXXIII. pag 45. Ibidem.

VIII. Altera ad Januenses absque anno, pag. 44. Ibid.

IX. Litteræ Jo. Mariæ, & Philippi Mariæ Vicecomitum ad VVenceslaum Rom. Imp. de morte Patris, datæ Mediolani III. Septembris MCCCCII. MS. in Cod Biblioth. Ambr. sign. I. num. 11.

X. Litteræ Philippi Mariæ Angli Ducis Mediolani ad Ducem Venetiarum, de Pace inter ipsum Ducem, & Florentinos, extant MSS apud Ursatum de Ursatis Equitem Patavinum. Ex Thomasino.

XI. Litteræ Philippi Mariæ Angli ad Thomam de Campofregoso Ducem Januensium, quibus apertum eis bellum indicit, datæ Mediolani MCCCCIII. III. Maji, cum responsione ejusdem Thomæ, extant in Tomo I. Collectionis Monum. Martene, & Durand.

XII. Ejusdem Epistola ad Albergum de Nigrono Januensium Ducem, qua eumdem hortatur ad parandam classem adversùs Venetos, data Abiatæ die XVIII. Septembris MCCCCXXXI. Ibid.

XIII. Alia ad Florentinos, qua eos caussatur, quod pacem non servent, & adversùs rebelles Januenses subsidia non dederint, data Mediolani die XVIII. Martii MCCCCXXXVI. cum responsione Florentinorum. Ibidem.

XIV. Ejusdem ad Basileense Concilium Epistolæ duæ, prima data Mediolani die I. Februarii MCCCCXXXII., in qua Patres monet de proximo adventu ad Concilium Bartholomæi Capræ Archiepiscopi Mediolanensis cum duobus aliis Episcopis; & eos hortatur, ut dissolutioni Concilii non assentiantur; altera verò data est Mediolani die XIV. Februarii ejusdem anni, in qua laudat Patrum zelum, & eos denuò certos reddit de proximo adventu Prælatorum suorum. In eadem Collect. Tom. VIII.

XV. Altera ejusdem ad Bartholomæum Capram Archiepiscopum Mediolanensem, & ad Episcopum Albiganensem, data Mediolani VIII. Junii MCCCCXXXVII. Improbat translationem Concilii Basileensis ad Civitatem Florentinam, & minatur impediturum se ipsius celebrationem, quantum in se erit. Ibidem.

XVI. Philippi Mariæ Angli Ducis Mediolani Epistolæ XV. Francisco Barbavariæ, & Opicino de Alzate Locumtenentibus Reip. Januensis, datæ Mediolani anno MCCCCXXIII. extant in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

XVII. Epistola ad Antonium Panormitam.

XVIII. Altera ad Ferdinandum Regis Alphonsi filium, extant in Ricardiana Florentiæ in Cod. aliarum Epistolarum ejusdem Principis, ex Regesto Tabularii I. Vol. in fol

Nec erit, opinor, Lectori tœdio, si summarium Testamenti, quod condidit præfatus Philippus Maria Vicecomes Mediolani Dux &c. existens penès amicissimum Advocatum Sitonum hîc apponendum censeam, illud verò sic se habet:

„ Anno à Nativitate Domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo septimo, die Sabbathi decimo mensis Augusti, Indictione decima, secundùm stylum Civitatis Mediolani.

„ Testamentum nuncupativum, quod condidit Illustrissimus, & Excellentissimus Dominus Dominus Philippus Maria Anglus de Vicecomitibus Dux Mediolani &c. natus recolendæ memoriæ Illustrissimi, & Excellentissimi Domini Domini Johannis Galeatii Vicecomitis olim Mediolani Ducis &c. habitans in ejus Castro Portæ Jovis Mediolani æger corpore &c., in quo titulo institutionis reliquit Illustri Dominæ Dominæ Blancæ Mariæ Vicecomiti ejus unicæ filiæ legitimatæ, ac nuptæ Illustri Domino Domino Comiti Francisco Sfortiæ Vicecomiti &c. Civitatem Cremonæ cum ejus Districtu, & territorio, ac jurisdictione, & omnibus ejus juribus &c. omniaque ejus jocalia &c. Ac instituendo sibi hæredem universalem in omnibus aliis Civitatibus, Terris, Castris Status Mediolani tam feudalibus, quàm allodialibus, omnibusque aliis suis bonis, & juribus &c. Serenissimum Dominum Dominum Regem Don Alphonsum Quintum de Aragonia utriusque Siciliæ Regem, uti Patrem suum honorandissimum.

„ Constituendo executores suos Testamentarios

„ Antonellum de Seratico Præfectum Castri Portæ Jovis Mediolani.

„ Franciscum de Landriano Camerarium suum.

„ Dominicum Ferrusinum, &

„ Johannem Matthæum Bottigellam Secretarios suos.

„ Brocardum Persicum, &

„ Bonifacium de Belingeriis Familiares Aulicos suos.

„ Actum in Castro Portæ Jovis Mediolani sit. in P. C. P. S. Prothasii in Campo foris Mediolani.

„ Interfuerunt ibi testes Comes Antonellus de Seratico Præfectus Castri Portæ Jovis Mediolani filius quondam Domini Gabrielis, & Franciscus de Landriano Ducalis Camerarius filius quondam Domini Bartholomæi, & alii plures Testes omnes noti &c.

„ Rogatum & receptum per D. Jacobum de Becchettis Ducalem Secretarium filium quondam Domini Marci. „

Ejusdem Ducalis Testamenti etiam meminit Clariss. olim Senator Mediolani Hieronymus Magnocaballus Patritius, & J. C. Colleg. Comensis in ejus Collectione „ De Origine Ducum Mediolani, & „ omnium prætensionum super eodem Ducatu pag. 15., MS. paginarum 85. in folio, quæ extat penès hæredes Comitis Francisci Peregrini de Albriciis Canonici in Ecclesia Cathedrali Comensi paucis ab hinc annis defuncti.

Nicolai Gamberti della Porta Epithalamium, sive Poëma in Nuptiis Ducis Mediolani Philippi Mariæ Vicecomitis. MS. in 4. pergamenus, extat in Bibliotheca Monachorum Cisterciens. Sancti Ambrosii Mediol. ex legato Blanchini. Sitonus in Schedis.

Extat Oratio Antonii Rhaudensis pro Philippo Maria Duce Mediolani pagg. 18. de qua suo loco.

Inter Epistolas Æneæ Sylvii extat LII. data ex Nova Civitate die XIII Decembris, anno Domini MCCCCXLIV. Illustrissimo Principi, ac Excellentissimo Domino D. Philippo Mariæ Anglo Duci Mediolanensi &c. in qua ei nunciat, quod Bello Turcarum, & Ungarorum Rex Poloniæ, & Cardinalis S. Angeli ceciderunt.

Altera quoque sub numero LIII. sine data, in qua dolet Ecclesiam suam alteri collatam propter falsum suæ mortis rumorem.

Oratio habita ad Populum Mediolanensem post obitum Philippi Mariæ Vicecomitis ab Ænea Sylvio tunc Ferdinandi Cæsaris Legato, extat MS. in Cod Biblioth. Ambros. sign. I. num. 97. in fol. ubi inter cætera ait: „ Accepit sanè Regia Nobilitas non multos ante dies clausisse oculos, naturæque debitum persolvisse indelebilis, clarissimæque memoriæ Dominum quondam Philippum Mariam Ducem, & Principem vestrum. Indoluit ejus obitum Regia Majestas. Nam & consanguineum amisit carissimum, qui multis victoriis, magnisque rebus gestis claruerat, & Imperium Sacrum fideli, ac memorabili Principe destitutum videbat &c.

Inter Epistolas Francisci Philelphi editionis *Venetæ* anni 1502. in fol. extat Philippo Maria Anglo Mediolanensium Duci, pag. 14. notabilis epistola.

Ex libro, cui titulus: „ Gasparini Barzizii Bergomatis, & Guiniforti filii Opera „ impressa *Romæ*, 1723. extat Gasparini Barzizii Oratio ad Philippum Mariam Vicecomitem Mediolani Ducem, pag. 36. Ad finem anni MCCCCXII referenda est hæc Barzizii Oratio, postquam Philippus Maria Vicecomes maximam paternæ ditionis partem in suam potestatem redegerat, quod hoc anno contigit. Ita Corius in Hist. Mediol. lib. IV. fol. 307.

Ejus-

Ejusdem Barzizii Oratio ad eundem Philippum pro Veronensi Populo pag. 59.
Ejusdem supplex Libellus pro Guiniforto filio ad Philippum Mariam Vicecomitem Mediolani Ducem pag. 88.
Ejusdem Epistola, data Patavii MCCCCXII. ad Philippum Mariam III. Ducem Mediolani pag. 153. An. MCCCCXII. scripsit Barzizius hanc epistolam gratulatoriam, postquam Philippus Maria Vicecomes rebelles cives devicerat, quod hoc anno contigit, ut ex Corio in Hist. Mediol. lib. IV. fol. 307.
Guiniforti Barzizii Oratio ad Eugenium IV. Pontificem pro Philippo Maria Vicecomite. Extat in MS. Biblioth. Ambr. in 4. sign. L num. 69.
Gasparini Barzizii Oratio ad Philippum Mariam Vicecomitem. Extat in eodem MS.
Extat etiam Epigramma Antonii Rhaudensis ad Philippum Mariam Ducem Mediolani inter Opera MS. Petri Candidi Decembrii in Biblioth. PP. Teatinor. S. Antonii Mediol.
Ad calcem Codicis manuscripti Bartholomæi della Valle, de quo jam diximus, in Bibliotheca PP. Teatin. D. Antonii Mediolani extat sequens
„ Consilium pro salute animæ, quod Illustrissimus ac „ Clarissimus Princeps Dominus Philippus Maria „ Dux Mediolani postulavit ab infrascriptis Viris.
„ D. Franciscus de la Cruce Vicarius Reverendissimi „ Domini Archiepiscopi.
„ M. Abbas S. Celsi.
„ Paul. de Raude.
„ Frater Albertus Ordinis Observantiæ Minorum.
„ M. Gregorius Ordinis S. Marci.
„ Frater Gulielmus de Lampugnano Ordinis S. Eustorgii.
„ Don Anselmus Ordinis S. Petri de Glaxiate.
Diploma Philippi Mariæ Ducis pro eodem Consilio datum est die IX. Maji MCCCCXLVI.
Responsiones eorumdem Virorum in X. Capitula distributæ, datæ sunt eodem anno, die penultima Junii.
Sequuntur Oppositiones latino sermone scriptæ supradictis responsionibus, cum auctoritatibus SS. Patrum, & Theologorum.
Ei dicavit suum Opus Apollinaris Offredus anno MCCCCXLIV.
Item Franciscus Philelphus Vitam S. Jo. Baptistæ Italicis Carminibus à se descriptam anno MCDXLV.
Eum *Majestatis* titulo nuncupat Barzizius pag. 8. edit. Abb. Furietti. *Serenitatis*, *Celsitudinis* ibid. & part. II. pag. 13. Item *Divi Cæsaris*, ibid. pag. 26. V. Cl. Saxium.
La tradduzione di Q. Curzio fatta in lingua volgare da Pietro Candido Decembrio, e da lui supplita in più luoghi, massime su la fine del lib. 6. cap. 10. fatta l'anno MCDXXXVIII e dedicata al Duca di Milano Filippo Maria. *Venezia*, 1531. In Biblioth. Ambros. MS. sign. P. num. 155. in fol. & ex Labbeo pag. 322.
Ejus Vitam scripsit Petrus Candidus. V. Murator. Rerum Italic. Tom. XX. pag. 981.
Innumeri penè sunt, qui præstantissimi hujus Principis meminerunt, præcipuè autem Vitam illius conscripsit ex professo Petrus Candidus Decembrius, prout etiam Paulus Jovius. Mentio etiam ipsius apud omnes sui temporis Historiarum Scriptores habetur, quorum Indicem texere supervacaneum existimamus.

MDCCCXXV.

VICECOMES PROSPER.

JOannes Gaspar Vicecomes ex condominis Bremidæ, necnon unus ex LX. Mediolani Decurionibus, & Vincentia Martinengha conjuges, Prosperum hunc genuerunt, qui ad litteras amœniores natus, in Linguis Italica, Latina, Græca, atque Hebraica non parum excelluit; Libros quoque ita avidè accipiebat, ut insignem Bibliothecam omnium Scientiarum ditissimam sibi comparaverit, in qua, præter Auctores, optimi etiam Codices MSS. extabant, &, teste Moriggia, etiam nonnulli priscæ ætatis in arboreis corticibus scripti reperiebantur. Nummos quoque venerandæ antiquitatis, aliaque monumenta Romana, & Græca, necnon Hetrusca collegit. Amplissimas Ædes vetustis marmoribus ornatas ædificavit è regione Monasterii Sancti Bernardini Portæ Ticinensis hujus Urbis, de quibus meminit Castilionæus in antiquitatibus Basilicæ Vicentianæ. In Conditoris, & Ædificii commendationem tria condidit Epigrammata Hercules Cimiliottus, quorum postremum hîc damus, ex MSS. Biblioth. March. Vercellini Mariæ Vicecomitis.

Romano hic quondam struxisse Palatia luxu
Trajanum, & nomen vix superesse rei
Censuit indignum Prosper, patrioque decori
Constituit, præsto sumptibus esse suis.
Hinc parii surgunt lapides, hinc marmora pompam
Romanam ostentant, Cæsaris Aula redit:
Quam, ne iterum subeat fortunæ incommoda, Phœbo
Ægissone, ac Musis destinat esse sacram.

Quantùm Poëticam facultatem adamaverit, facilè eruitur ab his, quæ infra dabimus. Cujusdam litis causâ apud Bavariæ Ducem se contulit, à quo libentissimè exceptus, inter suos Consiliarios, & Cubicularios fuit adscriptus, & ab eo in variis, arduisque negotiis adhibitus est, ut legitur in ejusdem Epistolis optimè scriptis, quas præ manibus habui. Obiit Vir iste, singulari memoria dignus anno à Nativitate Domini MDXCII. Plura certè ingenii sui monumenta perierunt, quæ verò supersunt satis indicant virtutes, animi magnitudinem, atque ejus in rebus adversis constantiam, & litterarum perpetuum amorem.

Hæc igitur de eo damus:

I. Prosperi Vicecomitis Epistolæ plures Latinæ ad varios Principes, & Viros doctos, ab anno MDLXIX. ad MDLXXX. Codex MS. in fol. pagg. 244. extat in sæpè citata Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.
II. Carmina plura Latina, ex quibus II. extant in ea à Matthæo Toscano collecta, & in Opere inscripto „ Carmina Illustrium Poëtarum Italorum Tom. X. „ inserta „ pag. 432. quorum tituli sunt: *Eurydice*, & *Ægle*.
III. Carmen Italicum, vulgò *Sonetto*, legitur in libro „ Rime di Gio. Pietro Lomazzi.
IV. Historica quædam scripsisse eruitur ex sequenti Epigrammate, quo eum laudat Bernardinus Baldinus in libro, cui titulus, *Lusus*, pag. 48.

Quidam phidiaca veges, heroas, & arte
Cælarunt: hosdem pinxit & historia;
Inclyte quos Prosper gemina feliciter arte
Exprimis historica, phidiacaque duces;
Tantum uni debet veterum tibi fama superstes,
Historiæ quantum, sculptilibusque simul.

In supradicto libro Jo. Matthæi Toscani adsunt bina Epigrammata ad Prosperum Vicecomitem, quæ item recusa sunt in Tom. IX. Carminum Illustrium Poëtarum Italorum pagg. 285. & 289. quorum secundum juvat hîc exscribere:

Insubrum dum sceptra manu, aspirante tenebant
Fortuna proceres, anguigerique duces,
Invicta virtute ducum res bellica crevit:
Nullaque gens Martis clarior arte fuit.
Nunc eadem fortuna rota volvente vetustum
(Proh scelus!) in præceps abstulit imperium;
Hoc generose ducum Prosper de sanguine, Musas
Exerces, summæ nobilitatis opus.
Hoc, quamvis Fortuna rotam vertatque, ruatque
Impia, non poterit surripuisse decus.

Extat ad eum Carmen vulgari Mediolanensium dialecto compositum à Jo Petro Lomatio, inter hujus Carmina inscripta *Rabisch*, de quibus suo loco egimus.
Vi-

Videndi sunt Paulus Morigia in Nobil. Mediol. lib. III. cap. 24. Epistola Gulielmi Ducis Bavariæ ad D Carolum Borromæum scripta die XXV. mensis Novembris, anno MDLXXX., in amplissima Collectione Ambrosiana Tom. XVII. part. II num. 260. Picinellus in Athenæo pag. 477. & Theatrum Genealogicum Sitonianum pag. 484. MS. in fol. penès Auctorem.

MDCCCXXVI.

VICECOMES ROGERIUS.

CLarissimorum Civium, qui post Œnobarbi excidium Patriam suam Mediolanum refectis mœnibus, novisque latis legibus, reficiendam curarunt, persæpe quamvis memoriam refricare opus fuerit; eos attamen nunquam satis commendare valebunt posteri, cùm non uno eis nomine sint obstricti. Inter hos se nunc nobis offert Rogerius Vicecomes, qui præter alia pro Republica sua benè, prudenterque gesta Consulatum Justitiæ administravit annis MCLXXIII. atque MCLXXXV. Verumtamen cum XII. aliis Collegis Consul delectus dum anno MCLXXII. Patriam regeret, majora Civibus suis præstitit, quæ sunt:

I. Statuta perquam utilia Mediolanensi Reipublicæ.

II. Leges pro novo militiæ genere ex selecto Adolescentium numero conscribendo ad extirpandos Comites adversùs Mediolanenses à Federico I. creatos.

De ipso agunt Comes Octavius Archintus in Collectione sua tam sæpè memorata Monumentorum Familiarum Mediolanens. atque Sitonus noster eruditissimus tam in Consulari sua Collect. MS. quàm etiam in Schedis.

MDCCCXXVII.

VICECOMES THEOBALDUS MARIA.

TOt Viris probitate morum, & litterarum præstantiâ celeberrimis in hac mea Bibliotheca non sine ingenti labore ad perennem Mediolanensium gloriam compacta, addere juvat Theobaldum Mariam Vicecomitem ex Cæsare Cislaghi, seu Cistellagi Comite, & insignis Oppidi Gallarati Marchione, nec non Aurei Velleris Equite, & Hispaniarum Optimate natum, Matre verò Theresia nobilissimæ Gentis Serræ Januensis. Hunc tam claris parentibus donatum ab ipsa Servatoris nostri Matre piè credi potest, nam masculi prole orbati, pro ea obtinenda tanta cum spe, concordique affectu ad celebre Beatissimæ Virginis Saonense Sanctuarium convolarunt, ut ex ejusdem Deiparæ intercessione, post novem supradicti itineris menses, anno scilicet MDCLXXXII die XX. Augusti filium susceperint Theobaldum Mariam, in cujus puerilibus annis jam maxima suæ pietatis signa præ omnium oculis effulserunt, itaut sua ipsius educatio, non onus, sed potius exemplum cunctis familiaribus, immo & Præceptoribus extitit, inter quos unus fuit Paulus Franciscus Ursinus, suo loco à nobis laudandus. Sub iisdem linguas Latinam, Gallicam, atque Hispanicam optimè didicit, & in facultatibus Mathematicis, Geometricis, & Arithmeticis summopere eluxit. Quantùm etiam in arte dicendi valeret, satis ostendit Oratio, quam dixit coram Excellentissimo Senatu in Scholis Palatinis, ut infra. Sed nec divitiæ, nec parentum amor, nec totius Urbis expectatio à tanto juvene pro bono patriæ, conservationeque tam illustris familiæ umquam ipsum ab odio sæculi, & à propensione, quam indesinenter coluit erga piissimam Capuccinorum Religionem, evellere potuerunt. Nam à Matre pro eo in matrimonium collocando Genuam adductus, ibi morbo correptus, habitum S. Francisci induere voluit, immo professionem ipsam in Capuccinorum manibus, cum omnium admiratione peregit, & sanctissimè obiit in Domino. Ejus cadaver Mediolanum translatum tanta Civium cujuscunque ordinis ad eum invisendum multitudo convênit, ut per triduum publicè in Ecclesia S. Mariæ sine labe conceptæ FF. supradictorum Portæ Orientalis expositum voluerint; ibique ex intercessione tam pii juvenis nonnulli à Deo Opt. Max. gratias obtinuerunt, ut in Vita ipsius Theobaldi Mariæ, qui nomen assumpsit Francisci Antonii Mariæ à Mediolano, legitur. In fronte ejusdem Vitæ adest Carmen Italicum satis nobile Franciscæ Manzonæ Justæ inter Poëticas Mediolanenses nostri Sæculi commendatissimæ, ut ab aliis ipsius Operibus editis agnoscitur. Tumulatus extitit in plumbea Capsula cum sequenti Inscriptione:

QVI FVERAM IN SECVLO D. THEOBALDVS MARIA VICECOMES
MARCHIO CISTELLAGI
FILIVS EXCELL. D. CAESARIS COMITIS ET MARCHIONIS GALLARATI &c.
EQVITIS VELLERIS AVREI ET EX PRIMORIBVS HISP. MAGNATIBVS
NEC NON EXCELLENTISSIMAE D. THERESIAE SERRAE DORIAE
VNICA SPES ET DELITIAE PARENTVM
AD MAIORA EVOCATVS QVAM QVAE SECVLI FASTVS
ET DIGNITATES GRANDIA PARARENT
NVNC TANDEM INTER FRATRES MEOS DIV EXOPTATOS
QVIESCO
FR. FRANCISCVS ANTONIVS MARIA CLERICVS CAPVCCINVS PROFESSVS
HIC EXPECTANS DONEC VENIAT IMMVTATIO MEA
OBIIT XXVI. FEBRVARII MDCCI. AETAT. ANN. XVIII. MENS. VI.

Hæc sunt juvenilia ipsius ingenii monumenta:

I. Primus Calamus Marchionis D. Theobaldi Mariæ Vicecomitis filius D. Cæsaris Com. Gallarati &c. *Mediolani, apud Gagliardum*, 1695. *in* 4. In ipso loquitur de Senatu, deinde laudat Senatores omnes, qui eo tempore vivebant.

II. Bellica Fax litterarum funus, Prolusio ad auspicia pacis. In eodem Libro.

III. Orationes, & Carmina plura, quæ in Academiis magno cum plausu recitavit, ut in ejusdem Vita.

Hæc prælo data est sic inscripta „ Vita di Fr Francesco Antonio Maria da Milano Cherico Professo Capuccino figlio unico del fu Eccellentissimo Signore Don Cesare Visconti Marchese, e Conte di Gallarate

„ rate ec. Cavaliere dell' insigne Ordine del Toson„ d'Oro, Grande di Spagna ec. composta dal P. Fr. „ Silvestro da Milano, Annalista generale de' Capuc„ cini; consecrata all'Eccellentissime Signore religio„ sissime Sorelle Donna Elena Teresa, e Donna Er„ cola Teresa Visconti Serra nell' insigne Monistero „ di S. Maria Maddalena al Cerchio di Milano, pre„ messivi due Canti della Signora Francesca Manzo„ ni Milanese, tra gli Arcadi Fenicia. *In Milano, per Giuseppe Pandolfo Malatesta*, 1732. *in* 8.

MDCCCXXVIII.

VICECOMES TIBURTIUS.

ERuditis Viris Vicecomitum familiæ, addere juvat Tiburtium ab Abbate Picinello jam laudatum, qui juxta morem nil aliud de ipso profert in suo Athenæo, nisi quod facilè eruitur à titulo ipsius Orationis habitæ, occasione confœderationis inter Cæsarem Carolum V. & Helvetios. In eadem narrat Auctor Historiam illius ævi, quoad ipsorum Helvetiorum adventum in Provinciam Mediolanensem continet; ipsamque non tantùm eleganti Latino sermone scripsit, verùm etiam ad majorem omnium utilitatem in Italicam Linguam vertit. Uberiora de eo Lectores minimè à me expectent, nam nullâ diligentiâ posthabitâ, nihil aliud reperire mihi licuit.

B

En supradictæ Orationis titulum:

C

I. Oratio in Fœdere ac Societate Regis Hispani cum Helvetiis facta, & Mediolani confirmata. *Mediolani, apud Michaëlem Tinum*, 1588. *in* 4.
II. La medesima Orazione fatta volgare. *Milano, presso gli Eredi Tini, come sopra.*
Ex eodem Picinello pag. 502.

MDCCCXXIX.

VICECOMES UBERTINUS.

D

UBertinum, sive, ut aliis placet, Ubertum Vicecomitem Theobaldus armigerorum Præfectus, atque Anastasia Pirovana conjuges in lucem emisere. Ubertum hunc Ubertinum dictum credimus, ut distingueretur ab Uberto seniore, qui anno MCCIV. Prætor fuit Bononiæ, cujus sententia pro finibus inter Bononienses, & Mutinenses refertur in Tomo IV. Antiquit. Italicarum col. 211. Fratrem alterum habuit Ubertinus noster, Matthæum videlicet cognomento Magnum, cujus laudes omnes illius ævi rerum Scriptores posteris commendarunt. Ubertus itaque omnium militarium fratris laborum fidus comes, & periculorum particeps fuit, in his præsertim bellis, quibus Vicecomitum familia à Turrianis vexata est. Horum autem rabiem perpessi sunt ambo non paucos per annos, ita ut Theobaldus genitor in prœlio captus anno MCCLXXV. securique percussus victima impotentis furoris ciderit. Cæterùm Ubertus plurium Oppidorum Dominus in Comitatu Mediolanensis Urbis, prætorio munere functus fuit primùm anno MCCLXXXVIII. Patavii, tum Vercellis anno MCCXC. cùmque ibi Magistratum gereret, atque filium suscepisset, à paternâ præturâ nomine Vercellini eum appellari jussit, ex quo Vicecomitum generosa propago etiam num Mediolani floret, hac nuncupatione frequentissimè renovatâ. Postremò expetitus est à Comensibus Civibus, ut eis jus diceret anno MCCXCIII. & sequenti. Eâ in Urbe superest adhuc Ubertini memoria tam ob Municipales leges, de quibus infra mentio recurret, quàm ob pontem S. Abundii dictum in suburbiis sub ejus regimine ædificatum.

E

A

Tandem multis præclarè gestis illustris migravit è vita anno MCCCXIII. die X. Kal. Maji; illatumque est Corpus ejus in Eustorgianam Basilicam Mediolani, & apud Suorum cineres tumulatum conquiescit. Ipsius adhuc perseverabat memoria tempore, quo erat in vivis Franciscus Castellus Canonicus Ordinarius Basilicæ Metropolitanæ, qui Lapidis verba posteris servavit. Illa nos jam retulimus in Articulo Jo Petri Vicecomitis supra laudati; memoratur verò & in altera Inscriptione, quæ superest in Arcu prædicti Pontis Sancti Abundii in Suburbiis Novocomensibus, quæ talis est:

MCCLXXXXV. DE MENSE OCTVBRIS
ET NOVEMBRIS INDICTIONE NONA
IN REGIMINE DOMINORVM VBERTINI
VICECOMITIS POTESTATIS COMMVNIS
ET PAXII DE BRIOSCHO CAPITANEI
POPVLI CVMARVM FACTVM FVIT HOC
OPVS PONTIS AD HONOREM BEATI
ABVNDII CONFESSORIS CVMANI
✠ SVPERSTITES FVERVNT IOSEPH
CVMNAXO ET PAVLVS DE MACIO.

Magnum sibi apud posteros nomen acquisivit ob

I. Jus Municipale Urbis Comensis olim per varia sparsum Volumina, ne dum ejus jussu per Lutherolum Ruscam, & Laurentium ex Interortulis Scribas collectum, sed ab ipso quoque digestum, & vulgatum anno MCCXCIX.
De ipso agunt Liber omnium Regiminum Civitatis Paduæ in Tomo IV. Antiquitatum Italicar. Cl. Muratorii; Benedictus Jovius in Histor. Novocom. lib. I. pag. 34. Corius in Histor. Mediol. ad annum MCCXC. Chalcus in Genealogia Vicecomitum MS. in fol. apud JC. Sitonum, atque in Hist. patriæ lib. XVIII. pag. 393. & præfatus Sitonus noster in Schedis, aliique permulti.

MDCCCXXX.

VICECOMES VERCELLINUS MARIA.

ALter Joannis Baptistæ Vicecomitis celeberrimi Senatoris jam à nobis debitis laudibus commendati filius, Vercellinus Maria hîc celebrandus occurrit, qui à Rege Catholico Marchionali dignitate ornatus, ut ex Diplomate die XIV. Junii MDCXLIV. condito, eruitur, adhuc adolescens in Belgium se contulit, ibique per omnes Militiæ gradus ad Castrorum magisterium pervênit; deinde in Italiam missus Ipporediensem Urbem communivit, & adversùs Gallorum impetus anno MDCXLI. strenuè defendit, qua occasione scripsit ut infra contra Emmanuelem Thesaurum. Unus enumeratur inter LX. Urbis Decuriones, atque in Secretius Consilium adscitus, munitionibus Arcium Præfectus, dignitate, & stipendio exornatus, summo tormentariæ rei magistro æquatus est. Mirùm, quod Vir inter arma, & negotia publica implicitus (nam Orator ad Mantuanum Ducem nomine Caracenæ Mediolanensis Producis, est missus) semper librorũ cupidus, & eorum lectionis avidissimus, ut verbis Cl. Puricelli utar, nunquam litterarios labores intermiserit. Supradictus Puricellus in Differtat. Nazar Cap. XI., num. XIV. eum ita celebravit; „ In legendo, atque intelligendo velocissimus, & perspicassimus, idemque memoriâ „ promptissimus, & eruditionis immensæ, omnigenæque &c. „ Pergit ultrò in ejus Encomiis Puricellus, & inter cætera posterorum memoriâ dignum

gnum videbitur, quòd Crus lævum Beatæ Christinæ Vicecomitis Civis Mediolanensis, & Virginis, Ordinis Sancti Augustini, ex Urbe Spoleto à Cardinali Cæsare Fachenetto, ejusdem Urbis Antistite dono acceptum, & in pretiosissima Cruce inclusum largitus sit Cœnobio Sanctimonialium ejusdem Ordinis, sub vocabulo Divæ Mariæ Magdalenæ apud Portam, quæ Ludovica dicitur, ejusdemque Beatæ Virginis Christinæ Tumulo Lychnum pensilem argenteum donaverit. Quæ omnia testatur Petrus Paulus Bosca in Martyrol. Mediol. in notis ad diem XIV. Februarii, num. 3. Tandem famâ illustris, & à Viris laudatissimis commendatus, Mundo valedixit, tumulatusque fuit in Gentilitio Sacello Divi Thomæ Aquinatis Eustorgianæ Basilicæ Mediolanensis, ab eodem auro & tabulis exornato, ubi hæc duo Elogia leguntur:

VERCELLINVS MARIA VICECOMES
IOH. BAPTISTAE SENATORIS F.
S. ALEXANDRI IN AGRO LAVMELLINO
MARCHIO ET DOMINVS
LAVANIAE VALIANI OSSONAE CEREGALLI S. ZENONIS &c.
TOPARCHA
EX SECRETIORI APVD INSVBRES CONSILIO
MILITARIVMQVE MVNIMENTORVM
PRAEFECTVS GENERALIS &c.
SVAS POSTERORVMQVE SVORVM CINERES
NON IN ANTIQVO IVXTA ARAM MAXIMAM TVMVLO
SED IN HOC DIVI THOMAE AQVINATIS SACELLO
IN QVO MAIORES SVI
VNA CVM MEDIOLANENSIBVS
EX EADEM GENTE PRINCIPIBVS
IVS SEPVLTVRAE OLIM HABVERVNT
CONDI MANDAVIT
ANNO REPARATAE SALVTIS MDCLXXV.

MARCHIO VERCELLINVS MARIA VICECOMES
CASTRORVM IN INSVBRIBVS
PRAEFECTVS GENERALIS &c.
SIBI POSTERISQVE SVIS EX EADEM FAMILIA
HOC MONVMENTVM POSVIT
A. D. MDCLXXVIII.

Hæc suæ eruditionis Documenta supersunt:

I. Observationes Chronologicæ diversorum notabilium spectantium ad Civitatem Mediolani, vetustasque ejusdem familias, ex publicis Instrumentis deductæ ab anno Christi MCLXXXVII. ad MDLXXX. MS. in folio. Harum Exemplar extat penes Advocatum Joannem de Sitonis.

II. Parænetica Appendix ad Hieronymi Biffii librum, cui titulus „ Gloriosa Nobilitas Illustrissimæ Familiæ Vicecomitum &c. „ *Mediolani*, 1673. *ex Typographia Ludovici Montiæ*, *in fol.*

Ipsius Pareneticæ Appendicis Authorem fuisse Marchionem Vercellinum Mariam Vicecomitem, testatur Lazarus Augustinus Cotta in Musæo Novariensi, pag. 205. artic. 432., & pag. 284. artic. 684., tum in Macanei Chorographia illustrata, pag. 42 artic. 67., nec non Clariss. Saxius in Appendice de possess. SS. Corpor. Gervas. & Prothas., pag. 89.

III. Oratio ad Mantuanum Ducem, dùm apud eundem Legatione fungeretur, ut diximus, nomine Caracenæ Mediolanensis Producis, habita anno MDCLII. pro bello Montisferrati, post captum Tridinum. Extat in libro, cui titulus „ Josephi Ricii, Clerici Regularis Congregationis Somaschæ Rerum Italicarum sui temporis Narrationes. *Venetiis*, *apud Turrinum*, 1655. *in* 4., pagg 881.

IV. Risposta del Sargente Maggiore Cristoforo Silva (idest Marchionis Vercellini Mariæ Vicecomitis) alla lettera informativa del Conte Emmanuel Tesauro, all'Abate Vittorio Siri, perchè nel suo Mercurio dicesse, che il Cavalier soddetto restasse al governo d'Ivrea, l'anno MDCXLI. contro esso Tesauro, che scrisse restasfevi Don Silvio Emmanuele di Savoja.

Riflessi del Forriero di Corazze Jeronimo Crema (scilicet Comitis Emmanuelis Tesauri) sopra la Risposta del Sargente Maggiore Cristoforo Silva &c.

V. Controriflessi del Sargente Maggiore Cristoforo Silva (idest, ut supra, March. Vercellini Mariæ Vicecomitis) agli antecedenti Riflessi. Omnia uno Volumine. *Torino*, *per il Zapata*, 1671. *in* 8., e *Milano*, *per il Monza*, 1673. *in* 8.

VI. Inter Epistolas Octavii Ferrarii, *Editionis Patavinæ*, 1661. extant ejusdem Ferrarii duæ ad Vercellinum Mariam Vicecomitem, S. Alexandri Marchionem, cum Responsionibus Latino Idiomate exaratis ejusdem Vercellini Mariæ, in quarum prima, data Mediolani, anno MDCLI., XXVII. Quintilis, ei gratulatur

A latur de reditu in Patriam; in secunda autem data Mediolani, die V. Martii, anno MDCLIV. eidem gratias refert, quòd XVII. è suis Prolusionibus ipsi nuncupasset.

Eidem Marchioni Vercellino Mariæ Vicecomiti J. C., & Advocatus Camillus Sitonus junior, anno MDCLXXVIII. nuncupavit sequentem librum MS. in fol. cui titulus: „ Tabulæ Chronologicæ Mediolanenses „ à Christo nato, ad annum Christiani Sæculi Decimi „ septimi septuagesimum octavum, quibus &c. in singulos annos habetur Nomenclatura Summorum Pon„ tificum Romanorum, atque Græcorum Imperatorum, „ Archiepiscoporum Mediolani, ejusque Principum. „ Ad Illustrissimum & Excellentissimum D. D. Vercel„ linum Mariam Vicecomitem, Marchionem Sancti Ale„ xandri Lumellinæ, Feudatarium Lavaneæ, Offonæ, „ Ceregalli, Sancti Zenonis, Insulæ Mutianæ, & per„ tinentiarum: ex Secretiori Catholicæ Majestatis Con„ silio, Fortificationum in toto Mediolanensi Dominio B „ Commissarium, & Præfectum Generalem, perpetuum „ Administratorem Præpositura Ecclesiæ Metropolitanæ „ Mediolani, ac in eodem Dominio Militum Tribunum „ Generalem. „ Qui liber autographus extat penes Advocatum Joannem de Sitonis, filium præfati Authoris.

Extat Epigramma Benedicti Sociaci in laudem ejusdem, pag. 179.

Ejus mentio est in lib. „ Le Glorie degli Accademici „ Incogniti di Venezia. *Ivi*, 1647. *in* 4.

Leguntur Epistolæ plures Joannis Francisci Lauredani ad Auctorem nostrum, datæ Venetiis, in quarum una ei commendat Opus suum, cui titulus „ la Dianea „ in altera autem gratias agit pro correctione adhibita ad ejus Opellam, quæ inscribitur „ l'Achille. „

Ipsius præcipua gesta, & Elogium refert Comes Galeacius Gualdus in Relatione Civitatis, & Status Mediolani, parte secunda, pag. 197. ad pag. 200. *Mediolani*, 1666. *penes Ludovicum Montiam*, *in* 4.

C Ripamontius quoque in Historia Patriæ, lib. 8. pag. 314. Encomia Scriptoris nostri refert. Videndus est etiam, præter citatos, Clar. Sitonus noster in Chron. Coll. J. PP. Mediol. pag. 226. art. 1018.

MDCCCXXXI.

VICECOMES BORROMÆUS VITALIANUS.

PYrrhus Vicecomes Borromęus Sancti Jacobi Eques, atque Mediolanensis Urbis Decurio, ex conjuge D sua Camilla de Marinis, Vitalianum procreavit; qui ab ipsa penè infantiâ magnum portendens ingenium inter bonarum artium rudimenta adolevit. Ad divina postmodum se convertens Clericalem amplexus est vitam, jamque in Collegium J. PP. Mediolanensium anno MDCXIV. cooptatus, Romam pergens, in Aulâ Pontificiâ tale dedit virtutis, & doctrinæ specimen, ut ad Utriusque Signaturæ Referendarii munus assumeretur, adjecto honore Clericatus Cameræ Apostolicæ. Postmodum à Paulo V. Pontifice Max. evectus est ad Archiepiscopatum Adrianopolitanum, Sanctæque Sedis Apocrisarius ad Matthiam Romanorum Imperatorem ablegatus fuit. Jamque ob bene gestum tantum Officium illi Purpura parabatur, cùm invidæ mortis telo ictus, anno MDCXVII. Pragæ decessit, ubi etiam tumulatus conquiescit. Magna E ei viventi fuit cum Ericio Puteano Viro doctissimo amicitiæ necessitudo, mutuasque inter se Epistolas scribere consueverant, ut infra memorabimus. Quinimmo Vitalianus à se composita Carmina, quæ latino idiomate identidem elaborabat, ad Puteanum mittere solebat; ut ex sequentibus liquidò demonstrabitur. Addimus hîc Inscriptionis loco Epigramma Benedicti Socciaci, quod conditum in Laureâ Scriptoris nostri legitur inter illius Carmina libro II. pag. 54. Illud est hujusmodi:

De Vitaliano Vicecomite Borromæo.

Corniger Insubriæ spumanti argenteus undæ
Ticinus celeres concito lætus aquas.
Est amor Italiæ varias cursare per Urbes;
Italus Italiæ nuncia ferre paro,
Imperiis gravidam, fœtamque potentibus armis
Astreæ radiis enituisse domum,
Regalemque nova stirpem frondescere lauru,
Martia paciferis frondibus arma tegi.
Laureolâ cingit dum tempora noster Alumnus,
Efferor, & doctâ prole superbus eo.
Plaude pater Tyberis, vultur quondam astitit auspex
Imperii, at custos Insuber anguis erit.

Ipsius verò eruditionis monumenta sunt:

I. Acta Legationis suæ (seu, ut barbarè dicunt, Nunciaturæ) in Archivo Pontificio servata.

II. Epistolæ plures, quas Ericius Puteanus jam supra laudatus commendat in Litteris ad eum datis, quibus etiam ipsius patrocinium implorat. Editæ sunt hæ posteriores, cum aliis Puteani in Centuria IV. pag. 60.

III. Carmina Latina. Hæc laudat idem Puteanus in altera Epistola ad Vitalianum missâ, quæ habetur in Centuria eadem, pag. 26. Data Lovanii, mense Januario, anno MDCXI., ubi totus est in extollendo debitis Elogiis præclarum Virum, & Quæstiones Philosophicas, unà cum Aristotele, Alexandro, Themistio, Simplicio, aliisque deridet.

Ejus funeris exequiæ celebratæ sunt etiam in Urbe Ticino, & fusiùs descriptæ reperiuntur in libro tunc impresso, cui titulus: „ Piis manibus Comitis Vitalia„ ni Vicecomitis Borromæi Archiepiscopi Adrianopoli„ tani, & apud Cæsarem Apostolici Nuncii pompa fu„ nebris ab Academia S. Majoli Papiæ Patrum Soma„ schensium celebrata, & à Jo. Philippo Spinula affini „ charissimo, amoris monumento edita. „ *Mediolani*, 1617. *in* 4.

In eo sunt Epigrammata duo Joannis Baptistæ Casati Mediolanensis.

Joannis Dominici Ferrarii, &

Joannis Francisci Porri.

Meminere ipsius Basilius Serennius in Elogiis Familiæ Borromææ, pag. 522. Borserius in Supplem. Nobil. Mediol. Cap. VIII. Cavat. in Alleviament. Stat. Mediol. in principio. Gualdus in Elog. Gasparini Vicecomitis, & humanissimus Sitonus nedum in Chronico Collegii J. PP. art. 819. pag. 196., verùmetiam in Schedis.

MDCCCXXXII.

VICECOMES BORROMÆUS VITALIANUS alter.

VItaliano Vicecomiti Borromæo, cujus laudes superiori prosecuti sumus articulo, raptam mortis invidiâ purpuram Sacri Romani Senatus doluimus. Attamen avitæ virtutis, non minus quàm nominis hæres Vitalianus alter ex eodem sanguine genitus ad illum amplissimum honoris gradum per gradus probitatis atque doctrinæ pervênit. Hic Fabio Vicecomite, & Blancâ Spinulâ parentibus in lucem editus Mediolani, ad Urbium principem Romam missus est, ubi minoribus excultus disciplinis, Philosophicas didicit quæstiones. Inde in Bononiensi Archigymnasio totus legibus incubuit, & in utroque Jure vix pubertatem egressus Togam assumpsit, atque anno MDCXLIV. inter Collegiatos Jurisperitos Mediolanenses recensitus fuit. Tum sacræ adscriptus militiæ Romanam revisit Aulam, ubi morum suavitate, atque agendi solertiâ dignitatum honores sibi promeruit

ruit utriusque Signaturæ Referendarius. Pluribus Ecclesiasticæ Ditionis Urbibus cum imperio Præfectus sic se gessit, ut ad regendas integras quoque Provincias, Umbriam præsertim, assumeretur. Jussu Alexandri VII. Summi Pontificis primogenito Philippi IV. Hispaniarum Regis Fascias detulit, quo in munere usque adeò Monarchæ illius sibi devinxit animum, ut eum apud se Apostolicum Nuntium subinde rediturum votis omnibus exoptaret. Ad Italos regressus, anno MDCLX. Sacræ Rotæ Auditoribus annumeratus fuit, & apud Cardinalem Chisium Pontificis Alexandri Nepotem, ad Galliarum Regem Legatum à latere Datarii munus obivit. Assumptus est postmodum ad Archiepiscopales Infulas Ecclesiæ Ephesinæ, ablegatusque iterum in Hispaniam, ut apud Catholicum Regem Nuncii Ordinarii fungeretur officio. Tantum prudentiæ, tantum virtutis in eo ostendit munere, ut anno MDCLXVI., die XV. mensis Februarii, ab eodem Alexandro Pontifice creatus fuerit S. Rom. Ecclesiæ Cardinalis, cùmque Alexander ipse morte præventus, Pileum purpureum Vitaliano conferre non potuisset, hoc ei donum contulit Clemens IX. cum titulo Sanctæ Agnetis. Interfuit Comitiis, in quibus Clemens X. ad Pontificatum ascendit, à quo Prioratum Sanctæ Mariæ in Pertica in Urbe Ticinensi, atque demùm Archiepiscopatum Ecclesiæ Montis-regalis in Sicilia obtinuit, in cujus regimine vix annum absumserat, cùm die XI. Septembris, anno Christi MDCLXXI. repentino fato decessit.

Supersunt ipsius

I. Decisiones S. Rotæ Romanæ, editæ in corpore aliarum decisionum. Testes habemus Fontanam, & Cantalmajum.
II. Aliæ MSS. plures in Archivo molis Æliæ.
Eum laudant Oldoinus in Addit. ad Ciaconium, Tomo IV. Col. 763. Bartholomæus à S. Claudia inlustr. Historial. Augustinien. Nudiped. pag. 405. num. 15. Gualdus in Elog. Gaspar. Vicecom. Imoff in Histor. Ital. & Hispan Genealog. Tomo I. pag. 210., atque Sitonus noster doctissimus in Chron. Coll. J. PP. Mediol. art DCCCCXXXV. pag. 215., quemadmodum etiam in Schedis.

MDCCCXXXIII.

VICECOMES ZACHARIAS.

Sancti Ambrosii Congregatio, quæ Mediolani ad Nemus vocabatur, anno MDCXLIII. ab Urbano VIII. Pont. Max. extincta fuit. Monasterium ipsum atque Ecclesia in suburbio Olitorum primitus commendata fuit Benedicto Odescalcho S. R. E. Cardinali, postea Innocentio XI. Pont. Max., qui pluribus restaurationibus exactis, omnia contulit Fratribus Minoribus S. Francisci Reformatis. In memorata Congregatione se Deo vovit Zacharias Vicecomes, atque in ipsa totus ad expellendos Dœmones è Fidelium corporibus se contulit, ita ut Orationibus non tantùm, & vitæ exemplaris sanctimoniâ, sed etiam Scriptis, ut infra, tam periculosum negotium susceperit, & ex fide Picinelli optimè adimpleverit. Nulli peperci diligentiæ, ut plura, quæ ad Zachariæ Vitam pertinent, rescire possem, & litteris commendare; sed omnis investigatio irrita cecidit, cùm neque illius mortis annum detegere valuerim.

Opus verò illius, quod vidi, sic prænotatur:

I. Complementum Artis Exorcisticæ, cum Litaniis, Benedictionibus, & Exorcismis, in tres Partes divisum. I. Doctrinalis. II. Benedictionalis. III. Exorcismalis. *Venetiis*, 1600., *Mediolani*, 1610., & iterum *Venetiis*, 1619., nec non *Coloniæ*, *apud Kinchium eodem anno*, *in* 8.

De eo Hieronymus Borserius in Supplemento, Cap. 12. Abbas Picinellus in Athenæo, pag. 118., & Draudius in Bibliotheca Classica, pag. 274.

MDCCCXXXIV.

De VICOMERCATO ANTONIUS.

Oppidum Vicomercatum in Mediolanensi Ducatu, ad Montium Brianteorum radices situm, ac Vicariatus Martesanæ, præteritis sæculis adeò celebris, caput, plures dedit Viros doctos à Vicomercato, & Vicomercatos quandoque vocatos; nos verò omnes à Vicomercato inscribere instituimus, nam cognomen à Patria sumpsisse jure merito credimus. In Collectione Consulari Cl Sitoni nostri quatuor invenimus in libera Mediolanensi Republica, eâdem dignitate insignitos, nempè Pinamontem annis MLXXI. MLXXXIII., & MLXXXV. Guidonem an. MXCV. Algisium anno MXCIX., & Pinamontem alterum anno MCCCXI. Antonius verò patrem habuit Thaddeolum J. C. C. Comitemque Palatinum, necnon Ducalem Senatorem, de quo suo loco agemus, unà cum suæ gentis Genealogiâ. Noster quoque inter Causidicos Mediolanenses floruit anno MCCCCXII. laudaturque à ferè omnibus Rerum Mediolanensium Scriptoribus, ut suæ ætatis Vir egregius, & de patria optimè meritus. Annus verò, quo è vivis abiit, nobis incompertus est.

Scripsit autem, testibus infrascriptis, quæ sequuntur:

I. Il Successo della morte di Gio. Maria II. Duca di Milano.
II. De Rebus sui temporis.
Ita ex Corio in Historia Mediol. part. IV. ad annum MCCCCXII. pag. mihi 306. Morigia in Nobil. Mediol. lib. III. cap. 6. & in Hist. Mediol. lib. I. cap 59. Salvatore Vitali in Theatro Cœment. XXIV. Picinello pag. 51. & Sitono nostro.

MDCCCXXXV.

De VICOMERCATO BENEDICTA.

Inter Fœminas Mediolanenses eruditas libenter Benedictam hanc scribo, cujus Pater fuit Luchinus Ducalis Aulici Pasini de Vicomercato filius, fratremque habuit Michaëlem anno Christi MCCCCLXXIV. in Mediolanensi patria Decurionem, ut in genesi hujus familiæ, de qua in Thaddeolo mentionem habebimus, apparet. Benedictæ verò nomen fuit in sæculo Lucia, & anno MCCCCLVII. die XVIII. mensis Aprilis in Monasterio S. Marthæ hujus Urbis recepta fuit ad sacrum habitum S. Augustini assumendum manu Præfectæ ejusdem Parthenonis Michelinæ de Putheo. Consueverant Moniales ad ea usque tempora Divinas laudes, prout solent Ecclesiastici ad sacros Ordines promoti, non recitare, sed Orationibus tantùm privatis uti, pro cujuslibet pietate. Omnium prima fuisse dicitur Benedicta, quæ hoc onus sibi imponi enixè postulavit, eamque secutæ sunt Virgines reliquæ in supradicto Cœnobio degentes. Cœnobium ingressa, peculiari pietatis laude semper enituit, Legum observantissima, & ad omnia devotionis officia, parata. Annis III. Sororibus suis humanissimè, ac diligentissimè præfuit, & XII. Vicariæ munus exercuit; Tyronibus etiam virtutum semitam verbo, & exemplo per annos aliquot ostendit. Artem scribendi tam optimè callebat, ut ingentia Volumina, etiam cum musicalibus notis ad

Chori

usum Chori exaraverit; aliaque scripsit ut infra. Vivere desiit celebris hæc Monialis die XIII. mensis Junii, anno Redempti Orbis MDXV. nonagenaria.

Hæc de ea supersunt:

I. Vita della Beata Veronica de' Negri Monaca Conversa nel Monastero di S. Marta. Extat autographus Codex in Archivo ejusdem Monasterii, & sic prætitulatur: „ In questo Libro se tratta de la virtuosa Vita „ de la Vergine Sorore Veronicha del Monasterio de „ Sancta Martha de la Cità de Milano. Etiam de li „ mirabile misterii de revelatione, & apparitione „ gli qualle ebbe dal Signore Dio omnipotente in „ diverse modi. „ MS. litteris rubro-nigris pagg. 477. in fol. Divisum est Opus in partes IV. eoque usus est Puricellus, ut indicant capitum divisiones, & paginarum numeri ejus manu additi. Et perexemplar extat in MS. Bibliothecæ Ambrosianæ signat. C. num. 75. in fol Ipsamque Vitam in Latinum sermonem convertit, & edidit Fr. Isidorus Isolanus Ordinis Prædicatorum, ut suo loco diximus.

II. Aggiunte all' Opera di Suor Margherita Lambertenghi da Como intorno all' Origine, e progressi del sudetto Monastero di S. Marta. Hoc MS. usa est Veronica Stampa, de qua jam egimus, ut ipsa testatur in §. 1. Codicis ibi relati.

III. Alcune Operette di Devozione, e di Orazioni, teste eadem Veronica Stampa in Elencho Monialium, de quo in eadem verba fecimus, §. 47. & 108.

Ex MS. Codice ejusdem Veronicæ Stampæ in Archivo Monialium S. Marthæ Mediol.

MDCCCXXXVI.

De VICOMERCATO FRANCISCUS.

PHilippus, ex Honuphrio de Vicomercato, Mediolanensis Patriæ Decurione, anno MCCCCLXXIV. natus, Franciscum hunc genuit, qui scientias tam Philosophicas, quàm Medicas ita didicit, ut in eisdem apud Ticinense Gymnasium laureâ acceptâ, inter Physicos Collegiatos hujus Urbis adscribi meruerit anno Christi Domini MDXXIII. Tantùm famæ sibi acquisivit, ut in Regia Parisiensi Universitate sub Francisco I. Francorum Rege, deinde in Taurinensi sub Emmanuele Philiberto Allobrogum Duce, cui etiam in Secretiore Consilio Senator extitit, publicus Philosophicæ facultatis Professor, sanè eminentissimus renuntiatus fuerit. Uti Medicus Serenissimæ supradicti Regis Francisci I. uxoris laudatur à Joanne Guinterio, & signanter in Epistola nuncupatoria ejus libri Aphorismorum Hypocratis, cum notis Oribasii ab eodem Guinterio è Græco in Latinum translatis, ex editione Veneta anni 1533. quæ Epistola sic prætitulatur „ Francisco à Vicomercato Mediolanensi, Serenissimæ Galliarum Reginæ Leonoræ „ Medico Clarissimo, Jo. Guinterius Andernacus S. „ Medici tunc temporis partim Arabum sententiam, partim Græcorum prosequebantur, ut videre est in Opusculo novæ Academiæ Florentinæ adversùs Avicennam, & Neotericos, Venetiis edito anno 1533., necnon ex Epistola de priscis, & Neotericis Medicis, adjecta Operibus Fontanoni, editionis Lugdunensis anni 1574., ideoque supradictus Joannes Guinterius sic prosequitur in eadem Epistola ad Franciscum nostrum: „ Quem laborem tibi Vir excellentissime „ nominatim appendere visum est, qui tum veterem, „ tum novam percalleas Medicinam, qui in Mathe- „ maticis, altioribusque disciplinis, nulli Italorum, „ Gallorumque cedas: denique qui tantâ curandi ægros „ dexteritate, & methodo polleas, ut omnibus fa- „ cilè medium, quod ajunt, unguem ostendas. Hac „ enim ratione Galliarum Reginæ Illustrissimæ Medi- „ cus es creatus, ac in gravioribus Principum mor- „ bis ubique accersitus, hac te Galli amant, Itali „ venerantur, utrique expetunt. Proinde vigilias no- „ stras hilari fronte excipias Francisce doctissime &c.

Dubius hæsit Cl. Curtius utrùm unus, vel duo fuerint Vicomercati sub nomine Francisci eodem tempore florentes, sed rationes ab eo adductæ omnino corruunt à Stemmatibus genealogicis familiæ Vicomercatæ, nobis de more perhumaniter datis à Cl. Sitono, nam in illo Auctoris nostri, quod incipit ab Honuphrio seniore in vivis agente prope finem Seculi XVI. usque ad Sylviam Vicomercatam ex istius progenie ultimam, & Julio de Ursinis de Roma nuptam anno MDLXVI nullus alius Franciscus legitur, præter nostrum. Alter verò Franciscus de Vicomercato Bassanini filius, & Mediolanensis Decurio claruit ab anno MCCCCXXIX. ad MCCCCXLIX. ut ab altera Genealogica serie in Thaddeolo de Vicomercato, nobis à dicto Sitono communicata agnovimus, atque istius Francisci senioris duas vidimus Epistolas latinas ad Candidum Decembrium scriptas, & aliam Decembrii ad eundem, quem vocat Equitem illustrem. In eadem Decembrius Vitam Homeri à se scriptam, & ab Antonio Rhaudensi, suo loco à nobis jam commendato, laudatam ei mittit, ut Pontifici nomine suo offerat. Datæ sunt tres istæ Epistolæ anno MCCCCLXIV., & inter MSS. Decembrii in Ambrosiana Bibliotheca reperiuntur. Sed ad Franciscum nostrum redeamus, qui ex fratre nepos extitit Christophori, alterius Physici Mediolanensis memoriâ digni, qui tumulatus fuit in Ecclesia Sancti Dionysii hujus Urbis cum sequenti Inscriptione:

CHRISTOPHORO VICOMERCATO
PHYSICO DESIDERATISSIMO
CATHARINAEQVE CONIVGI
BENEMERENTES FILII P. MDXLII.

Plura noster scripsit ingenti cum sua apud posteros laude, ut infra; anno verò MDLXX. desideratus est.

Hæc sunt perpetua ejus virtutis testimonia uberiùs, & meliori ordine quàm in Curtio, aliisque descripta:

I. In VIII. Libros Physicorum Aristotelis Commentaria. *Parisiis*, 1530. *in fol.* Editio ignota Cl. Curtio, ideoque Auctor noster scripsit ante annum MDL. ut è contra non rectè opinabatur idem Curtius.

II. Aristotelis parva naturalia, latinè per Nicolaum Leonicum Tymeum recognita, & à Francisco Vicomercato illustrata, *Ibidem*, & denuò anno MDL. recusa, & cum supradicto Opere Henrico II. Galliæ Regi tunc dicata.

III. Commentarius super III. Librum Aristotelis de Anima. *Parisiis*, 1541. editio ignota Cl. Curtio, deinde *Venetiis, apud Hæredes Scoti*, 1574 *in fol.* In hac secunda editione recusum est Opus num. IV. infra enunciandum, & ad doctissimum Virum Petrum Castellanum Episcopum Tutellensem missum.

IV. De Anima Rationali Disceptatio peripatetica. *Parisiis, apud VVechelium*, 1647. *in* 8.

V. Commentarius in eam partem Libri Aristotelis, in qua de Deo, & cæteris mentibus Divinis differitur. *Parisiis, apud Matthæum Davidem*, 1551. *in* 4. ad Cardinalem Borbonium.

VI. In quatuor Libros Aristotelis Meteorologicorum Commentaria, & eorumdem è Græco in Latinum convers. *Parisiis*, 1556. *in fol. & Venetiis, ex Officina Dominici Guerrei*, 1565. Hoc Opus Cardinali Lotaringico dicavit, ac in Epistola nuncupatoria sic habetur: „ Cum me, Princeps Illustrissime, Cardinalisque „ maximæ jam inde ab adolescentia Philosophiæ „ studiis totum tradidissem, progressusque eos an- „ norum multorum spatio, in ea viderer fecisse, ut „ ad eam in celeberrima hac Lutetiæ Parisiorum Aca- „ demia publicè profitendam à maximo illo Scien- „ tiarum, Artiumque omnium veluti parente Rege „ Francisco adhiberer &c.

VII. De naturali Auscultatione Aristotelis libri VIII. *Parisiis, apud Vascosanum*, 1550. *in fol. & Venetiis*, 1557, & 1593. *item in fol.* hæc edidit Ludovicus Septala jam à nobis laudatus.

VIII. De Principiis Rerum naturalium libri III. *Venetiis, apud Bolzetam*, 1596. *in* 4 *& Marpurgi*, 1598. *in* 8. In prima editione, quam Impressor Alexandro Mas-

fariæ Vicentino, & publico in Universitate Patavina Professori primario dicavit, sic ait: „ Itaque „ cum ejus de rerum naturalium Principiis disputationes, beneficio humanissimi Viri, ejusdemque „ Philosophi, ac Medici eruditissimi Ludovici Septalii Mediolanensis in manus meas pervenissent „ &c. „ Hoc Opus servat autographum Bibliotheca Ambrosiana, Cod. MS. sign. G. num. 117. pagg. 335. in fol., unà cum sequentibus.

IX. Francisci Vicomercati Regii Philosophiæ Professoris Commentaria in Aristotelis Ethicam, sive Libros de moribus ad Nicomachum. MS. in fol. in supradicta Bibliotheca, inter eos in 4. sign. R. num. 106. pagg. 454.

X. Commentaria in Aristotel. de partibus Animalium. MS. in fol. ejusdem Bibliothecæ, sign. H. num. 34. pagg. 443.

XI. Della Consolazione, Libro I. di Francesco Vimercati, alla Serenissima, e piissima Reina Catterina de Medici, madre del Re Cristianissimo. MS. in 4 ejusdem Bibliothecæ, sign. N. num. 205 pagg. 25. Hunc non vidit Curtius.

Quæ sequuntur refert Ghilinus in suo Theatro, ubi asserit ea extitisse apud hæredes Francisci nostri.

XII. De Beneficiis Commentarius.

XIII. De Concordia Platonis, & Aristotelis.

XIV. Dell' Ordine osservato dalla Natura nelle cose.

XV. In Libros Aristotelis de Generatione, & Corruptione, ex Picinello, nescio tamen quibus tabulis fulto.

Auctorem nostrum Jacobus Menochius, Mediolani postea Senator, in præfatione ad Tractat. de Recuperanda possessione totidem verbis celebravit „ Franciscus Vicomercatus Mediolanensis Philosophorum Princeps, Serenissimi Ducis nostri à Secretis Consiliarius, qui Latinè & Græcè scribendo, „ ac docendo, Platoni ac Aristoteli, non cæteris „ modò, palmam præripuisse videtur. „ Hæc ille.

In libro IV. Epigrammaton Lancini Curtii editionis *Mediolanensis* anno 1521. adest Epigramma ad Franciscum Vicomercatum pag. 57.

Extant ad eundem plures Epistolæ latinæ Francisci Cicereji in MS. Codice Bibliothecæ Monachorum Cistercienfium S. Ambrosii hujus Urbis, signat. A. num. 18. in 4.

Agunt de ipso Morigia in Hist Nobil. Mediol lib. III. cap. IX. Borserius in Supplem. cap. XI. Gesnerus in sua Bibliotheca, Joannes Baptista Sylvaticus in Colleg. Nobil. Medic. Mediol. cap. XVIII. Ghilinus in suo Theatro part. II. pag. 96. Picinellus in Athenæo pag. 225. Sitonus noster in Chron. Colleg. Physic. Mediol. part. II. art. 79. & 161. MS. in fol. penès Auctorem, & Curtius in suo Opere de Medicis Scriptoribus Mediolanensibus pag. 70. qui inter rationes ab eo productas, quibus ambigebat an duo fuissent Francisci Vicomercati, hanc etiam profert, quod Mercklinus in Opere suo de Scriptis Medicis, nullam mentionem fecisset de Auctore nostro, quid dicendum foret de Cl. Joanne Jacobo Mangeto, qui in amplam suam Bibliothecam Vicomercatum hunc minimè inseruit?

MDCCCXXXVII.

De VICOMERCATO FRANCISCUS BERNARDINUS.

Laurentius de Vicomercato, qui anno Christianæ Æræ MCCCCLXXIV. inter Decuriones Mediolanenses, & anno MCCCCLXXXI. unus ex XII. Provisionum, ut vocant, numerabatur, Franciscum Bernardinum genuit, sicuti ex pluribus autenticis Documentis Cl. Sitonus noster ostendit. Claruit verò Franciscus Bernardinus Equitum Turmæ Præfectus, tum Legionis Equitum Chiliarcha, Regiusque Gubernator Cherii, ac Oppidi, & Arcis Valentiæ, ad flumen Padum, necnon Eques Regii Ordinis S. Michaëlis. Tanti eum fecerunt Franciscus I., Henricus II., & Franciscus II. Galliarum Reges Christianissimi, ut ipsum à Consiliis in rebus bellicis adsciverint, & quod majus est, Commissarium generalem exercitus Gallici, itemque Lugduni Gubernatorem ab anno MDXXI. usque ad MDLX., qui fuit ei ultimus, constituerint. Acta hujus Viri videnda sunt apud Auctores infra citandos, filiumque habuit Scipionem, de quo habetur liber, cui titulus: „ Raccolta delle cose „ allegate da Lodovico Birago contro Scipione Vi„ mercato: Manifesto: Consulto: Discorso, ed Ar„ bore dell' Illustre Famiglia Biraga. „ *Torino*, 1651. *in* 4 quem in Bibliotheca Monachorum Cistercienfium hujus Urbis egomet vidi. Quantam verò sibi laudem comparaverit Franciscus Bernardinus, satis est perspicere ex Opusculo ab eo edito subter referendo, ob Legalem, atque Politicam eruditionem summè commendando, & paucis noto,

Videlicet:

I. Giustificazione del Signor Capitan Francesco Bernardino Vimercato nella Querela sua con Monsignor d'Ausson. *In Milano, da Antonio Burgio*, 1545. *in* 4. Incipit: „ Francesco Bernardino Vimercato a' Lettori. „ Perciochè nelle cose dell' Honore &c. „ & desinit; „ Perchè tanto bastandomi di haver detto in questa „ Scrittura, quella rimetto al giudicio di tutte le „ persone di honore studiose, & intendenti „ &c.

Hunc Virum commendant Paulus Morigia in Histor. antiquit. Mediol. lib. IV. cap. 15., & in Hist. Nobilit. Mediol. lib. IV. cap. 20. pag. mihi 374. Hieronymus Ghilinus in Annal. Alexandriæ sub anno MDLVIII. num. 2. pag. 154. Paulus Jovius Histor. suor. tempor. lib. XLIV. pag. mihi 464. Marcus Guazzus in Histor. Ital. ab anno MDXXIV. ad annum MDXLV. pag. mihi 401. à tergo, & pag. 406. à tergo, & pag. 407. in fronte. *Venetiis, per Cominum de Tridino de Monteferrato*, 1545. *in* 8. Blasius Monlucus in Commentar. Status, & belli lib. II. pagg. 92. 100. 102. 108. 144. 145. 150. 159. *Cremonæ an.* 1628. *in* 4., & Advocatus Joannes Sitonus in Monumentis Vicecomitum pag. 59. sub litera hh. impress. an. 1714. in folio.

MDCCCXXXVIII.

De VICOMERCATO JOANNES.

Celebris Jurisconsultus Mediolanensis Joannes de Vicomercato nunc laudandus mihi se offert. Patrem habuit Thaddeolum, alibi jam indicatum, & suo loco quoque celebrandum. Nec prætereundum est, fratrem ei fuisse Gasparem à Vicomercato, Equitem Cæsareum Palatinum, necnon insignis Oppidi Valentiæ ad Padi ripam Comitem, ac Ducalem Civitatis Genuæ Gubernatorem, cujus gloriæ perpetuæ monumentum semper erit, quòd primus in patria fundator extiterit Cœnobii S. Mariæ Gratiarum, qua de re extat sequens Inscriptio Sepulchralis marmorea, cum tanti Viri effigie insculpta, & Stemmate gentilitio in pariete peristilii apud Sacrarium Templi Sanctæ Mariæ Gratiarum, ut supra, tenoris, ut sequitur:

CŌ: GÂ:

GRATES NON MERITIS QVAS GASPAR CONTVLIT IN NOS
OMNIPOTENS REFERAT QVI PIA FACTA VIDET.
SERVAVIT PATRIAM GASPAR IANVAMQVE SVBEGIT
SFORTIADAE HIC CORPVS MENS SVPER ASTRA MANET.
MCCCCLXVII. IV. SEPT.

Joan-

Joannes noster verò claruit & ipse inter J. PP. nobilissimi Patriæ Collegii, quod ingressus est anno MCDXLV. Cæsareus etiam ipse Comes Palatinus Jus Civile in Academia Ticinensi publicè interpretatus est. Ducalis item Senator in utroque Consilio, Secretiori videlicet, ac Justitiæ sedit. Plura scripsit, quæ temporis edacitas nobis abstulit; decessit verò die X. mensis Decembris, anno MCDLXVIII. tumulatusque fuit in Sepulchro majorum suorum in Basilica Schalensi hujus Urbis.

Hæc de eo vidimus:

I. Repetitio Rubr. C. de eden. extat in Volum. VII. Repetitionum Juris Civilis pag. 62.
II. Repetitio L. Ipse dispice, quæ est in C. de eden. ibidem pag. 65.
III. Repetitio L. Edita C. de eden. ibid. pag. 82.
IV. Consilia Juridica II. Extant inter ea Martini Garati num. 51. & 61.

Ipsum memorant, inter alios, Picinellus in Athenæo pag. 333. & J. C. Sitonus in Chron. Coll. J. PP. Mediol. pag. 43. art. 144. & in Theatro Genealogico suo MS. in fol. pag. 461. tum in monumentis Vicecomitum impressis anno 1714. pagg. 31. & 34. in fol.

MDCCCXXXIX.

De VICOMERCATO JOANNES ANDREAS.

JOannem Andream de Vicomercato, Philippi filium, ex duobus autenticis monumentis penes Cl. Sitonum nostrum fuisse apparet primùm in Ecclesia Collegiata Sancti Nazarii, in Brolio nuncupata, hujus Urbis Canonicum, videlicet sub anno MDXVI., deinde Canonicum Ordinarium in Ecclesia Metropolitana, annis MDXXXVI. ad MDXLVIII., qui fuit ei extremus, ut videre est in Inscriptione Sepulchrali in Ecclesia Metropolitana, & ex amplissima Collectione Comitis Octavii Archinti eruta, sic:

IOHANNES ANDREAS VICOMERCATVS PROTHO. APOST.
AC HVIVS ECCLESIAE ORDINARIVS
SAEPE COGITANS SE MORITVRVM
HOC TERRAE SVI CORPORIS POSVIT
ALTAREQVE HOC DOTAVIT ET ANCONAM F.
PASSVSQVE VARIOS LABORES SVB ALEX. VI.
ET SEQVENTIBVS SVMMIS PONTIFICIBVS
VSQVE AD PAVLVM III.
SICVT SEMPER RECTE VIXIT
ITA RELIGIOSE OBIIT
AN. DOMINI MDXLVIII. DIE XII. MARTII
AETATIS SVAE ANN. LXXVIII.
PHILIPPO PATRI ANNORVM LXXVIII.
OBIIT ANNO MCCCCLXXXIV.
ET NICOLAO PATRVO ANN. LXXIV.
QVI OBIIT ANN. MCCCCLXXXXII.
VIRIS FRVGIS ET INTEGRITATE RARIS.

Quid autem passus fuerit sub Pontificibus in supradicta Inscriptione relatis, ignorare nos candidè fatemur. De ipsius Litteris Latinis ad Joannem Petrum Vicecomitem scriptis, anno MDVIII. jam egimus in articulo Francisci Castelli, pag. 343. quas vidimus ut infra,

Scilicet:

I. Litteræ variæ Latinæ Joannis Andreæ Vicomercati ad Joannem Petrum Vicecomitem. Datæ anno MDVII. Extant in libro Francisci Castelli, cui titulus: „ Quodlibet, sive Antiquitatum diversarum Ecclesiæ Mediolanensis „ liber scriptus anno MDL. Cod. MS. sig E. num. 48. in Biblioth. Metropolitani Capituli, ut diximus in Castello.
II. Delle Laudi di S. Ambrogio Patrone della Chiesa Milanese. Orazione detta nella Chiesa Metropolitana di Milano, alla presenza de' Tribunali, l'anno MDXLI. da Gianandrea Vimercati, Canonico Ordinario. *In Milano*, sine Impressoris nomine, 1541. *in* 4.

MDCCCXL.

De VICOMERCATO JOANNES BAPTISTA.

LIbenter Scriptorem aliquem uberiorem Morotio citando, de Viris illustribus Carthusiensibus scribentem, scrutatus fuissem, ut aliqua de Joanne Baptista Vicomercato ejusdem Ordinis Alumno Lectoribus meis proferre possem, sed præter ejus Opus, quod præ manibus habui, nil aliud quàm id, quod ab Epistola nuncupatoria editionis *Joliti* ad Andream Menechinum per Thomam Porcacchium scriptam, exhibere prorsus de hoc Viro mihi datum est. Hæc sunt verba Porcacchii: „ Al magnanimo, ed eccellente Sig. Andrea Menechini ec. Dedico io magnanimo, e virtuosissimo Sig. Andrea alla cortese bontà ed acutissima finezza d'ingegno, ed intelletto di V. E. questo Ragionamento del M. R. & sommamente virtuoso Padre D. Gian Battista Vimercati nobile Milanese, & Monaco di Certosa, d'esemplar bontà, di molta scientia, e di singolare acutezza di spirito elevato &c. „ Etsi Bernardinus Baldus in suo libro „ Cronica de' Mattematici „ Ur-

Urbino, 1707. *in* 4. ad pag. 132. parvifaciat Opus Vicomercati noſtri, utpotè quia modicè de Ptolomæo inſtructus fuerit, ut Germanorum more abſque demonſtrationibus practicam ſolummodo Horologiorum conficiendorum demonſtraverit; attamen pro ætate, qua Vicomercatus ſcripſit, Liber illius minimè ſpernendus eſt, immo quanti ipſum fecerint in hac ſcientia eruditi Viri Sæculi XVI. teſtes ſunt editiones VI. Operis Auctoris noſtri, quas vidimus. Dolendum interea eſt, quòd alia ejus ingenii monumenta, dignitates, vel ſaltem mortis annum nobis nemo indicaverit. Accipiant Lectores quod præſtare poſſum, uberiora ab aliis interim expectando.

En Operis titulum:

I. Dialogo degli Orologj Solari, nel quale con ragioni ſpeculative, e pratiche facilmente s'inſegna il modo di fabbricare ogni ſorta d'Orologj. *Venezia, preſſo il Dongo*, 1557. *in* 4. *Ferrara, per Valente Panizza*, 1565. *in* 4. & iterum *Venezia, preſſo il Giolito*, 1566. 1567. *& ivi, preſſo i figliuoli dello ſteſſo Giolito*, 1584. *in* 4. & tandem *Padova, per il Paſquati*, 1672. *in* 4.

Videndi ſupradictus Bernardinus Baldus in Opere jam citato, Joſephus Morotius in Theatro Chronologico Sacri Ord. Carthuſ. pag. 127. atque Canonicus Jo. Andreas Iricus in ſua Typographica Hiſtoria Tridinenſi jam toties memorata.

MDCCCXLI.

De VICOMERCATO OCTAVIUS.

Temporis edacitas, necnon Majorum noſtrorum incuria frequentiſſimè deflenda nobis eſt ob tot Virorum doctrinâ illuſtrium documenta deperdita; inter quos numerandus nunc occurrit Octavius à Vicomercato, cujus labores litterarios fortè inveni, dum Epiſtolas Candidi Decembrii in Bibliotheca Ambroſiana, & Codices MSS. Bibliothecæ PP. Teatinorum hujus Urbis evolvebam. De ipſo igitur reperi pauca hìc adtexenda, è quibus quanti in exiſtimatione fuerit Octavius apud eruditiſſimum Decembrium, facilè agnoſcitur, atque ex ipſis dolor creſcit, ad nos minimè perveniſſe majora ingenii Viri iſtius monumenta. Expiſcentur igitur alii, & facilè invenient pluſquam nobis datum eſt,

Videlicet:

I. Plures Epiſtolæ Latinæ ad Candidum Decembrium ſatis eruditæ, inter quas una prolixa circa librum Platonis de Amicitia, è Græco in Latinum à Candido translatum, cum judicio Vicomercati. Datæ annis MCCCCLXIII. & MCCCCLXIV., cum Reſponſionibus Decembrii. Extant inter Epiſtolas MSS. Candidi Decembrii in Biblioth. Ambroſiana.

II. Poemata VII. Latina, ad Petrum Candidum Decembrium, cum pluribus iſtius ad dictum Octavium, inter quæ hoc, quod damus:

Tu ſpecimen virtutis eris caroque Parenti
Gloria, tu Matri ſolamina ſumma decoræ,
Cùm te tam doctum cernant puerilibus annis
Ut tua velari mereantur tempora lauro.

Extant in Codice MS. Epigrammatum, & Epiſtolarum juvenilium Petri Candidi Decembrii, apud PP. Teatinos D. Antonii Mediolani.

MDCCCXLII.

De VICOMERCATO PINAMONS.

Nunquam ſatis mirari poterunt Mediolanenſes Cives Pinamontis de Vicomercato inſignia in Urbem ſuam merita; quandoquidem reſtituendæ, poſt tam ſæpè memoratum Ænobarbi excidium, Patriæ inter primos inſudavit, Vir non prudentiæ ſolùm commendatione celeberrimus, ſed eloquentiæ quoque laude clariſſimus. Facundiam verò quantam ſibi attentiſſimo ſtudio adeptus fuiſſet tunc maximè oſtendit, cùm anno MCLXVII. in Conventu Civium Mediolanenſium, quos Fridericus laribus pepulerat, adſtantibus etiam variarum Italiæ Urbium Legatis, illud propoſitum eſt, an ſcilicet in Ænobarbum votis omnibus conjurantes ſæviſſimum jugum excuterent, & jamdudum jacentem miſerandam in ſpeciem Inſubrum Metropolim reſtituerent. Eloquentiſſimam enim in Eccleſia Sancti Jacobi de Pontida Vicomercatus noſter habuit Orationem, quâ univerſam ferè Italiam, quæ ibi per Legatos convenerat, ad remittendum Friderico Nuncium impulit, & ad reficiendum Mediolanum incendit. Quapropter anno eodem V. Kal. Maji profugi jampridem Cives natale ſolum poſtliminio repetierunt, & disjectas Ædes, ſtrataque mœnia reſtituere aggreſſi ſunt. Rurſus igitur florente Urbe, atque liberâ Mediolanenſium Republicâ, Pinamons non ſemel Conſulatum geſſit; hoc enim munere functus eſt annis MCLXVII., MCLXXI., MCLXXXIII., atque demum MCLXXXV. Cùm autem de componendis cum Friderico prædicto Inſubriæ diſſidiis ageretur jam dicto anno MCLXXXIV. eamque ob rem Legatos ad eum mitterent Mediolanenſes, inter alios ad tanti negotii pondus ſelectos Viros adfuit etiam Pinamons, quod rursùs egit anno MCLXXXV. Suæ item Reipublicæ nomine memorato anno MCLXXXIII. Conſtantiæ in ſolemni Curiâ VII. Kal. Julii, pacem cum Friderico iniit Reipublicæ Mediolanenſis nomine, unà cum Guidone de Landriano, Adobato Bultraffio, Gulielmo Burro, Guercio de Buxola, Alderico de Bonate, Rogerio Marcellino, atque Loterio de Medicis. Tam benemeriti Civis acta reliqua delevit oblivio, neque licet nobis plura dare, deficientibus apud Hiſtoricos monumentis uberioribus. Supereſt tamen ipſius memoria in eo lapide, qui adhuc viſitur in fornicibus Portæ Romanæ hujus Urbis, quam Inſcriptionem cùm jam dederimus in Articulo Adoladi Bultraffii (quem alii Adobadum appellant) ſupervacaneum ducimus illam repetere. Credimus tamen omninò memoratu dignum vetuſtiſſimum Elogium adhuc extans in Clauſtro Cœnobii Auguſtinienſium, apud Templum Sancti Marci hujus Urbis; olim poſitum Bocallino de Vicomercato, quem non ſine gravibus argumentis Pinamontis noſtri Avum fuiſſe credimus. Illud eſt hujuſmodi litteris efformatum:

V. RELIQUIAE
BOCALINI DE VICOMERCATO
QVI DIE V. FEBRVARII MCXXXVII. OBIIT
F. PATRITIAE GENTIS VICOMERCATAE
SACRVM.

Confirmat hoc marmor, quod albi diximus, conſueviſſe Mediolanenſes Virorum, & Fœminarum ejuſdem familiæ diſtincta quidem, ſed tamen vicina ſepulchra conſtruere; Siglæ etenim illæ V. & F. indicare videntur Virorum, & Fœminarum.

Cæ-

Cæterùm Pinamontis supereſt :

I. Ragionamento di Pinamonte Vimercato, fatto nella Chieſa di S. Giacomo in Pontida, alla preſenza degli Ambaſciatori di varie Città d'Italia, affinchè ſi ribellaſſero a Federico I., e s'impegnaſſero a rifar Milano. Extat in lib. cui titulus : „ Orazioni in materia Civile, e Criminale di varj Autori, raccolte da Remigio Fiorentino ; „ qui eam Orationem excerpſit ex hiſtoria Corii. Prodiit liber *Venetiis*, *apud Jolitum*, 1561. *in* 4.

Mentio Pinamontis habetur in libro de Pace Conſtantiæ in corpore Juris Civilis inſerto, apud Corium in Hiſt. Mediol. ad citat. annos Donatum Boſſium in Chron. Mediol. ad annum MCLXXXV. Chalcum Hiſt. Patriæ lib. XI. Comitem Octavium Archintum in Collect. Monum. Famil. Mediol., Sitonum noſtrum tam in Chron. Collegii J. PP. Art. XVII. pag. 26, quàm in Schedis, tandemque apud Canonicum Iricum in ſua Typographica Hiſt. Tridinen.

MDCCCXLIII.

De VICOMERCATO STEPHANARDUS.

Stephanardum de Vicomercato Picinellus noſter in duos diviſit in ſuo Athenæo, unum nempe protulit ſub genuino nomine, alterum ſub nuncupatione Stephani Ordinis Prædicatorum, deceptus à Poſſevino, à Pio, quodque magis mirere, à Clariſſimis Viris Voſſio, & Jovio, ut videbimus infra. Nos nunc primùm beneficio doctiſſimi Sitoni noſtri parentem ejus agnovimus, Reſonadum ſcilicet, ut conſtat ex Inſtrumento venditionis, acto in domo Fratrum Prædicatorum hujus Urbis, cui teſtes interfuerunt „ Frater Stephanardus de Vicomercato filius „ quondam Domini Reſonadi, & Frater Joannes „ Sertor filius quondam Ser Mafei dicti Ordinis Prædicatorum, & Frater Vivianus filius quondam „ Zanebelli, olim de Puſterla Aziarum &c. „ Hoc Documentum poſſidet autographum idem Sitonus, unà cum altero transactionis factæ per Fratrem Jacobum de Modoëtia Priorem, & Fratrem Stephanardum de Vicomercato, cum aliis novem Fratribus ſui Ordinis, agentibus nomine Capituli ſupramemorati Conventus S. Euſtorgii ex una parte, & Dominos Rubam de Balſamo, & Beltramum Corbum ex altera, datum anno Nativitatis Domini MCCLV. Nec fortè Lectores noſtros pigebit, quod hìc addam tertium Monumentum, antiquitate & ipſum venerabile, à nobis in Articulo Honrici Scacabarotii jam indicatum, in quo non tantùm Stephanardus noſter memoratur, ſed alii etiam Viri, de quibus alibi in hac noſtra Bibliotheca mentionem egimus, quod pariter ſervat ditiſſimum Muſæum nunquam ſatis laudati Sitoni, in hæc verba : „ Anno à Nativitate Domini „ MCCLXXXIX. die Jovis, primo menſis Decembris, „ Indictione tertia : Inſtrumentum Proteſtationis „ actum Mediolani, in quo teſtes interfuerunt Do- „ minus Homniabene de Ravenna Vicarius Venerabi- „ lis Patris Domini Othonis Sanctæ Mediolanenſis „ Eccleſiæ Archiepiſcopi, & Dominus Honrichus „ de Scacabaroziis Archipresbyter Majoris Eccleſiæ „ Mediolani, & Dominus Petrus Villanus Præpoſi- „ tus Eccleſiæ Sancti Victoris de Corbetta, & plu- „ res alii Clerici Ordinarii, & Præpoſiti Eccleſia- „ rum Mediolani, & Dominus Joannes de Oddoni- „ bus, & Dominus Obizo de Lomello, ambo Judi- „ ces & Aſſeſſores Domini Balduyni de Ugonibus „ honorabilis Poteſtatis Mediolani, & Dominus An- „ ſelmus de Alzate, & Dominus Gabrius Stampa „ ambo JurisPeriti, & Frater Jacobus de Cimiliano „ Prior Fratrum Prædicatorum Conventus Mediola- „ ni, & Frater Prothaſius de Sancto Ambroſio, & „ Frater Andreas de Sexto, & Frater Ardizio de „ la Salla, & Frater Stephanardus de Vicomercato

A „ omnes Lectores in Theologia, & Frater Daniel „ de Gluxiano olim pravitatis hæreticæ Inquiſitor, „ & Frater Gregorius de Birago, & plures alii in „ magna quantitate : rogatum per Mayfredinum de „ Cera filium Ser Guarnerii Civitatis Mediolani Por- „ tæ Ticinenſis de foris Notarium publicum &c. „ Ejus nomen occurrit quoque inter teſtes adhibitos in proceſſu MS. confecto propter cædem S. Petri Martyris, quem ſervat Bibliotheca Ambroſiana. Ante nos allucinationem Pauli Jovii, & cum eodem Gerardi Joannis Voſſii animadverterunt Clariſsimi Quetif, & Eccard in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Prædicatorum, eò quia Stephanardum noſtrum, & Gualvaneum de la Flamma à ſupradictis Auctoribus in unum tantùm Scriptorem conflatum reperierunt,

B etſi Voſſius ambos diſtinctos apud Leandrum Albertum videre potuiſſet ; nec Jovius excuſandus eſt, cui Gualvanei Chronicon legere in promptu fuiſſet, quod ſi vel leviter inſpexiſſet, Stephanardum inter eos Scriptores à Gualvaneo recenſitos, quorum uſus eſt operâ, facilè agnoviſſet. Adde quòd Stephanardus Carmine, Gualvaneus verò ſolutâ Oratione ſcripſere, & Stephanardus antiquior eſt, nam anno MCCXCVIII. mortuus Chronicon ſuum infra recenſendum non ultra annum MCCLXXVII. produxit, Gualvaneus verò, ut in eo vidimus, ſuum extendit ad MCCCLXXI., ſed ultra ne Lectores fatigemus, ſatis eſt audire Taëgium, qui in ſuo Opere, quod ſervat Bibliotheca S. Mariæ Gratiarum, Ordinis Prædicatorum, hæc ſcribit : „ Dominus Otto Vicecomes

C „ Mediolanenſis Archiepiſcopus præbendam centum „ Florenorum conſtituit pro Lectore Majoris Eccle- „ ſiæ Mediolani, quæ lectio data fuit Fratribus no- „ ſtris, & uſque in præſens perſeverat. Inſtituit au- „ tem dictus Dominus Archiepiſcopus pro Lectore „ dictæ Eccleſiæ Fratrem Stephanardum de Vico- „ mercato Mediolanenſem, & obtinuit, qui legit „ anno uno. Hic fuit in Seculo honorabilis Cleri- „ cus, & magnus præbendatus, & doctus, qui com- „ poſuit Chronicam, & Summam Juris Civilis, & „ multa, quæ ſunt in Bibliotheca Conventus Medio- „ lani D. Euſtorgii. Fuit quoque dicti Domini Ar- „ chiepiſcopi amiciſſimus, ac familiariſſimus &c. „ Miror quòd doctiſſimus aliàs Caſimirus Oudinus in ſuo Opere de Scriptoribus Eccleſiæ antiquis Stephanardum noſtrum Flammam dictum eſſe aſſeruerit, etſi

D errorem Voſſii non uno verbo indicet. Cæterùm Stephanardus inſignis fuit ætate ſuâ Divinarum rerum doctrinâ, eamobrem ab Othone Vicecomite Mediolani Archiepiſcopo & Principe inter charos, ut diximus, habitus. Quin etiam ab eodem Præſule delectus eſt, ut anno MCCXCII. in Synodo Provinciali, quam cum Suffraganeis Epiſcopis die XXVII. Novembris inchoaverat pro negotiis Sacri Belli, poſtridie verba ad populum faceret, ut infra. Neque minor in eum redundat gloria ex Muſarum culturâ, in quarum ſtudiis pro eo, quo fuit inter vivos, tempore, ſatis excelluit ; ſed ſcripta Auctoris noſtri, qui ex ſupra relatis Mundo valedixit anno Chriſti MCCXCVIII. diſtinctiùs quam alii hìc damus, &

E utinam ea Sui diligentiùs ſervaviſſent !

Hi ſunt Operum tituli :

I. Stephanardi Vicomercati Ordinis Prædicatorum, de Geſtis in Civitate Mediolani ſub Othone Vicecomite Archiepiſcopo Carmine conſcriptis. Hoc Opus editum fuit primùm in Tomo III. Anecdotorum Cl. Ludovici Antonii Muratorii, & iterum in Tomo IX. Scriptorum Rerum Italicarum pag. 97. ex duobus MSS. Bibliothecæ Ambroſianæ ſignatis S. num. 35. & O. num. 161. in 4. litteris rubro-nigris in pergameno, cum variantibus lectionibus, me inſudante, appoſitis, noviſque adnotationibus ejuſdem Muratorii. De hoc Chronico plura animadverterunt ſupradicti Quetif, & Eccard, necnon Caſimirus Oudinus, ad quos & eruditam Præfationem Muratorianam Lectores remittimus.

II. Tractatus de Irregularitate, compilatus per Fr. Ordinis Prædicatorum Stephanardum. MS. in 4. in pergame-

gamento, litteris rubro-nigris, & miniaturis deauratis pag. 69. sign. D. num. 53. extat in supradicta Bibliotheca Ambrosiana.

III. Quæstiones super cunctis locis Apparatus Decretalium in LXXXVII. Articulis divisus pagg. 322. Extat in supradicto Codice Ambrosiano.

IV. De Controversia hominis, & fortunæ, Opus Metricum ex supradictis, & infra citandis Auctoribus.

V. De Emanationibus. Opus in IX. partes distributum. Ex iisdem.

VI. De Peste Mediolanensi Carmen. Ex iisdem.

VII. Periarchon nominum, & nonnulla alia de principiis nominum, sic Lusitanus „ qui hoc sibi velit uti- „ nam quis explicet? „ Sunt verba Quetif, & Eccard.

VIII. Postilla super Lucam. Ex iisdem.

IX. Dialogus de Apprehensione, seu de Potentiis Apprehensivis in XII. Partes, & Capitula CCXX. divisus.

X. Oratio habita in Synodo Provinciali, quam Otho Archiepiscopus die XXVI. mensis Novembris, anno MCCXCII. celebravit, & animos fidelium ad suscipiendam Crucem pro sacra expeditione accendit. Testis est ipse in suo Poëmate de Gestis in Civitate Mediolani. Ita quoque VVadingus in Tom.V. novæ editionis pag. 115.

Agunt de ipso Paulus Morigia lib. III. Nobil. cap. 29. Tristanus Chalcus in Præfatione suæ Historiæ, Borronus Brienfis in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum, Possevinus in Apparatu Sacro Tom. III. pag. 252, deceptus verò à Jacobo de Suzato, & ab Alberto Veneto, Joannes Jacobus Frisius in sua Bibliotheca, Gerardus Joannes Vossius in lib. II. de Historicis Latinis cap. 62., Casimirus Oudinus in Commentariis de Scriptoribus Ecclesiæ antiquis T. III. pag. 609. Picinellus in Athenæo pagg. 296. & 298 Quetif, & Eccard in Scriptoribus Ordinis Prædicatorum Tom. I. pag. 460., omnesque alii de eodem celeberrimo Ordine scribentes.

MDCCCXLIV.

De VICOMERCATO THADDÆOLUS.

EX Genealogico Stemmate Gentis de Vicomercato, quod ex pluribus autographis documentis texuit Vir Cl Sitonus noster, quod incipit à Resonado, Stephanardi mox à nobis celebrati patre, anno Christi MCCXXX florente, ac pergit usque ad Franciscum Bernardinum à nobis jam laudatum, Thaddæolum hunc ex Joanne, Mediolani Decurione, natum esse comperimus. Gloria non modica hujus Viri fuit habuisse tres liberos memoriâ dignissimos, Joannem nempè, atque Antonium, de quibus nos suis locis sermonem habuimus, nec non Gasparem, cujus Inscriptionem illustrem dedimus in Sanctæ Mariæ Gratiarum Cœnobio existentem. Noster verò, & in patriâ Decurio, nec non Vicarius Officio Provisionum anno MCC CII. Ducalisque Orator, ac Consiliarius Justitiæ, scilicet Senator, extitit. Jam anno MCCCLXXXV., ut notavit Clarifs. Sitonus, Coll. J. PP Mediol. ingressus erat, deinde Jus Canonicum publicè interpretatus est in Placentino, & Ticinensi Gymnasiis. Sigismundus Imperator tanti ipsum fecit, ut eum Cæsareum Comitem Palatinum instituerit, ex Diplomate, quod servat Panigarolarum Archivum hujus Urbis, datum anno Redemptionis MCCCCXVIII. Primas extitit Gibellinæ factionis, ut infrascripti Auctores testantur. Erat etiam in vivis, ut ex publicis Instrumentis penes Sitonum nostrum, anno MCCCCXXVII., sed quando mortem obierit, ignoramus. Parùm de eo habemus, sed juxta institutum nostrum, ea, quæ ante Sæculum XV. & XVI. reperiuntur, minimè rejicienda sunt, etsi brevioris notæ; Adde quòd reliqua Thaddæoli nostri periisse Opera, non est ambigendum.

Superest igitur ejusdem:

I. Oratio ad Patrem Philippi Mariæ Angli Ducis Mediolani, quæ extat in Biblioth. Ambrosiana in Cod. MS. sign. B. num. 116. in 4.

Videndi sunt Corius in historia Mediol. par. 4. ad annos MCCCCII., & MCCCCVIII. Morigia in Historia Mediol. lib. 4. cap. 44. Carolus Hieronymus Cavatius in Alleviam. Stat. Mediol. Umbertus Locatus in Chron. Placent. pag. 335. Petrus Maria Campus in Historia Placent. part. II. lib. 18. pag. 191. Raynucius Picus in Appendice Coll. Parmens. num. 15. Pancirolus de Claris Legum Interpretibus, pag. 454. Archintus, & Fannianus de Familiis Mediol., nec non Sitonus noster in Chron. Coll. J. PP. Mediol. pag. 37. art. 95. atque in Schedis.

MDCCCXLV.

VIDEMARIUS JOANNES.

DE Videmaria Familia Mediolanensi nil habeo, quod Lectoribus meis proferam, nihilque de Joanne hujus cognominis, cui nunc primùm inter Mediolanenses Scriptores locum jure meritò dare juvat ob ejus Opus MS. infra describendum, quod ex legato J. C. Joannis Mariæ Bidelli ab anno MDCCV. possidet Bibliotheca Ambrosiana, uti legitur in fronte ejusdem Codicis. In ipso Auctoris nostri labore satis elucet quantùm in re Nummaria edoctus fuerat, & non inelegans Musæum Nummismatum sibi comparasse agnoscitur. Ferè incredibile est, quod de Viro forsan nostris temporibus adhuc vivente, nullus mihi rem etsi minimam indicare sciverit: Forsan aliis datum erit invenire, quod ego frustra expiscari conatus sum.

Titulus Codicis est:

I. De Nummismatibus antiquis ex ære, magnæ, mediæ, & minimæ formæ, Doctoris Joannis Videmarii, MDCLXXVI. Extat, ut diximus, in Ambrosiana. MS. sign. N. num. 80. in 4.

MDCCCXLVI.

VIGNATUS BONAGRATIA.

OPpidum Legnani in Agro Mediolanensi constitutum, jamque non semel hoc in Opere memoratum, natale fuit solum Bonagratiæ de Vignatis, cui Minorum Sancti Francisci, in eo Cœtu, qui Observantes nuncupantur, Institutum placuit profiteri, Hic, quemadmodum sacris addictos Viros decet, nihil habuit antiquius, quàm bonis studiis mentem excolere, illisque præsertim vacare, quæ ad divina pertinent. Neque verò inter serias disciplinas à Musarum oblectamentis abstraxit animum, ita tamen ut nullum nisi sacrum Carmini argumentum assumeret. Lyrico præcipuè delectatus est metro, prout ex infra dandis liquet. Obitum illius, actaque plura recensere non datur, cùm vana prorsus diligentia nostra in his perquirendis extiterit.

Scripsit:

I. Breve Compendiolum Vitæ, certaminisque B. Catharinæ Virginis, & Martyris, per P. Bonagratiam Vignatum à Legnano, Ordinis Min Regularis Observ. Provinciæ Mediolanensis in Hymnorum phrasim, editum. *Mediol. apud Ferriolum*, 1597. *in* 8.

II. Vita di S. Diego. *Ibi*, *apud eundem*, 1604.

MDCCCXLVII.

MDCCCXLVII.

De VILIACO JOANNES.

JOannis hujus de Viliaco Mediolanensis, Eremitæ Augustiniani, neque gesta, nec aliud litterarium monumentum, aut virtutis ejus decora invenire potuimus: quapropter unicum illud subjicimus, quod in Bibliotheca D. Marci perscrutanda nobis occurrit,

Videlicet:

I. Lecturæ super primum sententiarum Doctoris supersubtilis Pauli Veneti, scriptæ & ad usum accommodatæ per Fr. Joannem de Viliaco de Mediolano. Die XX. Aprilis, anno MCCCCXXI. Paduæ, dum erat in Conventu Ordinis Eremitarum S. Augustini, cum variis ejusdem adnotationibus marginalibus. MS. in 4. pergam. litteris rubro-nigris.

MDCCCXLVIII.

VILLA JOANNES BAPTISTA.

QUòd Gens Villa inter Mediolanenses Familias antiquitus floruerit, satis superque ostendunt Documenta à Cl. Sitono collecta, è quibus eruitur Monacum de Villa Consulatum Reipublicæ Mediolanensis egisse anno MCXCVII., sicut etiam scripserunt Corius, & Chalcus. In nostra quoque Historia Bononiensi à Ghirardaccio composita, Riccardus de Villa Mediolanensis agnoscitur Prætor non tantùm fuisse patriæ meæ dilectissimæ annis MCCL, & MCCLV., sed & Populi ejusdem Capitaneus anno MCCLXIX., ut etiam adnotavit Pompejus Vizanus. Quatuor quoque de hac Gente inter Decuriones Civitatis Mediolani claruere ab anno MCCCCLXXIV. ad MDXIII. Joannes verò Baptista noster Thomæ filius, vitam Ecclesiasticam professus est in hac Urbe, & post Lauream in utroque Jure acceptam, uti Lector in Metropolitana Ecclesia laudatur à Picinello. Ob ejus merita primùm Præbendam Canonicalem in Ecclesia Collegiata S. Babilæ, anno scilicet MDCXIV., deinde magisterium Chori in primario hujus Urbis, ab eximio Cardinali Archiepiscopo Federico Borromæo obtinuit; Idem officium uti de Ritibus Ambrosianis summè edoctus, ingenti omnium plausu usque ad ultimam diem, quam ignoramus, peregit. Præter Opus suum MS. infra recensendum, quod vidimus, duo tantùm ex relatis à Picinello ad manus nostras pervenerunt, reliqua, an sint edita nec ne nobis adhuc incompertum est.

Hæc sunt, quæ de eo proferimus:

I. Le Sette Chiese, o sia Basiliche Stazionali di Milano. *Ivi, per il Malatesta*, 1627. *in* 12.
II. Origine delle Stazioni, con un Discorso sopra il nome, ed altre particolarità di quelle. *Milano*, 1630. *in* 12.
III. Le Chiese Collegiate residenziali, e senza residenza di Milano.
IV. Discorso in cui si mostra, che Milano fu sempre una seconda Roma.
V. Catalogo di tutte le Religioni, ed anco delle militari, nel quale sommariamente si legge a Religione per Religione l'anno della sua Fondazione, il luogo, ove ebbe il suo principio, il nome del suo Fondatore, il Pontefice, che approvò la Religione, la forma dell' Abito, con diverse altre curiosità. Raccolte dal Reverendo Prete Gian Battista Villa, Canonico di S. Babila. MS. in foglio pagg. 250., sign. D. num. 10. Extat in Bibliotheca Ambrosiana.

A VI. Epigramma Latinum in laudem Joannis Antonii Castillionæi. Legitur in libro, cui titulus: „ Florilegium Antiquitatum Mediolanensium „ ejusdem Castillionæi, de quo jam dictum.
Laudatur à Petro Paulo Bosca in lib. III. de Origine, & Statu Bibliothecæ Ambrosianæ, à Joanne Petro Puricello in Dissertatione Nazariana, Cap. 171. num. 1. & in Vita S. Arialdi lib. 1. Cap. 26., necnon ab Abbate Picinello, pag. 289.

MDCCCXLIX.

VILLA JOSEPH.

B PRæter ea, quæ diximus ad demonstrandam familiæ Villæ Mediolanensis antiquitatem in præcedenti articulo Joannis Baptistæ, juvat hîc addere, quòd Miranus de Villa Consul Justitiæ Reipublicæ Mediolanensis extiterit Sæculo XII., nam apud nobis amicissimum Nicolaum Sormanum ob ejus Opera edita, atque edenda in Republica Litteraria satis notum, reperiuntur Placita III. ab eodem Mirano promulgata, unum videlicet die X. mensis Januarii, anno MCLXIII., alterum die XXXI. mensis Decembris, anno MCLXXIX., tertium verò die IV. mensis Julii, anno MCLXXXIV., omnia in Collectione sua Diplomatica, quæ utinam aliquando lucem videat! Ex hac gente Carolus Villa Josephum, de quo agimus, genuit, qui ab ipso, & à Martha, C cujus cognomen excidit, tam rectè solidèque educatus fuit, ut Claustralem vitam amplecti instituerit, ideoque inter Clericos Regulares, quos Teatinos vocamus, professus est die XXX. mensis Martii, anno Christiano MDCXLIV. In eadem Congregatione Lauream Theologalem accepit, deinde ad Sacras Conciones peragendas se contulit, ut in Divinis Litteris explicandis anno integro ab Auditoribus in Metropolitana Ecclesia hujus Urbis singularem plausum exceperit, deinde tam in eodem Templo, quàm Vicentiæ, Pergami, Parmæ, &c. Orationes, quas annuales vocant, ingenti cum animarum profectu, sacràque eruditione refertas, habuit. Oratorium Agonizantium vocatum in Domo sua D. Antonii hujus Metropolis per plures annos indefesso la- D bore, & Confratrum perpetuâ laude ita rexit, ut cum ipsis commune sepulchrum habere meruerit, ad Divi Andreæ Avellini Sacellum, quod accidit die XXVIII. mensis Februarii, anno MDCCI., qui fuit ei septuagesimus quartus, & ultimus. Suam erga supradictum Sanctum devotionem Joseph noster indesinenter ostendit, uti quoque in Oratione Panegyrica, quam in Consecratione Templi S. Antonii, ab Alexandro Porro Bobiensi Episcopo habitâ anno MDCLIV solemniter dixit. Mirum est, quòd Vir iste totus ad animarum profectum deditus, litteras quoque amœniores minimè despexerit, nam in Academia Faticosorum, de qua pluries sermonem habuimus, eruditissimè locutus est. Ex supradictis igitur colligimus, quòd sequentia scripserit, ubi verò reperiantur, nobis scire datum non est.

E Hæc sunt:

I. Lezioni sopra la Sacra Scrittura, dette per il corso d'un anno nel Duomo di Milano.
II. Prediche annuali. Has habuit in variis Urbibus, ut supra.
III. Discorsi detti nell' Accademia de' Faticosi, aperta nel Collegio di S. Antonio. Ex Picinello.
IV. Le Sacre Nozze. Orazione Panegirica. *Milano, presso il Malatesta*, 1614. *in* 4.
Ita ab Athenæo Abbatis Picinelli pag. 317., & ab amicissimo P. Crucejo ejusdem Congregationis Alumno.

MDCCCL.

A

MDCCCL.

VILLANUS FRANCISCUS.

TRes Villanæ Mediolanensis Familiæ Viros nunc proferimus memoriâ dignissimos, duos nempè dignitate Senatoriâ insignitos, alium verò de patriâ summè meritum ob Statuta illius in meliorem ordinem redacta Sæculo XIV. Joannes alter Villanus Consulatu Justitiæ in liberâ Mediolanensi Republicâ clarebat anno MCXCVI., ut nos monuit humanissimè Sitonus amicissimus. Franciscus, de quo nunc agimus, patrem habuit Octavium mox à nobis laudandum, matremque Virginiam Ricciam conjuges; adultus in Juribus tam Cæsareis, quàm Pontificiis, ita illuxit, ut in Regium Capitaneum Justitiæ totius Mediolanensis Dominii meruerit institui ab anno MDCLIV. ad MDCLVII., in quo munere tantâ cum laude se gessit, ut anno subsequenti inter Advocatos Fiscales, deinde anno MDLXIII. inter Senatores à Catholico Rege adnumeratus fuerit. Cremonenses fasces obtinuit anno MDLXIV., & subsequenti mors eum, non sine Cremonensium dolore, die XVI. mensis Novembris, abstulit. Vir fuit in Arte dicendi celeberrimus, & ita Justitiæ acerrimus cultor, ut Vota ejus Fiscalia adhuc præ manibus plurium Jurisconsultorum versentur.

Supersunt ipsius:

I. Tractatus contra Sperellum, & Thomam Delbene pro Regia regalia Salis, ubi Clerici à Gabella Principis Salem emere debent, introducentem Salem exterum spoliari posse, & de eorum Immunitate; hunc extare apud Jurisconsultum, & Advocatum Solivettam asserit P. D. Gaspar Beretta in suis Schedis. MS. in fol. pagg. 50.

II. Allegationes Fiscales, & Jurisdictionales, de quibus ingens Volumen effici potest. Extant tam editæ, quàm MSS. in Collectione Benaliana, Archintea, aliorumque J. PP. Mediol.

Agunt de ipso, Arisius in Chronologia Prætorum Cremonæ, pag. 58. Joseph Benalius in Historia Magistratus Extraord. pag. 182., & Advocatus Sitonus in Syllabo Senatorum, num. 169. pag. 10., & in suo Theatro Genealogico, pag. 460. MS. in fol.

MDCCCLI.

VILLANUS JOANNES.

MUnicipalis inter Juris, cujus usus apud Mediolanenses superest, Collectores non infimum sibi promeruit locum Joannes Villanus nobili in hac Metropoli sanguine genitus. Suâ igitur non est fraudandus commendatione; immo inter eos Scriptores recensendus venit, qui plurimùm Patriæ profuerunt. Quamvis enim acta ejus, atque parentum nomina, quemadmodum & anni emortualis memoria oblivione sepulta delitescant, nihilominus semper apud Cives suos ipsius vigebit recordatio propter

I. Statuta Mediolanensis Reip. correcta ab eo, & compilata, quod Opus cœptum est anno post Christi Natale MCCCXLVIII.

Ejus meminit ad eundem annum Bernardinus Corius, & Sitonus noster in Schedis.

MDCCCLII.

VILLANUS OCTAVIUS.

OCtavius Villanus, Francisci parùm supra à nobis laudati pater, alterius Francisci & ipse genitus, fratrem habuit Joannem Baptistam Regium Canonicum, deinde Archipresbyterum Sanctæ Mariæ Schalensis hujus Urbis. Vir fuit suo Sæculò commendatissimus, nam non tantùm in rebus Legalibus apprimè excultus, sed etiam in Politicis usque ad sydera laudatus ab infrascriptis, pluribusque aliis Scriptoribus, ideoque mirum non est, si B nomine Regis Catholici nonnullas Legationes ad Principes optimè gessisset. Cathedram Senatoriam ascendit anno MDCXXIX., & in subsequenti Regens in Supremo Italiæ Consilio evocatur. Satis est in laudem ipsius sequens Epigramma proferre, quod legitur inter ea Jacobi Valerii in Codice Bibliothecæ alibi laudato, Clericorum Regularium D. Antonii hujus Urbis:

Ad Regentem Octavium Villanum Catholicæ Majestatis Legatum.

C

Corde gravis, linguâque potens, & Regis Iberi
Numerus, Octavi, sydus in Orbe mirans,
Per te Germani Batavos fregere rebelles,
Ne premerentque solum, ne premerentque salum.
Adde quod innumeras traxit tua lingua phalanges
Itala ab hoste, quibus regna quieta forent.
Dignus qui Hispani portes citus Orsa tonantis;
Fert ut Atlantiades justa timenda Jovis.

Dolendum est, quòd Scripta illius miserè perierint, superest attamen Codex magnificiendus, ut infra, ex quo judicium, & virtus Auctoris satis superque elucent.

D

En titulum ejusdem:

I. Consulte, e Lettere varie sopra diversi dispareri insorti per la Giurisdizione Ecclesiastica, e Regia, concernenti massimamente il Concilio di Trento, ed in ordine alla Città di Napoli. MS. in foglio, pagg. 640. Extat in Bibliotheca Ambrosiana, sign. O. num. 156. in fol.

Celebratur à Comite Galleacio Gualdo in Hist. Ital. Tom. I. lib. I. pag. 3., à Josepho Ripamontio in Hist. Patriæ lib. VI. pag. 163., à Basilio Serennio in Elogiis Familiæ Borromeæ, pag. 399., à Joanne Francisco Fossato in Hist. Ital. pag. 140., à Lando de Senatu, pagg. 233., 246., & 254., nec non à Sitono nostro in suo Theatro Genealogico, pag. 460. MS. in fol. penes eundem Auctorem.

E

MDCCCLIII.

VINCEMALA HERCULES.

FAmilia Mediolanensis Vincemala, quandoque etiam Vicemala, & Vismara vocata, clarebat jam in Joannino, qui juxta seriem hujus Gentis à Cl. Sitono contextam erat in vivis anno MCCCXXX. Ex eâdem progenie ortus est Hercules, Julii, & Corneliæ item Vincemalæ conjugum filius, qui plurium Majorum suorum vestigia profecutus, ad leges edifcendas se contulit, ideoque inter Jurisperitos Colle-

Collegiatos adscriptus est, anno Christi MDLXXIV. Floruit uno eodem tempore cum Stephano Leynatio, de quo dictum suo loco. Hyppolitus Maraccius in sua Bibliotheca Mariana, sic de ipso loquitur: „ Hercules Vincemala, natione Italus, patriâ Mediolanensis, Vir, præter eximiam in Jurisprudentia peritiam, à pietate singulari, præstantique Sanctissimæ Virginis clientelâ commendandus &c. „ Fratrem habuit Octavium, Equitem auratum, cum quo sacrum iter ad Lauretanam Ædem peregit, quod elegantissimè descripsit ut infra. Carminibus quoque Latinis abundè claruit, ut partim diximus, ubi de Academia Rovidiana locuti sumus in Cæsare Rovidio, tum in eis, quæ infra dabimus. Obiit sine prole anno redempti Orbis MDLXXXV., & hæc de ipso damus,

Videlicet:

I. B. Mariæ Virginis Sacratissimæ miraculorum, lib III. ab Hercule Vicemala Collegii Mediolanensis J. C. latinè expositi. *Mediolani, apud Pontium*, 1579., & iterum 1582. De hoc libro ita scripsit Possevinus in Apparatu Sacro Tom. II. pag. 23. „ Hercules Vincemala Collegii Mediol. J. C. Libros III. Miraculorum Mariæ Virginis Sacratissimæ scripsit &c. at in hoc Scriptore desideratur citatio locorum, è quibus hauserit plura, quæ affert, Miracula ejusdem B. Virginis. „

II. Herculis Vincemalæ ad Mariæ Virginis Ædem Lauretanam peregrinatio, sive cum Octavio fratre suo in ea peregrinatione de ipsa Virgine Sanctissima Dialogi XV., totidem diebus habiti. MS. in 4. justæ molis, extat in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

III. Carmina varia tam Latina, quàm Italica inter alia Academicorum, de quibus jam diximus in Cæsare Rovidio.

IV. Epigramma Latinum in laudem Orationum Camilli Sclafenari, editarum *Ticini, apud Bartolum*, 1579. *in 4.*, de quo libro in Sclafenato egimus.

Videndi sunt de eo Aubertus Miræus de Scriptoribus Sæculi XVI. apud Fabricium in Bibliotheca Ecclesiastica, par. II. pag. 212 Hyppolytus Maraccius in Bibliotheca Mariana, part. I. pag. 569. Zavatarius in Praxi Fori Mediolanensis, pag 158. num. 439. Picinellus in Athenæo, pag. 172., & Sitonus noster in Chron. Coll. J. PP. Mediol. pag. 150. art. num. 707.

MDCCCLIV.

VINCEMALA JOANNES JACOBUS.

Joannes Jacobus Vincemala, Joannis Simonis, anno Christi MCCCCXXXIX. Comi Prætoris, ac Ducalis Aulici sub Philippo Maria Vicecomite, & Francisco I Sfortiâ, Mediolani Ducibus, filius, claruit & ipse Eques auratus, & inter J. PP. Coll. hujus Metropolis, Ducalis Camerarius, à Consiliis Principis, atque anno MCCCCLVIII. inter Amplifs. Senatores Mediolanenses adscriptus fuit. Parens ejusdem, ut diximus, Joannes Simon, quiescit in D. Georgii Sacello, in Basilicâ Sancti Ambrosii majoris hujus Urbis, hoc inscripto Elogio, quod, illius memoria ne pereat, hîc addere juvat:

VINCEMALA HIC SIMON SITVS EST PROBITATE IOHANNES
SPLENDIDVS ET GENERIS NOBILITATE SVI
HIC FVIT ANGVIGERO MIRA PIETATE PHILIPPO
ATQVE FIDE CHARVS OMNE PER OFFICIVM
HVNC FRANCISCE VIRVM DILEXTI SFORTIA PRINCEPS
QVI BONVS ET NATOS CREDIDIT ESSE BONOS
REDDIDIT HIC TERRAE TERRENVM CORPORIS OMNE
AST ANIMAM SVPERO RESTITVIT DOMINO.

De præfato Equite & Senatore Joanne Jacobo nostro, paucis verbis se expedivit Picinellus, contentus tantùm titulum exhibere cujusdam MS., qui reperiebatur olim penès Joannem Baptistam Blanchinium; nos verò ipsum suspicamur esse eumdem à Sitono nostro in Bibliotheca Sancti Ambrosii observatum, ut infra num. II. Obiit anno MCCCCXCIX., ejusque Testamentum, anno MCCCCXCVII. conditum extat apud supradictum Sitonum nostrum.

Scripsit

I. Consilia Juridica, quæ memorantur cum laude à Jasone Mayno in Vol. II. Consiliorum, num. 197. 198., & 199., & à Joanne Petro Bimio in Consiliorum Vol. IV. num. 270.

II. Carmina varia, vulgò *Sonetti, e Madrigali*. Vol. I. MS. in 4. justæ molis in pergameno cum miniaturis & auro. Extat in Bibliothecha Monachorum Sancti Ambrosii hujus Urbis.

De eodem honorificè meminerunt Paulus Morigia hist. antiquitat. Mediolanen. lib. 4. cap. 25. Philipp. Picinellus in Athenæo Litterat. pag. 307. Advocatus Jo. Sitonus in Syllabo Senatorum, pag. 13. num. 247. in Chronico Colleg. J. PP. artic. 223. pag 54, & in Theatro Genealogico Sitoniano, pag. 464. MS. in fol. penes Authorem.

MDCCCLV.

VINCEMALA JOANNES BAPTISTA.

Joannes Baptista Vincemala parentes habuit Joannem Antonium, & Magdalenam de Gallis conjuges, & ut Vir Jurisperitissimus Collegium Nobil. Mediolanensium ejusdem facultatis ingressus est anno post Virginis Partum MDXIV. Patruum habuit alterum Joannem Baptistam Vincemalam seniorem J.C.C. & ipsum, cui conjux fuit Monica, cujus cognomen excidit; ambo verò tumulum habuerunt simul in Sacello D. Georgii, Basilicæ S. Ambrosii hujus Urbis, cum Inscriptione, quam ut lectu dignam, hîc dare statuimus.

QVORSVM DELICIAS MISERANDI CONIVGIS AVFERS
O MIHI IAM NVLLOS NVPTA VIDENDA DIES
IPSE PIVM PRO TE POTVI DIMITTERE PATREM
VINCEMALAM DVLCI CVMQVE PARENTE DOMVM
HOC ANIMI PROBITAS HOC RARAE GRATIA FORMAE
IVSSIT ET HOC SACRI IVRE CATENA THORI
TE TVVS HINC PATRIO TVMVLAT BAPTISTA SEPVLCHRO
AVRATO POTIVS MONICA DIGNA SOLO.

Noster verò in hac Bibliotheca locum meretur ob ea, quæ nunc proferimus,

Videlicet:

I. Quædam Glossemata composita, cum Joanne Nava J. C. super Statuta Mediolani, quæ post eorum obitum aucta, & completa se edidisse testatur Antonius Rubeus in Epist. Nuncupatoria præfixa ejusdem Statutis Mediol., cum appostillis Castelliani Cottæ. Rubei testimonium supra retulimus in Joanne Nava.
Agunt de ipso Cl. Sitonus, & Comes Octavius Archintus in suis Collectionibus.

MDCCCLVI.

VINCEMALA JOSEPH.

NEmo præter amicissi. Sitonum mihi vel tantillum indicavit de Josepho Vincemala, qui sub nomine anagrammatico Verassii Mageppi edidit librum infra proferendum, etsi ætate nostra Auctor ipse floruerit. Mihimet igitur idem Cl Sitonus indicavit, unum fuisse ex duobus Canonicis Ecclesiæ Paroch. S. Calimerii hujus Urbis Rectoribus, qui dum in humanis agebat, plures Musæum suum res visu mirabiles continens, in domo sua Parochiali eidem Sitono ostendit. Quantùm ipsis Vincemala iste delectatus sit, atque aliis rebus antiquis, satis apparet ex Opusculo,

Cui titulus est:

I. Del Serpente innalzato da Mosè nel Deserto. Osservazioni di Verassio Mageppi, circa il modo, con cui deve rappresentarsi da' Pittori, Scultori, ed altri Artefici di Figure. Dedicate al merito dell' Illustrissimo, e Reverendissimo Monsignor Nicolò Rubini, Teologo della Metropolitana di Milano. *Ivi, nella Stampa di Antonio Camagni, vicino alla Rosa*, 1700. *in* 12.

MDCCCLVII.

VINCEMALA LUDOVICUS.

IN Genealogia Gentis Vincemalæ nullum Ludovicum nomine reperi; attamen omittendus non est inter Scriptores Mediolanenses, Ludovicus iste, qui Jurisconsultus, & in Ticinensi Academia publicus Professor, laudatur à Sitono nostro in suis Schedis. Si tamen hic fuit Papiensis, quod difficile credo, mihi vitio non tribuant illius Urbis Eruditi, nam post Patriæ indicium frustrà quæsitum in suis Opusculis infra recensendis, diligentiam quoque apud ipsos minimè omisi ad ipsam, ejusque acta litteraria, & annum mortis ediscenda, sed non prospero eventu. Hæc de ipso vidi,

Scilicet:

I. Ludovici Visinarii J. C. De essentia Possessionis Disputatio, ad Amplifs. Senatum Mediolanen., cui tunc erat Præses Jo. Baptista Trottus. Præfatio libri est Bartholomæi Aresii. *Mediol.* sine anno, atque Typographi nomine, *in* 4.

II. Ludovici Visinarii J. C., & in Ticinensi Academia Ordinarii Pomeridianis horis Juris Civilis Interpretis, Consultatio in Causa honorifica Cusana, & Surrigona, anno 1629. typis impressa, extat penes Advocatum Sitonum, *in fol.*

III. Consultationes aliæ plurimæ apud J. PP. Mediolanenses & Ticinenses, quos alibi indicavi.

IV. Carmina varia Ludovici Vincemalæ J. C. ad Julium Trovamalam. *Ticini, apud Petrum Bartoli*, sine anno, *in* 8.

MDCCCLVIII.

VINCEMALA OCTAVIUS.

DE Octavio Vincemala, Donati Alexandri, & Elisabethæ Carcanæ conjugum, filio, nec penes Cl. Curtium, nec apud alios, qui de Scriptoribus Medicis egerunt, ulla adest mentio. Fuit ille Eques & Comes Pontificius, & in Collegium Physicorum Mediolanensium cooptatus, die XXVI. mensis Januarii, anno Æræ Christianæ MDXCIX. Non tantùm facultates Philosophicas, & Medicas coluit, sed & etiam Eruditas, uti facilè omnibus ostendit Opusculum ejus infra recensendum, in quo ferè tota Antiquorum Geographia dilucidatur. Inter charos fuit Ericii Puteani, ut ex litteris, de quibus infra, eumque obiisse adnotavit Sitonus noster, anno MDCXI.

Liber ejusdem sic prætitulatur:

I. Octavii Vincemalæ Philosophi & Medici Mediolanensis Itinerarii Antonini Imperatoris examinatio, & dilucidatio. Ad Amplissimum Mediolanensem Senatum. *Ticini, typis Bartoli*, 1598. *die III. Octobris*, *in* 4.

II. Litteræ ad Ericium Puteanum, ut eruitur à Responsionibus istius, inter quas adest una, quâ cum eodem irridet Tabellam Lucillii. Extat in Centuria II. Epistolarum ejusdem Ericii Puteani, pag. 123.
Loquitur de ipso Cl. Sitonus in Chronico Colleg. Physicorum Mediol. pag. art. 263. MS. in fol. penes Auctorem.

MDCCCLIX.

A

MDCCCLIX.

VINCENTIUS.

VIncentius Mediolanensis, cujus cognomen posteris Sui minimè servarunt, in oblivione ex integro foret, nisi Cl. Armelinus in suam Bibliothecam Benedictino-Cassinensem ipsum intulisset. Gratias igitur ei debent Mediolanenses, apud quos ipse Armelinus MSS. hujus Auctoris, aliorumque scrutatus est in Bibliothecis tam Mediolanensibus, quàm Papiensibus. Ab eodem discimus, Vincentium hunc, à Mediolano tantùm vocatum, Monasticam Religionem B assumpsisse in Cœnobio Ticinensi Sancti Salvatoris, die XI. mensis Septembris, anno MDXXIV., ac postea floruisse Priorem pietate, & litteris sacris eruditum usque ad annum circiter MDLXX.

Hæc eum scripsisse asserit supradictus Armelinus sequentibus titulis:

I. Opusculo, domandato Spoglio d'oro dell'Anima peccatrice. In ipso agit:
1. De peccato.
2. De pœnitentia agenda.
3. De Mundi contemptu.
4. De inani gloria Mundi.
5. De timenda, expectandaque morte.
6. De Paradisi gaudiis, & inferorum pœnis.

II. Librum inscriptum his verbis Apostoli: Quæcumque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam, & consolationem Scripturarum spem habeamus. *Ad Rom. XV.* In eo agitur;
1. De detractione.
2. De contentione, & lite.
3. De aliorum contemptu, & irrisione.
4. De invidia, & æmulatione.
5. De odio in Proximum.

III. Chi non sa che cosa sia Tentazione, non sa nulla.
IV. Come la Fede è necessaria.
V. Della perfetta mortificazione.
VI. Che quelli, che si emendano nella tribulazione, devono sperare la salute.
VII. Che li Mondani sono amati; Gli Spirituali odiati. In fine hujus libri sic legitur „ Explicit. „ In S. Salvatore di Pavia, per me D. Vincenzio da Milano, adì VIII. de Agosto MDLXIX.

Omnes MSS. reperiuntur in supradicta Bibliotheca Monachorum Cassinensium S Salvatoris Papiæ.

Ex cit. Armelini Bibliotheca Benedictino-Cassinensi, part. II. pag. 24.

MDCCCLX.

VIOTTUS JOANNES BAPTISTA.

JOannes Baptista Viottus Juris utriusque Doctor, & Mediolanensis Causidicus in hanc Urbem, ab Oppido Lesa, in littore Verbani Lacus sito, sedem transtulit. Eum idcircò, quòd Lesa ipsa in Novariensi Diœcesi consistat, Lazarus Augustinus Cotta in Addendis ad suum Novariense Musæum inter suos Eruditos commemorat, quia

Scripsit

I. Expositiones super aliquot Capita Statutorum Mediolani, de Successione ab intestato inscripta. *Mediolani, sine Typographi nomine*, 1616. *in fol.*

II. Allegationes plures, lectu dignissimas,

Teste supradicto Lazaro Augustino Cotta in II. Volumine Musæi Novariensis. MS. in fol. apud J. C. Franciscum Honuphrium Auctoris filium. Optandum est quòd aliquando Supplementum hoc lucem videat.

MDCCCLXI.

VIRGINIUS RUFUS.

SI quis est in tota hac Mediolanensium Scriptorum serie (his tantùm exceptis, qui Christianæ Fidei mysteriis initiati cum Christo regnant Aris impositi) qui maximam patriæ contulerit gloriam, nemo certè major, quàm L. Virginius, sive, ut aliis placet, Verginius Rufus. Neque enim modica censenda est laus inter Cives suos numerare Virum non eloquentiæ solùm commendatione illustrem, sed etiam Reipublicæ Romanæ Consulatu non semel gesto, militari robore, animi magnitudine, & summo Orbis terrarum Imperio recusato longè clarissimum. Hunc equestri familiâ Mediolani genitum Alciatus noster meritò contendit, citato Cajo Cæcilio Plinio Novocomensi, qui in Epistola sua I. lib. II. ait, multa fuisse, ob quæ hunc Scriptorem tantùm diligeret, quantùm admirabatur. „ Primùm (ait) quòd utrique eadem regio, „ municipia vicina, possessionesque conjunctæ &c. „ Cùmque Ptolomæus quatuor tantummodo in Insubria recenseat municipia, Novariam scilicet, Ticinum, Mediolanum, & Novocomum, illud sequatur necesse est, Mediolanum Virginii patriam fuisse, quòd ex hisce omnibus municipiis, nullum Comensi propinquius sit. Adde, celebrem in hac Urbe Virginiorum fuisse gentem, nisi quis vetustis marmoribus C fidem habere abnuat, quorum nonnulla in medium profert Alciatus ipse, libro II. Rerum Patriæ. Natus est ergo Virginius anno Christi XIV. Urbis æternæ anno DCCLXVI. Sex. Pompejo, & Sex. Apulejo Coss. Pueritiam atque adolescentiam inter bonas Artes insumsit, & ut conjicere licet, Romæ; sed illi curæ fuit in primis eloquentia, quam sic didicit, ut nedum voce, verùm & scriptis ipsam adolescentes publicè ibidem docuerit, hoc nomine tam à Cornelio Tacito, quàm à Fabio Quintiliano, ut infra dicemus uberiùs, commendatus. Consulatum gessit primùm Collega Cajo Memmio Regulo, anno U. C. DCCCXV., Christi LXIII. Secundùm verò cum M. Coccejo Nerva Imp. Aug. III. anno U. C. DCCCXLIX., Christi XCVII., quo etiam anno desideratus est, quemadmodum suo loco narrabimus. Sed hunc tertium fuisse Virginii nostri Consulatum eruimus ex Frontino, qui de Aquæductib. lib. II. D scribit se designatum Curatorem Aquarum Urbis Imp. Nerva III. & Verginio Rufo III. Coss. Etenim, ut Sigonius quoque in Fastis suis Consularibus adnotavit, anno Christi LXIX. suffectus est Virginius, unà cum Vopisco Pompejo Silvano, Kal. Martiis ab Otthone Augusto in duos futuros menses, cùm se Magistratu abdicasset idem M. Salvius Ottho & Collega illius L. Salvius Ottho Titianus, qui ambo successerant XVI. Kal. Feb. Servio Sulpicio Galbæ Imp. atque Tito Vinio Rufino in Consulatu peremptis. Alienum tamen à veritate omninò est, quod Glandorpius asseruit, Virginium scilicet à Trajano Consulem IV. designatum fuisse, cùm sub Nerva certissimè obierit, ut fusiùs mox narrabimus, cùm de E ipsius morte erit agendum. Tutor fuit insuper jam laudati Cæcilii Plinii, quo nomine illi se plurimùm obstrictum profitetur, ait enim in Epistola I. lib. II. jam citatâ. „ Ille Tutor mihi relictus affectum pa„ rentis exhibuit. „ Mox pergit amorem ipsius in se describens his verbis: „ Sic candidatum me suffra„ gio ornavit, sic ad omnes honores meos ex seces„ sibus adcucurrit, cùm jampridem ejusmodi offi„ ciis renunciasset, sic illo die, quo Sacerdotes so„ lent nominare, quos dignissimos Sacerdotio judi„ cant, me semper nominabat. Quin etiam in hac „ novissima valetudine, veritus ne fortè inter Quin„ que Viros crearetur, qui minuendis publicis sum-

„ pti-

„ ptibus judicio Senatus constituebantur, quum illi „ tot amici senes, Consularesque superessent, me „ hujus ætatis, per quem excusaretur, elegit, his „ quidem verbis: ***Etiamsi filium haberem, tibi man-„ darem***. Claritudinem nominis, dum publicè eloquentiam Romæ discipulis traderet Virginio plurimùm obfuisse tradit Tacitus Annalium libro XV., ideo enim narrat ipsum à Nerone in exilium pulsum fuisse, unà cum Musonio insigni Philosopho. Verumtamen postliminio in Urbem reversus, sub ipsius Neronis imperio ab eo etiam Germaniam recturus ablegatur; dumque id muneris administraret (auditis motibus, quos contra Neronem Cajus Julius Vindex coactis Gallorum viribus excitaverat) inde in hostem Legiones adduxit. Ut Vesontionem pervênit, Urbem diuturnâ obsidione afflixit, quòd Cives Romanas copias intra mœnia recipere noluissent. Eò contendit & Vindex, atque non longè Castra posuit; pluribusque litteris invicem à Virginio nostro ad Vindicem, à Vindice ad Virginium scriptis, secreto tandem colloquio inter se egerunt, nullo, qui sermones audiret, adstante. Ferunt convenisse ambos, ut humanum genus, Nerone è medio sublato, infamiâ liberarent, invisumque toti terrarum Orbi caput Romano Imperio incubans morti donarent. Post hæc Vindex copias movit perinde ac Vesontione potiri decrevisset; at Virginii milites arbitrati hostes in se arma conversuros, injussu Ducis manus conseruere, cùmque ipsos nullo euntes ordine, & tale quid non opinantes comperissent, eorum plerosque ferro sustulerunt. Hoc comperto Vindex tanto dolore perculsus est, ut sibimetipsi mortem ultrò consciseeret; tametsi non desint Scriptores afferentes eum à Romanis interemptum cecidisse, quod confirmare videtur Virginii nostri Tumulo incisum Elogium suo referendum loco. Fuso igitur Vindicis exercitu Legiones Virginio Imperium votis omnibus contulere, dejectisque Neronis statuis, illum Augustum vocare cœperunt; Quod cùm Virginius abnueret, è militibus unus in bellicis signis nomen Virginii, additâ Augusti nuncupatione, conscripsit, quamvis hujusmodi siglæ statim eo mandante deletæ fuerint. Quin etiam cùm vix animos Legionum composuisset, eisdem tandem persuasit, ut Senatui Populoque Romano jus Cæsaris deligendi fartum, tectumque servarent. Posteaquam autem Nero fatis concessit, atque Galba, cunctatione Virginii cognitâ, Imperio potitus est, milites Scriptoris nostri, novi Augusti avaritiam indignati, relicto protinus Duce, Vitellio adhærentes, eidem Cæsaream dignitatem obtulerunt, cùm interim Otthonis partes Virginius esset amplexus. Hoc III. vix Imperii mense Brixelli extincto, rursus illata est Virginio vis à militibus, ut amplissimum inter mortales gradum conscenderet, tantâ contentione, ut vix per posticum domus egressus, eorum vota deluserit. Vitellio autem ita charus fuit, ut in convivio Ticini habito eum secum discumbere voluerit. Silent Historici usque ad Nervæ Imperium Virginii nostri gesta, eoque tempore credimus eundem regressum Mediolanum in Alsiatensem Villam, nunc Alzate, non procul Como se recipisse, ibique libros suos de Eloquentia agentes, quos haud multò post denuò memorabimus, otio tranquillissimo fruentem conscripsisse: Villam etenim hanc, Plinio teste, nuncupare solebat senectutis suæ nidulum. At conquisitus à Nerva Principe, & in Consulatu Collega designatus rursùs Romam repetiit, ut eo Magistratu tertiùm, sicut jam innuimus, fungeretur. Vix autem in Urbem ingressus, illud in primis sibi faciendum duxit, ut pro collato honore gratias Nervæ conceptis verbis, Senatu frequentissimo ageret, jamque grandævus licèt natu (annus enim ille octogesimus tertius ætatis ejus computabatur) ægrèque stans ingens Volumen manu apprehenderat, ut ex eo Orationem Eucharisticam recitaret; cùm repente Codicis pondere victus illum humi projicere coactus est, dumque ipsum recipere tentaret, per leve pavimentum fallente vestigio prolapsus, lævam infregit coxam. Adhibitæ Medicorum manus, fracturam ut ad compagem reducerent, id frustra tentarunt; nam reluctante ætate, male cojit. Igitur eodem anno, qui fuit Christi Domini XCVII. aditu mortis (verba sunt Plinii loco citato) duriore, longioreque, sed hoc ipso laudabilis, extinctus est; suffecto sibi in Consulatu Cornelio Tacito, à quo publicâ laudatione illius funus exornatum fuit. Cùm autem Tacitus adhuc Nervâ superstite Consulatum gesserit, Virginiumque Consul laudaverit Plinio ipso apertissimè hoc testante, consequens est, ut dicamus falli omnes arbitrantes Scriptorem nostrum sub Trajano naturæ debitum persolvisse. Neque enim nobis negotium facessit, quod Plinius asseruit, cùm ait: Optimum ab eo, amicissimumque Cæsarem incolumem fuisse relictum; quod nonnulli ad Trajanũ referunt, cùm idem Plinius in Panegyri Nervam quoque optimum nominaverit. Elatus est Virginius publico luctu, ut Virum decebat maximi nominis, qui scripta de se Carmina, atque Historias legit, suæque posteritati interfuit; qui plenus annis obiit, plenus honoribus illis etiam, quos recusaverat; & de quo tandem, post plura jam relata, hæc subdit sæpe memoratus Plinius. „ Vivit „ enim, vivetque semper, atque etiam latiùs in „ memoria hominum, & sermone versabitur, post-„ quam ab oculis recessit; cui fortasse cives aliquos „ virtutibus pares & habemus, & habebimus, glo-„ riâ neminem. „ Ejus cineres, ut supremis caverat tabulis, ad Villam Alsiam delati sunt, tumuloque hos Versus incidi jusserat immortalis facinoris testes sempiternos.

HIC SITVS EST RVFVS PVLSO QVI VINDICE QVONDAM
IMPERIVM ASSERVIT NON SIBI SED PATRIAE.

Improlis obiisse evincitur ex verbis supra relatis, quibus Plinium allocutus est, cùm eum elegit, per quem excusaretur, ne inter Quinque Viros eligerent eum Romani Cives. At majus argumentum Plinius idem suppeditavit, narrans se post annum ab Virgini obitu decimum, cùm in Villam Alsiensem olim Scriptoris nostri, tunc verò Pompejæ Celerinæ Socrus suæ, venisset, monumentum tanti Viri magno cum dolore vidisse adhuc imperfectum, inertiâ ejus, cui cura sepulchri fuerat demandata. „ Subit (inquit) „ indignatio cum miseratione: post decimum mortis „ annum reliquias, neglectumque cinerem sine titu-„ lo, sine nomine jacere, cujus memoria Orbem „ terrarum gloriâ pervagetur ...... Tam rara est „ in amicitiis fides, tam parata oblivio mortuorum, „ ut ipsi nobis debeamus etiam conditoria extruere, „ omniaque hæredum officia præsumere. Nam cui „ non est verendum, quod videmus accidisse Virgi-„ nio? cujus injuriam ut indigniorem, sic etiam no-„ tiorem ipsius claritas facit. „ At quis credat, si filius Scriptori nostro fuisset, paternum tumulum ita neglexisse? Amico potiùs alicui, liberis deficientibus, hujusmodi provinciam mandatam fuisse credendum est, quam per summum nefas post tam diuturnum tempus adhuc imperfectam dolebat gratissimus Virginii memoriæ, atque virtutibus Plinius. Reliquum nunc est, ut pro instituti nostri ratione ea subdamus, quæ Virginius elucubravit. At in veritatis gratiam subdere liceat Irici nostri amicissimi Epistolam haud pridem ad nos datam, quæ non modicum luminis Lectoribus præbere poterit. En illam:

„ Phi-

„ Philippo Argelato Bononiensi amicissimo Viro ,
„ Joannes Andreas Iricus Tridinas S. P. D.

„ Consuluisti me , Philippe amicissime , quid sentiam de Leandri Alberti Civis tui asserto, in „ Descriptione Italiæ , pag. 357. edit. Venetæ , affirmantis Virginium Rufum Mediolanensem , tertium Consulem , & Romano Imperio posthabito illustrem , cujus laudes Tacitus , Dio, Plutarchus, „ Plinius , aliique post eos magni nominis Historici retulerunt , quosdam de eloquentia libros conscripsisse à Quintiliano commendatos . Animo perquàm libenti satisfaciam, pluribus licèt negotiis , ut probè nosti, distentus ; iniquum enim existimo rogantibus amicis quidquam denegare , præsertim si quod petunt aliquid emolumenti in litterariam possit conferre Rempublicam , cui juvandæ nullum unquam laborem detrectabo . Ut igitur quid hac de re pro meo judicem modulo paucis exponam , monitum te volo, Mediolanensi huic Scriptori non primum Leandrum tuum hanc tribuisse laudem ; etenim Raphaël Regius Vir non infimi subsellii , atque in veterum Scriptorum lectione versatissimus, Virginio Rufo tribuit Libros illos , qui ad Herennium inscripti sub M. T. Ciceronis nomine circumferri superioribus solebant sæculis , quorum exemplar MS. chartaceum in 4. in scriniolis meis habeo , ad cujus calcem hæc leguntur : *Explicit Marci Tullii Ciceronis Rhetorica nova* , tum hi Versus invito sanè Apolline , Musisque omnibus adversis conscripti :

Rhetoricæ mores hìc Tullius atque colores
Præparat , hos flores capias qui quæris honores .

„ Scio quidem non deesse, qui laborem hunc tribuant L. Cornificio Patri , ad quem plures Cicero dedit Epistolas , quorum de numero sunt P. Victorius , Paulus , & Aldus Manutii , aliique non pauci . Alios item Auctorem hisce libris assignasse potiùs L. Cornificium filium , qui Consulatum gessit anno U. C. DCCXIX. Virginio Rufo ipsi coævum , & Quintiliano , à quo nonnulla de Rhetorica arte conscripta fuisse referuntur : ait enim Lib. III. Institutionis Oratoriæ , Cap. I. *Scripsit de eadem materia non pauca Cornificius* , pro qua sententia stetit Vossius de natura Rhetoricæ , Cap. XXXIII. Nascimbenius verò in Lib. II. Ciceronis de Inventione , scribere non dubitavit vel Ciceroni filio , vel Laureæ Tullii Liberto Libros ad Herennium esse tribuendos , sive potiùs , ut Scaliger autumat, Gallioni , quem inter illustres Rhetores L. Annæus Seneca recensuit ; ut aliorum reticeam asserta , ne longus nimium videar. At ut verum fatear, quamvis minimi sim inter homines momenti , magis arridet Regii jam laudati sententia , qui in Dissertatione sua an Rhetorica falsò sit inscripta ad Herennium , conjicit eos Libros Virginio Rufo adjudicandos . Accipe nunc , Philippe mi , quid me pedibus adducat in Raphaëlis sensum . Quintilianus jam citatus non uno loco Virginium laudat , & ex ejus Libris nonnulla recitat , fuæque vocat ætatis Scriptorem; loco enim supra indicato, subdit post jam adducta verba , quæ hìc repetere cogor: „ *Scripsit de eadem materia* (nimirum de Institutione Oratoria) *non pauca Cornificius, aliqua Stertinius, nonnihil Pater Gallio, accuratiùs verò priores Gallione Celsus , & Lenas : & ætatis nostræ Virginius , Plinius , Rutilius*. Libro III. Cap. VI. ait : „ *Sed quoniam quod de jure dicimur fecisse, non hunc solum intellectum habet , ut lege , sed illum quoque , ut justè fecisse videamur ; secuti Antonium apertiùs voluerunt eosdem status distinguere. Itaque*

„ *dixerunt conjecturalem, legalem , juridicialem: qui & Virginio placent* . Tertio item loco Quintilianus Virginii meminit , ejusdem scilicet Operis Libro IV. Cap. I. hisce verbis : *Si causa conciliandi nobis Judicis materiam dabit, ex hac potissimùm aliqua in usum principii, quæ maximè favorabilia videbuntur , decerpi oportebit ; quo in loco Virginius fallitur , qui Theodoro placere tradit , ut ex singulis quæstionibus singuli sensus in proëmium conferantur* . Demum Lib. VII. Cap. IV. hæc habet : *Huic parti subjungit Virginius causas abdicationis , dementiæ , malæ tractationis , orbarum nuptias indicentium* . Contuli igitur hæc Quintiliani loca cum Operis ad Herennium textu , & in Libro primo , Cap. XI. hæc legit : *Constitutiones igitur , ut ante diximus , tres sunt , conjecturalis , legitima , juridicialis* : quæ quidem verba quis non videat ipsissima esse cum his , quæ ut à Virginio conscripta recensuit , citavitque secundo loco superiùs enunciato Quintilianus ? Non inficior equidem , alia , quæ sequuntur ab eodem Quintiliano è Virginii Libris hausta , in Libris ad Herennium me hactenùs non reperisse , verùm quid inde ? Ex alio forsan ipsius Opere hæc mutuari potuit, quod temporis injuriâ exciderit. Quis insuper affirmet integros ad nos hujuscemodi Libros pervenisse , cùm tot jam intercesserint sæcula , & non Voluminibus tantùm , sed ut ait Poëta, *mors etiam saxis nominibusque* veniat . Donec igitur aliud censeant Eruditi , in sententia perstabo , jureque optimo Regium conjecisse dicam , cùm ipsissima fermè verba Quintilianus retulerit , atque Virginio tribuerit, quæ citato leguntur loco in Lib.I. ad Herennium . Neque Virginius (ut cætera persequar) à Poësi alienus fuisse videtur, cùm Plinio ipso teste Inscriptionem Tumulo suo incidendam composuerit, quæ quidem elegantissima est, & paucis insigne illud factum exponit, quo Romani verè animi Vir Cæsareos sibi à militibus oblatos fasces constantissimè respuit non semel, etiam vi à Legionibus illatâ. Gratulor interim tibi, Philippe amicissime, quòd hujuscemodi Scriptores offenderis in Mediolanensem hanc tuam Bibliothecam inferendos, quamvis non deessent , qui paucos admodum insignis famæ Auctores Insubriam protulisse arbitrarentur . Illud quantùm à veritate distet , brevì Eruditorum Respublica , ex improbis maximè tuis laboribus judicabit , noscetque invidiæ potiùs eam vocem esse , ne dicam veriùs inscitiæ . Vale iterumque vale . Nonis Decembris Mediol. anno à Virginis Partu MDCCXLII. „

Virginio igitur Rufo hæc assignantur Opera :

I. De Arte Rhetorica libri , de quibus ubertim egimus supra .
II. Epistolæ aliquot ad Julium Vindicem, quarum meminit Dio infra citandus.
III. Oratio , qua Nervæ ob collatum sibi III. Consulatus munus gratias ageret ; de quibus omnibus in Articulo jam meminimus .

Ipsum pluribus laudarunt Cornelius Tacitus in Annalibus, Plinius locis citatis, Dio Cassius in Nerone, & alibi , Alciatus Rerum Patriæ , lib. II. Marcus Litta de Urbe Mediol. pag. 12. , aliique permulti, præter Ripamontium Histor. Mediol. lib. XI., & Picinellum pag. 514.

MDCCCLXII.

URBANUS III.

UBertus, quem alii Lambertum vocant, in Urbe Mediolano, nobili Cribellorum sanguine, Joanne parente genitus, ad summam in Orbe Catholico dignitatem eruditione, piisque moribus ab infantia cultis, sibi gradum fecit. Etenim inter Clericos Ambrosianæ Ecclesiæ recensitus in castris sacræ militiæ stipendia sic meruit, ut sub Sancto Galdino, atque Algisio laudatissimis Mediolanensibus Archiepiscopis, Archidiaconatu ornatus emicuerit. Consors extitit laborum ab eis pro Ecclesia Dei, atque Patria exantlatorum, inter præclaros etiam Viros illos computatus, qui S. Thomæ Cantuariensi Archiepiscopo, & Christi Martyri clarissimo, ex Anglia tunc extorri, adhæserunt; at postquam ille strenuè datis cervicibus Ecclesiasticæ libertatis victima concidit, palmamque promeruit, Ubertus regressus in patriam ab Alexandro III. anno MCLXXIII. in IV. Temporibus mensis Septembris inter Cardinales S. R. E. cooptatus fuit cum Presbyterali titulo S. Laurentii in Damaso, quamvis Ughellus in Archiepiscopis Mediolanensibus num. LXXXIV. contendat hunc Uberto honorem collatum fuisse à Lucio III. anno MCLXXXII. mense Decembri, ipsum unum eundemque asseverans cum Uberto Allucingolo Lucensi; quam litem ad alia properantibus nobis nunc dirimere non vacat. Eundem tamen Apostolicæ Sedis Legationem in Insubria obiisse anno MCLXXXV. patet ex publico Documento ab eodem Ughello loco citato relato, & à Puricello nostro exscripto. Neque minor insurgit controversia de Vercellensis Ecclesiæ Episcopatu, quem ab Uberto administratum volunt ante purpuram adeptam idem Ciacconius, Stephanus Ferrerius, Aurelius Corbellinus, aliique, reluctante ipso Ferdinando Ughello, qui publicis prolatis monumentis contrariam ibidem firmat sententiam. Hisce autem posthabitis, ne longum nimis protrahamus sermonem, quæ sunt certiora promamus, quæque sub nullam cadunt quæstionem. Defuncto Algisio Pirovano Mediolanensis Ecclesiæ Archipræsule, anno MCLXXXV. in ejus locum suffectus fuit Ubertus noster, eodemque anno, cùm Veronam ad Concilium à Lucio III. indictum, unà cum reliquis Cardinalibus, & Episcopis se contulisset, Lucio ipso ad immortalitatem evocato, VII. Kal. Decembris communi suffragio ad Apostolicæ dignitatis fastigium est evectus; & VIII. Kal. Januarii recurrentibus Christi Dei & Salvatoris nostri Nativitatis solemniis, Sacræ Tiaræ in ejusdem Veronensis Urbis Templo maximo suscepit insignia, veritusque Romanorum odia, & tumultus, Veronæ sibi manendum duxit. Audito autem Christianorum in Syria commorantium discrimine, quorum cervicibus imminebat Saladinus Ægyptiorum Tyrannus, Venetias sibi eundum existimavit, ut eam Rempublicam ad classem primo quoque tempore comparandam accenderet. Urgebant etiam ipsum rursus excitatæ controversiæ cum Friderico Œnobarbo ob Episcoporum Germaniæ vexationem jam pridem sub Lucio antecessore suo agitatæ. Cùmque frustrà sæpius Fridericum ipsum ad saniora consilia traducere tentasset, eum tandem diris devovere statuit; verùm deprecantibus Veronensibus ne in Urbe sua Apostolicum fulmen intorqueret, novâ Basilicâ S. Mariæ de Stellis in Agro Veronensi solemniter consecratâ, Ferrariam post annum, quo Veronæ constiterat, perrexit. Interim nihil intentatum reliquit, ut Christianos Principes ad concordiam revocaret, quò faciliùs ad res Asiaticas curandas sibi aditus aperiretur; accedentibus etiam celebris Joachimi Abbatis hortationibus, qui ex Calabria ad Urbanum adhuc Veronæ commorantem venerat, ut eum in Turcas concitaret. Neque tamen patriæ charitatis oblitus est, nam gemina erexit Monasteria in agro Mediolanensi, atque in eis Canonicos, quos nunc Regulares S. Augustini nuncupant, instituit. Unum scilicet IX. circiter ab Urbe lapide sub nomine S. Petri ad Ulmum, alterum verò non longè à Ticino flumine S. Georgii de Brinate. Nam anno MCLXXXV. septimo Kalendas Decembris per Bullam, litterasque suas Apostolicas sub Dat. Veronæ, ut proprio facto alios ad charitatis opera induceret, largitione perpetua concessit præfatæ Ecclesiæ S. Georgii de Brinate Mediolanensis Diœcesis, quæ in Allodio suo paterno fundata erat, sed omnibus possessionibus destituta, ut ipsemet asserit, universas possessiones, & bona, quæ à Monialibus de Carono, à Monacis S. Vincentii, & à Militibus de Arconate, & de Dugnano jam antea emerat, publicis superinde confectis instrumentis. Item Possessiones, & bona, quæ apud locum ipsum de Brinate germani sui quieta, & libera sibi dimiserant, & alia bona empta apud locum Giasati, ut in ea Ecclesia fieret Canonica Regularis, in quo Præpositus, & tot Canonici assumpti à Collegio Carsenzaghi, Ordinis Canonicorum Regularium Sancti Augustini, & Institutum dicti Ordinis, & alia plura eisdem præscripta observarent, quæ brevitatis ergò datâ operâ omittuntur. Præpositi verò electionem demandavit Canonicis S. Georgii, ita ut si aliquis ex ipsismet idoneus reperiretur, aliàs unus de Collegio Carsenzaghi, eligendus assumeretur. Germanis autem suis, & eorum hæredibus Juspatronatus in ipsa Ecclesia reservavit, ut eam in suis justitiis defendere tenerentur, non autem ut in ipsa quicquam sibi aliud vendicare possent, nisi quod Ecclesiæ Fundatoribus in eisdem Ecclesiis, secundùm Sacrorum Canonum Statuta debetur, videlicet, ut si quis eorum ad conversionem Fratrum ejusdem Ecclesiæ Sancti Georgii aliquando transire vellet, in Consortium illorum reciperetur, aut si vergeret ad inopiam, non ex debito, sed ex gratia charitatis, ei secundùm facultates Ecclesiæ subsidium conferretur. Quæ omnia latiùs leguntur in literis Apostolicis ejusdem Pontificis directis Conrado Præposito novi Collegii S. Georgii de Brinate, datis sexto Calendas Martii, anni ab Incarnatione MCLXXXVI., & secundo sui Pontificatus, in quibus omnia enunciantur, confirmantur, & nova Instituta, ac Privilegia Collegio, & Ecclesiæ conceduntur, & in specie bonorum ut supra descriptorum, ac donatorum, necnon Juspatronatus germano suo, & nepotibus, ac eorum hæredibus reservati, aperta fit mentio, & enarratio. Et primum quidem Monasterium nunc fiduciario titulo Abbati sæculari commendatum, nullos habet Canonici Ordinis Professores. Secundum verò possident Lateranenses, quamvis majore dotis parte in Commendam, ut vocant, redactâ, cujus Patronatus apud Cribellorum Familiam perseverat. Ferrariæ autem anno MCLXXXIX. tristissimum accepit Nuncium redditis sibi litteris Archiepiscopi Tarensis, captam scilicet sub finem Septembris, à Saladino Sanctam Urbem Hierusalem, Christique Sepulchrum in potestatem barbarorum redactum. Quapropter ex mœrore contracto morbo, novi testamenti Heli, consumptus occubuit in eadem Urbe Ferrariensi præfato anno MCLXXXVII., XIV. Kal. Novembris, horâ XIX. Cadaver illius in Templo Maximo Ferrariæ conditum fuit, ubi Tumulus ad hæc usque tempora perdurat cum Inscriptione, quam mendosè à Ciacconio relatam, sic melius exscripsit Sitonus noster.

HIC IACET SACRAE MEMORIAE VRBANVS PP. III.
NATIONE MEDIOLANEN. EX GENERE CRIBELLORVM
SEPVLTVS MCLXXXVII.
ET REVELATVS MCCCV. DIE IX. MENSIS AVGVSTI
INDICTIONE TERTIA
TEMPORIBVS
FR. VIDONIS FERRARIENSIS EPISCOPI
IOHANNIS ARCHIPRESBYTERI
ET BONAGRATIAE PRAEPOSITI.

Pompam autem funebrem, qua fuit elatus, conscripsit Alphonsus Marestus Ferrariensis Patritius in Theatro Genealogico & Historico antiquarum, & illustrium familiarum Ferrariæ, ibidem edito anno 1681. in fol. ex quo etiam didicimus funebri laudatione commendatum fuisse tantum Pontificem à Stephano Lando nobili Cive Ferrariensi.

Doctrinam porrò Urbani posteris notam faciunt, quæ hìc damus:

I. Metaphrasis in Psalmum L. *Miserere mei Deus*. Edita est in Tomo I. Bibliothecæ Patrum.
II. Epistola ad universos Christianos de electione sua, quam laudat infra memorandus Oldoinus, qui & sequentes refert; quarum aliquæ etiam editæ sunt in Tomo XXVIII. Conciliorum editionis Regiæ Parisiensis.
III. Litteræ ad VVillelmum Scotorum Regem in causa Hugonis S. Andreæ, & Joannis Duncheldensis Episcopi.
IV. Aliæ ad Balduinum Archiepiscopum Cantuariensem.
V. Aliæ ad Abbatem Monasterii S. Juliani de Monte-Spoletano.
VI. Aliæ ad Jocelinum Glasingensem Episcopum.
VII. Aliæ ad omnes Episcopos.
VIII. Litteræ ad Henricum III. Regem Angliæ de Regno Siciliæ, extant in Du-Mont Corp. Diplomat. Tom. I. part. I. pag. 403.
IX. Aliæ ad Riccardum Romanorum Regem, quibus eum citat ad cognoscendum de contentionibus cum Alphonso exortis. Ibid. pag. 404.
X. Litteræ ad Priorem, & Canonicos Sancti Sepulchri Hierosolymitani, extant in Ughell. Italiæ Sacræ Tom. IV. col. 1210.
XI. Litteræ ad Turonensem Archiepiscopum, extant in Martene Collect. Veterum Scriptor. Tom. I. pag. 113.
XII. Diploma pro Monasterio Cremellæ, quo confirmat Sententiam Robaldi Archiepiscopi latam inter Moniales dicti Monasterii, & Ecclesiam Modoëtiensem, dat. Veronæ XII. Septemb. MCLXXXV. extat in Collect. Sormani.
XIII. Ejusdem Epistola ad Consules, & Burgenses Modoëtiæ ne molestent Fratres Hospitalis Sancti Blasii (nunc unitum est Monasterio S. Apollinaris Mediolani) data Veronæ IX. Aprilis, sine anno, extat ibidem.
XIV. Codex Decretorum illius MS. in pervetusto Codice Lugduni apud Carmelitas asservato laudatur à Ludovico Jacobo à S. Carolo in Bibliotheca Pontificia.
XV. Plura Privilegia favore Ecclesiarum, & Monasteriorum Ordinis S. Benedicti in Gallia consistentium; Titulus unius est: De Monachis, & Monasteriis, & de Ecclesiis, Capellis, & Cœmeteriis nostris. MSS. servantur in Cod. Biblioth. Regiæ, olim in Colbertina num. 723.
XVI. Bulla donationis prædiorum Monasterio S. Georgii de Brinate. Dat. Veronæ VII. Kal. Decemb. anno MCLXXXV. impressa est in Chronico Canonici Ordinis Joannis Philippi à Novaria: edito *Cremonæ*, 1535. *in* 4.
XVI. Alia Confirmationis Statutorum, & Privilegiorum ipsius Ecclesiæ, de qua supra jam diximus. Dat. VI. Kal. Martii, anno MCLXXXVI. extat ibidem.
XVIII. Diploma Confirmationis Ordinis Cruciferorum Hospitalis domus Bononiæ, datum Veronæ VII. Kal. Aprilis, anno MCLXXXVII. editum est in Tomo I. Bullarii.

Ad eum dederunt Litteras Josephus Tarsensis Archiepiscopus de Jerosolymæ excidio, ut supra innuimus, atque Archiepiscopus Cantuariensis, quas postremas publici juris fecit Baronius in Tomo XII. Annalium Ecclesiasticorum.
Vita illius à Severino Binio conscripta habetur in Collect. Regia Conciliorum loco superiùs indicato.
Eidem inscripsit Gottifredus Presbyter Viterbiensis Historiarum ab Orbe condito usque ad sua tempora libros VIII. qui MSS. in Vaticana Bibliotheca custodiuntur.
Præter jam citatos meminerunt illius S. Antoninus in Chronico, Joannes Mauburnus in Venatorio lib. II. Severinus Chalcus in Epistola ad Joannem Cribellum S. Petri de Ulmo Præpositum, in qua asserit Urbanum Canonicum Regularem fuisse. Puricellus in Monument. Basilicæ Ambrosianæ. Corius in Historia Mediol. Mazzucchellus in Schedis, etsi brevissimè. Sitonus noster doctissimus tam in Monumentis Chronologicis Familiæ Cribellæ MSS. in fol. apud eundem, quàm in Chronico Collegii J. PP. art. 401. pag. 101. ac tandem Picinellus in Athenæo pag. 514. aliique innumeri.

MDCCCLXIII.

URSINUS CAROLUS FRANCISCUS.

Gens Ursina Mediolanensis, scribitur etiam de Orsinis, nam ut nos monuit Clar. Sitonus, in Matricula Notariorum Mediolanensium sub anno MCCCCXLI., legitur uti Notarius Paulus de Orsinis de Ogiona, habitans in Burgo Varisii, & in eadem Matricula ad annum MCCCCLXX., scribitur Bartholomæus de Ursinis, filius Pauli, uti Mediolani Notarius. Nos Franciscum hunc Ursinum vocamus, qui sacris initiatus, & laureâ in Theologiâ insignitus, Archipresbyteratum in Ecclesia Collegiata S. Ambrosii hujus Metropolis meritò obtinuit anno Redemptionis nostræ MDCXC Inter Oblatos primùm adscriptus, munus Præfecti Studiorum in Collegio Seminarii, quod vocant, hujus Urbis, cum laude peregerat. Quantùm autem arte dicendi valeret, satis ostendunt, quæ infra dabimus typis tantùm concessa. Haud paucos habuit in Rhetorica facultate discipulos sanguine ac doctrina illustres, quos inter Marchionem Theobaldum Mariam Vicecomitem, in Ord Capuccinorum postea Franciscum Antonium Mariam à Mediolano nomine nuncupatum, cujus elogium paulò supra retulimus. Supersunt Ursini nostri multæ aliæ elegantissimæ Conciones, atque Panegyres pluribus in Ecclesiis tam Mediolani, quàm extra habitæ, quas non vidimus, quia fortasse apud quempiam cui commodè inserviunt, custodiuntur. Obiit anno MDCXCVI.

Hæc de eo habemus:

I. De Amœniori Philosophia, sive Meteorologica doctrina Caroli Francisci Ursini Mediolanensis ad Cardinalem Littam. *Mediolani, apud Gariboldum*, 1655. *in* 12. & iterum *Ibidem, apud Marellium*, 1675.

II.

II. Il Colosso : Panegirico per S. Carlo all'Eminentissimo Sig. Cardinal Litta, Arcivescovo di Milano. *Ivi, nella Stamperia Arcivescovile*, *1667. in 4.*

III. La Monarchia di Spagna, sotto gli auspicj di Maria Vergine sempre ingrandita : Panegirico detto in San Celso. *Milano, presso il Monza*, *in 4.*

IV. Institutionum Seminarii Epitome, in qua ejusdem Origo, & Incrementa recensentur, Auctore Carolo Francisco Ursino Oblato, Seminariensium Studiorum Præfecto. *Mediolani, ex Typographia Ludovici Montiæ*, 1673.

V. Litterarii Apparatus Descriptio, quo Eminentissimus Princeps Alphonsus Litta S. R. E. Cardinalis amplissimus, & S. Mediolanensis Ecclesiæ Archiepiscopus vigilantissimus in Seminario exceptus fuit. *Mediolani, ex Typographia Ludovici Montiæ*, *1672. in 4.*

VI. Encomia, Epinicia, & Panegyres in Laurearum Collationibus &c. Teste Picinello.

Memoratur in Schedis Sitonianis, & à Picinello in suo Athenæo pag. 117.

A

MDCCCLXIV.

URSINUS DE ROMA JULIUS.

QUod perillustris familia Mediolanensis, nunc tantùm de Roma communiter vocata, ex eatot titulis celeberrima de Ursinis almæ Urbis proveniat, satis ostendunt Inscriptiones II. Sepulchrales, adhuc extantes in Basilica Schalensi hujus Metropolis, atque altera quæ legitur incisa in magna Tabula ænea undique militaribus trophæis exornata in Ecclesia Sanctæ Mariæ Majoris Civitatis Tyburis Ordinis Minorum Observantium S. Francisci, his litteris :

D. O. M.
IO. BAPT. ROMAE MEDIOLANEN.
EX VETERE R. VRSINORVM FAMILIA
EQVITI MILITIAE CHRISTI
HIPPOLYTI FERRARIEN. ET ALOYSII ESTENSIS
CARDD. INTIMO FAMILIARI
ET TVM EIS TVM TOTI COHORTI
PROPTER VITAE SPLENDOREM
MORESQVE HVMANISSIMOS VNICE CARO
FRANCISCVS ROMA VRSINVS
FRATRI OPTATISS. POSVIT
VIXIT ANNOS LII.
OBIIT TYBVRI VIII. KAL. OCTOBRIS MDLXXXIIII.

Id etiam testantur Cardinalis de Luca in suo Tractatu de Fideicommissis, Disc. L. num. 9. Scipio Vegius in sua Historia de rebus Gestis sub Gallorum Dominio lib. I. qui de Francisco Ursino de Roma Julii S. R. E. Cardinalis, quem nunc laudabimus, abavo sic scribit : „ Francisci ad hæc proles Romà Ursinorum „ genere oriundi, divitiis, & nobilitate potens in „ Gallum propensior triginta quinque millia aureo„ rum mutuò repræsentavit. „ Stemma hujus Gentis de more texuit ex publicis Documentis amicissimus Sitonus noster à Matthæo Ursino, qui clarebat inter Patricios Romanos anno Salutis MCL., à cujus filio Ursio Ursino natus est, præter alios, Nicolaus Papa III. cujus frater Neapoleo originem dedit non tantùm familiæ Ursinæ, ex qua Gravinenses Duces, & Benedictus XIII. Pontifex maximus orti sunt, sed & nostræ Mediolanensi à Cedrone Ursino de Roma J. C. Legum Interprete, Ducali Vicario Prætorio Mediolani, & Papiæ, qui cum Joanna de Vicomercato conjuge clarebat in hac Urbe anno MCDXX. De isto, & de Francisco ejus filio loquuntur duæ supradictæ Inscriptiones Schalenses, & ex eisdem Paulus Camillus Mediolanensis Decurio, & Catharina Coria jugales Julium nostrum genuerunt anno Christi MDLXXXIV. Nimis prolixi aliquibus in hoc Articulo de gente Ursina nos fuisse videbimur, sed ad ostendendam rationem, qua Ursinum de Roma, Julium nostrum vocare decrevimus, totum id exponere opportunum duximus. Singulari parentum cura ad omnem pietatem efformatus, bonisque litteris Mediolani primùm apud PP. Societatis Jesu, postea Ticini in Borromæo Collegio institutus, demum Perusii Juris studiis magna cum laude vacavit, & tam sedulò, ut anno Domini MDCVIII. inter J. PP. Collegii Mediolanensis adscribi meruerit. Anno deinde subsequenti, prævià eorum nominatione, ipse per Pontificem in Advocatorum Cœtum receptus fuit. Die XIV. mensis Septembris anni MDCX. in publico Concistorio in Aula Regum convocato disertissimè peroravit, ac ut inter Cœlites Beatus Carolus Borromæus, Purpuræ splendor, Pontificis voto cooptaretur supplex tam eleganter exoravit, ut Pontifex ipse Paulus V. familiæ Burghesiæ Julium nostrum Patronum elegerit, atque Utriusque Signaturæ Referendarium. Aliam elegantissimam Orationem habuit Julius die XX. mensis Augusti anni MDCXI. coram Pontifice, & Purpuratis Patribus, dum de recenti sacro fuerunt ostro sex Cardinales exornati. Dein ad Æsinam Civitatem regendam missus, idem munus semper cum laude egit, sicut etiam apud Urbevetanos, Camertes, Perusinos, atque Umbriæ incolas. Dum ibi Jus æquissimè dicebat, munificà ejusdem Pauli V. liberalitate, anno MDCXXI. die XI. Januarii inter S. R. E. Cardinales adlectus extitit. Infulas Lauretanas, & Recanatenses obtinuit, easdemque Ecclesias sanctè administravit usque ad annum MDCXXXIV. deinde translatus ad Tyburtinam Episcopalem Sedem per Urbanum VIII. Pontificem; & cùm eò accessisset, Episcopale Palatium ad habitandum incommodum repertum instauravit, ampliavitque, deinde Cathedralem vetustate deformem, ac pene collabentem animo Regio everti jussit, quam anno MDCXXXV. ab ipsis fundamentis restituit, perfecitque pulcherrimè, ingentique populi lætitia anno MDCXLI. prima die Februarii lustravit, primumque sacrum solemni pompa in Beati Laurentii Martyris honorem celebravit. Supra Templi januam hæc Inscriptio apposita est :

D. O. M.

MCLVII.

MORIGGIA JACOBUS ANTONIUS.

Celeberrimæ Congregationi Clericorum Regularium D. Pauli, quam Barnabitarum vocant, splendorem maximum attulerunt Viri duo ex illustri Familia Mediolanensi de Moriggiis; ambo etiam Jacobi Antoni nomine, quorum senior Patrem habuit Simonem, Matremque Ursinam Barziam, qui unus ex tribus ejusdem Congregationis Institutoribus extitit, tot virtutibus clarus, ut Beati titulo insigniri meruerit. Abbas Picinellus de ipso egit in suo Athenæo pag. 328.; nos verò à doctissimo Patre Gratiolo ipsius Congregationis Alumno, atque Concive nostro amantissimo edocti fuimus, expungendum esse ab eodem Athenæo ob rationes hîc proferendas, verbis ipsis supramemorati Gratioli, quæ sunt: „ Animadvertendum est, unicum Jacobum Antonium Moriggiam recensendum esse inter Scriptores Congregationis nostræ, etsi duo ejusdem nominis à Picinello in suo Athenæo relati sint. Juniorem alterum (de quo nos loquimur in præsenti Articulo) alterum seniorem, estque Vir pietate celeberrimus, cui Beati titulum multi Scriptores addunt, & tertius extitit ex tribus Congregationis Barnabitarum auctoribus. Huic Picinellus libellum quendam adscripsit his verbis: *Per ordine della Santa Sede esaminandosi alquanti Testimonj sopra le Lettere, e Vita di Paola Antonia de' Negri, uno di questi fu il nostro Giacomo Antonio, ben potendo esso deponere in giudizio i virtuosi meriti di quella Vergine, della di cui virtù avea minuta e piena contezza, e che anco scritto avea un Libro DE I DONI PARTICOLARI, CH'EBBE DA DIO PAOLA ANTONIA SUDDETTA*. „ Verùm Libellus hic prorsus est commentitius. Neque enim à quoquam visus est, & de illo prorsus Barnabitarum Historiæ silent. Præterea anno MDXLVI. ipse è vita migravit, Paula Nigria usque ad annum MDLV. vixit. Quo igi- A tur pacto de Nigriæ Vita, sive de ejus Epistolis, in judicium aliquid venit Moriggia superstite. De his quidem promulgandis actum fuisse anno MDLXIV. Barnabitarum Historiæ docent, quod vetitum fuit; propterea controverti res cœpit; donec anno MDLXXVI. tandem Romæ, Vita, & Epistolæ prodierunt. „ Hactenus Cl. P. Gratiolus; nos verò de his Epistolis aliquid diximus supra in Joanne Petro Besutio, & de Paula Antonia de Nigris suo loco agemus. Censemus igitur æquum, emendare Picinellum. Nunc verò ad alterum Joannem Jacobum transeamus, cujus Parentes fuere Joanne Baptista, atque Angela Porta conjuges, & ipse, ut diximus, inter Cler. Regul. S. Pauli adscriptus, in Collegiis Suorum tam Maceratæ, quàm Mediolani B Philosophiam è suggestu pluribus discipulis interpretatus est, inter quos numerantur Gregorius Rosignolus Novariensis editis Operibus Clarissimus, necnon Joannes Baptista Vicecomes Novariæ Episcopus, suo loco laudandus. Artem Oratoriam Moriggia noster ita coluit, ut in pluribus, ac præcipuis Italiæ Urbibus magno Populorum concursu Sacrum Dei Verbum ministrans, omnibus esset mirabilis. Vix Collegii Laudensis Præpositus inauguratus, à Magno Duce Hetruriæ Cosmo lectus fuit in suum Theologum, atque in Ferdinandi ejus Primogeniti Magistrum, quo in munere Principi gratissimus, primùm Infulis Sancti Miniatis, mox Archiepiscopatu Florentino ab Innocentio XI. Pontifice Maximo decoratus est anno MDCLXXXIII. Deinde Innocentius XII. in Sacrum Car- C dinalium Collegium Moriggiam nostrum cooptatum voluit anno MDCXCVIII. Demum à Clemente XI. Ticinensis Episcopus summa illius Urbis gratulatione renuntiatur, quam Ecclesiam singulari pietate & prudentia per annos octo administravit. Archiepiscopatum Mediolanensem, ob mortem Eminentissimi Cacciæ, sibi oblatum recusavit. Senio tandem, & laboribus consumptus, obiit die VIII. Octobris, anno MDCCVIII. Conditus jacet in Ecclesia Cathedrali sua, cum hoc Elogio:

IACOBVS ANTONIVS
CARDINALIS MORIGGIA
EX SANMINIATEN. EPISCOPO ARCHIEP. FLORENT.
ANNO IVBILEI MDCC.
LIBERIANAE BASILICAE ARCHIPRESBYTER
PORTAM SANCTAM APERVIT ET CLAVSIT
TICINENSIS EPISCOPVS
OBIIT VIII. OCTOB. ANNO MDCCVIII.
AETATIS SVAE ANN. LXXVI.

D Dolendum interea est, quòd de Scriptis tanti Viri pauca, aut nulla mihi subministrata sint, præter ea, quæ leguntur in Picinelli Athenæo, quod ipso Moriggia vivente impressum fuit;

Nempe

I. Orazione Funebre nelle Esequie di Monsignor Filippo Visconte Vescovo di Catanzano, recitata nella Chiesa di S. Marco di Milano. *Ivi, per Francesco Vigone*, *1664. in 4.*

II. Pietosi Tributi resi alla grand' anima di Filippo IV. *Milano, per lo stesso, 1666. in 4.*

III. L'Aquila volante, Orazione Funebre per la stessa occasione. *Milano, 1666.*

IV. Lettere Pastorali al Popolo di Firenze, *in fol.*

De morte Moriggiæ nostri Cardinalis extant literæ consolatoriæ Josephi I. Cæsaris ad Marchionem Joannem Baptistam ejus ex fratre nepotem, in quibus de Gentis Moriggiæ meritis erga Domum Augustissimam Austriæ plura leguntur. Datæ sunt Viennæ die XXIX. Decembris, anno MDCCVIII.

Academia Infocatorum Gymnasii Arcimboldii Mediolanensis librum edidit in ejus commendationem cum variis Carminibus Italicis, & Latinis, & Oratione Caroli Francisci Oldrati. *Impress. anno 1699. Mediol. apud Malatestam, in 4.* cui titulus: Gestientium Litterarum Plausus &c.

Videndi sunt de Jacobo Antonio Seniore Scriptores prædictæ Congregationis; de Juniore verò Cardinali loquuntur Ughelli Continuatores Tom. I. edit. Venetæ, in Episcopis Ticinensibus; Cotta in Musæo Novariensi pag. 137. Demetrius Supensius; Cl. Muratorius in Præfatione ad Chronicon Bonincontri Moriggiæ, Tom. XIX. Rerum Italicarum Scriptores; Sitonus etiam in Schedis; Picinellus in Athenæo pag. 237., necnon pluries laudatus P. Pezzius in suo Opere MS. de Scriptoribus Congregationis D. Pauli Decollati.

Tom. II.

MCLVIII.

MORIGGIA JOANNES.

E Tametsi Abbas Picinellus in Athenæo suo Litteratorum Mediolanensium pag. 312. in Elogio Joannis Moriggiæ, citet Bernardinum Corium tanquam de eo loquentem, nihilominus monendos censuimus Lectores nostros, Picinellum ipsum allucinatum fuisse nominum, atque cognominum similitudine, & ex geminis Viris unum conflasse. Priorem hîc damus, de quo verè Corius loquitur, alterum

mox subjiciemus. Noster igitur Joannes Moriggia, circa annum Christi Redemptoris MCCCXXII. floruit, ac summopere charus fuit Galeacio Vicecomiti Azonis Mediolani Domini Patri, eumque Bonincontrus Moriggia Virum prudentem, & famosum nuncupavit loco mox indicando. Matthæi quoque Vicecomitis amicitiâ floruit, & Gibellinæ Factionis primarius fautor est habitus. Plurimum etiam Joannis Consiliis Matthæum ipsum detulisse, idem Bonincontrus affirmat. Oratoriam artem coluit Scriptor noster, ut patet A

Ex infrascripto ejus Opusculo

I. Oratio Modoëtiæ in publico Conventu habita. Habetur in cap. V. lib. III. Chronici Modoëtiensis citati Bonincontri Moriggiæ, in Tomo XII. Scriptor. Rerum Italicarum pag. 1121. B
Epistola latina Galeacii Vicecomitis ad eundem, extat ibid.
De eo Corius Histor. Mediol. parte III. & Bonincontrus loco citato.

MCLIX.

MORIGGIA JOANNES alter.

JOannes alter Moriggia Francischini hujus Urbis Decurionis, & Ducalis familiaris filius ab anno MCDLVI. florere cœpit; atque in Virum eruditum evasit. Inter alia illius ornamenta, Græcas, atque Hebraicas litteras calluisse traditur, quas etiam publicè aliquando professus est in Alma Urbe Roma, sedente in Apostolico Throno Alexandro VI. Summo Pontifice, qui Joannis eruditionem plurimi fecit, & in transferendis è Græco in Latinum sermonem nonnullis Operibus ipso usus fuit. Adhuc erat in vivis anno MDII., & quamvis multa eum scripsisse facilè possit evinci, argumento ab illius doctrina desumpto, tamen confusè tantùm posteris indicavit Paulus Moriggia loco citando ipsius ingenii monumenta, C

Quæ sunt:

I. Plura è Græco in Latinum translata. Memorantur à citato Moriggia in Nobil. Mediol. lib. III. cap. XV. D
Meminit ejusdem etiam Picinellus in Athenæo pag. 312. citans Bernardinum Corium, illud tamen Corii testimonium nullo modo Joanni huic nostro tribuendum censemus, sed de alio potiùs Bonincontri Moriggiæ coævo, & de quo jam in superiore Articulo mentionem fecimus, quemadmodum etiam in Bonincontro ipso. Agunt quoque de Scriptore nostro Schedæ Sitonianæ.

MCLX.

MORIGGIA JULIUS CÆSAR.

JUlius Cæsar, sive mavis, Cæsar Moriggia, in Oppido Frini ad Verbani Lacus oram sito natus, & Pauli Moriggiæ inferiùs collaudandi consanguineus, bonis excultus litteris, tam soluta, quàm adstricta numeris Oratione plurimum valuit. Annos aliquot Romæ transegit præfectus cubiculo Cardinalis Sfortiæ. Præfati autem Pauli famam admiratus, ut proprio, suorumque desiderio satisfaceret, Opus infra promendum composuit. Alter tamen est Julius noster ab alio ejusdem nominis, & cognominis Viro, qui Ravennas fuit, atque Ovidium de Tristibus, & Lucani Pharsaliam soluto Carmine Italico reddidit; quamvis Picinellus, ancipiti licèt calamo, hunc postremum Mediolanensium Scriptorum Catalogo attexuerit. E

Moriggiæ autem nostri habemus

I. Sommario della nascita, entrata in Religione, gradi, dignità, ed opere del P. Paolo Morigi. *Milano, per Ponzio*, 1594. *in* 4.
Huic addita sunt plura Carmina utraque lingua exarata in laudem ejusdem Pauli à Scriptore nostro collecta.
De eo agit citatus Picinellus in Athenæo pag. 140.

MCLXI.

MORIGGIA PAULUS.

CElebre Pauli Moriggiæ nomen est apud Mediolanenses ob Opera edita, atque Manuscripta. Vir iste pietati ac litteris natus lucem vidit primam in hac Metropoli, parentibus Damiano, necnon Angela Melliavacca nobilissimis conjugibus anno à Virginis Partu MDXXV. die verò prima Januarii. Jesuatorum Ordinem amplexus est, ætatis XVII. tantùm attingens. In ipso quantum profecerit, satis est recensere munera, quæ omnium plausu obivit, nempe quater extitit Novitiorum Magister, & totidem Conventus Sancti Hieronymi Vicarius. Triginta quatuor annis præfuit variis suorum Cœnobiis; per biennium Procurator generalis, atque Deffinitor. Quatuor vicibus totius Religionis Generalis extitit, deinde Apostolicus Visitator renunciatus est à Gregorio XIII. Summo Pontifice, quo tempore tres suæ Religioni Conventus vindicavit. Ordines, atque Constitutiones Jesuatorum reformavit, & publici juris fecit. Ecclesiam Sancti Hieronymi extruxit, & lapidem primum ibi posuit die II. Martii anno MDLXXXIV. Patriam suam scriptis, atque Operibus exornavit, usque dum octogenarius, meritisque onustus, è vivis abiit anno MDCIV. Jacet in Templo supradictæ Ecclesiæ Divi Hieronymi cùm hac Epigraphe:

D. O. M.
FRATRI PAVLO MORIGIO
QVI OPERA LXI. SCRIPSIT
VIXIT ANNOS LXXX.
OBIIT ANNO MDCIV.
VIRO RELIGIOSISSIMO
AMICO OPTIMO
GEORGIVS TRIVVLTIVS MELTII COMES
COMITIS IO. FIRMI FILIVS P.

Plura scripsit Auctor iste celeberrimus, ut in Elogio Sepulchrali jam dictum est, sed nullâ posthabitâ diligentiâ nobis concessum non fuit plura invenire usque ad numerum LXI. etsi inspecto Operum suorum Catalogo, quem ipse dedit in libro „ Istoria „ degli Uomini illustri, che furono Gesuati „ & undique alia expiscati simus tam edita, quàm inedita diligentissimè; Lector interim accipiat plusquam ab aliis hactenus prolatum sit,

Videlicet:

I. Calendario volgare secondo il Rito Ambrosiano. *Milano, per il Paganelli*, 1591. *in* 4., *e per Antonio degli Antonii*, 1598. *e* 1602. *in* 8., *e per il Bidelli*, 1620. *in* 4.
II. Sommario delle cose mirabili della Città di Milano libri II. *Milano, per Antonio degli Antonii*, 1602., & denuo 1609.
III. Istoria dell' Antichità di Milano libri IV. *Venezia, presso il Guerra*, 1592. *in* 4.

IV. La

IV. La Nobiltà de i Signori LX. del Consiglio di Milano libri VI. *Milano, presso Pacifico Ponzio*, 1595. *in 4.* e con Paggionta del Borsieri. *Ivi, presso il Bidelli*, 1619. *in* 8.

V. Raccolta di tutte le Opere di Carità Cristiana, ed Elemosine, che si fanno in Milano dagli Ospedali, Case Pie, ed altri luoghi, col numero delle Scuole, Collegj, e Letture, che mostrano senza premio. *Milano, presso Graziano Ferioli*, 1599. *e* 1602. *in* 8.

VI. Il Duomo di Milano, detto l'ottava meraviglia del Mondo, descritto. *Milano, presso il Majetta*, 1594. *in* 8. *ed appresso il Cardi*, 1642.

VII. Origine della Madonna del Monte sopra Varese. *Milano*, 1613. *in* 8.

VIII. Origine della Madonna di S. Celso di Milano, colla descrizione di quel Tempio. *Milano, presso il Ponzio*, 1604. *in 4.*

IX. Istoria & origine della famosa Fontana della Madonna di Caravaggio. *Milano, presso il Colonna*, 1545. *in 4.*, *e Brescia, presso il Sabbio*, 1618. *in 4.*

X. Istoria della Nobiltà del Lago Maggiore, nella quale si descrive il fiume Ticino, con la descrizione di tutte le Terre, e Borghi, che giacciono nelle sue Riviere, con gli Uomini degni di lode, che sono usciti da quei nobili luoghi. *Milano, per il Bordone, e Locarni*, 1603. *in* 8. Primus fuit qui Historiam hujus Lacus scripsit post Maccaneum, de quo jam egimus.

XI. Istoria dell'origine di tutte le Religioni libri III. *Venezia, presso li fratelli Zoppini*, 1569. *e* 1581., *ed ivi, per il Bonfadio*, 1586. *in* 8.

XII. Istoria brieve dell'Augustissima Casa d'Austria, con la Vita d'Uomini, e Donne di questo gran Ceppo. *Bergomo, per Comino Ventura*, 1593. *in 4.*

XIII. Istoria de' Personaggi Illustri, che furono Religiosi Gesuati libri V. *Ivi*, 1599. *in 4.*, *e Venezia, presso Sebastiano Combi*, *in 4.*

XIV. Istoria della meravigliosa conversione, vita, e fine della Contessa Lodovica Torella Contessa di Guastalla. *Bergomo, per Comino Ventura*, 1592. *in 4.*, *e Milano, presso Ambrogio Ramellati*, 1680.

XV. Della Progenie di Gregorio XIV. *Milano, presso il Ponzio*, 1591. *in 4.*

XVI. Sommario Cronologico, diviso in sette libri, dal principio del Mondo fino al presente, in cui è la Vita di Cristo ec. *Bergomo, per Comino Ventura*, 1597. *e* 1604. *in 4.*

XVII. Vita della Madre di Dio. Teste Picinello.

XVIII. Vita dell'Infante Elisabetta d'Austria Regina di Francia. *Ivi*, 1594. *in 4.*

XIX. Istoria de' Personaggi illustri Religiosi, divisa in cinque libri. *Ivi*, 1603. *in 4.*

XX. Paradiso de' Gesuati, nel quale si racconta l'origine dell'Ordine de' Gesuati di S. Girolamo, e la Vita del B. Giovanni Colombini Fondatore di esso Ordine, con parte delle Sante Vite d'alcuni de' suoi Discepoli. Con due Trattati l'uno della Parola di Dio, e l'altro dell'eccellenza dell'Orazione. *Venezia, presso il Guerra*, 1582. *in 4.*

XXI. Dello stato Religioso, e via Spirituale parti III. *Venezia, per il Bevilaqua*, 1559. *ed ivi, per il Farri*, 1569. *in* 8.

XXII. Giardino Spirituale parti VIII. *Como*, 1597. *in* 8., & traduit en François, avec la declaration de la Messe. *A Aras, chez Bellet*, 1599. *in* 8.

XXIII. Giojello de' Cristiani libri V.

XXIV. Prato Spirituale libri III.

XXV. Riforma di tutti gli ordini delle Religioni.

XXVI. Regola da osservarsi nel recitare le hore Canoniche.

XXVII. Tesoro Cristiano.

XXVIII. Indulgenze, Doni, Grazie, e Tesori Spirituali.

XXIX. Offizio del Nome di Gesù con le Litanie.

XXX. Sonetti, Canzoni, e Raprefentazioni Spirituali.

XXXI. Trattato della Perfezione.

XXXII. Santuario della Città e Diocesi di Milano, nel quale sono descritti tutti li Corpi Santi, e Sagre Reliquie, che sono nelle Chiese d'essa Città.

XXXIII. Riforma della Regola, e delle Constituzioni della Religione de' Gesuati.

XXXIV. Scala de' Religiosi, per la quale si salisce al colmo della perfezione della Vita Spirituale, con la Vita del B. Giovanni da Tossignano Vescovo di Ferrara da Paolo Moriggia cavata dalle tenebre, dov'è giaciuta già CL. anni, *Pavia, per Girolamo Bartoli*, 1551. *in 4.*

XXXV. Sommario Cronologico delle Vite de' Pontefici Romani. *Bergomo, per Comino Ventura*, *in 4.*

XXXVI. Elogj de' Pontefici Romani fondatori delle Religioni. Extat ibidem.

XXXVII. Descrizione dell'Escuriale. Extat ad calcem Historiæ Austriacæ Domus.

XXXVIII. Capitolo di S. Basilio del culto della pietà, e vita Monastica, tradotto dal Greco in Latino, e poi in Volgare; con alquante traduzioni di Latino in Volgare.

XXXIX. Istoria dell'illustre Casa Sauli Genovese, e di molte illustri Famiglie, che con essa tengono parentado.

XL. Vita di S. Lorenzo Giustiniani, cavatà da varj Autori.

XLI. Sermoni, e prediche recitate in Luca, Pistoja, Siena, ed altrove.

XLII. La Santissima Vita del Glorioso S. Girolamo Dottore di S. Chiesa, raccolta dal P. Alfonso Villegas, Dottore, Teologo, e Predicatore, e dagli medesimi scritti di S. Girolamo, ed altri gravi Autori, con le sue magnificenze scritte da S. Agostino, ed alcune visioni, ch'ebbe il medesimo S. Agostino, e S. Cirillo Vescovo di Gerusalemme, e di S. Severo, ed altri nella sua gloria, con parte de' suoi eccellentissimi Miracoli scritti dall'istesso S. Cirillo, il tutto con diligenza adunato dal R. P. F. Paolo Moriggia Milanese de' Gesuati di S. Girolamo. MS. prœlo paratus, extat in Bibliotheca Ambrosiana sign. R. n. 111. in fol.

XLIII. Epistolæ ad Federicum Cardinalem Borromæum datæ anno MDIC. Extant in sæpè laudata Collectione Epistolarum ejusdem Card. in Biblioth. Ambros.

XLIV. Memoria degli Arcivescovi di Milano, che sono tenuti per Santi: oltre a quei che si trovano nel Calendario ultimo Ambrosiano. MS. in fol. autograph. Extat apud Canonicum Jo. Andream Iricum summâ mihi amicitiâ conjunctum.

XLV. Vita SS. Martyrum Firmi, & Rustici, cujus Editionis Epistolam nuncupatoriam refert *Cominus Ventura ad Franciscum Cremascum*, *datam Mediolani* 1. *Martii* 1601. Extat in lib cui titulus: „Delle Dedicatorie di diversi, lib. III. *Bergomo, per Comino Ventura*, 1601. *in 4.*

Laudatur ab Abbate Ghilino in prima parte sui Theatri, à Joanne Petro Puricello in Dissertatione Nazariana cap. CLVIII., à Hieronymo Borserio in supplem. cap. XII. à Lasor à Varea, ab Auctoribus Diarii Italici *Venetiis* impressi Tom. VII. à Cæsare Moriggia, qui Vitam Auctoris nostri scripsit, à Picinello in Mediolanensi Athenæo pag. 452., necnon à Clarifs. Sitono, & Mazzucchello in eorum Schedis.

MCLXII.

MORONUS BARTHOLOMÆUS.

INter illustres Moronos Mediolanenses meritò locum tenet Bartholomæus Joannis, & item Joannæ Petrasanctæ Nobilium Conjugum filius, unus ex quinque Mediolanensis Reipublicæ Proceribus, quos libertatis Defensores nuncupabant, ideoque juravit anno à Virginis Partu MCCCCXLVIII. die prima Martii in manibus Balthassaris Capræ pro defensione Patriæ libertatis, nam erat unus ex Capitaneis Portæ Novæ, Militum quoque Tribunus, ut ex documento in Collectaneis Archinteis à me inspectis. Imò ex aliis autenticis Tabulis à Joanne nostro de Sitonis de Scotia in Epistola sua relatis, ad Cl. Curtium scripta, & in istius Opere impressa, Bartholomæus noster numerabatur inter Capitaneos, & Defensores Reipublicæ anno præcedenti, videlicet MCCCCXLVII. Collegium Nobilium JCC. hujus Urbis ingressus est anno MCCCCXVIII. Deinde Francisci Sfortiæ Mediolani Ducis IV. extitit à Consiliis, claruitque usque ad annum Christianum MCCCCLXI., ut legitur in Inscriptione Sepulchrali, quam vidi inter Collectanea Jacobi Valerii, extante olim in Ecclesia Scalensi, sequentibus litteris :

HOC

HOC EST SEPVLCHRVM
SPECTABILIS DOMINI HIERONYMI MORONI
SENATORIS ET CONSILIARII SECRETI
ILLVSTRISSIMI ET EXCELSI DOMINI DOMINI
FRANCISCI SFORTIAE DVCIS MEDIOLANI
AC PRAESTANTISSIMI IVRIS VTRIVSQVE DOCTORIS
DOMINI BARTHOLOMAEI MORONI
QVI OBIIT DIE VIII SEPTEMB. AN. MCCCCLXI.
EIVSQVE HAEREDVM.

A Laudatur à pluribus, ut infra, inter JCC. suæ ætatis Clarissimus. Dolendum interea est, quòd pauca de ipso temporis edacitas nobis servaverit,

Quæ sunt:

I. Consilia Juridica. Extant inter Consilia Martini Gâratti pagg. 28. & 29.
II. Dissertatio Juris de Lecto Padi, à Ticino usque ad Urbem Mantuam. MS. in fol. pagg. 61. Extat in Bibliotheca S. Salvatoris Papiæ, teste P. D. Gaspare Berretta alibi à nobis laudato in suis Schedis.
Videndi sunt Corius ad annum MCCCCXLVII. Placidus Pucinellus in Chronico Glassiatensi pag. 69. Statuta Mediolani Vol. I. Curtius in Opere de Medicis Mediolanensibus pag. 285., & Sitonus in Theatro Nobil. pag. 40. Art. num. 116.

MCLXIII.

MORONUS BERNARDINUS.

Tametsi omnem moverimus lapidem, ex veteri adagio, ut de Bernardini Moroni Mediolanensis, quemadmodum ipse testatur in titulo Operis, cujus post pauca mentio fiet, parentibus, actis, atque emortuali anno Lectores nostros docere liceret, tamen diligentiam nostram frustra impendimus, cùm à Suis, quamquam non semel rogatis, ne hilum quidem habere potuerimus. Ordinem Servorum Beatæ Virginis Deiparæ Scriptorem hunc professum fuisse ex ejusdem Lucubrationibus liquet, in quibus sacram Eruditionem, qua pollebat, ostendit.

Istæ sic inscribuntur:

I. Bernardini Moroni Mediolanensis Servitæ liber Creationis, cum Exastico in fine ad Lectorem Jo. Angeli Porri Mediolanensis, *impressus per Gothardum Pontium*. Ad instantiam Jo. Antonii de Vareda, die 20. Junii 1510. *Mediolani*.
II. Expositio Metrica Psalmi *Magnificat*. *Mediolani, apud Gothardum Pontium*, 1512. *die octava Septembris, in* 4.

MCLXIV.

MORONUS HIERONYMUS.

Joannes Moronus Ducalium Arcanorum Magister, ex conjuge sua Anna Fossata Hieronymum genuit, qui ab ipsa infantia litteris excultus, ad seria Legum se contulit studia, quibus tam sedulam navavit Operam, ut brevì summos Academicos honores sit assecutus. Avitæ Nobilitatis ergo, propriæque doctrinæ merito inter Jurisperitos, quorum Collegium in hac Metropoli florentissimum omnia mirata sunt sæcula, cooptari meruit anno MCCCCXCVIII. B Dein Regius Advocatus Fiscalis per Christianiss. Ludovicum XII. Francorum Regem tunc in Insubribus dominantem creatur die XI. mensis Novembris, anno MCDIC. à quo Senatoris amplissimi munus etiam obtinuit anno MDXI. Hinc Leuci Comitatu auctus à Maximiliano Maria Sfortia Vicecomite Mediolanensi ditione potito, sub Francisco II. ejusdem Fratre hujus Ducatus moderator fuit, ac tale dedit prudentiæ specimen, ut Sfortiani Imperii columen jure sit appellatus. A Carolo V. Cæsare, cùm Insubriæ regimen suscepisset, plura honoris argumenta recepit, nam ei fuit à Consiliis, & ad Senatoriam dignitatem evectus est, tum supremi Cancellarii munus obtinuit. Cæsareo exercitui Commissarius in C Italia Generalis præfuit, & ad Leonem X. Summum Pontificem Legatione functus est. Ferdinandus autem Piscariæ Marchio eum apud Novariam conjecit in carcerem, die XIV. mensis Octobris, anno MDXXV. ob suspicionem, quòd inito consilio cum Italis Principibus, & Gallis, Maximilianum Sfortiam in Galliis tunc agentem in Italiam reducere conaretur, ne Mediolanensis Regio in Cæsaris potestatem redigeretur. Inde vinculatus Galliatum ad Oppidum ducitur, tum in Castrum Papiense. Ejusdem innocentiâ postmodum cognitâ Principis gratiam recuperavit anno MDXXVII. Kal. Januarii, ut patet ex infra memorando Diplomate. Quantum ejus esset ingenium, testantur verba Hieronymi Perboni Marchionis Incisæ, qui in Epistola VI. lib. I. ad Alexandrum, & Hieronymum de D Ferusinis, hæc ait: „ Hieronymus Moronus, cujus „ rarum inter viventes ingenium, etiam hostibus in „ pretio erat, & venerabile „. Claruit quoque Scriptor noster sobole præstantissima, in primis verò Joanne postmodum S. R. E. Cardinali, de quo mox agemus, & Joanne Antonio, qui Galeacium Maceratensem Episcopum genuit. Tot honorum gradibus exornatus, in utraque fortuna quadrati semper animi Vir, anno MDXXIX. in Vico S. Cassiani VII. ab Urbe Florentia lapide, inter vivos esse desiit, annos natus LIX. Eum laudavit hoc Epigrammate Hercules Cimilioctus,

Ad

D. O. M.
IVLIVS CARDINALIS ROMA MEDIOLANENSIS
EPISCOPVS TIBVRTINVS
S. LAVRENTII BASILICAM
TEMPORIS INIVRIA FATISCENTEM
SOLO AEQVAVIT
ET A FVNDAMENTIS RESTITVIT
ANNO SALVTIS MDCXL.

Episcopus etiam fuit Tusculanus, Portuensis, atque Ostiensis. Pauperes magnificentissimè aluit, cultumque Divinum effusis propemodum opibus promovit, Capituli Episcopalis censum adauxit, Moniales Sancti Benedicti proprio ære juvit, Divæ Mariæ Assumptæ Monasterium extruxit, ubi ad sacrum cultum destinatæ alerentur puellæ. Tandem Collegii S. R. E. Cardinalium decanatu optato, brevique quinque mensium decursu, ac dignitate exornato, die Lunæ A XVI. mensis Septembris, anno MDCLII. hora prima cum dimidia noctis, ex calculi dolore fato cessit. Christiana pietate Julius nunquam satis laudatus vixit, Vir integerrimus, Ecclesiasticæ disciplinæ custos vigilantissimus, & qui diutissimè viveret sanè dignus. Ipsius cadaver in Ecclesia S. Caroli ad Cursum depositum fuit, Tybur deinde asportandum, & in Cathedrali Sepulturæ tradendum, hoc apposito Epitaphio:

HIC IACET
IVLIVS ROMA MEDIOLANENSIS S. R. E. CARDINALIS
EPISCOPVS OSTIENS. ET TYBVRTIN. SACRI COLLEGII DECANVS
VIXIT ANN. LXVIII. EADEM QVA NATVS DIE AC HORA OBIIT
XVI. SEPTEMBRIS MDCLII.
NVDAM HANC INSCRIPTIONEM VTI TESTAM. PRAESCRIPTAM
IN FRATERNAE MODESTIAE AC PROPRIAE OBEDIENTIAE MONVM.
GREGORIVS ROMA POSVIT.

Scripsit, & edidit, quæ sequuntur,

B

Videlicet:

I. Oratio Julii Romæ Mediolanensis, Sacræ Concistorialis Aulæ Advocati, habita coram Sanctissimo D. N. Paulo Papa V. cum Philippi III. Hispaniarum Regis, aliorumque plurimorum Principum nominibus in publico Concistorio, pro Canonizatione D. Caroli Cardinalis Borromæi instaret, die XIV. Septembris MDCX. *Romæ, ex Typogr. Cam. Apost., & Mediol. apud Impress. Archiepiscopales*, 1610. *in* 4.

II. Eadem in Italicum sermonem conversa. *Mediolani, apud eosdem Impressores*.

III. Oratio habita in publico Concistorio die XX. Augusti MDCXI. pro creatione sex Cardinalium. Ex Chartario.

C

IV. Aliæ plures Orationes de Sanctis. Ex infrascriptis Auctoribus.

V. Statuta Synodalia pro Clero Lauretano. Ex Eggs Purpura Docta.

VI. Instructio pro Bulla Jansenii. MS. autographus, de quo in Philippo Vicecomite mentio fuit.

In Libro, cui titulus „ Octavii Ferrarii Prolusiones, & „ Epistolæ „ *Patavii*, 1650. *in* 8. extat Epistola data Patavii VIII. Februarii MDCXLII. ad Julium Cardinalem de Roma.

Ambrosius Borronus Theologus, & Rector Ecclesiæ Paroch. S. Joannis Laterani Mediol. Vitam S. Fausti Martyris Mediolanensis impressam anno 1622. in fol. nuncupavit Illustrissimo, & Reverendissimo Domino Julio Romæ S. R. E. Cardinali &c. Episcopo Lauretano, & Recanatensi &c.

Hæc ab Ughellio in Italia Sacra, ab Oldovino in Vitis Cardinalium, ab Eggs Purpura Docta Tom. V. pag. 283. à Ciacconio Tom. IV. pag. 458., à Chartario in Syllabo Advocatorum Sac. Concist. edit. Romanæ pag. 244, à Sitono nostro in Chron. Colleg. J. PP. Mediol. pag. 190. art. 796., & in Schedis suis amplissimis.

MDCCCLXV.

URSIUS POLICARPUS.

Policarpus Ursius Mediolanensis, anno MDCXIII. dieque XXIX. mensis Decembris natus, bonis artibus à puero vacavit in Majori ejusdem Urbis Seminario, ubi eloquentiæ præcepta diligenter audivit. Mox inter Lateranenses, ut vocant, Canonicos cooptatus anno MDCXXXI. Scientiis, quæ speculativæ nuncupantur, totum se dedit; earumque curriculum perfecit Patavii. His exactis annos natus XXIII. prædicationem Divini Verbi suscepit, quam scribente Picinello, annos jam integros XXX. exercuerat Secusii, Bugellæ, Bergomi, Novocomi, Lucæ, Ticini, Cremonæ, & Mediolani, quibus in Urbibus magnâ cum laude Quadragesimales habuit Conciones. Annos XV. pomeridianis horis Sacros Libros publicè è suggestu interpretatus est diebus festis, sacram præsertim Genesim, ut fusiùs inter Opera memorabimus. Quo denatus sit anno nos latet.

Elucubravit:

I. La Sacra Genesi spiegata letteralmente, e moralmente con ducento Discorsi. Ex Picinello, qui non indicat ubi serventur, & utrùm editum fuerit hoc Opus, vel non.

D

II. Censura Concionatorum, in quo libro de sensibus Sacræ Scripturæ doctè, atque uberrimè agit. Ex eodem, ex quo conjicimus MS. fuisse tantummodo non editum.

III. L'Ercole Gallico: Discorso. In lucem prodiisse ait cit. Picinellus, locum tamen, annum, & Impressorem silet.
IV. Il Mondo creato; Discorso in lode di S. Petronio. *Bologna, per il Ferroni*, 1645. *in* 8.
V. L'Imitatore Evangelico; Discorso per S. Abbondio Vescovo di Como.
VI. Orazione Funebre nell' Esequie di Monsignor Vescovo Rainoldo celebrate in Lucca. *Ivi*, 1650. *in* 4.
Ex Picinelli Athenæo pag. 472.

MDCCCLXVI.

USBRAGERIUS JACOBINUS.

INter Usbrageriæ, sive, ut alii volunt, Usbergheriæ familiæ Viros floruit Jacobinus Mediolanensis, Rizardi filius. Quanti haberetur Scriptor hic noster à Joanne Vicecomite hujus Metropolis Archiepiscopo & Principe alibi laudato, facilè agnoscitur ex munere Cancellarii, quod tantus Antistes ipsi contulit, quodque anno MCCCXLIX. actu gerebat. At magis patet ex satis laboriosâ, atque Mediolanensi Populo proficuâ provinciâ ipsimet demandatâ, feliciterque perfectâ. Idem enim, unà cum aliis prudentissimis Civibus, quorum nomina in hanc Bibliothecam suis locis illata dedimus, jubente Luchino jam memorati Joannis Archiepiscopi fratre, municipali Juri colligendo strenuè vacavit, donec præclarissimum Opus ipsius Joannis Decreto, post Luchini interitum, anno MCCCLI. vulgatum fuit, atque in mores deductum. Reliqua Usbragerii gesta nos latent, silere tamen non possumus huic fratrem fuisse Franciscum Ubertini Jurisconsulti Collegiati Mediolanensis genitorem, quod nos monuit amicissimus Sitonus, cui etiam debemus hujus familiæ genesim.

Commendatur Jacobinus propter

I. Jus municipale Mediolanensium cum aliis, ut diximus, collectum.
Meminit ipsius Corius in Hist. Mediol. ad citatum annum MCCCLI. Sitonusque doctissimus in Collectaneis suis de Legibus Nobilitatis, & in Schedis.

MDCCCLXVII.

WIFREDUS.

IN Articulis, in quibus egimus de Arialdo Alciato, atque Herlembaldo Cotta Viris sanctissimis, & nedum de Mediolanensi Urbe, sed etiam de tota Christi Ecclesia benemeritis, satis superque verba fecimus de controversiis illis, quæ tempestate eadem hanc vexarunt Metropolim. Quocirca, ne actum agere videamur, jam dicta repetere supersedemus, quamvis id postularet locus, cùm hic de Wifredo Mediolanensi milite sit dicendum, ad citatos Articulos Lectores nostros ammandantes. Fuit Wifredus illorum pro veritatis causa comilito, multosque simul cum eis labores pertulit, atque in defensione Ecclesiæ tam strenuè se gessit, ut à Gregorio Papa VII. inter primos dilectus fuerit; id enim satis indicant Litteræ plenæ amoris, plenæ laudis, quas ad ipsum Pontifex dedit, prout infra rursus memorabimus. Dolemus tamen ignotam posteris esse gentem, ex qua Vir tantus prodiit, illud namque non modicum honoris, & gloriæ in eandem refunderet. Ignotum etiam habemus annum, quo migravit ad Dominum.

Scripsit

I. Litteras ad Gregorium VII. Pontificem Maximum, quarum Gregorius ipse meminit in Responsione his verbis: „ Quia solicitum te de honore Christianæ „ Fidei Litteris tuis significasti, æquum duximus prudentiæ tuæ rescribere &c. „ Hinc pergit eum certiorem faciens Normannos cupidos esse componendæ pacis, seque sperare eos ad fidelitatem Sancti Petri reversuros, & hortatur, ut in Ecclesiæ defensione perseveret, & alios idem facere moneat. Datæ sunt Romæ, Indictione XIV. Extant in Collect. Reg. Concil. Tom. XXVI. pag. 241., & in lib. IV. cap. 61. Vitæ S. Arialdi, à Puricello conscriptæ.
Præter citatas, aliam profert Puricellus ipse, cap. sequenti ejusdem Pontificis Epistolam, datam Romæ secundo Kal. Novembris, Indictione XV., quæ incipit: „ Gregorius Episcopus servus servorum Dei, Henrico, „ Arderico, VVifredo, Fidelibus Sanctæ Apostolicæ Se- „ dis, legitimis filiis Mediolanensis Ecclesiæ, salutem & „ Apostolicam benedictionem. „ Eos excitat, & bene sperare jubet de Mediolanensis causæ exitu, cujus Ecclesiam contra Henricum Regem, ac Thedaldum Pseudo-Archiepiscopum, eorumque fautores turbabantur.

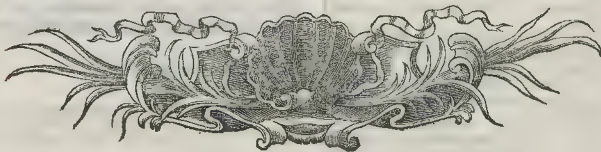
MDCCCLXVIII.

VULPIUS PETRUS MARIA.

PEtrus Maria Vulpius Mediolanensis inter Clericos Regulares D. Pauli, quos Barnabitas vocamus, adscriptus, per annos supra XX. Rhetoricam docuit partim in Utinensi, partim in Mediolanensi Academia; sacras item sequentibus annis Conciones pluribus tam Italiæ, quàm Germaniæ Urbibus habuit. Josepho Clementi Bavariæ Principi, & Joanni Willelmo Electori Palatino acceptissimus fuit, quorum in Aula aliquandiu vixit. Quievit in Collegio Sancti Caroli Mantuæ, anno MDCCXXII. Hæc verò sui ingenii supersunt testimonia,

Videlicet:

I. Concionum & Panegyrum Volumen MS. apud Suos.
II. Vita di Santa Elisabetta, Madre del Precursore di Cristo. *Milano, per Carlantonio Malatesta*, 1690. *in* 12.
III. Eutrapeliæ & aleæ, & Joci.
Ita ab amicissimo Concivi meo P. Pezio, sæpiùs laudato.

Z

MDCCCLXIX. A

ZAPPA JOANNES BAPTISTA.

JOannes Baptista Zappa Mediolanensis Civis, cùm florenti ætate Clarissimæ Societati Jesu nomen dedisset, Apostolicum munus ad Indos profectus suscepit, multisque Evangelicis laboribus perfunctus multam in horreum Domini messem inferre studuit. Mexicanam Urbem, finitimasque Provincias, ut charitati suæ satisfaceret, peragravit, sacrisque ministeriis sedulò vacans illarum gentium saluti consuluit. Plura à nobis Lector non expetat; nam vita in tam dissitis regionibus ducta nobis majora gestorum ipsius B invidit monumenta. Hoc unum scimus nunquam ipsum ab optimè factis feriatum ad finem usque Sæculi XVII. pervenisse, ut facilè conjici potest ex data Epistolarum ipsius, quarum

Titulus est:

I. Sex Litteræ de Rebus Indicis, anno MDCLXXXI.
II. Narratio de successu duarum Missionum, anno MDCLXXXVIII. Extant vulgatæ. *Mediolani*, *apud Ramellatum*.
Ita à P. Joanne Baptista Musca ejusdem Societatis Alumno eruditissimo, ac eximiæ Braydensis Bibliothecæ Præfecto, cui ob plura de Suis suppeditata hæc mea Bibliotheca se obstrictam profitetur.

C

MDCCCLXX.

ZAVATARIUS JOANNES ANTONIUS.

FLoruit in hac Urbe ab anno MCCCXCIX. ad MCCCCXII. Sapiens Vir Dominus Antonius de Zavatariis, Grypioli filius, Jurisperitus de Collegio Judicum & Advocatorum, ut ex pluribus authenticis Tabulis penes amicissimum Advocatum Sitonum patet. Joannes Antonius verò noster, qui parentes habuit Franciscum Zavatarium, & Elisabetham Sylvaticam nobiles Mediolanenses conjuges, claruit ab anno D MDLXXV. usque ad MDXCIV. teste supradicto Clarissimo Sitono nostro. Non tantùm in Jure peritissimus, sed etiam in Eloquentia, rebusque Politicis apprimè edoctus fuit, ut facilè ex sequentibus, quæ scripsit omnibus notum est. Picinellus aliqua ejus Scripta indicavit, sed breviter nimis: nos alia vidimus, quæ hìc adtexere posse libentissimè gratulamur.

Scripsit igitur:

I. Tractatum de Peste Mediolani grassante, anno MDLXXVI. *Mediolani*, *in* 8. Ex Schedis Cl. Sitoni.
II. De Fori Mediolanensis Praxi, & nonnullis depravationibus ex eo tollendis, Dialogus, in quo Interlocutores sunt Auctor, & Cæsar Reyna. Ad Cardinalem Perenotum Granvellanum. *Venetiis*, *apud Hieronymum Polum*; *sumptibus Tini*, 1584. *in* 8. E
III. Panegyricus Comestabili Castellæ, Mediolani Gubernatori, IV. Nonas Decembris MDLXXXXIII. dictus cùm Populus Mediolanensis exultans pluribus lætitiæ signis annualem ejus moderationis rectè, ac feliciter gestæ diem celebraret. Quo in libro quid sit officium Mediolani Gubernatoris, Senatus, Magistratuum, Judicum, Fisci Patronorum &c. docet; ex quibus tota ferè Praxis judiciaria Criminalium fàcilè percipi potest. *Mediolani*, *apud Paganellum*, 1595. *in* 8.
IV. Orationes Panegyricæ. *Mediolani*, *apud eundem*, 1595. *in* 8.
Ipsum laudavit duobus Carminibus Bernardinus Baldinus, alterum legitur in Libro „ Lusus „ pag. 71., alterum in Appendice Carminum ejusdem, pag. 34., quod hìc damus.

Ad Jo. Antonium Zavatarium J. C.

Cæsareum tibi jus notum est, sermoque latinus
Et quæ consultum dogmata scire decet.
Æquus & exequeris suscepta negotia, justas
Sedulus & causas lege patronus agis.
Haud tamen assequeris, quos virtus præbet, honores;
Nec meritos tribuit sors tibi læva gradus:
Quod neque adularis patribus; preciosa nec æra
Sunt tibi, magna quibus munera dives emit.
Nec clavum gerens ulla mercede coemptum
Ires, si Cræso ditior, atque Mida.
Est etenim solers tibi mens, & conscia recti,
Fascibus, & pictis ante ferenda togis.

De eo Morigia lib. III. Nobil. Cap. XXI. Hieronymus Borserius in Supp. Cap. XI. Picinellus in Athenæo, pag. 268., & Sitonus in Schedis.

MDCCCLXXI.

ZENALIUS JOANNES PETRUS.

JOannem Petrum Zenalium Trivillii, insigni Ducatus Mediolanensis Oppido natum, à teneris pubertatis annis, Deus Opt. Max. sibi inter Clericos elegit, & verè à sæcularibus curis abstractus nihil antiquiùs habuit, quàm morum candorem tam in se, quàm in aliis scriptis, & verbis, quodque laudabilius est, exemplis etiam promovere. Eruditionem hauserat, præsertim Ecclesiasticam in Academia Braydensi, sub Antonio Sambuscita, atque Michaële Hispano Soc. Jesu, ut collegimus ex eorum Tractatibus de Excommunicatione, Suspensione, & Interdicto, nec non de Irregularitate scriptis ab Auctore nostro annis MDXCIII., & MDXCIV. MSS. servatis apud Carmelitas Cœnobii Sancti Joannis ad Concam hujus Urbis. Ecclesiæ Parochialis Trecellensis Rector constitutus sibi commissam plebem frequentissimè divini Verbi pabulo reficere studuit, nihil interim de sacris studiis intermittens. Nam plura conscripsit inferiùs memoranda, quæ partim typis tradita in vulgus pervenere, partim adhuc inter Anecdota latent. Poësim Italicam sic coluit, ut Musas sacris tantùm argumentis dicaverit; at postremum illius annum nemo nos docuit.

En Indiculum eorum, quæ elucubravit:

I. Rime per il B. Carlo. *Milano*, *presso Ponzio*, *e Piccaglia*, 1608. *in* 8.
II. Le Miracolose Lagrime, che scaturirono da un' Immagine della B. Vergine Maria di Treviglio. *Ivi*, *per i medesimi*, 1601. *in* 8. Opus est partim soluta Oratione, partim metro-Italico conscriptum.
III. Il nuovo Mariale, cioè la Vita, ed i Miracoli della B. Vergine. Hoc MS. reliquit Picinello teste, pag. 326. Athenæi Mediolanensis,
Ubi de eo agit.

MDCCCLXXII.

MDCCCLXXII.

ZENUS FRANCISCUS.

QUòd Zena familia antiquiſſima floreret in hac Metropoli, probat Sitonus noſter ex nonnullis authenticis Tabulis penes ipſum exiſtentibus, ex quibus apparet Thomam de Zeno armigerorum Mareſcallum pro Excelſo Mediolani Principe Matthæo II. Vicecomite floruiſſe medio Sæculo XIV. Id etiam eruitur ex vetuſtiſſima pictura Imaginis S. Ambroſii Mediolani Archiepiſcopi, Scuticam manu geſtantis, quæ viſitur in fronte veteris Eccleſiæ Parochialis Oppidi Macinaghi, Plebis Variſii, in Ducatu Mediolanenſi. Ad pedes ipſius Sancti Ambroſii Effigies antiqui hominis armati, cum ſequenti Inſcriptione litteris incompoſitis viſitur:

MCCCLIIII. DIE XXI. AVGVSTI
HOC OPVS FECIT FIERI
THOMAXOLVS DE ZENO MARISCALLVS
MAGNIFICI DOMINI DOMINI MATTHAEI
VICECOMITIS DOMINI MEDIOLANI &c.

Carolus etiam Zeno Vicarius Officii Proviſionum hujus Urbis extitit anno MCCCLXXXVI., atque Vicarius Generalis, & Joanni Galeacii Vicecomitis Mediolanenſium Ducis à Conſiliis, anno MCCCXCII. Inter primos quoque Ducalis Baſilicæ Sanctæ Mariæ Schalenſis Canonicos, Joannes de Zeno anno MCCCXCIX. extitit. Ex eadem Gente ortus eſt Franciſcus, de quo agimus, qui inter Fratres Minores Obſervantes vocatos Sancti Franciſci adſcribi voluit, & ob præclara ejus merita bis in Vicarium Generalem Ciſmontanæ Familiæ fuit electus, primùm Mantuæ, anno MDIV., die XIV. Maji, & denuò Ferrariæ, anno MDIX., die VI. Junii. Semper ſuo muneri par per tres annos Religionem ſanctiſſimè gubernavit. Teſtibus infraſcriptis Opera ſubter referenda evulgavit, ſed ubi ſerventur, minimè indicarunt,

Ea ſunt:

I. Theſaurus Theologorum.
II. Commentaria ſuper quartum Sententiarum.
Ita Gonzaga num. 24., & 25., pag. 45. in parvis: in magnis verò pag. 38. VVadingus Tom. VIII. Annal. ad annum MDIV. §. 6., ad annum MDVIII. §. 15., & ad annum MDIX. §. 21., & Chronologia Seraphica, pag. 209., & 213. Ita quoque in Cathalogo Scriptorum Ordinis Min. pag. 141.

MDCCCLXXIII.

ZERBUS JOANNES ANTONIUS.

CLaruit ex Zerba familia ſapiens Vir Bonjoannes J. C Collegiatus Mediolani, filius Mapheoli, ac Ducalis Vicarius Juſtitiæ inſignis Oppidi Modoëtiæ, ſub anno MCCCCLXI., ipſum etiam J. C. Collegiatum floruiſſe ab anno MCDXLV. ad MCDLXXIV. tradit Advocatus Sitonus locis infra citandis. Quantùm verò Mediolanenſes Joanni Antonio Zerbo debeant ſatis ſuperque oſtendit Inſcriptio Sepulchralis, quam eidem poſuerunt Proviſionum Vicarius, atque Banchi Sancti Ambroſii Præfecti. Legitur ipſa in Eccleſia Sancti Petri hujus Urbis, vulgò in Caminadella, ut ſuo loco dicemus. Ex eadem ab ipſo Joanne Antonio, publicum Sancti Ambroſii Banchum excogitatum fuiſſe eruitur; contra verò ſic legitur in Opere MS. J.C. Camilli Sitoni junioris, cui titulus: „ Materiarum Sylva, ſive Repertorium „ è Mediolanenſium Rerum Scriptoribus collectum, „ anno MDCLXXVI. &c. „ de quo in Camillo eodem egimus, videlicet ſub titulo „ Banchus Divi „ Ambroſii „ Col. 85. ſic: „ Anno Domini MCD- „ XLVII. die octavo menſis Octobris, hoc tempore „ Mediolanenſes Cives collata ſtipe, Ærarium octingentorum millium aureorum, ex privato peculio „ conflatum ad tuendam Patriæ libertatem in Menſa „ Divi Ambroſii, quam in Broleto novo ſtatuerant, „ repoſuerunt. Anno Domini MCDXLVII. die octava Novembris adſunt litteræ DD. Capitaneorum, „ ac Defenſorum Illuſtris & Excelſæ Communitatis „ Mediolani, in quibus nominantur Concives Delegati ad Officium compilandi Taxam Montis, ſeu „ Theſauri Sancti Ambroſii Mediolani. Anno Domini MCDLXI. XXVI. Junii adeſt Inſtrumentum „ rogatum per Petrum de Brena Mediolani Notarium, in quo mentio eſt de Ducatis ducentum auri „ per D. Petrum de Argentis exburſatis in Bancho „ Sancti Ambroſii Mediolani, qui reddebant ad computum de decem pro quolibet centenario. „ Reformatum igitur potius, & novis legibus firmatum credimus fuiſſe ipſum Sancti Ambroſii Banchum, quàm excogitatum à Joanne Antonio noſtro. Rerum interim Patriæ ſcrutatores meliùs de hac re judicium ſuum proferant. Reliqua ad Scriptorem iſtum ſpectantia facilè erui poſſunt à ſequenti Elogio ex Collectione Comitis Octavii Archinti exſcripto, & ſupra à nobis indicato:

IOHANNI ANTONIO ZERBO CIVI MEDIOLANENSI
INDVSTRIA IVDICIO MVLTISQVE VIRTVTIBVS ILLVSTRI
ARITHMETICAE ATQVE OMNIS NEGOTIATIONIS PERITO
QVI PERLVSTRATIS VARIIS EVROPAE PARTIBVS
AD PATRIOS LARES REVERSVS
BANCVM PVBLICVM SANCTI AMBROSII
SVA SOLERTIA EXCOGITATVM
CIVITATI PROPOSVIT
LEGIBVSQVE A SE INVENTIS FIRMANDVM CVRAVIT
A SEXAGINTA DECVRIONIBVS COHONESTATVS
ANNVIS MILLE AVREIS
CVM MVNERE RATIONATORIS GENERALIS
VICARIVS PROVISIONVM
ET PRAEFECTI EIVSDEM BANCHI
QVOD RE TAM FRVCTVOSA PATRIAM ORNAVIT
BENEMERITO POSVERVNT
VIXIT ANNOS XXXIX. DIES XXVI.
DECESSIT XVIII. CAL. MAII MDCI.

Scripſit

Scripſit librum, cui titulus:

I. Diſcorſo in forma di Dialogo intorno al Banco di S. Ambrogio, diviſo in quattro giornate. *In Milano, per il Feriolo*, 1593. *in* 4., & denuò; All' Illuſtriſſimo ed Eccellentiſſimo Signore, il Signor Giovanni Fernandez di Velaſco, Conteſtabile di Caſtiglia, e Governator di Milano &c. *Ivi, per il Malateſta*, 1599. *in* 4.
De Auctoris noſtri familia agit Clariſs. Sitonus in ſuis Schedis, & in Monumentis Genealogicis Gentis Cattaneæ. *Mediolani, apud Malateſtam*, 1736. *in fol.* pag. 4., & de Joanne Antonio Abbas Picinellus in Athenæo, pag. 258., ubi malè ipſum vocat Joannem Ambroſium.

MDCCCLXXIV.

ZUCCHINETTUS DOMINICUS.

Oppidum Sunæ ad Verbani Lacus littora ſitum in Mediolanenſi Ducatu, quamvis ad Novarienſem Diœceſim pertineat, patria fuit Dominici Zucchinetti, quem Clerico verè digni mores, & non vulgaris in Eccleſiaſticis rebus eruditio ad animarum curationem in Oppido Pernatenſi extulerunt. Plurimùm huic Viro obſtricta eſt Mediolanenſis Provincia Sacra, duorum enim ſanctitate & ſcientia Illuſtrium Antiſtitum, nempè Sancti Caroli Borromæi, atque Caroli à Baſilica-Petri Novarienſis Præſulis, ſcriptis ſuis vel pervenit, vel ſubſecutus eſt cogitationes. Meditabatur eorum primus ſex Provincialium Conciliorum Mediolanenſium Decreta, quæ ſparſim impreſſa circumferebantur in unum corpus redigere, cùmque id, morte præventus, perficere non potuiſſet, alter Opus jam fuerat aggreſſus. Verumtamen cognito Zucchinettum noſtrum hanc ultrò provinciam ſuſcepiſſe, manum calamo abſtinuit. Et revera mirum eſt, quo ordine ipſa digeſta legantur, indicatis locis cum Pontificum Diplomatibus, Sacrique Tridentini Concilii Canonibus concordantibus. Animos ei addidit præfatus Carolus à Baſilica-Petri, quod Auctor ingenuè profitetur, aſſerens Opus hoc ſe concinnaſſe „ judicio (inquit) ac potiùs juſſu Re„ verendiſſimi Domini D. Caroli à Baſilica-Petri Epi„ ſcopi Novarienſis mei Præſulis adductus, qui com„ modum ejuſmodi, auxiliumque ſuæ Diœceſi, ad „ diſciplinæ Chriſtianæ inſtaurationem quamprimùm „ afferri volebat. „ Quocirca ab eodem Epiſcopo ad regendam Cancellariam Novarienſis Diœceſis evocatus eſt, quod munus cùm per annos aliquot non ſine laude geſſiſſet, transferri meruit ad Canonicalem Præbendam in Collegiata Eccleſia Oppidi Intræ. Obiit anno MDCXXVI., cùm prius ſupremis voluntatis ſuæ tabulis in patria Sacellum dotaſſet, annuaſque pauperibus eleemoſynas diſtribui juſſiſſet.

Opera illius ſunt:

I. Conſtitutiones, & Decreta ſex Provincialium Synododorum Mediolanenſium &c. ab anno MDLXV. uſque ad annum MDLXXII. *Venetiis*, 1596.

II. Conſtitutiones, & Decreta de Cura Peſtilentiæ, ex Concilio Provinciali V. Mediolanenſi extracta. *Venetiis*, 1595. & 1615.
Meminerunt ipſius Innocentius ab Eccleſia in Vita Caroli à Baſilica-Petri, lib 4. cap. 8. pag. 315., & Lazarus Auguſtinus Cotta in Muſæo Novarienſi, pag. 103.

MDCCCLXXV.

ZUCCHIUS BARTHOLOMÆUS.

Bartholomæus Zucchius, patriâ Modoëtienſis, pluribus titulis à nobis hìc laudandus, filius extitit Gaſparis, atque Annæ Ciſnuſculæ nobilium conjugum. Ipſemet autem Bartholomæus Inſcriptionem ſequentem Tumulo parentis ſui ab eo compoſitam inſcribi juſſit:

GASPARI ZVCCHIO IO. ANTONII FILIO
PROBITATE VITAE
MISERICORDIA IN PAVPERES
ET
RERVM GERENDARVM PRVDENTIA SINGVLARI
QVAM IN PRIMIS LEGATIO
DE MAXIMIS REBVS PRO CIVIBVS SVIS
AD GREGORIVM XIII. PONTIFICEM MAXIMVM
TESTATA EST
EA VERO IN PATRIAM CHARITATE
VT SAEVA
SVPERIORVM TEMPORVM PESTILENTIA
AFFLICTAM SVIS OPIBVS
AC PERICVLO STRENVE IVVERIT
VIXIT ANN. LVI.
OBIIT XVII. KAL. IVLIAS MDXCVII.
BARTHOLOMAEVS ZVCCHIVS
PATRI OPTIME MERITO MOERENS POSVIT.

Stemma autem Genealogicum Gentis Zucchiæ, ab amiciſſimo Sitono nobis exhibitum, incipit à Bonnomo, ſive à Bonnomino de Zucchiis, Medico celeberrimo, anno MCCCLIII. Mediolani florente. Bartholomæus verò noſter, ut diximus, Modoëtiæ natus, juvenilibus annis litteras humaniores ſummoperè coluit, deinde ad facultates Philoſophicas, atque ad Jura tam Cæſarea, quàm Pontificia animum ita convertit, ut brevi magnum nomen ſibi acquiſiverit. Ob ejus ſacram profanamque eruditionem eximius Cardinalis Joannes Bona à Secretis ipſum voluit, & inter charos penes eundem extitit Romæ ſpatio annorum XII. Genitoris mors ipſum ad patriam revocavit, ubi Eccleſiaſticam vitam amplexus, totus ad res ſacras ſe contulit. Nonnulla ſuæ pietatis teſtimonia poſt ſe reliquit, inter quæ numeratur Eccleſia Divæ Mariæ Angelorum Reginæ nuncupata, in Modoëtienſi Patria proprio ære extructa. In ejus quoque domeſticis laribus binæ proſtant adhuc Tabulæ pictæ Imaginem referentes S. Philippi Nerii, ad cujus pedes viſitur Bartholomæus noſter, cum ſequenti Mnemoſyno:

Sanctus Philippus Bartholomæi Zucchii Optimus Magiſter.
Bartholomæus Zucchius Sancti Philippi Bonus Diſcipulus.

Patrimonii ſui hæredem ſcripſit doctiſſimam Societatem Jeſu, ut ex ejus Teſtamento, ſub die XXIV. menſis Auguſti, qui fuit ejus vitæ penultimus, anni MDCXXX., quod authenticum ſervat Clariſs. Sitonus noſter: Sexagenario verò major tumulatus extitit in ſupradicta Eccleſia Sanctæ Mariæ Angelorum, cum ſequenti Eulogio:

MISERRIMI PECCATORIS
BARTHOLOMAEI ZVCCHII
OSSICVLA APVD DEIPARAM
PATRONAM SVAM
QVIESCVNT
LEGENTES ORATE
VT ILLIVS MISEREATVR DEVS
OBIIT ANNO MDCXXX.
DIE XXV. AVGVSTI.

Plura fcripfit, aliaque inedita reliquit, quæ inter reliqua, hæredes expenfis fructuum fuæ hæreditatis in lucem demandare, juxta fupradictum fuum Teftamentum, juffit. Ea infra nos proferemus ex notulâ ab ipfo Teftamento excerptâ à millies laudato Sitono.

Nunc verò ab editis initium damus:

I. Scelta di Lettere di diverfi eccellentiffimi Scrittori. *Venezia, preffo la Società Minima*, 1595. *in* 4.

II. L'Idea del Segretario, divifa in cinque Volumi. *Venezia, preffo la Compagnia Minima*, 1606. *in* 4., *e per il Dufinelli*, 1614 *in* 4., *ed in Milano, preffo il Ponzio, e Piccaglia*, 1624. *in* 4.

III. Difcorfo fopra il Manto Spirituale di Maria Vergine. Ex Picinello.

IV. Della Celefte Dottrina dell' Orazione Dominicale. Concetti fpiegati in X. Lezioni. All' Eminentiffimo Cardinale Federico Borromeo. *Venezia, preffo il Dufinelli*, 1624. *in* 8.

V. Prediche fopra alcune Fefte principali dell' anno. *Milano, preffo il Ponzio*, 1603. *in* 4

VI. Confiderazione fu i fette giorni della fettimana, per celebrare, e per ben comunicarfi. Ex Picinello.

VII. La Cetera delle Lodi di Maria. *Milano*, 1624., & iterum 1676.

VIII. Tre glorie di Monza; cioè Vita della Regina Teodolinda, Iftoria della Corona Ferrea, e Vita di S. Gerardo, col Cattalogo de' Re, ed Imperadori, che detta Corona hanno ufato *Milano*, 1609., *ed ivi nella Stamperia Arcivefcopale*, 1613. *in* 4. Vitam ipfius Sancti Gherardi Tinctorii Modoëtienfis edidit priùs *Mediolani*, 1606., & eam dicavit eximio Cardinali Baronio.

IX. Vita del P. F. Marcello Centinelli Cappuccino. *Milano*, 1619. *in* 8

X. Preziofo Compendio della perfezione Criftiana. *Milano, preffo il Como*, 1611. *in* 12.

XI. Salutiferi Avvifi per la difciplina cottidiana. *Ivi, come fopra*.

XII. Gloriofi Trofei di Maria Regina degli Angeli, ed efficaci Inviti alla divozione, col modo d'efercitarla. In eodem Libro leguntur variæ Orationes Carminibus expreffæ. *Milano, preffo il Ponzio, e Piccaglia*, 1618. *Tom. II. in* 12.

XIII. Del preziofiffimo Amore dell' immenfo Iddio. *Milano, preffo il medefimo*, 1628 *in* 8.

XIV. Dolorofe Offervazioni fopra il Corpo di Crifto. *Milano*, 1621. *in* 12.

XV. Efercizj per ordinamento della vita, e negozj dalla mattina fino alla fera. *Brefcia, per Francefco Comicini*, 1623. *in* 8.

XVI. Dolciffime dimoftrazioni di Crifto, fatte agli uomini, colla Communicazione di fe fteffo nella Santiffima Eucariftia. *Brefcia, per il Comicini*, 1622. *in* 8.

XVII. Meditazioni Spirituali fopra la Paffione, e Morte di Crifto. *Milano*, *in* 4.

XVIII. Giuftino Iftorico, traddotto in lingua Italiana. *Venezia, per il Mufchio*, 1590. *in* 4.

XIX. Hieronymi Platti De bono ftatu Religionis lib. III. in Italicum fermonem translati. Ad Ampliffimum Cardinalem Cufanum. *Venetiis, per Hieronymum Polum*, 1612. *in* 4. Editio tertia cum additionibus.

XX. Li cinque Libri della Storia Lauretana, del Padre Torfellini, tradotti in lingua Italiana, alli quali fi è aggiunto il fefto da Bartolomeo Zucchi. *Milano*, 1600. *in* 4.

XXI. Methodus practica utendi Libro Thomæ de Kempis, de imitatione Chrifti; ex Placcio in Thefauro Anonymorum &c. locis infra citandis, ubi afferit Zucchium (malè tamen ab ipfo Zuecchius dicitur) edidiffe hunc Librum fub nomine Martini de Funez Soc. Jefu Hifpani. An Liber fcriptus fit Italico, vel Latino fermone, ignoramus. *Mediolani*, 1603.

XXII. Vita B Gulielmi Zucchii. Extat in Tom. II. Bollandi, menfis Februarii. Art. 55. pag. 503.

XXIII. Profe di Meffer Pietro Bembo. *Firenze, preffo il Torrentino*, 1549. *in* 4. In titulo fic fcriptum legitur: „ Rivedute, e poftillate da Bartolo„ meo Zucchi „ Adnotationes verò adfunt in margine totius Libri manu ejufdem Zucchii. Liber prælo paratus extat in ditiffima Bibliotheca Braydenfi PP. Soc. Jefu.

XXIV. Ariftotelis de Arte Rhetorica Carolo Sigonio Interprete. *Bononiæ*, *in* 4. cum Notis marginalibus MSS. Bartholomæi Zucchii. Extat in fupradicta Bibliotheca Braydenfi.

Quæ fequuntur mens fuit Auctoris, ut poft ejus mortem typis traderentur: Ea nos exfcripfimus, ut jacent in fupradicto Teftamento.

XXV. Annotationes in univerfam Domini Noftri Jefu Chrifti Paffionem, & Mortem.

XXVI. Pfalterium vulgatæ editionis.

XXVII. Invenzioni de' punti predicabili per l'Avvento.

XXVIII. Invenzioni de' punti predicabili per la Quadragefima.

XXIX. Invenzioni de' punti predicabili per le Domeniche.

XXX. Invenzioni de' punti predicabili per gli Santi dell' anno.

XXXI. Un Quadragefimale.

XXXII. Ragionamenti per li Sabbati della Quadragefima fopra li Vangeli correnti.

XXXIII. Concetti, che moftrano l'ecceffo dell' amor di Dio, palefato agli uomini nella Incarnazione, Paffione, Giuftificazione, e Glorificazione.

XXXIV. Teforo di Sante Confiderazioni.

XXXV. Trofei di Maria notabilmente accrefciuti.

XXXVI. Penfieri Scritturali.

XXXVII. Nove Volumi di Lettere volgari.

XXXVIII. Alcune Epiftole, & alia Opera, quæ reperientur.

Inter Epiftolas Annibalis Guafchi, editas *Mediolani, apud Pontium*, 1601. leguntur Epiftolæ Italicæ VII. ad Bartholomæum Zucchium.

Ad eum pariter fcripfit Epiftolam Julianus Gofelinus, datam Mediolani IV Novembris, anno MDLXXXVI, & alteram Joannes Baptifta Guarinus, datam Patavii XXVIII. Junii MDXC. Extant in Tomo II. Epiftolarum Auctoris noftri, pagg 446., & 476.

In Libro Epiftolarum Sigifmundi Boldoni. *Mediolani*, 1651 adeft Epiftola ejufdem ad Bartholomæum Zucchium, data XV. Kal. Februarii, MDCXXVIII.

Abbas etiam Angelus Grillus plures Epiftolas fcripfit Bartholomæo noftro, quæ leguntur inter ipfius Grilli editas.

Ipfum Bartholomæum eximiè commendant Matthæus Raderus in Bavaria Sancta, pag. 35., & 36. Sigifmundus Boldonus Phyf Colleg. in Epiftol. pag 212. Jacobus Gretferus in Tract. de S Cruce, pag. 2639. part. 3. Abb. D. Angelus Grillus in Epift. Vol. 2. pag. 50., & Vol. 3. pag 305. Abb. Hieron. Ghilinus in Theat. Litterat. Tom. prim. pag. 25. Joannes Petrus Puricellus in Monum. Ambr Bafilic. num. 101. Philipp. Picinell. Athen. Litterat pag 72. Petr. Paul. Bofcha, Differtat. Apologet. de Corona ferrea Modoëtienfi MS. Clar. Murator. Anecdot. Latin Tom. 2. cap. 2. pag. 272. Juftus Fontaninius, Differtat. de Corona ferrea, pag. 36. 40 45. 47. 54. 87. 88. 89., & in Catalog. Author. pag. 7. Erycius Puteanus Regius Hiftoriographus in Elog. an. MDCIV., ubi Clariffimum Virum Bartholomæum Zucchium clarum fcriptis, bonum moribus, famâ, & pietate immortalem fufiùs commendat, & D. Bernardus Ugolinus in Elog. an. MDCXXVIII., ubi Bartholomæo Zucchio vitæ candore innocenti, natalium fplendore confpicuo; Utriufque Bavariæ Ducis, Urbis, & Orbis aureæ linguæ Herculi: Scriptori fœcundo: Politiori Hetrufcæ linguæ Idiomatis reftauratori: Magno Legulejo, Hiftorico, & Theologo famâ, & familiâ illuftri latiùs infcribit; Placcius in Thefauro Anonymorum &c. Tom. I. pag 19. num. 65., & pag. 131. num. 782. Alegambe in Bibliotheca Scriptorum Soc. Jefu, pag 326., & Cl. Sitonus nofter in Monumentis Genealogicis familiæ Zucchiæ. *Mediolani, apud Malateftam*, 1721. *in fol.*, nec non Cl. Fontaninius fupradictus etiam in Libro „ della Eloquenza Italiana „ Edit. III. pag. 345.

MDCCCLXXVI.

MDCCCLXXVI.

ZUCCHIUS CÆSAR AUGUSTINUS.

MEritis laudibus exornandus est Cæsar Augustinus Zucchius Mediolanensis, Eremita Augustinianus, ac Asceterii Divi Marci hujus Urbis Alumnus, utpote amœnioribus litteris excultus, & in Philosophicis, Theologicisque Scientiis apprimè versatus, doctrinæ licèt illius, præter infra notandum Opusculum, aliud quidpiam litterarium monumentum nobis minimè licuerit reperire. Ipsum igitur ab Augustiniani Ordinis Moderatore Præceptorem fuisse datum pluribus ejusdem Instituti, etiam primæ classis, gymnasiis; eoque munere functum legimus præclarâ cum sui nominis opinione: ac insuper, susceptis Magistralis gradus insigniis, haud multò post inter Academiæ Ticinensis publicos Scientiarum professores adnumeratum fuisse liquidò constat; Immò Gandolfus in Præfatione ad Lectorem Italici sui Opusculi, cui titulus: „ Fiori Poetici dell' Eremo Ago- „ stiniano. „ *Genuæ impressi, apud Franchellum, anno* 1582., Zucchium nostrum tamquam Poësi Latina celebrem valdè commendat: Nil proinde ambigendum, quin Cæsar Augustinus in re litteraria virtutem suam manifestè probaverit. In obeundis quoque officiis curæ suæ commissis peritiam ostendit non vulgarem: Anno enim MDCLXXXI. Insubricâ Augustiniensi Provinciâ sibi decretâ, eam tantâ prudentiâ, vigilantiâ, æquitateque administravit, ut nihil suo in regimine desiderandum reliquerit; Nostri porrò hujus Viri præfatas dotes cùm perspectas jam haberent Augustiniani Ordinis Patres, fidei ejus ac integritati, Comitiis Romæ habitis, anno MDCLXXXV. generalem universi memorati Ordinis negociorum Procurationem tradidere: majora certè suo tempore daturi, nisi mors invida Cæsarem Augustinum amplioribus honestamentis, immò & Reipublicæ Augustiniensis incremento sustulisset, anno MDCLXXXVII.

In Bibliotheca igitur D. Marci Mediolani extat ejusdem MS. in fol. justæ molis.

I. **Tractatus de Anima, quem Romæ absolvit, die XXI. Julii, anno MDCLXXIX.**
Ita à Patre Gulielmo Nicolai ejusdem Ordinis, mihique amicissimo.

SPECIAL 86-B
OVERSIZE 25747
V.3

THE GETTY CENTER
LIBRARY

